חסידות · ספרי ראשית

אור המאיר

רבי זאב וולף מז'יטומיר

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

אור המאיר

רבי זאב וולף מז'יטומיר

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/אור-המאיר/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

בראשית 4
נח 14
לך לך 20
וירא 30
חיי שרה 47
תולדות 55
ויצא 63
וישלח 71
וישב 80
מקץ 88
ויגש 101
ויחי 109
שמות 120
וארא 138
בא 149
בשלח 156
יתרו 171
משפטים 183
תרומה 189
תצוה 198
כי תשא 215
ויקהל 235
פקודי 236
מגלת אסתר 241
ויקרא 265
צו 267
דרוש לפסח 272
שיר השירים 312
תזריע 356
מצורע 362
אחרי מות 372
קדושים 380
אמור 390
בהר 419
בחוקתי 430
נשא 439
שבועות 452
רות 480
בהעלותך 525
שלח 535
קרח 556
חקת 577
בלק 590
פנחס 610
מטות 619
מסעי 629
דברים 635
ואתחנן 654
עקב 666
ראה 684
שופטים 690
כי תצא 696
כי תבוא 705
נצבים 708
דרוש לראש השנה 714
דרוש לשבת תשובה 773
האזינו 791
סוכות 798
רמזי קהלת 821
וזאת הברכה 834

בראשית

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ כו' נראה לפרש ע"ד חכמינו ז"ל שנתעוררו על פסוק הללו את ה' מן השמים הללו את ה' מן הארץ תנינים וכל תהומות רוח סערה עושה דברו דברים הללו היו תחלתם גנוזים בשמים ובא דוד והורידן לארץ לפי שהם מיני פורעניות ואין נאה להם להיות גנוזין במגוריו של הקב"ה והדברים תמוהין ויבואר ע"ד ששמעתי מהרב הגדול **המגיד** זללה"ה שביאר ע"פ ויאמר אברהם כי אמרתי רק אין יראת אלקים במקום הזה והרגוני על דבר אשתי ומהראוי לומר רק אין אהבת אלהים במקום הזה כיון שראה אותן עסוקין באהבה רעה אמנם כך אמר להם אאע"ה בראותי עסקיכם באהבה של ניאוף נראין הדברים שאין לכם אפי' יראה תתאה השורפת את אהבות הרעות כי סגולת היראה תתאה לשרוף את אהבות רעות ולזה אמרתי בלבי רק אין יראת אלהים במקום הזה כך שמעתי ודפח"ח. כי נודעת זאת שאין אדם נשלם בבחי' יראת אלקים שלימה כ"א בהיות לו ב' בחי' היראות יראה עילאה וגם יראה תתאה והדבר ידוע לכל מביני מדע שבלתי אפשרי להיות אדם עומד תמיד במדריגה עליונה בסוד והחיות רו"ש לזאת צריך גם כן ליראה הפחותה בכדי שלא יסיר יראת אלהים מנגד פניו כל הימים וכדי לשרוף המ"ז המתעורר אז. ולפי זה יבואר המדרש דברים אלו היינו רוח סערה וכדומה המה בחי' יראות הנמוכים תחלתם היו גנוזים בשמים היינו שב"א עבדו אותו יתברך בבחי' יראה כזו ובאמת אין נאה להם להיות גנוזין במגוריו של הקב"ה היינו ביראה של הקב"ה שנאמר לא יגורך רע כלומר שאין אדם רשאי לגור מפניך מפני רע היינו רצועה בישא כ"א ראה הרוממות ולזה בא דוד והורידן לארץ אותן היראות הפחותות הורידן למדריגות התחתונים ולבני אדם השפלים לשרוף בהם אהבות רעות. ובזה יבואר בראשית ב' ראשית דהיינו אופני יראת ה' שנים המה מטעם ראשית חכמה יראת ה' ואם נפשך לומר לאיזה כיון ברא הקב"ה ב' בחי' היראות בעולם ולא די ביראה הרוממות לבד. בא הכתוב כמתרץ ואומר ברא אלקים את השמים היינו מדרגות עליונות הכינוי לשמים ואת הארץ מדריגות תחתונות הכינוי לארץ והאדם צריך להיות בסוד רצוא ושוב ולזה צריך להיות ג"כ שני אופני בחי' היראות היינו יראה תתאה למדריגת התחתונים ויראה עלאה להשלים אדם את נפשו בהם איך לעובדו ביראה הרוממות שהוא יתברך עיקרא ושרשא דכל עלמין והיינו את השמים ודו"ק:

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ וגו' ופרש"י אמר ר' יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם שהוא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל ומה טעם פתח בבראשית משום כח מעשיו הגיד לעמו. להבין זאת נראה כי

הנה ידוע היות עיקר הבריאה ישראל עלה במחשבה להבראות והיינו שצפה התענוג הגדול והשעשועים שיקבל מנשמת הצדיקים וברא בשבילם העולם וזהו ישראל עלה במחשבה כלומר שהיה להם בחי' עליה בקדמת מחשבתו וגם חז"ל נתעוררו בראשית בשביל ישראל הנקראים ראשית וכיון שכן מה מאוד צריך האדם להתמיד בעבודתו עבודת הבורא ב"ה יומם ולילה ובכל חלקי עתיו ורגעיו לבלתי יאבד מעלתו המובחרת מזולת עמים הלהוטים ג"כ יומם ולילה למלאות די חסרונם ולהשיג מחוז חפצם ואנו בנ"י אומרים תמיד אשר בחר בנו מכל העמים ואם מעשינו זר כמוהם כמונו ח"ו דברינו לבטלה ובודאי מוכרח להיות עבודת איש הישראלי ביתרון אור ושאת והכלל בזה כי להשלים האדם א"ע עם האלקים ולקבל עליו עול מלכות שמים שלימה ייראו ויפחד לבלתי עשות פעולה גדולה וקטנה אפילו מעניני הגשמי כגון אכילה ושתיה ושינה ושאר תענוגים שיש בעולם ידע נאמנה שהכל בחכמה עשה הבורא ובכולם יש רמיזא דחכמתא המורים לאדם להשיג אורות עליונים ותענוגים רוחניים מאלו תענוגים הגשמיים וכמו שהם במקומם הרמתה ככה נתפשטו בהנבראים להשיג עליון מהתחתון לעורר לב האדם לעבודת הבורא ואם לא הלא כבהמה נחשב הממלאת ג"כ כל תאותה הבהמיית ויתרון האדם מן הבהמה אין ובעשות האדם כל פרטי מעשיות הכל בהתקשרות ודביקות אל איזה מעלה התפשטות התענוגים לשורשם למחשבה הקדומה כי זה עיקר ותכלית עבודת אדם בעוה"ז להעלות רבוי התענוגים לאחדות האמיתי ובמה תולה העלאת המדריגות אשר בכללותם המה ז' ימי הבנין שמשם מתחיל עולם הפירוד הכל תולה בתורתינו הקדושה שחצבה עמודיה שבעה ואינה בדרך כלל כ"א שבעה עמודים ועל ידי לימוד תורה יכול להעלות הכל כאשר יתבאר כל זה אי"ה בהקדמות הבאים לפנים מן הספר. וכל התורה בכלל היא תרי"ג מצות אשר קדשנו עמהם לעשות כמעשיהו כמו שאנו אומרים אשר קדשנו במצותיו והכוונה ע"ד מאמרם ז"ל מנין שהקב"ה מניח תפילין וכדומה מן המצוה שהוא ית' עושה אותן בעצמו קדשנו עמהם ג"כ להדמות ליוצר בראשית ועל ידם יכול המשכיל ליתן עצות לנפשיו איך לידבק באל והזוהר קורא אותן תרי"ג עיטין לכוון האמור בהשכיל לב מקום רמיזתם בעולמות עליונים שכל אחת מהנה יש להם מקום מוצא באורות עליונים ולכן צמצם הקב"ה בהירות רוחניות בתרי"ג מצות הנראים גשמיים בכדי שיוכל אוזן הגשמי לשמוע ורעיון לבות בני אדם לתפוס אפס קצת והתורה נק' בשם תורה המורה לאדם דרך היתר והנכונה לדעת איך לידבק ברוממות עוצם אלהותו ובאמת מי שחכמת אלהים בקרבו ואין מלאכתו מלאכת הקודש ברמיה כ"א בתמים ובלב שלם יכול לדעת ולהבין בהפרים סוד רמיזתם במקומם

בעולמות עליונים ומה טיבם ותועלת הגדולה מה שגורם בעשיותם על מתכונתם אזי גורם השפעות אודו עליונים בהשכינה ובודאי ניתוסף אליו גם כן התלהבות ודביקות גדול לעבודת הבורא. והנה נודע מספרים היות עיקר סיפור מעשה בראשית להורות השתלשלות אורות עליונים ורבוי צירופי שמות הקדושים שעמהם אנו בנ"י בונין קומת השכינה בהיות האדם מיטיב לכת בדרכי אל להתנהג א"ע בפרטי עובדותיו הכל ע"פ התורה וסודותיה הרמוזים בעבודת האדם והכל לצורך גבוה וע"י שמשיג בסודות מעשה בראשית יתכן לו לדעת אפס קצת כח הרוחני באמצעית התלבשות מעשה מצוה הנראים גשמיים ויסודתם בהררי קודש ומה כח מאורות עליונים נשפע בהם ובאתערותא דלתתא אתער לעילא ונשפע משפע ברכה עליונה מרום המעלות עד מדריגה התחתונה שכינה הקדושה ואליו יגיע גם כן אמנם לא לזאת ישים את לבו ונפשו כי אם הכל לצורך גבוה. ועתה נחזור לביאור אמר ר' יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם כי באמת עיקר הבריאה ונתינת התורה בשביל ישראל להיותם עוסקים בתדירי במעשה המצות אכן אם האדם מעשיהו בהם כפשוטן באין מבין מקום מוצאם ורמיזותם בעולמות ומאיזה מקום נמשכו ונתפשטו וקבלת חיותם ממקום גבוה אזי אין עבודתו נחשבת למאומה ובאמת לדבר זה צריך למוד רב וקדושה יתירה לדעת בעין השכל ולהתלהב בשעת מעשה אשר בו בחר אל מזולת עמים והאדון ה' צבאות מכניס את עצמו לעשות במעשה עבדיו בני ישראל המה המעותדים לעובדו בלבב שלם אותן המצות שהוא עושה אותן בעצמו ובכבודו כמדובר ואם נעדר ממנו תנאים אלו ידע נאמנה שמעשהו מעשה בהמה ותועלתו נכזבה מלהיות רשומו ניכר להתעורר למעלה. מול זה בא הרמז ברש"י ומה טעם פתח בבראשית משום כח מעשיו הגיד לעמו ירצה להורות את האמור דהיינו כח הרוחני מאורות הבהירים מעולמות עליונים שמהם מקבלים מעשה המצות שצונו עליהם הגיד לעמו להבינם בספור מעשה בראשית שנודע מספרים אשר באלו הפסוקים של מעשה בראשית נרמזים בכלל כללות צירופי שמות הקדושים וכמה רמזים וסודות עמוקות מעניני התרי"ג מצות הכל תולה בסוד מעשה בראשית ולכן לא פתח את התורה מן החודש הזה לכם שהוא מצוה ראשונה כי באמת אין תועלת במעשה המצות בעשותם כפשטן כיון שעדיין לא נתגלה ונתפשט סוד כח המעשה של עשיית תרי"ג מצות מקום מוצאם במקומם הרמתה ממילא אין הנאה להבורא ית"ש בעשיות מצות בלא טעם וריח אמנם אחר שפתח את התורה בבראשית וגילה בספור מעשה בראשית כח רוחני ממעשה מצות העתידין להתגלות אח"כ צדקו יחדיו כח המעשים היינו סודות ורמזים של תרי"ג מצות במקומם ואחר כך מעשה המצות בגשמיותם

לעשות בתחתון ולרמוז בעליון ונתלהב בקרבו באהבה רבה ובזה נאות לו לאדם להשלים את רוחו ונפשו לדבק באל. אמנם לא נאמרו דברים האמורים כי אם לאיש משכיל אשר כל עצמו ומגמתו ותשוקתו בעבודת הבורא בתורה ותפלה ומעשה המצות כוונתו בהם לעשות נחת רוח ליוצרו ואין כוונתו מצורך עצמו כלום כי אם הכל לצורך גבוה כאשר יתבאר אי"ה לפנים ויראת אלקים נגד פניו תמיד לבלתי התרפות ע"ע כמעט רגע מעבודת הבורא לאיש אשר אלה לו נתגלה באמת כח מעשיו לדעת איך להתנהג א"ע בדרכי עשיית מצותיו באמת ונכונה לגרום הורדת השפע כמדובר לאפוקי מי שאין דרכו בכך וכל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין ואפילו בעשותו לפעמים איזה מצות שואל תיכף פרס מרבו בודאי לא יבוא אל תכלית האמיתי לדעת כח הרוחני מעשיית המצות לכוין בה באמת ובזה רומז הפייטן: יראוך עם שמש ויכירו כח מלכותך להורות האמור אותן האנשים הכשרים שעיני שכל להם לבלתי יחושו מצורך עצמם כלום וכל מגמתם והתאמצם עבור השכינה להכין אותה ולסעדה לחברה אל דודה זהו יראוך כינוי למדות המלכות לחברה עם שמש ובהיות כן נפשם ורצונם של המשכילים לחבר יראה עם שמש יתכן להם ויכירו כח מלכותך להשיג בטוב טעם כח רוחני מבריכה העליונה הנשפע מעולמות עליונים למלכות כמדובר ודו"ק:

ומעתה נשכיל להבין שגמר אומר ר"י בדברי רש"י ומה טעם פתח בבראשית וכו' לתת להם נחלת גוים שאם יאמרו אומות העולם לישראל לסטים אתם. שכבשתם ארצות שבעה גוים הם אומרים להם כל הארץ של הקב"ה היא הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו הכונה בזה כיון שישראל עלו במחשבה להבראות כדברי חז"ל בשביל ישראל שנקראו. ראשית לקבל מעם קרובו תענוג ממילא מוכרח להיות בחינת רע בעולם והם מקדשים ומטהרים א"ע לדעת למאוס ברע ולבחור בטוב עש"ה יצב גבולות עמים למספר בני ישראל כאשר יתב' אי"ה במקומו הכל מצדם בכדי לקבל תוספת תענוג וגם באין בחי' רע בעולם בטל הבחירה ואין שכר ועונש ולכן הציב גבולות הרשע לעומת גבול הקדושה הכל לשלימותם וטובתם של ישראל כמדובר אכן בהיות ישראל מרפים את ידיהם מתורה ועבודה אין מי שיקיים את העולם ואזי גורמין הורדת השפעה. לחיצונים כאשר מצינו שירדה המרכבה לבבל שלא יאמרו ביד אומה שפלה מסר את בניו ולכן ירדה המרכבה לבבל לכבוש את כל העולם כולו תחת יד נבוכדנצר וכן נוהג הענין מתחלת הבריאה עד ביאת משיחנו ב"ב הכל תולה בכשרון פרטי מעשיהם של ישראל לערך מעשיהם כמוה גורמים הורדת השפע או למקום הראוי או בקלקול דרכים הטובים חס ושלום לחצונים ושפחה תירש גבירתה ולזה ברוב רחמנותו יתברך וגודל

טובו רצה לזכות את ישראל ופתח להם את התורה מבראשית משום כח מעשיו הגיד לעמו כמבואר לתת להם נחלת גוים והיינו שהגיד והמשיך להם זה השכל להבינם בטוב איך שיש להם עוז ותעצומות בהכשר מעשיה' ומעשה המצות לקיים את העול' הנברא בשבילם לדבריהם ז"ל בשביל ישראל הנקראים ראשית ובשביל התורה הנקראת ראשית ואורייתא וישראל חד אינון ובהיות כן אם יאמרו לישראל אומות העולם לסטים אתם שכבשתם ארצות ז' גוים שפיר יאמרו להם כל הארץ של הקדוש ברוך הוא ומחשבה קדמה ישראל עלו במחשבה להבראות ובהכשר מעשיהם הטובים הם המקיימים את העולם כנזכר בזוהר קודשא בריך הוא אסתכל באורייתא וברא עלמא ב"נ מסתכל באורייתא ומקיים עלמא והארץ שלנו הוא ואין לכם חלק וזכרון בה הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו כי אנו המקיימים ומעולם לא היינו לסטים חס ושלום והכל גילה להם בספור מעשה בראשית כמדובר והבן:

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ וכו' ותרגום יונתן בחכמתא וצריך להבין כוונתו. והנראה בהקדם ביאור פסוק ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן גם פסוק על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו ולכאורה תמוה וכי באה תורתינו הקדושה להזהיר לאדם שידבק באשתו כפשוטה למלאות תאות לבו אמנם צריך לפרש שהתורה נותנת עצה לאדם איך ידבק את עצמו אל הקדוש ברוך הוא וילמד מדביקת אשתו הגשמיות אם רואה שיש לו דביקות והנאה מתענוג כזה שהוא כלה ואבד לשעה מועטת איך לא יהיה לו דביקות ותענוג בהבורא ית' וירגיש בעצמו תענוג כל התענוגים העומד לעולמי עד ונותנת לו חיים בעלמא דאתי והכלל בזה כי בכל בחי' פרטי התענוגים שנמשכו בעולם הגשמי הזה הכל נמשך מהתורה ואותיות התורה המה מלובשים בכל דבר שבא לכלל בריאה ובדרך כלל איתא בזוהר שיש שני בחינות אותיות ות אתוון רברבין ואתוון זעירין ואפשר לרמוז בדברי קדשו אתוון רברבין המה אותיות שבתורה ותפלה ומעשה המצות ודיבורי שכליי' ואתוון זעירין המה אותיות המלובשים במדריגות התחתונים ומי שהוא חכם ומבין מדעתו לדעת איך ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא אפילו מאותן אותיות אשר בשפל המדריגות אזי גירם תענוג יותר ממי שהוא עוסק רק בבחי' אותיות גדולות להשתעשע אתו עמו כי זאת הוא עצם תענוגו ית' כמשל בן מלך שהלך למרחקים. ובזה יבואר הפסוק ודבק באשתו כלומר אפי' מדבר תענוג גשמי יקח לעצמו חיות ורמיזא דחכמתא לדביקות. אל מול דברינו האמורים בא הרמז בתורה ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן רצה לרמז מי יעלה בהר ה' מדריגה גבוה כזה שיכול להשקות את הגן היינו להמשיך שפע וברכה עליונה למדריגות הנמוכים המכונה בשם גן מלשון

גנות וליכלוך אומר הכתוב ונהר רומז להשפעה הנשפע יוצא מעדן לשון התקשרות כמו מעדנות כימה משמעו התקשר המזלות ומי שהוא תמיד בהתקשרות ודביקות אל תועלתו גדולה ומעולה שיוצא מהתקשרות הזה נהר השפע להשקות את מדריגות התחתונים המכונים בשם גן כאמור ומכניס בהם הארה עליונה וממילא נעשין ונהפכים לצירופים רוחניים. וקדושים ועתה נחזור אל הביאור שלפנינו בראשית ברא אלקים א"ת השמים אפשר לרמוז היינו אותיות שבמדריגות העליונים המה נק' א"ת כללות האל"ף בי"ת מאל"ף עד תי"ו שבשמים המורה שכליות וא"ת הארץ היינו אותיות שבארציות נק' א"ת הארץ כללות הכ"ב אותיות שבמדריגות התחתונים ולזה תרגום יונתן בראשית בחוכמתא ברא אלקים שני בחי' האותיות הן אתוון רברבין והן אתוון זעירין זהו את השמים ואת הארץ כולם בחכמה ברא הבורא ומי שעובד את הבורא ב"ה אפילו עם אותיות הנ"ל שבארציות גורם תענוג כיותר ויותר ואז טוב לו בזה ובבא:

בפסוק **ויטע ה' אלקים גן בעדן מקדם** קודם שנבוא לביאור אבאר מקראי קודש ויברך אותם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת וגו' ופירש"י חסר וי"י ללמדך שהזכר כובש את הנקבה כו' ועוד ללמדך שהאיש שדרכו לכבוש מצווה על פ"ו ולא האשה הנה בודאי לא על דבר זה בלבד באה התורה לצוות לבני ישראל על פ"ו הגשמיות כ"א שמזה יקח לעצמו בחי' עבודה ברוחניות וכמו דאיתא בספרים שצריך אדם לראות שיהיה לו שכל מוליד ולא שכל עקר והיינו כמו שיש מצות פ"ו בגשמיות כמו כן יש מצות פ"ו בשכליות להוליד תמיד חדושים בתורה ואין הכוונה שיוליד פשטים כנהוג עלמא כי למה זה פשט ביד כסיל ולבו בל עמו להתנהג א"ע עם תורתו בעבודת הבורא וטוב טוב היתה שיסתם מעיינו ולא לגלות פנים בתורה שלא כהלכה פי' שאין בתורתו איזה בחי' הליכה לעבודת הבורא רק צריך האדם לראות בחידוש שמחדש בתורה יהיה אורחא להתנהג וכמו דאיתא בזוהר על ר' צדוק חלשא והוא פירש על כל מלה ומלה דאורייתא רזין עלאין ויהיב בהו אורחא לאתנהגא בני עלמא והנה לא כל הרוצה ליטול את השם יבוא ויטול לומר ולדרוש תורה לפני העם ולב אין והוא בעצמו עדיין נגרר אחר תאוותיו הבהמיות ואינו אלא בחי' נוק' אל התענוגים משא"כ מי שהוא בר לבב משפיע הארה אל בחי' התענוגים וכובש א"ע לבלתי נגרר אחר תאוותיו כי אם נותן דעתו לדעת מה זאת עשה ה' ככה להכניסו בתאוות כאלו אינו כי אם לעורר לבו לאהבת הבורא וליקח מזה רמיזא דחכמתא להעלות גם משם ניצוץ הקדוש המחיה ונמצא בהיות כן מחשבתו דבוקה אל הבורא מכניס הארה אל זה התענוג ואיש כזה נקרא בחי' זכר להיות משפיע הארה ושפע אל עובדותיו שעושה וכל מקריים

הקרים אותו מכיר בדעתו ומבין בחכמתו שהכל הוא בהשגחה פרטיות מהבורא ית' ולכן אינו עושה שום פעולה ועובדא ואינו מדבר שום דבורי תורה ותפלה כי אם שוקל תחלה במאזני שכלו אם ראוי להוציא דיבור לפני אלקים או לעצור במילין לפני ממ"ה הקב"ה וכל עת הוא כובש ה' מוצאות הפה כמדובר. מול זה בא הרמז בתורה הקדושה ויאמר להם אלהים פרו ורבו כלומר תראו שיהיה לכם שכל מוליד ולא שכל עקר לחדש חידושין באורייתא אמנם באופן זהו מלאו את הארץ ירצה פ"ו שלכם תגרומו מילוי אל בחי' אל"ף בי"ת שבארציות וזהו א"ת הארץ כמבואר אפילו אותיות שבמדריגה התחתונה תזריחו בהם הארה וזהו זרח בחושך שמכניס זריחה אל מקום אפל שלא ניכר שם עדיין שום התלבשות אלהות והוא בהכרתו העצומה מקריב גם אלו האותיות למקומם הרמה אמנם לאו כל מוחא סביל דא לקשר כל המדרגות אל הבורא ולרמזם במקום גבוה איך נרמזים בתורה ואל זה פי' רש"י ז"ל בדבריו הנעימים וכבשה חסר וי"ו ללמדך שהאיש שדרכו לכבוש מי שהוא בחי' איש שהתאוה כבושה ת"י למשול בה ולעשות כרצונו לבלתי נגרר אחריה מצווה על פריה ורביה כי בודאי כל התורה שיחדש ברמזים עליונים יגלה פנים בתורה כהלכה היינו כהליכה של עולם ויהיב אורחא להתנהג בני עלמא בעבודת הבורא ולא האשה כלומר אדם שהוא רק בחי' נוק' אל תאות לבו אינו רשאי לומר תורה ורמזים שהתורה שמוציא מפיו בודאי שלא כהליכה של עולם היא ולמה זה מחיר ביד כסיל ולב אין ע"כ יהיה דבריו מועטין. ועתה נחזור לענין ויטע ה' גן בעדן מקדם כי שמעתי מהרב **המגיד** זללה"ה שביאר ענין גן עדן עליון וגן עדן תחתון כי יש אדם שמענג את עצמו עם תורה ותפלה ובחידוש שמחדש איזה רמז בתורה מענג את נפשו וזה נקרא עדן עליון וכן יש אדם שמתענג את עצמו בתענוגים גשמיים ומי שהכרתו חזקה ולבו דבק תמיד ברוממות אלהות לבבו יבין שצריך לגנות את שני בחי' העדונים האלו לבלתי יגיע לו שום תענוג הנאה לצורך עצמו וזהו פי' גן עדן עליון היינו שמגנה עדונים שמקבל ממדריגת עליונים אפי' מתורה ותפלה כוונתו בהם לעשות נחת רוח ליוצרו ולא לעצמו חס ושלום וגן עדן תחתון גם כן ע"ד האמור שמגנה עדונים המגיע לו ממדריגות התחתונים כגון אכילה ושתיה וכדומה אינו מתעדן את בשרו כמעשה בהמה כי אם שיגיע מזה צד הנאה להבורא יתברך ולא כאשר נתרבה עתה בדור הזה רבים הם עמי הארץ המתפרצים ומנשאים את נפשם אשר גם להם שם בין הגדולים לומר תורה ורמזים וגימטריאות ונוטריקון וכדומה ומדמה בנפשו שגם הוא יכול להשפיע ולצוות בטוב ליהנות ממנו עצה היעוצה לעבודת בורא ובאמת חכמים המה בעיניהם וחכמת מה להם כיון שכל עצמו מלא פניות ורמאות ועמידתו בחוץ והתאוה מושלת עליו. מול

דברינו אלו מרמז הכתוב ויטע ה' אלהים גן בעדן מקדם ירצה להורות ממי מן האנשים נטע אלהים בחי' ר"ת ג"ן גימטריאות נוטריקון בעדן מקדם היינו מי שאינו מתענג את עצמו כי אם מקדמונו של עולם וכל תשוקתו וכוונתו לעשות נחת רוח ליוצרו איש כזה נטע בו אלהים בחי' הג"ן לומר גימטריאות ונוטריקון ולא זולתי ובעשותו כן טוב לו בזה ובבא אמן:

בפסוק **ויאמר את קולך שמעתי בגן ואירא כי עירום אנכי ואחבא**. ונראה לפרש ע"ד מאמרם ז"ל מצינו שקיים אברהם אבינו כל התורה עד שלא ניתנה שנ' עקב אשר שמע אברהם בקולי וגו'. וצריך להבין אופן הבנתו את התורה עד שלא היתה עדיין במציאותה ונראה לפרש בהקדם נעים זמירות ישראל ואתהלכה ברחבה כי פקודיך דרשתי ופירש"י בהלכה הפושטת ורווחת בישראל ולכאורה אינו מובן דבריו והנראה כי הנה נודע כל התורה בכללה היתה בחי' קול בתחלה ואח"כ בעת נתינתה במעמד הר סיני נאמר בבחי' דברות ונוכל להבין הענין מבחי' נשמתן של ישראל אשר ישראל ואורייתא חד אינון ובאמת הוא כן ממש שוה וכללות נשמתן של ישראל היו כלולים מתחלה בקומת אדם הראשון וכיון שחטא נתמעט קומתו ובא בסוד הגלגול באברהם ונצטרף ביצחק ונתלבן ביעקב וכל הנשמות הכלולים תחלה בכח יצאו מכח אל הפועל וכדומה הענין אנחנו בני ישראל כלולים תחלה באברהם אבינו ואח"כ נתחלק לכמה פרטים וכל אחד מישראל בעשותו מעשים טובים וישרים להשוות מדותיו בצד מה לעבודתו של אברהם אבינו אזי קונה שלימות להשרות בקרבו אותה בחי' של אברהם אבינו עליו השלום וכל ישראל בכלל כשמישרים אורחותם ומטיבים דרכיהם לעשות כמעשהו הטובים קונים שלימות בכללות ששורה בחי' נשמתו בכללה כאלו לא מת וכ"ז יתבאר במקום אחר באורך ורומז הכתוב: כל האזרח בישראל ונודע מאמרם ז"ל אזרח זה אברהם ואמרתי טעם לשבח למה נקרא אברהם אזרח אותיות אלף זרח להיותו זריחה ראשונה בעולם לגלות ולפרסם אלהותו יתברך בעולם והרגל שמו יתברך בפי הבריות ורומז הכתוב כל האזרח כלומר כללות קומה של אברהם אבינו הנקרא אזרח כלליות נשמתו שורה בכללות נשמתן של כל ישראל בהיותן מקשטים ומתקנים עובדותיהם הטובים להדבק במדותיו אזי ממשיכין על עצמם התפשטות אלהותו יתברך כמוהו שזכה להיות מרכבה למדת החסד בהתחסד עם כל באי עולם אחז מדות החסד כל מלא קומתו והנה כמוהו נתחלק גם כן יצחק אבינו לחלקים פרטים נשמתיהון של כללות ישראל ושורה ג"כ בכללותיה ובהיות אוחזים מדתו לעבוד את הבורא במדת היראה הרוממות וכאשר איתא בזהר על פסוק ויצא יצחק וכו' לפנות ערב ביאר לפנות מערבבי ומקטרגי עלמא דהיינו

להורות לעם ישראל יראה הפנימיות ולא מיראת העונש וזה נקרא זכות אבות דהיינו בהיות להם לישראל בהירות השכל לעבוד את הבורא יתברך בהזדככות המדות כאשר אבות הראשונים שאחזו מדותיהם כ"א בחי' מדתו עד שנעשו מרכבה כנודע מאמרם ז"ל האבות הן הן המרכבה ואם יש להם לישראל זכות היינו בהירות אבותיהם לבלתי אהוב שום דבר בעולם כ"א מה שנוגע אל אהבת הבורא ולבלתי ירא משום יראה בעולם כ"א מה שנוגע אל יראת הבורא וכן לבלתי התפאר כ"א מה שנוגע להתפארות הבורא יתברך זה נקרא זכות אבות בהירות מדות אבותינו הקדושים ואח"כ יעקב אבינו ממנו נתחלקו שנים עשר שבטים ואח"כ לשבעים נפש ואח"כ נתפלגו לת"ר אלף רגלין והסברא נותנת כמו שאירע ביעקב התחתון מוכרח להיות ג"כ בשורש ישראל לעילא ישראל סבא נתחלק ג"כ פרטיות בחינותיה לערך ריבוי גופם של ישראל שנתפלגו מישראל דלתתא וגם אם עיני שכל לכם תשכילו היות הכל דבר אחד כאשר אירע בנשמותיהם של ישראל כמוהו ג"כ בענין נתינת התורה ממש שוה אשר נודע היות אותיותיה כמנין נשמות ישראל כנרמז בתיבת ישרא"ל נוטריקו"ן "יש "ששים "רבוא "אותיות "לתורה הסברא נותנת ג"כ שבחי' התורה היתה תחלה בבחי' קול בימי האבות האבות בחי' כלל נגד פרטי הדברות שהמשיך משה רבינו עליו השלום לערך פרטיות של נשמות ששים רבוא נפשות ישראל וגם עתה עדיין לא נפסק הענין שהתורה תמיד בחי' קול מדור לדור אל הצדיקים האמיתים ההולכים בתורת ה' יכולין לעשות ולחדש בה רמזים וגדרים וסייגים לעבודתם כאשר ישרה בעיניהם אז לצורך העולם עבודה כזה שלא עבדו אותו יתברך עם בחי' כאלו כ"א הם בעוצם הכרתם המציאו צירופים בתורה לערך התקשרותם אל עבודת הבורא ב"ה וכאשר עינינו הרואות שבכל דור ודור נתוספים ספרים ושכליות בעבודת הבורא כי באמת הכל תולה לערך נשמתם ואחיזתם באותיות התורה כמו"כ עושין צרופים בתורה וממציאים לעצמם עצה היעוצה ברמזי התורה לעורר לבם לעבודת הבורא כפי אותן הרמזים וצרופים שמראה הקב"ה אליהם ע"י תורתו אז בזמניהם צדיקי דור ודורשיו ונמצא אלו הדיבורים שהם המציאו והשיגו עתה מחדש היה גנוז תחלה באותן פרטי הדברות שנתנו במעמד הר סיני עכ"ז אותן הדברות המה בחינת קול נגד הרמזים והדבורים שהצדיקים ממשיכים בעוצם הכרתם מדור לדור כפי הצורך וממציאים טעם חדש ולכן אנו מברכין נותן התורה להורות שהקב"ה נותן עוד את התורה כאשר מאז ומקדם במעמד הקדוש הר סיני ועיין עוד מזה בהקדמות הבאים ותבין. ומעתה תבין פ"ה ואתהלכה ברחבה ובפרש"י בהלכה הפושטת ורווחת בישראל לרמז את האמור דהיינו בהלכה הפושטת ורווחת בישראל הבא כמו שהוא נתפלג ונתרבה

בריבוי חלקי נשמותיהם כמוהו ג"כ התורה נתחלקה ונתרבה בריבוי צירופים ובאמת הכל בחכמה נפלאה עשה ה' ככה בכדי לקבל תוספת תענוג מפרטי פרטיות של כל בחי' ובחי' בפ"ע משא"כ בהיותם בבחי' כללות וג"כ לקבל תוספת תענוג מריבוי הצירופים והרמזים שנתוספים מדעות ישראל שאין דעתן דומה זה לזה ומכל צירוף נעשה תענוג פרטי בפ"ע. ולזה גמר אומר כי פקודיך דרשתי משמעו לשון פקדון כלומר אותן הרמזים וסודות הגנוזים בתורה שהמה רק בחי' קול כמבואר לעיל דרשתי אותן לעבדך באמת עם אותן הצירופים ועפ"ז יבואר ג"כ מאמרם ז"ל שהקדמנו מצינו שקיים אברהם אבינו עליו השלום את כל התורה כולה עד שלא ניתנה ולמדו ממקרא שכתוב עקב אשר שמע אברהם בקולי הכוונה אפי' כשהיה התורה עדיין בבחי' קול קודם חיתוך הדברות כמבואר לעיל הבין והשיג אז בכחו אפילו כל בחי' פרטיות העתידין להתגלות על ידי חלקי פרטי הדעות של כל או"א מישראל הכלולים בו וישמור משמרתי וגו'. כלל העולה מזה כל איש אשר נגע יראת אלהים בלבו כל מה שמשיג ומחדש איזה רמז או סוד בתורה לפי ערך השגתו בתורה יהיה עבודתו את הבורא יתברך ואם לאו אפילו ירבה להעמיק ולהשיג בתורה תועלתו נכזבה. וע"פ דברינו אלו יובן הפסוק ויאמר את קולך שמעתי בגן הכונה אפי' כשהתורה היא בבחינה קול כמדובר לעיל עכ"ז שמעתי כלומר הבנתי כמו שמע כלו' הבן הבנתי אותה כל פרטי הרמזים אפילו בגימטריאות ונוטריקון המרומז בתיבת בג"ן ואירא כי עירום אנכי כלומר יראה ורעד אחזתני כי לערך שהבנתי] במאור התורה עדיין לא יצאתי ידי חובתי ואני עירום מכל כ"א לזה ישים האדם את נפשו ורוחו להעמיק בתורה ורמזיה לעובדו באמת ותמים אמן:

באופן אחר **ויאמר את קולך שמעתי בגן ואירא כי עירום אנכי ואחבא ויאמר מי הגיד לך כי עירום אתה המן העץ אשר צוותיך וגו'** יש לרמז דהנה נודע קודם שחטא אדם הראשון לא היה עדיין תערובות טוב ורע ולכן לא היה עדיין בחי' בושת הגשמיות בעולם כמבואר בתיקונים באתר דאית ערוה אית תמן בושת אבל קודם החטא כתיב ויהיו שניהם ערומים ולא יתבוששו ואחרי החטא נתערבו ב' בחי' טוב ורע ונפלו ניצוצין קדישין מז' ימי הבנין למדרגות התחתונים ומכאן נמשך בחינת הבושה הגשמי וזאת עבודת האדם בעוה"ז לפשוט ולהעלות הנ"ק שנפלו ונתערבו מז' ימי הבנין למקומם הרמתה וכאשר שמעתי בשם הרב **המגיד** מוה' יוסף ממעזבוז שפי' הוי ערום ביראה ר"ל בלי לבוש וקליפות היראה ודפח"ח. ואפשר לפרש הפסוק ויאמר את קולך שמעתי בגן ואירא כי עירום אנכי לרמוז שהי' לו אותה בחיד ערום בלי לבוש הקליפות בהפשיט אותה מהתלבשותה והעלה למקומה לזה השיב לו הש"י מי הגיד לך כי עירום אתה

והוכיחו נגד פניו כיון שלא היה עדיין תערובות טוב ורע ממילא לא היה עדיין ג"כ שם בחי' היראות וא"כ מאין לך לדעת זאת הבושה מיראה הפחותה המלובשת בלבוש לומר שאתה ערום ביראה בלי לבוש ובודאי המן העץ אשר צויתיך לבלתי אכל ממנו אכלת והוא תמיה המתקיימת ודוק בזה היטיב:

בזוהר וכד אשתלימת חוה אשתלים אדם וקודם לכן לא אשתלים ורזא דא דעד כאן לא אית אות סמ"ך בפרשתא ונראה לרמז בדברי קדשו הגם שהם אמרו סודות עמוקים רשאי האדם לומר לפי קט שכלו כי קודם בריאת חוה שגרמה את החטא מזה נמשך היצה"ר המחטיא את כל העולם והקב"ה הקדים הרפואה להמכה היא התשובה שמקבל מכל אדם החוטא ושב ורפא לו והוא יתברך סולח ומוחל ומכפר להם ונמצא קודם שבאתה תוה וגרמה כל הנ"ל אזי עדיין לא היו צריכין לסליחה וכפרה ומחילה וזה הרמז בזוהר ורזא דא דעד כאן לא אית אות סמ"ך נוטריקין "סליחה "מחילה "כפרה והבן:

נח

אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלהים החהלך נח. וראוי לשים לב כי בודאי אין לך אפי' אות אחד מיותר בתורתינו הקדושה ומהראוי לכתוב את אלקים ואות ה' מיותר וגם התהלך משמעו פועל יוצא ומהראוי לומר הלך וגם אומרו את האלהים משמע ה' הידוע האלהים הידוע והנכון בעיני כי **המגיד** ע"ה זללה"ה ביאר משנה הרחק משכן רע ודקדק מהראוי לכתוב התרחק משכן רע שקאי על האדם שיתרחק א"ע והרחק משמע פועל יוצא כאשר דקדק בזה במדרש שמואל ופירש הרחק משכן ממי ששוכן אצלך הוא הקב"ה השוכן בתוך אבריו של אדם מראש ועד עקב הרחק בשבילו רע ממלא קומתך לבלתי יאחז שום כיעור וטינוף ודבר מגונה ואזי תגרום שיסתלק מעליך ח"ו למשל אדם שרוצה להזמין אצלו מלך ב"ו בתוך ביתו כמה טרח ומשתדל בכל התאמצות לפנות ביתו ומחנתו הרחק מן המחנה כמלא עיניו מן הכיעור והדומה וריח רע וכ"ש וק"ו בן ק"ו מהראוי להיות שיטהר האדם את לבו מתאות הבהמיות ומ"ז בכדי שישרה הקב"ה בתוך לבו ורמ"ח איבריו וכל פרטי מעשיו יעשה לשמו הגדול לבלתי יפרד ויסתלק ממנו. ואני אומר שלזה כיוונו חז"ל במאמרם יכוין האדם את לבו כנגד בית קדשי קדשים כלומר יכוין וישוה את לבו כאלו הוא בית קדשי קדשים שאינו רשאי לבוא לשם שום זרות ומקדש ה' המה בני ישראל כדרז"ל ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר וכו' שכן מהראוי שישוה האדם את לבו כאלו הוא בית קדשי קדשים ומה מאוד צריך לנקות אותו בתכלית הזכוך ומחשבות חוץ וכל דבר כיעור והנה

הכתוב אומר ויד תהיה לך מחוץ למחנה ויצאת שמה חוץ והיה בשבתך חוץ וכו' וכסית את צאתך כי אלהיך מתהלך בקרב מחנך וכו' והיה מחנך קדוש ולא יראה בך. ערות דבר ושב מאחריך ועתה איך לא יפחד ויירא האדם בראותו כמה הזהירה התורה להיות טהור וקדוש ולא יראה באדם שום ערות דבר אפילו מחוץ לו ובפרט בקרבו בבחי' קומתו ראוי להרבות יותר ולכפול שמירתו כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחנך היינו בכל מלא קומתך ורמ"ח איבריך כאשר דרש בזוהר מחניך דא שייפי גופא וכו' ע"ש ואם כן צריך האדם להיות בתכלית הזיכוך לטהר כל חושיו ותנועות איבריו ואז שורה אלהות בכל קומתו וכל אשר בו מום לא יקרב אין לו התקרבות אליו יתברך והוא שב מאחריו ואינו שוכן אצלו מול דברי הנ"ל בא הרמז בתורה נח איש צדיק תמים היה וזיכך מלא קומתו בתכלית השלימות מכל ערות דבר והכיעור להיות התפשטות השראות אלהותו יתברך בכל בחי' קומתו מראש ועד עקב. וזהו את האלהים הידוע הכתוב ה' אלהיך מתהלך בקרב מחניך התהלך נח כלומר הניח השראת אלהות להתפשט בקרב קומתו וכל פרטי איבריו בכולם השרה אלהות ולא היה בו שום דבר מגונה להיות שב מאחריו ודוק:

בפסוק **ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלם ויעש נח ככל אשר צוה אותו אלהים כן עשה** ופי' רש"י זה בנין התיבה ולקמן בפסוק ויעש נח ככל אשר צוה ה' פירש"י זה ביאתו לתיבה ראוי לשית לב למקראי קודש אלו להבינם ובפרט מהכלל אשר בידינו שהתורה היא תמידיות בעבר ועתיד והווה א"כ מה באתה ללמדינו עתה עם בנין התיבה והנכון בעיני אשר בכאן נרמז ענין התפלה ואופני התעוררות איך יעורר אדם את לבו לעבודת אל זו תפלה כי הנה איתא בספרים מי שרוצה לגשת אל העבודה פנימה להוציא דיבור לפני אלהים בתפלה צריך לקשור את עצמו בעת עומדו בתפלה אל כל הנבראים והדוממים וכו' והכוונה כי הנה כתיב הכל בחכמה עשית שאין שום דבר בעולם לבטלה ח"ו רק הכל מורה על פועל החכם שמעשהו בדעת הכל בשביל קלוסו לדעת כל אנשים מעשיהם ליקח לעצמם רמיזא דחכמתא ובהיות איש המשכיל נותן דעתו לזה להשיג את בחי' המלובש בכל דבר שבעולם מהנבראים והצומחים והדוממים ומכל בחי' שבא לכלל הויה ומעורר את לבו בקרבו ומתלהב את עצמו עם זה החכמה לדבר דיבורים לפניו יתברך בדחילו ורחימו אזי משלים רצון קונו אשר לכוונה זו ברא ארץ ומלואה ונמצא מקשר סוף המעשה בתחלת המחשבה ותועלתו גדולה עד בהיות כן מעשיו בעת עומדו לתורה ולתפלה אין לו מונע ממחשבות זרות לטורדו מדביקותו כי באמת כל מה שנופל במחשבתו מהנבראים ומחיות ועופות ומכל דבר שבעולם שנתפס במחשבה ידע נאמנה שגם אותו דבר אינו לבטלה וגם את זאת

צריך להעלות אל מקומה אשר היה שם אהלה בתחלה מקום מוצאה בעולמות עליונים ולדעת למאי ברא ככה הקב"ה בעולמו בודאי הכל בשביל קלוסו ומסתמא יש כאן איזה בחי' עבודה להבורא וזהו תכלית הכוונה בהודעת הספרים שצריך האדם לקשור את עצמו עם כל הנבראים היינו באופן המבואר ואז ממשיך שפע וברכה והארה אל כל הנבראים והיצורים ולכל מה שמכניס לשם חכמת אלוה. וע"פ הדברים האלו יש לרמוז את הכתוב שאמר לו הקב"ה לנח ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל וכו' בכאן רמז לו אופני התעוררות להעבודה זו תפלה ונח הוא הצדיק בדורו וכן בכל דור ודור יש צדיק יסוד עולם אומר לו הקב"ה ואתה הוא בחי' התפלה המורה בתיבת ואתה כי אות וי"ו מורה המשכה וא"ת מאותה הם הכלליות הא"ב מאלף ועד תי"ו וה' מואתה מורה על ה' מוצאות הפה כמבואר במקום אחר ואין כאן מקום להאריך קח לך בחי' התעוררות לעשות יחודים בעולמות עליונים כי נודע שלשון מאכל מתיחס בלשון זווג כמו אכלה ומחתה פיה וזהו מכל מאכל אשר יאכל היינו מכל דבר בעולם שיוכלו לגרום יחודים בעולמות עליונים וזהו אשר יאכל והפעולה בעשותך ככה והיה לך ולהם לאכלה ירצה שתגרום ע"י מחשבתך הבהירה הורדת השפע לך וגם להם יגיע משפע וברכה במה שנתעורר לבך ליקח מה רמיזא דחכמתא מזה נמשך קצת התענוג לקשור סוף המעשה במחשבה תחלה וזהו בחי' היחוד וכלל העולה כל אחד ואחד מישראל לפי עוצם הכרתו והשגתו התלבשות אלהות בהנבראים כמו כן יכול לעשות יחודים למעלה ולהעלות האותיות שבכל הנבראים שנבראו עם אותיות התורה וכזה יש לרמז בפסוק:

וירבו המים וישאו את התיבה ותרם מעל הארץ ידוע מים כינוי לשכליות ואומר הכתוב וירבו המים כלומר כשהשכל נתרבה במחשבות האדם בתפילה אז וישאו את התיבה נתנשא הדיבור והיינו צירופי תיבות מהאותיות שמעלה מכל הנבראים כמדובר כי בודאי אם האדם אומר דיבורים בלי שכל אזי אין להתיבות הארה להיות פרחא לעילא והכתוב אומר בחכמה יבנה בית. והכוונה כי צירופי אותיות אחד אל אחד יחדיו ידובקו נקרא בונה בית כמו דאיתא בס"י ב' אבנים בונים שני בתים וכו' אכן החיוב מוטל על האדם טרם מוציא האותיות משפה ולחוץ כי אם בהיותו בסוד המחשבה גם שם יראה לצרף אותו הצירוף שרוצה להוציא לפני אלקים במחשבה טהורה והתלהבות אלהות במילוי הארה עליונה כי אפילו בהיותו בסוד המחשבה גם שם יש אותיות המחשבה ולערך מחשבתו כמוהו ג"כ האותיות וצריך לבנותם ולצרפם אז בסוד מחשבתו. ולזה רומז הכתוב בחכמה יבנה בית כלומר דיבורי תורה ותפלה תכין לבך לבנות הבית היינו תיבה כשאתה עדיין בסוד המחשבה שנקרא חכמה ועיין במקום אחר והארכנו שם

מענין זה ולזה רומז הכתוב וירבו המים כמדובר וישאו את התיבה ותרם מעל הארץ אזי נתנשא אותיותיו ותיבותיו מבחי' ארצות להיות פרחת לעילא. ועתה נחזור לענין ויעש נח ככל אשר צוה אותו אלהים וי"ל בהקדם עוד מאמרם ז"ל ע"פ את אלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם נתעוררו חז"ל כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה ויש לפ' לצוות לשון ציווי ואזהרה כלומר כל הברואים והצומחים והדוממים כולם בכלל לא נבראו כי אם לצוות לאדם ולרמוז לו בחי' עבודה להשיג מחמתם אורות עליונים וכמאמר אליהו בריש התיקונים ובראת שמיא וארעא ואפיקת מנהון שמשא וסיהרא וככביא ומזלי ובארעא אלנין ודשאין וגנתא דעדן ועשבין וחיוון ועופין ונונין ובעירין וב"נ לאשתמודעא בהון עלמין ואם עיני שכל לך תוכל להבין שאין לך אפי' עשב קטן בריה קטנה שאינו מרמז לעולמות עליונים והיינו בהיות מכין לבו לדרוש אלהים לדעת איך ליקח מהם רמיזא דחכמתא. וזהו מאמרם ז"ל כל העולם כו' לא נברא אלא לצוות לזה לרמוז כזה ראה וקדש עצמך לעבודת בוראך כנאמר נח איש צדיק תמים היה בדורותיו כי בכל דור ודור יש צדיק יסוד עולם הגורם במעשיו הטובים השפעת צירופים להשכינה כמבואר לנו בדרוש שבועות מה כתיב אצל בועז הנה הוא זורה את גורן השעורים ע"ש כי בועז היה אז בחי' הצדיק שדחה צירופי אתוון אשר לא טובים כ"א כל מעשיו היו לזרות אותן הצירופים ולעשות צירופים טובים להשפיע לשכינה וגם גבי נח יש דורשין אותו לשבח בדורו היה צדיק ודאי לעשות צירופים הנוגע אל השכינה והכל במה שלקח לעצמו רמיזא דחכמתא מכל דבר בעולם וזהו ויעש נח ככל אשר צוה אותו אלהים היינו באמצעות התלבשותו במדרגותיו התחתונים המה המצווים ומרמזים לו עבודת אלקות ומ"מ לא היה תמיד בדביקותו עם מחשבתו הטהורה להבורא ברוך הוא אפילו כשיצא לפעלו ולעבודתו עדי ערב מעניני עוה"ז וצרכי גופו כגון אכילה ושתיה ושינה מו"מ ולזה פירש רש"י ומרמז בדבריו הקדושים זה בנין התיבה כלומר כיון שכל מעשיו של המשכיל לעשות כל פרטי עובדותיו בהתקשרות הבורא ולדעת ציווי' הבורא ית' באמצעות התלבשות מדרגותיו כאשר מרמזים לו זה הגורמת לו לבנות בית בחכמה כמדובר כשעדיין בסוד החכמה והמחשבה טרם יוצא אל ה' מוצאות הפה בונה שם את התיבה של תורה ותפלה בדחילו ורחימו להוציא אח"כ דבור לפני אלהים בשלימות במלוי הארה בלי שום טרחא לדחות מעליו מחשבות חוץ כי מאין לו מחשבות זרות הואיל והלך אחר ציווי הבורא יתברך והכניס החכמה והמדע אל עובדותיו אפי' מצרכי גופו ולא כמנהג העולם שעושין תנועות בתפלתם לדחות מחשבות זרות כי באמת מי שיש בו מדעת קונו לכת יושר בהנהגת הבורא על דרך האמור איננו צריך לכל זה וקולו

לא ישמע רק שפתותיו נעות ומוציא תיבות שלימות בשפה ברורה. ומאוד צדקו דברי רש"י ז"ל זה בנין התיבה אמנם אח"כ פירש"י ויעש נח ככל אשר צוה אותו ה' זה ביאתו אל התיבה כי שם נאמר מבנין התיבה בסוד החכמה כמ"ש בחכמה יבנה בית וכאן נאמר כאשר יצא מן המחשבה אל ה' מוצאות הפה זהו ביאתו אל התיבה צריך לצרף אותן האותיות שהיו לו תחלה בסוד המחשבה לבל יעשה פירוד בין צירוף שם הויה המרמז אל החכמה ובינה וקול ודבור ולכן כתיב כאן ויעש נח ככל אשר צוה אותו שם הוי"ה כיון שכאן מדבר מסוד ה' מוצאות הפה נמצא נעשה ונצטרף שם הוי"ה בשלימות וכמבואר לנו במקום אחר ולזה פירש"י זה ביאתו אל התבה דייקא ודו"ק מאוד:

בפסוק **ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ** נראה לרמז כי לכאורה מאין בא להם בחי' היראה לחיות ולכל הנבראים שבעולם מקטנם ועד גדולם בכל מיניהם יש להם בחי' היראה לצורכם ולקיום מיניהם הכל נמשך מאתנו עם קרובו ישראל בהיות יראתו יתברך על פנינו תמיד להכנע ולהשפל לפני בורא עולם הצופה ומביט בחדרי לבות בני אדם והכל אצל גדולות הבורא כאין נגדו ובהעביר האדם יראתו יתברך יראה הרוממות על פניו ונתמלא מלא בושה וכלימה אזי יש התפשטות מדות היראה מרום המעלות על כל המדריגות שבעולם וממילא נמשך ג"כ אל כל הברואים וחיות ועופות ומתיראים זה מזה לצורך קיום מיניהם והכל בעבור שיש התעוררות מהתחתונים להתפשט מדות היראה בעולם ובהעדר חס ושלום היראים והשלמים לגרום התפשטות היראה בעולם על כל הנבראים אזי אין להם לחיות ולעופות ולכל הברואים שום בחי' יראה ולאפס ותוהו נחשבו בהעדר היראה מהם ומה מאד יקח האדם התעוררות לנפשו מה שגרם ככה בהעדר יראת הבורא יתברך מעל פניו ח"ו שמאבד א"ע ולכל הנבראים. מול זה בא הרמז בתורה ומוראכם וחתכם בהיות לכם יראה השלימה והרמה זה הגורמת התפשטות מדות היראה על כל חיות הארץ ועופות וכל הנבראים בכלל ובזה תולה חיותם וקיומם לקיום המין כ"א כפי מעמדו ומצבו ודו"ק:

בפסוק **את קשתי נתתי בענן** נ"ל הענין דאיתא בזוהר האי עלמא בין תרי צדיקיה יתיב ונאמר על השכינה שהיא נקראת עלמא מלישנא דעלימא יושבת בין צדיקים צדיק עליון וצדיק תחתון הגם שכוונתו עמוק ומי יוכל לעמוד על סודו מאי הוא צדיק עליון וצדיק תחתון עם כ"ז נאמר מה שנראה לפי ענינו כי נודע מספרים שעיקר תיקוני וקישוטין של השכינה תולה בכשרון פעולתם של הצדיקים והם הם הבונין לה קומה שלימה ולכן מצינו שהת"ח נקראים בנאים ע"ש שעוסקים בבנינו של עולם היא השכינה הנקראת עולם כמדובר ולהיות שעלה ברצונו הפשוט לקבל שעשועים מבריותיו הלביש את תקוני

השכינה במדריגות התחתונים הנמוכין ניצוצין קדישין והם אברי השכינה השוכנת בכל המדריגות להחיותם והמשכיל יתן לבו ונפשו לזה להעלות נ"ק למקומם הרמה. לזה רומז הכתוב את קשתי קשת נוטריקין קרובי שושבינין תיקונין הצדיקים נקראין שושביני דמטרוניתא ובעומק השגתם בהכניס את הדעת אל כל עניני עובדותיכם אפילו הגשמיות גם שם רואין את התלבשות אלהות הגם שהוא בהסתרה ומוגשם עם כל זה מקרבין גם משם תקוני השכינה. וזהו את קשתי כלומר תקונים לשכינה המרומז בתיבת קש"ת נתתי בענן המורה התכסות הבהירות במדריגה פחותה והכל לתועלת הצדיקים ותוספת תענוג המגיע אליו יתברך מכשרון פעולתם בהיותם משיגין גם שם התלבשות אלהות ולהעלות משם תקוני השכינה ומקבל יותר תענוג מצדיקים אלו מאותן הצדיקים שגורמים תקונין ולבושין להשכינה ממדרגות עליונים מתורה ומעשה המצות וכאשר ביארנו במ"א בשם **המגיד** ע"ה ואלו הם ב' בחי' הצדיקים שביניהם יושבת השכינה המוזכר בזוהר ואומר הכתוב והיה בעניי ענן על הארץ ונראתה הקשת בענן וכבר נודע כ"מ שנאמר והיה הוא לשון שמחה זה הדבר אשר דברתי ששון ושמחה אליו יתברך בעניי ענן על הארץ היינו כיסוי אורות עליונים בעניני ארציות ועכ"ז ונראתה הקשת קרובי שושבינין תקונין גם בארציות נראתה תקוני אברי השכינה והשושבינין הם הצדיקים מקרבין גם משם קשוטין לשכינה וזה עיקר עצם התענוג שעלה ברצונו הפשוט בבריאת עולמו להשתעשע בנשמתן של הצדיקים ודו"ק:

בפסוק **ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים ויהי בנסעם מקדם וגו' ויאמרו איש אל רעהו**. ירצה לרמוז עם היות שאנו רואין שיש כמה וכמה בחי' חלקי התענוגי' בעולם שנמשכו מרום המעלו' ונתפשטו ונשתלשלו מדרגה אחר מדרגה עד שיש דוגמתה גם בקליפות וכמוהו יש כמה בחי' יראות בעולם שאדם ירא מפני דבר שטות וכדומה ובאמת תחילת מציאת היראה יסודותיה בהררי קודש מקום גבוה עולמות עליונים ממעלה למעלה עד א"ס וא"ת וזה. נקרא יראה הרוממות אמנם התפשטותה ממקומה גורם כל זאת שיש בחי' היראה אפילו במדרגות הפחותים ויוכל האדם ליראות יראה של שטות שאין בה ממש ואם היתה לו זאת השגה להתבונן במעוז שכלו מקום מוצא זאת היראה בודאי לא יראה ולא ימצא בו יראה פחותה כי אם יראה הרוממות שזאת היראה הפחותה רומזת עליה מול דברינו בא הרמז בדברי הנביא. ואתנה לו מורא ויראני ומפני שמי נחת הוא ויובן עם האמור בדברינו שהקב"ה אומר נתתי להם לישראל בחי' יראה להיות מוראי תמיד על פניהם יראה הרוממות ואם אמר יאמר האדם מי יוכל לעמוד עליה להיותה במקומה הרמה בתכלית הבהירות ולית מחשבה תפיסא ביה כלל כי אם

באמצעות התלבשות יוכל האדם להשיג יראה הרוממות אח"כ אפילו בלתי התלבשות. לזה רמז להם הנביא במקומו יתברך אני נתתי לכם בחי' מוראי המלובש לפעמים במקום הנמוך אמנם עיקר כוונתי שתבא מחמתה ליראה הרוממת ולא מפני העונש כי אם שהוא יתברך עיקרא ושרשה דכל עלמין וזהו ומפני שמי נחת הוא כלומר מפני שם הוי"ה המהווה כל הויות וזאת היראה נקרא בושה שהוא בוש מלפניו ית' הבורא ומנהיג ומשגיח לית אתר פנוי מניה וממלא כל וכו' ובהיות אמונה תקוע בלבו ומשיג כל זאת אינו יכול להרים ראש ותנועת יד ורגל זולת הבורא יתברך ונתכסה מלא בושה וכלימה וזהו גם כן אל תיראי כי לא תבושי והכוונה הנביא היה מזהיר ומורה להם את ענין היראה השלימה ולא יראה פחותה וזהו אל תיראי כי לא תבושו כלומר אם אין לכם יראה הרוממת הנקרא בושה מלפניו יתברך לגודל רוממות אלהות היותו עיקרא ושרשא דכל עלמין אזי אל תיראו כי אין בה ממש ואינה נחשבת למאומה. והנה כמו שרמזתי אחת מהנה ממדותיו הקדושים כמ"כ שארית זי"ה כולם קודש התפשטם ממקום גבוה למקום הנמוך מהותם ותכליתם בתכלית הבהירות ולית מחשבה תפיסה ביה כלל כ"א באמצעות התלבשותם והתפשטותם ממדריגותם התחתונה יכולה ברעיון לבות בני אדם לתפוש ולהעלות התחלקות המדריגות למקום גובהם וזהו ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים זה הדבר אשר דברתי קודם שנסעו ונשתלשלו זי"ה מקדמונו של עולם כי נודע השתלשלות המדריגות מעילה לעילה נקרא נסיעה היה כל ארציות באחדות גמור כמדובר ומה הגורמת שנעשה מבחינות אחדות התחלקות המדריגות היינו בנסעם מקדם אקדמונו של עולם ואז ויאמרו איש אל רעהו דהיינו בחי' פירוד עד שצריך לומר איש אל רעהו לאפוקי אדם אחד אין צריך לומר אל היד עשה כך וכך וכן אין לצוות לרגל להלוך כי תיכף שעולה על הדעת נתפשט בכח אל האברים בלתי ציווי מורה היות אחדות גמור ומבשר אחזה אלהי ודוק בזה היטיב ותבין:

לך לך

ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם נראה לפרש ע"ד ששמעתי מהרב **המגיד** זללה"ה שביאר מה דאיתא אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ונתעוררו חכמינו ז"ל באברהם והקשה הלא מצינו שמנו חכמים עשרה דורות מאדם ועד נח ומנח עד אברהם ואם כן קודם שבא אברהם בעולם במה היה מתקיים העולם באותן הדורות וביאר כי הנה באמת מדתו של אברהם אבינו עליו השלום הוא מדת החסד עולם האהבה במקומה הוא עולם בהיר לית מחשבה תפיסה ביה כלל מהות ערכה וטובה ונקרא אברהם סבא אמנם

להיות שקישט מלא קומתו לעבוד את הבורא ברוך הוא באהבה רבה עד שנעשה כל גופו מרכבה למדות האהבה והרגיל אלהותו והתפשטות מדה זאת בפי הבריות ע"ד מאמרם ז"ל לשעבר נקרא אלהי השמים ועכשיו הרגלתי שמך בפי הבריות ונקרא אלהי הארץ להיות שהראה לכל באי עולם שיש התפשטות מדות החסד אפי' בארציות וגם איתא בבהיר אמרה מדת החסד לפני הקדוש ברוך הוא קודם שבא אברהם אני עמדתי על משמרתי להתחסד עם כל באי עולם ועכשיו שבא אברהם איני צריך שנאמר עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתי שעמד על משמרתי להתחסד עם כל באי עולם ולרוב צדקתו וזכות גופו זכה ונעשה מרכבה שלימה למדתי וביאר שזהו פי' ואברהם זקן בא בימים היינו נשתלשלה ונתגשמה עד שבאה בימיו ממש בגוף קדוש בעולם הזה ימים ממש. ומעתה מובן שפיר דברי חכמים באומרם אלה תולדות השמים והארץ בהבראם באברהם היינו בבחי' מדותיו אשר במקומה הנקרא אברהם זקן נברא העולם ונתקיים מראשית הבריאה מאדם הראשון עד נח ומנח עד אברהם וכיון שבא אברהם ואחז מדת החסד וזכה להיות מרכבה אל עולם האהבה אזי עמד הוא על משמרתי מדות החסד להתחסד עם כל באי עולם ואז נתקיים העולם בשבילו ממש וכמוהו הענין אצל שאר האבות כל אחד ואחד אחז מידתו אשר במקומה ונעשו מרכבה כמאמרם ז"ל האבות הן הן המרכבה כי הם הרכיבו התפשטות אלהותו יתברך בהעולמות לתפוס רוממות האמצעות התלבשות מדותיו הקדושים כי למעלה מעולם הבנין לית מחשבה תפיסה כלל ואין לנו השגה בו יתברך כי אם מצד פעולותיו והמה זי"ה מקום השאלה כי נודע כל זה מספרים מול דברינו בא הרמ' בתורה ויעבור אברם בארץ להורות את האמור היינו אברם אשר במקומו הגנוז בעצמותו אור בהיר ושם למעלה מעולם הבנין מי יכול לתפסו ולהשיגו עשה ה' ככה מדרכו הטוב להיטיב לנבראיו צימצם אור בהירו בכמה צימצומים ע"ד הזוהר קודשא בריך הוא ברא נהורא לנהורא עד שבא למקום שכם אשר בכאן מקום השאלה ומצינו שכתוב אצל שאול משכמו ולמעלה גבוה מכל עם ויש לרמוז להיות ששאול משונה במעשיו ובצדקו היה לו בחינה כזה שאפילו משכמו ולמעלה גבוה מכל עם כי השכם שבאדם מורה התחלת בנין הגוף תרין דרועין והראש מורה לשלש ראשונות כנודע ובינה יתירה נודעת לו לשאול שאפילו משכמו ולמעלה ששם ג"ר גם שם יכול לעבוד את הבורא ב"ה במעלה יותר מכל העם בעוצם הכרתו והשגתו בג"ר וזהו ויעבור אברם עד מקום שכם עד התחלת עולם הבנין כמדובר וכל עוד שעצמיות בהירות מדות האהבה עודנה במקומה הכמוס בעצמותה נקרא אברם בלא אות ה' כנרשם בכתוב ויעבור אברם בארץ בלא ה' להיות שכאן מדבר בבחי' ההשתלשלות אכן

אחרי שבאה לבחי' התלבשות בהימים אזי נקרא אברהם באות ה' והרמז ואברהם זקן בא בימים כלומר כיון שמדת החסד הנקרא א"ס נתלבשה בהימים עוה"ז הנברא באות. ה' נקרא אברהם ודו"ק בזה היטיב:

ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את והיה כי יראו אותך המצרים ואמרו אשתו זאת. אמרי נא אחותי את למען ייטב לי בעבורך וכו'. הדקדוקים רבו ויתבאר לבסוף ונקדים מה דאיתא בתיקונים כל בשר חציר וחסדו כציץ השדה וכו' ואומר התיקונים כל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין יבש חציר ונבל ציץ ודבר אלהינו יקום לעולם ולהבין זה כי שמעתי **מהמגיד** זללה"ה שביאר המשנה וכשאתה מתפלל אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום עבור השכינה שהיא מקומה של עולם להוציא את השכינה מגלות ועתה אנו רואין השמן לב העם אין איש שם על לב לדעת זאת ולצער נפשו עבור השכינה הגם שלא כל מי שרוצה ליטול את השם יבוא ויטול כי עמוק עמוק מי ימצאנו להשיג ולידע איך להתפלל עבור גלות השכינה אמנם כל אדם חייב עד שיד שכלו מגעת להשיג בעבודת הבורא ולדעת דלית אתר פנוי מניה ומלכותו בכל משלה ואז לא ירפה א"ע מהתורה ומהעבודה. ודע שרז"ל נתעוררו ודרשו ע"פ וה' בירך את אברהם בכל בת היה לאברהם אבינו ובכל שמה ויש לכוון בדברים דאיתא בזוהר ובתיקונים שדרשו על השכינה כד איהי בין ציפרא אתקריית נשרא בין עשבא אתקריית שושנה בין עופא יונה וכו' ולהבין את הענין כי באמת מי שחלק לו אלהים בבינה ורוצה לגשת אל עבודת אלהים פנימה בלב שלם ובנפש חפצה זהו הדרך יבור לו האדם אל כל מקום שרואה ושומע אל יראה וישמע כי אם אלהות המלובש שם ויקח לעצמו רמיזא דחכמתא ליתן התעוררות לנפשו לדבק ברוממות אלהותו יתברך וכאשר כבר קדם לנו הדיבור מזה ואז מעלה הניצוצין דהיינו איברי השכינה השוכנת בכל ומחיה אותם וזהו כוונת התיקונים בין ציפרא אתקריית נשרא וכו' כי כפי התחלקות הפעולות בעולם כמ"כ יש השתנות שם השכינה לתועלת בנ"א אשר משם יכולין להשיגה כפי התלבשותה לפעמים בבחינת אהבה לפעמים במדות היראה וכדומה בשארי מדותיו ומי שיש בו מדעת קונו לבבו יבין איך שהשכינה מרמזת לו ונדמה אליו בבחינות שונות לערך הבנת לבו לדרוש יחודו ית'. ובאברהם אבינו ע"ה לרוב עוצם הכרתו והשתדלותו לראות בכל מקום התלבשות השכינה רמזו חז"ל בדבריהם בת היתה לאברהם אבינו פי' בת אשתו כמו שדרשו במרדכי ויקח לו לבת לאשה ירצה הקב"ה בירך את אברהם אבינו עם השכינה להיות לו לבת לאשה ובאמת לא נתן לו כ"א בהתנסה אותו בעשרה נסיונות ומזה נמשך המנהג

סתם אם רוצים לשדך את בתו מנסין את החתן תחלה עם איזה דבר הלכה והקב"ה נסה את אברהם אבינו בעשרה נסיונות וכשעמד בהם זכה ביראה באשה יראת אלהים והשיג אותה בכל מדריגותיה עד סוף כל המדריגות אפילו בארציות מכולם יכול לראות שם השכינה ולהבין באיזה מן השמות נדמה אליו לקרותה בשם התלבשותה וזהו בת היתה לאברהם אבינו ובכל שמה כלומר בכל מקום ובכל הברואים מלובש שמה כדברי התיקונים בין ציפרא אתקריית נשר קנתה שם נשר המרומז לאורות עליונים עש"ה דרך הנשר בשמים ובין עופא יונה ובין עשבין נק' שושנה כל אלו השמות כינוים אל השכינה כפי התלבשותה להחיות המדריגות והבן הענין כי עמוק. ולהיות הכרתה כ"כ התחלקות פעולותיה והאיך נקראת בשם משמותיה הקדושים מקום רמיזתם בשורשם עולמות עליונים החזיר הכל למחשבה הקדומה וגם היחודים עם כל עובדותיו אפי' מצרכי גשמיות ומי שעבודתו ע"ד הנ"ל תועלתו גדולה עד מאוד אח"כ בעמדו להתפלל אין לו שום מונע ומבטל מעבודתו להיות הכל שוה אליו ובכל מקום שרואה ושומע יודע אלהות המלובש שם ואינו נפרד מדביקות הבורא ודוד המלך ע"ה אמר: אזנים כרית לי ופי' רש"י ז"ל עשית אותם חלולים לשמוע בהם דברי תורה ולכאורה צריך הבנה שהוציא א"ע מן הכלל להיות לו אזנים חלולים יותר מזולתו אשר ישנם בכל אדם אפילו קטן שבקטנים ומה אומרו כרית לי ולא לזולתו וגם שבא רש"י לפרש לשמוע בהם דברי תורה אין הבנה והנראה באמת לא כל אוזן שוה יש לך אדם שאינו שומע כי אם הפשוט שבדברי הנשמע מזולתו ונשאר שקוע שם ונפרד מדביקת מחשבתו כי אין לו כ"כ התפשטות השכל לשמוע מדבר איש לרעהו דברי תורה אמנם איש הירא והשלם אשר חכמת אלקים בקרבו ויראתו על פניו יש לו אוזן שומעת עם היות שבאים לפניו לפעמים כמה בני אדם ומספרים ענייניהם והצטרכותם הגופני ומחמת שהאדם מלובש בגוף העכור ומעורב בעם וגם חוץ לזה יש לפעמים תועלת לעבודת הבורא אם יכול להעלות ולהשיב דברי העם אל ה' צריך לענות מענה לכל או"א ולשמוע את דבריהם הפשוטים ולהמציא בהם רמיזא דחכמתא וקול קורא בדיבור שלהם פנו דרך ה' כמוזכר במקום אחר ע"ש ואפילו בשומעו מהמון עם סיפורי מעשיות נותן עצות לנפשו איך לעבוד את הבורא ב"ה. וזה רמז דוד המע"ה אזנים כרית לי רצה לומר בתוך אזנים הגשמים כרית לי עוד אזנים רוחנים באוזן הגשמי לשמוע דברי הגשמים ובאזנים הרוחנים לשמוע דיבורי הרוחנים את הקול הקורא בדיבורי המון עם פנו דרך ה' ולזה פירש רש"י עשית אותם חלולים לשמוע בהם דברי תורה אפילו מדבורי הפחותים וסיפור הגשמי ושפיר אמר כרית לי דייקא ולא לזולתו כי לא כל אדם זוכה להיות לו אזנים חלולים כי אם יחידי סגולה

והחרדים אל דברו יתברך ואינם מרגישין מהנאות עצמם כלום כי אם מגמתם הכל עבור גלות השכינה וחסרון עליון והכל לתקן עולמות עליונים וכלי הקרים אותם לפעמים מפגעי ומקרי הזמנים יודעים ומבינים שמאת ה' היתה זאת להתפלל עבור חסרון עליון: ועתה נחזור לענין כל בשר חציר וכל חסדו כציץ השדה כל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין ואפילו בהתפללם לפעמים כל מה שהוא מעמיק שואל מאתו ית' ומכוון בתפלתו שואל פרס מרבו וכמו דאיתא בהאר"י זלה"ה אם האדם אינו מכוין כוונת התפלה ע"ד האמת כל עוד שמכוון יותר שואל פרס מרבו יותר והזוהר קורא אותן צווחין ככלבין הב לן מזונא וסליחה וכפרה וכדומה הכל לטובת עצמו ואיך יעלה על הדעת וכי לכוון זה היתה כוונת הבריאה בשביל ישראל שיקבל מהם תוס' תענוג וכאשר דברתי במקום אחר פי"ה יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו כלומר עיקר כבודו בבריאת עולם היה בשביל השמחה שישמח במעשיו וישתעשע עמהם והולכים בדרכי יושר ואם כל מגמתם הכל עבור צרכי עצמם הגשמים א"כ השמחה מה זה עושה שרצה הבורא ב"ה לקבל מהנבראים כיון שאיש לדרכו פנה באין מבין על מה אתי להאי עלמא שפלה והחי יתן אל לבו שלא ירגיש מצורך עצמו כלום כי אם כל מגמתו ותשוקתו הכל עבור השכינה ותיקון עולמות עליונים אזי עבודתו שלימה בלתי הפסק כיון שאינו תלויה בשום סיבה כי כל אהבה התלויה בדבר בטל דבר בטלה אהבה ולכן אותן האנשים שכל עצמם וכוונתם הכל בעבור הנאתם אזי העבודה אצלו במקרה כל עוד שמרגיש ההטבה וחסדי אל העודפת עליו מרבה גם כן להחזיר לו שבח והודאה ואם נפסקת השפעות טובו אזי נפסקת ג"כ אהבתו ואיש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת שגם במיצר צריך לעבוד אותו יתברך עם זאת הבחי' כפי המדה ובחי' התלבשות שנדמה אליו עתה כי הבורא יתברך יודע לתקן ענינך יותר ממך ולכן נדמה לך בהתחלות הפעולות לסיבות ידיעות אליו כאשר גזרה חכמתו ולכן שולח לאדם בחי' צער ממקרי הזמנים הכל לטובת האדם להטיב לו באחריתו וכדומה. ובזה מובן מקראי קודש ויהי כאשר הקריב אברם לבוא מצרימה ויאמר אל שרי אשתו וכו' ירצה כאשר בא הצדיק התמים במעשיו במיצר ים החכמה ונופל תחת הזמן ממקרי ופגעי הזמנים. עכ"ז הוא עמודא תקיף בכולא ונותן עצות לנפשו להשיג גם שם התלבשות אלהות ויאמר אל שרי אשתו כינוי לשם השכינה שנק' לפעמים שרה ולפעמים רחל ונק' אשה יראת ה' כנודע מספרים ופתח דבריו יאיר לומר לה הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את כלומר איננו מרגיש מצער עצמו כי אם נותן נפשו ודעתו שאשה יפת מראה את כינוי לשכינה שהיא בגלות כי בכל צרתם וכו' וגם מצער את נפשו איך שהקב"ה צריך ליתן הארה לזה הניצוץ ולהשהות בם זמן מה עד

עת בואו של צדיק לפדות הנ"ק מגלות ולכן נק' זה הניצוץ אשה יפת מראה כלומר בחי' נוק' ומקבל ממראה עליונה כי יש ה' גוונין דבהון נהרין חמש אור שהגוון מקבל הארה מה' אור המאיר בהגוונין וזהו אשה יפת מראה נוקב מיפת מראה העליונה כמדובר ועוד רומז הכתוב והיה כאשר יראו אותך המצרים ואמרו אשתו זאת ופירש"י שהמצרים אינם הורגלו באשה יפה ויש לעיין בדבריו הנעימים מי שהוא במיצר ים שאין לו התפשטות השכל אינו מורגל עם השכינה שנק' אשה והיינו לדעת בכ"מ התלבשות איברי השכינה וע"ד שנזכר לעיל בת היתה לאברהם אבינו ובכל שמה בכל דבר בעולם מלובש שם השכינה כפי הפעולה ולכן העבודה רפויה בידו ונופל תחת מקרה הזמן ועוד לו שנותן פגם בקדשים לומר אשתו זאת השכינה שנקראת זאת סובר שגם אצל הצדיק השלם ותמי' במעשיו השכינה אצלו כ"י כמו בחי' איש ואשה אשה נודעת אהבתה תלוי בדבר בטל דבר בטלה האהבה ובאמת אין דרכו של ת"ח בכך כי מובחר בעבודת הבורא להיות אמונה תקוע בלב בלתי שום סיבה בעולם ולעבוד אותו ית' הן בטיבו הן בעקא ולכן אמר אברהם אבינו ע"ה אמרי נא אחותי את מורה היות אהבתו שלימה בלתי שום סיבה כלל כי אם כמו אח ואחות דלא מתפרשין אהבתם לעולם להיות בחי' האחווה אינו תלוי בסיבה ומעתה תבין שינוי המקרא אצל המצריים המורה על פחותי הערך שאין להם התפשטות השכל כתיב ואמרו אשתו זאת ותיבת זאת נודע שכל העולמות נבראו באלף בי"ת וקודם התלבשות הא"ב בז' ימי הבנין נק' א"ת מורה כללות הא"ב מא' ועד ת' ואחרי התלבשותה בזי"ה וצימצם מדריגה אחר מדריגה בכדי שיהא להם תפיסה במוח אנושי נק' זאת שהא"ב מלובש בז' מדות שיש להם השתנות הפעולות וממילא מי שהוא תחת הזמן אהבתו ויראתו בבחי' איש ואשה אשר אין אהבתם תמידית ולכן כתיב גבי תיבת אשתו תיבת זאת לכוון הנ"ל וגבי אחותי כתיב א"ת מורה בחינתו המעלה שהוא למעלה מהתחלקות הזמנים. קודם התלבשות הא"ב בז' ימי הבנין והעבודה הוא בתדירי כמו אח ואחות ודוק היטב ותבין:

בפסוק **ויאמר אברם אדני ה' מה תתן לי ואנכי הולך ערירי ובן משק ביתי הוא דמשק אליעזר וכו'** ויאמר אברם הן לי לא נתת זרע והנה בן ביתי יורש אותי וכו' והנה דבר ה' אליו לאמר נראה לרמז בכאן באה תורתינו הקדושה ללמוד לאדם דעת ליתן עצות לנפשו מה יאמר ומה ידבר בבואו להתחנן ולהתפלל לפניו ית' עבור בנים מאוד יזהר האדם לבלתי ישים מגמתו ומחשבתו בהתחנן עבור צורך עצמו וכדומה כ"א כל עצמו בהתאמצו עבור חסרון עליון. ונקדים מאמרם ז"ל מפני מה היו אבותינו עקרים מפני שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים ומה מאוד העמיקו בדבריהם שהקב"ה מתאוה

לתפלתן של צדיקים כיוונו אותן התפלות שהצדיקים מתפללים בודאי אינם משימים לבם ונפשם לשאול מאתו ית' חסרונם הגשמיים כי אם כל עצמם וכוונתם להשלים חסרון עליון לתקון עולמות עליונים כמבואר בדברינו כמה פעמים ולהוציא את השכינה מהגלות כן דרכי הצדיקים האמיתים לאיזה צורך שהם מתפללים בכל עניני תפילתם הן מעניני צרכיותיהם או מצרכי רבות בני ישראל מן הרפואה ומפלת שונאים ועבור חשוכי בנים בזרע של קיימא וכדומה מצרכי עם ישראל המרובים עיקר מגמתם לתקן במקום עליון כי בכל צרתם של ישראל היא צער השכינה וכמאמרם שכינה מה לשון אומרת קלני מראשי וכו' והרפואה נמשכת ממילא והנה לתפלה כזה צריך הקדוש ברוך הוא גם כן להיות שכל עצמם לצורך גבוה ולזה העמיקו שהקב"ה מתאוה ג"כ לאותן התפלות שהצדיקים מתפללים כמדובר ודוד המע"ה רמז גם כן באומרו: אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני כי הטה אזנו לי ולכאורה מי האיש שלא יאהב שישמע ה' קול תחנוניו ולאיזה כיון אמר על בחינתו המעולה אהבתי דייקא ולא זולתו וגם חז"ל אמרו ודרשו אמרה כ"י לפני הקדוש ברוך הוא אימתי אני אהובה לפניך בשעה שאתה וכו' וצריך להבין מאמרם אמנם לפי דברינו הנאמרים יתפרש שפיר כי באמת כל ישראל אוהבים שישמע הקדוש ברוך הוא קול תחנונם מכל עניני צרכותיהם אכן להיות שלשונם יהלך בארץ לשאול רק עניני ארציות וגשמיות ומאת ה' שכוח לבם ליתן דעתם מסתמא זה החסרון הוא למעלה ומה לי להתפלל על אבר פרטי הלא טוב לי להתפלל על הכלל כולו לתקן חסרון במקום עליון אמנם בהעדר זה השכל אין אהבתם ותפלתם שלימה ורצון לפניו ית' להטות אזן לשמוע תפילתם. ולזה אמר דוד המלך עליו השלום אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני ובתנאי כי הטה אזנו כלומר שתפילתי זכה וברורה כ"כ עד שהוא ית' מתאוה ג"כ לזאת התפלה להיותה עבור חסרון עולמות עליונים ולזה אמר כי הטה אזנו לי מורה היות שמתאוה לתפלתי ע"ד שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים כי הוא ית' צורך ג"כ אליו ולזה כוונו חז"ל אמרה כ"י לפני הקב"ה אימתי אני אהובה לפניך בשעה שאתה שומע קולי מורה היות תפלתי מתפילת הצדיקים שהקדוש ברוך הוא מתאוה לה כי אינם חשים לצורך עצמם כלום רק כל ימיהם דאג לבם בקרבם להוציא איברי השכינה מהגלות להעלות נ"ק המפוזרים למקום גובהם ולזה העמיקו שאל' מאתו יתברך להגביה למעלה כמבואר. ובזה יובן מה דאיתא בגמרא רבי עקיבא כשהיה מתפלל בציבור היה מקצר ועולה וכשהתפלל ביחיד אדם מניחו בזוית זה ומצאו בזוית אחרת הוא הדבר אשר דברתי כי בודאי תפלתו של רבי עקיבא מענינו או מצרכי הציבור בעבור עם ישראל כל עצמו וכוונתו להעמיק שאלתו להגביה למעלה להמתיק

בשורש' וכיון שנמתק למעלה הכל נמתק ומה מאוד צדקו דברי חכמינו ז"ל ורמיזתם אדם מניחו בזוית זו כאלו הוא מתפלל לצורך גשמי' כגון רפואה ומזונא וזרע של קיימא ומפלת שונאים וכדומה ובאמת רבי עקיבא העמיק שאלתו למעלה כל כך עד שמצאו בזוית אחרת לתקן בעולמות עליונים להשלים חסרון עליון וכזה מרומז גם כן בפסוק ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו כי עקרה היא ויעתר לו ה' ופירש רש"י ז"ל לנוכח אשתו זה עומד בזוית זה ומתפלל וזו עומדת בזוית זו ומתפלל' ויעתר לו ה' לו ולא לה שאין דומה תפלת צדיק וכו' ולהבין כי שמעתי בשם **הבעש"ט** זלל"ה שביאר ותהי לפנינה ילדים ולחנה אין ילדים כי פנינה רומז לסטרא אחרא כדברי חכמינו ז"ל שטן פנינה וחנה רומז לשכינה ומתרעם הכתוב על העדר הצדיקים שאין צדיקים בארץ שיהיו ילדים לשכינה להיות לה דיבורים במה להתפאר העוסקים בבנינה וילדים של הסטרא אחרא היא פנינה רבים המה כי רבים המתפרצים את מעשיהם הטובים ונעשים ילדים לס"א לבנות קומת הס"א הנעשים בחטאם דבני נשא ולזה מתרעם הכתוב ותהי לפנינה ילדים ולחנה אין ילדים כמדובר ומאוד דוה לבם של הצדיקים בראותם כזה ולכן היו אבותינו עקרים שהקדוש ברוך הוא מתאווה לתפלתן ושלח להם עובדא כזה להשיג חסרון עליון מהתחתון ומשימים את רוחם ונפשם מאין נמשך בחי' עקר הלא הכל מהשכינה כ"י וכאשר בארתי פסוק ותהי שרי עקרה אין לה ולד ולכאורה קשה כפול לשון בודאי כיון שעקרה מאין להיות לה ולד אמנם הכתוב. רומז לדרכינו הנ"ל להורות מאין נמשך סיבת שרה להיותה עקרה גמר אומר אין לה ולד כלומר להשכינה כנסת ישראל כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב להתפאר בכשרון פעולותיו ולכן היתה שרה אמנו עקרה מפני שהקדוש ברוך הוא מתאוה לה ולתפלתה להתפלל עבור חסרון בנים של השכינה וזהו ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו כלומר יצחק אבינו העמיק שאלתו למעלה להתפלל עבור השכינה שהיא נוכח אשתו כי עקרה היא דייקא מוסב על השכינה ולזה בא רש"י לפרש לנוכח אשתו כי באמת לא השוו בעניני תפלתם זה עומד בזויות זה ומתפלל וזו עומדת בזויות זו ומתפלל' היינו לכוון האמו' יצחק אבינו העמיק שאלתו להתפלל עבור השכינה שהוא עקרה לזה דוה לבו וזו עומדת בזויות אחרת מעניני העוה"ז ליתן לה הריון ובאמת עיקר התפלה צריכה להיות עבור חסרון עליון וכיון שנמתק למעלה ממילא נמשך כל טוב ולזה רומז רש"י בדבריו הנעימים ויעתר לו ה' לו ולא לה שאין דומה תפלת צדיק וכו' בודאי אינו דומה כמבואר היינו בפנימיות מחשבתם אינו שו' תפלת צדי' כוונתו ומחשבתו לתקן למעלה ולצורכי הגשמיות אינו חושש כלל והיא כוונתה על צרכי הגשמיות לפיכך לו ולא לה וכנ"ל. ועתה נחזור לענין ראשון א"א ע"ה

כאשר בא לשפוך שיחו לפני הקב"ה ליתן לו זרע ראש דברו אמת להתפלל עבור חסרון עליון והיינו שידע שעתיד הקדוש ב"ה ליתן את התורה לעמו ישראל וכל העולמות תלוים ועומדים עד יום הששי ואם לאו יחזור העולם לתוהו ובוהו ולזה דאג לבו בקרבו ונרתע ופתח דבורו בהתחננו אדני ה' מה תתן לי ואנכי הולך ערירי כלומר כללות נתינת התורה הפתח באנכי הולכת ערירי ואין מי לקבלה ופגם זה נוקב והולך ונוגע בכל העולמות ואם תאמר הלא בן משק ביתי' יורש אותי הלא דמשק אליעזר וידוע דברי חז"ל למה נקרא דמשק שדולה ומשקה מתורת רבו לאחרים ונמצא שפיר עולה לי בתלמידי ההגון כי כל המניח תלמיד בעולם כאלו הניח בן בעולם וכאשר מבואר זה באלשי"ך כי באמת התורה מאברהם לא הועילו לזרעו אתו ומביא האלשיך הקדוש בשם פרקי דרבי אליעזר הנפש אשר עשו בחרן לא נמשכה לזרעם אחריהם כ"א להם לבדם. ולזה התפלל אברהם אבינו ע"ה כיון שאין תורתי נמשך לזרעם אחריהם אם כן מה הועלתי בתקנתי ודוה לבו הן לי לא נתתה לי דייקא לא נתתה זה להיות תועלת גדול להועיל להם תורתי וגם לזרע' אחריהם מדור לדור והנה בן ביתי יורש אותי אשר לא יועיל תורתי כי אם לו לבדו ולא לזרעו אחריו ונמצא אנכי הולך ערירי אנכי דייקא של נתינת התורה וכמדובר ומה תהיה עלה תורתינו הקדושה העתיד' להנתן כיון שאין לי זרע ונמצא על פי הדברים האל' לא חשש כלל על חסרון הגשמיות שאין לו בן כי אם כל' עצמו ותשוקתו להתפלל עבור חסרון עליון ופגם הנוגע בכל העולמות העומדים ותלוים באנכי. מול זה רומז הכתוב כיון שהעמיק לשאול בהתחננו על זרע עבור תורתינו הקדוש' אומר הכתוב ומור' באצבע והנ' דבר ה' אליו לאמר ושיעור הכתוב להיות שכל עצמו שהוציא דבור לפני אלהים לצד עילאה ימלל עבור התורה ולא מצורך עצמו כלום וזהו והנה דבר ה' אליו לאמר כלומר מגמתו ותשוקתו בהשפיך שיחו דבר ה' אליו ולא מצורך עצמו כלום כמבואר והשם ברחמיו יורינו לראות נפלאות מתורתו אמן:

בפסוק **ויוצא אותו החוצ' ויאמר לו הבט נא השמימ' וספור את הכוכבים** ודרשו חז"ל הגביה אותו למעלה מן הכוכבים ואמר לו מאי דעתך דקאי צדק במזרח אקימנו במערב וצריך להבין דברי חכמים ורמיזתם והנכון בעיני כי הנה הרשב"א פירש פ"ה רוכב שמים בעזרך ותוכן דבריו שמים כנוי למערכת הכוכבים שהם נבראו עם דרך הטבע ואם ישראל עושין רצונו של מקום והולכים בתורת השם מהפכים את הטבע של המערכ' כי נשמתן של ישראל היא חלק אלוה ממעל והוא יתברך בודאי למעל' מהטבע וממילא אם מדבק עם ישראל א"ע בהכשר מעשיהם הטוב בשורשם גם הם שוים לשורש והם למעלה מהטבע ג"כ ויש להם עוז ותעצומות להפוך סדר המערכות וזהו רוכב שמים

בעזרך כי הסוס טפל לרוכב וכמו כן המערכות המ' טפלים לרוכב שמים הוא הקב"ה לשדד' כרצונו והכל בעזרך היינו בעזרת ישראל באתערותא דלתתא אתער לעיל' והם הם הנותנים כח ועוז שיהא הקב"ה רוכב שמים לשדדם כרצונו כי זה כלל גדול כשישראל מתעוררים בעובדותיה' הטובים נתעורר ככה למעלה לפעול בעולמות עליונים על ידם והכתוב רומז לזה: וישק יעקב לרחל ולכאור' צריך להבין למאי כתב' תורתינו הקדוש' שיעקב נשק לרחל והנכון כי בודאי דבר גדול מרמז לנו התור' בזה שיעקב אבינו מעשיהו הכל בהתקשרות ודביקות הבורא ובכל פרטי עובדותיו מעשיהו בהם בחכמ' ודעת וגרם נשיקין לרחל עליונ' כי שכינה מכונ' בשם רחל ויש בה בחי' זווג ונישוק כנודע מספרים ומעיד' התור' על יעקב אבינו שגרם בנשיקין הגשמיים נשיקין לרחל אמנו היא השכינה וכאשר מצינו בספר בחיי שפי' פי' הכתוב אדני נגדך כל תאותי באופן הנ"ל כלומר כל בחי' תאותי הם רק נגדך להשיג מחמתם תאות הרוחני וכמו שאני תאב לקבל תענוג מאיזה דבר בעולם כמו כן הקדוש ברוך הוא רצונו יתברך נקבל תענוג ממני דרך משל אם יש לי תענוג מבן חכם מסתייע רצונו ית' שאהיה חכם בעבודתו בכדי לקבל תענוג ממני כי כל ישראל בנים המה לה' ומזה ידמה המשכיל כל בחי' פרטי התענוגים הגשמים שיש באדם המה רק דוגמא נגד הענוגים הרוחנים שוים ממש וזה חובת גברא שילמוד סתום מן המפורש עש"ה ומבשרי אחזה אלוה וזה עצם התענוג של הקב"ה שברא בשבילם את העולם ובשביל נשמותיהן של הצדיקי' הגורמים ככה לעשות בתחתון ולרמוז בעליון והם גורמים הקמת ברית עליון להשפיע שפע וברכ' עליו' ולשדד את המערכות כרצונם והכתוב רומז לזה: דרך כוכב מיעקב ידוע שיעקב הוא בחיר שבאבות ובשבילו אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו מאי דעתך דקאי צדק במזרח אקימנו במערב בכדי שיולד יצחק שממנו נולד יעקב בחיר האבות וזה מרומז בכתוב דרך כוכב מיעקב כלומר מה שדרך הבורא ברוך הוא את כוכב צדק ממקום למקום הכל בשביל יעקב וזהו הרמז ג"כ וקם שבט מישראל הגורמים הקמת ברית עליון בכשרון פעולת' הטובים להיות שבט בחי' ברית בסוד הקמ' שאבאר אי"ה לפנים מהספר פ"ה צדיק כתמר יפרח ע"ש. ועת' נחזור לביאור שלפנינו ויוצא אותו החוצ' ופרש"י הוציא אותו מחללו של עולם והגביהו למעל' מהכוכבים אותו משמעו לשון אות היינו אות השפעתו הנשפע אליו לאברהם אבינו ע"ה מלמעלה לא השפיע באמצעו' השרי' ומערכת הכוכבים כי אם הגביהו למעלה מבחינותם ואדרבא הוא הנותן חיות והשפע' להמערכ' ע"י הכשר פעולותיו וזהו וספור את הכוכבים ספור לשון ספירות ובהירות אמר לו הקב"ה אתה ע"י מעשיך הטובים תתן הארה בהם ודוק היטיב:

וירא

וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא יושב פתח האוהל כחום היום פי' רש"י הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה שלא להטריחו באורחים ולכאורה צריך להבין כוונתו והנרא' דאיתא בזוהר אברהם אבינו ע"ה הוי קאים בפרשת אורחין להזמין אושפיזין ולהבין הענין אשר נודע אברהם אבינו ע"ה הי' התגלות ראשון שהרא' לבאי עולם פרסום אלהותו כאשר קדם לנו הדבור בשם הבהיר וגם חז"ל אמרו לשעבר נקרא אלהי השמים ועכשיו הרגלתי שמך בפי הבריות ונקרא אלהי הארץ כלומר אלהות המלובש בבחינת ארציות אפי' שם הרא' לבנ"א שיש שם התפשטות אלהות ממדות הקדושים ז' ימי הבנין והנה לרוב התפשטותם יכול להיות התפשטות אפי' לקליפות כאשר נודע לעומת זי"ה לעומתם ז' הפכיים וזה היה בחי' עבודת א"א ע"ה שלא הניח התפשטות מדות הקדושים לקליפות ואפשר לרמוז בדברי הזוהר דהוי קאים בפרשת אורחין דהיינו במקום התפשטות מדות הקדושים שיכולין לבא לידי הפרש' ולהתפשט לחיצונים תמן הוי קאים ולא הניח לידי הפרש' ולהתפשט לחיצונים כ"א תיכף העל' אל השורש וזה נקרא הכנסת אורחים היינו התפשטו' אורות עליונים שנשתלשלו ממקום גבוה למקום הנמוך וכמבואר ואיש המשכיל המעל' ומגבי' אותם למקומם הרמת' נקרא הכנסת אורחים מה שהי' תחל' מרוחק מאתו יתברך בהתלבשות גשמיות כזה במקום הנמוך מקרבם אל הקדוש' וכבר נודע אשר לסיב' זאת צימצם הקב"ה אורות בהירים וברא כל העולם ומלוא' בגין שיתפשט נהורא על כל הנבראים כי קודם השתלשלותם ממקומם הרמ' לית מחשב' תפיס' ביה כלל לעוצם בהירותו כי אם באמצעות התלבשות המדריגות המה מדותיו הקדושים. ואבאר פסוק בפ' וישלח ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלוך מלך לבני ישראל נרא' בהקדם הגמרא א"ר יוחנן לעולם ישתדל אדם לצאת לקראת מלכי ישראל ולא לקראת מלכי ישראל בלבד אמרו אלא אפי' לקראת מלכי אומות העולם שאם יזכ' יבחין בין מלכי ישראל למלכי אומות העולם כי נודע שעיקר בריאות העולמות שיתגל' מדו' המלכות עש"ה מלכותך מלכות כל עולמים כי אין מלך בלא עם ולא הי' באפשרי לתאר מדת המלכות בעצמותו בלתי בריאות מדריגות התתתונים ובכללם עיקר שעל' ברצונו הפשוט אנחנו בני ישראל שצפ' בקדמת מחשבתו השעשועים שיקבל מנשמות הצדיקים ולכן צמצם בהירות אורותיו הקדושים באמצעות התלבשות בכדי שכל או"א מישראל כפי אחיזת נשמתו בשורשו אם בא לראות ולהשיג בחי' אלהותו יתכן לתפוס אפס קצת כפי אחיזת נשמתו ואף גם זאת אינו כ"א ממחשב' קדומה הבאה לבחי' אצילות מאתו יתברך ובאמת נודע מספרים שיש כמה וכמה אלפים ורבבות עולמות

שאין להם שיעור וערך אשר עדיין לא נתגלו ונאצלו כי כל מה שלמעלה מבחי' מחשבה הנאצלה לבריאות העולמות אין רעיון ומחשבה תפיסה ביה כלל כלל לא ואפילו מלאכי השרת אמנם עיקר התפשטות השגתו היא מדת מלכות ובמה יתכן לו לאדם להשיג מדות המלכות ביאר רב ששת בגמרא מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא יש לכוין בדבריו שזה תולה בזה מחמת התפשטות והתלבשו' מדות מלכות העליונה בבחינת מדריגות מלכותא דארעא אנו יכולין להשיג ולתפוס קצת. עוצם הכרת מלכותו יתברך וזה סיבת קדימת מלכי אדום אשר מלכו לפני מלכי ישראל הגם שיש בזה סודות נוראים ונפלאים להמבין בספרים עכ"ז שערי תורה לא ננעלו בפנינו כי באמת קבלת השפעה הנשפע למלכי ישראל נמשך ממדות המלכות העליונה וכיון שעדיין לא היה התלבשות מדות מלכות בצימצום מדריגה התחתונה ממילא ואדם אין להשיג מדת מלכותו משא"כ אחר שמלכו המלכים בארץ אדום לקחו עם קרובו ישראל רמיזא דחכמתא להשיג מלכותו יתברך באמצעות התלבשות מלכי אדום שזה עיקר תכלית המכוון בבריאות העולם בשביל ישראל אם זכו ונתנה להם המלוכה. וזהו ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום כלומר זה הוא סיבת מלכותם לפני מלך מלך לבני ישראל אשר עדיין לא היה בחינות התגלות מלכות עליונה לבני ישראל וזאת הגורמת קדימתם בכדי שאנחנו ישראל יוכלון אח"כ לקבל מדות מלכותו בשלימות וכמאמר רב ששת מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא שבאמת זה תולה בזה וכמדובר והנה מי שחלק לו אלהים בבינה יכול לדעת שאפילו עתה בדור הזה ועד ביאת הגואל עדיין לא פסק אותו הענין שעלה ברצונו הקדומה להראות באמצעות מלכי המלכים שמלכו בארץ אדום לפני מלך מלכות ישראל ומכאן סיבת כל המקריות ומאורעות הקרים לאיש הישראלי ומכלל זה לפעמים שעומדים אנשים רעים הוא רק שישיגו אלהותו יתבר' ע"י אחרי התבוננו' והסתכלו' מאיז' סיבה הביא עליו הקב"ה מקרה רעה כי בודאי מדרך הטוב להטיב לנבראיו ועתה הרע עמדי ונותן רוחו ונפשו להעמיק הענין להעלות את בחי' הדין להמתיקו בשורשו והכל תולה אם יש בו מדעת קונו לדעת ולהבין מאיזה מקור נמשך לו ככה ובא על ההשגה אמיתיית בהשגת אלהות וחסרון עליון ואינו מרגיש מצער עצמו כלום רק הכל עבור תיקון ופגם עולמות עליונים כמוזכר לנו. לעיל אזי נתקן ממילא למטה גם כן וחלף הלך לו הצד שכנגדו וכדומה ממקרי ופגעי הזמנים הנה בודאי אם היתה לו השגה בזאת קודם בא המקרה אליו אשר יעורר את לבו מחמתה בודאי לא אירע לו כזה וגם לפעמים נתרפה האדם בבחינה האמונה ואינו חזקה כל כך להאמין בחסד אל העודפו' עליו כל היום כיון שאין בעל הנס מכיר בניסו וצריך הקב"ה להביא עליו איזה סיבה

ומאורע באיזה צער ונזק ח"ו ואחר הראות אותות ומופתים ובהנצל מהם אזי נתחזק אצלו האמונה בשלימות לפאר ליוצרו שעשה אתו עמו נסים ונפלאות בפועל אמנם יתכן לו לאדם לדעת שהוא בעצמו למיעוט הכרתו וחסרון אמונתו הביא עליו הקב"ה כ"ז ואם היה לו בהירות השכל להשיג נפלאות וחסד אל כל היום ע"י השגת התורה והמאור שבה רוממות אלהותו יתברך ונפלאותיו לכל אדם לא היה צריך לכל זה להביא עליו מקרה אשר לא טובה וע"ד שביארתי במ"א פ"ה שאמר דהע"ה: גל עיני ואביטה נפלאות מתורתיך ונראה לכוין את האמור בדברינו דהיינו שביקש זאת מאתו יתברך להבין ולהשיג נפלאותיו יתברך וחסדיו העודפים שלא על ידי התלבשות באיזה סיבה צער ונזק וכאמור כ"א קודם ישיג ע"י השגת התורה ושם יבין וישכיל נפלאות ויחזיק בעצמו האמונה בשלימות כאלו רואה אותם בפועל ואפשר לפרש ג"כ פירוש הכתוב: להכרית מעיר ה' כל פועלי און ותיבת עיר משמע לשון התעוררות כי לפעמים בא לו לאדם בחי' התעוררות לעבודת הבורא יתברך שעומד לנגדו איש בליעל ומיצר לו ובצר לו קורא אל ה' להנצל מאויבו ומעורר בעצמו מחמת המציק לדבר דבורים לפניו יתברך. והנה אם האדם הזה היה ממציא לעצמו בחינות התעוררת להוציא דבור לפני אלהים בדו"ר על ידי השגת רוממות אלהות ולא היה ממתין להתעורר ממצוקת האויב בודאי לא היה שום קיום והעמדה לאיש צר ואויב העומד נגדו אמנם מיעוט הכרתו שאינו יכול לעורר לבו זולתו ע"כ מביא עליו צר. ולזה ביקש דוד המלך ע"ה להכרית מעיר ה' היינו מהתעוררות ה' כל פועלי און להתעורר מחמתם כ"א יתעורר א"ע משם הוי"ה ב"ה שהיוה כל הויות ועתה נחזור לענין ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל כמבואר וזה הענין יורד ונוקב עד ביאת הגואל מראה הקב"ה עצמיות אלהותו בצימצום מדותיו ולכל או"א מישראל כפי מדריגותו בעוצם הכרתו וכל עוד שאין האדם בא על ההשגה באמצעות צמצומיו במידותיו ע"י בחי' כזאת אזי צריך הבורא יתברך לצמצם א"ע במדריגה ובחי' התלבשות אחרת עד בואו אל ההשגה וזהו כוונת הגמרא אמר רבי יוחנן לעולם ישתדל אדם לצאת לקראת מלכי ישראל וכו' שאם יזכה מלשון הזדככות ר"ל אם יזכך את עין שכלו אם בא לראות בחוץ יראה רמיזא דחכמתא המלובש לשם יבחין בין מלכי ישראל למלכי א"ה כו' כלומר יתבונן בדעתו להכיר ולהשיג מדות המלכות העליונה והנה בהיות לאדם בהירות השכל והזדככות עד מאד להיות במדריגה יותר עליונה שיכול להשיג אורות עליונים שלא באמצעות התלבשות מדריגות התחתונים וסיבת מציקים כאמור תועלתו גדולה לבחי' עצמותו וגם עושה נחת רוח ליוצרו שאינו צריך להלביש א"ע אליו עוד במדריגות הנמוכים ופחותים

וגם מדרכו הטוב להטיב ואין רצונו יתברך להטריח את הצדיק לעורר אותו לעבודתו על שיקח לעצמו רמיזא דחכמתא מהתלבשות מדריגות התחתונים מסיבות ומאורעות כיון שכבר עמד בכולם ויש לו בהירות השכל להשיג אורות עליונים לעורר לבו ע"י התורה והמאור שבה כמדובר גל עיני ואביטה נפלאות מתורתיך והנה לא כל אדם זוכה למדריגה זאת לעמוד במקום קדשו כ"א א"א ע"ה לרוב צדקתו וזככות גופו אחר נסיונו בי' נסיונות ועמד בכולם לכן זכה לעלות בהר ה' ולעמוד במקום קדשו מדריגה גבוה כזה שהתורה העידה עליו וירא אליו ה' אשר בכ"מ אם בא לראות ולשמוע נתגלה אליו הוי"ה ב"ה מדה"ר כחום היום ופירש"י הוציא הקב"ה חמה מנרתקה דהיינו השפע ע"י נרתקה מורה בחי' התלבשות אורות בהירים בנרתקה הוציא הקב"ה והתראה אליו בלתי אמצעי כלל וגמר אומר בדברי קדשו למה עשה ה' ככה כי צדקתו עמדה לו בכדי שלא יטריח אותו צדיק באורחים המורה התלבשות ניצוץ קדושים במדריגות הנמוכים הנקרא הכנסת אורחים כמבואר להעלותן ולקרבם למקומם הרמתה ורוב צדקת הצדיק איננו צריך לכ"ז ודוק בזה היטב ותבין:

בפסוק שוב אשוב אליך כעת חיה והנה בן לשרה אשתך ושרה שומעת פתח האהל והוא אחריו. ונראה לפרש בהקדם מה ששמעתי **מהמגיד** ע"ה שביאר ענין שפי' שר"ה שרי אינו מוליד שרה בה' מוליד והכוונה שר"י בהסתכל האדם על חכמה המרומז באות י' אזי אינו מוליד לאחרים לגלות בחי' החכמה הסתומה שר"ה מי שמסתכל לה' מוצאות הפה להוציא דיבור יכול להיות בחי' הולדה ועיין במ"א שהארכנו בענין זה. וכעת נראה בתוכחת עלי און עם ישראל ההולכים יומם ולילה הכל עבור צרכיותם הגשמי מפרנסה ומלבוש ודירה נאה וכדומה ומעשיהו בהם כמעשה בהמה הרודפת ג"כ למלאות בטנה מתאות הבהמית ואנחנו אומרים בכל יום מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית והכסיל לא יבין את זאת ויתן אל לבו בהתבוננו על מעשיהו הזר א"כ איה איפוא החכמה שברא הבורא ב"ה בעולמו ומאת ה' שכוח לבו לומר מה צד הנאה מגיע לבורא עולם ואדם עליה ברא הכל בשביל קלוסו ושבחו לרוממו ולגדלו ית' בכל עניני פרטי המעשים הנפעלים בעולם וכמו שזכרתי כמה פעמים היות עיקר כוונת הבריאה בכדי שיתפרסם ויתגלה התפשטות אלהותו ית' על כל הנבראים והצומחים והדוממים וזה עבודת איש הישראלי בעוה"ז רוממות אלהותו ואורותיו הבהירים באמצעות סימני החכמה הניכר על הברואים וחז"ל אמרו לא שרה שמה אלא יסכה כי הכל סוכין ביופיה ואפ"ל שכיוונו במאמרם לדבר גדול כי כבר נודע אשר לגודל בהירות מאורות עליונים אין רעיון לב האדם יכול לתפוס כי לית מחשבה תפיסת כלל כ"א באמצעות התלבשות אלה זי"ה

במדריגת כולם מרום המעלות עד מדריגה התחתונה בכולם יש התלבשות אלהות ונ"ק הנתפזרו להחיותם והמה אותיות התורה אשר בה הסתכל קוב"ה וברא עלמא ממילא מוכרח להיות אותיות התורה בכל פרטי הנבראים המושכים חיות מאותיות התורה ויוכל המשכיל ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא לעבודת בוראו מכל פרטי המדריגות כולם בהשכיל לב ואמונה שלימה היות אין דבר בעולם לבטלה ח"ו כ"א כולם מודים על פועל החכם שפעל ועשה הכל בחכמה נפלאה ובכולם יש התלבשות אלהות המה אותיות התורה והוא חובת גברא להעלות אל השורש כמבואר כמה פעמים בדברינו ולכן איתא בספר עשרה מאמרות טעם לשבח היות וידוי בנ"א מסורה באלפ"א בית"א כי להיות בריאות העולם עם התורה שכללות התורה היא כ"ב אותיות התורה האל"ף בי"ת ואם אדם חוטא ח"ו מחריב את העולם הנבראת עם אותיות הא"ב ולכן עיקר תיקונו בשב אל קונו לתקן אותן האותיות מאל"ף ועד ת"ו שפגם בהם ולכוונה זאת תיקנו פרטי הוידוים על סדר האל"ף בי"ת להורות את האמור שהעיקר תולה בזה לתקן את אותיות התורה המלובשים בכל המדריגות כולם ולהעלותם למקומם הרמתה ומהות תיקונם ועליותם תולה בהשגת אדם והכרתו חזקה להיות לו לב שומע להבין ולהשכיל איך ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא לעורר לבו בקרבו לעבודת הבורא ולקנות בעצמו אהבת ויראת הבורא יתברך בשלימות מכל ריבוי דברים הנפעלים בעולם אינו רואה ומסתכל על הפשוט כ"א עיניו אל החכמה הגנוזה לשם כמ"ש כולם בחכמה עשית וממילא מוכרח להיות בחי' חכמה גנוזה בכל העולם ומלואה אל זה משים לבו ונפשו כל הימים איש הירא ובר לבב ותועלתו גדולה למאוד בהיות מעשהו כן כל הימים אשר תפלתו עולה לו כהוגן בלתי מ"ז המעורבים בהבלי עולם כיון שאינו נפרד מדביקות הבורא אפילו בעוסקי בעניני עולם גם שם מסתכל על מפלאי סימני חכמת הבורא באמצעות התלבשות המדריגות ונמצא מאין לו מחשבות זרות בתורתו ותפלתו כמבואר לנו מזה במקומות אחרים מזה הספר.
וזהו ב' בחי' שר"ה שר"י כלומר יש שני גווני בני אדם פחותי הערך שאינם חרדים על דברו ית' אינם מסתכלים על פנימיות הדברים הנפעלים בעולם ליתן לב לאיזה כיון ברא ככה פועל החכם בעולמו הכל בשביל קילוסו ורוממותו להשיג עליון מהתחתון אינם נותנים את לבם ונפשם לזה כלל ואפילו בחי' תורתם ותפלתם ג"כ ע"ד זה אין תבונה בהם להשיג ולדעת היות כל עצמה של התורה רושם אלהות להשיג ע"י סיפורי מעשיות הכתובים בה המה רק אורות עליונים בהירים ונפלאים אכן לגודל פחותי ערכם וחסרון ידיעתם אינם מסתכלים כ"א על הפשוט ולא על הפנימיות ואנשים כאלה מכונים בשם שר"ה כלומר מסתכלים על ה' מוצאות הפה ואשר עיני שכל להם לשמוע ולהסתכל על

פנימיות הדברים הן דיבור איש לרעהו או בדבורי תורה ותפלה לבבם זה להם לראות משם חכמה הגנוזה כמבואר אנשים אלו אפשר לכנותם בשם שר"י כלומר מסתכלים אל פנימיות הדברים היינו חכמה המכונה באות יו"ד כנודע וע"י התלבשות מדריגות התחתונים יכולים המשכילים להשיג רוממות אלהותו ית'. ואפ"ל לזה כוונו חז"ל לא שר"ה שמה אלא יסכה כוונתם על התפשטות איברי השכינה הנקרא לפעמים רחל ולפעמים שרה כנודע מספרים אלא יסכה שהכל סוכין ביפיה כלומר אלולי שנתלבשו ונתגשמו אורות הבהירים באמצעות איברי השכינה כ"י השוכנות במדריגות כולם מרום המעלות עד מדריגות התחתונים והנמוכים. מדות מלכותו בכל משלה ואלולי זאת אין רעיון יוכל לתפוס ולהשיג עוצם בהירותו ויכולתו כ"א באמצעות הנ"ל ולזה רמזו בדבריהם שהכל סוכין ביפיה כלו' ע"י בחי' יופי השכינה המשיגין בגשמיות משימין לב להבין יופי העליון הרוחני מן הגשמי ולזאת מגעתם ותשוקתם של צדיקים השלמים והיראים כל ימיהם אינם משימים לב להבין בתורה ותפלה ואפילו בשומעם ספורים מהמון עם כ"א להסתכל על סימני החכמה הגנוזה לשם לחבר חכמה תתאה לחכמה עילאה ולא להסתכל על ה' מוצאות הפה כפשוט כ"א על פנימיות הדיבורים ולכן נקרא בחי' שרי ביו"ד להורות האמור ועתה נחזור לביאור ויאמר שוב אשוב וכו' ושרה שומעת פתח האהל בכאן בא התורה להוכיח על פניהם של פחותי הערך שאין להם התפשטות הדעת ותבונה אין בהם לדאג לבם בקרבם אשר מעשיהם זר ובהמה המה להם כיון שאין להם לב שומע ועינים להם ולא יראו פנימיות דברים הנפעלים בעולם וגם תורתם ותפלתם תועבה בתערובות מ"ז כיון שלא נתנו עצות לנפשם בעוסקם בחיצונית דברים הכרחים שבלתי אפשרי זולתם לעשות בתחתון לרמוז בעליון שלא להסתכל על ה' מוצאות כ"א בחכמה הפנימית הרומז להם לעבודת בוראם ולהיות שאינם נשמרים מכל זה נתמלאים עם מלא קומתם במחשבות חיצונים והבלי עולם ואלו הם המ"ז הבאים לאדם באמצע תורה ותפלה וזה הגורמת שאין להם לב להבין פנימיות התורה כ"א מסתכלים על ה' מוצאות שבה היינו סיפורי מעשיות הכתובים בתורה. מול זה בא הרמז בתורה ושרה שומעת פתח האהל ירצה אנשים פחותי הערך המכונים בשם שר"ה שאינם מסתכלים כ"א על ה' מוצאות הפשוטים כמדובר זה הגורמת 'שומעת 'פתח 'האהל ר"ת שפ"ה כל ענינם בתורה ותפלה אינם כ"א מן השפה ולחוץ כאשר איתא תורתו של דואג היה מן השפה ולחוץ ולפחותי ערכם עינים להם ולא יראו והוא אחריו ואיתא בזוהר כמה פעמים מלת הוא מורה עלמא דאתכסיא כלומר הגם שנדמה שפ"ה של סיפורי מעשיות הכתובים בתורה המה דבורים נגליים ופשוטים ומורה התורה דרך הנכונה ידוע תדע

והיא אחריו עדיין יש בסיפורים הנגליים ופשוטים דברים נסתרים ונעלמים מעיני כל חי אשרי מי שזוכה להבינם אחרי השתדלות רב והאל ברחמיו הגדולים יורינו לראות נפלאות מתורתו אמן:

בפסוק **וה' אמר המכסה אני מאברהם** נראה לרמוז ע"י הפסוק כי שאל נא לימים הראשונים וביארו הקדמונים אשר מזי"ה הוא התחלת השאלה לאפוקי בשלש ראשונות אין שם מקום לשאול כיון שהוא למעלה מעולם הבנין לית מחשבה תפיסה כלל ועיקר שיכול האדם גשמי להשיג השגות אלהות הוא מצד פעולותיו באמצעם יכול המשכיל להבין אפס קצת מסימני פלאי חכמת הבורא ב"ה כמבואר לנו כמה פעמים ונודע אברהם אבינו ע"ה היה מרכבה אל מדות החסד התחלת ימי הבנין ואמר הקב"ה כלום אני יכול לכסות ממדות החסד ולמטה כי משם יש להם לבאי עולם תפיסה והשגה מצד פעולותיו וכאן הוא מקום השאלה והבן מאד:

בפסוק **ויקומו משם האנשים וישקיפו על פני סדום** ופירש"י כל השקפה שבמקרא לרעה כו' ואפשר להבין כי דוד המע"ה אמר כי גבר עלינו חסדו וכוון במאמרו אפילו בדבר הנראה כמו גבורה מאתו יתברך עכ"ז יאמין האדם שבודאי זה גופא חסדיו ית' וכך גזרה חכמתו יתברך לטובותיו ולעניניו הצריכים לפעול עמו במדה כזה והכתוב רומז בזה ועת צרה היא ליעקב וממנו יושע כלו' מבחי' הצרה עצמו משם מגיע הישועה אמנם אדם המלובש בגוף העכור אין נפשו יודעת מהטובה המלובש בצרה עצמה ודוד המע"ה לרוב בהירות ועוצם הכרתו במדותיו ית' אמר אפי' בדבר הנראה לכאורה שהוא יתברך מתנהג עם בריותיו במדת הגבורה וזהו כי גבר עלינו חסדו אפילו במדות הגבורה עכ"ז עלינו הוא בודאי חסדו ורחמנותו העודפת על עם בני ישראל כרחמי אב העודפות על בניו כי הדין אינו הולך בעצמו בלתי הרחמים וכמאמרם בזוהר ע"פ וילכו שניהם יחדיו אברהם ויצחק דין ורחמים הולכים תמיד יחדיו שאם לא כן היה העולם מתמוטט מפני הדין ח"ו ומי יכול לעמוד מפני זעמו אמנם מגודל טובו ורחמנותו הולך אברהם עם יצחק וממתיקו. ועתה תבין דברי רש"י ורמיזותיו כל השקפה שבמקרא לרעה כלומר כשהקב"ה רוצה להשקיף לרעה על רשעים להענישם אעפ"כ מגודל רחמנותיו אינו מניח מדת הדין בלתי מיתוק עם מדת הרחמים כ"א בבחינת השקפתו גנוזה מדת החסד והרחמים וזהו וישקיפו על פני סדום לרעה ואברהם הולך עמם גם מדה"ר הולך עמם למתק מדה"ד להפוך מרעה לטובה אמן:

בפסוק **ויהי כאשר התעו אותי אלהים מבית אבי ואומר לה זה חסדך אשר תעשי עמדי אל כל המקום אשר נבוא שמה אמרי לי אחי הוא** נראה לבאר ע"ד ששמעתי **מהמגיד**

עליו השלום שביאר מה הוא גן עדן עליון וג"ע תחתון וכבר זכרנו מזה למעלה והכוונה שיש תענוגים במדריגות עליונים כגון תורה ותפלה ומעשי המצות וכן יש תענוגים במדריגות התחתונים כמו אכילה ושתיה ושארי דברים גשמיים ומי שחכמת אלקים בקרבו ומואס באלו התענוגים המלובשים מהגשמיות ואינו מדבק לעצמו כ"א הטוב הגנוז והמלובש שם זה נקרא ג"ע תחתון ואינו בוחר כ"א אותיות התורה המחיה אותן וכמ"ש ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו כלומר שראו את כלליות הא"ב המרומז בתיבת א"ת אפילו באכילה ושתיה הגשמי והתענגו מזה ולא באכילה ושתיה הגשמי תאות לבו כבהמה והנה אפי' במדריגות עליונים בתורה ומצות גם שם יש בחי' תענוגים שהאדם יכול להתענג א"ע בעשותם ובאמת אין זה המובחר שבעבודה. כי מצות לאו ליהנות נתנו שהוא בעצמו יקבל תענוג כ"א כל מגמתו והשתדלותו בעשיית המצות לעשות נחת רוח ליוצרו והכל עבור השכינה כי האבודה צורך גבוה ולא צורך הדיוט וכאשר נודע מספרים שכל מעשי המצות והתורה ותפלה הכל תיקוני עולמות עליונים ומי שהוא חסר תבונה ואין בו מדעת קונו לדעת לכוון האמת ואדרבא שהוא מקבל תענוג לעצמו להיות הוא נאה אומר ומתפלל כראוי ובפרט אם יש לו ח"ו איזה פניה ר"ל ומתעדן א"ע כזה נקרא עדן עליון כלומר שמעדן א"ע בתענוגים שבמדריגות עליונים אשר אלו התענוגים המה יותר רוחנים ודקות מתענוגי אכילה ושתיה ולכן נקרא עדן עליון ומי שהוא חכם האמיתי ומואס בתענוגים הרוחני' הנ"ל זה נקרא ג"ע עליון שמגלה עדן ותענוג שבמדריגות עליונים ולכוונה הזאת צימצם הקב"ה אורות עליונים בהתלבשות המדריגות הנמוכים עד שנפלו תענוגי הרוממות בקליפות בכדי שהצדיק יברור הטוב מהרע ויש לו ית' תוספת תענוג כנודע ממשל הבן מלך שהלך לארץ מרחקים ואח"כ בבואו אל היכל המלך מארץ המרחק נולד אצל האב תוספת תענוג כי תענוג תמידי אינו תענוג וזהו שאמר א"א ע"ה להיות מרכבה למדות החסד אמר על בחינתו כאשר התעו אותי אלקים מבית אבי ידוע שהחסד מתפשט מחכמה הנקרא אבא והוא היה התגלות ראשון להראות חסדים בעולם וכאשר זכרתי למעלה בשם הבהיר אמרה מדת החסד עד שלא בא אברהם הייתי אני עומד על משמרתי וכיון שבא אברהם עמד הוא על משמרתי לנהוג חסד עם באי עולם וכמ"ש עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתי ולשון משמרת כמו דאיתא בבגתן ותרש אין משמרתי ומשמרתך שוים והעולה מדברי הבהיר שאברהם אבינו הוא עמוד משמרת החסד להתחסד עם הבריות ולהיות שחסדים עליונים נתפשטו ונמשכו ג"כ בקליפות כי מהבנין ולמטה יש מגע נכרי ומעורב רע וטוב והכל בשביל עמו ישראל להטיבם באחריתם להיות הבחירה חפשית ויהיה מציאות שכר ועונש ואזי יש לאל

ידם לעם קרובו לגרום תוספות תענוג לדעתם מאוס ברע ולבחור בטוב ונולד אצלו ית' שעשועים לשמוח לקרא' הפקחים שיודעים ליקח לעצמם רמיזא דחכמתא מכל דבר בעולם ומעלים את הניצוץ המלובש לשם למקומה הרמתה אמר אברהם אבינו ע"ה על בחינתו המובחר' כאשר התעו אותי מבית אבי כאמור מבחינות החכמה אבא עלאה ואומר לה זה חסדך אשר תעשי עמדי כלומר כל בחי' החסדים הנפעלים בעולם עמדי הם נעשים ונמשכים מבחינתי שאני בחי' החסד ולפעמים נופלים אפילו למדרגות הפחותים נתפשטים ג"כ בחי' החסדים ונעשים צירופים לא טובים כנודע מספרים למעלה ענ"ג ולמטה נג"ע ולזה רמז באמרו אל כל המקום אשר נבא שמה אמרי לי אחי הוא ר"ל אל כל המקום שמתפשטים לשם בחי' החסדים תבין ותשכיל הגם שהוא עתה בצירוף אחר בחיצונים עכ"ז תתבונן בשכלך שגם לזה יש שורש ומקום מוצא למעלה בעולם האהבה ותמתיק אותם בהעלותם לשורשם ומקום מוצאם בהיות נותן לב מאיזה מקום נמשך מקו ימין מחכמה עליונה וזהו אל כל המקום אשר נבוא שמה אפילו מקליפות גם שם אמרי לי אחי הוא ודע לך את הענין ותבין ג"כ פי' הכתוב: ויהי כבוא אברם מצרימה ירצה הגם שבחי' החסד נופל לפעמים למיצר ים החכמה עכ"ז ויראו המצרים את האשה כי יפה היא מאוד כלומר מבינים ומשיגים שגם בכאן מלובשים איברי השכינה המחיה אותה וזהו ויראו את האשה יראת ה' כי יפה היא מאוד היא דייקא כמבואר בדברינו ודוק בזה ותבין:

וישכם אברהם בבוקר כו' ויבקע עצי עולה כו' הנה נודע בכל דור ודור כאשר הכינו את לבם לדרוש ה' ויחודו לערך הכרת' גורמים יחודו ית' ותחלת העבודה פתח אברהם אבינו ע"ה הנקרא אזרח א' זרח זריחה ראשונה בעולם להראות לנו בחי' ואופני עבודת הבורא ורמיזות התורה ויבקע עצי עולה כלומר הוא עם בחינת עבודתו אז בהתחיל לבקוע עצי העולה העתידה להיות בזמן המקדש כי השכל נותן להיותו התגלות ראשונה להראות להנבראים עבודת הבורא מוכרח לומר שרמז לנו עצם העבוד' מאז עד לעתיד עם כל פעולותיו הכל עשה בתחתון ורמז בעליון וכמו דאיתא **באלשיך** ע"פ וישם אותו על המזבח ממעל לעצים ותוכן הדברים מזבח תחתון הי' באמת גשמי מעצים הגשמיים אמנם עיקר מחשבתו של אברהם אבינו ע"ה לעשות בתחתון ולרמוז בעליון מזבח העליון רוחניות אור בהיר הוא וזהו וישם אותו על המזבח העליון שהוא רוחני אשר ממעל לעצי' היינו למזבח העצים התחתון שהוא גשמי ונמצא התחיל להראות אז ובקע את בחינ' העתידה לרמז בבקיעת עצי עולה העתידה להיות בזמן המקדש ובאמת איתא שעפרו של יצחק צבור לפניו ית' מדור לדור עד ביאת הגואל והנה אחרי שהשיג את בחי' העתידה

להיות עם פעלו ומעבדו בבקיעת עצי עולה מאי כתיב ויקח את עצי העול' כו' ירצה לרמוז מה שהי' תחל' רק בחינת בקיע לבד המור' התחלות התגלות מהעלם אל הגלוי וכמוזכר ויבקע עצי עולה ואח"כ ויקח את עצי העול' ממש עצים כמשמעם להיות שבאו אז לכלל גילוי גשמי מהעלם אורות רוחניי' ובהירי' לכלל העול' על מזבח העצים ורמז אז להראות לבאי עולם בחי' עבודת' עד ביאת משיחינו אמן:

בפסוק **ויאמר אבימלך ופיכל שר צבאו אל אברהם לאמר אלקים עמך בכל אשר אתה עושה ועתה השבעה לי** לכאורה אין לו שחר כלל וגם שפת יתר בכל אשר אתה עושה מהראוי לומר אלקים עמך ועתה השבע' לי. אמנם בכאן באה תורתינו הקדושה לעורר לבות בנ"א לכונן מחשבות' ועובדותיה' בקדוש' ובטהר' ויחקו על לוח לבם כי אלהי' פנים אל פנים אתו עמו כל או"א מישראל כמו שהוא גורם בכשרון עובדותיו ומרא' פנים למעל' כמוהו גורם ג"כ מראות פנים העליון היינו התלבשות אלהות בהעולמות באמצעות מדריגותיו המה זה"מ וע"ד שנתבאר לנו במקום אחר פי' המדרש פ"ה ה' צלך. וביאר הקב"ה הוא צלו של אדם התחתון מה הצל הזה כשאת' בוכה הוא כנגדך וכשאת' שוחק לנגדך כן הקב"ה כ"י הוא צלך ובהתעוררות התחתון נתעורר למעל' ממש שוה ולכל פנות שאתה פונה אפילו פעולה הקטנ' שנפעלות תדע נאמנה דוגמת זה עושה הקב"ה בעצמו וא"כ איך לא יתמלא האדם הגשמי רתת וזיע פחד ומורא וכל עתיו ורגעיו יבוש ויכלם ויפלס מאזני שכלו במאוד מאוד טרם עשותו איזה מן הפעולו' מה יתער לעילא ושמא יגרום ח"ו עשיה רעה לבורא עולם כ"י כמעשהו כדברי המדרש ואנה יוליך חרפתו. מול דברינו בא הרמז בתורה שכל מוסר לבני אדם ויאמר אבימלך אב הרחמים מלכו של עולם ופיכל שר צבאו מורה מלאכי מרומים צבאות אלקים תחלת דיבר ה' כאב רחמן אל אברהם והאבות סימן לבניהם למען אשר יצוה את בניו אחריו עד דור דורות בא אלקים עם כל צבאותיו להורות לאדם אופני העבוד' זאת תעלה על לבך אלהי' עמך בכל אשר אתה עושה ירצה להורות האמור כל בחי' עשיותך מקטן ועד גדול אלקים עמך לעשות כמעשיך ממש שוה אם לטוב או הפכו ח"ו וא"כ הזהר והזהר בגודל ההשכל' ושקול הדעת לבלתי עשות שום פעול' בעולם זולת מה שנוגע אל עבודת הבורא ותיקון ז' מדותיו הקדושים שממה' נבנה העול' ולזה גמר' אומר ולהזהיר בא האלקים ועתה השבעה לי ונודע כל מקום שנאמר לשון שבועה הוא ברזא דשבע' כלומר מגמתך ועובדתך בעוה"ז השבעה לי היינו שתגרום בכשרון פעולתך תיקון זה"מ ותשפיע משפע ברכה עליונ' ברזא דשבעה השפע' לשכינ' ואז טוב לך בזה ובבא ובאלה אני חפצתי לעשות כמעשיך אמן ודוק:

ואשה אחת מנשי הנביאים צעקה אל אלישע לאמר עבדך אישי מת וכו' והנושה בא לקחת את שני ילדי לו לעבדים ויאמר אליה אלישע מה אעש' לך הגידי לי מה יש לכי בבית ותאמר וכו' ויאמר לכי שאלי לך כלים מן החוץ מאת כל שכניכי כלים רקים אל תמעיטי. ובאת וסגרת הדלת בעדך ובעד בניך ויצקת על כל הכלים האל' והמלא תסיעי הם מגישים אליה והיא מוצקת. ויאמר אליה אין עוד כלי ויעמוד השמן. ותבוא ותגד לאיש אלהים ויאמר לכי מכרי את השמן ושלמי את נשיכי ואת ובניכי תחי' בנותר

ופירש"י עד תחיית המתים בכאן נרמז הער' התפלה ואופני ענינה כי בודאי לא דברה התורה במתים וחסירי דעת שעומדים לתפלה ואינם יודעים בין ימינם לשמאלם מה הם עושים ואנו רואין שתיכף אחרי התפלה חוזר לנערותו ומעשיהו זר כבראשונה קודם עמדו להתפלל ולא גרע בעצמו שום מדה מגונה ממדותיו אשר נוהג בהם וכמאז כן עתה תיכף אחר התפלה ולא לקח לעצמו התעוררות מהשירו' ותשבחות שאמר לשוב מדרכו הרעה ומעשיהו המגונים דרך משל באמרו בתפלתו גדול ה' ומהולל מאוד או באומרו טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו בזכרו זאת יאמין כי ידבר באמונה שלימה שכדברו כן הוא א"כ איך הולך אח"כ אחר התפל' תיכף בלי איחור בשרירות לבו הרע ועושה מעשה נערות ובוש יבוש והכלי' לא ידע איך שפעלו סותרים את דבריו שאמר בתפלה שהוא ית' גדול מאד גדולות שאין לה שיעור וממל' כל עלמין ולי' אתר פנוי מניה וגם באומרו טוב ה' לכל מהראוי להשיב אמריו אל לבו ויבחין בעצמו א"כ למה אני חסר מהטובה שמטיב לברואיו גם אני אחד מהם כי מדרכו ית' הטוב להטיב לנבראיו וא"כ יתלה החסרון בעצמו שאינו כלי מוכן ומוכשר לקבל רוב השפעתו ולזאת ישים מגמ' נפשו לשוב אליו יתברך לתקן פגימות קומתו שיוכל להשרות עליו השראת אלהותו וגודל טובו כי כל זמן שהוא חסר אבר איננו יכול לקרב א"ע אל הבורא ב"ה שהוא תכלית השלימות וכל אשר בו מום לא יקרב ואחרי עשותו כזאת נעשה כלי מוכן לקבל ההשפעה והנה אפי' כשהוא מתפלל ע"ד האמור אין זה תכלית העבודה שבלב כי מהראוי קודם עומדו להתפלל שיכניס בלבו גדלות ורוממות אלהות ויתלהב בקרבו לעבודה וכל מה שמרגיש בעצמו בחי' חסרון יתקן מקודם עומדו להתפלל מה שעיות בתחלה ואח"כ יתכן לו לכוון כוונת הראוים לכוין בהם בשמות הקדושים וכמו דאיתא חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת קודם התפלה כדי שיכניסו בקרבם גדלות הבורא ולהתלבש בבושה ומורא מרוממותו וממילא יבטל כל בחי' הרע ואח"כ כשעומדין להתפלל מכוונין כוונות הצריך לכוין בתפלה שנודע מספרים שאין אות דומה לחברתה המרמזים יחודים וזווגים אורות עליונים והנה בודאי לאו כל מוחא סביל דא לדעת כוונת הרוממות ויאמין האדם

אפי' מכוין בהם כראוי לפי דעתו אכן כשהוא בעצמו עדיין רחוק מהכוונה תועלתו לא נחשב למאומה. ושמעתי בשם **הבעש"ט** זללה"ה אמר משל על זה אדם שרוצה לאכול ותאב ביותר לדבר מאכל הנערב אליו ואח"כ רואה על מקום גבוה מונח הדבר מאכל הישרה בעיניו ואין ידו מגעת לשם ומכוון כאלו אוכל ונמצא מה הועיל בכוונתו וכל מה שהוא מכוון ביותר הוא רעב ביותר וכמ"כ אותן האנשים המכוונים כוונות נוראים ורמים העומדים ברומו של עולם ואין יד שכלו מגעת לשם להיות שהוא רחוק מאד מהכוונה ומה הועיל בתקנתו וטוב טוב לו שאל יכניס את עצמו במקום גבוה יותר מערכו והשגתו ולכל הפחות יתפלל על דרך האמור והנה מי שחלק לו אלהים בבינה נפשו יודעת מאוד היות עיקר הכוונה בכוונות הוא רק בחינת שלוקח לעצמו מכוונות פסוק זה בחינה אחד מכניס בעצמו אהבת הבורא או יראת הבורא כפי ערך ומהות הכוונה ואחר כך מכוון שפסוק שני כוונה אחרת ולוקח לעצמו עוד בחי' אחרת לעורר לבו להוציא דיבור לפני אלהים בדחילו ורחימו ונמצא מתפלל בהתעוררת והתלהבות אל להיות שמכל צירוף תיבה ותיבה מהתפלה רואה ומבין לכונן מחשבותיו בגדולתו ורוממותו יתב' ומתלהב כאש בוערת בקרב לבו כל רגע ורגע בבחינת שונות לערך הכוונה וזהו תכלית הכוונה שצריך האדם לכוון בתורה ותפלה לאפוקי מי שאין תבונה בו לדעת איך ליקח לעצמו בחינות שונות מכונות של תורה ותפלה ומעשה המצות טוב לו אז מעתה שיתפלל כראוי ונכון אלא כוונת כל מעשיו יהיה לש"ש בתם לבב וישמור עצמו לבלתי הוציא משפתיו אותיות בלא מחשבה טהורה שאז האותיות המה יבישות בלתי לחלוחית השפעת הארה עליונה ואינה פורחת לעילא כי אדם צריך להכניס מילוי הארה בהאותיות ע"י מחשבתו הטהורה וביארתי במקום אחר שלכן נקרא האותיות אבני מילואים. ועתה נחזור לענין בהקדם מאמר הזוהר האי עלמא בין תרי צדיקא יושבת ונאמר על השכינה שנקרא עלמא מלישנא דעלימה עיקר תיקונה תולה בצדיקים שהם הבונים אותה תמיד ולכן נקראו תלמידי חכמים בנאים ע"ש שעוסקים בבנינה של עולם היא השכינה להיות אמונה תקוע בלבם שאין שום דבר בעולם לבטלה רק הכל בחכמה ובתבונה וכל עצמם והשתדלותם לראות בעין שכלם התפשטות החכמה על הנבראים ליקח משה רמיזא דחכמתה לחבר חכמה תתאה בחכמה עילאה ובהיות כן שגם בענייני גשמיות עוה"ז מעשהו בתחתון ומחשבתו דבוקה אל רוממת אלהותו ית' אזי בנקל לו ללמוד ולהתפלל בלתי מחשבות זרות ואין לו שום מונע מדביקותו כאשר כבר קדם לנו הדיבור ויתבאר לנו אי"ה מאין בא לאדם מחשבה זרה בתוך התפלה ועסק התורה בהיות שאינו מכוון מחשבותיו בעוסקו בגשמיות לעשות הכל בהתקשרות ועושה צירופים בחיצונים

באים אחר כך אלו האותיות והצירופים שיהפוך אותם לצירופי תורה ותפלה להעלותם לשרשם מקומם הרמתה מאין שנמשכו אותיות ואם נעדר ממנו חכמה ודעת נגרר כל עצמו ומחשבתו לשטותו וכסילתו הראשון וכמאז כן עתה חושב מהבל עולם ומוציא אותיות בלי לחלוחית הארה מקדמת המחשבה כ"א קול ודיבור נפרד מחו"ב ותוחלתו נכזבה ותועלתו מעט לפעול כלום עם דיבורים כאלה לגרום יחודים בתורתו ותפלתו ואדרבא מפריד בין הדביקים ויכרית הוי"ה כל שפתי חלקות כמבואר לנו במקום אחר מול זה בא הרמז בנביא ואשה אחת וכו' צעקה אל אלישע נודע השכינה נק' אשה יראת ה' וגם נקרא אחת היא יונתי צעקה אל אלישע ונודע כמו שהשכינה יושבת בין שני צדיקים צדיק עליון וצדיק תחתון כן צדיק עליון יושב בין שני נוק' אמא עילאה שמקבל השפעה מנה"י דאימא ואחר כך משפיע לנוקבא תתאה מלכות וכנגד נוקבא עליונה נקרא בחי' עבד וכנגד השכינה נקרא איש וזהו שמתרעמת השכינה בהעדר הצדיקים האמיתים ורומזת נגד אנשים שכיחי אלהים אומרת אלישע בכאן הצירוף אל"י ש"ע רמז לש"ע נהורין עבדך אישי מת כלומר אבר מת והיינו שאין הקמה לברית עליון צדיק יסוד עולם הנקרא עבד לאימא עילאה וגם אישי בחי' משפיע ולמה כך והנושה בא לקחת את שני ילדי לו לעבדים ירצה להורות את האמור כיון שעשה תחלה צירופים בחיצונים זאת הגורמים לו בתפלה מחשבות מעורבות התובעים ממנו להופכם לצירופים קדושים ובחסרון דעתם למאוס ברוע מחשבה זרה אינו יכול ליתן עצות לנפשו ואדרבא נשאר שקוע בחיצונים כמקודם ומפריד הקול והדיבור בחי' שני ילדים ממחשבה ובינה וזהו והנושה בא לקחת רמז לצירופי קליפות בא לקחת את שני ילדי הקול והדיבור לו לעבדים לעשות גם עתה בתוך תורה ותפלה צירופים חיצונים כיון שאין הכרתו חזקה להפוך אותם כמדובר כלפי דברי השכינה אלה השיב לה אלישע מה אעשה לך הגידה לי מה יש לכי בבית רמז לה מה הארה ומילוי יש לכי בתיבה של תורה ותפלה שהם נקראו בתים כנודע וכו' ותאמר כ"א אסוך שמן שמן הוא כינוי לחכמה ופרש"י למשוח אצבע קטנה נודע שהמדות נק' אצבעים וכללות ישראל נקרא כנסת ישראל לזה מתרעמת שאין להם הארת החכמות הכינוי לשמן לעבוד אותו ית' באחת מן המדות כ"א כמו אצבע קטנה ויאמר לה אלישע לכי שאלי לך כלים מן החוץ בכאן הורה לכנסת ישראל אופן המועיל לתפלה בעשותם ככה תעלה להם כהוגן עניני תפלתם כי כלים מכונים בכל מקום לאותיות כנודע מספרים ולהיות שיש התלבשות אותיות אפי' בחיצונים וזה חובת גברא ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא ואזי מכניס בהם הארה להעלותם לשורשם ולזה הורה לה דרכי העבודה לכי שאלי לך כלים רקים היינו אותיות רקנים שבחיצונים שהם

עדיין בלתי הארה שאלי אותם מן החוץ ומאת כל שכניכי כלים רקים אל תמעיטי. והיינו ע"ד שזכרנו שאין לך קול ודיבור בעולם שלא יכול המשכיל לשמוע בהם דברי תורה ומוסר ומבין בהם רמיזא דחכמתא כמו שהיו אנשים חכמים וידועים ובעיני ראיתי איך שהיו לוקחים לעצמם רמיזא דחכמתא מכל דיבור עולם אפי' דיבור איש לרעהו. ושמעתי בשם **הבעש"ט** זלל"ה שפעם א' היה רעש גדול בעיר ויחרדו העם אשר במחנה מן הרעש ואמר להם אל ירע זאת בעיניכם כי הרעש הוא שהאדון יצוה ליקח ערש לחפציו וכן הוה ונמצא שיש כח ביד המשכיל וחכם אמיתי להפוך צירוף רע"ש צירוף ער"ש והענין עמוק מאוד ואני בארתי שזהו פירוש הכתוב: והיה אם שמוע תשמע לקול ה' אלהיך ירצה להורות את האמור כי לפעמים מוכרח האדם לשמוע בעל כרחו איזה סיפור מאנשי המון עם אפילו אינו רצונו והתורה מורה לו דרך נכונה באם נזדמן לו כזה עכ"פ תשמע לקול ה' אלהיך שבודאי יש בזה הקול שהמון עם מדברים רמיזא דחכמתא קול הקורא פנו דרך ה' וכמוזכר במקום אחר וגם ביארתי פ"ה וישב משה את דברי העם אל ה' מי שיש בו מדעת קונו נקרא משה ובמעוז שכלו יכול להשיב אפילו דבורי העם שהם מדברים מעניני צרכיותם הגשמיים יכול להשיבם אל ה' בהיות לו זה השכל ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא כי בודאי לית דיבור בלתי אותיות והאותיות יסודם בהררי קודש מקום גבוה ורמה ולזה דאג לבו בקרבו להכניס בהם הארה העליונה כי באמת האותיות שהמון עם מוציאים משפתותיהם המה חריבים ויבשים בלתי לחלוחית הארה אך הצדיק וחכם הכולל ששומע אותן האותיות הריקים מכניס בהם הארה ומלוי לזה רמז אלישע שאלי לכי כלים רקים מאת שכניכי כי המה אותיות רקנים שהמון עם מוציאים בלתי הארה אל תמעיטי כי כל מה שהוא שומע אותיות מכניס בהם הארה ומלוי יתירה ותועלתו גדולה להעלות אותיות רקנים אל מקומם הרמת' ועוד רמז לה ובאת וסגרת הדלת בעדך כו' ויצקת על כל הכלים השכינה נק' דלת כנודע ועיקר כוונתך יהיה בעד הדל"ת הוא השכינה להוציא איברי השכינה משם שהם אותיות ונ"ק איברי השכינה וזה וסגרת הדלת בעדך ובעד בניך בכולם תכונתך ומגמתך תהיה עבור השכינה להתפלל בשלום המלכות והיינו אותיות שנתפזרו ונתפרדו לעשותם צירופים שלימים וטובים ויצקת על כל הכלים הם האותיות תכניס בהם מלוי בחכמה הכינוי לשמן והמלא תסיעי כלומר אותן האותיות שהם מלאים כל טוב תסיע אותן למקומם ואם לאו לא פורחים לעילא הם מגישים אליה והיא מוצקת עליהם חכמת אלהות ותאמר הגישה אלי עוד כלי ויאמר אליה אין עוד כלי ויעמד השמן כי כיון אותיות שתשרה עליהם הארת החכמה ממילא יעמד השמן מלהשפיע עוד. כלל העולה מי שיש לו שכל חזק איך ליקח לעצמו רמיזא

דחכמתא מכל דבר בעולם אפילו בעוסקו בחיצוניות מעלה האותיות שבחיצונית שהם איברי השכינה בעת עומדו להתפלל כשמתחיל לנענע אותיות התפלה מתנענעים על ידו אותיות וצירופים שעסק עמהם לצרכי הגוף ומהפכם לצירופים קדושים לזה רומז הכתוב ותבא ותגד לאיש אלהים ויאמר לכי מכרי את השמן. ושלמי את נשייכי ואת ובניכי תחיי בנותר כלומר זאת עצה היעוצה ותנצל נפשך מהקליפות המבואר הנק' נשה עשה זאת בני ותנצל לכי מכרי משמעו לשון חליפין תחלף ותהפך מחשבות המעורבות הבאים לך בתוך תורה ותפלה בשים לב מאין נמשכו אשר נודע שבדרך כלל כל המחשבות שבעולם אינם כ"א ז' נמשכים מזי"ה ויש להם ג"כ ז' הפכיים אהבה רעה ויראה רעה ח"ו וכדומה ומאיזה מהם שבאה לו המח"ז יעלה אותה לשורשה בהכניס לשם החכמה והמדע לאיזה כיון שלח לו הקב"ה מחשבות כאלה אם לא לדעת מחמתם איך לתקן מה שעיות קודם ועשה צירופים בחיצונים ויתאמץ להחליפם לצירופים קדושים בהיות שיעלה הכל אל החכמה ע"ד שיבואר לקמן בשם **המגיד** זלל"ה פ"ה וחלופיהם בגולם ע"ש וגורם אז תוספת תענוג להיות שהעלה והגביה אותן אותיות רחוקים המשוקעים בקליפות למקום מחצבתם וזהו לכי מכרי ל' חליפין כמדובר ובמה היינו את השמן כינוי לחכמה כלומר עם החכמה תתכן לך להחליף את מחשבות חוץ ושלמי את נשיכי כלומר מה שהיה תחלה הקול והדיבור בצירוף חיצונות הם הנושים כאמור שלמי עתה עם השמן הכינוי לחכמה ואת ובניכי רומז לקול ודיבור הנק' בנים תחיי בנותר ופרש"י עד תחיית המתים ולכאורה צריך הבנה אמנם כבר נודע מספרים שכל מגמת נפשינו בעבודתנו בתורה ותפלה ומעשי המצות רק להעלות הניצוצין שנפלו מעת מיתת מלכין קדמאין ובעת שתושלם זה הבירור יבוא משיח צדקינו ב"ב מול זה רומז רש"י בדבריו הקדושים תחיי בנותר של החכמה שהמה נקרא נובלת חכמה עד תחיית המתים היינו שיבררו אלו הניצוצין שהזיקה המיתה ממלכי קדמאין ועתה מחיה האדם אותם מעט מעט לערך השגתו והכניסו החכמה בפרטי עובדותיו ועיקר התחיה בתשלום בירורם ועליותיו לחכמה המחיה:

או יאמר **ואת ובניכי תחיי בנותר** ע"ד מאמרם ז"ל שנתעוררו ע"ס לשארית נחלתו אליה וקוץ בה למי נושא עון למי שמשים את עצמו כשיריים ושמעתי **מהמגיד** ע"ה שאמר כוונת שמשים את עצמו כשירים היינו אותן השיריים דאיתא בחז"ל שנטל הקב"ה מלא חפניו אור וברא בו את העולם והשאר נשאר שירים ודברי קודש צריכין למבין ויראה לי הנה בוודאי אין לך שום דבר בעולם הנפעלים אפילו מדוממים וצומחים לבטלה ח"ו רק כולם בחכמה עשה פועל החכם לצורך גבוה שתתרבה התפשטות אלהות באמצעות

הנבראים כ"ש וק"ו אדם הנברא בצלם אלקים והוא עולם קטן מובחר הבריות בחינתו על כל הבריות היתכן שיחזק את עצמו לאין ואינו כ"א שיריים כאלו אינו צורך בעולם ובאמת קבלה אמיתית בידינו אשר עיקר הבריאה ישראל עלו במחשבה וכל העולם לא נברא כ"א לצוות לזה ונכון בעיני שהכוונה שיחזק א"ע כשירים היינו כאותן שיריים שהמה למעלה אשר לא באו עדיין לכלל בריאה ושם בודאי אין בחינת התחלקות המדריגות וא"כ מהראוי שיקנה בעצמו בהירות אותן שיריים להיות תמיד למעלה מן הזמנים כי זאת ישים על לב מאין באים לאדם מדות המגונות כמו קנאה ושנאה וגאוה להראות מדותיו לפני הבריות להתפאר עם יתרון מעלתו על זולת זה הכל נמשך להיותו תחת הזמן ולכן נדמה בנפשו שראוי לחלוק לו כבוד כאלו הוא יש בעולם לאפוקי אם מעלה בחי' עצמו לאין והוא שוה בעולם ומגביה א"ע למעלה מהזמן כי באמצעות הזמן יכול לבוא לידי קנאה ושנאה בראותו איזה סיבה המתחדשת שלא היה מקודם ואז בא לכלל שנאה ומקודם האהבה היה תקוע בלבו ונמצא עינינו הרואות היות אמצעות הזמן גרם לו לשנוא את חבירו ומזה ידמה המשכיל שאלו מדות המגונות הקנאה והגאוה וכדומה הכל נמשך מחמת שמרגיש בעצמו איזה יתרון שאת הבאה לו מחדש נולד אצלו הגאוה והגדולה ומקודם לא היה לו במה להתגאות. ועתה פקח עיניך וראה היות כל אלו מדות הפכיים נמשכין מהבנין ולמטה ששם יש התחלקות הזמנים הגורמים מדות המגונות כמבואר לאפוקי מי שחכמת אלהים בקרבו ומעלה א"ע למעלה מעולם התחלקות וסדרי הזמנים ומשים א"ע כשיריים האמור שנטל הקב"ה מלא חפניו וברא את העולם והשאר נשאר שיריים ובודאי המה למעלה מהזמנים כיון שלא באו עדיין לכלל בריאה שם אין ויש שוה ממש ואין שום התחלקות וממילא לא יבא לו מדות המגונות התולים באמצעות התחלקות סדרי הזמנים וזהו אומר שמחזיק את עצמו כשיריים אין כוונת הגמרא כאלו אין צורך בו ונמצא פוגם בכבוד קונו פועל החכם שפעל ויצר הכל בחכמה נפלאה ובודאי אין דבר לבטלה ח"ו אלא הכוונה על שיריים הנ"ל ואפשר לרמוז ואת ובניכי תחיי בנותר היינו אותן השיריים באם שיחזיק א"ע כאלו הוא בחי' שיריים שנותר ממלא חפניו שברא את העולם והשם ברחמיו יטה אותנו אל נתיב ההכנעה ללכת בדרכיו אמן ודו"ק:

ויעבר אלישע שונם ושם אשה וכו' ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא עובר עלינו תמיד נעשה נא עליית קיר קטנה ונשים לו שם מטה שלחן כסא ומנורה נראה להבין ענין הפסוקים ע"ד שביארנו במקום אחר גבורי כח עושי דברו אנחנו עם ישראל נקראים דורשי יחודך ע"י שאינו דורשין תמיד יחודו יתברך להשיג

התלבשות אלהות לית אתר פנוי מניה והכל בחכמה עשה הבורא ב"ה לרמוז לאדם בחי' עבודה וזה עיקר עבודת איש הישראל בעוה"ז שילך כל היום בתמימות ולהכניס חכמת הבורא אל כל העובדות ומאורעות הבאים בכל שעה ורגע מפגעי הזמנים אפילו בצורכי גופו גם שם יש חכמה נפלאה התפשטות אורות עליונים זה נק' גבורי כח אשר נודע שיש כ"ח עתים שהאדם צריך לתקנם כל ימי חיים חיותו ולעובדו שכם אחד בכל בחינת עתיו ורגעיו שיש עתים לרעה ועתים לטובה להעלותם למקורם ולשורשם והעיקר בשים אל לבו לבלתי נגרר אחר העת הנראה לפעמים רעה ח"ו כאשר אירע לו עת כזאת יבין וישכיל איך לתקן אותה על שם הכתוב עת לעשות לה' כלומר יש עת כזאת שצריך האדם לתקן אותה להעלות אל ה' ואם הוא חכם הכולל לדעת בכל עת ועת לעבוד את הבורא ב"ה עם בחי' חלקי זמנים שאינם דומים זל"ז ואינו מניח שום עת מכ"ח עתים הידועים ומכניס בהם הארה העליונה למה ברא הקב"ה ככה העת הזאת איש כזה נקרא גבור כ"ח להיותו גבור בבחי' כ"ח עתים וע"ד הזוהר זכאי מן דאיהו עמודא תקיף בכולה שאין מקרי ופגעי הזמנים מבלבלים מחשבתו ועבודתו ודביקות אנשים כאלה נקראים גבורי כח כנ"ל והמה עושי דברו מתקנים את קומת השכינה הנקרא דיבור ק ידוע שתיקון קומת השכינה תולה בהתעורר נשמותיהם של צדיקים ולכן נקראו ת"ח בנאים ע"ש שעוסקים בבניינה של עולם דהיינו בבנין השכינה שנקרא עולם מלישנא דעלימא וזהו שאמרה הנה נא ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא עובר עלינו תמיד ואי' בזוהר קדישא דלעילא עוברת עלינו תמיד כי באמת אין לך אפילו רגע אחד שאין השפעות הארת אלהותו יתברך נשפע על האדם וזה הוא החיות של אדם הנשפע עליו מלמעלה שבהעדר ההשפעה הזאת בלתי אפשרי להחיות ולקיים אפילו רגע אחד ובשים זאת על הלב למה נותן לנו הקב"ה השפעתו הטוב כל עת ורגע הכל בכדי שיעשו בני ישראל קומה לשכינה ולזה צוותה ורמזה נעשה נא עלית קיר והיינו עליות איברי השכינה אל מקומה הראשון והוא נקרא קיר קטנה להיות קודם בואם של הצדיקים לבנות לה קומה שלימה ע"י כשרון פעולתם אזי היא נקודה הקטנה בלי חיתוך אברים ואחרי עשותינו ותיקננו לה קישוטין נאים ומתקנים אברים על ידי מעשה המצות התלוים בתכונות איברים המתוקנים שבאדם התחתון וכאשר זכרנו בשם התיקונים ואזי גורמים להעלות לקבל הארה מלמעלה אמנם עיקר העובדות שבהם תולה תיקון קומתה לא נתפרש ורמיזה רמזה ונשים לו שם "מטה שלחן "כסא "ומנורה ר"ת משכ"ו ואיתא בזוהר ע"פ משכו וקחו לכם צאן משכו יומין עלאין לגבי יומין תתאין ולהבין דבריו הקדושים יראה כי עיקר השגת מדות הקדושים תולה בהתלבשות מדריגות התחתונים תענוגות

בני אדם הגשמיים ויכול אדם המשכיל בנותן לבו ונפשו לזה להשיג מחמתם אורות עליונים שכליים ובהירים אם יש תענוגים במקום נמוך ועב כזה איך לא יעורר בעבודת הבורא ב"ה שהוא תענוג כל התענוגים ומתחיל לדרוש ולחקור ולהתבונן מאין נמשכו ואי זה מקום בינה שורשה ומקורה של בחי' תענוגים אלו שבודאי כמו שהוא בשורשם אורות בהירים ככה נתפשטו על הנבראים ומעלה הכל אל השורש מחשבה קדומה וזהו העלאות נ"ק שהם אברי השכינה שבכל מקום ממשלתם ולעוצם הכרתו החזקה מחזיר מחשבות הנאצלה אל מקומה הרמתה במה שלוקח לעצמו רמיזא דחכמתא ומעורר את לבו לעבודת הבורא וזהו העלאת השכינה הכתוב בספרים באופן שנתבאר ולזה אמרה נעשה נא עלית קיר קטנה והיינו עליות השכינה ובאיזה דרך תתכן לו לאדם לגרום עליות השכינה רמיזה רמזה איכות בחי' עליותה היינו על ידי התלבשותה בארבעה בחי' תענוגתם אלו מט"ה שלח"ן כס"א ומנור"ה כלליות תענוגי עה"ז שכל או"א מישראל שוה בהם לפי ערכו והמה מורים על אורות עליונים ולכן נתן הקב"ה ברוב רחמיו וגודל חסדיו העודפים על בנ"א בכדי שע"י יהא להם קצת תפיסה והשגה להשרשים של אלו המדריגות הרומזים עליהם וזה הרמז שר"ת של ד' בחי' תענוגים אלו הם משכ"ו לרמוז דברי קודש מאמר הזוהר ע"פ משכו וקחו יומין עלאין לגבי יומין תתאין לרמוז שבלתי אפשרי להשיג יומין עלאין והיינו זי"ה מדותיו הקדושים והבהירים שעמהם נבנה העולם יומין תתאין כ"א באמצעות התלבשות מדריגות משכ"ו מטה שלחן כסא ומנורה וכמבואר להמבין מדעת. ועתה דע לך שלא תתכן לו לאדם העבודה המבואר בדברינו כ"א על ידי השתדלות והתאמצות יומם ולילה לדעת על מה ולמה בא להאי עלמא שפילה והאלהים ישימנו מן השלמים עמו והעושים לשמו הגדול ברחמיו אמן נס"ו:

חיי שרה

ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים והקשה בזוהר שנות הלשון גבי רבוי שנים כתוב לשון יחיד בל' שנה וגבי מיעוט שנים כתוב ל' רבים שבע שנים ותירץ מה שתירץ והנראה כי שמעתי **מהמגיד** זללה"ה שהיה אומר אין אשה אלא ליופי פי' כל העולמות בכלל לא נבראו כ"א שיקבל הקב"ה שעשועים ממדריגות תחתונים שנקרא אשה להיות בחי' מקבל הארה ממנו ית' ורז"ל נתעוררו ע"פ המה ישבו עם המלך במלאכתו במי נמלך הקב"ה בבריאות עולם בנשמותיהם של צדיקים שעלה ברצונו הקדום השעשועים שיקבל מהצדיקים וזאת הגורמת בריאות העולמות וצמצם אורות

בהירים במדריגת הנמוכים והפחותים והמשכילים שנותנים דעתם ליקח לעצמם רמיזא דחכמתא הם הם המקיימים את העולם שנברא בשבילם ואבאר גמרא כשראה ר' עקיבא אשת טרנוסרופוס הרשע רק ובכה ושחק ולהבין הענין שלש אלה כי אנו רואים בנזדמן לאדם שרואה ומסתכל בפני אשה פתאום בלי מתכוין אזי רוקק וממאס בלבו בכדי שלא יבוא ח"ו לידי הרהור ושמעתי **מהמגיד** זללה"ה כשהיה מלמד בכפר אחד וישב שם בזוית אחת ובא אדון אחד עם פרוצה אחת יפת תואר בגילוי הלב עם מקום הדדין כמנהגם והסתכל פתאום בלתי מתכוין ועלה צער בלבו עד למאד ואזי התחיל למאוס ברע בזה האופן אשר תחלת בריאותה מזרע האב והאם ממאכלם המאוסים שמהם נמשך לה היופי האודם והלובן ומאין נמשך זרעם המאוסים ומגועלים כמו נחשים ורקות וכדומה שהמה מאוסים ביותר ומזה נמשך הזרע והבל היופי והנוי שלה להיות שנמשך מדבר מאוס מאד כזה עד שהתחיל להקאות בפניהם אז צוה האדון לגרש אותו החוצה והנה זה תכלית הרק ואפשר כמוהו הוא רק הנזכר ברבי עקיבא ובכה על שופרא דבלי בעפרא ג"כ לכאורה אינו מובן כלל למה לבכות על הגוים דבלי בעפרא הגם שחז"ל אמרו. שצפה ברה"ק שתתגייר והוא יקח אותה לו לאשה ע"ז צריך באמת הבנה אמנם יתפרש על פי דברינו כי רבי עקיבא ראה את היופי שלה שהוא בתכלית היופי עד מאוד והתחיל להתבונן בשכלו מאיזה מקום נמשך נוי ויופי כזה בעולם הלא היופי והנוי נמשך מהשכינה שהיא נקראת היפה בנשים והיא דמות דכל דמיונות נתחזיין בה ועיקר היופי והנוי הוא ממראה הגוונין שא"ל סוד ג' קוי חג"ת אבהן דעלמא המראים בחי' גוונים באמצעות התלבשות השכינה והנה אם מגיע תועלת מהתפשטות גוונין שיש הנאה מזה להבורא ית' בודאי טוב כי מעלה אותם לשורשם אכן באם שהוא רואה התפשטות אלו הגוונים במקום טמא בגוף עכור ועפר של גוים נמצא יש גוונין שנתפשטו ממקום גבוה ורמה למקום נמוך כזה בקליפיות ועפריות ועל כזה ודאי בכה ר"ע על האי שופרא שנמשך ממקום גבוה גוונים אש"ל שבמדות חג"ת עתה בלי בעפרא גוף טמא ועפריות בלתי תועלת צד הנאה לבורא עולם מיופי הנ"ל אמנם אח"כ צפה ברוח הקודש שעתידה להתגייר ויקח אותה לו לאשה ושמח לקראתה כי כבר זכרנו שבחי' גרים הם הניצוצים שנפלו בקליפות ומי שהוא חכם הכולל ויכול לבא על רמיזא דחכמתא מעלה אותה משם אל השורש ור"ע לרוב עוצם השגתו ובהירתו בדעתו למאוס ברע ולבחור בטוב באשת טורנוסרופס הרשע ולקח לעצמו רמיזא דחכמתא עד שבכה על האי שופרא דבלי בעפרא העלה את הניצוצין המלובשים בה מאיזה מקום נמשך נוי ויופי שלה וממילא הוכרחה להתגייר והיינו העלאות ניצוצין מקליפות. כלל העולה שכל מגמת ותשוקת

נפשו של איש הישראלי בעבודתו ותורתו ומעשה המצות הכל עבור צורך גבוה לעשות נחת רוח ליוצרו ולתקן זי"ה אשר זה העיקר תכלית עבודת האדם בעוה"ז וכלליות התורה ומצות הכתובים בה כל עיקר אינו כי אם תיקון דז"מ כמ"ש הכתוב חצבה עמודיה שבעה שהתורה נתחלקה לשבעה עמודים וכמאמרם ויהי בנסוע ספר בפ"ע וע"י שבעה עמודים של תורתינו הקדושה יכול המשכיל לתקן אותם להעלותם לשורשם ולמקורם וכאשר כבר זכרנו מזה כ"פ. מול זה בא הרמז בתורה ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים הכוונה בתחלה קודם התלבשות היה חיי שרה במדות הראשונים ימי אדם הכמוסים בעצמותם ושם הוא אחדות פשוט כלליות א' ולכן אמר ל' יחיד גבי מאה שנה להורות יחידתם במקורם דלא מתפרשין ובשבעה נאמר לשון רבים שבע שנים להורות בזה כיון שחיי שרה דהיינו חיות השכינה שנקרא שרה הנשפע אליה מימי אדם נתלבש בזי"ה במקומה אזי נקרא בלשון רבים שנים רבים להיות עלמא דפרודא ואם נפשך לומר מה ראה על ככה לעשות כזה בא רש"י לפרש בת ק' כבת כ' לחטא ובת כ' כבת ז' ליופי ולכאורה אינו מובן אמנם יתבאר ע"ד האמור כלומר לכיון זה עשה הקב"ה ככה בעולמו השתלשלות והתלבשות המדרגות מה שהיה חלק אחדות גמור בכלליות מא"ב ואח"כ בכלליות לעשרים מורה היותר עדיין אחדים דלא מתפרשין וכל אלו המדריגות נתפשטו ונתבטלו מכח ז' היינו ז' ימי הבנין אשר שם הוא בחי' התחלקות מעורב טוב ברע ולמה עשה ככה הבורא ית' ליופי ע"ד שזכרנו אין אשה אלא ליופי בכדי שיקבל הבורא ב"ה מעם קרובו ישראל תוספת תענוג ושעשועים בהיות להם זה השכל למאוס ברע ולבחור בטוב ולהעלות הכל אל השורש אותן הנצוצים השוכנים במדריגות הנמוכים ולזה גמר רש"י בדבריו שני חיי שרה כולן שוין לטובה ירצה לרמז את האמור הגם שהם עתה בהתלבשות זי"ה שני חיי שרה לשון רבים עכ"ז כלן שוים לטוב בדעת המשכיל ואיש נלבב שכל עצמו ומגמתו להעלות התחלקות המדריגות לשורשם ומקומם הראשון לטוב העליון שוין הם אצלו באחדות גמור ודוק בזה ותבין:

בפסוק **ויאמר ה' אלהי אדוני אברהם הקרה נא לפני היום ועשה חסד עם אדוני אברהם הנה אנכי נצב כו' והנערה טובת מראה מאד בתולה ואיש לא ידעה ותכל להשקותו ותאמר גם לגמליך אשאב עד אם כלו לשתות כו'** כל ענין הפרשה של אליעזר עבד אברהם וחז"ל נתעוררו יפה שיחתן של עבדי אבות לפני המקום כו' נראה לרמז רמזים במקראי קודש אלו והכלל מי שנדב. אל אל רוחו ומוסר את לבו ונפשו לעבודת הבורא לבבו יבין ונפשו יודעת מאד איך שהתורה היא תמידית וישנה בכל אדם ובכל זמן ואפי' סיפורי מעשיות הכתובים בתורה מבראשית עד לעיני כל ישראל מורים לסודות נוראים

ונפלאים הנה בודאי לא דברה תורה במתים ההולכים אחרי שרירות לבם ומעורבים בתענוגי עוה"ז אנשים אלו אינם יודעים בין ימינם לשמאלם ואפי' בעוסקיהם בספרים ולומדים סודות התורה ואני ערב בדבר שתועלתם בהם נכזבה לא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו להשיג בהירות עומקי סודות התורה כי לא לאדם לבא לעומק השגתה ואמיתתה של התורה כ"א בהקדם לו תנאים אלו בהיות כל מגמת נפשו ותשוקתו בכל ענין מעבדו מהתורה ותפלה ומעשי המצות ואינו מרגיש מהנאות עצמו כלום וכל עצמו לעשות רצון קונו בתיקון עולמות עליונים וכאשר תעמוד על המעלה הזאת ליחד נפשך ורוחך לבורא ית' ויתעלה והשתדלותך להשיג מציאות התפשטות אורותיו הבהירים באמצעות מדרגותיו ורוב השגחתו על ברואיו כי הוא ברא ומנהיג ומשגיח בכל פרטי פרטיות ובהיות כן תשיג העזר והאומץ להבין ולהשכיל אמתיות התורה ועומק ענינה מעט מן המעט והכלל לערך התאמצו והכנתו להבין את התורה להורות לו את הדרך הנכונה לדעת איך לבנות קומת השכינה כמ"כ ממש נראה ונדמה אליו הקב"ה לכונן מחשבותיו לדעת רמזי' וסודות מסיפורי מעשיות הכתובים בתורה איך שבזה תלוים ועומדים עניני עבודתיהם של עם ישראל ויכולים לנהוג מעודם ועד חיים חיותם להשיג אותו יתברך בכל ענין עובדותיו ומדרגותיו אפי' הגשמיים ולהעלות משם איברי השכינה ובזה תולה תיקון בנין קומת השכינה כ"י בהיות לבבם זה להם לשום לבם ורוחם ונפשם בכל פרטי פעולתם להעלות משם ניצוצין קדישין מכל הנבראים שבעולם שנבראו עם אותיות התורה ויכול להעלות אותן האותיות המלובשים בהם על ידי עסק התורה לשמה ועתה פקח עיניך וראה והט אזנך ושמע אליעזר עבד אברהם בהולכו ליקח אשה ליצחק התפלל לפניו יתברך:

ועשה חסד עם אדני אברהם הכוונה ע"ד דאיתא בזוהר ע"פ תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת וכו' ותוכן הדברים כי נודע מספרים שהאבות הן מרכבה למדותיו הקדושים אברהם מרכבה למדת החסד יצחק למדת הפחד ויעקב למדת הת"ת אשר מדתו הוא אמת והם בכשרון עובדותיהם הטובים המשיכו אורותיו המאירים מרום המעלות להאיר במדריגות ומדות שאחיזתם בהם ואז יש התקשרות העולמות וזה ג"כ בחינת עבודתינו עתה בתורה ותפלה ומעשי המצות לגרום בהתעוררות התחתון המשכות האורות כסדר המדריגות כ"א לבחי' מדתו ולזה אנו מתפללין ומפילין תחנונינו לפניו ית' בכל יום תתן אמת ליעקב היינו שתאיר הארה עליונה האמת ליעקב מדות הת"ת מרכבה למדה הנז' יהיה הארה כסדר וחסד יאיר מרום המעלות עד אברהם להיות מרכבה למדה הנ"ל מול זה רמז אליעזר בהשפוך שיחו ועשה חסד עם אדני

אברהם שתאיר אור בהיר מדות החסד לאדני אברהם להיות מרכבה הראוי להיות כסדר המדריגות והנה בשים המשכיל אל לבו להבין רמזי מקראי קודש אלו ימצא מרגוע לנפשו ורמז ואמר:

הנה אנכי נצב על עין המים ירצה כי בהלכו ליקח את רבקה ליצחק הבין והשיג אז שבזו העובדא תלויה נתינת התורה ע"י הולדת יעקב אבינו וכמאמרם ז"ל אורייתא תליתאה בירחא תליתאה לעם תליתאה לרמוז שהתורה ניתנה ע"י יעקב אבינו שלישי לאבהן דעלמא. ולזה רמז ואמר הנה אנכי היינו עשרת הדברות שפתח באנכי הנצב ועומד בעובדא של זווג הנולד במעין מים והיינו שע"י אמצעות מעין המים נזדווגה רבקה ליצחק ויתבאר אי"ה לבסוף:

או ירצה **אנכי נצב על עין המים** כי הנה נודע מהתיקונים דאית חמש גוונים דבהון חמש אור וביארנו במקום אחר ע"ש באורך. הצורך לענינינו פה כי נודע היות התורה רושם אלהות והעולם הוא רושם התורה ומי שיש בו מדעת קונו יכול להמציא בכל דבר בעול' אותיות התורה כאשר הקדמנו והכל תולה בעצם הכרתה והשגתם התלבשות גווני התורה הרשומה במדריגות התחתונים היותם רושם התורה ובזה תולה בנינה של קומת השכינה כ"י כמבואר ואלו המדרגות נקראים בחי' גווניו דבהון נהרין חמש אור של בהירות התורה המאירה בהון וזהו הנה אנכי כינוי לשם השכינה הנקרא אנכי נצב על עין המים עין משמעו לשון גוון ומים כנוי לתורתינו הקדושה הנקרא מים עש"ה הוי כל צמא לכו למים והכוונה השכינה כ"י מצבת ועומדת וממתנת על עין המים כפי גוון של תורה שבני ישראל משיגין אור בהירותה והתלבשותה באמצעות המדריגות שהם רשימו של התורה וכפי גווניו אלו כמ"כ בונין קומתה ולזה נצבת וממתנת עד עת בואו של צדיק אמיתי להכין אותה לסעדה לגרום לה יחודים וזוגים בעולמות העליונים מול זה בא הרמז:

והנערה טובת מראה מאד בתולה ואיש לא ידעה ירצה הגם שאנו בני ישראל גורמים יחוד השכינה הנקרא טובת מראה ובכל דור ודור יש צדיקים אמיתים הבונים לה קומה עכ"ז מיום בריאת העולם לא היה עדיין יחוד השכינה בשלימות וזהו בתולה עודנה הוא כ"י בחי' בתולה ואיש לא ידעה שלא היה עדיין איש צדיק בארץ כזה לגרום יחוד האמיתי כ"א נמשך והולך מעט מעט עד לעתיד בעולם הבירור הגמור ויגרמו לה הצדיקים יחוד דלא פסיק לעלמין אבל עתה עדיין צריכין ליתן חיות מעט לבחי' חצונית בכדי להעלות משם איברי השכינה ע"י השוחד כנראה בכוונת שעיר יוה"כ ושעיר ר"ח כמבואר להמבין מדעתו והרמז בכתוב ותכל להשקותו ותאמר גם לגמליך אשאב עד אם כלו

לשתות זה לדרש אשר דברתי רבקה כינוי לשם השכינה רמיזה עניני עבודת כ"י בפרטי עובדותיהם בתורה ותפלה גורמים השפעה ושפע וברכה העליונה לכלל המדריגות כולם וזהו ותכל להשקותו היינו משפע ברכה העליונה וגם לגמליך המורים חיצונים אשאב גם להם צריך ליתן חיות מעט עד אם כלו לשתות והיינו לעתיד לתשלומי הבירור ויקוים מקרא שכתוב בלע המות לנצח כיון שאין שם נ"ק מאברי השכינה איננו צריכין להשפיע לשם אפילו חיות מעט מן המעט והרמז במלת אשא"ב נוטריקון אמר שומר אתא בוקר כלומר עד עת בוקר היא זמן הגאולה המעורר משומר ישראל צריכין עם ישראל קרובו ליתן חיות מעט אפילו לבחי' הגמלים כמדובר מה כתיב:

ויקח האיש נזם זהב וכו' ושני צמידים על ידיה עשרה זהב משקלם ופירש"י בקע רמז לשקלי ישראל בקע לגולגלת ושני צמידים רמז לב' לוחות מצומדות עשרה זהב משקלם רמז לעשרת הדברות שבהן. ולכאורה צריך הבנה מאין לקח לדרוש ולרמוז בזה אמנם לפי האמור יראה שפיר כי באמת כל עצמו ועובדותיו של אליעזר עבד אברהם היה רק לכוון הנ"ל בהזדווגם יקרב לבא הולדת יעקב אבינו שעל ידו נתינת התורה כמדובר לעיל ולכוון האמור לקח העבד את הנזם ושני הצמידים לרמוז האמור ולהיות שדבר גדול כזה תולה בעין המים וזוג רבקה ליצחק לזה רץ לבן אח רבקה ורצה לבטל כל זאת כי לא יחפוץ הכסיל בתבונה ולא רצה בנתינת התורה מול זה בא הרמז בתורה:

ולרבקה אח ושמו לבן וכו' ויהי כראות את הנזם ואת הצמידים המרומזים לבקע לגלגלת ולב' לוחות התורה המצומדות ולי' הדברות שבהן הכל תלוי ע"י אחותו כלו' ע"י אחותו ולסיבת' העתידים לבא אח"כ נתינת התורה לישראל כי הכל תלוי בעין המים כמבואר אנכי נצב על עין המים והיטיב חרה לו ע"ז כי בודאי בנתינת התורה תולה סיבת בטולם של החיצונים וע"ד הזוהר שפירש ע"פ ויקח משה את אדניו ויתן וגו' כדין אתרפי האי סטרא כי כל עוד שיש תיקון קומה בסטרא דקדושה לעומתו בא בחי' רפיון לס"א ואל זה רץ לבן בראותו את הנזם ואת הצמידים רומזים לשני לוחות מצומדות באים להתגלות בזה העולם ע"י סיבת אחותו ונתן דעתו לבטל ולעשות פירוד בין הדבקים לבלתי יזדווגו יצחק ורבקה וכמו אז כן עתה יש לו לכל או"א מישראל בחי' לבן שלו העומד לנגדו לבטלו מבחי' עבודתו בעת גשתו אל עבודת בוראו לבנות קומת השכינה וירא לנפשו כי ממלא מוכרח להיות ביטול בקומת סט"א ולכן מתאמץ לבן הארמי הצופה לצדיק ומבקש להמיתו והאיש המשכיל צריך ליתן דעתו לזה כל ימי חיים חיותו בעוה"ז לעוז במעוז שכלו להתא' נגדו לבלתי נגרר אחריו ח"ו והנה מצד הסברא כמו שבעובדא הזאת תולה נתינתה של התורה ופרטי תיקון מצותיה התולה בז' עמודים של התורה ובהיות

שאליעזר עבד אברהם לעוצם הכרתו הבין והשיג אז בעומדו על מעין המים מוכרח להיות שהבין והשיג ג"כ אז כל הגליות העתידין לבוא אחרי קבלת התורה ורפיון ידים מעסק התורה גורם חשכת הגלות וזהו שרומז הכתוב:

ויאמר בת מי את הגידי נא לי היש בית אביך מקום לנו ללין ותאמר גם תבן גם מספוא רב עמנו גם מקום ללון ופרש"י כמה לינו' ובזוהר חדש איתא משמעו' ללין לשון תרעומות מטעם וילינו ע"ש לענינינו ורמז רמז לרבקה היש בית אביך מקום לנו ללין ירצה להתרעם על שיעבוד הגליות המר לזאת השיבה בחכמתה ואמרה גם תבן גם מספוא רב עמנו להורות בהיות ישראל מישרים ומתקנים עובדותיהם הטובים אזי יש להם יתרון וכפל שכר גמולם מרב הצפון ביתרון אור מחשכת האומות המציקים ומעיקים אותם מכל צידיהם והם עומדים כעמודא תקיפא לבלתי נטות מדרך המלך ימין ושמאל אזי גמול תשלומם כפול ומכופל ועל דרך שביארנו במקום אחר פירוש הכתוב כי לחמינו הם ירצה הם גורמים לחם ומזון הרוחני לישראל בעוה"ז אשר זאת תכלית ביאת הנשמ' לעה"ז שלא תאכל מנהמא דכסופא מול דברינו רמיזה רמזה לאליעזר ואמרה גם תבן גם מספוא רב עמנו לרמוז על בחינת מזונם הבאה להם לישראל בהיות לבבם זה להם לאהבה את ה' אלהיהם ומעלין את נצוצות קדושות מבחי' העומד נגדם וזהו ותבן ומספוא שהאומות גורמים וגם מקום ללין כלומ' כשפורצין ח"ו מעשיהם ואין עושין רצונו של מקום אזי מאריכין את שיעבוד הגליות המר ויש להם מקום להתרעם על הגליות וזהו גם מקום ללון ופרש"י כמה לינות במשמע שכבר עבר על ישראל בעו"ה כמה גליות ויש להם כמה תרעומות ובאמת היא מעשה עצמן כי הדבר תולה בתשובה ובכשרון פעולתם וזהו שרומז הכתוב:

ויקוד האיש וישתחו לה' וידוע רזא דהשתחואה בכל מקום הוא הורדת השפע מלמעלה למטה והיינו כיון שהבין והשיג כל זאת קבל על עצמו לכונן מחשבותיו הטהורים להתמיד בעבודת הבורא ולא לגרום ח"ו הורדת השפע לאומות העולם כ"א ויקוד וישתחו לה' דייקא לגרום הורדת השפע רק במדריגת הנוגעים אל עבודת ה' ורומז הכתוב:

ויוצא העבד כלי כסף וכלי זהב וגו' כלומר לעוצם הכרתו והשתדלו בהלכו לעשות זווג יצחק ורבקה גרם גם כן זיווגים בעולמות עליונים באתערותא דלתתא אתער לעילא בהעלאות ניצוצות קדושות והוציא יקר מזולל וזהו ויוצא העבד כלי כסף וכלי זהב וגו' מה כתיב:

ויאכלו וישתו הוא ואנשים אשר עמו וילינו ויקומו כו' ויאמר שלחוני יובן ע"ד שביארנו למעלה גם תבן גם מספוא רב עמנו גם מקום ללון ורמזנו שבכאן נרמז תועלת הנמשך

להם לישראל מהעמים הנורמין להם לנשמות בעולם העליון וגם מקום ללון להתרעם על חשכת הגלות ע"ש וזה מרומז בכאן ויאכלו וישתו כמבואר וגם וילינו מתרעם על שעבוד הגליות כאשר פרצו מעשיהם הטובים ולזה ביקש והתחנן על העתיד להקל מעל ישראל שעבוד ועול הקשה ויאמר כלפי שכינה שלחוני לאדוני ירצה לפטור מחשכת שעבוד העממים:

ויאמר אחיה ואמה תשב הנערה אתנו ימים או עשור אחר תלך ופירש"י ימים שנה כמו ימים תהיה גאולתו שכך נותנין לבתולה זמן י"ב חודש לפרנס עצמה בתכשיטים הכוונה כלפי דבוריו שאמר שלחוני לאדוני וכמדובר לזאת השיבו אחיה ואמה שבלתי אפשרי לכם לפטור ולצאת כ"א בתחלה מוטל עליכם לבנות מלא קומת השכינה להכין אותה ולסעדה בשלימות מראש ועד עקב ולזה רמזו תשב הנערה אתנו ימים או עשור היינו השכינה הנקרא נערה יתכן לכם שאתנו תיישבו אותה להכינה ולסעדה בקישוט מדותיה הי' הנה ימים קדמונים לזה רומז רש"י בצחות לשונו הקדוש ימים שנה כמו ימים תהיה גאולתו דייקא שבקישוט המדות ותיקונם תולה הגאולה שכך נותנים לבתולה היינו ישראל שנקראו בתולת ישראל זמן י"ב חודש בסוד שנים עשר בקר שהיה עומד עליהם לפרנס לעצמה בתכשיטיה בימי הגלות עד עת קץ הימין וזהו תשב אתנו ימים או עשור אחר גמר תיקון קומת השכינה עם תכשיטיה בשלימות תבא זמן הגאולה האמיתית וזהו אחר תלך ותשוב אל אדוניך ויאמר אליהם אל תאחרו אותי וה' הצליח דרכי שלחוני ואלכה לאדוני מגיד משנה השיב להם כלפי דבריהם ואמר ידעתי גם ידעתי שכן הוא ואדרבא אם תאחרו אותי רומז לאות השפעה הנקרא אות כידוע וה' הצליח דרכי בודאי לעשות כטוב וישר בעיניו וע"כ שלחוני ואלכה לאדוני ועתה ראו דבר גדול שרמזו:

ויאמרו נקרא לנערה ונשאלה את פיה ולהבין דאיתא בזוהר ע"פ ויקרא ה' לאור יום ופי' קרא וזמין לאפקא מהאי אור וגו' ע"ש לענינינו שהיא לשון הזמנה וזהו הרמז בכאן נקרא לנערה כלו' כן ענין בני ישראל והתנהגות עבודת הבורא מתחלה צריך להזמין לה ולבנות קומה. שלימה לעשות מבחינ' נער בחי' נערה באות ה' והחילוק יובן ממאמר הזוהר להמעיין שם במקומו ואח"כ כשהצדיקים מזמינים לה קומה בנויה ומתוקנת אזי ונשאלה את פיה מה שמצוה לעשות ועיין בדרוש שבועות ותבין כאן שביארנו פ"ה נעשה ונשמע ברישא עושי והדר לשמוע והיה אם עיני שכל לכם תבינו ואחר תשכילו רוב גופי תורה והדרכה לעבודת הבורא הנרמז בהני מילי מעלייתא בפרשת עבד אברהם שהענין נוקב והולך מעת בריאת האדם על הארץ עד ביאת משיחנו וכמעט כל ענייני עבודת האדם יחד עשיר ואביון כל אחד ואחד לפי קט שכלו יכול להמציא מרגוע לנפשו ליקח לעצמו

בחי' התעוררות לעבודת גבוה והכל תלוי ועומד בדרך הזה שהלך העבד להביא את רבקה להזדווג ליצחק וברצון של לבן אח רבקה לבטל מכל וכל לבלתי יבואו בני ישראל למעלתם המפוארת בנתינת התורה וכדומה כמבואר לעיל וכבר רמזנו שענין של לבן אחי רבקה נמשך מאז ומקדם מעת שבא הנחש והטיל הזוהמא בחוה אשת אדה"ר אשר ידוע מספרים שבסיבה זאת תולה נדות בני ישראל רמיזא רמזה רבקה ליצחק והראה לו בתולים כאשר נתעוררו חז"ל ויאמרו לא נמצא לה בתולים אמר לה אולי העבד פגע בך אז הלכם להראות בתוליה במקום אשר נפלה מעל הגמל מבושת פניה בראותה אותו בדרך לקראתה וצריך להבין דבריהם וחידותם מאי רמזה בנפילתה מהגמל וגם האלשיך כתב ע"פ ויספר העבד ליצחק את כל הדברים אשר עשה ופירש לבל יהי לבו נוקפו אל בא אשה יפה עד מאוד ביד עבד איש בדרכים ע"כ סיפר לו את כל הדברים איך ענהו ה' בנסיונו וה' ענהו במענה פיו ופרטי הצלחת הדרך כלומר אם לא מרוב צדקו לא עבד קב"ה ניסא לשקרא ע"ש ענייננו נמצא מצינו שיצחק ירא לנפשו במאוד פן ואולי היה ח"ו איזה בלבול הדעת לבטל גודל התועלת הנמשך בהליכת דרך העבד ובפרט כאשר לא מצא לה בתולים לזה בא הרמז בתורה:

ותשא רבקה את עיניה ותרא את יצחק ותפול מעל הגמל ירצה להורות סיבת נפילתה ואבידת בתוליה מאין באה כל זאת הכל נמשך מאז ומקדם מאותו שרכב על הגמל כמאמרם ז"ל שהנחש רכב על הגמל ובא על חוה והטיל בה זוהמא ומאז נוקב והולך ענין דם הנדה וזוהמת בנות ישראל ולכן לא מצא אצל רבקה בתולים ולא מצד עצמה ח"ו להיותה צדקניות מאמהות הקדושים כ"א אבדה בתוליה וסיבת נפילתה מאותו שרכב על הגמל לזה באה תורתינו הקדושה ומעידה לבל יהא לבו נוקפו על שלא מצא לה בתולים שמא פגע בה העבד ומכרזת ואומרת והנערה וכו' בתולה ואיש לא ידעה להורות האמור בדברינו אליעזר עבד אברהם שקראו הכתוב איש כמה שכתוב ויקד האיש וכמה פעמים נזכר בפרשה בלשון איש לא ידעה ח"ו כ"א אבדה בתוליה בנפילתה מהגמל כמדובר והשם ברחמיו יורינו לכת דרכי יושר לתקן הפגם במקום עליון אמן נצח סלה ועד:

תולדות

בפסוק **ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון** ויש לרמוז כי הנה באמת יש שני מיני רעב בעולם אחד רעב הגשמי ממאכל וממשתה וכדומה מצרכי הגשמיות ורעב השני הוא לאנשים המשכילים המישרים אורחותם לעשות הכל בהתקשרות ודביקות אל ולקשר הבינה אל בחי' העתים והרגעים להכניס בהם הארה כאשר הרחבנו ביאור מענין זה

במקום אחר לפנים מן הספר ואנשים כאלה אשר עיני שכל להם אל יתנו דומה לנפשם אם חסר להם די סיפוקם עצה היעוצה איך להתנהג בפרטי העתים להעלותם אל הבורא כי נודע שהעתים אין להם מגרמים כלום כי אם מכשרון פעולתם של הצדיקים מאירים הארה עליונה בכל עת ושעה שעושין בהם מעשה המצות ובהעדר להם עצה כדת מה לעשות נחשב להם למיתת הנפש כאשר הולך אדם ונוטה למות מחמת רעב בחסרון לחם ומים וכיון שרואה שנפשו כבדה עליו ונוטה למות אזי צועק אל האלהים ובני אדם בכל מיני התפעלות אולי יחוס עליו להחיות את נפשו מרעב ומצמא. והנה כמה ראוי שיקח האדם מוסר השכל אם צעקתו גדולה כל כך להחיות נפשו ממזון הגשמי שאין חיותו חיות עולם כי חרוצים ימיו עלי אדמה כו' וקל וחומר שישאל ויתאמץ האדם להחיות את נפשו חיי עולם והאמת כן הוא הצדיקים אשר נגע יראת אלהים בקרבם כאשר חסר להם עצה בפרטיות חלקי העתים והרגעים המה בפחד ומורא וצערם גדול ושוה להם ממש למיתת הנפש ולזה מתמיה הכתוב על זולת עם פחותי הערך שכיחי אלהים כמתרעם ואומר ויהי לשון צער רעב בארץ כלומר כל עצמם ודאגתם לצער נפשם על רעב שבארציות וגשמיות על זה דוה לבם כל ימיהם ובעו"ה רבים המה כיון שרואים שמזונותיו המה מצומצמים עושה כל תחבולות שבעולם ובלבד שימצא די מחסורו ולא יחסור מאומה וגם צועק לבני אדם ומעמיד אנשים לגלות אוזן ולהודיע צערו ברבים וליתן סיפוק ופליאה נשגבה בעיני איך מצא לבם לעשות כן וימלאו כמעיל בשתם ובושה וכלימה יכסה פניהם לעזוב עזר אלוה ולבקש צרכיותיו מאנשים פחותי הערך כערכו הלא טוב לו אז מעתה בהתחננו עזר אלהים כי הוא המפרנס ומכלכל מקרני ראמים עד ביצי כינים והשיב ישיב אמריו אליו למה אני חסר די פרנסתי יותר מכל הברואים ובריות הקלים ולכן יתלה החסרון בעצמו שהרע את מעשיו וקפח פרנסתו ואינו כלי מוכן ומוכשר לקבל רוב השפעתו הנשפע אליו תמיד מבריכה העליונה וכלפי זה יתבונן על דרכיו ופרטי מעשיותיו לתקן את מלא קומתו מראש ועד עקב להשראת אלהות ויחזק א"ע במדות הבטחון ואזי יהיה כלי מוכשר ומוכן לקבל רב טובו המטיב לבריותיו והכסיל בחושך הולך ולב הותל הטהו לעזוב עזר אלוה וצועק לבני אדם ואיננו פונה את עצמו לשאול אוכל לנפשו ממי שהיכולת בידו והכלים לא ידע כי אין לך שטות גדול מזה הגם אפילו בכיון מחשבותיו בתוך תפלתו ותורתו וכל מגמתו לשאול אוכל לנפשו וכדומה והאמונה תקוע בקרב לבו שאין לו על מי להשען אלא על אביו שבשמים אין זה המובחר שבעבודה כי כבר נודע מכל הספרים שהתפלה היא צורך גבוה ולא צורך עצמו עכ"ז מי יתן והיה לבבם זה להם לא פחות להאמין באמונה שכל עצמם ומאודם נקשר

בחפץ ורצון הבורא לעשות כרצונו ועכ"פ לא יפנו לבקש טרפם ומזונם זולת הבורא. ובזה בא הכתוב להוכיח על פניהם שכל עצמם ומאודם מצערים את נפשם על רעב הארץ מלבד הרעב הראשון דהיינו רעב המוזכר בדברינו רעב הנפש בהעדר לו עצה אפילו על יום אחד איך לעבוד בו את הקב"ה כל זה שכוח מלוח לבם ובאמת זה הוא עיקר הרעב ראשון הוא לכל בחי' הרעבים וצמאים שיש בעולם ובאמת אנו מקוים מאל שיבאו ימים אשר אין רעב ללחם ולא צמא למים וכו':

במקראי קודש **וכל הבארות אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם אביו סתמום פלשתים ויקרא שם הבאר עשק** ואח"כ **חפרו באר אחרת ויריבו גם עליה ויקרא שמה שטנה ויעתק משם ויחפור באר אחרת ולא רבו עליה ויקרא שמה רחובות ויאמר כי עתה הרחיב ה' לנו ופרינו בארץ**. להבין הענין נראה בהקדם פי"ה חכמות בחוץ תרונה ברחובות חתן קולה ודרש בזוהר הקדוש חכמות אלין חכמה עילאה וחכמה תתאה דאתכללית בה בעילאה ובכוונה כמובן מן הכתוב חכמות בחוץ תרונה כלומר כשאדם המשכיל מכניס הארת אלהות אפילו בעניני החיצוניות להעלות משם חכמה תתאה היינו איברי השכינה המלובש לשם להחיותם והיינו במה שלוקח לעצמו רמיזא דחכמתא בזה מדבר שני בחי' חכמות חכמה תתאה לחכמה עילאה תועלתו גדולה בזה וגורם רנה לחכמה זעירא המלובש במדריגות וזהו חכמות בחוץ בהיות המשכיל מחבר אלו הב' חכמות בחוץ תרונה גורם רנה אפילו בחיצונים לחכמה תתאה המלובש לשם להיות שהכניס בה הארה כי קודם בוא איש להעלות אותו משם נ"ק עושה מריבה כלפי מעלה כדאיתא מים התחתונים בוכים אנן בעינן למהוי קדם מלכא וכתיב ישרים ישכנו ארץ ואיתא בזוהר ישכינו ארץ קרי והא אוקמה כי הישרים והתמימים עושין חנינה להניצוץ שבארציות ומעלין אותה לשורש הקודם ואז אינו עושה מריבה כלפי מעלה והנה ידוע כל העובדות שעשה יעקב אבינו עם לבן היה רק עניני תורה ותפלה ומעשי המצות בכח מה שיעשו אח"כ כללות ב"י בפרטיות ולזה רמז בדבריו עד הגל הזה ועדה המצבה הזאת ונרמז בכאן בכח מה שנ' מקודם "הוי "גביר "לאחיך ר"ת הג"ל כ"ז היה בכח מאז בעובדות יעקב אבינו עם לבן וגם הבארות הכתובים בתורה מורים על פרטיות מעשי המצות של כללות י"ב שבטים וכללות כל ישראל מדור לדור עד ביאת הגואל מה שהן עתידין לתקן עם תורה ותפלה ופרטי עשיות מצותן היה עדיין רק בכח בבחי' קול ואח"כ בנתינת התורה באו אלו העובדות אל בחי' דבור והנה כמו שהיה אז בתחלה העובדות בחי' נגדיות כמוהו נמשך הענין עד ביאת משיחנו ב"ב. ומעתה תבין ענין המריבה על בארות המים וכל הבארות אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם

והיינו שהראה לבאי עולם ענין העבודה איך לקשור החכמה והמדע אל כל העובדות לעשות בהתקשרות הבורא ב"ה סתמום פלשתים ויקרא שם הבאר עשק ירצה כי הנה כ"ז שהאדם בחסרון דעת ואין לו התפשטות השכל להכניס הדעת אל פרטי עובדותיו אפילו מצרכי הגוף תדע נאמנה שאין עבודתו עולה כהוגן ואם תעיין עליו הטיב תראה ותבין אפילו עוסקו בתורה יומם ולילה עכ"ז אח"כ בבואו להשתמש בצורכי הגוף שמוכרח בהם כגון אכילה ושתיה שבלתי אפשרי זולתם אזי הנחש הוא יצה"ר מצוי לשם לשטנו ואין תבונה בו ליתן עצות לנפשו כ"א בעשות גדרים וסייגים ומשמרת למשמרת וכולי האי ואולי כי לפעמים הנחש מצוי בין הגדרים וסייגים אכן מי שעיני שכל לו ויש לו התפשטות השכל לדעת מאוס ברע ולבחור בטוב שבכל המדריגות ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא לחבר חכמה תתאה לחכמה עילאה כמדובר איש כזה נקרא יעקב שלם עם בחי' הי' והיינו שחבר החכמה אל העקב המורים מדריגות תחתונים וכמבואר לנו במ"א פי' התיקונים ובהיות כן מעשיו נאמר כי לא נחש ביעקב שאין ליצה"ר הוא הנחש שום אחיזה בעקבו וכיון שמחבר לשם את הי' המורה לחכמה לעשות הכל בהתקשרות והנה התורה היא תמידית וישנה בכל אדם ובכ"ז ובודאי בחי' הבארות נמצאים גם עתה בכל אדם היינו בחי' שכליות שממציא לעצמו לפתוח בעבודת הבורא יתברך ויש ג"כ בחי' פלשתים שסותמים הבארות היינו אותן השכליות שחפר בהשגת אלהות וכל מה שהוא מעמיק יותר בהשגה באים לו מבטלים העומדים על ימינו לשטנו ורוצים להפרידו ולערבב מחשבתו הטהורה עד שמפשיט א"ע מגשמיות עוה"ז מכל וכל שתקן מלא קומתו מראש עד עקב לטהר פרטיות איבריו וחושיו שלא ליהנות מתענוגי עה"ז כלום ואפילו צרכי הכרחי מעשהו בהם בחכמה ותבונה להעלות משם נ"ק הם איברי השכינה ואותיות התורה אזי אין לשטן שום מגע בבחי' עובדותיו אפילו התחתונים אמנם בזה יש כמה מדריגות שונות טרם בוא אל שכל הגדול תכלית המכוון וזה נרמז בתורה תחלה חפרו רבו הבארות וכולם סתמום פלשתים כלומר אפילו בריבוי עצות השכליים לעבודת אלקים ואפילו בגדרים וסייגים גם שם הנחש מצוי ועומד לשטן לו להפרידו מדביקתו ובפרט בעוסקו בארציות מדריגות התחתונים ואחר כך יש בחי' יותר עליונה שהאדם ממציא לעצמו וזהו ואחר כך חפרו באר אחרת המורה אל הנ"ל אכן להיות שאין עובדותיו עדיין בשלימות נאמר ויריבו גם עליה ויקרא שמה שטנה להורות שלא יצא עדיין ידי חובתי בשלימות ולכן יש אחיזה לשטן לשטנו ועל כן קרא שמה שטנה:

ויעתק משם ויחפור באר אחרת והיינו אחר שהוא מעתיק א"ע משם מכל וכל ומקבל על עצמו לבלתי יהנה מבחי' תענוגי עוה"ז ומפשיט א"פ מגשמיות לבלתי עשות פעולה

גדולה וקטנה כ"א בהתבונן תחלה אם יגיע מזה צד הנאה לבורא עולם וכמבואר למעלה אזי אין נחש ביעקב לשטנו ולזה אומר הכתוב ולא רבו עליה: ויקרא שמה רחובות ויאמר כי עתה הרחיב ה' לנו ופרינו בארץ והיינו על דרך שנתבאר לנו במקום אחר ענין הרחבת הגבול כי מי שיש לו בהירות השכל איננו צריך לרבוי גדרים וסייגים פן יוצא מגבול הקדושה כיון דכל פרטי מעשיו הכל בחכמה ובתבונה וזהו כי הרחיב ה' לנו ופרינו בארץ אפילו בארציות לעשותם קצת בהרחבה בכדי להעלות גם משם איברי השכינה וזה המובחר שבעבודת אל בהיות לו שכל רחב בזה להעלות גם משם אותיות התורה וזה עצם התענוג שעלה ברצונו הפשוט לקבל מעם קרובו ישראל ודוק בזה ותבין:

בפסוק **ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות וגו' ויקרא אל עשו וגו' ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי ורבקה שומעת בדבר יצחק אל עשו וגו' ורבקה אמרה אל יעקב בנה לאמר הנה שמעתי וגו' ועתה בני שמע בקולי לאשר אני מצוה אותך** יש להבין דקדוק הלשון ורבקה שומעת משמעו לשון הוה שהיא שומעת תמיד ומהראוי לומר ורבקה שמעה בדבר וכו' וכן בשרה אמנו כתיב גם כן בזה הלשון ושרה שומעת פתח האהל ומהראוי לומר גם כן ושרה שמעה בלשון עבר אמנם תורתינו הקדושה היא תמידיות וישנה בכל אדם ובכל זמן וכאן נרמז אשר נעשה בכל שנה בהגיע ראש השנה שכל העולם עוברים לפניו כבני מרון ומקטרגא אזיל לפשפשא בחובין דעלמא כמו דאיתא בזוהר ובתיקונים יומא דר"ה דינא דכל עלמא דינא של יצחק דאינון עבדין מטעמים ותבשילים בלא דעתא דסטרא אחרא דהא יצחק משדר ליה לצוד צידה דחובין דבני עלמא ולאייתאה לגביה ובעוד דאיהו אזיל ישראל נטלי עיטא ברבקה ועבדין כל אינון פולחנין כל אינון צלותין וכו' בגין לאתערא רחמי וגו' וקרבנא איהו עולה איל בגין אילו של יצחק וכזה נעשה בכל שנה אשר יצחק משדר לעשו לצוד ציד להביא לפניו חובין ורבקה אמנו היא השכינה השומרת בניה בגלות המר נותנת עצה לנפשם לאתערא רחמים. מול זה בא הרמז בתורה אשר זה הענין נוהג בכל אדם ובכל זמן מדור לדור כי חז"ל נתעוררו ע"פ לרגעים תבחננו שהאדם נידון בכל יום ורגע ויהי כי זקן יצחק הוא מדת הדין המתעורר כי הכתוב אומר ואל זועם בכל יום ותכהין עיניו מראות מכללא דרחמנא או ויקרא אל עשו לעשות לו מטעמים והיינו מפשפש בחובין דעלמין כנראה מדברי הזוהר ורבקה אמנו כינוי לשכינה שומעת תמיד בדבר יצחק אל עשו וגו' ורחמי דאם גדולים על בניה ורבקה אמרה אל יעקב בנה רמז לכללות ישראל המכונים בשם יעקב כי אנו בני ישראל נקראים עדת יעקב ונהנים ממנה עצה לעשות כל אינון פולחנין

כל אינון צלותין בגין לאתערא רחמי ולזה אמרה ועתה בני שמע בקולי לאשר אני מצוה אותך היינו הרהורי תשובה הבאים לאדם. (חסר הסיום):

בפסוק **ויאמר אליו יצחק אביו גשה נא ושקה לי בני** לכאורה יש להבין לאיזה צורך כתבה התורה הקדושה שישנה בכל זמן והיא תמידיות שיצחק בקש זאת אז מבנו שינשק אותו וגם האיך יעלה על הדעת שהתורה תדבר דיבורי גשמיות ויראה אשר בכאן רמז גדול דברה התורה לעורר לבות בני אדם אל עבודת הבורא והורה לנו איך הקדוש ברוך הוא בקש זאת מאתנו שאנחנו חלק ה' עמו וע"י כשרון פעולתינו יגרומו לו בחינת נשיקין לקבל הארה מלמעלה ממדריגה יותר גבוה כי גבוה מעל גבוה שומר כידוע ויאמר יצחק אביו אבינו שבשמים אומר ומבקש זאת מישראל הנקרא בני אל חי כמ"ש בני בכורי ישראל גש ה' אחרונה אלי והיינו העלאות איברי השכינה השוכנות במדריגת התחתונים כמוזכר לעיל והתועלת ושקה לי בני כלומר תגרמו לי בחינת נשיקין לקבל הארה ממדריגה עליונה כידוע למביני מדע והבן:

ויאמר ראה ריח בני ולא נאמר מי האומר ואיתא בזוהר כל מקום שנאמר ויאמר סתם דא שכינתא והכוונה השכינה מתפארת עם הצדיק אשר עובד את הקדוש ב"ה בתדירי לומר ראה ריח בני שמעלה ריח טוב לפניך בכשרון פעולותיו וזה תכלית היחוד ע"ד חזי במה ברא אתינא לקמן ויש לו ריח קדוש כזה כריח השדה היא שדה של חקל תפוחין קדישין אשר ברכו הויה ירצה עוד זאת גורם צדיק האמיתי בזה שמעלה מ"נ לז"א בהעלות איברי השכינה בינה הנקרא אשר ברכו ה' נותן בריכה משפע עליונה לשם הוי"ה ב"ה והיינו בחי' המשכת מוחין מנה"י דאמא וזהו ויתן לך האלקים מטל השמים וכתיב בה' הידיעה כי כבר נודע שיש שני בחי' אלהים חיים ואלקים סתם ואתה בעשותך ככה לגרום התעוררות למעלה כמדובר ויתן לך האלהים הידוע אלקים חיים המרמז לאימא עילאי מטל השמים משפע וברכה עליונה הנשפע על בחי' שמים מטעם ואתה תשמע השמים וגו' והאלקים יורינו דרך עבודתו ויישרנו להתהלך בארצות החיים אמן:

בפסוק **ועתה בני שמע בקולי וקום ברח לך אל לבן אחי חרנה וישבת עמו ימים אחדים קודם** נבוא לביאור נקדים מקרא קודש בהפטרה משא דבר ה' אל ישראל ביד מלאכי אהבתי אתכם אמר ה' ואמרתם במה אהבתנו הלא אח עשו ליעקב ואהב את יעקב ואת עשו שנאתי יש להבין במה מתרץ הנביא ואמרתם במה אהבתנו משמע במה ניכרת אהבתו ביתרון שאת לעין כל היות אהבתו עליכם יותר מזולתכם ואומר הלא אח עשו ליעקב ואהב את יעקב וכו' ועדיין האמירה במקומה עומדת במה אהבתנו במה ניכרת אהבתו ובזוהר פריך ע"פ ואשים את עריו שממה והלא אנו רואין שיושב בכרכין דעלמא

ומשיג כל תאות לבו בעוה"ז ותירץ כבר כתב בפיתקי דילי וכאלו עשוי כבר מקדמת דנא ולזה אה"כ ואשים כבר את עריו שממה ולענ"ד נראה לפרש כי נודע כבר שתכלית הבריאה רק בשביל ישראל בכדי לקבל תוספת תענוג ושעשועים מעם קרובו ישראל במה שימאסו ברע ויבחרו בטוב וממילא מוכרח להיות בחי' רע בעולם גבול הרשע לעומת גבול הקדושה בכדי שיוכר שלימותם וטובתם של ישראל ולכן יעקב ועשו היו תואמים בבטן המלאה לכוונה הנ"ל כי באמת כמו שיעקב צורך בעולם אשר בשבילו היתה עיקר הבריאה כמ"כ היה צורך בעשו להיות עומד לנגדו אמנם עיקר הרצון והחפץ עלה יעקב במחשבה הקדומה ועשו אחיו בא מצידו כלומר מצד יעקב מוכרח לברוא גם כן את הקליפה לפרי הוא עשו בכדי שע"י עשו יקבל שעשועים מיעקב ולכן כתיב תומים חסר א' להורות שאלופו של עולם חסר מאחד מהם והוא עשו ועיקר רצונו כ"א ביעקב בחר לו יה להיות לו לעם סגולה ובתמר כתיב תאומים מלא באלף להיותם שניהם צדיקים ורצונו של אלופו של עולם בשניהם וכלל זה יהיה בידך היות עיקר עבודת האדם בעוה"ז השפל לברור טוב מהרע והיינו בחי' טוב שיש בעשו והוא הגורם אהבת הקב"ה ליעקב לכפול שכרו מטוב הצפון. ומעתה תבין דברי הנביא אהבתי אתכם אמר ה' ואמרתם במה אהבתנו כלומר מה היא הסיבה הגורם גודל האהבה מאת הקב"ה לעם סגולתו לזה גילה סודו לעבדו הנביא ביד מלאכי הלא אח עשו ליעקב נאם ה' פירוש שבמחשבה הקדומה תיכף כשעלה הרצון לברוא את יעקב היה צורך ג"כ לברוא את עשו כנגדו בכדי שיכיר שלימות יעקב על ידו נמצא היו תומים במחשבה לברוא שניהם יחד ועכ"ז אהבתי את יעקב ואת עשו שנאתי וכל עצמו של עשו לא נברא כ"א בשביל תענוג של יעקב ליתרון אור ולשלם לו שכרו משלם בעולם התענוג והנה יעקב אבינו היה בחיר שבאבות כידוע מספרים ואיתא שופרא דיעקב מעין שופרא דאדם הראשון ולכאורה צריך להבין מה הורו לנו חז"ל בזה שיעקב היה נאה ביותר מה צד הנאה מגיע להקב"ה אמנם דבר גדול רמזו בזה והכוונה בחי' התפארת שרצה הקב"ה לקבל מאדה"ר והיינו שופרא דאדה"ר קבל זה התפארת מיעקב כי השורש הוא אדה"ר לא נברא כ"א שיתגלה ויתפרסם אלהותו ית' באמצעות מלא קומתו הנברא בצלם דמות תבניתו ית' וציורא דאדם הוא ציורא דעובדא דבראשית ויתפאר הקב"ה אתו עמו וכיון שחטא נתמעט קומתו ולא יכול הקדוש ב"ה להתפאר עמו כיון שבא יעקב והתחיל לגלות ולפרסם אלהותו עם מלא קומתו ויעקב בא שלם מטתו שלמה שלא היה בבחינת קומתו מגע נכרי אזי קיבל הבורא ית' אותו בחי' ההתפארות מיעקב מה שצפה לקבל מאדם הראשון ומעתה בין תבין דברי חכמים וחידותם שופר' דיעקב מעין שופרי דאדה"ר ובמקום אחר הארכנו

בענין זה והמשכיל על דבר ימצא טוב להיות שעיקר המכוון בבריאה לברר הטוב מבחי' עשו לזה רצה יעקב אבינו לברר אז תיכף ומיד לברור בחינת טוב שיש בעשו ואמרה לו אמו ועתה בני שמע בקולי וקום ברח לך אל לבן אחי חרנה וישבת עמו ימים אחדים רמיזא רמזה לו לא עתה עת האסף הנ"ק ולברר הבירורים שיש בעשו כ"א לעת הגאולה וכמ"ש ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו וכדאיתא בספרים שלשה אומות קני קניזי וקדמוני הניחו אותן עד לעתיד ואל זה רמזה אמו אתה רוצה לעסוק עתה עם עשו לא כן הוא שמע בקולי וקום ברח לך אל לבן אחי חרנה ועמו תכין לך ליישב את הימים אחדים הידועים המה ז' ימי א הבנין אשר זה תכלית המכוון בבריאת אדם בעוה"ז לתקן אותם ואי"ה במקומו יתבאר לנו אופני הברור יעקב עם לבן והבן:

בפסוק **יעבדוך עמים וישתחוו לך לאמים הוה גביר לאחיך וישתחוו לך בני אמך**. להבין כוונת הכתוב נראה ע"ד שביארנו בדבר ה' שמים נעשו ירצה כשיש בדבור של איש משכיל צירוף שם הוי"ה ב"ה באופן שנתבאר לנו כמה פעמים אזי תועלתו גדולה שנעשו מדיבורים כאלה שמים חדשים וארץ חדשה כי כאשר האדם מתחיל לחשוב נולד תיכף התעוררות עביד תנועה נאצלה וזה בחי' אות יו"ד של השם ואח"כ בא הבינה וממשיך המשכות ונעשה בחי' התגלות יותר ואז נקרא ה' מוצאות הבינה קלא דלא אשתמע כיון שהוא עדיין בסוד המחשבה ואח"כ מתלבשים ה' מוצאות הבינה בבחי' הקול שהיא בחי' קול פשוט המשכת אות וי"ו מהשם ואח"כ נתלבש הקול בה' מוצאות הפה ונמצא נשלם צירוף שם הוי"ה ב"ה. והכל בתנאי שהאותיות היוצאים משפתיו המה במחשבה טהורה ונקיה בלתי מ"ז מקדמת המחשבה עד בחי' הדיבור שלא יגרום להיות לשון רמי' אותיות ר"מ י"ה כלומר בהיות מוציא דיבור במחשבות חוץ מהבלי עולם אזי שני אותיות י"ה המורים חכמה ובינה מסתלקים משני אותיות ו"ה בחי' קול ודיבור כאשר יתבאר לנו במקום באורך. לזה אפשר לרמז בכתוב יעבדוך עמים ירצה המה יגרמו לך בחי' עבודה כמבואר שזאת עבודת האדם לברור מהם בחי' הטוב המעורב בהם וישתחוו לך לאומים היינו באמצעותם תבא לך מרב טוב הצפון כי כל עצמם של האומות רק לתוס' התענוג של עם ישראל כמבואר ובכל מקום השתחוואה היא הורדת השפע וכאשר רמזה רבקה לאליעזר גם תבן גם מספוא רב עמנו ע"ש הכל תבא לך בהכשר מעשיך לעשות בהתקשרות הבורא לעשות כל עניני צורכיך רק לתועלת הנ"ל להעלות ולברור הטוב מהרע תהיה לך דיבורים בתורה ובתפלה בלתי מ"ז ומעורבת ממחשבות חוץ ולזה רמז הוה גביר לאחיך ירצה לאחיך המה ה' מוצאות הפה הנקרא אחיך כאשר יתבאר לנו במקומו ע"פ ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים ופירש"י הם בניו שהיו לו אחים נגשים

אליו לצרה ע"ש ותראה נפלאות והכוונה בתיבת הו"ה שלא יעשה פירוד בין הדבקים שלא יפריד את ה' ראשונה מהשם המורה על עולם המחשבה עולם הבינה משני אותיות ו"ה בחי' קול ודיבור וזהו הו"ה דהיינו שה' ראשונה מחוברת ודבוקה לב' אותיות ו"ה והתועלת המגיע לך וישתחוו לך בני אמך נודע שכל בחי' השתחויה רזא דהמשכה למטה ותגרום ע"י דבורים הזכים השתחויה הארת ה' מוצאות הבינה בני אמך להשפיע אל ה' מוצאות הפה וככה נתעורר השפעות בכל העולם המורים לבחי' אלו דוק ותבין:

ויצא

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש. יש לרמז בכאן הנה מה היא הסיבה המכריח לו לאיש משכיל לצאת מבחי' מחשבתו אל הדיבור הלא טוב לו להיות יושב תמיד בסוד המחשבה ולחשוב מרוממות וגדולות הקב"ה אכן התועלת המגיע בצאתו ממחשבה לדיבור שבאמצעות הנ"ל נעשים ונצטרף צירוף שם הוי"ה הנתבאר לנו כמה פעמים ועיין פ"ה וירא יעקב כי יש שבר במצרים ותבין הדברים הדיבור הוא מצר ים החכמה מיצר וגבול התפשטות המחשבה והבין יעקב בחי' חלקי התענוגים המרומז בתיבת שבר ל' שבירה והיינו התחלקות כללות בחי' המחשבה לפרטיות ה' מוצאות הפה ויש תענוג בכל מוצא בפ"ע זאת הגורמת לו לצאת מן המחשבה אל בחי' הדיבור וזה הנרמז בכאן ויצא יעקב מבאר שבע הוא בחי' חכמתו ובינתו שנקרא באר שבע ע"ד הכתוב הואיל משה באר את התורה כנזכר בזוהר יצא מן המחשבה אל הדיבור והיינו חרנה כי חר"ן גי' גרון ע"ש שמשם מוצא הדיבור של תורה ותפלה וזהו ויפגע לשון תפלה במקום להקב"ה שהוא מקומו של עולם אמנם לפעמים מתרעם הצדיק על בחי' עצמו יציאתו מהמחשבה אל הדיבור בסבה שנפסק מאצלו מחשבתו הקדומה כי זה כלל איידי דטרידא מחשבתו להוציא דיבור אינו יכול לחשוב מרוממות אל כמקודם לזה גמר הכתוב וילן שם משמעו לשון תרעומות כמו וילונו העם על משה ומה תרעומתו כי בא השמש היינו ששקעה השפעת שכלו המרומז לשמש לכן קשה לו לצאת מן המחשבה אל הדיבור אם לא בתנאי המבואר שיש לו שכל והתלהבות לקבל תוספות תענוג מכל בחי' מוצא בפ"ע ולעשות צירוף שם הוי"ה ב"ה יתכן לו באמת להוציא דיבור ובמקום אחר יתבאר הענין ביותר:

במקראי קודש **ויהי כאשר ראה יעקב את רחל בת לבן אחי אמו ואת צאן לבן וגו' וללבן שתי בנות שם הגדולה לאה ושם הקטנה רחל וכו' ויאהב יעקב את רחל ויאמר אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה ויאמר לבן טוב תתי אותה לך מתתי אותה לאיש אחר**

שבה עמדי ויעבד יעקב ברחל שבע שנים ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אותה.
ראוי לשים לב להבין מקראי קודש אלו וכל ענין יעקב עם לבן וכי תורתינו הק' הוא סיפורי מעשיות ובודאי לא על הפשוט לבד יצאה כ"א על הכלל כלו יצאה להורות עניני עבודת ב"י כי האבות הם סימן לבנים וכל פרט מעשיהם הכתובים בתורה נוקב והולך עד ביאת הגואל ב"ב והכלל ידוע היות עיקר עבודתינו לתקן זי"ה אשר נודע כי זה לעומת זה עשה אלקים וכמו שיש ז' מדות הקדושים לעומתם ז' הפכיים כי מהבנין ולמטה יש שם מגע נכרי אברהם יצא ממנו ישמעאל יצחק יצא ממנו עשו המורה אשר בכאן שמדותם חו"ג יש מגע נכרי ואפילו יעקב היות מטתו שלימה אמנם להיותו בחי' כללות נשמות ישראל כאשר הארכנו מזה בפי' בראשית ע"ש ולכן אנו בנ"י נקרא עדת יעקב כנסי' של יעקב אשר אנו בנ"י בכלל נקרא יעקב שלם והחיוב המוטל על כ"א ואחד מישראל לתקן.
בחי' ז' מדותיו מפרטיות היה הוא המתחיל בזה לברור הטוב מלבן הארמי וכאשר רמזנו שאמרה לו אמו ועתה בני שמע בקולי וקום ברח לך אל לבן אחי חרנה וישבת עמו ימים אחדים רמזה לו לתקן ולברור זי"ה אתו עמו להעלות נצוצות קדושות המלובשים בו ועתה באה התורה לרמוז אופני עובדותיו והשתדלותו אצל לבן ויהי כאשר ראה יעקב את רחל בת לבן אחי אמו זאת צאן לבן רומז לדרגין דיליה כמבואר בסוף נאמר וישק יעקב לרחל ובוודאי מי שיש לו מוח בקדקדו יבין וישכיל שלא על הנישוק הגשמי בא הכתוב להודיע ולאיזה צורך כתב זאת בתוה"ק אמנם במה שנתן רוחו ונפשו לעבודת אל גרם במעשיו הגשמיים נישוקין לרחל עליונה ואמר הכתוב וללבן שתי בנות שם הגדולה לאה ושם הקטנה רחל ידוע שהם כינוי לב' עולמות עלמא דאתכסייא ועלמא דאתגלייא שני ההין של שם הוי"ה ב"ה והרמז ה' אחת גדולה כינוי לבינה וה' אחת קטנה כינוי למלכות:
ויאהב יעקב את רחל כי שמעתי **מהמגיד** ז"ל שפי' ועיני לאה רכות כלומר עינים שרוצים לראות ולהשיג עולם הבינה הכינוי ללאה רכות כי שם למעלה מהבנין לית מחשבה תפיסה כלל ולזה רומז הכתוב ויאהב יעקב את רחל דייקא:
ויאמר אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה היינו לתקן שבע מדרגות הקדושים לדחות הרע ולבחור בטוב וכאשר נצטווה מאמו וישבת עמו ימים אחדים כנזכר כלפי דבריו השיב לו לבן ג"כ כדבריך כן הוא:
ויאמר לבן טוב תתי אותה לך מתתי אותה לאיש אחר שבה עמדי רמז לו שבודאי לא יתכן לו לאיש אחר לתקן ולבנות אצלו קומת השכינה להכינה בז' מדותיה הקדושים ליישבם על מכולם כ"א אתה כי לבן הוא גבול הרשע לעומת הקדושה של יעקב ובלתי

אפשרי לאיש אחר כ"א אתה בבחינתך המעולה והמובחרת היותו בחיר האבות וזהו טוב תתי לך דייקא מתתי אותה לאיש אחר שבה עמדי ירצה שבת אותן הזי"ה עמדי ובאמת: כתיב **ויעבד יעקב ברחל שבע שנים** ופרש"י הן ימים אחדים שאמרה לו אמו וישבת עמו ימים אחדים ותדע שכן הוא שהרי כתיב ויהיו בעיניו כימים אחדים והיינו כאותן ימים אחדים דלא מתפרשין הידועים והנה מה כתיב ויהי בבוקר והנה היא לאה בכאן נרמז דבר גדול כלפי דברינו הנאמר ויאהב יעקב את רחל ויאמר אעבדך שבע שנים ברחל המה בחי' התתלקות ז' מדות שבמלכות אבל בעולם הבינה עלמא דאתכסייא לית תמן בחי' עבודה כל זה הוא עתה אבל לעתיד ומלאה הארץ דעה את ה' וידעו כלם שאין שום בחי' התחלקות ובחי' המלכות ובינה המה אחדות גמור. ולזה רומז הכתוב ויהי בבוקר והנה היא לאה ידוע בוקר מרמז לזמן הגאולה לעתיד לרוב בהירות והזדככות הגופים ידעו הכל מגדולם ועד קטנם הנה היא רחל הכינוי למלכות היא בעצמה לאה עולם הבינה ואין שום התחלקות כלל ולכן כתיב בלשון ויהי לשון צער כי באמת צער הוא לפניו ית' כ"י שנמשך זה זמן רב ואין אתנו יודע עד מה להשיג ולהבין את זאת רק בהמשך הזמן עד עת הגאולה ובאמת זה תולה בנו עדת יעקב אם היה לנו לב שומע והזדככות הגופים לעובדו יתב' באמת ובתמים בבהירות השכל יכלנו לבא על זאת ההשגה אפילו עתה בזמן הגלות הדומה ללילה ולהעלות את בחי' ההתחלקות לשורשם אחדות הגמור וקרבנו זמן הגאולה וכמאמרם ז"ל זכו אחישנה לא כן עתה בהתרפות עם ישראל מן התורה והעבודה לזכך את גופם בתכלית השלימות לא ידעו ולא יבינו ונדמה בעיניהם כאלו יש ח"ו פירוד בין לאה ורחל לאפיסת ההשגה וקוצר המשיג ועומק המושג כ"א בבוקר והנה היא לאה והנה אחרי הדברים אלה שדבר יעקב עם לבן על ענין העבודה ברחל בתו הקטנה בא הרמז בתורה אופני עבודתו:

ויקח לו יעקב מקל לבנה וגו' ויפצל בהן פצלות לבנות מחשוף הלבן אשר על המקלות ויצג את המקלות אשר פצל ברהטים והכשבים הפריד יעקב וגו' וישת לו עדרים לבדו ולא שתם על צאן לבן ובהעטיף וגו' והיו העטופים ללבן והקשורים ליעקב. ואין מקראות אלו אומרים אלא דורשינו והתורה היא תמידית וישנה בכל אדם ובכל זמן וא"כ מה יעשה האדם עתה בפצלות המקלות אשר צג ברהטים והכשבים אשר הפריד וישת לו עדרים לבדו אכן ע"פ דברינו יתפרש שפיר אי"ה כי האבות סימן לבנים וכשמעשהו אז בכללות מעשינו כן עתה בפרטיות נשמתן של כל עדת יעקב בחינת חלקיו והורה להם ענין העבודה והכלל אשר כל או"א מישראל יש לו בחי' עשו ולבן המזדווגין לו בדרך הליכה שהולך בעבודת הבורא כל ימי חיים חיותו בעה"ז כמבואר לנו כמה פעמים

לפנים והחיוב מוטל על כל א' מישראל לפי ערכו להפריד ממלא קומתו את עשו ולבן שלו שיש להם בו אחיזה ובזה תולה שכר ועונש ומצינו לרז"ל שאמרו קיים אברהם אבינו כל התורה כולה עד שלא ניתנה שנאמר עקב אשר שמע אברהם בקולי וביארנו הכוונה למעלה ששמע אברהם את התורה אפילו כשהיתה עדיין בבחי' קול הבין והשכיל אז פרטיות התורה עם כל תרי"ג מצות התלוים בה מול דברינו אלה בא הרמז בתורה:

ויקח לו יעקב מקל כלומר גם יעקב אבינו לקח לעצמו את כל התורה כולה עם כל פרטיה ודקדוקיה ופרטיות מעשה המצות וגדרים וסייגים העתידין להתחדש מדור לדור עד ביאת הגואל קיים הכל כשהיה התורה עדיין בבחינת קול קודם נתינת הדברות וזהו ויקח לו יעקב מקל משמעו לשון קול ואיתא בזוהר שהאבות תיקנו בעובדות הבארות מה שאנו מתקנים עתה בפרטי מעשי המצות טלית ותפילין וכדומה מן המצות וזהו ויפצל בהן פצלות להיות מחשוף הלבן פי' להכניס לובן עליון שזהו בנין קומת השכינה בהכנס חיורא בבחי' נקודה שחורה והיינו עש"ה שחורה אני ונאוה וצריך לעשות בבחי' נקודה כזה שאין לה עדיין בחי' התפשטות אברי' בהעדר הצדיקים להכניס לשם חוורא היינו להשיג משם הארת התלבשות אלהות וע"ד דאיתא בזהר חדש וזכרנו מזה במקום אחר ע"ש והכי נמי כאן וזה הרמז על בחי' הרצועות סביב הזרוע הנראה בין כריכה לכריכה לובן ורמז אז בעובדא מחשוף הלבן אשר על המקלות ירצה קודם נתינת התורה בבחי' קולות וכתיב ויצג המקלות אשר פצל ברהטים כלומר ברהיטי מוחין סוד המשכות המוחין הנראה בכוונת תפילין זאת היה עובדא של יעקב אז בפצלות המקלות ונאמר והכשבים הפריד יעקב מורים על מדות הקדושים זאת היתה עיקר מגמתו והתאמצו להפריד הטוב מהרע היינו מה שנעשה תערובות המדריגות ז' הפכיים לעומת ז' ימי הבנין מדות הקדושים של יעקב כל זאת הפריד יעקב:

וישת לו עדרים לבדו דייקא ואין לזרים חלק בו וזהו ולא שתם על צאן לבן שלא יהא ללבן שום אחיזה במדותיו הקדושים וכל זאת הוא עבודת האדם בעוה"ז כל ימי חיים חיותו כי האבות סימן לבנים לעשות כמעשהו עם פרטי עובדותיהם כל עצמם והשתדלום הכל עבור תיקון שבע מדות הקדושים לבלתי אחוז בהם שום מגע נכרי אמנם יש לך אדם אפילו הולך בדרך המלך לעשות מצות הבורא ולומד תורה ותפלה וכדומה כוונתו בהם להנאות עצמו שיגיע לו מזה התפארות לומר שהוא נאה דורש ונאה מקוים כאשר עינינו רואות עתה בדור הזה רבים הם המתפרצים ומעטפים את עצמן בטלית שאינה שלהם כי אם תיכף שרואה איזה הנהגה בצדיק ואיש משכיל מתעעף ג"כ את עצמו לעשות כמוהו והכסיל לא יבין את זאת אלף שנים אלו יחיה לא יעמוד על מדריגה זאת ולמה זה מחיר

ביד כסיל ולב אין כיון ששלו אינו רואה לתקן פרטי מדותיו לבלתי אחוז בהם מז' מדות הפכיי' אבל רואה הוא בשל אחרים אנשים תמימים ומשכילים ובודאי לא עמד על סודם להבין לעשות כמוהם ע"ד האמת מול זה בא הרמז בתורה ובהעטיף והיו העטופים ללבן והקשורים ליעקב התורה נותנת סימן ידוע תדע אותן האנשים המתעטפים א"ע בטלית שאינו שלהם שלהם אינם רואי' אבל רואים של אחרים לעשות כמעשיהם אלו אנשים שייכים עדיין ללבן כי בודאי בידיהם מאזני מרמה לעשות הכל ברמאות מדותיו של לבן רמאי וקשורים ליעקב כלומר אנשי אמת שכל עצמם עם פרטי עובדותיהם לעשות הכל בהתקשרות לערך בחי' השגתם ברוממות אלהות ואינם נהנים מאומה מן אחרים להתעטף בטלית שאינה שלהם אלו הם אנשים כשרים ונאמנה את אל רוחם ושייכי' למדות יעקב אבינו שמדתו אמת וזהו והקשורים ליעקב והכלל בזה שזה הוא עבודת יעקב אבינו אצל לבן להפריד בחי' מדותיו הקדושים היפך ממדת לבן ובאמת הבריר כל בחינת הטוב שהיה אצל לבן וסגל בעצמו מן התורה והעבודה נאמר ויפרוץ האיש מאד מאד ויהי לו צאן רבות וגו' מורים על מדות הקדושים כל זאת תיקן אצל לבן מה כתיב וישמע את דברי בני לבן לאמר לקח יעקב את כל אשר לאבינו ומאשר לאבינו עשה את כל הכבוד הזה כלפי דברינו הנאמרים באמת מה היה עובדא של יעקב אצלו הרגישו הבנים להעיד עליו לאמר לקח יעקב את כל אשר לאבינו כלו' מכל הטוב המלובש באבינו עשה את כל הכבוד הזה והנה אחרי עשותו והקימו מזימות לבו שרצה לתקן אצל לבן נאמר וירא יעקב את פני לבן והנה איננו עמו כתמול שלשום כלומר כיון שהבריר הכל לבו ראה הרבה חכמה את פני לבן והנה איננו עמו כאשר בתחילה שהיה עומד נגדו לישב עמו ימים אחדים שאמרה לו אמו וישבת עמו ימים אחדים דלא מתפרשין לעלמין ועתה איננו צריך לכל זאת כתיב וישלח יעקב ויקרא לרחל וללאה השדה אל צאנו ואיתא בספר מגיד מישרים אבל רזא דמלתא דלבן רומז ללובן עילאי דההוא סטרא ואיצטריך דיעקב ייזיל לגביה ויפיק מניה חיילין דקדושה דמטמרין ביה וייתי להו לסטר קדישא דענא רומז להנהו חיילין וגו' והיינו רזא ויקרא יעקב לרחל וללאה השדה אל צאנו דהיינו דאעיל להון בחקל תפוחין וגו' ואם עיני שכל לך בין תבין את אשר לפניך והוא הדבר אשר דברתי היינו שהבריר והוציא ממנו כל בחינת טוב ולכן ויקרא לרחל וללאה השדה אל צאנו לדרגין דיליה:

ויאמר להן רואה אנכי את פני אביכן כי איננו אלי כתמול שלשום כלומר איננו עומד לנגדי ואין לי מה לעשות אתו עמו כמאז ומקדם וכבר יצאתי ידי חובתי ועתה התרעם על בחינת רמאות דעדו עליו מלבן ואמר להן ואתנה ידעתן כי בכל כחי עבדתי את אביכן

רמז להם שתיקן אתו עמו כל הכ"ח עתים י"ד עתים לרעה י"ד עתים לטובה והעלה הכל אל הבורא ב"ה וכו' ובאמת כלפי דברי יעקב אבינו גם הבנות ענו ואמרו: העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו הלא נכריות נחשבנו לו הדבר אשר דברתי רמזו לו ליעקב כיון שבררת והוצאת ממנו כל נצוצות קדושות הגנוזים אצלו בוודאי אין לנו שום חלק ונחלה בבית אבינו ונכריות נחשבנו ודאי כמדובר והבן וכתיב:

אנכי האל בית אל אשר משחת שם מצבה אשר נדרת לי שם נדר ופירש"י אשר נדרת וצריך אתה לשלמו כי הנה בחינ' הבירור טוב מהרע שאצל לבן תולה באמת בהתאמצות של יעקב אבינו לעשות בזריזות גדול ובעשותו ככה בוודאי לא היה צריך לשהות כל כך בבית לבן אמנם איחר את נדרו גרם לו לשהות וזהו שאמר יעקב ללבן זה לי עשרים שנה בביתך לי הם עלי הם וסופי ללקות כנגדן כמו שפרש"י בחומש וכלפי דברי אלה שאמר לו אשר נדרת וצריך אתה לשלמו ענו ואמרו הבנות לא בסיבתן הוא האיחור בבית אבינו כי הלא נכריות נחשבנו אצלו כ"א איחור הנדר גרם כל זאת וכאשר יתבאר לנו אי"ה בפ' וישלח ע"ש ולזה השיבו העוד לנו חלק ונחלה הנ"ק ופרש"י למה נתעכב על ידך מלשוב כלום אנו מיחלות לירש מנכסי אבינו ועתה כל אשר אמר אלהים אליך עשה כתיב ויקם יעקב וישא וכו' מה כתיב ויקח וגו':

וירדוף אחריו דרך שבעת ימים וידבק אותו בהר הגלעד כי שמעתי **מהמגיד** זללה"ה שיעקב אבינו השאיר אחריו ברכה כמה אותיות התורה שעדיין לא הוציא אותן מלבן ולזאת רדף לבן אחר יעקב ליתן לו את האותיות שנשארו אצלו ונתוסף פרשה אחת בתורה באלו האותיות והסברא נותנת מסתמא עעה קצת מן הקצת ולא הוציא עדיין את בחי' הנצוצות קדושות המוטל עליו וממילא היה לו ללבן תפיסת אחיזה במדותיו הקדושים אפילו אחת מהנה כיון שלא נתקנה עדיין יש לו ללבן אחיזה לרדוף אחר הצדיק מול זה בא הרמז בתורה וירדוף אחריו דרך שבעת ימים כלומר משם מבחי' ז' ימי הבנין שיש שם מגע נכרי קודם תיקונם משם היה לו דרך לרדוף אחריו להרע לו ח"ו לולי אלהי אברהם היה לו בעזרו ואמר ללבן הארמי בחלום הלילה השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב ועד רע כאן הזהיר לו לבלתי יגרום לו ליעקב אצלו מבחי' טוב שלו אל רע לערוב תערובות טוב ברע כיון שכבר הפריד יעקב אבינו את הטוב הגנוז אצלו:

ויאמר לבן ליעקב מה עשית ותגנב את לבבי ותנהג את בנותי כשבויות חרב רמז לו על בחינה הטוב היינו אותיות התורה שהיה אצלו בסוד שבירה יש לאל ידי לעשות עמכם רע ואלהי אביכם אמש אמר אלי לאמר השמר לך מדבר עם יעקב מטוב ועד רע בכאן רמז לו להיות שהשארת אצלי עוד כמה אותיות כמוזכר בשם **המגיד** זללה"ה שנתוסף מהם

פרשה מה שנאמר ויקרא לו לבן יגר שהדותא ויעקב קרא לו גלעד הן הם האותיות שהיו אצל לבן ורדף אחריו ליתן לו מה שהשאיר אצלו אחריו ברכה וכיון שכן ממילא מוכרח לומר שעדיין לא קישט בשלימות מלא קומתו לדחות מעליו בחי' רע של לבן הנאחז בהפכיית מדותיו ועל כן אמר לו לבן יש לאל ידי לעשות עמכם רע ועל דרך דאיתא בזוהר על פסוק אל תאמר אשלמה רע ופי' דלא משתלים האי מנוולא אלא בחטאי דבני נשא כי ידוע כמו שיש קומה שלימה בסטרא דקדושה לעומתו יש גם כן קומה בס"א ומי שחוטא ח"ו בעין משלים עין הרע לקומה דס"א ואם חטא ח"ו ביד נעשה בחינת יד בס"א או רגל ושאר איברים כמו כן נעשה ונשלם אלו האברים אשר חטא בהם בקומת הטומאה עד שנשלם קומה שלימה ח"ו וזהו אל תאמר אשלמה רע והבין. והנה איתא בגמרא בור עמוק ט' טפחים ברה"ר ובא אחד והשלים לי' האחרון חייב כיון שהוא הגורם השלמת ההזק וכמו כן לפעמים הקומה של הס"א חסר אבר אחד ובא אחד והשלים את זה האבר ונעשה קומה שלימה נמצא הוא הגורם מחמת עון אחד שעשה קומה שלמה בס"א וכאלו הוא פעל ועשה הכל כל הקומה בשלימות והאחרון חייב ומאוד מאד צריך האדם לירא ולפחד ממורא הנ"ל ובזה נרמז בפסוק: ישלם ה' לעושי רע כרעתו כלומר הבורא יתברך יענש לאחרון שהשלים קומה של הסטרא בחטאו כרעתו כאלו כל הקומה נשלמה על ידו וחטאותיו כלל העולה שהס"א הוא היצ"ה נשלם ונבנה בקומה שלימה ע"י חטאים ועונות בני אדם וזה אמר לו לבן הוא היצה"ר יש לאל ידי עוד לעשות עמכם רע היינו ע"י מעשיכם אפילו באחת מהם יכול להבנות ולהשתלים כל בחי' קומתו וכנזכר בזוהר דלא משתלים האי מנוולא הוא היצה"ר אלא בחטאי דבני נשא ומזה היה כחו יפה לרדוף אחריו דרך שבעת ימים כמוזכר לעיל והנה כלפי דברי לבן תמה יעקב אבינו:

ויען יעקב ויאמר ללבן כי יראתי וגו' עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה גו' ולא ידע יעקב כי רחל גנבתם ויחר ליעקב וירב בלבן ויען יעקב ויאמר ללבן מה פשעי מה חטאתי כי דלקת אחרי כי ששת את כל כלי מה מצאת מכל כלי ביתך כיון שראה יעקב אבינו שלבן רודף אחריו ולא ידע על מה ולמה באומרו כבר לא השאיר אחריו ברכה אצל לבן כיון שברר כל האותיות המלובשים בו ואין לו עוד שום מגע ומשא אצל לבן כי לאו בעל דברים דידי' הוא וכמוזכר מה שאמר ללאה ורחל שכל עצמו באשה עבד ובאשה שמר הם מ"ע ומצות ל"ת שעבד אצל לבן אמר להן רואה אנכי את פני אביכן והנה איננו אלי וגם הבנות יענו העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו הלא נכריות נחשבנו כמדובר אמר בלבו בודאי לית שום בחינת טוב אצל לבן וגם אצלו לא נשאר שום מדות רע מלבן להיות' מגע נכרי במדותיו הקדושים והטהורים לזה מגיד משנה השיב

ללבן כי יראתי וכו' עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה והיינו בחי' רוע מדותיו של לבן זה נקרא עבודה זרה אצל הצדיק כי עבודת האדם לתקן ז' ימי הבנין והיינו לבלתי יאהוב כי אם אהבת הבורא וכן לא יירא כי אם יראת הרוממות וכן התפארות אל יתפאר כי אם במה שנוגע אל הבורא ב"ה ולא התפארות זולתו ח"ו לאפוקי אם האדם נוטה א"פ ח"ו עם מדותיו לאהוב אהבה רעה וכן יראה רעה וכדומה נמצא עבודתו הוא זרה מעבודת הבורא וכאשר יתבאר לנו במקום אחר בשם **המגיד** מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו ע"ש. מול זה רמז לו עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה ובאמת לא ידע כי רחל גנבתם ויש בזה סוד עמוק ענין גניבת רחל את התרפים כנודע למביני מדע ולהיות שלא ידע ויחר ליעקב מאד וירב בלבן:

ויען יעקב ויאמר ללבן מה פשעי ומה חטאתי כי דלקת אחרי והיטב חרה לו ע"ז באמרו הלא אין בי שום חלק רע ממך כיון שבררתי כל הצורך המוטל עלי לברור הטוב שבך ואשליך ממלא קומתי בחי' הרע הנאחז בי מבחינתך כי נודע שזה עיקר הבירור טוב מרע בהיות משליך וממאס מאתו כל בחי' הרע שבשבעה מדות הפכיים הנוטים לאדם לעמוד בדרך לא טוב וכיון שישב עמו ימים אחדים כמדובר א"כ מה פשעי ומה חטאתי כי דלקת אחרי ומאין לך שום כח עוד לרדוף אחרי.

כי מששת את כל כלי ידוע כלים רומזים למדות שנקרא כלים ומשבירת הכלים נמשך שנתערב טוב ברע המוטל לאדם להעלותם ולתקנם כידוע מספרים ועתה מה לך רודף כי מששת את כל כלי היינו בחי' מדותי מה מצאת מכל כלי ביתך דהיינו ז' מדותיך שהם הפכיים והם כלים שלך לא מצאת בתוך מדותי כלום אשר כולם בכלל המה טהורים ונקיים אין בהם מגע נכרי כלל:

ויען לבן ויאמר אל יעקב הבנות בנותי והבנים בני והצאן צאני וכל אשר אתה רואה לי הוא בכאן בא לבן אל יעקב בהלכות טוען ונטען וע"ד שבארנו במקום אחר מה שטענו אנשי שכם האנשים האלה שלמים הם אתנו וכן צרי יהודה אמרו גם לנו לבנות בית לאלהיכם ככם והכוונה שהם רצו להיות להם חלק במעשיהם הטובים של ישראל כי בלא הם לא ניכר שלימותם ויתרונם של ישראל ביתרון אור ע"ש במקומו וזהו הטענה של לבן הבנות בנותי והבנים בני ידוע מעשים טובים של צדיקים נקרא בנים ורמז לו כל בחינות מעשיך הטובים שסגלת אצלי ומחמתי לי הם כי אני הגורם להיות שלימותך ניכר ונחשב לפניו ית' ביתרון אור מן החשך והצאן הרומז לדרגין קדישין צאני אני הגורם כל זה בסיבתי הבררת כל זאת וישת לו עדרים לבדו כנאמר לעיל וכל אשר אתה רואה בתורה איזה בחינה מפרד"ס לי הוא אני הגורם ככה:

ובאופן אחר נראה לרמוז הוא לבן הוא יצה"ר של כל אחד מישראל טוען עמו בהיות שאינו שלם במדותיו ולא קישט עדיין מלא קומתו מפניות ורמאות וכדומה ממדות מגונות אזי יש לו ליצר הרע חלק בהם וכמבואר וזהו הבנות בנותי והבנים בני לי הם שיש לי חלק בהם במעשיך ובמצותיך המכונים בשם בנים הצאן צאני גם במדרגותך יש לי חלק בהם וכל אשר אתה רואה בתורה איזה פשט ורמז הכל שלי הוא כל מגמתך לקנות שם ולהתפאר בעיני הבריות וא"כ כולם שייכים ללבן והשם ברחמיו ורוב חסדיו יקיים לנו מקרא שכתוב לב טהור ברא לי אלקים ורוח נכון חדש בקרבי לעובדו בלב תמים ואמת מדותיו של יעקב אמת אנס"ו:

וישלח

וישלח יעקב מלאכים ופירש"י מלאכים ממש ונראה בהקדם מאמרם ז"ל ע"פ שאמר דה"מ ע"ה שמרה נפשי כי חסיד אני ונתעוררו ולא חסיד אני שכל מלכי מזרח ומערב יושבים בכבודם ואני ידי מלוכלכות בדם ובשפיר ובשליה כדי לטהר אשה לבעלה והענין כי כבר זכרנו למעלה מה היות חובת גברא המוטל עליו לעשות בעוה"ז יומם ולילה להתמיד ולהשתדל בעבודת בוראו ב"ה להרגיש בעצמו רעבון נפשו השכליות ויתאמץ בכל כוחו שלא תפסוק מאתו חכמת אלהות השופע עליו תמיד להכניס החכמה והמדע בכל פרטי מעשיו אפילו מעניני גשמיות המוכרחים לצרכי גופו מעשהו בהם בהשכיל למצוא מרגוע לנפשו להעלות משם נ"ק שנתפשטו מרום המעלות עד מדריגות הנמוכים לסיבה ידוע כי כן גזרה חכמתו ית' להטיב לנבראיו בהשכיל לבותם להעלות נ"ק מהשבירה שנפלו ונתלבשו במדריגות כולם ממקום הגבוה עד מקום הנמוך יש בחי' תיקון להשלים מה שהזיקה המיתה ממלכין קדמאין וזאת הוא עיקר עבודת אדם בעוה"ז לתקן זי"ה אשר בהם עיקר בחי' השבירה כמבואר לנו בכמה מקומות והנה דה"מ לעוצם בהירתו והכרתו החזקה רוב השתדלותו היה רק להעלות אותן הנ"ק שנפלו למדריגות התחתונים ולזה אמר שמרה נפשי כי חסיד אני וכדבריהם ולא חסיד אני שכל מלכי וכו' ואני ידי מלוכלכות בדם ידוע ידים מורים על בחי' מדות כנזכר בתיקונים חסד וגבורה תרין דרועין וזה מעלתו המובחרת שהכניס א"ע עם כל מדותיו אפי' במדריגות התחתונים להעלות משם נ"ק איברי השכינה ובזה תולה היחוד כידוע וזהו כוונתו כדי לטהר אשה. יראת ה' לבעלה ואפשר לרמוז ג"כ בדברי רז"ל באומרם פשוט נבלתא בשוק וקבל אגרא ואל תאמר כהנא אנא גברא רבא אנא כו' הנה כתיב בשוקים וברחובות אבקשה את שהאהבה נפשי ובארנו אפילו בענינים בצורכי גשמיות ממו"מ בשוקים

וברחובות גם שם אבקשה א"ת כלליות האל"ף בי"ת מאו"ת שאהבה נפשי להעלות ולהגביה אותה לשורשם וזהו פשוט נבלתא בשוק מלשון נובלות חכמה תורה כלומר אותן האותיות שנבלו ונתפשטו מחכמה עילאה לשוק היינו מדריגות התחתונים הנקרא שוק גם אז צריך המשכיל לפשוט אותה מגשמיותם בהלבשה רוחניות והיינו לעשות צרופים קדושים באופן שיתבאר לנו אי"ה ואל תאמר כהנא אנא גברא רבא אנא ואין כבודי להכנס למדריגות נמוכים כ"א לעמוד במרום קדשו לעבוד עבודת הקודש מתורה ותפלה וכדומה כי באמת זה עצם תענוגו ית' בהעלות גם ממדריגות התחתונים אותיות התורה לפשוט צורה גשמיות ולהלביש צורה רוחניות וקבל אגרא כי בזה תולה שכר ועונש כמבואר והקב"ה מעלה עליך כאלו אתה עוסק בדברים העומדים ברומו של עולם והנה יש לך בחי' כאלה שאי אתה רשאי להכניס ראשך ורובך לעסוק בהם פן ואולי תבא ח"ו לידי סכנה כ"א עצה לזה לברר בסוד המחשבה ולא להביא עצמו לידי דיבור אפילו ובפרט למעשה כנודע למשכילים אשר עבודתם באמת ובלב שלם ולזה רמזו רז"ל חתוך בנבלתא ולא תהפוך במילין הכוונה הפוך בם באותן הנובלות רק בסוד המחשבה כי בחכמה אתבריא ותתכן ג"כ לברר ולא תהפוך במילין בבחי' דבור פן תבא ח"ו לידי סכנה והמשכיל יכול להבין להיכן הדברים נוטים כלל העולה החכם אשר עיניו בראשו להסתכל על ההוא דקיימא על ראשו חכמת אלהי השופע תמיד בלי הפסק אזי מרגיש בעצמו רעבון נפשו שלא יצא ידי חובתו בעבודת הבורא ב"ה ואינו נותן רפיון אפילו שעה אחת ורגע אחד ובכל מקום שרואה ושומע אפילו דיבור איש לדעהו מעניני גשמיות לוקח לעצמו גם משם רמיזא דחכמתה ומפשיט צורה הגשמיות ועושה צרופים קדושים לדבק את נפשו ברוממות אלהותו יתברך. מול זה בא הרמז בתורה וישלח יעקב מלאכים ירצה לגודל בהירותו והכרתו העצומה ומעלתו גדולה עד מאד וכחו יפה אפילו ברוחניות כמלאכים ממש כדברי רש"י גם שם יכול לפשוט צורה ולהלביש צורה יותר עליונה כי מלת וישלח משמעו לשון הפשט כמו שתרגם על ופשט את בגדיו וישלח ית לבושיה וזהו וישלח יעקב מלאכים ממש הפשיט אותם מלבושם ומבחי' צורתם בבחי' לבוש וצורה יותר גבוה מעולם עד עולם עליון ודו"ק כי עמוק:

ויצו אותם לאמר כה תאמרון לאדוני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה ופי' רש"י ז"ל גרת"י בגימטריא תרי"ג כלומר עם לבן הרשע גרתי ותרי"ג מצות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים להבין הענין נראה במה שנתבאר לנו בפ' הקודם מה היה עבודתו של יעקב אצל לבן להוציא ממנו האותיות הגנוזים אצלו כמבואר באריכות ע"ש לזה הזהיר וצוה אותם לומר לעשו עם לבן גרתי כלומר אתו עמו פעלתי כל זאת

לקיים את המצות עשה ולא תעשה אשר נודע שזהו עיקר בנין ותיקון קומת השכינה רמ"ח אברים הרוחנים ושס"ה גידים הרוחנים אשר כל בחי' מצוה יש לה מקום מוצאה בקומתה והוברר כל זאת מחמת לבן שהוציא מאתו בחי' הטוב שבו כמבואר אמנם אם השתדלותו היה בזריזות גדול לא היה צריך להשהות כ"ב שנים בבית רשע ולהיות שלא השלים הנדר ואיחר אותו ונענש על זה כמו שפירש"י בחומש שאמר יעקב ללבן זה לי עשרים שנה בביתך לי הם עלי הם וסופי ללקות כנגדן וזה הרמז בדבריו ששלח לעשו עם לבן גרתי כנ"ל בסיבתו השלמתי והכנתי קומת השכינה בבחי' מעשי המצות של תרי"ג ואחר עד עתה וכבר תקנתי כל זאת בהקדם הזמן הרבה לפטור ולצאת מבית רשע ומה הגורם לשהות עד עתה הכל בסיבת איחור נדרי וזהו ואחר היינו איחור הנדר זה גורם עד עתה הוצרכתי לשהות בביתו של אותו רשע לזמן הזה:

בפסוק **ויקרא יעקב שם המקום פניאל כי ראיתי אלקים פנים אל פנים ותנצל נפשי** נראה כוונת הכתוב ע"ד שזכרנו מה דאיתא בתיקונים ע"פ ויבא יעקב שלם עם היו"ד וכד פרח יו"ד מניה כדין אשתאר עקב כי מי שהוא איש משכיל ויודע לחבר החכמה המורה על אות יו"ד אל מדריגות התחתונים המכונים בשם עקב וכל מה שרואה ושומע אפילו דיבור איש אל רעהו וכל הקורה אותו ממקרי ופגעי הזמנים מוצא שם בחי' התלבשות פנימי המאירים וזה נקרא פני אל כלומר הפנים של אל עליון המלובש שם ומראה א"ע להצדיק בפנים כזה בכדי שיעלה משם אברי השכינה הנקרא נפש וזה הרמז בכתוב ויקרא יעקב מי שהוא בחי' יעקב שלם המדובר לחבר חכמה עילאה לחכמה תתאה הכרתו עצומה וכחו יפה אל כל מקום ממקרי ופגעי הזמנים וכדומה אינו רואה כ"א פנים של אל באיזה מן המדות שנדמה אליו כי ראיתי אלהים פנים אל פנים והכוונה ראיתי לשון הבנה הבנתי התלבשות אלהים פנים אל פנים הוא ית' מלביש א"ע בכמה ריבוי פנים של מדריגות התחתונים כפי הפנים של הצדיק וחוזק הכרתו ועי"ז ותנצל נפשי היא השכינה שמעלה הצדיק משם למקומה הרמתה:

ויזרח לו השמש כאשר עבר את פניאל והוא צולע על יריכו ופרש"י ז"ל לו לצרכו לרפאות את צלעתו וצריך הבנה ונראה לפרש כי הנה דוד המלך ע"ה אמר אני לצלע נכון ירצה להיות בחי' מרכבה למדת מלכות הנקרא צלע אמר על בחי' אני הוא נכון ממש שוה אל הצלע עליונה כינוי לשכינה ולכן מכאובי נגדי תמיד ומי שמחבר אותה לעולמות עליונים אזי נמתק הדין שבה וממילא נתרפא ממכאובו כיון שגורם הארה מעולמות עליונים אל השכינה דינא דמלכותא זהו עיקר הרפואה כי שם נמתק הכל וזהו ויזרת לו השמש כאשר עבר את פניאל כלומר כאשר הכרתו חזקה להיות עומד בצדקו כעמודא

תקיף בכולא בלתי מתמוטט מבחי' דביקותו אפילו בהקרה לו איזה סיבה ממקרי ופגעי הזמנים משיג גם שם פניו ית' המאירה משם כנזכר ובזה תולה הצלת נפשו לחברה אל דודה לזה פירש"י ורמז בדבריו הנעימים לו לצרכו לרפאות את צלעתו כי באמת זה תולה בזה והכל אחד וכיון שהעלה והגביה אברי השכינה ממילא נמתק ג"כ מכאובו התחתון אמנם לא לזאת ישים את רוחו ונפשו כ"א להמתיק הדין מנפש ישראל היא השכינה כ"י ואומר הכתוב:

ויעקב נסע סכותה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות כי הנה זה כלל גדול בעבודה אפי' בהסתכל האדם באמצע תפלתו דברים נפלאים אין רשאין להשהות שם בבחי' ההסתכלות ואם נשאר שקוע שם ידע נאמנה שעדיין לא עמד במדריגה גבוה של תפלה כיון שמתענג את עצמו מהסתכלות של תורה ותפלה ומקבל הנאה לעצמו ובאמת אינו רשאי להשהות עצמו בבחי' הסתכלותו זולת התעוררות התפלה אפילו כמעט רגע וגם תועלתו מעט לפעול עם תפלתו כיון שכל עצמו עבור צרכי הגופנים ולא לצורך גבוה. מול זה בא הרמז בתורה ויעקב נסע סכותה כלומר נסע עם בחינת מחשבתו מדביקות הבורא ב"ה לסיבת סכותה כלומר סוכת משמעו לשון הסתכלות להיותו מסתכל על ה' מוצאות הפה ומה גורם לאדם להסתכל על ה' מוצאות הפה גמר אומר ויבן לו בית כלומר שכל עצמו אינו מכוין לשאול בתפלתו כ"א לצורך עצמו והנאת גופו והיינו לבנות לו בית של תפלה. נקרא בית וכל תיבות ואותיות שמוציא דיבור לפני' אלהים בונה אותם לטובת הנאת עצמו ואינו זוכר מבורא עולם כלום אמנם אם כל מגמתו של אדם רק לבנות בתים בתורה ותפלה לצורך גבוה בודאי אינו מסתכל על ה' מוצאות ודוד המלך עליו השלום אמר ובאלוה אדלג שור ונראה לפרש ע"ד המשל ששמעתי בשם **הבעש"ט** זלה"ה וגם מצאתי ראיתי בספרים זה המשל מלך אחד היה לו ארמון מפואר ובו כמה היכלות זה לפנים מזה וכמה מיני שומרים העומדים במשמר המלך לבלתי תת לכת יוצא ובא כ"א ברשות המלך והנה בעם הנגשים ורוצים לבא אל חדר המלך פנימה יש כמה גווני וכמה בני אדם כת אחד מפחותי הערך תיכף מתפחדים משומרי המלך ובורחים מלפניהם ולא באלה חפץ ה' וכת ב' אינם מתיראים ומתפחדים ממשמר החיצונים כי נותנים עצות לנפשם לשחד אותם בכסף מלא ע"ד מאמרם יהיב פרוטה לצדקה והדר מצלי ואזי יכול לבוא לפנים מהשומרים אמנם יש עוד סיבה אחת המעכב אותם מלראות את פני המלך בחדר לפנים מן החדר כי בבואם לשם בראותם גנזי המלך וכל דבריו המופלאים ונוראים ורמים הגנוזים לשם שלא ראה כזה מעולם ומתענג את עצמו מדברים הנפלאים עד שנשאר שקוע לשם ואבד טובה הרבה שאינו רואה את המלך

בעצמו ובכבודו את פניו המאירה. אמנם כת המובחרת שאינם מרגישים מטובת הנאת עצמם כי אם לראות כבוד המלך בעצמו ובבואם לחדר המלך פנימי אפילו בראותם כל מחמד עיניהם מדברים נפלאים אשר לא יראו מעולם על כל זה אינו ספונה וחשובה למאומה נגד תענוג הגדול תענוג כל התענוגים ורצונו וחפצו לראות כבוד המלך בעצמו וכלום חסר מבית המלך ובו נכללים פרטיות כל התענוגים ומי שעיני שכל לו יבואר הנמשל מעצמו מול זה יש לרמז בדברי דוד המלך עליו השלום ובאלוה כלומר בשביל אלוה שאני משתוקק בכל מגמתי ומאמצי כחי לראות המלך בעצמו לכן אדלג שור כל ההסתכלות אינם חשובים וספונים לפני לכלום נגד עצם התענוג בראותי כבוד מלכותו יתברך והכלל את זה ישים המשכיל אל לבו בהקרה לו לפעמים איזה הסתכלות באמצע התפלה אין זה כי אם דרך נסיון היעמוד בקיום מחשבתו הטהורה בהתלהבות ודביקות הבורא ב"ה או ינטה חס ושלום להתענג את עצמו מאיזה פי' הנופל לו או איזה הסתכלות אחר כעין נבואה וממילא יפרד מקדושת מחשבתו הטהורה כאשר מאז ובזה יכול האדם לראות פחיתת ערכו ע"כ מי שרוצה לגשת אל עבודת הקודש באמת ובתמים ישים. את לבו ורוחו ונפשו בתורה ובתפלה לבנות בתים רק לצורך גבוה וכמבואר והאל ברוב חסדיו יורינו דרך עבודתו באמת אמן:

בפסוק **ותצא דינה בת לאה אשר ילדה ליעקב לראות בבנות הארץ. וירא אותה שכם בן חמור החוי נשיא הארץ ויקח אותה וישכב אותה ויענה**. נראה לפרש כי הכלל בידינו ע"י סיפור וספר בהיות האדם עוסק בבנין הקומה של הקדושה בעשיית מעשה המצות וכשרון הפעולות לעשותם כתיקונם ומצותם אזי נשלם קומת השכינה בכל תיקונים ותכשיטים ויכולה להראות פניה לומר חזי במה ברא אתינא לגבך והנה להיות שיעקב אבינו פעל ועשה לתקן הרבה ע"י לבן וכו' שהשלים אותו עמו כל בחי' התרי"ג מצות ממילא נבנה ונתקנה קומת הכנסת ישראל בשלימות וזהו שנותנת תורתינו הקדושה סימן להראות באצבע מאין יצא קומת השכינה בשלימות נאמר ונרשם ותצא דינה בת לאה היא השכינה שנקרא בת לאה כידוע אשר ילדה ליעקב כלומר יעקב אבינו עליו השלום על ידי כשרון פעולותיו שפעל ועשה עם לבן והבריר מאתו כל נצוצות קדושין ואותיות התורה נולדה זאת שתהא לה קומה שלימה במה להתפאר בצדקות הצדיק להראות יתרון מעלתה על בחינת הקליפות הנקרא בנות הארץ וזהו לראות לשון חשיבות בבנות הארץ אמנם להיות שהשאיר אחריו ברכה מאותיות התורה אשר בסיבתם היה לו ללבן קצת תפיסת אחיזה לרדוף אחריו דרך שבעת ימים כמבואר לעיל וגם איחר את נדר עדיין היה קצת אחיזה לקליפות ג"כ בבחי' הקומה של השכינה כ"י וזהו שאומר

הכתוב וירא אותה שכם בן חמור החוי וגו' ויקח אותה וגו' ויענה לרמוז את האמור בדברינו שהיה עדיין לסטרא אחרא קצת אחיזה לענות אותה כ"י ולשכב עמה המורה לנגוע קצת בהשפעת השכינה להיות בה מגע נכרי וזהו שרומז הכתוב ותדבק נפשו בדינה וגו' להורות את כל האמור ולזה חרה לבני יעקב מאוד כי נבלה עשה בישראל לשכב את בת יעקב וכן לא יעשה:

ויבא חמור ושכם בנו אל שער עירם וידברו אל אנשי עירם לאמר האנשים האלה שלמים הם אתנו וישבו בארץ ויסחרו אותה וגו' אך בזאת יאותו לנו האנשים לשבת אתנו להיות לעם אחד מקניהם וקנינם וכל בהמתם הלא לנו הם. יש לפרש בכאן ע"ד שכתוב בעזרא וישמעו צרי יהודה ובנימין כי בני הגולה בונים היכל לה' אלהי ישראל ויגשו אל זרובבל ואל ראשי האבות ויאמרו להם נבנה עמכם כי ככם נדרוש לאלהיכם ויאמר להם זרובבל וישוע ושאר ראשי האבות לישראל לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו כי אנחנו יחד נבנה לה' אלהי ישראל הנה להבין הענין נודע אשר בנו בחר אל להיות לו לעם סגולה לקבל תוספות תענוג ושעשועים ביתרון אור מן החושך המה האומות שהציב גבולות עמים למספר בני ישראל וזאת עבודת עם בני ישראל להשליך ולדחות מבחינת מלא קומתם לבלתי יאחז בהם מגע נכרים כ"א כל עצמם והשתדלותם לזכות גופם ותכונת איבריהם להשראות אלהותו יתברך אשר בצלם אלקים ברא את האדם והיכל ה' המה בני ישראל ומצינו לרז"ל שאמרו כל מי שלא נבנה בית המקדש בימיו כאלו נחרב בימיו והנה ימים מורים על בחינת המדות שנקרא ימים וכל מי שלא קישר מלא קומתו בחי' היכל ה' במדות הקדושים להיות מרכבה להשראות התגלות אלהותו יתברך באמצעות שכונת איבריו המורים על אורות עליונים זהו שלא נבנה בית המקדש בימיו היינו בבחינת מדותיו כאלו נחרב בימיו ודאי וכאשר נתבאר לנו אי"ה במקום אחר והנה מי שחלק לו אלהים בבינה נפשו יודעת מאוד היות עיקר תיקון וקישוט קומתו להיות ניכר ביתרון ותכלית השלימות תלוי בהיות מדות הפכיים שבע תועבות העמים לעומת גבול הקדושה ואם בני ישראל מתקנים ומישרים אורחותם לעשות היפך העמים לבלתי אחוז במלא קומתם ממגע נכרי אזי ניכרים הם בשלימותם היותם זרע ברך ה' ועתה בין תבין את אשר לפניך וישמעו צרי יהודה ובנימין כי בני הגולה בונים היכל לה' על דרך האמור ששמעו והבינו היות יתרון מעלת בני' ישראל הבונים היכל לה' היינו קישוט מלא קומתם מראש ועד עקב נעשה בחי' היכל להשראות אלהות ע"ד הכתוב היכל ה' המה כלומר שבונים בית המקדש עם בחי' ימיהם המה מדותיהם הקדושים כנ"ל והטיב חרה להם על זה כיון שהם הם הגורמים כ"ז שלימותם ויתרונם ביתרון אור

ויתרון שאת כי אם אין רע לית הנאה מהטוב ולזה נגשו אל זרובבל ואל ראשי האבות לאמר להם נבנה עמכם כלומר גם אנו הבונים כמוכם כמונו הכל שוה וזהו כי ככם נדרוש לאלהיכם וכיון שגם אנו שייכים אל הבנין אם כן מה לכם לבנות בנין ההיכל לכם לבד. כלפי דבריהם השיבו להם זרובבל וישוע ושאר ראשי האבות לישראל תועים אתם לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו כי אנחנו יחד דייקא נבנה לה' אלהי ישראל ואנו בני ישראל מוחא דאגוזא ואתם בחי' הקליפה כמו שומר לפרי ולכם אין חלק וזכרון בירושלים ומה לתבן את הבר. וכזה נרמז בכאן שטענו אנשי חמור ושכם וידברו אל אנשי עירם לאמר האנשים האלה שלמים הם אתנו כלומר מאין ניכר ונראה שלימותם ויתרונם ביתרון אור אתנו ודאי אנו הגורמים כל זה כמדובר בכן יאתו לנו האנשים לשבת אתנו להיות לעם אחד דייקא כמוהם כמונו הכל אחד מקניהם וקנינם וכל בהמתם הלא לנו הם כ"ז נמשך בסיבתינו ועיין למעלה שזכרנו הלא אח עשו ליעקב ועל כל זה ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי ודו"ק והבן:

ויאמר אלהים אל יעקב קום עלה בית אל ושב שם ועשה שם מזבח לאל הנראה אליך ויאמר יעקב אל ביתו ואל כל אשר עמו הסירו את אלהי הנכר אשר בתוככם והטהרו והחליפו שמלותיכם. להבין ענין הפסוק נראה כי כבר קדם לנו הדיבור אשר עיקר עבודת האדם בעולם הזה לעשות קומה שלימה להשכינה כי קודם בואם הצדיקים ועיסקיהם בבנינה אזי היא עדיין בסוד נקודה שחורה דלית ביה חוורא כאשר ביארנו לעיל בשם הזוהר החדש על פסוק שחורה אני ונאוה ע"ש ואנו כללות בני ישראל בהכשר מעשינו הטובים ומקשטין מלא קומתינו מראש ועד עקב להשראות אלהות כמדובר ולהיות ממארי דקומה ומארי דידין ודרגלין כמבואר בתיקונים אזי יש עליה לשכינתינו הקדושה אכן בהעדר המשכילים וצדיקים אמיתים אין לה במה להתפאר והנה עיקר עליה של השכינה המוזכר בדברינו היינו כשאנו בני ישראל ע"י כשרון מעשינו ועובדתינו ופעולותינו הטובים מחזירין רצון הבורא ב"ה למקומה הרמתה כאשר עלה ברצונו הפשוט לבריאות העולם בשביל השעשוע והתענוג שצפה לקבל מנשמותיהם של הצדיקים ובעלות הרצון למרום שבתו תחלת המחשבה בזה תולה יחוד האמיתי העלאת השכינה לחברה וליחדה לעולמות העליונים כאשר יתבאר אי"ה לפנים:

ומעתה בין תבין את אשר לפניך **ויאמר אלקים יעקב קום עלה בית אל** ופירש"י לפי שאיחרת בדרך נענשת ובאה לך זאת מבתך והיינו על דרך שביארנו למעלה מוסב על השכינה הנקראת דינה בת לאה כידוע אשר ילדה ליעקב כלומר על ידי מעשיו ופעולותיו ורוב צדקות הצדיק אבינו יעקב עליו השלום נולד השכינה בשלימות הבנין. אמנם

הקב"ה מדקדק אפילו כחוט השערה עם הצדיקים ובפרט יעקב אבינו ע"ה בחיר האבות להיות שאיחר בדרך ראה גם ראה איך שהתורה קפדה אפילו בנדנוד קל וע"י איחור הנדר באה לו כל זאת מבתו וירא אותה שכם בן חמור החוי וגו' וביארנו שהיה עדיין לסטרא אחרא חוי ודאי קצת אחיזה לענות אותה כ"י ולשכב עמה ירצה לנגוע קצת בהשפעת השכינה מורה היות עדיין לא קישט אופן תיקונן כאשר ברצונו יתברך ולהזהיר בא אלהים אל יעקב קום עלה בית אל עדיין לא יצאת ידי חובתך בבנין קומת השכינה הנקרא בית אל וקום עלה אותה אל מקומה ושורשה הראשון וזהו לשון קום עלה בית אל היינו קום בקיומך הטוב כי האבות הן הן המרכבה ובהיות כן תגרום עליות השכינה בשלימות גמור ושב שם משמע לשון עכבה הכוונה שב בבחי' יחודך שאתה גורם עליות השכינה זמן ארוך ע"ד הכתוב לביתך נאוה קודש ה' לאורך ימים וזהו ושב שם לאורך זמן וכזה צוה את בניו אחריו אופני עבודתו יתברך בתכלית השלימות ויאמר יעקב אל ביתו ואל כל אשר עמו היינו הנלוים אליו באמת הזהיר אותם וציום על הטוב הסירו את אלהי הנכר אשר בתוככם דייקא והטהרו והחליפו שמלותיכם ונקומה ונעלה בית אל ופירש"י אלהי הנכר שיש בידכם משלל של שכם והטהרו מעבודת אלילים והחליפו שמלותיכם שמא יש בידכן כסות של ע"ז והכוונה כי הנה איתא בספר החרדים שכל המוסר בשים האדם אל לבו שבכל מעשה ודבור ופעולה גדולה וקטנה אין אמצעות בדבר או נעשה מרכבה עם מלא קומתו לקדושה או בהופכו נעשה מרכבה לטומאה חס ושלום השורה בכל פרטי איבריו וא"כ כמה צריך האדם להיות חרד ופחד ונרתע לאחוריו טרם עשות שום פעולה ועובדא והוצאות דבור קל ומורא יעלה על ראשו שמא ח"ו נעשה בחי' מרכבה אל הס"א ומה מאוד חובת גברא לשקול בפלס מאזני שכלו כל תנועות אבריו ועקימת שפתיו ופתיחת עיניו והשמעת אזניו ופרטי חושיו לעשות הכל בהתקשרות ודביקות אל לבלתי עשות היפך רצונו יתברך ומה החטא גורם שנעשה מרכבה לס"א ח"ו אוי לאותה בושה וכלימה אנה יוליך חרפתו ובהאיך אנפין יקום קדם מלכו של עולם לקלקל צלם דמות תבניתו יתברך להשרות שם השראות חצונים. מול דברינו אלה יש לרמוז הערה אל עבודת בני ישראל שצוה יעקב אבינו הסירו את אלהי הנכר אשר בתוככם דייקא בפנימות מלא קומתכם מלהיות מרכבה לטומאה ח"ו ופרש"י אלהי הנכר אשר בידכם משלל של שכם שבחי' עסקיהם היה אז עם שכם גבול הרשע העומד נגדם והתורה היא תמידיות וכל אחד מישראל יש לו בחי' רע שלו העומד נגדו המוטל עליו לתקנו ולהעלות משם איברי השכינה וכמאז כן עתה ענין עבודת בני ישראל נוקב והולך עד ביאת הגואל ובין תבין דברי רש"י אלהי הנכר אשר בידכם ודאי לתקן זאת משלל שכם העומד נגדיכם

והחליפו שמלותיכם היינו אם נוקשתם באמרי פיכם להתכסות בטלית שאינו שלכם כאשר נתבאר לנו פ"ה והיה העטופים ללבן ע"ש והיינו בכסות הס"א וכדברי רש"י שמא יש בכם כסות מע"ז עשו זאת בני ותנצל נפשכם להחליף כ"א השמלה ולהטיב דרכיכם הטובים להכסות בטלית שלו כמדת וכשרון פעולותיו הטובים וזהו הטהרה העיקרית מעבודת אלילים לבלי אחוז שם בחי' מגע נכרי בקומתו הקדושה ובודאי כאשר הוא מתקן מלא קומתו בשלימות להשראת אלהות נעשה גם כן דוגמתו קומה שלימה בשכינה כפי אחיזת נשמתו וזהו ונקומה כלומר ונקום ה' אחרונה במצב וקיום נכון בקישוטין נאים ומפוארים בעבודתינו הטובים ונעלה בית אל היא השכינה הנקראת בית אל כידוע להשפיע בה משפע ברכה עולמות עליונים והיינו בהחזיר מחשבה הנאצלה לקדימת המחשבה אמן ודוק הטיב.

בפסוק **ויהי בשכן ישראל בארץ ההיא וילך ראובן וישכב את בלהה פלגש אביו** ופירש"י עד שלא בא לחברון אצל יצחק אביו ארעוהו כל אלה נראה כי הכלל קודם בואו איש משכיל על חכמה אמיתית שלא ירגיש מצער עצמו כלום בהיות שהקרה הקב"ה לפניו מקרה אשר לא טובה ח"ו אזי הולך בחושך ולא אור לו ליתן עצות לנפשו בודאי מדרכו יתברך הטוב להטיב לנבראיו וא"כ למה אירע לו כזה מקרה לא טובה וכיון שמצער א"ע כאלו בחי' הצער נוגע אליו דוקא ידע נאמנה מסתמא לא הכין לבו לדרוש ה' בכל נפשו ומאודו כי בודאי אין דרכו של ת"ח בכך כאשר הארכנו מזה למעלה אשר זה תכלית עבודת האדם להשלים את נפשו ורוחו לבלתי ירגיש מצער עצמו הגשמיות ולזאת ישים אל לבו כל מה שקרה אותו ממקרי ופגעי הזמנים הכל בהשגחה פרטיות מאתו ית' וגם זה מהטבה וחסדיו ית' הרוצה להראות לאדם לתקן ענייניו לדעת מה שפגם בעולמות עליונים מדה כנגד מדה ולכן שלח לו כזאת שירגיש מזה חסרון עליון וישים את לבו ונפשו להתפלל עבור תיקון עליון והעיקר להמתיק הדין בשורש עליון אבל לא לצער צרות עצמו הגשמיות כי באמת מקריות ופגעי הזמנים אין להם שיעור מיום עמדו על דעתו עד חיים חיותו ואם ירצה האדם להפריד א"ע מדביקות ועבודתו בסיבתה אם כן אימתי יעמוד על התורה והעבודה שנברא בשבילה והבורא ב"ה בודאי אין בא בעלילה על בני אדם כי אם כאב רחמן על בניו המשתדל תמיד להטיבם ולהעמידם על דרך הטוב להטיב לאחריתם מול זה בא הרמז בתורה ויהי בשכן ישראל בארץ ההוא ונדע כל מקום שנאמר ויהי ל' צער היינו צער ודאי הלא בהיות הכרת ישראל חלשה ושוכן עדיין בארצות גופו ואין תבונה בו ליתן עצות לנפשו כנופל לפעמים במאורעות מקרי הזמנים להמתיק הדין בשרשו כי אם כל עצמו לצער על צערו הגשמיות ומבורא עולם שכוח לבו

אשר בכל צרתם וגו' לצער נפשו צער השכינה כי זהו סיבת הצלת נפשו כאשר ביארנו למעלה פ"ה ויזרח לו השמש ע"ש ותועלתו בהיות מרגיש רק צערו הגשמיות אזי רבים הם לאפוקי בנותן נפשו מאין נמשך בחי' רבוי המקריות הכל מחסרון עליון ואזי אינו חושב בלבו אלא אחד וכיון שנמתק בשורשו ממילא יענהו ה' מכל רבוי צרותיו כיון שאינו שואל עבור הצלת נפשו הגשמי אכן קודם בואו על השכל עדיין הוא בסכנה ובא וראה מה עלתה וילך ראובן וישכב את בלהה פלגש אביו ויכול לגרום ח"ו השפעה אל החיצונים דהיינו שכיבה אצל פלגש אבינו שבשמים משא"כ אח"כ כשבא על תכלית המכוון אדרבא מעלה הכל אל השורש מאיזה מקום נמשך בחינת הדין ושם הכל נמתק ולזה פירש"י עד שלא בא לחברון אצל יצחק ירצה קודם בא התחברות כי חברון משמע לשון התחברות אל עולמות עליונים דין הקדוש בשרשו כי הכל תולה במדת יצחק הגנוז כידוע וזה לחברון אצל יצחק ארעוהו כל אלה מה שאין כן כשמכניס הדעת להעלות לשורשו הכל נמתק ודוק היטב ותבין:

וישב

וישב יעקב בארץ מגורי אביו נראה לרמז ע"ד שביארנו למעלה פ"ה ישרים ישכנו ארץ ודרש בזוהר ישכינו קרי ע"ש ותוכן הדברים נודע מאמרם ז"ל מים התחתונים בוכים אנן בעינן למהוי קדם מלכא והיינו נצוצות קדישין המה אותיות התורה שבה הסתכל קודשא ב"ה וברא עלמא וממילא מוכרח להיות אותיות בכל בחי' בריאה מן הדומים וצומחים וחיות ועופות וכדומה מה שבא לכלל בריאה יש שם אותיות התורה המחיה אותם וזה תכלית עבודת אדם בעוה"ז להעלות משם אלו האותיות למרום שבתם וממקום הראשון שנחצבו משם ולהיות שלא כל מוחא סביל דא להיות עבודתו בבחי' מעולה כזה לעשות בתחתון במדריגות הנמוכים כגון אכילה ושתיה ושינה ומו"מ ושארית תענוגי הגשמיים ולרמוז בעליון להיות מחשבתו דבוקה ברוממות אלהות להעלות בחינת תענוגים אלו למקום מוצאתם כי בהיות עסקו בתורה ותפלה ומעשה המצות יתכן לו לכל אדם לעבוד עבודת בוראו ולא במדריגות התחתונות ולזה מים התחתונים המה אותיות התורה ונצוצות קדושים המלובשים במדריגות התחתונים בוכים אנן בעינן למהוי ג"כ קדם מלכא כמו אותן האותיות שבמדריגות העליונים אשר שוה לכל אדם לעבוד בהם את הבורא ב"ה והנה המשכילים והישרים הנותנים את רוחם ונפשם לעבודת אל אפילו בעוסקיהם במדריגות אלו להעלות משם אותיות התורה יעשו שלום למים התחתונים לבלתי יעשו מריבה כלפי מעלה וזהו וישרים ישכינו ארץ קרי כלומר יכינו אותה בהארה

עליונה ועובדים גם עמהם את הבורא ב"ה אפילו השוכנים בבחינת ארציות. ואפשר לרמוז בכתוב וישב יעקב להיותו בחיר האבות לעוצם הכרתו ותשוקתו הגדולה לעבודת אל העלה אותיות התורה המלובשים בארציות ומדריגות הנמוכים הבוכים אנן בעינן למהוי קדם מלכא לבלתי עשות מריבה כלפי מעלה וישב יעקב לשון וישב לישבם על מכונם ושיעור הכתוב כן הוא אותן האותיות הגרים בארציות הנמשכים מרום המעלות אביו שבשמים עשה בהם ישוב וחניה כמדובר ודו"ק:

בפסוק **ויהי כאשר בא יוסף אל אחיו ויפשיטו את יוסף את כתנתו ויקחוהו וישליכו אותו הבורה והבור רק אין בו מים** ופירש רש"י ממשמע שנאמר והבור רק איני יודע שאין בו מים א"כ מה ת"ל אין בו מים מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו נראה לפרש בהקדם פסוק שתה מים מבורך ונוזלים מתוך בארך כי הנה יש להבין מי מכריח לאדם להכניס א"ע לבחינת הדבור אפילו להזהיר ולצות בטוב והלא טוב לו לאדם להיות יושב בסוד המחשבה לחשוב רוממות האל ועוצם יכלתו אזי ממשיך ומשפיע ע"ע הארה העליונה ע"י מחשבתו הקדושה לאפוקי כשיוצא ממחשבה אל הדיבור איידי דטריד למפלט לא בלע עוד מחשבות קדושות מקדמת השכל ועיין בריש פ' ויצא יעקב וגם במקום אחר הארכנו מענין זה כי באמת מי שחכמת אלקים בקרבו תועלתו גדולה ועושה פעולה נפלאה מלבד תועלת המגיע שמוציא דברים מן הלב ונכנסים בלבות ב"א לעורר לבם בתשובה שלימה ומבינים חכמת אלהות לדעת איך לעבוד את הבורא ב"ה נוסף ע"ז שגורם עוד צירוף שם הוי"ה ב"ה ע"ד שביארתי פי' הכתוב והי"ה כל מבקש ה' יצא אל אהל מועד היינו מי שרוצה לעשות יחוד בד' אותיות הוי"ה יצא מן המחשבה אל הדבור הנקרא אהל מועד להיות הדיבור אינו בתדירי כ"א לזמנין משא"כ המחשבה מחשבת תמיד בלתי הפסק רגע אשר בזה תולה חיות אדם וכשיוצא מחשבתו אל בחינת הדיבור גורם יחודים בעולמות עליונים שד' אותיות הוי"ה מורה עליהם ועוד יש תועלת גדול לבחינת עבודתו יתברך המכריחו לאדם לצאת מן המחשבה אל הדיבור והענין כי הנה כתיב החרש ואאלפך חכמה ונראה לפרש ע"ד האמור כי כל זמן שהמחשבה טרודה לפלוט לא בלע שכליים ממדריגה יותר עליונה ולכן צריך המשכיל להיות יושב בסוד המחשבה בכדי לקבל ולהמשיך עליו השפעת שכלית מלמעלה אמנם בהיות האדם מעצור במילין לבלתי צאת בחי' מחשבתו והשגתו מכח אל הפועל נותן גרעון בבחי' השגתו ואינו מקבל עוד השגה יותר עליונה לאפוקי כשמוציא השגתו מהעלם אל הגלוי יכולת בידו לקבל השגות כהנה וכהנה ומחשבתו הולכת ורווחת זה הוא הסיבה שאיש המשכיל מכניס א"ע לבחינת הדיבור בכדי להרויח אח"כ כשהוציא השגתו הראשונה

לפועל מרויח ומקבל השגה יותר עליונה וכל הנאמר בדברינו אלה לא נאמר אלא לאיש משכיל וחכם הכולל המבין מדעתו לעבוד את הקב"ה באמת ובתמים יכול להבין להיכן הדברים נוטים וזהו פירוש הכתוב החרש כלומר כשאתה בסוד המחשבה אזי ואאלפך חכמה תתכן לך ללמוד חכמת הבורא ולהמשיך עליך השפעות שכליות אכן להיות שיש בחי' גרעון בבחי' השגתו לקבל עוד תוספת השגה בהיותו תמיד רק בסוד המחשבה לזה רומז הכתוב ובא ליתן עצות לנפשו שתה מים מבורך ויש לפרש משמעות שתה כמו מים השותתין שהוא לשון נטיפה ירצה ללמד דעת כאשר יעלה על דעת המושל ביצרו לקרב אל הקודש פנימה להעמיק ברוממות השגת אלהות יתברך עצה היעוצה שתה מים מבורך הטיף מים הכינוי לשכליות מבורך בחי' חמשה מוצאות הפה יש לכנותה בבחי' בור ומים מכונסים בתוכו שאינם נובעים מעצמם כ"א נמשכים ממקום אחר כי בחינת הדיבור לית ליה מגרמיה כלום כ"א קבלתו מקדימת המחשבה והבינה ובאר מרמז לה' ראשונה ה' מוצאות הבינה באר מים חיים לנזלים מן לבנון לובן עליון בלתי הפסק ואומר הפסוק שתה מים מבורך דהיינו חמשה מוצאות הפה ולהוציא הדיבור ותועלת המגיע לך שנתוסף מחשבה יותר עליונה והשגה עמוקה מלובן עליון המרומז לחכמה ובינה וזהו ונוזלים מתוך בארך כמדובר:

או ירצה ללמוד לאדם דעת אופן התפלה ואיך יאמר דברי תורה ומוסר לעורר לבות ב"א אל התורה והעבודה וידוע מאמרם ז"ל דברים היוצאים מן הלב נכנסים בלב ואם לאו תועלתם נכזבה ואין רשומו ניכר בפי הבריות ולכן חובת גברא טרם מוציא דיבור תורה ותפלה מהראוי להיות להתבונן במעוז שכלו לקשור את הדבורים למחשבתו קודש להוציא דיבורים בהארת מחשבה עליונה כאשר נאמר לבסוף וזהו שתה מים מבורך ותטוף מלתך לבית יעקב להזהיר לסור מרע ולצוות בטוב או לעורר לבך בתפלה להוציא דבורים לפני אלהים. אמנם לא יתכן לך להיות רשומך ניכר למעלה ולמטה בלבות בני אדם כ"א בתנאי המבואר ונוזלים מתוך בארך ירצה להורות האמור לקשר המחשבה ה' מוצאות הבינה אל חמשה מוצאות הפה המכונים לבאר מים חיים ובור מים מכונסים. אשר באמצעות שניהם נבנה תיבות התורה ותפלה בשלימות והיינו בהיות מקשרם ומיחדם בקשר אמיץ וחזק קשר של קיימא ואם נפסק ח"ו השפעת הבאר מאותיות הדבור אזי נופלים אלו האותיות והדבורים לקליפות ח"ו. ומעתה תבין הענין שהתחלנו ויהי לשון צער כאשר בא יוסף אל אחיו יוסף רומז לאות השפעת השכל ואחיו המה ה' מוצאות הפה כאשר יתבאר זה במקומו ע"ש ותבין ויפשיטו את יוסף את כתנתו כלומר שלא נעשה בחי' הקשר המחשבה אל הדיבור וממילא לא נתלבש אות השפעת

החכמה במלבושיו המה ה' מוצאות הפה וזהו וישליכו אותו אותו דייקא הבורה לבור מים מכונסים וכאשר נדבר מזה לקמן פ"ה ויוסף הורד מצרימה וענין השלכת יוסף אל הבור היינו שמשליך את השפעה שנמשך מקדימת המחשבה אל הדיבור אל החיצונים כיון שאין דיבורו מקושרות אל בחי' החכמה ממילא נעשה צירוף לא טוב בקליפות ולזה גמר אומר הכתוב ומורה באצבע כיון שכן והבור רק אין בו מים כלומר ה' מוצאות הפה המכונים בשם בור מים מכונסים הוא רק בלתי לחלוחית הארה כלל ובא רש"י לפרש ממשמע שנאמר והבור רק איני יודע שאין בו מים מה תלמוד לומר אין בו מים כלומר בודאי השכל נותן אם אינו מכניס המחשבה אל הדיבור האותיות המה בלתי הארה כלל ואינם פורחים לעילא ומהראוי לכתוב והבור רק ודי ומה ת"ל אין בו מים. אמנם להורות מלבד זאת שאינו פועל כלום בדיבורים כאלה בהיות עושה פירוד בין הדבקים כמבואר עוד זאת שגורם ח"ו צירופים בחיצונים כיון שאין תבונה בו לדחות מעליו מחשבה זרה מהבלי עולם ממילא יש אחיזה לחיצונים המה נחשים ועקרבים לחטוף אותיות לעשות צירופים בקליפות וזהו הרמז בדבריו מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו בבחי' הדבור שאינו מקושר אל המחשבה לחטוף דיבורים לחצונים ח"ו לא כן בחכמה אתבירה כולה וטוב לו בזה ובבא ודוק בזה היטב:

בפסוק **ויכירה ויאמר כתונת בני חיה רעה אכלתהו טרוף טורף יוסף** להבין נראה כי כבר נודע מספרי הקבלה שסגולת היסוד לעלות אל הדעת ולהוריד משם הטפה וברית המעור וברית הלשון המה מכוונים כידוע ובלתי אפשרי להוציא הדבור כ"א בהקדם קבלת טפה הארה מדעת והנה נודע כשהיסוד רוצה להשפיע לנוק' משפיע בבחי' כלליות כל הו"ק ומערב אצלו תחלה כל השפע בסוד התכללותה בו ואח"כ משפיע לנוק' והרמז בפסוק שאמר יעקב ליהודה מטרף בני עלית ומשמעו של טרף מל' ביצים טרופות כלומר ממה שבחי' יוסף בחי' היסוד טרף ומערב אצלו תחלה השפע עלית יש לך יהודה עליה ע"י שבחינתך מלכות ויש עת לטובה שבחי' המלכות נעשה עטרת בעלה כידוע מכוונות שבת אשר יש לה עליה למעלה מעצמות ז"א ונקראה אז עטרה לבעלה ואם ישראל אין עושין רצונו של מקום מורידים אותה ח"ו למטה והנה זה היא בבחי' כללות העולמות וגם בפרטות האדם הנקרא עולם קטן ישנה כל הבחי' הדבור הוא בחי' המלכות ויסוד הוא השפעת השכל המשפיע הארה עליונה מקדימת המחשבה וכמוזכר בפסוק הקודם ומעתה בין תבין את אשר לפניך אשר נאמר ביעקב איש תם ויאמר כתונת בני חיה רעה אכלתהו טרוף טורף יוסף מתרעם ואומר מה שיוסף בני בחי' יסוד מערבב אצלו השפע להשפיע לנוק' ומחמת שאין צדיק בארץ לגרום המשכות השפע וברכה

למקום הראוי ממילא מוכרח להשפיע לחיצונים וזהו חיה רעה אכלתהו רומז לקליפות שנקרא חיה רעה אוכלת ומקבלת לעצמה את השפע הראוי לבית אלהינו שכינת עוזינו והשם ברחמיו ורוב חסדיו יראינו אותו ואת כוחו אמן סלה:

ויוסף הורד מצרימה ויקנהו פוטיפר וכו' ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדוניו המצרי ויהי מאז הפקיד אותו בביתו ועל כל אשר יש לו ויברך ה' את בית המצרי בגלל יוסף. וראוי לשום לב להבין השלשה ויהי הכתוב כאן אשר נודע כל מקום שנאמר ויהי לשון צער וכיון שהיה ה' את יוסף מאי צער שייך אדרבא לשמחה יחשב לו כיון שהיה איש מצליח אפילו בביתו של אותו רשע כל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו וקשה לכאורה מה מרמזים ג' לשונות של ויהי בפסוק א' והנכון בעיני אשר בכאן נרמז הערת התפלה לדעת כל אנשי מעשה בעוסקו בצרכו אפילו המוכרח בהם שבלתי אפשר זולתם עכ"ז החיוב מוטל על כל או"א לקשור החכמה אל פרטי עובדותיו לראות התלבשות רוממות אלהות אפילו כשיוצא לפעלו ולעבודתו עדי ערב בכדי לדבק מחשבתו תמיד באל ולחקוק בלבו שהוא הבורא ומנהיג ומשגיח בפרטי פרטיות היוצר יחד לבם ומבין אל כל מעשיהם ואפילו מספר צעדיו המה לפניו יתברך לזכרון וא"כ מה מאוד צריך האדם להיות תמיד בדביקות והתלהבות ולהסתכל בכל שעה ורגע על התפשטות החכמה על כל הנבראים לעורר לבו מחמתם ותועלת המגיע להיות לו מחשבות טהורות ונקיה בתורה ותפלה בלתי מ"ז מהבלי עולם לאפוקי איש בער לא ידע כל זאת והולך בשוקים וברחובות כל היום כולו כבהמה הרודפת למלאות תאותה בכל אשר תמצא ויתרון האדם מן הבהמה אין ואיך לא יעטו כמעיל בשתם ויחרידו בקרבם ב"י אם עבודתם נכריה עבודתם כמעשה הבהמה נמצא הולך כל היום נפרד מבורא עולם ובהאיך אנפין יקום קדם מלכא להתפלל ולהתחנן לפניו לשאול אוכל לנפשו וכדומה ואיה איפו כבודו ומוראו יתברך כיון שכל עצמו והתאמצו כל היום כולו רק למלאות תאות לבו ודי ספוק לו ובורא עולם שכוח מלוח לבו ובודאי עוד לא זאת כיון שאין לו התפשטות השכל לעשות הכל בהתקשרות ודביקות הבורא אפילו כשרוצה להתפלל או הכין את עצמו לעסוק בתורה מחשבותיו מבלבלים וטורדים אותו בדמיונות הגשמיות שפעל ועשה מקודם ומה מאוד צריך טרחות והכנות לדחות מעליו אותן המחשבות שחשב כל היום והכל בשביל שאין לו התפשטות השכל כ"א במיצר ים החכמה והנה כבר קדם לנו הדיבור יוסף רומז לאות השפעת השכל כי ברית המעור וברית הלשון המה מכוונים והיינו בבחי' פרטיות אדם התחתון וכן השפעת התגלות מדריגות עליונים בהנהגת עולמות התחתונים זה נקרא ג"כ בחינת יוסף ורומז הכתוב הדור אתם ראו

מה החטא גורם בהעדר המשכילים להתמיד בעבודה הבורא בהתפשטות השכל בכל פרטי עובדותיהם אזי ויוסף השכל שנקרא יוסף הורד מצרימה כלומר הוריד למצר ים החכמה ויקנהו פוטיפר ואיתא בזוהר לסטר חטאה קנה ליה לסטר חטאה ודאי כיון שהעדר החכמה והמדע לדעת שאין שום פעולה גדולה וקטנה הנפעלת בעולם שאין שם התלבשות אלהות ליקח משם רמיזא דחכמתא לעבודת הבורא זהו בחי' עקב בלא יו"ד כמבואר לנו דברי התיקונים כדין פרח יו"ד מניה ומשתאר עקב כדין אתקיים ח"ו ואתה תשופנו עקב ויש לנחש הוא היצר הרע אחיזה זה בפרטי עובדותיו וזהו ויקנהו פוטיפר לסטר חטאה וכיון שהשכל נופל ביד הסט"א בודאי צער גדול הוא אמנם לגודל רחמנותו וחסדיו העודפים על עם קרובו ישראל ממתין לכל או"א מישראל עד שיתחרט בחרטה גמורה לשוב אליו ית' כנאמר ושב ורפא לו ומיד מקבלו וזהו ויהי לשון צער ה' את יוסף לשומרו כמאמרם ז"ל לולי ה' עוזרו וגו' וממתין לתשובה ואין לך צער גדול מזה שהכסיל בחושך הולך והקב"ה אשר מדרכו הטוב להטיב לנבראיו ממתין לתשובתו וזהו ויהי ה' את יוסף לשומרו כנ"ל אמנם כל עוד שהוא משוקע בקליפות וצריך הבורא ב"ה לשמור אותו לבל ישאר שקוע שם ח"ו ולהטיב לו בכל די צרכיותיו ולהיות שהוא עדיין משוקע בקליפות לא כן ידמה ולבבו לא כן יחשוב סובר שחכמתו עמדה לו ועשה את החיל הזה ולכן הצליח עושר ולא חסר מאומה באין מבין שמאת ה' היתה זאת. זה רומז הכתוב ויהי לשון צער איש מצליח ירצה לבו אומר לו שרוב חכמתו עמדה לו והשתדלותו יומם ולילה אחר הפרנסה לכן הצליח עושר ונכסים בודאי צער גדול הוא זה והנה הכסיל לא יבין את זאת מה גורם עוד במיעוט אמונתו בחסדי אל בכל פרטי עתיו ורגעיו האיך שמטיב עמו ושומרו מכל פגעים כמ"ש לעושה נפלאות גדולות לבדו כ"א תולה ההצלחה ברוב חכמתו והשתדלותו זה גורמת לו מיעוט דיבורים בתפלה להחזיר לו שבח והודאה על טובותיו וחסדיו העודפים עליו כיון שאין נותן דעתו להכיר בהם ותולה הכל בעצמו והשתדלותו וא"כ מה לו לדבר בתפלה והכל נכון לפניו ולא עוד אלא כל מחשבותיו וצירופים שעשה ופעל כשיצא לפעלו ולעבודתו עדי ערב ודיבר עם הערלים ונשא ונתן בהם עתה בשעת תורה ותפלה באים לו נגד פניו והם המ"ז הבאים לו לאדם בתוך תורה ותפלה ורצונם שיעלה אותם אל מקומם הרמתה והכסיל אשר בחושך הולך לא די שאינו מעלה אותן המחשבות זרות וצירופים החיצונים להפכם לצירופים קדושים ואדרבא תיכף שנופל לו במחשבתו מתחיל לחשוב עוד האיך ומה הרבה בהשתדלותו במו"מ וככה עשה וקנה סחורה בחריצות גדול וכה דבר עם הערלים ונמצא מוציא אותיות מפיו ומחשבותיו משוטטים בהבלי עולם ומכניס מילוי באותיות

ממחשבות חוץ מערלים וכדומה מן הכיעור והערל עומד בתוך מחשבתו כאלו עוד מדבר עמו בשוק ואיך לא יעלה מורא ופחד על ראשו שמכניס מחשבת הערל באותיותיו של הקב"ה שעמהם נבראו כל העולמות ושרפים וחיות ואופנים. לזה רומז הכתוב ויהי בבית אדוניו המצרי כלומר צער גדול הוא. אשר בבית אדוניו היינו תיבה של תורה ותפלה נקרא בתים כנודע מספר יצירה עומד שם המצרי ואוי לאותה בושה וכלימה שבבית האדון ה' צבאות עומד שם מצרי קליפיות כזה ועוד מתרעם הכתוב על העדר המשכילים להתמיד בעבודתו יומם ולילה נאמר ויהי לשון צער מאז הפקיד אותו בביתו וגו' ויברך ה' את בית המצרי בגלל יוסף והיינו להזהירה באה תורתינו הקדושה ראו אתם בני ישראל אשר תכלית הבריאה ישראל עלו במחשבה להבראות הכל לטובתם ושלימותם כמו דאיתא בספרים שלא תאכל הנשמה מנהמא דכסופא ולסיבה זאת היה צורך ג"כ לגבול הרשע לעומת גבול הקדושה כ"א אין רע בעולם אם כן אין חילוק בין אצילתה של הנשמה ממקומה הראשון ושורשה הנחצבת מכסא כבודו ית' הלא טוב לה אז מעתה אכן לסיבה הנ"ל שלא תאכל מנהמא דכסופא ירדה לעולם השפל הזה וגם שאר טעמים הכמוסים בעצמותו ית' כפי שגזרה חכמתו וא"כ בודאי רצונו יתברך תמיד להשפיע לנו כל טוב וברכה עליונה אכן בראותינו שנתמעט ההשפעה והולך לחיצונית בודאי צריך לתלות החסרון בנו וכמאמרם אבל מה אעשה שהרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי והחי יתן אל לבו לא די שאין הקב"ה יכול להשפיע אליו כל טוב ובודאי גורם לו צער כביכול כמאמרם יותר משהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק ולהיות שאינו מוכשר לקבל רוב השפעתו ית' גורם עוד להשפיע לחיצונים וכאשר מצינו שירדה המרכבה לבבל בשביל עמו ישראל לטוב להם תחת יד נבוכדנצר וגם שלא יאמרו ביד אומה שפלה מסר את בניו וזהו ויהי לשון צער ודאי מא"ז כלומר קודם שנתעטף אלופו של עולם בזי"ה זהו מורה תיבת מא"ז עיקר הכוונה בשביל ישראל להטיב להם וזה הפקיד אותו בביתו ירצה אות השפעתו ילך למקום הראוי וכמ"ש והראיני אותו ואת נוהו והדור אתם ראו מה גרמתם בהרעותכם מעשיכם וקפחתם פרנסתיכם והולכתם כל השפע לחיצונים וזהו ויברך ה' את בית המצרי בגלל יוסף וע"ד האמור להטיב לעם קרובו ישראל המכונים בשם יוסף תחת יד האומות ובכדי שלא יאמרו ביד אומה שפלה מסר את בניו וזה גלות השכינה ודאי ונמצא מכל הנ"ל נשמע היות לא פסק זה הענין ועדיין ישנה בכל עת ובכל זמן ונוקב והולך ענין הורדת יוסף למצרים עד ביאת הגואל ב"ב וכל אדם שאין לו התפשטות השכל לדעת ולהבין אשר בכל מקרי הזמנים והפגעים גם שם יש התלבשות אלהות זה נקרא ויוסף הורד מצרימה כמדובר השכל נופל תחת הזמן אין תבונה בו להעלות משם

איברי השכינה אשר בכל צרתם וגו' ואדרבא בהעדר השכל והמדע לדעת כל זאת עושה צירופים בקליפיות כשאין אמונה תקוע בקרב לבו בעוסקו במו"מ לתלות הכל בבורא עולם המנהיג ומשגיח בפרטי פרטיות כמוזכר לעיל והוא הנותן לו עצה ושכל בכל ענין מעובדותיו הן מדברי הרשות והן במעשה המצות ותורה ותפלה הכל מאתו ית' ובהעדר זאת ידע נאמנה שבודאי עושה ח"ו צירופים לא טובים ואח"כ בבואו אל הקודש פנימה באים אלו הצירופים ומבלבלים אותו מדביקותו אמנם אם ישים לבו ורוחו ונפשו לדעת זאת יכול להפוך אותן הצירופים ולהעלות למרום שבתם אחר החרטה הגמורה ותשובתו הרמה בכל נפשו ומאודו בתורה ותפלה ורוצה לדבר דיבורים בהתקשרות והתלהבות לפניו יתברך ממילא נהפכים ונתבטלים צירופים הראשונים שגרם תחלה בעת עוסקו בחיצונים והנה כ"ז מרומז בענין יוסף ואשת פוטיפר פר כי יוסף הוא צדיק יסוד עולם וכבר נודע שבכל דור ודור נוהג זה הענין שיש לצדיק זה הבחי' שהיה לו עם אשת פוטיפר ועתה ראה והבן בעת שהצדיק רוצה לגשת אל התורה והעבודה זו תפלה אשר כל זה מלאכתו של אדם בעוה"ז מיד בא היצה"ר לעמוד נגד ולדחות אותו חוצה במ"ז ופגעי ומקרי הזמנים וכיון שנותן דעתו לזה שהוא בעצמו גרם כל זאת להיות שלא ידע להזהר ולשמור את עצמו בהיות עוסקו בצורכי גופניות והשליך אותיות של תורה ועשה עמהם צירופים בחיצונים ועתה ע"י נענוע אותיות של תורה ותפלה באים אותיות האלו ורוצים עליה על ידו למקום אשר היה שם אהלם מקדם ואם מתקן המחשבות זרות גורם יחוד למעלה וגורם תוספות תענוג להקב"ה להיות שהשיב את ניצוץ הקדוש שהיה תחלה רחוק מאתו יתברך והוא בעוצם הכרתו קרב אותה אל הקודש פנימה ולזה רומז הכתוב: מרחוק ה' נראה לי כלומר אפילו מדבר שנראה לכאורה רחוק מהבורא ב"ה גם שם מלובש התלבשות אלהות וגם משם ה' נראה לי היינו ניצוץ הקדוש המלובש שם ומעתה בין תבין אשר לפניך מקראי קודש אלו:

ויהי כהיום הזה ויבא הביתה לעשות מלאכתו. ותתפשהו בבגדו לאמר שכבה עמי ויעזוב בגדו אצלה וינס ויצא החוצה ויהי כראותה כי עזב בגדו בידה וינס ויצא החוצה ותקרא לאנשי ביתה וגו'. ויהי כשמעו כי הרימותי קולי ואקרא וגו' ותנח בגדו אצלה עד בא אדוניו אל ביתו. נראה לרמוז את האמור למעלה כאשר בא הצדיק אל הבית של תורה ותפלה לעשות מלאכתו מלאכת הקודש אמנם בהיות שלא ידע להזהר ולכפול שמירתו בעוסקו במדריגות התחתונים וממילא יש לו בחי' בגידה צירופי אותיות בחיצונים כמדובר למעלה וזהו ותתפשהו בבגדו לאמר שכבה עמי כלומר המחשבה זרה בחינת אשת פוטיפר יש לה אחיזה במה שבגד תחלה ועשה צירופים אשר לא טובים

לאמר שכבה עמי נודע כ"מ לשון יחוד כלומר האותיות אלו רוצים עליה ע"י להעלותם לשורשם הראשון לעשות עמהם בחי' יחוד ואולם בעבור זאת שאין ו שכל חזק כ"כ אינו יכול לעשות יחוד ולהחזיר את נצוצות קדושות של המחשבה זרה ותיכף ומיד שמתחיל לחשוב מענין המחשבות זרות איך להעלותם אל קדמותם מושכת אותן המחשבות זרות למטה למחשבתו הראשונה ונשאר שקוע לשם כאשר בתחלה משטות והבלי עולם וזה מרומז בכתוב: **ויעזב בגדו בידה וינס ויצא החוצה** כלומר הכתוב מתרעם על מיעוט הכרתו להיות שאין תבונה בו להעלות המ"ז ממילא ויעזוב בחינת בגידתו כאשר מאז כן עתה יוצא במחשבתו לחיצוניות: **ויהי כראותה כי עזב בגדו בידה וינס החוצה** כמדובר ירצה שלא פעל כלום לעשות יחוד למעלה עם אותיות המ"ז אשר לכיון זה באתה אצלו המ"ז בכדי להפכה לצירופים קדושים ולגרום יחוד למעלה כאמור: **ותקרא לאנשי ביתה ותאמר להם ראו הביא לנו איש עברי לצחק בנו** כלומר צחוק ודאי עשה לי בא אלי לשכב עמי כלומר תחלת מחשבתו רצה לעשות יחוד עמי עם המ"ז כנזכר:

ויהי כשמעו כי הרימותי קולי ואקרא בקול גדול כלומר כשמעו שאני רוצה להרים קולי למעלה למעלה אל מקומי הראשון ורוצה אני עליה מחמתו ומחמת מיעוט הכרתו שתים רעות עשה לא די שלא תיקן והפך צירופים ראשונים אלא אדרבא נשאר עוד שקוע במחשבות חיצונים ומשוטטים בהבלי עולם ולא פעל ועשה כלום גם לו גם לי אין מגיע שום תועלת והנה איתא בזוהר ובספרים שכל תפלות פסולות כשהאיש מתקן מעשיו ומכין את לבו להוציא דבור לפני אלקים בדו"ר במחשבות טהורות מול הארה עליונה אזי יש גם כן עליה לשאר התפלות הפסולות עם התפלה הכשרה מול זה בא הרמז בתורתינו הקדושה:

ותנח בגדו אצלה ירצה להורות הנ"ל מה שבגד תחלה בתפלותיו הפסולות מונח אצלה אצל החיצונים עד בא אדוניו אל ביתו כלומר עד שמכין לבו לומר דבורים כאלה להכניס אדוניו אדון צבאות אל ביתו אל התיבה אזי מעלה עם זו התפלה כל שאר התפלות והשם בגודל חסדיו יאמץ לבבינו ורעיון לבנו להתפלל במחשבות קדושות וטהורות אמן נס"ו:

מקץ

ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חולם והנה עומד על היאור ופירש"י כתרגומו מסוף וכל לשון קץ סוף הוא טעם אומרו ויהי לשון צער ולכאורה לשמחה יחשב כי בסבת החלום נתנשא יוסף ופרטי הצלחתו באו ע"י כנראה בענין הפרשה והנכון בעיני בהקדם נעים זמירות ישראל שאמר ימי שנותינו בהם שבעים שנה וגו' ולכאורה תיבת בהם אך למותר

והיה ראוי לומר ימי שנותינו שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה ודי אכן ירצה לרמוז להעיר לבות בני אדם ליראם ולהפחידם לבלתי יאבדו ח"ו שום יום משנותיהם החרוצים עלי אדמה אשר כל יום ויום יש לו מקום מוצא בימים הקדמונים הידועים וימים יוצרו לעבוד בהם את הבורא ב"ה ואז יש להם חיות והארה היות שהשלימו בהם רצונו ית' וכאשר עלה ברצונו הפשוט לעבוד אותו בזה היום והכלל בחי' הזמנים אין להם מגרמם כלום כ"א אנחנו עם קרובו ישראל בכשרון פעולתינו נותנים חיות והארה להזמנים להעלותם לשורשם ולמקומם הרמתה אשר נודע במקומם המה אורות בהירים המאירים מראש העולם עד סופו שנשתלשלו מרום המעלות עד עולם העשיה ואם כן מה מאד ראוי לירא ולפחד שלא יפגום ח"ו איזה יום מימיו ונעשה פגם למעלה באחדותם כאשר ידוע זה מספרי המוסר לזה רמז דוד המלך ע"ה ימי שנותינו כלומר אותן הימים קדמונים שבחי' שנותינו נמשכים משם המה אחדות גמור דלא מתפרשין ולכן החיוב מוטל על כל או"א מישראל להעלות וליחד בחי' עתיו ורגעיו לשורשם כאשר המה במקומם אחדין לזה גמר אומר בדבריו הקדושים והראוים בהם שבעים ירצה באותן הימים שנמשכו בחי' שנותינו מהם בהם בכל או"א מהם נכללים פרטיות שבעים שנה של כל או"א מישראל כידוע אשר כל מדה מזי"ה נכללין בדרך כלל שאר המדות והסברא נותנת אם היה לנו בהירות השכל ויראתו על פנינו לעבדו באמת וביראה ובאהבה יכולנו להחזיר פרטיות שנותינו באיזה יום שאנו בו. לשורשו והקדמנו ימים המקוים לנו משומר ישראל אמנם עונותינו ענו בנו ומצאתנו כל זאת אריכות זמן הגלות כיון שהכרתינו מעוטה לזכך הגופים ופרטיות הזמנים וממילא צריך העולם להתנהג בהדרגה ישרה מדריגה אחר מדריגה עד סוף כל המדריגות בסוד הבירור עד תשלום כולה ויחזור העולם למציאות הראשון וממילא תחזור להיות מבחי' שנותינו ימים קדמונים כאשר בתחלה. ומעתה בין תבין ויהי מקץ שנתים ימים וכדברי רש"י מקץ מסוף זמן הגלות ויבואו ימים המקווים לנו זמן הגאולה אמיתית שאז תחזור הכל למציאות הראשון ואז תחזור להיות מבחי' שנים שלנו ימים הקדמונים כאשר היה שם אהלה בתחלת הבריאה ולהיות שהכל תולה בנו ובהכשר מעשינו והשתדלות בזהירות ובזריזות בעבודתו ית' יומם ולילה מיהרנו עת הגאולה ע"ד שבארתי מאמרם ז"ל שנתעוררו ע"פ בעתה אחישנה זכו אחישנה לא זכו בעתה וביארנו לשון זכו משמעו הזדככות כלומר בהזדככות גופם להעלות בחינת התחלקות לאחדות הגמור והוא הקץ וזהו זכו אחישנה כמדובר ולזה מתרעם הכתוב לומר בלשון צער ויהי מקץ וכתרגום בסוף והיינו בעתה אז תחזור להיות שנתים ימים ובאמת רצה הקב"ה לזכות את ישראל לגרום בזכות גופם והשתדלותם למהר הגאולה

קודם זמן המוגבל וזה צער ודאי שאין אתנו יודע עד מה שגורמים אריכות הגלות וגמר אומר הכתוב ופרעה חולם יובן ע"פ הכתוב שנאמר ביואל והיה אחרי כן אשפוך את רוחי על כל בשר ונבאו בניכם ובנותיכם זקניכם חלומות יחלמון וגו' וגם על העבדים ועל השפחות בימים ההמה אשפוך את רוחי ופירש"י והיה אחרי כן לעתיד לבוא וכלפי דברינו שרמזנו בכאן ויהי מקץ שנתים ימים מוסב לעת הגאולה כמדובר ואז אשפוך רוחי רוח הקודש על כל בשר שינבאו וחלומות יחלמון עד שתתפשט אפילו על עבדים ושפחות וזהו מקץ שנתים ימים כשתחזור הכל למציאות הראשון שתעשה משנים ימים אז אפילו פרעה יראה חלומות וזהו ופרעה חולם ודוק והבן:

וישלח פרעה ויקרא את יוסף. ויריצהו מן הבור ואיתא בזוהר הק' אסתלק מן דא ואתעטר בבאר מים חיים וצריך להבין דברי קודש והנראה כי מצינו בזוהר שמכנה שם פרעה לבחי' הבינה ששם יש קצת בחי' התגלות לאורות עליונים ומי שחלק לו אלקים בבינה לעשות מעשהו הכל בדביקות והתקשרות אל אזי תועלתו גדולה לבלתי יאחז באותיותיו ודיבוריו שום בחי' קליפיות וכאשר ביארנו בפ' הקדומה ע"ש ענין השלכת יוסף לבור רק אין בו מים אבל נחשים ועקרבים יש בו והיינו מי שבהול ולהוט לעשות מעשהו בלא דעת ותבונה אזי אפילו בשעת תורה ותפלה מחשבותיו משוטטים בחיצונים וכל היוצא מפיו המה מלא פניות בלתי לחלוחית הארה כלל כי העיקר תולה בזה שהחי יתן אל לבו ונפשו בכל פרטי עובדותיו לעשות בחכמה ובינה שיגיע צד הנאה להבורא ב"ה מול זה רומז הכתוב וישלח פרעה משמעו לשון התגלות והיינו התגלות ה' מוצאות הבינה אזי ויקרא את יוסף אות השפעת שכלו להעלותו ולקשרו בקשר אמיץ וחזק לבלתי עשות פירוד בין הדביקים קול ודיבור מחוברים וזהו ויריצהו מן הבור הרק המורה ה' מוצאות הפה מים מכונסים דלית להם מגרמם כלום כ"א בקבלתם מקדימת המחשבה חכמתו ובינתו של אדם מושכים אות השפעת שכלו מן הבור לבלתי יפול לחיצונים ח"ו כ"א מעלה אותו לחו"ב ומעתה יובן דברי הזוהר אסתלק מן דא דהיינו מבחי' בור המורה על מים מכונסים שאין להם הארה מעצמם כ"א בקבלה מהבינה באר מים חיים וזהו ואתעטר בבאר מים חיים ודוק:

וירא יעקב כי יש שבר במצרים ויאמר יעקב לבניו למה תתראו ויאמר הנה שמעתי כי יש שבר במצרים רדו שמה שבר וגו'. להבין הענין ע"ד שבארנו במ"א פ"ה ויהי בשלם סכו ומעונתו בציון שמה שבר רשפי קשת ע"ש באופן אחר וכעת נראה לפרש על ענין התפלה כי הנה כבר זכרנו כמה פעמים שעיקר כוונת איש הישראלי בגשתו אל התורה והעבודה זו תפלה להמשיך המשכות מקדמת המחשבות אל המדריגה תחתונה בחינת

הדבור אשר כבר נודע שאין להם לאותיות הדבור חיות והארה כ"א בהכנס עליהם מלוי והארה ממחשבה הקדומה ואם מוציא דבור בלתי מחשבה קשורה אל הבורא ב"ה אזי אלו האותיות הם חרבים ויבשים ואינן פורחים לעילא לעשות רושם בעולמות עליונים ומלבד זאת ראוי שמורא יעלה על ראשו פן יתחייב את ראשו למלכות כנזכר במשל המבואר לנו אשר גורם פירוד בין הדביקים כמרומז בכתוב יכרת הוי"ה כל שפתי חלקות כלומר שכורת ומפריד צירוף שם הוי"ה ב"ה אם שפתיו מחולקים מחכמתו ובינתו וגם אמרתי לאיש אשר אלה לו להוציא דבורו לפני אלהים בלתי מחשבה טהורה כל דבוריו נקרא לשון רמיה כלומר רם י"ה שמרים ומגביה שתי אותיות י"ה המורים על חכמה ובינה משני אותיות ו"ה המורים קול ודיבור והנה כבר נודע שעצם התענוג והשעשוע שעלה ברצונו הפשוט לבריאות העולמות הכל בשביל נשמותיהם של צדיקים וישמח בכשרון פעולתם ותכונות איבריהם שידמו הצורה ליוצרה אפילו במדריגות הפחותים יקחו לעצמם רמיזא דחכמתא ואזי יגרומו התפשטות אלהותו והשגתו על כל הנבראים כי רצונו ית' להוציא תמיד מהכח אל הפועל ומהעלם לגילוי ומבשרי אחזה אלהי כל זמן שהאדם בסוד החכמה אין שם עיין בחי' התחלקות פרטי התענוגים כאשר כבר קדם לנו הדבור בענין זה אמנם אח"כ כשהמחשבה מתלבשת בה' מוצאות הבינה אזי מתחיל להרגיש קצת תענוג יותר ואחר כך מתלבשים אלו האותיות שהם בחי' כלל בבחי' הקול וגם כאן אין התגלות מחשבתו ניכרת בבחי' הרגשה בשלימות עד בואם ה' מוצאות הפה ומחתכין את הקול ונשמע הדיבור להוציא לפני אלקים בשלימות ואדם הירא והתמים המתמיד בעבודת הבורא ב"ה לרוב השתוקקותו להוציא מחשבתו מהעלם לגלוי מקבל חיות ותענוג בהתלהבות אל בכל בחי' מוצא בפ"ע להיות שמיהר לבא למחוז חפצו להוציא דיבור להודות ולהלל שמו ית' כי זהו כל מגמת נפשו וכבר נודע אלו הד' בחינות מרמזים ומורים לאורות עליונים ארבעה עולמות אבי"ע הם בכללם ד' אותיות הוי"ה ב"ה ויכול האדם להשיג ולראות הענין מעצמיותו בהסתכלו על מחשבותיו וכמו שהוא מקבל תענוגים נפרדים קודם שבאה מחשבתו אל בחי' הדבור ככה גורם חלקי תענוגים אצלו יתברך המשכות שפע וברכה מעולם ועד עולם ממדריגה עליונה עד עולם הדבור ואז נשלם מחשבתו הקדומה שעלה ברצונו הפשוט להוציא מהעלם אל הגלוי והכלל בזה כל אדם ובני איש יחד עשיר ואביון שוים בזה לערך אחיזת נפשו ורוחו ונשמתו בעולמות עליונים כמו כן גורם המשכות השפע מעולם אל עולם בהתעוררות התחתון והוא יתברך מקבל תענוגים מחולקים בכל עולם ועולם תענוג פרטי בפ"ע כמו שאדם הגשמי אחר שמוציא בחי' מחשבתו מכח אל הפועל ויש להחכמה ה' בחי' מוצאות והמשכיל מקבל

חיות והתלהבות מכל בחי' מוצא בפ"ע וכאשר נתבאר לנו פירוש הכתוב על כל מוצא פי ה' יחיה האדם עיין שם במקומו:

ועתה נחזור לענין ויהי בשלם סכו ירצה מול זה האמור בדברינו כי מלת שלם כינוי לבינה ם רבתא מלמרבה המשרה שהיא מ"ם סתומה גם שם סוכתו יתברך אכן בכאן הוא בדרך עראי להיות שעדיין בבחי' העלם טרם יוצא אל הגלוי ועיקר המעון בדרך קבע בציון רומז ליסוד והטעם שעיקר מעונתו יתברך בציון לזה גמר אומר הכתוב ונותן טעם לשבח כי שמה שבר רשפי קשת והיינו כל זמן שעדיין בכח אין שם פרטי תענוגים מחולקים כמו אחרי התלבשות בחי' החכמה הכלולה בפרטות ה' מוצאות וכל בחי' ההתחלקות שיש מקדימת המחשבה עד בואה אל עולם הדיבור וממילא מקבל הקב"ה תוספות תענוג מכל פרט ופרט וכאשר הקדמנו בפתיחת דברינו שזהו עצם תענוגו ית' להוציא מכח אל הפועל ויתפשט אלהותו על כל הנבראים ומעתה אם עיני שכל לך תבין ותשכיל למה בחר ה' בציון אוה למושב לו בציון דייקא כי שמה שבר רשפי קשת ומגן מלחמה ר"ל שמה בבחי' הדיבור יש בחי' שבירה המורה התחלקות כללות המחשבה לפרטיות כי אותיות הדבור המה בחי' פרטיות נגד אותיות המחשבה אמנם לא יתכן לו לאדם לבוא ולהגיע למחוז חפצו להוציא דיבור בשלימות ולקבל פרטיות תענוגים מכל בחי' מוצא בפ"ע כ"א בהקדם לו תחלה מלחמת היצר כי כל זמן שהוא בסוד המחשבה אין שם מגע נכרי ממ"ז כ"כ כמו אח"כ בבואו לבחינת דיבור אשר יש עשרה מדריגות מהמחשבה עד הדיבור ממילא יש ז' הפכיים לערך זי"ה וצריך לקשת וחרב ולכל מאני קרבי ללחום עם יצה"ר הצופה לצדיק לבלבל מחשבתו הקדושה שה וזהו הרמז בכתוב שמה בבחי' הדיבור שבר רשפי קשת כנ"ל אמנם לא יתכן לו כ"א בקשת ומלחמה סלה מול דברינו אפשר לרמוז מה שנאמר בפרשת וישלח ותלד רחל ותקש בלדתה כי נודע רחל מורה על בחינת הדיבור וכאשר נתבאר לנו פ"ה וכרחל לפני גוזזיה נאלמה ע"ש ובלתי אפשרי הולדות בחי' הדבור בשלימות כ"א במלחמה וקרב בקשת ומגן וזהו ותקש בלדתה מלשון קשת וגם יש לרמז בדברי חנה שאמרה אשה קשת רוח אנכי כי חנה כינוי לשכינה ושטן צפנינה ע"ד מאמרם ז"ל שטן ופנינה לש"ש נתכוונו ואמרה חנה על בחי' עולם הדיבור אשה קשת רוח אנכי להורות שצריך קשת ומגן ומלחמה נגד השטן להוציא דיבור לפני אלקים בשלימות ועיקר הרמז במלת קש"ת ע"ד שבארנו למעלה נוטריקון "קריבו "שושבינין "תיקונין השושבינין הם הצדיקים שבכל דור ודור המה יעשו תקונין לשכינה במה שלוקחים לעצמם רמיזא דחכמתא מכל דבר בעולם אפילו מהתחלקות המדריגות ופרטי התענוגים מעלים משם נ"ק המה איברי השכינה ובונין ומתקנין קומה

שלימה וזה עצם תענוגו ית' בבריאות עולם לעולמו בשביל הצדיקים מול זה בא הרמז בתורה וירא יעקב כי יש שבר במצרים ע"ד שמה שבר רשפי קשת כי הדבור הוא מצר ים החכמה מיצר וגבול התפשטות כללות המחשבה והבין יעקב אשר בחינותו בחי' קול ע"ד הקול קול יעקב חלקי התענוגים הרמוזים בה' מוצאות הפה והיינו תיבת שבר המורה התחלקות כללות מחשבה לפרטיות ה' מוצאות ויש בחי' תענוג מכל ה' מוצאות ויש בחי' תענוג מכל מוצא בפ"ע וזאת הגורמת לצאת מן המחשבה אל הדיבור שאם לא כן הלא טוב לו אז מעתה להיות יושב בסוד המחשבה מרוממות עוצם יכלתו יתברך וכמבואר לנו פ"ה ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה ע"ש והנה כל הנ"ל לא נאמר כ"א בהקדם לו תחלה מלחמת היצה"ר לדחות מעליו מ"ז מתערובות חוץ והבלי עולם כמוזכר קשת ומגן ומלחמה ואז נעשה ונצטרף צירוף שם הוי"ה ב"ה וגם מעורר המשכות השפע בד' עולמות אבי"ע כמוזכר בפתיחת דברינו והכל תולה בזה לקשור הקול ודיבור לחכמה ובינה בקשר אמיץ וחזק לזה רומז הכתוב:

ויאמר יעקב לבניו המה ה' מוצאות הפה למה תתראו כאלו אתם שבעים ואינכם צריכים לקבל הארה ממדריגה עליונה מחכמה ובינה כי באמת יעקב הוא בחי' הקול כמדובר וקול מדבר לדיבור להיות שוה אליו להמשיך מקדימת המחשבה הקדושה וע"ד שזכרתי בשם הזוהר מה שפירש אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבואי קול מדבר לדיבור אתי תמשוך מלובן עליון ולזה בא הרמז בתורה להורות לאדם הנהגה ישרה בענייני תורה ותפלה לעשות לו ציווים בדרכי אבותיו הראשונים לבלתי יוציא אותיות יבשים מפיו כ"א טרם פותח פיו להוציא דיבור יראה להמשיך אותם האותיות מקדימת מחשבתו כאשר נרמז ביעקב אבינו היותו בחי' קול הכללות עולמות אמר לה' מוצאותיו למה תתראו כאלו אתם שבעים לבלי צורך הארה ממחשבה הקדומה ואז יש פירוד בין הדביקים והנה כל האמור למעלה לא נאמר כ"א מאיש משכיל אשר רוח אלהים בו והוא כעמודא תקיף בכולא בלתי מתמוטט מפגעי וממקרי הזמנים מבחי' התקשרותו ודבקותו מעבודת הבורא ובכלם מוצא בהם רמיזא דחכמתא לעורר לבו ורוחו ונפשו להשגת אלהותו ית' מצד פעולותיו וכיון שכן בודאי רעיונותיו ומחשבותיו המה טהורים ונקיים בלי מחשבות חוץ ויתכן לו באמת למשוך מקדימת המחשבה עד בחי' הדיבור כיון שבכל מאורעותיו מבין הדעת הגנוז שם כי כבר נודע שהם שלשה כלי אומנות שבהם ברא הקב"ה את עולמו בחכמה ובתבונה ובדעת ומוכרח להיות אלו הבחינות בכל דבר נברא בעולם כי כח הפועל בנפעל והמשכיל הנותן דעתו לזה ממציא מרגוע לנפשו אל כל מקום אשר יבוא לשם מוציא בהם בחי' רמיזא דחכמתא ובחי' הדעת הגנוז

לשם ומתלהב מזה לעבודת בוראו לאפוקי האנשים הבהולים ולהוטים לעשות מעשיהם בלא תבונה ודעת ולא ידעו ולא יבינו אל פעולת ה' להשיגו ית' מצד פעולותיו אזי סיבת מאורעותכם גורמת להם ליפול ממדריגתם וע"ד שזכרנו במקום אחר מה דאיתא בזוהר לערב רב אתהפך מש"ה לשמ"ה והרמז בדברי קדשו בחינת הדעת הגנוז במדריגות הנמוכים זה נקרא משה אתהפך להו לאנשים פחותים לצירוף שמה ושממון הגורמת להם התרחקות מהבורא ב"ה ולזה רמז יעקב אבינו וצוה את ביתו אחריו אופני העבודה: **רדו שמה ושברו לנו משם ונחיה ולא נמות** ובודאי לא היה צריך לצוות אותם לרדת למצרים בשביל אוכל הגשמי כי בלא הוא' בודאי הבנים היו נותנים להם עצה הגונה להחיות נפשם לבלי ימותו ברעב אמנם כאן הורה להם דרך הנכונה לעשות כל פרטי מעשיהם אפילו מעניני גשמיות הכל בהתקשרות ודביקות הבורא ב"ה וגם לבלתי ינזרו אחור באתרמי שהאדם נופל לפעמים במיצר ים החכמה ממקרי ופגעי הזמנים יהיה כעמודא תקיף בכולא לעשות הצירוף שמ"ה צירוף מש"ה והיינו להשיג הדעת הגנוז בכל מעיקים ומאורעות הקורה לאדם בחיים חיותו שזה נקרא מצרים כמבואר ובהכנס הדעת לשם הוא המוציאו ממיצר והורה יעקב אבינו לבניו לרדות ולשלוט בצירוף הנראה שמ"ה ושממון להפכו לצירוף טוב מש"ה והתועלת גדול המגיע אחרי זאת שכרו כפול ומכופל להיות שמעלה איברי השכינה אפילו ממדריגות התחתונים וזהו שגמר אומר ושברו לנו משם ונחיה רמיזא רמז להם אפילו בעניני גשמיות תענוגי עוה"ז הכל נמשך מהשבירה התחלקות מדות הקדושים אורות עליונים מלובשים עתה בצירוף שמ"ה והחיוב מוטל עליכם ועל כל הדורות הבאים אחריכם לעשות צירוף טוב להשיג התלבשות שמותיו וכנויו הקדושים באמצעות פעולותיו וזהו ושברו לנו משם לשון שם ממש להשיג שמו יתברך ונחיה ודאי כי בזה תולה חיות של האדם בעוה"ז וגם חיות הנצחי מזון הנשמה בעולם העליון בעלותה אל מקום מחצבה הראוי ליתן לה בזרוע ידה וכשרון פעולתיה והשם ברחמיו יורינו דרך אמת בעבודתו עבודת הקודש אמן:

ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ יש לכוון בפסוק זה כי הנה השכל של אדם נקרא יוסף כי בלתי אפשרי להיות שום בחי' השפעה זולת אות השפעתו של יוסף היותו בחי' צדיק יסוד עולם ורומז הכתוב ויוסף הוא השליט על הארץ כלומר כשהשכל הוא השליט על הארציות שלא נגרר תחת הזמן התועלת המגיע הוא המשביר לכל עם הארץ איש משכיל כזה יתכן לו לגרום ע"י תורתו ותפלתו הורדת השפע בכל העולמות וממשיך שפע וברכה עליונה מרום המעלות עד מדריגה התחתונה אל בחינת ארציות שלקח לעצמו משם רמיזא דחכמתא ודו"ק:

בזאת תבחנו חי פרעה אם תצאו מזה כ"א בבוא אחיכם הקטן הנה יובן ע"ד דאיתא בזוהר מאן דידע בשיעור קומה יכול לדעת עד אימתי יתמשך אורך גלותא כי הכלל בידינו מספרים הקדמונים אשר בתשלום בירור ותיקון נצוצות קדושות שנתפזרו מאת השבירה אשר כל זאת מגמתינו בתורה ותפלה ומעשה המצות להעלות אלו הנצוצות קדושות למקומם הרמתה ובזה תולה ג"כ בנין קומה של השכינה להכינה ולסעדה עם קישוטיה ותכשיטיה וזה לעומת זה עשה אלקים כמו שיש קומה שלימה בסטרא דקדושה כמוהו יש גם כן בחינת קומה בס"א כאשר שר דברנו מזה בפרשיות הקודמות ע"ש והשכל נותן שמוכרח להיות ממש שוה כל בחי' אבר שיש בקדושה יש ג"כ בקומות הס"א ואם לאו בטלה הבחירה אשר הבחירה צריך להיות חפשים ביד האדם להיות לו אוזן שומעת רק דברי תורה ומוסר הנוגע אל הבורא ולא דברים בטלים וגם עין ראות תמיד ברוממות אלהות ויד פתותה לחונן עניים ורגלים ממהרים לרוץ בבתי כנסיות ובתי מדרשות ולא לעשות עם פרטי האברים היפך הקדושה וא"כ פקח עיניך וראה אשר מוכרח להיות ג"כ בחי' אוזן בקומת הס"א ואם לאו לא היה מקבל שכר בתיקון אזנו לשמוע ד"ת כיון שאין בחי' אוזן רע שמילא מוכרח במעשיו ואין הבחירה חפשית וממילא אין שכר ועונש וזה היפך הבריאה שעלה ברצונו הפשוט להיטיב לנבראיו כידוע מספרים לכפול שכרם בעולם הבא בזרוע ידם הראוי ליתן להם מצד מעשיהם הטובים ולא נהמא דכסופא וכן פרטי שאר האברים יש תמורתם בקומת הס"א אשר מוטל על עם קרובו ישראל לבנות קומת השכינה הנקרא זאת ולהוציא יקר מזולל נ"ק המלובשים בקומת הס"א כאשר נודע למביני מדע שבזה תולה אורך הגלות עד תשלום זה הבירור ותתרוקן קומת הס"א מכל וכל ותעשה כמצולה שאין בו דגים ואז יבוא משיח צדקינו במהרה בימינו א"ס וכאשר רמזנו בפ' חיי שרה ויאמר אחיה ואמה תשב הנערה אתנו ימים או עשור אחר תלך ופירש"י שכך נותנים לבתולה זמן י"ב חודש לפרנס עצמה בתכשיטים ותוכן הדברים שכך נותנים לבתולת ישראל זמן י"ב חודש בסוד י"ב בקר שהיה עומד עליהם לפרנס עצמה בתכשיטיה בזמן הגלות ואחר זמן גמר תיקון קומתה עם תכשיטיה בשלימות תבוא זמן הגאולה אחר תלך כללות כנסיות ישראל ותשוב אל אדוניה ע"ש הענין ותבין כאן. וזה שרמז להם יוסף לאחיו בגלות מצרים ורמז להם על העתיד בזאת השכינה שנקרא זאת קומתך לערך תיקון קומתה יתכן לכם לדעת ולהבין חי פרעה עד אימתי ימשוך חיות הס"א הכינוי לפרעה כי כל מלך שבבחי' מצרים נקרא פרעה כי באמת ענין גלות מצרים נוקב והולך עד ביאת הגואל כאשר יתבאר לנו אי"ה במקומו הכל תולה לעומת תיקון קומת השכינה כמו כן ימהר עת הגאולה ולהבינך עוד את הענין עיין בדרוש

שבועות פ"ה ויהי בחצי הלילה ויחרד האיש וילפת והנה אשה שוכבת מרגלותיו ותוכן הדברים ויהי לשון צער בחצי הגלות הדומה ללילה וראוי להיות על כל פנים תיקון חצי המלכות וכלפי שראה בועז צדיק יסוד עולם בדורו אשה יראת ה' שוכבת מרגלותיו עדיין היא ברגלין ואין איש צדיק בארץ להכינה אותה ולהגביה נגד קומתו ית' על ככה חרד יחרד בקרב לבו אורך זמן הפלאות ביאת משיח צדקינו ע"ש והיינו הרמז בכאן בזאת ודאי היא השכינה הנקרא זאת תבחנו חיות הס"א בחי' פרעה עד אימתי יתמשך זמן הגלות אם תצאו מזה הגלות כי אם בבא אחיכם הקטן הנה הקטן ודאי מי יקום יעקב כי קטן הוא ודוק בזה ותבין:

ויאמר אליהם יעקב אביהם אותי שכלתם יוסף איננו ושמעון איננו ואת בנימין תקחו עלי היו כלנה בכאן הודיעם יעקב אבינו על גודל הפגם שגרמו השבטים במכירת יוסף למצרים מלבד סיבות הגלות ושעבוד הגדול ששעבדו מצרים את ישראל בפרך עוד זאת שגרמו התחלקות מדריגות הקדושים כי אבות הן הן המרכבה ובפרט יעקב בחיר האבות מטתו שלימה בלתי מגע נכרי כידוע מספרים אשר י"ב השבטים מורים על י"ב ברכות אמצעות שמ"ע דחול כנזכר בכוונות מקום מוצאם ואחיזתם בשורשם קומת השכינה ושם המה אחדין דלא מתפרשין ואחר הפגם שפגמו במכירת יוסף למצרים נעשה פירוד בין י"ב גבולין הקדושים וכמוהו הפגם בעולמות עליונים ולזאת מגמתם של הצדיקים לתקן בשורש עליון ובפרט יעקב אבינו לא ציער א"ע כלום צער הגשמי כ"א כל עצמו ומגמתו מה שנעשה פירוד במדות הקדושים לזאת אמר להם אותי משמעו אות השפעתו שכלתם יוסף איננו ושמעון איננו ואת בנימין תקחו ואתם ראו מה החטא גורם כאשר נעשה פירוד והתחלקות המדריגות למטה מסתמא כמוהו ג"כ נעשה למעלה באחיזת נשמתם בקומת השכינה ולזה דוה לבו לתקן במקום עליון לזה גמר אומר בדבריו עלי היו כולנה כלומר עלי למעלה מבחינתי תמן עדיין לא היה שום בחי' התחלקות כנודע למעלה מעולם הבנין רעין דלא מתפרשין היו כולנה באחדות גמור והכל נמשך בסיבת אות השפעתו שנשתלשלו אלו י"ב גבולין מדרגה אחר מדרגה עד עולם העשיה וגרמתם בזה פגם בעולמות עליונים ולזה דוה לב הדווים אנשים היראים והתמימים ולזה כתיב בתורה מה שראה על ככה ליתן להם עצה לתקן פגמם במקום עליון:

ויאמר אליהם ישראל אביהם אם כן איפוא זאת עשו קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה מעט צרי ומעט דבש וגו' ואת אחיכם קחו וקומו שובו אל האיש. ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש ושלח לכם את אחיכם אחר ואת בנימין ופירש"י מזמרת הארץ מדמשבח בארעא שהכל מזמרים עליו כשהוא בא לעולם ולכאורה צריך

הבנה. אמנם בכאן בא להוכיח על פניהם א"כ איפוא שגרמתם ככה בעולמות עליונים כמדובר מעתה החיוב מוטל עליכם לתקן קומת השכינה הנקרא זאת וזהו זאת עשו אותה להכינה ולסעדה בתיקון תכשיטיה להעלות הכל אל שורש האחדות קחו מזמרת הארץ בכליכם הנכון בעיני אשר בכאן למד להם אופני התפלה והאבות סימן לבניהם אחריהם לעשות כמעשיהם כי מהראוי אשר באו"א מישראל יחרד ויפחד בקרבו וידאג מאוד על שנותו את טעמו ולבו לא נכון עמו ית' בחשבו על מה אתא להאי עלמא שפלה בודאי לא לצורכי הגופני להרבות לו הון מהבל ולהשתדל במה שנזדמן לו מן המזון ובמה שימצא לו מדירה נאה ומלבושים נאים ולנהוג בכל פרטי ענייו כדי הסיפוק ולא יחסור לו בהם מאומה הלא כמו זר נחשב בחשבו כזה ומותר האדם מן הבהמה אין וגם ככל הגוים בית ישראל המה הרודפים ג"כ יומם ולילה למלאות תאות לבם אך אחוז הדרך הנכונה ותן לנפשך מן החכמה והמוסר וירא מאוד אשר כבר עברו וחלפו כמה משנותיו כאו"א כפי בחי' ימיו ושנותיו ועתיו ורגעיו להבל וריק מה תיקן בהם שיגיע צד הנאה לבורא עולם ואדם עליה ברא עם מספר ימיו הקצובים לעבוד עבודת בוראו הכל לצורך גבוה ולא צורך עצמו כלום ויותר מזה עינינו הרואות קצת מהלומדים והנודבים את לבם לעבודת הבורא מדמים בנפשם שכבר עמדו במעלה הגבוה ועסקיהם בעבודתם לצורך גבוה ובאמת אחר עיון רב להביט באמת על פנימיות מחשבותיו יבין וישכיל שטעות אתו ועדיין עומד בחוץ עם ראשו ורובו וכל עצמו רק שיקבל טובת הנאה לעצמו וראיתי בני עליה והמה מועטים להיות להם בר לבב לעשות מעשיהם ופרטי עובדתם רק לצורך גבוה בתיקון בנין קומת השכינה ובודאי לא כל מי שרוצה ליטול את השם יבוא ויטול לומר שגם הוא מהעובדים את ה' באמת וכבר ביארנו מזה כמה פעמים אופני יושר בנינה ובמה יתכן לו לאדם לבנות קומתם בשלימות ועוד יתבאר לנו אי"ה לפנים ופתח דברו יאיר וציוה להם לשבטים הקדושים אופן התפלה שהיא רק לצורך גבוה צירופי שמות הקדושים שבזה תולה תיקון בנין קומת השכינה ואמר להם זאת השכינה הנקרא זאת זה הוא עבודתכם קחו מזמרת הארץ כלומר מאותן הזמירות שהשכינה מזמרת ומשוררת לפניו יתברך תמיד בסוד אלקים אל דמי לך שהיא משוררת ומזמרת בהתעוררות התחתונים בהיות עסקיהם בתיקוני שכינה וזהו והורידו לאיש מנחה מעט צרי ומעט דבש וגו' ועיין בזוהר חדש פי' פסוק זה ולשון מעט מורה היות שאין הזיווג בתדירי כ"א לזמנין ע"ש ותבין כאן ועל כן מצינו שהתפלל דהע"ה על שלמה בנו. יפרח בימיו צדיק עד בלי ירח ירצה מה שהזווג עתה לזמנין כמו שמורה מלת ירח שהיא לפעמים במלואה ופעמים בפגימתה ולזאת השפיך שיחו לפניו ית' על שלמה

בנו להיות לו בהירות וזיכוך כ"כ עד שיפרח צדיק כינוי ליסוד להיות לו בחינת הפרחה והקמה להשפיע לנוק' בלתי הפסק ובמה יתכן לו לגרום הקמת ברית עליון היינו בזיכוך המדות בהיותם נקיים בתכלית בלתי מגע נכרי כלל ותערובות מדות הפכיים וזהו יפרח בימיו דייקא המה המדות הנקרא ימים יהיו טהורים ממום ובזה תולה הפרחה והקמה לברית עליון בלתי הפסק וזהו עד בלי ירח ואיש אשר אלה לו עולה לו כהוגן תורתו ותפלתו להוציא דיבור לפני אלהים בדו"ר כיון שכל מגמתו והתאמצו רק לצורך גבוה וגורם דבורים לשכינה לשורר ולזמר לפניו יתברך ועל דרך שביארנו פי' הפסוק: ויצא יצחק לשוח בשדה שהוא לרוב בהירותו והשתדלותו רק לצורך גבוה ולא לצורך עצמו כלומר גרם עם בחי' דבורו דבורים לשכינה להתפאר עמו לזמר ולשורר למעלה וזהו ויצא יצחק לשוח לשון דיבור יצא עם בחי' תפלתו לדבר בשכינה הנקרא שדה יהיה הוא המדבר בהשכינה בשירות ותשבחות שמזמרים לפניו ית' תמיד. והנה מול דברינו הזהיר להם יעקב אבינו והורידו לאיש מלחמה מנחה השכינה נקרא מנחה כמו דאיתא בזוהר להורות לגרום היחוד תמיד בלי הפסק:

ואת אחיכם קחו וקומו שובו אל האיש ירצה שבלתי אפשרי לשוב אליו ית' באמת כ"א בהקדים כל התנאים המבואר וזהו ואת אחיכם קחו לגרום לו הקמה בשלימות להשפיע ואז יעלה לכם לשוב אל איש מלחמה כמדובר:

ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש יובן על דרך ששמעתי בשם **המוכיח** בצרתה לי קראתי ויעננני ולכאורה אות ה' מיותר אמנם ירצה לרמוז בהיות כל עצמי לצער צרות השכינה ולא צרות עצמי אז קראתי בתפלתי וידעתי שיעננני בודאי ואם לאו אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם למעלה ולזה אנו מתפללין ושואלין בסליחות הב לן שאלתין ובעותין דלא נהדר ריקם מן קדמך להיות הכרתינו חלושה ואין אתנו יודע עד מה איך להתפלל כאשר דורות הקודמות שאלתינו ובקשתינו אשר הוא ברחמיו וברוב חסדיו יתן לנו בעצמו דבורים בתפלה בימים הנוראים מה להתפלל ומה לשאול לפניו עבור תיקון עולמות עליונים ובהיות כן' בטוחים אנו באלה שבודאי לא נהדר ריקם מן קדמך ויש לרמוז שהתחנן יעקב אבינו ואל שדי יתן לכם רחמים רחמים ממש היינו דבורי תפלה ותחנונים לפני האיש דייקא ולא לצורך עצמם כמדובר:

ושלח לכם את אחיכם אחר ואת בנימין ופרש"י את אחיכם זה שמעון אותיות שם עון. והכוונה כי בודאי תיכף שהאדם מכין א"ע לתורה ולתפלה אזי באים אותן האותיות שעשה מהם צירופים בעניני גשמיות ורוצים עליה על ידו להגביהם לשורשם ולהופכם לצירופים קדושים וטהורים באופן שנתבאר כמה פעמים ואיש המשכיל כאשר באה

לו מ"ז ומעורבות מגשמיות עוה"ז רעיוניו יבהלנו מאיזה מן המדות נמשכה מחשבה כזה אם ממדות האהבה או היראה וכו' ויתקן מדה זו בשרשה ואדרבא יוסיף כח מדה כנגד מדה ויהפוך צירוף הגשמי לעשות מאותיות אלו צירופים של אהבה או יראת אלקים לערך מהות המחשבה הבאה לו בתוך התפלה ובזה יכול לתקן מה שעיות תחלה והשליך אותיות התורה בחיצונים וזהו ושלח לכם את אחיכם אחר ופירש"י שמעו"ן צירוף שם עון היינו מחשבה זרה שעשה תחלה צירוף לא טוב צריך לזה עזר אלוה לכונן מחשבותיו לדעת איך להפשיט צורה הגשמית ולהלביש צורה רוחניות צירופים קדושים ולזה התפלל אב רחמן על הבנים שהקדוש ב"ה בעצמו יתן לכם רחמים כמדובר וגם ושלח לכם את אחיכם אחר מלת ושלח משמעו ל' הפשטה כתרגום ויפשיט וישלח ירצה לרמוז הוא ברחמיו הגדולים יתן לכם שכל והכרה חזקה לדעת איך לפשוט צורה של צירופי גשמיות המרומז בתיבת אחיכם אחר זה שמעו"ן צירוף שם עו"ן ולהלביש צורה הרוחניות צירופי תורה ותפלה וכלפי דברים הנאמרים באמת תבין ותשכיל דברי רש"י מעתה אינכם חסרים כלום אלא תפלה והכוונה כי אנו בני ישראל שואלים ומתפללים תמיד בכל יום המלך יעננו ביום קראנו ולכאורה יש לתמוה מה זה דייקא לענות ביום הקריאה הלא יש לך אדם שעיקר שאלתו ובקשתו לעזר אלקים ביום מחר ולפעמים הרבה ימים לעת הצריך לו והנכון עיקר הכוונה בהשפוך שיחנו לפניו יתברך שיתן לנו שכל והכרה חזקה לדעת איך להוציא דבור לפניו יתברך תיבות שלימות וצירופים קדושים שהם דברים העומדים ברומו של עולם ובאמת ישועה כזה צריך תיכף ומיד בעמדו להתפלל כיון שנפשו יודעת מאוד איך הוא חסר עיקר התפלה מה יאמר ומה ישאל לפניו יתברך בתיקון עולמות עליונים לזה צריך עזר אלוה לשלוח לו דבורים קדושים להוציא דבור בשלימות לצורך גבוה ולא לצורך עצמו וזהו שאנו מתפללין לפניו יתברך המלך יעננו ביום קראנו דייקא תיכף בעת הקריאה כי כל אחד ואחד מישראל הלב יודע מרת נפשו איך הוא איש בער ולא ידע הבין עניני התפלה ועיקר הבקשה בפתיחת התפלה שהענין תהיה בעצמיות התפלה ביום הקריאה למלאות חסרונו לידע הבין עבודה שבלב היא התפלה וכזה נרמז בדברי רש"י ומעתה כלומר אם כן מחשבותיכם כמבואר אשר הורה להם ענין התפלה אינכם חסרים כלום אלא תפלה ואותה דייקא אתם צריכים לבקש מאתו יתברך לדעת איך להתפלל לפניו שבזה תולה עיקר בנין קומת השכינה ותיקון עולמות כידוע מכוונות לאנשים משכילים כל זאת הורה אבינו בפסוק זה קחו מזמרת הארץ בכליכם וכמבואר אותן הזמירות שבארץ עליונה מזמרת ומשבחת תמיד ולזה פירש"י מזמרת הארץ מדמשבח בארעא לשון שבח

והודאה תקחו כזה בכליכם היינו אותיותיכם הנקרא כלים שהכל משבחים ומזמרים עליו כשהוא בא לעולם ירצה לרמז התעוררות ישראל בהתלהבות בהתבוננם גודל טוב ואיך שימצא אורות בהירים ורוחנים הנעלם מרעיון לבות בני אדם ומשמעות מלת הוא מורה על עולם המחשבה עולם העליון ולכן כתיב לשון נסתר כשהוא היינו אורות נעלמים ונסתרים באים לבחי' התגלות בהתלבשות מדריגות גשמיים הנמוכים בעוה"ז וזה הגורמת לעורר לבבם בהתלהבות גדול לזמר ולשבח לפניו יתברך ומה מאוד עמקו דברי רש"י שהכל מזמרים ומשבחים עליו כשהוא הוא דייקא עולם המחשבה בא לעולם כמדובר והבן הענין מה כתיב:

וירא יוסף אתם את בנימין ויאמר לאשר על ביתו הבא את האנשים הביתה וטבוח טבח והכן כי אתי יאכלו האנשים בצהרים ויראו האנשים כי הובאו בית יוסף וגו' ויכינו את המנחה עד בא יוסף בצהרים כי שמעו כי שם יאכלו לחם ופירש"י ויכינו הזמינו עטרוהו בכלים נאים במקראי קודש אלו מרומז אופן המועיל להם לכללות ישראל להוציא דבורים בתורה ותפלה בשלימות לבנות קומת השכינה אשר במאוד מאוד צריך האדם להתבונן ולהסתכל על בחי' דבוריו להיותם בשלימות במילוי הארה מקדימת המחשבה עד ה' מוצאות הפה הכל במחשבה טהורה התלהבות הבורא וכבר עבר הביאור לפנינו שלא יתכן לו לאדם להגיע למעלה מובחרת כזה כ"א בהקדם לו מתחלה הנהגה ישרה ונכונה בכל פרטי ענייניו ועובדותיו אפילו הגשמיים שבלתי אפשרי זולתם מעשהו בהם בחכמה ובתבונה בהתקשרות הבורא ב"ה ועושה לעצמו שמירה כפולה ומכופלת לבלתי נטות עם מחשבתו למדות הפכיים לאהוב ח"ו אהבה רעה או יראה זולת הבורא או הת"ת זולת תפארתו קודש כ"א מעלה כל מדותיו לשורשם וכאשר דברנו מזה כ"פ אם כן מעשיו אזי ממילא הוא מקושר תמיד בפנימיות מחשבתו אל אותיות התורה אפילו בעוסקו בחוץ ולכן בנקל לו אח"כ להוציא דיבור לפני אלקים בתורה ותפלה באין מ"ז ותערובות חוץ כ"א מכניס כללות מדות הקדושים שהוא מקושר עמהם בעבודתו בחוץ עתה מכניס אותם אל האותיות והתיבות של תורה ותפלה. וזה הרומז בתורה ויאמר לאשר על ביתו הרומז לתיבה של תורה ותפלה הנקרא בית הבא את האנשים הביתה האנשים כללות הו"ק בסוד י"ב גבולי אלכסון מלמעלה למטה ומלמטה למעלה ובחי' יוסף מורה על אות השפעת השכל ע"כ אמר ומורה דרך הנכונה לאשר על ביתו כלומר למי שנותן לבו ונפשו להוציא דבור ותיבה הנקרא בית לא יגיע למחוז חפצו כ"א הבא את האנשים הביתה היינו כלליות ז' מדות צריך להביאם הביתה כמדובר וטבוח טבח והכן כלומר מאוד מאוד צריך לטבוח טבח את היצה"ר להכין א"ע לדבורים כאלו להתפלל רק

עבור תיקון קומת השכינה וגמר אומר בדבריו כי אתי יאכלו האנשים בצהרים משמעות יאכלו לשון זווג כמו אכלה ומחתה ולמד להם סדר היחוד שבלתי אפשרי להגמר בשלימות ולא יתכן להם בחי' היחוד זולתי והיינו כשמשפיעים כלליות הו"ק דרך מעבר היסוד להשפיע לנוק' ולזה אמר אתי עמי שאני בחי' מרכבה ליסוד עליון יאכלו האנשים יעלה להם לגמור היחוד בשלימות ולא זולת ומעתה בין תבין אשר לפניך אם עיני שכל לך יפה שיחתן של אבות מתורתן של בנים איך מרמזים לנו עניני תורה ותפלה אשר נוקב והולך עד ביאת משיחנו במהרה בימינו וכתיב וייראו האנשים כי הובאו בית יוסף ונתבאר לנו במקום אחר הענין והכלל כי כל זמן שהאדם בסוד המחשבה יתכן לו לחשוב ברוממות והשגת אלהות כאשר יכול שאת ואפילו אם הוא בספק בבחי' עצמו אם מכוון האמת עכ"ז רשאי לחשוב בסוד מחשבתו והבוחן לבות וכליות מצרף מחשבה טובה למעשה ובלבד שיכוין את לבו לשמים לא כן כיון שהגיד אינו חוזר ומגיד כי' הדבור אין להשיב ובאמת בקושי להם לצדיקים אמיתים להוציא דיבור עד שמתבוננים ושוקלים בפלס מאזני שכלם טרם שיוציא דבר המלך אם כיוונו האמת ושוב אין בידם להשיב. מול זה בא הרמז בתורה וייראו האנשים היראים והשלימים ומה היא היראה כי הובאו בית הנקרא תיבה הביאו לשם את יוסף אות השפעת שכלם וכיון שהגידו חרד יחרדו בקרבם אולי לא כיוונו על האמת ודבר המלך אין להשיב כן הוא דרך הצדיקים החרידים על דבריהם יומם ולילה להוציא דיבור בחכמה ודעת ומצינו השבטים קדושים קיימו וקבלו עליהם כאשר צוה אותם יעקב אביהם והורם ענין התפלה כמוזכר לעיל והורידו לאיש מנחה מה כתיב ויכינו את המנחה עד בא יוסף בצהרים התורה מעידה עליהם שהכינו וסעדו את השכינה בקישוט מדותיה ותכשיטיה להיות כלי מוכן ומוכשר לקבל אות ההשפעה וזהו ויכינו את המנחה כנוי לשכינה הנקרא מנחה כ"כ עד שגרמו שבא יוסף מדת היסוד בצהרים ואיתא בזוהר בתוקפא דשמשא להורות חמימות תוקף אות השפעה המקבל מבחי' שמש וזהו שפירש"י הזמינו עטרוה בכלים נאים היינו שהזמינו והכינו אותה בקומה שלימה בבחי' תכשיטיה במה שעטרוה בכלים נאים אותיות נאים ומפוארים במילוי הארה מקדימת המחשבה כנ"ל ודו"ק:

ויגש

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באזני אדני ואל יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה. להבין הענין נראה כי הנה זכרנו כמה פעמים היות עיקר. עבודת האדם ומגמתו בתורה ובתפלה מהראוי להיות רק עבור השכינה אכן יש כמה סוגי בנ"א באופני

העבודה יש לך אדם שסובר שהוא מתפלל עבור צורך גבוה ובאמת לבו בל עמו ועיקר כוונתו לשאול אוכל לנפשו וכדומה מצרכי גשמיות ולכן אין תפלתו נשמעת ומצינו לרז"ל שנתעוררו מפני מה היו הראשונים מתפללים ונענים מפני שהתפללו בשם ויש לרמוז בדבריהם ע"ד המוזכר בפרשה הקודמת שאמר יעקב אבינו אם כן אפוא זאת עשו עיקר עשייתכם ועובדותיכם רק לעשות שם היא השכינה הנקרא שם כמ"ש ויעש דוד שם כנודע ות"ח נקרא בנאים ע"ש שעוסקים תמיד בבניינה של השכינה והורה להם אופן התפלה קחו מזמרת הארץ בכליכם היינו אותן הזמירות אלהים אל דמי לך קחו זאת באותיותכם הנקרא כלים להפוך כל הצירופים שעסקו עמהם לצורכי גופו לעשות צירופי שמות וכינוים לקראתו יתברך לפיהם ואז קריאת שמות עולה לו כהוגן ואם לאו איך לא יכסה ץ פניו מלא בושה וכלימה מי הרשה לו אותן השמות והכנויים ולב אין להשיגו יתברך מצד פעולותיו אשר ככה נקרא באחת משמותיו כאשר יתבאר לנו כל זה אי"ה לקמן בפ' שמות ע"ש. מי שהולך בשוקים וברחובות ומאת ה' שכוח לבו אזי אפילו בעומדו להתפלל וקורא אותן השמות שסברו לנו אנשי כנסת הגדולה אינו כי אם לשון רמי"ה רם י"ה שמחשבתו ובינתו המורים שני אותיות י"ה מרומים ומוגבהים המה משני אותיות ו"ה המורים בחינת קול ודיבור כאשר הארכנו מזה בכמה מקומות ונמצא אפילו מדבר גדולות עם כל זה לשונו תהלך בארץ רק עניני ארציות רק דברי מרמה שאין הקול והדיבור דומה לקדימת המחשבה ולכן אנו רואין כמה בנ"א גם בני איש מתפללים ואינם נענין וכמה דורות שהיו לפנינו ועל כל זה אנו בגלות המר הזה ובודאי מדרך הטוב להטיב לנבראיו תמיד ולהשפיע לנו כל טוב אך אנו הגורמים כל זאת שאין לנו דבורים כאלה שיוכלו לבקוע רקיעים שימלא מבוקשינו וכתיב כי יעקב בחר לו י"ה להבין לכאורה מי הוא זה שלא בחר לו יה הלא תשאל לכל או"א מישראל מגדולם ועד קטנם למי אתה יאמר לה' אלהי ישראל אל זה בחרתי לי לאלוה אמנם יש לרמוז בתיבת בח"ר נוטריקון **ב**וקע **ח**לוני **ר**קיע ואנו בני ישראל כולנו איש אחד נחנו עדת יעקב כמבואר לנו ואנו מכונים בשם יעקב ומורה הכתוב כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו כלומר יש לאל ידו של יעקב לבקוע רקיעים עם תפלתו בהיות בלא שפתי מרמה והתועלת לו י"ה ממשיך אליו אלהותו יתברך ויענהו ומכל צרותיו יצילנו ומעתה תבין דברי חכמים ורמיזתם מפני מה הראשונים מתפללים ונענים מפני שהתפללו בש"ם נוטריקון **ב**לא **ש**פתי **מ**רמה שהמחשבה והבינה וקול ודבור היו מקושרים בקשר אמיץ וחזק בלתי מחשבה המעורב בגשמיות עוה"ז רק לעשות שם לבנות קומת השכינה להכינה ולסעדה בכל פרטי מדותיה הקדושים וזה כלל גדול בעבודה שהמשכיל צריך ליקח לעצמו רמיזא

דחכמתא מכל דבר בעולם אפילו בעסקו בחיצונית יעלה ויגביה משם אותיות התורה שהם איברי השכינה ובעת עומדו להתפלל כשמתחיל לנענע אותיות התפלה מתנענע ג"כ אותיות וצירופים שעסק בהם לצרכי הגוף ואז גורם יחודים וזווגים דהיינו שהשכינה יש לה דבורים במה להתפאר חזי במה ברא אתינא לקמך שיש חכמים כאלה שיש להם זה השכל להעלות משם אותיות התורה אפילו ממדריגות התחתונים הפחותים מצרכי גופם יכולים להשיג משם התלבשות אלהות נמצא הם הם הגורמים לה דבורים להיות משוררת ומזמרת בתדירה בהתעוררת התחתונים בסוד אלהים אל דמי לך ולזאת צוה יעקב לבניו זאת עשו השכינה הנקרא זאת עשו אותה תמיד ותקנו להיות לה בחי' קומה שלימה ע"י עובדותיכם הטובים ובפרט ע"י דבורי תורה ותפלה באופן המבואר קחו מזמרת הארץ בכליכם כל עצמיכם באותיות של תורה ותפלה הנקרא כלים תקחו רק זמירות הארץ הידוע והורידו לאיש מנחה כי להיות שיוסף נפל למצרים וכבר רמזתי למעלה שזה סוד שהצדיק נופל למיצר ים החכמה שאין לו התפשטות השכל לנהוג א"ע בעבודת הבורא ע"ש באורך אמנם בהיות לכם זה השכל כנ"ל תגרמו יחוד עליון שצדיק יסוד עולם ישפיע לשכינה ולא תלך ההשפעה ח"ו לחיצונים וזהו והורידו לאיש ליוסף את המנחה הוא השכינה וע"ד שזכרנו שאמר דהע"ה והראני אותו ואת נוהו אות השפעתו יתברך ואת נוהו קודש שתוליך ההשפעה במקום הראוי לביתו נאוה קודש ולא לחיצונים ח"ו ובאמת כתיב ויכינו את המנחה עד בוא יוסף בצהרים כלומר שהכינו ותקנו את השכינה בקומה בנו"ה ומתוקנת להיות ראוי לזווג ע"ד שכתוב זאת קומתך דמתה לתמר ודרשו בזוהר ע"ש והם השבטים קדושים הכינו ותקנו אותה כ"כ על מתכונתה עד בא יוסף הוא אות השפעה בצהרים בתוקפא דשמשא לזה גמר אומר הכתוב כי שמעו כי שם יאכלו לחם ירצה תיבת שמעו משמעו לשון הבנה שמע כלומר הבן והם הבינו ששם יוכלו לעשות יחוד כי לשון אכילה מתייחס בלשון זיווג כנודע וזהו ויגש אליו יהודה מי שהוא צדיק מקרב הכל אל הבורא ב"ה מעלה כל בחי' ההתחלקות לשורש האחדות וכאמור זאת עבודת יהודה מכונה בשם צדיק אשר בכל דור דור ויאמר בי אדוני ידבר נא עבדך דבר ויש לדקדק אומרו ידבר שהוא פועל יוצא כי באמת כל עצמו של צדיק האמיתי ותשוקתו בתפלה אינו שואל בעבור צורך עצמו כ"א הכל עבור השכינה שיהא לה דבורים להתפאר בהתעוררת התחתונים ואם לאו היא כ"י בסוד אלמית שאין לה דבורים לומר לפניו יתברך ולזה דוה לבם ולכן פתיחת דבורו של צדיק יאיר לשאול עבור השכינה וזהו ידבר נא עבדך פועל יוצא מוסב על השכינה הנקרא דבר ידבר אותה לגרום לה דבורים וזמירות ותשבחות והפעולה גדולה המגיע תועלת לצדיק

המתפלל כזה נרמז בגמר הכתוב ואל יחר אפך בעבדך כי בהיות האדם מוציא דיבור לפני אלהים בתפלה ובתחנונים הכל לצורך עצמו הבהמיות בוחנין למעלה בהיכלות פרטי דבוריו אם ראוי לעלות למעלה ואם לאו גורם ח"ו חרון אף כדאיתא באדרא קדישא ע"ש אמנם אם כוונתו ומגמתו רק עבור דבורי של השכינה אל יחר אפך בעבדך ודאי וטוב בזה ובבא אמן:

ובאופן אחר **ויגש אליו יהודה** נראה לבאר על דרך הקבלה דהיינו בחינת מלכות הנקרא יהודה נגש אל יוסף הכינוי לצדיק יסוד עלמין לקבל מבחינתו שפע וברכה עליונה ואם נפשך לומר שהיפך הדברים כיון שיוסף היה אז באותו הזמן מלכות ולא יהודה אמנם זאת ידוע למביני מדע שבחינתו של יוסף העיקרית הוא מדות היסוד המשפיע לנוקבא מכללות הו"ק ויאמר בי אדני כלומר תוליך השפע מבריכה עליונה בי דיקא למקום הראוי שם אדני ולא למקום הזולת ח"ו כי אם בארצות החיים אמן סלה:

ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו ונראה לפרש בהקדם פסוק מפרשת ויצא ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים ופרש"י לאחיו הם בניו שהיו לו אחים נגשים אליו לצרה ונראה הענין כי כבר נודע שיעקב הוא בחי' קול והקול אומר לאחיו הם בניו דהיינו חמשה מוצאות הפה לקטו אבנים הם אותיות הנקראים אבנים וברצונו של בחי' הקול שהגוזזים יחתכו את הקול פשוט לעשות פרטי אותיות ולהצטרף תיבות בשירות ותשבחות להבורא יתברך ולזה יש לכוון בדברי רש"י שהיו לו אחים נגשים אליו בצרה כלומר בצר ה' מוצאות לחתוך את הקול וללקוט ממנו אותיות והנה אנו רואין לפעמים נתרבה השכל באדם ולא יכול לדבר דיבורים בשלימות להיות נבהל מריבוי השכל הנשפע אל בחי' הדבור כנראה מתינוק חכם ורך בשנים כששואלין אותו איזה דבר הלכה עינינו הרואות אפילו יודע ומבין הדבר חכמה ששואלין אותו עכ"ז אומר שלא כסדר מחמת שהחכמה שופעת בשכלו פתאום אומר את המאוחר קודם והקדומה אומר לבסוף מורה היות רבוי השכל השופע ואין לו כלים מוכנים מלהכיל את החכמה להתפשט על מכונה ולכן מגמגם בלשונו מלהוציא הדבורים על הסדר והנה כמו כן לפעמים בא אור והתלהבות גדול לאדם בתוך תפלתו שאין כח לה' מוצאות הפה המחתכים את הקול להוציא והנראה שזה הנרמז בכאן ויאמר יוסף אל אחיו הם בניו הנגשים אליו לצרף ה' מוצאות העוד אבי בחי' החכמה מקדימת המחשבה חי בריבוי הארה כי יוסף הוא אות השפעת השכל כמבואר לעיל ע"ש. ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו ולהבינך עוד את הענין כי נודע מספרים שמדות יוסף הוא ביסוד המשפיע אורות עליונים בהעולמות כי מאתו התגלות מאורות עליונים

והוא המשפיע לשכינה ונתגלה עוד יותר על ידי התלבשותם ונתגשמו קצת עד שיהיה צד תפיסה לרעיון לבות בני אדם שבלתי אפשרי לתפוס ולהשיג מאורות עליונים כי אם באמצעות התלבשות השכינה וכמו כן נוהג באדם התחתון יש בחינת קדמת השכל שאין לו הרגשה ואח"כ באים בחינת חמשה מוצאות הבינה אזי ע"י המשכות הבינה מן החכמה נתגלה קצת להיות צד תפיסה בקדימת המחשבה בהתגלות מעט ואפשר לרמוז בדבריהם ז"ל שאמרו נכנס יין יצא סוד ידוע יין כינוי לבינה ע"ד הבן בחכמה שהבינה ממשיך המשכות מהחכמה כמו שהארכתי מענין זה במקומות אחרים והמשכיל על דבר ימצא טוב ואז ע"י המשכות הבינה יש בחינת התגלות מעט לחכמה וזהו נכנס יין הכינוי לבינה להמשיך המשכות מקדמת השכל אז יצא סוד החכמה להתגלות להיות צד תפיסה והזוהר קורא לבינה קלא דלא אשתמע אך קול הנשמע הוא בה' אחרונה והסימן והקול נשמע בית פרעה היינו פרע לשון התגלות ה' מוצאות נשמע הקול והנה אם מחשבתו היא גדולה ביותר איננה יכולה להתלבש ולהצמצם בכלי חמשה מוצאות הפה כנאמר. ולזה רומז הכתוב ולא יכלו אחיו המה הה' מוצאות נקרא אחים כמוזכר לא יכלו לענות אותו את יוסף בחינת התגלות השכל הריביי כי נבהלו מפניו לגודל רוב השפעתו לא יוכל להתלבש בה' מוצאות להוציא דבורים בשלימות על סדר הנכון ואח"כ כתיב וינשק לכל אחיו וגו' ואחרי. כן דברו אחיו אתו ירצה הגם שמתחלה נבהלו מפניו לרוב השפעת השכל הריבוי שלא יכול להצמצם בה' מוצאות שהם בחי' כלים אליו אמנם אח"כ כשמתבונן במעוז שכלו ומסדר בעצמו איך להתנהג עם החכמה השופעת דברו אחיו אתו ממש עם זה השכל בעצמו על סדר הנכון והקול נשמע בית פרע ה' ה' מוצאות לאמר דבורים בשלימות ודו"ק כי נכון:

בפסוק **ועתה לא אתם שלחתם אותי הנה כי האלהים וישימני לאב לפרעה ולאדון לכל ביתו ומושל בכל ארץ מצרים מהרו ועלו אל אבי ואמרתם אליו כה אמר בנך יוסף שמני אלהים לאדון לכל מצרים רדה אלי אל תעמוד. וכלכלתי אותך שם כי עוד חמש שנים רעב פן תורש אתה וביתך וכל אשר לך. והנה עיניכם רואות ועיני אחי בנימין כי פי המדבר אליכם והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים וגו' והורדתם את אבי הנה.** הנכון אשר בכאן נרמז הערה הנזכר שדברנו עד הנה וראה גם ראה כי כל התורה נקרא דרך כי היא המדריכה את האדם השלם לעלות בהר ה' והכל הוא למוד לאיש הישראלי להבין ולהשכיל איך להוציא דיבור לפני אלהים בתורה ותפלה כאשר הארכנו מזה למעלה ומתוכם של בחינת הדיבורים ידבק האיש השלם בצור עשהו ולא יתכן לו לאדם בזה כ"א הגבר אשר נוכח ה' דרכו וכל מעשיו אפילו בהשתמש בצרכי ההכרחים הלוך ונסוע

לקרב הכל אל ה' וכל עצמו בהשתדלותו הכל עבור השכינה בודאי גורם פעולות גדולות עם דיבורי תורה ותפלה להיות שכלו בהתפשטות לדעת ולהבין איך להמשיך מקדימת המחשבה עד בחי' הדיבור והתיבה היא ברשותו להתבונן ולשקול בפלס מאזני שכלו אם להוציא תיבה משפה ולחוץ או לעצור במילין לאפוקי פחותי הערך אשר לא הכינו את אל רוחם ההולכים בחושך ושטופים בקברות התאוה ויוצאים לפעלם ולעבודתם עדי ערב לאסוף ולכנוס הון מהבל וחשוקיהם כסף ומאת ה' שכוח לוח לבם הוא המעכבת על ידם לנהוג את דיבורם בישרה ונכונה ומתרמי לפעמים בלא דעת ידברו והוציאו איזה דיבור שאינו כרצונם עד שמתרעמים על פחיתת ערכם והעדר שמירתם לפיהם מחסום מלהוציא דיבור מורה היות שאין הדיבור ברשותם להיות מושלים עליו כאשר ברצונם מה יאמרו ומה ידברו. ומעתה בני תבין דברי יוסף בהתגלות אל אחיו וכבר קדם לנו אשר בכאן נרמז אופן ענייני הדיבור כי יוסף הוא אות השפעת השכל מקדימת המחשבה ואחיו המה חמשה מוצאות הפה ובחינה זאת ישנה בכל אדם ובכל זמן מכירת יוסף והורדתו למצרים היינו בעת עסקו בצרכי גופו ומדריגות התחתונים ומדבר דברי פחותים אזי יוסף הוא במיצר ים החכמה ואם נותן דעתו לזה לעשות בהתפשטות השכל ולכלכל דיבוריו במשפט בכל פרטי ענייניו שיגיע צד הנאה לבורא עולם מעובדותיו אפילו הבהמיות אזי הוא מוציא את יוסף ממיצר ים והוא המושל ושליט על חמשה מוצאותיו להנהיגם כרצונו מול זה בא הרמז בתורתינו הקדושה ועתה לא אתם שלחתם אותי הנה כי האלהים ירצה אם נותן דעתו בכל ענייניו כי הכל הוא מאת האלהים והתועלת המגיע וישימני לאב לפרעה כינוי לבחי' הדיבור פרע ה' לשון התגלות חמשה מוצאות הפה ולאדון על בחי' הדיבור שנקרא בית והכל נמשך מזה ומושל בכל ארץ מצרים מכאן בא האדם על מעלה המובחרה הזאת להיות אדון על בחי' דיבוריו נמשך מכאן להיות טרם בואו אל בחי' הדיבורים ובעוסקו בצרכי גופו גם שם אור לו ויש לו התפשטות השכל לעשות הכל בהתקשרות ודביקות הבורא ולא למלאות תאות לבו הבהמות והכרתו חזקה להבין ולהשכיל אפילו בארציות וגשמיות יש שם התפשטות אורות בהירים ומאירים כ"א עתה הם במיצר ים והוא לוקח משם רמיזא דחכמתא להשיג רוממות אלהות וזהו ומושל בכל ארץ מצרים כמדובר וזה גודל התועלת לנהוג את דיבורו כרצונו לשלוט עליו ויוסף הצדיק לעוצם הכרתו מעידה עליו התורה ויוסף הוא השליט על הארץ כמבואר למעלה והוא יכול להתפאר א"ע במעלה המובחרת וישימני לאב לפרעה ולא לזולתו ולכן צוה לאחיו ואמר להם:

מהרו ועלו אל אבי ואמרתם אליו כה אמר בנך יוסף שמני אלהים לאדון לכל מצרים רדה אלי אל תעמוד. ירצה כה אמר בנך יוסף ולא כל אדם זוכה לזה כ"א יוסף להיותו מדות מרכבה ליסוד עולם המשפיע אל מלכות בחי' דיבור וצוה לאחיו המה ה' מוצאות הפה לדבר עם אביו הקול קול יעקב שבלתי אפשרי להוציא דיבור זולת הקול המקושר אל קדימת המחשבה משפיע באמצעות הלשון בחי' יסוד אל הדיבור חמשה מוצאות ויש להבין בדברי הזוהר שדרש ע"פ כי יעקב בחר לו י"ה עד כאן לא ידענא מאן בריר למאן אי קב"ה בריר ליה ליעקב או יעקב בריר ליה לקב"ה אלא ממה דגלי קרא ידענא דקב"ה נטיל ליה ליעקב לעדביה וכו' ת"ח הכי נמי. יעקב בריר אחסנתיה ועדביה לחולקיה וסליק לעילא מכל דרגין ע"כ הנה הגם שכוונת הזוהר עמוק ומי יכול לעמוד על סודו נראה לרמוז בדברינו כי הנה כבר קדם לנו הדבור איך באמצעות הדיבור מקדימת המחשבה עד ה' מוצאות נבנה ונצטרף צירוף שם הוי"ה ב"ה באופן המבואר ולא יתכן כזאת כ"א במחשבה טהורה ונקיה בקשר אמיץ ע"ש וטרם מוצא דיבור אפילו בחושבו מרוממות אלהות לא נבנה ונצטרף אותו הצירוף הקדוש ונמצא כמו שבחי' הקול צורך לקדימת המחשבה כמוהו צורך ג"כ קדימת המחשבה להתלבש בקול לתועלת המבואר וזהו כלל הצריך לפרט ופרט הצריך לכלל בכדי שתבנה ותכונן צירוף הוי"ה בשלימות וזהו כי יעקב בחר לו י"ה כלומר יעקב בחינת קול בחר לו י"ה והיינו הקול המלובש בה' מוצאות הפה המה ב' אותיות ו"ה ולבלתי היות לשון רמי"ה בחר לו ב' אותיות י"ה לחבר ולדבק י"ה בו"ה ביחוד שלם באמצעות הדבור וכל זה נרמז בדברי הזוהר עד כאן לא ידענא וכו' אלא ממה דגלי קרא ידענא דקב"ה נטיל ליה לעדביה את יעקב והכי נמי יעקב בירר אחסנתיה ועדביה וכו' להורות את סוד התקשרות בחי' הקול לקדם המחשבה לבנות ולכונן בית הוי"ה ב"ה ודוגמתם נעשה יחוד בד' עולמות אבי"ע בשרש ד' אותיות הוי"ה ב"ה כידוע. לעומת דברינו יש לרמוז בתורה הקדושה שאמר יוסף מהרו ועלו אל אבי ודא הידוע המורה קול כה אמר בנך יוסף מדות היסוד שמני אלקים לאדון לכל מצרים הוא הדיבור אשר ע"י נבנה בחי' הדבור בהשפיע לשם הארה מקדימת המחשבה ולכן החיוב מוטל עליכם למהר לעלות ולדבק בקדימת המחשבה כי הפרט צריך לכלל כמדובר וגמר אומר בדבריו רדה אלי אל תעמוד ירצה רדה הארה עליונה מלובן עליון אלי כמבואר למעלה קול מדבר לדיבור אתי מלבנון כלה ע"ש וזהו רדה אלי ותמשיך מלובן עליון אל תעמוד ודאי משמעו לשון עכבה להזהיר בא ולצוות אל תעכבו תוקף ועוז ההשפעה מחכמה מלהוריד מהרה אל היסוד להשפיע אל הדיבור ותועלת גדול המגיע וכלכלתי אותך שם דבר גדול רמז בכאן על המחיה והכלכלה שגורם בהוציא

י"ה ו"ה דיבור לפני אלהים בהתקשרות החו"ב אל הקו"ד נעשה ונבנה צירוף שם הוי"ה ב"ה בשלימות כנזכר. לזה רמז בדבריו כי עוד ה' שנים רעב רומז לה' אחרונה בהעדר מה' מוצאות הארה עליונה מקדימת' המחשבה אזי האותיות המה רעבים גם צמאים ויבשים ורקים מלחלוחית טוב ההשפעה ואינם פורחים לעילא וגם גרם בנזקין שנעשה ח"ו פירוד בין הדבקים כמבואר לשון רמי"ה ולזה דאג לבו בקרבו של בחי' יוסף הצדיק המשפיע פן תורש אתה וביתך כלומר גם אתה גם ביתך היינו צירופי אותיות ותיבות שמוציא מן השפה ולחוץ בהעדרת מחשבה טהורה מק' ה' המה רשים ודלים ואם נפשך לדעת מה זה ועל מה זה ולמה הכניס א"ע יוסף הצדיק לדבר גבוה כזה ולא זולת השבטים לזה בא כמתרץ ואומר כי באמת אליו נוגע הדבר מי שפוגם בלישנא ורגיל על לשונו לשון רמי"ה שמעורר ככה כמאז גם עתה השלכת יוסף אל הבור אשר מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו לחטוף אותיות וצירופי תיבות לקליפות ח"ו ולכן עיקר תשוקתו של בחי' הקול לדבר לבחי' דיבור אתי תלך ותבא מלובן ועליון בכדי להשפיע הארה עליונה למקום הראוי לעשות צירופי אותיות בקדושה וכל זה נעשה ע"י בחי' יוסף לזה אמר כמתרץ ואומר למה הכניס א"ע לדבר גבוה:

והנה עיניכם רואות ועיני אחי בנימין כי פי המדבר אליכם כלומר רמיזא רמז להם להיותם בחינת ה' מוצאות דלית להם מגרמם כלום כ"א באמצעות אות השפעת מקדמת המחשבה והיינו עיניכם רואות כי פי המדבר משמעו מלשון דבר אחד לדור כלומר פי יסודי הוא המנהיג לכם הארה ממקום גבוה למקום הנמוך בכן תראו ותשכילו להתבונן במאוד מאוד לבלתי תגרומו ח"ו לקלקל אות השפעת השכל לעשות צירופים בחיצונים ח"ו ולכן הזהיר להם:

והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים וכאן הורה להם דרך הישר והנכון מאין יבואו להתעורר ככה להגיד ולדבר דיבורים טהורים ונקיים בקשר אמיץ וחזק מקדימת המחשבה עד בחי' הדיבור בהיות לכם זה השכל לדעת ולהשיג את כל כבודי במצרים אפילו בבחינת מצר ים החכמה גם שם יש התפשטות אלהות ואברי השכינה ע"ד מלא כל הארץ כבודו ואת כל אשר ראיתם איזה הסתכלות מעניני גשמיותם מעוה"ז תעלו ותגביהו לשורש האחדות מרום שבתם זאת הגורמת לכם והגדתם דיבורי תורה ותפלה במחשבה טהורה לאבי שבשמים ובתנאי ומהרתם והורדתם את אבי הנה כמדובר ודו"ק בזה היטיב אחר תבינו:

וידברו אליו את כל דברי יוסף אשר דבר אליהם וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו ותחי רוח יעקב אביהם ויאמר ישראל רב עוד יוסף בני חי. הנה כלפי דברים

הנאמרים באמת מה שנרמז בדברי יוסף עם אחיו הענין נוקב והולך בעבר ועתיד ללמד לאדם דעת איך להוציא דיבור לפני אלקים בתורה ותפלה ולצד עילאה ימלל לעשות רק צירופי שמות הקדושים להשפיע אל בית אלהינו שכינת עוזינו זהו כלל מגמת נפשם של צדיקים אמיתים וכזה נרמז בתורה וידברו אליו את כל דברי יוסף שהחזירו שבח והודאה אליו יתברך את כל דברי יוסף כאשר הורם השכל הנקרא יוסף כמבואר וירא את העגלות אשר שלח יוסף הוא רק לשאת אותו היינו אות השפעתו דייקא ותחי רוח יעקב אביהם ודאי חיות גדול נתוסף לו לבחי' הקול על דרך האמור כי יעקב בחר לו לזה נרמז ויאמר ישראל ידוע מספרים החילוק שבין יעקב לישראל ויאמר ישראל רב עוד יוסף בני חי כלומר כי בהעדר המשכילים אזי הוא ח"ו אבר מת ואולם בעבור זאת וידברו אליו את כל דברי יוסף כנ"ל אמר רב עוד יוסף בני חי ודאי ודו"ק:

ויחי

בפסוק **ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים**. **הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו אל ישראל אביכם**. לבאר את הענין נראה בהקדם נעים זמירות ישראל הנה באתי במגלת ספר כתוב עלי לעשות רצונך אלהי חפצתי והכוונה כי באמת התורה כולה היא רק אותיות וכל אחד ואחד מישראל כפי בחינתו וערכו עושה מפרטי האותיות צירופים והנה אלו הצירופים שנעשו עתה מחדש על ידי כשרון פעולותיו ועומק השגה היו גם כן תחלה בכח האותיות אמנם הם ממתינים מלהצטרף עד עת צרפתהו איש המשכיל בעוצם הכרתו והשתדלותו בעבודת הבורא ב"ה משיג זה הצירוף מעצמו לעבוד עבודת הקודש כפי זה הצירוף ועי"ז יקבע זה הצירוף בקבע לבלתי יתמוטט עוד ויתפרדו ע"י פועלי און ח"ו כי אם אחד אל אחד יחדיו ידבקו בקשר אמיץ וחזק ואפ"ל שלזה כיוונו חז"ל באומרם עשה תורתך קבע ולכאורה צריך הבנה כי מצינו בתחלה היפך הדברים שאינו רשאי לעשות תפלתו קבע אלא רחמים ותחנונים אמנם הם אמרו עשה תורתך קבע והיה טעמו כמאמרינו שיעשה בחי' צירופים בתורה שגורם באמצעות עובדותיו הטובים והשגתו הגדולה צירופים חדשים בתורה ויראה ויתבונן לעשות אותם בקבע גמור לבלתי יתפרדו כל ימי חייו בעוה"ז ולהבין הענין עיין במ"א מה שזכרנו בשם הרמב"ן שפי' ע"ס ויהי אחר הדברים האלה ע"ש. וזה שרמז דוד המע"ה בדבריו הנעימים הנה באתי במגלת ספר כתוב עלי כלומר ידעתי גם ידעתי אשר בודאי כבר כתוב עלי איזה צירוף בתורה לערך אחיזת נשמתי באותיות התורה ולערך עובדותי המוטל עלי לצרפם ואולם בעבור זאת שאיני יודע איזה צירוף

כתוב עלי כי באמת עם כל פרטי עובדות שהאדם עושה כמוהם נעשה ונצטרף צירוף בתורה או טוב או להיפך צירוף לא טוב ח"ו כי זה הבחירה ביד האדם ולזה גמר אומר והתחנן לפניו יתברך ליתן לו לב טהור לעשות בתורה צירופים טובים כאשר ברצונו יתברך וזהו לעשות רצונך אלהי חפצתי כלומר ברצוני וחפצי לעשות צירוף קבע בתורה כרצונך שיהא צירוף טוב ולא צירוף כזה שהוא רק לרצוני ולא לרצון הבורא ב"ה. ומעתה תבין דברי חכמים ורמיזותם שנתעוררו עתידין צדיקים שיקראו בשמו של הקב"ה ודברי חכמים צריך לימוד אמנם יתבאר ע"ד המוזכר ובהקדם עוד כי הצדיקים מחזירים את התורה ליושנה לבחינתה וכבר נודע אורייתא מחכמה נפקית והצדיק ע"י עומק השגתו מפשיט אותה מהתלבשותה בסיפורי מעשיות ומלביש אותה בצורה רוחניות אורות עליונים ורזין עלאין משמות הקדושים המרומזים בסיפורים האלה וכמו דאיתא **בשל"ה** שהתורה נקרא פקודי ה' משמעו לשון פקדון כלומר כל התורה בכלל מבראשית ועד לעיני כל ישראל אינה רק שמות קדושים ועיקר מורה על שם העצם הוי"ה ב"ה אשר בשם זה גנוזים ופקודים כללות פרטי הענינים והסיפורים הגם שיש בה כמה וכמה ענינים שונים זמ"ז עכ"ז כללותם הם צירוף שם הוי"ה ב"ה ולכן נקרא התורה פקודי הוי"ה שבשם קדוש זה פקודה וגנוזה כל התורה בכלל וזהו מאמרם ז"ל עתידין צדיקים כלומר הצדיקים אמיתים עתידין הם תמיד בכל עת ובכל זמן אפילו עתה בדור הזה ועד לעתיד אם עיני שכל לו יוכלו לקרות כל התורה כולה בשמו של הקב"ה ולהמציא בפרטי סיפורים שם הוי"ה ב"ה וזה תכלית הדברים שהצדיקים מחזירים את התורה ליושנה כמו שהיתה מקודם התלבשותה בזה העולם והצריכה להתגשם בסיבת עם ישראל שאנו בני ישראל בעוה"ז בגוף עכור וגשם בלתי אפשרי להשיג עומקה כ"א באמצעות התלבשות כזה בכדי שיוכל אוזן הגשמי לשמוע אמנם לעתיד כאשר יזדככו הגופים מחומריות וימלא הארץ דעה את ה' מקטנם עד גדולם גדולות ורוממות אלהותו יתברך ותתרבה ההשגה בעולם ממילא יתפשט התורה מהגשם ג"כ ותהיה רק אורות עליונים ובהירים לעין כל והנה השכל נותן אם נזדככו ישראל עתה קודם הקץ ויוכלו להשיג אלהותו יתברך בשלימות יוכלו ג"כ לראות ולהשיג אורות עליונים בתורה אך להיות שאין אתנו יודע עד מה ואין אנו מזככים את עצמינו על כן צריך להיות המשך הזמן עד ביאת הגואל כמ"ש זכו אחישנה לא זכו בעתה. מול זה בא הרמז בתורה ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרה אתכם באחרית הימים ופירש"י בקש לגלות להם את הקץ ונסתלקה שכינה ממנו ולכאורה צריך הבנה האיך הוא מרומז בתורה שבקש לגלות להם את הקץ ולפי הנאמר יתפרש שפיר כי מחמת שאין להם לישראל

שכל ודעת להכיר אותן הצירופים המוטל עליהם אשר נבראו בעולם לעשות ולצרף אותן הצירופים ולקבוע אותם בקבע גמור בלתי יתפרדו כאמור לעיל וזה תכלית הבריאה של כל העולמות הכל בשביל ישראל והוריד לנו את התורה הקדושה אשר בה אסתכל קב"ה וברא עלמא בהלבשה גשמיות והבחירה חפשית ביד אדם אם הוא מיטב ומישר דרכו ומשיג התלבשות אלהות באמצעות צמצום מדותיו הקדושים והטהורים אזי יכול לפשוט את התורה מצורה גשמיות להלביש אותה בצורה רוחניות ולצרף צירופים המוטל עליו לעשות ע"י כשרון פעולותיו ואזי יבוא הקץ תיכף ואם ח"ו אנו מתרשלין בתורה והעבודה ואין לנו התפשטות השכל לפשוט צורה ולהלביש צורה זה הגורמת אריכת הגלות ונמצא כלפי הדברים הנאמרים באמת אם בא יבוא חכם הכולל ומבשר טוב ללמוד וללמד לכל א' מישראל לומר ככה תעשה ויגלה לנו אותן הצירופים המוטלת עלינו לעשות כאו"א מצד בחירתו והשגתו והמורה צדק גילה אותן תיכף להגיד מראשית דבר אחרית דבר מה שתהיה אח"כ באחרית הימים בודאי מי הוא זה שלא יסור למשמעתו לעשות אותן העובדות אשר בסיבתם יגרום הצירופים שלעתיד וממילא לא תמשוך זמן הגאולה אמנם בעשות ככה אין הבחירה חפשית כי זה ניתנה ביד עם ישראל כאו"א לערך הכרתו והשגתו והתאמצו בעבודת בוראו הוא בעצמו יבוא על אותן הצירופים שיש לו באותיות התורה ואם לאו לא פעל כלום בבריאתו בעוה"ז ומה אהני לו שחכם הכולל המצוה בטוב גרם ככה והגיד לו במה יתכן לו לעשות צירופים אשר זה הוא בחירה בידו ואם כן בטלה הבחירה וזהו ויקרא יעקב לבניו ויאמר האספו ואגידה לכם וזה ידוע אשר בכל מקום שנאמר הגדה רזא דהמשכה ובכאן הרמז שרצה להמשיך ולהגיד להם אותן הצירופים שיקרה להם באחרית הימים לעת שתחזור התורה ליושנה ורצה לגלות להם אז תיכף ונמצא תולה בזה עת הקץ ולזה פירש רש"י בקש לגלות להם את הקץ כי בודאי אם אמר להם יעקב אבינו אותן הצרופים שיקרא באחרית הימים ממילא בטלה הבחירה כי כאו"א יעשה תיכף אותן הצירופים והעובדות בלי טרחא ובלי יגיעה ומי הוא זה אשר ימלא לבו לעשות היפך צירופים העיקרים ומעתה בין תבין פ"ה **הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו אל ישראל אביכם** ונראה שהורה להם את הדרך אשר ילכו בה בעבודת הבורא ובמעשה אשר יעשון כי אין לך שום דבר בעולם נברא לבטלה ח"ו כ"א כולם מורים על פועל החכם שפעל ועשה ככה בעולמו הכל בשביל קילוסו ולהשיג משם התלבשות אלהות הגנוז לשם בהסתרה אמנם להיות שהוא מגושם מאד לכן אין יד הכל ממשמשין ומשיגין את האלהות המלובש שם כ"א האנשים אשר עיני שכל להם יכולים לתפוס קצת ולהשיג כפי ערך תבונתם והכנת לבבם לדרוש אחדותו ויחודו יתברך וזוכרין תמיד

לפני מי הם עומדים ואנשים אשר אלה להם המה בדרגא דאית ביה זכירה וע"ד דאיתא בזוהר מקץ שדרש מאי מקץ ר"ש אמר אתר דלית ביה זכירה וכו' וע"ד אתר דהוה ביה נשיו קם קמיה וגו' שנתים ימים מאי שנתים ימים דתב דרגיה לדרגא דאית ביה זכירה נראה להבין דברי הזוהר בשים לב מאין בא בחי' שכחה בעולם הוא רק באמצעות המשך הזמנים ואתה תחזה בזמן מיעוט הוא זוכר ואחר זמן רב נולד השכחה ונמצא בהעדר המשך הזמנים לא היה גם כן בחי' שכחה בעולם והמובן כי לערך התגלות והתפשטות הז' ימים מיום ליום מתרחק מעט מהשורש וזאת הגורמת השכחה כי אם היו תמיד קרובים לשורשם נתבטלו ממציאות והנה איש הירא ותמים וחרד להתמיד בעבודתו יתברך בלי רפיון זוכר בכל שעה ורגע לפני מי הוא עומד ומפשיט א"ע מגשמיות כאלו הוא למעלה מזה העולם למעלה מסדר הזמנים ושם אין שכחה מצויה כלל להיות קרוב מהשורש וזהו מאמר הזוהר מאי מקץ ר"ש אמר אתר דלית ביה זכירה כיון שהוא למטה סופיה לכל דרגין וע"ד אתר דהוה ביה נשיו קם קמיה כיון שהוא רחוק מהשורש שנתים ימים מאי שנתים ימים דתב דרגיה לדרגא דהיינו השתלשלות המדרגות בקרבתם אל שורשם ומקורם דאית ביה זכירה וכאמור כיון שאין שם התחלקות סדר הזמנים ממילא אין שם גם כן בחינת שכחה וכאשר קדם לנו ביאר פ"ה ויהי מקץ שנתים ימים רומז לעת קץ הגלות ויבואו ימים המקוים לנו אור בוקר תחזור הכל אל השורש ותעשה מבחינות שנים ימים הקדמונים ע"ש והכלל אשר זה תכלית המכוון מעם קרובו ישראל הנקראים דורשי יחודך שדורשין תמיד יחודו ואחדותו יתברך אפילו בעולם הנפרדים מעלים הכל אל השורש אחדות הגמור וזה עצם תענוגו יתברך שצפה לקבל מנשמותיהן של צדיקים ומצינו ביוסף הצדיק נרמז כזה בפ' ויגש: ויאסר יוסף מרכבתו ויעל לקראת ישראל אביו גשנה והכוונה אשר כבר נודע שיוסף מרכבה לצדיק יסוד עולם היותו משפיע שפע וברכה עליונה וכשנתפשט איזה מהמדות בעולם עוברים דרך בו מרום המעלות עד סוף המדריגות ע"ד משל התפשטות קו החסד למעלה הוא ענ"ג ואין למטה מנג"ע ומה שהם חסדים טובים וקדושים מתהפכים לאהבות רעים כמו ניאוף וכדומה מן הכיעור וכן שאר בחינות המדות במקומה הרמה המה רק טוב ובהתפשטותם מתהפכים מטוב לרע כי הכלל אשר לעומת גבול הקדושה יש ז' הפכיים והנה יוסף עמד על משמרתו לבלתי תת לכת אות השפעתו לחיצונים כ"א העלה הכל אל השורש קו האמצעי מדות אביו וזהו ויאסר יוסף מרכבתו ולא הניח התפשטות המדות למטה להופכם מצירוף ענ"ג לנג"ע ח"ו וזהו ויעל לקראת ישראל אביו שהעלה והגביה עולם הנפרדים לאחדות קו האמצעי מדות ישראל אביו שממנו נמשך הכל ותיבת גשנה מורה גודל הפעולה שגורם ככה גש"ן

ה' שגש וקרב ה' אחרונה למדריגה עליונה כי מי שמעלה מדריגות התחתונים גורם יחוד איברי השכינה ומחזיר מחשבה הנאצלת למקומה כאשר עלה ברצונו הפשוט לבריאות עולמו ועתה תחזה ובין תבין אשר הורם יעקב אבינו תכלית העבודה הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו אל ישראל אביכם מלת ושמעו משמעו לשון אסיפה כמו וישמע שאול את העם שאספם למקום אחד ולהזהיר אותם בא שיאספו ויגביהו התחלקות המדריגות אל השורש מקום האחדות שנשתלשלו משם והוא ישראל סבא וממילא יעשו צירופים טובים וזה תכלית עבודת האדם בעוה"ז ודו"ק:

בפסוק **גור אריה יהודה מטרף בני עלית לא יסור שבט מיהודה ומחוקק מבין רגליו עד כי יבוא שילה ולו יקהת עמים. יששכר חמור גרם רובץ בין המשפתים וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה ויט שכמו לסבול ויהי למס עובד. יהי דן נחש עלי דרך שפיפן עלי אורח הנשך עקבי סוס ויפל רכבו אחור**. לבאר אלו מקראי קודש נראה בהקדם מה כתיב למעלה ויאמר ישראל אל יוסף וגו' ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי והנראה כי כבר זכרנו כמה פעמים מה היא עיקר עבודת בני ישראל רק לתקן שבעה מדות הקדושות אשר בכאן הוא מקום השאלה על שאמר הכתוב כי שאל נא לימים ראשונים אבל למעלה מעולם הבנין נאמר שלח תשלח את האם ולית מחשבה תפיסה וממילא אין שם עיקר העבודה כ"א הארץ נתן לבני אדם לתקן אותה והכינה בז' מדותיה הקדושים ולדחות הרע ז' תועבות כי זה לעומת זה עשה אלהים ואף לזאת יחרד האיש וילפת ויאחז צדיק דרכו לעשות לעצמו גדרים וסייגים בבחי' מדותיו ואל יהיה בהם מאומה מז' הפכיים ח"ו ובזה תולה עיקר העבודה זו תפלה עבודה שבלב שבלתי אפשרי לכוון בתורה ותפלה להוציא אותיות וצירופי תיבות מחכמה עד מלכות בחי' הדבור כ"א בהלחמו מול צר ואויב הוא היצה"ר בחי' ז' הפכיים מכאן באים לו כל מחשבות זרות המעורבות בתערובות חוץ חציו לדולקים יפעל היינו צירופי תיבותיו הנקרא חצים יפעל אותם דולקים אחריו לבלבל מחשבתו הקדושה וישלוט בהם לעשות כרצונו ולהיות עיקר בנין התיבה תולה בברית הלשון המשפיע השפעת השכל אל הדיבור כאשר הארכנו מענין זה למעלה ראש דברו יאיר אל יוסף לצוות בטוב ולביתו אחריו ורמז לו ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך לך דייקא להיותך מרכבה לברית עליון אשר לקחתי מיד האמרי אותיות אמר י' וידוע אות י' רומז לחכמה עיקר האמירה לגבוה הנמשך מקדימת המחשבה ולהיות מן החכמה עד הדיבור יש י' מדריגות כידוע ומוכרח להעביר המחשבה באמצעות זי"ה ויש שם מגע נכרי והיינו מחשבות המעורבות מחיצונים הבלי עולם לזה צריך ללמוד קשת וחרב להלחם נגדם

לבלתי נגרר אחריהם לקלקל מחשבתו הטהורה וזה הרמז אשר לקחתי לשון לימוד מיד האמר"י וכאמור בחרבי ובקשתי כי בודאי צריך לימוד רב חרב וקשת ומלחמה ואז עולה כהוגן האמירה לגבוה בצירופים קדושים וטהורים ובלתי מ"ז כלל ועתה תחזה ביאור מקראי קודש

גור אריה יהודה כבר זכרנו יהודה כינוי למלכות וכמו דאיתא בזוהר הפעם אודה את ה' וגו' ותעמוד מלדת בגין דהכא אשתכללו ארבע סמכין מאי טעמא אמרה אודה את ה' בהאי ולאו בכולהו וכו' ת"ח אע"ג דתלת בנין הוו עד דאולידת ליהודה לא שלים כרסייא ובג"כ הפעם אודה את ה' ולא בכלהו וע"ד ותעמוד מלדת מאי ותעמוד דקיימא כרעייא על סמכוהי ועוד כתב לקמן בזוהר פתח רבי יוסי ואמר הפעם אודה וגו' אלא יהודה איהו ברא רביעאה לכרסייא ואיהי אשלים לכרסייא ובג"כ יהודה בלחודוי תקונא דכרסייא סמכא דכלהו סמכין כי דהמע"ה אתא מיהודה ואשלים לכרסייא וע"כ אקרי יהודה דאיהו שמא קדישא והדל"ת מרגלוהי דכרסייא הנה מי שיש לו מוח בקדקדו לבבו יבין אשר נשמע מדברי הזוהר יהודא הוא כינוי למלכות בחי' הדבור ועיקר הדבור הוא להוציא דבור לפני אלהים בתורה ותפלה והרמז יהודה אתה יודוך מכאן נמשך הודאה לפניו ית' ורמאז לו אביו מטרף בני עלית מאין נמשך לך בחי' עליה לעולמות עליונים היינו ממה שבני יוסף טרף ומערב אצלו השפע עליונה מכאן בא למלכות עליה למעלה ועיין למעלה פ"ה טרוף טורף יוסף ותבין שמשמעו לשון בצים הטרופים וכמוזכר למעלה שכל בחי' השפעה עוברים דרך מדות יוסף וזהו לא יסור שבט מיהודה כי ברית המעור ובריתי הלשון המה מכוונים ומורים על בחי' יחוד שבט הלשון עם בחי' הדבור ע"ד וקם שבט מישראל המבואר לנו במקום אחר והיינו לא יסור שבט הלשון מלהשפיע למלכות עולם הדיבור וכמוהו הרמז ומחוקק מבין רגליו עד כי יבא שילה ולו יקהת עמים ופרש"י אסיפת עמים ולהבין הענין נראה בהקדם פי' הכתוב אז אהפוך אל העמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ד' והכוונה יש לרמוז שפה ברורה הוסב על עם בני ישראל בהיות להם שכל חזק ועצום להיות לו דבורים טהורים ונקיים מכל מום תערובות חוץ באופן המבואר למעלה תועלת גדול המגיע יכולת בידם לקרא כולם אפילו אומות העולם לקרבם אל הקדושה וע"ד דאיתא באור החיים בענין הכאות סלע להוציא מימיו אשר נשמע ממאמר ודברתם שישנה עליה פרק אחד ופי' ע"י שישנה עליה פרק א' של תורה שהיא חיי עולם מפה קדוש יעורר כח שבדומם ומזה יתעורר לתת מים ע"ש לעניניו והמובן מזה מי שיש לו פה קדוש יכולת בידו לעורר אפילו נצוצות קדושות שבדוממים ופשיטא מי שיש לו שפה ברורה להוציא דבור של תורה ותפלה יכול להוציא אפי' מאה

נצוצות קדושות שבהם לקרבם אל הקדושה ובפרט לעתיד שתתרבה ההשגה בעולם מגדולם ועד קטנם בודאי יהיה להם שפה ברורה ונקייה טהור ממום תערובות רע ואז אהפוך אל העמים להופכם מרע לטוב הכל על ידי שפה ברורה של ישראל עם הקדוש ויכולת בידם לקרותם כולם אף או"ה בשם ה' והמשכיל על דבר ימצא טוב טעם ודעת המרומז בכאן לא יסור שבט מיהודה כנזכר עד כי יבא שילה ושפה ברורה כזה גורם ולו יקהת עמים אסיפת עמים לקרבם אל הקדושה הגם שחז"ל נתעוררו אין מקבלים גרים לימות המשיח עכ"פ אם היות להם לישראל שפה ברורה וקדושה יוכלו לאסוף הניצוצין קדושים שבהם המחיה אותם ודו"ק בזה ותבין. ואומר.

יששכר חמור גרם רובץ בין המשפתים וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה ויט שכמו לסבול ויהי למס עובד יובן ע"ד דאיתא באלשיך מה שטען הנחש עם האשה אף כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן ורוצה הקב"ה ליתן משכר טוב הצפון אשר עין לא ראתה ומה לך להמתין בא ואראך בעוה"ז תענוג מה שהוא טוב למאכל וכי תאוה הוא לעינים תיכף ומיד ולא להמתין על טוב הצפון אשר עין לא ראתה ופתה אותה בזה וזהו שנאמר ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים דייקא ולא עין שלא ראתה ותקח מפריו ותאכל ע"ש לשונו והכלל בזה אשר יש שני סוגי ב"א באופני העבודה כת אחת עובדים את הבורא ב"ה בתשוקה ונפש חפיצה לעוצם הכרתם רוממות גדולת הבורא אשר הוא הבורא הוא שמנהיג ומשגיח בפרטי פרטיות ובוחן לבות וכליות ומוסרים את לבם ורוחם ונפשם לעבודתו ית' בלתי שום סיבה והטבה בעולם ועבודתם הוא בתמידיות כיון שאינו תלויה בדבר ואינה בטלה עולמית וכת שני עבודתם תלויה בדבר בהשפעת עושר ונכסים וכל טוב לא יחסרו כל בה ובהעדר השפעות טובות ית' ויהי כי ירעב וקצף באלהיו וכדומה ואנשים כאלה אפשר לכנותם בשם יששכר אותיות יש שכר שאין לבם תמים אתו יתברך כי אם בעבור השכר שרוצה לקבל חלף עבודתו מול זה בא הרמז בתורה כמתמיה ואומר יש שכר מבטן מי יצא מדה מגונה כזה שימלא לבו לומר דייקא יש שכר ולא להמתין על רב טוב הצפון לצדיקים לעתיד לבוא ולהיות כעבדים המשמשין את הרב ע"מ לקבל פרס והתשובה בצדו חמר גרם כלומר חומריות הגוף להיות מלובש בגוף חומר ועכור הבא מצד הנחש שפיתה לחוה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים הגשמיים בעוה"ז זאת הגורמת לומר דוקא יש שכר כיון שעינים להם ולא יראו להשיג רב טוב הצפון עין לא ראתה וזהו חמור גרם חומריות גורם לו כל זה להיות לו שכר מצותיו יתברך שמו בעוה"ז דייקא הגם שאומרים לו הלא ידעת אם לא שמעת שיש שכר טוב הצפון אשר עין לא ראתה הנה גם זה ישרה בעיניו וגם מזה אל

יניח ידו ואיש כזה רובץ בין המשפתים לבי נכון אתו להמתין על טוב הצפון לצדיקים ובפנימיות מחשבתו נוטה ג"כ אחר שכר הגשמיות וזהו המרומז בכתוב וירא מנוחה כי טוב ירצה וירא לשון הבנה שמבין בשכלו שמנוחת עוה"ב הוא טוב מאד ואף גם זאת רואה הארץ כי נעמה גם הארציות נעים אצלו ביותר ובלתי אפשרי לו לפרוש עצמו מנועם הארציות וגשמיות תענוגי עוה"ז ולזה גמר אומר הכתוב ויט שכמו לסבול ובלבד שישיג תאות לבו בעוה"ז סובר שכן הוא ישר ונכון לפניו ובאמת תועה הוא מדרך השכל ויהי למס עובד ונמצא יצא נקי ואין לו מנוחה בעוה"ז ופשיטא בעוה"ב והכל בעבור שהם בחינת יש שכר כנזכר לעיל ובמקום אחר ביארנו באופן אחר ואין כאן מקומו:

יהי דן נחש עלי דרך שפיפן עלי ארח הנשך עקבי סוס ויפל רוכבו אחור הנכון אשר בכאן להזהיר באה תורתינו הקדושה ויחרד האיש הירא ותמים אל יתן דומה לנפשו ודן ידין אשר בכל פרטי עובדותיו ואפי' גדרים וסייגים שעושה לעצמו בעבודת בוראו גם שם הנחש מצויה וכאשר יתבאר לנו מאמרם ז"ל מפני מה הנחש מצויה בין הגדרים וסייגים גם שם הנחש הוא היצה"ר מצוי לשטנו לבלבל דרכו כי בחינת הליכה של אדם המשכיל שהולך ובא בעבדות הבורא זה נקרא דרך גבר ולזה הזהירה תורתינו הקדושה לכל אחד ואחד מישראל יהי דן בעצמו נחש הוא היצה"ר עלי דרך הצופה לצדיק ומבקש לבטלו מדרכו הטוב וישר להעמידו על דרך לא טוב להטעימו מטוב עולם הזה כאשר פתה לחוה וכי תאוה הוא לעינים הגשמיים וברור לך דבר הנראה לעין כל כנזכר וזהו נחש עלי דרך שפיפון עלי ארח איש השלם כמדובר ואתה תחזה מה החטא גורם בהעדר שמירתו מנחש עלי דרך הגבר בגבורת ה' זאת הגורמת הנושך עקבי סוס ויפול רכבו אחור כי ידוע מספר התיקונים ושקורא לאותיות בחי' סוסים והמה טפלים אל המחשבה הרוכבת עליהם ומאירה הארה עליונה להאותיות וכבר קדם לנו הדבור כמה פעמים שעיקר הדיבורים להיות בהתקשרות ומחשבה טהורה ונקייה תולה בעבודתו בחוץ אם מעשהו בהם באמונה לבלתי עשות צירופים בחיצונים אזי עולה תפלתו כהוגן ובהעדר שמירתו בעוסקו בחיצונים אזי הם הם מחשבות זרות ומעורבות הבאים לו בתורה ובתפלה והכל בעבור שלא ידע להזהר מן הנחש הוא היצר הרע לחבר החכמה אל בחי' העקב כמבואר לנו מאמר התיקונים יעקב י' עקב היינו התחברות היו"ד המורה על חכמה אל מדריגות התחתונים המורים בחינת עקב ואם לאו איתא בתיקונים כדין פרח יו"ד ואשתאר עקב וכדין אתקים ואתה תשופנו עקב ח"ו עיין במקום אחר באורך הענין. וזהו הנשך עקבי סוס כלומר הנחש הוא היצה"ר נושך ומושך את האותיות הנקרא סוסים לעשות מהם צירופים בחיצונים והכל בסיבת עקב שלא נזהר לחבר היו"ד אל העקב ואתקיים ואתה

תשופנו עקב וממילא נופל רוכבו אחור מחשבה הרוכבת על אותיות נופלת אחור ח"ו ומוציא אותיות יבשים ורקים בלי הארה ממחשבה הקדומה לכן באה תורתינו הקדושה ליהנות ממנו עצה שכל אחד מישראל אל ירפה א"ע ודן ידין כי בכל פרטי עובדותיו מצוי שם היצה"ר ע"כ יכפול שמירתו לעוז במעוז שכלו לעמוד על עבודת הקודש בזהירות וזריזות גדול בדביקות אל ודו"ק:

בפסוק **בן פורת יוסף בן פורת עלי עין בנות צעדה עלי שור וימררוהו ורבו וישטמהו בעלי חצים ותשב באיתן קשתו ויפזו זרעי ידיו מידי אביר יעקב משם רעה אבן ישראל.** הנכון בעיני אשר בכאן מורה התורה באצבע החילוק לדעת מי הוא זה הראוי לקרותו בשם בן להקב"ה וגם מי הוא הראוי לכנותו בשם בת כי בודאי הקב"ה טבע כמה מטבעות בחותם אחד ואין דעתן דומה זה לזה ואין פרצופיהן דומים זה לזה בבחינת עבודתם יש שנקראו בנים למקום ברוך הוא ויש שנקראו בחינת עבדים רק בחינת נוקבא ורומז הכתוב אם נפשך לדעת מי הוא הנקרא בחינת בן פורת יוסף ותרגום ברי דיסני יוסף כל מגמתו והתאמצו בתורה ותפלה ומעשה המצוה כ"א לפרות ולגדל אות ההשפעה הנקרא יוסף להשפיע משפע ברכה עליונה לשכינה והכל לצורך גבוה לא לטובת הנאת עצמו כלום ובעשות ככה נאות לו לאדם להקרא ולכנות עצמו בשם בן לקרותו יתברך אבי כיון שמעשהו כבן שעושה נחת רוח לאביו שבשמים ואם לאו הלא לבת ישוה וההפרש בין שתי בחינות אלה בחון בפנימיות מחשבתך אם רצונך לבא על תכלית האמת אם יש לך אפס קצת ממדרגת בן או מדריגת נוקבא כי הנה אנו רואין רבות בנות עשו חיל בהכינם לקראת אלקים בתפלה שולח להם הקב"ה איזה הארת השכל לראות כעין רמז וסוד וכדומה מתענוגים הרוחנים ובמיעוט שכלם נשארים שקועים שם להתענג מזה ושוהין שם ראשם ורובם ובאמת אין זה כי אם דרך נסיון לראות היש משכיל דורש אלהים ומגמתו לראות המלך בעצמו כאשר ביארנו למעלה במשל המלך שהעמיד שומרים סביב לחצרו וזהו שגמר אומר הכתוב בן פרת עלי עין מי שזכה במעשיו הטובים לכנותו בשם בן למקום תועלתו גדולה ומובחרת פרת עלי עין כלומר הוא נתגדל ורבו למעלה עלי עין הסתכלות שרואה בתורה ותפלה איננו נשאר שקוע לשם כ"א מגביה א"ע בפנימיות מחשבתו להעמיק עוד יותר ורצונו לראות המלך הקדוש בעצמו ואדרבא מבחי' תענוג התחתון לוקח עצמו התעוררות והתלהבות אם כאן יש תענוג כזה שאינו המלך בעצמו כ"ש וק"ו כשאבוא אל חצר המלך פנימה כלום חסר מבית המלך תענוג כל התענוגים ואוכל להשיג מחוז חפצי זה נאמר בבן העושה רצון אביו כנ"ל אמנם לא כן בנות צעדה עלי שור רומז לבחי' נוקבא המקבל תענוג לעצמו מהסתכלות ומלת שור משמעו לשון

הסתכלות כדברי הזוהר ויבואו אל מדבר שור אסתכלותא שם ולפחיתת ערכו נשאר שקוע לשם ושוהה את עצמו להתענג מבחי' הסתכלותו ואינו יכול לעלות למעלה לראות כבוד המלך וממילא כיון שאינו יכול לעלות לשם עם מחשבתו אזי תועלתו מעט בכוונת לבו במקום הגבוה יותר מהתענוג שיש לו ומקבל מבחינת הסתכלותו והכסיל בחושך הולך ואין אור לו לגרום שם בכוונת לבו המשכות השפעה מרום המעלות עד שכינת עוזינו להיות טרם הכין לקראת אלהים להשפיך שיחו לא עלה על רצונו להשלים רצון המלך כ"א אדרבא נפשו שוקקה שהמלך ישלים רצונו למלאות די מחסורו בגשמיות ובאמת עיקר תיקוני התפלה והמצוה המה רק תיקוני שכינה כנודע למביני מדע ורימז הכתוב.

וימררוהו ורובו וישטמוהו בעלי חיצים ותרגום בעלי פלוגתא מוסב על בחי' הבנות צעדה עלי שור כמדובר שהמה בחי' נוקבא לקבל תענוגים לעצמם ובודאי כמעשיהם בחוץ בעוסקיהם עניני צרכיותם לא זרו מתאות לבם להרבות הון מהבל ומאת ה' שכוח לוח לבם וכבר זכרתי כמה פעמים אשר עושה צירופים בחיצונים והם הם המ"ז שבאים אלו האותיות והצירופים ורצונם לעלות על ידי נענועת אותיות התורה והתפלה וכיון שלבו חסר ולא חלק לו בבינה לדעת עצות לנפשו איך להופכם ולהעלות אותם לשורשם זהו המלחמה מול צר הצורר לירות חיצים במו אופל הס"א לירות מפנימיות מחשבתו אותן המ"ז וזהו הרמז בנות צעדה עלי שור כנ"ל וימררהו ורבו וישטמהו בעלי חצים בעלי פלוגתא המה האותיות והצירופים שעשה בחיצונים הם העושים מריבה והם בעצמם בעלי פלוגתא ורוצים שיעלה אותם למקומם הראשון אשר היה שם אהלם בתחלה:

ותשב באיתן קשתו ויפזו זרועי ידיו מידי אביר יעקב משם רעה אבן ישראל להבין נראה דהנה חז"ל נתעוררו איתן זה אברהם מדת החסד דאזיל עם כולהו יומין וכתיב ואברהם זקן בא בימים והכוונה אברהם זקן עליון שורש נשמתו אברהם סבא בא בימים היינו בכל זי"ה יש מעבר בחינת מדתו כידוע מזוהר ואח"כ מקבל בחי' היסוד מכללות הו"ק וזהו הרמז וילבש אותו בגדי שש רומז ליסוד הנקרא אות לבש התלבשות שש מדות כולם מקובצים בו והוא המשפיע לנוק' להיות להם בחי' התגלות בזה העולם כי אין לנו השגה באורות עליונים כ"א באמצעות התלבשות מדת המלכות וכנראה בזוהר שדרש על פסוק בקר אערך לך ואצפה כמד"א ויצפהו זהב טהור ע"ש ואיתא בגמרא רבי יוחנן קרא למאני מכבדותא ויש לרמוז הנ"ל כי להיות לכבוד עליון אין מחשבה תפיסא ביה כלל כי אם באמצעות התלבשות המלכות והשכינה היא בחי' לבוש לעולמות עליונים ואפ"ל שלכיוון זה קרא רבי יוחנן למאני בחינת לבוש מלכות מכבדותא כי

הוא המגלה בזה העולם כבוד עליון ויובן הענין מרוחניות האדם שבלתי אפשרי להשיג מחשבות אדם הגשמי אם לא בהלבשה דרך אמצעות הדיבור וזהו ותשב באיתן קשתו ירצה בבחי' דיבור הנקרא איתן כי הדיבור הוא קשה וכיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד ולכן נקרא הדבור איתן משא"כ בחי' המחשבה כאשר מבואר לנו באריכות פ"ה משכיל לאיתן האזרחי ותוכן הדברים מי הוא המשכיל לדיבור האזרחי היינו מדת האהבה מדתו של אברהם הנקרא אזרח מכאן נולד אצל המשכיל להוציא דיבור ע"ש באורך הענין ותבין ולכן ר"ת "משכיל "לאיתן "האזרחי מל"ה להורות שבלתי אפשרי להוציא מלה שלימה מפיו כ"א בהקדם לו אהבת הבורא ברוך הוא אמנם בהעדר שמירתו לעשות לפיו מחסום בעוסקו בצרכי גופו לבלתי עשות צירופים אזי צריך ללמוד קשת ומלחמה בתפלתו להוציא דיבורים טהורים ממום מ"ז כמבואר. ומעתה בין תבין הרמז ותשב באיתן קשתו כלומר מבחי' אברהם הנקרא איתן מכאן צורך לקשת ומגן ומלחמה להלחם במאני קרבא נגד ז' הפכים וכמדובר ולהיות מדת החסד כלליות זי"ה יומא דאזיל עם כולהו יומין בחי' מעבר דרך כלליותם לכן קורא הכתוב כללות זי"ה בשם איתן ומכנה הקשת באיתן קשתו כאמור לזה פירש"י ותשב באיתן קשתו נתישבה בחוזק להוציא דיבור בשלימות בהארה עליונה באהבה רבה וזהו ויפוזו זרועי ידיו ופירש"י לשון זהב מופז הכל נמשך בטהרת מדות הקדושים לבלתי יהא בהם שום מגע נכרי כי המדות נקראים ידים כידוע וזהו בחינת הקשת ומלחמה מול צר הצורר לבלתי נגרר אחר שבעה הפכיים ח"ו וזהו מידי אביר יעקב מתוקפו של יעקב משם רועה אבן ישראל משם אתה תוכל להשפיע לדיבור בחינת המלכות הנקרא אבן ישראל ולהבינך את הענין בהקדם מאמר הזוהר על פסוק מאשר שמנה לחמו והוא מעדני מלך מאשר שמנה לחמו דא הוא אתר דכלה מאשרין ליה ומאי איהו עלמא דאתי שמנה לחמו ממאן עד כאן לא פריש מאן הוא אתר אלא אית לחם ואית לחם וגו' אית לחם דאקרי לחם עוני ואית לחם דאיקרי לחם ענג וגו' ודא הוא לחמו לחם ו' ועל דא מאשר שמנה לחמו לחם ו' דהא מיניה אתון האי אילנא והוא מעטרא ליה דכתיב בעטרה שעטרה לו אמו וכד איהו נקיט ודאי הוא יתן מעדני מלך ומאן מלך דא כ"י דהא מניה אתזנת והוא יהיב ליה ע"י דצדיק דרגא קדישא את קיימא הנה משם תוצאות חיים ונרמז בכלל כל דברינו הנ"ל הנרמז בכתוב ותשב באיתן קשתו ויפוזו זרועי ידיו כמבואר הכל מורה על שלימיות הדיבור וגמר הכתוב מאין נמשך עיקר השלימות מידי אביר יעקב היינו תוקפו של יעקב בעטרה שעטרה לו אימא עילאה עולם המחשבה משם ודאי רועה אבן ישראל ע"ד הנזכר דהא מיניה אחזן האי אילנא לחם עוני

נעשה לחם ענג בהשפיע לדיבור ע"י דצדיק דרגא קדישא את קיימא נעשה אבן שלימה אותיות שלימות בהארת מחשבה קדישא ע"י השפעת ברית הלשון. וזהו בן פרת יוסף וכתרגום ברי דיסגי יוסף והיינו אזהרה לצדיק בגשתו אל עבודת הקודש איזה עבודה שבלב זו תפלה ישיב רוחו ונפשו לפרות ולרבות אות ההשפעה הנקרא יוסף להשפיע לשכינה בחינת הדיבור לחבר את האהל להיות אחד צירוף שם הקדוש הוי"ה ב"ה באופן המבואר והשם ברחמיו וברוב חסדיו יורנו דרך ידיעתו ויישרינו לעבודתו ויפק לנו רצון בחמלתו אנס"ו:

סליק ספר בראשית בעזרת המגיד אחרית מראשית

שמות

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו. נראה לפרש כי הנה בפרשת ויגש פירש"י על פסוק ואלה שמות בני ישראל על שם השעה קורא אותם באים כי הכלל בידינו אשר אנו בני ישראל בכשרון פעולתינו והכשר מעשינו הטובים לעשות פרטי העובדות הכל בהתקשרות החכמה והמדע אזי נעשים ונצטרפים שמות וכינויים קדושים עש"ה ויעש דוד שם ורומז הכתוב ואלה הם השמות שיוכלו להתגלות באמצעות עובדות ומעשים טובים של בני ישראל ובפרט על ידי תורה ותפלה וכמו דאיתא בתיקונים זכאה מאן דמצלי וידע לסלקא רעותיה לעילא דהא פומוי אפיק שמהן ואצבעוי כתבין רזין. ולכאורה צריך הבנה אופן הכתובים אמנם יובן על דרך הכתוב הבונה בשמים מעליותיו ואגודתו על ארץ יסדה כי הנה עינינו רואות כשאדם מתעורר בתורה או בתפלה אזי עושה תנועה עם פרטי איבריו ומנענע ידיו ורגליו ומכה כף על כף ולפעמים מרים אצבעותיו למעלה ולפעמים אוגד ה' אצבעותיו אל הכף והנה אין לך שום תנועה בעולם בלי מחשבה וזאת המחשבה מתפשטת אל מלא קומתו ועביד תנועה והכל להראות אחדותו ית' דלית אתר פנוי מיניה ומלא כל הארץ כבודו להורות נתן בלבם להראות הענין באגודת ה' אצבעות אל מקום אחד לכוון אחדותו וכדומה יתר התנועות שהמשכיל עושה באמצע התפלה הכלל בזה באתערותא דלתתא אתער לעילא וכמו שהוא מנענע א"ע עם גופו וידיו ורגליו ואצבעותיו עושה רשימות בעולמות עליונים בבחינת אחיזתם בקומה עליונה ואתה תחזה אשר השכל נותן כפי התנענע עם תנועות פרטי איבריו הנעשים בצלם אלהים נכתבים ונרשמים במקום רמיזתם שמות קדושים ואפשר לרמוז בכתוב הבונה בשמים מעליותיו מוסב על אדם השלם ותמים במעשיו בונה מעליותיו בעולמות עליונים ואגודתו על ארץ יסדה כלומר ממה שאוגד כאן. בארץ

ה' אצבעותיו מעורר ככה בשמים נרשמים ונכתבים שמות הקדושים להראות אחדותו יתברך בעליון ובתחתון. ומעתה בין תבין דברי התיקונים זכאה מאן דמצלי וידע לסלקא רעותיה לעילא דהא פומוי אפיק שמהן ואצבעוי כתבין רזין כאשר ביארנו כתבין רזין ודאי והכלל זאת עבודת האדם בעוה"ז לדרוש תמיד יחודו ואחדותו יתברך ולכן אנו בני ישראל נקראים דורשי שי יחודך ע"ש שאנו דורשין תמיד יחודו יתברך בכלל פרטי עובדתינו לקרותו יתברך בשם כפי בחי' העובדא כי בודאי עוצם בהירתו לית רעיון לבות בנ"א יכול לתפוס כ"א מצד פעולותיו ככה נקרא באחת משמותיו וכינויו כשפועל במדת הרחמים נקרא אל וכשפועל במדת הגבורה נקרא אלהים וכשפועל במדת התפארת נקרא רחמים וכדומה שארית המדות כשם שפועל בעולמו עמהם. ככה נקרא באחת משמותיו וכינויו ומראה עוצם יכולתו לעם קרובו ישראל ולהבין איך לקרותו ולכנותו להמשיך אלהותו יתברך בהעולמות ויש לרמוז שאנו אומרים בכל יום ותתן אותות ומופתים בפרעה ובכל עבדיו וגו' ותעש לך שם כהיום הזה וכן מה שתיקנו חז"ל בנוסח על הניסים בסוף ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופורקן כהיום הזה ולכאורה כהיום הזה אין לו הבנה והנראה כי כבר נודע אשר גאולת מצרים לא היה הגאולה בשלימות כי אם גאולה אחרונה עיקר וגאולת מצרים טפל לה ועיין בדרושים הבאים מענין זה באריכות והכלל אשר ע"י הראות אותות ומופתים במצרים ושידד המערכת נקרא בשם שד"י וכן בכל פרטי האות והמופת שהראה ככה נקרא בשם מצד פעולותיו ואולם בעבור זאת שלא היתה הגאולה בשלימות לא נקבעו אלו בחי' השמות לקרותו ככה בתדירי כ"א לזמנין ולפעמים כשמתנהג אתנו במדת החסד נקרא בשם אל ולפעמים בשם אלהים וכדומה משתנה הוא יתברך כ"י בבחינת שמותיו לערך פעולותיו ומי שיש בו מדעת קונו נפשו יודעת מאוד אשר הוא ית' מצד עצמותו לית תמן ח"ו בחי' התחלקות ושני שמות אלו אל ואלקים גם שניהם שוים לטובה כ"א אנו הגורמים את זאת שנראה לכאורה בחי' פירוד וכאשר ביארתי פ"ב וידעת היום והשבות אל לבביך כי ה' הוא האלהים כי לית לך יום בלא לילה ולילה בלא יום ושניהם כאחד המה יום שלם כאשר ידוע למביני מדע ע"ש במקומו ותבין וזהו וידעת היום כשתתן נפשך ולבך להבין ולהשכיל את בחי' היום מה טיבו שאין יום בלא לילה אזי נאות לדעת כי הוי"ה המורה רחמים הוא אלהים המורה דין ואין שום בחי' פירוד ביניהם כי במקומם המה אחדות גמור אמנם למיעוט הכרתינו והשתדלותינו לדרוש אחדותו יתברך מצד פעולותיו נופלים אלו השמות למצר ים החכמה ואין לנו לב לדעת עד הראותו אותות ומופתים בפועל ולפעמים צריך לנהוג במדת הדין ולפעמים במדת רחמים וכאשר הכינו בני ישראל את לבם לאביהם שבשמים

אזי בשמות נקרא יתברך והנה מצינו לחז"ל שנתעוררו יו"ד השבטים עתידין לחזור שנאמר וישליכם אל ארץ אחרת כיום הזה מה היום מאפיל ומאיר וכו' ע"ש והנה בזה יש לכוון מה שאנו אומרים ותתן אותות ומופתים בפרעה ובכל עבדיו ותעש לך שם כלומר ע"י הראות האותות והמופתים עשית לך שם ודאי לקרותך עמהם אמנם להיות שאין גאולת מצרים ם בשלימות כי אם פתח הגאולה של עתיד כאשר יתבאר לנו אי"ה לקמן ובפרט שלא יוכלו להשיגו ית' כ"א באמצעות האותות והמופתים בפועל אזי הוציאם ממצרים וענין יצ"מ היא תמיד בכל עת וזמן מישהכרתו חושה איננו יכול לצאת ממיצר שלו כ"א ע"י הראות איזה דבר בפועל ונתאמץ אצלו האמונה בשלימות ולא זולת הפכונר ולכן צריך הבורא ב"ה להתנהג אתו עמו לענין בחינתו לפעמים מאיר לו כיום ולפעמים מאפיל לו בלילה ובלבד שיכוין מלאכתו אל התורה והעבודה ולקרותו ית' בשמות לערך פעולותיו לאפוקי מי שחלק לו אלהים בבינה א"צ לכל זה כ"א יודע ומבין הכל מאור התורה ולא באמצעות אותות ומופתים וכאשר ביארנו שאמר דהע"ה גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך ולא ע"י דבר אחר והתועלת המגיע שאז בחי' יציאת ממיצר שלו הוא בשלימות גדול והבורא ב"ה איננו צריך להאיר ולהאפיל וזהו ותעש לך שם כנאמר אמנם להיות שגאולת מצרים איננו בשלימות לכן הוא כהיום הזה מה היום מאיר ומאפיל כן בחי' שמות שעשיתי לך ביצ"מ הוא מאיר ומאפיל וכן בנוסח על הניסים שתיקנו ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך כי בודאי ע"י נס גדול כזה שהאיר להם אז והוציאם מאפלה לאורה נעשה לו ית' שם גדול וקדוש להלל לשבח אמנם התשועה ופורקן לא היה כ"א כיום הזה שמאפיל ומאיר כמו נס יצ"מ להיות שאין הגאולה בשלימות כי"א גאולה אחרונה עיקר וגאולת מצרים טפל לה רק כעין פתח לבוא מחמתה לגאולה העיקרית ומ' שלא זכה לפתח הגאולה להבין ולהשכיל בכל פרטי ענייניו ומקריות הבאים לו לדעת איך לקרותו ית' בשם להחזיר לו שבח והודאה וליחד שמותיו הקדושים וכנויו שאין בו שום פירוד ח"ו לבו חסר ג"כ לבוא ולזכות בעיקר הגאולה והוא עדיין במיצר ים החכמה ואפשר לרמז בכתוב ואלה שמות בני ישראל כלומר באזהרה באה התורה לומר לכללות עם הקדוש ראו אתם אלה שמות בני ישראל אשר בהכשר פעולותם והשתדלותם בעבודת בוראם להשיגו יתברך מצד פעולותיו יש לאל ידם שיתגלו על ידם שמות וכינויים כמדובר בפתיחת דברינו. ועתה תחזו מה החטא גורם בהתרפם מן התורה והעבודה והוא יתברך צריך לנהוג עמהם לערך מעשיהם להאיר ולהאפיל כמדובר נופלים אלו השמות למיצר ים החכמה ולא ידעו ולא יבינו אל פעולת ה'. וזהו שפירש"י על שם השעה קורא אותם באים מוסב על השמות אשר בכל שעה ורגע באים תמיד למיצר ים

החכמה ולהיפך בהטיב דרכי אל לעשות הכל בחכמה ומדע נעשים ונרשמים בכל שעה ורגע עם פרטי העובדות שמות הקדושים וטהורים כנזכר ודו"ק:

בפסוק **ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך**. כי הנה יש שני בחי' עבודת בנ"י את הבורא ב"ה וכל אחד מישראל לא נעדר מאחת משתי אלה בענין התעוררותו אל התורה והתפלה כת אחת על ידי עוצם הכרתם והשגתם רוממות אלהותו והשגחתו יתברך בפרטי פרטיות ובוחן לבות וכליות לכן מעורר לבו בקרבו לעבודתו יתברך בכל לב ובכל נפש ומאודו מחמת הכרת גדולת הבורא ב"ה וזה בחינה המעולה והמובחרת וכת שניה למיעוט הכרתם והשגתם גדולת הבורא ב"ה ובלתי אפשרי לעורר לבם בקרבם אל התורה ועבודה כי אם באמצעות מעיקים וכדומה כאשר דברנו מזה בפ' הקודם ע"ש ע"ד דאיתא בזוהר ופרעה הקריב הקריב את לבן לאביהם שבשמים והחילוק בין שני' בחי' אלו כי כת הראשונה שעובדים ם את הבורא ב"ה מחמת גודל השגת אלהותו ית' אזי מכוונים מלאכתם עבודת הקודש בשלימות ובעת עוסקיהם בתורה ותפלה לבם נכון אתם להוציא דיבורים בכל מאמצי כחם בפה מלא אותיות שלימות במילוי הארה עליונה לא כן כת הב' אשר לבם לא נכון אתם ואינם מעוררים את עצמם לעבוד את הבורא רק מחמת צרה הדוחקת אותם ע"ד ופרעה הקריב אזי עבודתם רפוי בידם ולא נאמנה את אל רוחם להוציא דבורים שלימים כ"א מהשפה ולחוץ ולא בפה מלא מול זה בא הרמז בתורה ויעבידו מצרים את בנ"י כלומר שעבוד המצרים גרמו בחי' עבודה לישראל שהקריבו את לבן לאביהן שבשמים ואולם עבודה כזה אינה מובחרת רק בפה רך ולא בכל רוח ונפש וזהו ויעבידו מצרים את בני ישראל כמדובר אמנם אינו רק בפרך בפה רך כנזכר והבן:

בפסוק **וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי** ונראה לרמוז כי הנה ענינו רואות אשר יש לך אדם שעושה סגופים ומקואות ומרבה בתורה ותפלה ועיקר כוונתו ומגמתו להשיג רוה"ק או גילוי אליהו וכדומה וכאשר שמעתי בימי **הבעש"ט** זללה"ה היה אחד כזה שעשה סגופים והלך למקוה שישיג רוה"ק ואמר הבעש"ט זללה"ה בזה הלשון אשר בעולם התמורת משחקים עליו והאמת כן הוא מה לאדם לרדוף אחר זאת ולבו חסר העיקר דביקות אל שזהו תכלית העבודה לדבק במדותיו ית' באמת ובתמים ואחרי הדביקות השלימה יכול להיות שישיג כל משאלות לבו כי ממילא נולד מזה השגת רוה"ק וכדומה ממעלות המובחרות והמעולות אמנם לא לזה ישים את לבו ורוחו ונפשו בהעבודה וכזה יש לרמוז בכתוב שהכתוב מתמיה ואומר וילך איש מבית לוי משמעו לשון לויה ודביקות אל הבורא ב"ה וילך מזה האיש מלהשתדל אחרי זאת להיות לבו דבק תמיד ברוממות אלהותו יתברך ויקח את בת לוי כלומר בחי' ההולדה שנולד מהדביקות

את זה יקח לו להשתדל אחרי זאת להשיג מחוז חפצו ובאמת תועה הוא מדרך השכל וידע נאמנה אשר כל זה בא ממילא העיקר בעבודה שידבק במדותיו הקדושים והטהורים לעובדו ית' בתמים ואמת ואז טוב לו בזה ובבא:

בפסוק **ותתצב אחותו מרחוק לדעה מה יעשה לו** ואיתא בזוהר אחותו דמאן אחותו דההוא דקרא לכ"י אחותי רעיתי תמתי ולכאורה דברי קדשו צריך הבנה ונראה כי שמעתי **מהמגיד** ז"ל שהיה אומר פ"ה וכשאתה מתפלל אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום וביאר בכאן אזהרה לצדיק כשרוצה להתפלל אל יעשה תפלתו קבע תפלתו דייקא להתפלל עבור צורך עצמו מה שהוא חסר כי תפלה כזו אינה נחשבת למאומה לפעול עמה כלום בעולמות עליונים כ"א כל עצמו ומגמתו של הצדיק בעומדו להתפלה היא רק עבור השכינה שהיא מקומו של עולם וזהו אלא רחמים ותחנונים לפני המקום ואיש אשר אלה לו להתפלל רק עבור צורך גבוה אזי גורם דבורים להשכינה להתפאר אתו עמו לומר חזי במאי ברא אתינא לקמך כי זהו כלל גדול אשר עיקר עבודת האדם זו תפלה שבלב לא תקנו אנשי כנסת הגדולה רק לצורך רפואה ופרנסה ומפלת שונאים וכדומה כנראה מי"ב ברכות אמצעיות כ"א הכל לצורך גבוה תיקוני עולמות כידוע למביני מדע ואם כל עצמו של אדם ומגמתו בהשפך שיחו לפניו ית' רק למלאות די חסרונו אינו פועל כלום והשכינה כ"י היא בסוד אלמת ואין לה דבורים במה להתפאר וכזה אפשר לרמוז בפסוק בראשית וכל שיח השדה טרם יהיה וגו' כי לא המטיר ה' אלקים על הארץ ואדם אין לעבוד את האדמה ירצה השכינה נקרא שדה חקל תפוחין קדישין ומלת שיח משמעו לשון דבור ורומז הכתוב וכל שיח השדה היינו דבורים של השכינה טרם יהיה עדיין לא היה לה דבורים להתפאר ולמה זה ואדם אין לעבוד את האדמה דייקא שאין איש צדיק בארץ לעבוד את השכינה לעשות לה קישוטין ותיקונים כ"א איש לדרכו פנה הכל עבור צרכי גופו ואין איש שם על לב אשר בעשותו ככה אזי השכינה כ"י היא בסוד אלמת וכזה נרמז ג"כ בפסוק וכרחל לפני גוזזה נאלמה כלומר קודם שבאים הצדיקים הנקרא גוזזים ע"ד שהזוהר קורא מחצדי חקלא אשר בכשרון עובדותיהם הטובים עושים ומתקנים לה קישוטין וגורמים לה דבורים להתפאר עמהם ובהעדרם היא כ"י בסוד אלמת וזהו וכרחל כינוי לשכינה הנקראת רחל כידוע לפני גוזזה כלומר שבאים הגוזזים נאלמה כמדובר ואחר כך כשבאים הצדיקים השלמים והתמימים אשר כל מגמתם והתאמצם בתורתם ותפלתם הכל עבור השכינה לעשות לה קישוטין אזי גורמים זיווג השכינה על ידי מעשיהם הטובים שהיא נתעלה למעלה ומיחדת עם בעלה לומר חזי במה ברא אתינא לקמך וכאשר ביארתי פ"ה במגילת אסתר

ובכל יום ויום מרדכי מתהלך לפני חצר בית הנשים לדעת את שלום אסתר ומה יעשה בה שכל מבוקשו של מרדכי הוא הצדיק ואז בדורו היה הוא הצדיק יסוד עולם וכן בכל דור ודור מי שהוא צדיק יס"ע נקרא מרדכי וכל מגמת נפשו וחפצו בעוסקו בתורה ובתפלה ובכל פרטי עובדותיו אפילו הגשמיים הצריכים לצורך גופו מקשר הכל אל הבורא ב"ה להעלות משם ניצוצין קדושים לגרום יחוד השכינה ולא יוליך השפע מעולמות עליונים כי אם אל השכינה שנקראה אסתר וזהו לדעת את שלום אסתר לדעת משמעו לשון זווג כמו וידע אדם ליחד מדות שלום להשכינה הכינוי לאסתר שהיא בהסתרה בגלות במדרגת התחתונים ואין איש שם על לב שיש גם שם איברי השכינה ומה יעשה בה מ"ה גימטריא אדם שם מ"ה הידוע כל אורות והשפעות של שם קדוש זה יעשה בה דייקא כי באמצעות השכינה נתחזיין כל אורות עליונים ואל זה התפלל דוד המע"ה והראני אותו ואת נוהו פירוש אות היא בחי' ההשפעה ובקש זאת מאתו יתברך שיראהו אות השפעה עליונה ואת נאוה קודש של האות אל מקום הראוי והכלל מי שזוכה שתפלותיו ותחנוניו הם ע"ד האמת שאינו מרגיש מחסרון עצמו כלום כ"א הכל עבור חסרון השכינה גורמים יחודים למעלה ותפלתו נשמעת לאפוקי אם כל עצמו והתאמצו לשאול אוכל לנפשו ולמלאות די חסרונו אינו גורם יחוד למעלה ואין לה דבורים כ"י להתפאר אתו עמו מול זה בא הרמז בתורה ותתצב אחותו מרחוק כלומר השכינה כ"י עומדת עדיין מרחוק בלתי יחוד הראוי בכשרון התעוררות התחתונים וכדברי הזוהר אחותו דמאן אחותו דההוא דקרא לכנ"י אחותי רעיתי תמתי מוסב על השכינה וגמר אומר הכתוב הסיבה הגורמת ככה עמידתה מרחוק להיות כל תפלותיו ותחנוניו בהשפוך שיחו ומוציא דבורים בתורה ותפלה לדעת מה יעשה לו לו דייקא שואל פרט לעצמו ולא לצורך גבוה ולכן תועלתו מעט ואינו פועל כלום התעוררות למעלה ומי יתן טהור לעורר לב' להתפלל רק עבור צורך גבוה ואז טוב לו ודו"ק:

בפסוק **ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו. ויצא ביום השני והנה שני אנשים עברים נצים ויאמר לרשע למה תכה רעך ויאמר מי שמך לאיש שר ושופט עלינו הלהרגני אתה אומר** ופירש"י מכאן אנו למדים שהרגו בשם המפורש ויירא משה פירוש רש"י דאג לו על שראה בישראל רשעים דלטורין אמר מעתה שמא אינם ראוין ליגאל. ולכאורה יש לדקדק תיבת מאחיו מיותר כי בודאי איש עברי הוא מאחיו ועוד מה מתמיה הכתוב שמשה רבינו ראה מצרי מכה איש עברי בודאי בכל יום ויום מתרמי כזה להיותם בגלות המר ושעבוד הקשה של עבודת פרך ובודאי כולם ראו מכות המצריים לאישים העברים ומה הוציא את משה

מכלל כל ישראל שראה כזה זולתו והנראה בתוכחות על עון עם בני ישראל המוסרים ומעללים עלילות דברים במבצרים וכלימות דברים אין להם שהם הם הגורמים אריכות הגלות והכאות עם קדוש כאשר עינינו הרואות עתה בדור הזה רבים הם המתפרצים ומי יתן לבבם זה להם לירא את השם הנכבד והנורא וכמו אז כן עתה בהתרמי לפעמים שמכים את אחד מישראל לית לתמוה כ"כ להיותינו שה אחד בין כמה זאבים נתונים למכים ועונותינו הטו כל אלה אמנם כאשר מתרמי שמכים אחד מישראל מחמת ישראל אחר מהמוסרים שהלשין עליו לזה דוה לב הדווים ודאג לבם בקרבם ישראל מה תהיה עליהם מתי יבוא זמן הפלאות וכזה נרמז בתורה כי באמת על הכות מצרי את העברי לא תמה משה רבינו כי. אין זה חידוש כלל להיותם תחת יד שעבודם אך משה השכיל והבין מה שהכה מצרי את העברי אין זה כ"א מחמת אחיו העברי שמסר ודיבר עלילות דברים כנהוג עתה על הרוב כל רעות והכאות הבאים על ישראל הכל נמשך מהמוסרים אנשי בליעל המלשינים במבצרים והם הם המכים את ישראל והיה במחשך מעשיהם לומר מי רואני מי יודעני וזהו וירא איש מצרי מכה איש עברי ונתן דעתו לזה והבין שהכל הוא בסיבת אחיו שהלשין עליו בפניו ולהיות שראה ככה התחיל לחפש מסתמא היה בתחילה איזה מחלוקת בין העברים בעצמם ולכן הלך להלשין עליו להלקותו ולכן כתיב ויצא ביום השני והנה שני אנשים עברים נצים ואמת נכון הדבר שגם הכות מצרי את העברי היה ג"כ מאחיו וכמדובר ויאמר לרשע למה תכה רעך כי ניכרים הדברים שאתה הוא הרשע שהכית רעך בשבט פיך ויאמר לו הלהרגני אתה אומר ויובן ע"ד הכתוב ורע תדרש רשעו בל תמצא והנכון שהכתוב רומז ליהנות עצה אם רצונך וחפצך לבל תמצא את הרשע המסור בעולם עצה היעוצה תדרש רשעו כלומר דרוש רשעו ברבים בקהל עם ישראל ואז בעת שהוא איש משכיל ויכול לדרוש את התורה מדבר מענין רשעו איך שהוא רחוק מהתורה ואדרבא שהוא משוקע בקליפיות וכל עוד שהמשכיל דורש רשעו ומרחיקו מהתורה ומורידו למטה כן עוקר אותו מן השורש למעלה אשר כל או"א מישראל יש לו חלק באותיות התורה אפילו רשע שברשעים כמ"כ עושה צירופים בתורה באותיות שיש לו בהם אחיזה וכיון שמשכיל בעוצם הכרתו ודרשתו את התורה להמציא צירופים לא טובים שפעל ועשה בהרעות מעשיו ממילא מרחיקו מהתורה שאין לו בה שום חלק ואז נפסק ג"כ חיותו שמושכת אליו ומעתה בין תבין אשר לפניך אם בעל נפש אתה ונפשך ורצונך לבל תראה עוד את הרשע אזי תדרוש רשעו דרשה ממש כמדובר בל תמצא אותו ובל יראה עוד בעולם. מול דברינו יש לרמוז שאמר מי שמך לאיש שר ושופט עלינו הלהרגני אתה אומר כלומר אתה אומר דברי תורה להרגני כנזכר תדרוש

רשעו בל תמצא וכאשר חכמים הגידו שהרגו בשם המפורש והן הן הדברים הנאמרים באמת ודוק היטב:

בפסוק **ולכהן מדין שבע בנות ותבאנה ותדלנה ותמלאנה את הרהטים להשקות צאן אביהן ויבאו הרועים ויגרשום ויקם משה ויושיען וישק את צאנם** להבין הענין נראה כי כבר נודע אשר כמו שיש כהן בסטרא דקדושה כמ"כ יש ג"כ בחינת כהן בסט"א כי זה לעומת זה עשה אלקים והכלל מי שעובד את הבורא ב"ה נקרא כהן לשון עובד ורומז הכתוב ולכהן מדין ג"כ יש שבע בנות שבע מדות הפכיים העומדים לעומת ז' מדות הקדושים שרוצים תמיד לפתות בנ"א לקבל מהם הארה ולכן נקרא בשם בנות נוקבא להיותם עומדים רק לקבלה מן הקדושה ולא בחי' משפיעים לזולתם לאפוקי ז' מדות הקדושים נקראו לערכם בחי' זכרים להיות כשאדם צדיק בארץ מתקן זה"מ הם מקבלים חיות והארה מלמעלה מחמתם להיות שהחזיר אותם לשורשם למרום שבתם מחשבה הקדומה וגם הם משפיעים לו הארה ומוסיף תעצומות ועוז לעבוד עוד את הבורא ב"ה ביתרון שאת ויתרון עוז כהנה וכהנה וכבר נודע שבלתי אפשרי להיות גמר שום פעולה בעולם לצאת מכח אל הפועל אם לא בהקדם תחלה בסוד המחשבה ומבשרי אחזה אלוה אחר שמתבונן האדם במחשבתו איך ומה יפעל את הדבר שעלה ברצונו לעשות בעולם ואחר גמר המחשבה בכל אופני יושר גומר ועושה בפועל וזה נקרא בספרים בחי' יחוד המוחין זווג עליון ואח"כ נעשה יחוד התחתון כידוע למביני מדע וכמוהו הענין בסט"א תיכף שנופל לו במחשבתו איזה מדה רעה ח"ו עולה בדעתו לגמור אותה ח"ו ונמצא גורם יחוד בסט"א ג"כ במוחין שלהם ר"ל ובזה נותן כח בקליפות להשקות אותם מן הקדושה וזהו ולכהן מדין כנוי לכהן דסט"א העומד נגד הכהן העובד את הבורא ב"ה ג"כ ז' בנות כמדובר ז' מדות הפכיים. אשר המה כקוף בפני אדם ותבאנה ותדלנה ותמלאנה את הרהטים מורה על רהיטת מוחין של קליפות שנעשה שם ח"ו החלה בחי' זווג כנזכר ואח"כ נעשה גמר הפעולה וגורמים להשקות צאן אביהם צאן מורים על בחי' דרגין של אביהם הקליפות למלאות אותן ולהשקות אותן משפע הקדושה והחיוב מוטל על כל אחד ואחד מישראל לתקן כל זאת להיות בחי' ז' מדותיו טהורים ונקיים ממום לבלתי אחוז בהם מגע נכרי באופן המבואר בספרים שנמשך זה הענין עד תשלום הבירור נ"ק המלובשים בקליפות ואחר שתתרוקן קומת הס"א מכל וכל ימהר לבוא. קץ הפלאות ולכן כל עוד שלא נתרוקנה קומת הס"א מנצוצין הקדושים שבתוכם איתא בספרים שצריכין עם בני ישראל ליתן חיות מעט לחיצונים בכדי להעלות משם את איברי השכינה כנזכר בכוונות י"א סימנים ושעיר ר"ח ושעיר יוה"כ וכדומה ממעשיות המצות יש בחי' כזה כ"ז

נרמז בכאן להיות שרמזנו אשר לכהן מדין שבע בנות הבאים תמיד למלאות את הרהטים כנזכר להשקות את צאן אביהם ואנו בני ישראל חוגרים כלי קרב ללחום מלחמת היצה"ר לבלתי נגרר ח"ו אחרי ז' תועבות לגרום ח"ו השפעה לשבעה הפכיים. לזה בא הרמז ויבאו הרועים ויגרשום רועים הידועים שיש שבע רועים רצונם לגרשם מכל וכל לבלתי ינתן להם אפילו חיות מעט ובאמת אין זו מובחר העבודה שצוונו הבורא ב"ה שצריך האדם לכוון מלאכתו מלאכת הקדש בכל פרטי ענייניו אפילו הגשמיים להעלות משם איברי השכינה המה הנ"ק וצריך להקדים תחלה שוחד לחיצונים כמבואר. לזה גמר אומר הכתוב ויקם משה ויושיען וככחו אז כחו עתה ע"כ מי שיש בו מדעת קונו נק' משה ויקם משה ויושיען ליתן להם שוחד וחיות מעט והכל בעבור תיקון קומת השכינה להעלות משם איברי השכינה למקומם ושורשם ודוק בזה כי עמוק הוא וק"ל:

בפסוק **ויאמר אל בנותיו ואיו למה זה עזבתן את האיש קראן לו ויאכל לחם** ופירש"י שמא ישא אחת מכם כד"א כי אם הלחם אשר הוא אוכל יובן עם האמור למעלה אשר כהן מדין הוא נגד כהן הקדוש והוא היה צד שכנגדו של משה רבינו ע"ה שהיה צריך לתקן זה"מ אשר מצינו ביעקב אצל לבן שאמרה לו אמו וישבת עמו ימים אחדים וכן היה אשר באשה עבד ובאשה שמר כאשר הארכנו מזה במקומו ע"ש שבירר ותקן כל בחינת הטוב הגנוז אצל לבן עד שהבנות ענו ואמרו לו הלא נכריות נחשבנו אצל אבינו כיון שתקן את מדותיו הקדושים שהיה צריך לתקן עם לבן בודאי נכריות נחשבנו אצל לבן ושוב אין לך עוד מה לעשות אצלו וכן הענין בכאן משה רבינו אצל כהן מדין שבלתי אפשרי לתקן ולברר את הטוב שבכהן מדין כ"א משה רבינו שהוא לעומתו כי זה לעומת זה עשה אלקים וכחו יפה לתקן ולישב אתו עמו את הימים אחדים ולא זולתו ולכן שמח לקראתו ויאמר אל בנותיו ואיו למה זה עזבתן את האיש משה קראן לו ויאכל לחם ופרש"י שמא ישא את אחת מכם מה מאוד העמיק בדבריו כנוי השכינה הנקרא אחת היא יונתי ורמז שמא יהיה הוא אשר כחו יפה לברור הטוב מהרע ויגרום תיקון קומת השכינה לעשות יחוד למעלה כד"א כי אם הלחם אשר הוא אוכל ידוע לשון זיווג מתיחס בלשון אכילה ובאמת כתיב ויואל משה לשבת את האיש ויתן את צפרה בתו למשה זה הדבר אשר דברתי אשר לעוצם בהירותו של משה רבינו הבין והשכיל כל זאת שבלתי אפשרי לישב ולתקן אצלו לברור הטוב שבו כ"א הוא ולא זולתו ולכן כתיב ויואל משה דייקא לשבת את האיש היינו לישב ולתקן את האיש כלומר עם האיש כל בחינת הטוב הגנוז אצלו ובאמת תקן כל זאת ויתן את צפרה בתו למשה וגם הוא נתגייר מורה היות שכ"כ היה כחו יפה והוציא ממנו כל בחי' נ"ק והמה נק' בחי' גרים כאשר הארכנו

מהענין למעלה ע"ש ותבין מה כתיב אח"כ ומשה היה רעה את צאן יתרו חותנו כהן מדין ירצה להורות את האמור כי צאן מורים על בחי' דרגין כאשר ביארנו למעלה בענין יעקב אבינו עם צאן לבן וישת לו עדרים לבדו ולא שתם על צאן לבן ע"ש העלה אותם אל הקדושה למקומם הרמתה לבלתי אחוז בהם אחיזה מחיצונים כלל לא וינהג את הצאן אחר המדבר כלומר נהג את בחי' דרגין שלו רק על פי התורה והעבודה הנוגע אל עבודת הבורא ב"ה אשר תכלית תרי"ג מצות מעשיות נרמזים בכלל בעשרת הדברות וכלליות מעשה המצות המה תיקון זה"מ וזהו וינהג את הצאן אחר המדבר דו"ק ותבין:

בפסוק **וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה וירא והנה הסנה בוער באש והסנה איננו אכל. ויאמר משה אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה וירא ה' כי סר לראות**. הנה כבר זכרנו כ"פ שתורתינו היא תמידית וישנה בכל אדם ובכל זמן בעבר ועתיד הנכון אשר בכאן נרמז מעשה איש ותחבולותיו כל ימי חיים חיותו בעה"ז לדעת מה יעשה ישראל בכל פרטי עובדותיו ובפרט בתורה ובתפלה יעורר לבו רק לתקן עולמות עליונים וזה כלל גדול והחיוב מוטל על כל אחד ואחד מישראל הרוצה לגשת אל העבודה ולקבל עליו מלכות שמים שלמה זה יצא ראשונה לתקוע יתד במקום נאמן אמונה שלימה בקרב לבו שכל מקרי ופגעי הזמנים הבאים לו לאדם הכל בהשגחה פרטיות מאתו ית' הכל לטובתו לקרבו אל התורה ואל העבודה ע"ד ופרעה הקריב ואיתא בזוהר קרב את לבן לאביהן שבשמים והנה אם המשכיל נותן דעתו לזה ומקרב את עצמו עם רוחו ונפשו אל עבודתו יתברך ממילא נתבטל סיבת הסנה המעיק לו ומיצר לו לקרבו אל הבורא ב"ה ולהיות לו אשיות והתלהבות מחמת סיבת מצירת הסנה וכיון שהשכיל לדעת שמאת ה' היתה זאת אזי בודאי מדרך הטוב להיטיב לנבראיו וממכה עצמה מתקן רפואה וכל עצמו יתברך בהקרה לו ככה כ"א להורות לו בחי' עבודה לדעת איך לתקן חסרון במקום עליון כי זה עיקר עבודת היראים והשלימים אפילו כשמרגיש בבחינת עצמו סיבת הסנה לא לזה ישים נפשו לצער צרת עצמו כ"א משיג מזה מסתמא יש חסרון כזה בעולמות עליונים ועדיין לא קישט ותיקן מדות הקדושים ולכן מצאתנו כל זה ועל ככה הכין את לבו לדרוש ה' ולהתפלל עבור השכינה ותיקון מדותיה הקדושים וכיון שנתקן במקום עליון ממילא נתקן בחינת חסרונו למטה הבאה לו מהסנה וניצול לגמרי ממקריות ופגעי הזמנים והיינו בחינת הסנה שישנה בכל אדם ובכל זמן והנה כבר קדם לנו הדיבור היות שני בחי' בעניני התעוררות אל עבודת האלהים יש שמעוררים את לבם בקרבם מסבת הסנה ויש שההתעוררות בא להם ממאור התורה ועוצם השגתם בגדולות ורוממות אלהותו יתברך ע"ד שאמר דוד המלך ע"ה גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך ולא

מסבת הסנה ובחינת המקריות. ומעתה תבין הביאור אשר לפנינו וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה כלומר כאן מדבר מאנשים כאלה שהבורא ב"ה מראה א"ע אליו לקרבו אל התורה והעבודה בהתלהבות ואשיות רק מתוך הסנה כמדובר אשר באמצעות הסנה יתן לבו לתקן במקום עליון כנזכר מסתמא יש חסרון זה למעלה להתפלל עבור זה אמנם להיות שאין זה מובחר העבודה כי מי שיש לו בהירות השכל המאור שבתורה יציבנו על דרך טוב לדעת אופן תקוני עולמות העליונים וזהו וירא והנה הסנה בוער באש ולכאורה יש לדקדק מהראוי לכתוב והאש בוער בסנה כי דרך האש לבער בסנה אמנם יתפרש ע"ד האמור כי דעתו של אדם מישראל נקרא בחי' משה והתפשטותו בכל דור ודור ורומז הכתוב שלפעמים מתכוין האדם בדעתו שהסנה היינו סיבת מקרי ופגעי הזמן זה נקרא סנה בוער באש כלומר באשיות והתלהבתו שמעורר לבו אל התורה והתפלה בוער שם בחינת הסנה והוא הגורם אש הגדולה לעבודת האל ואעפ"כ והסנה איננו אכל והוא מן התימה מדוע לא יבער הסנה כיון שכבר עשתה שליחותה וקרבו להתלהבות הבורא לזה רומז הכתוב:

ויאמר משה אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה כי הדעת של אדם נקרא משה כמדובר ויאמר משה אסורה נא להתבונן במעוז שכלי מה זאת מצאתנו כל זאת ומעמיק בדבר ומתבונן בעצמו מסתמא לא בא עדין על ההשגה אמיתית להשיג כל זה ממאור התורה וגדולה מזה שאפילו בהקרה לו הסנה נופל ממדריגתו ושוכח את העיקר ומחזיק את הטפל אל עצמו ויצעק אל ה' בצר לו דייקא ולא יבין את זאת שהעיקר נוגע למעלה להבין מחמת חסרון תחהון תיקון מדות עליונים כי עיקר העבודה צורך גבוה ולא צורך עצמו וידע נאמנה כל עוד שלא בא על ההשגה אמיתית זה הגורמת שלא יבער הסנה מאשיות והתלהבות שלו כי מיעוט הכרתו גורמת ככה להעמידו על דרך הטוב והישר לבוא אל תכלית העבודה מחמת בוערת הסנה וזה שרומז הכתוב **וירא ה' כי סר לראות** הכוונה. וירא משמעו לשון הבנה ומוסב על אדם השלם הנותן דעתו לזה מדוע לא יבער הסנה כמדובר הכינה וגם חקרה ה' כי סר לפעמים בהסתרה מן האדם הוא הכל לטובתו ושלימותו כי מדרכו הטוב להיטיב ומסתמא מה ששולח לו את בחי' הסנה הוא רק לראות מסיבת מאורעותיו תיקון מדות עליונים לדעת כל אנשי מעשהו במקום עליון ואז כיון שרואה ומתבונן שהוא בעצמו הגורם ככה זוכה באמת להשיג כל זאת מתורה והמאור שבה יחזירנו למוטב וטוב לו בזה ובבא ודוק היטיב:

בפסוק **ויאמר משה אל האלהים מי אנכי כי אלך אל פרעה וכי אוציא את בני ישראל ממצרים ויאמר כי אהיה עמך וזה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם**

ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה. להבין הענין נראה בהקדם מאמר הזוהר חדש ת"ח ה' אלהים שם מלא על עולם מלא דקיימא איהו בלחודוי ואתעטיר בגויה בגין דלא אשתכח בההוא זמנא עמא ולישן על מה אתעטיר כיון דאתו ישראל וקיימו על טורא דסיני וקבילו אורייתא כדין אתעטר שמא שלים עלייהו דישראל ואתקרי אלהיך וגו' כיון דקבילו ישראל אורייתא **ם** סתימא דהוה אסתים בגויה בההיא שעתא אתפתח ואתמשך לאנהרא לתתא ומן אות **ם** אתפתח ואתמשך ואתעביד אות **ך** ועל דא תנינן ברזא דאתוון שעורא דאות **ך** כשיעורא דם' סתימא ע"ש כלל הנשמע מדברי קודש אשר באמצעות מעמד הקדוש שעמדו בנ"י על הר סיני וקבלו את התורה נעשה ונשלם משם אלהים סתם שם מלא עלם עול מלא ואין אדם בארץ לקרות ולכנות אלהותו ואדנותו יתברך עליו ובהיות עם קדוש מקרבין א"ע אל התורה והעבודה אזי נקרא אלהות עליהם ולא על זולת עמים ואז נעשה משם אלהים סתם אלהיך לכנות שם אלהות עליך דייקא וכדומה מצאתי ראיתי כתב **הרמב**"ן על פסוק אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך ופירש כל אותות ומופתים שהראיתי בתוככי מצרים בשביל ישראל והוצאתי מעבדות לחירות בכדי שאקרא ה' אלהיכם דייקא והנה כבר נודע היות ענין יצ"מ נוהג תמיד בכל עת באופן שיתבאר אי"ה וצריך איש הישראלי לחבר גאולת מצרים לגאולה אחרונה שהוא עיקר וגאולת מצרים טפל לה עיין מדרוש זה במקומו ותבין נפלאות ובהיות לו התפשטות השכל והמדע לעמוד כעמודא תקיף דכולא בלתי מתמוטט לנטות מעבודתו ממקרי ופגעי הזמן אם טוב ואם רע יאמין באמונה שלימה שהכל מאת ה' היתה זאת בהשגחה פרטיות לצורך השלמת תיקונו ומי שחכמת אלהים בקרבו מקשר החכמה אל כל פרטי עובדותיו ומכניס בהם הארה אל כל בחי' התחלקות עתיו ורגעיו וע"ד שיתבאר לנו אי"ה במקום אחר פי' הפסוק בני יששכר יודעי בינה לעיתים וכפירש"י בני יששכר הגדולים בחכמה וגדולים בתורה הם הם המקשרים את. הבינה לפרטות העתים לעבוד את הבורא ב"ה בכל בחי' התחלקות העתים כפי מה שהוא אם טוב ואם רע נתנו עצות למצוא מרגוע לנפשם איך לעבדו יתברך עם עת כזאת להבין שהכל בחכמה עשה ובהשגחה פרטיות לצורך תקונם והשלמת נפשם ובהיות כן שמעלה ומגביה התחלקות העתים והרגעים אל הבינה שהיא למעלה מהזמן אדרבא ריבוי התחלקות הזמנים נמשכו מעולם הבינה. ולמטה ושם במקורם הכל נמתק וממילא יוצא מהגלות ומיצר שלו באשר הוא שם ומעתה בין והבין מה הוא בחי' המוציאו מן המיצר הכל נמשך בהיות לו התפשטות הדעת להבין ולהשכיל דלית אתר פנוי מנ"ק הם איברי השכינה והאמונה תקוע בלבו שהקב"ה שולח לו כזה בכוונה לטובתו לכפול שכרו משלם בהיות שמעלה משם נצוצות

קדושות המלובש להחיותם ובהעדר לאפס ותוהו נחשבו וכמו אז בפתח הגאולה ביציאת מצרים הוציא משה את ישראל ממיצר שלהם כן עתה בכל דור ודור עד גאולה אחרונה בחי' דעתו של אדם המשכיל הוא המוציאו ממיצר שלו הפרטי:

ומעתה נחזור לענין **ויאמר משה אל האלהים מי אנכי כי אלך אל פרעה וכי אוציא את ב"י ממצרים** ירצה לרמוז מי קבלו ישראל את התורה הפתח באנכי וכי אוציא את ב"י ממצרים מול דברי משה מגיד משנה השיב לו הקב"ה ויאמר כי אהיה עמך ורמז לו על העבר ועתיד מפתיחת הגאולה עד גאולה אחרונה את המוציא אותם כמבואר וזהו כי אהיה עמך תמיד וזה לך האות כי אנכי שלחתיך אנכי דייקא שבאמצעות זה תזכו למעמד הקדוש הר סיני וכדברי הרמב"ן שזכרנו למעלה אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים כל האותות והמופתים שהראה במצרים הכל בכדי שאקרא ה' אלהיכם וכדברי הזוהר חדש שזה קנו בני בנתינת התורה וזה נרמז בכתוב וזה לך האות כי אנכי שלחתיך אנכי דייקא וגם רמז לו על העתיד באומרו בהוציאך את העם ממצרים כלומר מתי שתבא הזמן שתוציא את העם הן עתה בפתיחת הגאולה יצ"מ או בכל דור ודור פרטיות יצ"מ שישנה בכל אדם ובכל זמן כמבואר תעבדון את האלקים כלומר עיקר עבודתכם תהיה בשם אלקים סתם תמשכו לקרות ולכנות אלהותו עליכם ותעשו משם אלהים שם אלהיך ומאות ם סתומה תעבדון אות ך פשוטה כדברי הז"ח המוזכר אמנם אם נפשך לומר איך יתכן זאת אדם הגשמי בגוף עכור וחומר אוכל ושותה כבהמה ועושה צרכיותיו הגשמיות ומה מאוד יחרד ויפחד ומורא יעלה על ראשו עד שיזדעזעו עליו כל איבריו בזוכרו כזה להמשיך עליו את שם הגדול והקדוש ה' אלהים שם מלא על עולם מלא לומר שהוא אלהיו וגדולה מזה מצינו אפילו באבותינו הקדושים אשר בארץ המה אברהם יצחק ויעקב אבהן דעלמא הקשה בספר הקדוש ראשית חכמה האיך התיחס הקב"ה את שמו הגדול על ב"ו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב והם אכלו ושתו וכדומה מצרכי הגשמיות ואין זה כבוד ממ"ה הקב"ה ועיקר העולם מדבריו הקדושים להיות שהם קדשו וטהרו וזככו את גופם מבית ומבחוץ ואפילו באכילה ושתיה גם שם עבדו את הבורא ב"ה בקדושה וטהרהו וזככו כ"כ את גופם כקדושי עליון ושפיר שייך לכנוס אלהות עליהם והנה במה נאות לו לאדם ליתן עצות לנפשו לדעת איך לזכך את גופו הכל באמצעות תורתינו הקדושה והמאור שבה מאיר לו את הדרך אשר ישכון אור מול זה בא הרמז בתורה תעבדון את האלהים לעשות מאלהים אלהיך ובמה יתכן כזאת על ההר הזה כלומר באמצעות נתינת התורה על ההר הזה הר סיני נאות לכם לעבוד משם אלהים שם אלהיך כמדובר ודוק היטיב ותבין:

בפסוק **לך ואספת את זקני ישראל ואמרת אליהם וגו' לאמר פקד פקדתי אתכם ואת העשוי לכם במצרים ואומר אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ וגו' ארץ זבת חלב ודבש**. יובן כי הנה נודע כמו שאיש משכיל אשר נוכח ה' דרכו ומכניס בחי' הדעת אל כל עובדותיו לעשות הכל בהתקשרות ודביקות אל גורם צרופי שמות בקדושה וככה נצטרפים אותיותיו שיש לו אחיזה בתורה בצירוף קבע ומעלה אותיות התורה מכל מקומות הנמוכים שנבראו עם אותיות התורה למרום שבתם אשר היה שם אהלם בתחילה דע לך כמו כן הענין באותן האנשים שהרעו מעשיהם אשר לא ידעו ולא יבינו אל פעולת ה' אשר בכל שעה ורגע עם תנועות איבריו עושה רשימות צירופים בקליפות ומשליך לשם אותיות וצירופי שמות התורה ועיין בפתיחת הפרשה פ"ה אלה שמות בני ישראל שמות ממש הבאים מצרימה בכל שעה ורגע כי ידוע אפילו פעולת עבירה ח"ו א"א להיות בלתי אותיות התורה המחיה אותה עבירה כי גם שם יש בחי' המחיה והוא סוד התשובה אם ישים אדם נפשו לחזור למוטב כידוע מול זה בא הקב"ה להזהיר את משה לך ואספת את זקני ישראל להוכיח על פניהם גודל הפגם בהרעות מעשיהם ואמרת אליהם לאמר בשבילי פקד פקדתי אתכם להיות שאין לכם התפשטות השכל להכניס החכמה אל כל המדריגות ראו מה גרמתם אתה נפרדים מאתי ואני חסר מכם וזהו משמעו תיבת פקד פקדתי לשון חסרון כמו ויפקד מקום דוד ועתה בהרעות מעשיכם אני חסר מעצמיכם וגם מא"ת כלליות האלפ"א בית"א אתוון העשוי לכם מחמת מיעוט הכרתכם ופרידת דביקת הבורא ב"ה וא"כ ממילא נעשים ונצטרפים: צירופי אותיות בקליפות ואזי אני חסר מאותיות העשוי לכם במיצר ים החכמה והנה זה כלל גדול בעבודת הבורא האותיות שנפלו מחמתו בחיצונים במיצר ים החכמה רוצים עליה ע"י בעת עוסקו בתורה ובתפלה ומנענע אותיות וצירופי שמות הקדושים אזי באים המ"ז ועיקר כוונתם לתקנם ולהפכם מצירופים אשר לא טובים לעשותם צירופים קדושים של תורה ותפלה ואם נותן דעתו לזה גורם תוספות תענוג למקום ב"ה שהעלה אותיות אלו שהיו עד עתה מרוחקים מאתו יתברך ועתה בעוצם השגתו מקרבם אל הקדושה פנימה כי ידוע מספרים שתיקוני תורה ותפלה עולה במקום הקרבנות בזמן שבהמ"ק קיים וכאשר חכמים הגידו זאת התורה לעולה וכו' ונתעוררו זאת התורה לא עולה ולא חטאת ולא אשם כי התורה כנגד כולם ובפרט עם התפלה יכולת בידינו להעלות ולקרב כל המדריגות כולם אל שורשם וקדמותם ואנו הגורמים תוספות תענוג להקב"ה כי זהו עצם תענוגו יתברך בבריאות העולמות והשתלשלות המדריגות מראשית המחשבה עד סוף המעשה וזה שמתרעם הבורא ב"ה ואומר אעלה אתכם מעני מצרים כלומר אני אמרתי

בלבי מה שהכנסתי אתכם היינו צירופי אותיותיכם בעני מיצר ים החכמה עיקר הירידה היה לצורך העליה שציפיתי עצם התענוג שתעלו ותגביהו גם משם צירופי האותיות. וזהו ואומר אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ וגו' ארץ זבת חלב נוטריקון אותיות זבת זבול **בי**ת **תפ**ארתינו כלומר שהתפעלו בתורה ותפלה העלאות והתקרבות המדריגות כולם לשורשם כמו שפעלו הכהנים בעבודתם וישראל במעמדם ב"זבול "בית "תפארתינו ועתה הרעותם את מעשיכם וצריך הבורא ב"ה להראות א"ע ולהגלות לכם מבחי' סנה וחוחים לקרבם מחמתם אל התורה והעבודה וכאשר ביארנו למעלה פי"ה וירא אליו ה' בלבת אש מתוך הסנה וזה הרמז במלת חלב נוטריקון **ח**וחים **ל**עבדו **ב**יראה כ"ז אתם העושים ולא אני כי לא מחשבותיכם מחשבותי וזהו ואומר אעלה אתכם מעוני מצרים כמדובר ודו"ק היטב ותבין נפלאות:

בפסוק **אתם לכו קחו לכם תבן מאשר תמצאו כי אין נגרע מעבודתכם דבר ויפץ העם בכל ארץ מצרים לקושש קש לתבן והנוגשים אצים לאמר כלו מעשיכם דבר יום ביומו כאשר בהיות התבן ויבאו שוטרי בנ"י וגו' למה תעשה כה לעבדיך תבן אין נתן לעבדיך ולבנים אומרים לנו עשו ויאמר נרפים אתם נרפים וגו' ועתה לכו עבדו ותבן לא ינתן לכם ותבן לבנים תתנו**. נראה לבאר ענין מקראי קודש כי הנה אנו בני ישראל החיוב מוטל עלינו עבודת הקודש יומם ולילה לבלתי נתרפה מעבודתינו אפילו כמעט רגע כי אנו אומרים אשר בחר בנו מכל העמים ואם יאמן כי ידבר כדבריו כן הוא מהראוי להיות שישיב אמריו לומר א"כ מה אני ומה יתרון עבודתי מזולת עמים כיון שהוא רודף ג"כ להשיג לבו מן הממון ומלבושים נאים ודירה נאה וכדומה מן התפעלות האדם הרודף אח"ז יומם ולילה א"כ הלא ככל הגוים בית ישראל המה ויתן אל לבו תמיד איה אפוא התענוג והשעשועים שצפה הקב"ה לקבל מעם קרובו ישראל ובחר בהם להיות לו לעם סגולה ונבחרים לו למנה מזולת עמים ע"כ מה מאוד ראוי שתכבד העבודה של הקב"ה על האנשים ויעשו בה יומם ולילה ובכל שעה ורגע וכאשר איתא בזוהר שפירש הינוקא ע"ס החכם עיניו בראשו על ההוא דקיימא על ראשו לזה צריך החכם ליתן עיניו ולבו כל הימים לבלתי נפסק מאתו שפע אלהי כמ"ש בכל עת יהיו בגדיך לבנים כי עינינו הרואות עתה בדור הזה רובם כמו כולם נרפים הם נרפים מן התורה והעבודה בטענת מזונות ופרנסת אשתו ובניו כשהם קטנים לומר שהם מקיימים עושה צדקה בכל עת ומאת ה' שכוח לבם מתי יעשו לביתם בית מועד לכל חי שזהו הפרנסה של הנשמה שלא תאכל מנהמא דכסופא ואנה יוליך חרפתו כאשר ישוב שמה ערום בלא תורה ובלא לבוש של מעשה המצוה וכזה נרמז בכתוב תכבד העבודה על האנשים ויעשו בה ואל

ישעו בדברי שקר בטענותם השקרים כי בודאי אין הקב"ה בא בעלילה על בנ"א כי כל עצמו ורצונו הפשוט בבריאות האדם בעוה"ז השפל ושילוח נשמתו מכסא כבודו יתברך הוא לטובתו ושלימותו שלא יאכל מנהמא דכסופא ובודאי נוהג עמו כאב רחמן ואל דעות ה' ולו נתכנו עלילות ועיניו פקוחות אל כל דרכי ב"א לתת לאיש כדרכיו כי לאדם שטוב לפניו יתן לו פרנסתו בנחת ולא בצער ובלי יגיעה רבה כ"א כאשר יוכל שאת ולפעמים צריך האדם יגיעות וטרחות רבות ועכ"ז לא ידבק מאומה. וכל ימי עני רעים כי לו נתכנו עלילות והוא יודע ענינך יותר ממך והכל בכוונה ובהשגחה פרטיות ליתן לו שכרו כי הנה בעל הגמול יתברך שמו חפץ למען צדקו יגדיל תורה אפילו בעניני צרכי גופו גם שם יש אותיות התורה ואם מעשהו בהם בחכמה ובהתקשרות יכול להמציא לנפשו ענין עבודה אל הבורא ב"ה. מול זה בא הרמז בתורה ליהנות ממנה עצה אתם לכו קחו לכם תבן המורה על מזונות ומשתמע לתרי אפי הן מזון הגשמי או מזון הרוחני מזונות הנשמה אם עיני שכל לכם קחו לכם תבן מאשר תמצאו כי בכל דור בעולם תמצאו לכם רמיזא דחכמתא לעבודת האל כי בחכמה עשה הקב"ה וחכמת הפועל בנפעל והכל שייך אל העבודה ואי אתה רשאי לשמור הימנה לזה רומז הכתוב כי אין נגרע מעבודתכם דבר כלומר מעבודתכם עבודת הבורא לא נגרע שום דבר אשר בכל דבר בעולם יכול להמציא מרגוע לנפשו איך לעבוד את הבורא ב"ה ואדרבא אפילו בדבר שנראה לכאורה ביטול עבודה ידע נאמנה כי בודאי יש שם ג"כ איזה בחי' עבודה לשמו יתברך ואולם בעבור זאת שלא יד כל אדם שוים להבין ולהשכיל לכן ויפץ העם בכל ארץ מצרים לקושש קש לתבן כלומר פחותי הערך שלא ידעו ולא יבינו אל פעולת ה' נפוצים בכל הארץ במיצר ים החכמה בלא התפשטות השכל ולא זרו מתאותם לרדוף יומם ולילה לשאול אוכל לנפשם ולהשיג מחוז חפצם וזהו לקושש קש לתבן וכאשר ימצאו די ספוקם מחזירים לו יתברך שבח והודאה ממין הטענה שכל עצמם ופעולתם בעבור טענות הפרנסה כמוזכר לעיל ולהיות בחי' עבודתם תלוי בדבר העבודה הוא רפוי בידם כי נודע אהבה שתלוי בדבר בטל דבר בטלה אהבה והיה כאשר ירעב וקצף לכן צריך הקב"ה לשלוח להם מקריות ופגעי הזמנים לזרזם ולהעמידם על דרך הטוב לאהוב את הבורא ב"ה בין בטוב ובין בעקו כי כן שורש הדין נותן בעיקר העבודה וזהו הרמז בכתוב והנוגשים אצים לומר כלו מעשיכם דבר יום ביומו כאשר בהיות התבן כלומר בחינת המקריות ופגעי הזמנים אלו הנוגשים מאתו יתברך אצים לומר לאנשים הנאמרים כלו מעשיכם הטובים המוטל עליכם לעשות בכל יום ויום כאשר בהיות התבן והכוונה להעמידם ולהדריכם בדרכי יושר מובחר העבודה להבין ולדעת שלא נגרע מעבודתכם

דבר כנ"ל וכל עוד שלא יתנו לב להבין ולקבל עליהם עול מלכות שמים שלמה לפעמים צריך הבורא ב"ה לנהוג עמהם באכזריות להלקותם ח"ו ובאמת כתיב ויכו שוטרי בני ישראל כאשר שמו עליהם נוגשי פרעה לשון פרעון גמול תשלומם מדוע לא כליתם חקכם ללבון ירצה חק הקצוב לכם להיות בגדיכם לבנים בכל שעה ורגע מה כתיב ויבאו שטרי בני ישראל ויצעקו אל פרעה לאמר למה תעשה כה לעבדיך כלומר עצמותיהם ינגשו בטענה עצומה לטעון נגד מדת הדין הפורע חוב לאמר למה תעשה כה לעבדיך וזהו עיקר הטענה ומענה מפחותי הערך שכחי אלקים תבן אין ניתן לעבדיך ולבנים אומרים לנו עשו והנה עבדיך מכים וחטאת עמך זה הדבר שדברתי טענה מפחותי הערך ואין הכרתם כל כך חזקה לעורר לבם בקרבם ממדריגות התחתונים ומקרי ופגעי הזמנים ותבן מורה לבחינת צרכיותיו הגשמי הנאות גופם ומחמת חסרון פרנסתם וטרדתם אחרי צרכיותם המרובים זה סיבת בטולם מדביקות לזה מתרעמים נגד מדת הדין תבן אין ניתן לעבדיך כלומר סיפוק צרכינו המרובים בעניני הגשמי ואף על פי כן לבנים אומרים לנו עשו ע"ד בכל שעה יהיו בגדיך לבנים תוקף גזירתך לבני ישראל שבכל עת יהיו לבנים היינו שלא יפרידו א"ע עם מחשבתם אפילו כמעט רגע מרוממות אלהות ולהמשיך שפע וחיות מלובן עליון הנה כי כן עבדיך מכים כנזכר לזה השיבם נגד טענותם ויאמר נרפים אתם נרפים וגו' ועתה לכו עבדו ותבן לא ינתן לכם ותוכן לבנים תתנו בכאן להזהיר באה תורתינו שעבודת האדם צריך להיות בתדירי בין בטיבו בין בעקו ח"ו ואל יהיה אהבתם ויראתם את הבורא ברוך הוא תלויה בדבר כאשר איתא בזוהר יראה אתפרש לתלת סטרין תרין מנייהו לית בהו עקרא כדקא יאות וחד עקרא דיראה אית ב"נ דדחיל מקודשה בריך הוא בגין דייחון בנוהי ולא ימותון או דדחיל מעונשא דגופיה או דממוניה אשתכח יראה דאיהו דחילו לקב"ה לא שוי לעקרא אית ב"נ דדחיל מהקב"ה בגין דדחיל מעונשא דההוא עלמא ועונשא דגיהנם תרין אלין לאו עקרא דיראה אינון ושרשא דיליה יראה דאיהו עקרא למדחל ב"נ למאריה בגין דאיהו רב ושליט עקרא ושרשא דכל עלמין וכלא קמיה כלא חשיביה וכן במדות האהבה דרש בזוהר בתרין סטרין אתפרש אהבה רחימו דקודשא בריך הוא אית מאן דרחים ליה מגו דאית ליה עותרא אורכא דיומין בנין סחרניה שליט על שנאוי ארחוי מתתקנן ליה ומגו כך רחים ליה ואי להאי יהא בהפוכא ויהדר עליה קודשא בריך הוא גלגולא דדינא יהא שניא ליה ולא ירחים ליה כלל ובג"כ רחימו דא לאו איהו אהבה דאית ליה עקרא ורחימו דאקרי שלים ההוא דהוי בתרין סטרין בין בדינא בין בטיבוי כי אז אינה תלוי בדבר ואינה בטילה עולמות מול דברינו הנ"ל בא הרמז ויאמר נרפים אתם נרפים להיות עבודתכם תלויה בדבר ואינה נחשבת

למאומה ועתה לכו עבדו את הבורא ברוך הוא ותבן לא ינתן לכם כלומר אף על פי שלא ינתן לכם די סיפוקכם ואז יאות לכם תוכן לבנים תתנו להיות בגדיכם לבנים תמיד ודו"ק: בפסוק **ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך ויאמר ה' אל משה עתה תראה אשר אעשה לפרעה** עיין לקמן בדרוש יציאת מצרים שהארכנו מזה וכאן ריש מילין אומר ומאז באתי אל פרעה כלומר מאז קודם שנתלבש אלופו של עולם בז' ימי הבנין זהו מורה תיבת מאז ושם עדיין מעורבים בחי' שחי המצרים רק שורש דק בתכלית הדקות שורש בחינת משה וגם לעומתו שורש דק בחי' פרעה היונק מאחורי עורף כנראה. בכונות ואינו מניח התפשטות המקריים לבוא לידי גילוי והיכר יתרון אור מן החשך וזה ידוע למביני מדע אשר שם בשורש הקדמון כל התורה כולה גנוזה וכמוסה בעצמותו ית' שמו הגדול ובאמצעות השתלשלות והתפשטות המדריגות ממקומם הרמה מדריגה אחר מדריגה לערך השתלשלותם והחפשטותם כמו כן מתרבים צירופים בתורה ובכל דור ודור לערך הכנת לבם לדרוש ה' וכפי השגתם כמו כן החיוב מוטל עליהם לעבוד אותו יתברך עם זאת ההשגה כפי תגבורת המדות השולטים אז ומי שחלק לו אלהים בבינה בכל דור ודור מחזיר את התורה ליושנה ואינו לומד את התורה כפשוטה כ"א אפילו מסיפורי מעשיות הנראים לכאורה דברים פשוטים וגשמים עכ"ז לעוצם הכרתו והשגתו יכול להשיג אורות עליונים עד שקורא כל התורה כולה בשם העצם כאשר דברנו מזה למעלה ע"ש ומפשיט אותה מגשמיותה ומעלה סיפור התורה לנקודה ראשונה חכמה עילאה כי אורייתא מחכמה נפקית וזהו ומאז באתי אל פרעה כנזכר קודם שנתלבש אלופו של עולם בזה"ב באתי אל פרעה עליון בשורשו במקורו לדבר בשמך כלומר שם היתה כל התורה כולה רק שם העצם הוי"ה ב"ה גם שם באתי לדבר ולטעון בעבור נשמותיהם של ישראל וזהו לדבר בשמך כשהתורה היתה עדיין גנוזה בעצמותו בשם העצם גם שם הרע לעם הזה והצל לא הצלת ולכאורה שפת ישר הרע לעם הזה היינו הצל לא הצלת וגם הצל לא הצלת לכאורה אינו מובן ומהראוי לומר הרע לעם הזה ולא הצלת ולמה כפול לשונו אמנם לפי ענינו יתפרש על נכון שתיבת הרע מוסב על בחי' פרעה שבשורש גם שם הרע לעם הזה ביונקו מאחורי עורף לבלתי תת לכת התפשטות ב' המצרים בגופות ישראלים נשמתם מסטרא דקדושה וגופת המצרנים להכיר יתרון אור מחשך ומה שהוא בשורש מוכרח להיות דוגמתו למטה בעולם הזה הגשמי אריכות שעבוד גלות מצרנים לשלוט גופים המצרנים בגופים ישראלים וזה כמו שהרע לעם הזה בשורש נשמתם ולכן הצל לא הצלת את עמך גם כן למטה להיות ניכר שלימותם ביתרון שאת על המצרנים דוגמת השורש כנזכר לזה השיב הקדוש ברוך הוא

מול דברי משה רבינו עליו השלום עתה תראה אשר אעשה לפרעה ירצה כן גזרה חכמתו יתברך בתחלת בריאות העולמות עליונים ותחתונים לסיבה זאת להוציא מכח אל הפועל ומהעלם אל הגילוי בכדי לקבל תוספות תענוג מהתחלקות בחינת הכלליות לבחינת פרטיות כמבואר למעלה באריכות ע"ש וכנרמז בכתוב כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו והנכון לרמוז הנ"ל כל הנקרא בשמי שם העצם בכלליות אחדות גמור הוצאתי מהעלם לגילוי בהשתלשלות ארבע עולמות אצילות בריאה יצירה אף עשיתיו רומז לעולם העשיה הגס ועכור והכל בשביל התענוג והשעשוע מהתחלקות הכללות וזהו שרמז לו הקב"ה למשה רבינו עתה באמצעיות סיבת גלות מצרים הגשמי יתכן לך לראות ולהשכיל בפועל מה שהיה תחלה בכח וזהו עתה תראה אשר אעשה לשון עשייה ממש גם שם תוכל להבין ולהשכיל אורות עליונים וכאמור ודו"ק מאוד כי עמוק הענין:

וארא

וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני ה' וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי ה' לא נודעתי להם ופירש"י לא הודעתי אין כתיב כאן אלא לא נודעתי לא נכרתי להם במדות אמתות שלי שעליה נקרא שמי הוי"ה נאמן לאמת דברי. להבין הענין נראה בהקדם פירוש הפסוק הפודך מבית עבדים ולכאורה אינו מובן לשון הפודך משמע שהקדוש ב"ה פדה אותנו בפדיון כסף והרבות ממון שנתן חלף נפשינו והנראה שדבר גדול נרמז בלשון הפודך פדיון ודאי עשה הקדוש ברוך הוא טרם שהוציאנו ממצרים והיינו שהוציא מהעלם אל הגילוי שלשה שמות הידועים למביני מדע ועושין פדיונות בעד נפשות ישראל אשר יש שלשה שמות הרחמים כנודע שתחלה ימנה ויכוין בכוון טו"ב י"ז וכמנין שם הגדול **אהו"ה** היוצא מר"ת **את** השמים ואת הארץ ונקרא בספר הזוהר גושפנקא דחתים ביה שמיא וארעא ואח"כ ימנה עוד מאלו הק"ס במחשבתו כ"א ויכוין במנין השם **אהיה** העולה כ"א ואח"כ ימנה עוד במחשבתו כ"ו ויכוין במנין לשם **הוי"ה** ועולה סך הכל כמנין ס"ד כמנין דין והוא רמז שע"י שלשה שמות הרחמים אלו יתמתק הדין אמנם עדיין המיתוק אינו אלא בכח ולא בפועל ויכוין באלו ס"ד למנין שם אדני כמנין ס"ה והוא אותיות **א'** דין ובמספר שם **אדנ"י** שאות **א** נוסף על אותיות **דין** כדי להמתיק את הדין עם אות **א'** של אדנ"י בהצטרפו למנין ס"ד הנה מי שהוא יקר רוח איש הבונה נפשו יודעת אשר לא כל מי הרוצה ליטול את השם יבוא ויטול להשתמש בשמות קדושים ונוראים לעשות פדיונות כאשר עינינו רואות עתה בדור הזה רבים הם עמי הארץ המתנשאים ומתפארים להיות להם שם בגדולים לעשות פדיונות כמוהם

כמוהו הכל שוה ובוש לא יבושו והכלם לא ידעו להרים ראש בין הרים גדולים לעסוק בדברים העומדים ברומו של עולם אכן מי שיש בו מדעת קונו וחלק לו בבינה יודע עד היכן הדברים מגיעין ועתה דע לך והטי אזניך אשר מצינו בתורתינו הקדושה ושם רמז מראשית מעשה בראשית עד עת בוא דברו להוציא עם קרובו ישראל מארץ מצרים נרשמים שלשה שמות אלו הרחמים ויצאו מכח אל הפועל ולהבין את הענין דע לך כי כבר נודע וזכרנו מזה כמה פעמים היות עיקר בריאות שמים וארץ ישראל עלו במחשבה הקדומה להבראות שצפה התענוג והשעשועים שיקבל מנשמותיהם של צדיקים שישיגו רוממות עוצם אלהותו באמצעות התלבשותו בתואר כנויו ושמותיו הקדושים והכל תולה בתורתינו הקדושה היותה רושם של הקדוש ברוך הוא ובאורייתא אסתכל קודשא בריך הוא וברא עלמא וממילא יש אותיות התורה בכל הנבראים כולם מראש ועד סוף המושכים שפע וברכה עליונה באמצעות אותיות התורה ולכוון זה נקרא התורה חיי עולם הנותנת חיים וקיום על ידי אותיות בכל העולמות עליונים ותחתונים וכל הנבראים והצומחים והדוממים באמצעות אלו המדריגות ואותיות המלובש בהם מהתורה יוכלון בני אדם להשיג אורות עליונים לדעת ולהשכיל איך לקרותו בשם לערך צמצומו והתלבשותו במדריגותיו וכשאדם המשכיל בא על ההשגה אמיתית גורם הורדת השפע לאלו המדריגות ומעלה נ"ק למקומם הרמתה ואינו מניח התפשטות לחיצונים כי בהעדר שכל ותבונה ואין מי שישיג ח"ו אותו יתברך באמצעות התלבשותו באיזה בחינה בכדי שיתפרסם ויתגלה אלהותו יתברך ותואר כינויו אזי נופלים בחינת השמות ותואר הכנוים שהי' ראוי להתגלות על ידי בחינה זאת למיצר ים החכמה על דרך שזכרנו פי' הכתוב ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה עיין שם באורך והעולה לענינינו פה היינו השמות שראוי להתגלות באמצעות צמצומיו במדרגותיו בהעדר המשכילים לדעת איך לעורר לבם בקרבם ליקח לעצמם רמיזא דחכמתא מכל המדרגות להשיג שמותיו ותואריו אזי נופלים אלו השמות במיצר ים החכמה ואינם גורמים המשכות השפע ממדריגות עליונים למדריגות התחתונים כיון שאין מכניס בהם החכמה והמדע אל פרטי עובדותיו כי אם האנשים אשר עיני שכל להם להכיר בכל המדריגות שמותיו יתברך אזי גורם המשכות השפע הנקרא טו"ב כי נודע שמדת המשפיע נקרא טוב עש"ה אמרו לצדיק כי טוב ולכן קורא הזוהר את שם **אהו"ה** גימטריא טוב גושפנקא דחתים ביה שמיא וארעא כי מי שיש בו התפשטות השכל אינו מניח להתפשט את בחי' הז' המדות שבכללם נקרא שמים וארץ כידוע וזה הוא בחי' חתימה וע"ד שביארנו במ"א סוד מה דאיתא פנה לדרום וחתים ביה"ו ע"ש בדרוש סוכות וקיצור הדברים כי כל מדה מאלו הז' מדות

נמשכו ממקום גבוה למקום נמוך ויש התפשטות עד מקום הקליפות ע"ד אין למעלה מענג ואין למטה מנגע למשל מדות האהבה למעלה אהבות קדושים ובהתפשטותם למטה ממקום גבולם נעשו הפכיים אהבת ניאוף ר"ל וכדומה שארית זי"ה ומי שחלק לו אלקים בבינה יודע ומבין איך להזהר לבלתי יניח התפשטות המידות לחיצונים כ"א חותם השפעות השפע הנשפע בכל שעה ורגע בהתלבשות המדות להעלותם לשורשם וכבר זכרתי כמה פעמים אם היה זאת תקוע בלב האדם להאמין באמונה שלימה בכל עת ורגע אזי תועלתו גדולה ומעולה להיות בעמודא תקיף בכולא בפרטי מאורעות וסיבת הזמנים הן בעובדא או בהסתכלות או שומע דיבור איש לרעהו מעניני הגשמיות עכ"ז אין מערבבים מחשבתו הטהורה ולבו דבק באל כיון שאינו מסתכל על הפשוט בחינת הלבוש כ"א אלהות המלובש בהם ומי שזוכה למעלה מובחרת כזה הוא המקיים את העולם שנבראת עם אותיות התורה וע"ד הזוהר קב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא בר נש מסתכל באורייתא ומקיים עלמא וממשיך שפע וברכה עליונה הוא מלת טוב גי' מז שם הגדול **אהוה** גושפנקא דביה חתים שמיא וארעא והיינו על דרך האמור שחותם כללות ז' המדות לבלתי יניח התפשטותם לחיצונים ועתה תחזה אם עיני שכל לך אשר באמצעות קדימת רצונו הפשוט לברוא העולם להראות לנו עוצם יכולתו והשגתו על ידי חדוש מעשה בראשית נתגלה ונתפרסם מהעלם אל הגלוי שם הראשון משלשה שמות הרחמים הנ"ל וכמו אז כן עתה איש התמים הדורש יחודו יתברך להשיג שמותיו באמצעות פעולותיו אליו נתגלה ג"כ זה השם והוא המקיים מעשה בראשית כמדובר ואח"כ בסיבת גלות ושעבוד מצרים כשרצה משה רבינו להוציא את ישראל ממצרים פתח דברו יאיר לשאול מאתו יתברך איך מלובש באחת משמותיו והאיך יאמר להם לישראל תואר שמותיו בהתלבשות מצד פעולותיו והשיב לו הקב"ה אהיה אשר אהיה דזמין אנא לאתגלייא אח"כ כידוע מספרים ואז יצא שם אהי"ה מהעלם אל הגילוי והוא שני משלשה שמות הרחמים המוזכר לעיל ואח"כ בהראות אותותיו ומופתיו במצרים ושדד המערכות אזי יצא הדעת מהגלות ואפילו יתרו השיג את שם העצם באמרו עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים ונמצא נתגלה מהעלם אל הגילוי שם הוי"ה ב"ה שם ג' מג' שמות הרחמים הנ"ל ועתה ראו ותשכילו נוראותיו ונפלאותיו יתברך אשר באמצעות מאורעות שאירע להם לישראל סיבת גלות מצרים הכל בהשגחה פרטיות יתברך נתכנו עלילות ודרכו יחפץ לגלות ולפרסם שלשה שמות הרחמים ולהבינך עוד את הענין כבר נודע שיציאת מצרים התחתון רומז ליציאת מצרים עליון כאשר אנו עתידין לבאר לקמן ותולה ביצ"מ העליון ששם למעלה מהזמן שהוא עולם הבנין ושם למעלה מהזמן היו

עדיין אלו הג' שמות בכח הוא ושמו סתים והיו כמוסים בעצמותו יתברך וגם שתי בחי' המצרים טוב ורע מעורבים יחד ולכן יונק פרעה בשורשו מאורות גבול הקדושה לבלתי יתפשטו ממקורן ואז יתגלה ויתפרסם יתרון אור גבול הקדושה כיתרון אור מחושך ומה שהוא בשורש מוכרח להיות דוגמתו בעולם הגשמי כמבואר למעלה שנשתלשל גם כן בחינת הדעת ונתלבש בגוף קדוש מרכבה לזאת הבחי' והוא משה רבינו כלליות דעת של ששים רבוא נפשות ישראל וכולם נפלו בגלות מצרים הגשמי ביד פרעה ג"כ השתלשלות בחינת פרעה עליון דין קדוש בשורש ובהתפשטות המדריגות יתלבש בחי' פרעה עליון בגוף עכור ולא הניח לו ישראל היות להם השגתו ית' בהכבד העבודה עליהם וכפר בשם העצם כאומרו לא ידעתי את ה' ואדרבא עשה עצמו אלוה ולא הניח את ישראל מכללו להיות ניכר שלימותם חלק ה' עמו לגבול הרשע ואחרי הראות מופתיו ושידד המערכות אז יצא הדעת מהגלות והפה שאמר לא ידעתי את יהוה הודה ונתגלה בחי' הדעת ונמצא כמו שיצאו שלשה שמות הרחמים מהעלם אל הגילוי קצת בשרשם יציאת מצרים העליונה הראה את הענין אח"כ בפועל ביצ"מ התחתון וכפי המבואר מה מאוד העמיק בכתוב לומר בל' הפודך מארץ מצרים פדיון ממש עשה הקב"ה והוציא שלשה שמות הרחמים אהו"ה אהי"ה הוי"ה באמצעות סיבות גלות מצרים והוכרח לגלות ג' שמות הנ"ל מכח לפועל ע"י מה שגילה אלהותו ועוצם יכולתו שניכר אדנותו לעין כל ואז נמתקו אלו השמות גימטריא דין ע"י אלף דשם אדני והכוונה ע"י מה שאלופו של עולם התלבש א"ע במדותיו הקדושים בכדי שיתגנה כבוד מלכותו בעולם כנוי לשם אדנ"י וזה תכלית כוונת הפדיון שנמשך בכל שעה ורגע וזאת המדריגה והחיוב מוטל על כל מי שיש בו בחי' דעת להוציא אלו השמות מהגלות לעשות הכל בהתקשרות כמבואר לאפוקי מי שהוא עדיין ראשו ורובו בגלות מצרים ואין לו התפשטות השכל ליתן עצות לנפשו איך לצאת מגלות עצמו לדעת ולהבין ן איך לקרא אותו יתברך בשמותיו הקדושים ותואר הכנוים ועכ"ז ימלא לבו לעשות פדיו ות ואוי לאותה בושה וכלימה ומעתה נחזור לענין וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני הוי"ה כלפי דברים הנאמרים אליו דייקא נוגע שנראה ב"ה בשם הוי"ה כי הוא הוציא את הדעת מגלות וגם יתרו אמר עתה ידעתי גם אני כי ה' הוא האלהים כנזכר אמר אלהים אל משה וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי הויה בעצם לא נודעתי וכפרש"י לא הודעתי אין כתיב כאן אלא לא נודעתי לא נכרתי להם במדת אמתות שלי שעליה נקרא י הוי"ה מה מאד העמיק בדבריו כי אז בימי האבות לא היה צריך לכל זה להכיר להם מדות אמתות שעליה נקרא שם הוי"ה כ"א באמצעות יציאת מצרים התחתון התולה ביציאת מצרים עליון וכמו שנתגלו

השמות בשורשם מוכרח להיות דוגמתם למטה כמבואר הפודך מבית עבדים פדיון ודאי ודוק בזה היטיב כי עמוק עמוק מי ימצאנו:

בפסוק **וידבר ה' אל משה ואל אהרן ויצום אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים להוציא את בני ישראל מארץ מצרים** ופרש"י ויצום אל בני ישראל צוה עליהם להנהיגם בנחת לסבול אותם ואל פרעה מלך מצרים צום עליו לחלוק לו כבוד בדבריהם והוא תמוה והנכון בעיני הלא כבר נודע ענין הורדת השבטים למצרים ושעבוד שה בכדי שינצלו את מצרים כמצודה שאין בה דגים והיינו להוציא משם נ"ק ונשמות קדושות המשוקעים לשם וכן היה כנאמר עליהם בתורה וינצלו בנ"י את מצרים ויוציאו עמהם כלי כסף וכלי זהב הכל מורה אל האמור וכמ"ש ויוציא את עמו ישראל מתוכם מתוכם ממש כלומר מתוכיותם שהיה מלובש בהם נשמת ישראל כאשר יתבאר לנו אי"ה לקמן בדרושים ע"ש וטרם שגרמו תכלית הבירור את נ"ק אשר מלובש בהם המצרנים לזה האריכו ימים ושנים תחת שעבודם ונמצא משה ואהרן בהולכם אל פרעה לדבר עמו מענין הגאולה ראשית דבר הודיע להם הבורא ברוך הוא ענין הגאולה ובמה היא תולה שלא יתכן להם לצאת משם כ"א בהקדם להם תנאי הקודם למעשה להוציא וללבן ולברר אותיות התורה המה איברי השכינה המלובש בפרעה מלך מצרים העומד נגד משה מאחורי העורף נגד דעת הקדוש ונגד פרטי הישראלי בפרטי המצרנים שכל אחד מישראל יש לו בחינת רע העומד נגדו המוטל עליו לברר וללבן להוציא ממנו בחינת טוב המשוקע בו והנה ענין ההוצאה מהם בחי' הטוב היה בהראות אותות ומופתים בפרעה ובכל עבדיו באמצעות עשרה מכות והכל בכוונה מאתו להיות דוקא עשרה ולא ט' ולא אחד עשר וגם דייקא בפרוטרוט ולא כולם יחד בפעם אחד כ"א בנחת מעט מעט כאשר גילה הקב"ה למשה ואני אקשה את לב פרעה לבלתי תת לכת את עם ישראל בפעם אחת כ"א בתשלום הי' מכות בשלימות והכל לכוון בכדי להרבות אותות ומופתים במצרים ובזה תולה תקון השכינה ובניינה כאשר יתבאר לנו לקמן פ"ה ואולם בעבור זאת העמדתיך ע"ש ולהיות שעיקר תולה בכבוד המלכות עתה תחזה ובין תבין וידבר ה' אל משה ואל אהרן ויצום אל בני ישראל צוה עליהם להנהיגם בנחת ולסבול אותם מוסב על ישראל אשר בחוכיותם ממש שבלתי אפשרי להוציאם מקליפיות גדול כזה כ"א בנחת בפרטי עשרה מכות ולא בפעם אחת ולסבול כ"ז כאשר יתבאר אי"ה לקמן וגם אל פרעה מלך מצרים צום עליו לחלוק לו כבוד העמיק בדבריו לרמוז כבוד המלכות עליון המלובש בו המוטל על משה ואהרן דייקא לברר זאת ולא זולתם כי פרעה יונק מאחורי העורף ושם חלקו ואל זה צוה להם לברר וללבן בדבריהם כי זה חלקם מכל עמלם דייקא כמבואר ודוק הרבה כי עמוק:

בפסוק **כי עתה שלחתי את ידי ואך אותך ואת עמך בדבר ותכחד מן הארץ ואולם בעבור זאת העמדתיך בעבור הראותך את כחי ולמען ספר שמי בכל הארץ**. ונראה להבין כי כבר נודע וזכרתי כ"פ היות עיקר עבודת עם בנ"י בתורה ותפלה ומעשה המצות הם רק תקוני שכינה לבנות ולעשות לה קומה שלימה לזה עיקר בואה של נשמה ממקום גבוה כסא כבודו יתברך לעוה"ז הגס והעכור ידוע מספרים הכל בכדי שלא תאכל מנהמא דכסופא כי מאן דאכיל לאו דיליה ושתה לאו דיליה בה"א לאסתכולה ביה אמנם אחר רדתה בעוה"ז בתערובות טו"ר לדעתה מאוס ברע ולבחור בטוב אזי ראוי לתת לה מבית המלך בזרוע ידה ולכן תיכף שעלה בקדמת הרצון לברוא את יעקב היה צריך גם כן לברוא עשו בכדי לקבל שעשועים מיעקב ולהיות בחי' עבודתו את הבורא בשלימות ולכן היה יעקב ועשו תומים בבטן המלאה להורות שבלתי אפשרי להיות יעקב בלא עשו בשביל תוספת תענוג המגיע מיעקב בהיות עשו עומד נגדו וכבר זכרנו למעלה ההפרש שבתומים יעקב ועשו כתיב תומים חסר א' ובתמר תאומים מלא לפי ששניהם צדיקים ורצון אלופו של עולם בשניהם לא כן ברבקה אחד צדיק ואחד רשע לכן חסר א' שבאמת תכלית המבוקש בבריאותם עיקר הרצון של אלופו של עולם בשביל יעקב וכאשר כתבנו למעלה פ"ה ויהי אך יצוא יצא יעקב מאת פני יצחק אביו ועשו אחיו בא מצידו כלומר עיקר ביאת עשו לא לצורך עצמו כ"א מצד יעקב ולכן חסר א' כי אין רצונו יתברך בעשו מצד עצמו והנה האבות סימן לבנים מראשית הבריאה עד סוף נוהג זה הענין בכל דור ודור צריך להיות בחי' יעקב ועשו ולבן ובלעם וכל פרטי מעשיות הכתובים בתורה ישנה בכל אדם ובכל זמן עד תשלום סוד הבירור כאשר גזרה חכמתו יתברך והכל בחכמה נפלאה עשה השי"ת כי בזה תולה בנין קומת השכינה שמבררים איברי השכינה השוכנת בכל המדרגות ועושין לה קומה שלימה ובנויה בכל דור ודור לערך בחינתם ג"כ יש צד שכנגדם העומד עליהם לבטלם מבנינם כאשר בראשונה עשו צרי יהודה כמוזכר לעיל ובהיות שהמשכילים משימים את לבם ורוחם לדעת שמאת ה' היתה זאת שרצונו יתברך בזה והוא ית' בעצמו נותן להם כח לעמוד נגדם לבטלם מבניינם ודביקתם לאיזה סיבה מהסיבות כי לפעמים הם עצמם גורמים ככה להיות שאינם עדיין בתכלית הזיכוך והשלימות על ככה יש להם בחי' מעיקים הנוגשים אותם למלאכתם מלאכת עבו"ה ע"ד ופרעה הקריב או לפעמים ה' צדיק יבחן לראות היעמוד בקיומו לכפול לו שכרו בעולם הבא וכדומה מדרכי אל הנוהג עם בריותיו להשלמת האדם בהעבודה כראוי ונכון אמנם בהקרה לאדם אחר מסבותיו יתבאר עכ"פ החיוב מוטל עליו לדרוש ולחקור מאיזה מקום נמשך ככה לדעת איך לתקן במקום עליון מדה כנגד מדה הנה משכיל על דבר

ימצא טוב אשר בכל אחת מהסיבות יהיה איך שיהיה ששולח לאדם בחינות מעיקים וכדומה מצד שכנגדם בהיות מקשט ומתקן פרטי מדותיו מדה כנגד מדה בכל ענייניו בזה תולה בנין קומת השכינה כאשר יתבאר לבסוף והסט"א נהרס בניינה וזה הענין נוקב מאז ועד עתה ועד ביאת הגואל בתשלום בירור הגמור ואז בלע המות לנצח ולא יהי' אז שום מיצר לישראל כיון שכבר נשלם תיקון בניינה של השכינה מברירות הנ"ק. ועתה אם עיני שכל לכם דרשו ותמצאו נפלאות הבורא והתנהגותו עם ישראל עם קרובו מראשית הבריאה עד סוף המעשה דאיתא בזוהר ת"ח אלמלא דאנסיבת שרה לגבי פרעה לא אלקי הוא ואלקואתא דא גרים אלקאותא לבתר כן דילקון מצרים וכו' מה להלן עשר מכות אף כאן עשר מכות ונמצא הראה הקב"ה אז מקדם את הענין ואת המעשה אשר יעשון והאבות סימן לבנים איך להרוס בנין קומת הסט"א התולה דייקא במכות עשרה כדאיתא בכוונת ההגדה סודם ונימוקם של העשרה מכות וז"ל דם מכה זו יצאה ממלכות דקדושה והכתר למלכות הרשע חוץ מהמוח שלה לכתר גלגלתא דקליפה דנוק'. צפרדע מכה זו יצאה מיסוד דמלכות דקדושה למוחין דמלכות הרשע ומונה והולך ע"ד האמור כל בחי' עשר מכות כאשר ידוע למביני מדע ואלו העשרה מכות נמשכו מאז ומקדם מי' של שרה כדברי הזוהר ועדיין נוהג כזה בכל דור ודור ובכל שנה ושנה חוזר למציאות הראשון ותמיד יש בחינת יצ"מ כאשר הרחבנו ביאור לקמן ע"ש ותבין כאן עד היכן הדברים מגיעין ולא נפסק ענין זה עד גאולה אחרונה ישנם פרטיות אלו הענינים יצ"מ והכות עשר מכות וכל סיפורי מעשיות הכתובים בתורה מול זה בא הרמז בתורה כי עתה שלחתי את ידי ואך אותך ואת עמך בדבר ותכחד מן הארץ לבלתי יזכר ויפקד שמו עוד בעולם אמנם לא כן היה. כי גאולה אחרונה עיקר וגאולה ראשונה טפל לה כאשר חכמים הגידו ויתבאר לנו אי"ה במ"א ומשמעות לשון טפל היינו התחברות כלומר מפתח גאולה ראשונה עד גאולה אחרונה הכל דבר אחד שנוהג כזה עד תשלום בניינה של השכינה בקומה שלימה בנויה ולכן צורך עוד לבחי' פרעה בכל דור ודור להיות עומד גבול הרשע לעומת גבול הקדושה שבזה תולה בניינה כמבואר ולזה גמר אומר הכתוב ואולם בעבור זאת העמדתיך בעבור זאת ודאי היא השכינה הנקרא זאת קומתך העמדתיך לעשות לזאת קומה שלימה באמצעות הי' מכות ורמז על העבר וגם על העתיד מדור דור כנזכר הנה הוא ראשית דרכי אל ששולח לאדם בחי' מעיקים ומאורעות בעבור זאת כמדובר להמשכיל למעלה ועוד רמז בדבריו בעבור הראותך את כחי ולכאורה שפת יתר בעבור השני כי הלא הכל דבר אחד ומהראוי לומר ואולם בעבור זאת העמדתיך להראותך את כחי ולמען ספר שמי אמנם ע"פ דרכינו יבוא ענין נאה בעבור זאת רומז לזא"ת הידוע

בעבור הראותך את כחי וגו' הוא ענין אחר ולהבין נראה בהקדם הפסוק. ויבא יעקב שלם ופירש"י כאדם שאומר יצא פלוני נקי מבין שיני אריות מעשו ומלבן שנזדווגו לו בדרך ויצא נקי מהם ובתיקונים איתא ויבא יעקב שלם עם היו"ד וכד פרח יו"ד מניה כדין אשתאר עקב וכדין אתקיים ואתה תשופנו עק"ב הגם שכוונת התיקונים עמוק ומי יכול לעמוד על סודו עכ"ז נראה לרמוז בדברי קדשו הנה נודע אות יו"ד מורה על חכמה נקודה עליונה וצריך האדם לקשר החכמה אל כל המדריגות מרום המעלות לסופו דכל דרגין שנקרא בחי' עקביים ובהיות כן מעשיו והתנהגו בעבודת בוראו אז הולך לבטח דרכו ואין לנחש הוא היצר הרע אחיזה בו לאפוקי בהעדר החכמה והמדע לפרטי עובדותיו כגון אכילה ושתיה ושארית בחי' תענוגים שיש בעולם סובר שהמה פשוטים ואין בהם רמיזא דחכמתא להשיג באמצעותם אורות עליונים אזי בקל יכול לבוא לידי עבירה ח"ו כי שם מצוים ביותר הנחש הוא היצה"ר ואפ"ל שזהו רומז התיקונים ויבא יעקב שלם עם היו"ד שכחו יפה וקשר החכמה אל בחי' עקב ועשה פרטיות מעשיו אפילו הגשמיים הכל בחכמה ואזי נקרא יעקב שלם לאפוקי כשפרח יו"ד המורה על החכמה מענייני עובדותיו הגשמים כ"א מעשהו בהם בלא תבונה ודעת אז נעשה פירוד בין הדביקים ואשתאר עקב לבד כנזכר וכדין אתקיים ואתה תשופנו עקב כלומר הוא הנחש הוא היצה"ר מצויה לשם להחטיאו ח"ו והנה יעקב אבינו הבין כל זאת וזיכך את מלא קומתו מראש ועד עקב עם ענייניו בהיותו אצל לבן לבלתי יאחז בו שום מגע מלבן ומעשו והזדכך את עצמו בתכלית הזדככות עד שיצא נקי מהם מכל וכל לא נשאר שום אחיזה בהם וזהו ויבא יעקב שלם ופירש"י כאדם שאומר יצא פלוני נקי מבין שיני אריות מלבן ומעשו שנזדווגו לו בדרך כי נודע אשר כל ימי האדם בהיותו בחיים חיותו נקרא דרך גבר שהולך ממדריגה למדריגה לקרב א"ע אל הבורא ב"ה באמצעות עובדותיו להדבק במדותיו הקדושים וכמוהו יש לו ג"כ צד העומד נגדו לבלתי תת לכת יושר ועומד על אם הדרכים לבטלו וזהו בחי' לבן ועשו ופרעה הכתוב בתורה שישנם בכל אדם ובכל זמן שמזדווגין לו בדרך הנ"ל ומי שיש לו התפשטות החכמה יצא נקי מהם ונקרא יעקב שלם עם החכמה וגם זהו בחי' יציאת מצרים של כל אדם וכל זמן כל עוד שהאדם משוקע באיזה קליפות ח"ו והקב"ה מציל אותו משם זה נקרא יציאת מצרים בכל עת כפי הזמן והמאורע לפעמים יש לו צער גדול מבחי' המיצר ויש כמה וכמה בחי' עובדות והמופתים טרם צאתו שם ולכאורה יש להבין ולהשכיל למה עשה ה' ככה והלא ברגע אחד יכול הבורא ב"ה להוציא אותו כי תשועת ה' בהרף עין ואולם בעבור זאת עשה הבורא ב"ה ככה להורות נתן בלבם לעוררם בריבוי השבחים שמחזירים שבח והודאה לערך פרטי חלקי הניסים שעושה

עמהם הקב"ה בפועל ועושה נפלאות אתו עמו בכל שעה ורגע בבחי' שונות כמ"כ מחזיר פרטי שבחים על פרטי החלקים לא כן כשנעשה הנס בשלימות בפעם אחת ואין בעל הנס מכיר בפרטי חלקי הניסים והנפלאות שעושה לבדו ממילא מחזיר ההודאה ג"כ רק מעין כללות הנס לבד לקרותו יתברך. באחת מן השם שנדמה אליו לערך הנפלאות שפעל עמו לא כן כשהבורא ב"ה עושה מנס ופלא פרטי חלקים ובעל הנס מכיר בהם בכל שעה ורגע שעושה נפלאות עם האדם כאשר חכמים הגידו אדם קם מהמטה וכו' אזי ההודאה והשבח שמחזיר אצלו יתברך הוא ג"כ ע"ד הנזכר שכל חלק מהנס והנצלו ממיצר שלו מחזיר שבח והודאה על חלק זה וכן על כל בחינת חלוקים הנתרבים נתרבים ג"כ אצל האדם השגות לדעת איך לקרותו בפרטי תואר שמותיו וכינויו באמצעות פעולותיו ועתה נחזור לענין כי עתה שתתי את ידי ואך אותך ואת עמך בדבר ותכחד מן הארץ בפעם א' וברגע אחד כי בודאי אין מעצור להושיע לכל אחד ואחד מישראל ממיצר ופגעים שלו מקליפות שבארציות שלו ולבטל הרע שעומד נגדו ברגע אחד לבלתי נשאר לבחי' הרע שם ושורש כמעט רגע ואולם בעבור זאת העמדתיך בעבור זא"ת ודאי כמדובר ועוד גם זאת בעבור הראותך את כחי ולמען ספר שמי בכל הארץ כלומר לכן יש לפעמים איזה העמדה וקיום למיצר שלו זמן מה טרם צאתו מכל וכל תואר רק לטוב האדם כי כן גזרה חכמתו יתברך להשלמת נפשך בעיקר העבודה לעורר לבך בקרבך בריבוי תואר שמותיו וכינויו להשיגם אפילו בארציות וכדומה וזהו בעבור הראותך את כחי כח המלובש בכל המדריגות כולם ולמען ספר שמי בכל הארץ ותיבת ספר משמעו לשון בהירות וספירות לכן מראה כחותיו בבחי' רבים בכדי להאיר שמו אפילו בארץ בארציות להשיג משם שמותיו הקדושים והטהורים לעובדו בלב שלם ובנפש חפצה מעתה ועד עולם אמן:

בפסוק **הירא את דבר ה' מעבדי פרעה הניס את עבדיו ואת מקנהו אל הבתים**. והנראה שהכתוב מרמז לנו דבר גדול ואופני התנהגות איש הישראלי בגשתו אל הקודש פנימה לעבוד את הבורא ב"ה איזה עבודה שבלב זו תפלה טרם שמוציא דיבור לפני אלקים יקדים בקרבו ראשית החכמה הוא יראת ה' אמנם לא כל בחי' היראות שוים בעניניהם כי נודע היות שתי בחי' יראות יראה הרוממות הנקרא בושה וסוג שני היראים רק מרצועה בישא והנה האנשים המשכילים אשר יראה הרוממות נגד פניהם ונתמלאים בושה וכלימה בכל שעה ורגע מאימת גדולות ורוממות עוצם אלהות ושפע אלהי הנשפע עליהם תמיד בלתי הפסק מעט רגע אזי בחי' יראתם אינה נפסקת אפילו כשמתמידים בתדירי בעבודת בוראם ומרבים להטיב עשות צדקה והצנע לכת וכמוהו ממדות טובות עכ"ז יראתם על פניהם תמיד בזוכרם רוב כבודו דלית אתר פנוי מניה מתמלאים מלא

בושה וכלימה ותועלתם גדולה ומובחרת אשר בחי' יראתם לא נפסקת עולמות בין בטיבו ובין בעקו ח"ו שוים בענין יראתם ואדרבא בכל יום ויום ופרטי עתים יותר שנתרבה ונתחזק עוצם הכרתם ברוממות וגדלות הבורא ב"ה והתפשטותו על כל הנבראים נתוספת אצלם היראה יותר ויותר בשמם על הלב איך הוא יתברך עקרא ושורשא דכל עלמין ובורא ומנהיג ומשגיח בפרטי פרטיות וצופה ומביט ומבין כל מעשיהם לאפוקי סוג ב' היראים מרצועה בישא העבודה אצלם רפויה ואינם בשלימות בתמידיות כ"א לזימנין וכאשר הארכנו למעלה פ"ה נרפים אתם נרפים וגו' ע"ש ודוד המלך ע"ה אמר בנועם זמירותיו הללויה הללו את ה' מן השמים וגו' הללו את ה' מן הארץ תנינים וכל תהומות אש וברד שלג וקטור רוח סערה עושה דברו ונתעוררו חז"ל ודרשו הדברים האלו היו תחלתה גנוזים בשמים ובא דוד והורידן לארץ מפני שהם מיני פורעניות ואין נאה להם להיות גנוזים במגוריו של הקב"ה ודברי חכמים צריכים לימוד ולכאורה אינו מובן מורידו לארץ וגם מאמרם ז"ל שהיו גנוזים במגוריו מיני פורעניות וכי מאין בא לשם מיני פורעניות הלא אין רע יורד מן השמים והכלל דברים הללו צריכין ביאור רב וכבר דברנו מזה בפרשת בראשית ועדיין צריכין אנו למודעי ויראה להורות לבאי עולם התעוררות לעבודה זו תפלה ודוד המלך אמר להם הללו את ה'. אמנם יאמר נא ישראל שהוא מן הנמנע ואיך יתכן לו לאדם הגשמי אשר בעפר יסודו ומורכב מד' יסודות הגשמיות ארמ"ע לתפוס עוצם בהירותו יתברך הנעלם מכל רעיון ולית מחשבה תפיסה ביה כלל ובהיאך אנפין יקום קדם מלכא בגוף עכור להלל ולשבח אלוה נורא מאוד לזה אמר דוד המע"ה נגד כל קהל ישראל ליהנות ממנו עצה היעוצה הללו את ה' מן השמים כלומר ליקח עצות לנפשם בהסתכל על אורות השמים שהחמה שוקעת במערב וזורחת במזרח ומשם יכול האדם לעורר נפשו וליקח לעצמו בחי' לעבוד את הבורא ב"ה בהתלהבות גדול בחי' מחודשת לבלתי יפול הנופל מבחי' עבודתו אל בחי' הזקנה וזה נאמר באנשים היראים רבים וכן שלימים ומשכילים אשר הכינו את לבם לראות ולהביט אל פועל ה' לדרוש יחודו ואחדותו תמיד ליקח עצות לנפשם בהסתכלותו על אותות השמים וכמוהו מן הבחי' אכן סוג ב' העבודה אצלם בזקנה ואין תבונה בהם לדעת ולהבין איך ליקח לעניים בחי' בכדי לחדש בקרבם עבודת בוראם בהתעוררות והתלהבות מחודש וכאשר מצינו אשר חכמים הגידו בן שלש שנים הכיר אברהם אבינו ע"ה את בוראו וכיוונו במאמרם בן שלש שנים לשלול אותן האנשים שכחי אלהים ואינם שמים על לוח לבם להכיר רוממות אלהות וגדלותו לעובדו ביראה הרוממות תיכף מיום עומדם על דעתם כ"א בהמשך הזמן בסיבת מקריים ופגעים דעדו עליהם וכאשר שבו ודרשו אל ויצילם מכל צרה וצוקה

יודו לה' חסדו ונפלאותיו אשר הראם בפועל ולערך השגתם את אותותיו ומופתיו מכאן פתיחת הבינם את דרכי אל להכיר טובותיו העודפות ואברהם אבינו ע"ה ועוצם בהירותו והשגתו הגדולה והרמה תיכף כשראה חמה זורחת במזרח התחיל להעמיק מציאות אלהות וסבר שזה בחי' אלוה ועבד את החמה כל אותו היום וכראותו לעת ינטו צללי ערב שוקעת במערב וראה את הלבנה אמר בלבו מסתמא אין זה אלהות כ"א הלבנה ואחרי ראותו שגם הלבנה שוקעת העמיק להשכיל שגם שניהם אינם אלוה ומסתמא יש אלוה בעולם המנהיג את כל אלו המאיר לארץ ולדרים עליה ומחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית כרצונו וכחפצו עד בואו על תכלית ההשגה כאשר איתא כ"ז בספר חובת הלבבות ע"ש באורך והעולה לענינינו אשר מצד הסברא החיוב מוטל על כל או"א מישראל ליקח לעצמו בחי' מחודשת לעורר לבו בכל יום ויום ובכל פרטי עתיו ורגעיו לבלתי היות אצלו העבודה בזקנה ונמצא ההפרש שבין שתי סוגי אנשים כמוזכר כי אותן שעיני שכל להם ליתן התעוררות לנפשם בעבודת הבורא מבחי' אותות השמים וכדומה אשר נתבאר בספר חובת הלבבות להדורש במקומו אז טוב לו בזה ובבא באין שום סיבה ופגע ממקרי הזמנים לא כן זולת עם אשר טח מראות עיניהם מהשכיל לבותם ליקח בחינות להתעוררות נפשם עד שרואים נפלאות אל בפועל באמצעות סיבות רעות כגון אש וברד ורוח סערה עושה דברו וכדומה ממיני פורעניות אשר לא נבראו כ"א לפשט עקמימיות שבלב אנשים כאלו יש לכנותם הללו את ה' מן הארץ כלומר מעוררים נפשם לעבודת אל מסבות ארץ כמו אש וברד ורוח סערה וכדומה ואז מהללים ומשבחים והכל בעבור זאת שהכרתם חלושה וצריך הבורא ב"ה להתלבש ולהצמצם א"ע כ"י באמצעות פעולות ושלוחים כאלה בכדי להכניס יראה בקרבם לעובדו ביראה וזה יראה מרצועה בישא ואנשים היראים והשלמים הנזכר המעוררים את לבם בקרבם זולת שלוחים הנ"ל כ"א בכל יום תמיד נתמלאים בושה וכלימה לומר מי יכול לעמוד לפני ה' האלהים הנורא מאוד אינם צריכים לכל זאת ויש לכנות על בחינתם המובחרת שמהללים אותו יתברך מן השמים כלומר מאותות השמים כמדובר ומעתה בין תבין דברי חכמים ורמיזתם שהעמיקו בדבריהם ואפשר שכיוונו אל האמור דברים אלו היו תחילתם גנוזים במגוריו של הקב"ה משמעו לשון מגור ויראה והיינו בהעדר השכל והמדע מיראים אנשי המון עם מלפניו יתברך בסבות מיני פורעניות אש וברד ורוח סערה והיינו רצועה בישא ובאמת יראה כזה אינה נחשבת למאומה וכאשר זכרנו למעלה שהנביא הזהיר להם לישראל ענין יראה הנבחרת בעיני ית"ש ולמדם עיקר היראה הנקראת בושת באמרו אל תיראו כי לא תבושו כלומר אם אין שלימות היראה באה מחמת בושה אל תיראו כי אינה נחשבת

למאומה נגד יראה הרוממות וכל עצמה של יראה תתאה לא נבראת כי אם לשהוף עם יראה הפחותה של רצועה בישא את אהבות הרעים וכמו ששמעתי **מהמגיד** זלה"ה שפי' מה שאמר אברהם אבינו כי אמרתי רק אין יראת אלהים במקום הזה והקשה מהראוי לומר רק אין אהבת ה' במקום הזה כיון שראה אותה עוסקים באהבה רעה מניאוף ולכן אמר אחותי היא ביראתו מחמת זנות אמנם כך אמר להם אברהם אבינו בראותי עסקיכם באהבה של ניאוף ניכרין הדברים שאין לכם אפילו יראה תתאה השורפת את אהבות רעות ולזה גמר בלבו לאמר רק אין יראת אלהים במקום הזה אפילו יראה הפחותה וכו' ודפח"ח הנשמע מכל הנ"ל שיראה תתאה אינה כלום כי אם לשרוף עמה אהבות רעות ועיקר שלימות היראה בעבודת הבורא ב"ה הוא בושה עד שבטל ממציאות נגד רוממותו וגדולתו ולזה כיוונו במאמרם עד שבא דוד והורידם לארץ כלומר אותה בחינת היראה מחמת מיני פורעניות אין נאה להם להיות גנוזים במגוריו של הקב"ה היינו בבחינת המגור והיראה של הקב"ה שצריך האדם לעבדו ביראה הרוממות שנקראת בושה ולא לגור מפניו ממיני פורעניות כאשר זולת העם פחותי הערך שמהללים את ה' מן הארץ כמדובר ודו"ק ותבין ענין הכתוב שהתחלנו הירא את דבר ה' מעבדי פרעה נרמז בכאן יראה תתאה מרצועה בישא ע"ד ופרעה הקריב שקרב את לבן לאביהן שבשמים וגם פרעה משמעו לשון פרעון לשלם ולפרוע כפרי מעלליו ורוע מעשיו ויראתו שלא יקח מעמו את כל אשר לו ולכן אפילו בעמדו בתפלה כל עצמו אינו מכניס במלוי אותיותיו וצירופי תיבות כי אם לשאול טובות עצמו מאשתו ואנשי ביתו וכל אשר לו מהמזומן מרוב עשרו וקניינו מול זה בא הרמז בכתוב הירא את דבר ה' ירצה אינו ירא לפניו יתברך כי אם מעבדי פרעה מדאגה מדבר בתורה ותפלה פן ואולי יפרע ממנו גמול תשלומו הסימן בהתבונן עליו על עבודתו בתורה ותפלה וכל פרטי מעשי מצותיו כל עצמו ומגמותיו הניס את עבדיו ואת מקנהו וכל קנין כספו אל הבתים הם הצירופי תיבות ואחיון שמוציא משפתיו כל כוונתו להטיב לו ולזרעו אחריו ואת עבדיו ואת מקנהו וכל קניניו אל יחסר מאומה מהם זהו. עיקר מגמתו בצירופי תיבותיו אין זה עבודה של כלום כי כבר נודע שבחינת עבודתינו היא עבודת גבוה ולא עבודת עצמו והשם ברחמיו יורינו עבודתו עבודת גבוה אנס"ו ודו"ק:

בא

ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שיתי אותותי אלה בקרבו ולמען תספר באזני בנך וגו' ואת אותותי אשר שמתי בם וידעתם

כי אני ה'. ושמעתי **מהמגיד** זללה"ה שביאר כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו לבלתי שלח את ישראל מארצו ועי"ז נתוספו כמה אותיות בתורה ומשה ואהרן הוציאו משם אותיות אלו ונעשים צירופים מכמה פרשיות בתורה. וזהו למען שיתי אותותי אלה לשון אותיות בקרבו ולכן צריכים אתם להוציאם ממנו וכאשר הארכנו מזה בפרשיות הקודמות מה היתה עבודתו של יעקב אבינו אצל לבן וכדומה פרטי המעשיות הכתובים בתורה ע"ש. כי נודע שבמצרים היתה הגאולה ע"י התגלות אלהותו בכבודו ובעצמו והכל בשביל שיוודע שיש אלהים בארץ בורא ומנהיג ומשגיח כי טרם הראות אותות ומופתים במצרים שכחו ולא ידעו מבורא עולם וכאשר חכמים הגידו בגלות מצרים היה הדעת בגלות שלא ידעו שיש אלוה ועתה בגליות המדות המה בגלות ולהיות שהיה בחינת הדעת בגלות הראה הקב"ה המופתים במצרים ושנה המערכות לידע ולהודיע שהוא היוצר הוא הבורא ואפס זולתו ויתעלה בחינת הדעת וזהו שנרמז בכתוב ואת אותותי אשר שמתי בם כלומר באמצעות האותיות אשר שמתי בקרב פרעה. ובכל עבדיו ועתה כשתוציאו אותם תתגלה ותתפרסם כי אני הוי"ה ואפילו יתרו אמר עתה ידעתי גם אני כי גדול ה' מכל אלהים הוי"ה דייקא שנתעלה הדעת שם העצם הוי"ה ב"ה מה כתיב למטה ויאמרו עבדי פרעה אליו עד מתי יהיה זה לנו למוקש שלח את האנשים ויעבדו את ה' אלהיהם הטרם תדע כי אבדה מצרים להיות שכל הראות אותות ומופתים שהראה בקרבם היתה רק לתועלת פרסום התגלות אלהות ז"ה ה' קוינו לו כי הקב"ה כינוי בשם זה עש"ה הנה זה עומד אחר כתלינו לזה אמרו אליו עד מתי יהיה ז"ה לנו למוקש זה ודאי לכן שלח את האנשים ויעבדו את ה' אלהיהם דייקא זולת עם מצרים הטרם תדע כי אבדה מצרים כי זה לעומת זה עשה אלהים כמו שבעת הזאת היה צורך להתגלות אלהותו יתברך ויתעלה בחינת הדעת כן היה הקליפה מתנגדת לזה מאד והיינו פרעה העליון המלובש בפרעה התחתון ולא רצה שיתגלה ויתעלה באמצעותו בחינת הדעת וזה הגורמת אבידת מצרים וכל ארצו כנודע מול דבריהם השיב באמת מה כתיב ויושב את משה ואת אהרן אל פרעה ויאמר אליהם לכו עבדו את ה' אלהיכם דייקא ולא רצה שיתגלה ויתפרסם אלהות על ידו אמנם בא בהלכות טוען ונטען עמהם לומר מי ומי ההולכים והכוונה ע"ד שזכרנו למעלה שעיקר תענוג שצפה הקב"ה לקבל מעם קרובו ישראל הכל נמשך להיות שיש בחי' רע בעולם העומד נגדם והם הם הגורמים את שלימותם ויתרונם של ישראל על זולת עמים כאשר דברנו מזה כמה פעמים מה שטענו אנשי שכם האנשים האלה שלמים הם אתנו כלומר אתנו ומחמתינו ניכר שלימותם ויתרונם ביתרון אור ויתרון שאת וכיון שכן מוכרח להיות תמיד בחי' רע העומד נגדם

ובאמת יציאת מצרים ישנה בכל אדם ובכל זמן וזה שרמז להם מי ומי ההולכים ובלתי אפשרי לכם לפטור מענין הזה אזי מול דברי פרעה השיב ויאמר משה בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותינו בצאננו ובבקרנו נלך כי חג ה' לנו. כלומר יש לנו כמה וכמה בחי' התעוררות נלך עמהם לעבודת בוראינו וכיון שכבר נעשה התגלות הדעת ופרסום אלהותו יתברך באמצעות שידוד המערכות אזי עיקר העבודה להכניס הדעת בהמדות אשר המה בגלות וזהו בחי' המועדים שלנו ופרטי מעשה המצות ועובדות טובות המוטל על עם קדוש הכל לבנות קומת השכינה ולתקן מדותיה ולזה איננו צריכים לשעבוד הקשה עבודת פרך כאשר עבדו בהם בפרך בשעבוד הקשה לזה רמז משה רבינו בנערינו ובזקנינו נלך יש לנו בחי' עבודה בנערינו ובזקנינו נלך גם בזה בעבודת הבורא בבנינו ובבנותינו ידוע מאמר ז"ל תולדותיהם של צדיקים מעשיהם הטובים המה בנים ובנות נלך גם עמהם לעבודת אל בצאננו ובבקרנו מורה על המדות ודרגין טובים של ישראל כמבואר לנו למעלה בענין יעקב אבינו עם צאן לבן ע"ש. כי חג ה' לנו חג נוטריקון חסד גבורה תרין דרועין לתפוס עוצם אלהותו יתברך באמצעות המדות וניכר אלהותו יתברך מצד פעולותיו וזהו חג ה' לנו כמבואר וגם זאת אשר נודע שבכל מועד משלש פעמי רגלינו חוזר למציאות הראשון ונתגלה התגלות אלהותי מחדש ולכן נקראו ימים טובים ע"ש שנתגלו באמצעותם טוב עליון כאשר יתבאר אם ירצה השם בדרוש המועדים כ"א במקומו ע"ש. מול דבריהם השיב להם פרעה

ויאמר אליהם יהי כן ה' עמכם כאשר אשלח אתכם ואת טפכם ראו כי רעה נגד פניכם כלומר. עתה בא פרעה לפרש שיחתו יהי כן כדבריכם כן יהיה הוי"ה עמכם כאשר אשלח אתכם אזי יתגלה ויתפרסם שם העצם הוי"ה אמנם ראו מה שאמרתי עליכם כבר שאי אפשר לפטור מענין יצ"מ אשר בכל דור ודור עד גאולה אחרונה עומד בחינת רעה נגד פניכם ע"ד הכתוב יצב גבולות עמים למספר בני ישראל שלכל או"א מישראל יש לו בחי' רעה העומד נגד פניו תמיד ובזה תולה תיקון בנין קומת השכינה ולכן אמר וגמר בדבריו לא כן לכו נא הגברים ועבדו את ה' כי אותה אתם מבקשים ירצה אות ה' אחרונה אתם מבקשים להכינה ולסעדה בתיקון מדותיה הקדושים ולזה פירש"י אותה עבודה בקשתם עד הנה נזבחה לאלהינו ואין דרך הטף לזבוח כ"א לכו נא הגברים ביצרם אשר נאות לכם לבנות קומתה בשלימות ודוק היטיב כי עמוק:

בפסוק **ויט משה את ידו על השמים ויהי חשך אפלה וגו' לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו** יש לרמוז תוכחת מוסר אנשים אשר עינים להם ולא יראו כושר מדותיהם הטובים של משכילים כ"א כל עצמם ליפות את אורחותם אם טוב ואם רע הכל נכון

לפניהם וזה הגורמת להם שבלתי אפשרי להם לילך ממדריגה למדריגה וכאשר ביארתי פי' המשנה כל ימי גדלתי בין החכמים ועיקר הדברים כל ימי גדלתי והלכתי ממדריגה למדריגה ולא עמדתי במדריגה אחד ומה הגורם ככה להיותי בין החכמים ואז הבנתי פחיתת ערכי ועדיין לא למדתי אפילו מדה אחת טובה מרבותי והכלל מי שרוצה לעמוד במעלה המובחרת צריך לקיים בעצמו מה שכתיב מכל מלמדי השכלתי וכמאמר הרבה למדתי מרבותי ומתלמידי יותר מכולם ובפרט איש מרעהו וחבירו יכול ללמוד מדות טובות וכדומה מהמעלות אמנם עתה בדור הזה רבים עמי הארץ אשר לא ידעו בין ימינם לשמאלם ועם כ"ז מתפרצים ומתפארים ליטול את השם והכבוד וכל מה שיוכלון ליתן דופי באחרים אזי מתכבדים בקלון חבריהם ומזה נמשך בעוה"ר שנאת חנם ואיש את רעהו חיים בלעו ופארו פיהם לבלי חק מול דברינו הנ"ל ויט משה את ידו על השמים ויהי חשך אפלה בכל ארץ מצרים כלומר בהעדר הדעת ויהי חשך אפלה ונופלים בבחינת מיצר ים החכמה ומפרש הכתוב מה הוא החשך ואפלה לא ראו איש את אחיו ראו משמעו לשון חשיבות כמו רואה אני את דבריך וכמו רואה אני את דברי אדמון וזהו לא ראו איש את אחיו ירצה לא חשבו בלבם איש את אחיו ללמוד ממעשיהם הטובים ואדרבא ממציאים תמיד חסרונות וקלון ודופי ומיפים מעשה עצמם ולכן הולכים בחשך ולא אור להם לילך תמיד ממדריגה למדריגה וזהו ולא קמו איש מתחתיו כ"א המה תמיד במדריגה אחד והוא רק בחינת עומד ולא הולך ובאמת איש הישראלי צריך להיות תמיד בחינת הולך ודוק:

בפסוק **ויקרא פרעה אל משה ויאמר לכו עבדו את ה' רק צאנכם ובקרכם יצג גם טפכם ילך עמכם ויאמר משה גם אתה תתן בידנו זבחים ועולות ועשינו לה' אלהינו וגם מקננו ילך עמנו לא תשאר פרסה כי ממנו נקח לעבוד את ה' אלהינו ואנחנו לא נדע מה נעבוד את ה' עד באנו שמה** כלפי דברים הנאמרים באמת אשר הגלות שהיה במצרים הדעת היה בגלות ועתה המדות המה בגלות כמבואר למעלה וכבר זכרתי בשם **המגיד** מישרים שקורא לדרגין קדישין צאן כמה שכתוב ע"פ ויקרא יעקב אל רחל ולאה השדה אל צאנו לדרגין דיליה כי כבר בירר אצל לבן כל האותיות הגנוזים כמו שהארכנו שם בענין יעקב ולבן עיין שם ותבין נפלאות ועתה תחזה בגלות פרעה אשר מאד הכביד את לבו ולא רצה שיתגלה ויתפרסם על ידו בחינת הדעת לדעת היות אלהים שופטים בארץ ולא הועיל כלום כי מאת ה' היתה זאת למען הרבות מופתיו ואדרבא כל עוד שהרבה להרע והכביד את לבו נתוספו כמה צירופי אתוון בתורה וסודות ורמזים לעבוד בהם את הבורא ברוך הוא בכל דור ודור מול דברינו אלה בא הרמז בתורה ויקרא פרעה אל משה ויאמר לכו

עבדו את ה' כאשר אמרתם והועילו בתקנתם להוציא הדעת מהגלות ונתגלה פירסום שם העצם הוי"ה ברוך הוא אמנם עדיין ראו מה הוא נגד פניכם שהמדות עודנה המה בגלות וזהו רק צאנכם ובקרכם יוצג וכמוזכר צאן מורים על בחינת המדות יוצג הנה עד עת בא דברו הטוב עיקר הגאולה שתוציאו המדות מגלות לזה רמז לו רק צאנכם ובקרכם יוצג גם טפכם ילך עמכם לזה השיב משה רבינו ויאמר משה גם אתה תתן בידינו זבחים ועולות ועשינו לה' אלהינו וגם מקננו ילך עמנו לא תשאר פרסה כי ממנו נקח לעבוד את ה' והכוונה על דרך שזכרנו למעלה פה"כ לא נגרע מעבודתכם דבר כלומר אנו בני ישראל יתרון עבודתינו בכל הוא ולית שום דבר בעולם לבטל היש הישראלי מבחינת עבודתו כי כח הפועל בנפעל וממילא בכל דבר בעולם יש שם התלבשות אלהות ויכול ליקח לעצמו משם רמיזא דחכמתא לעבוד את ה' אלהים בכל נפשו ומאודו וזהו לא נגרע מעבודתכם דבר כלומר בחי' עבודתכם את הבורא ב"ה לא נגרע שום דבר בעולם ואדרבא כזה ראה וקדש בכל מקרה הן רע או טוב ראה וקדש עצמך לעבודת בוראך ולזה רמז משה על העבר והוה ועתיד ואמר לפרעה מה לך רודף והכבד את לבך ידוע תדע שלא נגרע מעבודתינו שום דבר בעולם ואדרבא גם אתה תתן בידינו זבחים ועולות ועשינו לה' אלהינו ירצה בעל כרחך תתן בידינו כל טוב מצרים ואותיות התורה ונצוצות קדושים הגנוזים בקליפות מצרים סופך הכל תתן בידינו לעבוד עם אלו האותיות בתורה ותפלה את ה' אלהינו ואף גם זאת וגם מקננו ילך עמנו לא תשאר פרסה כלומר רמז לו שבני ישראל יזככו את מלא קומתם מראש עד עקב כל פרטי מדותיהם הטובים לבלתי אחוז בבחינת נה מדותם אחיזת מגע קליפות מצרים מכל וכל וממילא יתהרם בנין קומת הסטרא אחרא מסטרא דפרעה מכל וכל כיון שיזככו ויבררו כל טוב מצרים טוב המלובש בהם ותתרוקן מכל טוב לזה רמז גם מקננו הרומז לדרגין קדישין ילך עמנו לא תשאר פרסה אותיות ספירה לא תשאר שום בחי' קדושה ממדותינו הקדושים והטהורים ם והכל בעבור זאת כי אנו בני ישראל לא נגרע מעבודתינו דבר ואדרבא כי ממנו אפילו משעבוד הגדול והקשה של מצרים גם ממנו נקח בחינת התעוררות ורמיזא דחכמתא לעבוד את ה' אלהינו ולזה גמר אומר בדבריו ואנחנו לא נדע מה נעבוד את ה' עד בואנו שמ"ה ועל דרך שזכרנו למעלה מה דאיתא בזוהר לערב רב אתהפך להו מש"ה לשמ"ה עיין שם ותבין הרמז ואנחנו בני ישראל לא נדע בחינת העבודה עד בואנו שמ"ה ומהפכים מצירוף שמ"ה לשון שממון עושין צירוף טוב צירוף מש"ה הרומז לדעת הגנוז שם ובדעת חדרים ימלאו יכול לתקן פרטי המדות בהכניס לשם החכמה והמדע כי בחכמה אתברירא יכול לברור הטוב מהרע ודוק:

בפסוק **ויאמר לו פרעה לך מעלי וגו' אל תוסף ראות פני כי ביום ראותך פני תמות ויאמר משה כן דברת לא אוסיף עוד ראות פניך** ופרש"י כן דברת יפה דברת ובזמנו דברת אמת שלא אוסיף עוד ראות פניך. יובן עם האמור בסמוך **דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב** ופרש"י דבר נא אין נא אלא לשון בקשה בבקשה ממך הזהירם על כך שלא יאמר אותו צדיק אברהם ועבדום וענו אותם קיים בהם ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם הנה ענין ביאור זה יתבאר לנו אם ירצה השם בפרשת בשלח בפסוק ויסע משה את ישראל עיין שם והצורך לענינינו פה ריש מילין אומר כי נודע עיקר הגלות ושעבוד ששעבדו בני ישראל במצרים היה רק להוציא משם נצוצות קדושות הנבלעים בקליפות ובלתי אפשרי היה לצאת משם כי אם באמצעות העוני ועבודת פרך כמו דאיתא בספרים ואחר שהוציאו בני ישראל כל טוב מצרים אסור לעבור בה איש הישראלי לבלתי תת כח עוד לבחינת מצרים והגם שיציאת מצרים לא פסק הענין וישנה בכל אדם ובכל זמן וכמו שיתבאר לנו לקמן אם ירצה השם פירוש הכתוב אל מוציאם ממצרים תיבת מוציאם משמעו לשון הוה שמוציאם תמיד ולא פסק הענין עם כל זה כמה בחינות יש כמו בסטרא דקדושה נאמר כי גבוה מעל גבוה וגו' כמו כן לעומתו בסטרא אחרא יש גם כן בחינת קומה ראש וידים ורגלים ואנו בני ישראל מעותדין תמיד לעבודה זה להוציא כל טוב מקומת הסטרא אחרא מראש עד עקב ואחר כך בעקבא דמשיחא כשתתרוקן גם כן בחי' העקב מסטרא אחרא יבאו ימים המקוים לנו משומר ישראל ונמצא נשמע מכל הנ"ל היות ענין יציאת מצרים ישנה תמיד אמנם משתנים בבחינת הפנים בחינת יציאת מצרים הראשון היתה בפנים אחרים וכן בכל דור ודור משתנה בחינת יציאת מצרים לפנים אחרים והכל בכדי לברר ולהוציא טוב הגנוז בקומת הסטרא אחרא ומעתה תחזה מה שהעמיק רש"י בדבריו דבר נא אין נא אלא לשון בקשה בבקשה ממך הזהירם על כך וכו' ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם ובודאי אותו צדיק אברהם אבינו לא דאג לבו לקיים בהם רכוש גדול לכלי כסף וכלי זהב להעשירם עושר מופלג ומצינו שלמה המלך ע"ה אמר רש ועושר אל תתן לי אמנם כיון אל האמור רכוש גדול מכל טוב מצרים נ"ק ואותיות התורה המלובשים בהם זהו עיקר הרכוש לזה בקש להזהירם על כך כי זה עיקר עבודת בני ישראל ובזה תולה יציאתם ממצרים כמו אז כן עתה להוציא כל רכוש המלובש בקומת הסטרא אחרא לבלתי השאיר שום ברכה בכדי שאל יצטרכו לשוב עוד לבחינת מיצר שלהם להוציא עוד הטוב המעורב ברע. מול דברינו הנ"ל בא הרמז בתורה ויאמר לו פרעה לך מעלי השמר לך אל תוסף ראות פני כי ביום ראותך פני תמות בכאן העיד בו שיפרוש את עצמו

מפרעה מכל וכל ובפרט שכבר הגיע סמוך לזמן מכה אחרונה שבה יצאו בני ישראל ומסתמא כבר ניתקן ונברר הכל וכיון שכן אזי אין להם לישראל לעשות עוד אצלו ולכן העיד והתרה אל תוסף ראות פני כי ביום ראותך פני תמות כמבואר מול דבריו מגיד משנה השיב משה רבינו ויאמר משה כן דברת לא אוסיף עוד ראות פניך וכדברי רש"י שהעמיק בדבריו הקדושים יפה דברה ובזמנו דברת אמת שלא אוסיף עוד ראות פניך באופן ובענין כזה הגם שבכל דור ודור יש בחינת יציאת מצרים על כל פנים משתנים הם בפנים אחרים וכבר הגיע העת והזמן לבלתי ראות פניך עוד כמבואר ולכן נסמך תיכף הדבור אחר זה דבר נא באזני העם וישאלו וגו' כלי כסף וכלי זהב להוציא יקר מזולל לבלתי תשאר שום ברכה אחריהם ודוק כי עמוק:

בפסוק **והיה כי יביאך ה' אל ארץ הכנעני והחתי והאמרי והחוי והיבוסי אשר נשבע לאבותיך ואחר כתיב מצות יאכל את שבעת הימים. והיה לך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת ה' בפיך** להבין נראה להקדים מאמרם ז"ל שנתעוררו ע"פ שמרה נפשי כי חסיד אני ואמרו חז"ל ולא חסיד אני שכל מלכי מזרח ומערב יושבים בכבודם ואני ידי מלוכלכות בדם ובשפיר ובשליא כדי לטהר אשה לבעלה וידוע שהמדות נקרא ידים חו"ג תרין דרועין כאשר ביארתי מזה במקום אחר והוא לרוב צדקו ובהירותו הכניס את עצמו עם פרטי מדותיו למדריגות התחתונים המכונים לדם ושפיר ושליא דברים המאוסים ומגועלים וכל עצמו ומגמתו של צדיק כ"א להעלות משם איברי השכינה השוכנת עמהם בתוך טומאתה ובפחיתת של המדרגות גם שם יש איברי השכינה לטובתם של נשמותיהן של הצדיקים בהיות מעלים את השכינה ממדריגות כאלו אזי שכרם נכון לפניהם כפלי כפליים וגורמים תוספת תענוג להיותם מתחסדים עם קונם. ולזה אמר דוד המלך עליו השלום ולא חסיד אני וכו' וידי הכינוים לבחי' המדות הכנתי את ראשי ורובי עמהם במדריגת התחתונים כמו דם ושפיר ושליא והכל כדי לטהר אשה יראת ה' לבעלה והיינו העלאות נ"ק ממקומות הנמוכים למרום שבתם למקורם אמנם לא מצינו מכל דורות הראשונים שישבחו א"ע עם עובדא כזה כ"א דהע"ה ושלמה בנו רצה ג"כ להכניס א"ע להעלות כל המדרגות הנמוכים ולא עלתה בידו כידוע אשר נשים הטו את לבו ובאמת עבירה גדולה לפטוחי הערך כערכינו עתה בדורות הללו יעלו על הדעת להכניס א"ע במתכוין למדרגות התחתונים בכדי שיעלה ויגביה משם איברי השכינה לזה אפשר לרמוז בכתוב והיה כי יביאך ה' אל ארץ הכנעני והחתי והאמרי וגו' שהם מורים ז"מ הפכיים ואני אמרתי טעם לשבח איך מרומזים בכללותם כל זה"מ כנעני כנוי לאהבות רעים והחתי לשון חתת יראות רעים והאמרי לשון התפארות עש"ה

את ה' האמרת ופירושו לשון התפארת וכמהו השאר מורים על ז' מדות הפכיים לזי"ה הקדושים ורומז הכתוב והיה נודע כל מקום שנאמר והיה משמעו לשון שמחה כלומר שמחה לפניו יתברך בהיות לו לאדם זה השכל להבין ולהשכיל לבלתי יכניס א"ע במתכוין אל מדריגות התחתונים בכדי להעלות משם נ"ק כ"א כי יביאך ה' אל ז' מדות הפכיים והיינו הכנעני והחתי וגו' שיתקן אותם להעלותם לשורשם והוא יתברך יודע אם יכול לעמוד בקיומו ולא יפנה לגרור אחריהם ח"ו לאפוקי האדם אינו רשאי להכניס א"ע כי הוא סכנה גדולה אולי ילכד במצודה חרמו של נחש הוא היצה"ר ולא די שלא יועיל בתקנתו להעלות משם איברי השכינה אף גם זאת שישאר שקוע לשם ח"ו עם ראשו ורובו ולכן טוב לו להזהר ולהשמר ויכפול שמירתו בגדרים וסייגים בכדי שאל יבא חטא לידו ואפילו נדנוד עבירה וזה עבודת האדם בעוה"ז כל ימי חיים חיותו ללחום מלחמת היצה"ר ולהבין א"ע בכל מיני קרבא נגדו לבלתי יהא בבחי' ז' מדותיו הקדושים שום מגע משבעה הפכיים ולזה רומז הכתוב מצות יאכל את שבעת הימים מלת מצות משמעו לשון מצותא ומריבה כלומר אזהרה לאדם שיחבר וייחד מצותא ומריבה את שבעת הימים המה ז' מדותיו הנקרא ימים צריך האדם להלביש א"ע בכל מנא קרבא כל ימי חייו ללחום ולדחות מהם כל מום משבעה ההפכיים כמדובר ולדבר זה צריך האדם לזכך א"ע בזיכוך גדול מאוד להשריש בקרבו אלהות ואל יפנה אל מדעת אפילו רגע אחד וזהו שנאמר בכתוב אזהרה לצדיק והיה לאות על ידך ולזכרון בין עיניך ותשריש הקדושה בקרב לבך וכל כך למען תהיה תורת ה' בפיך ירצה ללמוד לאדם דעת ומזכיר אותו להיות הפה והלשון כלי מוכן לדבר תמיד דיבורי תורה כלומר בכל שפותח פיו לדבר אפילו דבור איש לרעהו מעניני צרכי גשמיות המוכרח בהם שבלתי אפשרי זולתם עכ"ז יהיה פיו ולבו שוים לכוון את לבו לשמים וזהו למען תהיה תורת ה' בפיך תמיד בכל עת ובכל שעה ורגע ואז טוב לו בזה ובבא:

בשלח

בפסוק **ואמר פרעה לבני ישראל נבוכים הם בארץ סגר עליהם המדבר**. ולהבין נקדים מה דאיתא בגמ' קרא עליה רבי זירא מסיר אזנו משמוע תורה גם תפלתו תועבה ולכאורה הבנה הלא מצינו תורה לחוד ותפלה לחוד אמנם יתפרש ע"ד מה שקדם לנו כמה פעמים שלא כל אדם זוכה לדבורים מקושרים להוציא דיבור לפני אלהים בתפלה בשלימות במילוי הארה עליונה להיות הקול ודבור מקושרים למחשבה ובינה בלתי מחשבות מעורבות מהבלי עולם כ"א בהקדם לו מחסום לפיו ושומר פיו בעסקו בעניני

עוה"ז מדריגות התחתונים לעשות הכל בהתקשרות להכניס החכמה והמדע אל כל פרטי עובדותיו המוכרח בהם שבלתי אפשרי זולתם להבין גם בהם רמיזא דחכמתא להעלות משם אותיות התורה וגם בשמעו איזה דיבור אפילו דיבור איש לרעהו מצרכי פרנסתם עכ"ז המשכיל יכול לשמוע בהם דברי תורה וחכמה לעורר לבו בקרבו בודאי לא לחנם אירע לו כזאת לשמוע דברים אלו מסתמא יש שם קול הקורא פנו דרך לה' ואל יפנה אל מדעתו להפריד א"ע ח"ו מדביקות הבורא ואז טוב לו בבאו לעמוד לפני האדון ה' בתפלה מוציא אותיות וצירופי תיבות במחשבה טהורה ונקיה בלי שום טרחא ויגיעה והכל בעבור ששמר פיו ולשונו טרם עמדו להתפלל ונמצא מאין לו מ"ז באמצע תפלה ולהיפך אותן אנשים שכחי אלקים מלוח לבם אשר לא ידעו ולא יבינו אל פועל ה' לשמוע מכל דבר ד"ת וליקח לבחינתם התעוררת לעבודת אל וגם לא ידעו להזהר לכפול שמירתם בעוסקיהם בעניני הגשמיות וארציות מעשיהם זר בלי התקשרות ודביקות הבורא ב"ה ממילא נגרר אחרי מחשבותיו הבהמיות אשר לא זרו מתאות לבם כשיצאו לפעלם ולעבודתם עדי ערב לבבם זה להם מלא ממחשבות תערובות חוץ לכן גם כשמוציאים דבורים בתפלה עוד לא זרו מתאוותם ורעיונם סליקו לבלבלם ולטרדם מבית ומבחוץ ועתה בין תבין דברי הגמרא קרי עליה רבי זירא מסיר אזנו משמוע תורה כל מי שלא ישכיל להתקדש ולהטהר ברעיוניו בצור עשהו לשמוע מכל דבר בעולם מדיבור איש לרעהו ישמע רק ד"ת ומוסר ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא לדבק באל זהו נקרא מסיר אזנו משמוע תורה אז גם תפלתו תועבה כי בודאי לבו מלא ממ"ז והבלי עולם והם הטורדים ומבלבלים אותו מלהוציא דיבור בשלימות במילוי הארה מקדמת המחשבה ובינה מול. זה בא הרמז בתורתינו הקדושה ואמר פרעה כבר רמזנו למעלה מה דאיתא בזוהר והקול נשמע בית פרעה הרומז לבינה ששם נתפרעים ונתגלים אורות עליונים אמר לבני ישראל על בני ישראל ובחינתה נבוכים הם בארץ כלומר בהעדר תבונתם לדעת איך להזהר בעניני ארציות לכוון מחשבתם בפנימיות הדברים להעלות אותיות התורה המלובשים בהם ואדרבא המה נבוכים בארציות ולהוטים ובהולים אחר הבלי עולם למלאות תאות לבם הבהמיות ונשארים שקועה לשם ראשם ורובם זאת הגורמת שאין להם דיבורים בשלימות בעת התפלה כמבואר וזהו שגמר אומר סגר עליהם המדבר היינו הדיבור של תורה ותפלה סגור ומסוגר בפניהם ועל כן לא ירים ראש ויד ורגל בהתלהבות בתורה ותפלה ופרטי הדיבורים סגור ומסוגר בפיהם ולכן עצה היעוצה שיתקדש וידבק רעיוניו אפילו במלאכתו בחוץ בצור עשהו ותנצל נפשו מדלוק אחריו מחשבות המעורבות ואם לאו נאמר בכתוב וחזקתי את לב פרעה ורדף אחריהם והיינו

בחי' פרעה של כל אחד מישראל שיש לו פרעה שלו העומד נגדו ואינו רוצה שיתכבד שמו יתברך על ידו וצופה תמיד להמיתו מדביקת אל חי ותחלה רודף אחריו במעשה בחוץ מענייני צרכי הגשמי המוכרח לאדם וכמעשהו בחוץ כך מעשהו בפנים בגשתו אל התורה והעבודה זו תפלה רודף גם כן לבלבל רעיוניו ומחשבותיו הטהורים והכל בעבור זאת שלא ידע להזהר ולשמור בעסקו בחיצונים להתקדש ולטהר מחשבותיו וזהו וחזקתי את לב פרעה ורדף אחריהם כי ממילא נתחזק אצלו המ"ז כמדובר ואכבדה בפרעה ובכל חילו וידעו מצרים כי אני ה' כלומר כמתרעם ואומר מה שהיה ראוי שיתכבד שמי באמצעות ישראל והתקדשם אל התורה והעבודה מעוצם הכרתם את גדולתו ורוממותו רק ממאור התורה ועתה בהעדר השכל והמדע לדעת אותי צריך אני לשלוח פרעה לקרב את לבם אל התורה והעבודה וזהו ואכבדה בפרעה ובכל חילו ופירש"י כשהקב"ה מתנקם ברשעים שמו מתגדל ומתכבד וידעו מצרים כלומר אותן האנשים שאין להם התפשטות השכל נקרא מיצר ים החכמה וידעו גם המצרים כי אני ה' כלומר באמצעות הכביד לב פרעה כמדובר נודע ביהודה אלקים ובאמת הם הם הגורמים ככה למיעוט הכרתם והשגתם רוממות גדלות אלהות ממאור התורה על דרך שביארנו למעלה שאמר דוד המלך ע"ה גל עיני ואביטה נפלאות מתורתיך ולא לראות נפלאות מד"א ודו"ק ותבין: בפסוק **ופרעה הקריב וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נוסע אחריהם ויראו מאוד ויצעקו בני ישראל אל ה'** ופרש"י תפסו אומנות אבותם באברהם הוא אומר אל המקום וכו' ביצחק לשוח בשדה ביעקב ויפגע במקום יובן ע"ד שביארנו למעלה הנאמר אצל מרע"ה וירא והנה הסנה בוער באש ויאמר אסורה נא ואראה מדוע לא יבער הסנה ע"ש וקיצור הדברים אשר בכל עת וזמן יש בחינת סנה בהיות שאין לו לאדם התעוררת והתלהבות אש של גבוה בתורה ותפלה מטריח לבוראו לשלוח לו מעיקים בחי' סנה לקרבו לעורר בלבו התלהבת ואשיות אל עבודת האל ואולם בעבור זאת שאינו יכול להרים א"ע בהתלהבות כי אם באמצעות סנה כל עוד שלא שלם ברעיוניו באשיות הבורא צריך לשלוח לו בחי' סנה אחר עד בואו על תכלית המכוון ולזה הבין מש"ר ותמה מאוד וירא והנה הסנה בוער באש כלומר באשיות והתלהבות של גבוה בוער שם בחי' הסנה להוציא דבורים בהתלהבות אש ויאמר אסורה נא ואראה מדוע לא יבער הסנה לפטור ממנו מכל וכל שכיון שכבר עשה שליחותו וקרבו אל התורה והעבודה אמנם כיון שאינו יכול להתעורר ולהתלהב עצמו כ"א באמצעות הסנה אזי אפילו כשחלף והלך לו זה הסנה עדיין עומד נגדו סנה אחר לנסוע אחריו לקרבו ולכוין מלאכתו לשמים באשיות והתלהבות כיון שאינו יכול להרים א"ע במאור התורה כ"א

באמצעות הסנה וזהו שנרמז בכאן ופרעה הקריב כלומר להיות שכל עצמם לא קרבו אל עבודת בוראם כ"א באמצעות פרעה שהקריב את לבם לאביהן שבשמים כמדובר ע"כ וישאו בני ישראל את עיניהם והבינו והשכילו והנה מצרים נוסע אחריהם תמיד לקרבם אל שלימות העבודה כמדובר ויראו מאוד ליתן עצות לנפשם איך לפטור ממנו ועיקר העצה ויצעקו בני ישראל אל ה' דייקא נתנו לנפשם לצעוק אל ה' בהתעוררות ואשיות מעוצם ההכרה את שם העצם הוי"ה ב"ה שהיוה כל הויות ושמו נורא מאוד וראוי לעבדו ביראה ובאהבה שלא באמצעות מעיק נזכר ולזה פירש"י תפשו אומנות אבותם אברהם יצחק ויעקב שהכירו את בוראם שלא באמצעות הסיבות כ"א להיות הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו ודו"ק:

בפסוק **ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את התוף בידה ותצאנה כל הנשים אחריה בתופים ובמחולות** ופי' רש"י מובטחות היו צדקניות שבדור שהקב"ה יעשה להם ניסים והוציאו תופים ממצרים. להבין נראה להקדים מה דאיתא בזוהר ע"פ הצור תמים פעלו ופי' אתהפיך הצור לפעלו דתמים כי הצור מורה על בחי' דין מדות הגבורה והמים מורה מדת הרחמים מדת יעקב הנקרא איש תמים כמ"ש והוא מסיבות מתהפך לפעלם ודרש ג"כ בזוהר לפעלם דבני נשא הוא יתברך מתהפך מכסא דין לכסא רחמים והכלל הכל תולה בהתעוררות התחתונים ככה גורמים פעולות הסיבות אליו יתברך להתנהג עם באי עולם לערך התעוררותם אם טוב ואם רע ח"ו ומעידה תורתינו הקדושה על מרים הנביאה לרוב צדקתה עמדה לה ותקח את התוף נוטריקון הצור "תמים "פעלו לקחה זאת בידה ובכחה לגרום בכשרין פעולתה הטובים שתתהפך "הצור "לפעלו ד"תמים לעשות עמהם נסים ונפלאות וכאשר חכמים הגידו בזכות נשים צדקניות יצא ישראל ממצרים לזה גמר אומר ותצאן כל הנשים אחריה בתופים ובמחולות ולמדה כל הנשים כשרון פעולותיה הטובים להיות לבם בטוח בחסדי אל לעשות מהם נסים ונפלאות להפוך מדת הדין למדת רחמים. וזהו ותצאן כל הנשים אחריה כושר מדותיה הטובים בתופים ובמחולות ושפיר פירש"י בתופים ובמחולות מובטחות היו צדקניות שבדור שהקב"ה עושה להם ניסים רמז להנ"ל שהלכו אחריה וכושר מדותיה לבטוח בחסדי אל שיהפך הצור לפעלו דתמים ולזה גמר רש"י בדבריו והוציאו תופים ממצרים כמדובר בזכות נשים צדקניות נגאלו ודו"ק:

בפסוק **ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאו אל מדבר שור וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים** ופירש"י הסיען בעל כרחם שעטרו מצרים סוסיהם בתכשיטי זהב וכסף ואבנים טובות וכו' לפיכך הוצרך להסיען בעל כרחם ולכאורה קשה לאיזה טעם הסיען

משה בע"כ אדרבא והם יקחו את הזהב והכסף הלא מצינו לחז"ל שנתעוררו ודרשו ע"פ דבר נא באזני העם אמרי דבי ר' ינאי אין נא אלא לשון בקשה אמר לו הקב"ה למשה בבקשה ממך לך ואמור להם. בבקשה מכם שאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב שלא יאמר אותו צדיק ועבדום וענו אותם קיים בהם ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם וכלפי דברי רבי ינאי צריך הבנה האיך הסיען בעל כרחם מביזת הים אדרבא הם יקחו כל מה שלבם חפץ ויתקיים הבטחתו יתברך ואחרי כן יצאו ברכוש גדול. והנראה כי באמת דבר גדול רמז רש"י בדבריו הנעימים להורות נתן בלבם של בני ישראל עבודת הבורא ואיך יתנהגו בעניני התפלה וכבר קדם לנו הדיבור מה שאמר דוד המע"ה ובאלוה אדלג שור וביארנו על דרך המשל ע"ש מלך א' היה לו ארמון גדול ומפואר ובו כמה היכלות זה לפנים מזה ויש כמה גווני בני אדם הרוצים לגשת לפנים משתנים ים בענין וגו' אמנם כת המובחרת שאינם מרגישים מטובות הנאות עצמם כלום כ"א רצונם לראות כבוד המלך בעצמו ובבואם לפנים מן החדר אפילו בראותם כל מחמד עיניהם מדברים נפלאים ונוראים אשר עין לא ראתה מעולם עכ"ז אינה חשובה וספונה לפניהם למאומה נגד תענוג הגדול תענוג כל התענוגים וכל עצמו ומגמתו לראות כבוד המלך בעצמו וזה אמר דהמע"ה ובאלוה אדלג שור בשביל אלוה שאני משתוקק בכל מאמצי כוחי לראות המלך בעצמו ולא להתענג מדברים פחותים המקיפים את המלך לכן אדלג שור משמעו לשון הסתכלות אינם חשובים וספונים לפני לכלום להיות נשאר שקוע בבחי' ההסתכלות להתענג מזה עיין למעלה מזה. והנה זה נאמר מאנשים כאלה שמתענגים מהסתכלות פרושי התורה או תפלה אין זה עבודה של גבוה כי התורה ותפלה וכל מעשי המצות לאו ליהנות ניתנו כ"א הכל לצורך גבוה לבנות קומת השכינה ותיקון מדות הקדושים כאשר נודע להמבינים והמשכילים ולא לצורך הנאות עצמם להתענג מהם להיות שהוא נאה דורש ונאה מקיים וכדומה מרבות בני עמינו המתענגים מבחי' עבודתם וידעו נאמנה שאין זה עבודה של כלום וגם ראיתי רבים וכן שלימים בהתרמי לפעמים שמתפללים ומוציאים דיבורים בתפלה בהרמת קול ותנועות האיברים בדו"ר וכשתתבונן עליו כל עצמו ומגמתו הניס את עבדיו ואת מקנהו וכל קנינו אל הבתים המה צירופי תיבות ואותיות שמוציא בתפלתו שאל יחסר מאומה מהם להיטיב לו ולכל השייך אצלו ומאת הבורא שכוח לוח לבו וכי רק בשביל הנאתו תקנו לנו אנשי כנסת הגדולה תקוני התפלה רק לשאול אוכל לנפשו וכדומה וזה היראה שיש לו בתוך תפלתו שירא שמא יגרום החטא ויקח ממנו כל אשר יש לו נמצא ירא א"ע ולא מפני הבורא וכן בענין האהבה גם כן הענין כך ובאמת אין זה עבודה של כלום כי בהעדרו מאשה ובנים וקנין כסף וזהב

בטל גם כן היראה והאהבה מלפניו כי מה יקח אצלו כיון שהוא חסר וביתו ריקן מכל טוב ואיתא בגמרא תבא מאירה לאיש אשר אשתו ואנשי ביתו מקרין לו את ההלל ידוע האדם בחי' דכר אל עובדותיו והמה בחי' נוקבא לערכו להיותם שהם מקבלים הארה ממנו כפי חכמתו ועוצם השגתו להתנהג בעובדותיו לעשותם בהתקשרות ודביקות אל להכניס בהם החכמה כאשר הארכנו מזה במ"א ומי שאין תבונה בו ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא לעורר לבבי מצד פעולותיו יתברך הנפעלים בעולם אזי צריך הבורא ב"ה לשלוח לו סיבות ומאורעות ממיני פורעניות וכדומה וכמבואר למעלה בכדי שיכיר נפלאותיו ואח"כ יודה לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם הרבה בפועל ואזי נותן לבו ונפשו לעובדו ולהללו בלב שלם על חסדיו שהטיב אתו עמו וזהו מאמרם תבוא מארה לאדם שאשתו ואנשי ביתו הכנוי לעינדותיו ומקריותיו הנקרא בחינת אשה ובנים כל ימי חיים חיותו הם הגורמים לו את השבח וההלל וזה מקרין לו את ההלל ובאמת אין זה נחשב למאומה כ"א צריך האדם לקרות הלל ושבח מעוצם השגתו את רוממות אלהות והתלבשותו באמצעות פעולותיו בלקחו משם רמיזא דחכמתא בזה מעלה משם אותיות התורה ונ"ק המלובשים שם וזהו עיקר ביזת מצרים כמאז שהוציאו כל טוב מצרים עד שנתרוקנה כמצולה שאין בה דגים והם דברי ר' ינאי אין נא אלא לשון בקשה שאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב שלא יאמר אותו צדיק וכו' וכבר ביארנו למעלה שהכל מורה על טוב ארץ מצרים שתתרוקן מכל טוב ואל ישארו אחריהם ברכה בכדי שאל יצטרכו שנית לבוא למיצר ים ע"ש. ומעתה נחזור לביאור אשר לפנינו ויסע משה את ישראל מים סוף וכבר נודע שבחי' הדיבור כינוי לים סוף סופא דכל דרגין מדות המלכות והכוונה בחי' הדעת של כל אחד ואחד מישראל נקרא משה והוא המסיע את האדם מדבורים פחותים וגרועים לבלתי יתפלל רק עבור צורך הנאות עצמו כי אם מעמידו על דרך הטוב והנכון להתפלל רחמים ותחנונים לפני המקום מקומו של עולם עבור השכינה ולזה פירש"י שעטרו מצרים סוסיהם בתכשיטי זהב וכסף ואבנים טובות ירצה אותן האנשים שהמה עדיין במיצר ים החכמה לא ידעו ולא יבינו אל פעולת ה' להשכיל נפלאותיו ורוממות עוצם אלהותו יתברך וע"כ מוציאים דיבור לפני אלקים רק לטובות הנאות עצמם ולא לצורך גבוה וזהו מעטרים סוסיהם המה בחינת האותיות שנקראים סוסים ושואלים עם אלו האותיות פרנסתם להרבות הון מכסף וזהב ואבנים טובות ושכחי אלקים להתפלל עבור צורך גבוה ובאמת ידוע מכל הספרים שהעבודה הוא צורך גבוה ולא צורך עצמו ולזה הסיעו משה הוא הדעת בעל כרחם מדבורים אלו ורצונו להביאם להוציא לפני אלהים דבורים אמיתיים עבור תיקון השכינה ועולמות עליונים שזהו עיקר

עבודת האדם וגמר אומר הכתוב ויצאו אל מדבר שור ואיתא בזוהר אסתכלותא שם כלומר הסיען בעל כרחן מים סוף בחי' דבור סופא דכל דרגין כמדובר והוציאם למדבר שור דבורים גבוהים ורמים שיכלו להסתכל משם מראש העולם ועד סופו וע"ד ששמעתי בשם **הבעש"ט** זללה"ה שפי' צהר תעשה לתיבה לעשות צהר מן התיבה של תורה ותפלה לראות ולהסתכל עמה מראש העולם ועד סופו וזהו ויצאו אל מדבר שור אסתכלותא שם כמדובר ודו"ק

בפסוק **ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתי אם לא. והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו והיתה משנה על אשר ילקטו יום יום** וכתיב **וימדו בעומר ולא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר איש לפי אכלו לקטו** וכתיב **ויהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקוט ולא מצאו ויאמר ה' אל משה עד אנה מאנתם לשמור מצותי ותורותי**. להבין ענין מקראי קודש אלו שישנה בכל אדם ובכל זמן כי כבר קדם לנו מן הידוע שיש שני בחי' בעבודת הבורא ב"ה בחי' אחת שאין לו לב לדעת לעבוד את הבורא ב"ה כי אם בעת עוסקו בתורה או בתפלה ובעת עוסקו במעשה המצות אכן תיכף שהולך לעסוק בצרכי ההכרחי מצרכי גופו שא"א זולתם כגון אכילה ושתיה ושאר צרכיותיו של אדם המוכרח בהם אזי הוא איש בער ולא ידע איך לקשור מחשבתו לרוממת אלהותו לבלתי יהיה נפרד מדביקות הבורא ב"ה אפילו בעניני הגשמיות ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא לדעת ולהבין שאין דבר בעולם שלא יהיה מלובש שם אורות עליונים אותיות התורה והכתוב רומז לזה לכו לחמו בלחמי ירצה לצוות בטוב באזהרה לאישים המשכילים אופן עבודתם עבודת גבוה להעלות ולהגביה אותיות התורה אפילו מאכילה הגשמי ולחם הגשמי וכאשר ביארתי במ"א פי' הפ' לעת האוכל גשי הלום ונתעוררו אין הלום אלא מלכות כלומר אפילו בעת יאכל את לחמו ויתר פרטי מאכל שלחנו גשי משם היום הוא איברי השכינה השוכנת במדריגות התחתונים וזהו לכו לחמו בלחמי אותיות התורה נקרא לחם המלובשים בלחם הגשמי שהאדם אוכל וזהו לחמו בלחמי ולהיות שהכל מורה על לחם הרוחני המלובש בלחם הגשמי לכן אמר הכתוב בלחמי ולכאורה יש לדקדק מהראוי לומר לכו לחמו בלחם סתם ועתה שכתוב בלחמי משמעו לשון הוה שהוא נצחי תמיד תאכלו בלחמי ועינינו הרואות כל מה שהאדם אוכל מן הלחם הולך וחסר עד שלא נשאר מאומה מן הלחם ואיך יתכן לומר בלחמי משמע לחם הנצחי שאינו נחסר לעולם אמנם כלפי דברינו יתפרש ענין נאה כי באמת תורת ה' תמימה עומדת לעד וכל מה שהאדם לומד בה וממשמש בה מוצא לו טעם חדש ופושטת ורווחת ושפיר שייך לומר על לחמה של

תורה לכו לחמו בלחמי כלומר כל עוד שתלחמו בתורתי עודנה תמימה ועומדת לעד והבן. והנה מי שעובד את הקב"ה ע"ד הנזכר ומעלה אותיות התורה מבחי' ארציות זה נקרא לחם מן הארץ כי לחם מורה צירופי אותיות התורה שהמשכיל מעלה האותיות מארציות ועושה צירופים וזהו לחם מן הארץ תורה שמוציא מן הארציות ומי שעוסק בתורה ותפלה ולקח לעצמו התעוררת ומתלהב בקרבו לעבודתו יתברך זה נקרא לחם מן השמים היינו אותיות שעושה עמהם צירופים בשכליות וזהו לחם מן השמים והנה ידוע מספרים שקדושת שבת תולה בימות החול וכמעשהו בחול כך מעשהו בשבת בגשתו אל עבודת הקודש פנימה זו תפלה הכל תולה בבחינת עוסקיהו במעשהו בחוץ בעניני גשמיותו כי על כל אלה יאותה ליראי ה' ולחושבי שמו להשפיע מקדושת שבת דבר יום ביומו בששת ימי החול להיות זהירין ונשמרין מכל דבר רע לעבוד עבודתם הכל בקדושה וטהרה ודביקות הבורא ועיקר הדבר לקשור מחשבתו לרוממות אלהות בכל פרטי ענייניו ואפילו דבור איש אל רעהו ובכל שעה ורגע ישכיל לדעת איך להתנהג א"ע בעבודת הבורא ב"ה לערך מדותיו יתברך השולטת כי אינו דומה יום אחד לחבירו ומה שצריך לתקן ביום אחד אינו יכול לתקן ביום ב' ואפילו הדיבורים שנדברים ביום א' אינם שוים בשיעוריהן ובתיקונם לבחי' דיבורים הנדברים ביום אחר וביארנו במקום אחר ביאור הכתוב קול קורא במדבר פנו דרך ה' ירצה שבכל דבור אפילו שהמוני עם מדברים גם משם קורא קול פנו דרך עבודה לה' שיגיע צד הנאה לבורא ב"ה כאשר בא ביאורה בכמה מקומות והמשכיל על דבר ימצא טוב וצריך האדם להאמין באמונה שלימה שהכל בהשגחה פרטיות מבורא עולם שאירע לו לשמוע דברים אלו דייקא ביום זה ולא ביום אחר כי עת לכל זמן ועת לכל חפץ ולא לחנם שולח לו הקב"ה לשמוע עתה אלו הדיבורים ולא ביום אחר ולא לאיש אחר כי אליו נוגע הדבר לתקנם בעת הזאת ולא לזולתו ותן לבך ולהשכיל אלו הדברים. ומעתה תבין ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים כמדובר ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו ולכאורה תיבת דבר מיותר ומהראוי לכתוב לחם יום ביומו אמנם לפי דרכינו יתפרש שפיר ויצאו העם ולקטו דבר לשון דבור יום ביומו כלומר שלקטו כל בחי' הדבורים הנדברים בהם בהשכיל לב איך להעלותם ביום העליון כי ידוע אשר כל בחי' יום מקבל חיות והארה מיומו העליון ששת ימי בראשית וזהו דבר יום ביומו שלקטו בששת ימי המעשה דבורים בכל יום ויום לערך בחינתו ומדרגתו להעלות ביום העליון ולקחו לעצמם רמיזא דחכמתא איך לעבוד את ה' עם אלו הדבורים כי זהו תכלית עבודת האדם בעוה"ז לעשות פרטי מעשיו הכל בהתקשרות ודביקות אל אפילו מעניני גשמיות ולכן מלביש הבורא ב"ה לשם אותיות

התורה וזהו שרומז הכתוב למען אנסנו הילך בתורתי אם לא ודאי כאן הוא מקום הנסיון כי כל זמן שהוא עוסק בתורה ותפלה ומעשה המצות אין חדוש כ"כ כשהולך בתורתו ית' לאפוקי בעוסקו בצרכי גשמיות המוכרח בהם וגם שם לבו דבק באל ולוקח לעצמו רמיזא דחכמתא אזי מעלתו גדולה וגורם תוספת תענוג למעלה וגם אליו יגיע צד הנאה וזהו שרומז הכתוב והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו כי נודע מספרים בהגיע עת מנחה של יום הששי אז הוא עת וזמן עליות העולמות ויש עליה אז לכל התפלות של ימי החול וגם לכל הדבורים והאותיות שעסק עמהם בצרכי גופניות ובודאי עשה איזה צירופים בחיצוניות רוצים עליה על ידו בעת הזאת בעמדו להתפלל בתפלת מנחה של ערב שבת קודש להעלותם לשורשם למרום שבתם בעת הזאת זמן עליות כל העולמות והכל ע"י נענוע אותיות התפלה שמוציא עתה בדחילו ורחימו ומי שחלק לו אלקים בבינה ויש לו התפשטות השכל והמדע יכול לדעת ולהבין אופן תיקונם איך להעלותם למקומם הרמתה מן המחשבות זרות הבאים עתה באמצע התפלה מכיר בהם שהם הם האותיות שנפלו מחמתו לחיצונים בששת ימי המעשה ועושה עתה צירופי אותיות בקדושה ונותן מחמת זה את רוחו ונפשו לתקן פרטי פעולותיו שפעל ועשה כל ימי החול ולזה בא הרמז והיה ביום הששי ונודע כל מקום שנאמר והיה לשון שמחה ושמחה זו מה עושה בכאן אמנם כלפי דברינו הנאמרים באמת יש שמחה גדולה לפניו יתברך בהיות להם לאישים הישראלים ביום הששי לעת המנחה והכינו א"ת היינו כלליות האלף בי"ת מאל"ף ועד תי"ו מה שעשו צירופים בגשמיות והכינו א"ת אשר יביאו ששת ימי המעשה להכינם ולהעלותם למקומם הרמה אשר היו שם אהלם בתחלה כמו שנאמר הנני ממטיר לכם לחם המורה צירופי אותיות מן השמים כינוי לחכמה מקום הגבוה ונמצא גורם שמחה לפניו יתברך וגם לאלו האותיות שעסק עמהם אפילו לצורכי גופו ולכן כתיב והיה משנה על אשר ילקטו יום יום כי בהיות לבבם זה להם לדעת איך להעלותו ממדריגות התחתונים מדבורי המון עם אזי בודאי יש להם להאותיות יתרון שאת ויתרון עוז וזהו עצם תענוגו יתברך ובודאי הן המה משנה על אשר ילקטו יום יום מאותיות התורה והמצות כי בהעלות אותיות אלו גורמים תוספות תענוג אליו יתברך ובודאי המה משנה כמדובר:

או יאמר הכתוב מתמיה ואומר **הנני ממטיר לכם לחם מן השמים** כמבואר מורה על אותיות המלובשים במדריגות התחתונים כגון אכילה ושתיה ומו"מ ודביר איש אל רעהו וכדומה בכולם ישנה בחינת אותיות התורה הנמשכים מן השמים ועכ"ז ויצא העם המה פחותי הערך שכיחי אלקים ולקטו דבר יום כל הדבורים שנדברים בכל יום לוקטים

ביומו דייקא הכל לצורך עצמו ומאת ה' שכוח לוח לבם אשר בזה תולה עיקר עבודת האדם בעוה"ז וזהו למען אנסנו הילך בתורתי אם לא ואין לך שטות גדול מזה כי אם כן מעשיהם לרדוף יומם ולילה אחרי טרדת נפשם הלא ככל הגוים בית ישראל המה הרודפים גם כן יומם ולילה ולא זרו מתאות לבם ומבלים ימים ושנים בפרנסתם ומעלות ישראל ביתרון אור ויתרון שאת על זולת העמים שאפילו בבחי' ארציותם וצרכיותם הגשמיות גם שם יש התלבשות אותיות התורה ויוכלין לדבק נפשם ברוממות אלהותו יתברך וכזה יש לרמוז בדבריהם מה שאמרו ארץ ישראל גבוה: מכל הארצות כלומר אפילו ארציות של עם ישראל גם שם יש בחי' עבודה אל הבורא ב"ה וכמאמרינו למעלה לא נגרע מעבודתכם דבר ע"ש לא כן זולת עמים וזהי ארץ ישראל גבוה בערכה מכל הארצות כמדובר ואומר הכתוב והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו כלומר נגד אנשים הפחותים אשר לא ידעו ולא יבינו לעשות מעשיהם בהתקשרות כל ימי החול עכ"פ מי יתן והיה לבבם זה להם ביום הששי יתקנו עכ"פ מה שעוותו כל ימי המעשה שאז זמן עליות העולמות ויתכן לתקן ואם לא עכשיו אימתי וזהו והיה משנה על אשר ילקטו יום יום כמבואר והנה איתא בספרים שהאדם צריך לקשור את עצמו בעת עומדו להתפלל עם כל הנבראים וחיות ועופות וצמחים ודוממים וביארנו למעלה בפ' נח אופני בחי' ההתקשרות אל כל הנבראים ושם ביארנו פ"ה ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל וגו' והיה לך ולהם לאכלה ושם רמז אזהרה לצדיק נח איש צדיק הי' בדורו וכן בכל דור ודור יש צדיק יסוד עולם קח לך בחי' לעורר לבך לעשות יחודים בעולמות עליונים כי נודע לשון זווג מתיחס בלשון אכילה וזהו מכל מאכל אשר יאכל מכל דבר בעולם שיוכלין לגרום יחודים בעולמות עליונים ותועלת המגיע בעשות ככה נרמז בכתוב והיה לך ולהם לאכלה פירוש מדברים שתגרום על ידי מחשבתך הטהורה הורדת השפע וברכה עליונה וגם להם להדברים שנתעוררת ליקח מהם רמיזא דחכמתא לעורר לבך לעבודת אל תגרום ג"כ הורדת השפע והארה עוד יותר מקדמותם סוף דבר הכל נשמע אשר כל אחד ואחד מישראל לפי עוצם הדרתו והשגתו כמו כן יכול לעשות ולגרום באמצעות כשרון פעולותיו יחודים למעלה ולהעלות האותיות מכל הנבראים שנבראו עם אותיות התורה למרום שבתם וגורם ג"כ הארה למדריגות אלו. אמנם לא נאמר כל הנזכר כ"א מאיש משכיל וירא אלקים אשר עבודתו באמת ובתמים וכל מאמצי כחו ומגמתו בפרטי עובדותיו שיגיע צד הנאה להבורא ברוך הוא ואיש אשר אלה לו יכול באמת ללקוט אותיות התורה מכל דבר בעולם ואפילו מדבור איש אל רעהו לאפוקי מי שאין לו התפשטות השכל לא יתכן לו כזה ומי יתן והיה למיעוט ערכו עכ"פ יכול לדבק

א"ע עם אותיות התורה בשעת הלמוד או בתפלה כאשר ביארנו במקום אחר פ"ה דרשו מעל ספר ה' ע"ש והכלל כל אחד אינו חייב כי אם לפי שיעורו וקט שכלו ככה יתאמץ בעבודת הבורא כל ימי המעשה ויתכן לו אח"כ ביום הששי והכינו א"ת אשר יביאו כמדובר ואחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין את לבו לשמים ולא לצורך הנאות עצמו וזהו הנרמז בכתוב וימדו בעומר ולא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר כלומר אחד המרבה ליקוט אותיות כי יש לו התפשטות השכל ואחד הממעיט ללקוט במיעוט הכרתו והממעיט לא החסיר בשביל זו בעבודת הבורא ב"ה כי רחמנא לבא בעי ובלבד שיכוין את לבו לשמים באמת ובלב שלם וזהו שרמז הכתוב. איש לפי אכלו לקטו ירצה לפי עוצם השגתו לעשות יחודים למעלה כמו כן יתכן לו ללקוט אותיות מכל המדריגות להעלותן לשורשם וכל הנ"ל נאמר מאיש תם וירא אלקים הנותן את לבו ורוחו ונפשו לקשור החכמה אל פרטי עובדותיו לבלתי יפר מחשבתו מרוממות אלהות אפילו שעה אחת לאפוקי המון עם ההולכים בשוקים וברחובות ולא זרו מתאותם הבהמיות אזי כמעשהו בחול הבהול להוט להרבות הון מהבל ומלא לבו ממחשבות מעורבות מצרכי גשמיות כמוהו גם כן מעשהו בשבת אפילו כשרוצה להתפלל ולהוציא דבור לפני אלהים אין תפלתו עולה לו כהוגן כי מ"ז ששקוע בהם כל ששת ימי המעשה באים נגד פניו לבלבל מחשבותיו והמה אותיות וצירופים שעשה בחיצוניות רוצים עתה עליה על ידי נענוע אותיות אלו של תפלה ואיש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת לא די שאינו יכול ללקוט אותיות בעצמו שעשה צירופים בחיצונים להפכם ולעשות צירופים בקדושה ואף גם זאת כשנופל לו במחשבתו מ"ז מעובדותיו הבהמיות שעסק בימי החול נשאר השוטה שקוע לשם ראשו ורובו ומתחיל לחשוב עתה שטות שחשב בראשונה ואינו פועל כלום ולזה רומז הכתוב ויהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקוט ולא מצאו ונודע כל מקום שנאמר ויהי אינו אלא לשון צער וכלפי דברינו הנאמרים הוא צער ודאי אשר כל ימי המעשה פנו אל מדעתם ושכיחי אלקים כ"א ביום הז' יצאו מן העם הם פחותי הערך המכונים בשם עם שלא טרחו בע"ש מה יאכלו בשבת ורוצים לחזור בתשובה להפוך צירופיהם שנעשו מחמתם בחיצונים ובאמת לא יכלו ללקוט אותיות ולא מצאו את ידם ורגלם לדעת איך לתקן וללקוט אותיות להפכם לצרופים טובים ואדרבא המ"ז מושכת אותם למטה ונשארים שקועים שם כבראשונה וכמעשהו בחול כך מעשהו בשבת אינו יכול לברר האותיות ולהעלות נ"ק אשר עתה במנחת ע"ש קודש ועת וזמן עליות עולמות כמוזכר למעלה ולכן כתיב ויהי לשון צער ואין לך צער גדול מזה אשר אין להם עוד עת וזמן לתקן ששת ימי המעשה כ"א בעת הזאת עת עליות העולמות ומחשבות בני אדם

אם טוב ואם רע עתה היא זמן תיקונם ועלייתם ולזה אמר ה' אל משה עד אנה מאנתם לשמור מצותי ותורותי כי באמת הכל תולה בכפול השמרתו בעת עוסקו במלאכתו לעשות הכל ע"פ התורה ומצות כמבואר והנה איתא בכתבי האר"י זלה"ה שפירש ע"פ שירו לה' שיר חדש אשר בשבת נאמר שיר חדש כי אין בו בירורי נצוצות כ"א בששת ימי המעשה ע"י ל"ט מלאכות והנה ידוע אשר עיקר אופן ברורם באמצעות המלאכות תולה הכל לפי רוב ההשגה והתלהבות הבורא שהאדם מכניס בהם החכמה והמדע ולוקח לבחי' עצמו רמיזא דחכמתא אפילו מעסק הגשמי ובחכמה אתברירא והמלאכות המה שונים זה מזה ובכל בחי' המלאכה יכול האדם לעורר נפשו לדבק מחשבתו להשיג אורות עליונים וכאשר חכמים הגידו מלאכה שהיתה במקדש חשובה אב מלאכה ואם לאו אינה חשובה אב מלאכה אלא תולדה ולא לחנם תולה אב מלאכה למלאכת המשכן מורה היות שכולם יש להם שורש במקום עליונה כמו שאנו אומרים מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית וכיון שבא המשכיל על בחינת החכמה המלובש בפרטי המעשים הנפעלים בעולם מעורר דבורים להוציא לפני אלקים בתורה ותפלה בדחילו ורחימו וזה עיקר בחי' הברורים והעלאות נצוצין קדושין ואז משלים רצון הקדמון להחזיר מחשבה הנאצלה לכוון זה להשיג עליון מהתחתון וכמו שהוא בשורש ככה נתפשט בהנבראים כולם וניתן ביד האדם להעלות למעלת קדשם וזה עיקר היחוד והעליה של כל המדרגות. ולהבינך את הענין עתה דע לך משל לאדם שחשב ועלה ברצונו לעשות איזה דבר נמצא תיכף שעלה במחשבתו והתעורר לדבר אזי התעוררות עביד תנועה נמצא נפרד ממנו מחשבה זו לאיזה צורך עד עשותו ועד הקימו מזימות לבו שתצא מחשבה הנאצלה מכח אל הפועל ואחר גמר המעשה וכבר עשהו כאשר עלתה במחשבתו ונאצלה לכוון זה ממילא חזר המחשבה לקדמותה ונתיחדה לשורשה הראשון מקומה הרמתה נשמע מכל הנ"ל מי האיש הירא ותמים במעשיו ושפע אלהי השופע עליו תמיד לעשות מעשהו הכל בחכמה ותבונה בהתקשרות הבורא ב"ה אזי אפילו בבחי' גשמיות גם שם גורם יחודים ומברר נ"ק וכל זה בימות החול שאז שייך ברורי נ"ק משא"כ ביום השבת שאין שייך בו ברורים היינו ליקח לעצמו בחי' התעוררות עבודה לעורר לבו בקרבו אל התורה ועבודה מעובדות הגשמיות כגון ל"ט מלאכות ותולדותיהן ואם נפשך לדעת א"כ במה יתכן לו לאדם לעורר לבו לעבודת הבורא כיון שאין אז ברורים אמנם מי שחלק לו אלהים הבינה נפשו יודעת מאד להמציא בבחינתו התעוררות והתלהבות ממאור התורה ותפלה שמתפלל כראוי והיא מלמדת לאדם דעת לגרום אותן הפעולות שהיה יכול לעשות ולגרום ע"י השגתו והתעוררתו מבחינת הל"ט מלאכות ורמיזתם ואפשר

לרמוז את האמור במה שיסד הפייטן בזמירות שבת אסור מצוא חפץ עשות דרכים פירוש שביום השבת אסור לעשות יחודים וזווגים מחפצים הגשמיות לעשות דרכים מטעם דרך גבר כ"א אהגה בתורת אל ותחכמיני איך להתנהג את עצמו בעבודת הבורא שלא באמצעות ברורי ניצוצין כ"א ע"י תורה ותפלה ודו"ק:

הלצה בדבריהם המקיים שלש סעודות בשבת ניצול מחבלי משיח כי הנה יש בנ"א שיושבים בעת שלש סעודות כשאומרים דברי תורה ולאפס השגתם שאינם מבינים את הנאמר להם ולכן כמשא כבד היא בעיניהם לשמוע מה שאין האוזן יכול לשמוע ולהבין וטוב להם יותר לשמוע דברי שטות משמוע דברים שאין מתקבל על לוח לבם כי עינים להם ולא יראו אזנים להם ולא ישמעו והנה מצינו אשר חכמים הגידו בעת שיבא משיח תהיה ג"כ כענין זה שהוא יאמר תורה בפני העם ואותן האנשים שלא יבינו ולא ישכילו לדעת תורתו צער וחבלים יאחזמו וזה אצלם גודל צער חבלי משיח אמנם אותן שסבלו צער זה מקודם בואו באופן המוזכר שיושבים בעת שלש סעודות במסיבה תלמידי חכמים אשר אמת יהגה חיכם דברי עתיק ולבם לא נכון עמם להבין דברים היוצאים מן הלב להכניס בלבם ופרט לפעמים צריכין לסבול זמן מה להתעכב שם ומחמת חסרון הבנתם מצערים את נפשם לפטור ולצאת החוצה בודאי אהני להו זה הצער בעת שיבא משיח ויאמר תורה הגם שלא יבינו עכ"ז אין הצער וחבלים גדולה אצלם כל כך להיות שכבר הורגלו בזה קודם בואו בעת שלש סעודות וזהו המקיים שלש סעודות כמוזכר הפעולה שניצל מחבלי משיח כנאמר וק"ל:

בפסוק **ויאמר משה אל אהרן קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העמר מן והנח אותו לפני ה' למשמרת לדורותיכם ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה** ופירש"י והלא חסר למ"ד יום וכו' אלא מגיד שהעוגות שהוציאו ישראל ממצרים טעמו בהם טעם מן ולהבין נראה בהקדם מה דאיתא כל האומר פרשת המן בכל יום מובטח לו שלא יחסרו מזונותיו ולכאורה יש לתמוה והלא עינינו הרואות רובם ככולם יש אנשים שאומרים פרשת המן בכל יום ויום ועל הרוב ביתם ריקם וחסרים מכל טוב ואפילו מזון סעודה אחת ומוכרח לומר שאינו תולה באמירה לחוד והנכון כי מי שיש בו מדעת קונו לבבו יבין אשר בכל דור ודור עדיין יש בחינת מן לכל אחד ואחד מישראל כפי בחינתו ועוצם הכרתו טועם טעם מן בפרטי מאכליו וזה לך האות דברי רש"י העוגות שהוציאו ישראל ממצרים טעמו טעם מן להבינך את הענין כי הנה אופן היותם מועיל בבטחון על האלהים שישליך את נפשו ומאודו וכל אשר לו וסיבת טרפו ודי מחסורו כי לא יגמר להשיגם אלא כמו שקדם ברצון הקב"ה שהוא הנכון לעניניו ואל יחשוב כי פרנסתו מעותד לו על סיבה

ידועה ובהעדר יחסר כל בו כ"א תבטח נפשו באלהים יתברך ובהיות כן יכול להתמיד בתדירי בעבודת הבורא בלי הפסק מסיבת פגעי הזמנים בהשתדלות הבאת מזונותיו ואל ישגיח מאומה מהיכן יזדמן לו פרנסתו וטרפו כאשר עינינו הרואות עתה בדור הזה דור לא הכין לבם אל התורה והעבודה נרפים הם נרפים ומתרשלים מן העבודה רובם כמו כולם אם יאמר להם המוכיח בשער למה אתם מתרשלים ונרפים מתורה ותפלה ועד מתי בחשיכה התהלכו ולא אור ופנו אל מדעתם ומחשבותם מלחשוב מרוממות אלהות ית' וענייני עבודתו יתברך אזי פוערים פיהם לבלי חק ומזון זה הגורמת טרידת נפשם יומם ולילה עד שיגיעו די פרנסתם וסיפוקם ולכל אשר אתם מאשה ובנים ועיקר הטענה אשר קשה מזונותיו של אדם ורגיל בפיהם כי אין לחם יורד מן השמים ע"כ ראיתי להראות פני סכלותם וטעותם נגד פניהם ותשובתם כתובה בצדם גלוי ומפורסם אשר כבר היה לעולמים עת כזאת שירד לחם מן השמים ואיך מוציאים דבור של שקר וכזב לומר שאין לחם יורד משמים עד להטריח ולהטרד נפשם לרדוף כקורא בהרים אחרי מזונותם ובאמת מיעוט ערכם וחסרון בטחונם בהאלהים גורם ככה וידעו נאמנה בהכינם את לבם לבטוח אליו יתברך בשלימות בודאי דרכו יתברך להטיב לנבראיו ומזונותיהם מוכן ומעותד לפניהם בכל שעה ורגע ואין שום תירוץ בעולם לפטור א"ע מחמת זה מן התורה והעבודה והנה מצינו כשהוכיח ירמיה הנביא ללמוד לדורו דרך הנכון והמועיל אופני יושר הבטחון בהאלהים פתח דברו יאיר הדור אתם ראו ונתעוררו חז"ל ודרשו באומר אליהם מדוע סרה לבכם מהתמדת עבודת הבורא בתורה והם אומרים נניח מלאכתנו ונעסוק בתורה מהיכן נתפרנס לזה השיב להם טעותם וסכלותם נגד פניהם ואמר הדור אתם ראוי וכאשר חכמים הגידו הוציא להם צנצנת המן ואמר ראו במה נתפרנסו אבותיכם במדבר ונראה לפרש דברי חכמים ורמיזתם אפשר שכיוונו במאמרם הוציא להם צנצנת הרי כי באמת בהעדר החכמה והמדע לדעת ולהבין איך שהתורה היא תמידיות וישנה בכל אדם ובכל וממילא ראוי להיות מצד הסברא אמונה תקוע בקרב לב כל ישראל שגם עתה עודנה לא נפסק ענין הורדת המן ולכל או"א מישראל יורד מן כפי ערך בחינתו וטרפו וזהו די פרנסתו מאיזה סבה שהוא מפרנס א"ע עם אשתו ובניו ואולם בעבור זאת אשר לבם לא נכון עמם ואין להם חלק בבינה המה עדיין במיצר ים החכמה בלי התפשטות הדעת ונדמה בעיניהם כאלו חכמתם עמדה להם וכל או"א אומר חכמתי עמדה לי להתעשר וכחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה וסובר בהעדר סבת מסבותיו שהשיג מחכמתם די מחסורו היה מת ברעב ואיך לא יעטו כמעיל בשתם לתלות הכל בסבות ולעוז במעוז השתדלותו להגיע מחוז חפצו ולא מאת ה'

היתה זאת והנה ביארנו במקום אחר מאמרם ז"ל אם רואה אדם שמזונותיו מצומצמים יעשה מהם צדקה ולכאורה יש לתמוה וכי בעלילה באו חכמי התלמוד על בני אדם להכביד עול משאם לא די שהמה חסירי לחם ומזונותיהם מצומצמים ואין מה לאכול אלא אפילו ממיעוט הנשאר די חיותו גם מזה יעשה צדקה ולא ישאיר לעצמו כלום להחיות את נפשו אמנם דבר גדול רמזו בדבריהם וביארנו במ"א לשני פנים והצורך לענינינו פה. היינו אם רואה שמזונותיו מצומצמים יתן דעתו להשכיל על דבר על מה הגיע ככה והלא מדרך הטוב להיטיב לנבראיו ולמה יגרע על כן יתלה החסרון בעצמו להיות שקלקל את דרכו הטוב וקפח פרנסתו מלקבל רוב השפעה כיון שאין מי לקבל כי האדם צריך לתקן מלא קומתו להיות כלי מוכשר ומוכן לקבל השפעתו ית' ולהשרות בקרבו אלהותו יתברך והיינו כשמחזק בעצמו הבטחון בה' בלב שלם לא ברוח רמיה ומעתה תבין דבריהם אם רואה אדם שמזונותיו מצומצמים עצה היעוצה ראשית הכל נתנו חכמים ליתן עצות לנפשו והיינו שיתחזק במדות הבטחון בכל מאמצי כחו שיתן צדקה אפילו ממיעוט הנשאר גם מזה יבזבז וישליך יהבו על ה' כי הוא יודע לתקן ענייני יותר ממנו ולכן אל ישגיח על שלא השאיר אחריו ברכה בתוך ביתו וריקם מכל כ"א לבו בטוח באל שימלא חסרונו וממילא בהכשר מעשיו ותיקון חסרון בטחונו נעשה כלי מוכן ומוכשר לקבל שפע וברכה עליונה הנשפע תמיד ואפשר שלזה כיוונו במאמרם כל האומר פרשת המן ובאופן שהאמירה יהיה לגבוה לעורר לבו להתחזק בעצמו בחי' הבטחון עד שידמה בנפשו בכל יום ויום בלתי אפשרי לטעום אפילו טעימה קטנה ואפילו במוכן ומזומן בתוך ביתו לא נחשב בעיניו כ"א ממתין עד שינתן מבי מלכא כאשר מאז אוכלי המן היה ג' סוגי אנשים אותן האנשים שלבם שלם בבטחון בהורדת המן זכו ונפל המן אצלם בלי שום טרחא ובינונים בתוך המחנה כפי ערך בטחונם גרמו לעצמם קצת טרחא להטרד להביא טרפם לביתם וחסירי מהימנותא הרחק מהמחנה להטרידם בטרחא יתירה והכל לערך בטחונם וככה ראוי לכל בר דעת לברור לו חלק יפה להחזיק בעצמו מדות הבטחון והיינו באמירה לגבוה פרשת המן באופן המבואר ולהיות שמתחזק אצלו הבטחון אז נעשה כלי מוכשר ומוכן לקבל ויבטח שלא יחסרו מזונותיו לעולם כי מדרכו הטוב להטיב לנבראיו כמבואר ויותר ממה שהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק והחסרון מפאת המקבלים דור לא הכין לבם בבטחון אליו יתברך ואחר שמחזק אצלו הבטחון אז לא יחסר כל בו מחסדי אל העודפות על בני אדם נמצא נשמע מהנ"ל שהכל תולה בהתפשטות דעתו של אדם כמוהו טועם בכל יום תמיד טעם מן כאשר מאז כן עתה. ועתה נחזור לענין ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה ופירש"י

והלא חסר וגו' אלא מגיד שהעוגות שהוציאו ישראל ממצרים טעמו בהם טעם מן הוא הדבר אשר דברתי כלומר סיבת טרפם ומזונם המכונה בשם עוגות שהוציאו ישראל בעוצם הכרתם ובטחונם ממיצר ים החכמה להשכיל ולהבין שלא פסק עדיין וישנה גם עתה יורד להם לכל או"א מישראל בחי' טרפו ומזונו מן השמים כמאז בדור המדבר כן עתה בכל דור ודור ובהיות האמונה תקוע בלב אזי ממילא טעמו גם עתה טעם מן ועיין בפרשת בהעלותך שם ביאורה בארוכה וזהו ג"כ מאמרם ז"ל הוציא להם צנצנת המן ואמר ראו במה נתפרנסו אבותיכם במדבר והכוונה למיעוט הכרתם לא ידעו ולא יבינו שענין הורדת המן לא נפסק לעולם וכמאז כן עתה ממטיר הקב"ה לחם מן השמים לכל או"א מישראל לערך בחינתו ובטחונו באלהים כמבואר וכראות ירמיה הנביא ע"ה דור לא הכין לבם ולא נאמנה את אל רוחם וחכמתם אצלם במיצר באומרם נניח מלאכתינו ונעסוק בתורה. מהיכן נתפרנס כ"ז מורא גודל השקעתם במיצר ים החכמה המבואר ע"כ הוציא להם צנצנת המן מן המיצר להורותם ולהבינם בטוב טעם ענינו בעין השכל שעדיין ישנם בכל אדם ובכל זמן כמדובר ומעתה תשכיל להבין הרמז בתורתינו הקדושה המלמדת לאדם דעת ויאמר משה אל אהרן קח צנצנת אחת ותן משה מלא העומר מן והנח אותו לפני ה' למשמרת לדורותיכם והכוונה להורות דרכי עבודה ענין בחי' המן איך לא נפסק וישנה בכל אדם ובכל זמן בעבר והוה ועתיד אם יש בהם מדעת קונם טועמים טעם מן מדור לדור עד ביאת הגואל בהיות הכרתם חזקה ולבם בטח באל ולזה גמר אומר והנח אותו לפני ה' כלומר שכל עצמו של בחי' המן תולה בלבות בני אדם כאשר הם לפני ה' תמיד כמבואר וזהו למשמרת לדורותיכם כנ"ל והאל הטוב ישימנו מהבוטחים אליו באמת ונכונה אמן נצח סלה ועד:

יתרו

וישמע יתרו כהן מדין חותן משה את כל אשר עשה אלהים למשה ולישראל עמו כי הוציא ה' את ישראל ממצרים. יש להבין טעם שינוי הסדר בעת השמיעה כתיב את כל אשר עשה אלהים למשה ולישראל עמו ואח"כ כתיב ויספר משה לחותנו את כל אשר עשה ה' לפרעה ולמצרים כאן תלה העשיה בפרעה ומצרים ובשמיעת יתרו תלה הכתוב העשיה למשה ולישראל עמו והנראה בהקדם פ"ה בפרשת בא היום אתם יוצאים בחודש האביב עיין בדרוש פסח שם הרחבנו ביאור. והצורך אל הענין כי הנה בחודש האביב בצאת ישראל ממצרים שהראה הקב"ה חיבתו ואהבתו אליכם והוציא אתכם מעבדות לחירות מכור הברזל שבלתי אפשרי לאומה זולתכם לצאת משם אזי ניכר שלימותכם

אשר בכם בחר אלהים ונבחרים לו למנה ביתרון אור ויתרון שאת מכל האומות וזהו היום בחודש זה אתם יוצאים מכלליות שאר האומות ויובן ע"ד דאיתא בזוהר ע"פ והנה רבקה יוצאת שפירש יוצאת מכללא דלהון שכולם תועים והיא עמדה בצדקתה יראה לפרש ג"כ היום. אתם יוצאים בית ישראל בהגלה חיבתו לעין כל בהראות מופתיו ושידוד המערכות לעשות בהם כל המאורע בי' מכות לבחור בכם להיות לו לעם סגולה זה האות אשר אתם יוצאים מכללא דלהון של כל האומות ביתרון אור ובזה מובן וישמע יתרו כהן מדין את כל אשר עשה אלקים למשה ולישראל עמו ולכאורה קשה הנ"ל הלא כל העשיה היתה רק על המצרים להכות עשר מכות וכדומה ומה יתרון לישראל כ"א ראות עיניהם ולמה יחס הפ' העשיה לישראל ולא לפרעה כאשר דקדקנו בפתיחת דברינו והראיה כשספר משה המאורע לחותנו כתיב לפרעה ומכנה בחי' העשיה לפרעה ולא לישראל אמנם על פי דברינו הנאמרים באמת יתפרש על נכון הכוונה כשראה והבין יתרו מעלותם המובחרת של עם ישראל וחיבת הבורא אליהם לעין כל משם ראיה שמסתמא עיקר תכלית הבריאה היתה בשביל ישראל ובשבילם נברא העולם ומלואה וכל העולמות בכללם עליונים ותחתונים מה שהאציל וברא ויצר ועשה הכל בשביל עם קרובו ישראל וכאשר באמת חכמים הגידו במי נמלך הקב"ה בבריאת עולם בנשמותיהן של ישראל הצדיקים וזה וישמע יתרו ותיבת וישמע משמעו לשון הבנה שמע כלומר הבין ירצה שאפילו יתרו כהן מדין הבין כל זאת אשר עשה אלקים היינו כל העולמות בכלל מעשיה עד רום המעלות הבין כל זה מ עלה ברצונו הפשוט להבראות ישראל עלו ברצונו הקדים להבראות ולהיות משה רבינו כלליות דעת ס' רבוא נפשות ישראל לכן כתיב למשה כלומר בשביל משה כלליות ישראל עמו עשה ויצר כל העולמות ושפיר תולה תורתינו הקדושה בחי' העשיה במשה וישראל עמו ואחר שהבין יתרו כל הנ"ל סיפר לו משה רבינו שבחי' עשיה של עשרה מכות ושידוד המערכות מוכרח להיות רק בפרעה וכל עמו בכדי להכיר אור מן החשך ודו"ק:

בפסוק **בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני ויחנו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר** להבין מקראי קודש אלו יראה להבין ע"פ מה דאיתא בשל"ה בשם ספר עבודת הקודש שהקשה מצינו שכל המצות הכתובים בתורה כתיב זכר ליציאת מצרים ונמצא תלוים כל מעשי המצות והתורה הנארגת מתרי"ג מצות בסיבת יצ"מ והענין תמוה משמע אם לא היה סיבת יצ"מ לא נתקיימה תורה כולה עם כללות מעשה המצות וזה מן הנמנע כי ידוע שהתורה קדומה אלפים שנה לבריאת העולם אשר לא היה עדיין יציאת מצרים זה תוכן

המובן בדבריו ועיקר העולה מתרוצו מה שכתוב בתורה זכר ליציאת מצרים לא קאי על יצ"מ התחתונה כ"א יצ"מ עליון הנה בודאי לאו כל עוחה סביל דא להבין ולהשיג זה הענין בשלימות מה טיבו של בחי' יצ"מ העליונה כי הוא עמוק עמוק מי ימצאנו והנראה לענינינו להבין אפס קצה עיין בדרוש פסח ודרוש שבועות שם הרחבנו ביאור אלה הדברים וכאן ריש מילין אומר והכלל העולה מדברי קודש ספר הנ"ל כמו שהיה כאן בעולם הגשמי בחי' יצ"מ בגופים נפרדים ככה בשורש עליון היו מעורבים אלו שתי מצרים יחד וכשבא הקב"ה להפריד אלו הב' מצרים מיצר טוב לעצמו ומיצר רע לעצמו זה נקרא יציאת מצרים העליונה והנה ידוע ומפורסם לכל יודעי דת תורתינו הקדושה אשר למעלה אין רע חס ושלום כי אם באמצעות השתלשלותם והתרחקות משורש הקדמון אז נשתלשל לכאן בחינת פרעה ובהכרח מי שיש לו בחי' דעת מסתמא היה זה בשורש גם כן שורש דק מן הדק דינים קדושים וטהורים כנודע מכתבי האר"י זללה"ה בכונות שפרעה היה יונק מאחורי עורף וענין זה עדיין לא נפסק עד לעתיד וכאשר ביארנו פ"ה אל מוציאם ממצרים הלשון שכתוב מוציאם משמע שגם עתה בכל יום ויום הוא מוציאם מבחי' המיצר שלהם אשר לא נפסק עדיין עד גאולה אחרונה יש לכל איש הישראלי בחי' מצרים ממקרי ופגעי הזמנים וזאת עבודת האדם ליתן דעתו לזה לבלתי יכול להגרר אחרי הפגעים מהתחלקות הזמנים ואדרבא יעבוד גם עם זאת את הבורא ב"ה כאשר קדם לנו בפרשיות הקודמות כי לא נגרע מעבודתכם דבר וכיון שנותן את דעתו לזה לבלתי ישאר שקוע בבחי' מיצר שלו הוא המוציאו משם כי התפשטותו דמשה בחי' הדעת בכל דור ודור וזה לך האות "מה "שהיה "הוא שיהיה ר"ת משה כמבואר בקדמונים ז"ל והנה בחינת יצ"מ הזה תלויה ג"כ ביציאת מצרים העליונה אחרי שנתגלו ונשתלשלו ב' המצרים ממרום שבתם ומקורם להיות ניכר גבול הקדושה ביתרון שאת לעומת גבול הרשע אזי שייך שפיר ענין עבודת האדם לדחות את הרע ולברור הטוב מכל דבר בעולם ובפרט מסיבת מקרי ופגעי הזמנים אשר לא נגרע מעבודתו דבר כ"א גם. שם רמז לחכמה עליונה המלובש בכל דבר בעולם ושייך לעבודתו להעלות משם אל מקומה הראשון והכל תולה בתיקון שבע מדות הקדושים אשר ניתן לאדם לתקנם כאשר כבר קדם לנו כ"פ וכלל התורה הקדושה הנארגת ממעשי המצות אינה בכלל כ"א שבעה ספרים המורים על ז' ימי הבנין וכאשר באמת חכמים הגידו בז' קולות ניתנה התורה ונמצא ע"פ ההצעה הנזכר יכולון כל בני מדע להבין איך שתולה כל התורה והמצוה ביצ"מ העליונה שהוא למעלה מעולם הבנין דהיינו ז' מדות ימים הקדמונים שבהם נברא העולם אשר בכאן יש תערובות טוב ורע ובזה תלוים רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת והשכל נותן

אם לא היה יציאות ב' המצרים אלו ממקורן בכדי שיבא אחר כך באמצעות התרחקותם והתפשטותם משורשם למטה מהעלם אל הגילוי לידי בחי' התחלקות טו"ר נמצא לא היה ג"כ בחינת מצות עשה ול"ת התלוים בטו"ר ובטלה הבחירה ואין שכר ועונש בעולם והכל תולה ביציאת מצרים העליונה כמבואר ונוהג זה הענין עד גאולה אחרונה כי מצד הסברא כל עוד שאין ישראלים בהזדככות הגופים וקישוט מלא קומתם לדחות מהם מגע נכרי לבלתי אחוז בהם תערובות רע מז' הפכיים אזי עדיין לא ניכר יצ"מ ביתרון שאת ויתרון אור גבול הקדושה מן חשך גבול הרשע כמדובר והיה לאות על ידך אשר לכן לא ניתנה התורה ע"י אברהם ויצחק אברהם דנפיק מניה ישמעאל יצחק דנפיק מניה עשו אמנם יעקב אבינו להיותו בחיר האבות ומטתו שלימה היה כלי מוכן שיתגלה התורה באמצעותו להורות לנו דרכי אל את הדרך אשר ילכון ואת המעשה אשר יעשון בני ישראל לכת יושר באמת ונכון להכניס הדעת אל פרטי עובדותיהם לקשר התחתון בעליון כמוזכר לעיל כ"פ פרטי הענין וגם ביארנו פ"ה תורה צוה לנו משה מורשה קהלות יעקב ירצה התורה שצוה לנו משה רבינו ע"ה מוריש לנו לדעת כל איש מעשיהו איך לקפל ולחבר את החכמה המורה על אות י' אל בחינת עקב מדריגות התחתונים והנמוכים שגם שם יש רמיזא דחכמתא ומוטל על עם ישראל לברר הטוב מהרע אשר זאת כל מגמת נפשינו ותשוקתינו בעשיות המצות ולימוד תורה ותפלה רק לברר נצוצין שנפלו בקליפיות מעת השבירה כנודע למביני מדע והכל באמצעות התורה שניתנה על הר סיני המלמדת לאדם דעת ואפשר לרמוז בכתוב וירד אלהים על הר סיני תיבת וירד משמעו לשון הבדלה והפרשה כמו הרודה פת והכוונה בזה כי קודם התפשטות והשתלשלות המצרים משרשם העליונים לבחינת התחלקות היו מעורבים ב' המצרים יחד כנאמר למעלה הגם שאין שייך לומר שיש בחי' רע בשורש למעלה כי אין רע יורד מן השמים אך הנה ידוע קדימת מחשבתו לבריאות העולם ישראל עלו במחשבה להבראות שצפה יתברך גודל התענוג והשעשועים שיקבל מנשמותיהם של הצדיקים ולהיות כי כן ע"כ מוכרח להיות ג"כ צד שכנגדם גבול הרשע לנסות בם את ישראל ויהיה שכר ועונש והם הם הגורמים תוספת תענוג לקבל מעם קרובו ישראל בהיות הבחירה חפשית בידם לדעתם מאוס ברע ולבחור בטוב נמצא תיכף שעלה ברצונו הפשוט לברוא עם קדוש ישראל תיכף היה הרצון לברוא ג"כ את גבולות עמים וכאשר כבר קדם ויהי אך יצא יצא יעקב והנה עשו אחיו בא מצידו ומסבתו של יעקב בכדי לקבל תוספות תענוג מיעקב ולכן היו יעקב ועשו תומים בבטן המלאה וילמוד סתום מן המפורש אשר דוגמתו למעלה היו ג"כ בתערובת מעורבים בשורשם ומקורם בבטן המלאה העליונה וככה

נתפשטו ויצאו מכח אל הפועל ונעשה כזה ג"כ בעולם העשי' הגשמי גופים נפרדים זה לעומת זה אמנם עיקר הרצון של אלופו של עולם אל עם ישראל ובנו בחר אל להיות לו לעם סגולה מכל העמים ונתן לנו את התורה ובזה הראה חיבתו עלינו לעיני העמים והבדילנו מזולת עמים וזהו וירד אלהים כלומר הבדיל והפריש בחינתינו ומעלתינו מן העמים לעבודתו על הר סיני ע"י התורה שניתנה על הר סיני והנה כמו שהוא יתברך הבדיל והפריש אותנו מזולת העמים באמצעות נתינת התורה כמ"כ אנו עדת ישראל נאות לנו לברר ולפרוש הטוב מרע ג"כ על ידי התורה ומשיגין התלבשות אלהות אפילו בארציות ובדברים הנראים שהם רק לצורך גופני גם משם אנו בנ"י מעותדים להשיג וליקח לבחינת עבודת הבורא רמיזא דחכמתא להעלות משם נ"ק לשורשם ומקורם אשר היה שם אהלם בתחלה ולהשיג משם את חכם הפועל שפעל ועשה ככה בשולמו הכל בחכמה נפלאה וכ"ז יתכן לנו לדעת על ידי מאור התורה אנו מבררים הטוב מהרע כללות הע' עממין והנה כל עוד שאנו מדברים דברי אלהים חיים אזי יש שנאה לאומות העולם בראות' תועלת גדול המגיע לנו ע"י דבור תורה ותפלה שנתרוקן קומת הסט"א מטוב הצפון ומאז עת השבירה. ועתה נחזור לביאור אשר לפנינו בחודש הג' לצאת בנ"י מאר"מ ירצה בחדש השלישי דייקא ע"ד מאמרם ז"ל אורייתא תליתאה בירחא תליתאה ע"י אדם תליתאי ומורה באצבע לצאת בני ישראל מארץ מצרים מוסב על יצ"מ העליונה כמבואר אזי יתכן להם נתינת התורה ופרטי מצותיה זכר ליציאת מצרים שהכל תולה ביצ"מ העליונה כמבואר ואחרי שזכו בני ישראל למעמד הקדוש ביום הזה באו מדבר סיני יובן ע"פ מאמרם ז"ל למה נקראת הר סיני שירדה שנאה לאו"ה עליו כמו כן הענין בכאן אם אנחנו בנ"י מדברים דבורים של תורה ותפלה בדחילו ורחימו עושין רשימה למעלה ירד מזה גם כן שנאה לאו"ה בעת אשר שלט האדם באדם לרע לו ודאי לברור מהם טוב המלובש בם ואפ"ל באו מדבר סיני שם רמז שבאו ישראל וזכו לדבורים קדושים וטהורי' דברי אלהים חיים שירדה שנאה לאו"ה מסיבתם ורומז הכ' אופן נתינת' דייקא בחדש השלישי ובאמצעות אדם שלישי.

ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני כלו' אימתי באו בנ"י וזכו לדבורים גבוהים ורמים כאלו שירדה שנאה לאומות העולם מחמתם היינו כאשר נסעו מרפוי ידים מוסב על בחינת אברהם ויצחק תרין דרועין חסד וגבורה משם נסעה התורה ולא יכלה להתגלות על ידם בסבת ישמעאל ועשו דנפקו מנייהו לכן נדחה התורה משתי ידים מלהנתן בסבת הרפיון הנז' כ"א ע"י יעקב אבינו מדת הת"ת יום שלישי מימים הקדמונים אשר נודע מזוהר

ומתקונים בחינת משה ויעקב ענייגם אחת אלא משה מלגאו ויעקב מלבד ועל ידו נתנה תורתינו הקדושה לישראל וגמר אומר:

ויחנו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר ואי' במדרש ישראל סבא ולהבין נקדים מאמרם ז"ל שנתעוררו ע"פ ויגוע ויאסף אל עמיו ומיתה לא נאמרה בו מכאן דרשו יעקב אבינו לא מת והקשו בגמרא וכי בכדי חנטו חנטייא וספדו ספדייא ותרצו מקרא אני דורש וזרעך מארץ שביים מה זרעו בחיים אף הוא בחיים ולכאורה עדיין הקושיא במקומה עומדת וכי בכדי חנטו חנטייא והנראה כי הנה אנו בכלל כל ישראל נקראים עדת יעקב ותיבת עדת משמעו לשון כנסיה ואסיפה כמו עדת דבורים והכוונה כשאנו בכללות מזככים א"ע בזכות ובהירות ומישרים את מעשינו הטובים נאסף בכללות כל ישראל כמשמע מדברי הכ' ויאסף אל עמיו ירצה בהירות מדתו נאסף בכללות עמיו וכולם בכלל נקרא יעקב שלים ואפשר לרמוז בדבריהם ז"ל יעקב אבינו לא מת כי אם נאסף אל עמיו ואנו בכלל קומה שלימה של יעקב אבינו עליו העולם והמקשון לא הבין את זאת ופריך וכי בכדי חנטו חנטייא כפשוטו של מקרא ועל זה מתרץ הנה באמת גופו הפשוט חנטו אמנם על בחי' מדתו אמת ע"ז מקרא אני דורש וזרעך מארץ שבים וגו' מה זרעו בחיים אף הוא בחיים והכוונה כשזרעו הם בחיים היינו כשמקשרים א"ע לחי החיים להיות מרכבה שלימה להשראות אלהות אז אף הוא בחיים כלומר בחינת מדתו הוא בחיים בכלליות כל ישראל הם בחינת יעקב בשלימות ואפשר לפרש שזהו כוונת המדרש ויחנו במדבר כמבואר שבאו לכלל דבורים שירדה שנאה לאומות העולם אז ויחן שם ישראל נגד ההר ישראל סבא כיון שבאו כללות ישראל להזדככות ובהירות במעמד הקדוש נגד הר סיני בהכנה רבה לקבלת התורה ממילא נאסף אז בכללותם ישראל סבא ונעשה בחינת קומה שלימה של יעקב כמבואר ודוק היטב:

בפסוק **אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ. ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל**. הנה מקראות אלו אומרים דורשינו והנכון כי הנה אנו בני ישראל נקראים דורשי יחודך ע"ש שאנו דורשין תמיד יחודו ואחדותו יתב' אפי' מפחותי המדרגות נותן האדם עצות לנפשו לעבוד את הבורא ב"ה כאשר כבר קדם לנו מהודעה בענין זה כמה פעמים ומצד הסברא החיוב מוטל על כל או"א מישראל לבלתי יתן רפיון לנפשו אפי' כמעט רגע מלדרוש אחדותו ויחודו ית' כי זה כל אדם ולזה היתה תכלית הבריאה ואולם בעבור זאת שאין לנו התפשטות השכל להשכיל ולהבין לדעת איך לעורר רוחו ונפשו

בכל שעה ורגע כי עינינו הרואות לפעמים מעורר האדם בעצמו איזה בחי' לעבודת הבורא ית' ובמשך הזמן נופל אצלו זאת הבחינה לזקנה וחלף ועבר ואינה חשובה וחביב עליו כבראשונה:

והבעש"ט זללה"ה היה אומר מה שאנו אומרים אל תשליכנו לעת זקנה והקשה דלכאורה אינו מובן משמע בילדותו איננו צריך כ"כ לעזר אלוה כי יכול ליתן בעצמו עצות לנפשו בכוחו ועוצם ידו כ"א לעת זקנה מתפלל לעזר אלוה ופירש הוא זללה"ה הכוונה שאל ישליך העת לידי זקנה כי לפעמים נופל העבודה של אדם לידי זקנה באמצעות המשך הזמן וזהו שאנו מתפללים אל תשליכנו לעת זקנה ואני ביארתי הפסוק תתחדש כנשר נעוריכי ונתעוררו חז"ל ודרשו מה הנשר לסוף אלף שנה מורט כנפיו וחוזר לנערותו וכו' והכוונה נודע כנפיים מורה על בחי' התלבשות וזה נודע ומפורסם לכל היות כל בחי' עובדתינו ואפילו מעשה המצות אינם כ"א בבחי' התלבשות כמבואר לנו באריכות במקום אחר והמשכיל על דבר ימצא טוב ויובן הענין כי אין כאן מקומו ומי שעיני שכל לו יודע באמת אפילו בשינוי הראות פניו יתברך בהתלבשות מדריגותיו לעבודת האדם עכ"ז הכל עולה בקנה אחד מורה על יחודו ואחדותו יתברך אכן לטובותינו נדמה הבורא ב"ה בריבוי בחי' התלבשות בכדי שהחי יתן אל לבו לעורר את לבו בקרבו בכל שעה ורגע בבחי' מחודשת והבחי' זאת בעצמה שעובד עמה עתה בעת הזאת עבודת בוראו כשנופלת לידי זקנה חלוף עבודתו בבחי' התלבשות אחרת ואזי נותן עצות לנפשו מהתלבשות זאת והכל מאת ה' היתה זאת לטובתו ולהשלמת נפשו ליתן התעוררות לנפשו בכל שעה ורגע לבלתי נופל אצלו העבודה לידי זקנה וזהו בחי' מריטת כנפיים ע"ד האמור היינו כשנופלת אצלו לזקנה מורט את התלבשות העבודה וחוזר אז לנערותו ליקח ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא לעורר לבו בקרבו מחדש עם בחי' התלבשות אחרת והנה אמת הדבר שלאו כל מוחא סביל דא להשכיל ולדעת כל עת וכל רגע בהאיך אנפין קאים קדם מלכא ליתן עצות לנפשו באמצעות חלקי הזמנים כ"א יקר רוח ואיש תבונה אשר איננו נותן דומה לנפשו בפרטי עתיו ורגעיו ומיצר עצמו באמת ובלב שלם אחרי השגת רוממות אלהות ע"י פעולותיו ואין מלאכתו מלאכת הקודש רמי"ה איש אשר אלה לו מרגיש באמת כל שעה ורגע כמה בחי' הוא מרוחק מדביקות הבורא ב"ה וכמה מדרגות היה מקורב מקודם ועיין במקום אחר מה שביארנו פ"ה הציבי לך ציונים ופרש"י בדרכי אבותיך הראשונים ושם רמז שהחיוב מוטל על כל איש הישראלי הרוצה לגשת אל עבודת הבורא לעשות לו ציונים כל שעה ורגע עם כמה בחי' הוא מרוחק מעבודת בוראו ונאות לו לדעת את זאת בהסתכל על מחשבותיו אשר בדרך כלל המה ג' מחשבות

אהב"ה וירא"ה והתפארות מדות האבות שלשה אברהם יצחק ויעקב ע"ש במקומו ועתה נבוא לביאור הענין אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים כלומר אני בעצמי עשיתי זאת שהאדם נופל לפעמים לבחי' מיצר כי נודע מספרים שהאדם צריך להיות בסוד רצוא ושוב ובלתי אפשרי להיות עומד תמיד במדרגה אחת אמנם אם המשכיל נותן דעתו לזה ורואה בעין שכלו שהכל מאתו ית' והוא כ"י בעצמו מלובש לשם לטובת האדם כמבואר אדרבא זאת הגורמת בחי' התעוררות וחוזר לנערותו לבחינה מחודשת לעבודת הבורא וזהו אתם ראיתם והבנתם אשר עשיתי למצרים והתועלת המגיע בראותכם ככה ואשא אתכם על כנפי נשרים כלומר זה עזר אלוה כשבא על החכמה עובד את הבורא אפי' בלי התלבשות הכנפיים וכאמור ולזה גמר אומר ואביא אתכם אלי ירצה אל אות י' המורה על בחינת החכמה למעלה מזה"מ אשר שם אין שום בחי' כנפיים וכ"ז נאמר מאיש צדיק ותמים במעשיו אמנם לא כל האדם זוכה לזה ולא כל מי שרוצה ליטול את השם יבא ויטול וראיתי בני עליה והמה מועטים ומי יתן והיה לבבם זה להם עכ"פ להיות לבם נכון עמם לעשות מעשיהם המוכרחים בהם שבלתי אפשרי להיות זולתם כגון אכילה ושתיה ומו"מ ושארי תענוגים שיש בעולם שהאדם מוכרח בהם להחיות נפשו יעשו הכל בהתקשרות בתבונה ודעת כאשר כבר זכרנו מזה כמה פעמים אופני ביאורם והעיקר לשמור פיהם ולשונם בעת עוסקיהם בגשמיות לעשות בתחתון ולרמוז בעליון לדבק פנימיות מחשבתם להבורא ב"ה וכבר זכרנו פ"ה קול קורא במדבר פנו דרך ה' אפילו בדיבור איש אל רעהו מעניני משאם ומתנם עם הבריות גם שם קורא קול פנו דרך שיגיע צד הנאה להבורא ב"ה מול דברינו הנאמרים אפ"ל בתורתינו הקדושה המלמדת אדם דעת. ועתה אם אין לכם לב לדעת איך לבוא אל החכמה להגביה את עצמו למעלה מהתחלקות הזמנים כמרומז בפסוק הקודם עשו זאת בני ישראל ותחי נפשכם ועתה אם שמוע בהזדמן לפעמים לשמוע איזה דבורים אפילו מהמון עם תשמעו בקולי דייקא תתנו לב לדעת בודאי יש שם קול ה' הקורא פנו דרך ה' כי הכל בחכמה עשה ובודאי יש אותיות התורה בכל דבר בעולם ובפרט בדיבור איש אל רעהו המה מוציאים אותיות יבשות מפיהם הממתינים עת בואו של משכיל להשיב דבריהם הפחותים אל עבודת השם בלקחם משם רמיזא דחכמתא ובעשות ככה מחזירים אלו האותיות למקומם הרמתה ובזה חפץ ה' מעולות להעלות השפעות אלהותו יתברך הנשפע בזה העולם הגשמי וזהו שנרמז ושמרתם את בריתי היינו אות השפעתי הנשפע בהעולם תשמרו זאת לבלתי תת לכת לחיצונים כ"א להעלות למעלה למקום האחדות כמבואר

ולא זאת בלבד אנו מצווים ומוזהרים מבוראינו יתברך כ"א גם זאת באזהרה בא לצוות את ב"י באמרי קדוש:

והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ ופירש"י אוצר חביב כמו וסגולת מלכים כלי יקר ואבנים טובות שהמלכים גונזים אותם כך אתם לי סגולה משאר אומות ולא תאמרו אתם לבדכם שלי ואין לי אחרים עמכם ומה יש לי עוד שתהא חבתכם נכרת כי לי כל הארץ והם בעיני ולפני לכלום ירצה להורות עיקר עבודתינו להוציא יקר מזולל נ"ק ואותיות התורה המלובש בזולת עמים בחי' חיותם המקבלים לצורך קיומם ומצבם ולזאת אנו בני ישראל מעותדים לברר הטוב מהרע כאשר כבר קדם לנו הדבור מענין יעקב אצל לבן ומשה אצל פרעה וכדומה נוקב והולך עד ביאת הגואל האמיתי זאת עבודת עם הקדש עד שתתרוקן קומת הסטרא אחרא מכל וכל מול זה בא הרמז בתורה והייתם משמעו לשון הוה שתהיו לי סגולה מכל העמים כלומר אוצר חביב כמו סגולת מלכים וכלי יקר ואבנים טובות כל זאת מורה על נ"ק ואותיות התורה המחיה אותן וגנוזים בהם תוציאו מתוכיותם להעלות למעלה ומעתה בין תבין איך שהעמיק רש"י ז"ל בדבריו הקדושים שהמלכים גונזים אותם כמדובר כ"ז מעותדים אנו בני ישראל להוציא מהם עד שהתרוקנה בלי שום ברכה והנה להיות שבלתי אפשרי לבא עם קדוש לשלימות כ"א בהיות בחי' רע בעולם כאשר זכרנו למעלה שטענו אנשי שכם האנשים האלה שלימים הם אתנו ע"ש כי באמצעות גבול הרשע והחשך ניכר יתרון אור גבול הקדושה לכן היו יעקב ועשו תומים בבטן המלאה ואולם עיקר הרצון של אלופו של עולם היה רק ביעקב ובשבילי היתה עיקר הבריאה לקבל ממנו שעשועים וכנרמז בכתוב ויהי אך יצוא יצא יעקב והנה עשו אחיו בא מצידו כלומר רק מצד יעקב בא עשו אחיו בעולם בכדי לקבל תוספות תענוג מיעקב מחמתו ולא מצד עצמו בא עשו וע"פ הצעה זו תשכיל ותבין מה מאוד צדקו דברי רש"י בגמר דבריו ולא תאמרו אתם לבדכם שלי ואין לי אחרים עמכם וכיון שכן תעלה על רוחכם ומה' יש לי עוד שתהא חיבתכם ניכרת ביתרון אור מן החשך לזה בא לתרץ כי לי כל הארץ והם בעיני ולפני לכלום ועיקר רצונו על עם סגולה ישראל אפילו זולת עמים ולזה כתיב בתורה

ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אתם דייקא ואין לזרים חלק עמכם כלל וכלל לא אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל ירצה אזהרה לצדיק המצוה בטוב את עם הנלוים אליו הן הדברים אשר ידבר אליהם להזהירם ולהדריכם בדרך המלך כי בזה תולה כמעט עיקר עבודתינו ומגמתינו בתורה ותפלה ומעשה המצות להוציא יקר מזולל ולהעלות נ"ק ואותיות התורה המלובשים בכל דבר בעולם שבאה לכלל בריאה לאפס

ותוהו נחשבו זולת אותיות התורה כמ"ש אפס בלתך מה שהוא בלתך לאפס ותוהו נחשב לכן החיוב מוטל על כל או"א מישראל לשום את רוחו ונפשו לדבר זה לעשות פרטי מעשיו הכל בהתקשרות ודביקות אל ואפילו בדברים הגשמיים יעשה בתחתון וירמוז בפנימיות מחשבתו לעליון כמבואר לנו כמה פעמים ובזה יאות לו להעלות נ"ק למקומם הרמתה ואפילו מדיבור איש לרעהו אינו רואה ואינו שומע כ"א קול הקורא פנו דרך ה' כמדובר בפתיחת דברינו ולזה כתיב בתורה וישב משה את דברי העם אל ה' וע"ד דאיתא בזוהר אתפשטותא דמשה בכל דור ודור כי כל אדם שיש בו מדעת קונו נקרא משה ומעידה התורה על צדקות הצדיק משה רבינו לעוצם בהירותו וישב את דברי העם הם פחותי הערך המון עם ההולכים בשוקים וברחובות ומדברים גשמיות לצורכי גופניות משיב גם דבוריהם אל ה' ומעלה אותיותיהם לשורשם ולמקורם אשר היו שם אהלם בתחלה ודוק בזה:

בפסוק **ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם בך יאמינו לעולם** נ"ל כי הנה באמת נגד גודל זכוך חומריות גופו של משה רבינו עליו השלום ובודאי היה יכול הקב"ה להראותו עוצם בהירות התורה בלתי שום התלבשות וספורים וכאשר מצינו אשר חכמים הגידו על פסוק בכל ביתי נאמן הוא שמשה רבינו ידע אותן הצרופים שנבראו בהם שמים וארץ ויכולת בידו ג"כ לברוא עולמות ואף ע"פ כן נאמר עליו בכל ביתי נאמן הוא ונמצא לפי זה בודאי לא היה צריך הקב"ה לצמצם את בהירות התורה בסיפורי מעשיות ולהלביש פנים אל פנים עד שנעשה כללות תורתינו כאשר ידבר איש אל רעהו בעניני גשמיות לערכו של משה שהיה בתכלית הזכות והבהירות ואולם בעבור זה שכללות עם ישראל לא פסקו זוהמתן מהם קודם נתינתה ולא זככו את גופם בתכלית הבהירות ובשבילם וערכם צמצם הבורא ב"ה אור בהירות התורה בכמה צמצומים והתלבשות עד שיוכל אזן הגשמי לשמוע ורעיון לבות לתפוס אפס קצת מול זה בא הרמז בתורה ויאמר ה' אל משה הנה אנכי כנוי לכללות התורה אשר תחילת דבריה יאיר באנכי וכל התורה בכלל נכללת בעשרת הדברות הפתח באנכי כל זה בא אליך בעב הענן מורה בחינת התלבשות הבהירות בספורי מעשיות כמו עב וענן והכל לטובתם ושלימותם של כללות ישראל שאינם בזיכוך כערכך וזהו בעבור ישמע העם בדברי עמך את עשרת הדברות ישמעו ג"כ לערך בח' נתך וזיכוך גופם וגם בך יאמינו ודוק:

בפסוק **והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו ה' באש ויעל עשנו כעשן הכבשן ויחרד כל ההר** נראה לרמוז כי הנה מצינו לחז"ל שאמרו קיים אברהם אבינו כל התורה עד

שלא נתנה וכבר דברנו מזה בפרשיות הקודמת ואיתא בספר הראב"ד והר סיני עש"ן כלו כנלות התורה שניתנה על הר סיני המכוון מזה לתקן שלשה בחי' עש"ן נוטריקון עולם "שנה "נפש ועיין בדרוש שבועות שם הרחבנו ביאור אלה הדברים ולא פסק זה גם עתה בכל דור עד ביאת הגואל במהרה בימינו זאת עבודת בני ישראל לתקן ג' בחי' אלו עש"ן והנה אברהם אבינו נקרא בדברי חז"ל איתן ונקרא אזרח וכבר זכרתי למעלה טעם כעיקר מדאורייתא למה נקרא אברהם אבינו אזרח להיותו זריחה ראשונה בעולם להראות לבאי עולם אופני עבודתו יתברך ולהרגיל שמו בפי הבריות כמו שמבואר לנו דבריהם ז"ל לשעבר נקרא אלהי השמים ועכשיו הרגלתי שמך בפי הבריות ונקרא אלהי הארץ שהראה לבאי עולם איך יש התלבשות אלהות אפילו בארציות ע"ש שהרחבנו ביאור הענין והנשמע אשר להיות האבות סימן לבנים וכחן יפה למסור את נפשם על קדושת שמו ית' בעבור התורה והעבודה וכאשר מצינו י' נסיונות נתנסה א"א והושלך לכבשן האש וכאשר חכמים הגידו למה נקרא שמו אמרפל שאמר פול לכבשן האש ונמצא היה א"א ע"ה המתחיל בקיום התורה עד מסירת הנפש וגרם אז יחוד בעולם לתקן הג' בחינות עש"ן כאשר נעשה היחוד השלם במעמד הקדוש על הר סיני בעיקר נתינת התורה ומעתה תבין ותשכיל הרמז בתורה והר סיני עש"ן כלו מפני אשר ירד עליו ה' באש ירצה זה הבחינה שנעשה עתה במעמד הקדוש כבר היה לעולמים קודם בימי אברהם שקיים כל התורה כולה והראה לבאי עולם לתקן ג' בחי' עש"ן וזהו מפני אשר ירד עליו ה' מפני משמעו קודם ירד עליו ה' באש ולזה גמר אומר בדברי קדשו ויעל עשנו כעשן הכבשן מוסב על הכבשן שכבר היה לעולמים שהשליכו את אברהם לכבשן האש היה אז בחי' עליה ונעשה יחוד בכל העולמות ויעל עשנו על הר סיני ג"כ כענין ההוא ודוק מאוד ותבין. וע"פ דברים האלו יבואר לנו פ"ה. בפרשת וירא וישקף על פני סדום ועמורה ועל כל פני ארץ הככר וירא והנה עלה קיטור הארץ כקיטר הכבשן הוא הדבר אשר דברתי כי כאשר הכיר אברהם את בוראו וגלה ופרסם את התגלות אלהותו בעיני הבריות אז בימי אמרפל הוא נמרוד שאמר לאברהם פול לתוך כבשן האש ונמצא נתעלה ונתקלס שמו ית' בעולם היותו בורא ומנהיג ומשגיח ונתירא שמו נורא בגוי' והכל באמצעות הכבשן ואברהם אוהבו מוצל מאש וזהו קיטר הכבשן וכבר נודע מאמרם ז"ל אימתי מתירא ומתקלס שמו ית' כשעושה דין ברשעים ואז שמו נורא מאוד ומתירא ומתקלס והנה מה שהרגיל א"א שמו יתברך בפי הבריות בהמשך הזמן נשתכח מלוח לבם ואח"כ כשעשה משפט גוים בסדום ועמורה נתעורר אז בחי' הראשונה שנתגלה ונתפרסם באמצעות השלכת א"א ע"ה לכבשן האש ומעתה תבין רמז הכ' וישקף על פני

סדום ועמורה ועל כל פני ארץ הככר וירא משמעו לשון הבנה שהבין והשיג כל זאת והנה עלה קיטור הארץ לעשות רושם אלהות בעולם שיתעלה ויתנשא ויתקלס שמו נורא בגוים כאשר מאז נעשה בחי' רשימה בעולם כקיטור הכבשן ובין והבין הדברים ודוק:

בפסוק **ויאמר משה אל העם אל תיראו כי לבעבור נסות אתכם בא האלהים ובעבור תהי' יראתו על פניכם לבלתי תחטאו** המובן מכאן כי כבר זכרנו בשם הזוהר לתלת סטרין אתפרש יראה אית יראה ואית יראה ועיקר הנשמע משם שתכלית ושלימות עם בנ"י להיות להם יראה הרוממות שאינה תלויה בשום סיבה מסיבת העולם וזה נקרא יראה ה' שירא מעוצם שם הוי"ה ב"ה שהיו"ה כל הויו"ת והוא עיקרא ושרשא דכל עלמין ויראה כזו עומדת לעד ואינה בטילה עולמית כיון שאינו תלויה בדבר וכזה נרמז בכתוב יראת ה' טהורה כלומר אם כל עצמו ביראתו מעצם שם הוי"ה אזי יראתו טהורה ובהירה ועומדת לעד ויראה כזה נקרא בושה אשר בכל שעה ורגע נתמלא מלא בושה וכלימה וירא מהביט אל האלהים מגודל הבושה וכאשר ביארנו למעלה דברי הנביא אמר באזהרה אל תראי כי לא תבושי אם אין לכם יראה הרוממות שנקרא בושה אזי אל תיראו כי אינה ספונה וחשובה לפניו לכלום וכבר הרחבנו ביאור מענין זה ונשמע מהנ"ל מי שאינו ירא מפניו ית' כ"א פחדו חטאים ומתיראים מרצועה בישא וכדומה שלא יחסרו ממונם ומכל מרבית ביתם מאשה ובנים וכדומה נמצא יראתו כסלתו כי בהעדרו מבחי' אלו דהיינו שאינו מרגיש בעצמו איזה חטא אזי נעדר ממנו גם כן היראה ויגל לבו וישמח כבודו לומר שלום לך נפשי ובאמת אין זה מובחר העבודה ולהשלים נפשו את האלהים צריך להיות מורא שמים נגד עיניו בכל שעה ורגע לירא וליבוש מפניו אשר שמו נורא מאוד אפילו אינו מרגיש בעצמו שום נדנוד עבירה חמורה וקלה עכ"ז יראתו על פניו מגודל הבושה מפני עיקרא ושרשה דכל עלמין דלית אתר פנוי מניה ובוחן כליות ולב צופה ומביט כל הנסתרות ולבד מזה תמה אני אם יש בדור הזה א' מני אלף שידמה בנפשו שהוא טהור ונקי מעון קל וחומר ועכ"ז עינינו הרואות שהסירו מסוה הבושה מנגד פניהם ומי יתן והיה לבבם זה להם להיות להם עכ"פ יראה מרצועה בישא גם זה מעט מזעיר והנה כאשר שמע משה רבינו את דברי העם לומר דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים פן נמות אזי רמז להם אופני יראה השלימה אשר בה נאות להם להשלים את נפשם אל האלהים ביראה הטהורה העומדת לעד בין בטיבו ובין בעקו ויאמר משה אל העם אל תיראו כי לא תבושי כלומר אם אין לכם יראה הרוממות הנקרא בושה אזי אל תיראו כי ראו ותשכילו כי כל עצמו עם הקולות והלפידים ואת קול השופר היוצאין מפי הגבורה הכל לטובתכם ושלימותכם לבעבור נסות אתכם בא

האלהים וכדברי רש"י לשון הרמה וגדולה כמו הרימו נס כלומר שרוצה להעמידכם על מעלה גבוה ורמה להיות לכם יראה הרוממות העומדת לעד ולזה גמר אומר ובעבור תהי' יראתו על פניכם לבלתי תחטאו כלומר בהעדר החטא עכ"ז תיראו ותבושו מפניו היותו עיקר ושרשא דכל עלמין ודוק:

משפטים

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם וכו' אם בגפו יבא בגפו יצא אם בעל אשה הוא ויצאה אשתו עמו אם אדוניו יתן לו אשה וילדה לו בנים או בנות האשה וילדיה תהיה לאדניה נ"ל אשר בכאן באה תורתנו הקדושה להורות לדעת מה יעשה ישראל ובמה נאות לו לאדם לקנות בעצמו בחי' עבדות להבורא ברוך הוא כי זה כל האדם בודאי לא נברא בעולם לעבוד עבודת עצמו יומם ולילה אם כן מה פעל פועל החכם דבבריאתו את האדם בעולם הזה ושלח את הנשמה ממקום גבוה ורמה בעולם הזה הנמוך והשפל כי אם להשלים את נפשו ביתרון אור כמו דאיתא בספרים ואם מעשיהם כמעשה הבהמה עוד אכלם בפיהם ולא זרו מתאות לבם אם כן מה מאוד היה ראוי שיכלמו ויכסה מסוה הבושה פנימו וצעק יצעק לבם אל ה' על פחיתות ערכם ומיעוט עבודתם והשגתם את הבורא ברוך הוא אשר לכוון זה היה תכלית הבריאה וראה גם ראה מה דאיתא בזוהר חדש ע"כ אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך עיין במ"א זכרנו מזה ותוכן הדברים שתכלית הבריאה את האדם בעוה"ז למנדע ליה לגרמיה ולמנדע לבריאה ולמנדע על מאי אתא להאי עלמא ואם נעדר ממנו שלש אלה אזי מגרשים את נשמתו מעולם העליון בעלותה לראות את פני אדון ה' צבאות וזהו אם לא תדעי לך את כל הנ"ל צאי לך מכאן ואין כאן מקומך וצריך האדם להתגלגל כמה פעמים עד בואו על תכלית המכוון בבריאתו בעוה"ז כמ"ש פעמים שלש עם גבר אשר דרכו נסתרה ובמחשך מעשהו ולא אור לו לעשות פרטי מעשהו בחכמה ובתבונה מגרשת אותו מעוה"ב פעמים שלש כנזכר בספרים להמבין מדעתו והנה כ"פ זכרנו למעלה מעלות עם קדוין ישראל עם בחינתם בעבודת בוראם יותר מזולש עמים כי לא נעדר מבחי' עבודתם את הבורא ב"ה שום דבר בעולם ובכל דבר שבא לכלל בריאה שייך הכל אל התורה והעבודה וכמוזכר בפרשיות הקודמת פ"ה לא נגרע מעבודתכם דבר ע"ש ואפילו אכול האדם לחמו ושתות מימיו ויתר פרטי מאכל שלחנו וריבוי התענוגים שיש בעולם בכולם יכול האדם למצוא בהם רמיזא דחכמתא לעבודת בוראו והכתוב רומז לזה והיתה בריתי בבשרכם לברית עולם ירצה להורות את האמור והחי יתן אל לבו כל מה שעשה לו הקב"ה ונותן לו

איזה תענוג הוא רק שישיג מזה תענוגים רוחניים כי זה כלל גדול בתורה כמו שהוא בשורש ככה נתפשטם להנב ראיה וכל בחי' התענוגים יש להם מקום מוצא באורות עליונים וילמוד האדם סתום מן המפורש והגלוי אם הוא מרגיש ומתענג כ"כ מתענוג הגשמי איך לא ידבק את נפשו בהתעוררות והתלהבות להבורא ב"ה תענוג כל התענוגים וזהו ונתתי בחי' בריתי המורה השפעת התענוגים מהשורש ונשתלשל דוגמת בבשרכם וכאשר באמת חכמים הגידו ששמש אחת מתענוגי עוה"ב וכל זאת נתתי בבשרכם לברית עולם שתשיגו מזה להקים ברית עליון צדיק עליון להשפיע משפע וברכה עליונה למקום הראוי נאוה קודש שכינת עוזינו ובספר בחיי מצאתי ראיתי ג"כ כדברי שפי' פ"ה אדני נגדך כל תאותי כל בחי' התאות שהוטבע באדם הגשמי המה רק נגדך כלומר דוגמא לתאוות הרוחניים שישיג מתאות הגשמיים המורגשים לגוף ולעין ולאזן הגשמיים תאות השכליים והרוחניים הנעלמים מכל רעיון כ"א באמצעות התלבשות והתפשטות למדריגות הגשמיים ונמוכים יתכן לו לאדם להשיג ולתפוס קצת בשכליים הנעלמים וכבר רמזנו למעלה מאמרם ז"ל ארץ ישראל גבוה מכל הארצות כלומר אפילו בחי' הארציות של עם ישראל גבוה בבחי' מעולה יותר מכל ארצות של זולת עמים ע"ש אשר אנו בני ישראל מעותדים לעובדו יתברך אפילו עם ארציות כגון אכילה ושתיה ומו"מ ופרטי התענוגים שהאדם מוכרח בהם יש שם התלבשות אורות עליונים והכל בכדי להשיג ולתפוס אלהותו יתברך. מצד פעולותיו והכל לדוגמא עליונה כנזכר אדני נגדך כל תאותי וכבר ביארנו פ"ה ודבק באשתו ולכאורה תמוה וכי באה התורה להזהיר לאדם שידבק באשתו כפשוטה למלא תאותו אמנם לזה באה תורתינו הקדושה ליהנות ממנה עצה איך ידבק א"פ אל הקב"ה וילמד מדביקות אשתו הגשמיות אם רואה שיש לו דביקות והנאה בתענוג כזה הכלה ונאבד לשעה קלה ומעוטא איך לא ידבק נפשו באל וירגיש בפנימיות מחשבתו תענוג כל התענוגים העומדת לעולמי עד ונותנת לו חיים בעלמא דין ובעלמא דאתי. ועתה נחזור לענין ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם לדעת. כל איש מעשהו אפילו פרטי מעשיותיו הגשמיים מעשהו בהם בתבונה ודעת והתקשרות הבורא ב"ה ולזה אמר כי תקנה עבד עברי ירצה להורות כאו"א מישראל הרוצה לקנות בבחי'. עצמו עבודת עברי המוטל על כל אחד מישראל לעבוד עבודת הקודש מודיע הכתוב ראשית הכל מחויב לתקן זי"ה הניתן ביד האדם לתקן זהו שש שנים המורים ששה קצות כל זה תהיה עיקר עבודתו בעוה"ז יומם ולילה ואולם שיש חלקים רבים באישי הישראלים לדעת את אשר יעבדו מהם בעת עסקיהם בתורה ותפלה ומעשה המצות אזי מחשבתם דבוקה אל הבורא ב"ה ובצאתם לחוצה נעדרים מהחכמה

ליתן עצות לנפשם למצוא גם שם בחי' עבודה אל הבורא ורבים וגם שלמים אשר יש בהם מדעת קונם נפשם יודעת מאוד שבלתי אפשרי להיות האדם תמיד במדרגה גבוה ורמה כי אדם מוכרח לאכול ולשתות וכדומה מהדברים ע"כ מקנה בעצמו עבודת הקודש להיות לו התפשטות השכל אפילו במעשהו בחוץ ופחותי הערך שכחי אנקים כל עיקר ההולכים בשוקים וברחובות בטענת חטים ומזון לפרנס אשתו ובניו לומר שהוא בעל אשה וחייב במזונותיה ופרנסת ביתה עד ששוכח עיקר המכוון על מאי אתא להאי עלמא שפלה מול זה בא הרמז בתורה אם בעל אשה הוא ירצה אותן האנשים הפחותים כששואלים אותם עד מתי תתעלמו מן התורה והעבודה ומעשה המצות אשר לזה עיקר ביאתו בעוה"ז לסגל מצות ומע"ט אם ראית איש כזה ותירוץ בפיו יש לי אשה ובנים קטנים ואני חייב במזונותיהם ולא עוד שפוער פיו לומר שעושה צדקה בכל עת ע"ד מאמרם ז"ל זה המפרנס אשתו ובניו כשהם קטנים ורבים הם עמי הארצות עתה בדור הזה הבאים בטענות כזה רובם כמו כולם ותשובתם כתיב בצדם להוכיח על פניהם ידוע תדעו מי שעולה על רוחו ככה לומר בעל אשה הוא והוא חייב במזונותיה ומטרד נפשו לבלות ימים ושנים להבל ולריק בשביל האשה ובנים מודיעו הכ' מה יהיה משפטו ליום אחריתו כי מי גבר יחיה ולא יראה מות אז יגרשו אותו ממחיצתו ע"ד שזכרנו בשם זוהר חדש אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך צא אומרים לו וגם אשתו עמו כמוהו כמותה גם שניהם מגרשים אותם מעולם העליון והכל בסיבתו ומיעוט הכרתו שסובר שהוא בעל אשה ועליו מוטל כ"ז עד שנטרד מעוה"ז ומעוה"ב וזהו אם בעל אשה הוא ויצאה אשתו עמו כנזכר:

אם אדניו יתן לו אשה וכו' ולכאורה מתחלה אומר בלשון נוכח ועתה בלשון נסתר אם אדניו אשה והנכון כי בכאן מדבר הכתוב מאישים המשכילים שקנו בעצמם עבודה רבה לעשות פרטי מעשיהם ותענוגות בני אדם הכל בהתקשרות ודביקות הבורא ב"ה כמבואר למעלה להשיג הרוחני מהגשמיות אזי אין לו שום ביטול בעולם ואדרבא מהם ובהם ממציא מרגוע לנפשו לעבוד עבודת אדוניו איש כזה בודאי אינו אומר שהוא בעל אשה לבטל בסיבתה מעבודת הבורא ברוך הוא וזהו אם אדוניו יתן לו אשה מוסב על אדון צבאות ב"ה יודע ומבין שהקב"ה בעצמו נותן לו אשה ובודאי הכל בשביל כבודו וקילוסו יתברך שיגיע לו צד הנאה ולא לטובות הנאות עצמו של אדם בלבד כ"א להשיג עליון מהתחתון מבטיחו הכתוב שלא ידאג מעשות פרי בטן וזהו וילדה לו בנים או בנות ויראה זרע ויאריך ימים ובתנאי הקודם למעשה האשה וילדיה תהי' לאדוניה כלומר כל עצמו ומגמתו להעלות הכל לעבודת הבורא ואדרבא באמצעות האשה ובנים יתוסף

לו עוד עבודה והשגה בעולמות עליונים כי זה כל האדם בעניני עובדותיו ופעולותיו הגשמיות להשיג מחמתם אורות רוחניות והכלל שיראה שלא יקבל הנאה לעצמו כ"א מה שיגיע צד הנאה לבורא עולם וזולת זה מדחה ממנו בשתי ידים ובודאי ע"כ מעשיו גורם יחודים בפרטי מעשיו וכמוזכר למעלה ונתתי בריתי בבשרכם לברית עולם לא נתתי לכם בחי' בריתי הרשום בבשרכם כ"א להתעורר מחמת זה ברית עולם צדיק יסוד עולם להוריד שפע וברכה בכל העולמות מרום המעלות עד סוף המדריגות וכמבואר לנו למעלה פ"ה בן פורת יוסף ותרגום ברי דיסגי יוסף והמובן מי הוא זה המכונה בשם בן להקב"ה מי שמרבה ומגדל בעובדותיו ופעולותיו הקמת ברית עליון להשפיע שפע וברכה בכל העולמות כמבואר ורומז הכתוב ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדוני את אשתי ואת בני לא אצא חפשי והגישו אדוניו אל האלהים כו'. יובן עם האמור למטה בענין ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו וכו' ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו ופרש"י ז"ל לא שלח ידו מכלל שהיו ראוים להשתלח בהם יד ויחזו את האלהים היו מסתכלין בלב גס מתוך אכילה ושתיה והכוונה ע"ד ששמעתי **מהמגיד** זלה"ה שביאר ויחזו א"ת האלהים ויאכלו וישתו אפילו באכילה ושתיה לא מלאו בטנם באוכל כ"א ויחזו א"ת כלליות האל"ף בי"ת המה אותיות התורה המלובשים בפרטי המאכלים להעלות אותיות התורה גם מאכילה ושתיה אמנם כ"ז הוא רק עצות לנפש האדם להיות שהאדם מוכרח לאכילה ושתיה וא"א זולתם לקיים גופו ע"כ אפילו לעת האוכל ידבק נפשו לאותיות התורה ואל ימלא תאותו כבהמה האוכלת אמנם יש לך איש בער והכסיל אשר בחשך הולך ואין אור לו אמר יאמר בלבו למה לו להרבות בתורה ותפלה וכדומה מהשתדלות עבודת בוראו מתעניות וסיגופים הלא טוב לו אז מעתה לאכול ולשתות ולראות שוב בחייו לומר שיעלה ויגביה אותיות התורה מאכילה ושתיה וכדומה מתענוגות בני אדם ובאמת לב הותג הטהו איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת כי לא כל הרוצה ליטול את השם יבא ויטול וסכנה גדולה להאדם להכניס א"ע במתכוין למדריגות התחתונים לאמר שיעלה גם משם נ"ק ואותיות התורה ועיין מה שביארנו למעלה פ"ה והיה כי יביאך ה' אל ארץ הכנעני והחתי וגו' שהוא שמחה גדולה כי יביאך ה' אל מדריגות התחתונים והוא יודע ענייניך יותר ממך אם תוכל ליפטר ולצאת משם ואי אתה רשאי להכניס עצמך במתכוון לבלתי תשאר שקוע לשם וכאשר שמעתי **מהמגיד** זללה"ה שביאר פ"ה ארץ אוכלת יושביה ירצה מדריגות התחתונים המכונים בשם ארציות אוכלת ומכלת את היושבים ושוהים שם כי אין האדם רשאי לשהות עצמו בבחי' ארציות אפילו כמעט רגע וכמוזכר לנו לעיל רק דוד המע"ה שבח עצמו עם מעלה

המובחרת כזה באומרו שמרה נפשי כי חסיד אני וכו' ואני ידי מלוכלכות בדם ושפיר ושליא כדי לטהר אשה לבעלה אמנם שלמה בנו רצה גם כן לעשות כמוהו באומרו לאיתיאל ואוכל ולא עלתה בידו כאשר נאמר עליו נשיו הטו את לבבו ופשיטא וק"ו בן ק"ו אנשים כערכינו יאמר ככה שיכול לעשות מעשיו הגשמיות ולומר שגם משם יתכן לו להעלות משם אותיות התורה כ"א במזדמן לפעמים לאדם באקראי שהביאו הבורא ב"ה לשם ישים את רוחו ונפשו לעשות בתחתון ולרמוז בעליון אבל לא הוא בעצמו יכנס לשם במתכוין ובזה מובן דברי רש"י ואל אצילי בנ"י לא שלח ידו מכלל שהיו ראויים להשתלח בהם יד ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו והיה מסתכלים בו מתוך לב גס דהיינו באמצעות אכילה ושתיה ובאמת עיקר עבודת האדם להסתכל ברוממות עוצם בהירתו ית' מתוך מאור התורה ולא מתוך אכילה ושתיה כ"א באקראי והזדמן לו כשמוכרח בהם אז יחזו א"ת כלליות האלף בי"ת ויאכלו וישתו כמבואר בשם **המגיד** זללה"ה. ועתה נחזור לענין אם אמר יאמר העבד מי שרוצה לעבוד עבודת הקדש אהבתי את אדוני את אשתי ואת בני ולכאורה יש לדקדק מהראוי לכתוב אהבתי את אדוני ואת אשתי כיון שהוא דבר נוסף על אהבת אדוניו צריך לכתוב אות וי"ו המוסיף על ענין ראשון וע"פ דברינו יתפרש שפיר וזה הדבר אשר דברנו אם יאמר העבד את האדון ה' צבאות אהבתי את אדוני ובמה את אשתי כלומר עם אשתי ועם בני ע"ד המבואר ודבק באשתו ומדמה בנפשו למה לי להשתדל אחרי התורה ומעשה המצוה ותעניות וסגופים כיון שיש לו בחי' עבודה אפילו מאשתו ובניו כמבואר ומסיר ממנו עיקר היראה שמא יצא מחמת זה לחוץ ח"ו כמאמרינו ארץ אוכלת יושביה והיא סכנה גדולה כאשר מצינו בשלמה המע"ה אשר נשיו הטו את לבבו והוא לא כן ידמה ולבבו לא כן יחשוב ואדרבא אמר יאמר אהבתי את אדוני את אשתי ואת בני ולא אצא חפשי ע"ז בא הכתוב באזהרה אל ישובו לכסלם ושטותם לומר ככה כי אם יאמר העבד ככה אזי יגרום ח"ו רעה לעצמו שינהוג הבורא אתו במדת הדין ח"ו וזהו והגישו אדוניו אל האלהים המורה דין ולא רחמים לכן עצה היעוצה ובזה תנצל נפשו להתבונן על דרכיו ופרטי מעשיו לשקול בפלס מאזני שכלו טרם עשותה אם יגיע מזה צד הנאה לבורא עולם יגמור בכי טוב ואם לאו ימנע עשות ואז טוב לו בזה ובבא אמן:

בפסוק **ונגש משה לבדו אל ה' והם לא יגשו והעם לא יעלו עמו** נראה לפרש כי כבר זכרנו בגלות מצרים היה הדעת בגלות ועתה ע"י הראות אותות ומופתים במצרים ושידוד המערכות נתגלה ונתפרסם התפשטות אלהות על כל הנבראים מגדולם ועד קטנם נשקעת האמונה שיש בורא עולם המנהיג ומשגיח ועתה המדות המה בגלות וזאת

עבודת עם הקדוש להכניס הדעת בהמדות ש"ה ובדעת חדרים ימלאו כל הון ויקר ונעים והיינו באמצעות התורה שנתן לעמו ישראל אחרי צאת צבאות ישראל מארץ מצרים והוצאת בחי' הדעת מגלות ניתן בידם עוז ותעצומות עש"ה ה' עוז לעמו יתן שחצבה עמודיה שבעה והמאור שבה יאותו לאורה להשכיל לדעת איך להכניס את הדעת בז' עמודים המורים זי"ה ועי' בדרושים הבאים אי"ה ותמלא צמאונך והנה כבר זכרנו שבחי' יציאת מצרים ונתינת התורה עדיין לא פסק וישנה בכל אדם ובכל זמן עם כל בחינותיהם ופרטותיהם ונוקב והולך עד ביאת הגואל וכל אדם הרוצה לגשת אל עבודת הקדש פנימה טרם כל ביום עומדו על דעתו להכיר את בוראו ונקבע האמונה בקרבו שיש בורא ומנהיג ומשגיח בפרטי פרטיות ובוחן לבות וכליות עד שנזדעזע ונרתע לאחוריו ונתכסה מלא בושה וכלימה מלהרים רגל ויד וראש מלהביט אל האלהים מגודל הפחד והמורא זה נקרא אצלם בחינת הוצאת הדעת מהגלות ועדיין אינו כי אם כעובר הנשמט מרחם אמו שאינו יכול לנענע את עצמו עם פרטי איבריו ומוטל על אמו להתירו מחותלו לפשוט את ידיו ורגליו כן הוא עדיין כי אם כתנוק המוטל על אמו היא התורה הנקראת אם המלמדת לאדם דעת מאוס ברע ולבחור בטוב תקון ז' המדות לדחות הרע אשר בכאן יש מגע נכרי וצריך האדם להכניס לשם הדעת לברור הטוב מהרע ואזי נשלם האדם בשלימות את רוחו ונפשו אל האלהים והנה יש לך אדם אשר בסוד המחשבה בעת עוסקו בתורה ותפלה הוא שלם בדעתו ומוקשר ואמונתו שלימה שיש בורא עולם המנהיג ומשגיח ומלא כל הארץ כבודו ואולם כאשר ניסה דבר אליו נלאה ונרפה באין מבין ליתן עצות לנפשו שבכל פרטי הנסיונות ממקרי ומפגעי הזמנים יש שם התלבשות אלהות הרוצה בקיומו אם ילך בתורתו אם לא כי כן גזרה חכמתו יתברך להראות לו עוצם יכולתו באמצעות התלבשות מדותיו מדין ורחמים ושארית זה"מ ואין תבונה בו להכניס הדעת במדותיו ולהעלות התחלקות המדות לשורשם ומקורם ונמצא תועלתו מעט ונכזבה בהוצאות דעתו מגלות ואע"פ שהאמונה תקוע בקרב לבו שיש בורא עולם עכ"ז כיון שניסה דבר אליו נלאה ונופל תחת פגעי הזמנים עם פנות נפשו ונטות מדותיו אל תאות הבהמיות וטרדותו במותרי עולמו וכמקרה הכסיל כן יקרהו והכל נמשך בסבת שלא קישט מדותיו כראוי ונכון ואפשר לרמוז שמתמה הכתוב ונגש משה הוא בחי' הדעת של אדם נגש לבדו אל ה' להאמין באמונה שלימה ונאמנה את אל רוחו בסוד הדעת כי הוא ית' שמו עיקרא ושרשא דכל עלמין ומלא כל הארץ כבודו והווה כל הויות ועכ"ז והם לא יגשו כלומר בחי' מדותיו לא יגשו עדיין אל ה' ברוך הוא להגיעם ולקרבם לאחדותם ומקורם והיינו בהכניס בהם הדעת לעשות הכל בהתקשרות ודביקות אל ואדרבא עינינו הרואות שלא

הועיל כלום בתקנתו כם בחינת דעתו ונטות מדותיו אחר תאוותיו הבהמיות מורה היות המדות המה עדיין בגלות הגם שבחינת דעתו יצא כבר מגלות להאמין באמונה שלימה ובלב תמים אמונה אלהות עכ"ז פרטי מדותיו הן הנה בגלות ולא פעל כלום ברבוי תורתו והשגתו ולמה זה מחיר ביד כסיל ולב אין ובפרט כאשר נתרבה עתה בדור הזה רבים הם עם הארץ המתפרצים ופוערים פיהם לבלי חוק לומר דברי תורה ומזהיר ומצוה בטוב ומדמים בנפשם שגם להם שם בין הגדולים להעלות פחותי העם אל הבורא ב"ה עם תורתם ומוסרם ובוש לא יבושו והכלם לא ידעו ובודאי תועלתם בריבוי תורתם והשגתם מעט מן המעט כיון שכל עצמם עם בחי' מדותיהם ראשם ורובם עדיין בגלות ואיך ידעו להזהיר עוד את אחרים להוציאם ואפשר לרמוז בכתוב כל הנ"ל ונגש משה לבדו אל ה' והם לא יגשו כמבואר אזי תועלתם נכזבה ומאומה אין בידם מרבוי תורה והשגה ואם תלמיד חכם הוא ומזהיר ומצוה לעמו ידוע תדע שבודאי לא יועיל כלום לעלות את העם כמאמרם דברים היוצאים מן הלב נכנסים בלב השומעים כאש בוערת לאפוקי אנשים כאלו ולזה גמר אומר הכתוב והעם לא יעלו עמו והשם ישימנו מהעובדים בלב ונפש בתמים ואמת אמן נצח סלה ועד:

תרומה

וידבר ה' אל משה לאמר. דבר אל בנ"י ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי ופרש"י לי לשמי ויובן ע"ד דאיתא בזוהר שדרש הסבא ע"פ צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו והקשה מהראוי לאמר במלך שלמה ובעטרה שעטרה כיון שבחי' העטרה היא דבר נפרד ממלך שלמה ועיקר העולה מדברי קדשו כי באמת מי האיש אשר יעלה במקום קדשו לראות ולהסתכל במלך שלמה שהשלום שלו והלא לית מחשבה תפיסה ביה כלל והוא יתברך אל מסתתר ונעלם מכל רעיון ובלתי אפשרי לבא לאיזה בחי' השגה ולראות ראיה שכליות במלך מלכי המלכים כ"א באמצעות התלבשות השכינה כאשר יתבאר לנו אי"ה לקמן וזהו צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה ואולם במה נאות ויתכן לו לאדם הגשמי לראות בשכל הנעלם מכל רעיון לזה גומר הכתוב בעטרה שעטרה לו אמו כנוי לשם השכינה שנקרא עטרה ובאמצעות התלבשות אורות הבהירים והרמים בשכינת עוזינו שהיה דמות דכל דמיונות נתחזיין בה ומזה יתכן לו לראות ולהשיג אפס קצת כמציץ מחרכים ומעתה בין תבין דברי רש"י ויקחו לי תרומה לי לשמי כלומר אי אפשר להם ויקחו לי כי אם באמצעות שמי כמדובר ודוק ותבין ורמז הכתוב וזאת התרומה אשר תקחו מאתם כלומר כלפי

דברים הנאמרים ויקחו לי לשמי וזה קאי באמת בעבר ובעתיד זאת עבודת בנ"י ותכלית ביאתם לעוה"ז למינדע לברייה כדברי הזוהר חדש שזכרנו למעלה בפ' משפטים ע"ש לזאת באזהרה לצדיק בא הקב"ה וידבר ה' אל משה דבר אל בני ישראל ללמדם אופן עבודתם שישנה תמיד בכל עת ובכל זמן לפני הבית ולאחר הבית והעיקר לבנות קומת השכינה ולכן נקראו תלמידי חכמים בנאים ע"ש שעוסקים תמיד בבניינה של עולם היא השכינה שנקרא עולם מלישנא דעולימא ויש איברי השכינה כ"י בכל המדריגות כולם הן ברוחני ובגשמי המה אותיות התורה אשר בה איסתכל קב"ה וברא עלמא וממילא יש אותיות התורה בכל דבר שבא לכלל בריאה והחיוב זה מוטל על כל אחד ואחד מישראל לערך עוצם הכרתו ואחיזתו בקומה השכינה ואותיות התורה איש אחד לא נעדר שלא יהיה לו בהם אחיזה וכמוהו מוטל עליו לבנות קומתם והיינו להעלות איברי השכינה ואותיות התורה למקומם לשורשם ואחרי שתשלם זה הבירור מכל וכל ותתרוקנה קומת הסט"א כאשר יוציאו בני ישראל יקר מזולל המה הנ"ק המלובשים בה אזי יבאו ימים המקוים לנו משומר ישראל אמנם טרם תשלום הבירור אנו בני ישראל אי אפשר לנו ליתן דומה לנפשנו להתרפה מהתורה והעבודה אפילו כמעט רגע ח"ו ואין שום תירוץ בעולם לומר שיש בטילים הרבה ממקרי ופגעי הזמנים ומצרכי עם ישראל המרובים וכבר הוכחתי על פניהם בפרשיות הקודמות שאין זה טענה מן ההודאה שאנו מחוייבים להודות ולהלל שמו יתברך תמיד ואדרבא מהם ובהם יכול המשכיל ליתן עצות ומרגוע לנפשו בבחינת עבודתו עבודת הבורא כמוזכר למעלה פ"ה לא נגרע מעבודתכם דבר ע"ש וזה הוא כלל גדול בתורה ועבודה את האלהים אשר בכל דבר בעולם יש רמיזא דחכמתא שיכול המשכיל לעורר לבו בקרבו לעבודת בוראו אפילו באכילה ושתיה ומשא ומתן וזהו שנרמז בכתוב הקודם מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי כלומר לאו דוקא עתה בעת הצווי על הפרשת התרומה ומלאכת המשכן כי באמת התורה היא תמידיות וישנה בכל זמן וזהו מאת כל איש אשר ידבנו לבו לעבודת בוראו מעתה ועד עולם עד ביאת משיחנו ב"ב תקחו את תרומתי תוכלו ליקח את בחינת תרומתי כי עניני עבודת בני ישראל נוקב והולך וזהו זאת התרומה ירצה בחינת התרומה המבואר אשר נוקב והולך מדור לדור עד גאולה אחרונה אשר תקחו מאתם אפילו זהב וכסף ונחושת הם הם עניני משאם ומתנם עם הבריות גם שם יש בחי' עבודה להבורא ב"ה ולא נגרע מעבודתכם דבר וכאשר יתבאר לנו אם ירצה השם לקמן פ"ה לחשוב מחשבות לעשות בזהב ובכסף כלומר אפילו בעת עוסקיהם לעשות בזהב ובכסף כשהולכים לעבודתם לסבת הבאת פרנסתם ג"כ צריך לחשוב מחשבות

קדושות לדבק מחשבתו ברוממות אלהותו יתברך ולהעלות משם נ"ק ואותיות התורה ומעתה תראה ותבין כאשר בא למנות בחי' תרומתם מונה והולך מזהב וכסף ותכלת וגו' ועורות תחשים ועצי שטים ופירש"י ברוח קדשו תחשים מין חיה ולא היתה אלא לשעה והרבה גוונים היו לה לכך מתורגם ססגונא ששש ומתפאר בגוונים שלו וארמוז בקיצור כנתבאר במקום אחר כי תכלית עבודתינו לתקן זי"ה באופן המבואר לנו כמה פעמים עניני תקונה כי בשלש ראשונות נאמר שלח תשלח את האם ואין לנו רשות לשאול מה למעלה מעולם הבנין כ"א מהבנין ולמטה אשר נודע מהתקונים שיש חמש גוונין דבהון נהרין חמש אור כאשר הרחבנו ביאור אי"ה בדרוש ר"ה ובאמצעות הגוונין יתכן לו לאדם לתפוס ולהשיג באורות הבהירים וראה גם ראה והבין הדברים שבענין התרומה היה תחשים וכדברי רש"י שהעמיק בדבריו ולא היתה אלא לשעה כלומר תחש שהיה בימי משה מין חיה לא היתה אלא לשעה לצורך מלאכת המשכן ובאמת משכן ה' המה בני ישראל וגם במלא קומתם יש בחינת תחש המורה זי"ה שהם בחינת גוונין שונין זמ"ז לבן שחור אדום כנודע מספרים לזה רומז רש"י והרבה גוונים היו לה ששש ומתפאר בגוונין ופניו יתברך משתנה לכמה גוונין להראות עוצם יכולתו באמצעות התלבשות מדותיו הקדושים לפעמים במדת הדין ולפעמים במדת הרחמים והכל לערך התעוררות התחתונים ואין כאן מקום להאריך ורומז הכתוב ועצי שיטים ופירש"י ומאין היו להם במדבר פירש רבי תנחומא יעקב אבינו צפה ברוח הקודש שעתידין ישראל לבנות משכן במדבר והביא ארזים למצרים ונטעם וצוה לבניו ליטלם עמהם כשיצאו ממצרים וגם למטה בענין בפסוק ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים פירוש רש"י הל"ל ועשית קרשים כמה שנאמר בכל דבר מהו הקרשים מאותן העומדין ומיוחדין לכך יעקב אבינו נטע ארזים במצרים וכשמת צוה לבניו להעלותם עמהם כשיצאו ממצרים ואמר להם שעתיד הקב"ה לצוות אותם לעשות משכן במדבר מעצי שיטים ראו שיהיו מזומנים בידכם הוא שיסד בפייט עס מטע מזורזים קורות בתינו ארזים ויש לרמוז בדבריהם כי נודע שז' מדות הקדושים הניתן בידינו לתקנם עש"ה השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם כלומר ז' מדותיה את זה נתן לבני אדם לתקנם ולבנות קומתם והם נקרא ארזים ארזי לבנון שנמשכו מלובן עליון עולם הבינה ויעקב אבינו ע"ה הורה לבניו דרך ה' התפשטות אלהותו ית' באמצעות מדותיו הקדושים ונצוציו שישנם בכל הנבראים ולית אתר פנוי מניה והניצוץ היושב שם במדרגת התחתונים להחיות אותם היא במצר ובחשכת אין נוגה לו עד בואו של חכם הכולל ויש לו התפשטות הדעת ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא לעבוד את הבורא ב"ה עם זאת הבחי' והיינו בשים רוחו ונפשו להבין מאיזה מקום

נמשכו לדעת איך להעלותם אל השורש ומקומה הראשון ומעתה תבין אשר חכמים הגידו יעקב אבינו ע"ה צפה ברוח הקודש שעתידין ישראל לבנות משכן במדבר והיינו אנו בני ישראל עתידין תמיד לבנות מלא קומתינו מראש ועד עקב בהשראת אלהות ואזי במדבר בנו את המשכן מתרומה הנזכר כאן וכן בכל דור ודור עדיין לא פסק הענין שאנו בנ"י מעותדים לבנות תמיד קומת השכינה בתכונת מלא קומתינו וכאשר נתעוררו חז"ל ע"פ ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר אלא בתוכם מלמד שהקב"ה שוכן בכל או"א מישראל והיינו באופן המבואר כשבונין מלא קומתו להשרות בקרבם אלהותו יתברך אזי שוכן ית' שמו אצלם ובאמת איתא בזוהר ציורא דעובדא דבראשית וציורא דמשכנא וציורא דבר נש חד אינון ואי"ה יתבאר לנו כ"ז באריכות לקמן ועתה בין והבין השנוים במקרא כאן כתיב ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו ופירש"י ככל אשר אני מראה אותך כאן את תבנית המשכן המקרא הזה מחובר למקרא שלמעלה הימנו ועשו לי מקדש ככל אשר אני מראה אותך וכן תעשו לדורות אם יאבד אחד מן הכלים וגו' הוא הדבר אשר דברתי כי באמת הצווי של משכן מחוייבים אנחנו לעשות כן לדורות בכל עת ובכל זמן לבנות מלא קומתו בשלימות ובזה תולה בנין קומת השכינה כל או"א מישראל יש לו אחיזה בה וכל מה שבונה בבחי' אצלו ניתקן דוגמתו בקומתה אם יד יד ואם רגל רגל ואם עין עין ושפיר פירש"י כאן וכן תעשו לדורות אם יאבד א' מן הכלים כגון שולחנות ומנורות וכיורות אשר כל זה בבחי' מלא קומתו של אדם ועיין לקמן ביאור הכתוב שאמר הנביא בן אדם הגד להם את הבית ויכלמו מעונותיהם שם הרחבנו ביאור אלה הדברים והכלל אם האדם חוטא בא' מפרטי איבריו נאבד דוגמתו אחד מהכלים של המשכן הרומז לבחי' אבר וממילא מוכרח ליחרוב בעונותיהם ומה מאוד ירתע ויחרד האדם ויתכסה מלא בושה וכלימה מזה וביארנו במקום אחר מאמרם ז"ל כל מי שלא נבנה בהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו ימים מורים על ז' מדות הקדושים שבהם תולה עיקר הבנין של מקדש שלו להשראת אלהות ואם לא נבנה בימיו היינו באמצעות מדותיו כאילו. נחרב ודאי כמבואר וזהו שנרמז ועשו לי מקדש ככל אשר אני מראה אותך וכן תעשו לדורות כנזכר ולקמן בפסוק: **וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר** פירש"י כתרגומו דאת מתחזי בטורא ירצה לרמוז את האמור כמו דאת מתחזי למעלה בקומת השכינה הנקרא הר כמו כן יתכן לך לראות ולעשות פרטי תכונות איבריך אשר בצלם אלהים נעשה האדם וברא הקב"ה כווניות באדם להחזיק אבר כנגד אבר עין תחת עין ויד תחת יד כמו שמתקן פרטי איבריו לתקן בתבנית איברי השכינה ועיקר בניינה המה זי"ה שנתפשטו ושנתלבשו עד מדריגות

הנמוכים והמה שם במיצר ים החכמה וממתינין עת בואו של איש משכיל להעלותם משם וזה עצם תענוגו ית' שצפה לקבל מעם קרובו ישראל וזהו מדרש ר' תנחומא יעקב אבינו צפה ברוח הקודש שעתידין ישראל לבנות משכן כמבואר שעתידין תמיד לבנות קומת המשכן ונטע ארזים במצרים כלומר הורם והבינם איך שישנם התפשטות המדות הנקרא ארזי לבנון אפילו במיצר ים החכמה וגם משם הכיר את בוראו וצוה לבניו אחריו להיות עתידים לבנות קומת השכינה וזהו וצוה לבניו להעלותם אותן ארזי לבנון לשורשם ולמקורם שנמשכו משם וזהו שאמר הכתוב ועשית את הקרשים בה' הידיעה מאותן הקרשים העומדים ומיוחדין לכך מארזי לבנון אשר נטע יעקב אבינו ואמר להם שעתיד הקב"ה לצוות אותן לעשות משכן במדבר וכמו אז גם עתה יכול האדם לעשות משכן בבחי' דבור של תורה ותפלה ופרטי מעשיו אינם בכלל כ"א תיקון ובנין קומת השכינה כאשר נודע בכוונת התפלה ורומז הכתוב לעמת המסגרת תהיין הטבעות לבתים לבדים לשאת את השלחן וקודם נבוא אל הביאור נקדים פסוק והבית בהבנתו אבן שלמה מסע נבנה ומקבת והגרזן לא נשמע בהבנותו והקשו בגמרא והא כתיב אבני גזית ותירצו שהיה מסתת מבחוץ ומכניס ובונה מבפנים ובזוהר הקשה והא כמה אומנין הואי והכתוב אומר בהבנותו משמעו שמעצמו נבנה ע"ש עומק דבריו הקדושים ונימוקו עמו והנכון אשר בכאן בא ללמוד ונמצא למוד עניני התפלה איך להוציא דבור לפני האלהים בתורה ותפלה בשלימות וכבר דברנו מזה שהאדם צריך לראות ולהשכיל להוציא אותיות שלימות במילוי הארה מקדימות המחשבה עד בואו אל הדיבור עש"ה בחכמה יבנה בית כלומר שהוא עדיין בסוד החכמה גם שם יבנה ויכונן התיבה שרוצה להוציא לפני אלהים אמנם לא יתכן לו לאיש הישראלי להוציא צירופי אותיות ותיבות בלתי מחשבה מעורבת מהבלי עולם כ"א בהיות מעשהו שעוסק אפילו בגשמיות הכל בחכמה ומדע בהתקשרות ודביקות הבורא אזי אין לו שום מ"ז ומבטלים בתורה ותפלה לא כן כשלא ידע להזהר ולכפול שמירתו בעוסקו בחצוניות ועשה צירופים בקליפות הן המה המ"ז הבאים באמצע תורתו ותפלתו ורוצים עליה על ידי נענוע אותיות אלו מול דברינו הנ"ל בא הרמז בדברי הנביא והבית קאי על תיבה של תורה ותפלה הנקרא בית בהבנותו היינו שנבנה ונתכונן צירוף התורה מן האותיות הנקרא אבנים כמו דאיתא בספר יצירה שהאותיות נקראים אבנים והנה בהיותו עם בחי' צירופים בסוד המחשבה נקרא אז בית ואחרי בואו בבחי' הדבור נתהפך כחומר חותם מבי"ת לצירוף תיבה וכאשר אבאר אי"ה לקמן באורך ומזהיר הנביא והבית בהבנותו אבן שלימה מסע נבנה כמבואר צירופי אותיות ותיבות שלימות במלוי הארה עליונה מקדימת המחשבה ופירש"י כמו

שעקרהו מן ההר ידוע היות שני בחינות במעלה עליונה הר וגם הר ההר הידוע למביני מדע ההפרש ויתבאר לנו אם ירצה השם והר כנוי לשכינה הנקרא הר ומרמז רש"י בדברי קדשו כמו שעקרוהו ירצה כמו שנשתלשלו ונתפשטו אלו האותיות ממרום שבתם כמ"כ תראה להוציאם ולהחזירם למקומם ולשורשם במלוי הארה מקדימת המחשבה אותיות שלימות וזהו אבן שלימה מסע נבנה בלי שום תערובות מחשבות זרות כלל ומקבת והגרזן לא נשמע בהבנותו ופריך והא כתיב אבני גזית והכוונה ומקבת והגרזן לא נשמע כי עינינו הרואות רבות בני אדם בעת בא דברו בתורה ותפלה מרים קולם יותר למרחוק ומכים כף על כף וכדומה מתנועות איברים ורקדים ברגליהם כנהוג עלמא ורבים הם עמי הארצות המדמים בנפשם שבזה תולה עיקר התפלה והאמת אינו כן ומהראוי להיות שהאדם יעמוד בתפלה באימה וביראה ורגל ישרה וקול לא ישמע כ"א שפתותיו נעות וע"ד שביארנו פ"ה נתנה עלי בקולה על כן שנאתיה והענין בקיצור אזהרה לאדם. שיתבונן לשקול בפלס מאזני שכלו בעת מרים קולו בתפלה שלא יגביה קולו יותר ממה שיש לו אהבה ויראה בפנימיות מחשבתו אליו יתברך כי בודאי צריך להיות פיו ולבו שוים בדומה אחד ואם לאו האותיות שמוציא מפיו המה בלתי לחלוחית הארה עליונה הנמשכת בהם מן קדימת המחשבה ואפשר לרמוז בדברי הנביא נתנו עלי בקולה ירצה להורות האמור על רבות בני עמינו שאינם יודעים להזהר להיות קולם ולבם שוה כ"א נתנו בקולם עלי כלומר יותר ממה שיש התעוררות אלהות תקוע בקרב לבם ובפנימיות מחשבתם על כן שנתאיה כי תפלה כזאת שנואה לפני ואינה חשובה וספונה ומאומה אין בידם להיות תפלתם מקובלת וכבר רמזתי למעלה בהיות שאין הקול ודבור דומה לחכמה ובינה נעשה פירוד בין הדביקים ונקרא לשון רמי"ה ר"ם י"ה כאשר נראה להדורש במקומו והכלל הראוי להיות טרם עומדו להתפלל לפניו ית' יתמלא תחלה אהבה ויראה ויכנס בקרבו רוממותו וגדלות א"ס ית' ואח"כ יתפלל בשפה ברורה ונחת בלי תנועות איברים לדחות מעליו מ"ז ופריך בגמ' והא כתיב אבני גזית נמצא משמע שצריך באמת לעשות תנועות והרמת קול לו קול אליו בכדי שידחה מעליו המ"ז ולהוציא אותיות שלימות כי האותיות נקרא אבנים והן המה אבני גזית בהיותם מסותתים מכל קליפות וחיצוניות וא"כ צריך בודאי להרים קול עד שהקול נשמע למרחוק וגם שאר תנועות איברים שנהוג בהמון עם לעשות לגרש מעליהם מחשבות המעורבות ואיך מזהיר הכתוב ומקבת והגרזן לא נשמע בבית בהבנותו והוא מן הנמנע ולכאורה נראה שבלתי אפשרי שיוציא האדם אותיות שלימות בלי שום טרחא והרמת קול וכדומה מתנועות האיברים ואפ"ל שלזה רמזו בדבריהם הנעימים ליהנות עצה היעוצה לבלי

צורך למקבת ולכל כלי ברזל רק שפתיו נעות וקולם לא ישמע והיינו בהיות מזככים א"ע במעשיהם בחוץ בעת צרכי הגשמיות המוכרחים לעשות שבלתי אפשרי זולתם גם שם פעולתם בהשכל ובינה הכל בחכמה נפלאה כמבואר לנו כמה פעמים בפרשיות הקודמות ובעשות ככה ממילא אין להם צרופים בחיצוניות ומאין להם ג"כ מחשבות מעורבות באמצע תפלתם ולזה כיוונו במאמרם שהיה מסתתן מבחוץ ומכניס ובונה כלומר אפילו בעת עוסקו בחיצונים היו מסתת ג"כ בחי' אותיות הנקרא אבנים מכל מום לבלתי הוציא שום דבור זולת דביקות הבורא ב"ה והכפיל שמירתו ועשה מחסום לפיו מלאחוז בצרופיו שום מגע נכרי מז' תועבות הם ז' מדות הפכיים ותהא זאת סבת בטולו בעת תפלתו. ועתה תחזה מה מאוד העמיקו בדבריהם שהיה מסתתן מבחוץ כמדובר ואחר כך מכניס ובונה מבפנים כלומר כשהיא בפנימיות בתורה ותפלה אזי בנקל לו לבנות מהאבנים הן המה האותיות תיבות שלימות וצרופי שמות בלי שום טרחא והרמת קול ותנועות איברים כיון שכבר עומדים ומזומנים לכך כשסתתן בחוץ וזהו ומקבת והגרזן וכל כלי ברזל לא ישמע בהבית בהבנותו כמבואר וגם תבין ותשכיל דברי חכמים ורמיזתם מה שזכרנו למעלה בשם מדרש ר' תנחומא יעקב אבינו נטע ארזים במצרים וצוה לבניו להעלותם כמבואר לעיל בענין ואמר להם שעתיד הקדוש ברוך הוא לצוות אותן לעשות משכן במדבר ראו שיהיו מזומנים בידכם הוא הדבר שדברנו בודאי צריך לראות המשכיל הרוצה לבנות בית להשראת אלהות להיות מוכן ומזומן בחי' אותיותיו מקודם טרם עומדו להתפלל יהיה זריז ונשכר לבל ישליך ח"ו אותיות וצרופים במיצר ים החכמה ויגרום למנוע אחר כך מלהוציא ולבנות תיבות וצרופי שמות בשלימות וזהו שיסד הפייט טס מטע מזורזים קורות בתינו ארזים ובין והבין הדברים כי בזה תולה עיקר בנין התיבה של תורה ותפלה. ומעתה נחזור לענין לעמת המסגרת תהיינה הטבעות כי המחשבה של אדם אפשר לכנותה בשם מסגרת על שם שהיא סגור ומסוגר איננה מושגת לכל כ"א באמצעות הדבור ובחי' הקול אפשר לכנות במלת טבעות ע"ש שיוצא מטבעות הקנה וכמו דאיתא בזוהר שית עזקאין דקנה המשמיעין את הקול ולצוות באה תורתינו הקדושה אזהרה לאדם אופן בנין תיבותיו וצרופי שמותיו הקדושים יראה וישכיל לעומת המסגרת היינו פנימיות מחשבתו כמו שמרגיש בבחינת עצמו אהבה ויראה והתעוררות עוצם יכולתו ית' כמוהו ממש שוה תהיינה הטבעות פיו ולבו שוים להוציא קול ודבור מקושרים לחכמה ובינה לבלתי עשות לשונו לשון רמיה ולזה גמר אומר הכתוב בתים לבדים ירצה לרמוז בתים כנוי לצרופי תיבות הנקרא בתים תהיינה כלי קיבול לבדים מורה פרטי מחשבותיו מלשון בודה מלבו כ"ז ישקול בפלס מאזני

שכלו לבל ירים בקול וקול עוז יותר ממה שיש במחשבתו אלהות וידע נאמנה אשר מאומה אין בידו בעשות ככה וגם תפלתו תועבה ע"כ יראה להתאמץ ולהזהר בהשכיל לב לעומת המסגרת תהיינה הטבעות לבתים לבדים כנ"ל והתועלת המגיע לו נוסף עוד שבתיבות כאלה יתכן לו ג"כ להעלות אפילו אותן האותיות המלובשים באכילה ושתיה וכדומה מתענוגות בני אדם המוכרח בהם הנותנים לו כח ועוז לדבר דבורי תורה ותפלה וזהו לשאת את השלחן בהם ירצה לשאת ולהגביה פרטי מאכל שלחנו בהם אם מוציא דביר לפני אלהים בשלימות ודו"ק:

בפסוק **ואת המשכן תעשה עשר יריעות וגו' אורך היריעה האחת וגו' היריעה האחת מדה אחת לכל היריעות** ונראה לבאר פסוק בהפטרה. וה' נתן חכמה לשלמה כאשר דבר לו ויהי שלום בין חירם ובין שלמה ויכרתו ברית שניהם ויצו המלך ויסיעו אבנים גדולות אבנים יקרות ליסד הבית אבני גזית וכתיב כי מגרעות נתן לבית סביב חוצה לבלתי אחוז בקירות הבית הנה בודאי לא ללמד על עצמו יצא כ"א על הכלל כולו יצא כי מה דהוה הוה ומה לנו לדעת שהיה אז שלום בין שלמה ובין חירם ויכרתו ברית שניהם וגם צווי המלך ויסיעו אבנים גדולות ליסד הבית אבני גזית והבית כבר חלף ועבר בעו"ה וכי הלכתא למשיחא אתא לאשמועינן והנכון בעיני אשר בכאן נרמז לדעת כל איש מעשהו את הדרך אשר ילכון ואת המעשה אשר יעשו בני ישראל כל ימיהם בעודם בחיים חיותם בעולם הזה ומה שהיה כבר הוא ועדיין לא פסק ונוקב והולך עד ביאת הגואל כמבואר לנו כמ"פ והכלל בזה כי הנה אין לך שום אדם בעולם הרוצה לגשת אל עבודת הקודש פנימה שלא יהיה לו צד שכנגדו הרוצה לבטלו והאבות סימן לבניהם אברהם אבינו בימי אמרפל ויצחק ויעקב עם עשו ולבן שנזדווגו לו בדרך עד שהתורה מעידה עליו ויבא יעקב שלם כאדם האומר יצא פלוני נקי מבין שיני אריות עיין למעלה שם הרחבנו ביאור ואין כאן מקום להאריך אמנם הרואה יראה ויבין דרכי אל הנוהג עם בריותיו כי כן גזרה חכמתו יתברך וה' צדיק יבחן באלה הגוים לנסות בם את ישראל מפני קושט סלה בכדי לקשט מדותיו הקדושים והטהורים ולכן יצב גבולות עמים למספר בני ישראל ולכל או"א מישראל יש לו צד שכנגדו לבטלו מדביקתו לנסות היעמוד בקיומו אם לאו ובזה תולה שכר ועונשי והם הם הגורמים מזון הרוחני לנשמות ישראל בעלותה לראות פני האדון ה' צבאות לבלי תאכל מנהמא דכסופא כ"א מצד כשרון פעולותיה הראו לה מבית המלך בזרוע ידה וכבר נודע מאמרם ז"ל שנתעוררו ע"פ לעבוד את ה' אלהיך בכל לבבך בשני יצריך ביצר טוב וביצר הרע אשר באמצעות שניהם יתכן לו לאדם לעבוד עבודת הקודש ולהיות הבחירה חפשית לעשות כרצונו למאוס ברע ולבחור בטוב והיינו

מכל דבר בעולם היותם בתערובות טוב ורע אנו בני ישראל מעותדים ומזומנים לברור הטוב המה אותיות התורה ונ"ק המלובשים בכל דבר שבא לכלל בריאה להחיותם וזהו עיקר מגמתינו וחפצינו בתורה ותפלה ומעשה המצות הכל לכוון הנ"ל להעלות אותיות התורה ונצוצות קדושות למרום שבתם ואחרי שתתרוקן קומת הסטרא אחרא מכל טוב יבאו ימים המקווים לנו ויקוים מקרא שכתוב בלע המות לנצח הוא היצר הרע הוא מלאך המות והנה בעניני העבודה מעלות מעלות יש ואין דעתן דומה זה לזה וכל אחד ואחד מישראל אינו חייב כי אם לפי קט שכלו והשגתו את עוצם יכולתו והתפשטות אלהותו יתברך המראה באמצעות פעולותיו הנוהג בחסדו כל דור ודור והנה יש שני בחי' אותיות אחיון רברבין ואתוון זוטרין כמו דאיתא בזוהר וגם שניהם הכל בחכמה נבראו וכאשר ביארנו במקום אחר בראשית ברא אלהים א"ת השמים וא"ת הארץ ותרגום בחוכמתא כלומר בחכמה ברא אלהים את כלליות האלף בית שמים כינוי לשכליות ואת כללות האלף בית המלובש בארציות הן המה מדריגות התחתונים המכונים בשם ארץ גם המה נבראו בחכמה נפלאה וצריך המשכיל לעשות פרטי פעולותיו הכל בחכמה ודעת ובחכמה אתברירא יתכן לו לברור הטוב מהרע להעלות אלו האותיות למקורם ושרשם ואלו האותיות של תורה ותפלה ומעשה המצות נקראים אותיות גדולות ואותיות המלובשים במדריגת הפחותים והנמוכים מכונים בשם אותיות קטנות ואיש התמים הנותן רוחו ונפשו לעשות הכל בהתקשרות בכדי להעלותם ולעשות עמהם צירופים קדושים בתורה ותפלה נעשה אח"כ גדולות כמאמרינו לעיל שהיה מסתתן מבחוץ ומכניס ובונה מבפנים כי כבר קדם לנו הכלל בזה שהאותיות של תורה ותפלה תולים באותיות שעסק בהם כל היום כולו וכמעשהו בחוץ כך מעשהו בפנים ומעתה תבין וה' נתן חכמה לשלמה כאשר דבר ירצה מי הוא הראוי לעלות במעלה המובחר להוציא דבור לפני אלהים בלתי שום טרחא והכנה ומקבת והגרזן לא ישמע בבית בהבנותו כמדובר למעלה כ"א מי שהוא שלם במדותיו אזי נותן לו הבורא ב"ה השפעת השכל תיכף ומיד כאשר מתחיל לדבר דבורים בתורה ותפלה ובא הכתוב לפרש מה הגורם ככה כי היה שלום בין חירם ובין שלמה ויכרתו ברית שניהם היינו לצד שכנגדו העומד על אם הדרכים להזדווג לו כמדובר ולהיות שהוא שלם במדותיו וכחו יפה לא שלא נטה אחריו ח"ו ואדרבא עובד את הבורא ב"ה גם עם היצר הרע וע"ד מאמרם ז"ל ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו וזה וזה גורם לתוספת עבודתו ומעלה גם משם אותיות התורה ונ"ק המלובשים בקומת הסט"א ואחר כך בבואו אל הקודש פנימה לבנות צרופי אותיות ותיבות של תורה ותפלה אין לו שום מחשבות זרות וזהו ויצו המלך ויסיעו

אבנים גדולות אבנים יקרות מורה על אותיות גדולות של תורה ותפלה וזהו ליסד הבית אבני גזית כלומר הכל תולה במעשהו בחוץ כאשר מסתת את האבנים כנשמע מתיבת גזית שמסתתן מבחוץ ומכניס ובונה מבפנים ולזה אומר הכתוב כי מגרעות נתן לבית סביב חוצה לבלתי אחוז בקירות הבית הוא הדבר אשר דברתי החיוב המוטל על איש השלם במדותיו ליתן מגרעות לדבורים המכונים בשם בתים במעשהו בחוץ לשמור פיו ולשונו ולבו נכון עמו אפילו בדבר איש לרעהו מעניני הגשמים לדבר בתחתון ופנימיות מחשבתו דבוק לרוממות אלהותו ית' לבל ישליך אותיותיו לקליפות לעשות צרופים לא טובים וימנע אח"כ מלהוציא דבורים וצרופים טובים וזהו כי מגרעות נתן לבית היינו בחי' תיבותיו סביב חוצה אפילו בעוסקו בחיצוניות היה מגור מסביב לבלתי אחוז שום מגע נכרי ומחשבות חוץ בקירות הבית כלומר בקירות לבו בהוציאו התיבה וכלפי דברינו הנאמרים מוסב המקרא לפניו בימי שלמה ולאחריו עד ביאת הגואל יכול המשכיל ליתן התעוררות לנפשו לדעת איך לבנות הבית של תורה ותפלה שזהו עיקר עבודה שבלב באופן המבואר וגם לבנות מלא קומתו לקשוט מדותיו לדחות מעליו מדות הפכיים כ"א לטהר ולקדש מראש ועד עקב עם פרטי איבריו וחושיו הכל אל התורה והעבודה להשראת אלהות כי משכן ה' בני ישראל המה כמדובר למעלה בענין עם תכונת איבריהם המורים על אורות עליונים כנודע להמבין בספרים מול דברינו בא הרמז בתורה אזהרה לאדם לדעת במה יעשה ישראל את במי' מלא קומתו משכן ה' להשראת אלהות מראש עד עקב לזה רומז הכתוב ואת המשכן תעשה עשר יריעות כלומר בעשר יריעות המורה עשרה מדרגות ועשרת דברות התורה בזה נאוה לך לעשות משכן להיות שוכן אצלך מראש עד עקב ואם אמר יאמר איך יתכן לו לאדם אשר בעפר יסודו מורכב מד' יסודות ארמ"ע לחפש בגנזי המלך מלכי המלכים להשתמש בעשרה מדרגות הקדושים שעמהם בנה כל העולמות מראש עד סוף ומי יכול לעמוד על סודם לדעת מהות ערכם וטיבם לזה גמר אומר הכתוב היריעה ה' אחת ירצה להורות ה אחת כינוי לשכינה ה' אחרונה מדה אחת לכל היריעות והיא דמות דכל דמיונות נתחזיין בה ואמצעות התלבשות השכינה יתכן לו לאדם ללמוד סתום מן המפורש כמבואר בפתיחת הענין ויקחו לי תרומה לי לשמי ודוק:

תצוה

ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד
לבוא לביאור נשים לב למאמר נעים זמירות ישראל בלבי צפנתי אמרתך למען לא אחטא

לך כי כבר נודע שברית המעור וברית הלשון המה מכוונים אם האדם אינו נשמר עם ברית הלשון לעצור במילין גורם חטא לעצמו ג"כ ח"ו בברית המעור וע"כ מה מאוד צריך האדם לכפול שמירת פיו ולשונו מלהוציא דבור לפני אלקים ואפילו באומר תורה ומוסר לעמו יתבונן בשכלו אם ישמעו העם בדברו עמם ויקחו מוסר להטיב לכת בדרכי יושר מה טוב חלקו אמנם אם לא ישמעו ולא יבינו מוסר לא לקחו נמצא יראה ורעד יבא בו המוציא דיבה ללא יועיל ויהי אך למחסור כמה וכמה דברים ומוסר לא לקחו ומי שהוא חכם הכולל ומתבונן על דרכיו מקיים בעצמו האי קרא ובבוא משה אל אהל מועד וישמע את הקול מדבר אליו ויתבאר לנו במ"א פירושו שהדבור אפשר לכנותו בשם אהל מועד המורה עת וזמן לפעמים מדבר ולפעמים לא לאפוקי המחשבה מחשבה תמיד בלי הפסק ואיתא שכינה מדברת מתוך גרונו של משה כלומר מי שיש בו מדעת קונו נקרא משה וכל פרטי דבוריו המה דבורי השכינה מדברת מתוך גרונו ורומז הכתוב ובבא משה הוא בחי' הדעת של המזהיר ומצוה בטוב להנלוים אליו באמת אל מועד כנוי לבחי' הדבור לדבר דברי תורה ומוסר וישמע את הקול מדבר אליו ירצה הוא בעצמו שומע ג"כ קולו כאלו הוא מדבר אליו בעצמו לקיים דבורים אלה והפעולה המגיע מזה הגם שלא ישמעו ולא יבינו את דבריו עכ"ז איננו נותן גרעון בדבורים שמוציא מפיו ללא יועיל כי עכ"פ תועלתו אינו נאבד כיון שהקול מגיע אליו כאלו הוא מדבר לעצמו ומיסר א"פ וממילא אם נזהר בזה אינו יכול לבא לידי חטא ח"ו כהוצאת דיבה ואפשר לרמוז בדברי דוד המע"ה בלבי צפנתי אמרתך כלומר הדבורים של חכמה ומוסר שאמרתי בפני המון צפנתי אותם בלבי לתועלת עצמי לעבודת הבורא ב"ה כנאמר וישמע את הקול מדבר אליו והתועלת למען לא אחטא לך משמעו לשון חסרון שלא אגרום חסרון בדבורים של תורה ומוסר באם שאדבר והמה לא יבינו ומוסר לא יקחו ואהיה אך למחסור באותיותך ח"ו וכל החוטא בברית הלשון יבא אח"כ ח"ו לחטא ברית המעור כנזכר והנה אלה הדברים נאמר ג"כ על ש"ץ כשעומד להתפלל מה מאד צריך להיות זהיר וזריז בדבריו אשר נודע שהש"ץ הוא בסוד צדיק יסוד עולם המשפיע לשכינה כללות תפלות הצבור ומבשרי אחזה אלוה בעת הזווג יסוד הוא בחינת המעביר כללות האיברים אשר כללותם משפיעים דרך בו אל הנוק' וגם שכבר כלה ונפסק הורדת השפעה מכלליות הקצוות עכ"ז בבחינת יסוד עדיין לא נפסק ועוד הוא המשפיע והוא דומה לכלי משפך הרחב למעלה והולך ומתקצר למטה בנקב התחתון ועינינו הרואות אף שלמעלה במקום הרחב המשקה כבר כלה ופסק ועכ"ז בנקב הקטן שלמטה עדיין יש כנסיה של משקה המנטפת טפים טפים זעיר שם זעיר שם עד גמר נטיפתם ומזה יקח לעצמו העובר לפני התיבה

להיות ש"ץ רמיזא דחכמתא לדעת אופן התנהגו עם הצבור והגם שרשימה של הצבור כבר כלה ונפסקת עכ"ז יתאמץ במעוז מוחותיו בחזקה בהתעוררות גדול להשפיע אל השכינה כללות תפלתן של הצבור ושמעתי בשם **הבעש"ט** זלה"ה היה אומר עבירה גדולה ביד הציבור כשהש"ץ אינו מאריך בניגונים ורוצה לסיים איזה ענין מהתפלה והם מאריכים בתפלתם ומעכבים על ידו מלהשפיע ואם ימתין עד כלותם ויסיימו הצבור בתפלתם בין כך ובין כך יחלוש המוחין אצלו ולא יהיה לו אח"כ מוחין חזקים להשפיע אל השכינה וא"כ מה מאוד צריכין הצבור להזהר ולהשמר שלא יגרומו ככה ח"ו ויאבדו טובה הרבה וכיון שכן ראה גם ראה אשר מלאכה גדולה ועובדא כבדה היא בין שניהם הש"ץ עם הצבור לדעת יתנהגו בענייני התפלה וביד הש"ץ ביותר ומלבד דברים הנאמרים באמת יש עוד דברים בגו שצריך הש"ץ לשום נגד פניו ולבו נכון עמו ליזהר בהם וזכרתי מזה למעלה בפרשת נח מה שאמר הקב"ה לנח היותו צדיק בדורו ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל וכו' והיה לך ולהם לאכלה עי"ש באורך והנשמע משם שצריך האדם ליקח לעצמו בחי' התעוררות בעבודת הבורא ב"ה מכל דבר בעולם מד' מדרגיות דצח"פ ובעשות ככה גורם יחודים למעלה שמשלים רצון הבורא ב"ה שבשביל זאת הכוונה נתפשטו אורות עליונים בהנבראים בכדי שאיש המשכיל יקח לעצמו רמיזא דחכמתא וישיג משם עולמות עליונים כמאמר אליהו בריש התקונים ע"ש וגם נתבאר לנו למעלה מאמרם ז"ל שנתעוררו ע"פ את אלקים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה ומשמעות לצוות לשון צווי ואזהרה לומר כל פרטי הנבראים כל עצמם לא נבראו בעולמו אלא לצוות לאיש המשכיל לדעת מה יעשה ואיך יעבוד את הבורא ב"ה היינו בזה האופן אם רואה בזולתו איזה בחי' אהבה או יראה אפי' מפחותי הערך צרכיותיו הגשמיות ירגיש שלא דבר רק הוא שהקרה לפניו לראות ככה בודאי לא לחנם כ"א ליתן דעתו ונפשו לתועלת עבודת הבורא היינו לצוותו להזהירו בטוב לאהבה ולירא את שמו יתברך כי אם האדם הזה רודף אחרי דבר שטות באהבה עזה ועושה כמה חריצות וזריזות לאהבתו הגשמיות ממשאו ומתנו וכדומה מתענוגי בני אדם מדבר הרשות ופשיטא מאהבה רעה ח"ו אשר האהבה גברה אצלו כ"כ עד שאינו מרגיש בשום דבר בעולם למונעו ולהפרידו וכן יש לו בחי' יראה ג"כ שלא יאבד בחי' מו"מ בהתגלות סודו לזולתו א"כ למה לא יתכסה האדם המשכיל מלא בושה וכלימה שנעדר ממנו עיקר האהבה והיראה לאהוב את בוראו תענוג כל התענוגים וממנו נמשכים פרטי התענוגים למדריגות התחתונים וכן בענין היראה יתחזק בעצמו בחי' היראה ממנו יתברך ג"כ שלא יאבד אהבת הבורא ועתה תחזה בין והבן איך שיכול איש המשכיל ליקח לעצמו רמיזא

דחכמתא ובחי' התעוררות מכל דבר בעולם ופרטי הברואים וזהו כל העולם לא נברא כ"א לצוות לזה בחי' עבודה ומכח זה נותן בהם שפע וברכה עליונה כי הוא מעלה כל הנבראים לשורשם ומושך במחשבתו הטהורה שפע וברכה בהם וזהו והיה לך ולהם לאכלה והנה הש"ץ צריך לחבר א"ע עם כל האנשים העומדים בבית המדרש ולדעת בחי' צרופיהם והיינו שיהא לו זאת ההשגה להבין מכל אחד ואחד לערך בחינתו שרוצה לעשות צרופים בתורה ותפלה ומגמת נפשו בעבודת אלהים והוא הש"ץ יקח לעצמו בחי' איך להתפלל ולהעלות צרופיהם וגם כשמתבונן בהעומדים שם שיש מהם איזה איש שאינו יכול לחזק א"ע ולהפוך צרופים מה שפעל ועשה תחלה בעוסקו בחיצונית החיוב מוטל עליו שהוא יעלה בחינת צרופו כי הוא שליח וחזקה שליח עושה שליחותו להעלות כללות צרופים ע"י מה שהוא בוחן בדעתו איך ליקח בחי' התעוררות באמצעות הצבור להתפלל מיל דברינו אפשר לרמוז בכתוב:

ואת"ה צרוף זה מורה על ענין התפלה והיינו ואתה כלומר כשאתה רוצה לעשות המשכות אותיות מחכמה לבינה באמצעות הקול לה' מוצאות הפה כי אות ו' מורה המשכות שתי אותיות: א"ת מורים כלליות האל"ף בי"ת מאו"ת ואות ה מרמז לה' מוצאות הפה נשמע מזה כשרוצה לעבור לפני התיבה להוציא דבור לפני אלקים ונעשה ונצטרף צרוף ואת"ה כאמור ורומז הכתוב ללמוד לאדם דעת בענייני התפלה ליהנות עצה היעוצה ואת"ה כשאתה מתפלל ראשית דבר תצוה את בני ישראל משמעו לשון צוותא תחבר את עצמך עם כללות כל בני ישראל וביותר עם אותן האנשים העומדים עמך בבית הכנסת באופן המדובר והפעולה ויקחו אליך שמן זית זך המובן מכאן ע"ד דאיתא בזוהר צדיק כתית כתיתן לאינון זיתים לאפקי משחא כו' והכוונה האותיות נק' זתים ושמן כנוי לחכמה והנה ידוע זך רומז לכ"ב אותיות הא"ב ונוסף ה' אותיות מנצפ"ך עולה ז"ך ירצה בעשותך באופן המבואר התועלת המגיע המה יגרמו לך אותיות נאים ובהירים לדבר לפני בורא עולם כי הן המה הגורמים ככה וזהו ויקחו אליך שהם יקחו אליך שמן הכנוי לחכמה להוציא דבור בצרופים טובים ואותיות מלאים כל טוב מחכמה עליונה וזהו שמ"ן זית זך כתית כדברי הזוהר צדיק כתית כתיתן לאינון זתים המה האותיות שעולים במנין זך:

למאור מובן ענייננו מדברי הזוהר שדרש יש שני בחי' המאור למאור ע"ש עומק ענייננו והנראה לענינינו כי הנה מלת המאור רומז לחכמה עלאה המאירה תמיד מעצמה בלי הפסק ומלת למאור רומז לחכמה תתאה היינו אורות עליונים ואותיות התורה המלובשים במדריגות התחתונים בכדי שאיש התמים במעשיו יכניס הארה בהם וזהו

למאור שחזר אור באותן הנצוצין וכבר זכרנו למעלה פ"ה חכמות בחוץ תרונה לשון רבים היינו חכמה עלאה וחכמה תתאה כשהמשכיל מקשר ומחבר אותם אפי' בחיצונים המה מדרגות הגשמיות והנמוכים מכניס גם לשם החכמה והמדע גורם רנה לנצוצין הקדושים המלובשים לשם שהם איברי השכינה כמו שכבר קדם זכרו למעלה באורך וזהו ויקחו אליך שמן המורה על החכמה זית זך כתית שתהא לך שכל חזק לברור ולהעלות האותיות המלובשים במדרגת התחתונים המרומז בתיבת למאור וכל הנ"ל נאמר על בחי' הש"ץ כי הוא בסוד צדיק הכתית כתיתן באינון זיתים המורה על אותיות להעלותם לשורשם ולמרום שבתם:

או יאמר **ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך וגו'** נאמר על בעל תורה המזהיר ומצוה בטוב להורות דרכי יושר ואם אמר יאמר למה לו לצאת מן המחשבה לדבור הלא טוב לו אז מעתה להיות יושב בסוד המחשבה ולחשוב מרוממות עוצם יכולתו ית' וליחד יחודים לאפוקי בצאתו מפנימיות מחשבתו חוצה אל בחי' הדבור נעדר ממנו כל הנ"ל כיון שפונה א"ע עם המחשבה אל הדבור וממילא נפסקת מחשבתו הקדושה ממעלותה הקדומה אמנם כבר דברנו וזכרנו עצה ע"ז עיין בפ' ויצא יעקב מבאר שבע והמובן משם אשר לפעמים מגיע לו תועלת גדול באמצעות צאתו מבחי' המחשבה אל הדבור להיות שנתהוה ונצטרף צרוף שם הוי"ה ב"ה וב"ש באופן שנתבאר שם כי מתחלת התעוררות עביד תנועה ונאצלה קדמת המחשבה ממקומה נתהוה אות י' משם הקדוש ואח"כ מתבונן בבינתו בזאת המחשבה והמשכת הבינה קיום מן החכמה וזה נקרא ה מוצאות הבינה ה' ראשונה משם הקדוש ואח"כ מתלבשים ב' אותיות אלו בהמשכות הקול המורה אות ו משם הקדוש ואח"כ באים ה' מוצאות הפה ומחתחים את הקול ונשמע הדבור וממילא נעשה ונצטרף שם גדול וקדוש הוי"ה ב"ה ואין לך תועלת גדול מזה בעשות ככה כי זה כל האדם נוסף ע"ז תועלת המגיע בצאתו מבחי' מחשבה לדבור כי כ"ז שהוא בסוד המחשבה אינו יכול לקבל עוד תוספת חכמה כיון שהמחשבה ראשונה עדיין לא נתגלה מכח לפועל משא"כ כשהוא מגלה מחשבתו הקדומה לחוץ ומוציאה מכח לפועל אזי נובעת חכמה אחרת ונתוספת לו עוד מחשבות קדושות בתוספת מרובה נפלאים ורמים בעומק ההשגה כאשר יתבאר לנו אי"ה במ"א מול דברינו הנ"ל בא הרמז בתורה ואתה תצוה את בני ישראל ירצה אפי' אתה גדול בתורה גדול בחכמה מצוה עליך לצוות ולהזהיר בטוב וזהו תצוה את בני ישראל את הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון ואל תאמר הלא טוב לך להיות בתדירי בסוד המחשבה מרוממותו וגדולתו ית' מה לי לצאת ממחשבה כזו אל בחי' הדבור עכ"ז מזהירו הכתוב

לצוות את בני את בני ישראל אל התורה והעבודה וישמע את הקול מדבר אליו ג"כ לבחי' עצמו שיגיע לו תועלת לבחינתו כמבואר בפתיחת דברינו והפעולה ויקחו אליך שמן זית זך כלו' עם הנלוים אליך יקחו אליך שמן המורה חכמה ויגרמו לך יתרון שאת ויתרון אור במה שאתה מגלה מחשבתך חוצה מכח אל הפועל כי באמצעות זה יגיע לך תוספת חכמה ועומק השגה עוד יותר ויותר והיוצא לנו מכל הנזכר הרואה יראה ויקח מוסר ובפרט מה מאוד ראוי להיות הש"ץ או. המוכיח בשער להסתכל בעין השכל על דבוריו וענין עבודתו עד היכן הדברים מגיעין וביותר הש"ץ בשים לב שהוא צריך לקבץ תחלה אצלו בחי' צרופיהם של כללות הצבור והוא בחי' המעבר אשר דרך בו עוברים כל אלו הצירופים וא"כ איך לא ייראו ויפחד וחיל ורעדה יאחזנו טרם יעבור לפני התיבה יפלס במאזני שכלו אם הוא ראוי לכל הנזכר ואם כחו יפה לעוז במעוז שכלו ועוצם השגתו לדעת פרטי הצירופים כמדובר וחבירי ר' מיכל ע"ה אמר בדרך הלצה וישכם אברהם בבוקר אל המקום אשר עמד שם ואמר על אותן האנשים אשר תשוקתם להיות מתפללים תמיד בפני העמוד ותיכף שעוררים משנתם משכימים לפני העמוד ובוש לא יבושו והכלם לא ידעו בהאיך אנפין יקום קדם מלכא וזהו וישכם אברהם בבוקר אל המקום אשר עמוד שם עמוד התפלה והנה א"א ע"ה הוא היה התגלות ראשון שגילה ופרסם מדה"ח בעולם וכבר נודע ומפורסם שמדה"ח נקרא בוקר כמ"ש הבוקר אור והאנשים וגו' וזהו וישכם אברהם בבוקר ירצה להעיד צדקות הצדיק שהשכים והקדים לגלות אותו בוקר בעולם להאחז ולהיות מרכבה מדת החסד ולכן מצינו לרז"ל שאמרו אברהם אבינו תקן תפלת שחרית שאז בבוקר בחינתו מדת החסד אתער בעלמא מא ואצלו בודאי שייך שפיר וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמוד התפלה תפלת שחרית לתקנה בזמן בוקרו ודוק:

באופן אחר **ואתה תצוה את בני ישראל** הגם שלכאורה יראה הרואה שהכל עולה בקנה אחד עכ"ז אי אפשר למדרש בלא חידוש והנה כלפי דברים הנאמרים למעלה אשר בכאן מוסר השכל לשתי אלה הש"ץ וגם המוכיח בשער ומזהיר ומצוה בטוב היותם גם שניהם בחינה אתת צדיק יסוד עולם ועניניהם כמו כלי המשפך כמדובר בפתיחת דברינו והש"ץ הוא המעבר של כללות התפלות של הצבור שעוברים דרך פתחו אשר פותח שער עם בחינת תפלתו ואם כן בודאי מהראוי להיות פחד ורעד בהסתכלו מי ומי ההולכים לבית המדרש להיות שליח עושה שליחותו ופן אולי יסכימו להעלות תפלתם ובחי' צרופיהם דרך פתחו קטן הערך ואיך ירכין א"ע הגדול ורחב הדעת וממילא פתחו ג"כ גדולה לעבור דרך פתחו הקטן ללא יועיל אמנם מהראוי להתבונן ולהשכיל

לדעת טרם עומדו לפני התיבה אם כחו יפה להקיף עם בחינת דעתו פרטי הצרופים של כללות הצבור ורוצים להתקשר אתו להיות הוא המשפיע צרופיהם לשכינה וזה עיקר היחוד ע"ד הזוהר שכיבה בכל אתר לאעלאה בה ציורא דכל כ"ב אתוון והש"ץ הוא בחינת היסוד מדת המשפיע וגם החיוב מוטל עליו להתבונן במדותיו והתנהגו בעניני התפלה אם תתקבל על דעת הצבור ומצינו בספרים שהאדם צריך ליקח לעצמו התעוררות ודביקות בעת התפלה כאשר התנהגותו בעת זווגו הגשמי והתנהגות מדותיו שם ממש ככה יתנהג את עצמו עם בחי' תפלתו להראות מדותיו לפני הבורא ברוך הוא לעובדו עמהם באמת כאשר הוא משמש עם המדות לצרכיותיו הגשמים וזה כלל גדול איזה מדה הגוברת אצלו יותר משאר מדות משמש עמה ביותר ואיתא במשנה דמדות מקום שהיה רוב מדתו שם היה רוב תשמישו ונראה לרמוז בדבריהם את דברינו הנ"ל ולהבינך עוד ע"ד משל פוק חזי מה עמא דבר לגנב מורגל בפי הבריות לקרותו רק שם גנב לבד וכן לנואף קורין ג"כ נואף לבד ובאמת עינינו רואים רובן הרשעים כיון שיצאו מהכלל כולם יצאו ולא זרו מתאותם לכפור בכל התורה כולה ורצוח ונאוף וגנב ונשבע לשקר ואוכל טריפות ונבילות וכל מדות המגונות יש בהם בכל או"א מהם וא"כ מהראוי להחליף בשמותם לפעמים גנב ולפעמים נואף ולפעמים שקרן וכדומה משמות המגונות אשר כללותם ישנם בו אמנם לא כן הוא כי במדה מגונה שמשמש עמה ביותר קונה שם לעצמו לערכה להיות מדה מגונה זו גוברת אצלו בתדירי יותר משאר מדות וכולם כלולה בה וגנבה היא הגוברת לכן נקרא בשם גנב וכדומה מי שהניאוף גוברת אצלו נקרא בשם נואף הגם שמלא שכולם עכ"ז קנה לעצמו שם נואף להיות רוב תשמישו בזאת המדה וכמוהו הענין במדות הקדושות ומעלות הצדיקים הנקובים ברבוי תואר שמותם יש שנקרא צדיק ויש נקרא חסיד ועניו ובטחון וכדומה מעלות מעלות יש בכנוי שמות הצדיקים לערך עובדותיהם ובודאי מי שהוא שלם ותמים באחת ממדות הטובות אשר קנה שם טוב לעצמו לקרותו לערכה מסתמא שמא כודאי קישט גם כן פרטי מדותיו להיות שלם וזך בהם עכ"ז עיקר מדה הגוברת אצלו קנה שם טוב לעצמו לקרותו עמה כל ימי חייו ושארית המדות טובות נכללים בה ובאמת עסקו בכל המדות טובות אמנם אחת מהנה תשמישו ביותר וקנה שם טוב לעולם וזהו הנרמז במשנה מקום שהיה רוב מדתו כלומר שגוברת אצלו המדה ברוב יותר על זולת המדות שם היה רוב תשמישו להשתמש עמה על הרוב בפרטי עובדותיו הגם שעובד את עבודת הבורא ב"ה ג"כ עם שאר מדות הקדושים עכ"ז הם כלולים במדה זאת כי כבר נודע כללות המדות כללותם אחת באחת כגון חסד שבחסד גבורה שבחסד ת"ת שבחסד וכמוהו

הענין מראש עד סוף והנשמע מכל הנ"ל איזה מדה הגוברת אצלו ביותר תשמישו עמה ביותר וכמ"כ מתנהג א"ע באמצעות תפלתו ותורתו ולהבינך עוד את הענין אתה תראה בנוהג שבעולם הפרש של תנועות בני אדם בבואם לבקש דבר מזולתם להטיבם כפי הצורך משתנים בתנועות יש שמנענע בראשו ומעקם פניו להראות דרך תחנונים כעני בפתח ויש מראה תחנוניו בהרמת יד ובתנועות גופו וכל אבריו משים בשעת התחננו עד שכמעט כל הרגשת איבריו נכללים אז בתנועה שמראה בהתחננו במדת הרחמנות בכדי לעורר רחמנות לזולתו השואל מאתו למלאות רצונו ועושה התפעלות כזה בכדי לעורר מדת הרחמנות באיש השואל מאתו ג"כ מדת הרחמנות שמראה בעצמו לרחם עליו להטיב ולכן לרוב תשוקתו לסבת מבוקשו משים כל מגמת נפשו בתנועות איבריו אם בראש או ביד או ברגל בתנועות מלא קומתו בכללות האיברים יחד והנה אפילו בשאילת צרכיו הגשמים מבני אדם כמותם יש ג"כ חלוקי דעות ואין דעתן דומה זה לזה ומי שדעתי זכה עליו ונקיה אפילו בהקרה לו לפעמים לשאול ולבקש טובות חבירו אינו נותן גרעון בבחי' עצמו לשים מגמתו במלא קומתו להראות בהתחננו כ"א בחי' דבור של רחמנות בלתי שום תנועה ועקימת שפתיו עושה רושם לעורר מדת הרחמנות באיש השואל מאתו ג"כ מדת הרחמנות שמראה בעצמו לרחם עליו להטיב ולכן לרוב תשוקתו לסבת מבוקשו משים כל מגמת נפשו בתנועות איבריו אם בראש או ביד או ברגל בתנועות מלא קומתו בכללות האיברים יחד והנה אפילו בשאילת צרכיו הגשמים מבני אדם כמותם יש ג"כ חלוקי דעות ואין דעתן דומה זה לזה ומי שדעתו זכה עליו ונקיה אפילו בהקרה לו לפעמים לשאול ולבקש טובות חבירו אינו נותן גרעון בבחי' עצמו לשים מגמתו במלא קומתו להראות בהתחננו כ"א בחי' דבור של רחמנות בלתי שום תנועה ועקימת שפתיו עושה רושם לעורר מדת הרחמנות בזולתו ולגודל זכות ונקיות דעתו לא ניכר בתנועותיו להעומדים רחוק ממנו להרגיש בתנועות איבריו ששואל ומבקש טובת הנאה לעצמו מחבריו לאפוקי גווני האנשים הראשונים שמשימים נפשם בכפם ובפרטי איבריהם אזי ניכרים הם בתחנוניהם אפילו להעומדים רחוק כמלא עין נכרים הם בתנועותם ששואלים טובת הנאה לעצמם ומרבים בתחנונים והנה הרואה יראה וישכיל לדעת שהכל תולה בהתגברות מדותיו של אדם כמו שהוא מתנהג א"ע עם המדות לכוון אותם לדבק במדות הקב"ה שברא עמהם את עולמו כמו דאיתא בספר יצירה עשר ספירות בלימה וכו' וודאי בכוון מדותיו להיות שוים בקדושה ובטהרה כאשר מדות הקב"ה שברא עמהם את העולם בודאי המה במדה ובמשקל לא מעט ולא יותר כ"א בפלס מאזנים כידוע למביני מדע ומזה יקח המשכיל מוסר השכל איך

להתנהג א"ע עם פרטי מדותיו לדבק במדות הקב"ה ולא להראות בעצמו אפילו בהחחננו מדות מגונות יותר לערך תגבורת הרחמנות. או הנצחון וכדומה שארית המדות אשר הטביע בהאדם לעבוד בהם את הבורא ב"ה והנה כלפי דברינו הנאמרים מצד הסברא מהראוי להיות אשר חרד יחרד וירתע ויזדעזע מי שרוצה לעבור לפני התיבה להיות שליח צבור וממילא צריך להראות תגבורת מדותיו שמשמש בהם לצרכיותיו להראות אותם עתה בשעת התפלה להשתמש עמהם קדושה לפני האדון ה' ומאד יתבונן ויסתכל על בחי' מדותיו והתנהגו עמהם בעת זווגו איזו מדה גוברת אצלו אז ביותר וממילא מראה עתה בתוך תפילתו ולפעמים היא מגונה לדעת הצבור נקיי הדעת ושכלם בהיר וזך בעת זווגם ממילא תנועות איבריהם בשעת התפלה הולכות ע"ד תנועתם ורוב מדותם בהשתמשם בגשמיות יאה ונאה לאפוקי אותן שאין דעתם מיושבת כראוי ובהראות מדותיהם והתנהגם עמהם בענייני הגשמיים עתה בשעת התפלה בודאי אינו מתקבל על לוח לבם של הצבור ועל כן טוב טוב לו שאל יכנס לבית המדרש בין החכמים להיות ש"ץ כי החכם עיניו בראשו לדעת נסתריו ומצפוינו בהראות התגברות מדותיו כנזכר ושומר נפשו ירחק מהם כמלא עיניו והלואי שיהיה לו מורא שמים כמורא בשר ודם הרואה ומביט ומשגיח בחדרי לב וה' יודע מחשבות אדם כי המה הבל ובהאיך אנפין יקום קדם מלכא להיות ש"ץ ולהעלות תפלתם דרך פתחו מעט הכמות ודומה לזה מצינו בחז"ל בחד תלמיד שרצה לראות התנהגות רבו בעת זווגו ואמר לו פוק דלאו אורח ארעא בהכי ואותו תלמיד רצה להתלמד איך לנהוג א"ע בעת התפלה כמדובר ולזה אמר לו פוק דלאו אורח ארעא כי כל אדם צריך להסתכל על בחי' עצמו והתנהגותו בעת זווגו איזה מדה הגוברת אצלו יכנס לקדושה בגשתו אל הקודש פנימה אל התפלה לערך בחינתה ולא כבחינת זולתו ודוק בזה כי זאת תורת האדם וכלל גדול בעבודה ונחזור לענין אשר מאוד צריך הש"ץ להתבונן תחלה דעת עצמו ואח"כ להבין ולהשכיל כללי חלקי דעות הצבור אם כחו יפה להיות כלי קיבול ומשפך להעביר דרך פתחו את בחי' צרופיהם וזהו ואתה תצוה את בני ישראל וכבר רמזנו שתיבת צרוף ואתה מורה על תפלה כמבואר בלתי אפשרי לך להתקבל על לוח לבם של כללות הצבור כ"א בהקדם לך תנאי להתבונן במעוז שכלך אם כחך יפה להקיף בהתפשטות דעתך את כללות דעתן שאין דומה זה לזה ויתכן לך באמת להעלות צרופיהם דרך פתחך וגם מי שרוצה להזהיר ולצות בטוב לסור למשמעתו אי אפשר לו שיסורו כולם למשמעתו כ"א בהקדם לו תנאי המבואר להיות ביתו וצרופו שעושה בתורה להיות בית ועד לחכמים כמבואר לנו במקום אחר ענין זה והיינו שהתיבה והבית שבונה צרוף בתוכה תהא גדולה הכמות שכל או"א מישראל

יכול להמציא מרגוע לנפשו בענייני עבודת הבורא כל אחד לערך בחינתו והשגתו ולכן צריך להקיף תחלה עם דעתו הרחב כללות דעותם להנהיגם ולהבינם דרך המלך אשר ילכון בה ואת המעשה אשר יעשון ואם כחו יפה לעשות כן אזי תועלתו גדולה ומובחרת לעלות במעלה הגדולה בתוספת מרובה מבראשונה וזהו ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור וכבר פירשנו שיעור אלה הדברים בפתיחת הענין ואם דבורי תורה ומוסר כאלה פעולתו גדולה ונאה לו ולכל העולם יכול להכניס בקרב לבם לדעת כל אנשי מעשהו לדבק במדותיו. ית' הקדושים ודבורו עושה רושם כאש בוערת וגם בדבורים כאלה גורם המשכת השפע ברכה עליונה מרום המעלות עד מדריגה התחתונה מרפואה פרנסה וכל צרכי בני ישראל המרובים כי הכל תולה בדעת המשכיל ובדעת חדרים ימלאון כל הון יקר כי עיקר התחלקות אשר בעוה"ז הכל נמשך מהבנין למטה וכשמכניסים הדעת בהתחלקות המדות הכל נמחק והנה מי האיש שיתכן לו לגרום ככה מי שחננו אלקים בבינה יתירה ויש לו התפשטות הדעת להקיף עם שכלו בחי' חלק הצירופים עם הנלוים אליו כי הוא בחי' הדעת והם מדותיו ובהיות שמעלה המדות לדעת ממילא נמשך כל טוב והכל נמתק בשורש וגם אל בחי' הצי"ע יש יתרון אור שנתוסף ונתרבה אצלו העבודה מה שהיה תחלה בבחינת כלליות ואז אין העבודה בשלימות ועתה כשהוא מכניס א"ע אל בחי' צירופיהם הפרטים תועלתו גדולה ועובד את הבורא בבחי' פרטיות ערך צירופם וזהו ויקחו אליך שמן זית זך ר"ל שיקחו וילמדו לך שנתוסף עצות וחכמות הכינוי לשמן כתית למאור וכבר זכרנו מה דאיתא בזוהר שיש ב' בחי' שמן המאור ושמן למאור ונתבאר לנו כבר ההפרש וזהו למאור להאיר התפשטות אור במדריגות התחתונים להעלות נר כי הנה התורה בכלל נארגת ממצות עשה ול"ת כידוע וכללות המצות נקראים נ"ר על שם הכתוב נר מצוה ותורה אור וכלליות חלקי המצות תלויים בבחינת ערך חלקי צירופיהם של כל או"א מישראל בפרוטרוט הנוגע לאחיזת נשמתו באותיות התורה וחכם הכולל המזהיר ומצוה בטוב שיש לו התפשטות הדעת להעלות בחי' צירופיהם אל הבורא יתברך לעוצם הכרתו והשגתו השכל נותן מה שהיו בחינת מצות מחולקים לערך חלקי דעות ישראל מעלה ומגביה הכל אל השורש ואז יש להם לכללות המצוה ג"כ עלייה על ידו וזהו להעלות נר כלומר להעלות בחי' המצות התלוים בתורה ונשמתם של ישראל הנאחזים בה כינוי לשם נר מעלה הכל אל השורש והשם ברחמיו יאיר לנו להתהלך באור החיים ותורה אור ודוק:

בפסוק **וחשב אפודתו אשר עליו כמעשהו ממנו יהיה** נראה ע"ד דאיתא בזוהר ואברהם זקן בא בימים והמובן שמבחי' ימיו נעשו לו לבושין בעולם עליון וכן מכל מעשה המצוה

ותורה ותפלה שהאדם עושה ומסגל בעוה"ז לערך מלאכת מחשבות שחושב בפנימיות מחשבתו לדבק לבו ברוממות עוצם יכולתו ית' כמ"כ עושה לבושין לנשמתו לאפדו ולתקנו בקשוטין נאים ובהירים והשכל נותן כי בודאי אינו דומה מי שעושה המצוה בדחילו ורחימו ומעשה חושב לרמוז בעליון בעולמות עליונים אשר לכולם יש להם מקום מוצא באורות עליונים אזי הלבושין והקישוטין שמאפדין נשמתו ממעשה חושב ומחשבתו הטהורה והנקי' המה גדולי הערך רב בכמות מאירים ומזהירים מהעולם ועד העולם לא כן מי שמעשהו בלא חכמה ותבונה כי אם מצות אנשים מלומדה ומעשה אבות יעשו בנים בל דחילו ורחימו והתעוררות הנפש ידע נאמנה שרשימו לא ניכר למעלה אפס מעט מן המעט והכסיל הזה בחושך הולך ואין נוגה לו וערום ישוב שמה ערום בלא מצוה וערום בלי לבוש ממעשה חושב פנימיות מחשבתו ולזה באה התורה ללמוד לאדם מוסר השכל לדעת מה יעשה ישראל ומה יחשוב בעשות מצותיו לעשותה בהתעוררת והתלהבות אל וחשב אפודתו אשר עליו כלומר זאת יחשוב האדם תמיד לבושין וקישוטין אשר עליו למעלה בעולמות עליונים שמאפדין את נשמתו בבואם לעולם עליון הכל נעשה מעשה חושב פנימיות מחשבותיו בעת עשיות המצות וזהו ממנו כמעשהו יהי' כלומר ממנו ומעשהו דייקא שבו תלוי אם מעשהו בהם בדחילו ורחימו והתעוררות גדול ממילא נעשים לו לבושים יקרים ונאים מאירים ביתרון אור על זולתו שמעשהו בעשיות המצות רק מצות אנשים מלומדה הנה בחושבו כזאת בודאי יראה ורעד יבא בו ויאחז צדיק דרכו לעורר לבו בקרבו לאפוד נשמתו ביום אחריתו אז טוב לו ודוק:

בפסוק **ועשית את מעיל האפוד כליל תכלת והיה פי ראשו בתוכו שפה יהיה לפיו סביב מעשה אורג כפי תחרא יהיה לו לא יקרע** קודם נבוא לביאור נקדים מה דאיתא בגמרא ההוא דנחית קמיה דר' חנינא אמר האל הגדול הגבור והנורא והאדיר והאמיץ והעזוז האמיתי והיראוי והנכבד המתין לו עד דסיים כי סיים אמר ליה סיימתינהו לשבחא דמארך למה לך כולי האי השתא ומה הני תלתא הגדול הגבור והנורא אי לאו דאמרינהו משה רבינו באורייתא ואתו כנסת הגדולה ותקנינהו בתפלה אנן לא הוה אמרינן ואת שבחתיה כולי הא' משל וכו' כלל העולה מדבריהם כל עוד שאדם מרבה להוסיף בשבחים וסובר ומדמה בנפשו שכבר שבח כראוי ונכון את הבורא ב"ה אדרבה נותן גרעון בעבודת עצמו וכבוד רוממות גדלות אל מתמעט כי באמת אין שיעור וערך לרומם ולשבח כבוד יקר תפארת גדולתו יתברך א"ס וכמ"ש לך דומיה תהלה כלומר עיקר התהלה והודאה של אדם בהיותו בסוד אילמת עד שאין די לו להוציא דבור לפני אלהים

כל השבחים והודאות לעוצם הכרתו את גדלות ורוממות אלהותו ית' א"ם ואין תכלית והוא נורא תהלות וזה הגורמת לבלתי פוער פיו הרבה לשבח להרים קול פני נורא ודחיל והבושה יכסה פניו שלא להאריך במקום שראוי לקצר ע"כ יהיה דבריו מועטים שלא יהיה מוסיף וגורע לא כאשר עינינו רואות עתה בדור הזה רבים הם המתפרצים לא ידעו ולא יבינו בין ימינם לשמאלם ואומר לי נאה לשבח ולזמר לעמוד בפני התיבה ומאריכים בתפלתם יתן קולו קול עוז משפה ולחוץ ומלה בלשונם חוץ מלבבם וידע נאמנה שבהמה המה להם בלא דעת ידברו הוצאת דברים יתיר על השבח והודאה שטבעו חכמינו ז"ל כמאמרם אי לאו דאמרינהו משה רבינו באורייתא ואתו כנסת הגדולה ותקנינהו בתפלה אנן לא הוה אמרינן לא כן מי שהוא בר לבב וזכי הראות ויראת ה' נגד פניו תמיד משים עצמו אלם ובולם פיו לעוצם השגתו והכרתו החזקה גדלותו ורוממותו כל השבחים והודאות שבעולם אינם ספונים וחשובים נגד רוממות אלהות ומה לו להאריך במקום הראוי לקצר לבלתי נתון גרעון בחשיבות המלך כמשל הנזכר בגמרא ע"כ יהיו דבריו מועטים כ"א במה שהרשה מאנשי כנסת הגדולה והשאר נשאר אצלו שיריים ואינו מוציא דבור לפני אלהים בכדי שלא יגרע וכמאמרם כל המוסיף גורע נמצא מאיש חכם כזה מקבל הקב"ה יותר תענוג ממה שנשאר אצלו שיריים ודברי עתק לא יוציא מפיו מגודל המורא מנורא תהלות יתיר על המשבח שמדמה בנפשו ששבח לפניו וכראוי ובזה נראה לומר בדרך:

הלצה מה שאנו אומרים בכל יום בסדר ישתבח הבוחר בשירי זמרה מלך אל חי העולמים ולכאורה קשה כפל לשון שירה היינו זמרה ולכל הפחות אם המה שתי בחינות מהראוי לומר הבוחר בשירה ובזמרה ו' נוסף על השירה ולפי הנזכר יתפרש נכון זמרה כמשמעו ושירה משמעו לשון שירים כדברינו הנאמרים החכם אשר עיניו בראשו נשאר אצלו מן הזמרה שיריים מיראתו לדבר להוציא גדלות לנורא תהלות פן יגרע וזה אומנתו לבלום פיו ולעשות עצמו אלם ובאמת יראת ה' היא אוצרו וזה עצם תענוגו יתברך ובוחר בשירי זמרה זמרה היינו מה ששייר מהזמרה מיראתו מפניו יתברך יותר מהזמרה עצמה ועתה נחזור לענין ועשית את מעיל האפוד וכבר רמזנו למעלה וחשב אפודתו אשר עליו ממנו כמעשהו כן נעשה לבוש לאפוד נשמתו ועיקר תורת אדם לעשות לבושין ותקונין לשכינה ממעשה מצותיו ובפרט מתקוני תפלה שסדרו לנו אנשי כנסת הגדולה המה רק תקוני שכינה ובנין קומתה כמבואר לנו כמה פעמים העבודה צורך גבוה ולא צורך עצמו לזה רומז הכתוב עיקר עשיותך את מעיל האפוד כלומר עם מעיל האפוד לא לצורכך כ"א כולה לגבוה לבנות קומת השכינה בלבושין וקשוטין נאים וזהו כליל תכלת כנוי לשכינה

הנקרא תכלת כנודע ומלמדו הכתוב אופן היותר מועיל ובמה נאות לו להשלים את נפשו בשיר ושבח והיה נודע כל מקום שנאמר והיה לשון שמחה פי ראשו בתוכו כמדובר שישאר שיריים מפיו בתוכו מגודל היראה והבושה מרוממות אלהותו יתברך ועוד נוסף שפ"ה גימטריא שכינה יהיה לפיו סביב כלומר אל ישאל פרס מרבו לצורכי הגשמיים כ"א דבורי השכינה לזה ישים את רוחו ונפשו רחמים ותחנונים לפני המקום מקומו של עולם ודוד המלך ע"ה אומר בנעים זמירותיו. אל אלהים ה' דבר ויקרא ארץ והכוונה בתמיה מדבר לרבת בני ישראל בגשתם אל התורה והעבודה שבלב זו תפלה ומוציאים אותיות קדושות וצרופי שמות ואיך לא יעטו כמעיל בשתם לשאול אוכל לנפשם עם שמות קדושים וזהו אל אלהים ה' שלשה תוארים של שמותיו ית' כ"ז דבר באמצע תפלתו ויקרא ארץ רק ענייני ארציות וגשמיים לפרנסת אנשי ביתו ומאת ה' שכוח לוח לבו ולא באלה חפץ ה' להתפלל ולהוציא שמות וכנוים מן השפה עבור צרכיותיו ובאמת עיקר הכוונה בתקוני תפלה הכל עבור צורך גבוה ולא צורך עצמו וכזה יש לרמוז בכתובים הקודמות בענין:

ועשית חשן משפט מעשה חשב כמעשה אפוד וגו' ומלאת בו מלאת אבן וגו' משובצים זהב יהיו במלואותם והאבנים תהיינה על שמות בני ישראל וגו' כאן יש לרמוז ענין התפלה לדעת מה יעשה ישראל להתנהג בתפלות והעיקר להוציא דבור באותיות שלימות מקושרים לקדימת המחשבה בלי שום ערבות מחשבות זרות מהבלי הזמן וזה הרמז מה שכתוב אבני מלואים כי האותיות נקראים אבנים כידוע וצריך האדם למלאם הארה עליונה במחשבה טהורה להוציאם בדחילו ורחימו וזהו אבני מלואים כל טוב ובהעדר מחשבה טהורה ונקיה אזי ממלא את האותיות משטות מהבלי עולם ואפילו מדבר גבוה והוציא עתק מפיו מצרופי שמות המסודרים לפניו מסדר התפלה למה זה מחיר ביד כסיל ולב אין ומאומה אין בידו כי אותיות מלואים כזה אינן פורחים לעילא והנשמע בין כך ובין כך נקראים האותיות אבני מלואים אם רע ואם טוב כמדובר אמנם עיקר המכוון למלאת אותם במלוי מחשבה קדושה בשים אל הלב לדעת ולהבין שכל ענייני תקוני תפלה שלנו הם רק יחודים וצרופי שמות קדושים להכין אותה לבנות מלא קומתה לעשותה קומה נגד קומה כמשפט כנוי לז"א הנקרא משפט עש"ה צדק ומשפט מכון כסאך ועתה תחזה כוונת הפסוקים ועשית חשן משפט ובמה נאות לו לאדם לעשות ולגרום להכינה ולסעדה צדק נגד משפט היינו מעשה חושב כלומר עם המחשבה הטהורה מקדימת השכל כמעשה אפוד המבואר וחשב אפודתו אשר עליו ממנו הוא כמעשהו ממש ולהיות שכל עצמה של התפלה תולה בפנימיות מחשבות

אדם לאון הוא פונה עם מחשבתו אם לצורך גבוה או לצורך עצמו ולהרבות לו זהב וכסף וכדומה מצרכיותיו המרובים ככה ממלא האותיות שמוציא משפתיו במלוי זהב וכסף לזה מזהירו הכתוב להיות שהכל תולה במעשה חושב לכן ומלאת בו עם קדימת מחשבתך הטהורה מלאת אבן והתועלת גדולה עם כל מגמתך למלאת אבן המה האותיות רק עבור תיקון קומת השכינה לעשותה כמשפט אזי האותיות פורחים לעילא ולהיות שרובם כמו כולם פנו אל מדעתם וכל עצמם ומגמתם בתורה ותפלה ומעשה המצות אינו כ"א נשאול אוכל לנפשם ולמלאות די מחסורם בא הכתוב להוכיח על פניהם ומתמיה ואומר משבצות זהב במילואותם ירצה להתרעם אלה האנשים הצווחים ככלבא הב הב הכל עבור פרנסתם וצורך גשמיות ומאת ה' שכוח לוח לבם ומתרעם עד אנה בחשכה יתהלכו בעורון הגדול משבצות זהב הוא רק במלאותם כלומר כל מאמצי כחם ומגמתם בקרב לבם להכניס מלוי זהב וכסף בהאותיות וצרופי שמות באמצע תפלתם כנזכר לעיל אל אלהים ה' דיבר ג' שמות כאלו דיבר ועכ"ז ויקרא עמהם ארץ והאמת אינו כן כי כל עצמה של תיקון תפלה שסדרו לנו אנשי כנסת הגדולה רק שמות וכנוים קדושים תקון עולמות עליונים ולזה רומז הכתוב מהראוי להיות והאבנים תהיינה על שמות בני ישראל ירצה צרופי האותיות הנקרא אבנים המוציא משפתיו תהינה רק שמות קדושים ויחודים נפלאים ועיקר הכל עבור גלות השכינה כמבואר לנו כמה פעמים מהות גלות השכינה ואופני עליות איברי השכינה ומעתה בין תבין ותשכיל הענין שהתחלנו ועשית את מעיל האפוד כנזכר כליל תכלת רק תקוני שכינה הנקרא תכלת כמדובר והיה פי ראשו בתוכו שישאר משירותיו וזמירותיו שיריים בתוכו מגודל פחדו ומוראו מנורא תהלה כמבואר ומיעוט שבחים וצרופי שמות שהורשה לומר לפניו ית' היינו מה שסדרו לנו אנשי כנסת הגדולה גם זה אל יעשה תפלתו קבע לשאול אוכל לנפשם כי אם רחמים ותחנונים לפני המקום עבור השכינה וזהו שפ"ה גימטריא שכינה יהיו לפיו סביב כ"ז תהיה רק לפיו סביב מבית ומחוץ לבו ופיו שוים להתפלל רק עבור השכינה ולהיות שכבר קדם לנו שבלתי אפשרי להיות להוציא דבור לפני אלקים בשלימות כ"א בעושה לפיו מחסום מלעשות צרופי אותיות בקליפות והן המה המ"ז הבאים באמצע תורה ותפלה ומתבלבלים מחשבתו קודם ולמיעוט הכרתו איננו יכול ליתן עצות לנפשו ונשאר שקוע בהבלי מחשבותיו כבראשונה וממילא אין פיו ולבו שוים ולשון כזה נקרא לשון רמיה ר"ם י"ה שנעשה פירוד בין הדבקים בין צרוף שם הויה ב"ה שתי אותיות י"ה המורים חכמה ובינה מסתלקים ומורמים מב' אותיות ו"ה המורים קול ודבור כידוע למביני מדע ובלתי אפשרי להיות שלימות בצירוף שם בן ד' כ"א בהיות הקול ודבור

מקושרים בקשר אמיץ וחזק למחשבתו ובינתו במחשבה טהורה אזי באמצעות צאתו ממחשבה אל הדבור נבנה ונצטרף שם הגדול והקדוש הוי"ה ב"ה ולזה גמר אומר א"כ מעשיו לנהוג א"ע באופני תפלתו כמבואר הפעולה מזה כפי תחרא יהיה לו לא יקרע כלומר שלא יעשה קרע ופירוד בין הדביקים ח"ו עש"ה יכרית הוי"ה כל שפתי חלקות. והקורעו עובר בלאו אכן אם ישים רוחו ונפשו לראות ולהסתכל שיהיה שפה לפיו סביב היינו שיהיה דבורי שכינה מדברת מתוך גרונו תועלתו גדולה לא יקרע כי אם נעשה ונצטרף שם הוי"ה ב"ה וזאת הוא עיקר תורת האדם ודוק:

בפסוק **פעמון זהב ורמון פעמון זהב ורמון על שולי המעיל סביב** והיה על אהרן לשרת ונשמע קולו בבאו אל הקודש לפני ה' ובצאתו ולא ימות ואיתא על תיבת ונשמע שלשה במסורה ונשמע קולו בבאו אל הקודש כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע ונשמע פתגם המלך קודם נבוא לביאור אומר בדרך הלצה שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף כי הנה אנו רואים עתה בדור הזה רבו כמו רבו הסירו מסוה הבושה מנגד פניהם ומכלים דבר אין להם מתפארים לומר גם לנו שם בין הגדולים אשר בארץ המה חכמים בעיניהם וחכמת מה להם מדמים בנפשם כאלו הם שרפים ומתלהבים בעבודת הבורא ב"ה ולא עוד אלא זאת העולה על רוחם להיותם שרפים נקל בעיניהם אלא עומדים ממעל לו כ"י. גבוה למעלה משכינה ועתה תחזה מדות גנותם של אותן השרפים שש כנפים לכל או"א מהם המוכרחים בהם. בשתים יכסה פניו כי הכרת פניהם ענתה בם ושטותם יכסה פנימו והחכם אשר עיניו בראשו מכיר תיכף בראות עיניו ניכר אצלו השוטה זה עם כל ערמימיות הצפונה בלבו וידע נאמנה אשר מכף רגל ועד ראש אין בו מתום כ"א מתכסה א"ע בטלית שאינו שלו לבלתי יכירו גנות מדותיו ובפרט הכרת פניו לזה צריך להכנפים בשתים יכסה פניו שלא יכירו המשכילים הכרת פניהם:

ובשתים יכסה רגליו יבואר ע"ד שביארנו במקום אחר מה דאיתא במאמרם ארבע אמות של אדם קונות לו בכל מקום ואיתא מהות ד' אמות של אדם שלשה לקומתו ואחד לפישוט ידים ורגלים ע"ש שהארכנו והכלל האדם צריך לקנות שלימות ולקשט מלא קומתו ופרטי מדותיו המורים על בחי' ידים והרגלים הכל להשראות אלהות לנקותם ממום ומגע נכרים והנה לא כל אדם רוצה בקיומו לעבוד עבודת הקודש באמת ובתמים להכניס הדעת בפרטי מדותיו ובזה גלי דעתו דבארבע אמות לא ניחא ליה דלקני לו שלימות כ"א כל עצמו לקנות שם בין הגדולים לומר שהוא נאה דורש ונאה מקיים וראוי ליתן לו זהב וכסף כאשר נתרבה עתה מהדרים מן המהדרים בכל עיר ועיר ובכל כפר

פעם בחוץ ופעם ברחוב בביתו לא ישכנו רגליו להיות כלוא בבית ולהסתפק במיעוט כאשר בדורות הראשונים אחד מעיר ושנים ממשפחה נהגו בנסיעת המדינות ועתה בעו"ה קטן וגדול שם הוא והסירו מסוה הבושה מנגד פניהם לומר בביתם אין לחם ושמלה ועתה צריך להרחיק נדוד ואוי לאותה בושה וכלימה מתוך יעשו לביתם מן התורה והעבודה לקשוט מלא קומתם עם מדותיהם אשר זה הוא עיקר תורת האדם קנות שלימות לנפשו ובאמת מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו דבארבע אמות לא ניחא לו דלקניא כ"א להראות מדותיו אם יש לו איזה מדה טובה אפילו מעט מן המעט מכסה עמה את ראשו ורובו כמבואר לנו פ"ה נטל מקצת פאה וזרקה על השאר ע"ש וזהו בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו שלא יכירו את שטותם ובשתים יעופף מעיר לעיר וממדינה למדינה הוא סובב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב הכל בעבור הזהב יש שמתפאר בדברי תורה וגם הוא מהגדולים שיכולין ליהנות ממנו עצה ויש שמתפאר שיכול להתפלל וראוים להרבות להם חלף עבודתם מאד מתן ומוהר ואפ"ל בדרך הלצה שאמר זכריה הנביא ראיתי והנה מנורת זהב כלה ירצה כי נר מצוה ותורה אור וכללות המצוה כולם מכונים בשם נרות וזהו שהתרעם על פחותי ערכם של הדור ראיתי והסתכלתי ברבות בני עמינו והנה מנורה כלו כלליות ופרטיות עשיות מצותם ותורתם זהב כולה הכל עבור הזהב לזה משימים את רוחם ונפשם וכל מגמתם אפילו בעיקר העבודה שבלב זו תפלה ג"כ רק לשאול אוכל לנפשם ומאת ה' שכוח לוח לבם ואפ"ל ג"כ מה שנתעוררו חז"ל כל שלמה האמור בשיר השירים קודש חוץ מזה האלף לך שלמה וביארתי ג"כ ע"ד הלצה פ"ה ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל ראשיהם מאתים וכל אחיהם על פיהם ירצה ומבני יששכר היינו אותן הגדולים בתורה ושואלים שכר בעד הדרשה וזהו יש שכר תדע נאמנה אפילו הם גדולים בתורה וגדולים בחכמה עכ"ז אינם מקשרים את הבינה אלא לעתים המורה זמנים לפעמים הן ולפעמים לא ובעת צאתם על אם הדרכים לדעת מה יעשה ישראל כלומר להודיע את בני ישראל את המעשה אשר יעשון מתורה ועבודה אזי מעלות מעלות יש ראשיהם מאתים מי שהוא ראש ישיבה לבו אומר לו שראוי ליתן לו חלף תורותיו מאתים זהובים ולא פחות וכל אחיהם לומדים הקטנים הנוסעים עם הגדולים גם הם צפו את פיהם בכסף וזהב וכל הפחות על פיהם ליתן להם אל תוך פיהם מה לאכול ומה לשתות ונתנו מחמדיהם הוא התורה הנקראת חמדה באוכל בעבור האכילה להשיב נפש וזהו כל שלמה האמור בשיר השירים קודש חוץ מזה האלף לך שלמה כלומר כשמשים כל מגמתו בשירים והודאות אליו ית' אל האלף והמאתים ואין די לו במאה הוא חול ודבוריו וצרופיו שבונה בתורה ותפלה ושירה

וזמרה חולין הוא לו ומאומה אין בידו וכמו שהתקונים קורא אותן כלבין דצווחין הב לן חייא הב לן מזונא פרנסה וגו'. ועתה נחזור לביאור שהתחלנו פעמון זהב ורמון פעמון זהב ורמון ירצה להוכיח על פניהם אותן האנשים השואלים שכר כפנחס בעבור התורה והעבודה ופרטי מצותם המכונה בשם רמון ע"ד מאמרם ז"ל ע"פ כפלח הרמון רקתך אפילו פ"י מלאים מצות כרמון וזהו פעמון זהב באמת בקרבו מקשקש הזהב שרוצה לקבל ומכסה פניו ברמון כנוי להמצות שעושה ולכן כפל בלשונו הכתוב פעמון זהב ורמון פעם שני שכן דרכו של שוטה אע"פ שהחכם אשר עיניו בראשו מכיר ומבין כל זאת הכסיל שונה באולתו ומדמה בנפשו כאלו עושה מצוה ובאמת לבבו לא כן יחשוב כי אם הזהב מקשקש בפנימיות לבו וגמר אומר הכתוב מי שכן מעשיו עדיין עומד בחוץ ולא טעם טעם עבודה של כלום וזהו על שולי המעיל סביב כלומר סביב מחוץ על סוף המעיל עמידתו ולא בפנימיות. והיה לשון שמחה מי יתן והיה לבבם זה להם לשום מגמתם והתאמצם בעשיית מצותם ותורתם רבו על אהרן כנוי לעובד כאשר נתבאר לנו פ"ה והכהן הגדול מאחיו ע"ש לשרת ונשמע קולו בבאו אל הקודש לעבוד עבודת הקודש רק לפני ה' דייקא ולא לטובות הנאת עצמו בעשות ככה בני ישראל זהו שמחה לפניו לשלול סוגי אנשים הנ"ל ופעולה עוד אם ישים את רוחו ונפשו רק עבור צורך גבוה בהקרה לו לפעמים שנופל ממדרגתו כי האדם צריך להיות בסוד רצוא ושוב וזהו ובצאתו ולא ימות מורה על נופל ממדרגתו הגבוה גם שם נותן מרגוע לנפשו ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא לעבודת בוראו ופנימיות מחשבתו דבוק תמיד אליו יתברך וזאת היא עיקר תורת האדם לקשור את הבינה לעתים כלומר לפרטי עתיו ורגעיו להכניס בהם הבינה והמדע איך לעבוד בם את הבורא ברוך הוא לבלתי יפרוד מחשבתו מהבורא ברוך הוא משום מקרה ופגעי הזמנים ולא כאשר בני יש שפ"ר המבואר לעיל ששואלים תכף שכר בעד המצות ותורתם רבו הן המה מקשרים את הבינה רק לעתים לזימנין וכאשר ניכה דבר אליהם מאיזה מקרה אשר לא טובה ח"ו וקצף באלהיו ונופל תכף ממדרגתו וידעו נאמנה אפילו הם גדולים בתורה וגדולים בחכמה ואומרים הרבה תורה ואפילו מעט אינם עושים רשימה בלבות בני ישראל לקרבם אל עבודת הבורא ב"ה

ועתה נבוא לבאר את המסורה ונשמע שלשה במסורה. וזה יצא ראשונה **כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע** נרמז בכאן טענה ומענה בין שניהם המוכיח בשער עם עם השומעים את דברי אלהים באומרם אליו כל אשר דבר ה' נעשה מעותדים אנו לעשות אמנם ונשמע צריכין אנו לשמוע תחלה דברים הנשמעים לדעת מה יעשה ישראל כלפי דבריהם מגיד משנה השיב להם המוכיח אשר יום ליום יביע אומר של תורה כאשר נוהג בעולם

שהמגידים מרבים להוציא דבר בלי נשמע קולם שיגיע מזה איזה הנהגה טובה והדרכה אל עבודת הבורא ולזה משיבים אליו **ונשמע פתגם המלך** כלומר רצוננו לראות את מלכנו לשמוע דברי אלהים חיים ולא משפטים וחריפות הנוהג בעולם שכל עצמם עם דרישתם להראות חריפתם ותורתם רבו שהוא נאה דורש ולפעמים דורש בעד הדמים שרוצה לקבל חלף הדרשה ואמרתי בדרך הלצה דורש דמים אותם זכר כלומר מי שדורש רק בעבור הדמים ולכבוד עצמו הוא דורש ולא בעבור עם קדוש להחיות את נפשם בהתעוררות הבורא להראות להם דרך המלך אם תתבונן עליו תראה ותשכיל אשר אותם זכר בתוך הדרשה אף על פי שהוא אומר חכמה ומוסר מחשבתו קשורה על הדמים וזוכר אותם והמשכיל מבין כ"ז והנה כלפי תשובתם שאומרים ונשמע פתגם המלך אזי למוד לשונו לומר להם דברי מוסר והנהגות טובות אע"פ שלא רגיל באלה ומעולם לא קיים בעצמו ככה ולכן אין אומר ואין דברים בלי נשמע כי דברים היוצאים מן הלב נכנסים בלב ועושה רושם בקרבם ונמצא אומר הרבה ואפילו מעט אינו עושה רשימה בדבריו ולזה משיבים אליו: **ונשמע קולו בבואו אל הקודש** כלומר לא מכאן ראיה לשמוע פתגם המלך מלכו של עולם כי לא באמירה תליא מילתא כי אם בעומק הלב אם הם דברים היוצאים מעומקא דלבא והלב נקרא קדש ע"ד שביארנו יכוין את לבו כנגד בית קדשי הקדשים עיין במקום אחר וזה ונשמע קולו של המוכיח אמנם מתי יהיה האות הזה בבואו אל הקודש כשיכנסו דבוריו אל הלב הנקרא קודש מסתמא רוח ה' דבר בו לעשות רושם בקרבם אמן נצח סלה ועד:

כי תשא

וידבר ה' אל משה לאמר כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקוד אותם וגו' זה יתנו כל העובר על הפקדים מחצית השקל בשקל הקודש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה לה' כל העובר על הפקדים וגו' העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל לתת את תרומת ה' לכפר על נפשותיכם. נראה לפרש בהקדם הפסוק שאמר הנביא זה יאמר לה' אני וזה יקרא בשם יעקב וזה יכתוב ידו לה' ובשם ישראל יכונה ולכאורה אין לו שחר כלל אמנם יתפרש באופן זה כי בא למנות מעלות עם בני ישראל שאין שוים בשעוריהם בעניני עבודתם את הבורא ב"ה ולערך רוב תשמישם במדותיהם הטובים בעבודת הבורא ככה קנו שם טוב לעצמם ונקבו בשמות כמבואר בפ' תצוה ע"ש פ"ה מקום שהיה רוב מדתו שם היה רוב תשמישו ולזה מונה והולך מעלות עם הקדוש אשר קנו שם טוב לעצמם זה יאמר לה' אני מורה על

בחינה המעולה וחשובה שכל אמריו עולה לגבוה ולא לצורך עצמו כלום ויוכל לכנות בבחינתו לאמר לה' אני ולא זולתו וזהו זה יאמר לה' אני כמדובר זה ולא אחר וזה יקרא בשם יעקב כבר מבואר לנו מה דאיתא בתקונים ויבא יעקב שלם שבא שלים עם היו"ד המורה חכמה וחיבר החכמה אל בחי' העקביים המורים מדריגת התחתונים המכונים בשם עקב ואיש כזה יתכן לו לקנות שם טוב לעצמו לקרותו בשם יעקב שלים וזהו העושה ככה ומעשהו בחכמה ודעת פרטי עובדותיו מכניס בהם החכמה והמדע יקרא בשם יעקב וזה יכתוב ידו לה' שכל עצמו ותשוקתו לקיים תמיד פתוח תפתח עשות צדקה הרבה וזהו וזה כלומר איש כזה יתכן לו לכנות בעצמו יכתוב ידו לה' והיינו רבוי תוארים אישים הישראלים ההולכים בתורת ה' והמה תמימי דרך אמנם יש לך אדם שאין לו אפילו מדה טובה אחת מהנה ועל כל זה מכלים דבר אין לו ומכניס ראשו בין הרים גדולים ואומר לא נפל אני מכם ישראל כמותכם וזהו שמורה הכתוב באצבע ובשם ישראל יכונה כלומר איש כזה סחור סחור לכרמו כרם ה' צבאות ומה לתבן את הבר ואינו רק כנוי לשם ישראל הוא מושאל אצלו ולא שם תואר לערך מדותיו וזהו שרומז הכתוב ובשם ישראל יכונה כמדובר רק כנוי בשם ישראל ובאמת לבו בל עמו ואין לו אפילו מדה טובה אחת מישראל. והנה כל הנזכר נאמר מאישים המשכילים תמימי דרך ההולכים בתורת ה' ונפשם יודעת מאוד לאן פונה מחשבתם יומם ולילה אחרי התורה והעבודה לקנות שלימות ובדרך כלל אנו בני ישראל יש סוגי אנשים צדיקים גמורים ורשעים גמורים ובינונים כאמור זה יאמר לה' אני כולו לה' היינו סוג צדיקים גמורים וזה יקרא בשם יעקב היינו מכת הבינונים ובשם ישראל יכנה הוא מכת הג' ואנו הלואי שנהיה כולנו על כל פנים מכת הבינונים וכמו שמצינו בגמ' בארזים הגבוהים אמרו כזה כגון אנו בינונים מה יאמרו פחותי ערך כערכנו הלואי שימנו אותנו בכת הבינונים וזה כלל גדול בתורה שכל אדם מישראל מהראוי להיות לכל הפחות חצי להם וחצי לה' וכאשר מצינו דאיתא בבית יוסף כללו של דבר שהאדם צריך לשקול במאזני שכלי כל פרטי עובדותיו אם נוגע בהם צד הנאה לעבודת אלהות יגמור עשות ואם לאו ידחה ממנו בשתי ידיו לבלתי עשות לא מנה ולא מקצתה ע"ש לשונו הגם שלא כתבתי לשונו זהו תוכן כוונתו ומזה ילמוד האדם מוסר השכל בכל יום ויום ובכל שעה ורגע אשר כל מעשיו יהיו לש"ש וישקול תמיד בפלס מאזני שכלו טרם עשות מאומה לאן ינטה עם פרטי מחשבותיו אם לצורכי הדיוט או לגבוה והנה בנחי' שקול הדעת כזה משתנים הם בענינים ואין דעתם דומה זה לזה ובפרט מג' סוגי אנשים המבואר צ"ב בינונים ורשעים גמורים וכת המעולה אשר יאמר לה' אני כולו לה' בודאי משקלו שלם כל מה ששוקל

במאזני שכלו בפרטי עובדותיו נמצא שלם ויפה בהם במידותיו הקדושים כת הבינונים אפשר לכנותם בשם חצי שקל מחצה השקל נמצאים בפלס מאזני שכלם כששוקלים עובדותיהם ופרטי מעשיהם נמצאו בהם מחצה להם ומחצה לה' ורשעים גמורים מאזני מרמה בידיהם וכשחק מאזנים יחשבו ויתרם כדק יטול ולא דברה תורה במתים חפשי מן המצות ואין רצונו לדבר בהם. עתה נחזור לתחלת הביאור וידבר ה' משה לאמר וכבר רמזנו למעלה מי שיש בו מדעת קונו נקרא משה ושכינה מדברת מתוך גרונו ותחלה דבר ה' באזהרה לצדיק לאמר כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם ותיבת פקודיהם משמעו לשון חסרון כמו ויפקד מקום דוד וזה יצו ה' את משה כשתעלה על דעתך שתשא לבות בני ישראל אל הקב"ה להזהירם ולצוותם בטוב שימלאו מקום חסרונם מה שפגמו וחסרו במדותיהם הטובים ראשית דבר ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקוד אותם כלומר יתקנו מה שפגמו באות השפעתו יתברך המשפיע להם משפע וברכה עליונה ובמיעוט הכרתו הולכת ההשפעה לחיצונים ח"ו שלא במקום הראוי ומהראוי שהשפע תלך אל נאוה קודש כאשר ביארנו למעלה שאמר דוד המלך עליו השלום והראני אותו ואת נוהו ע"ש ובעו"ה שפחה תירש גבירתה ח"ו כאשר מצינו שירדה המרכבה לבבל לכבוש כל העולם כולה תחת יד נבוכדנצר והכל בסיבת ישראל וזהו עיקר גלות השכינה וכמאמרינו בפרשה הקודמת שמתרעם הכתוב ויברך ה' את בית המצרי בגלל יוסף וכל ישראל מכונים בשם יוסף ונמצא הם הפוגמים באותה ההשפעה ולזה המה מעותדים בפרטי עתים ורגעים לבלתי יתנו לכת השפעה עליונה לחצונים ח"ו ואדרבא החיוב מוטל עליהם להעלות הכל אל השורש כאשר דברנו מזה כמה פעמים ע"ש וזהו ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקוד אותם בחסרון אותם בחסרון אות השפעתם כמדובר ולזה יש רמז בתיבה ונתנו נקרא ישר והפוך ונתנ"ו לרמוז את הדברים הנאמרים באמת שצריכין להחזיר אות ההשפעה למקורה ולשורשה לבלתי יתנו גרעון ח"ו בקדשי שמים מאורות עליונים הנשפעים במדרגות בשביל עם קדוש ישראל ויחזרו כמו שניתנו להם ורומז הכתוב:

זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל וגו' ואיתא בדבריהם כמין מטבע של אש הראה לו הקב"ה למשה מתחת כסא הכבוד ואמר לו כזה יתנו לפי שנתקשה משה ולא ידע ציור מחצית השקל עד שהראה לו הקב"ה מטבע של ולכאורה מנדע בעי מה ראה על הנה להתקשה בזה יותר מכל אמנם כמה העמיקו בדבריהם לרמוז האמור כי להיות בני עליה המה מועטים ומי יתן והיה לבבם זה להם לכל ישראל על כל פנים לא פחות מחצה להם ומחצה לה' ולמה לנו להרבות בדברים העומדים ברומו של עולם

וכאלו הם עומדים על מדרגה גבוה כזה להעלות ולהגביה מדריגה התחתונים למרום שבתם שזהו מדות הצדיקים והלואי לבינונים יחשבו ובפרט כאשר אני רואה עתה בדור הזה מעשה בני אדם ותחבולותיו יומם ולילה לבבם פונה מה' והעיקר העבודה שנבראו בשבילה כי אם הכל עבור תועלת גשמיותם מעשה זר מעשיהם וככל הגוים בית ישראל המה לרדוף יומם ולילה אחרי פרנסתם לבלות זמן זמניהם להבל ולריק להמיר טוב ברע מעשיהם ובהמה להם וכלימת דבר אין להם להשיב אמרים בלבבם ויאמרו א"כ כמעשינו כן הוא איה אפוא החכמה שברא הקב"ה בעולמו הכל בחכמה והכל לכבודו ברא ולערך מעשהו הזר ניט' הכבוד במקום מרה ומקום חיותו ולא פעל כלום פועל החכם בבריאותו בעוה"ז ללא יועיל מוסר לא לקח ח"ו ויאמר בלבו איך אתנהג עם הבורא ב"ה יתעלה במה שאין נכון לי להתנהג בו ומהראוי לזכור גנותו וקצורו בעבודה המעותד לעשות ותהי זאת לתרופה מה שפגם וחיסר באות ההשפעה מטובת הבורא העודפות אליו תמיד להוליך אותה לחיצונים ח"ו וזהו זה. לאות ההשפעה יתנו משמעו ע"ד נרדי נתן ריחו ופרושו חלוף להבאיש כלומר מחליפים אות השפעתו ית' לילך למקום שאינו ראוי ח"ו כל העובר על הפקודים כי מי שעובר ח"ו על המצות הנקרא פקודים מחליפים להבאיש אות ההשפעה למקום שאינו ראוי וזה עיקר גלות השכינה ושפחה תירש גבירתה ח"ו ותשובתם כתובה בצדם אם הרעו מעשיהם ח"ו זה יתנו כל העובר על הפקודים כמדובר מחצית השקל בשקל הקודש יקבלו עליהם מעתה ועד עולם לתקן במקום עליון מדה כנגד מדה ולקשט מלא קומתם כולי האי ואולי יחשבו להם עכ"פ לבינונים וזהו כל העובר על הפקודים אפילו נדנוד קל יתקנו במקום עליון מחצית השקל בשקל הקודש כמבואר למעלה בשם הבית יוסף כללו של דבר שהאדם ישקול במאזני שכלו ויהיה נזהר למצוא במשקלו בקודש הכנוי לחכמה חצי. במעשיו לגבוה וחצי לו לטובותיו המוכרח בעוה"ז שאי אפשר בלא הם ובזה מובן פ"ה כל אשר יעשה יצליח ירצה לרמוז דברינו הנ"ל איש הישר הולך בדרך ה' ושוקל פרטי עובדותיו במאזני שכלו החיוב מוטל עליו כל אשר יעשה מעובדותיו אפילו ההכרחים כל הפחות יחצה לשנים חצי לה' וחצי להם וזהו יצליח מלשון וצלחו את הירדן כלומר שיחצה לחצאין את פרטי מעשיו ובהעדר ממנו תנועה זו ומעשה זר מעשהו אזי מוציא את עצמו מכלל כת הבינונים ונכנס בכת הרשעים ואיך לא יבושו ולא יכלמו בני ישראל בהסתכלו על פנימית מחשבותיו אנה פונה עמהם ויחרד וירתע אשר קנה שם רע לעצמו ח"ו כיון שאין אמצעות בדבר ולערך מעשיו קונה שם לעצמו ולפעמים נקרא רשע ח"ו וע"כ יראה הרואה ראיה אחת עכ"פ לשקול עובדותיו להיות מהבינונים וזה מחצית השקל בשקל

הקודש ורומז הכתוב העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל לתת את תרומת ה' לכפר על נפשותיכם כי באמת בזה המדה יחד עשיר ואביון מהראוי להיות שקולים להחזיק א"ע לבינונים כאשר מצינו בדבריהם כגון אנו בינונים וכ"ז אל ימוש מנגד עיניו של אדם שלא יפחות ממחצית השקל ולא יהיה עונותיו מרובים מזכיותיו ובעשות ככה בני ישראל ותהי זאת כפרה לנפשותם מאשר חטאו על הנפש כמבואר ומעתה בין תבין את דבריהם שאמרו שנתקשה משה במחצית השקל כי משה הוא בחי' הדעת המצווה מבורא ב"ה להורות להם דרכי אל ולצוות להם שיקנו בעצמם שם בינונים לא. פחות ממחצית השקל כמדובר כי אין דעתו נוטה לזה לרוב עוצם הכרתו ואמונתו תקוע בקרבו רוממות אלהותו ית' משפע אלהי השופעת עליו תמיד בלתי הפסק ונטות דעתו תמיד שהאדם יהיה במשקל שלם במדותיו ולכן יש לרמוז שנתקשה משה במחצית השקל עד שהראה לו הקב"ה כמין מטבע של אש מתחת כה"כ אשר נשמתן של ישראל גזורות משם וא"א להיות תמיד במעלה גבוה ורמה כ"א בסוד רצוא ושוב ועכ"פ אפילו בפחותה שבמדרגות אל יהא פחות מחצי שקל הנזכר להיות בכת הבנונים ובזה יל"פ מה שכתוב במשה רבינו כבד פה וכבד לשון הכל אל כוונה הנזכר כלומר שקשה מאד אל בחינת הדעת הנקרא משה להכניס א"ע אל הדבור מדרגת התחתונים כ"א רצונו תמיד לחשוב מרוממות עוצם יכלתו יתברך ולהיות בסוד המחשבה וכאשר דברנו מזה כמה פעמים ועתידין אנו לבאר עוד מזה אי"ה ודו"ק:

בפסוק **וידבר ה' אל משה לאמר ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה לחשוב מחשבות לעשות בכסף ובזהב ובנחושת ובחרושת אבן למלאת וגו'**. בכאן נרמז עיקר עבודת האדם בפרטי פרטיותיו ואיזה מלאכה שעוסק בה אל יפנה אל מדעתו וכל עצמו ומגמתו לעשות בתחתון ולרמוז בעליון כי מצינו בדבריהם אשר שלשה בחינות אלו חכמה ותבונה ודעת המה שלשה כלי אומניות שבהם ברא הקדוש ברוך הוא את עולמו כנודע ולכן היה צריך בצלאל ג"כ לכלי אומניות אלו חכמה תבונה ודעת למלאכת המשכן אשר נודע מדברי הזוהר ציורא דמשכנא וציורא דעובדא דבראשית וציורא דבר נש חד אינון וכאשר חכמים הגידו יודע היה בצלאל צירופי אותיות שבהן נבראו שמים וארץ ובודאי אילו לא הוי ידע אותן הצרופים לא יתכן אליו לעסוק במלאכת המשכן המוכרח להיות ג"כ עם אותן הצירופים כיון שציורם חד אינון ומשכן ה' המה בני ישראל כשמקשטין קומתם להשראת אלהות על פרטי איבריהם מראש עד עקב נקרא ג"כ משכן ה' ואמרתי רמז בכתוב זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אויתיה וארמוז בקיצור כ' נתבאר לנו במקום

אחר זאת מנוחתי עדי עד לשלול מנוחת המשכן שנחרב בעונותיהם של ישראל אמנם עדיין נשאר בחינת מנוחה עדי עד ואומר ואיה אפוא מנוחתו יתברך וגמר אומר כמראה באצבע פה אש"ב נוטריקון אהל שיכן באדם המיישר אורחותיו ע"פ התורה ועבודה ובאמצעות תכונות איבריו מחזיק אבר נגד אבר בקומת השכינה עין תחת עין ויד תחת יד רגל תחת רגל כמו דאיתא כ"ז בתקונים שיש מארי דידין ומארי דרגלין ומארי דצואר וכדומה עם פרטי איבריהם מתקנים דוגמתם בקומת השכינה לערך אחיזתם בה וכאשר מצאה היונה כינוי לשכינה מנוח לכף רגלה לשכון בקרבם שוכן הקב"ה ג"כ בבחי' משכונם כאשר הכינו את לבם להשראת אלהותו וזהו פה אשב כמדובר כי אויתי"ה אותיות אויהי ה מורה על השכינה ה' אחרונה ודרכו של איש ה' איש ה' מלחמה לחזור אחר אשה יראת ה' לשכון אצל אדם המתקן מלא קומתו להשראת השכינה כללו של דבר במה יתכן לו לאדם לבנות קומתו להשראת אל בקרבו השכל נותן שצריך ג"כ לשלשה כלי אומנות חכמה ותבונה ודעת ובהעדרם בלתי אפשרי לו לאדם לבנות מלא קומתו וגם לבנות קומת השכינה וכבר ביארנו למעלה דבריהם ז"ל כל מי שלא נבנה בה"מ בימיו כאלו נחרב בימיו מורה על בחינת המדות הנקרא ימים אם אינו נבנה מלא קומתו בקישוט ותקון מדות הקדושים ממילא לא מצאה השכינה מנוח לכף רגלה לשכון אצלו ובודאי כאלו נחרב משכן ה' המה בני ישראל בימיו בסיבת שלא קישט ותקן מדותיו כראוי ונכון ועתה נחזור לענין וידבר ה' אל משה לאמר את זה אמר לאמר לצוות ולהזהיר בטוב את עם קדוש ישראל לדעת כל איש מעשהו ראה קראתי בשם בצלאל כו' וקראתי אותו שם בצלאל כאשר חכמים הגידו בצל אל היית ויודע היה בצלאל צרופים שבהם נבראו שמים וארץ ולהיות כי מוכרח למלא אותו בשלשה כלי אומנות שבהם נברא העולם וזהו ואמלא אותו רוח אלקים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה ולהיות ציורא דאדם ג"כ בציור עובדא דבראשית וציור המשכן אי אפשר לו ג"כ לבנות משכנו להשראת אלהות כ"א באמצעות שלשה אלה חכמה ובינה ודעת והיינו לעשות פרטי מעשיהם המוכרחים בהם אפילו מדריגות התחתונים כגון אכילה ושתיה ומו"מ ושאר תענוגות בני אדם הכל בחכמה ותבונה ודעת לקשור מחשבתו לרוממות אלהות באופן המבואר לנו כ"פ בפרשיות הקודמת ובעשות ככה אזי נעשה משכן אל השכינה בתוכו וברו ופנימיות מחשבתו משרה שם מחשבות קדושות ואם לאו מעשהו זר נכריה עבודתו ככל הגוים הרודפים יומם ולילה למלא די מחסורם ולא זרו מתאותם ואם כן מה יתרונם של עם קרובו ישראל ביתרון אור ויתרון שאת על זולת עמים ואנו אומרים אשר בחר בנו מכל העמים מצד הסברא בודאי לא בחר בנו ונבחרים לו למנה לעשות כמעשיהם

לחשוב תמיד לעשות בזהב וכסף אשר זאת היא עיקר עבודתם עד עת חליפתם נאבד זכרם ושמם ואנו אין לנו אלא אלהי אברהם שהרגיל שמו בפי הבריות ונקרא אלוה הארץ אפילו בענייני ארציות וגשמיות יש לנו גם שם בחי' עבודה כמבואר לעיל ולזה מתמיה הכתוב ואמר לחשוב מחשבות לעשות בזהב ובכסף ובנחשת בתמיה וכי נאה לו לאיש הישראלי לבלתי יחשוב תמיד. כ"א לעשות ולהרבות לו זהב וכסף ונחשת וכי לזאת אמלא אותו בחכמה ותבונה ודעת לחשוב מחשבות כאלה א"כ ככל הגוים בית ישראל המה הממלאים בתיהם כל ימיהם כסף וזהב ונחשת ואוי לאותה בושה וכלימה וגמר אומר במקרא שלאחריו ובחרשת אבן למלאת להורות בא לאיזה כוון מלאתי לו ג' בחי' אלו חכמה בינה ודעת לחשוב תמיד ברוממות אלהות להבין ולהשכיל איך להוציא דבור לפני אלהים במלוי הארה עליונה זהו ובחרשת משמעו לשון מחשבה החורשת אבן כנוי לאותיות הנקראים אבנים איך למלאת אותם בחכמה ותבונה להיות פורחים לעילא וזאת תורת האדם לחשוב תמיד ודוק:

או יאמר **לחשוב מחשבות לעשות בזהב ובכסף ובנחשת** להורות בא אופני עבודת בני ישראל אשר לא נגרע מעבודתם דבר ובכולם יש בחינת רמיזא דחכמתא לעורר לבם בקרבם להשיג עליון מתחתון ולהחזיר אורותיו הבהירים שנתפשטו מרום המעלות עד מדריגות הנמוכים ותענוגות בני אדם לכולם יש להם מקום מוצא בחכמה עליונה ולזה בא הכתוב להורות שמעשה איש ותחבולותיו המוכרח בהם יעשה הכל בהתקשרות ודביקות הבורא לחשוב מחשבות קדושות ורמות לעשות בזהב ובכסף ונחשת אפילו כשיוצא לפעלו ולעבודתו עדי ערב גם שם מחוייב לחשוב מחשבות טהורות ונקיות לעשות בזהב וכסף ונחשת שהן המה צרכי הגוף גם שם צריך לחשוב מהבורא ב"ה וליקח לעצמו רמיזא דחכמתא ואז טוב לו בזה ובבא ודוק:

בפסוק **ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם** ואיתא בזוהר מאי ויתפרקו כד"א מפרק הרים דחבילו ותברו אודנייהו פתח ר"ש בבכיה ואמר והגישו אדוניו אל האלהים וגו' הא אוקמוה חברייא אזן דשמע בסיני כי לי בני ישראל עבדים וכו' ע"ש הנה המעיין בדברי הזוהר זה לבבו יבין שאין הבנה לכאורה לדברי קודש כי מה שייך הפסוק והגישו שמביא ר' שמעון לענין הראשון ונראה כי הוא רוצה לפרש פ"ה ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם תיבת את משמעו עם וזהו ויתפרקו את נזמי הזהב ירצה עם נזמי הזהב שעשו העגל וקבלו עליהם לאלוה עם מעשה הזאת פרקו ותברו את אזניהם ופרקו מעליהם מה ששמעו בהר סיני אנכי ה' אלהיך ומעתה תחזה מה שדיבר בקדשו ר' שמעון על פסוק ויתפרקו כל העם את נזמי עם הנזמים פרקו מעליהם אשר באזניהם

ירצה אשר שמעו באזניהם במעמד הקדוש הר סיני אנכי ה' אלהיך והלך זה וקנה אדון לעצמו את העגל ונמצא תברו אודנייהו כאלו לא שמעו מעולם וע"ז מביא ר"ש אזן ששמע בסיני כי לי בנ"י עבדים הרואה יראה זה הדבר אשר דברתי ודוק כי נכון:

ע"ד הלצה **ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם** מכאן תוכחת מגולה מאהבה מסותרת הטמונה בקרב לבם רוב בני עמינו רובם הם המתפרצים ועינינו הרואות רבו כמו רבו מבלים זמן זמניהם כל מספר ימיהם החרוצים עלי אדמה הכל למלאות בתיהם זהב וכסף ויש שמשכירים א"א להיוונים ולפריצים עריצים וקונים אדון לעצמם והכל בכדי להרבות הון מהבל לקנות נזמי הזהב לאזני נשותיהם ופוק חזי מה עמא דבר להוטים ובהולים אחר המותרות ומבורא עולם שכוח לוח לבם ולא זרו מתאותם והכלים דבר אין להם לקנות אדון לעצמם ולזה מתרעם הכתוב על העבר ועתיד משכחי אלהים ויתפרקו כל העם המכונים בשם עם פחותי הערך את נזמי הזהב כלומר עם נזמי הזהב שמבלים ימים ושנים בכדי לקנות נזמי זהב באזני נשיהם ובסבה זאת פרקו ותברו אשר שמעו באזניהם על הר סיני אנכי ה' אלהיך דייקא ולא לקנות אדון לעצמו כמדובר וק"ל:

בפסוק **ומשה יקח את האהל ונטה לו וגו' והיה כל מבקש הוי"ה יצא אל אוהל מועד** ואפ"ל בדרך רמז שבחי' הדבור נקרא אוהל מועד ע"ד דאיתא בזוהר שתיבת מועד מורה על זמן בתחלת אהל סתם להיות הזיווג בתדירי בלי הפסק ואח"כ אהל מועד מורה לזימנין ע"ש עומק כוונתו ויכולנו ליקח מכאן רמז לדברינו שהדיבור נקרא ג"כ אוהל מועד להיותו לזימנין לפעמים מדבר ולפעמים שותק משא"כ המחשבה מחשבת תמיד בלתי הפסק רגע א' כ"א כל ימי חיים חיותו מושכת תמיד וזה המושכת לו חיים מלמעלה וכל זה תולה לאן פונה עם מחשבותיו ואין אמצעות בדבר אם חושב מחשבות קדושות מושכת לו חיות מסטרא דקדושה מעולם המחשבה שמגיע במלאכת מחשבתו ולהיפך ח"ו נעשה מרכבה עם מחשבתו לסט"א המושכת לו חיות משם וכמה ראוי להיות חרד יחרד בשמעו כזה ולכן יוכלון לכנות לבחי' הדבור בשם אהל מועד לכוונה הנזכר להיות עת לדבר ועת לחשוב ואיתא צדיקים אומרים מעט ועושים הרבה וברשעים היפך הענין אומרים הרבה ואפילו מעט אינם עושין ונראה לרמוז בדבריהם וכבר קדם לנו הדבור מזה כמה פעמים סבה המביאה לו למשכיל לצאת ממחשבה לדבור ולכאורה הלא טוב לו אז מעתה לבלתי צאת לבחי' הדבור אפילו דיבורי תורה ומוסר שהורה לעם ה' לכת יושר עכ"ז טוב טוב לו להיות יושב בסוד המחשבה לחשוב מרוממות וגדלות הבורא ב"ה כי נעדר ממנו טובה הרבה איידי דטרידא מחשבתו לפלט לא בלע מקדמת השכל עוד חכמה והשגת אלהות ונמצא מאבד טובה הרבה אכן אמת הדבר ויציב למי שחננו אלהים

בבינה יתירה לדעת איך להוציא דבור לפני אלהים אין זה טענה ואדרבא תועלתו גדולה ומובחרת בתוספות מרובה לפעול פעולה גדולה ורמה כי מלבד זאת שמגיד דבריו ליעקב ומשפט לישראל להורות להם דרך אשר ילכון בה והמעשה אשר יעשון נוסף לזה מרויח המשכיל על דבר למצוא טוב באמצעות צאתו ממחשבה לדבור שנבנה ונצטרף צרוף שם הוי"ה ב"ה כמבואר למעלה להמעיין שם התעוררות עביד תנועה ונאצל מחשבה בחי' יו"ד ואח"כ באים ה' מוצאות הבינה למשוך המשכות הקוין בחי' ה' ראשונה ואח"כ בא הקול המשכת אות וי"ו עד עת בא הדבור ה' מוצאות הפה ה' אחרונה עתה תחזה בנין צרוף שם הוי"ה ב"ה וזהו אשר חכמים הגידו והעמיקו בדבריהם צדיקים אומרים מעט כלומר אפילו אומרים מעט עכ"ז עושים הרבה פעולה גדולה נעשה באמצעות דבריהם שנתהוה ונבנה צרוף שם הוי"ה ב"ה כמדובר וממילא פעולתם אמת ודברים היוצאים מלב נכנסים בלב וגם יגזרו אומר ויקום ונעשה מבוקשם. והמגיד ע"ה היה אומר ברוך אומר ועושה כלומר מי האיש החפץ חיים להיות בגדר ברוך אומר ד"ת ותפלה ובשעת האמירה עושה פעולה בעולמות כאמור וגם מעורר לבות בנ"א זה האיש הוא בגדר ברכה לאפוקי הרשעים אומרים הרבה ואפילו מעט אינם עושין רשימה כלל לא למעלה ולא למטה כיון שבדבור הוי"ה מאסו מלבנות ולכונן צירוף הו הוי"ה ב"ה מול דברינו בא הרמז בתורה ומשה יקח את האהל וגו' והי"ה כל מבקש הוי"ה כלומר רצונו לבנות ולצרף שם הגדול והקדוש הוי"ה ב"ה יצא אל אהל מועד יצא ממחשבה אל הדבור הכנוי בשם אוהל מועד כמוזכר ואז יתכן לו לבנות צרוף שם הקדוש כמדובר ודו"ק:

בפסוק **והיה כצאת משה אל האהל יקומו כל העם ונצבו איש פתח אהלו והביטו אחרי משה עד בואו האהלה** ופירש"י לשבח אשרי ילוד אשה שכך מובטח שהשכינה תכנס אחריו לפתח אהלו והכוונה כלפי דברינו הנאמרים בפסוק הקדום אהל מועד מוסב על בחינת הדיבור לזה רומז הכתוב והיה לשון שמחה כצאת משה בחי' דעת המשכיל ממחשבה אל האהל לדבר דברי תורה ותפלה יקומו ונצבו כלומר עושה פעולה גדולה עם הוצאת דיבוריו הטהורים ויש להם לכל העם הנלוים אליו באמת וסרים למשמעתו יש להם קומה ודאי וגורם להם הורדת השפע וברכה עליונה ובאמצעות דיבוריו העושה רושם למעלה יקומו כל העם ונצבו ודאי במעמד ומצב טוב ולזה יושבים ומצפים עת בא דברו הטוב של המשכיל ולזה גמר אומר והביטו אחרי משה עד בואו האהלה אל בחי' הדבור וכפירש"י והביטו אחרי משה לשבח אשרי ילוד אשה שכך מובטח שהשכינה תכנס אחריו לפתח אהלו ע"ד שכינה מדברת מתוך גרונו של משה ודוק ותבין:

בפסוק **והסירותי את כפי וראית את אחורי ופני לא יראו** ואיתא בדבריהם הראהו קשר של תפילין ודברי חכמים צריך לימוד והנראה כי הנה כבר קדם לנו הדבור בזה אשר אנו בני ישראל נקרא דורשי יחודך ע"ש שאנו דורשין תמיד יחודו ואחדותו ית' ואפילו אנו רואין ע"י גשמיות גופינו בחי' התחלקות המדות עכ"ז אנו המעלין ומגביהין הכל אל השורש כי הנה יש כמה וכמה בחי' תענוגות בני אדם בעולם ומחמת שאנו מורכבים בד' יסודות ארמ"ע בגוף עכור והחומר בעוה"ז עלמא דפרודא נראה לכאורה שריבוי התענוגים המה נפרדים זמ"ז מי שיש בו מדעת קונו וחלק לו בבינה נפשו יודעת מאוד כל בחי' בעולם מאיזה מדה נמשך זה התענוג ומאיזה מדה נמשך תענוג אחר כי בכל מדה מז' מדות הקדושים נכללים בהם ומהם כמה בחי' תענוגים שונים ומשכיל על דבר ונותן דעתו לדרוש אחדותם ומתבונן לדעת ולהבין מקום מוצאם בשורשם יכול באמת להעלות כל בחי' התענוגים למרום שבתם ויודע הגם שכל רבוי התענוגים נמשכים מכללות זי"ה עכ"ז הלא גם הזי"ה אינם בדרך כלל כ"א שלשה קוים חד"ר וגם אותן הג' קיים מקום אצילתם מנקודה ראשונה אשר שם אין הפה יכול לדבר ולכנות שום בחינת התחלקות כלל לא ונמצא מי שזוכה לבוא למדריגה מעולה לדרוש האחדות ולבו נכון עמו להעלות בחי' התחלקות התענוגים אל מקומם הראשון אזי נתמעטים אצלו ריבוי התענוגים ונעשים כ"א ג' קוים ואח"כ נוסף עוד להעלות אל נקודה ראשונה ונעוץ סופה בתחלתם ונעשה רק אחדות יחיד ומיוחד אחדות גמור האמיתי וזה תכלית היחוד להחזיר את בחי' התחלקות לנקודה ראשונה וזה עיקר מגמת נפשינו בתורה ותפלה ומעשי המצות וכן ענין יחוד של (שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד) הגם ע"ש הכוונה הוא עמוק מאד ומי יכול לעמוד על סודו אמנם ע"פ דרכינו יכול המשכיל להתבונן כלליות מהות ענין היחוד היינו כשאנו מטיבים כשרון פעולתיני ומשיגין התלבשות אלהות באמצעות התלבשות מדותיו הקדושים אשר צימצם א"ע בהם בשביל עמו ישראל ונתפשטו מאורות עליונים בהנבראים כולם מראש עד סוף והכל בגין לאשתמודע בהון עלמין כמאמר אליהו בריש התיקונים והנה כשישראל מחזירין מחשבה זו הנאצלה בשבילה אל הכוונה ורצון הקודם למה ברא ככה בעולמו זה עיקר היחוד הנזכר בכ"מ ובהיות כן מעשינו הטובים אנו הגורמים חיות והורדת השפע לכללות העולמות עליונים ותחתונים שנבראו כל עצמן הכל בשביל עם קרובו ישראל וכלל גדול זה נקוט בידך אשר להיות כוונה של כל דבר בעולם הוא בחי' המוחין לאותו דבר וכוונת הבורא ב"ה בבריאת עולמו בכדי שיקבל תוספת תענוג מעמו ישראל ואם הוא יתברך מקבל באמת תוספת תענוג מאתנו כאשר עלה ברצונו הפשוט אזי אנו הנותנין חיות והשפעה

בהעולמות דהיינו בחי' מוחין להשפיע ולחדש אותם כאשר בראשונה קודם הבריאה כיון שאנו מכוונים אל כוונת הבורא ית' שהוא בחינת המוחין לבריאת עולמו ומזה יקיש המשכיל אל שארי המדריגות וידמה ענין אל ענין אדם הרוצה לגשת אל עה"ק פנימה לעבוד את הקב"ה באמת ובלב שלם יכוון את פרטי פעולותיו ועובדותיו יהיו מכוונים אל רצון הבורא לדעת למה ברא ככה בעולמו והתלבש את עצמו באמצעות עובדא כזה הכל בשביל להחזיר את המחשבה הנאצלה לקדמותה ולשורשה ובהיות כן מעלה את השכינה לומר חזי במה ברא אתינא לקמך כי השכינה היא דמות דכל דמיונות נתחזיין בה ובזה מובן מאמרם ז"ל: תפילין דמארי עלמא מאי כתיב בהו ומי כעמך ישראל וגו' והנה בודאי אין הכוונה כפשוטה שהקב"ה מניח תפילין של עור כמונו אמנם הוא הדבר אשר דברתי כי תפילין המה בחי' מוחין וכמבואר כוונה של כל דבר הם בחינת מוחין לאותו דבר והכוונה של מצוה הוא המוחין של זאת המצוה והנה כשאנו מניחין תפילין כוונתינו בהם ליחד כל דבר בעולם אל הקב"ה ית' ויתעלה יחוד קב"ה ושכינתא כי כל ניצוץ קדוש השורה בהנבראים והדוממים והצומחים זה נקרא שכינה השוכנת בהם להחיותם ונמצא אם אנו בנ"י מעלים ומגביהים ע"י כוונתינו הניצוצין למקומה הראשונה ממילא אנו מגביהים את איברי השכינה והיינו החזרת מחשבה הנאצל לשורשה כאשר היתה כוונת הבריאה וזהו שכתוב בתפילין שלנו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד כי אנו מיחדין שמו ית' בעולמו ודורשים יחודו ואחדותו להעלות כל פרטי התחלקות המדרגות אל אחדות האמיתי נקודה ראשונה כאמור ובתפילין דמארי עלמא כתיב בהו ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ פי' כוונת הבורא בבריאות עולמו הכל בשביל ישראל זה נקרא תפילין שלו בחי' מוחין לברוא העולם וזה כוונת הגמרא אתם עשיתם אותי חטיבה אחת בעולם ואף אני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם כי ידוע שהשכינה נקרא עולם מלישנא דעלימא וכשהבורא ב"ה רוצה להאיר לארץ ולדרים עליה אזי באמצעות התלבשות השכינה הוא מאיר ואנו משיגין אותו ית' באמצעות התלבשותה וכן אנו בני ישראל נתחזיין למעלה בשכינה ולכוון זה נקרא כנסת ישראל אשר כל דיוקנאות נתחזיין למעלה ע"י וכללות נשמותיהן של צדיקים מכונסים בה וכאשר יבואר כ"ז באריכות אי"ה בדרוש ראש השנה ע"ש וזהו אתם עשיתם אותי חטיבה אחת בעולם פי' אתם בכשרון פעולתכם הטוב גרמתם יחוד למעלה שאני מתייחד בשכינה הנקרא עולם להשפיע לכם ע"י אף אני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם דהיינו שתתראו בשכינה למעלה כנז' ורואה יראה וישכיל לדעת אשר שני בחי' תפילין אלו הם דבר אחד וכוונה אחת ומעתה נחזור לענין והסירותי את כפי וראית את אחורי ופני לא יראו כי בודאי השכל הנעלם

מכל רעיון לית מחשבה תפיסה כלל כ"א מחשבותיו יתברך ניכרים מתוך מעשיו היינו מצד פעולותיו שפועל אתנו בני ישראל באמצעות התלבשות השכינה וזהו וראית את אחורי ודאי כינוי לשכינה כידוע ומה מאוד העמיקו חכמים בדבריהם קודש הראה לו קשר של תפילין ירצה הקב"ה הראה למשה רבינו ע"ה להבין ולהשכיל התחברות שני בחינות תפילין שהם הכל אחדות אמיתי ואין ביניהם פירוד כלל כי תפילין של הבורא יתברך ויתעלה המה בחי' המוחין לבריאות העולם בשביל נשמותיהם של ישראל שצפה התענוג שעתיד לקבל מהם וישראל מכוונים גם כן לעשות רצון קונם לייחד שמו בעולמו ומעלים מחשבה הנאצלה לקדמותה נמצא מתייחדים ומתקשרים שתי הכוונות יחד היינו שני בחינות תפילין שהם מורים שני בחי' מוחין וזה שהראהו קשר של תפילן ודוק מאוד כי עמוק:

בפסוק **כי אוריש גוים מפניך והרחבתי את גבולך ולא יחמוד איש את ארצך בעלותך ליראות את פני ה' אלהיך שלש פעמים בשנה** וראוי לשום לב להבין שיעור הכתוב והנראה כי הנה יש שני גווני אנשים בעניני עבודה את הבורא ב"ה סוג אחד בהיות ניסה דבר עליהם ממקרה אשר לא טובה מהרהורים רעים וכדומה אזי הוא המנצח את היצר הרע ומדחה מעליו מחשבות חוץ בשתי ידים עד שנשאר בפנימיות מחשבתו זך ונקי הנה בעשות ככה בודאי מתקן הוא א"ע אבל לא תיקון הוא אצל אחרים יתר עליהם סוג אנשים המשכילים ומביני מדע אשר עיני שכל להם בהקרה להם איזה ענין אשר לא טוב מהרהורים וכדומה מהכיעור החכם עיניו בראשו להשכיל ולהתבונן במעוז שכלו מאיזה מקום נמשך רע כזה הלא אין רע יורד משמים ומה יתאונן אדם חי גבר על חטאיו והכל בעבור סיבת עצמו הגורם ככה ונותן רוחו ונפשו לתקן מדה כנגד מדה במקום עליון וכיון שנמתק בשורש הכל נמתק ועיקר העולה על רוחו של איש התמים במעשיו הלא לכולם יש מקום מוצא ושורש בעולמות עליונים ומתחיל להעמיק הענין עד שמעלה את המחשבה מאיזה ענין שהיא אם מעולם האהבה או מעולם היראה וכדומה אשר בדרך כלל כל פרטי מחשבות אדם אינם כ"א שבעה מחשבות הנמשכים מזי"ה ונחלקו לכמה פרטיות ונתפשטו עד הקליפות וכשמשכיל נותן את דעתו לזה מעלה הכל אל השורש כי בחכמה אתברירו יכול לברר הטוב מהרע והרע נופל למטה ולא ירים ראש להרע עוד כיון שכבר תיקן והמתיק את הענין הרע מן הבא בידו של חכם אמיתי והוציא בחכמתו משם התלבשות אלהות לאיזה ענין הראה לו הקב"ה ככה באחת מאופנים הנוהג עם בריותיו לתקן ענייניו נמצא גודל התועלת מאיש חכם כזה המתקן אצל עצמו וטיהר מחשבותיו מט"ז וגם תקן אצל אחרים כיון שהבריר הטוב מהרע הנופל

במחשבתו והעלה משם נ"ק השוכן בתוך הטומאה והרע חלף ועבר ובטל מן העולם לבלתי ירים ראש עוד בעולם לנפול מחשבה בזה לשום אדם בעולם להכשל בענין הרע הזה ואתה תחזה הפרש בין שני גווני אנשים המדובר הגם שגם שניהם שוים לטובה אמנם מי שמתקן אצל עצמו וגם אצל אחרים בודאי תועלתו גדולה ומובחרת ביתרון שאת על זולתו ובמה נאות לאדם להשלים את נפשו לאלהים כ"א בהקדם לו תנאי הקודם למעשה לקשט מלא קומתו מראש עד עקב בפרטי מדותיו לקדשם ולטהרם לבלתי אחו בהם שום מגע ממדות ההפכים ולהיות נקי ממום ואז יזכה להיות משכן שלם להשראת אלהות ולקנות על פניו חותם אלוה המאיר בפניו של אדם כידוע ומקיים בעצמו מקרא שכתוב וראו כל העמים כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך מפני פחד הוי"ה ומהדר גאונו החתום בפניו. ומעתה נחזור לענין כי אוריש גוים מפניך ירצה בהיות לך בהירות השכל כזה ביתרון אור כזה המדובר המקדש את עצמו ומטהר רעיוניו בכל פרטי ענייניו אזי קומתו שלימה מראש עד עקב אין בו שום מגע נכרים אזי ירש לאומים וישלחם ממלא קומתו ובפרט מראות פניו המאירה בחותם אלוה וזה הנרמז כי אוריש גוים מפניך פנים ממש בהסתכלם על פניך יפחדו ויחרדו ונזורו לאחורם ועוד נוסף מעלתו המעולה מבטיחו הכתוב והרחבתי את גבולך כי בהעדר התפשטות הדעת אזי צריך האדם לכפול שמירתו בשמירה מעולה מרוח מצויה הוא הנחש המצויה בין הגדרים וסייגים ועומד על הגבול להחטיא לאדם בעניני הגשמיות כגון אכילה ושתיה ומו"מ וכדומה מצרכי בני אדם המוכרח בהם שבלתי אפשרי זולתם ולכן החיוב מוטל עליו למעט בעסק כל מה דאפשר פן ילכד ח"ו במצודת היצה"ר לצאת חוץ לגבול הקדושה ולא יועיל בתקנתו של הגדרים וסייגים שעושה לעצמו כיון שגם שם מצויה הנחש הוא היצר הרע ואין הכרתו חזקה כל כך להכניס הדעת בעובדותיו הגשמיות המוכרח בהם להעלות משם איברי שכינה על כן כל מה שממעט בעסק הרי זה משובח לאפוקי איש משכיל אשר עיני שכל לו והכרתו חזקה ליתן עצות לנפשו בהתפשטות דעתו לעשות הכל בהתקשרות רשאי להרחיב את גבולו ואין צריך לכפול כ"כ שמירתו בגדרים וסייגים ולצער עצמו מכל וכל כיון שעושה תיקון גדול בפרטי עובדותיו אפילו הגשמיות מברר הטוב מהרע והרע נופל לנוק' דתה"ר כמדובר ותיקן א"ע וגם תועלתו גדולה נאה לו ונאה לאחרים וזהו והרחבתי את גבולך כמדובר והפעולה עוד המגיע בעשות ככה ולא יחמוד איש את ארצך ירצה שלא יחמוד שום אדם בעולם לעשות ענין הרע ואפילו לעלות על הלב כעין ארציות ומדריגה פחותה הקרה לך וגמר אומר בעלותך ליראות פני ה' ירצה כאשר יעלה ברצונך להעלות איברי השכינה השוכנת בהתלבשות המדריגות הנקרא בחי' פנים אליו

ית' אשר באמצעותם יש לו לאדם אפס קצת תפיסה וקרא בשם לערך הפעולה כנזכר לעיל כמה פעמים ובעלותך לראות פני ה' ממדריגות הגשמיים כאשר דברנו ורמזנו לך עד הנה אז לא יחמוד איש. ארצך כלל לא ודו"ק כי עמוק הענין:

בפסוק **ויאמר ה' אל משה כתב לך את הדברים האלה כי ע"פ הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל** ופירש"י כתב לך ולא אתה רשאי לכתוב תורה שבע"פ. לכאורה אינו מובן והנראה כי הנה דרך עבודת האדם ועבודת גבוה צריך להיות בכלל ובפרט ועל דרך דאיתא בזוהר מתלא לבר נש דהוה דיוריה ביני טנרין ולא ידע בדיוריה מתא זרע חטין ואכל חיטין בגופייהו יומא חד אעל למתא אחריבו ליה נהמא טבא אמר בר נש דנא למה אמרו נהמא למיכל אכל וטעים לחדא לחכיה אמר וממילא אתעביד דא אמרו מחטין לבתר אקריבוהו גריצן וכולי אמר ודאי אנא מארי דכל אלין דאנא אכל עקרא דכלא אלין דאיהו חטה ובגין ההוא בר נש דעתא מעדוני עלמא לא ידע ואתעבידו מיניה כך מאן דנקיט כללא ולא ידע בכלהו עדונין דמהנין דנפקין. מההוא כללא. הנה הרואה יראה ויקח מוסר השכל איך להתנהג א"ע בעבודת הבורא וידע נאמנה אפילו למד תורה הרבה וקיים מצותיה והשיג חכמות עכ"ז באם חסור לב שעיקר העבודה שבה תלוי גופי תורה מאומה אין בידו מרבוי תורתו. ולקיים מצותיו מצות אנשים מלומדה ובפרט בנפול האדם בעניני עולמו המוכרח בהם שאי אפשר זולתם מאכילה ושתיה ומו"מ וכדומה מצרכי הגשמיות שהאדם מוכרח בהם לקיום ומצב גופו ישכיל עשות הכל בחכמה ותבונה ליקח גם משם רמיזא דחכמתא ולא לעשות מעשה זר מעשהו וכבהמה נדמה הרדופה להשיג מחוז חפצה ומי שדעתו בער מזה ואין תבונה בו ליתן עצות לנפשו בפרטי עובדותיו אפילו הגשמים ליתן עצות בנפשו ליקח רמיזא דחכמתא לעורר לבו להשיג רוממות מחשבותיו יתברך מצד פעולותיו אז בודאי עומד עם ראשו ורובו בחוץ ולא טעים מאומה מעבודת הבורא ב"ה כי זהו עיקר שעלה ברצונו הפשוט לבריאת עולם שצפה התענוג והשעשועים שיקבל מעם קרובו ישראל וישמח לקראת הפקחים וכן חייבה החכמה נסות הנפש בגופות העבים והגשמיים לראות היש משכיל דורש אלהים אפילו במדריגות התחתונים והגשמיים כמו המאכל והמשתה והמשגל ושינה וטיול וכל פרטי תענוגות בנ"א והמנוחות אשר בהם ומהם תקנת גופו וישכיל לראות אלהות המלובש לשם לאשתמודע בהם עולמות ולעשות בתחתון ולרמוז בעליון כמו שכבר קדם לנו כמ"פ מענין זה וכלל זה נקוט בידך אפילו לומד תורה הרבה ותפלה ומעשי המצות ובשעת מעשה לבו דבוק באל בפנימיות מחשבתו ואולם בעבור זאת שאין מעשהו בחוץ כמעשהו בפנים אין זה עבודה בשלימות כ"א היה יכול לעמוד בקיומו

תמיד בתורתו ותפלתו מה טוב ומה נעים אמנם בהכרח צריך. לנטות עצמו למדריגות הנמוכים לקיום גופו לאכול ולשתות ושארי דברים הצורך אליהם ואם אין לו התפשטות השכל אוכל כבהמה ושותה כבהמה וכל פרטי צרכיותיו הגשמיות מעשהו בלא דעת והתקשרות הבורא והתורה ועבודה שקדם לו בהם לא הועיל ועוזר להאיר לו את הדרך ישכון אור וא"כ מאי הועיל בתקנתו ותורתו רבו וגם זאת ישים על לבו בודאי אין לך שום פעולה בעולם שלא גנוז לשם מפלאי סימני החכמה לרמוז אורות נפלאים כי מי יאמר לו ית' מה תעשה אם ברא יברא את האדם והרכיבו הרכבה חזקה לבלתי טרוד נפשו בהבאת מזונותיו ושאר תענוגיו כ"א הכל יהיה מוכן ומזומן לפניו ומניה וביה ימשוך חייו כאשר האילן מושך חייו מן הארץ ושאר פרטי הברואים המתכסים בעורם כמו לבוש באדם וכמוהם כמוהו גם כן יכול האדם להיות חי וקיים זולת אכילה ושתיה ושינה ומלבוש אם חפץ בנו ה' לעשות ככה להרכיבנו הרכבה חזקה אמנם לא כן עשה ה' לנו והכל בחכמה ותבונה ודעת כי כן גזרה חכמתו לתקן ענינינו ולא נגרע מבחינת עבודתינו שום דבר בעולם והכל שייך אל התורה והעבודה כידוע למביני מדע מסוד אכילה ושתיה ושינה רמיזתם במקום עליון והבחירה חפשית ביד האדם ושנים האוכלין א' אוכל ויורש ג"ע וא' אוכל ויורש גיהנם וכן מן המלבוש ידוע מאמרם ז"ל סודרא סוד ה' ליראיו המלבושים מורים על מדות עליונים כאשר מלא מזה בספרים על א החיוב מוטל על כאו"א מישראל ובפרט עובדי באמת להיות אמונה תקוע בקרבם אשר אפילו לעת האוכל ושתות מימיו ופרטי תענוגיו המעותדים לו לקיום גופו לעבוד גם בהם עבודת קונו ואז יעלה להם כללות תורתם ועשיית מצותם כהוגן וכן המוכיח בשער אל יאמר למה לו להכניס את עצמו בבחי' דבורים פחותים בשביל עם הנלוים אליו לומר להם דבורים מעין בחינתם וממילא צריך לעזוב מחשבתו הקדומה וא"כ טוב לו אז מעתה בהיות יושב בסוד המחשבה אין זה טענה כאשר הארכנו מזה בפרשת תצוה ע"ש באורך ועיקר הדברים מי שחלק לו אלהים בבינה לדעת אופן היושר איך להתנהג א"ע עם חלקי דעות בנ"י להעלותם אל הבורא ב"ה תועלתו גדולה ומעולה ביותר כי נתוסף ונתרבה אצלם תוספת השגה בעבודת אלהים עוד יותר כי באמת מי שהוא צדיק יסוד עולם הוא השביל של כלליות ישראל וכל צירופי אלפ"א ביתו"ת שלהם עוברים דרך אליו באמצעות מחשבתו והוא משפיע אליהם בחי' אל"ף בי"ת לערך צרופיהם הנוגע אל בחינתם ועניני עבודתם וכיון שכן בודאי נתרחב ונתרבה הארת הדעת בעומק מחשבתו לסבת כלליות כולם וזה גדולה וחשובה שבעבודת אלהים אמנם מאד מאד יתבונן ויסתכל גדול הדור או המוכיח בשער אם יש לו עוצם ההכרה לדעת בחי' צירוף של

כאו"א מהעם הנלוים אליו יכול לעבוד עבודת קונו עם בחי' צירוף האל"ף בי"ת של כל אחד מהם וע"ד שנתבאר לנו במ"א מענין ישי אבי דוד קנה שם טוב לעצמו לכתוב עליו והאיש זקן בא באנשים ונתעוררו חז"ל אכל באוכלסא ודרש באוכלסא ויצא באוכלסא תנא אין אוכלסא פחות מס' רבוא והכוונה בקיצור להיותו צדיק בדורו אשר על פיו יצאו ועל פיו יבאו ונמצא הי' צריך לדעת פרטי צרופיהם ואותיותיהם איך להעלותם אל הבורא ב"ה וגם באמצעותם נתוסף אצלו ג"כ רבות ההשגה לעבוד עבודת הבורא ב"ה בכל פרטי ענייניו לערך בחינתו וגם לערך בחינתם ולזה העמיקו בדבריהם לרמוז עומק הענין אכל באוכלסא כלומר בחי' אכילתו היה במעלה גבוה שלחן אשר לפני ה' והכל מה שלקח לעצמו התעוררות באמצעות האוכלסא וכן דרש את אחדותו ויחודו יתברך באמצעות בחי' צרופים של האוכלסא ויתר פרטי מוצאיו ומובאיו בכל פרטי ענייניו פעל ועשה הכל בחכמה בסבת חלקי דעותם של עם הנלוים אליו הנכללים בכללות דעתו הרחבה ולזה אמרו תנא אין אוכלסא פחותה מששים רבוא ונמצא להיותו מובחר בדורו צי"ע דרש את הקב"ה באמצעות דעות ששים רבוא נפשות ישראל ומזה יקיש המשכיל ויפלס במאזני שכלו כמה בחי' חלקי דעות יכול להקיף עם עומק מחשבתו כמ"כ יקרב אותם אל התורה ועבודה ולא יותר מעוצם הכרתו והקפות דעתו כי בודאי את זה שאינו יכול להקיפו עם כללות דעתו לא יפעול כלום ותועלתו נכזבה ללא יועיל מוסר לא לקחו העומדים חוץ לדעתו כיון שאינם מבחינתו לסור למשמעתו וכל הנ"ל נאמר מאיש משכיל אשר הכין את לבו לדרוש ה' באמת ובלב שלם ותמים וכבר קישט ותיקן מלא קומתו עם פרטי מדותיו להיות טהור ונקי ממגע נכרי ועיין למעלה מה שרמזנו בפסוק ונגש משה לבדו אל ה' והם לא יגשו ירצה אם השכל של אדם הנקרא משה נגש לבדו אל ה' לדעת היש בורא עולם ומנהיג ומשגיח בפרטיות אדם והם היינו בחי' מדותיו לא יגשי והיינו שלא הכניס עדיין הדעת אל המדות וכיון שכן והעם לא יעלו עמו אי אפשר לו להעלות עם הנלוים אליו אל עבודת גבוה כיון שלא קישט א"ע תחלה ע"ש כי באמת התפשטות דמשה בכל דור ודור וכל מי שיש בו מדעת קונו נקרא משה והחיוב מוטל עליו להכניס א"ע בכוון אל בחי' צירופי אלפ"א ביתו"ת של דורו בכדי לקרבם ולהגיעם אל התורה והעבודה ודי לעבד להיות כאדון עולם שצימצם גודל בהירותו וברא נהורא לנהורא בכמה צמצומים לערך מיעוט הכרתם של עם קרובו ישראל שישיגו ויתפסו מחשבתו הניכרת מתוך מעשיו ובהעדר הצמצום אין רעיון יכול לחשוב מאומה מבורא עולם ומגודל בהירתו יחזור לתוהו ובוהו ועיין בדרוש שיר השירים מה שביארנו ע"ס ברח דודי ודמה לך לצבי ומזה מובן ג"כ פסוק מענין זה:

ודבר ד' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו. והכוונה כי הנה בודאי אם נתן לנו הקב"ה את התורה בזה העולם כמו שהוא במקומה לא יוכלו העולם מלהכיל אותה מרוב דקותה ולכן הוכרח הבורא ית' לצמצם ולהלביש אותה בע' פנים כמו דאיתא בזוהר אית פנים ואית פנים וזהו הצמצום והלבשה בע' פנים מבחי' מדריגה למדריגה עד שיהיה לה קצת תפיסה בעולם הגשמי שיוכל אוזן לשמוע והפה לדבר ועתה אחר בחינת התלבשות בע' פנים נעשה כמו ספורי מעשיות ואיש המשכיל צריך לפשוט אותה מגשמיותה ולהלביש צורה רוחניות. מול דברינו בא הרמז בתורה ודבר ה' אל משה תורה הבהירה ועמוקה פנים אל פנים כלומר הלביש פנים אל פנים עד שנראה עתה כללות התורה כאשר ידבר איש אל רעהו רק ספורי מעשיות כמו דבור איש לרעהו. והכל בכדי שיכול האזן לשמוע והפה לדבר ובזה ראה וקדש את עצמך אפילו גדול בתורה וגדול בחכמה מי שהוא צדיק בדורו צריך לדבק במדות הקב"ה לתפוס מדה זאת לצמצם מחשבותיו הבהירים ולצאת מסוד בחי' המחשבה אל בחי' הדבור להזהיר ולצוות בטוב לערך בחינתם ודי לעבד להיות כאדון כנזכר ובפרט בזה תולה עיקר העבודה של אדם לעבוד עבודתו בכלל ובפרט ונמצא אם יהיה תמיד רק בסוד המחשבה אין עבודתו בשלימות כי זהו רק בדרך כלל והוא כמו משל המבואר בשם הזוהר כך מאן דנקיט כללא ולא ידע בכלהו עדונין דמהניין דנפקין מההוא כללא וכן מאן דלא ידע בחינת התלבשות אלהות בפרטי פרטיות ובכל ענייני המדריגות כולם אפילו התחתונים והנמוכים ה"ז כאלו אוכל חטים גופייהו ונקוט הכלל הצריך לפרט. עתה נחזור לענין ויאמר ה' אל משה כתב לך את הדברים האלה ופירש"י כתב לך ולא אתה רשאי לכתוב תורה שבעל פה ומבואר לנו בדרוש שבועות איכות הענין תורה שבכתב ותורה שבע"פ עיין שם ותוכן הדברים תורה שבכתב הם אותיות המחשבה ותורה שבע"פ הם אותיות ה' מוצאות הפה וכבר נודע שבחי' המחשבה היא כלל הצריך לפרט ואין לו ית' ויתעלה תוספת תענוג כ"כ מאתנו בני ישראל בהיות כולנו בכלל כ"א בפרט כל א' ואחד מישראל וזה לך האות א' היה אדם הראשון ובו נכללים כלליות נשמותיהן של כל ישראל ואח"כ נחלק לשלשה אבות ולי"ב שבטי יה ואח"כ לת"ר אלף רגלין ואח"כ לששים רבוא נפשות מורה היות כי חפץ בנו ה' לקבל מאתנו תוספות תענוג מפרטי החלקים בגופים נפרדים וכל מה שנתרבה ונתוספה רבוי תוספת נשמות ויוצאים מבחינת כלליות לפרטיות כמ"כ נתרבים ונתוספים פרושי התורה ורבוי הצרופים לערך חלקי הנשמות ואחיזתם באותיות התורה וכבר רמזנו לעיל שחיוב מוטל על כל אחד ואחד מישראל לבא מבחי' עצמו על צרופו המוטל עליו לעשות באמצעות כשרון פעולותיו כמ"כ נעשים ונצטרפים צרופים

בתורה לערך אותיותיו שיש לו בהם אחיזה בתורה וממתינין עת בואו בהכשר מעשיו ועובדותיו הטובים ויעשה בתורה צרוף קבע ואלו הצרופים התולים בעובדות הפרטים חלקי נשמות זה נקרא תורה שבע"פ להיות בחי' פרט לעומת אותיות המחשבה היינו בחי' תורה שבכתב כלליות הצרופים שמסר הקב"ה למשה רבינו בסיני כי נתינת התורה שבכתב ע"י מ"ר היתה רק ע"ד הכלל כללות ששים רבוא נפשות ישראל ומזה הכלל אח"כ בהמשך הדורות דורשים פרטי פרט'ות לערך בחינתם וצרופם ומצינו דומה לדברי דאיתא בספר נגיד ומצוה ענין ר' עקיבא שהי' דורש על כל קוץ וקוץ תלי תלים עד שכמעט תשש כחו של משה רבינו כנזכר ברז"ל דברים שלא נגלו למשה נגלו לר' עקיבא וזה תימה גדול והענין כי ודאי שמשה ידע כל מה שעתיד להתחדש בעולם בכל התורה כולה אך היה יודע הסודות ההם בע"פ אמנם הרבה מהם לא היה יודע לדורשם ולהוציא מן הכתוב עד שבאו חכמים והיו דורשים בכל דור ודור וכן הענין בר' עקיבא וכו' ואמנם ענין זה לא נגלה למשה רבינו ע"ה אך הסוד עצמו ודאי שנגלה לו עכ"ל הנשמע מכל הנ"ל שאפילו משה רבינו ע"ה לא היה יודע בחינת תורה שבעל פה בפרטי פרטיות לערך בחי' הדורות העתידין לבוא אחריו והם מוכרחים לבוא בעצמם על צרופיהם הפרטיות לעומת עובדותיהם והתקשרותם אל התורה והעבודה אשר בזה תולה הבחירה כאשר נתבאר לנו לעיל פ"ה ויקרא יעקב אל בניו האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים ע"ש באורך הענין ותבין כאן ומשה רבינו ע"ה לא הי' יודע התורה שבע"פ כ"א ע"ד הסוד הכלליות וכמ"כ המשיך את התורה לעם ישראל. ומעתה בין תבין אשר לפניך אמר לו הקב"ה כתב לך את הדברים האלה לך דייקא ופרש"י ולא אתה רשאי לכתוב תורה שבע"פ כלומר תורה שבכתב להיותה כלליות לבחי' תורה שבע"פ היא נאות לכתוב רק לך לעצמך להיותך גם כן כללות הדעת של ששים רבוא נפשות וכנגד בחינת דעתו היה יכול לעבוד את הבורא ברוך הוא וגם לדרוש לדורות בחי' ענפים שלו וגם נקרא דור דעה בחינת תורה שבכתב הכללית לא כן תורה שבע"פ היא בחינת צירוף אלפ"א בית"א של פרטי נשמותיהן של ישראל מיום נתינתם עד לעתיד שיתגלה אז התורה בתכלית הבהירות ע"ד הכתוב ולא יכנף עוד מוריך בבחי' כנפיים המה התלבשות התורה בע' פנים כמוזכר ולכן אין אתה רשאי לכתוב תורה שבע"פ אשר להיות בזה תולה עיקר הבחירה להיות חפשית ביד האדם והם בעצמם מוכרחים לבוא על בחינת צרופיהם הפרטים לערך הכרתם וכשרון פעולתם ולזה גמר אומר הכתוב ונותן טעם לשבח למה אין אתה רשאי לכתוב תורה שבע"פ כי ע"פ הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל והכוונה כאשר באים הדברים האלה אשר היו תחלה בסוד המחשבה תורה שבכתב

כשבאים על פה היינו בחינת תורה שבע"פ אז כרתי אתך ברית הנוגע לערך עוצם הכרתך כללות הדורות וגם את ישראל ירצה כללות אל"ף בי"ת של ששים רבוא נפשות ישראל ובודאי אינו דומה הברית שכרתי אתך הנוגע לערכך נגד הברית שכרתי אתך וגם את כל ישראל אשר כל אחד ואחד צריך להשיג מעצמו בחינת צרופים באותיות התורה הממתינין עליו ואי אתה רשאי לגלות בכדי שתהא הבחירה חפשית ביד כל ודוק הענין ותבין נפלאות:

(רמז ביוצר מוסף לפרשת שקלים):

אור פניך עלינו אדון נשא ושקל אשא בבית נכון ונשא יובן ע"ד שזכרנו כמה פעמים מה דאיתא בתקונים שיש חמש גווניו דבהון נהרין חמש אור עיין בדרוש ר"ה שם ביארנו אלה הדברים והכוונה כי הנה אנו אומרים מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית כלומר אפילו ברבות מעשיו לית בהם שום פירוד והתחלקות ח"ו כי כח הפועל בנפעל והכל מורה על אחדותו ויחודו יתברך כי בעוצם יכולתו לית מחשבה תפיסה כלל כי אם מצד פעולותיו וזה עיקר עבודתינו בעולם הזה לדרוש אחדותו יתברך באמצעות פעולותיו הנראים וניכרים בדמיונם וצביונם מכאן ניכר האדון ה' צבאות לעם קרובו ישראל ונלמד סתום מן המפורש וכאשר מצינו לחז"ל שנשתמשו בזה לכולם יש להם מחשבה הניכרת מתוך מעשיו לבד שלשה יש להם מעשה ולא מחשבה כגון חרש שוטה וקטן אין להם מחשבה הניכרת מתוך מעשיהם כי בלא חכמה ידברו ועשות מעשיהם בלא דעת ותבונה הנעדר מהם והנה אם יאמר האדם כיון שהכלל מונח בידינו שהאדון ה' צבאות ניכר לנו מצד מעשיו הנפעלים בעולם יתכן לו להבין ולהשכיל ולהשיג רוממות מחשבותיו יתברך ויתעלה כולם יחד והאמת אינו וזה לך האות שיש כמה עולמות שלא באו עדיין לכלל בריאה ונעלמים ונסתרים מעיני כל חי עולמות עליונים ותחתונים ואיך יעלה על דעת אדם אשר בעפר יסודו מורכב מד' יסודות הגשמים לחפש בגנזי המלך מלכו של עולם להעמיק ולעמוד על סוף מחשבותיו שהוא ית' אין סוף ואין תכלית ולזה רמז בשיר של שבת מה גדלו מעשיך ה' מאוד עמקו מחשבותיך ירצה להורות את האמור הגם שמאוד גדלו מעשיך ה' ועלה יעלה על דעת המושל ביצרו לומר שיתכן לו עכ"ז מאוד עמקו מחשבותיך ולית מחשבה תפיסה כלל בעמוק עמוק מי ימצאנו והראיה לאלפים ולרבבות עולמים שלא נתגלו עדיין מהעלם אל הגילו ולפני א' מה אתה סופר כי אם מעולם הבנין ולמטה את זה נתן בידי אדם לחקור ולשאול ולהשיג אותו ית' מצד פעולותיו והמה ז' ימי הבנין נקרא אנפי מלכא ובחי' הגיונים המורים על מדותיו ית' הנוהג עם בריותיו אם לדין או לרחמים וכדומה מגווני מדותיו ית' הנוהג בחסדו כל דור

וככה נקרא בשמות וכינוים לערך מדותיו ית' והן המה פנימו המאירים המאיר בהם מאורותיו הגבוהים ורמים וזהו המוזכר בתקונים שיש חמש גוונין דבהון נהריו ממש אור כי האורות המה למעלה מהבנין ובלתי אפשר להשיגם כ"א באמצעות התלבשות הגוונין אפס קצת כמדובר וממוצא דבר אתה יודע אשר חכמים הגידו והעמיקו בדבריהם זה יתנו וגו' כמין מטבע אש לקח מתחת כסא הכבוד והראהו למשה ולכאורה תמוה והלא יותר תהיה ניכרת ונישנת הידיעה במראה הנראה ונרגש לעינים ממה שהראה לו ברוחני תבנית אש ומי נתלה אפשר להשיגן כ"א באמצעות התלבשות הגונין אפס במי הנרגש בנעלם או הנעלם במורגש אמנם מאוד העמיקו בדבריהם כי בודאי הקב"ה גלה סודו אל עבדו נאמן ביתו בענין נתינת חצי השקל להבינו להשכילו שורש הדבר באורות עליונים וע"ד מאמרם ז"ל שקל הקודש כפול היה והכוונה להורות עניינו של השקל היות כפול בנגלה ונסתר היינו בחי' גוונים ואורות כי שקל הגשמי המורגש בעולם הזה הוא רק בחי' גוון להשיג בנעלמים כי כל מצוה הרשום בתורת משה רחבים מאוד הגם שיש להם שיעור בעולם הזה בגשמיותם במקום מוצאם ומקורם בעולמות עליונים אין להם שיעור ותכלית וכמו שנתבאר לנו במקום אחר הגם שאנו רואין לכלל המצות יש להם שיעור תפילין שיעוריהן אצבעיים על אצבעיים שיעור סוכה ז' על ז' שיעור טלית לכסות ראשו ורובו שיעור ציצית י"ב גודלין עכ"ז במקום מוצאם ושורשם המה אורות בהירים ומאירים מראש העולם ועד סופו כ"א לערכינו וחלישת גופינו וקוצר המושג אי אפשר להשיג אורותיו הבהירים כי אם באמצעות המצות הנראים גשמיים השוה בשיעוריהן וממילא אם כן בכללות המצות מסתמא במצות נתינת חצי השקל על הכלל כולו יצא לעשות בתחתון ולרמוז בעליון מקום מוצאו בשורשו ולכן יצו ה' למשה על חצי שקל דייקא ולא פחות ולא יותר והיה קשה בעיני משה מה זה ועל מה צוה ה' בחצי שקל דייקא והתחיל להעמיק הענין במקום שורשו ומקורו של חצי שקל להשיג הנעלם מהנגלה ולזה גלה סודו אל עבדו הנאמן מקום מוצאו במקורו הוא תחת כסא כבודו גם שם הראה לו כמין מטבע של אש בחי' האור המאיר בגוון חצי שקל המורגש וכמו שהוא בשורש ככה נתפשט אל הנבראים להשיגו יתברך לדעת כל אנוש מעשהו איך ליחד שמו יתברך בעולמו כי כל פרטי מעשי המצות לשם יחוד קב"ה ושכינתיה ומעתה תבין ותשכיל מה שיסד הפייט:

אור פניך עלינו ירצה להורות מה יאמר ומה ישאל האדם בהשפוך שיחו לפניו יתברך כל עצמו ומגמתו בהתחננו על בחי' האור המאיר אל הגוונים והיינו שיתן לו הקב"ה לב טהור וקדוש בתורה ותפלה ומעשה המצות אל ישאר שקוע בגשמיותם ושיעורם

הנראה ונגלה בדמיונם וצביונם בעוה"ז כי בעשות ככה אזי מעשהו בהם מצות אנשים מלומדה ובידו אין מאומה לתקן במקום עליון להעלות איברי השכינה ולזה כל מגמתינו ותשוקתינו לשאול מלפניו יתברך אור המאיר בפניו את זה אנו מבקשים ומתחננים וזהו עלינו כלומר למעלה מבחינתינו הבלתי נרגש לרעיון לבות בני אדם והפעולה אדון כינוי לשם השכינה הנקרא אדני נשא תתנשא ותתרומם להתיחד בעולמות עליונים ועוד תועלת המגיע כשתאיר אור המאיר אל בחינת הפנים ושקל אשא בבית נכון ונשא כלומר שקל הקודש שהוא כפול כמבואר בגשמיות וברוחניות היינו בחינת אור המאיר אל הפנים ומי שזוכה לאור המאיר ששם למעלה מעולם הבנין ומקדש שלמעלה מכוון נגד מקדש שלמטה שהוא הבית אשר נכון ונשא מרום מראשון מראשית הבריאה עד שיבנה בית המקדש במהרה בימינו וגם עתה שייך שפיר להרים ולהנשא לשם את שקל הקודש ברוחניות כאשר מאז בלתי אפשר לקיים כזה כ"א מי שזוכה לאור המאיר אל בחי' הגוונין ומעתה בקצור שיעור הפייטן אור פניך עלינו שהוא למעלה מבחי' הגוונין וכשתאיר אזי אדון בחי' מלכות תתנשא וגם שקל אשא בבית נכון ונשא כנזכר ודוק:

ויקהל

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם ולקמן כתיב **ויאמר משה אל כל עדת בני ישראל לאמור זה הדבר אשר צוה ה' לאמר** ויש להבין שנות הלשון והנראה ע"ד דבריהם ז"ל כל הנביאים נבאו בכה יתר עליהם משה שניבא בל' זה הדבר וההפרש פירשו קדמונים ז"ל אמת הדברים כי כאשר רצה הקב"ה לגלות לנביאים איזה בחי' נבואה לעומק המשיג וקוצר המושג היה צריך להלביש א"ע בכמה וכמה דמיונות בכדי שיהא להם תפוסה קצת במושכלות ואז יכלו להשיג את הנבואה באמצעות התלבשות הדמיונות יתיר עליהם משה רבינו אב הנביאים מצד גודל בהירות שכלו ועוצם הכרתו יכול להשיג ולתפוס את הנבואה בזה הדבר אשר דבר ה' בלתי שום אמצעות והתלבשות הדמיונות כ"א כאשר העידה עליו תורתינו הקדושה פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות ועיין במקומה מה שבארנו שם ואולם ראוי לשים לב להבין הענין ולכאורה קשה הגם שמשה רבינו מצד בחינתו המעולה והבהירה נאות לו באמת לגודל ערכו להשיג ולתפוס אלה הדברים פה אל פה בלתי שום אמצעות אמנם מה יעשו כל עדת בני ישראל כל לרבות רבוי כתי בני אדם מגדולם ועד קטנם ואיך יתכן להם לשמוע ולהבין מה ידבר ומה יצוה דברי אל חי כאשר יצאו מפה אל פה ואין אמצעות בדבר הגם שהם נקרא דור דעה עכ"ז מעלות מעלות יש ואין

דעתם דומה זה לזה ובפרט לכללות הדעת משה רבינו מי יכול לעמוד על סוף דעתו סתם ובפרט כאשר בא לגלות להם ענין הנבואה בלי התלבשות דמיון השוה אצלם לערך חלקי דעתם לאמר להם אלה הדברים אשר צוה ה' או זה הדבר אשר צוה ה' ואפשר להבין לזה בא התשובה בפתיחת דברו יאיר ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ולכאורה תמיה על שנות טעמו בכל עת אשר יצוה דבר ה' על פי משה לא נאמר ויקהל כי אם בכאן אמנם זה הדבר אשר דברתי להיות שנאמר בכאן בלשון אלה הדברים אשר צוה ה' וכן לקמן נאמר זה הדבר אשר צוה ה' וכל זה מורה על בחינתו המעולה והמובחרת שבחינת נבואתו היתה יתיר על כל הנביאים שניבאו בכה ואם כן קשה הנ"ל לזה הוצרך להקהיל ולאסוף אותם תחלה אל בחינתו המעולה והזכה וזיכך אותם גם כן כערכו בתכלית הבהירות כמו שמצינו באמת שנקרא דור דעה ובפרט טרם החילו לדבר ולגלות להם איזה נבואה קיהל אותם אל בחינתו ומעתה תבין ותשכיל ויקהל משה תחלה את כל עדת בנ"י וזיכך אותם בתכלית הזכות ואח"כ ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם ירצה שיכול לומר להם בלשון אלה הדברים וטרם החילו לדבר מוכרח לעשות אותם כערכו לבלתי צורך להלביש את נבואתו בהתלבשות הדמיונות כנזכר ואחרי עשות אותם להגביהם למעלה הרמה נאמר אח"כ ויאמר משה אל כל עדת בני ישראל לאמר זה הדבר וגמר אומר אשר צוה ה' לאמר מוסב אלפניו ולפני פניו כלומר כן מצווה מהבורא ב"ה לצוותם ולהזהירם בתכלית הבהירות וזהירות שיוכלו לתפוס בחי' הנבואה בלי שום התלבשות ובלתי אפשרי כזאת כ"א להקהיל אותם תחילה לבחי' משה ואח"כ צריך כל או"א לעשות המצות לבחינת ערכו ולזה רמז קחו מאתכם תרומה לה' כל או"א לפי עוצם השגתו ודו"ק היטב:

פקודי

אלה פקודי המשכן משכן העדות. וקשה כפל הלשון המשכן משכן וחז"ל נתעוררו רמז למשכן שנתמשכן בשני חורבנין על עונותיהם של ישראל דברי חכמים צריך למוד כי מה שעבר אין והתורה היא תמידיית וישנה בכל אדם ובכל זמן ולקמן בענין כתיב: **ויעשו את ציץ נזר הקודש וכו'** מה שהיה היה ומה נעשה עתה ועיין במקום אחר שביארנו בחי' המצנפת ומה דאיתא בשחיטת קדשים שערו הי' נראה בין ציץ למצנפת ששם מניח תפילין ואין כאן מקומו וטרם נבוא לביאור נקדים מה שאמר הנביא שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה ולכאורה יש לתמוה וכי בשביל שישאו את עיניהם למרום יתכן להם לדעת ולהשכיל במושכלות מי ברא אלה דברים הנעלמים ונסתרים

הגם מצינו בכתוב אומר כזה עיני לשמים נטלית ומנדעי עלי יתוב באמת טעמא בעי מה הגיע על ככה בשביל נשיאות עיניו לשמים מנדעו ישיב עליו אמנם יש לפרש ע"ד מה שכבר קדם לנו בפרשיות הקודמות היות עיקר עובדותנו בעוה"ז רק לדרוש אחדותו ויחודו יתברך ולכן אנו בני ישראל נקראים דורשי יחודך על שם שדורשין תמיד יחודו אפילו בעולם הזה עולם הנפרדים ותערובות טוב ברע עכ"ז אנו בנ"י בכשרון עובדותינו הטובים מעלים ומגביהים התחלקות המדריגות אל אחדותם למקומם הרמתה כי השבעה מדות המה בדרך כלל רק שלשה קוים שעליהם העולם עומד חסד ד"ר וגם שיש כמה פרטיות רבוי התענוגים כמה שכתוב ומשם יפרד עכ"ז כל אלו רבוי התענוגים ופרטי המדריגות בהעלותם למקומם ושורשם אינם כ"א נקודה אחת כ"א באמצעות השתלשלות והתלבשותם בזי"ה מכאן יש בחי' פירוד ורבוי חלקי התענוגים עד אין קץ ותכלית ומי שחלק לו אלקים בבינה נפשו יודעת מאוד שלכולם יש להם מקום מוצא ומעלה הכל אל השורש והכלל החכם אשר עיניו בראשו ומגביר את עין שכלו לפשוט את עצמו מגשמיות תענוגי עוה"ז מכל וכל עד שקונה בקרבו בהירות וזכות הראות בכל מקום שרואה ושומע רואה משם רק רוחניות המלובש בגשמיות בכדי להחיותו ועתה תחזה דברי חכמינו ז"ל שנשתמשו בלשון לומר אוי לעינים שכך רואות ואוי לאזנים שכך שומעות ולכאורה תמיה וכי מה יעשה האדם בהקרה לו לפעמים בלתי מתכוון לשמוע או לראות דבר שאינו כרצונו ועל הרוב יקרה כזה אפילו הוא קדוש וטהור וזך ברעיונו מתרמי לו ככה ולא עשה שום התפעלות לזה ולא חטא בעיניו ובאזניו לומר עליהם לשון אוי ואבוי ועכ"פ מהראוי לומר אוי למי שפעל ועשה ככה וממנו יצא הרע לגרום לראות ע"י ככה וכלפי דברינו הנאמרים באמת נראה שפיר כי החכם אשר עיניו בראשו לבלתי ראות לשום דבר בעולם כ"א בעין השכל והחכמה והכלל מונח בידינו אשר בחכמה אתבירא כלומר מי שהולך תמיד בהתקשרות החכמה והמדע ובכל מקום שרואה ושומע איננו רואה כ"א בחכמה הגנוזה ומלובשה לשם ויודע ומבין שאין שום דבר בעולם שלא ירמוז לאדם רמיזא דחכמתא ובהיות נותן נפשו ורוחו לשם לעורר בקרבו בחינת העבודה להשם יתברך עם הסתכלות כזה מברר ומעלה הניצוץ קדוש השורה שם וגורם אליו יתברך תענוג גדול בהסתכלותו וכן בשמעו איזה דיבור איש לרעהו החיוב מוטל עליו ג"כ שלא ישמע דבור הגשמי כ"א שכל הנעלם ונסתר בקול הקורא לרמוז לו איזה רמיזא דחכמתא לדעת ולהשכיל איך לעבוד עבודת בוראו כי זה כל אדם ועיקר הבריאה בעוה"ז השפל והגשם כ"א לעבוד עבודת קונו אפילו בפחותי המדרגות והגשמיים גם שם יעורר נפשו ויקח לעצמו רמיזא דחכמתא ואל יפריד

מחשבתו מרוממות אלהותו ית' אפילו שעה ורגע כי בזה יגרום רעה לעצמו ח"ו שיפול הנופל ממנו ומסבתו תחת מקרי ופגעי הזמנים ומה שהיה יכול להבין ולהשיג רוממות אלהותו יתברך ממקרה טהור ותענוגות בני אדם עתה כי יפול הנופל תחת פגעי הזמניים צריך ליתן עצות לנפשו שבודאי גם שם מלובש חסד אל ואחר שנותן עיניו ולבו בדבר והסתכל בעין שכלו התלבשות אלהות המלובש לשם ומעורר לבו לעבודת אל לערך הבחי' שנזדמנה לו אזי תועלתו גדולה ונאה לו לעצמו לפטור ממקרה אשר לא טהור וגם מעלה ומגביה משם את הנ"ק והרע נופל ממילא וכ"ז נאמר מאיש משכיל ההולך בתמים וחכמת אלהי שופע עליו תמיד יכול באמת לברר בחי' הטוב מהרע משא"כ איש בער ולא ידע כ"ז ואינו רואה רק כפשוטה בעין הגשמי על גשמיות הדבר והשכל לא ידע ליתן עצות לנפשו שגם שם יש אברי השכינה וע"ז צריך לצער נפשו ולא מצרת עצמו כלום ולכן גם לו וגם לנ"ק המלובש במקרה ופגעי הזמן התועלת מעט ונשאר שקוע לשם עם ראשו ורובו ואינו פועל כלום בצערו ומאיש חסר תבונה כזה רמזו במאמרם אוי לעינים שכך רואות כלומר עינים הגשמיים שאינם רואים כ"א כך כמו שהיא בגשמיותם ואינו משגיח על רוחניות המלובש ומסתתר בתוכה להעלות משם איברי השכינה המה נ"ק המלובשים בכל פרטי המדריגות הנפעלים בעולם ואוי לאזנים שכך שומעות כך דייקא כפשוטה משא"כ אם שמע באופן אחר עם אזן הרוחני היה יכול להפוך מרעה לטובה כמדובר ועל עינים ואזנים כאלה אמרו חז"ל אוי שכך רואה וכך שומע וידעו נאמנה סבה הגורמת לבוא לידי כך שאינם יכולין לראות כ"א כך כפשוטה וכן לשמוע כ"א באוזן הגשמי כ"ז רמז נעים זמירות ישראל עינים להם ולא יראו אזנים להם ולא ישמעו כלומר זה הגורמת להם להיות עיקר עוסקיהם בחמש חושיהם הכל עבור צרכיותם הגשמיות לטובת הנאות עצמם והעדר מהם הקדושה וטהרה לקשט ולטהר פרטי חושיהם רק להבורא ב"ה חוש הראות רק לראות במושכלות יחוש השמע רק לשמוע דברי תורה אפילו מדבורים הפחותים הנדברים בעולם וכדומה שארית החושים לטהרם ולקדשם לשם האל הגדול אכן כיון שרוב תשמישם עם פרטי חושיהם רק לצורכי גופם זולת מה שנוגע צד הנאה להבורא ברוך הוא לכן אינם רואים ושומעין כלום ולזה רמז בדבריו הנעימים עינים להם מוסב על כללות עם בני ישראל רובם כמו כולם עינים להם דייקא מדמים בנפשם שכל עצמם של חוש הראות כ"א להם דייקא לצרכי גופם ומאת ה' שכוח לוח לבם ולכן לא יראו אזנים להם ג"כ רק לצורכי גשמיותם ולכן לא ישמעו כנ"ל כי אם בגשמיות ובאמת החכם אשר עיניו בראשו מטהר ומזכך פרטי חושיו בתכלית הזיכוך לבלתי עשות שום בחי' הרגשה ותנועה מחלקי חושיו כ"א בראיתו טרם צאתו לידי

פעולה שיגיע מזה צד הנאה לבורא עולם ולהעלותם אל חוש המשותף נקודה ראשונה שמשם נמשכים בחי' התחלקות החושים ושם בחוש המשותף מעורבים כללותם יחד אחדות אמיתי עד שיכול לראות את הנשמע ולשמוע את הנראה ולזה אנו מתפללים ומתחננים לפניו ית' בכל יום והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצותיך ונראה הכוונה ע"ז ששמעתי פעם אחד שאלו להבעש"ט זללה"ה אחת מהדברים ואזי פתח ספר הזוהר שהיה מונח על השלחן והסתכל בו ואמר להם כל המאורע ואח"כ נמצא האמת אתו שכיון בדבריו ושאלו פיו הקדוש וכי בשביל שפתח את ספר הזוהר והסתכלות מעט בזוהר יתכן לדעת ולראות מרחוק ואז השיב להם הלא מצינו אור שברא בו הקב"ה את עולמו היה מאיר מראש העולם ועד סופו וגם האדם יכול לראות מראש העולם ועד סופו עם אור הבהיר ומאיר לארץ ולדרים עליה וכיון שראה הקב"ה שאין העולם כדאי להשתמש עם זה האור וגנזו לצדיקים ואיה אפוא המקום מהכיל את האור הבהיר והיכן גנזו גנז את האור בתורה שתורה אוצרו הטוב של הקב"ה וכשאדם לומד תורה לשמה ומסתכל בה בעין שכלו המאור הגנוז מאיר לו נתיב להשכיל ולראות מראש העולם עד סופו כאשר מאז קודם שגנז האור אמנם אין אתנו יודע עד מה ולזה אנו מתפללים ושואלים מאתו לפקוח עינים עורות והאר עינינו בתורתך שהקב"ה יפקח עינינו לראות את האור הגנוז בתורה מאור שבעת ימים הקדמונים כנ"ל וגם שאלתינו ובקשתינו ודבק לבנו במצותיך יובן ג"כ ע"ד דאיתא חסיד אחד התפלל תמיד ה' יצילני מפיזור הנפש והיינו מי שיש לו נכסים רבים במקומות רבים וזה פיזור הנפש שצריך ליתן נפשו ודעתו לרבות המקורות ולי נראה ענין פיזור הנפש על דרך אחר כי מצינו הלב נקרא לב נשבר כי הנה בודאי אם ישים האדם המשכיל את לבו ורוחו ונפשו ומחשבתו דבוקה תמיד אליו יתברך אזי אין לבו נשבר להרבה שברים כי בעוצם דביקותו ואהבתו אליו יתברך לכל מקום שרואה ושומע ובכל שאר פרטי חושים בכולם אחדותו ית' לפניו ורואה משם התלבשות אלהות ומדבק א"פ אל הבורא ב"ה אחד יחיד ומיוחד לאפוקי מי שהכרתו חלשה ומשוקע ברבוי תענוגיו הגשמיות אזי לבו בל עמו ונשבר לשברים רבים עד אין מספר כי ברבוי ההתחלקות נדמה לפניו ריבוי תענוגים וליהפך ברבוי המקריים נדמה בעיניו כמה פרטי צערים שונים ובכל פרטי בחינת התענוגים ובחי' הצערים נשאר שקוע לשם עם ראשו ורובו ודעתו אל הכל ונמצא לבו נשבר לשברים רבים כי כל בחי' פרטיות מושך את לבו אליו ולזה אנו שואלים ומתפללים ודבק לבנו במצותיך פי' ע"י המצות שאנו עוסקים תחבר ותדבק לבנו לבלתי היות נשבר לשברים רבים על דרך האמור הגם שמצינו כתוב היפך הדברים לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה אולי לדברינו יגיד כלומר

לב טהור שלבו נשבר בקרבו על שברי שברים ולבו חלל להיות שלם ותמים לכוון את לבו לשמים רק לאחדותו האמיתי היינו לחשוב תמיד רק מקום א' המיוחד לדבק באל ואפילו בבחי' ההתחלקות המדריגות להעלות הכל אל נקודה הראשונה ששם אחדות גמור כמבואר ועתה נחזור לענין שהזהיר הנביא אל עם בני ישראל להעמידם על מעלה המעולה ורמה באומרו שאו מרום עיניכם ירצה להורות על בחי' חוש הראות לטהר ולקדש לבלתי ראות על שום דבר בעולם לערך גשמיותם הנראה נגד פניהם כי אם שאו מרום עיניכם היינו בתח' הסתכלותכם ועיונכם לראות רק אלהות המלובש בכל דבר בעולם כי אפס בלתו ומוכרח להיות ניצוצות קדושים בהסתרה בכלל המדריגות כולם להחיותם ותם כאשר כבר קדם לנו מזה כמה פעמים ולזה בא הנביא להזהירם שישאו חוש ראייתם להסתכל בכל דבר בעולם רק למרום היינו לנצוצות קדושים המלובש להעלות ולהגביה נ"ק המפוזרים למרום שבחם מקום אחדותו כמדובר ואזי נאות להם להשכיל ולדעת מי ברא אלה ירצה עולם הבינה הנקרא מי ברא אלה מורה על עולם הנפרדים כידוע ולא יתכן לו לאיש הישראלי לדעת בחי' מ' ברא אל"ה היינו להעלות התחלקות הזמניים לעולם הבינה כ"א בהקדם לו תחלה לטהר ולקדש פרטי חושיו חוש הראות וחוש השמע וכדומה כנזכר. ועתה בין תבין אשר לפניך אלה פקודי המשכן תיבת פקודי משמעו לשון חסרון כמו ויפקד מקום דוד ורומז הכתוב תיבת אלה המורה בחי' התחלקות המדריגות והזמנים שאדם נופל תחתם הן המה חסרוני המשכן וכבר רמזנו אנו בני ישראל משכן אליו ית' בכשרון פעולתינו להשרות אלהותו על פרטי השונות איבריו אשר בצלם אלהים נעשה האדם וגם רמזנו פה אש"ב כי אויתיה אש"ב נוטריקין "אהל "שכן "באדם ומי שנעדר ממנו החכמה ותבונה ליתן עצות לנפשו איך להעלות ולקשר אג"ה במ"י היינו לקשר בינה לעתים וגמר אומר הכתוב משכן העדות וכפל בלשונו משכן שני פעמים ירצה להורות מציאות הסבה הגורמת ככה להיות שלא טהור ברעיוניו ופרטי חושיו לקשט מלא קומתה מראש עד עקב רק להשראת אלהות ונקי ממום ממגע נכרית מדות הפכיים ורבים הם עמי הארץ אפילו בהזדמן להם איזה מצוה או תורה או תפלה כל עצמו ומגמתו עבור כבוד עצמו ותפארת לו מן האדם כמותו להראות יקר תפארתו בעיני הבריות ולכבוד עצמו הוא דורש תורה ברבים ונאה מתפלל או מגלה מדותיו שעוסק במצות ואיש אשר אלה לו מכף רגל ועד ראש אין בו מתום ואין לך חסרון גדול מזה ובודאי רמז למשכן שנתמשכן בשני חורבנין על עונותיהם של ישראל כי כמו אז נתמשכן ונחרב בעונותיהם של כללות ישראל גם עתה פרטי המשכן אשר בכל או"א מישראל כי משכן ה' המה נחרב ג"כ בסיבת עונותיהם וכל יום ויום הולך

לאיבוד ואין איש שם על לב וזהו אלה פקודי המשכן כנזכר משכן העדות תיבת העדות משמעו לשון עדי וקישוט כלומר פחותי הערך הנותנים גרעון בעבודת עצמם אפילו עוסקים בבנין משכנם עם מעשה המצות ותורה ותפלה הוא רק לשם ולתהלה נאה לו ונאה לעולם לשבחו שהוא משכן שלם ובאמת אין לך חסרון גדול מזה ואלה הם פקודי המשכן חסרוני המשכן על כן באה תורתינו הקדושה שישנה בעבר ועתיד ונוקב עד ביאת משיחנו במהרה בימינו ומי שיש בו מדעת קונו נפשו יודעת מאוד ורואה במאור התורה אשר בכל פרטי המעשה ממעשה המשכן ורוב בנין ומנין הכלים המה רק ציורא דבר נש כדברי הזוהר שזכרנו למעלה ציורא דמעשה בראשית וציורא דמשכנא וציורא דבר נש חד אינון ובהיות אדם מקשט מלא קומתו בכוונות הלב ובשכליות הנעלמים לכוון את לבו כנגד בית קדשי הקדשים ולקנות בקרבו אותם הבחי' שהיו משמשין עמה במקדש אשר כל מלאכת המשכן מלאכת מחשבות הנעלמים ורוחניות ציור מעשה בראשית כמוהו נבנה ונתקן בה י' משכנו הוא הקומה של אדם מראש עד עקב וגם פרטי הציווי שצוה ה' למשה מעשה חשן ואפוד ומצנפת וציץ וכדומה כלם בכלל ישנה ברוחניות אדם בחי' לעבוד בהם את הבורא ב"ה כמאז גם עתה כאשר יבא ביאורו אם ירצה השם במקצת מהם איך ישנה בכל אדם וילמוד סתום מן המפורש ועתה תחזה בחי' הציץ להורות באה התורה להזהיר לאדם ועשית את ציץ נזר הקודש וידוע למביני מדע מי שזכה אל סודו בכוונת ציץ וציצית אמנם אין לנו עסק בנסתרות ועכ"פ הרמז בזה תיבת ציץ משמעו לשון הסתכלות מטעם מציץ מן החרכים ולהורות נתן בלב כל חכם לב ועשית את ציץ כלומר עם בחי' הסתכלותך שאתה מציץ לכל פרטי המדריגות שבעולם תעשה במלאכת מחשבתך נזר הקודש היינו בחי' תענוג אליו יתברך כמבואר למעלה שאו מרום עיניכם ועם הסתכלות כזה יכול לברר טוב מרע להעלות הכל אל השורש וזהו תכלית עבודתינו בעוה"ז עולם הנפרדים לראות מ"י ברא אלה והשם ברחמיו יטהר לבנו וחושינו לעובדו באמת מעתה ועד עולם אנס"ו:

נשלם ספר שמות בעזרת קורא הדורות מראש

מגלת אסתר

מורה בעומק מגלת אסתר

ויהי בימי אחשורוש הוא אחשורוש המולך מהודו ועד כוש שבע ועשרים ומאה מדינה

ופירש"י הוא אחשורוש ברשעו מתחלתו ועד סופו. ראוי לשום לב לעומק מגילה הזאת הנזכרים ונעשים בכל שנה ושנה נכון להיות כל איש ואיש מאיש הישראלי להכיר

ולידע את החסד שעשה אלהי אבותינו וגם אותנו גאל עמהם כי על כן נכתב ונחתם בטבעת המלך מלכו של עולם וימי הפורים האלה נזכרים ונעשים ובכל שנה ושנה חוזר למציאות הראשון ובהשים איש המשכיל מגמת פניו אל הענין מגילה זאת איך שישנה בכל אדם ובכל זמן רוח נכון יחדש בקרבו לעורר ולהכניס אהבת הבורא בקרב לבו כאשר יבואר אם ירצה השם לפנים וטרם נבוא לביאור יש להקשות לכאורה תמוה ויהי בימי אחשורוש ושאר הכתובים בתורה ונביאים וכתובים כגון ויהי בימי ויהי אמרפל וכדומה וכי הימים אלו היו של אחשורוש או ימים של אמרפל הלא הכלל מונח בידינו מאבותינו חז"ל שעיקר הבריאה ישראל עלו במחשבה להבראות וימים יוצרו בשבילם וא"כ ראוי ליחס הימים בעם הקדוש ובצדיקים אשר בימים ההם ולא לאומות העולם ואז באמרפל מהראוי ליחס הימים לתלות באברהם ומארי דאברהם תלה תניא בדלא תניא וכן בימי מרדכי ואסתר צדיקי הדור ראוי לתלות ליחס הימים במרדכי ואסתר ולא בימי אחשורוש וכמוהו הרבה נמצא בתורה נביאים וכתובים וטעמא בעי אמנם נראה שדבר גדול נרמז בזה להורות נתן בלבות בני אדם נתן את הענין לענות בו והחי יתן אל לבו כי הנה בכל יום מהימים אשר יצרו לא אחד בהם שלא נתגלה ונתפרסם התגלות אלהותו ית' בבחי' שונות וכנודע מהזוהר שכל עצמם של בריאות הימים בגין דישתמודען ליה ויתפשט נהוריה על כל בריין ולפעמים כשבני ישראל אינם עושים רצונו של מקום אזי משפיע לאו"ה לקרב את ישראל לאביהן שבשמים כאשר מצינו שיגיד הכתוב ופרעה הקריב ולא כתיב קרב שהקריב את לבן לאביהן שבשמים ולכן נתן השפעה לשר של מצרים ויקם מלך חדש במצרים הכל בסיבתן של ישראל ואח"כ ע"י הראותו אותות ומופתים במצרים וידו החזקה בהכות כסיל אזי נתגלה ונתפרסם התגלות אלהותו להכיר גדלות האדון כמו שהארכנו מזה בפרשיות הקודמת ע"ש וכן בגלות בבל ירדה המרכבה לכבוש כל העולם כולו תחת יד נבוכדנצר וכן באחשורוש מלך טפש היה ולא היה ראוי לאותו גדולה למלוך בכפה כ"א הכל בסיבתם של ישראל שקיימו וקבלו עליהם את התורה והעבודה מחדש כנודע מדברי חז"ל ונמצא שנתגלה התפשטות אלהותו יתברך באמצעות אחשורוש ולכן תולה הימים באחשורוש אשר באמצעות ימי מלכותו שמלך מהודו ועד כוש נתגלה ונתפרסם אלהותו יתברך על כל הברואים שזהו עיקר יצירת הימים בעולם והתגלות שהיה ראוי להיות בהתלבשות השכינה וכמו שכתוב מלכותך מלכות כל עולמים והכוונה בשביל התגלות מדותיך הקדושים באמצעות התלבשות מדת המלכות להנבראים בעוה"ז שהיא השער לה' שע"י יוכלון להשיג אורותיו הבהירים זאת הגורמת בריאות כל העולמות עליונים ותחתונים וזהו מלכותך מלכות כלומר ממדת

המלכות ראוים להבין מלכותך ואדנותך ועתה בהרע מעשיהם בימי אחשורוש נתלבשה מדת המלכות להשפיע למלך אחשורוש בכדי שע"י יתגלה אלהותו ית' בעולם וזהו ויהי יגיד צער כי באמת אין לך צער גדול מזה בימי אחשורוש ליחס ולתלות הימים שיצרו באחשורוש ולא בעם קדוש וזהו שרומז הכתוב:

בימים ההם כשבת המלך אחשורוש על כסא מלכותו וירצה להורות את האמור בימים ההם נראה ונדמה בעיני העם כשבת המלך כאילו שבת. מלך מלכות של עולם את אחשורוש על כסא מלכותו מה שהיה ראוי להיות התגלות אלהותו באמצעות התלבשות מדות המלכות ומחמת שאין הדור ראוי לכך באותו הזמן שבת המלך הקב"ה את אחשורוש על כסא מלכותו שתתקיים מדות המלכות בידו בכדי לגלות ולפרסם התפשטותו בכל העולם וכמוהו נוהג הענין מראשית הבריאה עד סוף המעשה באמצעות מי שנתגלה ונתפרסם אלהותו בעולם תולה הימים אליו ודו"ק:

ובאופן אחר **ויהי בימי אחשורוש** בהקדם מה דאיתא בספר צרור המור מביאו השל"ה ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה שבעת ימים ושמרתם את משמרת ה' וכו' ע"ש ותוכן הדברים אשר כשרון עם פעולתם עבודת הקודש והתקדשם בפתח אהל מועד יש לאל ידכם לתקן ולישב את שבעה.: הימים המה ז' ימי הבנין שעמהם עשה שמים וארץ ופרטי תיקונם תולה בהכשר מעשים טובים של התחתונים ע"ש לשונו סוף דבר הכל נשמע אשר אנו בנ"י זאת היא עיקר עבודתינו בעולם הזה לתקן אותן זי"ה ולזאת אנו מעותדים יומם ולילה כי הכל תולה בהתעוררות התחתונים ובהיות מיישרים אורחותם ודרכיהם הטובים ללכת בתורה ועבודה ולהתמיד יומם ולילה בעבודת הבורא אזי גורמים עם פרטי מעשיהם מילוי והארה בשבעת הימים הידועים זי"ה וברעות מעשיהם גורמים ח"ו מילוי והארה בשבע תועבת ז' מדות הפכיים ואתה תחזה מה דאיתא בזוהר ענין חלום פרעה שבע פרות יפות מראה ובריאות בשר ושבע פרות אחרות עולות אחריהן כקוף בפני אדם מן היאור רעות מראה ודקות בשר ותאכלנה הפרות רעות המראה ודקות הבשר את שבע הפרות יפות מראה וגו' וכן ענין השבלים ותבלענה שבע השבלים הדקות את שבע השבלים הבריאות והמלאות ע"ש ותבין נפלאות וחלום פרעה אחד הוא להורות על ענין ז' ימי הבנין וז' הפכיים כי זה לעומת זה עשה אלהים לירא מלפניו כל הימים והכל תולה בכשרון והכשר מעשים טובים של ישראל ונודע דברי חז"ל לא נתמלאה צור אלא מחרבנה של ירושלים והכונה צור וירושלים הוא דבר והפכו השכינה נקרא ירא שלם ותיקון בניינה וקישוט מדותיה תולה בקישוט ובנין מדות הצדיקים כאשר הארכנו בזה בכמה מקומות ולכן נקראו תלמידי חכמים בנאים ע"ש שעוסקים תמיד בבנין העולם

היא. השכינה הנקראת עולם ובהיות מדותיה בנוים ומתוקנים בקומה שלימה ובנויה אזי ירא שלם מלאה מהארה עליונה והפכה הצור חריבה באין תיקון קומה וכדין אתרפי האי סטרא ונהרס בנינה וזה ענין חלום פרעה את אשר אלהים עושה הראה לפרעה אשר אלהים עושה תמיד מראשית הבריאה עד ביאת משיחנו במהרה בימינו נוהג הענין בהעדר הבנאים המה תלמידי חכמים לעסוק בבניינה של ירא שלם כמדובר כי אם כל עצמם לבלות ימים ושנים להוטים ובהולים יומם ולילה למלאות די מחסורם הבהמה הרודפות ג"כ וא"כ מותר האדם מן הבהמה אין ואין זוכרים מבורא עולם כלום אזי גורמים בהרע מעשיהם מילוי והארה בז' הפכיים והפכה הצור אגם מים ממילוי הארה ונבנית בקומה שלימה ח"ו כי נתמלאה צור מחורבנה של ירושלים כיון שכל עצמם עם פרטי מדותיהם מעשיהם זר מעשיהם נכרית עבודתם ככל הגוים בית ישראל המה לעשות כמעשיהם לאהוב אהבה רעה ח"ו ולירא יראה רעה ח"ו וכדומה שארי מדות הפכיים בהיות אדם פועל עמהם לעשות רע אזי יש התגלות ז' מדות תועבת הסטרא אחרא וז"ה הקדושים כאלו נשכחים מן הלב וזהו ותבלענה הפרות הרעות ודקות הבשר את שבע פרות בריאות בשר ותבלענה ודאי כמדובר וכן ענין השבלים כמ"כ ותבלענה שבלים הדקות מורה ז' תועבות את שבלים הבריאות המה ז"ה נבלעו כאילו נשכחו ח"ו ואוי לאותה בושה וכלימה ואין שם על לב מתי יעשה לביתו לבנות קומת השכינה ולקשטה בתקון מדותיה הקדושים ועיר ציון תמלא ממילוי הארה בכדי להרוס ולסתור צור לראות בחרבנה כי לא נתמלאה אלא מחרבנה של ירושלים מול זה בא הרמז בתורה ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה שבעת ימים כלומר זאת תורת האדם עודו בחיים חיותו בעולם הזה ליישב ולתקן את שבעת הימים ז' המדות ולתקן אותם במעמד קיים לבלתי יבלעו ח"ו ובהיות כן תתרפה צור ונהרס בניינה מכל וכל כי בתקון ירא שלם נתהפך צור בחרבנה כנזכר והנה זאת הוא עבודת האדם כל ימי חיים חיותו ומספר ימיו החרוצים עלי אדמה אשר בדרך כלל הן המה שבעים שנה ישים את לבו ורוחו ונפשו ומאודו לתקן את שבעת הימים והכתוב רומז ימי שנותינו בהם שבעים שנה ולכאורה תיבת בהם אך למותר ויש לרמוז כי הנה השבעים שנה של כל אחד ואחד מישראל הכל נמשך מז' ימי הבנין הקדמונים אמנם הפרש שביניהם בכמות ואיכות כי ימים הקדמונים המה גדולים בכמותם ואיכותם ובכל אחד ואחד מימים הקדמונים צפונים וטמונים כללות שבעים שנות פרטיות נפשות ישראל וימינו החרוצים עלי אדמה המה קטנים באיכותם קצרים ולא ארוכים וזה נרמז בפסוק ימי שנותינו כלומר ימים הקדמונים מורה שבעת ימי בראשית שעמהם עשה אלהים שמים וארץ כאשר נודע מזוהר הקדוש ע"פ כי ששת

ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ ששת ימים דייקא וזהו ימי אותן הימים שנמשך מהם שנותינו המה גדולים בכמות כ"כ עד אשר בהם ירצה בכל או"א מהם נכללים פרטיות שבעים שנה של כל או"א מישראל ולהיות כי כן ששבעים שנות האדם המה תחלה בכח בז' המדות ואח"כ נמשכים אלו הימים לעוה"ז בבחינות פרטיות השכל נותן שגם פרטי המאורעות ומקריות לא טובים הקורה מיום הולדו עד כלות שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה ידע נאמנה מסתמא פרטי מאורעותיו ופגעי ומקרי הזמנים כולם המה תחילה בכח באותן זי"ה הקדמונים וכאשר הוא בכלל כן הוא בפרט ומזה נמשך אחר כך סבת מאורעותיו ופרטי מקריותיו שיצאו מן הכלל וכאשר נתבאר לנו לעיל ענין יניקת פרעה מאחורי עורף עיין בפסוק ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך ע"ש ותבין כאן והכלל היוצא מה שאירע להם הבחי' השעבוד קשה תחת יד פרעה הכל נמשך משורש פרעה אשר יונק מאחורי עורף בדין הקודש בשורשו ומקורו אירע ככה ג"כ למטה בעולם העשיה וכן גם כן שורש אחשורוש כמו שיש לו בחי' בשורש להרע לישראל ככה נתפשט בעולם העשיה וכן סיבת אמרפל כולם בכלל היו תחלה בכח זי"ה ואח"כ נתפשטו ממקורם בגופים בעולם העשיה ואלה הגוים שהניח ה' לנסות בם את ישראל ובזה תולה עיקר העבודה עד ביאת הגואל ב"ב שתתרוקנה קומת הסט"א מכל טוב ולא יהיה שום מעיק ומיצר לישראל ומעתה תחזה הרמז בתורה: ויהי בימי אמרפל ירצה להורות אפילו בימים הקדומים זי"ה גם לשם בחי' אמרפל גנוז במקור ודין קדוש להיות עומד נגדו של אברהם אבינו הראשון וככה נתפשט אח"כ בימים אלו עולם המעשה שעמד אמרפל ואמר פול לכבשן אש וכמוהו הענין:

ויהי בימי אחשורוש ג"כ ע"ד האמור בימי הידועים זי"ה הי' אחשורוש בכח וגנוז במקורו דין קדוש וככה נתפשט בעולם העשיה אחשורוש בגוף עכור להיות עומד נגד מרדכי ואסתר והבן הענין כי עמוק ומעתה תבין ותשכיל איך העמיק רש"י ז"ל בדברי קדשו הוא אחשורוש ברשעו מתחלתו ועד סופו הוא הדבר אשר דברתי כלומר מתחילתו מקום אחיזתו בימים הקדמונים עמד ברשעו בבחי' הנאמר אצל פרעה שהיה יונק כן אמרפל וכן אחשורוש עומד ברשעו מתחלתו ועד סופו היינו בעוה"ז בגוף עכור עומד ברשעו להרע למרדכי ואסתר וכללות הענפים של מרדכי צדיק יסוד עולם:

בימים ההם כשבת המלך אחשורוש על כסא מלכותו אשר בשושן הבירה ולכאורה בימים ההם אך למותר כי בודאי הדבר מובן שמלך בכיפה בימי אחשורוש ולא בימים זולתו שמלכו הם ולא הוא אמנם יגיד הכתוב שכבר מלך בימים ההם כנזכר ויהי בימי הידועים אחשורוש כשבת המלך אחשורוש במקורו בזי"ה מרום שבתו גבוה יותר על

כסא מלכותו אשר בשושן הבירה ואדרבא משם קנה מלכותו כאשר היה בכח בימים ההם הקדמונים ככה נתפשט בעולם העשיה עולם הגשם אשר בשושן הבירה ובין והבין הדברים:

בשנת שלש למלכו עשה משתה לכל שריו ועבדיו חיל פרס ומדי וגו' בהראותו את עושר כבוד מלכותו ואת יקר תפארת גדולתו ימים רבים שמונים ומאת יום כלפי דברינו הנאמרים כשבת המלך אחשורוש על כסא מלכותו מוסב על מלך מלכי המלכים הקב"ה שבת את אחשורוש להיות יושב על הכסא שתתגלה ותתפרסם התפשטות אלהותו על ידו הוא אחשורוש עומד ברשעו ולא כן ידמה ולבו לא כן יחשוב והתחיל להתגרות ועשה משתה וגו' בהראותו את עושר כבוד מלכותו דייקא ואת יקר תפארת גדולתו דייקא ובאמת עיקר כוונת הבורא ב"ה לו את הכבוד והגדולה כ"א שתתגלה כבוד המלכות עולמים כנזכר בפתיחת דברינו והוא אחשורוש ברשעו מתחלתו ועד סופו להראות רק יקר תפארת גדולתו דייקא מחיצונים ולזה רומז הכתוב ימים רבים מורה על בחי' הקליפות ע"ד כי אתם הרבים לא כן בקדושה המה אחדין דלא מתפרשין ורומז. ובמלואות הימים האלה עשה המלך לכל העם הנמצאים בשושן וגו' כחוזר על סיבה המביאה לידי כך ומי ומי הגורמים ככה כי להיות עיקר עבודתינו בעוה"ז להשיגו ית' מצד פעולותיו כי מה שהוא למעלה מעולם הבנין לית מחשבה תפיסה כלל עש"ה שאל נא לימים הראשונים המה זי"ה ובג"ר כתיב אל תזכרו ראשונות ויש לרמוז תזכרו משמעו לשון זכר המשפיע כלומר אין לאל ידכם ועוצם תבונתכם לגרום השפעה בשלש ראשונות כיון שאין רעיון לבות בנ"א יכול לתפוס לשם לגרום הורדת השפע וכאן מהבנין ולמטה תולה תקונם בכשרון פעולת הצדיקים ואין אמצעות בדבר אז גורמים תיקון ומלוי בז' מדות הקדושים ונתמלאה בחי' ירא שלם ובהפך גורמים ח"ו מילוי לז' תועבת ונתמלאה צור מחרבנה של ירושלים ע"ד שביארנו ותבלענה פרות הרעות וגו' וזהו ובמלאות הימים האלה דייקא שקלקלו והרעו מעשיהם וגרמו מילוי לימים האלה הן המה ז' תועבות ז' הפכיים ומראה באצבע ראה מה עלתה כשנעשה מילוי בקומת הסט"א בז' תועבות עשה המלך לכל העם ידוע פחותי הערך מכונים בשם עם עשה להם דייקא משתה שבעת ימים כלומר משתה כזה שיש לה אחיזה בז' הפכיים וע"כ נתחכם לבל תהיה להם ארוכה למחלתם ונתייעץ להחטיאם במאכלות אסורות ויי"נ כנודע והכלל שלא עצר כח לעשות משתה שבעת ימים כ"א בסיבת עם הנמצאים בשושן שיש להם מציאות בקליפות הם הם הגורמים בהרע מעשיהם מילוי בימים האלה ובעונותם יצאת

מחשבתו לפועל ונתחייבו כלייה כמו דאיתא בדבריהם ז"ל לולא צדקות הצדיק מרדכי שעמד לימינם להיות מעיר לעזור לבלי גבר האויב לכלותם ח"ו:

ואני אמרתי בדרך הלצה שאפילו עתה בזמן הזה עדיין לא פסק הענין ויש לך אנשים כאלה הנהנים מסעודה אחשורוש והיינו העם הנמצאים משוקעים בגשמיות לעשות יום משתה ושמחה ואומר שלום עליך נפשי ולא זרו מתאותם עוד אכלה בפיהם ששים ושמחים ושמחה מה זה עושה לא באלה חפץ ה' לשמוח לפניו כיון שלא שתו לבם גם לזאת בהגיע ימי הפורים האלה ליתן התעוררות לנפשם אל עבודתו ית' להבין ברמזי עליונים מה נעשה בשמים ממעל ועל הארץ מתחת לעשות בתחתון ולרמוז בעליון זה עיקר התענוג והשמחה לשמוח לפניו ית' בשמחה של מצוה והתעוררות הנפש ורבים הם עם הנמצאים לבם חסור והם בכסילותם לא כן ידמו ולבבם לא כן יחשוב כ"א להיטיב לבם ולמלאת כריסם במעדנים והנה כמו אז גם עתה מסעודת אחשורוש שגרם להם לעם הנמצאים בשושן ליהנות מסעודתו למלאות כריסם ובפרט לאותן האנשים שיושבים ומצפים למעות פורים וראשם ורובם עם כל מחשבתם קשורה לשם ומהבורא ב"ה שכוח לוח לבם לחשוב מרוממות אל ולעבוד אותו ית' כפי ערך התלבשות אורותיו הבהירים בבחי' הזמנים דאיתא בכוונות שעתה בימי הפורים סוד התגלות מדות ההוד ורמזו מרדכי ליסוד אבא ואסתר למדת המלכות וכמוהו לפרטי צירופי שמות שנתגלים באמצעות סיפור מגילה זאת כנודע למביני מדע וכיון שלא ידעו ולא יבינו אל פעולת ה' האיך שברחמיו הגדולים מאיר לארץ ולדרים עליה ומגלה להם באמצעות הזמנים הנזכרים ונעשים בכל שנה ושנה נתגלה אותה הארה שהיה בימי מרדכי ואסתר והואיל שלא שמו לבם לזאת וטובות הבורא העודפת עליהם שכוח מלוח לבם לכן גוברת עליהם תאות הגשמי ומעשיהם זר כבהמה נדמה ונהנים כמו אז גם עתה מסעודתו של אותו רשע ולא הרגישו עדיין בחי' הנס אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם ואדרבא האויב הוא היצה"ר שולט עליהם לעשות עמהם כרצונו ואתה תחזה ודע לך כי באמת ספורי מעשיות הכתובים בתורה ונביאים לא פסיק לעלמין וישנם בכל אדם ובכל זמן ואי"ה יתבאר לקמן וכתיב גם ושתי המלכה עשתה משתה נשים וגו'. ביום השביעי כטוב לב המלך ביין אמר למהומן וגו' שבעת הסריסים המשרתים את פני המלך אחשורוש להביא את ושתי המלכה לפני המלך בכתר מלכות להראות העמים והשרים את יפיה כי טובת מראה היא ותמאן המלכה ושתי לבא בדבר המלך להורות נתן בלבות בנ"א אשר בחי' הקליפה היא כקוף בפני אדם דקדושה וכמו שאותו רשע נתייעץ להחטיאם במאכליו האסורות גם ושתי בחי' מלכה דקליפה יצאת להחטיא לעשות משתה נשים ולעשות

כלייה ח"ו אנשים ונשים וטף וכאשר חכמים הגידו על פ' ומרדכי ידע בעל החלום אמר שהסכימו העליונים לכך שהשתחוו לצלם ושנהנו מסעודת אחשורוש וידוע רזא דהשתחואה היא הורדת השפע או בהכשר מעשים טובים גורמים הורדת השפע למקום הראוי ובהרע מעשים אשר לא טובים גורמים הורדת השפעה לחיצונים והמה ברעות מעשיהם אז בימי אחשורוש השתחוו לצלם ר"ל בגעלם את נפשם בפת המלך אחשורוש והנשים במשתה ושתי המלכה וכולם נתכוונו לרעה ח"ו וראה גם ראה שכל הנזכר נוקב והולך מדור לדור המוטל על כל איש הישראלי לתקן בחי'הרע הנאחז במלא קומתו וכל בחינת התיקונים והעליות המה בערב שבת קודש שאז זמן עליות העולמות כמבואר לנו למעלה ע"ה והיה ביום הששי וכו' ע"ש לזה רומז הכתוב על העבר ועתיד:

ביום השביעי כטוב לב המלך ביין ופירש רש"י ביום השביעי רבותינו אמרו שבת היה שאז הוא עליות העולמות וגם הקליפות רוצים עליה כנודע מכוונת רחיצת ערב שבת קודש כאשר נשלמו ששת ימי החול לינק מהקדושה ובאדם דעשיה רגליה אנו יורדות מות של הקליפות נוגה הקרובה אליה ורוצה אף היא לינק עתה ממנה לעלות עם עלייתה לפיכך צריך להוריד השלהבת להוריד ולהפריד קליפה זו עד תהום רבה ע"ש עומק ענייננו ומעתה בין תבין עומק דבריהם ביום השביעי שבת היה כטוב לב המלך ביין מוסב על ממה"מ שמקבל אז מוחין מאותיות י"ה תמן יין המשומר בענבים ששת ימי בראשית כלומר משומר ממגע נכרי אשר אחיזתם רק בששת ימי בראשית ולא למעלה בג"ר ולהיות הקליפה כקוף בפני אדם העליון אמר ג"כ למהוען "בזתא" חרבונא" בגתא" ואבגתא" זתר" וכרכס" מונה והולך שבעה מדריגות הפכיים משבע רועים הקדושים כמבואר לנו למעלה פ"ה ויבאו הרועים ויגרשום ויקם משה ויושיען ע"ש וכאן מונה שבעת הסריסים המשרתים את פני המלך אחשורוש המה כקוף בפני אדם ורוצים עלייה ולזה נרמז מה אמר להם אחשורוש:

להביא את ושתי המלכה בחי' הקליפה להביא אותה גם כן לפני המלך מלכי המלכים לינק מהקדושה בעת עליות העולמות ובאמת המלך זקן וכסיל לא חפץ בתבונה כי אם בהתגלות לבי ומעיד עליו הכתוב שכל עצמו ומגמתו להראות העמים והשרים הסובבים את הכסא את יפיה דייקא כאלו היופי נמשך ממנה וזהו שגמר אומר כי טובת מראה היא בעצמה ומעתה תבין מה כתיב:

ותמאן המלכה ושתי לבא בדבר המלך אשר ביד הסריסים וצריך לדעת למה מיאנה ושתי המלכה ובודאי לאו מחמת מדת צניעות ודרשוה חז"ל ידוע שפרחה בה צרעת כדי שתמאן ותהרג לפי שהיתה מפשטת בנות ישראל ערומות ועושה בהם מלאכה בשבת

לפיכך נגזר עליה שתפשט ערומה בשבת ודבריהם צריך הבנה ולהבין כל הנזכר נראה דשמעתי בשם **הבעש"ט** זללה"ה שאמר א מרם המלך אחשורוש אמר להביא את ושתי המלכה לפניו ולא באה ותוכן הדברים דברי קדש כי בחי' הקליפות אין להם בחינת מציאות בעולם כ"א דרך הלבשה באיזה בחי' וכיון שאמר המלך להבית את ושתי המורה על קליפות נגד אסתר שבקדושה מצוה להביא את הקליפות ערום בלא לבוש ולכן לא באה כי מאין לה לבוא שאין לה שום מציאות בלתי אמצעיות הלבשה הענין עמוק ולאו כל מוחא סביל את דבריו הקדושים וע"פ הדברים האלה נראה לרמוז בכאן דברי חכמים ורמזותם והעמיקו בדבריהם לפי שהיתה מפשטת בנות ישראל ערומות ועושה בהם מלאכה בשבת נגזרה עליה שתתפשט ערומה בשבת והכוונה כלפי דברים הנאמרים בעת הזאת בימי אחשורוש היתה תגבורת הקליפות כ"כ חזקה לשלוט בבנות ישראל אפילו בשבת שאז תגבורת הקדושה ועליות העולמות ולכן מדד לה גמול תשלומה להפרידה ולהורידה בעת עליות העולמות לנוקבא דתהום רבה כנזכר לעיל וממילא תשאר ערומה בלי לבוש למטה לבלתי עלות אחרי הקדושה ולינק משם ומעתה אם עיני שכל לך תבין ותשכיל מה ראתה ושתי המלכה למאן ואולם בעבור זאת שנשארה ערומה בלי לבוש שוב אין לה מציאות לבוא לפני המלך כנזכר ודוק:

או יאמר **ותמאן המלכה ושתי לבוא בדבר המלך** וחז"ל אמרו שניהם לדבר עבירה נתכוונו ואיה איפוא הרמז בכתוב שגם היא כוונתה להראות את יפיה בעיני השרים והעמים ולרוץ אחריו נראה שבתיבת ותמאן גופא בכאן גלתה להראות קלונה שרצונה וחפצה לרוץ אחריו כי ותמאן נוטריקן ותמאן משכני אחריך נרוצה כלומר אתה רוצה למשכני ובאמת אני אחריך נרוצה בחשק גדול אלא שפרחה בה צרעת ונתהפך התיבה ותמאן למיאון גמור עד שתהרג וק"ל:

ויאמר המלך לחכמים יודעי העתים כי כן דבר המלך לפני כל יודעי דת ודין ויש להבין למה בחר הכתוב לייחס לחכמים דייקא ליודעי העתים מה משפט העתים לחכמים ונראה בכאן מוסר השכל כי לאו כל מי שרוצה ליטול את השם יבא ויטול לכנות אליו שם חכם כאשר ראו עיני ולא זר עתה בדור הזה רבים הם עמי הארץ המדמים בנפשם שחכמים המה בעיניהם וחכמת מה להם וידע נאמנה אפילו הוא גדול בתורה וגדול בחכמה אם נעדר ממנו החכמה והמדע לקשור הבינה לפרטי העתים לנהוג את עצמו בעבודת הבורא כפי העת והזמן שהוא יתברך נתראה ונתגלה א"ע אל עם קרובו ישראל באמצעות התלבשות מדותיו בהמועדים והרגלים שדיבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל ובכל מועד ומועד מאיר אור טובו הגנוז באמצעות המדה השולטת כגון

בפסח מאיר אור החסד ובשבועות אור הת"ת וכדומה פרטי המועדים וימים כאשר יבוא ביאורם אי"ה כל אחד במקומו המיוחד ולכן נקרא ימים טובים להורות על בחינת הטוב שנתגלה באמצעותם ואפילו בפרטי ימי החול גם כן משתנה פניו יתברך ככרום מפאת המקבלים לנהוג עמהם לערך התקשרותם והתעוררותם אל התורה והעבודה לפעמים במדת הדין ח"ו ולפעמים במדות הרחמים כאשר גזרה חכמתו ית' והכלל אין יום אחד דומה לחבירו ובכל יום מהימים צריך לעבוד את הבורא ב"ה בבחי' שונות לערך העת והזמן וכאשר נתבאר לנו במקום אחר פירוש הכתוב ומבני ישששכר יודעי בינה לעתים ע"ש והחכם אשר עיניו בראשו יודע ומבין טרם בוא עת המועד מכין את עצמו ומעורר לבו להיות כלי קיבול ומוכשר לקבל טובו שתתגלה בזה העת ונפשו יודעת מאד שהעת והזמן גרם ככה לגלותת טובו הגנוז ולא כרבת בני עמינו אשר לא ידעו ולא יבינו אל פועל ה' להכין א"ע אל בחינת המועדים לעורר לבם בקרבם בהאיך אנפין יקומו קדם מלכא ולבם בל עמם כי אם כדבר המזדמן והכל שוה בעיניהם אם יום מחר יהיה שבת או יומים וכן בחינת הרגלים הם רק כדבר המקרה בהגיע מועד הרגל אזי מוכרח לקיים הלכות הרגל ברגל וגם אם הגיע עת המועד ביום מחר ויש מחר שהוא רחוק הכל ישרה בעיניו ובאמת לא באלה חפץ ה' להיות לו לעם סגולה כי המשכילים והמבינים יודעים פרטי העתים ונפשם יודעת מאוד שבלתי אפשר לעבור הרגל כ"א בזמן המוגבל כפי המדה השולטת וכן בפרטי העתים. אפילו בימות החול מקשרים הבינה אל בחינת התחלקות העתים והן המה החכמים יודעי העתים שראוי לייחס חכמתם בסבת העתים ע"ד ומבני ישששכר יודעי בינה לעתים מול זה בא הרמז ויאמר המלך מלך הקדוש למי מגלה אמריו לחכמים האמיתים והן המה אשר יודעי העתים כמדובר כי כן דבר המלך לגלות סודו אל עבדיו הנביאים וחכם עדיף מנביא ידבר המלך אליו לפני כל יודעי דת התורה ודין להמתיקו בשורשו לערך העתים ודו"ק:

אם על המלך טוב יצא דבר מלכות מלפניו ויכתב בדתי פרס ומדי ולא יעבור אשר לא תבא ושתי המלכה לפני המלך אחשורוש ומלכותה יתן המלך לרעותה הטובה ממנה. ראוי לשום לב כיון שפתח קרא אם על המלך טוב ומדבר ממלך אחשורוש מה היה המקרא חסר שלא יזכר ולא יפקד שמו אח"כ אשר לא תבא ושתי המלכה לפניך ומלכותה יתן המלך לרעותה הטובה ממנה ולפני המלך אחשורוש רק למחסור כי מוסב על מלך שפתח במקרא וגם שנות הלשון בתחלה וסוף אומר המלך סתם ובאמצע חלק כבוד המלך אחשורוש וצריך להבין בשנותו את טעמו והנראה על דרך שביארנו במקום אחר פירוש הכתוב וחברון שבע שנים נבנתה לפני צוען מצרים ופירש"י מבונה על

אחת משבעה והכוונה להיות שתי אלה חברון וצוען מצרים הם דבר והפוכו חברון רומז לקדושה וצוען מצרים לקליפות ומאין ניכר בנין קומת השכינה להיות מבונה בז' מדותיה הטובים ידוע שיתרון אור ניכר מן החושך ועיין למעלה שהארכנו שבזה תולה עובדותינו בעולם הזה וע"ד מאמרם ז"ל לא נתמלאה צור אלא מחורבנה של ירושלים וכשזה קם זה נופל והכל תולה בכשרון פעולתן של עם ישראל בהכשר מעשיהם הטובים נתמלא ירושלים במילוי הארה ונבנתה על אחת משבע ביתרון אור ויתרון שאת בצור חריבה ונהרסה וח"ו ברוע מעשיהם גורמים בנין ומלוי בצור ואז שפחה תירש גבירתה ח"ו וכן הענין בחברון לפני צוען מצרים והכל בחכמה עשה הקב"ה לקבל מאתנו עם קרובו ישראל תוספת תענוג בהיות ניכר יתרון אור מחשך קומת הס"א ובזה תולה שכר ועונש שלא תאכל הנשמה בבואה לעולם עליון מנהמא דכסופא וכזה נוהג הענין מראשית הבריאה עד ביאת הגואל ותתרוקנה קומת הסט"א מכל טוב ואז בלע המות לנצח ומעתה בין והשכל אם על המלך טוב מוסב על המלך הקב"ה יעשה זאת למען שמו יצא דבר מלכות הרשע מלפניו לזה פירש"י דבר מלכות גזרת מלכות מורה על המלכות הרשע אשר לא יזכר ולא יפקד בעולם ויכתב אפילו בדתי פרס ומדי בספרי חוק ומנהגם שגם הם יתנו עדיהם ויצדקו יכירו וידעו כי לה' המלוכה ומושל בגוים ולא יעבור אשר לא תבוא ושתי לפני המלך אחשורוש שלא יהיה בקליפות שום בחינת יחוד והאלילים כרות יכרתון והעולם יתוקן במלכות שדי ומלכותה של מלכות הרשע יתן המלך סתם המלך הקדוש לרעותה מוסב על השכינה שתתבנה ותכונן מכל טוב ביתרון אור ויתרון שאת מקומת הסט"א וזהו שגמר אומר הטובה ממנה דייקא ממנה ניכר שלימותה ויתרונה ודו"ק:

איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו מרדכי בן יאיר בן שמעי בן קיש איש ימיני יובן ענינו על דרך דאיתא בתיקונים בראשית תמן רא"י תמן שמע"י תמן ב"ת וביארנו לקמן בדרוש ראש השנה באורך עיין שם ועיקר הדברים החכם אשר עיניו בראשו לבבו יבין וישכיל שאין שום פירוד בעולם הגם שאנו מכנים יתברך שמו ברבוי תואר הכנוים לפעמים אל ולפעמים גבור וכדומה מכנויים הנראים לכאורה שינוים ידע נאמנה הכל נמשך מפאת המקבלים ויכול האדם להבין זאת מבחי' הרוחניית שבו יש חמש חושים מחולקים בכלים נפרדים חוש הראות בעין וחוש השמע באוזן וחוש המשוש ביד וכדומה ואינו יכול להשתמש בפרטיות חושיו כי אם בכלים המיוחדים להם שאינו יכול לראות את הנשמע ולא לשמוע את הנראה אמנם יש חוש אחד הנקרא חוש המשותף ושם מעורבים יחד כל החושים ואיש הירא והתמים ההולך בדרכי השם ומטהר פרטי חושיו

ומגביה את עצמו למעלה מהתחלקות יכול לראות את הנשמע ולשמוע את הנראה כאשר כבר היה לעולמים במעמד הקדוש שזככו ישראל את גופם מכל טומאה מעידה עליהם התורה שראו בכלי העין את הקולות ועיין בדרוש שבועות שם הרחבנו ביאור הכלל היוצא מי שעיני שכל לו ילמוד סתום מן המפורש אם אדם הגשמי המורכב מארבע יסודות יכול להמציא בבחינת רוחניותו אחדות החושים בחוש המשותף כל שכן וקל וחומר בן קל וחומר במלך מלכי המלכים הקב"ה תמן אחדות גמור ואין שום פירוד והתחלקות המדריגות כלל לא ואני אמרתי לזה כיוונו חכמינו ז"ל דע מה למעלה ממך עין רואה ואזן שומעת וכו' כלומר אזהרה לאדם כשרואה שנוי תוארים אליו יתברך בתורתינו הקדושה לכנותו לפעמים באברים הגשמים יד ה' ותחת רגליו וישמע ה' אל תאמר ח"ו ותחשוב איזה ציור ותמונה ודיוקן או בחינת התחלקות כמו באדם הגשמי כי אם דברה התורה כלשון בני אדם לשבר את האזן שיכול לשמוע ואת העין לראות ואפשר שלזה כיונו במאמרם דע מה למעלה שהבורא ב"ה נתכנה בבחינת אברים נפרדים הכל ממך ובסבתך לשבר את האזן שיכול לשמוע והעין לראות וזהו ממך צריך לכנות אליו יתברך עין רואה ואזן שומעת ובאמת מצדו יתברך לית ציור ותמונה ודיוקן כלל והכל אחדות אחד ומיוחד וזהו הנרמז בתיקוני בראשית ותרגום יונתן בחוכמתא תמן רא"י ותמן שמע"י כלומר ראיה ושמיעה כולם מעורבים יחד בחכמה עילאה ועיין במקום אחר ביארנו זה לכמה פנים ולזה בא הרמז במגילה זאת להעיד על צדקות הצדיק איש יהודי היה בשושן הבירה בקליפות כל כך שגברה יד האויב ואעפ"כ ושמו מרדכי יובן על דרך מאמרם ז"ל מרדכי מן התורה מנין שנאמר ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור ומתרגמינן מרי דכיא מורה היות שזיכך מלא קומתו וראוי לכנותו בשם מרי דכיא ולהיות כי כן בין והבין אחדותו ויחודו וזהו בן משמעו לשון הבנה. הבין כל זאת יאיר אותיות רא"י ויו"ד יתירה על שם המחשבה נאמרה הרמוז לחכמה אות יו"ד והבן המן רא"י בן שמעי תמן בחכמה חוש השמע מעורבים יחד כנאמר בן קיש וכדבריהם שהקיש על דלתי רחמים כלומר על דבר הנראה בחינת דלת הביא לשם רחמים ולזה גמר הכתוב להיותו איש ימיני ימין עילאה ולא יתכן באמת לחבר רחמים המורה ימין אל בחינת הדלת המורה שמאל ודו"ק כי קצרתי:

ובכל יום ויום מרדכי מתהלך לפני חצר בית הנשים לדעת את שלום אסתר ומה יעשה בה יובן על דרך מה ששמעתי **מהמגיד** זללה"ה פי' המשנה וכשאתה מתפלל אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום כשמתרמי לפעמים שנכון לבך להתפלל אז אל תעש תפלתך קבע לשאול עבור צרכיותך הגשמיות אלא רחמים ותחנונים לפני

המקום עבור השכינה שהיא מקומה של עולם וזהו עיקר עבודה שבלב כל עצמו ומגמתו בהשפך שיחו רק עבור צורך גבוה וכן הוא דרכו של הצדיק ומעיד הכתוב על צדקת הצדיק מרדכי מרי דכיא בחינת צדיק בדורו אז וכן עתה מי שהוא בחי' צדיק החיוב מוטל עליו לעשות כמעשהו ובכל יום ויום מגמת הצדיק ורוחו ונפשו בעוסקו בתורה ובתפלה ובכל פרטי עובדותיו אפילו הגשמיות הצריכים לצורך גופו מקשר הכל אל הבורא ב"ה להעלות משם נצוצין קדושים לגרום יחוד השכינה ולא תוליך ההשפעה מעולמות עליונים כי אם למקום הראוי אל שכינת עוזינו הנקראת אסתר וזהו לדעת את שלום אסתר לדעת לשון זיווג כמו וידע אדם את חוה אשתו ליחד שלום בחי' יסוד הנקרא שלום אל אסתר אל השכינה שהיא בגלות בהסתרה במדרגת התחתונים ואין איש שם אל הלב שגם שם יש איברי השכינה ומ"ה גימטריא אדם שם מ"ה כידוע כל אורות והשפעות של שם מה יעשה בה דייקא כי באמצעות התלבשות השכינה נתחזיין כל אורות עליונים וכזה התפלל דוד המע"ה והראני אותו ואת נוהו פי' אות היא בחינת ההשפעה ואת נאוה קודש של האות היינו אל השכינה ואיש אשר אלה לו בכל יום ויום מתהלך לפני חצר בית הנשים לדעת את שלום עם בחינת אסתר תועלתו גדולה וגורם באמת יחוד השכינה להתפאר אתו לומר חזי במה ברא אתינא לקמך ולזה נרמז ובזה הנערה באה אל המלך. נודע השכינה כינוי לפעמים נער ולפעמים נער"ה ובכשרון פעולת הצדיק שכל עצמו ומגמתו בכל יום ויום רק עבור תיקון השכינה בזה ודאי מה שהיתה תחלה בחינת נער עתה נער"ה באה אל המלך הקב"ה להתפאר ולהיות שאין איש צדיק בארץ לעמוד תמיד במעלה הרמה כי בסוד רצוא ושוב וידוע כשאדם הוא בבחינה המעולה בהתעוררות לפניו יתברך זה נקרא בחינת בוקר ולהפך כשנופל ממדריגתו המעולה אז נקרא בחינת ערב מורה על חשכת המחשבה ולערך פעולותיו תולה תיקון ויחוד השכינה גם כן ובזה נרמז בכתוב:

בערב היא באה מוסב על השכינה כשהצדיק הוא בבחינת ערב היא באה כמו וילן שם כי בא השמש ובבוקר מורה כשהצדיק הוא בבחינתו המעולה היא שבה לעלות ולהתיחד עם דודה ודו"ק:

אין אסתר מגדת מולדתה ואת עמה כאשר צוה עליה מרדכי ופירש רש"י אין אסתר מגדת מולדתה לפי שמרדכי יושב בשער המלך המזרזה ומרמזה על כך. נראה לרמז כי הנה עיקר עבודת האדם בעולם הזה להשיג אותו יתברך מצד פעולתיו והתלבשות מדרגותיו הקדושים המה נקראים אפי מלכא כמו דאיתא בזוהר וכמו שביארנו במקום אחר פירוש הכתוב לא יהיה לך אלהים אחרים על פני ואיתא בזוהר על פני לאפקא

אפי מלכא דבהו אתחזי מלכא קדישא ואינון שמיה והוא אינון כ' בודאי אין לך שום שעה ורגע בעולם שלא יתראה הבורא ברוך הוא בבחי' פנים שונות כפי העת הצורך להתלבש בפנים כזה ומאי הוא עיקר הפנים שלו יתברך הן המה המדות שהוא מתלבש ומצמצם את עצמו בהם וכל אורות מצוחצחות העליונים מראה אותם באמצעות צמצום מדותיו וכל זה נקרא אנפי מלכא דבהו אתחזי מלכא קדישא אכן לאו כל מוחא סביל דא לדעת ולהשיג פנים מאירים שלו יתברך באמצעות התלבשות מדותיו האיך הוא מסתתר בכל שעה ורגע בפנים שונות זה מזה כי אם בהתאמצות והשתדלות רב וכולי האי ואולי מול זה בא הרמז אין אסתר מגדת עמה כלומר שהאדם צריך בעצמו לבוא על ההשגה לדעת ולהשכיל הסתרת פנימו המאירים במדרגותיו אחרי השתדלותו והתאמצו בטורח רב וכל אדם חייב לפי שעורו וקט שכלו וכיון שנותן דעתו ורוחו לזה ומתחיל לבוא על איזה בחי' השגה אזי מגלין לו ג"כ מלמעלה לבוא על תכלית ההשגה ע"ד מאמרם ז"ל אדם מקדש עצמו מעט מלמטה מקדשין אותו הרבה מלמעלה אמנם תחלת התעוררות תולה בבחינתו כי בזה צריך להיות הבחירה חפשית ביד האדם וזהו אין אסתר היינו הסתרת מלכות שבמדריגות תחתונים אינה מגדת לעמה קרובה ישראל להגלות להם תיכף ומיד בלתי טורח והשתדלות בכל מאמצי כוחם לחפש אחריה להשיגה איך שיש איברי השכינה בכל המדריגות כולם והוא השער אשר צדיקים יבואו בו להשיג את הקדוש ברוך הוא כדברי הזוהר דבהו אתנחי מלכא קדישא ואינון שמיה והוא אינון ולהיות שכל זה תולה בבחירת האדם על כן רומז הכתוב כי כן צוה עליה מרדכי שהוא צדיק יסוד עולם אשר לא תגיד ותתגלה מבחי' הסתרתה כי אם המה בעצמם יבואו על בחי' ההסתרה להיות שבזה תולה עיקר עבודת האדם בעולם הזה ולזה העמיק רש"י ברוח קדשו מרדכי יושב בשער המלך היא השכינה הנקרא זה השער לה' צדיקים יבואו בו המזרזה ומרמזה על כך דו"ק ותבין:

ואת מאמר מרדכי אסתר עושה ירצה כלפי דברים הנאמרים מובן עניינו מה שהוא אצל מרדכי הרומז לצדיק עליון בחינת מאמר אצל אסתר נעשה בחינת מעשה כי האמירה מתייחס לגבוה ולאסתר עולם העשיה ודו"ק:

ויאמרו עבדי המלך אשר בשער המלך למרדכי מדוע אתה עובר את מצות המלך. יובן עניינו על דרך שביארנו פירוש הכתוב אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב והענין בקיצור כי נודע מה דאיתא בזוהר נודע בשערים בעלה לפי מה שמשער בלבו והצדיק מכונה בשם ציון כמו שאמר רשב"י לתלמידיו אנא סימנא בעלמא וסימן הוא ציון וגם תלמידי חכמים נקראים מצוינים בהלכה ודרכי צדיקים אמיתים כל עוד שמרבים

להוסיף בתורה ועבודה והשגת אלהות נדמה בעיניהם כאלו הם מקצרים ועומדים מעל פתח השער ועדיין לא נכנסו לפנים לעוצם הכרתם בגדלות ורוממות אלהות כפי מה שמשערים בלבם לא כן פחותי עם מכונים בשם יעקב המדמים בנפש שכבר תקנו את עצמם והמה משכן עם מלא קומתם להשראת אלהות ובפרט בעשותם איזה מצוה או לימוד תורה ותפלה אזי המיעוט מחזיק את המרובה כאלו יצאו ידי חובתם מתורה ותפלה ומעשה המצות ולית על עולם מושלם להיות נדמה לבחינתם ובאמת שטותם נגד פניהם והכרת פניהם ענתה בם ששקר בימינם ובמשכנות כזה געלה נפשו יתברך ויתעלה ולזה רמז דוד המלך עליו השלום אוהב ה' שערי ציון מה שהצדיק הנק' ציון משער בלבו איך לעבוד את הבורא ב"ה וכל שעה ורגע יותר שבא על בחי' השגה ועבודה עכ"ז חס על כבוד קונו ונדמה לו כאלו עדיין עומד על פתח השער ולא עייל לפנים כ"ז אהוב לפניו יתברך יותר ויותר מכל משכנות יעקב ממה שנדמה בעיני העם המכונים בשם יעקב שכבר המה משכן אליו ית' עם פרטי מעשה מצותם ואדרבא כיון שמדמים בנפשם עשיות מצותם כראוי ונכון בלתי אפשרי שלא יתגאו ונתנו שמחה בלבם מאת תורתם רבו ומתענגים א"ע ובאמת מצות לאו ליהנות נתנו ונמצא עוברים את פיו ית' בעת עשיות מצותם ולזה בא הרמז ויאמרו עבדי המלך היינו עבדי ה' ומי איש הירא הזוכה לשמוע בקול עבדו לכנות עליו היותו עבד המלך באמת לזה בא הכתוב לפרש אשר בשער המלך כלומר אותן אנשים המשכילים המשערים בלבם גדלות ורוממות אלהותו יתברך עד שנראה בעיניהם כאלו עומדים רק בשער המלך ולא אעילו לפנים הן המה עבדי המלך ב"ה באמת והם אומרים מדוע אתה עובר את מצות המלך ולכאורה מה היה המקרא חסר בלא תיבת את מדוע אתה עובר מצות המלך אמנם את לרבות תלמידי חכמים כאלה שעוברים אפילו בעשיות מצותם את מאמר המלך וזהו מדוע אתה עובר את משמעו עם מצות את מאמר המלך כמדובר ודוק:

ותאמר אסתר להשיב אל מרדכי לך כנוס את כל היהודים הנמצאים בשושן וצומו עלי וגו' ובכן אבוא אל המלך. להבין נראה להקדים מה שאמר שאול לעבדיו הנצבים עליו שמעו נא בני ימיני גם לכלכם יתן בן ישי שדות וכרמים לכולכם ישים שרי אלפים ושרי מאות ואין חולה מכם עלי וגולה את אזני והכוונה הורה להם דרכי ענייני התפלה לדעת בני ישראל מה יאמרו ומה ישאלו כי עינינו רואות כולי עלמא אזלי לבי כנשתא ולית דידע לאתערא מלה כדקא יאות ומה ששאל זה לא שאל זה וכל מגמתם בתפלתם לשאול אוכל לנפשם ולמלאת בתיהם זהב וכסף ונכסים וכל טוב. לא יבצר מה' כל אחד ואחד שואל חסרונו הגשמיות לקבל פרס וכבר ביארנו למעלה שאין זה עבודה של כלום כי

כל עצמה של תקוני התפלה רק עבור צורך גבוה ולא צורך עצמו ולזה בא שאול ונודע שגם שאול בנביאים להוכיח על פניהם לעבדיו הנצבים עליו המה הרוצים לעבוד ה' וסרים למשמעתו ואמר להם לכולכם יתן בן ישי ידוע מדתו בחי' יסוד המשפיע כל טוב כנודע מפסוק בן ישי חי על האדמה בודאי ישפיע לכלכם שדות וכרמים וכל טוב לא יבצר כי מדרך הטוב להטיב לנבראיו ויותר ממה שהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק ואין המניעה מאתו יתברך כי אם אתם המעכבים על ידו מלהשפיע ואינכם כלי מוכשר לקבלה ולהיות שגם שאול בנביאים אמר במקומו של הקב"ה ראו גנות מדותיכם ואין חולה מכם עלי מוסב על הקב"ה כלומר אין אחד מכם שיחלה את עצמו לצער צרות השכינה לעורר לבו בקרבו בפחד ומורא על השפעות אלהות ההולך ממקום הגבוה למקום הנמוך ונשפע אל החיצונים וזה עיקר גלות השכינה וכיון שלא שתו לבם גם לזאת כ"א הכל עבור צורך עצמם זאת המעכבת על ידם לבלתי תעלה תפלתם השמימה וכבר נשמע קולו שזכרתי בשם המוכיח זללה"ה בצרתה לי קראתי ויענני בצרת ה' כינוי לשכינה לי לזה חליתי פניו ברחמים בטוח אני שבודאי יעננני ואם לאו יש כמה וכמה מבלבלים המעכבים מלשמוע תפלתן של ישראל והן המה הדינים המורים על בחי' שערות שסותמים אזנים עליונים מלשמוע ולזה רמז להם שאול אין חולה מכם עלי מוסב. על הקב"ה כנזכר וגם לית מאן דידע לאתערא לדעת לגלות אזני מבחי' השערות לשמוע תפלתכם ויש לו ית' צער גדול מזה כ"י שהם עצמם מעכבים על ידו ית' להשפיע להם כל טוב ולזה רמזה אסתר הכינוי לשכינה להשיב למרדכי בחינת צדיק בדורו וכן בכל דור ודור יש צדיק יסוד עולם המשפיע ענין עבודת בני דורו לדעת מה יעשו ואת הדרך אשר ילכון בה וכבר רמזנו ובכל יום ויום מרדכי מתהלך לפני חצר בית הנשים לדעת את שלום אסתר כל עצמו ומגמתו בתורה ותפלה לדעת לשון יחוד בחי' שלום עם השכינה ומה יעשה בה דייקא ואז גורם עליה לשכינה ובא וראה מה דאיתא בזוהר וסימנך בזמנא דגלותא כי נמכרנו אני ועמי להשמיד וגו' כי אין הצר שוה בנזק המלך מאי בנזק המלך כד"א והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול דהא שמא עלאה לא אתקיים בקיומיה ודא איהו בנזק המלך משם ראיה אפילו בכל צרתם של ישראל אל יחשבו צרות עצמם כ"א צער שמגיע בנזק המלך עליון ושמו הגדול וקדוש לא אתקיים בקיומא כן הוא דרכו של צדיק אמיתי בכל יום ויום משים רוחו ונפשו לדעת מה יעשה ב"ה דייקא וכזה מלמדת אסתר כינוי להסתרת השכינה שהיא בגלות ושמא עלאה לא אתקיים בקיומיה מלמדת את מרדכי אופן עבודה הגבוה לך כנוס א"ת כל היהודים ירצה להורות החיוב מוטל על צדיק הדור לכנוס כללות אלפ"י ביתו"ת של כל

היהודים ואפילו אותן הנמצאים בשושן מורה היות להם בחי' מציאות בקליפות ולא נטרו ברעיונם עכ"ז יאסף ויכניס בחי' אותיותיהם וצירופיהם ויגביהם למעלה כמבואר למעלה בפ' תצוה ע"ש באורך אז תשכיל ותבין כאן וצומו עלי עלי דייקא שלא תלך ההשפעה לחיצונים ושפחה תירש גבירתה ח"ו כ"א זה צום אבחר לצום שתוליך שפע וברכה עליונה עלי מדת מלכות:

ובכן אבא אל המלך כלומר בצומות וזעקת כאלה שיתנו קולם להגביה למעלה עבור השכינה בכן אבא אל המלך מלכו של עולם לומר חזי במה ברא אתינא לקמך שכן מעשיו מוכשרים וכל עצמו ומגמתו לצער בנזק המלך כנזכר וזהו תכלית היסוד הנעשה מתפלתם וזעקתם של עם קדוש:

ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות ותעמוד וכו' והמלך יושב על כסא מלכותו בבית המלכות והכוונה ע"ד שביארנו בפתיחת דברינו כשבת המלך אחשורוש על כסא מלכותו שאז ברעת הדור גרמו שמלך הקב"ה ישב את אחשורוש על כסא מלכותו מה שראוי להתגלות פרסום אלהותו באמצעות מדות מלכותו נתגלה זאת באמצעות אחשורוש שקרב את לבם לאביהם שבשמים וכמו אז כן עתה בכל דור ודור זאת ישים האדם אל לבו ומורא יעלה על ראשו לקשט מדותיו המגונות בהיותם בלתי מזוככים ונקיים מז' תועבות ויש להם אחיזה במדותיו ידע נאמנה שעדיין הוא משוקע בקליפות ולא יצא מגלות הצר ואויב המן הרע שלו כי לכל אדם יש לו המן שלו ואחשורוש הוא האויב הוא היצה"ר ולזה רמזו חז"ל המן מן התורה מנין המן העץ שכ"ז נמשך מאז ומקדם מנחש הקדמוני שהחטיא בעץ הידוע את אדם וחוה ונוקב והולך עד ביאת הגואל העומד לשטן ולא ניצל האדם ממנו עד שמתקן מלא קומתו מראש עד עקב לטהר מדותיו ממגע נכרי אזי יצא מגלות ז' תועבת שהם נק' ימי אחשורוש והנה אז בזמן שגבר הצר ואויב בימי אחשורוש לא היה הדור ראוי לנס ברעת מעשיהם המגונות שהשתחוו לצלם ונהנו מסעודתו של אותו רשע כאשר חכמים הגידו ואפי' באמצעות אסתר המלכה אשר מראש עד עקב לבה בטח באל עכ"ז לא היתה בבחי' קומתה הכנה להשראת מדות המלכות שתתגלה ותתפרסם באמצעות תכונות גופה והקב"ה לגודל רחמנותו וטובותיו העודפות על בני אדם רצה לזכות את הדור ולכן הרבה בה הארה של מלכות עליונה במדה גדושה יותר מהכנות כלי גופה וקומתה והרמז בדברי חז"ל אסתר ירקרקת היתה אלא שחוט של חסד משוך עליה ואפשר שכיונו אל האמור שהיתה ירקרקת בבחינת זכות כלי גופה לערך גדול הארה שהאיר הבורא ב"ה במלא קומתה אלא שהקב"ה עשה זאת למען שמו הגדול וברוב רחמיו משך עליה חוט של חסד יותר מדאי והכל לפי

שהדור צריך לכך ואפשר לרמוז בזה מה שיסד הפייטן ביוצר שמנה עשרה מלכות בה רבה מרבה לסלוח והכוונה שהקב"ה ריבה בה באסתר הארת מדות המלכות יותר מערך הכנתה וזכות גופה ומה ראה על ככה לעשות כזאת שהדור היה צריך לכך לסלוח להם עון רב להוציאם מגלות המר זאת הגורמת להאיר בה הארה רבה ועצומה בכדי לסלוח סלוח רב ומעתה תחזה בעין שכלך רמז ותלבש אסתר מלכות מלכות ודאי כנזכר הארת מלכות עליונה בכדי שתתגלה ותתפרסם התגלות אלהותו יתברך באמצעות צדקות הצדיק מרדכי ואסתר הצדקניות ולא לישב עוד את אחשורוש על כסא מלכותו לגלות על ידו שיקבלו בני ישראל עול מלכותו יתברך עליהם ולזה תבין ותשכיל מה שכתוב והמלך יושב על כסא מלכותו והמלך סתם ולא כתיב והמלך אחשורוש מוסב על מלך המלכים כאשר לבשה אסתר מלכות כמדובר אזי ניכר לעין כל שהמלך הקדוש ב"ה יושב על כסא מלכותו ולא זולתו ודוק מאוד ותבין:

ויאמר לאסתר במשתה היין מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש להבין הענין נראה כי הנה המובחר של עבודת האדם זו תפלה אמנם עיקר התפלה סדרו לנו אנשי כנסת הגדולה עבור תיקון עליון ולא צורך עצמו הגשמיות כ"א להוציא השכינה מגלות אשר נודע שיש איברי השכינה בכלל המדריגות כולם המוטל על עם קרובו ישראל להעלות משם למרום שבתם ולכוונה זאת מזמן הקב"ה לאיש הישראלי לשמוע דיבור איש אל רעהו וכדומה ממקרי הזמניים הקורה לאדם בכדי שיעלה אותן האותיות וצירופים לשורשם ואם הוא איש בער ולא ידע איך לקשר ולהעלות אל השורש אזי יש צער גדול לניצוץ הקדוש המחיה אותו דבר שנברא ללא צורך מוסר לא לקחו מזה איזה רמיזא דחכמתא לעבודת הבורא ב"ה ואז הנ"ק היא בחושך לא אור כיון שנעדר מי להאיר לשם ויבא גאולה לשם מהארה עליונה וזה עיקר גלות השכינה שיש צער לנ"ק השוכן במדריגה התחתונה ואין משכיל להאיר לשם בעוצם מחשבתו הטהורה דרך משל אב שיש לו בן משכיל ומראה לו דף גמרא ועיקר רצון האב לא על הפשוט כי אם הבן ישכיל ויבין החכמה הגנוזה לשם והנה כל זמן שאין הבן בא על חכמה הגנוזה כ"א אומר כפשוטה וככתבה אזי יש לו צער מתי יבא על בחי' החכמה הגנוזה שבשבילה הראה לו דף זה ולא על הפשוט רצונו כ"א בבן חכם ישמח האב מזה ילמוד האדם דעת איך גורם כ"י צער לבורא עולם שברא בעולמו כמה ברואים והכל בשביל ישראל עמו לאשתמודעא בהו עלמין ויקחו מכל מה שבא לכלל בריאה רמיזא דחכמתא לעורר לבו בקרבו כי בודאי יש שם חכמה הפועל כמ"ש הכל בחכמה עשית וזה שמראה אב הרחמן לבניו בנ"י שיתנו לב להשכיל ולדעת חכמה הגנוזה בכללות הנבראים ולהשיג משם עולמות

עליונים ובאמת עינינו הרואות רובם כמו כולם לא שתו לבם גם לזאת שיפרדו א"ע מגשמיות ולהשגיח ברוחניות כ"א איש לדרכו פנה ורוצים בפשוט וא"כ אין שמחה לאב מבנו כמשל הנ"ל וזה נקרא גלות השכינה ונקרא ג"כ אסתר המלכה היינו מם"ה נסתר שם ואין מי שמעורר א"ע וזה ויאמר המלך לאסתר ירצה המלך ב"ה אומר למי שמפיל תחינתו לפניו יתברך על הסתרת המלכות ששוכנת במדריגות התחתונים כנזכר. והנה נודע שתיבת מה סובל שני פרושים לפעמים משמעו לשון חשיבות ולפעמים פירושו של מה כמו ונחנו מה וזהו שאמר מה שאלתך כלומר אימתי יש חשיבות בתפלתך ושאלתך בהיות מגמתך לשאול עבור אסתר המלכה עבור הסתרת המלכות כנזכר וזהו מה שאלתך והיה מעמו מלשון חשיבות וינתן לך ע"ד שזכרנו בצרת"ה לי קראתי ובטוח אני שיענני לא כן אם כל עצמך בשאלתך ובקשתך עד חצי המלכות היינו שעושה תפלתו לחצאין עבור צורכי הגשמיות וגם עבור צורך הסתרת המלכות באמת הם שתי הפכיים בנושא אחד והטעות נגד פניו ונמצא קרח מכאן ומכאן כי דובר שקרים לא יכון לנגד עיניו ית' וטורפים תפלתו בפניו זהו ומה בקשתך ומה זה סובר פירוש השני במה נחשב בקשתך כשהיה רק עד חצי המלכות וחצי לצורכם כנזכר ולזה גמר אומר ותעש בלשון תמיה וכי עולה על דעתך שתעשה בקשתך באופן כזה ע"כ יעשה אדם תפלותיו רחמים ותחנונים לפני המקום דייקא:

בלילה ההוא נדדה שנת המלך ויאמר להביא את ספר הזכרונות דברי הימים ויהיו נקראים לפני המלך ומשמעות תיבת ויהיו נקראים שמעצמם יהיו נקראים דברי הימים והוא תמוה ורבותינו ז"ל נתעוררו מכאן מתחיל עיקר הנס ואפשר לרמוז כי איתא בדבריהם ישנו עם אחד ונתעוררו אלהיהם של אלו ישן הוא ונודע מספרים עומק ענייני לכנות אליו ית' בחינת שינה והכל תולה בהתעוררות התחתונים וכשרון מעשים טובים על דרך מאמרם ישראל מפרנסים אביהן שבשמים וגורמים לו כ"י מוחין להשפיע כל טוב משפע ברכה עליונה עש"ה תנו עוז לאלהים ולהיפך ברוע מעשיהם תשש כחו כ"י כנקבה מלהשפיע וזה מורה בחינת שינה בלי מוחין מלהשפיע ומעתה בין והשכיל בלילה ההוא נדדה שנת המלך מלכו של עולם ויאמר להביא לפניו ספר משמעו לשון ספירות ובהירות דברי הימים ימים ממש כלומר דיבורים של הימים פרטי העתים והרגעים אם יש להם במה להתפאר וע"ד שביארנו במקום אחר דברי חז"ל מאי חשמ"ל תניא עתים חשות ועתים ממללות וא"ל יש עתים כזה שהם חשות ואין להם במה להתפאר כיון שלא השלימו בני ישראל רצון הבורא ית' ולכן הם חשות בלי נשמע קולם להתפאר במעשים טובים של צדיקים ועתים ממללות היינו בהיות ישראל מקשרים

הבינה לפרטי התחלקות העתים והרגעים לעבוד בהם עבודת הבורא בכל עת כפי מה שהוא ומשלימים רצונו של מקום אזי הם ממללים ומביעים אומר להתפאר וזהו ויהיו נקראים לפני המלך ובודאי דבורים של ימים כאלו נקראים מעצמם שבני ישראל השלימו רצונו של מקום בהם במעשה המצות ומעשים טובים ובזה תולה באמת עיקר הנס וסיבת גאולתם מצד המיצר ומעיק להם ונדדה שנת המלך כנזכר:

וישב מרדכי אל שער המלך והמן נדחף אל ביתו אבל וחפוי ראש נראה להבין כי כבר נודעת עיקר התגברות הסט"א לפעמים על עם ישראל ח"ו בכדי לקרבם אל עבודת הבורא ביראה וכמו שיסד הפייטן ביוצר ש"ע של פורים שושן חוחים לעבדו ביראה והכוונה על דרך הכתוב כשושנה. בין החוחים ופירש"י החוחים מנקבין אותה ונכנס מים בנקבי החוחים ועומדת ברטיבתה תמיד וזה מעלות מנקבי החוחים כן האומות מעשיהם כמו החוחים לישראל שנמשלו לשושנה ובנקבותם גורמים שנכנסו המים הכנוי לתורה ולחלוחית של זכות וזהו הנרמז בפייטן שושן חוחים כלומר החוחים גורמים לשושן הם עם ישראל לעבדו ביראה על דרך ופרעה הקריב ואפשר לרמוז בפסוק שיר השירים עיניו כיונים על אפיקי מים רוחצות בחלב יושבות על מלאת עיין פירושו במקומו ועיקר הצורך לענין עיניו של הקב"ה אשר משמים השקיף על בני אדם לראות היש משכיל דורש את אלהים להשגיח עליו בעין חמלה כי מדרכו הטוב להטיב לנבראיו בכל שעה ורגע אכן בהעדר הכנות כלי גופם להיות כלי מוכן ומוכשר לקבלה מסולקים השגחותיו והעינים הם סומקין בחינת דין במה רוחץ מן הסומק בחלב נוטריקון "חוחים "לעבדו "ביראה כנזכר יושבות על מלאת משמעו לשון המתנה כמו וישבו בקדש והכוונה הבורא ית' ממתין ושוהה להם מתי יגשו בני ישראל אל עבודת הקודש להכניס בכשרון עובדותיהם מילוי והארה לז' ימי הבנין ולא יקלקלו מדותיהם לגרום מילוי לז' הפכיים ח"ו יושבות על מלאת להכניס מילוי והארה לימים הקדמונים הידועים והיה כי ירחץ ה' עיניו בחלב ומקרבם ע"י המעיקים אזי נפקחו עיניו כ"י להשגיח עליהם בעין פקיחא להשפיע שפע וברכה עליונה באין מונע כיון שכבר זככו מלא קומתם ונקיים ממגע נכרים ואז הרע נופל ממילא כיון שכבר עשה שליחותו וזה הרמז וישב מרדכי אל שער המלך כלומר כיון שכבר שב אל המלך בכל לבו ומאודו אזי והמן הוא הצר הצורר ומעיק נדחף אל ביתו היינו נדחף ונופל לנוקבא דתהום רבה אב"ל נוטריקון "אשר "ביקש "לאבדי ירצה לרמוז בתיבת אב"ל סיבת נפילתו ובטולו מאין בא לו כזאת אשר מלאו לבו וביקש לאבדי והאמת כיון שכבר עשה שליחותו וקרב עם הקדוש לתורה על דרך והדת ניתן בשושן ולכן נדחף משורשו ומקורו ע"ד שביארנו בפתיחת המגילה ויהי בימי אחשורוש

וגם המן תחלת אחיזתו בשורש הימים וכאשר חכמים הגידו המן מן התורה מנין המן העץ וראה עומק דבריהם שתחלת אחיזתו מעץ הדעת טוב ורע וכיון שכבר נעשה ועשה והצליח נדחף ונפל משורשו וראשיות שלו וזהו אב"ל וחפוי ראש כלומר מה שהיה תחלה ראשיות שלו חפוי במקורו דין קדוש נעקר ונשרש ונדחף למטה לנוקבא דתהום רבה וכן יאבדו כל אויביך ה':

ביום אשר שברו אויבי היהודים לשלוט בהם ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם הכוונה שיעורר אדם לבו בקרבו בראותו איזה צער ומעיק עומד לנגדו יתן רוחו ונפשו שמאת ה' היתה זאת להשלמת עניינו לקרבו אל התורה ועבודה כראוי ונכון ועיקר להבינו ולהשכילו לדעת איך לתקן במקום עליון ומבחי' המיצר ומעיק לו יתן לב לדעת לתקן מדה כנגד מדה להרגיש חסרון עליון מחסרון התחתון לתקן בעולמות עליונים ויוסיף אומץ בתורה ועבודה והרע נופל ממילא כאשר קדם לנו הדבור מזה כי זה כלל גדול זה לעומת זה עשה אלהים ואין שלימות לקומת הסט"א כ"א בהיות פגם ח"ו בקומת השכינה וע"ד מאמרם ז"ל לא נתמלאה צור אלא מחורבנה של ירושלים כמבואר לעיל ולכן בראות איש הישראלי שנתמלאה קומת הסט"א ח"ו לשלוט ביהודים ויש להם אחיזה לשטנה ולהיצר להם לעם הקדוש אזי יראה בצריו איך לתקן קומת השכינה בכל נפשו ולבו כאשר יכול שאת ולא יחוש וידאג מצער עצמו כלום כי אם ידע נאמנה שהראה לו הקב"ה ככה להשכיל לדעת איך לשאול ולהתפלל עבור תיקון קומת השכינה וכיון שנתקן למעלה ממילא נהרס בניינה ולא תוסף הסט"א תת כחה לעמוד נגדם לשטן להם ביום אשר שברו אויבי היהודים לשלוט בהם מגודל הפגם שפגמו אז אנשי הדור והשתחוו לצלם או נהנו מסעודתו של אותו רשע על דרך חז"ל זהו הגורמת להם שנתחייבו כליה ח"ו והם הם שנתנו כח להתלבש בקליפות איש צר ואויב המן הרע ובקש לאבדם אמנם אחרי עשותו והקימו מזימות לבו ובאו בני ישראל על ההשגה אמיתית והשכילו לדעת שהם בעצמם גרמו ככה ונתנו כח בקומת הסט"א לשלוט בהם כמדובר ואזי נתנו עצות לנפשם איך לתקן קומת הקדושה ולמשוך הכח שניתנו בעצמם ונתלבשו בבחי' הרע להרע להם ובזה יש לאל ידם לברר הטוב מהרע מהמן ועשרה בניו כאשר איתא בכוונת מקום מוצאם ורמיזתם מה הם מרמזים וכיון שהוציאו הכח שנתלבש בקומת הסט"א להרע להם מענין הפגם שפגמו ונתרוקנו מכל טוב זהו סיבת ביטול הקליפות ואין שטן ופגע רע ואפשר שלזה רומז הכתוב ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים ומפרש הכתוב טעם לשבח מה הגיעו על ככה שנהפוך כזה מחושך לאור גדול כי המה בשונאיהם כלומר מה שיש אחיזה לשונאיהם להרע המה בעצמם נתלבשו ונתנו

כח להרע על פניהם וכיון שמשימים דעת לזה למאוס ברע ולבחור בטוב בחינת עצמם המלובש בקומת הסט"א ללכת בדרכי יושר נהפוך הוא ודאי לשלוט בהם בשונאיהם של ישראל ולהרוג בהם כרצונם ודו"ק:

או יאמר **המה בשונאיהם** והכל עולה בקנה אחד אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם של עצמם הוא היצה"ר הצפון בלבם וטמון בקרבם ובכל יום ויום צופה רשע לצדיקים ומבקש להמיתם לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם אמנם אין מעצור לו יתברך להושיע ברב כ"א במעט התעוררות התחתונים שהם יקדימו תחלה והמקדש עצמו מעט למטה מקדשין אותו הרבה מלמעלה וכיון ששולטים בשונאיהם של עצמם הטמונים בקרבם לכבוש היצה"ר תחת גבול הקדושה כל או"א לערך בחינתו מעט או רב בנקל להם לשלוט בשונאיהם שחוץ להם היינו בני נשא דאתו מסטרייהו כי זה נמשך מזה וזהו אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם של עצמם ואז טוב להם בזה ובבא:

ויסר המלך את טבעתו אשר העביר מהמן ויתנה למרדכי ותשם אסתר את מרדכי על בית המן הכלל בזה בתחלת קודם שתקנו מה שפגמו אז באותו הדור ולא יכלו ליתן עצות לנפשם איך להוציא דבור לפני אלהים לשאול עבור תיקון עליון כי אם בצר להם ויצעקו אל ה' ואח"כ בזכות צדקות הצדיק מרדכי ואסתר שעמדו לימינם ולמדו להם אופן היותר טוב בענין העבודה אל האלהים כנרמז ומרדכי את כל אשר נעשה ונודע מרדכי רומז לצדיק מרי דכיא וגם עתה צדיק הדור הוא ג"כ מרי דכיא ידע לשון זווג והתקשרות את כל אשר נעשה כל המעשה אשר נעשה ונפעל בעולם אפילו מענייני גשמיות ודבור איש לרעהו מקשר ומעלה הכל אל הבורא ב"ה וזהו ומרדכי ידע את כל אשר ידע נעשה ולמד כן לדורו לעבוד עבודת הבורא ב"ה שיקחו לעצמם רמיזא דחכמתא מכל דבר שנפעל בעולם וזה הגורמת להוציא תיבות שלימות בתורה ותפלה בהתעוררות ודביקות גדול לערך השגתם שהשיגו בעוסקיהם בעבודתם בחוץ גם שם מעשיהם בקדושה וטהרה לעשות בתחתון ולרמוז בעליון כאשר הארכנו מזה בכמה מקומות ואם לא ידעו ולא יבינו לקחת רמיזא דחכמתא מענייני גשמיותם ואינם יכולין לשאת א"ע בתורה ותפלה כי אם באיזה מקרה ופגע זה נקרא בית המן ירצה בית נקרא תיבה של תורה ותפלה אשר המן גורם להם להוציא דבור לפני אלהים בצר להם ובתים ותיבות כאלו אינם חשובים וספונים לפניו ולא כלום וזהו ויסר המלך וגו' ותשם אסתר כינוי לשכינה ותשם את מרדכי הוא הצדיק אשר בכל דור ודור על בית המן כלומר למעלה מבית המן מתיבות של תורה ותפלה שהמן גורם כי אין זה עבודה של כלום כי האדם צריך לעבוד את הקב"ה בין בטיבו ובין בעקו ולהתלהב אליו יתברך שמו באמצעות מאור התורה וכמוזכר לעיל

פירוש הכתוב גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך ולא מבתים כאלו שהמן גורם להם לישראל לשאול ולהתחנן אל נפשם כמעיק להם ותשם אסתר את מרדכי כמאז גם עתה בכל דור ודור מעלה ומגביה השכינה את הצדיק במדריגה עליונה מובחר שבעבודה להוציא דיבורים מרוב עוצם ההכרה בהשגת אלהות וזהו על בית המן גבוה יותר מבתים ותיבות שהמן גורם כ"א דבורים וצרופים טובים בהתעוררות עוצם יכולתו יתברך עיקרא ושרשא דכל עלמין:

ומאמר אסתר קיים דברי הפורים האלה ונכתב בספר איתא בגמרא שלחה אסתר לחכמים כתבוני לדורות קבעוני לדורות ובקשה זאת מאת חכמי הדור לקובעה ולכתוב ספר זה עם שאר הכתובים וצריכין אנו למודעי מה ראתה אסתר לבקש כזאת מאת חכמי הדור כתבוני לדורות קבעוני לדורות והנראה כי הנה נודע מאמרם ז"ל לית לך מלה בנביאים דלא רמיזא באורייתא וכמו שתורתינו הקדושה היא תמידיות וישנה בכל אדם ובכל זמן ופרטי המעשיות הכתובים בה מעשו ומלבן ובלעם ובלק וכדומה בחינתה נמצא בכל אדם וממילא מוכרח להיות ג"כ בנביאים המעשיות הכתובים נמצאים בכל אדם וגם אחשורוש והמן יש להם אחיזה במלא קומת האדם בהיות שאינו מקשט מלא קומתו כמבואר עד הנה ורמיזא רמזה ברוח קדשה מאז עד עתה ועד ביאת הגואל ואיתא בגמרא מגלת אסתר ברוח הקודש נאמרה ורבו הדעות בין החכמים להביא ראיה מן המגלה זאת ורבי עקיבא מביא ממקרא זה שנאמר ותהי אסתר נושאת חן בעיני כל רואיה ונראה לפרש בדבריהם כי נודע נבואות הצריכים לדורות מכ"ד ספרים נכתבו ונחקקו וקבעוהו לדורות בין הנביאים וכתובים לדורות הבאים בכל דור ודור להורות להם דרכי ה' ולכן מצינו כמה פעמים נבואה כזאת שלא נצרכה אלא לשעתה כתיב במקרא הלא היא כתובה ע"י גד החוזה או ע"י עדו הנביא להורות על הנ"ל להיות שהיה נבואה כי אם לשעתה שאינה נצרכה לדורות ע"כ סתמוה ולא נכתבה בין הכתובים והנה אסתר המלכה בקשה כזאת מן החכמים חכמי הדור לכתוב סיפור מעשה מגלה זאת ברוח הקדש בכדי שיכלו דורות הבאים אחריה עד ביאת הגואל להמציא מרגוע לנפשם בסיפור מעשיות הכתובים במגלה זאת ענייני עבודה בכל עת ובכל זמן כפי הצורך והשעה הצריכה לכך באותו הדור ולא תתכן כזה כ"א כשיכתבו אותה ברוח הקודש ולזאת בקשה מעמהם כתבוני כזה עד שיגיע הנאה לדורי דורות כנזכר וכן קבעוני לדורות ג"כ לכיוון האמור שלא תהיה נבואה לשעתה כ"א לדורי דורות הבאים יוכלו להשיג מחמתה ענייני עבודה לערך העת והמאורע הצורך להם אז יוכלו הכל להמציא לעצמם במגילה זאת לקרב זמן גאולתה העקריות כאשר היתה בגלות בבל פתח גאולה שיראו

וילמדו לעשות תשובה בשלימות ואז יזכו לגאולה אחרונה וכאשר מצינו אשר חכמים הגידו בתשובתם הרמתה בשמחה תצאו ובשלום תובלון ואם ח"ו אין עושין תשובה הקב"ה מעמיד להם מלך כהמן שגזרותיו קשות כהמן ומחזירן למוטב בעל כרחם וכיון שכן איך לא יעטו כמעיל בשתם לפרוץ מעשיהם הטובים לבוא לידי כך וכי לא טוב להם אז מעתה בשובה ונחת יושעון לשמוע לחכמים לשוב בתשובה ואז לא יצטרכו למלך כהמן ובאמת מעט הצדיקים שבדור בראותם איחור פעמי רגלי מבשר ביאת משיחנו ואין איש שם על הלב מדוע לא בא בן ישי והכל תולה בסיבתם כנזכר ומהראוי שכל או"א מישראל אל יתן דומה לנפשו ירעד ויפחד בקרבו ותשיב אמריו לדבר אליו בעצמו אני הגורם ועי"כ יחזיק בתשובה הרמה אולי יחוס ואולי ירחם עם עני ואביון דור יתום שאנו בו ואולם בעבור שאיש לדרכו פנה לב הותל הטהו ונהבלו אחרי ההבל ובראותם הצדיקים כי כן מתמיהים על המראה הגדול מדוע לא יבער הסנה והמעיק להעמיד להם מלך כהמן וזהו וסריסי המלך הגיעו ויבהילו להביא את המן כלומר הצדיקים המסרסים גרמייהו כל ימי החול כנזכר בזוהר ואלו הם הנקרא' סריסי המלך הגיעו ומשתוממים על איחור ביאתו ובראותם שרשעי הדור גורמים איחור פעמי רגליו לעמוד על הר הזתים לבשר טוב לעמו אזי היטיב חרה להם ויבהילו להביא את המן מבהלים על הקב"ה למהר יחוש מעשהו להביא את המן ובלבד שיקרב את לבם לאביהם שבשמים ויתקרב זמן הגאולה כיון שאין העולם מעוררים מעצמם להטיב דרכיהם ולשוב אליו ית' באמת אלא מה יעשה הקב"ה והימים ממשמשין ובאין ימי משיחנו ב"ב וכלפי דברינו מאוד מאוד צריך כל או"א מישראל לערך בחינתו והכרתו יחזיק בתשובה שלימה וירגיש בעצמו צער המגיע למעלה וחוטא אחד יאבד טובה הרבה ממנו ומכל פרטיות ישראל. ועתה נחזור לענין ראשון שאסתר לרוב צדקתה בקשה זאת מחכמי הדורות כתבוני לדורות קבעוני לדורות שכל הדורות הבאים עד גאולה אחרונה יוכלו להמציא מרגוע לנפשם ממגילה זאת לדעת איך לשוב אליו יתברך לגרום אז גאולתם כי לזה מגמת נפשם של הצדיקים ולזה אמר ר' עקיבא מגילת אסתר ברוח הקודש נאמרה היינו שחכמי הדור כתבוה וקבעוה ברוח הקודש בכדי שיגיע תועלת לדורי דורות כאשר בקשה זאת מחכמים להמציא להם כל הבאים אחריה רמזים וסודות נפלאות לעורר לבם בקרבם לעבודת בוראם ומביא ראיה שנאמר ותהי אסתר נושאת חן בעיני כל רואיה כלומר זה לך האות שנאמרה ברוח הקודש כיון שעינינו הרואות שמגילת אסתר נושאת חן בעיני כל רואיה מדור לדור שחלפו ועברו וגם עתה עד לעתיד כל אחד ואחד מישראל ממציא לעצמו לערך בחינתו עבודת הבורא ואנו רואין כמה ספרים וסודות ורמזים נפלאים

שנתחברו בספור מגילת אסתר מכאן ראיה מסתמא כתבוה וקבעוה בין הכתובים והיא צריכה לדורות וזהו ומאמר אסתר קיים את הפורים האלה ונכתב בספר ודאי' כנאמר ודוק כי עמוק:

שושנת יעקב צהלה ושמחה בראותם יחד תכלת מרדכי תשועתם היית לנצח ותקותם בכל דור ודור הכוונה בזה על דרך דאיתא בכוונת ענין הארת מרדכי שהיה אז בימי מרדכי סוד יסוד דאבא בסוד ומרדכי יצא מלפני המלך עיין בכתבי האר"י זלל"ה עומק הענין והנה החכמים הגידו אם כל המועדים יהיו בטלים ימי פורים לא נבטלים והאמת כן הוא הכוונה אשר בכל שנה ושנה בהגיע ימי הפורים נתגלה מחדש אותה ההארה שהיה בימי מרדכי ואסתר כנודע למשכילים ולכן מצוה עלינו להרבות בצדקה ביום הזה בכדי לקיים אותה ההארה שנתגלה גם עתה באמצעות סיפור המגילה והארתה היום והכל תולה בנתינת הצדקה אשר מקום שורשה ביסוד עליון ובפרט ביום הזה רומז הצדקה ליסוד דאבא וכן כל הפושט יד נותנים לו ותועלתו גדולה במאוד להציל א"ע משטן ופגע רע וכאשר נודע שהצדקה תציל ממות ואני אמרתי רמז שלכן נאמר במגילה זאת ומתנות לאביונים ולא מנות להורות האמור והיה מעשה הצדקה שלום להצילו ממות ולכן כתבו אותיות תנו בין שתי אותיות מת לרמוז אשר במה שמקיים תנו מפריד צירוף מ"ת ונעשה צירוף טוב מתנות ובמקום אחר דיברנו עוד מזה והכלל אשר בכל שנה נתגלה הארת מרדכי בעולם ולזה רמז הפייטן שושנת יעקב צהלה ושמחה ואם תאמר שמחה מה זה עושה כיון שכבר חלף ועבר הארת מרדכי שנתגלה אז בימי אסתר ומרדכי ומה הגיע על ככה עתה בכל דור ודור לזה גמר אומר מעלות עם קדוש ישראל וחיבתם הנודעת להם מאב רחמים שלא נמצא כזה זולתם ומאי היא החיבה בראותם יחד תכלת מרדכי כלומר אפילו בראותם שכבר מרדכי כלה ומה שהיה היה וחלף ועבר עכ"ז תשועתם היית לנצח ותקותם בכל דור ודור נתגלה מחדש זאת ההארה שנתגלה אז בימי מרדכי ובזה תולה תשועתם וזהו תשועתם היית לנצח ותקוותם בכל דור ודור א"ס נ"ו:

תם ונשלם ספר שמות. בעזרת מגיד אחרית מראשית

ויקרא

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר ופרש"י לכל דברות ולכל אמירות ולכל צווים קדמה קריאה לשון חבה לשון שמלאכי השרת משתמשין בו שנאמר וקרא וגו' יכול אף להפסקות היתה קריאה תלמוד לומר וידבר לדבור היתה קריאה ולא להפסקות

ומה היו הפסקות משמשות ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין ויש לפרש על דרך הלצה כי יש שני סוגי אנשים בעניני העבודה של הבורא ברוך הוא סוג אחד שעבודתם לעבודת הקודש בתורה ותפלה ואפילו בעבודתם בחוץ בענייני גשמיותם ולצורכי גופם ודבור איש לרעהו מדיבורי רשות גם לשם מכניסין את החכמה והמדע ופנימיות מחשבתם דבוקה וקשורה לרוממות אלהותו יתברך וכל מגמתם והתאמצם רק להעלות משם התפשטות הארה עליונה לקדמותה ומרום שבתה וכל פרטי עובדותיו ותנועותיו הכל עבור השכינה ולצורך גבוה ומלאכת מחשבת כזה חשובה וספונה בעיניו יתברך כי זה עיקר התענוג שצפה לקבל מעם קרובו יתברך לשמוח בנשמות הצדיקים ומעשיהם הטובים אשר לבם ראה הרבה חכמה ודעת אפילו בענייני ארציות דורשים אחדותו ויחודו יתברך ע"ד שנתבאר לנו פ"ה ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ ירצה מי עוד בעולם ומלואה להיות להם תבונה ודעת להשיג אחדות אפילו בענייני ארציות כגון אכילה ושתיה ומו"מ ופרטי תענוגות בני אדם זולת עם קרובו ישראל בכולם מכניסין לשם חכמת אלהים לעשות הכל בהתקשרות להשיג עליון מהתחתון ממדריגות הגשמיות והנמוכים מכינים את לבם לדעת רבינם? רוממותו ית' וזהו מי כעמך ישראל גוי קדוש כזה אחד בארץ אפילו בבחי' ארציות מבינים ומשיגין משם אחדותו ויחודו לשלול זולתם לא ידעו ולא יבינו כי טח מראות עיניהם מהשכיל לבותם והכלל מי שעבודתו כ"א על דרך האמור מה טוב חלקו ומה נעים גורלו וישמח השם במעשיו כי זה המעולה שבמדריגות עבודת הקודש. וסוג ב' עובדים את הבורא ב"ה בסיגופים ותעניות המענים את נפשם בהפסקות זה דרכם כל ימיהם לעבוד עבודת הקודש עם תעניות והפסקות הנה בודאי גם מזה אל תנח ידך ומי יתן והיה לבבם זה להם להשלים את נפשם להאלהים עם בחי' עבודה כזה אם היא בלב שלם ונפש חפצה בתמים ואמת ואין מלאכתם בידם רמיה מפניות ורמאות כנהוג עלמא רובא דרובא אמנם לא דברה תורה במתים ההולכים בחושך ולא אור כ"א אפי' תמימי דרך המענים את נפשם ע"ת התורה והעבודה באמת עכ"ז יתרון אור מעלתם אנשים המשכילים ומביני מדע לעבוד אותו יתברך בבחי' הראשונה שזכרנו עם דבורי תורה ותפלה ומעשה המצות שמעוררים את לבם להכיר רבונם מצד פעולותיו אפילו ממדריגות הנמוכים לוקחים לעצמם רמיזא דחכמתא ומזה תועלתם גדולה להוציא דבור לפני אלהים בשלימות כאשר כבר קדם לנו הדבור במקומות רבים וגם נאה להם לבחי' עצמם להוציא דיבור בדו"ר ועוד להם שמעלים ומגביהים נ"ק אפילו ממדריגות התחתונים ומקשטין את השכינה בקשוטין דלא הוה וכמוזכר לנו בשם **המגיד** זללה"ה וליתרון תבונתם וחכמתם עומדת להם חבה

יתירה נודעת להם מאביהם שבשמים לכל אמירות מתורה ותפלה ולכל צווים שמצוים אפילו אותו יתברך ע"ד מאמרם ז"ל קב"ה גוזר והצדיק מבטל ויגזול אומר ויקם מאשר יקרו בעיניו יתברך קדמה קריאה בלשון חבה כאב את בן ירצה לכל אמירות ולכל צווים והכל עבור גודל התענוג והשעשועים וגמר אומר בדברי רש"י יכול אף להפסקות היתה קריאה גם כן בלשון חבה תלמוד לומר וידבר לדבור היתה קריאה כלומר לדבורי תורה ותפלה באופן המבואר התם בודאי היתה קריאה בלשון חבה לכל פרטי אמירתם וצוויים ולא להפסקות לאותן סוגי אנשים שעיקר עבודתם הולכת כי אם בתעניות והפסקות אין זה רצויה וחשובה בעיניו יתברך כל כך לקבל מאתם תוספות תענוג כיון שרוב מעשיהם לעשות קישוטין לשכינה מדברים שהיה בלא הם גם בחינת קישוט ונעדר מהם החכמה והבינה לעבוד אותו יתברך עם כללות המדריגות כולם מראשית המחשבה עד סוף המעשה להשיג רוממות אלהותו מצד פעולותיו כי אם באמצעות התעניות והפסקות כמדובר ואם תאמר אם כן מה היו הפסקות משמשות כיון שאין זה מובחר העבודה לגרום לו יתברך הוספות תענוג לזה בא רש"י לפרש ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה כלומר משה הוא בחינת הדעת ושכל של אדם נקרא משה כנודע והתועלת המגיע מן ההפסקות אשר יש ריוח והתבוננות במושכלות לדעת ולהשכיל ממה יפרוש את עצמו וממה לא יפרוש וזהו בין פרשה לפרשה לשון הפרשה ובין ענין לענין מה יעשה ומה לא יעשה לזה עיקר התועלת מתעניות והפסקות אמנם אחר כך כשזוכה לבוא אל תכלית ההשגה ושכל האמיתי יפנה עצמו ממילא מהרהורים גשמיים כי אם מחשבתו טרודה תמיד ברוממות אלהות וטוב לו לעבוד את הבורא ברוך הוא בבחינת דיבורים של תורה ותפלה בדחילו ורחימו העומדים עתה במקום מזבח זו עבודה שבלב ואז טוב לו בזה ובבא אמן ס"ו:

צו

וידבר ה' אל משה לאמר צו את אהרן ואת בניו לאמר וגו'. והכוונה נראה על דרך שביארנו במקום אחר בפ' נשא ובבא משה אל אהל מועד לדבר אתו וישמע את הקול מדבר אליו כי לפעמים אמר יאמר המוכיח ח בשער בת רבים ומזהיר ומצוה בטוב לעם הנלוים אליו למה לו להכניס את עצמו אל בחינות הדבור ולצאת מפנימיות מחשבותיו מרוממות וגדלות הבורא ברוך הוא ועתה בבא אל הדיבור קדימת מחשבתו נעדרת ממנו כי איידי דטריד למפלט לא בלע ונמצא יצא שכרו בהפסדו ועיין בפרשת תצוה מה שביארנו מזה וגם בכמה מקומות לזה בא הכתוב ללמד לאדם דעת ובבא משה הוא

בחינת הדעת של המשכיל אל אוהל מועד הדיבור אפשר לכנותו בשם אהל מועד מטעם המבואר לנו לעיל ע"ש להיותו לזמנין פעמים מוציא דיבור ופעמים מחשב לאפוקי המחשבה אי אפשר להפסיק אפילו כמעט רגע כי מכאן נמשך לו סוד חיותו וכיון שנפסק ממנו מחשבתו מעותד למות חס ושלום כידוע ולהיות בחינת הדיבור הוא רק לזמנין לכן נקרא אהל מועד משמעו לשון מועד וזמן כמו שדרש בזוהר ובבא משה בחינת הדעת אל אהל מועד אל בחינת הדיבור לדבר אתו ירצה אתו ממש לדבר עם השכל והדעת תועלתו גדולה ומובחרת ואין מפסיד שכרו בהפסדו צאתו ממחשבה לדיבור כי הנה בהיות אדם בסוד מחשבה בחי' כלל הצריך לפרט הכל ישר ונכון לפניו לבחינתו הצורך לעבודת הקודש כי עודו בכלל הכל נכון לאפוקי כשרוצה להוציא הענין מכח אל הפועל להלביש מחשבתו בדיבורי תורה להבינו לרבים ממילא צריך להלביש סוד עומק מחשבתו הבהירה בדיבורים חלוקים לערך רבוי פרטי בחינתם של השומעים וממילא נתוספה אצלו כמה פרטי חכמות ועצות בכדי להוציא מהכלל לפרט ודע לך בהיות המחשבה דבוקה וקשורה לקדמת השכל רק לצורך בחינת עצמו לערך ענין עבודתו אזי איננו צריך ליתן עצות וחכמות מחולקים כי אם נקודה פנימית הצורך אליו לעבודת עצמו ולכן בעת שמתחיל המשכיל להוציא דיבור של חכמה ומוסר אזי הדיבור בעצמו חוזר אל קדמת המחשבה בסוד הכאה וכיון שהדעת שומע את בחי' דיבור עצמו שנמשך הימנו אזי נתוסף אצלו עוד חכמה ועצה היעוצה בעבודת הבורא ונולד תוספות תענוג מחדש לפנימיות עבודתו אשר בהעדר בחי' הדיבור נשאר רק בסוד כללות מחשבה ראשונה נקודה פנימיות כמדובר ונוסף עוד תועלת גדול המגיע בצאתו מפנימיות מחשבתו להוציא ודיבור לפני אלקים במחשבה טהורה אזי נבנה ונצטרף צירוף שם הוי"ה ברוך הוא כנזכר הרבה פעמים והמשכיל על דיבור ימצא טוב לבנות ולכונן צירוף שם הגדול והקדוש באופן שנתבאר לנו ומעתה תחזה ותבין שיעור הפסוק ובבא משה הוא הדעת אל אהל מועד בחינת הדיבור לדבר אתו עם הדעת לשלול פחותי הערך אשר בלא דעת ידברו תועלתם נכזבה ומאומה אין בידם ובודאי יצאו שכרם בהפסדם אבל איש המשכיל על דיבורו לדבר אתו עם הדעת וישמע את הקול מדבר אליו כמדובר בסוד הכאה לקדימת מחשבתו לו לעצמו ואזי נתוסף עוד חכמה ועצה ופעם אחד שמעתי את הרב ר' מיכל מגיד דק"ק זלאטשוב שדרש ברבים ואמר להם בבקשה מכם לשמוע לדברי ואחר כך אמר לא אתכם לבד אני מזהיר ומצוה אלא גם את עצמי אני מזרז עמכם והבנתי מתוך דבריו הקדושים אפשר כיון אל האמור וזה הוא כלל גדול שאל יוציא דיבורים משפה ולחוץ כי אם בהכניסו הדעת אל דיבורו אזי נשמעים ונכנסים בלב חכם

לב ועושים רשימה לעורר לבם בקרבם ובהעדר הדעת אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם בלב אדם כי דברים היוצאים מן הלב נכנסים בלב והכתוב רומז כזה שפתי כהן ישמרו דעת ירצה להורות שפתי העובד את הקב"ה הנקרא כהן לשון עובד ישמרו דעת משמעו לשון המתנה מטעם ואביו שמר את הדבר והכוונה ממתינים מלהוציא דבור של תורה או של תפלה עד עת בא דברו עם בחי' הדעת אזי גמר אומר ואם לאו בולם פיו לעצור במילין ופעם אחד שמעתי שאמר לנו **המגיד** זללה"ה בפירוש אני אלמוד אתכם אופן היותר טוב איך לומר תורה בהיות שאינו מרגיש את עצמו כלום כי אם אוזן שומעת איך שעולם הדיבור מדבר בו ולא הוא המדבר בעצמו ותיכף שמתחיל לשמוע דברי עצמו יפסיק וכמה פעמים ראו עיני ולא זר כשפתח פיו לדבר דברי תורה היה נראה לעין כל כאלו אינו בזה העולם כלל ושכינה מדברת מתוך גרונו ולפעמים אפילו באמצע ענין ובאמצע תיבה היה פוסק ושהה זמן מה והכל מורה שצריך המשכיל להמתין על הדעת ואז יוצא הדיבור עם הדעת כנזכר ובבא משה אל אוהל מועד לדבר אתו ממש עם משה בחי' הדעת. ועתה נחזור לענין וידבר ה' אל משה צו אהרן ואת בניו לאמר ופירש הרב הגדול דק"ק פולנאי בספרו. צו את אהרן ואת בניו הם הכהנים המוטל עליהם להורות העם דרכי ה' לדעת מה יעשה ישראל לאמר להם דברי תורה על שם הכתוב שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו וזהו צו והזהירם לאמר תורה ומוסר ואני אומר שהכתוב מורה דברינו הנאמרים וידבר ה' אל משה אז גם מדור לדור מי שיש בו מדעת קונו נקרא משה מלמדת לו התורה אופן המועיל צו משמעו לשון התחברות וצוותא את אהרן ואת בניו הן המה הכהנים אשר תורה יבקשו מפיהם צו אתה בחינת הדעת לאמר כלומר לאמירה תחבר ומצוה אתה בחינת הדעת בתוך הדבורים להוציא דבור בשלימות עם בחינת הדעת ודיבורים כאלה אפילו אומרים מעט עושים הרבה פעולה שנכנסים בלבות בני אדם כאש בוערה אל התורה ועבודה אמן:

בפסוק **ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו** ופירש"י מדו בד היא הכתונת ומה תלמוד לומר מדו שתהא כמדתו. בכאן נראה לרמוז מוסר השכל הנוהג עתה בדור הזה רבים הם המתפרצים ומתפארים לומר שגם להם שם בין הגדולים כמוהם כמוהו להיות מהדרין מן המהדרים בערים ומדינות ותמיד יומם ולילה לא ישבותו רק אחר הבאת די מחסורם ובוש לא יבושו והכלים לא ידעו מתי יעשו לביתם מן התורה והעבודה וראו גם ראו מי ראה כזה ומי שמע כזאת הדור אשר לפני אבותינו הראשונים הצדיקים אשר בארץ המה רעבו ללחם וצמאו למים וגם הלכו ערום בלא לבוש ועכ"ז לא נהגו בנסיעות ורבנות לתבוע בפה לאמר קציץ תהיה לנו ובביתי אין לחם ושמלה

כאשר נוהג עתה בדור הזה רובם ככולם תיכף ומיד שנעשה רש אזי אוזר כגבור חלציו לרדוף כקורא בהרים לעבור דרך וגבולים ובודאי נתנו כל מחמדיהם היא התורה הנקרא חמדה בעבור האוכל להשיב נפש ואוי לאותה בושה וכלימה אשר בביתם לא ישכינו רגלם כ"א פעם בחוץ ופעם ברחוב ודחו ומאסו ההתבודדת מכל וכל ואנו אין לנו כח לבטל מדה המגונה הזאת והלואי שיתוקן עכ"פ בדור שאחרינו כיון שעינינו הרואות שהסירו מסוה הבושה מנגד פניהם ואני אמרתי מה דאיתא אצל שמואל הרמתי ותשובתו הרמתה וכו' ע"ד ששמעתי מהבעש"ט שביאר פ"ה מה' מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ ואמר על אותן האנשים הנוסעים לארץ מרחקים בסחורות וכדומה הרחוקים נדוד לא מחשבותיו יתברך מחשבותם המה מדמים בנפשם שכל עצמם עם דרך נסיעתם לארץ מרחקים בעבור הרבות זהב וכסף חלוף סחורתם ולזה המה מקצים רגליהם ובאמת הוא יתברך לא כן ידמה כ"א הוא יודע לתקן ענייני יותר ממנו ולפעמים יש לו לאדם ככר לחם בארץ מרחקים הנוגע אל בחינתו והוא צריך לאכול אותו ככר דייקא באותו מקום ובשעה הזאת או לשתות מלא לוגמיו מים במקום ההוא ולכוונה הנזכר מצעדי גבר כוננו להרחיק נדוד כמה מאות פרסאות בכדי להשלים את נפשו עם זה הככר לחם ושתות מים מעט או הרבה ולפעמים אפילו אליו לא יגיע כי אם לאחד ממשרתיו העברים אם יש לו שם פת לחם וקיתון מים ולהיות שאין ידו משגת לנהוג נסיעה למקום רחוק כזה זאת הגורמת רצון לבעליו לנהוג דרך נסיעתו דייקא למקום ההוא בעבור עבדו למלאות כריסו מלחם המזומן לו שם ושתות מימיו הנוגעים אליו כי כן גזרה חכמתו יתברך הצריך להשלמת נפשו לקבץ חלקיהן המה אחת מדרכי אל לזה רומז הכתוב מה' מצעדי גבר כוננו שנוהג איזה נסיעה למקום רחוק הכל הוא מאתו יתברך כאשר גזרה חכמתו להשלמת נפשו באחת מסיבותיו ית' הידועים לו יתברך והוא האדם לא כן ידמה ולבבו לא כן יחשוב כי אם ודרכו דייקא יחפץ לנהוג נסיעתם ובסחורה וכדומה ומאת ה' שכוח לוח לבו והנה מאנשים כאלה אין לתמוה כל כך כי לא כל המרבה בסחורה מחכים ולהבין ולהשכיל דרכי אל אמנם על אנשים בעלי תורה המכתתים את רגליהם מעיר לעיר וממדינה למדינה בעבור האוכל ובבית לא ישכינו רגלם היא תמיה המתקיימת ואין להם פה להשיב בעד ככר לחם או שתות מים המה מנדדים ממקומה כנזכר כי ידע אנוש בנפשו לאן דעתו נוטה ומה מחשבתו בנוהג נסיעתו וסובר כל העולם ומלואה כדאי לו לאמר לי הזהב ולי הכסף כאשר עינינו הרואות ברבת בני עמינו כל אחד ואחד רוצה שיתנו לו כל הכבוד ואין רצון במספר קטן בעבור הסכנה כי אם במספר גדול כמוזכר לנו לעיל ראשיהם מאתים וכל אחיהם על פיהם ע"ש ומי יתן והיה לבבם זה להם

שיכירו וידעו גנות מדותם ואחריהם בפיהם ירצו ויעטו כמעיל בשתם ופן ואולי יבואו לאיזה מדה טובה ואפשר לרמוז מה שכתוב בשמואל ותשובתו הרמתה כלומר יש ב' בחינת באותן המסבבים כת המובחרים תמימי דרך ההולכים בתורת ה' באמת ובתמים בוודאי תועלתם גדולה ומובחרת ועושין תיקונין באמצעות דרכיהם ונהוג נסיעתם וגם הדרכים מבקשים תפקידם ומצפים את בואם אישים המשכילים כי בכל מדרך כף רגלם עושק פעולות גדולות ממאכל ומשתה ושינה ופרטי דיבוריהם מקשרים הכל אל התורה והעבודה לעשות בדביקות הבורא ב"ה ולזה רצונו ודרכו יחפץ להעלות הכל אל הבורא ב"ה אמנם ראיתי בני עליה והמה מועטים ולא כל מי שרוצה ליטול את השם יבא ויטול לומר שכחו יפה לתקן את הדרכים והלואי יוכל לתקן את עצמו כשיושב בביתו בד בבד ולא לתקן את הרבים ולנהוג בשביל זאת נסיעות להרחיק נדוד כמה פרסאות וכשאתה רואה איש כזה שאין כחו יפה לתקן את הרבים כמדובר כיון שאינו יכול לראות את שלו איך יכול לראות לתקן באחרים ועל כל זה נפשו חפצה לנהוג בנסיעות להיות מן המהדרים מעיר לעיר תדע נאמנה שזה הוא בסוד הגלגל החוזר בעולם בכלל כל ענינים המרודים והאומללים הנוסעים מכפר לכפר ומעיר לעיר והכל הוא בסוד הגלגל החוזר עליו להיות פרנסתו מיוחדת לו באופן כזה והכל אין אמצעות בדבר או נסיעתו הוא במעלה הרמה לתקן ולהעלות נ"ק במקום מוצאיו ומובאיו כנזכר או נוהג נסיעה בסוד הגלגל כעני ואביון שזה סיבות הבאת מזונותיו וזהו הכתוב אצל שמואל ותשובתו שהיה סובב מעיר לעיר הרמתה היתה במעלה הרמה ודאי כי נאמן שמואל לנביא וכחו יפה לתקן כל מקום בואו שם ביתו לתקן ולהעלות כאלו הוא בביתו ותשובתו הרמתה ודאי במעלה הרמה ונשואה וגם יש נסיעה שהוא בסוד הגלגל כיון שאין כחם יפה להעלות ולהגביה באמצעות דרכיהם כי אם כעני בפתח והוא בסוד גלגל החוזר בעולם. כלל הנשמע מכל הנ"ל אשר מאוד מאוד יתבונן וישכיל האדם לבלתי יאבד מעלתו המעולה כ"א הצנע לכת להיות כלוא בביתו ויושב בד בבד כאשר כבר היה לעולמים ותהיה זאת לו לנחמה מנוחת הגוף ומנוחת הנפש לעבוד עבודת בוראו באמת ותמים ולא לנהוג מדה המגונה הנוהג עתה בדור הזה ואיש את רעהו יעזורו ואין להם מכלים דבר משום אדם ועתה נחזור לענין ולבש הכהן אזהרה לצדיק הרוצה לגשת אל עבודת הקודש פנימה להיות מן העובדים אותו ית' באמת ובלב שלם כי נודע כהן משמעו ולשון עובד ראשית דבר מלמדו התורה ולבש הכהן בעצמו מדה זאת מדו בד וכפירוש רש"י היא הכתונת ומה תלמוד לומר מדו שתהא כמדתו כלומר יסתפק במיעוט כל מה דאפשר וימאס במותרות ממאכל ומשתה וכסות כי אם המוכרח בה כמו הכתונת וגם זאת תהא כמדתו על בשרו

שלא יהא דבר חוצץ כי בודאי אין חציצה גדולה מזה החוצץ בינו לבין קונו ואם ילבש הכהן לקנות בעצמו מדה טובה זו בוודאי אל יצטרך לעבור דרך וגבולים לכתת ולקצץ רגליו מעיר לעיר עבור פרנסתו והרמז בתיבת מד"ו נוטריקון "מעבור "דרך "וגבולין ירצה להורות האמור וה' ברחמיו ישימנו מהבוטחים אליו באמת א"ס נ"ו:

דרוש לפסח

ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל ופירש"י שמיני למלואים הוא ר"ח ניסן שהוקם המשכן בו ביום ונטל עשר עטרות השנויות בסדר עולם טרם נבוא לביאור נקדים פתיחת בעל האגדה עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו ה' אלהינו משם וגו' ואלו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים ואפילו כולנו חכמים כולנו נבונים כולנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים שכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח ונדבר מענין יצ"מ כי מצינו שהקשה בספר עבודת הקודש מביאו השל"ה ומתמה על המראה הגדולה שתורתינו הקדושה יחסה כל מעשה המצות זכר ליציאת מצרים ונמצא שכולם תלוים ביצ"מ והוא מן הנמנע משמע שאם לא היה יצ"מ בטלו כל המצות מהמועדים ואיך יעלה כזה על דעת הלא התורה קדומה אלפיים שנה לבריאות עולם והיא תמידית וישנה בכל אדם ובכל עת וזמן בעבר ועתיד ובודאי אפילו לא היה שעבוד וגלות מצרים לא בטלו פרטי המצות הכתובים והמועדים אשר דבר משה לישראל ועיקר העולה מדברי קדשו המעלה בתירוצו שבאמת אין מעשה המצות והמועדים תולה ביצ"מ הגשמי התחתון שהיה בעולם העשיה כ"א ביצ"מ עליונה והענין עמוק מאוד ולהבין קצת כפי ערך הכרתינו כי קודם בריאות העולמות כולם היו כל הנשמות החיצונות מכסא כבודו יתברך כלולים בסוד החכמה ולא ניכר עדיין יתר שאת ויתרון אור מיצ"ט ומיצר רע וכיון שכן ממילא לא קיבל הקב"ה תוספת תענוג מעם קרובו ישראל כמו עתה אחר התחלקות המצרים ויש יתרון אור בתוספ' מרובה מן החושך ומקודם היו תערובתם בכללות יחד שתי המצרים ובזה מובן אשר פתח דברו יאיר בעל ההגדה עבדים היינו לפרעה במצרים להורות על ראשית הכל פרעה עליון הנזכר בכוונות שהיה יונק מאחורי עורף ולא הניח התפשטות לז"א כלומר בשורש עליון במקום קדשם בתערובות המיצרים טוב ורע ולא ניכר עדיין שלימות גבול הקדושה ביתרון אור על גבול הרשע ולכן אין חפץ הכסיל בכבוד עליון לפרעה עליון להניח התפשטות המקורים להתהלך ממקום קדשם השתלשלות האורות מדריגה אחר מדריגה עד עולם העשיה שאז ניכר

בפועל מחמת התרחקות מהמקור ונתעבה בחינת הרוחניות לבוא לידי גשם גבול הטוב ניכר לטובו והיפך גבול ומיצר הרע ניכר לרעתו ועכירת חומריותיו וזאת תורת האדם למאוס ברע העומד נגד גבול הקדושה ונמצא בחי' שכליים הנעלמים מעיני כל חי בהיותם כמוסים בעצמותם ותערובתם יחד במקורם לא היה ניכר יתרונם זה לעומת זה ועתה אחרי התפשטותם והשתלשלותם ממקורם למטה אזי ניכרין הם גבול הקדושה קונה תוספ' מרובה יתרון אור ויתרון שאת מחשך גבול הרשע אשר ממקום קדוש יהלך וקונה גרעון לעצמו להמיר רע בטוב כי כל זמן שגם שניהם המיצרים יחד כמוסים במקורם עדיין רוחניות אור קדוש ודינים קדושים ואינו מגוכם להיות תואר שם פרעה כמו אחר השתלשלות ולכן אין חפץ ורצון לפרעה עליון המורה על דין קדוש הכמוס בעצמו בעת תערובתם בשורשם להניח התפשטות המקורים להיות ניכר יתרון אור מחשך ועתה תחזה אם עיני שכל לך עומק הכוונה שפרעה היה יונק מאחורי עורף ולא הניח התפשטות הדמים לז"א מורה האמור בדברינו בין תבין הדברים כי עמוקים והנה כמו שהיה במקור מוכרח להיות ג"כ אחרי השתלשלותם והתפשטות המקורים בעוה"ז הגשמי אירע זאת הסיבה בפועל פרעה התחתון לא הניח יציאת גופות ישראל ממיצרו וגבולו ואזי היו גופם של ישראל מעורבים יחד בגופות המצריים ושלטו בהם ולרוב טורח השעבוד נשכח מהם מדרכי עבודה שקבלו מאבותיהם ממילא לא ניכר אז שלימות ישראל ביתרון על המצריים ובא וראה מה דאיתא בזוהר חדש אברהם כרה להאי בירא בגין דאיהו אוליף לכל בני עלמא דיפלחון לקב"ה וכו' וכיון דמית אברהם מאי כתיב וכל הבארת אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם וגו' כיון דמלאום פלשתים עפרא רזא דאהדרו בני עלמא לע"ז הוה עלמא שמם דלית דידע לקב"ה כיון דאתא יצחק מאי כתיב וישב יצחק ויחפור את בארת המים אשר חפרו בימי אברהם אביו מאי וישב אלא דאתיב עלמא לתיקוניה הנה מכאן תבין אם עיני שכל לך וחלק לך בבינה איך אבהן דעלמא הרכבו ופרסמו התגלות אלהות כל או"א לערך מדתו ושורשו אברהם אבינו הראשון להיותו מרכבה למדת החסד תיקן זאת המדה כל ימי חיים חיותו בעוה"ז אחז בעולם האהבה וגילה ופרסם אהבתו יתברך העודפות על בני אדם ועורר אהבת המקום בקרבם ולא אהבה זולתו ובזה העלה והגביה מדות החסד המתפשטות בכל המדריגות מרום המעלות עד מדריגה התחתונה העלה הכל לשורש ולרצון הקדמון וכן יצחק אבינו העלה כל בחי' היראות אל הבורא ב"ה והורה לעם ענין היראה לבלתי יאחזו כ"א ביראה הרוממות דאית דין ואית דיין ולא יראה חיצונית והנה אז בימי האבות כל או"א לערך זכותו ובהירתו אשר האבות הן המה המרכבה נתפרסם באמצעותם והרכבת גופם הקדוש עוצם יכולתו

ית' בפי הבריות אמנם אחרי זאת כשנפלו עם מישראל בגלות מצרים אז נפל הדעת בגלות ושכחו העולם אותן השכליות שחפרו ופתחו אבות הראשונים ובהעדר בחי' הדעת חזר לבחי' הראשונה כמו דאיתא בזה"ח כיון דמלאוה פלשתים עפרא רזא דאהדרו בני עלמא לע"ז הוה עלמא שמם דלית דידע לקב"ה וזהו עיקר הדעת בגלות לדעת אותו יתברך שהוא הבורא המנהיג ומשגיח וממילא נתערבו שתי המיצרים יחד מיצר טוב עם מיצר רע ולא ניכר שלימות מעלת עם ישראל ביתרון אור לעומת גבול הרשע כיון שנבערו מדעת קונם להשיג רוממות אלהותו יתברך להמשיך ולכנות עליהם אדנותו ית' להקרא בשם אלהי ישראל ואחרי הראותו ית' אותות ומופתים במצרים ושדד המערכות ניכר לעין כל עוצם יכלתו וחיבתו יתרה לעם קרובו ישראל והם הכינו את לבם לדרוש ה' להמשיך עליהם השראת אלהותו וכתיב: אנכי ה' אלהיך מארץ מצרים ואלהים זולתי לא תדע והקשה בזוהר וכי מארץ מצרים הוה להו מלכא ולא מקדמת דנא והא כתיב ויאמר יעקב אל ביתו וגו' הסירו את אלהי הנכר וגו' אלא מן יומא דהוו ישראל בעלמא לא אשתמודע יקרא דקב"ה בר בארעא דמצרים ואז ע"י הראות אותות ומופתים ניכר אדנותו ויכולתו ית' וזה אנכי ה' אלהיך דייקא לכנות אלהותו עליכם להקרות בשם אלהי ישראל מאין קנו בנ"י יחוסם הכל הוא מארץ מצרים וכו' מן יומא דהוו ישראל בעלמא אשתמודע יקרא דקב"ה בר בארעא דמצרים כי אז ניכר לעין כל חבתו שחבב עם קרובו ישראל ועשה בשבילם כל המופתים במצרים ונתקלס שמו בפי הבריות ואפילו יתרו פיו ענה בו לאמר עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים והנה הרואה יראה ולבבו יבין היות הכל ש תולה בשורש כמו שהיתה תחלה בשורש ב' המיצרים ככה נתפשט למטה וכמו שגלות שלמטה תולה בגלות עליון המוזכר לעיל תערובות המיצרים במקורם ופרעה היה יונק מאחורי עורף וזה סבת גלות ושעבוד ישראל תחת גופות המצריים ופרעה התחתון עבד בהם עבודת פרך ולא רצה שעל ידו יתגלה ויתפרסם יתרון אורם וממילא יתגלה ויתפרסם קלונו ופחיתת ערכו של גבול הרשע כמ"ש גאולת ישראל תולה גם כן בגאולה עליונה ולהבינך הענין אתה דע לך כי הנה גודל בהירותו יתברך לית מחשבה תפיסה ביה כלל השכל הנעלם מכל רעיון כי אם מחשבותיו יתברך ניכרים מצד פעולותיו והיינו באמצעות י' מדרגותיו הקדושים והתלבשותו ית' בהם ומהם יכולת בשכל אנושי לתופסו ולקרותו בשמותיו ותואר כנויו הקדושים ונודע מדברי הזוהר מה שפי' במלאכת המשכן עם כל פרטי הכלים שנבנה ונתקן במקדש אזי נתקן דוגמתו אבר פרטי בקומת השכינה כי. כבר זכרנו אשר ציורא דמשכנא וציורא דעובדא דבראשית חד אינון והמשכן עם תכונותיו ומנין פרטי הכלים הכל מורה על קומת השכינה וזה לעומת זה עשה אלהים

שיש ג"כ קומה שלימה בסט"א הנבית ומשתלמת בחטאי דבני נשא ולהיפך בכל פרטי מעשה מצותם נהרס בנין קומת הסטרא אחרא ופירש בזוהר באחד לחודש הוקם המשכן כדין אתרפי האי סטרא וכו' ויתן את אדניו כדין אתרפי האי סטרא להורות כל מה שנעשה ונתקן בחינת בנין בקומת הקדושה אתרפי דוגמתה לקומת הסטרא אחרא ונהרס בנינה ולהורות נתן בלבם של ישראל כי משכן ה' המה בנ"י ונוהג ג"כ הענין בבחינת בנין קומתם וקישוט מדותיהם הקדושים כל מה שמקשט ומתקן במלא קומתו איזה מדה טובה גורם קישוט ותיקון אבר בקומת השכינה לערך אחיזתו בקומתה ולהיפך בקומת הסטרא אחרא נעשה גרעון וחסר אבר על דרך מאמרם לא נתמלאה צור אלא מחורבנה של ירושלים וכבר דברנו מזה במגילת אסתר ע"ש והכלל בזה שילמוד האדם סתום מן המפורש ענין עשרה מכות שהכה הקב"ה את המצרים הכל נמשך מהשורש וככה נתפשט למטה והיינו כל עוד שהיה בחי' התגלות והשתלשלות מדה אחד ממדותיו הקדושים מכאן ירידה למדה הפכי' שבגבול הרשע וזהו עצם המכה לכסיל ובא וראה מה דאיתא בזוהר אשר אלו עשרה מכות של מצרים הראה להם הקב"ה את הענין מאז ומקודם וז"ל ת"ח אלמלא דאנסיבא שרי לגבי פרעה לא אלקי הוא ואלקאותא דא גרים אלקאותא לבתר כן דילקון למצרים וכו' מה להלן עשר מכות אף כאן עשר מכות ונמצא הראה הקב"ה אז בימי שרי את הענין ואת המעשה אשר יעשון והאבות סימן לבנים איך להרוס בנין קומת הסט"א התולה דייקא בהכות עשר וכן איתא בכוונת ההגדה סוד עשר מכות וז"ל. דם מכה זו יוצא ממלכות דקדושה והכתה למלכות הרשע חוץ מהמוח שלה לכתר דגלגלתא דקליפה דנוק' צפרדע מכה זו יצאה מיסוד דמלכות דקדושה והכתה למוחין דמלכות הרשעה ומונה והולך על דרך הנזכר כל עשר מכות והרואה יראה ויבין וישכיל את דברינו הנאמרים באמת שהכל עולה בקנה אחד ענין בנין המשכן כדין אתרפי הא סטרא וכן בנין וקישוט קומת האדם במדות הקדושים כדין אתרפי ג"כ האי סטרא והכל תולה בשורש עליון התגלות מדותיו יתברך הקדושים עשר ספיר' בלימה שעמהם נבראו כללות העולמות כולם מראש ועד סוף ועיקר הבריאה בשביל שצפה הקב"ה עצם התענוג שיקבל מעם קרובו ישראל ובשביל זה התענוג נתפשטו אלו הב' מיצרים מיצר טוב עם מיצר רע וממקום קדוש יהלכו להתפשט ולהשתלשל מדריגה אחר מדריגה בכדי לצאת מהעלם אל הגילוי כל מיצר משתי המצרים כל אחד לגבולו להכיר יתרונם ומעלתם זע"ז ונמצא כל עוד שהיה בחי' התגלות לאיזה מדה מכאן ירידה למדה הפכיי שבגבול הרשע וכנזכר שמכאן נמשך שורש הי' מכות המצריות במצרים על ידי משה ואהרן בהראות אותות ומופתים במצרים באמצעות זה נתגלה השגתו ועוצם יכלתו

והתפשטות אלהותו מצד פעולותיו וצמצום מדותיו הקדושים בהכות עשרה כנזכר ומזה נמשך סיבת גאולתם כאשר בשורש נתפשט ככה למטה ומעתה עם כל הנזכר יתכן להבין אפס קצת איך שיציאת מצרים התחתון שאירע בגשמיות עוה"ז תולה עיקר ביצ"מ העליונה ונודע ששתי המיצרים הנ"ל בחינתם הוא מצות עשה ומצות ל"ת וכ"ז אחר התפשטותם ממקורם ונעשו שתי בחינות חו"ג שייך שפיר לומר מ"ע מסטרא דחסד ול"ת מטטרא דגבורה לאפוקי כשהשתי מיצרים אלו היו כמוסים בעצמותם לא שייך לומר ככה ולפני אחד מה אתה סופר וכל עצמם של תרי"ג מצות תולים בז' מדות קדושים זי"ה שמהם נמשך ששה בחי' כשר טהור מותר פסול אסור טמא הן המה בחי' וא"ו קצוות חד"ר כללותם שלשה קוים וכ"ז הוא מהבנין ולמטה שכאן יש בחי' מגע נכרי שבעה תועבת הפכיים וכאן הוא עיקר עבודת אדם לדעת בחור בטוב ולמאוס ברע ובזה תולה קיום מ"ע ושמירת מל"ת שעמהם נארגת תורתינו הקדושה ועתה תחזה אם יש בך מדעת קונך אשר כללות תורתינו הקדושה עם כללותיה ופרטותיה ותרי"ג מצות התלוים בה הכל תולה ביצ"מ העליונה המורה התגלות עולם הבנין ומכאן בחי' התחלקות המצריים גבול הקדושה לעומת גבול הרשע ובזה תולה שכר ועונש ולהיות הבחירה חפשית ביד האדם למאוס ברע ולבחור בטוב ונמצא בהעדר יצ"מ העליונה היה האדם חסר ונעדר מכל הנ"ל כי במה ימאס כיון שאין התחלקות המיצרים בפ"ע ואדרבא אך טוב לישראל ואין שום בחי' רע ניכר בעולם וממילא בטלה הבחירה ג"כ וגם שבעה עמודים שהתורה נחצבת מהם בטלו ג"כ עש"ה חצבה עמודיה שבעה ונתעוררו חז"ל שהוא מוסב על תורתינו הקדושה כנודע נגד זיי"ן מדות תואריו יתברך והיא כאם המלמדת את בנה לכת יושר פן תגוף באבן רגלו והתורה מורה דרך המלך מלכו של עולם איך ידבק המשכיל במדותיו הקדושים המה זה"מ ולמאוס בז' תועבות ז' הפכיים ובהעדר הנ"ל שאין יציאת המצרים ממקורם ממילא אין בחי' התגלות רע וא"כ אין צורך בעמודיה שבעה אמנם אחר יציאת מצרים העליונה המבואר למעלה בהשתלשלות ובהתפשטות המדריגות מוכרח להיות ג"כ בעולם הגשמי יצ"מ בכדי להשיג עליון מהתחתון ובמה נתון לאדם לדעת ולהשיג כ"ז היינו באמצעות התורה היותה רשומה של אלהות המורה לאדם דרך אשר ישכון אור באמצעות עמודי שבעה המורים זה"מ וזאת תורת האדם לתקן אותן זה"מ אשר דרך כלל המה כללות התרי"ג מצות רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת לדעת לבחור בטוב ולמאוס ברע זיין תועבות סוף דבר הכל נשמע שפיר איך שכל התורה כולה מבראשית ועד לעיני כל ישראל ופרטי מעשה המצות וסיפורי מעשיות הכתובים בה המורים הכל סודות נפלאים ונוראים כידוע למביני מדע תולה הכל ביצ"מ ולכן תקנו לנו חז"ל לומר בכל

פרטי מעשה המצות והמועדים הכל זכר ליציאת מצרים כי בהעדר הנ"ל אין תורה ואין מצות ובטל שכר ועונש ונעדר עיקר הבריאה בשביל תוספת תענוג שצפה הקב"ה לקבל מנשמות הצדיקים כאמור. ועתה נחזור לענין שסדר בעל ההגדה עבדים היינו לפרעה במצרים רומז לפרעה עליון היונק מאחורי עורף כנזכר בכונות להמבין מדעתו ומורה על שעבודינו אז מקדם בתערובות המצרים במקורם כמדובר שלא היה ניכר עדיין גבול הקדושה ביתרון אור ושאת על גבול הרשע כנזכר בהקדמה וזה מפלאי חסדיו העודפות עלינו בני ישראל ויוציאנו ה' אלהינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה ונודע מה דאיתא בכוונות שהן אבא ואימא שיצאו להלביש הזרועות הן המה תרין דרועין חו"ג התחלת עולם הבנין מקום השאלה עש"ה שאל נא לימים הראשונים ויכולת ברעיון לבות בני האדם לתפוס בהירתו ית' מצד פעולותיו וצמצום התלבשות מדריגותיו הקדושות כנזכר ואלו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים ונודע בחי' מדותיהם של האבות שלשה אברהם יצחק יעקב הוא חג"ת שהוציאם ממיצר עליון להיות ניכר באמצעות יציאתם ממקום קדשם מרום שבתם העליונה גבול הקדושה למעלה הרמה ש והמעולה וגבול הרשע ניכר לרעתו ונתגלה קלונו כנזכר כל הנ"ל ואלו לא הוציא הקב"ה את אבותינו הנ"ל אבהן דעלמא הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים העליונה ועדיין לא היה ניכר שלימותם וטובתם של עם קרובו ישראל ביתרון אור מחשך גבול הרשע שבזה תולה עיקר התענוג והשעשועים כנזכר ולזה אומר בעל הגדה אפילו כולנו חכמים כולנו נבונים כולנו זקנים כאן מורה על ג"ר חב"ד שהן המה למעלה מעולם הבנין גם שם יש בחי' יצ"מ העליונה כי גבוה מעל גבוה ודוק והבין ויתבאר עוד אי"ה במקום אחר וגמר אומר אפילו כלנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים ולכאורה צריך הבנה מה זה חידוש בודאי כל מי שיודע בתורה נפשו יודעת מאוד איך לספר ביצ"מ ומי שנבער מדעת התורה מה יאמר ומה יספר וגם תיבת עלינו אך למותר. אמנם כאן בא להורות את האמור שמדבר בכאן בבחי' יצ"מ העליונה כנזכר אשר בזה תולה עיקר התורה ומעשה המצות כנזכר ומעתה בין תבין איך שהעמיק בדבריו הפי' כלנו יודעים את התורה היותה קדומה לבריאות עולמות ואינה תולה בזמן כ"א ישנה תמיד בכל אדם ובכל זמן ועבר ועתיד ואם נפשך לומר איך תולה הכל ביצ"מ כקושית ספר עבודת הקודש הנזכר על זה בא כמתרץ ואומר מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים כלומר בכאן מורה באצבע מאיזה יצ"מ מדבר היינו מצרים עליונה וזהו מצוה עלינו כלומר מה שמעלה מבחינתינו והשגתינו את זה מצוה לספר שבזה היציאת מצרים תולה ג"כ כללות התורה כנזכר שכל המרבה לספר ביצ"מ ה"ז משובח הכוונה

להורות לאדם שאל יוציא דבור לפני אלהים משפה ולחוץ ואז אין בידו מאומה לעורר לבו בקרבו בהתלהבות אל בהכיר גודל טובו וחסדיו ית' העודפים ביצ"מ כזה שקאי על העבר והוה ועתיד עד ביאת הגואל האמיתי ורב טוב הצפון לעתיד לבא הכל תולה ביצ"מ העליונה ובשם זאת על לבו קונה בעצמו בהירות וספיריות ומחזיר ריבוי שבחים והודאות אליו יתברך וזהו כל המרבה לספר את עצמו משמעו לשון בהירות ביציאת מצרים כנזכר ה"ז משובח ידוע מה דאיתא בזוהר זה וזאת כוולו לקב"ה ושכינתיה ומבטיחו אם מרבה לספר א"ע ביצ"מ כמדובר אז תועלתו גדולה ומובחרת ומהו הרי ז"ה זה הקב"ה משובח בכל מיני שבחים והודאות וזהו עיקר תורת האדם ועבודתו בעוה"ז כל עוד נשמתו בקרבו והיינו לערך השגתו יתברך באמצעות התלבשות מדותיו הקדושים כמו כן מחזיר לו שבחים כאשר נתבאר לנו אשר חכמים הגידו בעשרה מיני שבחים אמר דהע"ה בספר תהלים באשרי בלמנצח בהללויה וגו' וביארנו שם והכלל דהמע"ה לעוצם השגתו אותו יתברך והשתדלותו והתאמצו להכיר את בוראו ולדרוש אחדותו ויחודו יתברך מצד פעולותיו ולערך שהשיג אותו יתברך באחת מהמדות כמו כן החזיר לו שבח והודאה והסברא נותנת כשהשיג עשרה מדריגות הקדושים לכן אמר ג"כ עשרה מיני שבחים ותוארים לערך המדריגות אשר הם עשרה ואם נפשך לדעת הלא ב"ר נאמר בהם שלח תשלח ואין שם תפיסה כלל מי שלומד בספרים יודע היות בכל אחד מז"ה חב"ד הכלולים בכל או"א מהם ועיין במקום אחר הרחבנו ביאור והכלל מי האיש הירא ועובד את הקב"ה באמת ובלב שלם כל מה שמשיג ורואה בנפלאות הבורא לוקח לעצמו רמיזא דחכמתא להשיגו מצד פעולותיו לדעת איך לקרותו יתברך בתואר שמותיו וכינויו לערך פעולותיו ומעורר בקרבו אהבה ויראה הרוממות בתורה ותפלה איך להוציא דיבור בשלימות בדו"ר ולקרותו יתברך בשמות ואזי גורם מילוי והארה בז' המדות שמהם נמשך התחלקות תואר כינויו כשפועל חסדים בעולם נקרא בהם אל וכשפועל רחמנות נקרא רחום וחנון וכדומה לערך התחלקות הפעולות משתנה בתואר שמותיו וכינויו ויו הקדושים והכל תולה בהשגתינו אותו יתברך באמצעות התלבשות מדותיו כמו כן ימלא פינו שירות ותשבחות להחזיר לו שבח והודאה ואנו הגורמים מילוי והארה בזי"ה כשמחזירין שבח והודאה אליו יתברך לערך מה שאנו משיגין באמצעות פעולותיו בז' מדותיו הקדושים והכתוב רומז לזה וימלא שבעת ימים אחרי הכות ה' את היאור עיין במקום אחר שביארנו ותבין הדברים אחר הכות ה' את היאור והראה מכה ראשונה להכות כסיל והתחילו בני ישראל להחזיר לו שבח והודאה לערך מה שהבינו אותותיו ומופתיו והשכילו כבוד מלכותו שנתגדל ונתרומם והכתה למלכות

הרשע ונתרפה האי סטרא ובסטרא דקדושה נעשה מילוי והארה בזה"מ וזהו וימלא שבעת ימים הידועים מדות השכינה נתמלאה בהארה עליונה כמדובר וקומת הסט"א הולך וחסר ונהרס בניינה בפרטות המכות כמדובר ואחרי הראות כל האותות והמופתים ונהרס רוב בנין ומנין של קומת הסט"א בזה תולה עיקר הגאולה בעבר ועתיד עד ימים המקוים לנו משומר ישראל כי נודע אשר גאולת מצרים היתה פתח הגאולה ונוקב הולך עד גאולה אחרונה העקרית כאשר נדבר מזה אי"ה לקמן והנה אז בפתח הגאולה יצ"מ התחתון הרומז ליצ"מ העליון תיכף שהתחיל הבורא ב"ה להראות מכה ראשונה וכבר הקדמנו מהות בחי' עשרה מכות מאין נמשכו היינו כל מה שנתגלה ונתפרסם מדה אחת ממדות הקדושים מזה נעשה גרעון והריסה בסט"א וזהו אחרי הכות ה' את היאור נעשה מילוי בשבעת הימים זה"מ ומעתה נחזור לענין ראשון ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל ופירש רש"י שמיני למלואים היא ראש חדש ניסן שהוקם המשכן ולהבין במקרא מה שפירשנו פ"ה היום אתם יוצאים בחודש האביב והכוונה היום בחודש ניסן שהראה הקב"ה חיבתו ואהבתו אליכם והוציא אתכם מעבדות לחירות מכיר הברזל שבלתי אפשרי אומה ולשון זולתכם לצאת משם אזי ניכר שלימותכם אשר בכם בחר אלהים ואתם נבחרים ם לו למנה יותר מכל האומות וזהו היום בחודש האביב אתם יוצאים מכלליות שאר האומות ועל דרך דאיתא בזוהר והנה רבקה יוצאת ופירש"י שיצאה מכללא דלהון שכולם רשעים והיא צדיקת אוף הכא הפירוש כך הוא היום בחודש האביב בהתגלות חיבתכם לעין כל בהראותו אותות ומופתים ושידד המערכות לבחור בכם להיות לו לעם סגולה אתם יוצאים מכללא של כל האומות ביתרון אור ויתרון שאת וזהו ג"כ מה שזכרנו למעלה אנכי ה' אלהיך להקרא אלהיך דייקא לייחס שמי עליכם מאין ניכר ככה היינו מארץ מצרים ניכר זה השלימות כלומר כשהתחיל יצ"מ להתפשט למטה ולא מקדמת דנא שהיו ב' המיצרים בתערובות יחד כמוסים בעצמותם ולא ניכר אז מעלתכם ושלימתכם על זולת העמים כ"א מארץ מצרים דייקא קא מוסב על שני בחי' יצ"מ עליון ותחתון כמבואר והכל באמצעות העשרה משוק רד המערנות משם נתגלה ונתפרסם מעלתכם המובחרת יתרון אור מחשך ולכן גמר אומר בצווי ואזהרה אלהים זולתי לא תדע משמעו לשון התחברות כמו וידע האדם ירצה לא תחברו שום בחי' אלהות זולתי ואז תפסידו מעלתכם המובחרת ותגרשו אותי ח"ו ממלא קומתכם הנקרא משכן לה' כי משכן ה'. המה בני ישראל ואין אני והוא יכולין לדור וכו' כנ"ל אשר ברוע מעשיהם המקולקלים מהרסים משכנם מהשראת אלהות וצור החרבה נתמלאה במילוי ח"ו ולהיפך בחורבנה של צור נתמלאה יראה שלם ועתה בין תבין אשר לפניך.

ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ידוע משה הוא בחי' הדעת רן כינוי לעובד ה' נקרא כהן ולזקני ישראל זה קנה חכמה ירצה לרמוז התעוררות העבודה לעורר לבם בקרבם איך לעבוד א. הבורא ב"ה עם פרטי העתים והמועדים לערך בחינתם והתגלות טוב עליון באמצעות הימים טובים כאשר יתבאר לנו אי"ה לקמן ולזה פירש"י שמיני למלואים ומאי המה המלואים עתה בעו"ה שכבר נחרב הבית ובאמת התורה היא תמידיות וישנה בכל זמן לזה פירש"י הוא ר"ח ניסן שהוקם המשכן בו ביום וכמו אז כן עתה חוזר למציאות הראשון מי שעובד ה' היום בחודש האביב לערך בחינתו הוקם המשכן ג"כ ונעשה מילוי והארה בזי"ה ומדות הפכיים נהרס בניינם ונחרבים כנודע מכוונת עשר פתיתי חמץ והם עשר כתרי דמסאבותא והכל תולה בימים אלו וזמן ביעור חמץ הוא היצר הרע לבער העשר כתרין דמסאבותא וממילא קומת השכינה תתמלא בהארה העליונה ולזה העמיק רש"י בדבריו הקדושים שהוקם המשכן בו ביום ונטל עשרה עטרות רומז לעשרה מדות הקדושים של קומת השכינה שנתמלאה במלוי הארה מחורבנה של קומת הסט"א ועל זה שייך שפיר כמו אז כן עתה והשם ברחמיו וחסדיו יבער רוח הטומאה מן הארץ ויתן לנו לב טהור אס"ו:

ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר ה' אלהי ישראל בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם תרח אבי אברהם ואבי נחור ויעבדו אלהים אחרים ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר ואולך אותו בכל ארץ כנען וגו' ויעקב ובניו ירדו מצרימה ובזוהר הקשה וכי כל ישראל לא הוו ידעי דא וכל שכן יהושע וכו' אמאי כתיב כה אמר ה' אלא ודאי סתימא דמלה טיבו סג' עביד קב"ה בישראל דאיתרעי תרעי בהו באבהתא ועביד נון רתיכא קדישא עלאה ואפיק לון מגו נהרא עלאי הה"ד כה אמר ה' בעבר הנהר ההוא דאשתמודע ואתידע וגו' ע"ש ויתכן לך לדעת ולהשכיל בהקדמה הנזכר למעלה והכוונה מעבר לנהר למעלה מעולם הבינה ושם היו עדיין תערובות ב' המצרים יחד להיותם דבוקים בשרשם ומקורם אחדות אחד ולא ניכר מעלת גבול מיצר הקדושה ביתרון אור מחשך כנזכר כ"א תערובתם כמוסים בעצמותם מול דברינו רומז הכתוב תרח אבי אברהם ואבי נחור להורות תערובתו במקורם ואע"פ שאחר השתלשלותם והתפשטותם ממקורם למטה משם נתפרדו ונעשו ב' מצרים נפרדים גבול הרדוסה לעצמו וגבול הרשע לעצמו ואברהם אבינו לרוב צדקתו עמדה לו ואחז במרכבה על עליונה כנודע האבות הן הן המרכבה וצד שכנגדו העומד לעומתו הוא נחור אחז לעצמו גבול הרשע כל זה נעשה כשנסעו מקדם קדמונו של עולם אמנם מאז ומקדם טרם השתלשלותם היה תרח אבי אברהם ואבי נחור כי הפרט מורה על הכלל כולה וילמוד סתום מן המפורש כאשר היה בגשמיות

עוה"ז דמוכרח להיות כן במקורם ובין והבן הדברים ולהיות כי כן לא ניכר יתרון מעלת אברהם אור מן החשך כנזכר לעיל יצ"מ עליונה ומעתה תשכיל לדעת מאמר הזוהר אלא ודאי סתימא דמנה טיבו סגי עביד קב"ה לישראל ואתרעי בהו באבהתא בהשתלשלות המקורם מדריגה אחר מדריגה למטה ויהי אחרי שנסעו מקדם ונתפרדו אזי ניכר יתרון אור אברהם ביתרון שאת מחשך של נחור ואין לך טובה גדולה מזה ועבד לון רתיכא קדישא עלאה כנזכר ועוד חיבה יתירה נודעת להם לישראל ואקח את אברהם אביכם מעבר הנהר מההוא נהר דאשתמודע ואתיידע כמדובר ואולך אותו בכל ארץ כנען והכוונה בכאן הראה תוספת חבה שחבב אותנו אשר בשביל עם קרובו ישראל צימצם מדתו הבהירה והמאירה עולם האהבה שהוא מדת אברהם אבינו ע"ה ולקח הקב"ה זאת המדה ואולך בכל ארץ היינו בכל בחי' הארציות ומדריגות הגשמיות בכולם יש שם התפשטות מדת אהבה והכל בשביל שתעירו ותעוררו מאהבה הגשמיות בחינת אהבה הרוחני לאהוב את הבורא ב"ה כי התחתון רומז לעליון עולם האהבה ששם אין שכל אנושי יכול לתפוס מהותה ואיכותה וזה עצם התענוג והשעשוע שעלה ברצונו הקדום בבריאות העולמות בכדי להשיג התפשטות אלהותו אפילו בארציות ומדריגות הנמוכים ומזה מגיע אליו יתברך התפארת להתפאר ולשמוח בנשמות הצדיקים המשכילים לדעת זאת והכתוב רומז השליך משמים ארץ תפארת ישראל. נראה לדרוש את הפסוק לטובה השליך משמים המורה מדריגה עליונה אור בהיר ארץ היינו מדריגה תחתונה ונמוכה ואומר הכתוב מה השליך משמים לארציות תפארת ישראל כלומר לאותו התפארת שעלה ברצונו הפשוט לקבל מעם קרובו ישראל בהיותם מטיבים לכת יושר מבינים ומשכילים לעבוד עבודתם אפילו בעניני גשמיות להעלות משם אותיות התורה ונ"ק המלובשים שם הן המה איברי השכינה זהו עיקר ההתפארות שמקבל הקב"ה ומשמח לקראת הפקחים וזהו השליך משמים ארץ תפארת ישראל אל כי עבודה כזה חשובה ונבחרת בעיני כבודו יתברך יותר מאם עובדים אותו יתברך עם תורה ותפלה ומעשי המצות מדריגות עליונים שאין זה חידוש כ"כ וכמו שזכרתי בשם **המגיד** זלל"ה שביאר ואיתקשטת בקישוטין דלא הוו ע"ש וזהו ואקח את אביכם את אברהם המורה מדת האהבה אשר במקומם עולם בהיר ואולך אותו בכל ארץ כנען בכ' בחי' הארציות והכל לכוון הנזכר בשביל ההתפארות והנה כ"ז התחילו האבות הראשונים להורות לנו התפשטות מדות הקדושים כל אחד לערך בחינתו ואחיזתו אברהם אבינו ע"ה גילה עולם האהבה יצחק אבינו הראה לבאי עולם שיש דין ויש דיין ויעקב אבינו להיות בחיר האבות גופא דאילנא לנא עם י"ב שבטים ומאורעותיו וסיבותיו מורה הכל כאשר אירעו

להם בעוה"ז הגשם מוכרח להיות כן בשורש השרשים כי הענף יגיד אל השורש ולכן תמצא ויעקב ובניו ירדו מצרימה יעקב ובניו דייקא כמו שהוא בשורש כנודע מזוהר מה שדרש בפרשת שמות אלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה ע"ש ודוק ותבין:

הנה ימים באים נאום ה' ולא יאמרו עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים כי אם חי ה' אשר העלה ואשר הביא את זרע בני ישראל מארץ צפונה ומכל ארצות ונתעוררו חז"ל ודרשו לא שתעקר יציאת מצרים ממקומה אלא שתהא שעבוד מלכיות עיקר ויציאת מצרים טפל לה ונראה לרמוז בדבריהם כי הנה כבר קדם לנו הדיבור מזה כמה פעמים שענין יציאת מצרים לא פסק עדיין ונוקב והולך מאז עד עתה ועד ביאת משיחנו ב"ב ובכל יום ויום יש בחי' יציאת מצרים והנביא אמר שמעו שמוע ואל תבינו וראו ראו ואל תדעו וגו' ולכאורה יש להבין כפל הלשון שמעו שמוע וראו ואפשר לומר כן אמר להם הנביא והוכיח על פניהם אם אומר לכם לעבוד את הקב"ה יום ולילה בלתי הפסק אפילו כמעט רגע ואם נפשיכם לדעת במה נאות לו לאדם לעבוד ככה והוא מן הנמנע כיון שהוא מלובש בגוף עכור וחומר ומוכרח לאכול ולשתות ואי אפשר לילך ערום בלי לבוש ולנדד שינה מעיניו ולדור בחוץ כ"א בדירה נאה וכמוהו שארית פרטי תענוגות ב"א שבלתי אפשרי להיות זולתם הנה בודאי מי שחננו אלהים בבינה יתירה נפשו יודעת מאוד שאין זה מקצת טענה לפטור מחובת גברא המוטל עליו לעבוד את בוראו וכמוזכר לעיל פ"ה לא מרע מעבודתכם דבר ואדרבא זאת תורת אדם לבלתי ירפה א"ע ולפנות מחשבתו מרוממות אלהותו יתברך אפילו בעוסקו בצרכי גופו כגון אכילה ושתיה ושינה ומו"מ ודיבור איש לרעהו לעורר לבו בקרבו גם משם ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא כי כל עצמם של כללות מדריגות אלו לא נבראו בעולם כ"א לאשתמודע בהון עלמין וכבר הרחבנו ביאור אלה הדברים בכמה מקומות אופני בירור האותיות ונ"ק שנתפזרו מרום המעלות עד מדריגות התחתונים והמשכיל צריך להעלותם ולהגביהם למרום שבתם אל המקום אשר היה שם אהלם מקדם התפשטותם והכל תולה בהתפשטות דעת מהשכיל אם נותן רוחו ונפשו להאמין באמונה שלמה שהכל בחכמה עשה ולכולם יש להם מקום מוצא בחכמה עלאה ובעשותו ככה אזי כחו יפה לברר ולהעלות אותיות התורה ונ"ק המלובשים בכללות המדריגות כולם ובפנימיות מחשבתו הוא אדבוה וקשור לרוממות אלהותו יתברך בלתי הפסק רגע אחד כי בכל מקום בואו רואה ושומע אלהות המלוכם שם כנזכר ולכן אמר להם הנביא יהוכיח על פניהם דור אשר לא הכינו את אל רוחם אם אומר לכם שתעבדו ותכניסו צווארכם בעבודת אדוניכם באופן המדובר ידעתי נאמנה שמגיד משנה תשיבו ותאמרו לאו כל

מוחא סביל דא לדעת ולהבין בכל עניני ארציות את התלבשות אלהות ואפילו מדבורים פחותים שהמון עם מדברים אמנם אני אומר לכם שמעו שמוע כלומר שמעו דברי מוסר במקום הראוי לשמוע דהיינו בעת עוסקיכם בתורה וספרי מוסר ובעת תפלה ומעשה המצות שמזה יכול כל אדם למצוא לעצמו התעוררות והתלהבות לעבודת הקב"ה ואל תבינו אינכם רוצים להבין ולהכניס הדברים בקרב לוח לבכם בחקיקה שאינה מחוקה וכן אני אומר לכם וראו ראו כלומר וראו עבודת הבורא במקום הראוי לראות ואפילו הנבער מדעת עכ"ז יכול לראות בעין שכלו כאן מקום עבודה את הקב"ה ואל תדעו כי אין רצונכם לדעת וידעו ודשו בעקב כי השמן לב העם הזה וגו' מראות עיניהם מהשכיל לבותם לראות ולשמוע אפילו במקום הראוי לראות ולשמוע ופשיטא להשיג ולהשכיל הרוחני מן הגשמי וכל זה מורה על מיעוט הכרתם וחסרון תבונתם ורעתם הוא במיצר ואין להם התפשטות השכל ומי יתן והיה לבבם זה להם לעבוד אותו יתברך עכ"פ ע"פ פשוטה וליתן עצה לשום לב אל התורה והעבודה לנהוג פרטי עובדותיהם ע"פ התורה כפשוטה בלא חכמה כ"א על פי יושר ונכונה ולבקש מאל ליתן להם לב טהור ורחב לצאת ממיצר החכמה ולעבוד עבודתם בהתפשטות החכמה כי זה כלל גדול בעבודה מי שחלק לו אלהים בבינה ויודע להזהיר א"ע להיות מושל על התאוה ובכל עת ושעה מכפל שמירות לבלתי יפול תחת הזמן והיינו לבלי ישאר שקוע במקרי ופגעי הזמנים אשר ידוע שאין שעה א' דומה לחברתה ואין רגע א' דומה לחברתה ובהעדר הדעת ליתן את רוחו ונפשו לכפול שמירתו וליתן עצות לנפשו לבלתי ישאר שקוע לשם בתוך מקרי ופגעי חלקי הזמנים אזי אין נפטר מזה כל ימי היותו על האדמה ח"ו לאפוקי המשכיל הנותן דעתו להסתכל ע"ז באיזה עצה יפטור ואל יבטלנו מעבודתו את הבורא ב"ה ואדרבא גם בבחי' כזה עובד את הקב"ה ומשיג גם שם התלבשות אלהות ע"ד משל אם תאות לבו מושך אותו לקליפות והוא בורח ממנה כמלא עיניו ואדרבא מתחיל לחשוב בפנימיות מחשבתו מאיזה מקום נמשכה ממדות הקדושים כי לכולם יש להם מקום מוצא במדות העליונים ומעלה אותם למקומם הרמתה ולשורשם הראשון וזה נקרא בחי' יציאת מצרים להיות שמוציא א"ע ממיצר שלו וגם מוציא נ"ק שנתפזרו וממקום קדוש יהלכו עד לקליפות מוציא כ"ז במחשבתו הטהורה והתפשטות הדעת אל מקורם ונמצא בחינת יצ"מ כזה ישנה בכל אדם ובכל שעה ורגע לערך מחשבות האדם כמ"כ ישנה בחינת יצי"מ שלו ואפשר לרמוז בכתוב אל מוציאם ממצרים ולכאורה מהראוי לכתוב הוציאם ממצרים כיון שמגיד על העבר אמנם כלפי דברינו הנאמרים יתפרש שפיר כי באמת הכתוב מגיד בעבר ועתיד והוה וכמו אז בפתח הגאולה הוציא ה' את צבאות

ישראל ע"י נאמן ביתו משה רבינו כללות הדעת ששים רבוא נפשות כמו כן גם עתה עד ביאת הגואל עודנה לא נפסק הענין ועוד מוציאם לכל או"א מישראל התפשטות דעתו כמ"כ מוציא אותו מבחי' מיצר שלו בכל יום ויום ובכל שעה ורגע בכל השנה כולה ובפרט עתה בהגיע חודש האביב זמן יציאתם חוזר למציאת יצ"מ הכללי אחר אומרי זאת מצאתי ראיתי בספר אור החיים כדברי להמעיין שם וכלל זה נקוט בידך הוא כלל הצריך לפרט חלקי עתיו ורגעי חובת גברא להבין ולהשכיל את זאת איך שיוציא בודאי מאיזה בחי' מיצר כפי העת והזמן שאינם דומין זל"ז בדומה ואפילו בראותו שנפסק אצלו בחי' יצ"מ וכבר חלף ועבר ופטור מכל וכל כיון שתיקן יומו לערך הבחי' שנדמה אליו הבורא ב"ה בבחי' יצ"מ כזה ידע נאמנה שעדיין לא נפסק ובא יבא לו עוד ענין אחר משונה בריחו וטעמו מענין ראשון כי מצד הסברא כמו שיום א' אינו דומה ליום ב' ושעה לחברתה ועדיין לא היו שוים שני רגעים מיום הבריאה כאשר הרחבנו ביאור מזה במקום אחר ממילא מוכרח לומר המקריים והפגעים אשר באמצעותם מראה ונדמה הקב"ה לבריותיו ג"כ אינם דומים ומשתנים בענינם נוסף עוד אפילו פרטי מחשבות אדם משתנים הם לערך חלקי העתים והרגעים והכתוב רומז לענין זה באמרו כי כאשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם ירצה להורות את האמור כי כאשר ראיתם את בחי' יציאת מצרים שהיה אז בפתח הגאולה ומוסב גם כן על פרטי יצ"מ של כל אחד ואחד מישראל לא תוסיפו לראותם עוד כזה הענין ממש שוה עד עולם כי אם בכל עת וזמן לערך התחלקות העתים נשתנה גם כן ענין בחי' יצ"מ כפי הדור וכפי הזמן כאשר גזרה חכמתו ית' לטובתם ושלימותם לאישים הישראלים והוא יודע לתקן ענינם בענין כזה דייקא הכלל הנשמע החיוב מוטל לחבר פתיחת הגאולה אשר כבר היה לעולם עם גאולה אחרונה והיינו על פי הקדמה הנזכר לעיל שמאמין באמונה שלימה שעדיין לא נפסק הענין של בחי' יצ"מ מאז עד עתה ועד גאולה אחרונה נאות לו לאדם להשלים את נפשו לזכות לגאולה העקרית ומעתה דברי חז"ל שנתעוררו על פסוק הנה ימים באים נאום ה' ולא יאמרו עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים כי אם חי ה' אשר העלה ואשר הביא את זרע בית ישראל מארץ צפונה ומכל הארצות ולכאורה יגיד הכתוב היפך דברינו שלא יאמרו חי ה' אשר העלה מארץ מצרים כי אם אשר העלה מארץ צפונה ומכל הארצות כאלו יש פירוד חס ושלום בין שני הגאולות ומה שהיה היה וחלף ועבר ובאמת התורה ישנה בעבר ועתיד והוה ונוקב והולך בכל שעה ורגע כמדובר לזה חכמים הגידו והעמיקו בדבריהם לא שתעקר יצ"מ ממקומה חלילה לומר ככה כנזכר אלא שתהא שעבוד מלכיות עיקר ויציאת מצרים טפל לה ומשמעות

מלת טפל לשון התחברות כמו פת תפלה א הגם שכתוב באות ט ידוע שתי אותיות ט"ת מתחלפים במוצא אחד וכוונה ע"ד האמור גאולה אחרונה עיקר וגאולת מצרים טפלה וחבורה לגאולה אחרונה כי מפתח הגאולה יכול האדם לבא ולזכות לגאולה אחרונה ומי שיש בו מדעת קונו נפשו יודעת מאוד ומבין הענין איך שהכל ענין אחד ואינו נפסק אפילו רגע אחד גאולה ראשונה מגאולה אחרונה ובזה תבין מה שסדר בעל הגדה מעשה בר"א ור' יהושע ור"א בן עזריה ור' עקיבא ור' טרפון שהיו מסובין בבני ברק והיו מספרים ביצ"מ כל אותו הלילה וכבר רמזתי למעלה מצוה עלינו לספר ביצ"מ משמעו לשון בהירות וספיריות ע"ש וחכמים אלו רוב צדקתם עמדה להם וכחם יפה לספר את עצמם בבחי' יצ"מ כל אותו הלילה הגלות הדומה ללילה לחבר גאולה ראשונה לגאולה אחרונה כמדובר והעמיקו כ"כ לספר בעניינם עד שלא ידע בין יום ללילה כאשר מצינו בחכמי הזוהר כשעסקו בתורה העמיקו כ"כ ולא הוו ידעי אי יממא אי ליליא לזה גמר אומר בדבריו עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית והיינו התלמידים שלא היו במסיבה של בני ברק כי אם מקרוב באו ממקום אחר והם הם הזכירו לרבותיהם אשר הגיע זמן ק"ש של שחרית וחכמים הללו באמת לא הוו ידעי אי יומא או ליליא:

אמר רבי אלעזר בן עזריה הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יצ"מ בלילות והכוונה ע"ד שהקדמנו אשר כל ע' שנה של אדם עודו בחיים חיותו החיוב מוטל עליו לספר א"ע עם בחי' יצ"מ ולחבר גאולה ראשונה עם גאולה אחרונה וכאשר נאמר והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה כנזכר לזה התרעם רבי אלעזר בן עזריה על בחינתו לרוב ענותנותו הרי אני כבן שבעים שנה מספר חיי אדם החרוצים עלי אדמה ועכ"ז לא זכיתי משמעו לשון זכות ובהירות כלומר לא בהרתי עדיין את עצמי בבהירות גדול כזה שתאמר יצ"מ בלילות המורה ריבוי בחי' הגלות ממקרי ופגעי הזמנים השונים זמ"ז כמדובר עד שדרשה בן זומא שנאמר למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך ימי חייך הימים כל ימי חייך הלילות לכוון את האמור לחבר יום ולילה היינו פתח הגאולה הדומה ליום וגלות הבא אחריו לגאולה אחרונה להבין ולהשכיל שהכל ענין אחד ולא נפסק כל זה מוטל על האדם כל ימי חייו בעולם הזה וחכמים אומרים ימי חייך העולם הזה כל ימי חייך להביא לימות המשיח הרואה יראה ויבין שחכמים באו לפרש דברי בן זומא והכל עולה בקנה אחד ללמוד לאדם דעת ימי חייך העולם הזה זאת תורת אדם כל ימי חייך תספר ותזדכך בבהירות גדול לחבר ב' גאולות גאולה ראשונה לזכות לבוא לגאולה אחרונה וזהו כל ימי חייך להביא לימות המשיח כי בודאי

מי שמפריד בין הדבקים אינו זוכה לבוא ח"ו לגאולה אחרונה ימי משיחנו לזה באזהרה הגידו חכמים כל ימי חייך להביא אותם לימות המשיח כמדובר ודו"ק והבין:

ברוך המקום ברוך הוא ברוך שנתן תורה לעמו ישראל והמאור שבה מאיר לאדם את הדרך אשר ילך בה ואת המעשה אשר יעשה ליתן עצות לנפשו לדעת איך להכניס הדעת בכל פרטי ענייניו לעשותם בהתקשרות סיבת גאולתו ויציאתו מבחי' מיצר ים החכמה כי הדעת הוא המוציא והכל על ידי התורה שחצבה עמודיה שבעה כמבואר לנו כמה פעמים ואין כאן מקום להאריך מזה ולהיות שאין דעתם דומה זה לזה ומיום בריאות העולם עדיין לא היו ב' אנשים ממש שוים בדעתם וכמו שאי אפשר להיות שני ימים או שעות ורגעים דומים א' אל א' ממש שוה כמדובר כמ"כ אי אפשר להיות אנשים שוים בדעתם כי שלשה בחי' אלו עולם שנה נפש עניינם שוה וכל זה הארכנו במקום אחר להדורש מקומו וכיון שכן הסברא נותנת שאין בחי' יציאת מצרים שלהם גם כן דומה זל"ז כי אם כל אחד ואחד לערך התפשטות דעתו כע"כ מוציאו ממיצר שלו וכמו כן ספור שבחיו והודאותיו שמחזירין אליו י"ח אינו דומה גם כן כי אם כל אחד לפי קט שכלו ולזה רומז בעל הגדה ברוך הוא כנגד ארבעה בנים דברה תורה אחד חכם וגו' והכוונה ברכותיו יתברך שמקבל מעם קרובו ישראל אינו דומה כי אם כל אחד ואחד לערך עוצם הכרתו את חסדיו העודפות עליו חסד אל כל היום כמ"כ מחזיר שבח והודאה החכם כחכמתו והתם כתמתו כל אחד לפי שיעורו ועתה מונה והולך חלקי דעתם שאינם דומה דעתן זה לזה חכם מהו אומר והכוונה מה שהוא אומר ככה ודורש אחדותו ואלהותו יתברך לשאול העדות והחקים והמשפטים אשר צוה ה' אלהינו וכנזכר בכוונת חכם שהוא בקו ימין שואל מה הוא העדות והחקים חכמה והמשפטים בינה רצונו לדעת כל ימיו מה הם המוחין אלו אף אתה אמור לו כהלכות הפסח ופירש בכוונות משיבין לו כפי המוחין שיש לו בפסח וכו' והבין עומק הענין:

רשע מה הוא אומר מה העבודה הזאת לכם לכם ולא לו ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעיקר ויש לכוין את האמור למעלה כיון ששואל מה העבודה הזאת לכם עתה אחר שכבר חלף ועבר גאולה ראשונה ומה שהיה היה ולמה לטרוח עתה בעבודה הזאת ונמצא עושה פירוד בין הדבקים גאולה ראשונה מגאולה אחרונה אשר חכמים הגידו גאולה אחרונה עיקר וגאולת מצרים טפל לה מחובר וטפילה לעיקר הגאולה וכיון שפיו ענה בו והוציא את עצמו מן הכלל כלומר מכלל פתח הגאולה להאמין באמונה שלימה ונאמנה את אל רוחו לדעת ולהשכיל שבכל יום ויום אל מוציאו ממצרים ונמשך בחי' יציאת מצרים עד ביאת הגואל וכיון שנבער מדעת וכסיל לא יבין את זאת כאלו

כפר בעיקר הגאולה שתהא לעתיד שאותה הגאולה תלוי ועומד ונמשך מפתח הגאולה והכסיל הזה בחושך הולך ואין אור לזכות לבא אל עיקר הגאולה כנזכר ולזה תראה מה דאיתא בכוונת רשע שהוא בקו שמאל מה הוא אומר די לי הדין ואין לבקש רחמים וכפר בעיקר ולזה גמר אומר בעל ההגדה ואף אתה הקהה את שיניו ואמור לו בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים לי ולא לו אלו היה שם לא היה נגאל ולכאורה יש להבין מה ראה על ככה לקנוס את הרשע דייקא בנזקי שן להקהות את שניו ולא באחד משאר איבריו עין או יד ורגל ויש לומר בדרך צחות הקרוב לאמת כיון שזה הרשע כפר עיקר הגאולה ואומר מה העבודה הזאת לכם מה והי' היה והוציא את עצמו מן הכלל פתח הגאולה באמת מצינו בספרים אשר באמצעות שעבוד הגלות הוציאו בני ישראל יקר מזולל נ"ק המשוקעים בקליפות מצרים כנודע ונעשה כמצודה שאין בה דגים והעלו ר"ב נצוצין ועתה נשאר לנו לברר ולהוציא מנין פ"ו נ"ק וזאת עיקר. מגמתינו במעשה המצות ותורה תפלה וכוונות אכילה ושתיה ומו"מ וכדומה רק להוציא יקר מזולל פ"ו ניצוצין להעלותם ואחר שתשלם זה הבירור יבאו ימים המקוים לנו כיון שתתרוקנה קומת הסט"א מכל טוב רפ"ח ניצוצין כנודע למביני מדע ונמצא הכסיל הזה אשר בחשך הולך ואין נוגה לו ועושה פירוד בין הדבקים פתח הגאולה מגאולה אחרונה כאלו כפר בעיקר הגאולה כנזכר ואתה תחזה מה דאיתא בכוונות מענין אכילה ושתיה כל עצמם רק להוציא אותיות התורה ונ"ק המלובשים בלחמו ומימיו ופרטי מאכל שלחנו וכאשר זכרתי בשם **המגיד** זלה"ה ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו אפילו באכילה ושתיה צריך לראות להעלות א"ת מורה כלליות אלף בית ולא למלאות כריסו מתאות לבו ואפילו אכילה ושתיה בטהרה ובקדושה שייך לקרב זמן הגאולה העיקרית הנוקב והולך מאז ומקדם פתח הגאולה כי באמצעות כוונות אכילה יוציא יקר מזולל שתתרוקנה הסטרא אחרא מה שנשאר ברכה פ"ו נצוצות קדושות אחרי צאת בני ישראל מארץ מצרים כנזכר ומאז ועד עתה ועד ביאת משיחנו במהרה בימינו לא נפסיק סוד הבירור וכיון שהוא כפר כל זה ואומר מה העבודה הזאת לכם והוציא את עצמו מן הכלל נמצא מה לו לאכול ולשתות ובפרט מי שזכה לדעת ולהבין סוד הל"ב שינים הרומזים לל"ב נתיבות החכמה ובחכמה אתברירא וכיון שהוא בכסילתו כפר בכל אלה מהראוי להיות שיניו נושרים ולהיות היקיון שינים ובא וראה כה איתא בכוונות על מאמרם ז"ל בלע מרור לא יצא ידי חובתו עד שילעסנו בל"ב שיניו כי באמצעות בחינת השינים נתבטל ונדקדק הדין כמבואר בכוונת אכילה כל עצמו של טחינת השינים להמתיק הדין וכיון שרשע אומר די לו הדין ואין לבקש רחמים לכן אפשר לומר בלשון צחות שדנו בעל ההגדה בנזקי שן

ואמר אף אתה הקהה את שיניו כיון שפרנסתו מתמעטת שיניו נושרים ומהראוי להיות בהיקיון שינים כנזכר ואמור לו בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים לי דייקא ולו לו אלו היה שם לא היה נגאל כי גם עתה עדיין עומד עם ראשו ורובו בגלות פרעה שלו ומשועבד תחת יד היצה"ר ולא חפץ הכסיל בתבונה:

תם מה הוא אומר מה זאת תם שאינו חריף כל כך ואין לו התפשטות השכל כמו החכם על כל זה לבו נכון עמו ורצונו לעשות רצון קונו ולגרום בפרטי מעשיו יחודים למעלה בעולמות עליונים וזאת מגמת נפשו מה הידוע כזאת הידוע ע"י מי מחברם ואמרת אליו בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים בחי' שמאל המעוררת הזווג כמו אז כן עתה כי מי שאין לו התפשטות הדעת לעורר לבו בקרבו ממאור התורה לעשות יחודים בעולמות עליונים אזי צריך הקב"ה להראות לו אותות ומופתים באמצעות מעיקים מפגעי הזמנים ועיין מה שביארנו למעלה מאמר נעים זמירות ישראל גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך דייקא ולא' לראות נפלאות בהתעוררות השמאל המורה דין וכו' והבן הדברים:

ושאינו יודע לשאול את פתח לו והכוונה יש ל אדם כזה שאינו יודע בעצמו מה הוא חסר כי הוא נבער מדעת קונו ואין יודע בין ימין לשמאל והנרשם בכוונת ושאינו יודע לשאול שהוא במלכות אינו יודע אם דין או רחמים ולא יכול ליתן עצות לנפשו איך לעבוד את הבורא ב"ה וע"ד שביארנו לקמן בדרוש שיר השירים פירוש הכתוב על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי בקשתיו ולא מצאתיו להיות בחי' משכבו הוא בגלות אינו יודע בעצמו את שאהבה נפשו ע"ש ונמצא אינו יודע לא פתח הגאולה ולא גאולה העיקרית לכן אמר בעל ההגדה את פתח לו תבינו ותשכילו ענין פתח הגאולה שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר ונודע מזוהר כל מקום שנאמר לשון הגדה מורה רזא דחכמתא בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים וגו' בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך והיינו שתשכילו להבין נפלאות איך שיש בכל דור ודור ענין יצ"מ וכל פרטי הענינים עדיין לא נפסקו ויצ"מ התחתון רומי ליצ"מ העליונה כנזכר ובכל שנה ושנה בהגיע חג הפסח חוזר למציאות הראשון כאלו היום יוצאין וצריך לעורר אז עם מעשה ידינו מצה ומרור מקום רמיזתם בשורשם הידוע למביני מדע וזהו בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך תמיד בכל עת שחוזר למציאות הראשון יתן נפשו לדעת איך לעבוד ב"ה כי הנה עיקר המועדים שדיבר משה אל בנ"י כל עצמם לגלות סוד אורות עליונים באמצעות הזמנים כנודע בפסח התגלות מדת החסד בשבועות התגלות מדת הת"ת בראש השנה גבורה וכדומה כל אחד יגיד יומו במקום עליון והמה נקראים אנפי מלכא דבהון אתחזי לנבראיו ולכן נקראו המועדים ימים טובים להורות האמור כי באמת

לית מחשבה תפיסה ביה כלל אור הבהיר טוב הגנוז במקומו כ"א בהתלבשות מדריגותיו הקדושים המה זי"ה הנקראים אנפי מלכא ואלו הימים מגידים על טוב הצפון וגנוז בפסח נתגלה מדת החסד אשר במקומו הוא אור נעלם מכל רעיון וזהו יום כזה אשר באמצעותו נתגלה טוב לעם ישראל וכן בשבועות יום כזה אשר באמצעותו נתגלה טוב הגנוז במקומו מדת הת"ת וכזה ידמה המשכיל פרטי המועדים הנקראים ימים טובים הכל לכיון האמור וזהו פי' הכתוב שאמר דהע"ה מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב והכוונה לשלול שארית רבות בני עמינו שכל עצמם ומגמתם באריכות ימיהם ושנותם למלאות בתיהם כסף וזהב וכל טוב לא יבצר מהם ובאמת ימים כאלו הם קצרים ולא ארוכים ולמה לו חיים וכי בשביל זה טרח הבורא לברוא אותו וליפח באפיו נשמת חיים להרבות לו הון מהבל והלואי היה מן הנפילים אשר בארץ המה בל חזו שמש לא כן מי שנגע בו יראת אלהים כל מגמתו וחפצו לשאול אריכות ימים ושנים בכדי לזכות לראות ולהשיג באמצעותם אור טובו יתברך הנתגלה בהימים כל יום יגיד יומו כנזכר לזה רמז דוד המע"ה מי האיש הירא ה' החפץ חיים ונאות לו באמת לחפוץ בחיים אוהב ימים לראות טוב איש אשר אלה לו שאינו אוהב אריכות ימים כ"א לראות באמצעותם טוב הגנוז כמדובר לשלול אנשים ההולכים בחושך ואין נוגה להם אינם חפצים בחיים כלל וכאשר עינינו הרואות רבות בני עמינו עיקר יום טוב שכוח מלוח לבם וכל טרחם ויגיעם לעשות בגדים נאים ומפוארים כאלו כל עצמו של יום טוב אשר דבר משה רבינו עיקר הכיון ליפות את גופו ממאכל ומשתה וכסות יקרים ונאים ולפעמים עובר כמה לאוין מגזילות ורמאות ושנאת חינם וכדומה מדמי האנשים ההולכים בנפשותם ונשמתם אשר באפם מחליפים להמיר טוב ברע לעשות לעצמם בגדים לי"ט ובא וראה ברמזי ספר של"ה מה שפי' הכיסים צריכים בדיקה שם רמז אשר הכיסים צריכין בדיקה ביותר אם נמצא בהם גזילה וגניבה ויתן בכיס עיניו לנקותו ממום גזל וגניבה ורמאות וכדומה אשר זה מצוי ביותר בדור הזה ר"ל וכל פרטי בדיקת פסח הכל רומז על היצה"ר מצוי בחורים וסדקים וצריך לבערו ברוח משפט והשומר פסח מחמץ משהו כהלכתו ויחמיר בו בכל החומרות שהחמירו המחמירים עם פרטי רמיזתם יועיל לנפשו מאוד כל השנה והכלל כל רמזי עניני פסח לבער רוח הטומאה ולהשרות בקרבו רוח קדושה וטהרה והכלל זה נקוט בידך אפילו יעשה כל הדינים מהגעלה ושמירת המצה מחמץ משהו וכדומה אינו מועיל לנפשו להשרות בקרבו טהרה וקדושה עליונה עד שיבער מפנימיות לבו אשר ידע בנפשו ולא זר אתו מה שצריך לתקן ולבער חשש חימוץ היצה"ר השורה בקרב לבו ואני אמרתי רמז בפסוק בפ' בא וישא העם את בצקו טרם יחמץ משארותם

צרורות בשמלותם על שכמם ונודע עלת העם מורה על פחותי הערך המכונים בשם עם סתם ומגיד הכתוב וישא העם הן המה פחותי הערך העושים עיקר טפל וטפל עיקר רק לראות טוב בחייהם מאכילה ושתיה וכסות נקיה לעשות בהגיע המועד ועיקר הארת יום טוב החובת גברא לראות בחי' טוב שנתגלה באמצעות היום או לבער מפנימיות לבו את רוח הטומאה כל זה עיקר חיוב בדיקה את החמץ אשר בקרבו העומד על ימינו לשטנו כל זה לא ישים לנגד עיניו ונמצא מאומה אין בידו בשימור מצות והגעלת הכלים וכל הטרחות שטרח ויגע רק למחסור כיון שלא יצא עדיין ממצרים ולערך מעשיו אלו היה שם לא היה נגאל ח"ו והוצאת של י"ט יתירה על השבח וסיפור יצ"מ שמרבה לספר ועוד ראשו ורובו בגלות המר של שעבוד תאות היצה"ר וכנזכר לעיל רשע מה הוא אומר מה העבודה הזאת לכם לכם ולא לו והאמת אתו ופיו ענה בו העבודה זו לא לו כי עדיין הוא במצרים ויחרד האיש וילפת באומרו אלו היה שם לא היה נגאל אם האמת כן הוא ח"ו ויצא שכרו בהפסדו מה שמרבה בהוצאות הפסח אך למחסור והנה לא דברה התורה במתים החפשים מן המצות אמנם אפילו האנשים הרוצים לגשת אל העבודה באמת ישכילו לדעת לעשות העיקר ולהניח הטפל לכלכל דבריהם במשפט לבדוק כיסיהם בשבעה בדיקות אם נמצא עולה ח"ו במעותיו ובראותו שיש לאל ידו להלביש א"פ בבגדי יו"כ במעות נקיים אזי ירבה עשות ואם לאו מוטב ילך ערום בלי לבוש ויחוש מחשש חימוץ היצה"ר. וזהו הרמז וישא העם המה פחותי הערך את בצקו טרם יחמץ כלומר זהירות ושמירה מחמץ משהו בבציקם ועכ"ז משארתה הוא היצה"ר עיקר החמץ עדיין נשאר צרורות בשמלותם ולזה פירש"י משארותם שירי מצה כלומר חמץ הנשאר משימור מצה הוא צרורה וחתומה בשמלותם ובגדים שעושין ליו"ט ואוי לאותה בושה וכלימה ואיך לא יעטו כמעיל בשתם בנ"י ויפנו אל מדעתם להכין את לבם לקראת המועד לראות אור טובו ית' שנתגלה בכל מועד לערך בחינתו והתגלות אורותיו המאירים כנזכר והמה בכסילותם וחלשה מחשבותם נכריה עבודתם ומעשיהם זר ובא וראה מה שסידר בעל ההגדה מתחלה עובדי עבודת אלילים היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו ושמעתי **מהמגיד** זללה"ה שביאר שגם עתה כל אדם טרם בואו אל שכל האמיתי לפנות מחשבותיו אל עבודתו בתמים אזי עבודתו באמת נכריה ומעשהו זר לאהוב אהבה זרה ולירא יראה זרה וכן להתפאר זולת התפארת הבורא ב"ה וב"ש ושלשה מחשבות אלו אהבה ויראה והתפארת הן המה מדות האבות ראשונים בחי' חנ"ת כנודע וכן בכל איש הישראלי ג' מחשבות אלו נקרא אצלו אבות מהם נולדו תולדות הצדיקים הם מעשים טובים וזהו מתחלה עובדי ע"ז היו אבותינו כלומר ג' מחשבות חנ"ת אהבה

ויראה והתפארת המה בחי' אבותינו היו עובדים עם אלו המחשבות בעצמם ע"ז הזרה מהבורא ב"ה בהעדר הדעת מה היא אהבה או יראה או בחינת התפארות ועכשיו אחר שבא אל השכל לדעת במושכלות קרבנו המקום עם פרטי מחשבות לעבודתו דייקא ולא עבודה זרה ונכריה מעבודתיהם כי בהעדר הדעת אפילו עובד את הבורא אינו יודע בין ימינו לשמאלו ואין זה אהבה ויראה כ"א תערובות חמץ ואינו יודע מה שאהבה נפשו והכתוב רומז מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית מלא"ה הארץ קנינך תיבת מלאה נוטריקון מאן לשלח את העם ולהבין כי הנה בעל ההגדה סידר לנו וירד מצרימה אנוס על פי הדבור ויגר שם מלמד שלא ירד להשתקע אלא לגור שם שנאמר ויאמרו אל פרעה לגור בארץ באנו כי אין מרעה לצאן אשר לעבדיך ויש לכוון ע"ס מה שקדם לנו הדבור בפרשיות הקודמת ענין אברהם שכרה הבארות ויצחק במאורע של עשו ויעקב שעשה אצל לבן האבות סימן לבנים להורות בלבם ענין העבודה לברר אותיות התורה ונ"ק המלובשים בקומת הסט"א עד שנתרוקנה מכל טוב ותתמלא קומת הקדושה במלוי הארה עליונה עם קישוט מדותיה כי זה לעומת זה עשה אלהים כנ"ל באורך ובזה תולה עיקר עבודתינו בעוה"ז לקשט בחי' מדותינו זי"ה הנקרא צאן כמוזכר לנו אצל יעקב עם צאן לבן ואח"כ קרא אל רחל ולאה אל צאנו לדרגין דיליה הקדושים מה שבירר אצל לבן וכן הענין בגלות מצרים לצרף את בנ"י והם יקחו ויבררו נ"ק וימלאו שבעת ימים הקדושים באמצעות פרעה ועבדיו וזהו וירד מצרים אנוס ע"פ הדבור כי כן גזרה חכמתו ית' לתקן ענינם באמצעות כור הברזל ויגר שם מלמד שלא ירד להשתקע ח"ו אדרבא בכדי להכיר יתרון אור מחשך כנזכר ענין יצ"מ התחתון שרומז ליצ"מ העליון ולזה אמרו לפרעה לגור בארץ באנו והטעם כי אין מרעה לצאן פי' צאן מורה לדרגין קדישין אשר לעבדך אין להם מלוי והארה להכיר יתרונם ביתרון אור כי אם באמצעות גלות מצרים כנזכר הרומז לעליון ועתה ישבו נא עבדיך בארץ גושן כלומר נאות להם שישבו ויתקנו את צאנם בחינת מדותיהם הטובים כ"א בחי' צאן וכאשר העידה התורה לבסוף וימלא שבעת ימים אחרי הכות ה' וגו' אז נעשה מלוי ותיקון בשבעת הימים הידועים והנה אם נפשך לדעת כיון שנעשה מלוי בזי"ה תיכף במכה ראשונה מה ראה על ככה להכות כסיל עשרה מכות ובין כך וכך שהו בנ"י ונשתקעו בטומאת ארץ מצרים עיין למעלה שם הרחבנו ביאור ותוכן הדברים הכל בחכמה עשה הקב"ה כי הכלל מונח בידינו אשר עיקר התפשטות עוצם הכרתו ועוצם יכלתו אי אפשר להשיג ולתפוס ברעיון לבות בנ"א כ"א מצד פעולותיו ולכן מצינו טרם צאתם צבאות ה' מארץ מצרים הי' אז הדעת בגלות עד הראותו אותות ומופתים והכות מצרים י' מכות שונים זה מזה נתרבה ונתגדל הכרתו

ית' בבחי' שונים כי בכל פרט המכה בפ"ע הכירו טובותיו וחסדיו העודפים עליהם וממילא בהכותו את הכסיל במספר עשר מכות שונים החזירו לו שבח והודאה י' מיני הלולים לערך רבוי ניסיו ונפלאותיו אשר הראם לו כן אם נכחדו וחלפו ועברו המצרים מן העולם בהראות מכה א' גדולה וחזקה אזי לא היה התגלות לפרסם הכרתו בבחי' מחולקים ונעדרו ג"כ עשרה מיני הלולים וזה היה רב טובו על ישראל סגולתו בהכבד לב פרעה וסירב ומיאן לשלחם תיכף במכה ראשונה ובחכמה עשה פועל החכם לטובות עם קרובו וחלק נס הכללי של יצ"מ לפרטיות חלקי נסים בכדי שתתרבה ההשגה מצד פעולותיו ועל כל פרטי חלקי הנס קלסוהו ושבחו לשמו והשיגו שיש בורא עולם מנהיג ומשגיח בפרטי פרטיות וממילא יצא הדעת את ה' מגלות ונוהג הענין ונוקב והולך בהיות האדם במצר ים החכמה ואין לו התפשטות הדעת להשכיל אשר בפרטי מאורעותיו ממקרי ופגעי הזמנים הכל בהשגחה פרטיות להעמידו על דרך טוב תכלית השלימות והקב"ה מראה א"ע אליו באמצעות מקרה וסבות בכדי שישיג גם שם התלבשות אלהות שכן גזרה חכמתו לצורך העת והזמן לפי מה שהוא אדם וכל עוד שמכיר רב טוב הצפון במאורעותיו וסבת הזמנים וחסדי אל העודפים עליו בהוציאו ממיצר שלו מחזיר שבח והודאה ובפרט בהתבוננו שבזה ההצלה יש כמה וכמה בחי' פרטיות של הטבה לעומת זה נתרבה אצלו רבוי שבחים וקלוסים לערך הכרתו חלקי ההטבה שהוציאו ממיצר וזה נקרא בחי' יצ"מ של כל או"א מישראל בעודו בחיים חיותו וכמו שיסד בעל ההגדה בכל דור ודור חייב אדם לראות א"ע כאלו הוא יצא ממצרים שנאמר וגו' לא את אבותינו בלבד גאל הקב"ה אלא אף אותנו גאל עמהם וכלפי דברינו בודאי בכל דור ודור ופרטי אישי הישראלים יש בחי' יצ"מ כמדובר ופתח הגאולה היה אז ונוקב והולך עד ביאת הגואל וכל בחי' הגאולות תלוים ועומדים בבחינת פתח הגאולה ואין רשאי לעשות פירוד בין הדבקים כמדובר. ולהבינך את הענין דרך משל עינינו הרואות שאפי' עתה בדורותינו יש לאל ידם של הצדיקים האמיתים לבטל גזרות ולפקוד עקרות בתפלתם וכאשר חכמים הגידו הקב"ה גוזר והצדיק מבטל והנה פתח זאת הבחינה תולה בפקידת שרה ע"ד מאמרם ז"ל שנתעוררו ע"פ וה' פקד את שרה הרבה עקרות נפקדו עמה והפשוט בדבריהם שאז בעת פקידת שרה נפקדו עמה הרבה עקרות שבעת הזאת ואני אומר אפשר שהעמיקו בדבריהם הרבה עקרות נפקדו עמה מוסב על אז ועד עתה ועד ביאת הגואל נוקב והולך מפתח בחי' פקידת עקרה ילדה נפקדים ג"כ עתה עקרות בכל דור ודור עד ביאת משיחנו ב"ב וזהו וה' פקד את שרה הכתוב יגיד את שרה כלומר עם שרה פקד הקב"ה הרבה עקרות ועדיין לא נפסק ופוקד והולך עמה כל העקרות עד

לעתיד ומזה ידמה המשכיל בנפשו כל דבר בעולם הכל נמשך מכלל הראשון והכלל הוא פתח לפרטיות הבאים אחריו ובזה יכול המשכיל להבין איך שגאולת מצרים מחובר לגאולה אחרונה ולא נפסק יום מיומים שלא ישיג בהם המשכיל בחי' יצ"מ ומשיג משם התלבשות אלהות איך לקרותו בשם עם זאת התלבשות בשמותיו וכינויו כמו שהיה בפתיחת הגאולה שנתגלו ויצאו מהעלם אל הגילוי שלשה שמות הרחמים אהו"ה אהי"ה הוי"ה זהו פתיחת וסבת ביטול הדינים של דינא דמלכותא בהמתקת אלף של אדנ"י להנצל ממיצר באם שמכיר ומשיג איך לקרותו יתברך באמצעות פעולותיו ובזה תולה בחי' הגאולה על ידי פדיון עיין בפ' וארא מה שביארנו שם פ"ה הפודך מארץ מצרים פדיון עשה הקב"ה טרם צאת בנ"י מארץ מצרים ע"ש ותבין נפלאות. סוף דבר הכל נשמע וזאת תורת האדם להשיג בפרטי מאורעותיו שמותיו וכינויו הקדושים להחזיר לו שבח והודאה לערך חלקי טובותיו ולא לקבל טובות הנאות לעצמו כ"א בכל פרטי חלקי הנס שנתרבה בקדושה יתן שמחה בלבו אשר כמו כן נתרבים פרטיות חלקי ירידה לסט"א ובזה נתרבה כבוד שמים והתפשטות השגתו בפי הבריות וזה תכלית בריאת שמים וארץ לכוון האמור ואפשר לרמוז בזמירות שבת שיסד הפייטן השמים מספרים כבודו וגם הארץ מלאה חסדו ור"ת "השמים "מספרים "כבודו מכ"ה להראות שע"י אורותיו ומופתיו להכות הסט"א בבחי' מחולקים נתרבה ונתפרסם כבודו יתברך ביותר וכמאמרם אימתי נתגדל ונתקלס שמו כשעושה דין ברשעים בהכות כסיל מאה ולזה גמר אומר וגם הארץ מלאה חסדו תיבת מלאה כבר רמזנו נוטריקון "מאן "לשלח "את "העם וכמדובר להיות שהסט"א מסרב וממאן לשלוח עם ישראל ממיצר שלהם כאו"א לערך בחינתו באמצעות זה מלא"ה הארץ פרסום כבודו ועוצם יכלתו בהראות פרטי חלקי הנסים וכבר רמזנו פ"ה אל מוציאם ממצרים ופי' בספר אור החיים מלשון מוציאם משמע שהוא מוציאם תמיד בכל שנה ושנה חוזר למציאות הראשון ע"ש ואני אומר אל מוציאם בכל יום ושעה ורגע לא נפסק יצ"מ כפי העת והזמן וצריך האדם לחבר פתח הגאולה אחרונה כמאמרינו לעיל והנה כמו אז בפתח הגאולה מצינו כתוב בתורה שהקשה פרעה לשלחנו והקב"ה עשה ככה בכוון והכבד את לבו לבלתי תת לכת עם הקדוש ממיצר שלהם כמבואר גם עתה אם יתבונן המשכיל וישים לבו ונפשו להסתכל על דבריו ופרטי מאורעותיו הקרים לו יומם ולילה לבבו יבין שלא פסק זה הענין ג"כ בחי' פרעה שלו מאין לשלחו ועומד זמן מה לשטן לו ויש כמה פרטי חלקי ההטבה טרם יפטור ממיצר ים שלו ולזאת ישים מגמתו להחזיר פרטי שבחים והודאות לערך חלקי ההטבות וכמוזכר "השמים "מספרים "כבוד אל ר"ת מכ"ה להורות באמצעות רבות המכות מספרים רבוי שבחים וגם

הארץ מלא"ה חסדו ירצה על ידי מה שפרעה "מיאן "לשלח "את "העם בראותו רק מופת ואות א' כ"א הכבד לבו ועומד במרדו להמתין כמה מכות ובכל פרטי המכה נתרבה ונתגדל כח הקדושה וזהו וגם הארץ היינו בארציות ובמדריגות הנמוכים וגשמיים נתרבה ההשגה ומבינים משם חסדי אל העודפת על בריותיו ואפילו המעיקים השלוח להם הכל לטובתם ושלימותם להטיבם באחריתם ומעתה יתכן לך לדעת איך שהפליגו החכמים והרבו לספר לפרוט ולמנות מספר המכות רבי יוסי הגלילי אומר מנין אתה אומר שלקו המצרים במצרים עשר מכות וגו' אמור מעתה במצרים לקו עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות ר' אליעזר אומר מנין שכל מכה ומכה שהביא הקב"ה וגו' אמור מעתה במצרים לקו ארבעים מכות ועל הים לקו מאתים מכות רבי עקיבא אומר מנין וגו' אמור מעתה במצרים לקו חמשים מכות ועל הים לקו חמשים ומאתים מכות מה ראו החכמים על ככה למנות המכות במספר המרובה להורות האמור שכל או"א לעוצם הכרתו חלק כללות הנס לפרטי חלקים בכדי להרבות כבודו ולהחזיר רבוי שבחים לערך החלקים המרבה להטיב עם קרובו ישראל ואתה תחזה שמונה והולך כמה מעלות טובות למקום עלינו וט"ו דיינו כמספר י"ה כי יעקב בחר לו י"ה להיות לו לעם סגולה ועשה להם כל הטובות כפולות ומכופלות כמו שאמר על אחת כמה וכמה טובה כפולה ומכופלת למקום עלינו וגו' מלת כמה בהיפך אתוון צירוף מכה לרמוז כאמור על אחת כמה וכמה אותיות מכה ומכה שנתפלגו ממכה אחת לעשר מכות עשה העושה בחכמה נפלאה טובה כפולה ומכופלת למקום להראות חיבתו עלינו אשר באמצעות הכות עשר מכות יצא הדעת מהגלות ונתגלה ונתפרסם כבוד מלכותו אפילו בארציות ואפילו יתרו אמר עתה ידעתי כי ה' הוציא את ישראל ממצרים וכאשר רמזנו למעלה בפ' יתרו וישמע יתרו וגו' את כל אשר עשה אלהים למשה ולישראל עמו כי הוציא ה' את ישראל מארץ מצרים אשר כל אומה ולשון בלתי אפשרי לצאת משם ומעולם לא פתח אסוריו והקב"ה שדד המערכות ופיו ענה בו להעיד את כל אשר עשה אלהים בריאת כל העולמות מראש ועד סוף הכל למשה ולישראל עמו בשבילם עשה ופעל ככה וזה לך האות כי הוציא את בני ישראל מארץ מצרים משם ראיה כי יעקב בחר לו יה כי חלק ה' עמו והם מוחא דאגוזא ומעתה בין והבן את הדברים מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית מלאה הארץ קנינך כמדובר ודוק ותבין:

ורב כמה שנאמר רבבה כצמח השדה נתתיך ותרבי ותגדלי ותבואי בעדי עדיים שדים נכונו ושערך צמח ואת ערום ועריה ואיתא שצריך לומר ג"כ באמצע הגדה פסוק. ואעבור עליך ואראך עד בדמייך חיי ונראה טעמו בכוונות. ואנו אין לנו אלא הפשוט ומי יתן

והיה לבבם של רבות בני עמינו לעבוד עבודתם עבודת הקודש עכ"פ כל או"א לערך תבונתו והכרתו ולא להוציא עתק מפיו לחפוש בגנזי המלך בכוונת האר"י זללה"ה ולבו בל עמו ועדיין לא פסע אפילו פסיעה אחת בעבודת הבורא ע"י פשטי התורה להיות לבו נכון עמו באמת ותמים לקשור החכמה והמדע אל פרטי עובדותיו לעשות הכל בהתקשרות ותהי זאת רצויה אליו יתברך יותר מכל כוונותיו ובא וראה דברי הנביא ואעבור עליך ואראה והנה עתך עת דודים ואשבע לך ואפרוש כנפי עליך ובאתי בברית אתך טרם נבוא לביאור וקדים פ"ה ומבני ישששכר יודעי בינה לעתים ופירש"י בני יששכר גדולים בתורה גדולים בחכמה ונראה לבאר לשתי פנים כי מצינו לרז"ל שנתעוררו מאי תשמ"ל תנא עתים חשות ועתים ממללות ונוכל לכוון בדבריהם ע"ד ששמעתי **מהמגיד** זלל"ה שפירש יום ליום יביע אומר כלומר יום א' מתפאר ליום ב' בכשרון פעולתם של הצדיקים לומר כה וכה עבדו בי מצות ומע"ט ונתנו הארה בי מיום העליון כי נודע כשישראל עושין מצות ומע"ט בפרטי העתים כל עת לפי הצורך נותנים חיות והארה עליונה להעת שעשו בה המצות וזהו יום ליום יביע אומר לשון התפארות והיה טעמו את ה' האמרת או יתאמרו כל פעלי און משמעה לשון התפארות ולהיפך בהחרפה מן התורה והעבודה נמצא אין להם להימים וחלקי העתים בזה להתפאר כי נודע בחי' הזמן לית ליה מגרמה כלום ולזה אפשר לפרש אשר חכמים הגידו מאי חשמ"ל עתים חשות עתים ממללות כוונו האמור יש עתים שחשות מרפיון ידים של עם בני ישראל ואין להם במה להתפאר ועתים ממללות בהיות משכילים המתמידים יומם ולילה לשקוד על התורה ועבודה ומעשה מצות גורמים חיות והארה לבחי' העתים והם ממללות ומביעים התפארת במעשה מצותן של ישראל והנה מי שיש בו מדעת קונו ליתן עצות לנפשו בכל פרטי העתים איך לעבוד את הבורא ב"ה בחלקי העתים והרגעים כפי העת עת לעשות לה' שצריך לתקן את בחינת העת בעצמה דלית לה מגרמה כלום כ"א ממתנת ומצפה עת בואו של איש צדיק וישר להכניס בה הארה באמצעות עשיות מצותיו בעת הזאת כי בודאי אינו דומה שני עתים בדומה אחד ואפילו הרגעים כאשר אנו עתידין לבאר אי"ה לקמן ובכל עת ועת צריך המשכיל לעבוד בה בבחי' שונות להכניס החכמה והבינה בהתחלקות העתים והשעות והרגעים וזהו פ"ה ומבני ישששכר הן המה הגדולים בתורה ובחכמה יודעי בינה לעתים ירצה כחם יפה וחכמתם עמדה להם לקשור ולחבר הבינה לפרטי העתים כי מלת ידע משמעו לשון התחברות כמו וידע אדם לעבוד עבודת גבוה בכל חלקי העתים להעלותם לשורשם ואחדותם וכזה אפשר לרמוז בחז"ל דאיתא בגמרא שואלין לאדם בבואו לעולם העליון תחילת דיבר ה' קבעת עתים לתורה וסמכוה

אקרא פוטר מים ראשית מדון ויש להבין מאמרם הלא מצינו היפך הדברים מי שקובע עתים לתורה כאלו מיפר תורה והנכון בעיני כי בודאי לימוד התורה אינו רשאי האדם לפטור ממנה כמעט רגע וכו' וכדבריהם כן הוא ותחלת שאלת האדם קבעת עתים לתורה השאלה על בחי' חלקי עתיו ורגעיו עת מספר ימיו בעודו בחיים חיותו לזה שואלים אותו קבעת אותן העתים להתנהג בהם על פי התורה ועבודה לעבוד בהם בכל עת ועת כפי הצורך וכפי השעה להכניס החכמה והבינה בהם כנזכר ואיתא במשנה דאבות הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה ויש לדקדק מהראוי לומר הוי ממעט בעסק ולמוד תורה כי מה עסק שייך בתורה אמנם כוונת המשנה כי עינינו הרואות הנבער מדעת ואינו מתנהג א"ע ע"פ התורה אזי עסקיו רבים הם עד אין מספר כי ידוע הגם שבדרך כלל המה רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת עכ"ז בדרך פרט אין שיעור ואיה סופר כי חדל לספור ע"פ תיקוני חז"ל שעשו סייגים ומשמרת למשמרת ואמרו היורד לאומנות חבירו עובר על לאו לא תנאף וכדומה מה שגדרו וסייגו הרואה יראה אם יתנהג ע"פ התורה ותקנת חז"ל נתמעטו עסקיו כי הכל נקרא עסק אפילו בעוסקו איזה דבר עבירה משנאה וקנאה וגאוה ונמצא ע"פ הדברים האלה הפרש רב בין עסק לעסק אם עסקיו ע"פ התורה ותקנת חכמים מתמעטים והולכים העסקים כ"א מה שהורשה ולא זולת ונשאר לו מעט מהרבה לאפוקי הכסיל אשר בחשך הולך ואין אור לו ממאור התורה להאיר לו מה יעשה וממה ימנע עשות אז אין מספר לרבוי עסקיו כי הכל ישר ונכון לפניו וכן כל פרטי הזמנים שוים בעיניו וע"פ התורה עת לעבוד ועת לנוח וחכמים הוסיפו מחול על הקודש ואוטם אזנו משמוע תורה הכל נכון בעיניו ונמצא רבים הם פרטי עסקיו ולזה באזהרה באה המשנה וגם בעצה טובה הוי ממעט בעסק זהו האזהרה לאדם שימעט עסקיו כל מה דאפשר ואז יפנה מחשבתו ללמוד תורה ואם אמר יאמר העובד יומם ולילה בפרנסתו איך אפשר לנוח מעסקיו כי רבים הם ימים כלו והם אינם כלים כאשר אנו רואין עתה בדור הזה בעוה"ר רבים הם אם תאמר להם כדבר הזה לתורה ולתעודה אם לא יאמר מאפס הפנאי אינו יכול ללמוד תורה לזה בעצה יגיד כלפי דבריהם ועסוק בתורה כלומר ראה גם ראה שכל עסקך תהא ע"פ התורה אז תראה ותתבונן ותתמעט כמה וכמה עסקים וממילא ריוח והצלה לפנאי לימוד תורה ותפלה כיון שיפנה מכמה עסקים שאינו רשאי לעשותם ע"ס התורה כנזכר סוף דבר הכל נשמע החיוב מוטל על כל אחד ואחד מישראל הרוצה לגשת אל עבודת הבורא לכלכל דבריו במשפט ולהכניס הדעת והבינה לפרטי עתיו ורגעיו ועסקיו ובאיזה מדה מהמדות שעסקו בהם אם אהבה או יראה ואפילו מצרכי גופו ישכיל עשות ע"ס התורה ולערך הזמן לתקן אותה כראוי כי הנה הראב"ד בפירושו לספר

יצירה פירש והר סיני עשן כלו עש"ן נוטריקון עולם שנ"ה נפ"ש שזה תכלית הבריאה ונתינת התורה המאיר להם לישראל את הדרך להבין ולהשכיל איך לתקן באמצעות כשרון העולתם שלשה בחי' אלו עולם שנה נפש ונפשות ישראל בכלל בחי' נפש והם נותנים חיות בזמן שהוא בחי' שנה והזמן נותן חיות בעולם וכמו שאני עתיד לבאר את זה לקמן אי"ה והנה כמו שיש בבחי' הזמן יום א' שהוא מובחר הזמן ובכללות השנה וכמו שרבו דעות בגמרא י"א הוא יום כפור נבחר לסליחה וכפרה וי"א יום שבת מרכז ששת ימי המעשה וכמ"כ בבחי' עולם מובחר העולם הוא נקודת ציון כמאמרם ז"ל ע"ס מציון מכלל יופי שממנה הושתת העולם וכן בבחי' נפש יש בכל דור ודור צדיק יסוד עולם שהוא מובחר הנפש ומקיים העולם בצדקתו בימי אסתר היה מרדכי ציי"ע ובימי בועז הוא היה מובחר הנפש כמ"ש הנה הוא זורה את גורן השעורים הלילה פי' הוא זורה ומעביר הקליפות המורה על המוץ ומברר האותיות מהתלבשות הקליפות בגלות הדומה ללילה ועיין בדרוש שבועות ותמלא צמאונך וכמוהו הענין בכל דור ודור צדיק הדור הוא מובחר הנפש והוא המברר טוב מהרע הוא הנותן חיות בזמן והזמן נותן חיות בעולם וזהו פי' שית אלפי שנין הוי עלמא והכוונה להיות שית אלפי שנין משתנים בשינויים אין שנה א' דומה לשנה ב' וכן אין יום א' דומה ליום ב' זה הגורם הוויות העולם הן המה הב"ח ודוממים וצומחים נודע עיקר הויתן מתנהג עפ"י השתנות הזמנים יש מהם שהיום גורם צמיחתם ויש שהלילה גורם צמיחתן וגדולתן והחכם יבין מדעתו איך שבחי' העולם תולה עיקר ההווייה בבחי' השתנות הזמן וזהו שית אלפי שנין הוי עלמא כי אם לא היה סדר הזמנים ושינוי העתים ממילא נעדר ג"כ בחי' עולם כלל העולה אם אנו קורין בחי' זמן מוכרח להיות סדר הזמנים מחולקים ועתים משתנות ומתחלפים וזה הגורמת הויות עולם ומי הוא הנותן חיות והוי' לבחי' הזמן הוא הצדיק יסוד עולם מובחר הנפש נותן חיות והארה לחלקי עתים כנזכר ושלש אלה צריכין להיות תמיד בבחי' תקונם וזאת תורת האדם כנאמר והר סיני עש"ן עולם שנה נפש ועיין בדרוש ר"ה ביאור הכתוב אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי שם רמז כללות ג' בחי' אלו שבתי מורה בחינתו מובחר הנפ"ש בבית ה' מובחר העול"ם נקודת ציו"ן כל ימי חיי מובחר הזמ"ן ותבין נפלאות. הכלל העולה מי שחלק לו אלהים בבינה ורוצה לגשת אל התורה ואל העבודה ראשית דבר החיוב מוטל עליו לקשור ולחבר פרטי עתיו ורגעיו אל התורה והעבודה להכניס הבינה בהם ולעבוד בכל חלקי ימיו את הבורא ב"ה לערך הזמן ואזי גורם באמצעות כשרון פעולותיו חיות והארה לפרטי עתיו להיות להם במה להתפאר כנזכר עתים חשות ועתים ממללות כלומר יש עתים שממללות ומתפארים

בצדקות הצדיק העובד בהם עבודת בוראו ומצאתי ראיתי דומה לדברי בספר אור החיים בקיצור דבריו ויהיו חיי שרה מאה ועשרים שנה ושבע שנים וביאר שהצדיקים מחיים את הזמן והרשעים מקבלים חיות מן הזמן וזהו ויהיו חיי שרה מאה שנה כלומר בצדקת הצדיקת שרה החיה בעולם מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים ובמאמרינו הנ"ל יתכן לך להבין את דבריו המועטים המחזיקים מרובים והנה כזה יש לרמוז פ"ה ומבני יששכר יודעי בינה לעתים היינו אישים המשכילים כדברי רש"י ז"ל הגדולים בתורה וגדולים בחכמה כחם יפה לקשר הבינה לפרטי עתיהם לדעת מה יעשה ישראל לידע את מעשה ה' כי נורא הוא והכל בחכמה עשה וממילא אין שום דבר בעולם הבא לכלל בריאה שלא יראה שם סימני פלאי חכמה ובעשות ככה לקשור החכמה והבינה לפרטי העתים והעובדות קונה שם טוב לעצמו ולכנותם ולקרותן בשם ישראל וזהו לדעת מה יעשה ישראל כלומר במה נאות לו שיעשה ישראל שלם שיוכל להאמר עליו ישראל אשר בך אתפאר והכוונה מתי אתה מכונה בשם ישראל המורה בחינה מעולה שבשמות אשר בך אתפאר כשהקב"ה יכול להתפאר אתו בכשרון פעולותיו אזי בשם ישראל יכונה ולא זולת:

ובאופן אחר ומבני יששכר יודעי בינה לעתים הכוונה כי הנה כבר קדם לנו הדיבור בפרשיות הקודמות פ"ה יששכר חמור גרם יש לך אדם כזה הרוצה שהשכר יהיה ישות בעולם ואינו רוצה להמתין על טוב הצפון וגנוז בשביל הצדיקים וכל זה חמור גרם ירצה חומריות גופו העב והגס זה הגורם לו לומר ככה וכל עצמו בתורה ותפלה לשאול פרס מרבו ומיעוט הכרתם נרפים הם נרפים בענייני עבודתם ותורתם ומתרשלים בתפלתם כיון שאין בהם שכל חזק להמתין על רב טוב הצפון נמצא אם הבורא ב"ה משפיע להם שפע וברכה בעוה"ז אזי מתחזקים ומתחמצים בעבודה שבלב זה תפלה בחשק והתעוררות גדול באשר שהשכר יש מוכן ומזומן לפניהם וכי תאוה לעינים הגשמיים וכי נתהפך עליהם הגלגל וביתם ריקם מכל טוב נרפים הם נרפים לבל יעבדו את הבורא ב"ה כראוי נמצא אנשים כאלו אין עבודתם את הבורא ב"ה חשובה וספונה לפניו ולא כלום כיון שהעבודה חזק ורפה לעתים מזומנים ואהבתם ויראתם תולה בדבר בי"ש שכ"ר ותדע נאמנה שלא נאמנה את אל רוחם ולא מחשבותיו ית' מחשבתם אפילו בהיות בתיהם מלאים כל טוב ואז מתלהבים את לבם בקרבם ונדמה בעיניהם בתורה ותפלה ומעשה המצות שעיקר מגמתם והתאמצם לגרום יחודים בעולמות עליונים ובאמת לא כן וטעותם ניכר בפניהם כי הכרת פניהם ענתה בם שלבבם בל עמם וזה לך האות כשהגלגל חוזר עליהם לא נודע מקומם איה איפוא תורתם ותפלתם ובביתם לא ישכינו רגלם פעם בחוץ

פעם ברחוב וסובבים כל ארץ החוילה אשר שם הזהב ומשליכין תורתם ותפלתם אחר גיום והכלל מי שעיני שכל לו נפשו יודעת מאוד שהאמת אתי וזאת המדה המהלכת בקרב הארץ וכזה יש רמז בכתוב ומבני יששכר ירצה ומבני ישראל השואלים פרס מרבם ורצונם שיהא להם י"ש שכ"ר בגשמיות עוה"ז ואינם ממתינין על רב טוב הצפון מורה הכתוב באצבע שאין עבודתם חשובה ומאומה אין בידם ואם תראה שמקשרים לפעמים הבינה לעסוק בתורה או תפלה העבודה רפוי בידם ואינו כ"א לעתים כמדובר להיות שתלויה בדבר בטל דבר בטלה אהבה והיראה ובאמת העבודה צריך להיות בתדירי בין בטיבו ובין בעקו והכתוב רומז אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק זה הדבר אשר דברתי להורות נתן בלב כל חכם אם רצונך להיות עובד את הקב"ה לעולם בלתי שום הפסק ולא לפרקים כאשר בני י"ש שכ"ר המבואר שידעו בינה רק לעתים לפעמים הן ולפעמים לאו כנזכר עצה היעוצה על דברתי מלכי צדק כלומר כל מגמתך תהיה עבור צורך גבוה בעבור השכינה הנקרא מלכי צדק וזהו משמעות דברתי לשון בשביל מלכי צדק ועבודה כזה אינה נפסקת עולמית כיון שאינו תלויה בדבר וזאת תורת האדם לשום מגמתו ורצונו בתורה ותפלה ומעשה מצותיו רק עבור צורך גבוה לתקן במקום עליון. ועתה נחזור לענין ראשון אשר עיקר נתינת התורה לעם קרובו ישראל להורות נתן בלבם איך לתקן שלשה בחי' עש"ן עולם שנה נפש כמבואר ובזה נאות לו לאדם להעלות התחלקות העתים והרגעים לשרשם כל יום ביומו ליחד מדות העליונים הן המה בחי' הרגלים והמועדים הנקרא ימים טובים שבאמצעותם נתגלים אורות עליונים כנזכר למעלה בדרוש הנ"ל וזהו ואעבור עליך ואראך ואיתא בזוהר ואעבור בגין לרחמי ונודע שבמלת ויעבור הוא המתקת הדין רי"ו גבורה בשם הרחמים ע"ב כידוע למביני מדע ואתה תחזה דברי קודש הזוהר ואעבור בגין לרחמי שאני עברתי ממדת הדין למדת הרחמים בגינך בשביל חשיבות שראיתי בך וזהו ואראך לשון חשיבות כמו רואה אני את דברי אדמון משמעו לשון חשיבות חשובים אצלו דברי אדמון ומה החשיבות לזה נותן הכתוב טעם לשבח והנה עתך עת דודים ירצה עם פרטי בחי' העתים שאתה נוהג בהם על פי התורה ועבודה והיינו שמקשר הבינה לעתים כחך יפה לעורר דודים העליונים אשר יחודם וזווגם תולה בהתעוררות כשרון מעשיהם הטובים של צדיקים כנודע באמצעות העתים והמועדים כנזכר:

ובאופן אחר שהנביא אומר במקום הקב"ה בלשון תרעומות ואעבור עליך כלומר מה שעברתי משורש דיני שלא אתנהג במדת טובי עליך הכל בשבילך את כללות ישראל גורם ככה ומה הוא הגרם ואראך והנה עתך עת דודים ירצה עתך שאתה מתנהג בהם

עבודת בוראך אינו רק לפרקים כבחי' הדודים שזווגם אינו כ"א לזימנין כאשר נודע מהזוהר ההפרש אכלו רעים שתו ושכרו דודים ופי' רעים רומז לאבא ואימא שיחודם בתדירי ואינה נפסק עולמית ודודים מרמזים לזו"נ להיות בחי' יחודם וזיווגם הוא לזמנין כנודע להדורש בספרים וזהו הכוונה ואראך והנה עתך רק עת דודים כנזכר והיינו מבני יש שכר היודעים בינה רק לעתים ולא בתמידות ואתה ראה מה החטא גורם בהתרפה עם הקדוש מהתורה והעבודה כמתרעם ואומר ואפרש כנפי עליך מובן על דרך מה דאיתא בזוהר חדש ע"פ פשטתי את כתנתי איככה אלבשנה ע"ש באורך הענין והמובן בדברי קדשו הבורא ברוך הוא כמתרעם ואומר לכנסת ישראל ראו מה מעשיכם גורמים פשטתי את בהירותי מהתלבשות הכינוים וסובר הייתי שהשיגו אותי לעבוד עבודתי עליונה בלתי שום התלבשות השמות והכינוים והיו עיניכם רואות את מוריכם בלי התלבשות בחי' כנפיים וע"ד דאיתא בזוהר קב"ה ברא נהורא לנהורא ירד מכתרא לכתרא ומנזרא לנזרא והכל בשביל עם קרובו ישראל בכדי שישיגו אותו ית' באמצעות התלבשות הכנפים וכל עוד שאין משיגין אותו ית' בצמצומיו העליונים אזי צריך להתלבש א"פ כ"י במדריגות התחתונים ובלבד שיהא מחשבה תפיסה ביה קצת מן הקצת וכ"ז היא עתה לאפיסת ההשגה מה שאין כן לעתיד כתיב ולא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות את מוריך נראה לפרש ע"ד האמור כאשר תתרבה אז ההשגה בעולם וישיגו לדעת כבוד מלכותו ולא יצטרך עוד להלביש א"ע כ"י בכנפיים המורה בחי' התלבשות כי לרוב הזדככותם ובהירות שכלם החזק יתכן להם להשיג עוצם הכרתו בלי התלבשות כלל וזהו שמורה תיבת יכנף אותיות פני כ' כלומר אות כ' מורה לכתר אור צח ומצוחצח לא ילביש עוד בפנים המורה כנפים כאשר אני עתיד לבאר כ"ז במקום אחר באורך אמנם עתה לעומק המושג וקוצר המשיג והכרתם חלושה צריך הקדוש ב"ה להלביש א"ע כל שעה ורגע בכנוים וצמצום מדותיו לערכם של המשיגין אשר לא היה צריך לכ"ז בהיות מטיבים לכת בדרכי יושר ולזה אמר הקדוש ב"ה כמתרעם פשטתי את כתנתי המורים התלבשות הכנויים כנזכר איככה אלבשנה עתה עמהם וגו' וכזה נרמוז בכאן ואפרש כנפי להלביש א"ע בבחי' התלבשות הכנפיים והכל עליך בשבילך את הגורם ככה ולא אני כמבואר ואומר ג"כ ואשבע לך הכל לדבר אחד נתכוון כלומר הצטרכתי לבוא ברזא דשבעה מדרגות שאני צריך להצמצם בהם בשבילך כמדובר ועוד זאת אחרונה קשה מראשונה ובאתי בברית אתך כי הנה הכתוב אומר והקמותי את בריתי אתכם באמצעות כשרון פעולתכם נעשה הקמת ברית עליון להשפיע משפע ברכה העליונה לנאוה קודש השכינה וברעות מעשיהם גורמים השפעה לחיצונים עש"ה הוי אשור שבט

אפי או שירדה המרכבה לבבל לכבוש כל העולם תחת יד נבוכדנצר או על דרך והרעה הקריב קרב את לבן של ישראל לאביהם שבשמים ונמצא הם הגורמים שברית עליון ישפיע למקום שאינו ראוי ח"ו ולזה באזהרה בא הקב"ה ראו דרכיכם לאן אתם פונים אות השפעתי ולזה אומר ובאת בברית אתך לערך מעשיך אם למקום הראוי או להיפוך חס ושלום ומה מאוד יחרד האדם לעורר לבו בקרבו לירא ממורא הנ"ל ומה שגורם בעולמות עליונים כמבואר ומעתה תחזה מה שתקנו קדמונינו ז"ל לומר פסוק ואעבור עליך וארא וכו' באמצע ההגדה לכוון האמור ואעבור משורש מדותי הטוב להשפיע לפרעה וחילו להרע עמכם עליך הכל בשבילך הוצרכתי להשפיע בהם לקרב אתכם אל התורה והעבודה כמאמר הזוהר ופרעה הקריב ולזה גמר אומר וארא והנה מתבוססת בדמיך ואיתא מת בוססת בדמיך מת המורה קליפות עדיין יש לו אחיזה כי לא טהרת מזוהמת טומאות מצרים מכל וכל וכאשר עתידין אנו לבאר אי"ה לקמן בדרוש ספירת העומר ולזה אפילו יצא האדם עם בחי' דעתו מגלות והאמונה תקוע בקרב לבו שיש בורא עולם ומנהיג ומשגיח עדיין לא נטהר ממגע נכרי שיש להם אחיזה בפרטי מדותיו אשר זה עיקר עבודת אדם לטהר ולנקות מדותיו מכל מום אחיזת החיצונים ולזה בא תיכף ענין הספירה אחר צאת בני ישראל ממצרים המשכיל יבין לאן הדברים נוטים. ועתה נחזור לפתיחת דברינו רבבה כצמח השדה נתתיך ותרבי ותגדלי וגו' ואיתא בכוונות ותרבי קטנות ראשון ותגדלי גדלות ראשון ותבאי קטנות שני כי הוא בעדי עדיים שדים גדלות שני והענין עמוק ומי ימצאנו ונראה לפרש ע"ד המוסר שכל אלו הבחי' ישנם גם עתה בכל אדם ובכל זמן טרם צאתו מבחי' יציאת מצרים החכמה ישנם כל בחי' אלו כי הנה הכלל מונח בידינו שעיקר הבריאה את כללות העולמות מרום המעלות עד מקום הנמשך הכל בשביל עם קרובו ישראל שיתפשטו אורותיו הבהירים והמאירים בכללות המדריגות כולם ואישים המשכילים יתנו לב לדעת לעשות בתחתון ולרמוז בעליון ולהשיג משם עולמות כמאמר אליהו בריש התיקונים ובראת שמיא וארעא וגו' לאשתמודע בהון עלמין במחשבות טהורים כאלו יתכן להם להעלות התפשטות האורות למקום אשר היה שם אהלה בתחלה מרום שבתם ומזה מקבל הקדוש ב"ה תוס' תענוג ושמח לקראת הפקחים אשר דעתם יפה להעלות ניצוצין קדושים ממקומות הנמוכים ע"ד משל כשרוצים ליתן מתנה למלך בשר ודם בודאי אפילו מביאים לו כל מתנות שבעולם מכלים נאים ויפים מזהב וכסף ומרגליות כ"ז אינה חשובה וספונה לפניו לכלום כי מה חידוש חדשו חכמים בהבאת מתנתם וכלום חסר מבית המלך הגנוזים זהב וכסף ומרגליות ואבנים טובות בבית גנזו ותשורה אין להביא למלך גדול מה שתינוק בן יומו

יודע ומבין שכלים מזהב וכסף וכדומה מיקרי הערך המה נאים ומפוארים ביותר ומה לו להביא לפני המלך דבר שאין בו חידוש מה שאין כן אם מתקנים בחכמתם הרמה כלים נאים מפוארים מגוש עפר בציורים נאים בתכלית היופי עד שרואה יראה וישמח לבו ויאמר ראה זה חידוש הוא שחדשו החכמים וכחם יפה לעשות מגוש עפר כלים נאים כאלה שאינם בנמצא אפילו בגנזי המלך תשורה כזה יש להביא על שלחן מלכים ונולד תענוג מחודש אצל המלך לשמוח לקראת הפקחים ורוב חכמתם עמדה להם לעשות ככה מגוש עפר. והמגיד זללה"ה היה אומר שזהו מה שאמר הסבא ואתקשטת בקשוטין דלא הוו דהיינו כשאדם רוצה לעשות קישוטין לשכינה ע"י תורה ותפלה אינו חשובה כ"כ בעיני כבודו ית' כיון שמקשט את השכינה עם דברים יקרים ורמים שבלא הוא המה ג"כ יקרי הערך קישוטין עליונים תורה ותפלה העומדים ברומו של עולם המונח בגנזי המלך מלכו של עולם כמבואר במשל הנ"ל לאפוקי אישים המשכילים אשר הכרתם חזקה וכחם יפה להשיג אורות הבהירים המלובשים במדריגות התחתונים גם משם מעלין נ"ק ועושין מהם בחי' קישוטין לשכינה יש לו להקב"ה תוס' תענוג יותר ויותר ושמח לקראת הפקחים כנזכר במשל המבואר. בהקדמה הנזכר יתכן לך לדעת פ"ה רבבה כצמח השדה הנה נודע הצדיקים נקראים צמח השדה היא השכינה הנקראת חקל תפוחין קדישין וכיון שיש להם לכל אחד ואחד אחיזה בקומת השכינה לערך נשמתו וכבר נתבאר לנו. אשר יש מארי דידין ומארי דרגלין וכו' כי עם כל פרטי אבר שאדם עושה מצוה נעשה דוגמתו ונתקן בחי' אבר בקומת השכינה דהיינו אם מקיים פתוח הפתח והיה מעשה הצדקה לגרום תיקון אבר יד בקומת השכינה וכמוהו בשארי תיקון המדות ותכונת אבריו של אדם המורים מדות עליונים כמו שהוא מקשט א"ע עם מלא קומתו עושה גם כן קומה וקישוטין לשכינה וצריך האדם להתבונן במעוז שכלו ולהסתכל במאור עיניו כל מה שרואה ושומע ושאר מקריים הבאים לו לאדם בעודו בעולם הזה אפילו באקראי בלא מתכוין יתן לב לדעת ולהשכיל התלבשות אלהות המלובש לשם ויקח מזה רמיזא דחכמתא לעבודת הבורא ובזה נאות לו לחבר החכמה תתאה לחכמה עלאה וכמבואר לנו מזה כמה פעמים ואין כאן מקום להאריך ואיש הירא ותמים במעשיו לעבוד עבודת הבורא על דרך הנזכר תועלתו גדולה ומובחרת וגורם תוס' תענוג ב"ה שזהו עצם תענוגו שצפה לקבל מעם קרובו ישראל יותר ממי ששומע דברי תורה ושכל ומוסר ומחיה את נשמתו כנזכר במשל הנ"ל וממשל בן מלך שהלך בשביה לארץ מרחקים ואחר כך כשפודים אותו מהשביה להביאו בהיכל המלך שמח לקראתו ומקבל תוס' תענוג יותר מבנו שיושב בתמידות אצלו בהיכל המלך כי תענוג תמידי

אינו תענוג וכן הענין בעבודת הבורא יתברך אינו חשוב לפניו יתברך כשעושין קישוטין לשכינה באמצעות תורה ותפלה ומעשה המצות כי מה זה חידוש שחדשו חכמים ובלא הם תורה היא יקרה מפנינים וזה נקרא ואתקשטת בקישוטין שכבר הוו ואינו חידוש בעיניו יתברך לקבל תוספות תענוג מאיש כזה שאין לו שכל לעבוד עבודת קונו כי אם בתורה ותפלה ומעשה המצות וכשפורש את עצמו מן הספר לעשות דברים המוכרח בהם שאי אפשר זולתם כגון אכילה ושתיה ושינה ומשא ומתן ושאר תענוגות בני אדם ודיבור איש אל רעהו אזי נעדר מהשכל ליתן עצות לנפשו לעבוד גם עם בחי' אלו את הבורא ברוך הוא ולהכיר בהם סימני חכמות אלהי דהיינו בשם אל הלב אשר לכללות מדריגות אלו יש להם מקום מוצא באורות עליונים וכיון שהוא איש בער ולא ידע כל זאת תועלתו מתורה ותפלה מעט מן המעט כי אי אפשר לו לעמוד תמיד במעלה עליונה ובפרט אם בא לו לאדם גדלות בעת עוסקו בתורה ותפלה ואח"כ הולך בקומה זקופה ונותן שמחה בלבו מעת תורתו רבו יותר על זולתו וזה הגורמת לו להתפאר בלבו למי כל חמדת ישראל ולהיות יושב בראש וגם מדמה בנפשו לומר שכבר שדים נכון עמו להניק לאחרים ליהנות ממנו עצה היעוצה לומר תורה ומוסר ודרכי עבודה וכסיל הזה בחושך הולך ולא אור לו להאיר אחרים את הדרך אשר ילכון ואת המעשה אשר יעשון וראוי להשיב אמרים לו לומר קשוט עצמך ואח"כ קשוט אחרים כיון שהוא עדיין עומד ראשו ורובו במיצר ים החכמה ולא פסע אפילו פסיעה אחת בעבודת הבורא להיות מהעובדים אותו ית' באמת ובלב שלם לשום עיקר מגמתם עבור צורך גבוה כי אם לכבוד עצמם כאשר נתרבה עתה בדור הזה רבו כמו רבו כל א' ואחד רוצה להיות רב ולומר תורה ומוסר והם בעצמם נעדרים משכל ואין יודעים בין ימינם ושמאלם וזהו שמתמה הכתוב נגד עם ישראל וגנות ערכם המתפארים וכאב את בנו יוכיח רבבה כצמח השדה נתתיך אשר לכל אחד ואחד מישראל יש לו אחיזה בקומת השכינה בשדה של תפוחין וזה כצמח השדה הידוע נתתיך כשאר נשמות הצדיקים וממילא יש לאל ידך לעשות קישוטין. לשכינה אשר זה עיקר כוונת הבריאה והוציא את עמו ישראל ממצרים לעשות קישוטין לשכינה אפילו באמצעות מדריגות הנמוכים ולמיעוט הכרתך ורחבות דעתך לא כן מעשיך ואדרבא בהרבות למוד תורה ותפלה באים לכלל גדלות ראשון ושני וזהו ותרבי ותגדלי שרוב למודך גורם לך גדלות לקרותך רבי וכדומה משטות הנוהג בעולם ואין לך שטות גדול מזה כי אפילו למד תורה הרבה והתפלל כראוי ונכון כאשר יוכל שאת ומדמה בנפשו שלא נמצא אתו שום פניה ומחשבות זרות כי אם הכל עבור צורך גבוה עכ"ז אין עבודתו מובחר העבודה אם נעדר מחכמה ואין לו התפשטות הדעת

להכניס החכמה והמדע לפרטי עובדותיו וכללות המדריגות באשר הוא שם יקח גם מזה רמיזא דחכמתא להעלות משם איברי השכינה ידע נאמנה שאין עבודתו חשובה וספונה כל כך כיון שעושה קישוטין מדבר שהיה בלא הוא גם כן בחי' קישוטין ובפרט אם תורתו ותפלתו אין עולה ג"כ כהוגן חס ושלום אזי מאומה אין בידו ואדרבא בא לקטנות ראשון ושני וגם לגדלות ראשון ושני ושלו אינו רואה אבל רואה הוא באחרים ליהנות עצה ממנו והוא נבער מדעת ולזה רומז הכתוב ותבאי בעדי עדיים כלומר בדבר כזה שהוא כבר קישוט היינו בגדלות תורה ותפלה שהן המה קישוטין בלא הוא ועכ"ז מתפאר בעצמו שגם לו שם בגדולים והאמת אין אתו כי אפילו אם כדבריו כן הוא ותורתו ותפלתו עולה לו כהוגן בלי שום פניה ורמאות על כל זה בחינתו גרוע כי צריך לקשט את השכינה בקישוטין דלא הוו כמדובר ומתמה הכתוב עכ"ז שדים נכונו ברצונו להניק לאחרים ליהנות ממנו עצה איך להתנהג בעבודת הבורא ומגלה הכתוב רצונו ראה אתה פחיתת ערכך ושערך צמח נודע שערות רומזים למותרי מוחין והיינו שאין לו התפשטות השכל לנהוג א"ע ע"פ התורה ועבודה אפילו במותר לו מדברים המוכרח בהם לקיום גופו וכיון שנבער מדעת קונו ממילא יש לו מותרי מוחין הרומזים על בחי' השערות כנודע מספרים וכאשר יתבאר לנו אי"ה בדרוש ספירת העומר ע"ש וכיון שכן ששערך צמח איך מלאך לבך לומר ד"ת כאלו יש לך בחי' שדים להניק לאחרים ד"ת ומוסר ואת ערום ועריה מעיקר העבודה ואוי לאותה בושה וכלימה שנתרבה עתה בדור הזה והלואי לא ראינו כזאת ולא שמענו כזאת והקב"ה בעצמו יודע לתקן להסיר לב האבן וליתן להם לב בשר לעבוד עבודת בוראם באמת ולב שלם אמן סלה:

ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך והכיתי כל בכור אני ולא שרף ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני ולא השליח ובזה יובן ג"כ פ"ה אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב והכוונה כי הנה כתיב בתורה אני יוצא בארץ מצרים ומת כל בכור בארץ מצרים והקשה בשל"ה איך אפשר לומר בבורא עולם ואני יוצא בארץ מצרים והלא כל הארץ כבודו ומקומו כי מכה"כ ומה היא היציאה בארץ מצרים לחוד ותוכן הדברים כי הנה באמת אצלו יתברך אין שייך לומר יוצא ממקום אל מקום כי הוא מקום העולם ואין העולם מקומו והוא א"ס וא"ת נעלם מכל רעיון ולית מחשבה תפיסה בו כלל וכשרוצה לגלות איזה מדה בעולם לסבה ידועה מלביש בהירותו בכמה צמצומים והתלבשות המדריגות בכדי שיהי' איזה תפיסה והשגה לעוצם בהירותו לבריותיו וזה נקרא אצלו כ"י בחי' יציאה כל בחי' התגלות מהעלם אל הגילוי זה נקרא אצלו בחינת יציאתה ממקומו הרמה והנה כשגילה כבודו בארץ מצרים ארץ הטומאה אזי כל הניצוצין המשוקעים

שם דבקו אחריו כי העילה רוצה בעילתו ועי"ז שואף משם כל ניצוצין קדושים המחיה אותם וממילא מת כל בכור בארץ מצרים היינו כל טוב והמובחר שכיון שהטוב מנ"ק עלה למעלה ונתרוקנה קומת הסט"א והרע נופל למטה לנוקבא דתהומא רבא והנה כל זה הראה הקב"ה להורות נתן בלבם לדעת את הענין מאבן השואב ברזל כי הברזל רוצה לדבק בשורשו עיקר מקורו הנראה בחוש הראות וילמוד סתום מן המפורש ללמוד דעת מגשמיות בחי' המושכלות והנה כבר נודע קב"ה ואורייתא וישראל אינון חד והסברא נותנת כמו שיש ענין זה בבורא עולם מוכרח להיות גם כן בצדיק כשרואה ומסתכל באיזה דבר אפילו בלא מתכוין הטוב שבזה הדבר רוצה לידבק בצדיק הגם שאין הצדיק מתכוין להזיק את הרשע בראותו אך מחמת שהצדיק משער בלבו שמסתמא יש כאן ניצוץ הקדוש השוכן שם להחיות גורם במחשבה הטהורה שנבחר הטוב מן הרע להיות שרצון הטוב לידבק בשורשו והרע נופל ממילא כמו עובד' שנתגלה עוצם בהירתו מארץ מצרים כנזכר ומת כל בכור בארץ מצרים והנה הצדיק נקרא ציון כמ"ש רשב"י זלה"ה לתלמידיו אנא סימנא בעלמא וסימן הוא ציון לאפוקי אנשי המון עם נקרא יעקב ואין לך אדם אפילו מפחותי הערך שלא יהיה בהם קצת בחי' משכן להש"י וכן נקרא משכנות יעקב לכוון האמור וגם מי שהוא בבחי' יעקב ולא ישראל סובר ומדמה בנפשו שכבר תיקן כל הצורך והשרה השראת אלהותו בקרבו כמלא קומתו לא כן הצדיק השלם כל מה שמרבה בעבודת בוראו נראה ונדמה בעיניו כאלו לא התחיל עדיין ועומד על פתח השער ולא עייל עדיין לפנים כי אם כל שעה ורגע מרבה להעמיק בהשגה ומשער בלבו איך לבא לתכלית ההשגה ועל דרך הזוהר נודע בשערים בעלה כפי מה שמשער בלבו וזהו אוהב ה' שערי ציון כלומר אהובה וחשובה לפניו יתברך שערי ציון מה שמשער בלבו צדיק הנקרא ציון מכל משכנות יעקב הנדמה להם שכבר עמדו על מעלה הגבוה והמה בחינת משכן אליו יתברך עם מלא קומתם ואין כחם יפה לברר הטוב מהרע כמו שערי ציון מחשבותיו של הצדיק הנקרא ציון תועלתו גדולה ומעולה לברר ולהעלות נצוצות קדושות המלובשים אפילו במדריגות התחתונים כמבואר כי הטוב רוצה לדבק בשורשו כאשר במכת בכורות מצרים. ולזה תבין מה שסידר בעל ההגדה ועברתי בארץ מצרים וגו' ובא לשלול שלשה אלו אני ולא מלאך אני ולא שרף אני ולא השליח ולכאורה תמוה לאיזה כיון בא לשלול כל אלה וע"פ הדברים הנאמרים יתפרש ענין נאה שבא לתרץ קושיא הנ"ל איך יתכן לומר על בורא עולם לעבור ממקום למקום והלא הוא מקום העולם ואין העולם מקומו לזה אמר ועברתי בארץ מצרים אני דייקא ולא מלאך ובאופן המבואר שגילה עוצם בהירותו וכבודו כנזכר וזה הגורמת והכיתי כל בכור אני

דייקא ולא שרף כ"א כאבן השואב ודבקו כל טוב ארץ מצרים בשורש השרשים וגם מזה נמשך ובכל ארץ מצרים אעשה שפטים אני דייקא ולא השליח כי כל עצמם של כללות עשרה מכות לעשות שפטים בארץ מצרים ושדד המערכה הכל כענין לא נתמלאה צור אלא מחורבנה של ירושלים כמבואר לעיל וכיון שהתחיל הקב"ה לגלות עוצם כבודו ועבר בתוך ארץ מצרים כמדובר דבקו אחריו כל טוב נ"ק ונתרוקנה קומת הסט"א מכל וכל זאת הגורמת ג"כ שידוד המערכות וע"ד ששמעתי **מהמגיד** זלה"ה שאמר בדרך השתלשלות התורה ממקורה להתלבש בעוה"ז ובאמת אורייתא מחכמה נפקת או מבינה ששם למעלה מהזמן ולמעלה ממערכות המזלות וכוכבים ממילא דרך השתלשלותם פגעה תחלה במזל טלה ראשון לכל המזלות וממילא נבטל ממציאות נגד בהירות איכות התורה וזאת הגורמת שידוד המערכות וגם ישראל בחי' שוה כמאמר הזוהר קב"ה ואורייתא וישראל חד אינון וממילא אם הם דבוקים בכל לבם ונפשם ומלא קומתם אל התורה קונים בבחי' עצמם שלימות התורה להיות מעלתם גבוה ממערכות הכוכבים ומזלות ובידם לשדדם כרצונם ואפשר לומר אשר חכמים הגידו ביום עשירי נכנסו למדה העליונה והיה בהם כח ליקח השה שהוא אלוה מצרים ולכפותו ולקשרו בכרעי המטה ולכאורה מנדע בעי מה טעם בחרו לכפות ולקשור דייקא בכרעי המטה וכי לא היה להם יתידות בבית לקשור לשם השה אמנם דברי חכמים צריך לימוד והכל לרמוז עובדות בנ"י בחכמה נפלאה לעשות בתחתון ולרמוז בעליון ופרטי עובדותיהם רק לדוגמא עליונה כי ידוע השכינה נקראת מטה עש"ה הנה מטתו שלשלמה וכרעי המטה מורה על בחי' הליכותיה והתנהגותיה את העולם כרצון הקב"ה בהתעוררות כשרון פעולת הצדיקים ואפשר לומר שלזה כיוונו בקשרותם וכפותם את הטלה הכינוי לראשון של המזלות והמערכות שעבדו המצרים רק למערכות וכפרו במציאות שם הוי"ה ב"ה וכפתו וקשרו ראשון של המערכות לכרעי המטה היינו להתנהגות והליכות השכינה כי לא ככל הגוים בית ישראל המה ויש לאל ידם כשמקשרים את עצמם לשורשם המה למעלה ממערכות והמזלות ובאיזה אופן נאות לו לאדם להגביה א"ע למעלה ממערכות והמזלות בהיות הכרתו חזקה לבלתי עשות שום פעולה בעולם אפילו מענייני צרכי הגוף וכדומה כל אחד בהתבוננות בסימני החכמה אשר כולם בחכמה עשה הקב"ה ואינו משתמש בה' חושיו להנאות עצמו כלום כגון חוש הראות בכל מקום שנותן עיניו אינו רואה כ"א אלהות המלובש שם וכן חוש השמע שומע דברי תורה אפילו מדיבור איש אל רעהו וכדומה שאר החושים אינו משתמש עמהם כ"א שיגיע צד הנאה לבורא עולם לעשות הכל על פי התורה ומשים לבו ונפשו שם כל הימים בתורה שהוא למעלה מהמזלות

וקונה שלימותו בעצמותו גם כן ולא יתכן כזאת לפחותי הערך אשר איננו סובל סבות מאורעותיו והניסה דבר אליו טוב או הופכו נשאר שקוע אחר הנאות גופניות מהמאכל והמשתה והמשגל ושאר תענוגות בני אדם מעשה זר מעשהו ואינו מכיר סימני החכמה אנשים כאלה המה רחוקים מהתורה ותורה רחוקה מהם ולכן נופלים תחת הזמן ואין לאל ידיהם להגביה את עצמם למעלה מהמערכות ואדרבא נופל למטה מהמערכה עד בואו לעניות ודלות ושפלות וזה המרגלא בפי הבריות לומר שפל ונבזה פלוני אין לו מערכה היינו שאין לו מערכה מהמערכות הידועים ואדרבא נפל תחתם וכבר ביארנו למעלה פ"ה אנכי ה' אלהיך להקרא אלהיך דייקא נמשך מארץ מצרים משם עלה ונתפרסם ע"י שידוד המערכות ולכן צוה והזהיר אלהים זולתי לא תדע לשון התחברות לא תחברו שום בחינת אלוה זולתי ותפסידו מעלתכם המובחרת לכנות שם אדנותי עליכם כאשר חכמים נתעוררו על פסוק:

משכו וקחו לכם צאן ואמרו משכו ידיכם מאלילים וקחו לכם צאן של מצוה ואפשר לרמוז את דברינו הנ"ל שבלתי אפשרי לקשור ולכפות את הטלה לכרעי המטה היינו להתנהגות השכינה כ"א בהיטיב דרכיהם להגביה א"ע למעלה מהמערכות והמזלות באופן המבואר בכל פרטי חושיהם ותענוגים לקדש הכל עפ"י התורה כמדובר וזה נרמז בתיבת: משכו נוטריקון "מטה "שלחן "כסא "ומנורה הן המה פרטי תענוגות בני אדם בעולם הזה לעבוד בהם עבודת הבורא להשיג מזה אורות עליונים ד' תיקוני השכינה כאשר כבר קדם לנו הדבור בפרשת בא ע"ש וגם ביארנו שם מאמר הזוהר משכו יומין עלאין לגבי יומין תתאין לרמוז שבלתי אפשרי להשיג יומין עלאין לעוצם בהירותם כ"א באמצעות התלבשותם והתפשטותם למדריגת התחתונים תענוגות הגשמיים והיינו ד' מדריגות אלו:

משכו נוטריקון "מטה "שלחן "כסא "ומנורה ולהיות שלמטה מעולם הבנין יש מגע נכרי תערובות טוב ברע לזה נתעוררו חז"ל משכו ידיכם מאלילים המורה תערובות רע ממגע נכרים שבזי"ה וקחו לכם צאן של מצוה היינו לטהר ולקדש פרטי המדות הנקרא צאן של מצוה דייקא שיגיע צד הנאה לבורא ב"ה ולא להנאות עצמו ולזה תראה איך שהתורה רמזה בחוקות הפסח וככה תאכלו אותו מתניכם חגורים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם ואכלתם אותו בחפזון פסח הוא לה' ופירש"י על שם הדלוג והפסיחה שהקב"ה מדלג בתי ישראל מבין בתי מצרים וקופץ ממצרי למצרי וישראל אמצעי נמלט ואתם עשו כל עבודותיו לש"ש וכתיב בסוף ויאמר ה' אל משה ואל אהרן זאת חקת הפסח כל בן נכר לא יאכל בו ופירש רש"י שנתנכרו מעשיו לאביו שבשמים אחד גוי וא' ישראל

במשמע ונודע כל מקום שנאמר ערל לא על ערלת הברית לבדו יגיד כ"א ערלת הלב גם כן במשמע והיינו מי שלא טיהר וקישט עדיין פרטי מדותיו ועניניו לנהוג בהם דוקא ע"פ התורה כמדובר לקדש פרטי חושיו אל הבורא ב"ה ולפשוט התפשטות אורותיו הבהירים מהתלבשותם שנתלבשו במדריגת התחתונים וכיון שכן מי שלבו ערל אזי מעשה נכרים עבודתו ואנו אומרים אשר בחר בנו מכל העמים וכיון שככל הגוים בית ישראל אם כן מה יתרונם הלא גם הם רודפים יומם ולילה אחר פרנסתם ומלבוש ודירה ולא זרו מתאותם על כן צריך לומר כיון שבחר בנו דייקא שמעשינו אפילו הגשמים ובחינת תענוגים ג"כ יש שם תורה ועבודה ואנו יכולין לגרום באמצעותם יחודים וזווגים בעולמות עליונים כאשר דברנו מזה כמה פעמים במקומות רבים ועיין במקום אחר מה שביארנו ארץ ישראל גבוה מכל הארצות אפילו ארציות של ישראל כגון אכילה ושתיה ומו"מ ושאר תענוגים גם זה גבוה ומעילה ויש להם מקום מוצא באורות עליונים וזה הגורמת להם אח"כ בגשתם אל עבודה שבלב זו תפלה מוציאים דבור לפני אלהים זו תפלה בלי מחשבות תערובות חוץ והיינו בחינת פסח פה סח שיכול לפתוח פיו להוציא דבורים שלימים בלתי ערבוב מחשבות זרות ורומז הכתוב ככה תאכלו אותו ידוע אכילה מתיחס בלשון זווג ומלמדו התורה ככה יתכן לך ליחד אות השפעתו מתניכם חגורים ראשית כל צריך לחגור מאוד ומאוד בחי' מתנים המורים מדריגות התחתונים נעליכם ברגליכם ידוע בחי' נעל למאי מרמז כ"ז צריך לתקן תחלה בעת עוסקו בחיצונית ומקלכם בידכם את מקל הרודה בעם המורה בחינת גבורה לשפוט את הארץ עש"ה הוי אשור שבט אפי תהיה זאת בידכם לגזור אומר ויקם כי הקדוש ברוך הוא גוזר והצדיק מבטל וזהו ומקלכם בידכם ואכלתם אותו בחפזון וכפירש"י לשון בהלה ומהירות כמו ויהי דוד נחפז ללכת והיינו למהרו יחיש מעשהו להיות מהיר במלאכתו מלאכת הקודש לדעת ולהשכיל איך להמתיק את הדין בשרשו ואי אפשר כ"א בהקדם לו לטהר ולקדש את עצמו במותר לו אפי' בענייני הגשמיי המוכרח בהם כנזכר ובעשותו ככה גמר אומר הכתוב פסח הוא לה' כלומר פה סח יכול לפתוח פיו להוציא דיבור לפני אלהים בתפלה בלי מונע מחשבה זרה ומעתה תחזה איך שרמז רש"י בדבריו הקרבן קרוי פסח ונודע שהתפלה שלנו תיקנו במקום קרבנות ונותן טעם כעיקר למה נקרא פסח על שם הדלוג והפסיחה שקב"ה מדלג בתי ישראל והכוונה צירופי אותיות שמוציאם נקרא בתים ובהיות ממלאים את התיבה במילוי הארה מקדמת המחשבה נקרא בתי ישראל ואם מוציא אותיות בלתי מחשבה טהורה כ"א ממעשיהו בחוץ והבלי עולם מדבור הערלים זה נקרא בתי מצרים והקב"ה לרוב חסדיו מדלג בתי ישראל מבין בתי מצרים וקופץ

ממצרי למצרי כאלו אינו רואה וישראל נמלט על כל זה הקב"ה מקבל ומרצה כמוציא אפילו דבור אחד ועושה צירוף תיבה בשלימות שומע תפלתו ובלבד שיכוין את לבו לשמים ולזה גמר אומר ואתם עשו כל עבודותיו לש"ש ואז הפה סח היא התפלה עולה לרצון לפניו וכ"ז נאמר מאיש הירא ותמים במעשיו ומגמתו לעבוד את ה' בכל נפשו ומאודו לאפוקי מי שנתנכר מעשיו לאביו שבשמים גם תפלתו תועבה ואין הקב"ה חס עליו לקפוץ ולדלג ממצרי למצרי ומאומה אין בידו מתפלתו לגרום יחוד למעלה ולזה רומז הכתוב:

ויאמר ה' אל משה ואהרן זאת חקת הפסח עיקר החוקה של פה סח בתורה ותפלה רק בעבור זאת היא השכינה ואז תועלתו גדולה ועולה תפלתו לנחת רוח לפניו ית' במקום קרבן אבל באמת הדבר כל בן נכר שנתנכרו מעשיו לאביו שבשמים והיינו שאין נותן דעתו לעשות פרטי מעשיו בהתקשרות שיגיע מהם צד הנאה לאביו שבשמים והוא בחושך הולך ולא כן ידמה כ"א הכל עבור טובות הנאות עצמו הוא דורש ומשוקע עדיין בתאותיו הגשמיות ולכן לא יאכל משמעו לשון יחוד וזווג כמדובר אינו יכול לגרום יחודים בעולמות עליונים עם הוצאות צרופי אותיות ותיבות שמוציא משפה ולחוץ כי בודאי אינם מטוהרים מתערובות מחשבות זרות:

וכל עבד איש מקנת כסף ג"כ ע"ד האמור שכל עצמו ומעבדו של איש בער לקנות כסף למלאות ביתו זהב וכסף וחסור עיקר העבודה שהיא לצורך גבוה ולא לצורך עצמו ומלתם אותו איש כזה עדיין ערל ואטום מבית ומחוץ והחיוב מוטל למול בשר ערלתו ערלת הלב להעמידו על דרך הטוב להטעימו מטוב עבודת בני ישראל מה עניינה ואז יאכל בו יתכן לו לעשות ולגרום יחודים בעולמות עליונים באמצעות קרבן הפה סח כמדובר ואז טוב לו בזה ובבא א"ס:

בנוסח ברכות הגאולה שסידר בעל ההגדה אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים והגיענו הלילה הזה לאכול בו מצה ומרור כן ה' אלהינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתינו לשלום שמחים בבנין עירך וששים בעבודתך ונודה לך שיר חדש על גאולתינו ועל פדות נפשינו. כי הנה חכמים הגידו בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל ואפשר לרמוז ע"ד הכלל המונח בידינו אשר בכל מועד ומועד לערך התגלות מדותיו המאירים באמצעותם ובהגיע יום מועד חוזר אז למציאות הראשון ולכך נקרא חג כמו ובמחוגה יתארהו משמעו לשון נקודת הקו ובכל שנה כאשר בא יחר הזה חוזר למציאות הראשון ובשבועות אנו אומרים זמן מתן תורתינו שחוזר למציאות הראשון נתינת התורה במעמד הקדוש וגם עדיין לא נפסק וקול השופר הולך וחזק עד ביאת הגואל כאשר

יתבאר אי"ה בדרוש שבועות וכן בר"ה חוזר ג"כ למציאות הראשון לבריאת העולם ובאמת יש פלוגתא בגמרא אם בניסן נברא העולם או בתשרי ואיתא בספרים איך יחלוקו במציאות והתירוץ אלו ואלו דברי אלהים חיים ובניסן היה בסוד הלידה וכמאמר הכתוב ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך רומז לדם הלידה כנודע ובתשרי בסוד העבור ולכן אנו אומרים היום הרת עולם כי אז זמן הריון כנודע מספרים ועיין בדרוש ראש השנה שם הרחבנו ביאור ענין הפלוגתא עכ"פ אלו ואלו דברי אלהים חיים ובניסן נברא העולם ונודע עיקר הבריאה ישראל עלו במחשבה להבראות שצפה הקב"ה תוספת התענוג שיקבל מנשמות הצדיקים וברא בשבילם העולם ושמעתי **מהמגיד** זלה"ה שביאר מה שאנו אומרים בשמ"ע של הרגלים בגלל אבות שעשו רצונך הכונה בגלל אבות שעשו רצונו ית' לברוא בשבילה את העולם עש"ה יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו כלומר השמחה שצפה לקבל ממעשי ב"י המה עיקר קר המעשים המובחר שבברואי' זאת הגורמת (שהיה) כבודו יתברך לברוא העולם בשביל השמחה וכיון שכן מהראוי להיות יחרד האיש וילפת בהגיע ימים האלו ימי ניסן ותשרי שוים בשיעוריהם להיות יראת ה' נגד פניו ודן ידין בעצמו לערך מעשיו אם ראוי הוא לברוא בשבילו את העולם ואיה אפוא השמחה והשעשועים שמעותד לגרום אליו יתברך בכשרון מעשיו ולא די שאינו גורם שמחה במעשיו אליו ית' והלואי אל יתן ח"ו עצבות עש"ה וירא ה' כי רבה רעת האדם ויתעצב אל לבו בשגם הוא בשר והולך יומם ולילה רק אחרי תאותיו הבהמיות ומשים רוחו ומגמתו שיהיה הכל נכון ומזומן לפניו ליום המועד ממאכל ומשתה וכסות ועיקר תורת הרגל נשכח בהאיך אנפין יקבל הארת יום טוב אשר בכל יום טוב חוזר למציאות הראשון וממילא עתה בחג הפסח חוזר למציאות הראשון ראשית הבריאה אשר בניסן נברא העולם מלידה או מהריון בתשרי מורה יעלה על ראשו הלא ה' משמים הביט לראות היש משכיל לדרוש אלהים כמאז כן עתה לגרום הבריאה מחדש ולזאת יחרד האדם טרם יבא עת מועד חג הפסח לבער מפנימיות לבו חשש חמץ משהו הוא היצה"ר ולטהר ולקדש מלא קומתו להיות משכן להשראת אלהות והארת טובו המתגלה ביום טוב כנזכר לעיל וזאת עיקר הביעור ובדיקות החמץ קודם לרגל והכנת צרכי מועד לשיוכל לקבל הארת פסח שהוא זמן פתח הגאולה הנוקב והולך לגאולה האחרונה ואסור לעשות פירוד בין הדבקים פתח הגאולה מגאולה אחרונה כמבואר בדרוש למעלה. ומעתה תבין דחז"ל בניסן נגאלו המורה שתי בחינת הגאולות המבואר למעלה יציאת מצרים עליונה ויציאת מצרים הגשמיות גם שתי אלה בהגיע ימי ניסן חוזר למציאות ראשון וזהו בניסן נגאלו מורה על פתח הגאולה בניסן עתידין להגאל כי אנו בני ישראל עתידין תמיד בכל ניסן

חוזר לפתח הגאולה ונוקב ורצנך על גאולה אחרונה שאז יהיה גמר הגאולה ולזה אנו אומרים אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים וכנרמז לעיל ביאור דברינו עבדים היינו לפרעה במצרים מוסב לפרעה עליון ותחתון היונק מאחורי עורף יציאת מצרים העליונה אשר בזאת תולה תורת האדם ופרטי מעשה המצות ושכר ועונש הכל מיציאת מצרים העליונה ויהי בנסעם מקדם שתי המצרים נעשה בחי' טוב ורע כמבואר למעלה באורך וזהו והגיענו הלילה הזה לאכול בו מצה ומרור כלומר הלילה זה דייקא אחר צאת שהי המצרים ממקומם ונעשה טוב ורע בחינת מצה ומרור הגיענו הלילה הזה לאכול משמעו לשון יחוד כי אכילה מתיחס בלשון זווג כנודע ומצוה עלינו לחבר ולייחד ב' בחי' אלו להבין ולהשכיל כי ה' המורה רחמים הוא אלהים המורה דין הכל אחד ומיוחד ואין פירוד ח"ו כ"א מפאת המקבלים אבל מצד עצמותו הכל אחדות אחד וזכר לדבר כן עשה הלל בזמן שבית המקדש קיים היה כורך המצה ומרור ואוכל ביחד כי הלל הזקן כחו יפה ורוב צדקתו ובהירותו עמדה לו לחבר ולייחד מדות הרחמים עם מדות הדין וזהו היה כורך מצה ומרור ואוכל משמעו לשון יחוד ביחד להמתיק הדין בשורשו ונהפך מר למתוק וסמוך אקרא מצות ומרורים יאכלוהו ובני ישראל עשו בכשרון פעולתם יחוד במדות הדין עם מדות הרחמים וקצרתי כי הארכתי במקום אחר והכל תולה בלילה הזה אחר יציאת מצרים עליון ותחתון שייך ככה ולא מקדמת דנא ומתחננים על העתיד כאשר בפתיחת הגאולה כן ה' אלהינו מורה דין ורחמים יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתינו לשלום שלום ודאי לחבר ולייחד ב' הבחינות הנזכר שמחים בבנין עירך וששים בעבודתך יובן ע"ד שביארנו בזמירות שבת בבנין שלם באור פניך תבהיקם ירוין מדשן ביתך ותוכן הדברים בלתי אפשרי להיות שמחים בבנין שלם כ"א בהיות מלא קומתם בנויה ומתוקנת בפרטי מנין איבריהם ותכונתם בפנימיות וחיצוניות הכל על סדר תכונת וצורת המשכן ומנין כליו ע"ד הזוהר ציורא דבר נש וציורא דמשכנא חד אינון ולכן בהרע מעשיהם ופגימת איבריהם מוכרח היה שיחרב הבית בעונותיהם של ישראל כי כל מה שנפגם אבר אחד בכללות ישראל נחסר דוגמת כלי הבית דוגמת אותו אבר ועיין פ"ה ואתה בן אדם הגד את בני ישראל את הבית ויכלמו מעונותיהם שם ביארנו אלה הדברים ואין כאן מקום ביאורם והנה אם בני ישראל משוים מדותיהם להיות שוים ממש על תכונת וציור איבריהם לצורת ותכונת משכן אזי אין להם שום בושה וכלימה ואדרבא ששים ושמחים לראות בבנינו כיון שאין חטא ועון מעכב על ידם ולהיפך יעטו כמעיל בשתם ושמחה מה זה עושה לראות בבניינו הלא לערך עובדותיהם אין עולה יפה מנין הכלים ותכונתם המורים הכל על צורת ותכונת קומת האדם ואין זה בנין אלא

סתירה ח"ו ולערך עובדותיהם שאינם טובים יש כאן חסר ויתיר בענין כלי הבית ולזה יסד הפייטן שמחם בבנין שלם בתחלה מדבר לשמחם בבנין הבית ולא היגיע לכם חס ושלום צער בושה וכלימה כמדובר וגמר אומר שבלתי אפשרי כי אם באור פניך תבהיקם כלומר שאי אפשר להשוות המדות תכונות וצורת אברין של אדם לתכונת וצורת כלי הבית אם לא המטיבים לכת בדרכי אל וגורמים בכשרון פעולתם שהקב"ה מאיר להם בחי' פנימיות אורות עליונים וכבר רמזנו למעלה שיש בחי' אור המאיר לבחינת הפנים וזהו באור המאיר לפנים מזה האור תבהיקם והפעולה אזי ירויון מדשן ביתך ולא יכלמו ממנין כליו ותכונת ציורו כנזכר כיון שהשוו מדותיהם יקושטו מלא קומתם להיות משכן אליו יתברך להשראת אלהות ומעתה תבין שסידר בעל ההגדה שמחים בבנין עירך והראה לנו מקום תפלה וזאת עיקר מגמתינו להשלמת תכונת מלא קומתינו בכדי להיות כלי מוכן לקבלה להשראת אלהות ובהיות כן נאות להתפלל ולהתחנן עבור תקון ובנין הבית כיון שיגיע שמחה מבנינו לערך כשרון העובדות ומעשה המצות עם כל אבר המיוחד ומכוין לכלי הבית כנזכר הכל שוה ויש כאן מקום לשמוח וזהו שמחים בבנין עירך וששים בעבודתך כמבואר ונודה לך שיר חדש ודאי על גאולתינו הגשמיות יצ"מ התחתון ופדות נפשנו יצ"מ העליון אשר זה תלויה בזה כמבואר:
חסלת סדר פסח כהלכתו והשם ברחמיו יאיר לנו אור תורתו מעתה ועד עולם אמן סלה:

שיר השירים

מורה בעומק שיר השירים
שיר השירים אשר לשלמה ופרש"י אמר ר' עקיבא לא היה העולם כדי כיום שניתן בו שיר השירים לישראל שכל הכתובים קודש ושיר השירים קודש קדשים הוא שכולו יראת שמים וקבול עול מלכותו להבין נראה כי הנה איתא בזוהר ע"פ ויעש דוד שם שכל ימיו של דוד המלך עליו השלום היה עוסק תמיד לעשות שם לשכינה היינו על ידי פרטי עבודותיו כל עצמו ומגמתו לעשות לה קישוטין נאים וכיון שבא שלמה ומצא את השכינה כשהיא מקושטת כתיב אצלו ותרב חכמת שלמה ואיתא בזוהר דאתרביאת עיין במקום אחר מה שביארנו מזה והכלל כיון שמצא את השכינה כשהיא מקושטת אזי עיקר עוסקו לעשות בהי' יחוד ולכן כתיב אין כסף נחשב בימי שלמה למאומה זה לך האות אשר יפרח בימיו צדיק להשפיע לנאוה קודש והיחוד היא בשלימות ולכן רב טוב לישראל משפע ברכה עליונה והנה מצד הסברא מהראוי להיות ככה שפי בחי' אלו של דוד המלך עליו השלום עם שלמה בנו אצל כל אחד ואחד מישראל אשר נשאו

לבו ונדבה את אל רוחו לגשת אל עבודת באמת ותמים ואין ברוחו רמיה מהראוי להיות עוסק תחלה בבניינה לבנות קומת השכינה להכינה ולסעדה בקישוט מדותיה הקדושים ובמה נאות לו לאדם לגרום בכח כבר הקדמנו וזכרנו כמה טעמים שיתקן תחלה זיין מדות במלא קומתו שיהא נקי וזך בהם וטהור ממום מגע נכרים אשר נודע שמהבנין ולמטה יש מגע מז' תועבות הפכיים וכל עוד שמתקן מהמדות אשר נודע תכונת בנין גוף האדם עם פרטי אבריו מורים למדות עליונים על שם הכתוב הוא עשך ויכוננך ונתעוררו חז"ל מלמד שברא הקדוש ברוך הוא כונגיות באדם וכל אבר מחזיק אבר דוגמתו בקומת השכינה וממילא אם מקיים פתוח תפתח ויתקן בבחי' עצמו אבר היד אזי נעשה יד תחת יד בקומת השכינה ומזה ישכיל החכם ומבין מדעתו אשר בקישוט פרטי אבריו גורם תיקון וקישוט בקומת השכינה לערך אחיזת נשמתו נעשה ונתקן יד תחת יד ורגל תחת רגל וכל זאת תורת האדם לעשות בעולם הזה וטרם עשות זאת אזי עדיין לא טעם טעם עבודה ועומד בחוץ ואין לדבר מאיש כזה אשר נבער מדעת קונו ולא פסע עדיין אפי' פסיעה אחת בעבודת הבורא ברוך הוא אמנם אפי' בעשות ככה וכבר תיקן וקישט בחי' זיין מדותיו אזי חובת גברא להעמיק שאלה ויתחיל ללמוד וללמד איך לעשות יחודים לשכינה שזהו עיקר ותכלית למוד תורה ותפלה ומעשה המצות לעשות יחודים ותיקונים בעולמות עליונים ואל יחוש מצורך עצמו כלום כי אם כל עצמו ומגמתו רק לעשות יחודים וזווגים לשכינת עוזנו וכל זאת הורו לנו רבותינו ז"ל וכתבו לנו שתי הבחי' של דוד המלך עליו השלום ומעשהו וגם מעשה שלמה בנו להורות נתן בלב כל חכם לב לדעת מעשהו ולקנות בעצמותו כמו שהיו שתי בחי' אלו בשתי גופות נפרדים צריך להיות כזה בכל אחד ואחד מישראל לעבוד עבודת הקודש בשתי בחי' אלו היינו להיות עוסק תחלה בבניינה לקשט אותה בקשוטין נאים ומפוארים באמצעות כשרון פעולותיו וקישוט מדותיו כמעשה דוד המלך ע"ה ואח"כ ישכיל עשות כמעשה שלמה המלך ע"ה ללמוד ולעשות לה יחודים ובכל פרטי עובדותיו ולימוד תורה ותפלה ומעשה המצות רק עבור צורך גבוה ליחד יחודים ולא צורך עצמו כלום ואם עיני שכל לכם תבינו ותשכילו זה הדבר אשר דברתי כן הענין בתוכחת הנביאים ראשונים ואחרונים ענייניים שוה למשפט המלך דוד עליו השלום ושיר השירים לא כן יגוד כ"א יחודים וזיווגים כמשפט המלך שלמה ע"ה אשר להיות הם הוכיחו על פניהם עם בני ישראל להיטיב לכת בדרכי אל ולסור מרע גנות מדותיהם ולהכין מלא קומתם להיות כלי מוכן ומוכשר להשראת אלהות ואחרי שיזדככו גופם מכיעור והדומה אחר כן נאות להם לגרום בכשרון פעולתם יחודים בעולמות עליונים לא כן דבורי שלמה המלך עליו השלום שאמר בשיר

השירים שהם בעצמם מורים יחודים וזווגים תכלית היחוד אחר שהכין האדם וקישט מלא קומתו להיות טהור ונקי מכל מום והוציא שלמה. המלך עליו השלום עתק מפיו רק דיבורים העומדים ברומו של עולם רק ענייני זווגים ויחודים יתיר על דיבורי שאר הנביאים והכתובים המה רק כמו הכנה לבא באמצעותם בהטיב דרכיהם יוכלו לבוא לידי דיבורים של יחודים וזווגים ועתה תחזה מה שהעמיק רש"י בדברי רבי עקיבא לא היה העולם כדי כיום שניתן בו שיר השירים לישראל והכוונה כלפי דברים הנאמרים שתי אלה הבחי' אי אפשר להיות בנושא אחד ובשעה אחת כ"א תחלה בימי דוד הוה סיהרא בפגימתה והמלך דוד במשפט יעמיד ארץ ועשה לה תקונים וקישוטין רק בחי' הכנה לבא לידי זווג ויחוד ונמצא לא היה העולם כדאי ומשונה בטעם וריח כיום שניתן בו שיר השירים המורה רק יחודים וזווגים כנזכר וזה היה רק בימי שלמה דהוה סיהרא באשלמותא בנויה ומוכנת כבר בעיקר תיקון וקישוט מדותיה ושפיר עולה לו לשלמה בנו לומר רק דיבורי' העומדים ברומו של עולם ענייני זווגים ויחודים ולהורות בא שזה הענין שייך שפיר בכל או"א מישראל צריך לקנות בעצמותו גם כן שתי בחי' אלו כנזכר ולזה גמר אומר שכל הכתובים קודש להיותם הכנה לבוא מחמתם בהיות ישראל משכילים לקיימם יוכלו לבוא לדבורים יחודים וזווגים יתיר עליהם שיר השירים קודש קדשים שכל עצמם של פרטי הדיבורים בעצמותם אינם רק יחודים וזווגים כמדובר והנה מי שזוכה לבוא לדבורים כאלה ולקנות בעצמו תחלה בחינתו של משפט דוד המלך עליו השלום ואח"כ לדיבורי שלמה בנו אזי משובח שיר שלו מכל השירים ובתנאי שכל עצמו ומגמתו בעיקר העבודה הכל עבור צורך גבוה ולא עבור צורך עצמו כלום מול זה רומז הכתוב בשפת יותר אשר לשלמה ולכאורה מה היה המקרה חסור שיכתוב שיר השירים לשלמה ומלת אשר אך למחסור אמנם הכתוב יגיד אשר כל עצמותי תאמרנה בתורה ותפלה לחבר וליחד בינה הנקרא אשר לשלמה היינו להמשיך מוחין מנה"י דבינה למוחין דז"א עש"ה אשר תנ"ה הודך על השמים למי שזכה אל סודו היינו אשר היא בינה אימא עלאה תנ"ה הודך בחי' מוחין המלובשים בנה"י על השמים הכנוי לז"א וזהו שיר ישיר להם לישראל בתועלת גדול לגרום יחודים בעולמות עליונים אמנם לא יתכן להם כזאת כ"א כשאין חוששים לצורך עצמם כלום כ"א כל התאמצם ומגמתם בשיריהם ושבחיהם לייחד אש"ר לשלמה כמבואר ודו"ק:

משכני אחריך נרוצה הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך נזכירה דודיך מיין מישרים אהבוך ופירש"י אני שמעתי משלוחיך רמז שאמרת למשכני ואני אמרתי אחריך נרוצה. נראה לפרש ע"י שכבר זכרנו כמה פעמים זאת תורת האדם שאל ירפה

א"ע מלחשוב מרוממות עוצם יכולתו אפילו כמעט רגע ואינו יכול לפטור א"ע בטענות חטים ומזון וכסוי המוכרח להחיות נפשו וצריך לילך בשוקים וברחובות אחרי מזונותיו וכדומה מטענת בני עמינו הפוערים פיהם לבלי חוק לישנא דמזונה ומבלים ימים ושנים ולפעמים חס ושלום כל מספר חיי הבלו הולך רק לאיבוד אחרי מעשה גשמיותיו ונשכח ממנו עיקר ביאתו בעולם הזה בודאי לא לפרט יצא כי אם בשביל מזונות הגוף כי אם על הכלל כולו יצא לזון נשמתו שיהא לה. במה להתפרנס בבואה לעולם העליון מזרוע ידה ולא נהמא דכסופא כ"ז נשכח מרבת בני עמינו ומדמים בנפשם כאלו כל עצמם טרח הבורא לבראותו בעולם הזה כאשר עם לבבו ונפשו לרדוף יומם ולילה כקורא בהרים רק אחרי תאות לבו ועוד אכלם בפיהם ואוי לאותה בושה וכלימה ובא וראה מתמר אליהו ז"ל בריש התיקונים ובראת שמיא וארעא ואפקית מנהון שמשא וסיהרא ובארעא אילנין ודשאין וגנתא דעדן ועשבין וחוון ועופין ונונין ובני נשא לאשתמודע בהון עלמין ונמצא כל עצמם של בחינת הברואים ואפילו העשבים ועופין ונונין כ"א שאיש משכיל יקח לעצמו מהם ובהם רמיזא דחכמתא לאשתמודע אורות עליונים ונמצא אין לך שום דבר בעולם שיבטל את האדם ממלאכתו מלאכת הקודש ואדרבא מהם ימצא מרגוע לנפשו לעורר לבו בקרבו איך לעבוד את הבורא ב"ה ולהשיג עליון מתחתון ודוד המלך עליו השלום רמז בנעים זמירותיו מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני וטרם נבא לביאור נקדים מאמרם ז"ל שנתעוררו ע"פ בפ' וישב ויהי כהיום הזה ויבא הביתה לעשות מלאכתו ופירש"י רב ושמואל חד אמר מלאכתו ממש וחד אמר לעשות צרכיו נכנס אלא שיראית לו דמות דיוקנו של אביו ויובן ע"ד שביארנו בפרשת ויגש ויאסר יוסף מרכבתו ויעל לקראת ישראל אביו גושנה ותוכן הדברים מדתו של יוסף הוא יסוד מדת המשפיע ויוסף רוב צדקתו עמדה לו לאחוז במדה הזאת ונעשה מרכבה אליה להיות הוא בחי' המשפיע והנה בראותו אשת פוטיפר מתקשטת לפניו בבגדים יפים ונאים ואיתא בגדים שלבשה שחרית לא לבשה ערבית והעמיק בפנימיות מחשבתו מאין נמשך מדה כזאת הלא ממדת אביו יעקב אבינו היותו מרכבה למדת התפארת והטיב חרה לו שנמשך התפארת עד לקליפות אשת פוטיפר להתפאר לפניו בבגדים נאים להיות דרך בחי' מדתו צריך להעביר כל התפשטות המדריגות ולכן מעידה עליו התורה ויאסר יוסף מרכבתו היינו בחינתו מרכבה למדת המשפיע אשר לבלתי תת לכת התפשטות מדות אביו לקליפות ואדרבא תיכף בראותו ככה העלה בחי' ההתפארות לשרשה ולמקומה הראשון וזהו ויעל לקראת ישראל אביו כלומר העלה התפארת שראה בה לקראת ישראל אביו שממנו נמשך מדה זו ולזה כוונו במאמרם אלא שנראית לו

דמות דיוקנו של אביו כלומר מדת אביו בחינת ההתפארות כמדובר הנשמע מהנ"ל אשר זאת תורת האדם להשלמת נפשו את האלהים זאת ישים נגד עיניו אל כל מקום שנותן עיניו יראה וישכיל משם דמות דיוקנו של אביו שבשמים אשר אין לך שום דבר בעולם שלא יהיה שם התלבשות מדות זי"ה שעמהם נברא העולם ומחמתם יוכל האדם לתפוס ולהשיג השגות אלהות ונמצא אין לו שום מבלבלים ומבטלים מדביקתו ומחשבותיו כלל כל מקום שרואה ושומע רואה משם דיוקנו של אביו שבשמים כנזכר ובזה נאות לו לאדם לפרנס את עצמו ונשמתו המזון הרוחני ואפילו במעשיהו בחוץ לבו בל עמו כי אם דבוק לבורא ב"ה באמצעות מדותיו ואיש אסר אלה לו ולבו נכון עמו לחשוב כזאת אזי יש לו מנוחת הגוף ומנוחת הנפש לא כהמון עם אשר לבם לא נכון עמם ומשוטטים במחשבתם רק למלאות די מחסורם ומאת ה' שכוח לבם ויאנחו בני ישראל מן העבודה הקשה שמשעבדים את עצמם אחרי הפרנסה יומם ולילה ואנחה כזה שוברת חצי גופם ולפעמים ראשם ורובם ולזה רמז דוד הע"ה והחזיר לו שבח בשירות וזמירות מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר ולא על רועו ומזונו הגשמי לבד יצא כ"א עיקר המזון החובת גברא לזון את רוחו ונפשו מהשגת אלהות דזהו ה' רועי כלומר רועי של השגת הוי"ה ב"ה את זה לא אחסר כ"א לבי תמיד נכון עמו לחשוב מרוממותו ויכלתו ואם נפשך לומר איך יתכן כזאת כי אלהים בשמים ואתה על הארץ ומלובש בגוף החומר ומוכרח לאכול ולשתות ולעשות צרכיו ולכאורה הוא מהנמנע להיות תמיד דבוק אליו יתברך לזה גמר בדבריו חסדיו יתברך העודפות עליו בנאות דש"א ירביצני ומנת דש"א נוטריקון "דיוקן "של "אביו ירצה להורות האמור אשר חכמתו עמדה לו מאתו יתברך לראות בכל דבר בעולם אפילו הגשמיים התלבשות אלהות והתפשטות מדותיו ואורותיו הבהירים וזה נקרא דמות "דיוקן "של אביו כנזכר ונמצא אין שום דבר נגרע מעבודתו והכל שייך אפילו עשיות צרכיו הגשמיים שייך ג"כ אל העבודה וזה מנוחת הגוף ומנוחת הנפש כמדובר לזה גמר אומר על מי מנוחות ינהלני מי מנוחות ודאי והכל נמשך ממדה המעולה להיות לבו נכון עמו אפילו כשנכנס לעשות צרכיו הגשמיות נראית לו ג"כ דמות דיוקן של אביו שבשמים לעשות בתחתון ולרמוז בעליון כמאמר אליהו ז"ל שכל עצמם של בחינת הנבראים והעשבים ועופות וכללות המדריגות כלם לא נבראו כי אם לאשתמודע בהון עלמין ומעתה נחזור לביאור אשר לפנינו "משכני "אחריך "נרוצה "הביאני וגו' ר"ת מאנה ירצה לרמוז את האמור אשר כנ"י מאנה הנחם נפשה למשוך אחריו יתברך עם דביקות פנימיות מחשבתם לבלתי יפרדו מרוממות אלהותו יתברך אפילו כמעט רגע ולכאורה קשה עליהם המעשה אשר יעשון כיון שעודם בעולם הזה הגשם בתערובות טוב ורע יותר

על הטוב ובמה יתכן ככה להיות לבם נכון תמיד לחשוב מרוממות אלהות בלי הפסק ולכאורה מאנה הנחה נפשם לזה בא הרמז משכני וכדברי רש"י ז"ל אני שמעתי משלותיך רמ"ז שאמרת למשכני כלומר באמצעות התלבשות והתפשטות המדות בכללות מדריגות ממקום הגבוה למקום הנמוך משם יכול המשכיל ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא איך לדבק מחשבתו אליו יתברך וזה שהעמיק רש"י בדבריו הקדושים אני שמעתי משלוחיך רמ"ז שאמרת למשכני כלומר למשכני אחריך ליקח לעצמי רמ"ז מכל דבר בעולם יש שם התלבשות אלהות וכמאמרנו שאמר דוד הע"ה בנאות דש"א ירביצני דמות "דיוקן "של "אבינו שבשמים וזה נחמת נפשם של כנסת ישראל וענו ואמרו ואני אמרתי אחריך נרוצה בנפש חפיצה לעורר לבינו תמיד בלתי הפסק לעבוד הבורא כנזכר וזאת מגמתינו: הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך לבקש עזר אלוה חדריו רומזים לזי"ה על שם הכתוב ובדעת חדרים ימלאו הון יקר ונעים ויתבאר אי"ה לקמן שיביאני המלך הקב"ה חדריו שיתן לנו לב לדעת איך להכניס הדעת בפרטי המדות לבלתי נטות ראשינו לישאר שקוע שם כ"א אדרבא אפילו מהתחלקות ופרטי התענוגות להיות לנו לו שומע איך להשיג תענוגים עליונים רוחניות טסרט התענוגים הגשמים וכמבואר לנו לעיל אדני נגדך כל תאותי ע"ש וזהו שאומרת כנסת ישראל ומבקשת עזר אלוה הביאני המלך חדריו המורים התחלקות המדות כל עצמינו תאמרנה רק להבין ולהשכיל נגילה ונשמחה בך דייקא בתענוגים הרוחנים וזהו עצם היחוד בהיות מכניסים חכמה והמדע להתחלקות תענוגות בני אדם להעלותם לשרשם למרום שבחה ולזה רמז בחי' היחוד בגמר הכתוב נזכירה דודיך מיין מישרים אהבוך והכוונה אשר שאבא ואמא נקרא רעין דלא מתפרשין וזו"נ נקרא דודים להיות בחי' זיווגם אינו בתדירי כיון שתולה בהתעוררות התחתונים ובהיות עם ישראל מתרשלים מעבודה נפסק זווגם ג"כ והנה נודע שאי אפשר בחי' זווג בדודים כ"א בהקדם תחלה יחוד עליון ברעין דירתין אחסנתא לבניהם מוחין לצורך זיווגם כנודע מכוונת ק"ש פעש וזהו נזכירה משמעו לשון זכר המשפיע דודיך לדודים הידועים מיין רומז לבינה יין המשומר בעגביו ששה ימי בראשית כלומר אנו עם קדוש יש לאל ידינו בהכשר מעשינו הטובים לגרום המשכות המוחין מיין הכינוי לבינה וכזה נרמז בכתוב הקודם ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין הפירוש ג"כ ישקני מנשיקות פיהו ולכאורה אות ה' מיותר ומהראוי לכתוב מנשיקות פיו אמנם להורות בא למה צריכין להקדים תחילה בחינת נשיקין ברעים עליונים הכל בשביל הדודים דירתין אחסנתא לבניהם מוחין לצורך זיווגם ולזה צריך להיות תחלה בחי' נשיקין ברעין והטיל אות ה' בין יו"ד וא"ו לחבר ו"ה מורה לזו"נ וזה נרמז בתיבת פיהו ולזה גמר אומר כי

טובים דודיך מיין ירצה מאין בא להם צה הטבה משמעו הדלקה מטעם בהטיבו את הנרות שמשמעו לשון הדלקה והיינו הדלקת והתלהבות התעוררות מוחין לצורך זיווגם אומר הכתוב מיין הרומז לבינה משם נמשך להם התלהבות המוחין כנזכר נזכירה דודיך לשון זכר המשפיע מיין הרומז לבינה כמדובר ואזי מישרים אהבוך ופירש"י אהבה עזה אהבת מישור בלי עקיבה כי באמת מי שאין דרכו בכך לשקוד על התורה ועבודה רק לצורך גבוה לגרום יחודים בעולמות כ"א כל עצמו והתאמצו רק עבור צורך עצמו לזה משים עיקר כוונתו נמצא ברי' עבודתו תולה בדבר בעבור השכר שרוצה לקבל חלף עבודתו ובטל דבר בטלה האהבה ג"כ נמצא אהבתו ויראתו הוא כסלתו והיה כאשר ירעב וקצף באלהיו אמנם איש התמים כל עצמו רק לגרום יחודים למעלה זה עיקר שאלותיו ותחנוניו נזכירה דודיך מיין כמבואר תועלתו גדולה ויראתו ואהבתו עומדת לעד כיון שאינה תלויה בדבר אינה בטלה עולמית ואדרבא מוסיף והולך באהבה עזה וזה שגמר אומר מישרים אהבוך אהבה כזה היא מישרים וכפירש"י אהבה עזה אהבת מישור בלי עקיבה כי אם אהבה ויראה טהורה שאינו תלויה בשום דבר ועומדת לעד אמן:

צרור המור דודי לי בין שדי ילין ופירש"י דודי נעשה לי כמו שיש לו צרור המור בחיקו הכוונה כי הנה אנו מברכין נותן התורה להורות שהקב"ה נותן עוד את התורה וכאשר הארכנו מזה בדרוש שבועות אשר קול השופר הולך עוד עד ביאת הגואל בכל דור ודורשיו נתוספים צירופים חדשים בתורה אשר לא שיערו ראשונים והכל בחכמה נפלאה עשה הקב"ה ונתן את התורה בבחי' קול עש"ה והאלהים יעננו בקול בקולו של משה בכדי שכל אחד מישראל ימצא מרגוע לנפשו לעשות אותן הצירופים המוטל עליו לצרפם לערך אותיות שיש לו בתורה ואלו הצירופים תולה בכשרון והכשר מעשים טובים כאשר כבר קדם לנו הדבור מזה ועתידין אנו לדבר אי"ה בכמה מקומות והכלל הכל לטובתם ושלימותם של עם קדוש אשר בזה תולה השלמת נפשם באלהים ולכן כ"ז שאדם ממשמש בה מוצא בה טעם חדש לעיקר העבודה המוטל עליו לעשות וכאשר חכמים הגידו התורה מגילה מגילה ניתנה ורשאי האדם לעשות רמז מג' או ד' תיבות צירוף וענין בפ"ע כפי השגתו הצורך לעבודת בוראו ולכן תמצא שכמה ספרים ניתוספים בכל דור ודור כפי הדור ועניני עובדותיהם כמו כן ממציאים חכמי הדור צירופים בתורה לדעת מה יעשה ישראל לערך הכרתם של חכמי הדור ואנו מצינו בזוהר שאמר רשב"י זללה"ה אורייתא אורייתא מה אומר לגבך אילת אהבים ויעלת חן אנת דדיה ירווך בכל עת כלומר בכל עת ועת ירויון מדשנה של תורה המלמדת לאדם דעת איך לעבוד הבורא לערך העת והזמן הנוהג אז מרוה להם התורה ליהנות ממנה עצה היעוצה מול זה בא

הרמז צרור המור דודי לי כנסת ישראל משבחים לדודה אשר חיבה יתירה נודעת להם שנתן להם כלי חמדה בבחי' קול לעשות בחי' דבורים להמציא מרגוע לנפשם לערך עניני עבודתם לזה העמיק רש"י בדבריו הקדושים דודי נעשה לי כמי שיש לו צרור המור בחיקו מורה לתורה הקדושה הניתנה מחיקו של הקב"ה ואמר לי הרי לך צרור המור זה מסור בידך תמיד מעת נתינתה במעמד הקדוש עד דור דורים ועד ביאת הגואל אשר תורה מאתו תצא ומאז עד אז אמר לי הרי לך צרור זה שיתן ריח טוב מן הראשון שאבדת וירווך בכל עת כפי הצורך מוציא בה טעם חדש וריח טוב והקב"ה מטייל באלו הצירופים שחכמי הדור ממציאים לצורך העת ולזה גמר אומר הכתוב בין שדי ילין וע"ד מאמרם מה הדד הזה כל זמן שהתינוק ממשמש בה מוצא בה טעם חלב כן שדים של התורה הם הצדיקים אשר שדיהם נכונו להניק לעם הנלוים וסרים למשמעתם וממציאים בה תמיד לערך הדור טעם חדש והן המה נ"ק בחי' שדים להניק והקב"ה מסכים על ידם וזהו בין שדי ילין כמבואר ורומז הכתוב הנך יפה דודי אף נעים אף ערשנו רעננה ופי' רש"י לא היופי שלי אלא שלך אתה הוא היפה כאן הוא מוסר השכל לבלתי יגביה א"ע מי שנאה דורש ונאה מקיים לתלות הגדולה בעצמו שהוא נאה דורש ונאה מתפלל בהתעוררות והתלהבות הבורא ב"ה כי שמעתי **מהמגיד** זללה"ה שביאר פ"ה גדול ה' ומהולל מאוד בעיר אלהינו הכוונה אפילו גדול ה' מאוד מתשבחותך ושירותך ומהולל מאד עכ"ז יתכן לתלות הכל בהבורא ב"ה כי מי הנותן לך כח ולב שומע להשיג גדולתו בכדי לעורר לבך הלא הוא הנותן לך זה השכל ואתה נותן לו משלו וזהו בעיר אלהינו משמעו לשון התעוררות הכל הוא בהתעוררות אלהינו ומה לך להתפאר בזה שאינו שלך ואל יתהלל החכם בחכמתו של הקב"ה והגבור בגבורתו של הקב"ה כי הכל שלו יתברך ולזה רומז הכתוב הנך יפה רעיתי וגו' הנך יפה דודי אף נעים לא היופי שלי אפי' מעשי נאים ויפים בתורה ותפלה ומעשה המצות ידעתי נאמנה לא היופי שלי אלא שלך אתה הוא היפה אף נעים כי מי הנותן כח וחכמה והתעוררות הכל בעזר אלוה ועכ"ז לך ה' החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו כאלו המעשים טובים הם שלו והכל מחסדו העודפות על בני אדם ודוק:

כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים בצלו חמדתי וישבתי ופירש"י כשושנה בין החוחים שמנקבין אותה תמיד והיא עומדת בנויה ואדמימותה כן רעיתי בין הבנות הבנות מפתות אותה תמיד לרדוף אחריהם לזנות וגו' והיא עומדת באמונתה. ונראה כי הנה כבר קדם לנו הדיבור זאת עבודת בני ישראל לעשות קומה לשכינה להכינה ולסעדה בז' מדותיה הקדושים והיינו בקישוט מדותיו

אם מזכך ומטהר אותם להיות נקי ממום מגע נכרי ולכן נקראו תלמידי חכמים בנאים שעוסקים בבניינה של עולם היא השכינה הנקראת עולם מלישנא דעלימא כי ידוע שכל איש הישראלי יש לו אחיזה בקומת השכינה וכמו שמתקן בעצמו בחי' אבר כן נעשה וניתקן דוגמתו בשכינה יד תחת יד ורגל תחת רגל ועין תחת עין כמבואר לנו בכמה מקומות והם בכשרון פעולתם עושין כ"י בחי' התפשטות איברים לשכינה ועתה תחזה הנרמז בכתוב שחורה אני ונאוה בנות ירושלים ופירש"י דוגמא הוא זו אומרת כנסת ישראל לאומות אתם רעיתי אל אקל בעיניכם אף אם עזבני אישי מפני שחרות שבי כי שחורה אני ע"י שזיפת השמש ונאוה אני בחיתוך איברים נאים ולכאורה תמוה מה קילוס הוא זה אני נאוה בחיתוך איברים ומה בכך ליפות השחרות ועינינו רואות לאיש שחור אפי' אם האברים נאים ויפים בחיתוך כראוי על כל זה עומד בשחרותו אמנם דבר גדול נרמז בכאן אל העבודה כי להיות תיקון בניינה של השכינה תולה בהכשר מעשים טובים של הצדיקים נמצא כל זמן שעוסקים בתורה ותפלה ופרטי מעשה המצות יש לה כביכול חיתוך איברים נאים לערך מעשיהם ואחיזת נשמתם בקומתה ובהעדר הצדיקים לעסוק בבניינה אזי היא כביכול בסוד נקודה שחורה בלא תיקון חיתוך איברים וגם היא בסוד אלמת ואין לה פה במה להתפאר וכאשר ביארנו למעלה פי' הכתוב וכל שיח השדה טרם יהיה כלומר שיח משמעו לשון דיבור טרם יהיה עדיין לא היה לה דבורים ונותן הכתוב טעם כעיקר מדאורייתא ואדם אין זהו הגורמת שאין לה לשדה חקל תפוחין קדישין דבורים במה להתפאר כיון שאין אדם צדיק בארץ לעשות לה קומה שלימה בחיתוך איברים ולהכניס בסו דנקודה שחורה חוורא להיות לה התפשטות איברים וכאשר איתא מזה בזוהר חדש ע"ש ותבין נפלאות ולזה אומרת כ"י היא השכינה שחורה אני בהעדר הצדיקים הבנאים אזי אני בסוד נקודה שחורה בלי חוורא כלל בחיתוך אברים ונאוה היינו בהיות צדיקים ומשכילים לעסוק בבנינה הן המה בכשרון פעולתם צדקתם עמדה להם להפוך משחור ללבן ועושים חיתוך איברים נאים ויפים ולזה אומרת קלה אני להתכבס להיות כיריעות שלמה ובין והבין הדברים אמנם כל זמן שנעדרה מצדיקים אמיתים לעשות לה קישוטין וחתוך אברים אמריה תאמר אל תראוני שאני שחרחורת ששזפתני השמש בני אמי נחרו בי שמוני נוטרה את הכרמים כרמי שלי לא נטרתי וראשי תיבות שמוני נוטרה את הכרמים שנא"ה והכוונה כמתרעמת ואומרת כיון שאין צדיקים להכניס חוורה בנקודה שחורה ממילא אל תראוני כלומר בלתי אפשרי לכם לראות ולהסתכל בי שום דבר בעולם כיון שאני שחרחורת בסוד נקודה שחורה בלי חיתוך איברים ממעשה המצות ולהבין את זה עיין בדרוש שבועות פירוש נעשה ונשמע

ותוכן הדברים מתחלה נעשה לה קומה שלימה ואחר כך נשמע מה שהיא מצוות אמנם כיון שאני בסוד נקודה שחורה אל תראיני בי כלל שאני שחרחורת ששזפתני השמש שאותו שחרות נוח להתלבן כשיעמוד בצל מוסב על הצדיק כשיעמוד בצל יוצרו לעבוד עבודת הבורא נוח להתלבן ולהכניס חוורא בבחינת התפשטות איברים:

בני אמי נחרו בי ופירש"י הם בני מצרים בכאן נרמז מוסר ואזהרה לצדיק המזהיר ומצוה בטוב לבני עמו הנלוים אליו מאוד מאוד יסתכל על דרכיו ולבלתי יאבד מעלתו ועבודתו בסיבתם כאשר עינינו רואות עתה אשר יומם ולילה נושאים בעול משאם ומתנם לענות מענה לכל אחד ואחד צרכיותם המרובים ובין כך וכך נפרדו מדביקתן כי בני עליה המה מועטים להיות הכרתם חזקה לדבר עמם ולבו בל עמו כי אם פנימיות מחשבותיו קשורים ודבוקים אליו יתברך המה מועטים ונמצא בקל הוא להנושא בעול עמו לאבד הדרך שלו בעצמו מול זה אפשר לרמוז בני אמי הם בני מצרים כלומר העם ההולכים בחושך ועדיין במיצר ים החכמה נחרו בי לאבד דרך המלך ולזה גמר אומר שמוני נוטרה את הכרמים כי כרם ה' צבאות בני ישראל המה ולכן כרמי שלי הנוגע לבחינתי לא נטרתי כראוי ונכון והכל בסיבתם ולא עוד אלא לפעמים כשמוכיח להו במילי דשמיא מעורר עליו שנאה וקנאה וכאשר חכמים הגידו האי צורבא מרבנן דמרחמין ליה בני מתא לאו משום דמעלי כי אם משום דלא מוכיח להו במילי דשמיא ולזה נוטריקון שנאה שמוני נוטרה את הכרמים כמבואר ונחזור לענין שחורה אני בהעדר המשכילים אזי היא בסוד נקודה שחורה וזאת הגורמת שאינם יכולין לראות בה כלל כנאמר אל תראוני שאני שחרחורת ולזאת צריך הקב"ה לשלוח לפעמים בחי' חוחים לעובדו ביראה ע"ד ופרעה הקריב קרב את לבם לאביהם שבשמים באמצעות מעיקים ומפגעי הזמנים אשר בהטיב דרכיהם לא היו צריכים לכל זה ולזה רומז הכתוב אני חבצלת השרון היא השכינה המשוררת תמיד בסוד אלהים אל דמי לך והכל תולה בהכשר מעשה הצדיקים ועומק השגתם את הבורא עם פרטי מעשיהם לעשות הכל כהתקשרות ודביקות הבורא אזי גורמים לה דבורים לשיר ולזמר לפניו יתברך וזהו שושנת העמקים ופרש"י נאה משושנת ההרים ירצה ששושנת העמקים מה שהמשכילים בונים לה קומה באמצעות העמקים עומק השגתם את הבורא ב"ה והתפשטות אורותיו הבהירים נאה יותר משושנת ההרים ידוע הרים כנוי למדות זי"ה יש לעומתם זיין הפכיים ולכן תמצא בעמקים יש עומק טוב ועומק רע כנודע למביני מדע וזה נאמר מאנשים אשר אין תבונה בהם לבנות לה קומה שלימה כ"א באמצעות חוחים הדוחקים אותם למלאכתם מלאכת הקודש וזהו כשושנה בין החוחים וכדברי רש"י שהעמיק בדבריו שמנקבין אותה ותמיד היא עומדת בנויה ואדמימותה

הוא הדבר אשר דברתי החוחים הדוחקים אותם לכוון מלאכתם באמצעות זה מעוררים לבם בקרבם לבנות. קומת השכינה וזהו כשושנה בין החוחים גורמים לשושנה שתעמוד בנויה ואדמימותה ועבודה כזה אינה חשובה ומעולה בבחי' שושנת העמקים שהיא נאה משושנת ההרים לפי שמרטבת תמיד בלי שום סבות ואמצעות הפגעים כ"א מעוררים לבם לבנות בניינם ממאור התורה ואין בחי' עבודתם תלויה בדבר ולכן מרטבת תמיד אמנם סוגי אנשים הבונים את השושנה באמצעות החוחים שתי רעות עושין שחת להם בעצמם מבחינת החוחים הדוחקים אותם וגם גורמים לבורא עולם להשפיע לצר הצורר אותם והוא יתברך בעצמו עם כח המלובש בבחי' המעיקים לוחם עמם עם ישראל בכדי לקרבם ולהעמידם על דרך הטוב וכנרמז בפסוק ה' ילחם לכם במצרים כלומר ה' בעצמו עם כחו המלובש בפרעה ועבדיו הוא הלוחם לכם וכזה נרמז ג"כ מה שיסד הפייטן ביוצר שביעי של פסח ובצורריהם נלחם האל כלומר מי הלוחם להם לישראל ונותן כח לצורריהם לעמוד נגדם נלחם האל בעצמו ונמצא הקב"ה בעצמו נלחם עם עם קרובו ישראל ואיך לא יחרדו ויפחדו ויעטו כמעיל בשתם בני ישראל אשר למיעוט הכרתם והתרפם מתורה ועבודה הם הגורמים ככה שהקב"ה כ"י בעצמו מתלבש בבחי' צורריהם להעיק להם ובכל צרתם לו צר ומעתה תשכיל להבין איך שושנת העמקים היא נאה משושנת בין החוחים וגמר אומר הכתוב כי ראה מה אתה גורם כן רעיתי בין הבנות השכינה נקרא אחותי רעיתי צריך להתלבש בין הבנות הן הנה בחינת הקליפות שנקרא רק נוקבין בחינת מקבלים ולא דכורין והכל בסבתכם כיין שאין לכם שכל ותבונה לעורר לבבכם ממאור התורה כנזכר:

כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים בצלו חמדתי וישבתי ופירש"י מה התפוח הזה הכל בורחים הימנו לפי שאין לו צל כך ברחו כל האומות מעל הקב"ה במתן תורה אבל אני בצלו חמדתי וישבתי ולכאורה יש להבין כיון שאין לתפוח צל ולפיכך ברחו האומות הימנו א"כ איה אפוא הצל לעמו ישראל באומרו אבל אני בצלו חמדתי וישבתי והנראה על דרך דאיתא במדרש ה' צלך מה הצל אם אתה בוכה הוא בוכה נגדך ואם אתה שוחק יושב בשמים ישחק ג"כ נגדך כי באמת כלל זה מונח בידינו באתערותא דלתתא אתער לעילא ואין לך שום דבר בעולם אשר אנחנו בני ישראל מעוררים למטה שלא יתער דוגמתו בעולמות עליונים אם רע או טוב והנה מעלה מובחרת זאת חיבב אותנו הקב"ה להיות לנו לצל לעורר בהתעוררות התחתון התעוררות עליון כי חלק ה' עמו וכחם יפה בנענועם החבל קצה התחתון לנענע קצה חבל עליון בשרשו לאפוקי העכו"ם הצל עובר וחלף ואין כחם יפה לעורר דוגמתם להיות הקב"ה בחי' צל להם

כאשר לעם קרובו ישראל וכדברי המדרש ה' צלך אם אתה בוכה הוא בוכה נגדך ואם אתה שוחק הוא שוחק נגדך אתה דייקא ולא העכו"ם הצל עובר מהם מאתו ית' ומאומה אין בידם לפעול בהתעוררותם דלתתא התעוררות צל עליון והנה זה הנאמר למעלה נוהג עתה אכן לעתיד כתיב אז אהפוך אל העמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' שגם בהם תתרבה ההשגה מגדולה ועד קטנם גדלות הבורא ב"ה וב"ש ועכ"ז יש הפרש גדול בין חלק ה' עמו ובין העכו"ם כי עם קרובו ישראל משיגין אותו ית' אפילו בהיותו לפעמים בסתר המדריגה ובהסתרת פנים בהתלבשות המעיקים ממקרי ופגעי הזמנים עכ"ז כחם יפה ויודעים ומבינים שגם שם יש התלבשות אלהות ואדרבא מניה וביה לוקחים לעצמם רמיזא דחכמתא ונאמנה את אל רוחם לעובדו ביראה לערך בחינת ההתלבשות כאשר כבר קדם לנו מזה כמה פעמים ולכן אינם בורחים ומתפרדים מאתו יתברך ובטוח לבם בצל יוצרם כי גבר עליהם חסדו אפילו בהראות להם בחינה גבורה גם שם מלובש חסד אל העודפות עליהם וכ"ז נעדרה מעובדי כו"ם גם עתה וגם לעתיד וכאשר יתבאר לנו לקמן פ"ה אנה פנה דודך ונבקשנו עמך עמכם דייקא יתכן לנו לדעת ולבקש פנימו המאירים בסתר המדריגות אבל מהם ובהם נעדר זה השכל להשיג ככה ולכן בורחים הימנו כיון שאין להם צל זה כאשר עם ישראל לחסות בצלו יתברך כמדובר ומעתה בין תבין אשר לפניך כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים ומ"א התפוח הזה מוסב על הקדוש ב"ה הכל בורחים הימנו לפי שאין לו צל כך ברחו האומות מעל הקדוש ב"ה כמדובר נעדרים מעוצם השגת ישראל חלק ה' אפילו בהיותו בסתר המדריגות לחסות בצילו כי ה' צילו של ישראל דייקא ולא צל העכו"ם כמבואר ולזה גמר אומר אבל אני מוסב על עם קרובו בצלו חמדתי וישבתי כי ה' צלך דייקא כנזכר ודו"ק:

יונתי בחגוי הסלע בסתר המדריגה הראיני את מראיך השמיעני את קולך כי קולך ערב ומראיך נאוה ופרש"י למה היו דומין באותה שעה ליונה שבורחת מפני הנץ ונכנסה לנקיקי הסלעים והיה הנחש נושף בה תכנס לפנים הרי הנחש תצא לחוץ הרי הנץ אמר לה הקב"ה הראיני את מראיך את כשרון פעולתך למי את פונה בעת צרה. והנראה להבין הענין כי אנו אומרים בכל יום הודו לה' קראו בשמו וגו' ויש לכוין כי הנה באמת כל מעשיות ומקרי ופגעי הזמנים הקורות לאדם אם יש בו מדעת קונו נותן דעתו לזה להבין ולהשכיל בהאיך אנפין נתראה ונדמה אליו הבורא ב"ה באמצעות התלבשות מדותיו לדעת איך לקרותו בשם משמותיו וכינויו הקדושים וכשפועל אתו עמו חסדים נקרא אל וכשפועל אתו רחמנות נקרא רחום וכדומה שארית הכינוים והשמות שיוכל האדם להשיג מחשבתו הניכרת מצד מעשיו ובעשות ככה איש המשכיל אז אין נגרע מעבודתו

שום דבר בעולם כי הכל שייך אל העבודה זו תפלה לדעת איך להוציא שמות וכינוים מפיו וא"ל הודו לה' הכתוב מזהיר ומצוה לאישי ישראלים להודות ולהלל אותו יתברך תמיד בלתי הפסק ואם תאמר שהוא מהנמנע שיוכל האדם אשר בעפר יסודו ומורכב מד' יסודות ומוכרח בצרכיותיו הגשמים לאכול ולשתות ושארית תענוגות בני אדם להודות ולהלל תמיד בלי הפסק כי הרבה מונעים יש לו לאדם המערבבים מחשבותיו מתעריבות מחשבות מין מצרכיותיו המרובים ובלתי אפשרי להיות תמיד בדביקות ובהתלהבות ע"ז בעצה יגיד קראו בשמו כלומר עשה זאת ותנצל בני ממחשבות זרות ומעורבת כל דבר הניסה אליך תקרא בשמו של הקב"ה היינו לדעת איך נדמה הבורא אליך באמצעות זה הדבר הכל בכדי לקרותו באחת משמותיו וכנויו התלבשות הדבר הקרה לך וכאמור. ולהבינך עוד את הענין עיין מה דאיתא בשל"ה ביאור הכתוב ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה ופירש לכן מדמה הכתוב דמות היושב על הכשר למראה דמות האדם להיות שאין מי יכול להשיג השגות אלהות כ"א אדם אשר נודע בשביל נשמות ישראל היתה עיקר תכלית הבריאה וכמאמרם ישראל עלו במחשבה להבראות והכל בכדי שיתפשט אלהותו והשגתו בעולמו באמצעות נשמות הצדיקים ולכי זה הצריך להצמצם את עוצם בהירתו והתפשטות אורותיו בדמות קומת אדם הגשמי ותכונתו שיוכלו להשיג אותו ית' מדמותם וצלמם כי בצלם אלהים עשה את האדם הגם שאין למעלה שום דמיון וציור ותמונה ואפילו תמונת אות ח"ו כנודע עכ"ז כדי לשבר האוזן מכנין אותו יתברך כ"י בתואר יד ורגל ושאר כינוים הגשמים ולהיות שהשגתו בעולמו הוא האדם מראה ומדמה א"ע כ"י בדמות אדם והנה בתחלה עלה ברצונו הקדום לגלות אלהותו באמצעות קומת אדה"ר וכמו שזכרנו במקום אחר בשם **המגיד** זללה"ה אדם הראשון גבוה מארץ עד לרקיע וביאר להיותו כל כך בהזדככות ובהירות כוחו יפה לחבר שמיימיות עם ארציות לעשות הכל בהתקשרות ובהתלהבות אל יתברך וכיון שחטא נתמעט קומתו והכוונה ולא יכול הקב"ה לגלות התפשטות אלהותו באמצעות קומת אדה"ר ועיין במקום אחר שהרחבנו ביאור ותוכן הדברים שבלתי אפשרי לגלות ולפרסם אלהותו ית' באמצעות קומת האדם כ"א במטהר ומקדש מלא קומתו מראש עד עקב להשראות אלהות על פרטי אבריו להיות קומה שלמה ולא יהא אבר אחד נפרד מהבורא ב"ה ובכלם יהיה שלם ונקי ממום ואזי יוכל להיות התגלות באמצעות מלא קומתו כאשר עלה ברצונו הפשוט להאיר בזה העולם מאורותיו בצלם אדם הראשון. ומעתה תבין יונתי בחגוי הסלע בסתר המדריגה אפי' יונתי כנוי לשכינה היינו נ"ק ואורותיו הבהירים השוכנים במדריגות הנמוכים והקב"ה

נדמה ונראה לבריות בהסתרת פנים באמצעות מעיקים ממקרי ופגעי הזמנים וזהו יונתי בחגוי הסלע ובסתר המדרגה עכ"ז לבם נכון עמו להיות מחשבתם דבוקה וקשורה אליו יתברך כי ה' צדיק יבחן למי הוא פונה בפנימיות מחשבתם כשניסה דבר אליו וכמו שהשמים רש"י בדבריו הקדושים למה היו דומין באותה שעה וכו' והיה הנחש נושף בה הוא היצה"ר הוא הנחש הנושך בעק"ב המורה מדרגות התחתונים כמוזכר לנו פ"ה ויבא יעקב שלם יו"ד עקב ואם לאו פרח יו"ד מיניה וכדין אשתאר עקב ואתקיים ואתה תשופנו עקב יש לו לנחש הוא היצה"ר לנשוף במדריגותיו הנמוכים ע"ש באורך וזהו עיקר הנסיון שהקב"ה בא עם בריותיו היעמדו בקיומם וצדקתם עומדת להם לעשות אפי' צרכיותם הגשמיות ואפי' במקריותיו אשר לא טובים למי הוא פונה מחשבתו להשיג מזה רוממות אלהותו ולדעת איך לקרותו בכנויו כנזכר הודו לה' קראו בשמו וזאת עיקר תורת האדם בעה"ז להבין ולהשכיל עשות מעשה אפילו כשהקב"ה נדמה ונראה אליו בסתר המדרגה כנזכר וזהו יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה כנזכר ודוק ותבין וגמר אומר הראיני את מראיך השמעיני את קולך כי קולך ערב ומראיך נאוה ולכאורה קשה שפת יתר למה נותן טעם לדבריו כי קולך ערב ומראיך נאוה בודאי אם לא היה קול ערב ומראה נאוה לא ביקש כזאת הקב"ה מכ"י להראות מראהו וקולו כיון שאין בה ממש ולא תואר ולא מראה ונראהו ונחמדהו בתמיה וע"פ הצעה שהקדמנו יתפרש ע"נ כי להיות דמות הכסא כמראה אדם כנ"ל ואדם צדיק בארץ מעותד להשיג ולגלות באמצעות מלא קומתו ותכונת אבריו היותו עולם קטן ומבשרו יכול לחזות אלוה כנודע וכאשר עלה ברצונו הפשוט ע"י קומת אדה"ר כמדובר ולזאת ביקש הקב"ה מעם קרובו ישראל כאב את בן ירצה הראיני את מראיך כלומר זאת היא עיקר עבודתך בעה"ז שאני אתראה באמצעות תכונת מלא קומתך וזהו הראיני דייקא את כלומר עם מראיך ומלא קומתך תראה לגלות אותי והתפשטות השגתי בעולמי כנאמר על דמות הכסא כמראה אדם עליו מלמעלה וכן באזהרה בא השמעיני את קולך עם קולך שאתה מרים בתורה ותפלה אל תחוש להראות יופיך בעיני הבריות שאתה נאה דורש ונאה מתפלל כ"א עיקר מגמתך בהוציאך דבור לפני אלהים שאני אשמע בקולך והיינו באמצעות הוצאות הדבור לפני אלהים במחשבה טהורה ונקיה בלתי ערבוב מ"ז תבנה ותכונן צירוף שם הוי"ה ב"ה כנזכר למעלה באריכות ע"ש ולזה גמר אומר כי קולך ערב כלומר אם יש לך השכל ומדע לקשור הקול ו' והדבור ה' אל החכמה י' ובינה ה' אזי תועלתך גדולה ומעולה ביתרון אור וזהו קולך ערב באופן הנזכר בודאי מראיך נאוה ג"כ ע"ד הכתוב חכמת אדם תאיר פניו החכמה והמדע שיכול לקשור אל בחינת קול ודבור לבנות ולכונן צירוף שם הוי"ה

להוציא דבור לפני אלהים ניכר זאת על פניו להיות תואר פנים וקומה שלימה להשראת אלהות אשר באמצעות מלא קומתו נתראה ונתגלה קומה עליונה ובתנאי הקודם למעשה שכל עצמו ומגמתו בתורה ותפלה ופרטי מעשיו אפילו הגשמים להראות מראה עליונה ולהשמיע אותו ית' עם מראהו וקולו הערב כנזכר ודו"ק:

על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי בקשתיו ולא מצאתיו אקומה נא ואסובבה בעיר בשוקים וברחובות אבקשה את שאהבה נפשי בקשתיו ולא מצאתיו כמעט שעברתי מהם עד שמצאתי את שאהבה נפשי אחזתיו ולא ארפנו עד שהבאתיו אל בית אמי ואל חדר הורתי והקשה בזוהר במשכבי מהראוי לכתוב ולא על משכבי ודרש בזוהר שנאמר על בחינת היחוד שהוא בגלות הנקרא לילה והוא תרעומות השכינה כ"י על העדר היחוד ע"ש לפי עומק עניינו. והנראה לפי ענינינו וקט שכלנו כי עינינו הרואות רבות בני עמינו אפילו כשרוצים לגשת אל עבודת הקודש אזי לבם חסר ואינם יודעים בעצמם לאן מחשבתם פונה על ימין או על שמאל ואינם יודעים מה המה חסירים בעבודת הבורא וזאת הגורמת העדר תיקונם ועיקר העבודה שבלב זו תפלה ג"כ חסר מהם כי אינם יודעים על מה להתפלל ולשאול לפניו יתברך לתקן למלא חסרונם ע"כ מה מאוד צריך האדם להשכיל עשות דרכיו בחכמה ודעת ואל יפנה מחשבתו מרוממות אלהותו יתברך אפילו כמעט רגע מעבודת הבורא יתברך ולהתבונן תמיד לשקול בפלס מאזני שכלו איך הוא מרוחק עתה מהתלהבות הבורא ומשוקע בחצונים כפי העת והשעה ולפעמים יראה ויבין בחינה אחרת איך שהוא מרוחק מהבורא ב"ה בשנותו את טעמו וריחו בבחינה אחרת מלפני אביו שבשמים כ"ז היא חובת גברא לכלכל דבריו במשפט וכמו שמרגיש בעצמו חסרונו ומיצר את נפשו על שנותו את טעמו לפני אבי מלך שבשמים כמ"כ יקרב א"ע אליו יתברך בתחנה ותפלה לשאול על נפשו למלא חסרונו ויתן לו לב טהור לעובדו באמת ותמים ולדעת איך יתקן מה שפגם ומה שלבו היה חסר עד הנה מול זה בא הרמז בכתוב על משכבי בלילות כלומר על בחינת היחודים וצרופים שעשית בקליפות וחיצונים בקשתי כלומר לזאת עיקר בקשתי את שאהבה נפשי שאדע בעצמי מה אהבה נפשי וכנ"ל שיש לך אנשים כאלה שאינם יודעים בעצמם מה שאהבה נפשם בעניני עבודתם את הבורא ברוך הוא ולזה רמז שלמה המלך עליו השלום מוסר השכל נגד חסירי לב בקשתי ולא מצאתי כנזכר שאינו יודע מה לבו חסר ומל מה יתפלל וישאל לפניו יתברך. ואסובבה בעיר ידוע מאמרם ז"ל עיר זה הגוף הנה עיר קטנה לראות ולחפש במלא קומתו אם הוא מוכן ומוכשר להשראת אלהות ואל ימצא מום ממגע נכרים אפילו באחת מהנה מפרטי איבריו ויאבד טובה הרבה היינו

שיגרש שכן טוב השוכן בקומתו כי משכן ה' המה בני ישראל וכל אשר בו מום לא יקרב אינו יכול לקרב א"ע אליו יתברך ואחרי השתדלותו והתאמצו לחפש ולבדוק מלא קומתו לבל יראה ולבל ימצא שום מדה מגונה משבעה תועבות אזי יתכן לו באמת לקרב אליו יתברך ולהשרות אלהות בקרבו לזה גמר אומר יגעתי עד שמצאתי את שאהבה נפשי כללות האלף בית שאהבה נפשי והיינו לתקן ולהעלות האותיות שעשיתי עמהם צירופים בעוסקו בצורכי הגשמיים כי זאת תורת האדם בתורה ותפלה כאשר דברנו מזה כמה פעמים ורמז בדבריו הקדושים לדעת מה יעשה ישראל אחר היגיעה וטרחא ובא באמת על השגה אמיתית מה היה לבו טהר בעיקר העבודה אל יתן דומה לנפשו וירפה א"ע אפי' מעט רגע כ"א יעורר לבו בקרבו לענות בה כל ימי חייו וזה אחזתיו ולא ארפנו עד שהבאתיו אל בית אמו ואל חדר הורתי כלומר זאת היא עבודתי מאז עד עולם לאחוז במדה זאת מה שהיה תחלה חסר וכמעט שעברתי מהם על דעת קוני ומעתה אחזתיו ולא ארפנו עד שאעלה ואגביה אותה אל השורש מרוה שבתה וזהו בית אמי ודאי עולם הבינה ואל חדר הורתי היינו מקום שהיה תחילה בסוד הריון ובין והבין הדברים:

או יאמר **על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי וגו'** בזאת יבחון האדם אם הוא מקושר עם פנימית מחשבותיו אל הבורא ברוך הוא כי על הרוב תועה בה האדם ומדמה בנפשו כאילו חושב תמיד מרוממות עוצם יכולתו יתברך אכן אם יסתכל במאוד מאוד על בחינת עצמו ידע נאמנה לא כן מחשבותיו כי לא מחשבות יתברך מחשבותיו הכל עבור צרכיותיו הגשמים ולבו חסר עיקר עבודה לדבק מחשבותיו בלי הפסק אליו ית' ואם נפשך לדעת אם האמת אתך תוכל לדעת זאת ולבחון את נפשך וזה נסיון גדול לכל איש הישראלי בעת ששוכב על מטתו ונתעורר משנתו לאן פונה מחשבתו במשקל ראשון וזה הבחי' אם נופל במחשבתו מחשבות של משא ומתן ושאר צרכיותיו הגשמים מסתמא לבו חסר וריקן מכל טוב ומחשבותיו מעורבות מהבלי עולם ושטותו הנוהג בה ויבין מזה פחיתת ערכו וגנות מדותיו לאפוקי מי שיש לו נשמה טהורה תיכף שנתעורר משנתו מחשבה קדומה העלה על רוחו ודעתו לחשוב מרוממות אלהות מול זה בא הרמז על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי כלומר משם אני יכול להשכיל ולדעת בחינת נפשי לאן פונה אם למחשבות קדושות או להיפך ומשם אוכל לדעת את שאהבה נפשי אמנם לא ניתן דברים הנזכר כי אם לאישים המשכילים יראים ושלמים ורוח אלקים בקרבם נשמור א"ע מכיעור והדומה וממחשבות חוץ יתכן להם באמת לבחון את נפשם ממשכבם בלילות לאפוקי רבות בני עמינו אינם יודעים בין ימינם לשמאלם ולהוטים ובהולים על ממונם וחשוקיהם כסף וזהב ובמעט רגע נופלות

לו כמה וכמה מחשבות ואינו יודע בעצמו במה יאחזנו ובמה ירפנו ואפילו כשנופלת לו לפעמים מחשבה טהורה ורוצה לשוב אל קונו לבו חסור תבונה ואינו יודע האיך ומה וכלל זה נקוט אם אדם יסתכל על פרטי מחשבותיו יראה ויבין איך שברגע א' נופלת לו כמה בחינת מחשבות שונים זמ"ז וידע נאמנה שכל בחי' מחשבה היא קומה בפ"ע הנמשכת ממדה ידוע או ממדת החסד או מגבורה או התפארת כי מהבנין ולמטה נמשכים בחי' תענוגי בני אדם שנתפשטו מרום המעלות עד מדריגות הנמוכים ולהורות נתן בלב כל חכם לב לעשות מעשהו בחכמה ודעת להעלות התחלקות התענוגים אשר ממקום קדוש יהלכו כי לכלם יש להם מקום מוצא בזי"ה וזאת תורת האדם להעלותם לשורשם ומקורם כמבואר לנו כמה פעמים והן המה מחשבות בני אדם אכן לפחיתות ערכו ומיעוט הכרתו מעורבים מחשבותיו ממ"ז ולבו חסר ליתן עצות לנפשו באיזה מהם יאחז דרכו ולא יעזוב מחשבה זאת וא"ל על משכבי בלילות כי תיבת משכב מתיחס בלשון יחוד וכמו דאיתא בזוהר שדרש פ"ז ע"ש מוסב על השכינה מתרעמת על העדר היחוד שהוא בגלות ולדרכינו יתפרש כי הנה דניאל אמר רעיונך על משכבך סליקו וא"ל להיות שהאדם יוצא לפעלו ולעבודתו עד ערב ולהוט ובהול אחרי מותרות ומתאוה תאוה כל היום ובורא שכוח מלוח לבו לכן אפי' כשרוצה להתפלל או ללמוד אינו יכול כי אותן מחשבות זרות עומדים נגד פניו באמצע תורה ותפלה ומערבבים מחשבתו ודביקתו וזהו רעיונך היינו רעיון לבות בני אדם מה שחושבים כל היום מעניני צרכיות על משכבך סליקו אפי' בעת שרוצים לעשות יחוד בתורה ותפלה שזה נקרא שכיבה כמו דאיתא בזוהר שכיבה בכל אתר לעיילא בה ציורא דכ"ב אתוון סלקין אותן המחשבות ומבלבלין מחשבתך הקדושים ונשאר שקוע שם בשטותו כמקדם וזהו הרמז על משכבי בלילות כלומר להיות שבחי' המשכב המורה יחוד עדיין בגלות ובחשכה כלילה וזה הגורמת בקשתי את שאהבה נפשי בקשתיו ולא מצאתיו כלומר אפילו כשאני רוצה לבקש את שאהבה נפשי ולהדבק מחשבתי לאל איננו יכול להמציא ולאחוז במחשבה קדושה כי רבים מונעים יש מתערובות מחשבות חוץ מבחי' הצירופים שעשה בחיצונים כנאמר אל זה אומר אקומה נא ואסובבה בעיר וגו' וחז"ל דרשו עיר קטנה זה הגוף ואנשים בה מעט אלו האברים ויש לרמוז ג"כ שהכתוב מורה דרך הנכונה אם האדם אינו יודע בעצמו מה שהוא חסר ובאיזה ממחשבותיו יאחז ואל ירפנו יתחיל לתקן מלא קומתו מראש ועד עקב וזהו עצה היעוצה אקומה נא ואסובבה בעיר זה הגוף שנקרא עיר קטנה אסובבה אותו מראש עד עקב לדעת באיזה אבר מרמ"ח אבריו הוא מרוחק מעבודת הבורא ובאיזה אבר הוא נפרד ונוטה לסט"א והספרים נתנו עצה וסימן בראות אדם שהתאוה גוברת

עליו באחת מן המדות המגונות יותר ידע נאמנה שבשביל זאת נברא בעוה"ז לתקן מה שעיות בגלגול ראשון ואחרי זאת שבוחן ומסבב מלא קומתו להשכיל לדעת על מה אתא להאי עלמא שפילא לתקן ומרגיש בעצמו באיזה מהן התאוה תאוה וגוברת יאחז במעוז שכלו לתקן זאת ולא ירפנו וזה הנרמז בכתוב אקומה נא ואסובבה בעיר זה הגוף כנ"ל עד שמצאתי את שאהבה נפשי לדעת מה לתקן אחזתיו ולא ארפנו עד שהבאתיו אל בית אמי ואל חדר הורתי יובן ע"ד ששמעתי **מהמגיד** זללה"ה שהיה אומר אשר בדרך כלל כל פרטי מחשבות אדם אפי' המה אלפי אלפים עכ"ז אינם בדרך כלל כ"א שבעה מחשבות הנמשכים מז' י"ה וכשאדם מתבונן על פרטי מחשבותיו ומשכיל לדעת מאיזה מדה נמשכה זאת המחשבה החיצונית שנפלה ע"י השבירה לקליפות ועתה רצונה שהוא יעלה ויגביה לשורשה עצה היעוצה שיכוון את השם עם הניקוד השייך לאותה מדה דרך משל אם נופל לו במחשבתו אהבת ניאוף נמשכת ממדת החסד למעלה ענ"ג ולמטה ננ"ע יכוין בפנימיות מחשבתו שם של חסד בניקוד סגול וכדומה שארית המדות ובזה נאות לו להעלותן ולהמתיקן בשורשן באמצעות השמית עם הנקודות וזה מרומז כאן אחזתיו את המ"ז ולא ארפנו עד שהבאתיו אל בית אמי היינו להעלות למרום שבתם אשר היה שם אהלם בתחילה באמצעות כיון השמות עם הנקודות ואל חדר הורתי מאיזה מקום נמשך שהיה שם בסוד ההריון ודוק בזה כי הוא כלל גדול בעבודת הבורא והשם ברחמיו יורינו דרך עבודתו מעתה ועד עולם אמן:

מי זאת עולה מן המדבר כתמרות עשן מקטרת מור ולבונה מכל אבקת רוכל יובן ע"ד ששמעתי בשם **הבעש"ט** זללה"ה שאמר ענין איכות עליות תפלתינו שודאי התפלה אינה עולה בגשמיות כמו שהאדם מוציא מפיו כ"א כמו העשן עולה והוא רק רעיתא יר האדם בהתעוררות והתלהבות אל ומי שעיני שכל לו יראה אשר כללות התפלות כשעולים אינם כ"א כמו עשן העולה רק רעותא ורצון ונראה לרמוז דברי קדשו בכתוב זה מי זאת עולה מן המדבר תורה ותפלה אל תדמי בנפשך כמו שאתה מוציא הדבור לפני אלהים כמו כן עולה למעלה בגשמיותו לא כן הדברים כ"א פנימיות המחשבה שמשים רצונו בהאותיות בהתעוררות דחילו ורחימו זאת הוא העולה ואם נעדר ממנו בחי' רעותא כ"א מוציא אותיות וצירופי תיבות בלא רעותא א"כ מה יעלה לזה רומז הכתוב אם נפשך לדעת מי זאת עולה מן בחינת דבורי תפלה שאתה מוציא לפני אלהים היא רק כתמרות עשן רעותא רוחניות כמו עשן העולה מלהבת אש אמנם בזה הרעותא כלולים בה ריבוי מחשבותיו הטהורים מאהבה ויראה והתפארת וכללות המדות שישנם בקדימת מחשבתו עד עת בא דברו כאשר הארכנו מזה במקום אחר אשר מתחילת

התעוררות המחשבה עד בחי' הדבור מוכרח להיות עשרה מדריגות ע"ש. ותבין ולזה גמר אומר מקטרת מור ולבונה מכל אבקת רוכל ירצה להורות הגם שבחינת הרעותא העולה כמו עשן הוא כללות אחדות אחד עכ"ז מקטרת משמעו ל' קשר ויחוד כלולים ומיוחדים בה הרבה מיני בשמים המורים על בחי' המדות המכונים בשם מור ולבונה מכל אבקת רוכל המורים כללות מדריגות כלם ואז עולה מן המדבר כתמרות עשן ומכלל הן אתה שומע לאו ואינו עולה מן המדבר ומוציא אותיות וצרופי תיבות בחינת עשן כי בלא דחילו ורחימו האותיות אינם פורחים לעילא ע"כ הרואה יראה להכניס כללות מדותיו הקדושים בהוציא דבור לפני אלהים מקטרת מור ולבונה וגו' ואז טוב לו בזה ובבא ודו"ק:

הנך יפה רעיתי הנך יפה עיניך יונים מבעד לצמתך שערך כעדר העזים שגלשו מהר גלעד ופירש"י קלוס הזה דוגמת קלוס אשה הנאהבת לחתן מבפנים לקישורייך שערך נאה ומבהיק כצוהר ולבנונית וגו' כי יעקב ובניו שגלשו לרדת מהר הגלעד כשהשיגם לבן שם. צמתך פירש"י ל' דבר המצמצם השיער שלא יפריח לצאת. ולהבין זאת נראה בהקדם מה דאיתא יעקב אבינו תקע אהלו בהר ולבן תקע אהלו בהר הגלעד פי' הדברים כל קליפיות של לבן תקע אותם וקנה מקומם בהר הגלעד וכבר זכרנו כמה פעמים אשר כל עובדותיו של יעקב אבינו מה עשה אצל לבן כל עצמו לברר אותיות התורה ונ"ק שהיו משוקעים אצל לבן עיין למעלה ותמלא צמאונך והנה מעשיות הכתובים בתורה נוקב והולך ועדיין לא פסק שיש לכל או"א מישראל בחי' לבן ועשו וכו' וזאת תורת האדם עודו בחיים חיותו בעוה"ז חובת גברא לתקן מלא קומתו לבלתי ילכד בלבן שלו ועשו ובלק ובלתם וכדומה פרטי מעשיות הכתובים בתורתינו הקדושה ישנם בכל אדם ובכל זמן עד ביאת הגואל ב"ב כל עצמו ומגמתו בתורה ותפלה ומעשה המצות לברר וללבן נ"ק ואותיות התורה המלובשים בבחינת הרע העומד נגדו ואז מקבל הקב"ה תוספת תענוג ביתרון אור ויתרון שאת יותר מאם לא היה בחינת רע בעולם לפתות ולמשוך האדם לזנות אחריהם ולכן כללות האומות נקראים אצלו יתברך בחינת שערות כנזכר בזוהר שדרש על פסוק איש כי ימרט ראשו ע"ש ולעתיד אין צורך בהם ויבטלו ממציאות מכל וכל כיון שנגמר עצמות התענוג שעלה ברצונו הפשוט לקבל מעם קרובו ישראל בהיות הכרתם חזקה לברר נ"ק ואורות עליונים המלובשים במדריגות התחתונים והנמוכים והם נקראים ג"כ בחינת שערות המורים על מותרי מוחין היינו תוספת תענוג המגיע אליו יתברך באמצעותם וזהו כוונת הכתוב הנך יפה רעיתי הנך יפה עיניך יונים מבעד לצמתך ופירש"י לפנים לקשורייך ירצה לרמוז לפנים מבחי' התקשרות היינו בהיות הכרתם

עצומה וחזקה לעורר לבם בקרבם אל התורה ועבודה לדבק אליו יתברך עם פנימיות של כל המדרגות היינו אותיות התורה ונצוצות קדושות המלובשים בפנימיותם להעלות ולהגביה לשורש בודאי יפה עיניך ובהירה ונאהבת לחתן עם שערות נאה המורה מותרי מוחין המבהיקים כצוהר ולבנונות וזהו שערך כעדר העזים שגלשו מהר גלעד ר"ל שערך המורה בחינת מותרי מוחין שנתפשטו אורות עליונים למדריגות הנמוכים כגון אכילה ושתיה ושינה ומשא ומתן גם הם נאים ומבהיקים להיותם בהתקשרות והתלהבות אל כנזכר לפנים מקישורייך ללבן ולברר פנימיות שבכל דבר הבאה לכלל בריאה בעשות מלאכתם הקודש הכל בהתקשרות אזי כחם יפה ולברר וללבן נצוצות קדושות ואותיות התורה השורה בפנימיותם ואפשר לומר שלזה העמיק רש"י בדברי קדשו כי יעקב ובניו שגלשו לרדת מהר הגלעד כשהשיגם לבן שם ולהיות שמו המורה שחיבר היו"ד בחינות החכמה אל מדריגות התחתונים המכונה בשם עקב ואז נעשה יעקב שלים ובאמצעות מעשיהו הזך שחיבר החכמה אל פרטי עובדותיו כוחו יפה להוציא אותיות ונצוצות קדושות המלובשים בלבן וכל הקליפות שתקע לבן בהר הגלעד ורצה להרע את יעקב ובניו לעמוד לשטן לו מרע וגלש מעליו ומזרעו אחריו לבלתי יתנו שום בחינת אחיזה במלא קומתו מראש עד עקב מקליפות לבן וכן צוה לבניו אחריו מדור דורים עד ביאת משיחנו זאת תהיה עיקר עבודתם כי האבות סימן לבניהם ללבן ולברר אפי' מותרי מוחין המורים על בחינת שערות לקדש עצמם אפילו במותר להם כמעשה יעקב ובניו ולזה פירש"י צמתך לשון דבר המצמצם השיער שלא יפריח לצאת כלומר זאת תורת האדם לצמצם בחינת שערות המורים מותרי מוחין לבלתי יאחז בהם שום מגע נכרי מז' תועבות וזה נקרא צמצום השיער לבלתי יפריחו לצאת חוץ לגבול והבן הענין כי עמוק ודו"ק:

שניך כעדר הקצובות שעלו מן הרחצה שכלם מתאימות ושכולה אין בהם ופירש"י אף קילוס זה בלשון נוי אשה שניך דקות ולבנות וסדורות על סדורן כצמר וסדר עדר הרחלים הברורות משאר הצאן הוא הדבר אשר דברתי שזהו קילוס נוי כנסת ישראל בהיות משכילים ומטיבים לכת בדרך המלך לעשות פרטי מעשיהם אפי' הגשמיות מעניני צרכיותם המוכרחים בהם מעשיהם הכל בחכמה והתקשרות כנזכר ואפי' לעת האוכל כוונתם ומגמתם להוציא אותיות התורה המלובש בלחמם ומימם ופרטי מאכל שלהם כנודע למביני מדע כוונת האכילה ושתיה ומה מרמזים ל"ב שינים וטחינתם וזהו שיניך הטוחנות מאכל גם כן גבוה ורמה לבנות וסדורות על סדורן כצמר וסדר עדר הרחלים מוסב על עם סגולה הכינוי בשם רחל הברורות משאר הצאן הן המה בעוצם הכרתם וכוונתם כחם יפה לברור הטוב משאר צאן המורה אומות העולם לברר מהם כל

טוב בהיות כן מעשיהם טובים מעיד הכתוב תועלתם דולה ומעולה ומורה באצבע שעלו מן הרחצה כלומר ר באים לרחוץ א"ע מכיעור והומה גנות מדותיהם יש להם עלייה מן הרחצה כי ממציאים בבחי' מלא קומתם אך טוב ואין בהם שום מגע נכרים מגנות מדותיהם ההפכיים ולזה גמר אומר על בחינת עליה מן הרחצה כיון שכלם מתאימות ל' מתום מכף רגל עד הראש כלה מתום ושכולה אין בהם שום שכול ומום אין בהם מרוע מדות הפכיים ונאמר הדוגמא הזו על שם גבורי ישראל הגובריים ביצרם הכורתים ואוכלים אויביהם בשיניהם סביבותם ולא זרו ח"ו מתאותם ואדרבא מבררים כל טוב שבקומת הסטרא אחרא עד שנתרוקנו לבלתי ישאר ברכה ויבאו ימים המקווים לנו ב"ב אמן סלה:

כחוט השני שפתותיך ומדברך נאוה יש לפרש מוסר השכל אזהרה לצדיק לעשות לפיו מחסום לכפול שמירתו מלהוציא דבור שאין הגון כי בחינת שפתים של אדם בחינתם כמו חוט השני אשר חכמי' הגידו שהוא סימן מובהק אם נתלבן בידוע שנתכפרו עונותיהם של ישראל ואם לאו לא כמו כן שפתים הכל תולה במוציא דיבה לרעה או לטובה גורם ככה בעולמות עליונים כאשר נדבר מזה אי"ה לקמן אשר מאוד ומאוד יחרד האיש וילפת שלפעמים נכרז איזה כרוז למעלה ולא נגמר לצאת לידי פעולה כי אם באמצעות דבורי התחתונים כמו דאיתא בזוהר ואם כן מה מאד צריך המשכיל לשמור פיו ולשונו שלא להוציא משפה ולחוץ כי אם דברי זכות ולא חוב ח"ו בכדי שלא יגרום הנ"ל ומעתה תבין רמז הכתוב אשר בעצה יגיד ובאזהרה כיון שכן אשר כחוט השני שפתותיך כמדובר א"כ מאד צריך לשמור פיך ולשונך ומדברך דבורים היוצאים יהיה נאוה רק דברי זכות ודו"ק:

שני שדיך כשני עפרים תאומי צביה הרועים בשושנים ופירש"י שני שדיך המניקים אותך זה משה ואהרן הרועים את צאנם בשושנה ומדריכים אותם בדרך נוחה וישרה להבין הענין עיין בדרוש פסח שם הרחבנו ביאור איך יציאת מצרים תחתון תולה ביצ"מ העליונה כל התורה בכלל ומצותיה והמועדים אשר דבר משה לבני ישראל הכל תולה ביצ"מ עליונה והשתלשלות המצרים עד עולם עשיה להיות מיצר רע לעומת מיצר הקדושה ובהעדר זאת לא נתן לנו את התורה שיקבל שעשועים מעם קרובו ישראל כיון שאין בחינת רע בעולם וכבר נודע מספרים כמו שיש התחלקות הגבולים גבול הקדושה וגבול הרשע כמו כן בגבול הקדושה גופא מוכרח להיות ג"כ שתי בחינות אל חסד וגבורה מדות שונות זה מזה והכל בחכמה עשה כי כן גזרה חכמתו לקבל עם קרובו ישראל תוספת תענוג שמגיע אליו יתברך מפרטות דעות כל אחד ואחד מישראל שאין

דעתם דומה זה לזה וכל איש הישראלי עובד אותו יתברך לערך מדתו ועוצם הכרתו אם במדות האהבה או יראה וכדומה לערך אחיזת נשמתו במדות הקדושים והם העושין רצונו של מקום לבריאת העולמות כמוזכר למעלה בדרוש של פסח בשם **המגיד** זללה"ה בגלל אבות שעשו רצונך כלומר הם עשו רצונך לברוא העולם בשבילם וכשרון צדקותם ע"ש וזהו שני שדיך ופירש"י המניקין אותך זה משה ואהרן ידוע עבודת אהרן בכהונה גדולה מדת החשד ומשה רבינו בחי' לוי מדת גבורה שני שדים אלו תואמי צביה משמעו לשון רצון כלומר שתי מדותיה בחינת חו"ג מתאימים ומשלימים רצונו יתברך בבריאת עולמות באמצעות התחלקות מדותם ועובדותיהם התולה במדותיהם השונים זה מזה ניתוסף אצלו ית' תוספת תענוג והן המה מניקים ומשפיעים לרעות את צאנם צאן ישראל הרועים בשושנים לשון שינוי כלומר מדריכים אותם בדרך נוחה וישרה כל אחד ואחד יאחז דרכו לילך בדרך המלך לערך מדתו ואחיזת נשמתו וזה עצם התענוג שצפה הקב"ה לקבל מכם ישראל שאין דעתם דומה זה לזה ונמצא כל או"א מישראל גורם בחינת תענוג פרטי אליו יתברך ודוק:

אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבאי ר"ת "אתי "מלבנון "תבאי אמ"ת להבין ע"ד דאיתא בכוונת "תהלה לדוד ע"ה בגי' אמת לחתום את המלכות בחותם אמת ודבריו עמוקים ומי יכול לעמוד על סודו ונתבאר לנו באורך במקום אחר ותוכן הדברים החיוב מוטל על כל אחד מישראל הרוצה לגשת אל עבודת הקודש זו תפלה טרם הוציא דבור לפני אלהים יראה לקשור הקול והדיבור אל קדימת המחשבה ואז נקרא דבור והדיבור אמת ואם לאו נקרא לשון רמי"ה רם י"ה הסתלקות החכמה ובינה ב' אותיות י"ה מקולו דבור המורים שתי אותיות ו"ה ועושה פירוד בין הדבקים ובמה נאות לאדם לבוא למדריגה מעולה כזה כי אם בהקדם לו טרם בואו לעסוק בתורה ותפלה בעוסקו בצרכיותיו הגשמיות גם שם ידבק פנימיות מחשבתו אליו יתברך והכתוב רומז יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך ירצה להורות דרך שלא ייגע אדם א"ע לרדוף אחרי מותרות להרבות הון מהבל ויאבד טובה הרבה שהיה יכול להרוויח בטוב הצפון לצדיקים וזהו יגיע כפיך שאתה מייגע א"ע במזונות צרכי ביתך עכ"פ אל תרדוף אחר מותרות כ"א די סיפוקך להיות לך מה לאכול להשיב נפש לקיום הגוף בעשותך ככה אשריך וטוב לך אשריך בעוה"ז וטוב לך לעוה"ב ליהנות מרב טוב הצפון לצדיקים וזאת תורת האדם אפי' בהשתדלות ההכרח שבלתי אפשרי זולתו גם שם יעשה בתחתון וירמוז בעליון להעלות התפשטות אותיות התורה ונ"ק המלובשים במדריגות הנמוכים הן המה איברי השכינה השוכנת שם להחיותם וחובת גברא לבלתי תת התפשטות עד לקליפות כ"א תיכף שרואה ומשיג שיש שם

אותיות התורה ונ"ק יעלה ויגביה לשורשו והיינו בלוקח לעצמו רמיזא דחכמתא ומעורר לבו בקרבו להוציא דבור לפני אלהים בתורה ותפלה והיינו האותיות שראה והשיג בעוסקו בצורכי גופו יחתום אותם לבלתי יתפשטו בחצונים כ"א יעשה עמהם צירופי תיבות בתפלה וזה נקרא חיתם את המלכות הן המה אברי השכינה השוכנת בכללות המדריגה חותם אותם ומעלם ומגביהם לשורשם אשר היה שם אהלם בתחלה ותועלתו גדולה בהוציא דבור של תורה ותפלה מוציא אותיות שלימות מלאים כל טוב מקדימת המחשבה כאשר ביארנו למעלה רמז ובחרושת אבן למלאות פי' חרשת משמעו לשון מחשבה החורשת תמיד בלתי הפסק ומזהירו הכתוב לקשט מחשבותיו וכל רעיון לבו ומחשבתו כ"א אבן למלאות איך להכניס מלוי והארה באותיות הנקרא אבנים מקדימת המחשבה ואיתא בזוהר שדרש ע"פ אתי מלבנון כלה קול מדבר לדבור אתי תוליך מלבנון מלובן עליון כלה מורה לבחינת הדבור אתי מלבנון תבואי להורות שאל יהיה פירוד בין שני אותיות י"ה משני אותיות ו"ה רק להמשיך הקול והדבור ממש שוה מלובן עליון וראה גם ראה האיך שהעמיק רש"י בדברי קדשו אתי מלבנון תבואי כשתגלו מלבנון זה המורה לובן עליון קדימת המחשבה אתי תבואי ממש שוה ולא כתיב אתי ללבנון תבואי לומר משעת יציאתכם מכאן עד שעת ביאתכם כאן אני עמכם בכל אשר תצאו ותבואו אני עמכם רמז לקדמת המחשבה עם הקול ודבור ואם לאו לשונו לשון רמי"ה רם י"ה לא דבור אמת ומעתה אם עיני שכל לך תשכיל לדעת מאמרם ז"ל כל האומר תהלה לדוד שלשה פעמים בכל יום מובטח לו שהוא בן עוה"ב ולכאורה מינדע בעי ולאיזה כיוון בחרו דוקא בתהלה לדוד מכל תפלות דוד בן ישי וע"פ דברינו הנאמרים באמת יתפרש שפיר שהעמיקו בדבריהם לשלול אמירה להדיוט האומר דבוריו משפה ולחוץ ומחשבותיו משוטטים בהבלי עולם בודאי אפילו אמר יאמר מאה פעמים ביום תהלה לדוד כו' תועלתו מעט אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם למרום כ"א ע"ד דאיתא בכוונת תהלה בגימטריא אמ"ת עם הכולל לחתום את המלכות בחינת הדבור כידוע מלשון כנוי לעולם הדבור לחתום פרטי דיבוריו אפילו בעוסקו בצרכי גופו בחותם אמת כמבואר ואז תפלתי עולה יפה גם כן לחתום את הדיבור בחותם אמת להיות הקול ודבור מקושר בקשר אמיץ וחזק להחכמה ובינה וזה נקרא דבור של אמת ולא לשון רמיה כנזכר ואתה תחזה ביאור הכתוב אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבואי כדברי הזוהר קול מדבר לדבור כנזכר להוציא דבור של אמת לפני אלהים באותיות מלאים כל טוב מהארה עליונה וזהו הרמז אמ"ת נוטריקון "אתי "מלבנון "תבואי להורות האמור לחתום

את הדבור הכינוי לכלה הכלולה בחי' דבור בחותם אמ"ת כמדובר ותעלה תפלתו לנחת לפניו יתברך אמן סלה:

לבבתני אחותי כלה לבבתני באחת מעיניך באחד ענק מצורוניך ופירש"י לבבתני משכת את לבי אליך כו' וכן באחת ענק מצורוניך באחת מרבידי ענקי קשוטיך הם תכשיטי מצוה שישראל מצויינים בהם. ויש לפרש כי הנה יש ב' בחינת עינים חוש ראות הגשמי וגם יש זכות הראות וכן בחוש השמע יש גם כן שני בחינת חוש השמע הגשמי שאינו יכול לשמוע כי אם בפשוט ואותן האנשים המקדשים ומטהרים פרטי חושיהם אל הבורא ב"ה כחם יפה לשמוע באזניהם הגשמים אפילו מדבר איש אל רעהו מענייני משא ומתן שומעים בהם דברי תורה ומוסר ועיין למעלה שביארנו מאמר נעים זמירות ישראל. אזנים כרית לי ופירש"י ז"ל עשית אותם חלולים לשמוע בהם דברי תורה ולכאורה למה הוציא את עצמו מן הכלל לומר אזנים כרית לי דייקא לשלול זולתו ומי האיש שלא יהיה לו אזנים חלולים כמוהו כמוהם כולם שוים לטובה ואפילו קטן שבקטנים יש לו אזנים חלולים ותוכן הדברים כי רבות בני עמינו כאשר ניסה דבר אליהם לשמוע נשארה שקוע לשם ונעדר מהם החכמה והמדע ליתן עצות לנפשם לעבוד עבודתם גם עם אלו הדבורים כי אין לך דבור בעולם שלא יהא שם אותיות התורה וקול קורא בדבור המון עם פנו דרך לה' כמוזכר אמנם להיותם נעדרים מהשכיל אוטם אזנם סבת פרידתם מדביקותם אל הבורא לאפוקי רבים וגם שלמים אשר חכמת אלהים בקרבם ויראת אלהים נגד פניהם תמיד אזניהם חלולים לשמוע בהם רק דברי תורה ולזה רמז דוד המלך עליו השלום ללמד לאדם דעת לעשות כמעשהו ואמר על בחינתו אזנים כרית לי וכדברי רש"י עשית אותם חלולים ירצה אזנים רוחנים כרית לי בתוך אזנים הגשמיים ובאוזן הגשמי שומע דבורים הפשוטים ובאזנים החלולים הרוחנים שומע בהם דברי תורה אפילו מדבורי המון עם ושפיר אמר אזנים כרית לי דייקא כי לא כל אדם זוכה לזה כי אם אחר השתדלות רב ומקדש את פרטי חושיו אליו יתברך והנה מזה ידמה המשכיל שאר החושים חוש הראות ענייננו ג"כ ע"ד הנזכר יש שני בחינות וכבר ביארנו למעלה מה שאמר הנביא שאו מרום עיניכם וכו' ע"ש ותוכן הדברים שהוכיח על פניהם שישאו ויגביהו יהו בחינת עיוניהם לבלתי יסתכלו בגשמיות הדברים כי אם אלהות המלובש בכלל המדרגות כולם שבאו לכלל בריאה בכולם יש אותיות התורה ונ"ק כי באורייתא אם אסתכל קב"ה וברא עלמא ממילא מוכרח להיות אותיות התורה בכל דבר בעולם המושכים להם חיות ולזה בא הנביא לצוותם ולהזהירם בטוב אל כל מקום שיתנו עיניהם לראות ישאו בחינת עיונם היינו לבלתי יסתכלו כי אם על דברים

הרמים אלהות המלובש שם וזהו שאו מרום עיניכם כמדובר ובעצה יגיד הנביא לבלתי יתנו בני ישראל רפיון בעבודת הבורא להיות האדם מוכרח במעשיו הגשמיות לאכול ולשתות ושאר פרטי צרכי הגוף שבלתי אפשרי זולתם המוכרח לקיום הגוף ולפעמים יצא האדם לפעלו ולעבודתו עכ"ז יהיה לבו נכון עמו לבלתי ירפה את עצמו עם פנימיות מחשבתו מדביקות הבורא ב"ה באופן המבואר ונוסף עוד תועלת גדול לזכי הראות כי מי שטח מראות עיניו התלבשות אלהות כ"א רואה הפשוט בגשמיותם יכול לבוא לידי עבירה ח"ו בהסתכלו על מקום מגונה וכיעור בלא מתכוין כי אין זה ברשותו של אדם ונשאר שקוע לשם כיון שנבער מדעת קונו ליתן עצות לנפשו שלא לחנם אירע לו כזה הלא הכל בהשגחה פרטיות מאתו ית' ובכוונה לאיזה תועלת נפשו נזדמן לו כזה לתקן עניינו והוא בכסילותו כיון שטח עיניו מראות מקלקל במקום שהיה לו לתקן ואדרבא יוכל לבא לידי עבירה ח"ו לאפוקי אנשים אשר עיני שכל להם גם שמתרמי להם בלתי מתכוין לראות איזה דבר כיעור ומגונה רואים בזכות ראותם רק אלהות המלובש שם ולפעמים לתקן מזה את אשר חטאו על נפשם ויוכלו לדעת ולהשכיל מדה כנגד מדה ממקריותם ופגעים הקורה להם כאשר ביארנו מזה בכמה מקומות ובזה תולה בנין קומת השכינה וקשוטיה התולה בהתעוררות התחתונים. ומעתה נחזור לענין לבבתני אחותי כלה וכדברי רש"י ז"ל משכת את לבי אליך ירצה להיות לבי ונפשי דבוקה ברוממותך בכל שעה ורגע כמדובר בלתי שום הפסק אמנם יאמר נא ישראל שהיא מהנמנע כי הרבה מונעים וסבות יש בעולם המערבבים ומבלבלים מחשבות אדם מסבת מקרי ופגעי הזמנים והסתכלות לפעמים בלתי מתכוון על דבר מכוער וכדומה ואיך יכול להיות תמיד במדריגה כזה ע"ז גמר אומר ובעצה יגיד במה נאות לו לאדם לבא למדריגה מעולה וגבוה כזה היינו לבבתני באחת מעיניך כלומר אמת הוא שמשכת את לבי אליך ובלתי אפשרי כי אם באחת מעיניך אחת משתי אלה בחינת עינים המדובר היינו לראות ולהסתכל בחוש עין הגשמי הדבר כפשוטה ובפנימיות מחשבתו יתן עינו למרום לראות רוחניות המלובש שם מאותיות התורה ונצוצות קדושות הם אברי השכינה השוכנת בכללות המדריגות כלם ונתפשט מרום המעלות והראה לו הקדוש ב"ה ככה בכדי שגם משם יעלה ויגביה אברי השכינה בהסתכלו בעין השכל ושיעור הכתוב לבבתני משכת את לבי אליך ובמה באחת מעיניך היינו בעין הרוחני ולא בעין הגשמי באחד ענק מצורוניך כלומר ובזה נאות לו לעשות בחינת קשוטין לשכינה. ולזה העמיק רש"י בדברי קדשו באחת מרבידי ענקי קשוטיך הם תכשיטי מצוה שישראל מצויינין בה אשר כחם יפה לעשות אפילו ממדריגות כאלו ענקי קשוטין הם תכשיטי מצוה כנזכר ודוק ותבין:

שלחיך פרדס רמונים עם פרי מגדים כפרים עם נרדים ופירש"י שלחיך ארץ יבשה קרויה בית השלחין וצריך להשקותה תמיד ושדה בית הבעל יפה הימנה וכאן קילס יובש שלחייך הרי הן מלאין כל טוב כפרדס רמונים וטרם נבא לביאור נקדים משנה דאבות. הוא היה אומר אל תהי דן יחידי שאין דן יחידי אלא אחד נראה בכאן בא התנא להעיר לבות בני אדם גם בני איש יחד עשיר ואביון להוכיח על פניהם אהבת איש לרעהו לבל יתפרדו איש מאחיו בשנאה הטמונה בלב כאשר נתרבה עתה בעונינו הרבים שכיח זה ביותר ואם אפשר לו לדון את חבירו לכף חובה אפילו עונש נפש אינו רואה חובה לעצמו לאשום את נפשו על גנות רוע מדותיו בעשות ככה ואדרבא שמחת הכסיל זה עושה כאלו אין רואה ואין שומע לומר שפתינו אתנו מי אדון לנו וכאשר עינינו הרואות רבים הם המתפרצים ולא ידעו עשות נכוחה ועון השנאה צפונה וטמונה ודן ידין איש את רעהו בפניו ושלא בפניו בשוט לשונם ומורא לא יעלה על ראשם שיעטו כמעיל בשתם אפי' אם האמת אתם לדון את אשר הרבה לפשוע נגדם עכ"ז מי יודע בזרעו אחריו אפשר בנים יולדו להם צדיקים וחכמים ונמצא מחייבים את ראשם למלכות ומי לנו גדול ממשה רבינו עליו השלום בהרגו את המצרי הסכיל עשות ונתחייב גלות הגם שרבותינו ז"ל נתעוררו ודרשו על פסוק ויפן כה וכה וירא כי אין איש עתיד לצאת ממנו שיתגייר ולכן הרגו כאלו אין שום חטא בא על ידי הריגת המצרי עכ"ז מצינו להאר"י זלה"ה וז"ל משה הרג המצרי קודם זמנו יחטא בזה ונתחייב גלות כמ"ש ושמתי לך מקום אשר ינוס שמ"ה אותיות מש"ה עכ"ל ואיך לא יחרדו ויפחדו וירתעו לאחוריהם אנשים פחותי ערך כערכינו המלאים מלא בושה וכלימה ומכף רגל עד הראש אין בהם מתום ועכ"ז מלא לבי איש את רעהו לחוב בפניו ושלא בפניו ואפי' על פרוטה אחת ונוסף וע"ז אפילו נדמה לו שהאמת אתו אשר הרע לו לקחת נפשו וממונו על כל פנים אל תהי דן אותו לבדו כי את כל אשר לו ובניו ובני בניו אתו והם לא הרעו לעשות כלום ואם האיש מש"ר עליו השלום אשר עינים לו לראות למרחוק שאין עתיד לצאת מן המצרי שום זרע על כל זה נתחייב גלות פשיטא וקל וחומר בן קל וחומר פחותי ערך כמונו למלאות לבינו להרע לאחינו כי אם אדרבא ואדרבא כל מה שאפשר לצדד ולמצא איזה זכות מצוה רבה לדחות מעליו בשתי ידים את השנאה ולהגדיל את האהבה. מול דברינו אלה בא התנא להזהיר אל תהי דן יחידי כלומר שום אדם מישראל אסור לך לדון אותו יחידי ומאד מאד הוי מתבונן בשכלך מה אתה גורם כי לא לו לבדו אתה דן ומדמה בנפשך שאתה רק אותו יחידי דן והטעות נגד פניך כי באמת גם לו וגם לזרעו אחריו עד דור דורות המה צועקים ותעל שועתם אל האלהים ולזה גמר התנא בדבריו שאין דן יחידי אלא אחד ומיוחד הוא

הקדוש ברוך הוא לו נאה ויאה לדון את האדם יחידי כי עיני ה' המה משוטטים לראות למרחוק את העתיד לצאת ממנו ומבני בניו אחריו ולא אתה ולכן הזהר והשמר ולא יעלה על הלב לעולם ועתה נחזור לענין שלחיך פרדס רמונים. כי אנו מצינו שהצדיקים נקראים שופר ונראה לתת טעם לשבח למה נקרא הצדיק שופר עש"ה שם האחת שפרה ושם השנית פועה שם האחת שפרה על שם שמשפרת את הולד והיינו הצדיק הוא המשפר ומיפה את מי שאין בו דעה והרי הוא כעולל ויונק המלוכלך ומתועב מעונות שדש בעקביו ולא ידע לכת יושר כיון שנבער מדעת קונו בא הצדיק ומשפר ומיפה אותו מכל לכלוך וצואה ושופר רומז לבינה עולם התשובה גם כן מטעם שהיא האם הרוחצת צואת בניה וימין פשוטה לקבל שבים ומי שרוצה לגשת אל העבודה פנימה להזהיר ולצוות את בני ישראל לקרב לבות בני האדם אל הבורא ב"ה מחויב לקנות בעצמו בחינה זאת למצוא לכל אחד ואחד מישראל צד זכות וטובה ואזי יתכן לו לקרב לבות בני אדם לתורה ועבודה ויש לכנותו בשם שופר על שם שמשפר את הולד כמדובר ואפשר לרמוז בכתוב "שלחיך "פרדס "רמונים ר"ת שפר להורות את האמור מי שרוצה לשפר לבות בני אדם לקרבם אל התורה ועבודה חובת גברא לקנות בעצמו זאת המדה המעולה לראות רק זכות וטובת לישראל וזהו 'שלחיך 'פרדס 'רמונים ופירש"י ארץ יבשה קרויה בית השלחין וצריך להשקותה תמיד כנוי לפחותי הערך ההולכים בחושך ואין נוגה להם ולא טעמו עדיין מאורות התורה המה מכונים בשם ארץ יבשה הצריכים להשקותם תמיד מימיו של תורה להאיר להם דרך אשר ישכון אור ולכן רומז בדבריו ושדה בית הבעל יפה הימנה בודאי מי שהוא שדה בית הבעל רומז לבעל תורה ויש לו אחיזה בשדה של חקל תפוחין בודאי יפה ויפה הימנה של בית השלחין שלא ראו עדיין מאורות מימיהם וגמר אומר בדברי רש"י וכאן קילס יובש שלחייך הרי הן מלאים כל טוב כפרדס רמונים והכוונה כאשר חכמים הגידו על פסוק כפלח הרמון רקתך אפילו ריקנים שבך מלאים מצות כרמון כל זה צריך איש הנלבב המכונה בשם שופר למצוא רק דברי זכות אפילו להריקנים שבישראל אל יתנו עיניהם להרע כי אם להטיב ולזכות כאלו נתנו ריח טוב מכל מיני בשמים ואז נאות לו לכנותו בשם שופר לשפר מעשיהם הנלוים אליו באמת וכזה אפשר לרמוז אשר חכמים הגידו על היצר הרע לצדיקים נדמה להם כהר ולרשעים נדמה להם כחוט השערה יצרה לצדיקים התמימים במעשיהם כנרמז למעלה נדמה להם כל אחד ואחד מישראל אפילו המנוצח מיצר הרע והוא קל שבקלים והרבה לעשות רע על כל זה לרוב צדקותם וצד תמותם עומדת להם לראות רק דברי זכות וזה נרמז בתיבת כה"ר נוטריקון "כפלח "הרמון "רקתך אפילו הריקנים נדמה בעיניהם כאלו הם

מלאים מצות כרמון ואינם מסתכלין על צד הרע הוא היצר הרע כי אם אדרבא היצר הרע נדמה להם כהר כמדובר ולהיפך פך לרשעים שאינם מצדדים למצוא בכל אחד ואחד מישראל איזה זכות כי אפילו פושעי ישראל מלאים מצות כרמון מחליפין טוב ברע אינם נותנין עיניהם להסתכל כ"א איזה חובה ואפילו נדנוד עבירה גדולה בעיניו להתפאר בקלון חבירו וכדומה מגנות רוע המדות וזהו מכת הרשעים ונדמה להם כל או"א מישראל רק כחוט השערה היינו צד הזכות ממעשי מצותיו ולימוד תורה ותפלה זה מקטין ונותן גרעון בצד הטובה כאלו רק כחוט השערה וכל מה שאפשר לו למצוא איזה חובה הוא גדולה ורבה לפניו וכבר רמזנו בפתיחת דברינו מה שהזהיר התנא אל תהי דן את אדם מישראל יחידי שאין דן יחידי אלא אחד יחיד ומיוחד אמן סלה עיניו כיונים על אפיקי מים רוחצות בחלב יושבות על מלאת ופירש"י נאות כעיני יונים וכן מקלס המשורר עיני דודי כשהוא מביט על אפיקי מים דומות לנוי עיני יונים הכוונה כי הנה כתיב עיני ה' אל צדיקים ואזניו אל שועתם ולכאורה איך הורשה לנו לכנות אליו ית' עינים גשמים ואזנים הלא אסור לכנות אפילו ציור אות ונקודה ופשיטא תמונת אברים והנכון להיות שתכלית הבריאה ישראל עלו במחשבה להבראות בכדי שיתפשט אלהותו ואדנותו ית' לכן דברה תורה בלשון בני אדם לשבר האוזן מה שיכול לשמוע והעין לראות ולהיות האדם הוא עיקר הממשיך עליו השגחתו ית' לראות אליו בעין חמלה וכן הצדיקים האמיתים שהקב"ה מתאוה לתפלתם ובאדם הגשמי כלי האוזן מוכן לשמוע דברי תורה וכלי העין מוכן לראות לכן אנו מכנים השגחתו ית' המשגיח לרחם על בריותיו ובחי' מה ששומע תפלתן של צדיקים בשם אוזן ועין הגם שאין לתאר אצלו יתברך כלי אוזן ועין על כל זה מפאת המקבלים הם הצדיקים הממשיכין על עצמם שתי אלה אלו אנו מכנים תואר כלי הראות והשמע מציד ולזה רומז הכתוב עיני ה' כלומר מה שאנו מכנים ומתארים אצלו יתברך עיני ה' הוא רק מפאת הצדיקים הממשיכין עליהם להשגיח עליהם בעין חמלה וכן מה שאנו מכנים לומר אזני ה' הוא מצד הצדיקים המכינים א"ע לקראת אלהים בתפלה וממשיכין עליהם שהקב"ה ישמע תפלתם ולכן מכנים אליו ית' אזנים מצד הצדיקים ולא מצד עצמותו חלילה וחס לומר ככה כי אם להיות באדם הגשמי שתי כלים אלו עינים ואזנים מוכנים לראות ולשמוע מתארים ג"כ בבורא עולם בכדי לשבר האוזן מה שיכולה לשמוע ומבשרי אחזה אלוה והנשמע מהנ"ל שהכל תולה בהתעוררות התחתונים ככה מעוררים למעלה לתאר אליו יתברך תואר לראות אם לטובה או להפכו ומעתה תבין הפסוק עיניו של הקב"ה כיונים כינוי לעם הישראלי המכונים בשם יונים על אפיקי מים כנוי לחסדים כשרוצה להשגיח מכללא

דרחמנא לרחם עם קרובו להשפיע להם מברכה עליונה תולה בהתעוררות התחתונים עם הקדוש הנקראים יונים ע"ד הנזכר עיני ה' אל צדיקים ולזה העמיק רש"י בדבריו הקדושים נאות כעיני יונים כלומר אם הם נאים ומקושטים בכשרון מעשיהם הטובים ככה ממשיכין עליהם עיני דודים להביט להם בעין חמלה וזהו עיני דודי כשהוא מביט על אפיקי מים להשפיע להם מחסדיו המכונים למים דומות לנוי עיני יונים כי מצידנו מתוארים אצלו יתברך כלי עינים ואזנים הכל בשבילנו כנזכר:

רוחצות בחלב יושבות על מלאת ופירש"י כמו אבני מלואים ומלאת בו מלואת אבן הכוונה כי הנה בודאי כשתחתונים מיישרים עובדותיהם ומתמידים בעבודתם יומם ולילה לעורר לבם בקרבם אל התורה ותפלה ממאור התורה אזי מה טוב ונעים אכן בהתרפם ומתרשלים מעבודת הבורא כבר זכרנו ודברנו מזה למעלה כמה פעמים הקב"ה שולח להם מעיקים ומפגעי הזמנים לדוחקם אל עבודתו בע"כ וכמוזכר במגילת אסתר שישן חוחים לעבדו ביראה וגם למעלה בענין כשושנה בין החוחים ואזי מטיבים בע"כ את מעשיהם ומעוררים את לבם להוציא דבור לפני אלהים להמשיך עליהם עיניו יתברך להשגיח בעין חמלה וזהו רוחצת עיני דודי בחלב נוטריקון "חוחים "לעבדו "ביראה ובסיבת החוחים רוחצת כ"י את עיניו להשגיח מכללא דרחמנא יושבת על מלאות משמעו לשון המתנה ועכבה כמו וישבו בקדש כלומר הקב"ה יושב ומצפה מתי יבאו בני ישראל להוציא דבור לפניו בתפלה באותיות מילואים מקדימת המחשבה בדו"ר וזהו יושבת על מלאות ולכן מביא רש"י כמו אבני מילואים האותיות נקראים אבני מלואים כמבואר לנו ודו"ק:

לחייו כערוגת הבושם מגדלות מרקחים ופירש"י מגדלות מרקחים מגדלים של מרקחים גדולי בשמים שמפטמים אותם מעשה רוקח ונראה לפרש אשר חכמים הגידו על פסוק משה ידבר והאלהים יעננו בקול ונתעוררו בקולו של משה וצריך להבין דבריהם הכוונה משה המשיך את התורה מבחינת קול לבחי' דבור והם הנה עשרת הדברות אמנם יאמר נא ישראל שבלתי אפשרי להיות אדם יכול להשיג רוממות אלהותו יתברך וסודותיו הנפלאים והנוראים כ"א בבחי' מחודשות ע"י מה שמחדשין בתורה והמאור שבה נתגלה באמצעות נשמות הצדיקים המחדשין רזין דאורייתא בכל דור ודור כפי הצורך אליהם ולעם הנלוים וסרים למשמעתם מוזהרים בטוב גם כן הכל באמצעות הצרופים שמחדשים בתורה ולכאורה כיון שמשה רבינו המשיך את התורה מקול לבחי' הדבור ודבר המלך אין להשיב כיון שהגיד אינו חוזר ומגיד ולזה רמזו בדבריהם והאלהים יעננו בקול בקולו של משה כלומר כמו אז גם עתה מי שיש בו מדעת קונו נקרא משה על דרך

משה שפיר קאמרת כלומר חיבה יתירה נודעת להם מגודל חסדו יתברך ענה למשה ככחו אז וגם עתה צדיקי הדור יענהו בקול כלומר נותן לו לב שומע להחזיר את בחינת הדיבור לבחי' קול כפי הצורך אז באותו הדור לענין העבודה כפי העת והזמן ומזה הקול יכול לצרף צירופים מחודשים ומזה נולד תענוגים מחודשים אליו יתברך ג"כ וכבר זכרנו למעלה בענין מה שאמר רשב"י אורייתא אורייתא מה אומר לגבך שעשועין דמרך אנת אילת אהבים ויעלת חן אלת דדיה ירווך בכל עת וכדברי חז"ל למה נקרא התורה בשם דד מה הדד הזה כל זמן שהתינוק ממשמש בה טועם טעם חלב תורתינו הקדושה נמשלה גם כן כמו הדד כל זמן שהאדם לומד וממשמש בה טועם טעם חדש וגם חכמים הגידו אילה זו רחמה צר וכל שעה חביבה על בעלה כשעה ראשונה התורה נמשלה גם כן לבחינת אילה כל זמן שאדם מחדש חידושין חביבה עליו כשעה ראשונה כאלו היום ניתנה בסיני והנה השכל נותן אם נתן הקדוש ברוך הוא את התורה בפרטי התגלותה העתידה להיות ושום אדם לא יכול להשיג צירופים מחדש לעבודת הבורא עם בחינת התעוררות מחודשות לא הגיע אליו יתברך גם כן רבוי תענוגים מחודשים כמו עתה כי ידוע תענוג תמידי אינו תענוג ובאמת היה כבוד ה' לברוא העולם כי אם ישמח ה' במעשיו והשעשועים ושמחה שצפה לקבל מעם קרובו ישראל וישמח לקראת הפקחים אשר כחם יפה להשיג צרופים בתורה ודדיה ירוו אותם בכל עת ועת לערך פרטי חלקי העתים כמו כן יתקשרו ג"כ הבינה לעתים לעבוד עבודתם הכל על פי התורה וזה הגורם צמצום מדותיו והשתלשלות התורה קדושה אשר ממקום קדוש יהלך ולא גלה אלהותו באמצעות מאור התורה בפעם א' כ"א מעט קול השופר הולך מעת נתינתה עד ביאת הגואל נותן עוד את התורה לכן אנו מברכים ברכת התורה לשון הוה שהוא לא נפסק ונותן עוד לערך הכנת המקבלים וזכות גופם וכל עת וזמן שרואה המשכיל שבחינת העבודה נופלת אצלו אל הזקנה ממציא טעם חדש בתורה להחיות נפשו לעבוד עבודת הקודש בהתעוררות שמחה ותענוג מחדש וזהו דדיה ירווך בכל עת וחכמינו ז"ל נתעוררו למה נקרא התורה תושיה שמתשת כחו של אדם ויש להבין הלא מצינו היפוך הדברים ואנו אומרים בכל יום כי הוא חיינו ואורך ימינו והתורה מושכת חיות בכללות העולמות עליונים ותחתונים ופרטי הנבראים ובה אסתכל קודשא ברוך הוא וברא עלמא והוא כלי אומנתו של הבורא ברוך הוא ואיך יתכן לכנות את התורה תושיה שמתשת כחו של אדם והנראה כי באמת מצדו יתברך אין שום תפיסה במאור התורה מצד דקותה ובהירותה אכן כשעלה ברצונו הפשוט להטיב לנבראיו ולגלות עוצם בהירות התורה בזה העולם הגשמי הוכרח להלביש את תורתינו הקדושה במ"ט פנים בכדי שיוכל האוזן

לשמוע והפה לדבר כאשר נתבאר לנו למעלה פירוש הפסוק ודבר ה' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו כלומר שהקב"ה מגודל טובו דבר בהירות התורה והלביש אותה פנים אל פנים עד מ"ט פנים פנים שונים לתורה שנעשה בחינת ספורים כאשר ידבר איש אל רעהו מענייני ספורים גשמיים ונמצא צמצם הקב"ה את כחו הגדול לערך הכרת הישראלים וזהו למה נקרא התורה תושיה שמתשת כחה של אדם היינו אדם עליון היושב על הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה שאינו יוכל להראות כחו הגדול ואורות הבהירים כפי דקותו ורוממותו הכל בשביל חומריות גופות הנבראים כ"א בהגלות מעט והכל בשביל תוספת מרובה התענוג והשעשועים שצפה לקבל מהצדיקי' מחדש בכל דור ודור שמחדשין חדושין בתורה כנאמר לעיל ועתה נחזור לענין לחייו כערוגת הבושם והכוונה כי נודע ריבוי בשמים השינויים בטעמם וריח כשמפטמים מעשה רוקח בתערובות מינים הרבה נולד ריבוי טעמים שונים מחודשים וכל תערובות בשמים קרוי מרקחת למשיב לב כי כל בושם בפ"ע הוא טעם אחד כפי טבעו וריחו המיוחד לו בטבעו וכשמצטרפים שתי טעמים יחד אזי נולד עוד טעם חדש באמצעות תערובתם אשר עדיין לא היה לעולמים טרם תערובתם והנה לחייו כינוי לתורה הקדושה שני לוחות מצומדות כמו דאיתא בתיו"ט במשניות נמשלה לוחות התורה לערוגות הבושם מגדלות מרחקים כלומר התורה מגדלת כמה מיני תענוגים על ידי צרופים למשיב לב הוא הקב"ה שנקרא לב נולד לו רבוי תענוגים מבחינת רבוי הצירופים כמו שמפטמים הבשמים מעשה רוקח נעשה ונולד טעמים וריחים חדשים אשר לא היו לעולמים כמו כן נולד טעם חדש כשממשמש בה נולד לו תענוג חדש בצירופי אותיות ותיבות וזה הנרמז בדבריהם אילה רחמה צר ר"ל השתלשלות והתפשטות התורה המכונה בשם אילה לא היה ע"י מדת החסד שדרכו להתפשט בלי גבול וערך כמים הנגרים ומדת החסד כנוי בשם רחמנות ובאמת כלפי דברינו הנאמרים באמת בלתי אפשרי להיות התגלות התורה בזה העולם כ"א מעט מעט וקול השופר הולך וחזק עוד עד ביאת הגואל כמדובר בשביל התענוג שעלה ברצונו לקבל מעם קרובו ישראל בכל דור ודור לערך בחינת צירופיהם וכמוזכר והאלהים יענני בקול בקולו של משה וזהו אילה רחמה צר היינו בחינת רחמנות שהוא מדות ההתפשטות היה צר בעת הנתינה בצמצום מעט מעט ולמה עשה כך הבורא ב"ה אשר בידו לעשות כרצונו ולזה גמרו אומר בכדי שבכל שעה ושעה חביבה כשעה ראשונה ועולה לכאן ולכאן דהיינו בשביל תענוגו יתברך החביב עליו רבוי הצירופים מחודשים של הצדיקים אשר בכל דור ודור וגם באדם התחתון כשנופלת אצלו העבודה לבחי' זקנה ממשמש בתורה ומוצא בה

טעם חדש להתעוררות עבודתו וחביבה עליו כשעה ראשונה והבן הענין הנאמר ותמצא מרגוע לנפשך בעניני עבודתך:

שררך אגן הסהר אל יחסר המזג בטנך ערמת חטים סוגה בשושנים להבין הענין כי הנה בדרך כלל כולנו כאיש אחד נחנו מתפללין תפלה שתקנו לנו אנשי כנסת הגדולה והדפסנו עתה סידורים עם אותן התפלות וממילא בנקל הוא לכל אדם מישראל להוציא דבור לפני אלהים ולהשפיך שיחו בתפלה ותחנונים כמו שמסודרין לפניו בתוך הסידור אמנם מהראוי שכל איש הישראלי יתן אל לבו להתבונן בשכלו מאין לקחו אנשי כנסת הגדולה אותן האותיות וסדרו וצרפו צירופי תיבות וכן מצינו דוד המלך ע"ה עשה וחבר ק"ן קפיטל תהלים שלא פעל ועשה ככה זולתו בעולם כ"א רוב צדקתו וחכמתו עמדה לעוצם הכרתו והשגתו את הבורא ב"ה בהתלבשות אותיותיו החזיר אותן האותיות לשורשם ועשה עמם צירופים בזמירותיו ותשבחותיו ע"ד משל כשהשיג את הבורא ב"ה בהתלבשות אות א אזי לקח אותו האות והתחיל לשבח את הקב"ה בתיבת אשרי וכן כללות האותיות מאלף ועד תי"ו בכולם נהג א"פ בענין כזה כשהשיג בעוצם הכרתו אות {ציור} עשה צירוף ב' בכל יום וגו' וכן באות ב אמר צירוף גדול ה' ומהולל מאד וגו' והרואה יראה ויקח מוסר השכל לנהוג את עצמו בהאיך אנפין יקום קדם מלכא להשפיך שיחו בתפלה ותחנונים ידמה בנפשו כאלו אינו רואה לפניו שום צירופי אותיות ותיבות כ"א עתה בעת עומדו להתפלל חובת גברא עליו ללקוט אותיות לערך השגתו אותו יתברך באמצעות התלבשותו ולעשות עמהם צירופי תיבות בשירות ותשבחות כי לכוונה זאת הסתכל קודשא בריך הוא באורייתא וברא עלמא ממילא מוכרח להיות אותיות התורה בכל דבר בעולם שבאה לכלל בריאה ומסר זאת לעם קרובו ישראל בעוצם הכרתם וכחן יפה יש לאל ידם לעלות ולהגביה אותן האותיות לשורשם היינו בהיות להם זה השכל לחבר ולצרף עמהם שירות ותשבחות על דרך האמור עד"ז עשה ותיקן דוד המלך ע"ה ק"ן קפיטל תהלים ואנשי כנה"ג תיקנו וסידרו לנו את התפלות ועיין בדרוש מגילת רות פ"ה ויבא לשכב בקצה הערימה ותוכן הדברים דאיתא בזוהר בכל אתר שכיבה בנוקבא לאעלאה בה ציורא דכ"ב אתוון במלת וישכב צירוף י"ש כ"ב אותיות ובועז הוא היה צדיק יסוד עולם בדורו והחיוב מוטל עליו אז ביותר להעלות אותיות התורה שבכללות המדריגות ולכן כתיב אצלו ויבא הוא דייקא לשכב בקצה הערימה היינו לעשות צירופי תיבות מערמת האותיות שממתינין עד עת בא דבורו של צדיק לעשות מבחינת הערימה צרופי תיבות בשירות ותשבחות ובזה תולה היחוד לשכינה כדברי הזוהר בכל אתר שכיבה בנוקבא לאעלאה בה ציורא דכ"ב אותיות כמדובר מול

זה רמז המשורר בדברי קדשו שררך אגן הסהר ופירש"י טבורך כאגן של מים צלולים והוא עשוי מאבני שיש וגו' וזה ריעותיה מקלסות אותה על שם מעשיה לומר הגונה את להתחבר עמנו הכוונה אנו בני ישראל משוררים בצירופי אותיות לעשות לשכינה בנין קומה בכשרון מעשינו הטובים ולזה העמיק רש"י ברוח קדשו טבורך כנוי לשכינה כאגן של מים צלולים הכנוי לשכליות גמר בדבריו והוא עשוי מאבני שיש מורים על בחינת אותיות הנקרא אבנים כידוע וזה ריעותיה הן המה בני ישראל מקלסות אותה על שם מעשיה כנ"ל לומר הגונה את להתחבר היינו בחינת היחוד עמנו אנו בכשרון פעולתינו גורמים ככה יחודים בעולמות עליונים ולזה גמר אומר בדבריו המשורר בטנך ערמת חטים ידוע חטה גימטרי' כ"ב אותיות התורה ובטן כינוי לשכינה השוכנת בכללות המדריגות כולם מרום התעלות עד הנמוכים שבמדריגות ואלו האותיות אינם כ"א כמו ערימה וצבור אותיות בלי צירופי תיבות כנזכר ואנו בני ישראל מעותדים בהכשר פעולותינו לעשות מאלו האותיות צירופי שירות ותשבחות כי זאת עיקר תורת האדם בתפלה ללקוט לעצמו אותיות לערך השגתו כמבואר ואם נעדר מחכמה הנ"ל אינו מוציא דבור לפני אלהים בשלמות כ"א הרגל לשונו נקוט כמו שנדפס לפניו בסדור וגם תפלתו תועבה וזאת עצה היעוצה שידמה בנפשו טרם פותח פיו להוציא דיבור כאלו ערימה וצבור אותיות מונחים לפניו ועושה צירופים מחדש ולזה צריך עיון ויישוב. רב ובעשות ככה מובטח. אני שתעלה תפלתו לרצון לפניו ויעשה רושם לגרום השפעה משפע וברכה עליונה בכל העולמות ואליו יגיע ג"כ ובזה יובן אשר חכמים הגידו בשכר שמשהין א"פ על הבטן הויין להם בנים זכרים לכיון האמור שמשהין א"ע מאוד בהתבוננות השכל על הבטן הכנוי לשכינה כנזכר בטנך ערימת חטים רק כמו. ערימה מצבור אותיות והמשכילים משהין א"ע ומתבוננים במעוז שכלם איך לעשות ולצרף מערמת האותיות צירופי תיבות כנזכר בודאי זוכין לבנים זכרים בנים של צדיקים מעשים טובים בחינת משפיעים כל טוב כנזכר ודוק כי נכון:

ראשך עליך ככרמל ודלת ראשך כארגמן מלך אסור ברהטים ואיתא במדרש הראשים שבך חשובים לפני כאליהו שעלה בהר הכרמל ודלת ראשך אפי' הרשים שבך חשובים לפני כדניאל שנאמר ביה וילבישו אותו ארגוונא והענין תמוה ונקדים שאמר הנביא עד עשותו ועד הקימו זימות לבו באחרית הימים תתבוננו בה בינה והכוונה עתם לצורך עם קרובו צמצם הקב"ה אורותיו הבהירים והמאירים אשר במקומם המה אחדות אמיתי נתפשטו וממקום קדשם יהלכו בהתלבשות התחלקות המדריגות בכדי שאנחנו בנ"י יעבדו אותו יתברך אפי' עם בחינת אלו המדריגות ולדרוש משם יחודו ואחדותו להעלות

הכל אל השורש כמבואר לנו בכמה מקומות ובאחרית הימים לעת תשלום הבירור והיינו כשאנו ב"י ישלימו רצונו ומחשבתו הנאצלה למה ברא ככה בעולמו הכל בשביל קילוסו ותחזור מחשבה הנאצלה לקדמותה ושורשה ויתגלה עוצם בהירותו אורותיו ביתרון אור וזהו עד עשותו ועד הקימו מזימות לבו היינו כשתשלים מחשבותיו ומזימותיו יתברך מה שצפה בבריאות העולמות וכל הנבראים ואנחנו ישראל יבינו וישכילו איך להחזיר את מזימותיו הקדשים אל השורש אזי יבואו ימים המקווים לנו בא יא גאולה השלימה ותתרבה ההשגה מקטנם ועד גדולם יכירו כח מלכותו ואחדותו שאין שום פירוד והתחלקות שייך לומר במדותיו הקדושים וזהו באחרית הימים כינוי למדות המלכות שהיא אחרית הימים הקדושים בינו ותשכילו בה בינה הכל אחד הגם עתה נראה היות מדות מלכות עלמא דאתגלייא ובינה עלמא דאתכסיא גם שניהם שוים לטובה והמה אחדין דלא מתפרשין וכן נרמז בכתוב אשר עין בעין נראה כי אתה ה' וארמוז בקיצור כי נתבאר לנו באורך במקום אחר מוסב לעת הגאולה שתבנה ותכונן קומת השכינה להיות ממש שוה נגד קומת הקב"ה כי עתה בגלות נאמר בקבלה אלף עם כולן וכולן עם אלף מורה היות עין תחת עין יד תחת יד ורגל תחת רגל כי אין הקומות דזו"נ שוים והכל בסיבות מיעוט הכרתם אין כחם יפה לדעת ולהשכיל שאין שום פירוד ח"ו בין אתה כינוי לשכינה כנודע למביני מדע והוי"ה מורה לז"א לאפוקי לעתיד כאשר תתרבה ההשגה לדעת את אחדותו יתברך תבוא הקומה ממש שוה נגד קומתו יתברך אשר עין בעין מוסב לזמן העתיד שתהא הקומה שלה שוה ממש עין בעין כקומתו יתברך ולא עין תחת עין נראה ונתפרסם לעין כל יראי ה' הקטנים עם הגדולים יבינו וישכילו כי אתה כינוי לענפא דאתגלייא ה' מורה עלמא דאתכסיא הכל אחדית א' וכן נרמז בכתוב כי עין בעין נראה בשוב ה' ציון ירצה להורות האמור מתי תבוא קומת כ"י נגד קומתו יתברך שתהא ממש שוה עין בעין ולא עין תחת עין גמר אומר בשוב ה' ציון לעת הגאולה שתתרבה ההשגה אמנם מי שזוכה ויש בו מדעת קונו לבבו יבין וישכיל שגם עתה אין שום פירוד ח"ו והכל רק מפאת המקבלים ולא מצד עצמותו חלילה וחס כמבואר לנו למעלה פ"ה ויהי בבוקר והנה היא לאה שהכתוב יגיד בלשון צער ויהי בבוקר לעת הגאולה תשכילו לדעת והנה היא רחל כינוי לשכינה היא לאה עולם הבינה ובאמת מהראוי להיות כל אחד מישראל יתן לב לדעת ולהשיג איך שהמה אחדין דלא מתפרשין ולמיעוט הכרתם של התחתונים גורמים כב"י לבורא עולם להלביש א"ע בכינוים ושמות בכדי להשיגו בהתלבשות תקי מדרגותיו בכדי שישיגו אותו באמצעות מדותיו ועיין למעלה שזכרנו בשם ז"ח מה שביאר פ"ה פשטתי את כתנתי איככה אלבשנה שהבורא יתברך כמתרעם

ואומר אני פשטתי א"ע מערכי הכינוים שהמה בחינת התלבשות ועתה למיעוט הכרחים שאין כחם יפה להשיג עוצם בהירותו צריך הקב"ה להלביש א"ע כב"י מחדש ובא וראה מה דאיתא בזוהר ד' מלאכים הנושאים הכסא וסימנם ארגמ"ן אוריאל רפאל גבריאל אל מיכאל ואות נו"ן מורה לאדם עליון היושב על רחמים כ"ז היא עתה ולעתיד כתיב ולא יכנף עוד מוריך והיה עיניך רואות את מוריך ובארתי תיבת ייף אותיות פני כ' כלומר עתה כף המורה על כתר עליון צריך להלביש א"ע בבחינות פנימי המאורים כאשר נדמה לנביאים פני אריה לימין ופני שור לשמואל וגו' כ"ז הוא עתה ולא לעתיד ע חמר ולא יכנף פני כף שלא יצטרך כתר להלביש א"ע בבחי' פנים כלל הנשמע ממוצא דבר היות שני בחינות בעניני העבודה את הבורא ב"ה אנשים המשכילים המטהרים ומקדשים עלי גופם עינים להם לראות בעין השכל היות אתה ה' הכל אחד ואין שום פירוד בין הדביקים וישמח המלך לקראת הפקחים שאינו צריך להתלבש א"ע ולצמצם אורותיו הבהירים בהתלבשות המדריגות כי עינים להם לראות ולהשכיל בעוצם השגתם וזכות גופם גם עתה אחדותו ויחודו יתברך לא כן אנשים אשר אין כחם יפה ואין נוגה להם להבין ולהשכיל את זאת מטריחים לבוראם להלביש א"ע כ"י בכנוים ואמצעות מלאכים אשר סימנם ארגמ"ן כמדובר ומעתה בין הבין אשר לפניך אם בעל נפש אתה ראשך עליך ככרמל מורה על בחינה המעולה אשר בשם ישראל יכונה ודע ישראל צירוף לי ראש שיש לו מוחין חזקים לדעת את קונו ולדרוש אחדותו ויחודו בלי שום אמצעות אומר המדרש הראשים שבך חשובים לפני כאליהו שעלה בהר הכרמל וראה מה כתיב ויגש אליהו הנביא וגו' וגמר אומר בהשפיך שיחו בתפלה בתחנונים הנני ה' ענני וידעו העם הזה כי אתה האלהים כלומר אתה הכינוי למלכות ה' המורה קב"ה האלהים המורה דין הכל אחדות אחד ומיוחד כאשר תהיה לעתיד אשר עין בעין נראה כי אתה ב' הכל אחד כנזכר לזה ישים מגמתו ובאמת גם הם שי ואמרו ה' הוא האלהים ה' הוא האלהים הכל אחד ודלת ראשך כארגמן לשלול אנשים אשר אין נוגה להם ובחי' ראשם ומוחותם היא בבחינת דלת ואין כחם יפה לדעת ולהשכיל אחדותו ויחודו בלי אמצעות התלבשות המדריגות עכ"ז חשובים לפני כדניאל שנאמר ביה וילבישו אותו ארגוונא וכבר רמזתי ארגמן סימן לד' מלאכים הנזכר ומלך הקב"ה אסור ברהטים הם רהיטי מוחין לערך הכרתם כמ"כ צריך להלביש א"ע כ"י כנזכר ודו"ק מאוד:

זאת קומתך דמתה לתמר ושדיך לאשכולות כי הנה כתיב בשוקים וברחובות אבקשה את שאהבה נפשי והכוונה להורות לבות בני אדם לדבק תמיד פנימיות מחשבתו לרוממות אלהותו יתברך ואפילו כשיצא האדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב מענין צורכי

גשמיותו המוכרח בהם לקיום גופו עכ"ז אל יפרד את עצמו מחמת זה מהבורא ב"ה כאשר כבר קדם לנו הדבור מזה שהכל בחכמה עשה הקב"ה וממילא יש רמיזא דחכמתא בכל דבר בעולם וזאת תורת האדם ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא אפי' ממשאו ומתנו עם הבריות וזהו שרומז הכתוב בשוקים וברחובות גם שם אבקשה א"ת שאהבה נפשי כלומר לא שמתי מגמתי בעבור האוכל גשמי לבד מצורכי הגשמיות כ"א כל עצמי אבקשה כללות האלף בית המה אותיות התורה שנתפשטי מרום המעלות ונתלבשו בכללות המדריגות כולם וזהו אבקשה א"ת דייקא שאהבה נפשי להעלותם ולהגביהם לשורשם ומרום שבתם ובזה תולה עיקר בנין קומת השכינה וקישוט תכשיטיה ובעשות ככה. תועלתו גדולה עד עת בא דברי להוציא דבור לפני אלהים אין לו שום מ"ז לבלבל מחשבתו בתערובות מחשבות חוץ כי מאין נמשכים מ"ז הכל על שלא ידע להזהר ולשמור פיו ולשונו בעוסקו בחיצונים לאפוקי אם גם בהולכו בשוקים וברחובות לבו דבק באל וממשרו בהתקשרות ודביקות נמצא אפי' כשתבא לו באמצע תפלתו אותן המחשבות שפעל ועשה עמהם בעבודתו בחוץ לבו בטח שגם שם מעשהו בחכמה ודעת ואדרבא מאלו האותיות עושה עתה צירופים קדושים לערך הכרתו ועוצם השגתו לוקט אותן האותיות נעשות מהם צרופי שמות וכנויים לדעת איך להמשיך על עצמו אדנותו יתברך ועיין למעלה ביאור הכתוב בטנך ערימת חטים מוסב על השכינה הנקרא בט"ן התפשטות אותיותיה שוכנים בכללות המדרגות והמה אותיות מפוזרים ואיש הנלבב לוקט אותם לעשות מהם צרופים בשירות ותשבחות כמבואר למעלה ולכוון הנ"ל נקרא תלמידי חכמים בנאים ע"ש שעוסקים בבניינם של עולם היא השכינה הנקרא עולם מלישנא דעלימא ומהות הבנין תולה בצרופים של תורה ותפלה מאלו האותיות המעלים ומגביהים ממדריגות התחתונים ומשיגין גם שם התפשטות אלהות ואח"כ מכניס ובונה מבפנים בגשתו אל עבודת הקודש פנימה ומחשבות זרות הבאים לו בתוך התפלה מהפך צרוף הראשון ועושה צרוף טוב כנזכר כמה פעמים ומעתה תבין זאת קומתך דמתה לתמר כי שמעתי **מהמגיד** זלה"ה שאמר מחשבה זרה נקרא תמ"ר צרוף ת"ם מ"ר כלומר טרם מתבונן המשכיל על פנימיות המלובש במחשבה זרה הצרוף הוא מ"ר ואחרי התבוננו בדעת שכלו לדעת ולהשכיל מהותם ואיכותם מקום מוצאה כי לכולם יש להם מקום מוצא באותיות התורה מהפך מצרוף מ"ר לצרוף ת"ם ולכן נאמר כשראה יהודה לתמר ויחשבה לזונה כלומר הגם שעתה הצרוף הוא מ"ר עכ"ז אחר שמתבונן במעוז שכלו לדעת מאין נמשכה ומעלה אותה לשרשה נעשה צרוף ת"ם וזהו ויחשבה לזונה כלומר זה נאה ובזה תולה תקון קומת השכינה להכינה ולסעדה בתקון תכשיטיה וזהו

זאת קומתך מלת זאת כנוי לשם השכינה הנקרא זאת קומתך דמתה לתמר כלומר כל עצמה עם בנין קומתה דומה ותולה במחשבות האדם אם כחו יפה לקשט מחשבותיו אפי' מחשבה זרה הבאים לו בתורה ותפלה להפוך אותן מצרופים מרים לצרופים טובים לבנות עמהם קומת השכינה ובודאי זא"ת קומתך דמתה לת"ם מ"ר כנ"ל להפוך ממ"ר לת"ם ובזה נאות לו לאדם להשלים את נפשו את האלהים ואז טוב לו:

או יאמר **זאת קומתך דמתה לתמר** מובן ע"ד דאיתא בזוהר רבי יהודה פתח זאת קומתך דמתה לתמר כו' כמה חביבה כנסת ישראל קמי קב"ה דלא מתפרשא מיניה כהאי תמר דלא פרש דכר מן נוקבא לעלמין ולא סליק דא בלא דא כך כנסת ישראל לא מתפרשא מהקב"ה ונקדים פ"ה צדיק כתמר יפרח ודרש בזוהר שהצדיק לא סליק אלא לע' כמו התמר שאין עולה אלא לשבעין שנין וצדיק יסוד עולם בחינתו שוה לתמר שאין בחינת הפרחה והקמה להשפיע מהעולמות כ"א בהתעוררות כללות הז"ק משפיעים דרך אליו וזי"ה כל או"א כלולים מעשרה עולה לשבעים וזאת ידוע לכל משכיל ומביני מדע הגם שיש הפרחה והקמה לצדיק יסוד עולם להשפיע משפע וברכה עליונה עכ"ז אם אין לה לנוק' כ"י קומה שלימה ובנויה לקבל רוב השפעה אינו כלום כי צריך להיות להשכינה ג"כ ז' מדות מתוקנים ובנוים קומה נגד קומה עליונה שתלך השפע למקום הראוי ועיין בדרוש שבועות מענין ספירת העומר ותבין נפלאות וכבר זכרנו למעלה פ"ה אשר עין בעין נראה כי אתה ה' וכן פ"ה כי עין בעין יראה בשוב ה' ציון והכוונה לעתיד תדמה ותשוה אליו עם בחינת אבריה להיות עין נגד עין וכדומה שאר פרטי האברים עם מלא קומתה הקדושה לא כן עתה בגלות המר בעו"ה אין קימתה דומה לקימתו כ"א עין תחת עין ויד תחת יד וגו' בסוד בספר יצירה אלף עם כולן וכולן עם אלף וכבר זכרתי שעיקר עבודת האדם בעולם הזה להשיג התפשטות אלהות באמצעות התלבשות מדריגות התחתונים המכונים בשם ציון וסימן למדות עליונים אורות הבהירים וכ"ז הוא עתה בסבת מיעוט ההכרה צריך הבורא ב"ה להתלבש את עצמו כב"י ולצמצם בהירות אורותיו להדמות עליהם כפי קוצר ערך תבונתם והכרתם המעוטה אמנם לעתיד כשיזדככו הגופים ויתעלו העולמות ותתרבה ההשגה למקטנם ועד גדולם יבינו וישכילו השגתו יתברך בלי שום אמצעות התלבשות הציונים כנזכר ולזה רומז הכתיב כי עין בעין יראה ירצה אימתי תזכו למעלה הגבוה ורמה להכין ולבנות קומה נגד קומה ממש שוה מורה הכתוב באצבע מתי תהיה כזאת בשוב ה' ציון כלומר בהיות לכם בהירות השכל והמדע להשיג התלבשות אלהות שם העצם הוי"ה ב"ה אפי' בציון וסימן כנ"ל ותתנו לב להשיב הכל אל שורש ואחדות אמיתי אזי עין בעין נראה קומה נגד קומה ממש שוה וכ"ז

עולה ועומד בקשוט מלא קומתו של צדיק התחתון כמוהו ממש גורם הפרחה ופקעה לצדיק עליון להשפיע לנאוה קודש וכבר זכרנו בשם **המגיד** זלה"ה שביאר מאמרם ז"ל אדה"ר היה גבוה מארץ עד לרקיע ופי' כל כך היה בהזדככות ובהירות עד שיכול לחבר שמימיות עם ארציות והארכנו מזה במ"א והצורך לענינינו כי הנה מתחלה עלה ברצונו הפשוט לגלות אלהותו יתברך באמצעות קומת אדם הראשון וזכות גופו הטהור והקדוש וכיון שחטא נתמעט קומתו ורבו בזה דעות בגמרא ח"א מין היה וח"א מושך בערלתו היה והדברים צריך ביאור רחב והצורך לענין ע"ד דאיתא ערלה דחפי' על ברית והכוונה מהו ברית עליון היינו מדות המשפיע ומגלה אלהותו יתברך בעולם והיינו באמצעות מלא קומתו אשר בצלם אלהים עשה את האדם וברא כוננויות באדם עם תכונת רמ"ח איבריו פנימים וחיצונים הכל מורה לאורות עליונים עובדא דמעשה בראשית ע"ד הזוהר ציורא דעובדא בראשית וציורא דאדם חד אינון וזאת העולה בקדימת רצונו יתברך להיות אדה"ר דמות ודיוקן לקומה עלאה לגלות באמצעותו הארה עליונה היינו בהיות מקשט ומטהר מלא קומתו ופרטי אבריו וחושיו להשראת אלהות וכיון שחטא ולא השרה קדושה עליונה על פרטי אבריו ממילא לא יכול לגלות ולפרסם אלהותו יתברך ע"י קומת אדם הראשון שלפה בקדימת רצונו לגלות ע"י קומתו וממילא חפיא ערלה על ברית עליון היינו בחינת ההשפעה והתגלות פרסום אלהות שהיה ראוי להתגלות באמצעות תכונתו וזהו מאמרם ז"ל משוך בערלתו היה באופן המבואר וזהו ערלה דחפי' על ברית והכל עולה בקנה אחד ואח"כ נתגלגל באברהם ונצטרף ביצחק ונתלבן ביעקב ובאו האבות שלשה והתחילו להמשיך אלהותו יתברך ולגלות אורותיו בזה העולם כל אחד ואחד לערך מדתו ואחיזת נשמתו בקומה עלאה וזהו הבארות הכתובים בתורה שחפרו האבות ולכאורה אך למותר אמנם הכל מורה לשכליות שחפרו ופתחו להכיר ולהשיג גדלות ורוממות אל יתברך וכמו דאיתא כ"ז בזוהר ובמ"א דברנו מזה ע"ש ואותה הארה שעלה ברצונו הקדום לגלות ע"י אדה"ר נתגלה ונתפרסם ע"י האבות שלשה והם הם המרכבה שהרכיבו והמשיכו השגות אלהותו בזה העולם באמצעות בחינת קומתו וכן עתה בכל דור ודור ראוי להיות כ"א מישראל הרוצה אל עבודת הקודש ולדבק נשמתו באל יראה וישכיל לטהר ולקדש בחינת קומתו מראש עד עקב להשראת אלהות ולא יהיה שום אבר נפרד מהבורא ב"ה ואז יתכן אפס קצת שיתגלה ויתפרסם באמצעותו אלהותו יתברך וכמו שנתבאר לנו למעלה פ"ה הראיני את מראיך שהקב"ה בקש זאת מעם סגולתו הראיני דייקא את כלומר עם מראיך ותכונת מלא קומתך אל תראה ותגלה כ"א אותי בעולמי ע"ש הנה מכל הנ"ל נשמע היות הקמת ברית עליון להשפיע בזה

העולם תולה דייקא בהתעוררות התחתונים וזכות גופם כמ"כ גורמים הקמת צדיק י"ע להיות בסוד הקמה והפרחה ולא יהיה ערלה דחפיא על ברית וזהו צדיק כתמר יפרח דלא סליק אנא לשבעין שנין המורה כללות הז"ק כאו"א כלולה מעשרה כנזכר וכן קומת השכינה מוכרח להיות ג"כ קומה בנויה ומתוקנת בכללות מדותיה הקדושים התולה ג"כ הכל בקישוט עלאנו מתה של התחתונים ולערך אחיזת נשמתם בקומתם כמבואר ומעתה תבין ותשכיל דברי המשורר זאת קומתך דמתה לתמר כלומר שצריך להיות ממש שוה קומת זאת להפרחת צדיק כתמר כנ"ל ואם לאו אינה כלי מוכשר ומתוקן לקבל רוב טוב השפעה עליונה ועתה ראה מה החטא גורם שלא תוליך ההשפעה ח"ו למקום שאינו ראוי והן הן דברי קודש של הזוהר ת"ח כמה חביבה כ"י קמי קב"ה דלא מתפרשים מניה כהאי תמר דלא מתפרשים דכר מן נוקבא לעלמין ולא סליק דא בלא דא כך כ"י לא מתפרשא מהקב"ה לעלמין כנזכר:

או יאמר **צדיק כתמר יפרח** על דרך שביארנו מקודם תמר רומז למ"ז צירוף ת"ם מ"ר כמבואר לעיל בשם **המגיד** זלה"ה והנה כמו שזכרנו זאת קומתך דמתה לתמר שקומה זאת כינוי לשכינה דומה לבחי' תמר כי בזה תולה תיקון בנינה כנזכר כן הענין צדיק י"ע המשפיע משפע ברכה עליונה נעדר מבחינת מעולה בסוד הפרחה והקמה כי אם באמצעות כשרון פעולתם של הצדיקים על ידי התעוררותם הם הגורמים הקמה והפרחה לצי"ע וכנזכר לנו פ"ה ואת בריתי אקים את יצחק כלומר עם יצחק אקים ברית עליון להשפיע שפע וברכה לכל העולמות עליונים ותחתונים והכל תולה בסוד העלאות אותיות התורה ונ"ק ממדריגות התחתונים וזה נקרא בספרים העלאות בחי' מ"נ וזהו צדיק י"ע כתמ"ר כת"ם מ"ר יפרח כמו שהצדיקים מהפכים המ"ז והמעורבות מצירוף מ"ר לצירוף ת"ם כנזכר כמ"כ גורמים הפרחה לני"ע. והנה כל הנאמר לא נאמר כ"א מאישים המשכילים אשר עיני שכל להם אמנם ראיתי בני עליה והמה מועטים ומי יתן והי' לבבם זה להם לרוב העולם רובם כמו כולם לא די שאינם יכולין להעלות אותיות התורה ונ"ק ממדריגות התחתונים ולהפוך צירופיה ממ"ר לת"ם אלא אף גם זאת כשנופל להם מחשבותם הזרים נעדר מהם השכל ונשארים שקועים לשם לחשוב כמקודם משטותם הראשון ומעשיהם זר ונכריה עבודתם ומאומה אין בידם מתורתם וגם תפלתם תועבה כיון שהוא מעורב בתערובות חוץ ואפשר לומר שלזה רומז הכתוב אמרתי אעלה בתמר אחזה בסנסניו ופירש"י מתפאר אני בין חיילות של מעלה בכם שאתעלה ואתקדש על ידיכם בתחתונים וגו' אחזה בסנסניו ואני אחוז ואדבק בכם כסנסנים וענפים ונתעוררו חז"ל אפילו סנסן חד לא עלה בידי כמתרעם ואומר ואני

אמרתי להתפאר במעשיכם שאתעלה ואתקדש ע"י ויהיה לי עליה בתמר בעוצם השגתם להעלות אותיות ונ"ק להפכם מצירופים לא טובים לצרוף ת"ם כנזכר וזה עיקר התפארת ותוספות תענוגו יתברך לשמוח לקראת הפקחים בהיותם כחם יפה להעלות אפילו מדריגות התחתונים לשורשם וזה אוחזה בסנסניו ועתה במיעוט הכרתם לא עלתה בידי אפי' סנסן חד כאמור ודו"ק:

וחכך כיין הטוב הולך לדודי למישרים דובב שפתי ישנים ור"ת "דובב "שפתי "ישנים שם שד"י ויובן על דרך דאיתא למה נקרא שם שדי ע"ש שידוד המערכת הגם שיש מן הספרים שחולקים ע"ז כנודע להמבין בספרים עכ"פ אלו ואלו דברי אלהים חיים והנה מצינו בצאת ישראל ממצרים מתחת נ' שערי טומאה אשר מעולם לא פ אסיריהם כ"א באמצעות שידוד המערכה בהראות אותותיו ומופתי במצרים ע"י נתגלה ונתפרסם אלהותו בכל העולם ואפילו יתרו פיו ענה בו לומר עתה ידעתי גם אני כי הוי"ה הוא אלהים כמבואר לנו למעלה בפרשיות הקודמות ונמצא על ידי שידוד המערכה נתעוררו כל אלה אשר שינתא בחוריהם וטח מראות עיניהם השכילו לדעת כי ה' הוא האלהים אין עוד מלבדו והכל באמצעות שם שדי המשדד המערכה נתעוררו הישנים תרדמת הזמן ושוכחי אלהים ואין דיבור בפיהם להוציא לפני אלהים בהתעוררות והתלהבות הלב כ"א מן השפה ולחוץ ולזה רומז הכתוב וחכך כיין הטוב הולך לדודי למישרים וכפירוש רש"י שיהא חכי הולך לפני דודי לאהבת מישור שהוא מן הלב ולא ברמיה ועקיבה ובמה נאות לו לאדם לעורר ככה שיהיה אהבת מישור מן הלב ולא ברמיה ועקיבה היינו בשם אל הלב שם שדי כצאת בנ"י ממצרים באמצעות שידוד המערכות וכמאז כן עתה כל אחד ואחד מישראל עדיין יש לו בחי' יצ"מ כמבואר למעלה בדרוש פסח ע"ש באורך ועי"ז יתעורר משינתו להוציא דיבור לפני אלהים בדו"ר וזה דובב שפתי ישנים ירצה באמצעות שידוד המערכות נתעוררים הישנים מתרדמותם לעורר לבם בקרבם כמבואר ודו"ק:

אחות לנו קטנה ושדים אין לה מה נעשה לאחותינו ביום שידובר בה אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף ואם דלת היא נצור עליה לוח ארז אני חומה ושדי כמגדלות.

יובן ע"ד שאמר הנביא היעשה לו אדם אלהים והמה לא אלהים והכוונה כי הנה רבות בני עמינו אינם מתחזקים א"ע באמונה שלימה לדעת מה יעשה ישראל ואיך יתאמץ בעצמו בחי' אלהות שלא יעשה מעשה אבות כמו שראה את אביו הולך לבית המדרש להתפלל עושה גם כן כמעשהו וכן פרטי מעשה המצות ותהי בעיניהם רק מצות אנשים מלומדה ומעשה אבות ירשו בנים ולא מקרב הלב מצד הכרתם והשגתם לדעת רבונם לומר רצונינו לראות את מלכינו ועיין במ"א מה שביארנו שאמר דהע"ה לשלמה בנו

ואתה דע את אלהי אביך ועבדהו וביארנו מלת דע משמעו לשון תענוג כלומר באזהרה בא להורות בלבו ענין עבודתו שלא יעשה מעשה אבות כי אין זה עבודה של כלום ואין אהבתו ויראתו חשובה וספונה בהיות מעשהו רק מצות אנשים מלומדה כ"א מהראוי שכל אדם יקנה בעצמו התעוררות העבודה לדעת את רבונו מצד בחינותיו בהסתכלותו על אותות השמים וכדומה מבחי' הבורא אשר להורות נתן בלב כל חכמי לב באמצעות פעולותיו ומחשבותיו הקדושים נכרים מצד מעשיו שפועל בעולמו כמבואר לנו כמה פעמים. וזה ואתה שלמה שני דע את אלהי אביך אל תעשה כמצות אנשים מלומדה וממילא אין האהבה אהבת מישור שהוא מן הלב כ"א ברמיה ועקיבה אפילו שקבל בחי' אלהות מאביו כ"א תכנס בעבודתך תענוג מחדש מה שהשגת מעוצם הכרתך את בוראך וזה עיקר עבודת אדם ואז אהבתך אהבת מישור מן הלב בהתעוררות גדול ולא ברמיה ועקיבה ועיניך תראנה שיש לך אדם אשר כל עבודותיו המה רק מעשה אבות כמו שקבל ולא מצד השגתו את בוראו מצד פעולותיו אזי לביד' עצמו נדמה בעינו שעובד את בוראו כראוי ונכון ואם תשאל לו איה אלהיך ומה טיבה של בחי' עבודתך את בוראך אין מענה בפיו ואינו יודע בין ימינו לשמאלו. ולזה מתמיה הנביא היעשה לו אדם אלהים כלומר לו לעצמו יעשה אלהים נדמה בעיניו כאלו יודע את רבונו ועבודתו עבודת בוראו כראוי והמה לא אלהים מלת המה מורה לשון רבים ע"ד דאיתא בזוהר שדרש פ"ה אשר עשה אלהים את האדם ישר מוסב על אדה"ר כל זמן שהיה אדם יחידי לא נמצא עולתה בו והמה מורה כשנעשו בחי' המה אדם וחוה המורה לשון רבים המה בקשו חשבונות רבים והשכילו עשות מעשיהם זר נכריה עבודתם וכן הענין כאן היעשה לו אדם אלהים לו לעצמו נדמה בעיניו שעשה לו אלהים ויודע ומכיר את רבונו לעבוד עבודתו והמה לא אלהים כלומר כשנאספו אליו אנשים משכילים לדבר עמו איה אלהיך ומה מעשיך ומה טיבה של עבודתך את אלהים ומה טעם יש בה וכי יש לך תענוג חדש יותר ממה שקבלת מאבותיך ע"ד דע את אלהי אביך ועבדהו בתענוג גדול לערך השגתך בעצמך זולת אביך כנזכר אז לא אלהים ומענה אין בפיו לדעת מה יאמר ומה ידבר להשיב אמרים נכוחים וידועים למבין כי מאין דבורים כיון שהוא איש בער ולא ידע בעצמו עניני עבודתו להכיר את אדונו כנזכר. וכזה נרמז בכאן אחות לנו קטנה אחות משמעו לשון דביקות והתחברות לשון איחוי כמו אלו קרעים שאין מאחין ירצה בחי' דביקתינו לבורא ב"ה היא קטנה בכמות ואיכות כמו מצות אנשים מלומדה כנזכר וזאת הגורמת ושדים אין לה כלומר אין לה בחי' שדים להניק לאחרים ליהנות עצה היעוצה איך לעבוד את הבורא ולזה פירש"י ברוח קדשו כענין שנאמר בגלות מצרים שדים נכונו בהגיע עת

הגאולה כי זה עיקר הגאולה בצאת ממצר ים חכמה שלו להשיג את בוראו בהתפשטות הדעת אזי יש לו שדים נכונים להניק לאחרים ליהנות ממנו עצה בענייני העבודה אבל זה שעומד עדיין ראשו ורובו במיצר ים החכמה ולא ידע בין ימינו לשמאלו שדים אין לה לבחי' אחותו שמשמעו לשון איחוי ודביקות להבורא ב"ה ולזה גמר אומר מה נעשה לאחותינו ביום שידובר בה לישא וליתן עמו מה טיבה של בחינת דביקותך להבורא ב"ה נעשה רש ואלם ואין לו פה להשיב באומרים לו כל היום איה אלהיך כי יש לך אדם שמתעורר לפעמים בעת התפלה שיש אלוה בורא עולם ומנהיג ומשגיח בפרטי פרטיות ואין זה כ"א כמעט רגע בעת תורה ותפילה ותיכף שנפטר הספר או מבית המדרש חוזר לשטותו הראשון ונשכח אלוה מלוח לבו. וכזה נרמז בכתוב לא נגרע מעבודתכם דבר כי איזה עבודה שבלב זו תפלה ומהראוי שבאמצעות תפלתו (ואומר) (יאמר) זמירות ולמה נקרא זמירות ע"ש שמזמר הקליפות וביארנו במקום אחר באורך הענין איך מזמור עם הזמירות את הקליפות שבבחי' עצמו למשל כשאומר טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו השיב אמריו לומר למה גרע אנכי הרי גם אני בכללות מעשיו אלא תולה החסרון בעצמו להיותו כלי שאינו מוכן ומוכשר לקבל רוב טוב ותוהה על מעשיו שאינם טובים וזהו עיקר זימור הקליפות וכל זה נאמר מאיש משכיל היאמין כי ידבר כנזכר וחיל ורעדה יאחזנו לתהות על הראשונות לאפוקי איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת ולא נגרע מעבודתו שום דבר מרוע מדותיו להואיצש עליהם כשאומר זמירות לזמון קליפות עצמן וזהו לא נגרע מעבודתכם דבר והנה אפילו מי שיש בו מדעת קונו ומזמיר באמת באמצעות תפלתו קליפות עצמו יש ג"כ חלוקים שונים יש שקונה בעצמו אלהות במעת מוחותיו לילך בדביקות אל כל היום כמו שקבל על עצמו בעת התפלה ויש כמה שעות ויש רק כמעט רגע בעת שאומר זמירות ותשבחות ואח"כ כשנפטר לילך לביתו ולעבודתו הגשמיות המוכרח בהם נשכח הכל מלוח לבו כאלו לא חשב מהבורא כלום וזהו הרמז באמרם אלי כל היום איה אלהיך כי צריך להיות קבלת אלוה שמקבל בעת לימוד תורה ותפלה נחקק בקרב הלב כל היום ולא לשעה קלה. ונחזור לענין אחות לנו קטנה בחי' דביקתינו היא קטנה באיכות ולכן שדים אין לה להניק לאחרים וכיון שכן מה נעשה לאחותינו ביום שידובר כשמתלחשים עליה לדבר מעניינם אין פה להשיב ומצח להרים כיון שאין בה ממש אין ולאו ורפיא בידם לזה רומז הכתוב אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף כדברי רש"י אם תחזיק באמונתה וביראתה להיות כנגדם כחומת נחושת מירה היות שאמונתו ומעשה מצותיו ופרטי עובדותיו את הבורא ב"ה הוא לא כמצות אנשים מלומדה כ"א אהבתו ויראתו הוא באמונה שלימה וחזקה ונאמנה את אל רוחו

מעוצם החכמה והשגה אזי לבו בטח שלא יתן ידו לפיו ואדרבא יעמוד כעמוד ברזל ונחושת ושדים נכונים לו להניק אפילו לאחרים ולא שיתפתה להם כ"א עומד בחשקו וכסופו אל אלהיו לעבוד עבודתו יומם ולילה וזה אם חומה הוא כנ"ל נבנה עליה טירת כסף לשון חשוקה וחפיצה נתוסף לו עוד כסיפה לעבודת הבורא ואין לו שום מונעים לבלבל מחשבתו ודביקתו להבורא ואם דלת היא כלומר אמונתה ויראתה אינו כ"א כמו דלת הסובבת על צירה ובהקיש עליה היא נפתחת מורה היות שאינה חזקה באמונתה ובחי' עבודתה את בוראם רפוי בידם לפעמים הן ולפעמים לאו כנוהג שבעולם רבות בני עמינו שאינם חזקים באמונתם ותיכף שניסה דבר אליהם נלאו ונופלים תחת מקרי ופגעי הזמנים ובורא עולם נשכח מלוח לבם ומאומה אין בידם שתהא רשימו ניכר מתורתם ותפלתם ומעשה מצותם והכל מורה היות כל עצמם ומעשה מצותם כ"א מעשה אבות יעשו בנים ולא טעמו עדיין טעם העבודה לדעת את רבונם ולכן אינם יכולין לעמוד באמונתם ודביקתם כ"א נגררים עם ראשם ורובם ופרטי מחשבותם אחרי מקרי הזמנים ונוח להתפתות אחר ההבל והריק ולזה רמוז בכתוב מוסר השכל ראו מה החטא גורם אם אינם מתאמצים ומשתדלים בעבודתם והשגת בוראם כי אם דלת היא כמו דלת הסובבת על צירה ובהקיש עליה תיכף היא נפתחת אף היא אם תפתח להם להיות הם באים בה והיא בהם לגרור אחריהם של החיצונים גמר אומר בכתוב נצור עליה לוח ארז נשים בדלתה נסרים של עץ הנרקבים והתולעת גוררתן ואוכלתן הוא הדבר אשר דברתי עד הנה מורה היות שנוח להם לנפול תחת מקרי ופגעי הזמנים להגרר אחרי החצונים כמו שהעמיק רש"י בדבריו הקדושים נשים בדלתה הסובבת על צירה נסרים של עץ הנרקבים כמדובר וכנסת ישראל מכרזת ואומרת אני חופר חזקה באהבת דודי ושדי כמגדלות יש לי שדים נכונים להניק לאחרים בדברי תורה השגת אלהינו החזקה בידינו מאבותינו וגם מעוצם הכרתינו כנזכר אז הייתי בעיניו כמוצאת שלום ופירש"י אז באומרי זאת הייתי ככלה הנמצאת שלמה כלומר כחי יפה למצוא את השכינה אפילו במדרגות הנמוכים גם שם יש איברי השכינה להכינה ולסעדה להיות קומה שלימה ובנויה לחברה אל בעלה כמבואר לנו כמה פעמים בזה הענין וזהו אז באמרי זאת הייתי בעיניו כמוצאת שלום כפלה הנמצאת מוסב על השכינה כלה הכלולה הנמצאת שלימה ומוצאת שלום בבית בעלה להתפאר בכשרון פעולת התחתונים וכחם יפה לבנות בנינה בקומה שלימה אפילו ממדריגות התחתונים ובזה תולה עיקר השעשועים לפניו יתברך לשמוח לקראת הפקחים ורומז הכתוב היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך ואיתא בזוהר חדש גנים משמעות לשון גנות היושבת בלכלוכא דגנותא וטנופא דשאר עמין

ע"ש לענייננו והנראה כי זכרנו במקום אחר בשם **המגיד** זלה"ה שביאר וחילופיהם בגולם העולה מדברי קדשו איש המשכיל צריך להעלות מכל דבר בעולם שרואה ושומע מזולתו אפילו דיבור איש לרעהו מענייני הגשמיות וכמוהו יעלה הכל אל הבורא יתברך ולהחליף מה שהיה בתחלה צירוף גשמי לצירוף רוחני ולא יתכן לפעול כזה אם לא שמעלה אותם אל החכמה נקודה ראשונה אות י' בחינות גולם ומנקודה יכול להמשיך המשכות ולעשות איזה אות שירצה ואיזה צירוף כפי הצורך לעבודה וזהו וחילופיהם בגולם וגם יכול להיות מי שיש בו מדעת קונו יכול לעשות מבחינת דבורים של זולת עם מענין משאם ומתנם ושאר גשמיות חזיר הוא בעוצם השגתו את הדבורים לבחינת קול פשוט ואחר כך מחתך את קול הפשוט לדבורים קדושים כמבואר לנו פ"ה וישב משה את דברי העם אל ה' כי כלל זה נקוט בידך שאין לך שום דבר בעולם שלא יקרא שם קול פנו דרך לה' כמבואר לנו פ"ה קול קורא במדבר פנו דרך ה' כי כלל זה מונח בידינו דלית אתר פנוי מניה ומלא כל הארץ כבודו וכל דבורים הנדברים ופעולות הנפעלים בהכרח יש שם אותיות התורה ונ"ק המחיה אותם האותיות שמשמש עמהם לצורכי גשמיות ולפעמים משליך ברוע מעשיו וגנות מדותיו את האותיות לצירופים חצונים והם ממתינין עת בואו של המשכיל להפוך אותם לצירופים קדושים הנוגע אל עבודת הבורא מול דברינו בא הרמז בדברי המשורר היושבת בגנים כלומר נ"ק ואותיות היושבים בדיבורים של המון עם בצירופים גשמיים ומכוערים וזהו בגנים לשון גנות וטנופת כדברי הזוהר הנ"ל חברים המה אישים המשכילים תלמידי חכמים העוסקים בבנינה של השכינה מקשיבים לקולך אינם מקשיבים להטות אזנם לדיבורים הפחותים הגשמיים כמו שהם בצירופיהם כי אם מקשיבים לבחי' הקול הקורא פנו דרך לה' כנזכר ותועלתם גדולה מהשיב דבריהם אל ה' להפוך צירופיהם לצירופים קדושים וזה תכלית שלימות עבודת אדם בעוה"ז להשלים את נפשו את האלהים בהיות לו זה השכל להעלות ולהגביה הנ"ק והאותיות התורה שבמדריגות הנמוכים ובזה תולה היחוד קב"ה ושכינתא כנזכר אז הייתי בעיניו כמוצאת שלום ככלה הנמצאת שלימה ומוצאת שלום בבית בעלה ודוק ותבין:

ברח דודי ודמה לך לצבי או לעופר האילים על הרי בשמים ונתעוררו חז"ל מה הצבי בורח ומחזיר ראשו למקום שיוצא משם וכו' דמה לך לצבי למהר הגאולה אף שבורח תחזור ראשך למקומן הראשון יובן על דרך הכוונה של קדושת כתר במוסף שבת ממקומו הוא יפן ברחמיו לעמו ואיתא בכוונת בתיבה זה שואלים על ז"א וכו' שעלה למעלה ממקום אצילותו וכו' ואפילו המלאכים שואלים איה מקום כבודו וחס ושלום בהעדר

הכבוד לא יהיה קיום העולמות לכן אנו אומרים תיכף ממקומו הוא יפן ברחמיו לעמו כי באמת מי הגורם ככה הלא הכל בהתעוררות כשרון פעולת התחתונים ואנו בני ישראל גורמים שיעלה למעלה ממקום אצילותו ולכן בקשתינו ברחמיו לעמו כי אם הי' תמיד בסוד התעלות הכבוד ממילא נבטלו כל העולמות וגם התחתונים נבטלו ממציאתם כי באמת צריך להיות בסוד רצוא ושוב ואם לאו לא יכול אדם התחתון להרים יד ורגל וממילא בטלה הבחירה הצריכה להיות חפשית ביד האדם. לזה רומז הכתוב ברח דודי לעלות למעלה ממקום האצילתך ועכ"ז ודמה לך לצבי המחזיר ראשו למקום שיצא משם ע"ד ממקומו יפן ברחמיו לעמו בסוד רצוא ושוב וה' ברחמיו יורינו דרך עבודתו ויחודתו ויקיים מקרא שכתוב ולא יכנף עוד מוריך והי' עיניך רואות את מוריך אמן סלה נצח ועד: סליק שיר השירים בעזרת בונה ציון וירושלים ויביאנו לציון גאולים:

תזריע

בפסוק **ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא ואם מפאת פניו ימרט ראשו גבח הוא טהור הוא** ופירש רש"י ואם מפאת פניו משפוע קדקד כלפי פנים קרוי גבחה ומשפיע קדקד כלפי אחוריו קרוי קרחת ותרגום גלוש. ולכאורה אינו מובן והנראה בהקדם מאמרם ז"ל דאיתא בגמרא תניא אמר שמעון הצדיק מימי לא אכלתי אשם נזיר טמא אלא אחד פעם אחת בא אדם אחד נזיר מן הדרום וראיתיו שהיה יפה עינים וטוב רואי וקווצותיו סדורות לו תלתלין אמרתי לו בני מה ראית להשחית שערך זה נאה אמר לי רועה הייתי לאבא בעירי והלכתי למלאות מים מן המעיין ונסתכלתי בבואה שלי ופחז יצרי עלי ובקש לטורדני מן העולם אמרתי לו רשע וכו' העבודה שאגלחך לשמים מיד עמדתי ונשקתיו על ראשו אמרתי בני כמותך ירבו נוזרי נזירות בישראל וראוי לשום לב ולהבין דברי חכמים מה משמיענו הגמרא בזה שהנזיר היה יפה עינים וטוב רואי וקווצותיו סדורות לו תלתלין מאי יחוס בזה הלא עינינו רואות כל בחורי קלי הדעת הולכים בחושך ושערותם סדורות תלתלין וגם קשה דקדוק הלשון אומרו מה ראית להשחית שערך זה נאה ומהראוי לומר שערך נאה בלא זה וגם מה שהשיב לו הנזיר רועה הייתי לאבא בעירי מה נפקא מינה אם היה רועה לאבא או לעצמו. והנראה כי הנה כבר ביארנו פ"ה ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ והכוונה שאנו בנ"י נקראים דורשי יחודך ע"ש שאנו דורשים יחודו ואחדותו יתברך ומשיגים התפשטות אלהותו אפילו בארציות ומעלין ומגביהין הכל אל השורש נקודה ראשונה וזהו שרומז הכתוב להגיד שבא עם סגולה כאשר הכינו את לבם לדרוש אחדותו ויחודו ומי כעמך ישראל

גוי קדוש כזה שיש להם שכל ותבונה להשיג אחד בארץ אפי' בארציות יודעין ומשיגין אחדותו ויחודו יתברך והנה אם אמר יאמר העובד א"כ אעשה כל מה שלבי חפץ כיון שאין לך דבר בעולם שלא יהיה שם ניצוץ הקדוש המחיה ומעלה משם נ"ק לשורשו ידוע תדע כי לאו כל מוחא סביל דא לדעת ולהבין איך ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא מכל דבר בעולם ואפילו ממדריגות הפחותים והנמוכים ולכן אל יכניס א"ע במתכוין לעבוד עבודתו בבחי' מדריגות התחתונים וכבר הוכחתי על פניהם האומרים ככה בביאור פ"ה והיה כי יביאך ה' אל ארץ הכנעני וגו' ע"ש והלואי והיה לבבם זה להם לדעת ולהשכיל לעבוד את בוראם בתורה ותפלה ראיתי בני עליה והמה מועטים ואיך יעלה על הדעת לומר שכחם יפה להשלים את נפשם לעבוד עבודתם אפילו מענייני גשמיות מדריגות התחתונים וביארנו פ"ה שהנביא הוכיח על פניהם דרשו מעל ספר ה' כלומר אם אין לכם שכל לדעת ולהבין איך לעבוד את הבורא בעת עוסקיכם בצרכי גופניות עכ"פ הכינו את לבבכם לדרוש ה' באמונה שלימה בעת תורה ולימוד מספר תורת ה' תעירו ותעוררו את האהבה בלבבכם גדלות ורוממות אלהותו יתברך ויראתו על פניכם ואיך לא יעטו כמעיל בשתם להעלות על הלב לדמות בנפשם שכחם יפה לעסוק בצורכי גשמיות וגם שם יתכן להם להעלות אותיות התורה ונ"ק למקומם הרמתה ולמה לא יכלמו ויבושו כיון שאין להם שכל ודעת להכניס בלבם אהבתו ויראתו יתברך אפילו בעת עוסקם בספר תורת אלהים ודוד המלך עליו השלום לבחינתו המעולה אמר על בחינתו בלבי צפנתי אמרתך למען לא אחטא לך ודבר גדול רמז בדבריו אפילו בעת שדברתי עם בני אדם דברי גשמיות מצרכיותם משאם ומתנם עכ"ז צפנתי אמרתך הנוגעים אליך בלבי ובמחשבתי חשבתי עבודת הבורא למען לא אחטא לך וכבר נודע שמלת אחטא משמעו לשון חסרון כלומר שלא אגרום חסרון לאותיות קדושים הנמשך בהעולם כי כבר זכרנו שאפילו בדיבורים של המון עם גם שם קורא קול פשוט פנו דרך ה' כמבואר למעלה להשיג משם שם השכינה ואברהם אע"ה אמר לעבדו השמר לך פן תשיב את בני שמה ולקחת אשה לבני משם וביארנו פ"ז במקומו ותוכן הדברים דאיתא בזוהר לערב רב אתהפך להו משה לשמה כלומר לאותן האנשים אשר נעדרים ונבערים מדעת לעבוד עבודתם בהתפשטות השכל להשיג בכל דבר בעולם חכמה הגנוזה לשם ממילא אתהפך להו ממשה בחי' הדעת לצירוף שמה ושממון ליפול תחת הזמן ממקרי פגעי הזמנים ולזה צוה אברהם לעבדו זקן ביתו השמר לך פן תשיב את בני שמ"ה רמז להנ"ל שאל יגרום לבנו בהשיב אותו לקחת אשה משם ותתהפך לו צירוף משה לצירוף שמ"ה כנ"ל כ"א להורות נתן בלבו ולזרעו אחריו עניני עבודתם באומרו ולקחת אשה לבני משם

לרמוז עד"ה ויעש דוד שם שעם פרטי מעשיו וכל עצמו ומגמתו לעשות שם לשכינה אשה יראת ה' וכבר ביארתי כמה פעמים שאם אדם משיג ומבין בהאיך אנפין נראה ונדמה אליו יתברך באמצעות התלבשות מדריגותיו בכל חלקי עתים ורגעים זה נקרא קורא שם לשכינה כי לפעמים משיג התלבשות אלהות בחסד אל כל היום מדות רחמנות וקורא אותו ית' רחום וחנון וכן בשאר הכינוים הכל לערך הפעולה ובחי' התלבשותו יתברך שנדמה אליו מצד פעולותיו וזהו ולקחת אשה יראת ה' לבני ישראל אפילו משם ומשתמע לתרי אפי משם כמשמעו ממדריגות התחתונים וגם משם שם ממש לעשות שם לאשה יראת ה' כאמור סוף דבר הכל נשמע היות זאת תורת האדם אם יש לו מדעת קונו להעלות איברי השכינה אמנם לא כל מי שרוצה ליטול את השם יבוא ויטול כי לאו כל מוחא סביל דא ואיתא בגמרא שלחו מתם איזהו בן עולם הבא וכו' ענוותן ישפל ברך שייף עייל שייף ונפיק וגריס באורייתא תדירא ולא מחזיק טיבותא לנפשיה יהבו ביה רבנן עינייהו ברב עולא בר אבא ולכאורה מנדע בעי לאיזה כוון כתבו חכמי התלמוד שאז בזמניהם נתנו חכמים עיניהם ברב עולא מה דהוי הוי ומה יצא לנו עתה בדורינו והנראה בדרך צחות כי נודע מה שכתוב בזוהר מאן דאיהו רב איהו זעיר ומאן דאיהו זעיר איהו רב וזאת תורת האדם לקנות בעצמו מדה טובה אפי' בעשות מעשים טובים ומעשה מצות וכדומה מעובדות המוטל על עם קרובו ישראל לעשותם אל יחזיק טובה לעצמו באשר שהרבה לעשות טוב יותר מזולתו להתפאר להיות לו שם בגדולים וידע נאמנה כיון שעולה לו על הדעת לחשוב ככה להחזיק טובה לעצמו גורם רעה לעצמו ח"ו שזה סיבת התרחקו מהבורא ב"ה ואדרבא המיר טוב ברע מה שראוי לדבק נפשו לבורא עולם באמצעות לימוד תורה ותפלה ומעשה מצות והשוטה אשר בחושך הולך ואין נוגה לו הנותן שמחה בלבו מעת תורתו ועשות מצותיו רבו גורם לו הרחקה מהבורא כי אין אני והוא וכו' לא כן מי שעיניי שכל לו ובר לבב אדרבא כל עוד שמרבה להטיב ועוסק יומם ולילה בתורה ועבודה ומשיג רוממות אלהות ממאור התורה נפשו יודעת מאד איך שלא יצא ידי חובתו וקיצורו בעבודתו יתברך לגודל חסדיו העודפות על בני אדם וכל עת ממציא גרעון בעבודת עצמו להקטין א"ע לפני מי שגדול הימנו ואפשר לרמוז בדבריהם שלחו מתם איזהו בן עוה"ב ענוותן ושפל ברך שייף עייל שייף ונפיק והכוונה להיות שהאדם צריך להיות עייל ונפיק וע"ד דאיתא בזוהר כמה פעמים זכאה מאן דאיהו עייל ונפיק ומי שחננו אלהים להיות במדות ענוה ושפל ברך ומשים א"ע כשיריים ואינו חשוב בעיני עצמו לכלום אזי תמצא בו שייף עייל כלומר כשרוצה לעייל לעסוק בעבודה הבורא במדריגות עליונים שייף ושוחה ומרכין ראשו בפחד ומורא ומקטין א"ע לפני

בוראו מי אני בריה קלה שאזכה לעייל לחפש בגנזי המלך בדברים העומדים ברומו של עולם והכל לרוב ענוותנותו וכן שייף ונפיק דהיינו לפעמים כשבא לעסוק במדריגות התחתונים צרכיותיו הגשמיות המוכרח בהם שאי אפשר זולתם מורא יעלה על ראשו ונרתע לאחוריו פן ואולי ילכד רגלו באבן היצה"ר וזהו שייף ונפיק כי זה נקרא בחינ' נפיק בצאתו עם פנימיות מחשבתו ממדריגות עליונים למדריגות התחתונים והנמוכים הגם שלבבו מבין ויודע שגם שם יש באמת אותיות התורה ונ"ק שיכול ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא לאשתמודע בהון עלמין כמבואר לנו כמה פעמים על כל זה יראה ורעד יבא בקרבו ומתיירא לסמוך ולהשען על בינתו שלא ילכד ח"ו במצודת היצה"ר וזהו שייף ונפיק כלומר כשהוא בבחי' נפיק כמדובר שייף א"ע ושוחה במורא וחרד יחרד בקרבו כנזכר יהבי ביה רבנן עינייהי ברב עולא פי' מי שהוא רב וגדול בתורה ועבודה בתמים ואמת ואעפ"כ מחזיק א"ע כעולא משמעו לשון עולל ויונק כתינוק קטן בר אבא כלומר בהיות כן מעשיו לקנות במדות ענוותן ואינו חשוב בעיני עצמו לכלום עושה מצירוף רב צירוף בר מלשון בר לבב ירצה שאינו רואה תמיד כ"א להיות לו בהירות הלב ומשים מגמתו והתאמצו להתבונן תמיד בחכמה הנקרא אבא ועתה תחזה דברי חכמים ורמיזתם לכל מקום שנתנו עינוהי בעבר ועתיד מי שהוא "רב "עולא "בר "אבא כנזכר המורה על מדות ענוה הרי זה בן עוה"ב וכל מקום שאתה תמצא ענותנותו שם אתה מוצא דשייף ועייל כשהוא מבחי' עייל לחפוש בגנזי המלך בדברים העומדים ברומו של עולם ופשיטא ששייף ונפיק בצאתו לעבוד עבודתו הגשמיית שייף במורא ופחד פן ילכד במצודת היצה"ר וכמו שזכרנו בפתיחת דברינו בני עליה המה מועטים להיות להם בהירות השכל לדעת ולהשכיל איך להעלות מדריגות התחתונים כ"א כאשר הביא ה' בעצמו לאחת מהמדריגות במתכוין אזי יעשה כל מעשיותיו לש"ש כי הוא יתברך רשאי ולא אתה בעצמך להכניס במתכוין לעסוק בדברי גשמים ם ולומר שתעלה משם אותיות התורה כנזכר ונחזור לענין שמעון הצדיק מימי לא אכלתי אשם נזיר כו' פעם אחד בא אדם נזיר מן הדרום ופי' במהרש"א למאי נפקא מיניה אומר שהיה מן הדרום מורה היותו חכם גדול ע"ד הרוצה להחכים ידרים וראיתיו שהוא יפה עינים וטוב רואי הכוונה בטוב ראייתו שהיה חכם גדול הכולל בינה יתירה נודעת לו לראות בכל מקום התלבשות אלהות וזה נקרא באמת טוב רואי שאינו רואה כי אם אלהות המלובש בכל דבר בעולם וקווצותיו סדורות לו תלתלין נודע מספרים שהשערות רומזין למותרי מוחין שדוחין לחוץ את השערות ולכן בחינת מותרות של אדם מכניס אותן ג"כ לבחינת שערות ובאותו הנזיר היו סדורות לו בחינת שערותיו המורי' מותרות הכל בהדרגה ובמתון רק

לש"ש בהתקשרות והתלהבות הבורא לא לטובות הנאות עצמו כ"א להכניס בהם חכמה עליונה כמבואר לנו כ"פ אשר זאת תורת האדם לחבר חכמה תתאה לחכמה עלאה והיינו בהכניסו החכמה אל פרטי מעשיו ומחבר הבינה לעתים כאשר זכרנו ומבני יששכר שהיו גדולים בתורה גדולים בחכמה יודעי בינה לעתים ע"ש. אמרתי לו בני מה ראית להשחית שערך כלומר מה ראית על ככה לדחות מעליך בחינות השערות המורים מותרי מוחין כיון שהן סדורות תלתלין הכל בהדרגה ובהתקשרות הבורא אדרבא זה נאה לו כלומר שערות כאלו נאים ויפים מתקבלים לרצון לפניו יתברך ומה לך להשחית אותם ומי יתן והיה כל או"א מישראל יהיו להם בחינת שערות סדורות כאלו להעלות את מותרי המוחין למרום שבתם ולמקורם כלפי דברי שמעון הצדיק מגיד משנה השיב לו רועה הייתי לאבא ידוע חכמה מורה לאבא עלאה וזאת עבודתי להכניס החכמה כל פרטי המדריגות הנפעלים בעולם לחבר חכמה עלאה לחכמה תתאה והלכתי למלאות מים מן המעיין כלומר להכניס מלוי הארה עליונה בהתפשטות החסדים הנקרא מים מן המעיין מחכמה עליונה שמשם נמשך קו החסדים כנודע וזאת מגמתי להעלות הכל אל השורש ונסתכלתי בבואה שלי ופחז יצרי עלי ובקש לטרדני מן העולם כיון שראיתי ככה שאוכל לבא ח"ו לידי גדלות והתפארות בני אדם כי כן דרכו של הצדיק ועניו דשייף ועייל ושייף ונפיק כנזכר לזה אמרתי לו רשע העבודה שאגלחך לשמים מיד עמדתי ונשקתיו על ראשו אמרתי בני כמותך ירבו נוזרי נזירות בישראל לשוב אל קונם אפי' מנדנוד קל אשר רואה למרחוק שיוכל לבא לידי חטא ח"ו וזה נקרא תגלחת שער המורה מותרי מוחין והנה בבחינת השלכת שער יש שתי סוגי בני אדם יש נולד קדוש מבטן אמו ומקדש ומטהר א"ע כל ימי חייו ממותרות ולא טעם טעם חטא מעולם וסוג ב' המקדשים ומטהרים את עצמם מעונות וחטאים וגנות מדותם ומרבים בגדרים וסייגים כי הם צריכים לכפול שמירתם בשימור רב לבל יכנס זר במחיצתם. והנה בחינת בעל תשובה שמשליך מעליו שערותיו הם מותרי מוחין שהשכיל עשות מתחלה אפשר לכנותם בשם גבח ות"א גלוש משמעו לשון שגלשו מהר גלעד שההר מקודם מלובש והתעטף מצאן ואחר שגלשו מהר נשאר פנוי ונקי מהם וכמו כן הבעל תשובה כשמסיר מעליו המותרות שעשה מתחלה נקרא נבח ואישים המשכילים אשר קדוש יאמר להם מבטן אמם אפשר לכנותם ולתארם בלשון קרח ומעתה בין תבין אשר לפניך:

ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא כאן מדבר מאיש טהור וקדוש מבטן אמו ומריטת ראשו מורה השלכת מותרי מוחין על דרך הנזיר שזכרנו וזה לך האות על מי שקונה בעצמו מדות ענוה ושייף ועייל ושייף ונפיק במורא יפחד פן ילכד במצודה חרמו

של היצה"ר ולכן מורט מעליו כל בחינת מותרות בודאי טהור וקדוש יאמר לו ואם מפאת פניו ימרט ראשו כאן מדבר מסוג ב' הנ"ל והכוונה הכתוב מורה באצבע טעם השלכתו את שערותיו ומורט את ראשו מכוחות הטומאה שנלכד במצודת היצה"ר ועתה רוצה לעזוב חטאיו מפאת פניו כלומר מבושת פניו בשם על הלב בהאיך אנפין יקום קדם מלכו של עולם ופחד ורעד למהר בתשובה בכדי להרים פניו בלא בושה וכלימה לפניו ית' גמר אומר הכתוב גבח הוא טהור הוא ירצה אעפ"י שלא מעצמו עשה תשובה כ"א מבושת פניו כנזכר עכ"ז גבח הוא כמה דאת אמר שגלשו מהר גלעד כיון שנגלש ונשאר נקי ממום גם הוא טהור וקדוש יאמר לו וכל מעשיו רצוים לפניו יתברך כאילו לא טעם טעם חטא מעולם כי כן דרכו יתברך עבור על פשע גבח הוא טהור הוא ודו"ק:

במשנה דאבות **הלומד זקן למה הוא דומה לדיו כתובה על נייר מחוק והלומד ילד למה הוא דומה לדיו כתובה על נייר חדש** נ"ל הענין ההפרש שבין נייר מחוק לנייר חדש כלפי דברינו הנאמרים באמת שגם שניהם שוין לטובה הנולד קדוש מבטן וגם הבע"ת קורא להם הכתוב טהור עכ"ז יש הפרש ביניהם מה שנרמז בבחינת הפרש של נייר מחוק לנייר חדש דאיתא בספר הקדוש הקנה מענין עשרה שמות שאינם נמחקים וביאר שכל אדם מישראל צריך לעשות מעשה מצותיו שיהיו נרשמים על לוח לבו ויעשה אותן בדחילו ורחימו ובאהבה עזה בכדי שיעשה ויחקק חקיקה שאינה מחוקה ע"ש לשונו והאמת כן הוא אם האדם מדבק א"פ עם פרטי מעשיו במדותיו יתברך כאשר חכמים הגידו הדבק במדותיו מה הוא רחום וכו' נמצא אם פועל רחמנות וחסד עם הבריות קונה בעצמותו כנוי שלו יתברך שנקרא גם כן רחום וכדומה לשאר המדות מה שפועל ועושה אותם נדמה עמהם אליו יתברך ונרשמים ונחקקים על לוח לבו אלו השמות וכנויים אמנם צריך לעשות חקיקה שאינה מחוקה כדברי הקנה ובהיפך ב"מ אם עושה מעשים רעים וקונה בעצמו מדות מגונות גורם ג"כ רשימה וחקיקה על לוח לבו משמות הטומאה כי לעומת ד"ה יש ז' תועבות הפכיים כנודע ואם הולך ח"ו ימים רבים בחושך ולא זר מתאות לבו ומותרות מתענוגות בנ"א הסכיל עשות רשומיו ניכר על לוח לבו משמות הטומאה בחקיקה שאינה מחוקה עד עת בא דברו לפני אלהים בתפלה ותחנונים ותוהה על הראשונות גם ה' מעביר חטאתו כי חפץ חסד הוא ומודה ועוזב ירוחם עכ"פ חובת גברא אם תקע לזר כפו ואשם נפשו מחוייב תחלה למחות שמות הטומאה הנרשמים ונחקקים על לוח לבו מכל וכל עד שלא ישאר אחריו רשימה ניכר כלל לא ואח"כ נאות לו בעשות מצותיו ולימוד תורה ותפלה ודבקו במדותיו יתברך הקדושים לרשום ולחקוק על לוח לבו שמות וכנוים קדושים והשכל נותן שבודאי אינו דומה אדם שלא חקק מימיו

שמות טמאים על לוח לבו כי קדוש יאמר לו מבטן אמו אזי החקיקה אצלו ברורה וזכה כמו דיו כתובה על נייר חדש לשלול זולתו ואפשר לרמוז אשר שנו חכמים במשנה הלומד זקן למה הוא דומה לדיו כתובה על נייר מחוק רומז לזקן וכסיל שנשרש באולתו וחקק בעצמו שמות הטומאה ואח"כ עזב חטאיו והרבה לעשות תשובה ומעשים טובים אע"פ שכבר חלפו ועברו אותן הרשימת שהיו חקוקים על לוח הלב עכ"ז המלמדו דומה כמו שכותב בידו על נייר מחוק כנזכר לאפוקי הלומד ילד היינו לדוש מבתן ודומה לקטן שנולד ולא טעם טעם חטא מעולם ולכן החקיקה היא כמו על נייר חדש בלי מחיקה משמות לא טובים כי אם חקיקה שאינה נמחקת משמות וכנויים קדושים כמבואר א"ס נ"ו:

מצורע

וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר כי תבאו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחזה ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם ובא אשר לו הבית והגיד לכהן לאמר כנגע נראה לי בבית וצוה הכהן ופנו את הבית וגו' ופירש"י ונתתי נגע צרעת בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב וכסף בקירות בתיהם וע"י הנגע נותץ הבית ומוצאן. להבין מקראי קודש נראה ע"ד שכבר קדם לנו הדבור פ"ה והיה כי יביאך ה' אל ארץ הכנעני והחתי והאמורי וגו' ושם רמז ז' הפכיים כאשר אמרתי טעם לשבח למה נקט ז' תועבות כנעני חתי אמורי חוי כו' ע"ש במקומו ותוכן הדברים מלת והיה יגיד לשון שמחה כלומר שמחה לפניו יתברך כי יביאך ה' בעצמו אל ז' מדריגות הנ"ל המורים מדריגות התחתונים הנמוכים שיתקן אותם להעלותם לשורשם והוא יתברך צפוי לפניו שכחך יפה להעלות גם משם ואי אתה רשאי להכניס את עצמך במתכוון לעסוק במדריגות כאלו כי סכנה גדולה היא ואולי ילכד במצודת היצה"ר ולא יכול להעלות אפי' א"ע משם וישקיע ח"ו עם ראשו ורובו בקליפות ולכן טוב שיבור לו האדם הדרך כל שהוא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם לעשות לעצמו גדרים וסייגים ולכפול שמירתו שאל יבא חטא לידו ורומז הכתוב אשר הורה לנו אבינו מלכנו אלהינו דרך אמת וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר שקאי על עבר ועתיד כל מי שיש בו מדעת קונו נקרא משה והעובד ה' באמת נקרא כהן כי תבואו אל ארץ כנען כלומר תבואו מעצמכם במתכוון ולא מאת ה' היתה זאת להביאכם כנזכר והיה כי. יביאך ה' אל ארץ הכנעני וגו' אשר אני נותן לכם לאחוזה כלומר שאתם רשאים להכניס את עצמכם במתכווין כ"א מהראוי אשר אני נותן לכם ולפני גלוי וידוע מה

תהיה אחריתכם כי הוא יתברך יודע לתקן עניינם יותר מהם מודיע הכתוב מה תהיה באחרונה ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם כבר זכרנו כמה פעמים שאנו בני ישראל יש לנו אחיזה בארץ עליונה לערך קישוט מלא קומתם ופרטי איבריהם כמ"כ מתקנין ועושין בחינת איברים לשכינה כנזכר בתיקונים שיש מארי דידין ומארי דרגלין ומארי דצוואר הן המה המוציאים דיבורים של תורה ותפלה במלוי הארה עליונה מקדימת המחשבה וכאשר בארנו פ"ה בחכמה יבנה בית כלומר כשהאדם עדיין בסוד החכמה המורה מחשבה גם שם יבנה תחלה צירוף התיבה הנקרא בית בהתעוררות וההלהבות גדולה הבורא ב"ה ואח"כ נאות לו לגמור בכי טוב הביש משפה ולחוץ ואם לאו אין בניינו את התיבה חשובה למאומה ואותיות כאילו אינם פורחין לעילא אמנם יש לך אדם שמעורר לפעמים בתורה ותפלה להוציא דבור לפני אלהים בהתעוררות הגדול ואם תעיין עליו בהתבוננות השכל אין ממש בהתעוררותו ולא מאת ה' היתה זאת לעוצם הכרתו את גדלות הבורא כי אם מדבר שטות מאיזה הטבע שהשיג או לפעמים מחמת איזה מעיק ומיצר לו נתעורר ככה ודהע"ה רמז בנעים זמירותיו להכרית מעיר ה' כל פועלי און תיבת עיר משמעו לשון התעוררות כנזכר שמתעורר א"ע להוציא דיבור ממצוקת צר ואויב העומד נגדו לצער לו ובצרה קורא אל ה' להנצל מאויבו והנה אם היה לו שכל לעורר לבו בקרבו מגדולת האדון ה' ולא להמתין להתעורר ממצוקת האויב בודאי לא היה שום קיום והעמדה לאיש צר ואויב העומד נגדו אמנם מיעוט ערכו שאין תבונה בו לעורר לבו בקרבו זולתו מביא עליו פועלי און לעוררו ולזה רמז דוד המלך עליו השלום להכרית מעיר ה' ירצה מהתעוררות ה' פועלי און להתעורר לבו בקרבו בסיבתם כי אם משם הוי"ה ב"ה שהווה כל הויות הנשמע מהנ"ל מי שאין נוגה לו לעורר כ"א בסיבות מעיקים הגם שמוציא צירופי בתים בדו"ר עכ"ז זה נקרא נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם כלומר בצירופי תיבות שהיה ראוי לבנות כנאות להם לערך אחיזתם בקומת השכינה ארץ עליונה המה בונים בתים ומתעוררים בסיבת מעיקים. ומעתה תבין איך שהעמיק רש"י ונתתי נגע צרעת בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם כלומר הגם שנגעים באים עליהם עכ"ז בשורה הוא להם שבאמצעות זה יתכן להם לדעת איך לתקן במקום עליון מדה כנגד מדה וכאשר ביארנו פ"ה עד אשר יראה בצריו כלומר באמצעות צריו יראה איך לתקן מה שפגם בתחלה והקב"ה משלם לו מדה כנגד מדה ויכול לראות איך לתקן במקום עליון במדות הקדושים עיין במ"א הארכנו מזה וכן הענין כאן כאשר מתבונן האדם סיבת התעוררותו מאין נמשך לפעמים ממלאים בתיהם כסף וזהב זה הגורמת בחי' התעוררותם ולפעמים להיפך מאיזה צר ומעיק כנזכר וכיון שבא על שכל האמת שאין

זה בית ותיבה להוציא לפני אלהים לזה מתחרט ונותן אל לבו לעורר לבו בקרבו מגדולת הבורא ושם הוי"ה ב"ה כמדובר ונותץ הבית ומוציא משם התעוררות פועלי און לזה רמז רש"י בדבריו הקדושים בשורה הוא להם שהנגעים באים עליהם לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כלומר אפילו כשמוציאים תיבותיהם מקירות לבם בהתעוררות המה מלאים במחשבה מטמוניות של זהב כמדובר ומי הגורם להם כ"ז ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם למלאות בתיהם כסף וזהב וככל הגוים בית ישראל המה באם משלימים מחשבתם למלאות בתיהם זהב וזהו שהטמינו האמוריים דייקא דבורים כאלו בקירות בתיהם ותיבתם של ישראל ואין לך בשורה גדולה מזה אשר ע"י הנגע נותץ הבית ומוציאין משם שלא יהיה שום אחיזה מפועלי און בצירופי תיבותיו. כ"א בהתעוררות גדולת אלהינו וכ"ז משיג ומבין מנגע הבית כמבואר והכל למיעוט ההכרה והכניסם א"ע במתכוון אל ארץ כנען זאת הגורמת שהקב"ה נותן להם נגע צרעת בבית אחוזתם כמבואר הגם שלבשורה יחשב כדברי רש"י עכ"ז הלא טוב להם לישראל להביט נפלאות מהתורה ולא באמצעות פועלי און ולא יהיה להם בשורה יוצאת בנגע הבתים ועתה תחזה מה שרומז הכתוב:

ובא אשר לו הבית והגיד לכהן לאמר כנגע נראה לי בבית וצוה הכהן ופנו את הבית

ופירש"י אפי' הוא תלמיד חכם שו"מ למא נגע ודאי לא יפסוק דבר ברור לאמר נגע נראה לו אלא כנגע נראה לי. להבין הענין נקדים מה דאיתא בגמרא לעולם יזהר אדם שיהיה תבואה בתוך ביתו שכן מריבה אינה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא על ידי עסקי תבואה היינו דאמרי אינשי כד משלים שערי מכדא אתא תיגרא בביתא ויש להבין דברי רז"ל ורמיזותם לאיזה אדם באו חכמי התלמוד להגיד עצה לקנות תבואה ממה נפשך מי שחנן לו אלהים עושר אין צריך להזהירו לקנות תבואה ועינינו רואות רוב מבעלי בתים מלאים קמחים ובלא עצה בביתם לא ישכונו רגלם והולכים בשוקים וברחובות יומם ולילות הכל עבור תבואה וכדומה מצרכיהם המרובים ונותנים עצה לנפשם בלתי שום אזהרה ומי שהוא רש ובידו אין לפורטה א"כ מה הועילו חכמים בתקנתם ואזהרתם לקנות תבואה כיון שאין בידו לפורטה אפי' שוה פרוטה ובמה יקנה תבואה אמנם דבר גדול רמזו רז"ל בדבריהם ללמוד לאדם דעת איך להתפלל ומה ישאול לפניו יתברך ותחלה נקדים מה שנתעוררו ע"פ כרום זולת לבני אדם ואמרו חז"ל זו תפלה שעומדת ברומו של עולם ובני אדם מזלזלין בה ושמעתי אחד קדוש מדבר שכל או"א הולך מבית הכנסת ומתפאר בעצמו לומר שהתפלל כראוי ונכון ואין לך זלזול גדול מזה כי באמת אלף שנים אולי יחיה האדם והלואי שיתפלל עכ"פ בכל שנותיו

פעם אחד כראוי וכנכון כי מ' שחננו אלהים וטעם מאומה מן העבודה שבלב וחלק לו בבינה בכוונת האר"י זללה"ה נפשו יודעת מאוד איך שהוא רחוק מהתפלה אשר כל פרטי תיבה מתפלה ואפילו פרטי האותיות אות א' הכל מורה על יחודים ושמות נפלאים ונוראים ותיקוני מדות עליונים אשר אין שכל אנושי יכול להשיג מעומק המושג ואולם בעבור זאת לא ירפה האדם א"פ מן התורה ועבודה לומר מה אני שפל בריה יכול לומר ולדבר ולעסוק בדברים העומדים ברומו של עולם ויאמר בלבו א"כ כיון שעומק המושג וקוצר המשיג תוחלתי נכזבה ומה אוכל לפעול בדבורי הפחותים כי באמת אין זה אפי' מקצת הטענה מן ההודאה שכל אדם חייב להודות ולהוציא דבור לפני אלהים כ"א עד שיד שכלו מגעת וכל אחד ואחד מישראל לערך בחינתו ואחיזת נשמתו בעולמות עליונים כמ"כ יכול לגרום יחודים בעולמות עליונים באמצעות תורתו ותפלתו וכבר זכרתי כמה פעמים מהות התפלה וישמור האדם א"ע לעשות לפיו. מחסום בעוסקו בחיצונים וצרכיותיו הגשמים לבלתי יוצא דבור כ"א במחשבה דבוקה לבורא עולם וכלל זה נקוט בידך כיון שאדם נעדר מזה לכפול שמירתו את פיו ולשונו אפי' בענייני עסקיו הגשמים בהולכו בשוקים וברחובות להיות הכל ע"ס התורה ולהכניס גם החכמה והארה עליונה זה הגורמת לו שנעשים ממילא צרופים לא טובים וחיצונים כיון שהוא הפכפך במעשיו ומשאו ומתנו אינו יפה עם הבריות להיות הכל באמונה ובהתקשרות לדבק פנימיות מחשבתו לרוממות אלהותו יתברך וכיון שנבער מדעת ועושה צירופים בחיצונים ומשליך אותיות לקליפות הן המה המחשבות זרות הבאים לו באמצע התפלה ומערבבים את מחשבתו לשוט בהבלי עולם ובמחשבה הראשונה שחשב תחלה כל היום ביצאו לפעלו ולעבודתו לעסוק במשאו ומתנו ובאמת אלו האותיות של המחשבות זרות רוצים עליה על ידו להעלותם למרום שבתם מקומה הראשון כי באמת ע"י נענועה אותיות אלו של התפלה יתכן לו להעלות אותן האותיות שהשליך אותם תחילה לקליפות ולהפוך צירופים הראשונים לצירופי שירות ותשבחות באופן המבואר לנו ענין זה כמה פעמים להדורש מקומם אכן כיון שנבער מדעת אזי לא די שאינו מעלה את האותיות ממחשבותיו הזרים אלא אף גם זאת שהמ"ז גורמים רעה ומושכים אותו למטה ומתחיל לחשיב גם עתה משטיתו הראשון והמחשבה זאת מוציא גם עתה אותיות מפיו ועיין למעלה בפרשיות הקודמת מה שבארנו פ"ה ויהי בבית אדוניו המצרי ותוכן הדברים לשון ויהי יגיד צער בכית אדון ה' צבאות רומז לתיבה של תורה ותפלה הנקרא בית אם מחשבות אדם אינם מטהרים ומעורבים במ"ז מענייני עוסקו ודבורו עם הערלים כל היום נמצא מוציא אותיות משפה ולחוץ במלוי מחשבתו ובמחשבתו חושב מהערל וזה

הערל מכניס במילוי האותיות וזהו ויהי יגיד צער בבית אדוניו מוסב על אדון ה' צבאות המצרי עומד שם מצרי כנזכר והם נקראו תפלות פסולות וממתינות עד בא אדוניו אל ביתו ירצה כשישוב בכל נפשו ורוחו אל הבורא ברוך הוא ויחזור משטותו הראשון להוציא דבור לפני אלהים באותיות קדושות במילוי הארה עליונה במחשבה קדושה וטהורה מגדלות ורוממות אלהות אזי מעלה אותן התפלות הפסולות עי"ש לעיל ענין זה וכלל העולה בענין התפלה אשר כל אחד מישראל ולערך השגתו ועוצם הכרתו את גדלות ורוממות אלהות כמו כן מוציא אותיות מפיו במילוי זה דרך משל שואלים לתינוק כשאומר גדול ה' ומהולל מאוד מהות ואיכות גדלות הבורא בודאי תשובתו בזה כפי קוצר הבנתו והשגתו להיותו בקטנות איננו משיג שום גדלות בעולם יותר מגדלות אביו ומדמה בנפשו שאין גדלות בעולם יותר מגדלות אביו ולכן תשובתו ג"כ לערך תבונתו לומר גדול ה' כמו גדולת אבי והנה אף גם שואלים את אביו גדלות הבורא איך ומה אם הוא מפחותי הערך תשובתו בזה ג"כ כפי קטנות שכלו שאינו משיג גדלות בעולם יותר מסוף העולם ועד סופו או מארץ עד לרקיע לאפוקי מי שחלק לו אלהים בבינה והכרתו עצומה וחזקה מכיר בגדלות הבורא עד אין שיעור ותכלית א"ם ב"ה וב"ש ונפשו יודעת מאוד שהוא יתברך ממלא כל עלמין ומסבב כל עלמין ותחות כל עלמין ולית אתר פנוי מניה ועתה תחזה כל אלו שזכרנו אמירתם לגבוה שוה להוציא דבור לפני אלהים גדול ה' ומהולל מאוד אמנם ההפרש הוא בעומק מחשבתם אשר כל או"א מכניס הארה ומלוי בתיבת גדול ה' ומהולל מאוד לערך בחינתו ועוצם השגתו והתינוק מכניס מילוי בהאותיות לומר גדול ה' כגדלות אביו ואביו גם כן להיותו מפחותי הערך מכניס במיעוט שכלו וקוצר הבנתו מילוי והארה בהאותיות וצירופי תיבות שמוציא מפיו לומר שגדלות הקב"ה מסוף העולם עד סופו וחכם הכולל אשר יש בו מדעת קונו יודע נאמנה ומכוין באומרו גדול ה' ומהולל מאוד לגדולתו א"ס וא"ת ולית אתר פנוי מניה ומטעם הנזכר אפשר לכנות אותיות התורה ותפלה אבני מילואים אשר נודע מספר צירה שקורא לאותיות אבנים ועם קדוש ישראל מפיחדים באמצעות תפלתם להכניס מילוי והארה לאותן האבנים במחשבה טהורה וקדושה מקדימת המחשבה ועיין לעיל מה שבארנו משבצות זהב במילואותם והאבנים תהיינה על שמות בני ישראל ירצה להתרעם על פחותי הערך אותן האנשים שכל חשוקיהם כסף וזהב לזאת משימים עיקר מגמתם והתאמצם בתורתם ותפלתם לזה רומז הכתוב משבצות זהב הוא רק במלואתם שממלאים האותיות וצירופים מתורה ותפלה אינו רק מילוי זהב לשאול אוכל לנפשם ולמלאות בתיהם זהב וכסף והאמת אינו כן מהראוי להיות שהאבנים המה האותיות של

התפלה תהיינה על שמות בני ישראל רק שמות קדושים ויחודים נפלאים וכאשר נתבאר לנו במקום אחר פ"ה אל אלהים ה' דבר כלומר מוציא משפתיו ג' שמות קדושים אלו אל אלהי ה' ועכ"ז ויקרא ארץ עיקר קריאתו מה ששואל מרנו אינו רק ארציות וצרכי גשמיות לפרנסת אנשי ביתו ואיך לא יבוש ויכלם העזי פנים להשתמש בשמות קדושים שכל עצמם אינם רק יחודים ותיקונם עולמות עליונים והמה בכסלותם שואלי' עמהם אוכל לנפשם מצרכי הגשמיות ולא באלה בחר ה' להתפלל ומי בקש זאת מידם. להוציא דיבר לפני אלהים שמות קדושים הכל עבור גשמיות ובאמת נודע מכל הספרים שעיקר למוד תורה ותפלה הכל עבור גלות השכינה ותקון עולמות כנודע למביני מדע אמנם כבר קדם לנו הדבור מזה כמה וכמה פעמים שעיקר התורה והתפלה להיותה זכה וברה הכל תולה במעשהו ועוסקו בחוץ בענייני גשמיות לדבק שם מחשבתו להבורא ב"ה לבלתי יגרום וכו' וכשאינו שומר פיו ולשונו לדבר בקדושה וטהרה ודביקות הבורא אזי גורם צירופים בקליפות שמשליך לשם אותיות התורה ואח"כ כשבא ללמוד תורה או לעמוד בתפלה להתפלל לפניו יתברך אפי' כוונתו טובה ורוצה באמת ללמוד תורה ותפלה עכ"ז בע"כ באים אותיות הראשונים שעסק עמהם לצרכי גופו ולא ידע להזהר בהם איך להעלותם ואדרבא השליך אותם למטה ועתה ע"י נענוע אותיות אלו של תורה ותפלה מתנענעים ג"כ אותן האותיות ורוצים שתה עליה ע"י והן המה המ"ז כנזכר ונמצא אם נתן דעתו ונפשו לזה טרם עומדו להתפלל או ללמוד תורה כי אם כשיצא לפעלו ולעבודתו לעשות פרטי מעשיו בהתקשרות הבורא ממילא באין לו מ"ז בתורה ותפלה לבלבל מחשבתו קודש כמבואר. ומעתה תבין להשכיל פ"ה בישעיה ושמתי כדכד שמשותיך ושעריך לאבני אקדח וכל גבולך לאבני חפץ ויונתן תרגום כאבני אקדח אבני גומרין ורש"י פירש אבני חפץ אב"י צרוך וכל זאת מנדע בעי והכלל כי איתא בזוהר קב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא וכיון שכן צריכין אלו לומר אשר בכל פרטי הדברים שבאו לכלל בריאה יש שם אותיות התורה שעמהם נבראו ומושכים מהם חיות ומי שחלק לו אלהים בבינה יכול באמת ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא ולראות בעין שכלו אותיות התורה המלובשים בפרטי הנבראים ולהעלות אותן לקדושתם ומקומם הרמתה והנה נודע שכ"ד ספרי הנביאים נמשכים מהתורה וכאשר חכמים הגידו לית לך מלה בנביאי דלא רמיזא באורייתא והיינו דברים הנאמרים שכ"ד ספרי הנביאים כל עצמם נמשכים יתו קדושה ויש להם מקום מוצא בשורש עליון כ"ד ספרים אלו נמשכים מכ"ד ספרים עליונים הנודעים למשכיל וצריך איש הישראלי לחבר ב' בחינות כד באמצעות כשרון פעוליתיו ומעשה מצותיו ועסק תורתו לחברם אחד אל אחד יחדיו ידבקו כ"ד ספרים אל

בחי' שרשיהם כ"ד אורות ושמות עליונים. לזה אפשר לרמוז בדברי הנביא שאמר להם לישראל בשביל הקב"ה ושמתי כ"ד כ"ד שמשותיך כלומר עיקר שמושך בעוה"ז תהיה רק לחבר שתי בחי' כ"ד כ"ד הנ"ל כ"ד ספרים לשורשם אמנם יאמר נא ישראל במה נאות לו לגרום בחי' חבורם לשורשם ובמה יתכן לו לעשות ככה לזה להורות בלבם בא הנביא זה הדרך ישכון אור ליתן עצות לנפשו וזאת תורת האדם וכל שעריך לאבני אקדח והמובן כי כבר נודע שיש שתי בחי' אותיות חט"ה ושער"ה חט"ה גימטריא כ"ב אותיות התורה והם אותיות המחשבה ושער"ה המה אותיות ה' מוצאות הפה שער ה' וצריך האדם הרוצה לגשת אל עבודת הקודש פנימה בתורה ותפלה לחבר ב' בחי' אותיות הנ"ל בכדי שלא יפרוד בין הדבקים ח"ו צירוף שם הוי"ה ב"ה המתהוה באמצעות אמירתו לגבוה מתחילתו התעוררות מחשבתו עד עת בא דיבורו כמבואר לנו הענין לעיל כמה פעמים ע"ש וכ"ז תולה כשאותיות הדיבור מקושרים לאותיות המחשבה בקשר אמיץ וחזק בלי שום מחשבות חוץ ואם נבער מדעת ח"ו ומוציא דבורים זולת מחשבה טהורה אזי נעשה פירוד ח"ו ע"כ באזהרה בא הנביא ובעצה יגיד ושעריך ירצה אותיות הדיבור הנקרא שער ה' תהיה לאבני אקדח. וכבר רמזתי אותיות נקרא אבנים האבנים תהיינה בהתלהבות ואשיות הבורא ב"ה וזהו הנרמז בתרגום יונתן אבני גומרין כלומר אותיות גומרין של התלהבות באש של גבוה אמנם אם נפשך לדעת איך יתכן כזה כיון שיש הרבה מונעים ומבטלין הן המה המחשבות זרות הבאים בתוך התפלה כמוזכר ובלתי אפשרי להוציא אבני גומרין לזה גמר אומר הנביא וכל גבולך לאבני חפץ ופירש"י לאבני צורך מה מאוד העמיק רש"י ברוח קדשו אבני צרוך כלומר אותיות הצריכין לו בהכרח לעשות ולהשתמש בהם לצרכי גופו שאי אפשר זולתם ולכוונה זאת מזכיר הכתוב בלשון גבול מורה סוף כמו גבול השדה הוא סוף השדה וכדומה נקרא גבול לאותו דבר וכן אותן האותיות המלובשים במדריגות התחתונים ונמוכים בהלבשת גשמיות גם המה בחי' גבול הקדושה והתחלת הקליפות אשר שם הנחש מצויה להחטיאו לאדם להטעימו מתאות הבהמיות ושם נוח לאדם להתפתות ולגרור אחריו ח"ו אם נבער מדעת קונו להשכיל לדעת שגם שם במדריגות התחתונים יש אותיות התורה הרומזים לאדם עבודת הבורא כ"א סובר שכל עצמם של פרטי התענוגים לא נבראו כ"א הכל לצורכו שלא יהא זר מתאות לבו לאכול כבהמה ולשתות ולרדוף אחרי פרטי התענוגים ככל הגוים הרודפים ג"כ למלאות תאות לבם מאכילה ושתיה ודירה נאה ומלבושים נאים ולהרבות הון מהבל וא"כ מה יתרונם של עם קרובו ישראל אם מעשיהם זר ונכריה עבודתם הלא ככל הגוים בית ישראל המה ח"ו ואיה אפוא התענוג שצפה לקבל מעם ישראל אמנם

לא כן חלק יעקב כי המה מעותדים להכניס החכמה והמדע אל פרטי עבדותיהם אפילו תענוגי אכילה ושתיה ושינה ומשא ומתן גם שם יש אותיות ונצוצות קדושות הם איברי השכינה השוכנת בכללות המדריגות להחיותם ובהיות כן מעשיהם הטובים מחברים חכמה תתאה לחכמה עלאה ומעלים ומגביהים איברי השכינה לעולם עליון ועיין במקום אחר מה שביארנו דברי התקונים ויבא יעקב שלם עם היו"ד וכד פרח יו"ד מניה כדין אשתאר עקב ונתקיים ח"ו ואתה תשופנו עקב וג"כ זכרנו פ"ה וכסיל יפרוש אוולת הכסיל אשר בחשך יהלך ואין נוגה לו פורש את החכמה הגנוזה בהאוולת לומר שאין שם רמיזא דחכמתא ומחבר א"ע אל הגשמיות והאוולת נדמה אליו כפשוטה ונשאר שקוע לשם כל הימים לאפוקי איש תבונה ויקר רוח מכניס החכמה אל כל המדריגות הנדמה אליו לעשות פרטי מעשיו בהתקשרות להעלות גם משם אותיות התורה וזה הנרמז בדברי הנביא וכל גבולך לאבני חפץ כמבואר אפי' אותן האותיות שהם בגבול הקדושה הן המה ג"כ אבני צרוך וצריכין להעלותם אל המקום אשר היה שם אהלם בתחלה וזהו שיעור הכתוב שמבשר הנביא במקומו יתברך ושמתי כ"ד כ"ד שמשותיך עיקר שמושך תהיה רק לחבר ב' בחינת אותיות המבואר אותיות הדיבור לאותיות המחשבה והיינו כ"ד ספרי הנביאים שנמשכו מכ"ד ספרים עליונים המה מורים לאותיות המחשבה כאשר יתבאר לנו אי"ה בדרוש שבועות עניין תורה שבכתב עם תורה שבע"פ ע"ש וזהו שגמר בדבריו ושעריך לאבני אקדח אותיות גומרין וכל גבולך לאבני חפץ וכדברי רש"י אבני צרוך כי אי אפשר להוציא האותיות וצירופי תיבות בהתלהבות ואשיות כ"א בהקדם לו תחלה לתקן ענינו באותיות הגבול היינו בעוסקו בצרכי גופו ופרטי תענוגות בני אדם להעלות גם משם איברי השכינה ואזי אין לו מחשבה זרה ומבטלים לבלבל מחשבתו קודש בתורה ותפלה. ועתה נחזור לענין מאמרם ז"ל לעולם יזהר אדם שיהיה תבואה בתוך ביתו היינו בתוך צירופי תיבותיו הנקרא בית יהיה שם השכינה הכינוי לתבואה כנודע להמבין בספרים ואפילו בדברי הרשות מדבור איש לרעהו מצרכי גופניות גם אלו הדבורים יזהר שיהיה הכל בהתקשרות להיות פנימיות מחשבתו דבוקה אליו יתברך ע"ד מאמרינו למעלה והתועלת הגדול שמורה לו אח"כ בעת בא דברו בתורה ותפלה להוציא דבור לפני אלהים אזי אין לו מחשבות מעורבת מהבלי עולם וצירופי קליפות כיון שעשה לפיו מחסום טרם עמדו להתפלל ולזה העמיקו בדבריהם הקדושים שכן מריבה אינם מצויה בתוך ביתו של אדם אלא על עסקי תבואה כלומר כל הטרחות מהמונעים והמבטלים אותו מלהוציא תיבה בהתלהבות ואשיות הבורא אינה באה כ"א על עסקי תבואה עבור השכינה הנקרא תבואה על שלא ידע להזהר לשמור את עצמו תחלה בעוסקו בחצונית

באותיות הגבול להכניס בהם החכמה והמדע בכדי להוציא משם איברי השכינה ולכן עתה כשרוצה לדבר אותיות התורה והתפלה באים אותן האותיות והצרופים ועושין מריבה להעלותם לשורשם וזה עיקר המריבה של כל אדם מישראל ממ"ז בעת התורה ותפלה המצוים בביתו היינו תיבה של תורה ותפלה כ"א על עסקי תבואה כנזכר ובודאי אם כפל שמירתו לעשות לפיו מחסום בעוסקו באותיות הגבול אין לו אח"כ שום מונע ומבטל מדביקתו ואין שום מריבה מצוי בתוך ביתו כלל לא ומביא הגמרא ראיה ע"ז שנאמר השם גבולך שלום חלב חטים ישביעך והכוונה כנ"ל אם יש שלום באותיות הגבול המלובשים במדריגות התחתונים גם לשם מכניס הארה בהם ועושה שלום לבלתי יעשו מריבה כלפי מעלה לומר גם אנן בעינן למהוי קדם מלכא ומבטיחו הכתוב חלב חטים ישביעך והכוונה יש שתי בחינת אותיות אתוון רברבין ואתוון זעירין וזכרנו למעלה אתוון רברבין הן המה אותיות התורה ותפלה ומעשה המצות ואתוון זעירין הם אותיות שבמדריגות התחתונים ומבטיחו הכתוב בהיות לך זה השכל לעשות שלום גם באותיות הגבול לקרבם ולהעלותם לשרשם אז הפעולה ותועלתו גדולה הטוב שבאותיות המורה מלת מובחר החלב והשמנונית את זאת אשביעך לדבר אותיות תורה ותפלה בלי שום מונע מדבקותך ולזה גמרו בדבריהם היינו דאמרי אינשי כד משלים שערא מכדא אתא תיגרא בביתא ואפשר לכוון את האמור בדברינו כד משלים האותיות מכ"ד ספרים כלומר שנבער מדעת קונו לחבר שתי בחינות כ"ד וכ"ד ומזה נמשך שכל פרטי דיבוריו אינם בהתקשרות כי באמת זה נמשך מזה אותיות התורה והתפלה נמשכים מאותיות שמשתמש בהם כל היום לצרכי גופו אם הם עפ"י התורה ועבודה כנזכר אזי אין לו מבטלים ומונעים מלהוציא דיבור לפני אלהים בשלימות ויש לאל ידו לחבר אותיות הדיבור לאותיות המחשבה וכן להיפך אם אינו יכול לקדש א"ע בתורה ותפלה להוציא אותיות שלימות מפיו כל שכן וקל וחומר כשבא להשתמש בצרכי גופו בודאי מעשהו זר כבהמה אין תבונה בו וממילא עושה צרופים בקליפות ואח"כ כשרוצה לומר צירופי תיבות אתא תיגרא בביתא שצריך טרחות רבות לדחות מעליו מחשבות המעורבות והכל בעבור שמשלים שער"א מכד"א שלא שמר פיו ולשונו באותיות הדיבור המכונה בשם שער"א כמבואר ועתה תחזה אם עיני שכל לך עומק העבודה שבלב זו תפלה ולא לחנם נתעוררו חז"ל על פסוק כרום זולת לבני אדם אלו דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלין בהם כנזכר שכל אחד אומר אני התפללתי ובודאי מיום הולדו עדיין לא הוציא אפילו תיבה אחת כראוי ונכון. ועתה נחזור לענין ראשון

ובא אשר לו הבית והגיד לכהן לאמר כנגע נראה לי בבית. ירצה לרמוז את האמור ובא האדם אשר לו הבית כלומר שנדמה בעיניו כאלו לו הבית היינו תיבה של תורה ושל תפלה הוא לו בידו ורשותו להוציא דיבור לפני אלהים כראוי וכון כאשר עינינו רואות רבות בני עמינו נדמה בעיניהם שאין שום דופי בתורתם ותפלתם והכל נכון לפניהם ומי יתן והיה לבבם זה להם להסתכל מאוד מאוד על פנימיית מחשבתם לאן פונה בשעת תורה ותפלה וידעו נאמנה שטעות נגד פניהם ואדרבא יותר שמדמים בנפשם שהתפללו כראוי זה לך האות שלא טעמו טעם עבודה ולכן עצה היעוצה ובא האיש המדמה בנפשו אשר לו הבית כנזכר ילך אצל חכם הכולל הרגיל בעבודה שבלב זו תפלה ללמדו עניני התפלה ובמה יתכן לאיש הישראלי לבוא לתכליתם ובתנאי הקדום שידע פחיתת תת ערכו שעדיין לא טעם מאומה מלהוציא דיבור לפני אלהים וזה שרומז הכתוב והגיד לכהן אשר תורה יבקשו מפיו כי ע' הכהנים להורות וכבר זכרנו כהן רומז לעובד ויאמר לו כנגע נראה לי בבית כלומר יגיד לו צערו איך שלח יוכל לבנות ולצרף אפילו תיבה אחת כראוי ונכון במת היאיי הוא היצר הרע המבטל את האדם מדביקתו ומבלבל אותו שכית חוץ כנזכר וכיון שיירי זה ראת. מזי וחפצו להתפלל לפניו יתברך כ"א מי מעכב המחשבה זרה אזי בודאי בעצה יגיד לו הכהן העובד את הבורא ברוך הוא כראוי באמת ותמים וצוה הכהן ופנו את הבית כלומר יצונו ויזהירנו בטוב ליתן עצה לנפשו איך יפנה ביתו היינו תיבתו ממחשבות זרות ומעורבות ויעמידנו על דרך אשר ישכון אור כי בודאי מי שלא הכניס צוארו בעבודה אפילו הוא ת"ח ואפילו יודע כל הכוונות ידע נאמנה שעדיין לא טעים טעם תפלה ואין רשומו ניכר ג"כ למעלה כי אינו יודע בין ימינו לשמאלו מה טיבה של הכוונה ובוודאי לא לזה כוונו אנשי כה"ג כאשר הוא במיעוט הכרתו והשגתו מדמה בנפשו וכונותיו שמכוין בהם כוונת האר"י זללה"ה ולמה זה מחיר ביד כסיל ולב אין ואני ערב בדבר אם היה לו אפילו מעט מן המעט יראת שמים אזי בודאי ירא לנפשו לחפש ולהסתכל בכוונות העומדים ברומו של עולם והוא עומד עם ראשו ורובו למטה ואינו יודע אפילו תיבה אחת מכוונת האר"י זללה"ה ואם ירצה השם לקמן בפרשיות נדבר עוד מזה להוכיח אל פניהם המדמים בנפשם שגם להם יד ושם בין הגדולים להתפלל מסדור האר"י זלל"ה לכוון כוונות וטוב טוב להם אם התפללו בפירוש המלות ואל יתנו מקום להתערב זר בצירופי אותיותם ותיבתם שמוציאים משפה ולחוץ ואז טוב להם. סוף דבר הכל נשמע אפילו יהיה האדם תלמיד חכם ולמד ספרים הרבה ויודע כל הכוונות אל ישען אל בינתו לומר שהתפלל כראוי או לפעמים נדמה בעיניו שלא יכול עתה להתפלל ולכוון כוונותיו כמימים ימימה ובאמת טעותו נגד פניו גם הן

וגם לאו הנדמת לפניו הכל בטעות כי אינו יודע בעצמו מה טיבה של תפלה ומה הוא תפלה כראוי או לאו עד שילך אצל כהן העובד את ה' באמת וילמדנו ענין התפלה ואז נאות לו לדעת ההפרש בין הן ללאו ומעתה תבין איך שנרמז בדברי רש"י אפילו הוא תלמיד חכם שיודע שהוא נגע ודאי לא יפסוק דבר ברור לומר נגע נראה לי אלא כנגע נראה לי. הוא הדבר אשר דברתי כיון שלא עמד עדיין בסוד ה' לדעת באמת עניני התפלה איך יכול לפסוק דבר ברור והוא אינו יכול לראות נגעי עצמו כ"א על הכהנים להורות והם רשאים ולא אתם והשם ברחמיו יורינו דרך עבודה לעבדו באמת ובתמים אמן סלה:

אחרי מות

בזאת יבא אהרן אל הקודש ונוטריקון של תיבת זאת זממו **אל תפק** יתבאר אי"ה לבסוף כוונת הדברים ותחלה נקדים מה דאיתא בגמרא שלח מר עוקבא לרבי אליעזר בנ"א העומדים עלי ובידי למוסרם למלכות מאי שרטט וכתב ליה אמרתי אשמרה דרכי מחטא בלשוני אשמרה לפי מחסום בעוד רשע לנגדי אע"פ שהרשע לנגדי כו' שלח ליה קא מצערו לי טובא ולא מצינו דאקום ביה שלח ליה דום לה' והתחולל לו דום לו לה' והוא יפילם לך חללים חללים השכם והערב עליהם לבית המדרש והם כלים מאליהם הדבר יצא מפי רבי אליעזר ונתנו לגניבא בקולר ויש ליתן לב להבין דברי חכמים ורמיזותם כי לכאורה אינו מובן ענין הגמ' ועוד יש לדקדק בפסוק אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי מחסום ומהראוי לכתוב אשימה לפי מחסום ולא לשון אשמרה והענין כי שלמה המע"ה אמר וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון אור מן החושך והקשה בזוהר ע"ז שלמה מלכא דהוי חכים מכל בני עלמא שבח גרמיה שהוא ראה כזה לשלול זולתו והלא מי שיש לו מוח בקדקדו נפשו. יודעת מאוד היות יתרון לחכם מן הכסיל כיתרון אור מן החושך. אך הענין כי כבר זכרנו מה שנודע מכל הספרים שתכלית בריאות העולמות ישראל עלו במחשבה להבראות ובשבילם צמצם אורות הבהירים והרמים הכל בשביל התענוג והשעשועים שצפה לקבל מעם קרובו ישראל וכ"ז להיטיב לנבראיו בשביל יתרון תענוגים והכוונה קודם ביאת הנשמה לעוה"ז אוכלת מנהמא דכסופא כי כל מאן דאכל לאו דיליה ושתי לאו דיליה בהית לאסתכולא ביה ואחר רדתה בגוף העכור ועומדת בקיומה שלא לנטות מדרך הישר והטוב כ"א כל מגמתה לדבק א"ע לשורשה נמצא אח"כ בבואה לעולם עליון יש לה משלה הראוי ליתן לה מבית המלך מזרוע ידה וזהו עיקר הסיבה שנברא האדם עם ב' היצרים יצ"ט ויצה"ר כנודע כל זה מספרים ואם עיני שכל לכם תבינו להשכיל מסדר הבריאה מאז היות אדם

על האדמה ומקריותיו הכתובים בתורה ואח"כ כשנתמעט קומתו בסיבת החטא קנה מקום בקומתו להשראת היצה"ר ומזה נמשך אח"כ הולידו האבות הראשונים אברהם ויצחק את עשו וישמעאל כי לולי זאת לא קיבל שמו יתברך תענוג ושעשועים מעם קדוש ישראלים ולכן יצב גבולות עמים למספר בנ"י כי כאשר מאז כן עתה מצד הסברא יש לו לכאו"א מישראל בחינת צד שכנגדו לפי ערכו כיון שבזה תולה עיקר מזון נשמתו ושכר ועונש ולהיות הבחירה חפשית ביד האדם וחשכת האומות גורמים לכללות עם ישראל יתרונים ותוספות התענוג והשעשועים שמקבל הקב"ה מעם ישראל ואם זוכה האדם ומתקן פרטי מעשיו כראוי ונכון אזי משלים עמו חלקו הרע העומד נגדו מגבולות העמים למספר בנ"י וכמאמרם ז"ל ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו מוסב על היצה"ר העומד לאויב לו ועיין למעלה מה שביארנו וה' נתן חכמה לשלמה כאשר דיבר לו ויהי שלום בין חירם מלך צור ובין שלמה ע"ש באורך הענין כלל העולה הגם שיש לו לכל אדם בני אדם העומדים עליו באם שנותן לבו ודעתו למה שלח לו הקדוש ב"ה ככה אויב כזה להיות עומד נגדו לשטן לו וכי בכדי בא הקב"ה לצער בריותיו מסתמא שיקח לעצמו רמיזא דחכמתא איך לעבוד את הבורא ב"ה וכזה אפשר לרמוז שאמר דוד המע"ה בנעים זמירותיו עד אשר יראה בצריו ופשוטו של מקרא שיראה נקמה גדולה בצריו ולכאורה תמוה וכי לזה התפלל דהע"ה בספר תהלים שיראה נקמה בערלים וכי מה תועלת מגיע מזה להשלמת הנפש וגם מה הנאה מגיע מזה אליו יתברך שיראה מפלה בגוי ערל והנכון בעיני שרמז בזה דבר גדול להורות למה ו' דרך הישר והנכון והכוונה לזה התפלל דוד המע"ה מאתו יתברך בהיות שהקרה לפניו איזה אויב העומד נגדו לשטן לו ולצערו עכ"פ יתן לו לב לדעת ולהשכיל מה זה ועל איזה סיבה הקרה לפניו ככה ויש בזה כמה וכמה סיבות מאתו ית' והכל בשביל והרי והשלמת נפשו ואחת מסיבותיו ית' לפעמים שולח הקב"ה איזה מקרה וצער לאיש הישראלי בכדי שהחי יתן אל לבו להבין ולהשכיל כיון שמדתו ית' לשלם מדה כנגד מדה והמשכיל הנותן רוחו ונפשו לזה יכול לדעת מבחינת המיצר העומד נגדו מה שעיות מתחלה אם מאהבה רעה או יראה רעה ח"ו וכדומה מגנות המדות מה שפגם באחת מהם ברוע מעשיו שולח לו הקדוש ב"ה דוגמתו לדעת איך לתקן במקום עליון ונמצא יכול לראות איך לתקן ענינו הכל מחמת האויב העומד נגדו לצער אותו וכיון שמתקן במקום עליון מה שפגם תחלה ממילא האויב חלף ועבר מן העולם ולא נודע מקומו איה כיון שכבר עשה שליחותו והעמידו על דרך הנכונה ואין לך צער ואויב שום מגע אצלו כלל לא ולא עוד אם הכרתו חזקה ויש בו מדעת קונו תועלתו גדולה ומובחרת אשר באמצעות מחשבתו הטהורה והקדושה וחרטתו הגדולה

שתוהה על הראשונות מחמת זה בורר הטוב שבאויב העומד כנגדו כי בודאי לית לך שום דבר בעולם שאין שם נ"ק המלובש שם להחיותו ואם לא לאפס ותהו נחשב ועתה כיון שתיקן המשכיל מה שמוטל עליו לתקן מחמתו גורם עלייה לניצוץ הקדוש השורה בו והרע נופל למטה ומזה נמשך עיקר המפלה ונפילה שאין לה תקומה ולזה רמז דהמע"ה עד אשר יראה בצריו כלומר עד אשר יראה באמצעות צריו רמיזא דחכמתא איך לעבוד את הבורא ב"ה מחמתו ולתקן מדות עליונים וגם יש עוד סיבות שהקב"ה שולח לאדם בחי' מעיקים וצרים ואי"ה יתבאר לקמן והן הנה אחת מדרכי אל שנוהג עם בריותיו שלפעמים עומד אדם רשע לשטן לו לאיש הישראלי העובד את ה' באמת והנה אם האדם היה חכם ליתן תיכף אל לבו לתקן חסרונו מאיזה מדה שהוא חסר בה כנ"ל בודאי לא היה צריך להטריח לבוראו לשלוח איש צר ואויב להרע עמדו להראותו איכות תיקון עניינו לתקן במקום עליון כיון שתיכף עלה על לבו לתקן פרטי מדותיו לנקותם ממום ומגע נכרים ואינו ממתין על מצוקת האויב ובפרט מי שחננו אלהים בבינה יתירה לדעת בדרך כלל איך לתקן מדות עליונים ולברר ניצוצות שנפלו מעת מיתת מלכין קדמאין בודאי מה טוב חלקו ובטוח נפשו באלהים שלא יקרה לו מקרה לא טוב להעמידו על דרך המלך כיון שיכול לראות ולהשיג הכל ממאור התורה תיכף שנוטה מדרך המלך המאור שבה מחזירו לדרך אשר ישכון אור לחזור לקדמותו וצד תמותו בלי שום סיבות מעיקים אמנם מי יתן טהור מטמא לא אחד ויצר מחשבות לב האדם רק רע מנעוריו ואינו מתנהג א"ע על פי התורה והמדות ורבות מבני עמינו אינם נותנים את רוחם ונפשם לזה ואפי' בחטוא באחת מהנה המדות מאהבה רעה או יראה רעה וכדומה ממדות ההפכיים מראה לו היצה"ר ק"ן פנים לטהרה לומר שלום עליך נפשי האמת איך עד שנעשה באמת אצלו היתר גמור ע"כ רוב צרות הבאים על רבות בני עמינו על שלא ידעו להזהר אתך לתקן עניינם ומטריחים לבוראם לשלוח להם מעיקים מגבולות עמים וכדומה מרשעי ישראלים בכדי לראות באמצעות הצרים איך לעבוד את בוראם כמבואר עד אשר יראה בצריו איך לתקן מדותיו ועוד לברר הטוב מהרע המלובש בבחי' הצרים ועיין למעלה מה שביארנו דאמרה רבקה ליעקב בני שמע בקולי וקום ברח לך אל לבן אחי חרנה וישבת עמו ימים אחדים ע"ש באורך הענין ותוכן הדברים ירצה אותן הז' ימים ידועים המוטל על האדם לתקנם להחזירם לשורשם עמו נאות לך לתקנם וליישב על מכונם וזהו וישבת עמו דייקא ימים אחדים ואתה תחזה אח"כ כשעבד באשה שבעה שנים עש"ה באשה עבד ובאשה שמר וכדברי הזוהר באשה יראת ה' עבד מצות עשה ובאשה שמר מצות ל"ת ותיקן הכל עם לבן ובירר כל הנ"ק שהיו אצל לבן מה כתיב אח"כ וירא יעקב

את פני לבן והנה איננו עמו כתמול שלשום ירצה כיון שכבר תיקן הכל המוטל עליו להוציא מאצלו עם לבן ממילא איננו עמו כתמול שלשום להיות שאינו צד שכנגדו לעמוד לשטן לו וכבר לא השאיר אחריו ברכה מנ"ק המלובשים בו וזה לך האות שגם הבנות ענו ואמרו והעידו לדברי יעקב באומרם העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו הלא נכריות נחשבנו לו עיין במקומו ותראה נפלאות. ונחזור לענין שעיקר מה שקורה לאדם איזה צער ואויב בכדי לראות בצריו כנזכר ואם האדם נבער מדעת ואין תבונה בו ליתן עצות לנפשו איך לתקן במקום עליון מחמת מצוקת האויב כנזכר ע"ז נאמר לשוא הכיתי את בניכם מוסר לא לקחו וגורם שתי רעות לעצמו ח"ו שאינו נפטר ממעיק שלו וגם תועלתו נכזבה לבוא ליתרון אור מחשכת המציק לאפוקי איש הירא והשלם במדותיו כשמתרמי לפעמים איזה מציק ומיצר עומד נגדו לנטותו מדרך הישר והטוב ועכ"ז צד תמותו וכשרון פעולותיו במקומו עומדת בודאי אמרו לצדיק כי טוב ותועלתו גדולה ומובחרת וזוכה באמצעות זה יתרון אור ויתרון שאת כאשר מצינו ביוסף הצדיק שלא זכה לקנות בעצמו שם טוב להוית מרכבה לצדיק עליון כ"א אחרי שנשאה אשת אדוניו את עיניה אליו לומר שכבה עמי וצדקות הצדיק שכבש את יצרו לשכב אצלה אחרי עובדא זאת צדקתו עמדה לו להקרא בשם צדיק ולא קודם העובדא וכן צדיקים הבאים אחריו עד ביאת הגואל טרם שבאה עובדא לידם ולא עמדו עדיין בנסיונם המה מטים במעלותם וזהו פ"ה וצדיק מט לפני רשע כלומר טרם בואו אל רשע בשליחות הקב"ה לנסותו היעמוד בקיומו ודביקותו כראוי כאשר מקדם אזי הוא עדיין מט בבחינת מעלתו מכמו אחרי עת בואו של רשע לעמוד נגדו לשטן לי והוא נותן עצות לנפשו איך מחמתו לעבוד את הבורא ואדרבא מוסיף עוז ותעצומות ומושך ממנו כל טוב נ"ק המלובש בו כמבואר ואז ניתוסף אצלו יתברך תוספת תענוג ושעשועים אליו יתברך ומשמח א"ע לקראת הפקח שלא חש לצער צרות עצמו כ"א משים מגמתו והתאמצו לגרום צד הנאה לבורא עולם ומצער עצמו על אשר לא לחנם שלח לו הקב"ה ככה מסתמא פגם דוגמתו במדות עליונים כמבואר וכלפי דברינו הנאמרים באמת אפשר לרמוז בדברי שלמה המלך עליו השלום וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החושך והכוונה כי כבר נודע שתענוג תמידי אינו תענוג וממילא אם היה תמיד אור בהיר זולת החושך לא היו מקבלים הברואים כ"כ תענוג כמו עכשיו שיש ג"כ חשך בעולם ואחר כך כשגולל חשך מפני אור זה תוספת תענוג שמקבלים הברואים מגודל האור הבאה אחרי החשך ונחזור לענין הגמרא שלח מר עוקבא לרבי אלעזר בהקדם עוד הקדמה אחד כי נודע שיש כמה בחי' מקריים הבאים לאדם בעולם אחת מהנה הקדמנו עד עתה ע"ד עד אשר יראה בצריו איך לעבוד עבודת

בוראו מדה כנגד מדה ועו יש סיבה בעולם וגם הוא אחת מדרכי אל הנוהג ע בריותיו ומדה זו מהלכת בעולם אשר ה' צדיק יבחר ע"ד ויהי אחרי הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם וכל זה לקשוט מדותיו בפני השטן לבל ילשין על טוב הצפון לצדיקים והקב"ה נוהג עמהם בחסדים עודפים ולכן בא עם צדיקים אמיתים בדרך נסיון וע"ד מאמרם ז"ל ויהי אחר הדברים ונתעוררו ז"ל אחר הדברים של שטן ולכן בא עמהם בנסיון לקשו מדותיו יתברך אפילו בעיני השטן. ואני אמרתי רמז בדברי קדשם אחרי הדברים של שטן הכוונה כי נודע למביני מדע פרשה ראשונה של קריאת שמע ואהבת נרשם על כל תיבה אות אחד משם מ" על תיבת א ב ואהבת אות א על תיבת את אות ב וכן ת על תיבת ובשעריך נרשם אות ת וכי תשכיל לדעת תמצא כתוב על תיבת הדברים אות ן של מלת שטן כזה שטן מאודך והיו הדברים וזהו מאמרם ז"ל אחר הדברים של שטן כמבואר והדברים עתיקין ולית מי להבי עכ"ז לא מנעתי מלכתוב כמו ששמעתי ולכן תמצא לרז"ל שנתעוררו עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ועיין בתיקונים מזוהר חדש שם תמצא סודן של דברים למה נתנסה אברהם אבינו מספר עשרה נסיונות ויש שאין סוף לנסיוני דיליה ע"ש ותבין נפלאות עכ"פ זהו דרכי אל יתברך ה' צדיק יבחן בנסיונות כאשר גזרה חכמתו יתברך ולזה תמצא שעומדים אנשי בליעל לדבר דברים אשר לא המה על צדיקים אמיתים וכ"ז הקב"ה בא בנסיון עמהם לקשוט מדותיו כמבואר ועוד יש בחי' וסיבה בעולם שהאדם בעצמו גורם רעה לעצמו ומעורר עליו אנשים לעמוד לשטן לו והיינו כשפוער פיו לבלי חק והינו שומר פיו ולשונו מלהוציא דבור לפני אלהים בטהרה וקדושה בלי שום פניה כנוהג שבעולם שנתרבו רבים המתפרצים לומר תורה ברבים או לעמוד לפני התיבה להתפלל ולא ידעו להזהר א"ע מפניה אזי אותן הדבורים היוצאים מפיהם מתלבשים באדם אחר ומזה מצא מקום לדבר עליו עם דיבורים שלו בעצמו וזאת פעולת שוטני מאת ה' הדוברים רע על נפשם עם דבורים שלהם בעצמם המלובשים באנשי בליעל העומדים עליו וזהו סיבת העומדים עליו לבטלו מדבקותו ועבודתו עד עת בא דברו אמרת ה' צרפתהו כלומר להוציא דבור לפני אלהים אמרים טהורים להפוך אותן הצרופים שעשה תחלה בקליפות לעשותם צרופים טובים במחשבה טהורה בלי שום פניה ולבו יהא בטח באל כשיעשה לפיו מחסום לבלתי יאמר עוד דברי תורה ותפלה בפניות ממילא לא יהיה לו עוד רבים קמים עליו להלש עליו ולבטלו מעבודתו כי כל זה הוא הגורם עם דבורים שלו בעצמו כנזכר ואם נפשך לדעת מאין נמשך שלפעמים עומדים אנשים רקים מכל טוב ושכורים ההולכים ברחובות ושוקים ומדברים דברים רעים על אנשים צדיקים אמיתים לכאורה מעולם לא היה להם דבורים פחותים כאלו

שיתלבשו באנשי בליעל מלדבר ולהלשין עליהם ואין להם שום שייכות אל הצדיקים ומה לתבן אצל הבר וגם זה אינו מן התימה ודוד המלך ע"ה רמז כ"ז בנעים זמירותיו:
רבו משערות ראשי שונאי חנם וכבר רמזתי בהקדמות הקודמות שבחי' השערות רומזים על מותרי מוחין ובזה נכללים כל בחי' המותרות ותוספות הן מענייני תוספות התענוגים מאכילה ושתיה ושינה ומו"מ וכדומה וכן תוספות הדבורים ג"כ נקרא בחינת מותרי מוחין ואלו הדבורים מתלבשים באנשים אחרים ונעשים לו שונאים עם דבורים שלהם בעצמם אמנם כ"ז ממש שוה לערך מותרי דבוריהם כמ"כ קונים לעצמם ריבוי שונאים ודוד המלך ע"ה רוב צדקתו וחכמתו עמדה לו לכלכל דבריו במשפט לדעת בחינת מותרי דבורים לתקנם ולצרפם בצירופים טובים ואח"כ הגם שעדיין נמצאים בעולם איזהו אנשים הפועלים פיהם לדבר דברי שנאה לא חש ליתן דעתו כי אין אומר ואין דברים בלי נשמע למרום קולם רק שונאי חנם בלי שום דבר אין לחוש לדבורים כאלה וזהו הרמז רבו משערות ראשי כלומר רבו האנשים הדוברים רעה על נפשי יותר משערות ראשי כלומר מבחינת מותרי מוחין המורים בחינת שערות ולזה אין לחוש לדבריהם כי המה אינם רק שונאים חנם בלא דברי פנים המלובשים בהם אמנם עדיין קשה מה לתבן את הבר ומאין יש להם משא ומגע ולדבר מאיש צדיק תמים ואין לו לאיש הבליעל שום אחיזה באיש הירא ותמים במעשיו ונקי במדותיו ומי נתן להם זה הכח לדבר כזה ולזה רמז בדבריו הנעימים:
ישיחו בי יושבי שער ונגינות שותי שכר הכוונה בזה כי הנה חברא חברא אית ליה וחברא דחברך חברא אית ליה עד שתמצא כל ישראל עריבים זה בזה מהמוכיח בשער בת רבים עד אנשים פחותי הערך ההולכים ברחובות ושוקים וכמעט אין להם לחלוחית טוב כ"א נותנים כל ימיהם בכוס עיניהם לשתות יין ושכר עכ"ז שפתותיהם אתם להוציא מפיהם דברי גבוהים על אנשים יראים ושלימים אע"פ שאין להם שום מגע ומשא בהם ומעולם לא נתלבשו בהם דבוריהם של היראים כ"א כל זה נמשך מצד התערובות כי אנשים המשכילים היושבים בשבת תחכמוני עם המוכיח בשער ישיחו ממנו לערך בחינתם ותערובתם עם המוכיח אותם ומזהירם ומצוה לטוב ואח"כ יוצאים לחוץ ידברו עם חבריהם שלא ישבו מעולם במסיבו של המוכיח כי אם מדברים ממנו באמצעות האנשים הנלוים אליו באמת וסרים למשמעתו ואח"כ השלישי עושה רביעי ונתפשטו הדבורים שהמוכיח נעשה נגינתם של שותי שכר ומדברים דברים כזבים ורקים באמצעות סוגי האנשים הנ"ל ומעתה תחזה איך שהעמיק בדבריו ישיחו בי יושבי שער ירצה להורות ממה שישיחו בי אנשים הנלוים באמת ויושבים בשער מזה נמשך שאני

נעשה נגינות שותי שכר כמדובר שיש גם לשותי שכר מקום לדבר עלי. סוף דבר הכל נשמע היות כמה סיבות הגורמים שעומדים לפעמים אנשים פחותים למעיק ולמיצר על איש תמים וישר והכל מאת ה' היתה זאת כאשר גזרה חכמתו יתברך אשר מסיבות מהפך לפעלם דבני נשא והוא יתברך יודע שבזה תולה השלמת נפשם ותקנת עניינם כמבואר ומעתה תשכיל לדעת דברי חכמים ורמיזתם שלח מר עוקבא לרבי אליעזר בנ"א העומדים עלי ובידי למוסרם למלכות וכו' ואפשר לרמוז רבי אליעזר הבין שמר עוקבא בעצמו גרם ככה מחמת איזה דבר שלא שמר פיו ולשונו כנזכר ואלו הדבורים יתלבשו בגניבא לעמוד עליו לשטן לו כנ"ל לכן שרטט וכתב אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני רמז לו במה תולה עיקר תיקונו לשמור פיו ולשונו ותהיה זאת הצלת נפשו לבל יעמדו עליו אנשים מלשינים כי הכל תולה בדבורים שלו כמבואר ולזה גמר אומר אשמרה לפי מחסום בעוד רשע לנגדי בדברי הכתוב רמז לו תיקונו כי מהראוי לכתוב בכתוב אשימה לפי מחסום ולא אשמרה ירצה להורות הנ"ל השמירה שאני עושה לפי ולשוני זהו מחסום לרשע שכנגדי לבלתי יהא לו עוד פתחון פה בעולם להלשין עלי וכלפי דבריו שלח ליה קא מצערי לי טובא ולא מצינא דאיקום ביה ולכאורה אינו מובן וע"ד הנ"ל יתפרש שפיר והכוונה קא מצערי לי טובא כאן רמז ע"ד שאמר דוד המע"ה רבו משערות ראשי שונאי חנם וזהו קא מצערי לי טובא יותר ממה שהשלכתי דבורים למטה ועוד לא אוכל למיקם ביה פי' האמת כן הוא באם ששמרתי א"ע מקודם מחטוא בלשוני בודאי לא היו רבים קמים עלי וגם אם אשמרה פי ולשוני מעתה מלדבר דבורים זולת הבורא ותהי זאת הצלת נפשי על העתיד לבלתי יקומו עלי עוד אבל מה עצה היעוצה כיון שהסכלתי עשות והרשע כבר עומד לנגדי מצער נפשי איך לפטור ממנו כלפי דבריו שלח לו דום לה' והתחולל לו השכם והערב עליו לבה"מ והוא יפילם לפניך חללים חללים וע"ד שהקדמנו אשר באמצעות תורה ותפלה יתכן לו להוציא ולברור בחינת הטוב המלובש ברע וזהו עיקר מגמתינו בתורה ותפלה ומעשה המצות להוציא יקר מזולל נצוצות קדושות ואותיות התורה להעלותם ולהגביהם למרום שבתם וכמבואר בהקדמה כשנותן נפשו ורוחו לדעת מה זה ועל מה זה שלח לו הקב"ה ככה ומי נתן לו ניצוץ קדוש להחיותו ולעמוד נגדך הכל מאת ה' היתה זאת כי כן גזרה חכמתו יתברך להשלמת נפשך ותקנת עניינך ואם תבחין כזה זהו סיבת בטולו מן העולם ותגביה הטוב למעלה והרע נופל למטה לנוקבא דתה"ר וחלף ועבר מן העולם ולא תדע מקומו איה וכן היה כי הצדיקים כחם בפה הדבר יצא מפי ר"א ונתנו לגניבא בקולר להיות לו דבורים קדושים וטהורים וכחו יפה כיון שהדבר יצא מפי רבי אליעזר שאב כל בחי'

הטוב המלובש בגניבא וזאת הגורמת מפלתו ונתנו לגניבא בקולר כנזכר לעיל פ"ה אוהב ה' שערי ציון עיין שם ותבין הענין אמנם לא כל מי שרוצה ליטול את השם יבוא ויטול להיות לו מחשבה לדמות בנפשו שגם כן כחו יפה בפה להוציא הטוב מהרע כי אם הראשונים כמלאכים וכו' כ"א זאת תורת האדם לשמור פיו ולשונו בשמירה כפולה ומכופלת ותהי זאת מחסום לפיו של רשע הן מאנשי רשע ישראל המלשינים או מאומות העולם אשר בכל יום ויום עומדים עלינו שאשר עינינו רואות עתה אשר בכל שנה ושנה ובכל יום ויום נתוספים צרות על שונאי ישראל שונים זה מזה ואין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים ודוד המלך עליו השלום אמר ישם מדבר לאגם מים ונוטריקין של תיבת לאגם לאמר אבדו "גוים מארצו והכוונה דאיתא בזוהר מן הוא דבבית דבר נש לעילא אשר מכל פרטי עברה שהאדם עושה נעשה מזה מלאך המשחית בעולם העליון המעניש אותו תמיד ולכן החיוב מוטל באם הסכיל עשות ח"ו איזה עון וברא מלאך לא טוב לשטן לו להתפלל ולהתחנן על נפשו אשר אליו לא יגיע מלאך המשחית בעוה"ז כי נודע שזה לעומת זה עשה אלקים כמו בסטרא דקדושא טרם שנתפשט איזה בחינת השפעה בעולמות עליונים נעשים כמה יחודים בכל עולם ועולם וגם צריך להיות תחילה בסוד עיבור והריון ולידה כידוע מספרים כמו כן בקליפות אם אדם הסכיל עשות חטא ועון גורם יחוד בקליפות וקודם שנולד מלאך המשחית שפעל ועשה בעבירה צריך להיות ג"כ בעבור והריון ובעת גמר פרטי בחינותיו אח"כ בחינת הלידה לענות לאדם שגרם בחטאו ודוד המלך ע"ה בעוצם השגתו והכרתו הגדולה ידע כל זה איך להתפלל ולעקור את בחינת הקליפות שעמדו עליו כחו יפה בפיו לעוקרם משורשם ומקורם וכמו דאיתא בהאר"י זללה"ה ע"פ בני נכר יבלו ויחרגו ממסגרותם ובספר שמואל כ"ב בשירת דוד כתיב יחגרו ממסגרותם ע"ש עומק סודו שהרחיב ביאורו ותוכן הדברים יבולו מלשון יפולו כי ב' ופ' מתחלפין בסוד בומ"ף שיפלו משם לארץ ויפילם אשה בסוד נפלים ולא יהיה ולד של קיימא רק תהיה בסוד פולטת ש"ז ואם יש בחינה מהן שכבר קבלתם הקליפה במעיה גם עליהם היה מתפלל ואמר ויחרגו ממסגרותם פירוש ויחרגו מלשון נתיצה פי' שינתצו ויחרוגו בתוך מעי האשה ויצאו לחוץ. והנה דהע"ה לרוב בהירותו ועוצם הכרתו ידע לשרש ולעקר אותם ממקורם ושורשם לבלתי יהיה להם להחצונים שום תקומה והעמדה בעולם מעיבור ומהריון ומלידה וכל זה פעל ועשה בנעים זמירותיו ותשבחותיו אמנם אנו אין לנו זאת ההשגה לדעת כל דבר שורש לשרש אותם העומדים עלינו ממקורם ושורשם וזאת תפלתינו מאתו יתברך ישם מדבר ירצה ישם לנו הבורא יתברך ברוב חסדיו מדבר משמעו לשון דבור כזה לאגם נוטריקון לאמר אבדו גוים מארצו

שיוכלין לומר ככה לעקור אותם מארץ עליונה שלא יהי' בה אחיזה ח"ו אחריו כלל לא כ"א עם בנ"י גורמים ברוע מעשיהם להיות להם אחיזה בארץ עליונה אזי הם הגורמים לעם קדוש ישראל לבלתי ידבקו את נפשם ורוחם אליו יתברך וראה מה החטא גורם כיון שנתרחקו מעבודת הבורא אזי פרטי מעללם עבודה זרה מאלהים כי כל דבר בעולם שאיש הישראלי עושה אם אין עבודתו בהתקשרות הבורא ובפרט בהיות לו ח"ו איזה פניה זה נקרא עבודה זרה שעבודתו פסולה וזרה מאתו יתברך והכל נמשך מסט"א עצת היצר הרע המסיתו ומפרידו מדביקות אל וזה מרומז בכתוב בזאת יבא אהרן אל הקודש ונוטריקון בזאת "זממו "אל "תפק והכוונה כשהקב"ה הפר עצת גוים והניא מחשבות עמים שלא תפיק זממם לפועל לעשות מסך המבדיל ומחיצה של ברזל בין ישראל לאביהם שבשמים יבוא אהרן כנוי לעובד את ה' יכול לבוא אל הקודש פנימה לדבק מחשבתו לאל בלי מסך מבדיל לעתר ולרצות לשאול לפניו ית' והאל ברחמיו הנדולים יפק אותי אל דרכי עבודתו בתמים ואמת אמן סלה נצח ועד:

קדושים

וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם. ולכאורה יש להבין למה הוצרכה הקהלת כל עדת ישראל בפרשה זו ודברי חז"ל ידוע כי רוב גופי תורה תלוים בה והנראה כי הנה כבר נודע עיקר הרצון שעלה ברצונו הפשוט לבריאת העולם ישראל עלו ברצון הקדום לברוא העולם בשבילם והכל בשביל התענוג והשעשועים שצפה לקבל מנשמות הצדיקים שגדול כחם לדמות הצורה ליוצרה וכבר רמזנו מזה כמה פעמים מהות הענין היינו בהיות להם בהירות השכל להשיג אורות עליונים שנתפשטו מרום המעלות עד מדריגות הנמוכים תענוגות בני אדם כגון אכילה ושתיה ושינה ושארית פרטי תענוגים שיש בעולם והמה בצדקתם מעשיהם בהם הכל בחכמה ודעת להשיג עליון מהתחתון ולא להנאת עצמם כלום כ"א להעלות התפשטות האורות למקורם ושרשם מקום האחדות כי כחם של צדיקים ועינים להם לראות אל כל מקום שנתנו עיניהם רק אלהות המלובש לשם ממילא מפשיטין מצורה גשמיות ומלבישים צורה רוחניות וזהו שמדמים צורה ליוצרה ואיש אשר אלה לו קדוש יאמר לו וראוי לכנותו בשם קדוש והנה אפילו מי שמעשהו בחכמה ודעת להעלות הכל אל השורש עכ"ז אינו יכול להשיג יותר מבחינת אחיזת נשמתו בקומת השכינה כ"א כאו"א מישראל לערך בחינתו ואחיזת נשמתו כמו כן גורם תיקונים למעלה ויכול להעלות התפשטות האורות למקום אחדותם ואחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד

שיכוון לבו לשמים לערך קט שכלו והשגתו ועם כל זה קדוש יאמר לערך קדושתו שמקדש ומטהר פרטי חושיו ומלא קומתו להשראת אלהות כמו כן קונה בעצמו שם קדושה ומעתה תבין לדעת אשר חכמים הגידו קדושים תהיו יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם ולכאורה צריך להבין דברי חכמים ורמיזתם אמנם ע"פ הנ"ל יתבאר שפיר כי הנה מיום ברוא ה' אדם על האדמה לא היו עדיין שני אנשים להיותם שוה בדומה אחד בבחינת מעלתם כי מעלות מעלות יש במדריגות הקדושים וכל אחד מישראל יש לו אחיזה בריבוי המעלות קדושות וכמוהו יכול להשיג ולתפוס אלהותו יתברך באמצעות פעולותיו ומדריגותיו ולא יותר אפי' כמלא נימא ובא וראה מי לנו גדול מרבן של כל הנביאים נאמן ביתו משה רבינו מצינו בזוהר חדש ורזא דא לפניך וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם לית מאן דיקום בהון ובשמהן דלהון ולא אתגליין למיקם בארחייהו וע"ד לא קאים משה עלייהו בגין דהוי מקדמת דרגא דילה ועל דא לא קאים בארחייהו ואם בהאיש משה נאמן ביתו אשר איתא בדבריהם שהיה יכול לברוא עולמות כמוהו יתברך ועכ"ז חשב עצמו כאין המוחלט ולזה נקרא נאמן ביתו יתברך שיש דרגא למעלה מבחינתו שלא יכול למיקם בהון ובשמהן דלהון כדברי זה"ת הנ"ל ופשיטא וק"ו בן ק"ו זרעו אחריו עד ביאת הגואל ב"ב שיכול לעמוד על סוף דבר כ"א כל או"א חייב לפי שיעורו הואיל שכוונתו ופנימות מחשבתו היו בתמימות כל מה שפועל ועושה בעוה"ז לערכו וערך השגתו זה נקרא מדמה הצורה ליוצרה וראוי לכנותו בשם קדוש כנזכר וזהו מאמרם ז"ל קדושים תהיו כלומר באזהרה בא להיות כל עדת בנ"י בבחינת קדושים לעשות פרטי מעשיהם הכל בהתקשרות ודביקות אל והיינו לקדש פרטי חושיהם אל הבורא ב"ה ובזה נאות להם לדמות הצורה ליוצרה במה שמשיגין אורות בהירים תענוגים רוחנים מתענוגים הגשמים אמנם יאמר נא ישראל כיון שיש לו אפס קצת השגה להדמות למדות הבורא ברוך הוא מצד התלבשות מדריגותיו וידמה בנפשו שכבר עומד על מעלה הגבוה לזה רמזו בדבריהם יכול כמוני כלומר כמו שאתם משיגין אותי מצד פעולותי ובאמת מי שאומר ככה תועה מדרך השכל כי גבוה מעל גבוה שומר ואפי' במשה רבינו נאמר וקראתי בשם ה' לפניך מקדמת דרגא דילך וחנותי את אשר אחון ושם לית מחשבה תפיסה אפי' למשה רבינו רבן של הנביאים לזה גמרו בדבריהם ת"ל כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם באופן המבואר ושם אין לכם שום אחיזה להדמות לקדושתו ית' והבן הדברים כי עמוק. ונחזור לביאור וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל כל עדת בני ישראל מגדולים ועד קטנים ואמרת אליהם קדושים תהיו לקנות בעצמם שם קדושה באופן המדובר הגם שאינם שוים בשיעור עבודתם את

הבורא ב"ה כי יש מי שהכרתו והשגתו עצומה וחזקה ונאמנה את אל רוחו עד כלות נפשו ויש הרבה ויש מעט ומעט מן המעט ואיך יתכן להעמידם על מעלה המעולה והרמה לכנותם בשם קדושים ובאמת אין דעתן דומה זה לזה לזה בא הכתוב כמתרץ ואומר כי קדוש אני ה' אלהיכם ולכאורה תיבת אלהיכם מיותר ומאי היה המקרא חסר באומרו כי קדוש אני ה' אמנם לרמז את האמור להיות שאני מכנה קדושתי ואלהותי על כל אחד ואחד מכם ואנו מצינו באמת כל עדת ישראל הקטנים עם הגדולים כל או"א מכנה אלהות עליו לומר ה' אלהי ואיך לא יתחמץ לבב אנוש וחיל ורעדה יאחזון טרם הוציא דבור לכנות עליו אלהים לאמר אלהי שלי ואיה איפה הקדושה והטהרה וזיכוך מלא הקומה להשראת אלהות על כל זה מרגלא בפיהם של כל עדת ישראל להוציא עתק מפיהם כי כן דרכו ית' שמכנה ג"כ קדושתו ואלהותו על כללות העדה לומר כי קדוש אני ה' אלהיכם של כל או"א מכם כל העדה קדושים ובתוכם ה' ובאמת רחמנא לבא בעי ואחד המרבה וגו' ובלבד שיכניס כניס צווארו בעבודת אדוניו לערך קט שכלו וגם אליו קדוש יאמר לו כנזכר וגם להורות בלבם בא האלהים להזהירם על ענין הקדושה במצות כאילו שכולן שוים לקיימם הגם שיש הרבה מן המצות שלא כל אדם זוכה להם כגון מצות כהונה לזר וכדומה מן המצות אמנם כאן באזהרה בא:

איש אמו ואביו תיראו ופירש"י כל אחד מכם תיראו אביו ואמו אפשר לרמוז את האמור כלומר שהוא מצוה כזו שכל אחד מכם יכול לקיימה ובפרט על דעת חז"ל שנתעוררו אביו זה הקב"ה ואמו זה כנסת ישראל ע"ז גוזל אביו ואמו דרשו ככה בודאי איש אחד מישראל לא נעדר מיראה כזה אפי' באין לו אב ואם גם אומר ואת שבתותי תשמרו אני ה' אלהיכם וזאת ידוע שמצות שמירת שבת שוה לכל וכל עדת ישראל יעשו אותו כל או"א לפי שיעורו עכ"פ כלם ישנם בשמירה וכל המקדש שבת כראוי לערך בחינתו ראוי לכנותו ג"כ בשם קדוש וכמאמרם ז"ל כל המקדש וכו' ואומר ויכולו וכו' כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית ולכאורה וכי יש חברותא כלפי שמיא ומה לתבן את הבר לכנותו בשם שותף להקב"ה אמנם ע"פ דבריהם ז"ל שנתעוררו ע"פ המה עם המלך במלאכתו עם מי נתייעץ הקב"ה בבריאת שמים וארץ בנשמתם של הצדיקים וכבר זכרנו כמה פעמים עצם התענוג שצפה לקבל מכשרון מעשיהם של עם קרובו ישראל זהו בחינת העצה והם המקיימים העולם בהכשר מעשיהם הטובים ולהיות שבת כללות הקדושה שקולה ככל הא המצות ובודאי המקדשו ומשמרו כראוי כל או"א לערך בחינתו מקיים העולם מה שצפה הקב"ה לברוא בשבילו ובבחינה זו ראוי לכנותו בשם שותף במעשה בראשית לערך השעשועים והכבוד שגורם לבורא עולם בכשרון

פעולותיו ובודאי ראוי לכנות אותו ג"כ בשם קדוש לערך מה שמקדש ומשמר את השבת ולזה גמר אומר הכתוב גם כאן אני ה' אלהיכם ולכאורה אך למותר כי פסוק הקודם סיים בזה אני ה' אלהיכם אמנם להורות בא במה נאות להם לכלל עדת ישראל לכנות עליהם על כל או"א מהם אדנותו ואלהותו ופורט המצות השוים בכל אדם ואיש לא נעדר מהם שיכול לקיימה לערך בחינתו לזאת פרט בכאן מצות איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו כמבואר השייכים אל כל עדת בנ"י הקטנים עם הגדולים קדושים תהיו באמצעותם ובפרט שמירת שבת כהלכתו הוא תיקון כללי על כל פרטי העונות כאשר מצינו לרז"ל כל השומר שבת כהלכתו אפי' עבד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו ונמצא תועלתו של שמירת שבת גדולה ומובחרת אפי' אם נמצא אחד מכללות העדה אשר לערך עונותיו חקק בעצמותיו שמות הטומאה ואיך יתכן לכנותו בשם קדוש לאמר קדושים תהיו ומי יתן והיה שיאבד שמו שקנה לעצמו לבלתי יקרא רשע או נואף וכדומה מגנות המדות הנמצאים בכללות העם ע"כ בא אזהרה על שמירת שבת וכל השומר שבת כראוי אפי' עבד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו וכיון שיצא נקי מעוונותיו ומרבה להיטיב בודאי ראוי לכנותו ג"כ וקדוש יאמר לו וע"פ הדברים אמרתי רמז בפרשת בראשית ויאמר ה' אל קין למה חרה לך ולמה נפלו פניך הלא אם תטיב שאת ולכאורה יש להבין מאמרו יתברך למה חרה בודאי היטיב חרה לו ונאות שנפלו פניו כיון שידע בעצמו מה החטא גרם ואיך לא יחרה ויפלו פניו כאלו אין תרופה למכתו לזה בעצה יגיד לו הקב"ה למה חרה לך ונפלו פניך ויש תקוה לאחריתך והיינו אם תיטיב ותעלה על רוחך לעשות תשובה עשה זאת ותנצל בני ותשובתו כתוב בצדו אם תיטיב שאת נוטריקין שבת אם תשמרו וכל השומר שבת כראוי אפי' וכו' ותהי זאת תרופה למכתך וזהו אם תיטיב ובמה תולה ההטבה במלת שא"ת "שבת "אם תשמרו כראוי ואמחול לך כל עונותיך ומעתה תשכיל לדעת למה באו אזהרת מצות אלו אחרי אומרו קדושים תהיו כמבואר והאחרון הכביד באזהרה בא לצוות את כללות העדה במה נאות להם לבוא לגדר הקדושה:

אל תפנו אל האללים ואלהי מסכה לא תעשו לכם אני ה' אלהיכם וגם כאן בפסוק שלישי סיים הכתוב אני ה' אלהיכם שלא מצינו כזה שלשה כתובים הבאים כאחד זא"ז לסיים בכל או"א אני ה' אלהיכם למנדע בעי וטרם נבא לביאור נקדים פסוק בתהילם אתה ידך גוים הורשת ותטעם תרע לאומים ותשלחם להבין דאיתא כל האומר פרק שירה בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא וראוי לשום לב להבין טעמו וכי באמירה לבד תליא מלתא והנכון כי הנה נודע מספרים שבחינת דומם צומח חי יש להם מקום מוצא במקורם ושורשם למעלה ולהיות האדם נקרא עולם קטן כנודע ממילא כלולים במלא

קומתו כללות הנבראים כולם והצומחים והדוממים ואיש המשכיל שיש בו מדעת קונו תועלתו גדולה וכחו יפה לגרום בעת עוסקו בתורה ותפלה ומעשה מצותיו להמשיך אליהם שפע וברכה עליונ' ממקור' מצד כללות' בקומתו וכן להיפך ברוע מעשיו וגנות מדותיו אם אינו נקי וזך בהם זאת הגורמת שהוא בעצמו עם מלא קומתו מראש ועד עקב נפרש ונבדל מהבורא ב"ה וגם בחינת דצ"ח הכלולים במלא קומתו להיותו עולם קטן נפרדים משורשם ומקורם וכלל זה נקוט בידך וזאת תורת האדם לשום נגד פניו איך שכמה בחינת ברואים ודוממים ופרטי צומחים כל עצמם תלוים ועומדים וממתינים עליו לאן פונה מחשבתו אם לקדושה ממשיך להם הארה עליונה משורשם קודש ואם פונה מחשבתו ח"ו לקליפיות שתי רעות עושה גורם רעה לעצמו שנפרד מהבורא וגם גורם רעה לבחינת דצ"ח הכלולים הנגררים אחריו ונפרדים משרשם ודבר זה אל ימוט מעיני אדם ליבוש ולהכלם מבושה ומורא זו מה החטא גורם ולזאת תקנו קדמונינו ז"ל לומר פרק שירה אשר נודע שבשירה תולה בחינת חיותם מצירופים של פסוק הנוגע לכל או"א מהברואים ודוממים וצומחים והמשכיל המנענע אותיות וצירופים אשר בהם תלוי חיותם מקשר אותם באמצעות אמירתו לגבוה פרק שירה לשורשם ומקורם שנבראו עם אלו האותיות והצירופים ועי"ז גורם להם חיות והעמדה בעולם שנבראו לצורך בעולם כי כל מה שפעל החכם הכל בחכמה עשה וכיון שכן אשר מאיר הארה ושפע וברכה עליונה לפרטי הדצ"ח בודאי מובטח שהוא בן עוה"ב כי הוא המקיים עולם ומלואו והנה כמו כן צריך המשכיל להפריד ממלא קומתו איתן הנבראים שהם מסט"א כגון כלב או חזיר וכדומה ודהע"ה רוב צדקתו ועוצם בהירחו עמדה לו להזהר ולהשליך ממלא קומתו מן הכיעור והדומה ורמז בנעים זמירותיו הצילה מחרב מיד כלב יחידתי ונמצא הפריד מעליו בחי' הכלב הכלול בו מסטרא דטומאה ומזה ידמה המשכיל לשאר מיני טמאים הכלולים בעצמותו להפריד ולהפריש מעליו ליתן מגרעות לבלתי אחוז בו מכיעור והדומה מכל בחי' הטומאה ואיתא בספר החרדים צריך האדם להתבונן בפרטי מעשיו בעשות מעשה מצותיו יראה להשכיל ולעשותם בדחילו ורחימו או אומר דבורים לפני הבורא ב"ה ידע נאמנה שלא נגרע מעבודתו דבר קטן וגדול שאינו גורם יחודים למעלה ונבראים כמה מלאכים וכן בהיפך בהסכיל עשות מעשים לא טובים מה החטא גורם שנבראים מלאכי חבלה ע"ש לשונו והעיקר העולה מדבריו הקדושים הכלל אם עושה מעשים טובים נעשה מרכבה עם מלא קומתו להשראת הקדושה וברוע מעשיו נעשה מרכבה ח"ו לסטרא אחרא והכלל בזה אין אמצעות בדבר או נעשה מרכבה לקדושה במחשבה הטהורה או במחשבתו שאינו טהורה נעשה מרכבה לטומאה ח"ו

ואם כן מה מאוד צריך האדם לירא ולפחד ולחרוד חרדה גדולה ממורא הנ"ל להשכיל עשות פרטי מעשיו בחכמה ודעת לבלתי יגרום רעה לעצמו ח"ו ונודע מספרים שהאדם ע"י כשרון פעולתיו ומעשה מצותיו גורם בנין קומת השכינה ומעלה מין לעולם העליון להיות לה דבורים להתפאר לומר חזי במה ברא אתינא לגבך ולכאורה הלא אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם שייך התם אמנם כבר נתבאר לנו בכמה מקומות מהות הענין ועיין בדרוש ר"ה מהות הענין ותמלא צמאונך ותוכן הדברים אשר אנו בני ישראל איש לא נעדר שלא יהא לו אחיזה בקומת השכינה לערך מעשה מצותיו כמו כן גורם תיקון למעלה אם יד יד אם רגל רגל וכדומה בפרטי איבריו בעשות בהם מעשה המצות התלוים בהם גורם דוגמתן תקון באברי השכינה והוא כ"י דמות דכל דמיונות אתחזין בה וממילא כשמסתכל הקב"ה בקומת השכינה שם נתראים כללות עם קדוש ישראל העוסקים בבינה וגורמים לה עליה ע"י מחשבתם קודש שבחי' המחשבה היא מעולם הבינה וזהו בחי' העליה ממטה למעלה מ"ן ממלכות לתפארת באמצעות מע"ט שלהם וזהו בחי' הדבור חזי במה ברא אתינא לגבך כי הם לערך מעשיהם הטובים נתראים ונתחזיין בכללות קומתם שכל או"א מהם יש עליה על ידם ונבראים מיחוד זה כמה וכמה מלאכים לאלפים ולרבבות אין שיעור וערך וח"ו ברוע מעשיהם לא מיטהרים גורמים ככה בקליפות ונבראים כמה מלאכי חבלה המתלבשים אח"כ בגופים טמאים דאתו מסטריהם העומדים עליו לכלותו ח"ו כי הוא בעצמו גרם ככה על שלא ידע להזהר ולהשכיל לעשות וכתיב נעתרות נשיקות שונא ירצה לרמוז להנ"ל כי נודע כמו שיש בחי' נשיקין בסטרא דקדושה וגם בחי' חיבוק ונשוק ויחוד שהתחתונים גורמים בהתעוררותם לעומת זה יש ג"כ בסט"א אלו הבחי' שגורמים במעשים לא טובים כנודע מספרים ובא וראה אשר חכמים הגידו יוסף מדיליה קא יהיב ליה פומא דלא נשיק לעבירה כתיב על פיך ישק כל עמי ידא דלא קריב לעבירה כתיב ויתן אותה על יד יוסף צואר דלא קריב לעבירה כתיב וישם רביד הזהב על צוארו גופה דלא קריב לעבירה וילבש אותו בגדי שש רגל דלא רכיב לעבירה כתיב וירכב אותו במרכבת המשנה אשר לו המחשבה דלא חשיב לעבירה נקרא נבון וחכם וגו' לכאורה יש לדקדק מאי לשון פימא דלא נשיק לעבירה וכן כאשר מונה והולך מראש עד עקב פרטי איבריו בכולן אומר לשון עבירה ומהראוי לומר פומא דלא נשיק לאשת אדוניו או פומא דלא נשיק לאשת פוטיפר דעלה קאי אמנם דבר גדול נרמז בזה כי נודע ומפורסם כמו שיש בחינת קומה שלימה בסטרא דקדושה הנבנית ונתקנית בכשרון מעשים טובים של צדיקים כמו כן מעשה הרשעים גורמים לבנות בנין קומת הסטרא אחרא אשר בכללותה נקרא עבירה ועיין בזוהר וישב שדרש כל ענין על

היצ"ה ויקנהו פוטיפר לסטר חטאה קנה ליה עיין שם כל הענין שקאי על סטרא אחרא וישנה בכל אדם ובכל זמן בחי' יוסף וגם פוטיפר וגם אשתו המזדווגים לאדם להרע עמדו לעמוד לשטנו לקנותם לו לסטר חטאה שיעשה שם בחי' קומה באמצעות רוע מעשיו כמו דאיתא בזוהר שדרש ע"פ אל תאמר אשלמה רע דלא משתלים האי מנוולא אלא בחטאי דבני נשא עם כל פרטי אבר שהאדם חוטא בו נעשה אבר דוגמתו בקומת הסטרא אחרא המכונה בשם עבירה אם יד יד אם רגל רגל כמו דאיתא כל זה בכמה מקומות בזוהר ובתקונים הכלל בזה כי זה לעומת זה עשה אלהים ואין אמצעות בדבר או שגורמים בהתעוררות התחתונים בהכשר מעשיהם בנין בקומת השכינה או להיפך ח"ו גורמים שנעשה מילוי בצור החריבה הוא הסטרא אחרא הכנוי בשם עבירה עד שנשתלמת ונבנית שכל בחינותיה בנישוק וזיווג וחיבוק ח"ו ועתה ראו מה החטא גורם ואוי לאותה בושה וכלימה וזהו הנרמז בדבריהם פומא דלא נשיק לעבירה כלומר הפה שלא גרם נשיקות לקומת הס"א המכונה בשם עבירה רק כחו בפיו בקדושה ובטהרה גורם נשיקין בקומת השכינה מדיליה נתנה ליה וכתיב ועל פיך ישק כל עמי ידא דלא קריב לעבירה גם כן ע"ד האמור הידים של ישראל אשר מקיים פתוח תפתח וכדומה ממצות התלויים ביד דלא קריב לעבירה כלומר שידע להזהר לבלתי עשות בחינת ידים בקומת הסטרא אחרא הנקרא עבירה כתיב ויתן אותה על יד יוסף וכן מונה והולך כללות הקומה מראש ועד עקב כי הכלל בזה אם האדם מטהר את עצמו במלא קומתו מראש עד עקב להשראת אלהות נעשה מרכבה אל בחי' הקדושה ובונה בנין קומת השכינה ולהיפך גורמים נשיקין לקומת הסט"א ובאמת ענין זה הכתוב בתורה מיוסף עם אשת פוטיפר ישנה בכל אדם ובכל זמן ונוקב והולך עד ביאת הגואל שכל אחד מישראל צריך להשכיל על דרכיו לבלתי יגרום נשיקין לעבירה וכל ענין הכתוב כי נשיקין כאלו כבדים מאד בעיני הקב"ה שצריך ליתן כח לקליפות לעשות רע והן המה בחי' נשיקין המוזכר בפסוק נעתרות נשיקות שונא הגם שגם זה רצונו ית' ליסר את הרשעים וכדומה מכ"מ אין זה רצונו ורצייה לפניו ית' וכמו דאיתא במשנה דאבות עשה רצונו כרצונך וכו' ויובן ע"ד משל אדם שיש לו בן יחיד נאהב ונחמד ובא אחד מאוהביו להתחנן ולשאול מאתו עבור בנו הנחמד וספר לפניו מדותיו הטובים והנאים שכן וכן מעשיו ודבר דבורים נאים בחכמה ובדעת ומעשהו בהשכל הכל כשורה ע"כ זכרונו יבא לפניך ליתן עיניך ולבך עליו להיטיב לו בכל מיני מיטב נמצא גורם רצון להאב לעשות לו כטוב בעיניו ובהיפך אם בנו לקח לעצמו דרך לא טוב בעיני המקום ובעיני הבריות ומעשהו מעשה נערות וכסילות ובא אדם אחד להלשין עליו לפני אביו להעמידו על דרך הישר והנכון ומספר

לפניו משפט הנער ומעשיהו לומר ראה ריח בנך וגנות מדותיו בכן רצונך בו לעשות עמו רעה להכות הכסיל מאה להנטותו בדרך אשר ישכון אור נמצא גם אדם זה גורם רצון לאביו על בנו לשפוט אותו במשפט הראוי להלקותו אמנם אתה תחזה שאינו דומה שתי רצונות אלו בדומה אחד כי ברצון האחד יש בו חפץ להאב להטיבו כי זה רצונו תמיד להיטיב לבנו כל הטובות שבעולם לאפוקי רצון הב' הגם שמוכרח לשמוע ולעשות משפט הנער עכ"ז לא על רצונו הוא שכיון שאין זה חפצו ורצונו ותכלית מבוקשו מרצון כזה לעשות לבנו וכמו כן ידמה המשכיל להשוות מדותיו למדות הבורא ב"ה ויתבונן על דרכיו בכל פרטי מעשיו לגרום רצון לאביו שבשמים להיטיב לו כמשפט האב לבן יחידו ולא הרצון הב' הגם שברוע מעשיהם של התחתונים עולה ברצונו לעשות משפט ולייסר הרשעים עכ"ז אין זה תכלית רצונו שעלה ברצונו הקדום בבריאות עולמו ומעתה תשכיל לדעת כוונת המשנה עשה רצונו כרצונך כמו שאתה אוהב שיגרמו לך רצון טוב על בנך יחידך כנזכר כמו כן עשה בעבודתך הטובים התעוררות רצון הקב"ה עליך לא כן כשחטא גורם ח"ו והעם נוטים מדרך המלך גורמים רצון לבורא עולם אב הרחמים ליתן כח בסטרא אחרא להשלמת גמולם כמ"ש הוי אשור שבט אפי וכדומה הנמצא כתוב בנביאים ובאמת רצון כזה כמשא כבד אליו יתברך ליתן כח בקליפות לגרום בכל פרטי בחינותיו מבחינת נישוק וחיבוק וזיווג לעשות עמהם של ישראל רע וזהו כוונת הכתוב נעתרות נשיקות כלומר הנשיקין הנעשין בשונא כנוי לס"א להלקות את הרשעים נעתרות וכבידות עליו כמשא כבד ונחזור לענין שאדם הוא חלק אלוה ממעל והוא עולם קטן ונכללים בו כללות הברואים הן אותם הבאים מסטרא דקדושה הן אותם הבאים מסטרא דטומאה וצריך האדם להפריש מעליו חלק רע שכלול בו מסטרא דטומאה ואם נפשך לדעת במה יתכן לו לאדם להפרד מעליו אותו הבחינה היינו בעת עוסקו בתורה ובתפלה וממשיך בטוב כוונתו להמשיך הארה באותיות שמוציא משפתיו מאלף ועד תי"ו לה' מוצאות הפה ונודע שעם האותיות נבראו כללות העולמות אבי"ע ואין לך שום דבר בעולם שלא תהיינה שם אותיות התורה המלובשים שם להחיותם ואם מקשר א"ע עם כל הנבראים והצומחים והדוממים להבורא ב"ה באמצעות האותיות שמוציא מפיו בתורה ובתפלה ממילא נותן בהם חיות באותיות המלובשים בדצ"ח משורשם ומקורם ע"י נעניעות אותיות שמוציא דבור לפני אלהים בתורה ותפלה בדו"ר במחשבה טהורה מקדימת המחשבה וכזה אפשר לרמוז מה שאנו אומרים ואתה מחיה את כולם וכבר רמזנו כמה פעמים בשם הזוהר שמלת ואתה מורה. על ענין התפלה והיינו כשממשיך כללות האותיות מא' ועד ת' עד ה' מוצאות הפה זהו תיבת ועד ו' מורה המשכה א"ת

מורה כללות האותיות ה' מורה לה' מוצאות הפה וזהו ואתה מוסב על האדם בעשות ככה להמשיך מקדימת מחשבתו עד ה' מוצאות הפה אז כוחו יפה ותועלתו גדולה מחיה א"ת כולם כלומר אלפי ביתות המלובשים במדריגות כולם מרום המעלות עד הנמוך שבמדריגות כמבואר והכל תולה אם כחו יפה בפיו לנענע באמצעות אותיות תורה ותפלה אותן האותיות לאפוקי אם הכרתו חלושה ומוציא דבור בלא דחילו ורחימו תועלתו מעט ואינו פועל כלום בנענועת אותיותיו הארה וחיות לכללות המדריגות הכלולים בעצמותו כיון שנבער מדעת ואפילו אותיות של תורתו ותפלתו תועבה רקנים מלחלוחית טוב ואדרבא הכסיל הזה שלא ידע לשמור פיו ולשונו ומוציא אותיות בלתי מחשבה טהורה כ"א בתערובות מחשבת חוץ כל דיבור היוצא מפיו נברא משחית וכאשר הקדמנו בפרשת אחרי שהדבורים שלו בעצמו מתלבשים באחרים וידברו בו לרע לו והנה הכל תולה לאיסות המחשבה החזק או רפה אם מחשבתו בעת עוסקו בתורה ותפלה אינה נפרדת לגמרי מן הדבורים אזי אותן הדבורים מתלבשים באדם רשע מישראל והקב"ה מזמן זה הרשע לצערו והוא אינו יודע ומבין שמשלו נתנו לו והוא גופו מלובש בזה הרשע לשטן ש ונמצא הוא מצער את עצמו ומה לו להתרעם על זולתו וע"פ הדברים אלו אפשר לרמוז במשנה דאבות אל תהי רשע בפני עצמך ולכאורה תמוה משמע אבל שלא בפני עצמו מותר לעשות רע וגם נודע מאמרם ז"ל אפילו כל העולם אומרים שאתה צדיק הוי בעיניך כרשע והוא נגד המשנה אמנם לפי דרכינו יתפרש שפיר שהמשנה מלמד לאדם דעת ליתן עצות לנפשו אם רואה איזה רשע עומד נגדו לצערו אל יאמר האדם שהוא בן בליעל מדבר אליו דברים רעים ולעצמו יאמר שלום עליך נפשי שהוא הרשע ואתה הצדיק ולכן מוצא מקום להתרעם עליו לכן בעצה יגיד אל תהי משמעו לשון הויה אל תהווה אותו העומד לנגדך לרשע ולכן לבך בוער והיטיב חרה לך כ"א תהיה תולה החסרון בעצמך שאתה מלובש בו בסיבות דבורים הפחותים שנתלבשו בו וזהו בפני עצמך כלומר בבחי' פנים של עצמך הפנים שאתה רואה באותו רשע הוא בפנים של עצמך סוף דבר הכל נשמע מכל הנ"ל שכל מוסר עד היכן צריך האדם לירא ולפחד מלהוציא דבורים במחשבות מעורבות מהבלי עולם בכדי שלא יגרום הנ"ל וגורם רעה ח"ו לבחינת עצמו וכ"ז באם מחשבותיו אינם נפרדים לגמרי מהבורא ב"ה כ"א מעורבות מהבלי עולם גורם שמתלבשים הדבורים ברשעי ישראל לאפוקי אם מהרהר ח"ו הרהורים רעים אזי מחיה עמהם עממין ונותן כח להרע עמדו וכדומה מבעלי חיים נותן כח לנבראים הבאים מכח הסט"א לשלוט בו ח"ו כמו כלב וחזיר ושאר חיות טמאים יש להם שליטה בגופו לכלותו ח"ו ועצה היעוצה מה יעשה האדם

ויפטר מהם להשליכם מכללות מלא קומתו יוציא דבור לפני אלהים ם בתורה ותפלה בדו"ר וכבר נתבאר לנו למעלה עניין מאמרם למה נקרא זמירות שמזמרים הקליפות ע"ש במקומו ויתחרט בחרטה גמורה אזי מזמר אותם ומשליכם מכללותו במלא קומתו והכל באמצעות נענועת האותיות יש לאל ידו להוריד שפע וברכה ונותן חיות בכללות הנבראים הכלולים בעצמותו ולעוצם דביקתו בבורא ב"ה יש לאל ידו להפרידו מכללותו ומגרש מעצמותו הסט"א ובני אדם וכללות הברואים וחיות ועופות טמאים הכלולים בו וגם כללות העממין הבאים מסטרא דרע כח שרשם המה כלולים בקומת האדם להיותו בחינת עולם קטן ובהכרת נשרשים בכללותו כל מציאות שבעולם המעורבים מטוב ורע ובהכשר מעשיו גורם שנשרשים במלא קומתו רק הבאים מסטרא דטוב וחלק הרע מדחה ומגרש מעצמותו ובהיפך ברוע מעשיו המכוערים יש בו כח לנטוע בחינת הרע הבאים מסטרא דרע מן העממין ועופות וחיות הטמאים לערך נטותו מסטרא דטוב כמוהו ממש משרש אותן במלא קומתו נטע גמורה וממילא משליט עליו הסט"א להרע עמדו בעצמו או באמצעות הנבראים דאתו מסטריה מול זה יש לרמוז במאמרם ז"ל שהעמיקו בדבריהם גאפא דרומי בהא סלקין ובהא נחתין יש לכוין מכח עם הקדוש ישראל בהא סלקין יש להם לכללות העממין צד עליה וגם בהא נחתין יש להם ירידה ויורדין ממדריגתם כי איש הירא והתמים במעשיו מוריד עמים תחתיו ע"ד שביארנו במקום אחר פ"ה ה' בציון גדול ורם הוא על כל העמים ותוכן הדברים בכללות קומת האדם נקרא הלב נקודת ציון שמשם נובעת מחשבת אדם והכל תולה בלב האדם אם מחשבתו דבוקה וחבוקה בעוצם ההכרה לגדלות הבורא ויודע ומכיר את רבונו וגדולתו יתברך שאין לו סוף ותכלית וממלא כל עלמין ותחות כל עלמין וגו' זהו ה' בציון גדול כלומר בנקודת ציון שבלב גדול ה' מאוד בעוצם ההכרה כנזכר אזי תועלתו גדולה ומעולה ורם הוא על כל העמים מוסב על האדם השלם רם הוא על כללות העמים הכלולים במלא קומתו לשלוט בהם וכבושים תחת ידיו ואין להם כח להרע עמו כל זה נאמר מאישים משכילים ההולכים בתורת ה' לא כן חלק אדם רשע ואישים פועלי און אדרבא מגבירים על בחינתם כה הסט"א וכללות העממין המושרשים בו וכלל זה נקוט בידך אשר חיותם תלויה במעשיהם הטובים של צדיקים לעשות עמהם כרצונם כמבואר ועתה יתכן לך לדעת האיך העמיק ברוח קדשו נעים זמירות ישראל אתה ידך גוים הורשת ירצה להורות את בני ישראל במלת את"ה הרומז לענין התפלה כמדובר ואת"ה מחיה את כולם והיינו כשדבוק עם פנימיות מחשבתו מקדימת המחשבה עד ה מוצאות הפה בלי שום תערובות מחשבות חוץ ונאמר על כללות עם ישראל את"ה אם כחך יפה בפה

להמשיך כללות האל"ף בי"ת עד ה' מוצאות בלי שום פירוד ח"ו אזי יש לאל ידך וברשותך להוריש גוים מפניך לבלתי אחוז מהם בך כלל והיינו בקישוט הקומה מראש עד עקב להשראת אלהות לא כן פועלי און נאמר על בחינתם ותטעם כלומר החטא גורם לנטוע גוים בבחינת קומתם וזהו את"ה ידך גוים הורשת וגם בהפך והטעם וגמר אומר אם נכשל האדם והחטא גורם שנטע כבר עממין מה יעשה האדם ויפטר מהם זאת העצה היעוצה תרע לאומים ע"י אותיות התורה ותפלה באופן שנתבאר והפעולה ותשלחם לבלתי אחוז בקומתך עוד. ועתה נחזור לענין אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם הכוונה ע"ד שזכרנו בשם ספר החרדים כללו של דבר שאין אמצעות בדבר כשפונה מחשבתו לרוממות אלהות אזי נעשה מרכבה להשריש בקרבו סטרא דקדושה ונעשה עם מלא קומתו מרכבה לקדושה ולהיפך כשפונה מחשבתו לחשוב מחשבות לא טובים אזי נעשה מרכבה עם כללות קומתו לסטרא דטומאה כמבואר ונמצא נעשה בחי' גופו מסכה לאלהים אחרים וכאשר מבואר בהקדמה שאין שום אמצעות בדבר והכל תולה בכשרון המעשה או נוטע בעצמו נטע נאמנה מכללות סטרא דקדושה או ח"ו נטע נכריה מכללות העממין ועופות וחיות טמאים וכ"ז נרמז בכתוב אזהרה לאישים ישראלים על הקדושה אל תפנו אל האלילים אפילו מחשבה קלה שפונה אל מדעתו ומהרהר בדבר אחר נעשה מרכבה לסט"א עם מלא קומתו וזהו ואלהי מסכה לא תעשו לכם כלומר לעצמכם מלא קומתכם של כל אחד ואחד מישראל נעשה מסכה ושורה עליו רוח הטומאה וגמר אומר אני ה' אלהיכם היינו בהיות פנימיות מחשבותיכם דבקה לרוממות אלהות אזי נעשים מרכבה להשראת הקדושה וממשיכין עליהם אדנותו ואלהותו להקרא אלהי ישראל וזהו אני ה' אלהיכם דייקא ונמצא נרמזו בכתוב שה הפכיים שנטע הבורא ב"ה בקומת האדם אשר אין אמצעות בדבר אז נעשה אלהי מסכה ח"ו ברוע מעשיהם ובהטיב דרכיהם נאמר אני ה' אלהיכם ונעשים מרכבה לקדושה וה' ברוב חסדו יורנו דרך ידיעתו ויישרינו לעבודתו בטהרה וקדושה מעתה ועד עולם אמן סלה נצח ועד:

אמור

ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו ולכאורה יש לדקדק מהראוי לומר לנפש לא יטמאו כיון שמדבר על הכלל בני אהרן ופתח בכלל וסיים בפרט אמור אל הכהנים לשון רבים בני אהרן ג"כ לשון רבים ואמרת אליהם הכל מדבר מכלל הכהנים וגמר אומר בלשון יחיד לנפש לא יטמא בעמיו והנכון להיות כבר זכרנו בפרשה הקודמת איך שאנו כללות עם ישראל עיקר קדושתינו וטהרת

נפשינו תולה רק בפנימיות מחשבות אדם לאן שפונה במחשבתו ככה משרה בקרבו השראת אלהות ונעשה מרכבה לסטרא דקדושה וגו' ע"ש ובכלל זה תורת עבודת אדם לטהר מחשבותיו ופרטי חושיו לעבודת בוראו ואזי ראוי לכנותו ולקרותו בשם כהן כינוי לעובד את עבודת הקודש וכאשר נבאר לקמן אי"ה פירוש הכתוב והכהן הגדול מאחיו ע"ש אמנם עינינו הרואות עתה בדור הזה רבים הם המתפרצים ם ומדמים בנפשם שגם המה מגדולים אשר בארץ המה ועליהם מוטל להורות להזהיר ולצוות בטוב וראוי לכנותם בשם הכהנים. אשר תורה בקשו מפיהם לומר דברי תורה ומוסר ואמרתי בדרך צחות אשר חכמים הגידו אם הרב דומה למלאך ה' צבאות תורה יבקשו מפיהו הכוונה כי באמת מי שנוגע יראת ה' בלבו בודאי מכיר את עצמו ובחינתו ואינו מוציא דבור לפני אלהים אפי' מתורה ומוסר כ"א לערך בחינתו והשגתו ובאמת רחמנא לבא בעי ואחד המרבה וכו' אמנם יש לך רב מן המתנשאים ומתפארים שמדמה את עצמו למלאך ה' צבאות ויהי בעיני עצמו כעם ככהן גדול אשר יוצק על ראשו שמן הכינוי לחכמה להניק לאחרים להנות ממנו עצה ותושיה מתורה ותפלה ובאמת הוא בעצמו ערום ועריה ובביתו אין כל ועדיין לא עמד בסוד עם ה' ולא פסע אפי' פסיעה אחת בעבודה ועכ"ז נפשו רחבה עליו ומדמה את עצמו לעובדים את ה' באמת ובוש לא יבוש והכלם לא ידע ואפשר לרמוז בדבריהם ז"ל אם הרב מוסב על הרב מן המתפארים דומה למלאך ה' צבאות כלומר שמדמה א"ע להם להיות מן הגדולים עצה היעוצה לברר ולדעת רוח שטותם תורה יבקשו מפיו ואז כשיפתח פיו בתורה תדע נאמנה מה מעשיו בבית ובחוץ ויגלה בעצמו חרפתו ושטותו כי מדבוריו ניכר אם תלמיד חכם הוא ופיו ענה בו וכן יש לרמז במשנה כל תלמיד שאין תוכו כברו אל יכנס לבית המדרש כי מי שמרמה את הבריות להדמות בעיניהם שהוא חכם וראוי לכבדו במנה יפה כיון שגם הוא מן היראים ושלימים לזה הזהירו חכמים בדבריהם אל יכנס לבית המדרש בין אישים משכילים ידועים כי החכם עיניו בראשו לדעת ולהבין רוח שטות והכרת פניהם של אישים פועלי און ולכן אל יכנס לבית המדרש ויתרחק את עצמו מהם כמלא עיניו ואז תמשוך מלכותו להשתרר על פחותי העם חסרי דעת כמוהו כמותם יחד כסיל ובער לא ידעו ולא יבינו רוח שטותו וסכלותו אשר כל עצמו להונות את הבריות לשאול אוכל לנפשו ולכן אל יכנס לבית המדרש בין אנשים חכמים כמבואר אכן רוח הוא באנוש אשר דרכו דרך המלך ונאמנה את אל רוחו לבבו לא כן ידמה כי אם כל עצמו ומגמתו שיגיע מפרטי מעשיו צד הנאה לבורא יתברך ואפי' כשמוכרח לפעמים לדבר עם אנשים מענייני גשמיותם עם כל זה פנימיות מחשבתו דבוקה ברוממות אלהות ומעשהו הכל בחכמה ודעת לעשות הכל

בהתקשרות לבלתי יפרד מחשבתו ממנו יתברך אפילו כמעט רגע ואיש אשר אלה לו ראוי באמת לכנותו בשם כהן העובד את ה' ותורה יבקשו מפיו דייקא ולא מזולתו ולבו בטח באל שבידאי לא ינטה מדרך ה' בסבת פחותי הערך הבאים ליהנות ממנו עצה מול זה בא הרמז אשר יצוה ה' אל משה אמור אל הכהנים הן המה העובדים את ה' באמת המכונים בשם כהנים בני אהרן דייקא ולא בנות אהרן המכונים בשם נקבות המורה שלא זרו מתאות לבם ואין דרכם לכבוש היצר הרע ולשלוט עליו ואדרבא התאוה מושלת עליהם והמה בשם בנות יקראו ולא בנים ולבני אהרן מצוה עליהם להזהיר ולצוות בטוב להורות את בני ישראל דרך העבודה וגם לשאול מהם עצה בענייני העולם כי כחם יפה לתקן את עצמם וגם לתקן את אחרים לאפוקי להנבערים מדעת קונו סכנה להם להכניס את עצמו לעסוק בענייני גשמיות פן ואולי יגררו עם ראשם ורובם אחרי העם אחרי תאות הגשמיות מענייני משאם ומתנם ולמה זה מחיר ביד כסיל ולב אין לדעת ולהשכיל איך לדבר ולנהוג עמהם ולזה גמר אומר לנפש לא יטמא בעמיו ויצא צא הכתוב מן הכלל כהנים בני אהרן כי אם מדבר מפרט בני ישראל מי שנבער מדעת קונו והכרתו חלשה אליו מזהיר הכתוב שירא לנפשו לבל יטמא נפשו בעמיו להכניס את עצמו לעסוק עמהם פן ואולי ילכד ח"ו במצודת היצר הרע ושומר נפשו ירחק מהם ויקנה לו דרך אשר נוכח ה' ואז טוב לו בזה ובבא אמן:

בפסוק **והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה** קודם נבוא לביאור אבאר פ"ה הסר המצנפת והרם העטרה זאת לא זאת השפלה הגבה והגבה השפל נראה לפרש כוונת הכתוב כי נודע מאמרם שנתעוררו ודרשו בזמן שמצנפת בראש כ"ג עטרה בראש כל אדם ודברי חז"ל צריך לימוד ויתפרש דאיתא בזוהר מאמר הינוקא בפ' בלק פתח ואמר החכם עיניו בראשו וגו' וכי באן אתר עינוי דבר נש אלא בראשו דלמא בגופו או בדרועיה דאפיק לחכם יתיר מכל בני עלמא אלא קרא הכי הוא ודאי דתנן לא יהך בר נש בגלוייא דרישא ארבע אמות מ"ט שכה דשכינתא שריא על רישיה וכל חכם עיניו ומילוי בראשו אינון בההוא דשריא וקיימא על רישיה וכד עינוי תמן לינדע דההוא נהורא דא דליק על ראשו אצטרך למשחא בגין דגופא דבר נש איהו פתילה ונהורא אדליק לעילא ושלמה מלכא צווח ואמר ושמן על ראשך אל יחסר דהא נהורא אצטריך למשחא וגו' ע"ש הנשמע מדברי הינוקא אשר כל אחד ואחד מישראל הרוצה לגשת אל עבודת הקודש פנימה ירא לנפשו מאד ויחרד בקרבו שחכמה השופע עליו תמיד לא יפסיק ממנו אפילו כמעט רגע פן יאבד טובה הרבה והכתוב רומז להצהיל פנים משמן נראה כי עינינו רואות רבות בני עמינו יש להם גם כן הצהלות פנים וכל אחד ואחד לפי ערכו כמו כן מצהיל

את פניו ולפעמים מדבר שטות צהלה פניו כאלו טעם טעם גן עדן ולפעמים משתיה כדת מרובה מאכילה נצהל פניו ג"כ ולא בהצהלת פנים כזה חפץ ה' כ"א רבים וגם שלימים ההולכים בתורת ה' ויראת ה' נגד פניהם תמיד המה מצהילים פניהם מחכמת הבורא ית' השופעת עליהם בלי הפסק ואם נפסק מעליהם הארה עליונה אזי חשך בעיניהם ולא אור כי נפשם יודעת מאוד אם נפסק מעליהם שפע אלוה האורות החכמה מחשבותם לאפס ותוהו נחשב כמ"ש אפס בלתך דבר שהוא בלתך אינו נחשב לכלום כ"א לאפס ותוהו ע"כ חובת גברא לבלתי ירפה א"ע אפי' מעט רגע מלחשוב מרוממות אלהות ובזה ימשוך על עצמו שפע והארה עליונה וזאת המעולה שבמדריגת אישים הישראלים העובדים אלהים ולזה רמזו חז"ל לא יהלך אדם ד' אמות בגילוי הראש כדברי הינוקא פי' אם אינו זוכר ליבוש ולהכלים בכל שעה ורגע משפע אלוה השופעת עליו תמיד והוא למיעוט הכרתו אינו משגיח ע"ז בעשות מעשים אשר לו המה ולבבו פונה משפע אלוה השופעת עליו וממילא דוחה רגלי השכינה כ"י דקיימא על ראשו ובאמת אלו היה מכיר מזה בודאי הי' מואס וגואל עשות מעשים מכוערים ואפי' מחשבות חוץ בזוכרו זאת שע"י מחשבה מעוטה כחוט השערה יאבד טובה הרבה משפע ברכה עליונה השופעת עליו תמיד והנה להבין דברי חכמים שנתנו שיעור לדבריהם ארבעה אמות דייקא לא פחות ולא יותר דאיתא ד' אמות מקומו של אדם שלשה לקומתו ואמה לפישוט ידים ורגלים וגם זה מינדע בעי מהות ענין ג' אמות לקומה וא' לפשוט ידים ורגלים והנראה כי כבר נודע ידים כינוי למדות אדם אשר מתנהג עמהם בעבודת אלהים וחובת גברא להיות לו התפשטות המדות כלומר להלוך בהם ממדריגה למדריגה כפי הראוי ונכון לבלי יעבור את גבולם חוצה כ"א צריך להיית התפשטות המדות בגבול הקדושה לעשות הכל בהתקשרות ולהכניס בפרטי עובדותיו אפילו הגשמים החכמה והמדע ואם לאו אל ינענע ביד וברגל פן יעבור הגבול אשר גבלו הראשונים וילכד בחרמו של היצה"ר ר"ל ומי שיש לו בהירות השכל לדעת ולהשכיל לנהוג מדותיו בהתפשטות החכמה והמדע זה נקרא פישוט ידים ורגלים וזהו דאיתא בגמרא ומרגלא בפיהם כשלא כיון אחד מהחכמים בהלכה אליבא דהלכתא למדו לשונם לומר פלוני אין לו ידים ורגלים בבה"מ הוא הדבר אשר דברתי כיוונו במאמרם שאין לו התפשטות הדעת להתנהג את עצמו במדותיו ע"י ההלכה שאמר ולכן לא כיוון יפה בהלכה עפ"י האמת וזהו אין לו ידים ורגלים הכינויים למדותיו בבה"מ כלומר בדרש שדרש אין ממש בדרשותיו כיון שאינו עפ"י מדותיו וכלל זה נקוט בידך כל מה שאדם לומד ומחדש איזה חידוש בתורה צריך להלביש כסות הבושה והמורא מפניו ית' אם פניו הולכים באמת עם התורה וחידושיו בעבודת הבורא

הלא טוב לו וזה נקרא מגלה פנים בתורה כהלכה כלומר כהליכה שהולך כל ימי חייו בתורה ועבודה לאפוקי אנשים שלבם רחוק מפיהם ופועלים פיהם לבלי חק בתורה ומחדשין חדושין באורייתא מן הבא בידם אין מעצור לרוחם ומעולם. לא קיימו בעצמם אפי' דיבור אחד כל זה נקרא מגלה פנים בתורה שלא כהלכה שאינם הולכים בעבודתם את הבורא ב"ה לערך תורתם ואיש אשר אלה לו בודאי לא כיון יפה בהלכה ודרוש חידושיו שחידש בתורתו אינו על פי מדותיו ואינו נכנס בלבות בני אדם כיון שמעשהו זר ופעלו סותרים את דיבורו וכמו שכתב החסיד בעל חובת הלבבות על אחד מן הפרושים אשר הלך לארץ רחוקה לבקש הטרף בתחלת פרישותו ופגע אדם אחד מעובדי ע"ז בעיר אשר הלך אליה אמר לו הפרוש כמה אתה בתכלית העורון וכו' אמר לו האמגושי ומה אתה עובד אמר לו הפרוש אני עובד את הבורא היכול המכלכל האחד המטריף אשר אין כמוהו אמר לו האמגושי פעלך סותר את דבריך וכו' ונפסקה טענת הפרוש ושב לארצו וכו' ע"ש ונמצא נשמע מהנ"ל אשר כמה צריך המשכיל ללבוש כסות הבושה וכלימה בהיות אפילו לומד תורה הרבה ואומר חכמה ומוסר ומזהיר ומצוה בטוב לעם הנלוים אליו וסרים למשמעתו על כל פנים יראה ורעד יבוא בו טרם מוציא דיבור ישכיל שפעלתו לא יסתרו את דבריו ויגלה פנים בתורה כהלכה בהליכותו שהולך בעבודת הבורא והנה בהיות כן מעשיו כל מה שלומד תורה הוא הכל ע"פ מדותיו ממילא יש לו קומה שלימה הנבנית מכללות המדות אשר בדרך כלל המה ג' קוי חג"ת כידוע ואפשר לזה כיוונו במאמרם ג' אמות לקומתו להיות מלא קומתו מראשו עד עקבו נבנה ונתקנת על פי מדותיו הכוללים ג' קוים הנ"ל ואמה לפישוט ידים ורגלים כמבואר לעשות פרטי מעשיו אפילו הגשמיות בהתפשטות הדעת וזהו לא יהך בגילוי רישא ד' אמות הכוונה כללות קומתו מראש עד עקב ואפילו מדה אחד מהמדות לא נעדרת כללותם מוקשרים בחפץ ורצון קונו ובלתי יפסיק מחשבתו אפילו רגע אחד ואזי ימשוך עליו שפע אלהים ויהי' לו הצהלת פנים מחכמה עליונה הכינוי לשמן ולזה כיון דהע"ה להצהיל פנים משמן מורה לחכמה כאמור ולא מדבר אחר וזאת תורת אדם ואם לאו עבודתו פסולה ואינה חשובה למאומה אפילו לועד תורה הרבה ועוסק במצות כי הכל תולה בפנימית מחשבתו לאן הוא פונה מחשבותיו בכל שעה ורגע. ועתה נחזור לענין והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ירצה להורות מי האיש הראוי לכנותו בשם כהן גדול כלומר עובד גדול יותר משאר אחיו בית ישראל מראה הכתוב באצבע לא כל מי שרוצה ליטול השם יבוא ויטול כי אם אשר יוצק על ראשו שמן המשחה היינו שיוצק תמיד על ראשו חכמה משפע אלהי השופעת עליו תמיד בלי הפסק וכמוזכר למעלה

זה האיש נקרא כהן גדול יותר מאחיו תועלתו גדולה ומובחרת להעלות כל התחלקות המדריגות לשורשם ומקורם כי בחכמה אתבירא יכול האדם לברור טוב מרע ומקשר כל עובדא לשורשה ברצון אל לכוון אותם למחשבה קדומה וזה נקרא מצנפת כלומר על ידי עוצם הכרתו וחכמתו צונף ומכנס הכל אל מקום אחד מול זה בא הרמז בנביא הסר המצנפת והרם העטרה כמתמה ואומר וכי אפשר לומר אדם כזה שתסיר ממנו מדה מעולה בחי' מצנפת לצנף פרטי מדותיו ועובדותיו לשורשם לעשות הכל על פי התורה אשר לא יתכן כזאת כי אם כששמן על ראשו לא יחסר וכנ"ל בדברי הינוקא ולזה מתמיה הכתוב הסר המצנפת ועל כל זה והרם העטרה מדמה בנפשו להרים השכינה הנקרא עטרה להיות עטרה בראש בעלה כי נודע שיש שתי בחי' להשכינה לפעמים ברבות מעשיהם הטובים של ישראל גורמים לה עליה להיות עטרה בראש בעלה ולהיפך ברעות מעשיהם מורידין אותה כ"י למטה תחת רגליו ואומר הכתוב זאת לא זאת כלומר כיון שהסיר ממנו בחי' מצנפת מבשרו הנביא זאת לא זאת כלומר כיון שהוא מפחותי הערך וחסר עיקר היראה להיות עיניו בראשו בההוא דקיימא על ראשו לעשות פרטי מעשיו בהתקשרות ולהעלות נ"ק למקומם הרמה מכל המדריגות עבודתו אינה נחשב למאומה וטעות נגד פניו תמיד שמדמה בנפשו כאלו מעשהו הכל עבור השכינה ועושה כמצווה מהבורא ברוך הוא ובאמת תועה מדרך השכל זאת כינוי לשכינה הנקרא זאת כלומר למיעוט ההכרה סובר שמעשהו עבור צורך השכינה הנקרא זאת ובאמת לא זאת כלום אין זה עבור זאת כי אם הכל בפניות ורמאות ואין כאן קדושה כלל ועוד אומר הכתוב להיות שהסיר ממנו בחי' המצנפת המבואר לא די שתועלתו מעוטה וטעות נגד פניו בסוברו שמעשהו בעבור זאת ולא זאת נוסף ע"ז השפלה הגבה כלומר היא מדמה בנפשו שבאמצעות פעולותיו כחו יפה להגביה למעלה מדריגת השפלים והנמוכים באומרו שגם הוא מגדולי עולם ויכול להעלות התחלקות לשורש אחדותם ובאמת טעות בידו וגומר הכתוב והגבה השפל כלומר מעשהו היפך ואדרבא שמגביה הקליפות השפלה וגורם להם עליה ח"ו ע"י רוע מעשיו וכמוזכר למעלה שגורם השפעה לחיצונים ואז יש להם עליה לחיצונים ושכינת עוזינו שהיתה לראש פנה גורם לה ירידה ח"ו להשפיע לחיצונים וזהו השפלה הגבה והגבה השפל כלומר הפכפך במעשיו משפיל למטה את הגבוה ומגביה את השפלה ליונק ממקום גבוה ח"ו כנזכר ולזה נתעוררו חז"ל בזמן שמצנפת בראש כהן גדול לרמוז אל האמור אפילו בזמן הזה יש בחי' כ"ג עובד גדול את הבורא ב"ה כנזכר ואז בודאי המצנפת בראשו לקשור ולצנוף כל העובדות לשורשם וכיון שמצנפת בראש כ"ג ומעשהו ישרים ונכונים וכחו יפה להרים העטרה כינוי לשכינה

בשלימות ונעשית עטרה לראש בעלה וזהו מאמרם עטרה בראש כל אדם כינוי לז"א הנקרא אדם כנודע וכל הנ"ל לא נאמר כי אם מאיש הירא ותמים במעשיו ואשר יוצק על ראשו שמן המשחה הכינוי לחכמה ולהיות מחשבתו דבוקה תמיד אליו יתברך כל יכול ואין שום דבר לבטלו כי בחכמה אתברירא ודוק והבן:

ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים אפשר לרמוז שבכאן באה תורתינו ללמוד לאדם דעת לעבוד את הבורא ויאחוז צדיק דרכו בכל לימוד תורה ותפלה ומעשי מצותיו לבלתי ישים מגמתו והתאמצו עבור טובת הנאות עצמו כ"א הכל עבור צורך גבוה ונקדים משנה דאבות כל הנהנה מד"ת כאלו נוטל חייו מן העולם והכוונה כי זכרנו ודברנו כמה פעמים אשר תכלית ראשית הבריאה בשביל התענוג והשעשועים שאתה לקבל מעם קרובו ישראל ותכלית עבודת אדם למאוס ברע ולבחור בטוב ומכל פרטי התענוגים שנתפשטו מרום המעלות אל יתענג את עצמו בהם כ"א מה שנוגע אל הבורא ב"ה לאפוקי אם אדם לומד תורה הרבה ואומר דברי תורה ומוסר ברבים וכוונתו בכדי שיכבדו אותו ולקרותו רבי ולקבל חלף עבודתו ותורתו פרס לומר שגם הוא מן הת"ח וכו' וזהו כל הנהנה מדברי תורה שרוצה לקבל הנאה מדברי תורה ומבורא עולם שכוח לוח לבו ועתה ראה מה החטא גורם כאלו נוטל חייו מן העולם ולא דבר רק הוא ומה מאוד צריך איש הישראלי ליירא ולפחד ממורא הנזכר והכוונה כי נודע מה דאיתא בזוהר אסתכיל קב"ה באורייתא וברא עלמא וממילא מוכרח להיות אותיות התורה בכל דבר הבא לכלל בריאה והיא חיות כללות העולמות וכל התענוגים שיש בעולם הכל נמשך מהתורה שהיא תענוג כל התענוגים ואנו אומרים בכל יום וחיי עולם נטע בתוכנו כלומר התורה שהי' חיי עולם נטע בתוכנו וכיון שכן מהראוי שלא ילמוד בתורה כ"א שיקבל תענוג התענוגים מהתורה בעצמה שזכה להיות מבני המלך העומדים בחצר מלך פנימה וחופש בגנזי המלך ואין מוחה ואין לך תענוג גדול מזה וזה פשיטא מי שלומד שלא לשמה כ"א לכבוד עצמו דורש באופן המבואר נמצא אינו מקבל חיות מן התורה כ"א מבני אדם כמותו אשר בעפר יסודם ואין לך שטות גדול מזה וגם עליו ישחקו הרואים מעשיו המכוערים והוא בסכלותו הכל ישר ונכון בעיניו וזהו כל הנהנה מדברי תורה לקבל הנאה לעצמו נמצא פורש את עצמו מחיי התורה ונוטל חייו מן העולם לקבל פרס מבני עולם כמוהם כמותו וכיון שכן מאומה אין בידו וכאשר בא כן ילך ערום בלא תורה ערום בלא לבוש וגם ראו דבר חידוש הוא שנתרבה עתה בדור הזה המתפרצים ומתפארים לומר פרושי התורה וכוונתם להראות את יפים בפני העם איך שנאה אומרים ולכן מתפאר גדלות התורה באומרו כמה רזין וסודות גדולות יש בתורה נוראים ורמים

ובאמת הוא לא כן ידמה ולבבו לא כן יחשוב כ"א בקרבו ישים ארבו ומעורב בשטות וגדלות להנשא את עצמו שיאמרו הבריות עליו ראו חכם כזה היודע גדלות התורה ורזין דאורייתא הגנוזים בה וזהו ג"כ פירוש המשנה: אל תעשם עטרה להתגדל בהם והכוונה על דרך האמור אל יעשה את התורה חשובה וספונה בפני עם להתפאר אותם הרבה סודות הצפונים בה לעשותה כמו עטרה ועיקר כוונתו העולה על רוחו להתגדל בחינת עצמו וגדולתו ולא התורה וזה לך האות ששואל תיכף עבור הכסות והמזון לפרנסת אשתו ובניו ורוצה תועלתו באשר שהוא מבין גדלות התורה ומחוייבים העם לפרנסו ולהושיבו בראש כאשר עינינו רואות עתה ולזה כיונו אל תעשם עטרה להתגדל בהם כלומר להתגדל את עצמו בהם כמבואר וזהו כונת הכתוב ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים להורות עם ישראל עיקר מגמת נפשם בתורה ותפלה ומעשה המצות רק לעשות נחת רוח ליוצרם לקבל אותן השעשועים ותענוגים שצפה לקבל מהם ובהיות כן שכל עצמו של אדם ומגמתו רק עבור צורך גבוה בודאי רשימו ניכר ובאתערותא דלתתא מתעורר ככה למעלה לערך אחיזת נשמתו בעולמות עליונים גורם ככה בחי' יחודים וזוגים וממשיך שפע וברכה מרום המעלות מעולם לעולם ועד מדריגה התחתונה בכולם משפיע באמצעות נשמתו משפע ברכה עליונה ואחרי זאת גם היא אינו חסר משפע עליונה שגרם בכשרון פעולותיו וממילא אליו יגיעו ג"כ בעולם הזה אמנם בתנאי הקודם למעשה מצותיו שלא ישים את רוחו ונפשו עבור הטובה שלו הגשמיות כ"א כל מחשבותיו שם בעולמות העליונים וזהו ובא השמש כלומר אחר גמר היחוד ובחי' זיווג שגורם למעלה כי מלת בא משמעו לשון שקיעה כמו וילן שם כי בא השמש והיינו אחר שכבר שקעה וכלה בחי' ההשפעה שגרם בתפלתו ותורתו כי מה שהבורא ב"ה משפיע שפע ורוב טוב בהעולמות זהו נקרא שמש ואחרי ששקע ובא בחי' השמש כנזכר אחר יאכל מן הקדשים יקבל ג"כ מברכה עליונה טובת הנאה לעצמו בלא מתכוין כ"א ממילא יגיע משפע קודש עלאה לא כמו בנוהג שבעולם תיכף מיד שעומדין להתפלל זאת עולה על לבם לשאול אוכל לנפשם ואיך לא יעטו כמעיל בשתם וכלימה יכסה פניהם וכי בשביל זאת תקנו אנשי כנסת הגדולה תיקוני תפלה וצירופי אותיות ותיבות הכל בעבור צורך הדיוט בתמיה בודאי הן המה הדברים העומדים ברומו של עולם ע"כ באה תורתינו הקדושה ללמוד דעת ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים ודו"ק:

דרוש ספירת העומר

בפסוק **וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהיינה עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה**

חדשה לה' ממושבותיכם תביאו לחם תנופה. ואיתא בגמרא מצוה לממני יומי ומצוה לממני שבועי וראוי לשום לב להבין רמז הרומז בעומר הלז אשר בא באזהרה תספרו חמשים יום ופרט לשבע שבתות תמימות וגם ראוי להתבונן דבריהם לממני ימים לחוד ושבועות לחוד הגם בכוונות האר"י נראה סודה אמנם מי יכול לעמוד על עומק סוד עמוק מי ימצאנו ובני עליה המה מועטים להבין ענין הספירה ע"פ סודות האר"י זלה"ה דברים העומדים ברומו של עולם ולאו כל מוחא סביל דא ונרשם ע"פ דרכינו לקרב קצת אל השכל להבין אפס כי הנה הקדמנו וזכרנו כמה פעמים מהות עבודתינו בעוה"ז כל עצמה של בחינות העבודה בתורה ותפלה בלב ומעשה המצות המה רק תיקוני שכינה ולא לצורך עצמו כלום ועיקר תיקון בנין קומת השכינה כ"י תולה בתיקון מלא קומתו של אדם מישראל לכן מה מאוד ראוי להיות כ"א מישראל הרוצה לגשת אל התורה והעבודה יקבל עליו עול מלכות שמים שלימה יום ולילה לא ישבות ולא ינוח ולא ישקוט ואל יתן רפיון אפילו מעט רגע מעבודת בוראו ובזה נאות לו לעשות איזה בחי' תיקון בקומתה לערך אחיזת נשמתו למעלה ולערך התאמצו להשיג אורותיו ית' וצימצום מדרגותיו הקדושים באמצעות התלבשות התחלקות פרטי מעשים הגשמים והכתוב רומז לזה יאר פניו אתנו סלה ירצה זאת שאלתינו ובקשתינו מאתו ית' שיאיר פנימו המאירים בהעולמות עליונים ותחתונים אתנו כלומר באמצעות כשרון פעולתינו ומעשינו הטובים שאנו עושים יגרמו ככה להאיר מרום המעלות אורות הבהירים ואיתא בזוהר דוד מלכה אשתדל לאתקנת עולמתן ולקשטא לון במטרוניתא לאתחזאה מטרוניתא ועולמתהא בשפירו וגו' כיון דאתא שלמה אשתכח למטרוניתא מתקשטא ועולמתהא בשפירו אשתדל למיעל לה לגבה חתן ואעיל כחתן לחופה ומה מאוד העמיקו בדבריהם ולצד עלאה ימללו והכוונה כי ה"כ נאמר בדוד המלך ע"ה ויעש דוד שם כלומר כל עצמו של דוד כל ימי חיים חיותו עודו בעוה"ז עיקר השתדלותו לעשות שם לשכינה ולהבינך מהו עשיור שם לשכינה היינו להשיג התלבשות אלהות בכללות המדריגות כולם שבאו לכלל בריאה בודאי יש שת רמיזא דחכמתא המורים על פועל החכם שפע ועשה בעולמו הכל בחכמה נפלאה ורמה ועיקרם להכניס בקרבו זאת המדה כדי לעובדו ית' ולקרותו ל בשם כפי בחי' הראות התלבשותו וצמצומו וע"י זה גורם העלאות נ"ק ואותיות התורה למקורם ומרום שבתם וכמוזכר לנו כמה פעמים וזהו לאתקנא עולמתן ולקהטא לון במטרוניתא ר"ל העלאות נ"ק הן המה איברי השכינה לשורשם אזי אתחזאה מטרוניתא ועולמתהא בשפירו כיון שיש בני אדם העוסקים בבנינה ועושין לה קומה שלימה כ"ז היה בימי דוד המע"ה עיקר השתדלותו שם עבור השכינה לקשטא בקישוטין נאים כיון דאתא שלמה

אשכח למטרוניתא מתקשטא ועולמתהא בשפירו מה שפעל ועשה דוד אביו ולהבין כ"ז דאיתא בזוהר דוד מלכא הוי מקרב חייתו שדי לגבי ימים כיון דאתא שלמה בריה ארקי לון ורוה לון כי להיות עיקר עבודותיו של דוד היה עוסק בבנין קומתה לקשטה בקשוטין ואיתא בגמרא כל העוסק בבנין מתמסכן והכוונה להיות שהוא עוסק עדיין בבחי' בנין השכינה לתקנה ולקשטה להיות ראוי לזווג אמנם עדיין בעת עוסקו בבניינה איננה בבחי' יחוד וזווג ממילא הוא עדיין בבחי' מסכנותא ולכן תמצא כתוב בזוהר כמה פעמים בימי דוד לא הוה סיהרא באשלימותא ויובן ע"פ האמור כי להיות עיקר עוסקו בבנין קומתה להכינה ולסעדה אח"כ להיות ראוי לזווג וממילא לא היה יחוד בימיו כ"א לקרב חייתו שדי לגבי ימים היינו מדריגות התחתונים הנמשך להם חיות והארה עליונה לגבי ימים אל שורשם ים החכמה ובזה פעל ועשה תיקונה ובניניה ואח"כ אתא שלמה בריה ומצא את השכינה כשהי' מקושטת בקישוטין נאים ומפוארים אזי מה עשה הבן אשקי לון ורוי לון ועשה בחי' היחוד להוריד להם שפע וברכה עליונה ובימיו היה בחי' יחוד להיות שלא עסק בבנין וזהו מה דאיתא בזוהר ואעיל החתן לחופה ובימיו היתה סיהרא באשלימותא ולכן כתיב אין כסף נחשב בימי שלמה למאומה כיון שהי' יחוד בימיו ממילא כל טוב בעולם. והנשמע מכל הנ"ל אשר זאת תורת האדם בעוה"ז לעסוק בבניינה ע"ד אשר חכמים הגידו למה נקראים תלמידי חכמים בנאים ע"ש שעוסקים בבניינה של עולם היא השכינה הנקרא עולם והיינו לאחוז צדיק של דהע"ה לקרב חייתו שדי לגבי ימים כאמור ואח"כ יתכן לו לגרום בחי' יחודים כלל זה נקוט בידך אשר תיקן בניינה כ"י נתן הקב"ה בידינו עם ישראל עשה"ה השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם והכוונה בחינת שמים הידוע עש"ה ואתה תשמע השמים כינוי לקב"ה אינה בכח ורשות בני אדם לתקן כ"א וארץ כינוי לשכינה את בעה מדותיה את זה נתן לבני אדם להכינה ולסעדה קומה שלימה ובנויה ועיין למעלה בדרוש שיר השירים פ"ה נזכירה דודיך מיין מאימא עילאה המורה ליין המשומר כנודע ומלת נזכירה משמעו לשון כר המשפיע לנוק' אמנם כתיב השמים לא זכו בעיניו ונודע פירושו שיש עת כזה שהשמים כינוי וז"א ג"כ לא זכו וכלי מוכן ומוכשר לקבל השפעות הארות מוחין ממעלה הימנו היינו מאו"א להיות אין צדיק בארץ לעבוד את האדמה ולבנות לה קומה שלימה שתוכל לקבל רוב השפעה משמים וזאת הגורם הסתלקות המוחין מז"א כיון שאין מקום ראוי להשפעה והנה בועז צדיק יסוד עולם בדורו עמד בחצי הגלות המר והנמהר השכיל והבין שעדיין נעדר ממנה עיקר הבנין להיות קומה שלימה בנויה קומה נגד קומה וכל הפחות מהראוי להיות לפי הזמן חצי קומה לשכינת עוזינו באמצעות כשרון פעולות הצדיקים

ולזאת חרד ופחד ונאמר ויחרד האיש ויהי יגיד לשון צער בחצי הלילה גלות המר הדומה ללילה הנה אשה יראת ה' שוכבת מרגלותיו כ"י עדיין כרגלין וא"כ מתי יבואו ימים המקווים לנו משומר ישראל לרחם עלינו ובאמת כתיב זאת קומתך דמתה לתמר זאת כינוי לשכינה הנקרא זאת קומתך דמתה לתמר ממש שוה צריך להיות קומה נגד קומה ואזי היא כלי מוכן לקבל רוב טוב לבית ישראל מצדיק יסוד עולם הנקרא תמר כנודע מזוהר הקדוש ועיין בדרוש שיר השירים אורך הענין והכלל עתה הוא אלף עם כולן וכולן עם אלף מורה היות שאין קומתה שוה בדומה אחד לקומתו יתברך משא"כ לעתיד נאמר עין בעין נראה בשוב ה' ציון כלומר אזי תהיה עין בעין שוה לא כמו עתה למעוט הכרתינו ושכלנו החלש היא כ"י עין תחת עין ויד תחת יד ורגל תחת רגל והכל תולה בעם ישראל כי הארץ נתן לבני אדם כאמור וממילא שאין אתנו יודע עד מה להשיג אורותיו הבהירים צריך הקב"ה להלביש אותם בחלקי תענוגות בני אדם להשיג עליון מתחתון כפי קוצר ערך תבונתם והכרתם המעוטה אמנם לעתיד לבוא כשיזדככו הגופים ויתעלו העולמות ותתרבה ההשגה למקטנם ועד גדולים לדעת ולהבין איך להעלות כל המדריגות למקורם ושורשם והכתוב רומז לזה ועמדו רגליו ביום ההוא ירצה התלבשות אלהותו יתברך שבמדריגת הפחותים והנמוכים כגון אכילה ושתיה ושינה וכדומה תענוגות בני אדם מצרכי הגוף כ"ז נקראו בחי' רגלים ובחי' עקב כנזכר פי' התיקונים יעקב י' עקב ע"ש ולעתיד לעוצם ההשגה ונקיות הגופים מכל וכל באין שום דבר טינוף ומכוער כ"א הכל צורך גבוה ולא להנאות עצמו כלום זאת הגורמת אשר עם קדוש ישראל יתכן להם לגרום עליה לבחי' הרגלים להיות להם העמדה ביום ההוא הידוע עולם הנסתר כינוי לעולם הבינה ששם למעלה מהזמן:

והנה נודע מזוהר ענין מצות הספירה כי הוא כמקרה האשה בנדת דותה כן קרה לעם בני ישראל בצאתם ממצרים ושבעת ימי ליבון יספרו לה לשכינה ואחר תטהר לבעלה והיתה לאיש כי כאשר עבדים היו לפרעה במצרים נשקעו בטומאת ע"ז המטמאה כנדה וביום צאתם ממצרים משכו ידיהם מכל דבר טומאה ומגע נכרי ותהי להם זאת כפיסוק דם נדה אך עדיין צריך לברר וללבן בחי' עצמם עד יהיו ראוים לקבל התורה אשר היא כיום חופה כנודע מפסוק ביום חתונתו זה מתן תורה ובא וראה מה דאיתא בזוהר ומכאן ולהלאה חושבנא לדכיותא וספרתם לכם דייקא כמד"א וספרה לה שבעת ימים לה לעצמה אף הכא לכם לעצמכם והכוונה כמו אשה סופרת שבעת ימים בחושק גדול להנאתה ולטובתה וחשק שלה גדול לקרב עת זיווגם להתחבר עם בעלה אוף הכי מהראוי להיות מי שיש בו מדעת קונו ויראת ה' נגד פניו בעת הספירה מכל יום ויום

שחלף ועבר ירגיש תענוג מחדש להיות שנתקרב יותר אל אהבת דודים חג הקדוש יום מתן תורתינו הקדושה יחוד הכללי לחבר תורה שבכתב עם תורה שבעל פה אשר כל עצמו הכל תולה לערך השתדלותו והתאמצו בתיקון ז' מדותיו לטהרם ולנקותם ממים מגע נכרי וגם להתבונן במאוד מאוד אם הכנתו שלימה וכבר מוכן ומוכשר לקבל התורה שצריך להיות מופשט מכל גשמיות כאשר מאז במעמד הקדוש היו ישראל מוכנים ומזומנים עם כלי גופם מזוככים בתכלית הזיכוך מחלאת טומאת מצרים ואמרו בזוהר ומאן דמטי טהור להאי יומא וחושבנא לא אתאבד מניה כד מטי להאי לילה וכו' אשתכח דמלכא עלאה ומטרוניתא וחבריא מדורהון כחדא ולא מתפרשין לעלמא הה"ד מי יגור באהלך וגו' הולך תמים ופועל צדק מאן אינון דמתקנו למטרוניתא בתכשיטהא וכל חד פועל צדק אקרי. ולהבינך כי הנה כתיב וחוטא אחד יאבד טובה הרבה כי בודאי אם יחסור האדם ח"ו אפילו מדה אחת שאינה מתוקנת כראוי המוטל עליו לתקנה אזי נגרע ממנו זאת המדה וחושבנא אתאביד מניה כאלו לא הועיל בתקנתו בספירות העומר כי לתבונתו אין מספר אשר חובת גברא לספר שבעה מדותיו הקדושים וזאת תורת אדם עיקר כיוון בספירת עומר כאשר יתבאר אי"ה לקמן וכיון שחושבנא אתאביד מניה ראה מה החטא גורם ומקלקל לעצמו שאינו כלי מוכן ומוכשר לקבל השפעה כי כל אשר בו מום לא יקרב בלתי אפשרי לו לקרב א"ע אליו יתברך לקבל הארת התורה עתה בהגיע חג הקדוש זמן נתינתה כי כבר קדמנו אשר בכל מועדי ה' אשר דבר משה לבני ישראל בכל שנה ושנה חוזר למציאות הראשון לקבל בחינת נתינת התורה מחדש ואם כן מה מאוד צריך המשכיל לירא ולפחד ממורא זו וזהו וחוטא אחד משמעו לשון חסרון כלומר אם מחסר אפילו אחת מהנה מזי"ה שלא תיקן כראוי בימי הספירה גורם רעה לעצמו ח"ו שיאבד טובה הרבה להיותו בעל מום חסרון אבר בעת הראוי להטבה ועדיין הוא כמקרה האשה בנדת דותה וחושבנא אתאביד מינה ועדיין טומאתו עליו לאפוקי מאן דמטי טהור להאי יומא וחושבנא לא אתאביד מינה ובטוח בעצמו שטרח ויגע להיות זך ונקי וטהור בפרטי מדותיו בכלל ובפרט אשר נודע מדה בכלליות נקרא שבוע א' ומימים הפרטים הם פרטיות המדות הכלולים בה דרך משל שבוע ראשונה שולטת מדת החסד וכל אחד בפרוטרוט היא המדה הכלולה במדת החסד כנודע ויכול האדם להבין כל זאת מבחינת עצמו בראותו שהאהבה גוברת עליו לפעמים לאיזה דבר ומתלהב כ"כ האהבה רבה עד שנופל אחרי האהבה מורא בלבו אולי תאבד ממנו בחי' אהבתו וזה נקרא גבורה שבחסד שזאת היראה נכללת באהבה ועיקר גוברת עליו האהבה ומי שיש לו דעת יכול להשכיל ולהבין ענין מהות התכללות המדות זב"ז והמה אחדות א' ולזה

כיוונו חז"ל מצוה לממני יומי ומצוה לממני שבועי ובודאי לא לאמירה וספירה לבד יצאו ללמד כ"א לדבר הלמד מענינו ואיך לתקן מלא קומתו מראש עד עקב בכלל ובפרט זי"ה המוטל על כל א' מישראל לתקן פרטי מדות הכל נלמד מענין הספירה ולזה בא המצות לממני יומי המורה פרטיות המדות הכלולים זב"ז ומצוה לממני שבועי מורה כללות זי"ה לתקנם בכללותם ויתלהב כ"כ באחת מהנה המדות הכלולות השולטות אז עד שיכלול ג"כ פרטיות המדות הכלולים בה היינו כשזוכה לבוא למדריגות אהבת הבורא ב"ה תגבור אצלו אהבתו כ"כ בחזקה עד שתבא אחריה תיכף מדות היראה פן יאבד ממנו אהבת השם ויאחזנו ולא ירפנו וכדומה שארית זי"ה יראה להכניס בקרבו בכל יום ויום כפי ספירה השולטת באותו היום לעבוד את הקב"ה וידע נאמנה אם נגרע ממנו עיקר העבודה המוטל עליו לעבוד את הבורא ב"ה לערך סוד הספירה אזי תועלתו מעט ולא הועיל כלום באמירתו לגבוה לחוד ואפי' יכווין כל היום כולו עומק ורוחב הכוונה אם חסר ממנו תיקונו שצריך לתקן בעצמותו ישנם בדרך כלל כל זי"ה בכלל ובפרט ומה הועיל הכסיל בתקנתו שמכוון לתקן בעולמות עליונים ועדיין לא תיקן א"ע המדות מעורבים בתערובות ז' תועבות כי זה לעומת זה עשה אלקים ולעמת זי"ה ישנם דוגמת ז' הפכיים וכל זמן שלא תיקן אותם כראוי עדיין הוא במיצר ים החכמה וטומאתו עליו מזוהמת חלאת טומאת מצרים ואם כן איך יכול לגשת לקבלת התורה ומעתה תבין דברי הזוהר ומאן דמטי טהור להאי יומא כלומר טהור ממום מגע נכרי היינו ז' הפכיים שיתקנם כראוי המוטל עליו ובמה נאות לפעול ככה אומר הזוהר וחושבנא לא אתאביד מניה כ"א הכניס בקרבו ספירת העומר לעבוד עבודת בוראו כל יום ביומו כפי המדה השולטת ונמצא לא אתאבד ממנו אפילו יום אחד מימי הספירה ולא יחסור כל בו אהתכח אחר כך בבוא חג הקדוש והטהור דמלכא עלאה ומטרוניתא וחברייא מדוריהון כחדא יוכלין לקבל האדם עליונה באין שום מונע ולז' אומר הזוהר הולך תמים ופועל צדק מאן הוא אינון דמתקני למטרוניתא בתכשיטהא וכל חד פועל צדק אקרי כלומר שהוא פועל ומתקן בנין קומת השכינה הנקרא צדק וזה שאומר הכתוב:

גבורי כח עושה דברו לשמוע בקול דברו והארכנו מזה לקמן ותוכן הדברים גבורי כח לרמוז מי האיש הנראה גבור בבחי' כ"ח עתים המחולקים כנודע שיש י"ד עתים לטובה וי"ד עתים הפכיים שחובת גברא על כל אחד מישראל לתקנם עש"ה עת לעשות לה' שצריך לעשות ולתקן בחי' העת בעצמה להכניס בה הארה עליונה דלית לה מגרמה כלום וצריך המשכיל להעלות התחלקות פרטי העתים לשורשם למחשבה הקדומה ורצון הפועל לאיזה כיון ברא ככה בעולמו עת כזאת כ"א שיעבדו גם עם עת כזאת את הקב"ה

ולזה רומז הכתוב אותן שהם גבורי כח לתקן פרטי כ"ח עתיהם כראוי כאשר ברצונו יתברך עושי דברו מתקנן להאי דבר כדברי הינוקא בזוהר לשמוע בקול דברו כלומר אחר כך שהם מתקנין את השכינה ויושבת המלכה בגו חיילהא ומצוה ופקידה להון ע"ש בדברי הינוקא והנשמע לענינינו בהיות כן מעשיהם הטובים זוכים גם כן לשמוע בקול פשוט של דיבור איש לרעהו מהמון עם שומע בהם דברי תורה ומוסר לעבודת אלהים ובאמת הוא המעולה שבמדריגות בהיות לו בהירות כזה אמנם לא תתכן לאדם לבא למדריגה מעוצם כזה כ"א במוסר א"ע עם כל נפשו ומאודו ופרטי חושיו והרגשת איבריו ויטהרם ויקדשם לעבודת אל ולא יעשה שום פעולה ותנועה בעולם בהרמת יד ורגל ופקיחת עינו השמעת אזניו כ"א מה שנוגע אל תיקון השכינה לגרום לה דבורים להתפאר בכשרון מעשיו הטובים לומר חזי במה ברא אתינא לקמך וכזה נרמז בכתוב עינים להם ולא יראו אזנים להם ולא ישמעו וגו' ירצה להורות את האמור אם האדם אינו מקשר פרטי חושיו אל עבודת אל כ"א משתמש בהם לצרכי הגוף ולהנאות עצמו זהו עינים להם לצורכם ולתועלתם הגשמיים ולא לתועלת השכינה וזאת הגורמת לכן לא יראו כמו שיש מצדיקי הדור זכי הראות שיוכנון לראות את העתיד והכל נמשך מזכות החושים ולכן רומז הכתוב אזנים להם ולא ישמעו כלומר כל עצמם לקבל מאזניהם טובת הנאה לעצמם לצורכי גופם ומאת ה' שכוח לוח לבם שיגיע צד הנאה אליו יתברך ולכן לא ישמעו כאותן הצדיקים שכחם יפה לשמוע קול כרוזים מרקיע ומכל דיבור המון עם שומעין בהם צרופי אותיות מתורה ומוסר לדעת איך לעבוד את הבורא וכן עתה בימי הספירה החיוב מוטל עליו ביותר לקדש ולזכך פרטי חושיו ורמ"ח איבריו בתכלית הזיכוך בכדי למטי טהור להאי יומא כאשר טהרו וקדשו בני ישראל אז במעמד הקדוש עד שזכו לראות את הנשמע ולשמוע את הנראה והנה איתא בספרים שבמצרים היה הדעת בגלות ועתה המדות המה בגלות והכוונה טרם הראות אותות ומופתים במצרים עדיין לא ידעו ולא יבינו פירסום אלהותו יתברך ויכלתו הגדולה אשר כל יכול לשדד המערכות וגו' וכ"ז שכחו מחמת גודל טורח השעבוד את בחינת אלהותם שקבלו מהאבות וממילא נפל הדעת את ה' במיצר י"ם החכמה ואחר כך בהגיע עת לצאת בני ישראל מעבודת מצרים ע"י שידוד המערכה והראות אותות ומופתים אז ניכר גדולתו ורוממותו ועוצם יכולתו על ידי משה רבינו ויצא הדעת מהגלות עד שמגדולים ועד קטנים גדול שמו יתברך לדעת שיש בורא עולם ומנהיג ומשגיח אמנם עכ"ז עתה המדות המה בגלות כי עינינו הרואות עתה אם שואלים לא' מישראל מאן דהוא האתה מאמין באמונה שלימה בבורא עולם שהמציא יש מאין ומשגיח בפרטי פרטיות דרכי איש ומעלליו

ומספר צעדיו יאמר הן והאמנתי כי אדבר שהוי"ה כל הויו"ת ועכ"ז כשתתבונן ותסתכל אחרי פרטי מעשיו נמצא עולתה בו והולך שובב בדרך לבו ולא זר מתאותיו הבהמיות כ"א מלא פניות ורמאות ואם בא יבא לידו אחת ממדות המגונות לא יעזבנה מורה היות שהמדות המה אצלו עדיין בגלות ואינו יכול להכניס הדעת והמדע שידע בעצמו לערך תבונתו שיש אלוה המשגיח בפרטיותיו וצפונת מחשבותיו עכ"ז התאוה גוברת עליו ונגרר אחרי רוע המדות ז' תועבות המושכים לאדם למטה לקליפות וכיון שכן א"כ מה מועיל לו הדעת את ה' ואמונה התקועה בקרב לבו כיון שעומד עדיין עם ראשו ורובו במיצר ים עם מדותיו שאינו נקי' וזך בהם ממגע נכרי ויכול להיות שילכד ח"ו בחומר שבעונות ומדות מגונות וקשה עונשם של מדות ולגודל רחמנותו יתברך כרחם אב על בנים צוונו לספור שבע שבועות תיכף אחר צאתם ממצרים הגאות הדעת מהגלות צוה לנו להכניס הדעת בהמדות וזה עיקר הכוונה של ספירות עומר להכניס בקרבו אותו הדעת שקנה בעצמותו בצאתו ממיצר דעת ועתה יש לו התפשטות הדעת כאשר נראה בדרוש פסח איך שמיציאת מצרים ישנה בכל אדם ובכל זמן ולערך דעתו ועוצם הכרתו ואמונתו התקוע בקרב לבו יכנם זה הדעת בבחינת מדותיו לבלתי עשות פעולה גדולה וקטנה זולת הבורא כי אם הכל בהתקשרות כאלו עומד לפני המלך ורואה מצפוניו וגילוייו ומלא בושה וכלימה לפניו יתברך וזה תועיל לו אחר כך בבא חג הקדוש שבועות להיות כלי מוכן ומוכשר בקומה שלימה להארת התורה הקדושה שאז חוזר למציאות הראשון שניתנה התורה לעם קרובו ישראל ולכן החיוב מוטל להכין את לבו על ידי סוד הספירה לתקן מלא קומתו בזיכוך גדול שתוכל התורה להאיר אליו בלי שום מונע וכלל זה נקוט בידך לערך הכנתו וזיכוך גופו כמו כן מקבל בחינת תורתו של כל השנה ואיתא בזוהר על פסוק וקול השופר הולך וחזק וגו' ותוכן דברי קדשו אשר קול התורה שנתנה אז בסיני עדיין לא פסק והולך עוד זה הקול להתגלות בכל דור ודור נתוסף חדושי תורה ורזין דאורייתא והכל הי' בכח תחלה בקול שופר של מתן תורה ומשמעות חזק פירש בזוהר כמה דאת אמר כלי מחזיק ארבעים סאה ר"ל תורתינו הקדושה היא בת יכיל להחזיק בתוכה הרבה ואותן החידושים שעתידין להתחדש עד ביאת הגואל ב"ב ומורה צדק מחזקת הכל בכח ולכן אנו מברכין ברכת התורה נותן התורה לשון עתיד ולא נתן לשון עבר מורה היות שלא נפסק עדיין נתינת התורה והוא יתברך נותן עוד בכל שנה ושנה בהגיע זמן מתן תורתינו וכל או"א מישראל לערך הכנתו וזכות קומתו כמ"כ זוכה לקבל הארת התורה מחדש ונודע מספרים שעתה בהגיע חג הקדוש מתחברים שני תורות תורה שבכתב עם תורה שבע"פ שסודה במלכות ולכן נקרא תורה שבעל

פה לרמוז שלתורה זו הוא הפה הכינוי למלכות ותורה שבכתב הם אותיות המחשבה אותיות הבינה ותורה שבע"פ הם אותיות הפה בחי' הדבור וכתיב חצבה עמודיה שבעה שיש ז' עמודים בתורה המדבר מענין ז' מדות עמוד א' מדבר מאהבת הבורא ואם האדם שנגרע מעבודתו מדת האהבה עצה היעוצה ילמוד בתורה מעמוד האהבה עד שיכנס בקרבו להתלהב באהבת הבורא ב"ה וכן אם חסר מדות היראה אזי יעסוק בתורה מעמוד היראה עד שיכנס בקרבו יראתו יתברך ויתעלא מלא בושה לירא מפניו ית' וכדומה לשאר ז"ה יכול לעורר לבו בקרבו משבעה עמודים שבתורה כלל. היוצא בזה עיקר הכיוון בענין הספירה בין פסח לשבועות לתקן הז' מדות להכניס בהם הדעת ע"ד ההוב ובדעת חדרים ימלאון וכיון שתיקן את עצמו בקומה בנויה משבעה מדות הקדושים בקדושה וטהרה אזי נתקן דוגמתו קומת השכינה כמבואר למעלה שתולה בזכותם וכיון שנטהרו להפשיט מעליהם כל שיורי חלאת זוהמתן ואז הוכשרו ישראל להיות לו יתברך והוא להם לאלהים ככלה המוכנת לחתן להכניסה לחופה והיינו לחבר שתי תורות תורה שבכתב בתורה שבעל פה קומת המלכות בתיקון וקישוט מדותיה עם תורה שבכתב ותגיע אליו גם כן הארה עליונה אשר נודע כל הוראת חיי אדם תלוי בזמן הזה וכאשר הארכנו מזה במקום אחר ולזה רומז הכתוב בפסוק מהחל חרמש בקמה תחל לספור שבעה שבועות כלומר מהחל חרמש לשון חרישה כי הצדיקים נקראו פסצדי חקלא ע"ש שחורשין וכורתין תמיד קליפות לבלי יאחזו שמץ מנהו בחקלא קדישא וכל עצמם. ומגמתם של המחצדי חקלא לבנות קומתם בשלימות ולכן נקראו בנאים כנזכר שבונים ומתקנים אותה בקישוטים ותכשיטהא להיותה טהור ונקי מכל מום נגיעת חצונים ח"ו לטהרה ולקדשה והיתה לאיש ביחוד וזווג וזהו מהחל חרמש בקמה כלומר בקומה של השכינה להכינה ולסעדה בתיקון מדותיה מלמדה התורה לאדם דעת במה נאות לו לגרום ככה ובעצה יגיד עשה זאת תחל לספור לך שבעה שבועות ובהם ומהם בעשות מלאכתך למלאכת הקודש עבודת הש"י בתמימות ובאמת להתנהג א"ע ז' מדותיו כפי ענין הספירה דבר יום ביומו לפי הכוונה והמדה השולטת בזה נאות לך לגמור בכי טוב לבנות קומתה להכינה ולסעדה עד עת בא זמן היחוד להכנס הכלה לחופה כנזכר:

ועתה תחזה אם עיני שכל לך עד היכן רמזו בדבריהם מצוה לממני יומי ומצוה לממני שבועי להורות שבלתי אפשרי להכינה ולסעדה בקומה בנויה כל צרכה כ"א בתיקון מדותיו בכלל ובפרט להיות בהירים וזכים ממום ומגע נכרי המורה שבע תועבות והיינו העיקר לטהר את עצמו ממותרות ואפילו תענוגות בני אדם המוכרחים בהם שבלתי אפשרי זולתה גם זאת יקדשם לעשות בהתקשרות כי אם יחדל אדם להשכיל להטיב

דרכיו ולכפול שמירתו לבלתי יגרר אחרי המותרות סכנה אליו פן ואולי ילכד חס ושלום ברשתו של היצר הרע ובזה מגביר על עצמו חס ושלום תגבורת ז' הפכיים בז' מדותיו להנטותו מדרך הישר והנכון וכשמקלקל מדותיו פוגם במדות עליונים וממילא נפגם קומת השכינה כ"י לערך אחיזת נשמתו בקומתה ולזה יצו האל וספרתם לכם אומרו לכם לכאורה מיותר אמנם להורות בא וספרתם משמעו לשון ספיריות ובהירות כלומר תאירו ותספירו לעצמכם באמצעות מצות ספירות העומר וזהו תיבת לכם לסיבתכם ולטהרתכם וכדברי הזוהר וספרתם לכם דייקא כמד"א וספרה לה שבעת ימים לה לעצמה אוף הכא לכם לעצמיכם לטובת הנאתכם שתזכו אחר כך להארת התורה כמדובר ואין לך הנאה ותענוג גדול מזה ואומר מיום הביאכם את עומר התנופה ר"ל מיום שאתם רוצים להעלות את השכינה הנקרא תנופה כדברי הינוקא בזוהר מאי תנופה תנ"ו פ"ה כמד"א תנו כבוד לה' ירצה תנו כבוד כינוי לשכינה הנקרא כבוד לה' לעשות יחוד שלא ישפיע משפע ברכה עליונה כ"א למקום הראוי שכינת עוזינו וזהו תנו פה מלכות פה ותורה שבע"פ וכו' לחברה וליחדה עם תורה שבכתב כמבואר למעלה שזהו עיקר מגמתינו להגיע לחג הקדוש לזכות לחבר שתי תורות כנזכר ואומר שבע שבתות תמימות תהיינה להורות מאמרינו שדברנ' עד הנה שיהיה שלם בפרטי מדותיו בכלל ובפרט כמבואר למעלה ומאד ייראו ויפחד מדברי הזוהר שזכרנו וכד מטי להאי יומא וחושבנא לא אתאביד מניה שישכל באמת לבלתי יתאביד מיניה ח"ו שום חשבון מתקון מדותיו ואזי יהיה בעל מום ח"ו כנזכר וחוטא אחד יאבד טובה הרבה ואומר:

והקרבתם מנחה חדשה כינוי לשכינה ירצה לרמוז היינו בגשת בני ישראל לעשות בחי' יחוד לחבר את השכינה הנקרא מנחה חדשה לעולמות עליונים ולכן אמרה התורה מנחה חדשה להורות כי אינו דומה מה שמעלים ומגביהים איברי השכינה שנה זו לשנה אחרת וכל עוד שמרבה בהשגה לעבוד עבודת בוראו באמצעות התלבשות מדרגותיו והכרתו החזקה לפשוט אותו יתברך מבחי' התלבשותו ומעלה מחשבה הנאצלה לקדימת המחשבה ובפרט עתה בחג השבועות יחוד הכולל התחברות שתי תורות תורה שבכתב עם תורה שבעל פה ומעלה מלכות לעולם המחשבה אזי נקרא מנחה חדשה שלא היה בחינת העלאות איברי השכינה בענין כזה מיום הבריאה כאשר דברנו מזה כמה פעמים שאין יום אחד דומה ליום ב' ולא תפלה לתפלה ובפרט יחוד הכללי הנעשה בכל שנה בחג הקדוש בודאי נעשה בבחינה מחודשת שלא היה כזה מקודם אשר בכל שנה ושנה נעשה בחי' יחוד חדש וכן נוהג והולך עד ביאת הגואל לא נגמר עדיין היחוד בשלימות כ"א מעט מעט בהמשך הזמנים כפי דרך כשרון פעולות התעוררות התחתונים ולכן

נקרא השכינה נערה בתולה ואיש לא ידעה כלומר שלא היה עדיין מיום הבריאה לגרום יחוד אמתי שעלה ברצונו הפשוט עד לעתיד שאז תהיה השכינה הנקרא נערה כ"י בחי' נשואה בגמר היחוד וזה שרומז הכתוב ואיש לא ידעה לא היה עדיין איש צדיק בארץ לגרום יחוד אמתי ולכן בכל שנה בהגיע חג הקדוש הזה נתוסף אצלה כ"י בחי' יחוד מחדש משנה שעברה ולזה בא הרמז בתורתינו הקדושה והקרבתם מנחה חדשה לה' חדשה ודאי ועיין בדרוש שבועות עוד מענין זה ואם נפשך לדעת במה נאות לך לגרום ככה להעלות את השכינה כ"י בכל שנה ושנה בבחי' מחודשת זולת שנה שעברה רומז הכתוב בפרשה פנחס וביום הביכורים בהקריבכם מנחה חדשה לה' כנזכר ובמה יתכן להם לגרום ככה רומז הכתוב כמראה באצבע בשבועותיכם כלומר בספירות העומר משבעה שבועות בין פסח לעצרת כד מטי טהור להאי יומא ולא אתאבד חושבנא מיניה כ"א בהירות וספירות זיכוך הקומה מראש ועד עקב אזי באלו הז' שבועות יתכן לכם בהקריבכם מנחה חדשה לה' לעשות יחוד המוטל על כל או"א מישראל אמנם יאמר נא ישראל מי אני שפל בריה שאוכל לעשות ככה במיעוט השגתי וקוצר הבנתי ודלות מע"ט לגרום יחודים בעולמות עליונים ובאמת באמור ככה נותן גרעון בעבודת גבוה שאינו יכול להרים א"ע בהתלהבות והתעוררות הבורא ב"ה כראוי לזה רומז הכתוב ממושבותיכם תביאו לחם תנופה ירצה להורות מכל בחינת מושבות עם בני ישראל יתכן להם להביא ולהעלות את השכינה למקומה הרמה כאו"א לערך בחינתו ואחיזת נשמתו בקומת. השכינה כמבואר בפתיחת הענין וזהו ממושבותיכם כלומר מבחינת מושבות שלכם בקומתה ככה הונו לגרום לה עלייה כי כל או"א אינו חייב כ"א לפי שיעורו ואחד המרבה וגומר ובלבד שיכוין לבו לשמים וכיון שעושה מלאכתו הקודש באמת ותמים ממילא פרטי מעשיו רצוים וגורם בחינת יחוד למעלה:

או יאמר **ממושבותיכם תביאו לחם תנופה** אפילו מבחינת מושבותיכם שבמדריגות הנמוכים כגון אכילה ושתיה ושינה ופרטי תענוגי בני אדם גם שם יש אותיות התורה הנקרא לחם ועיין למעלה מה שביארנו פירוש הכתוב לכו לחמו בלחמי ע"ש וכן נרמז בפסוק וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה' ויש לרמוז כי מצינו אשר חכמים הגידו איזהו עשיר השמח בחלקו וח"א כל שיש לו בה"כ סמוך לשולחנו והכוונה כל אדם שאינו ממלא תאות לבו באכילה ושתיה כ"א בכדי לשבור רעבונו רק עיקר מגמתו וכוונתו לשים את רוחו ונפשו לדעת איך לראות ולהשיג אותיות התורה המלובש באכילה ושתיה וכאשר כבר קדם לנו הדבור כמה פעמים בשם **המגיד** זלה"ה ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו אפי' באכילה ושתיה ויחזו רק את מורה כללות הא"ב ע"ש ואם לאו הלא כבהמה

נדמה האוכלת גם כן למלאות תאותה הבהמיות ואם כן יתרון האדם מן הבהמה אין ואנו מצינו בספרים איכות עילוי ותיקון התפשטות אורותיו יתברך באמצעות המדריגות המה תולים בארבעה בחי' דצח"מ חלק הגדול והמבחר מארבעתם הוא האדם ובו בחר אל להעלות התפשטות איברי השכינה מג' חלקי דצ"ח היינו אותיות התורה שבה אסתכיל קודשא בריך הוא וברא עלמא וממילא יש אותיות התורה בכל מה שבא לכלל בריאה והמה איברי השכינה השוכנת בהם להחיותם והוא על ידי אכול האדם ושתות לחמו ומימיו וכל יתר מאכל שלחנו יעלה האותיות לשורשם ולא יתכן לו כזאת כ"א בהקדם לו מקודם לקדש ולטהר מלא קומתו לבלתי אחוז בו מגע נכרי הוא היצר הרע ואחרי עשות כזה נאות לו באמת להעלות מדריגה אחר מדריגה היינו מבחי' דומם הוא המים וכדומה וצומח לחם וירק אשר תוציא האדמה מכל מאכל אשר יאכל ובחי' בלתי מדבר הוא בשר כל בהמה חיה ועוף שעל ידי אכול האדם והתקיימו בם יעלו לחשב כחלק ממנו והוא עם כח הדבור אשר בקרבו ובנענוע האותיות הקבועים בפיו להוציא דבור לפני אלהים בתורה ותפלה ומעשה המצות מעלה אותן האותיות ממדריגה למדריגה לשורשם ומקורם מחשבה הקדומה אבל הכסיל אשר לא ישים את לבו לזאת אין יתרונו מן הבהמה כלום ואדרבא הוא נעשה כחלק ממנה ובהמה המה להם עושים ככה ומעתה תבין אשר שנו חכמים במשנה איזהו עשיר השמח בחלקו כלומר שאינו נותן שמחה בלבו ממה שמלא כריסו מעדנים ולא זר מתאות לבו כי אמור לשמחה זו מה היא עושה אמנם עיקר השמחה ששומח בחלק הטוב המלובש במאכל שלחנו מאותיות התורה להעלותם לשורשם ולברר וללבנם ממותרי הפסולת לדחותם לחוץ ומה לו להרבות באכילה וצדיק אוכל רק לשובע נפשו דייקא לשמוח בחלקו המגיע אליה ומעלה את חלק המגיע להחיות נפשו לגבוה וזהו איזה עשיר השמח בחלקו כנזכר וכן כל מי שיש לו בית הכסא סמוך לשולחנו פירוש לעת האוכל סמוך לשולחנו אינו נותן אל הלב כ"א לחלק הטוב שבמזון המגיע לנפשו והשאר נשאר פסולת לחיצונים ומה לי להרבות באכילה יותר מחלקו וזהו הנותנת התעוררות לאדם לאכול בקדושה וטהרה ויספק במיעוט מאכליו כיון שכוף ידחה המותרות לחוץ בבה"כ ושניהם כאחד לדבר אחד נתכוונו ליתן עצות לנפשו איך ליזהר בעת האוכל ואל ירבה במותרות כ"א ישמח בחלקו דייקא כמבואר וגם הוא הדבר שבה"כ סמוך לשלחנו וכל עצמו בעת אכילה להוסיף אומץ לילך בכח אכילה לבית המדרש ולהוציא דיבור ולעסוק בתורה ולעסוק במצות הכל בכח האכילה ההיא וזהו וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה' הוא הדבר אשר דברתי אם כל עצמו ומגמתו בפרטי מאכל שלחנו לדבר אלי דיבורים בכח האכילה

זה השלחן אשר לפני ה' לשלול הזוללים בשר למו וחכמים לשתות שכר אין השלחן שלו רק היא צואה בלי מקום והנה זאת הכוונה הנאמרה באמת הוא על פי פשוטה לפחותי ערך כמונו אמנם מי שחלק לו אלהים בבינה והריחו ביראת ה' נפשו יודעת מאוד כוונת אכילה ושתיה אין להם שיעור וערך מקום מוצאם סודות נפלאים ונוראים לאו כל מוחא סביל דא כי הכוונה האמורה למעלה עכ"פ בעת האוכל ושותה פעולתו מעט כ"א אח"כ בגשתו אל עבודת הקודש לעבוד עבודת בוראו בכח האכילה הזאת יתקן למפרע לא כן מי שזכה לבהירות השכל לכוון כוונת האכילה ע"פ האמת תועלתו גדולה ומעולה לעבוד עבודת הבורא בשעת אכילה גופה לוקח לעצמו רמיזא דחכמתא לדעת איך לעורר נפשו לדבק לרוממות אלהותו ית' באמצעות טעמי המאכלים אשר נודע ששינוי חלקי הטעמים שישנם בעולם הזה לכולם יש להם מקום מוצא באורות עליונים ומדות הקדושים וכאשר בשורשם ככה נתפשטו בהנבראים לטובת עם קרובו ישראל להורות להם להשיג תענוגים רוחנים מתענוגות בני אדם הגשמים בשם אל לבו אם יש טעם וריח מתוק לחיך בדבר גשמי שאינו כ"א אחת מני אלף אלפי אלפים וגו' ממדריגה בחי' מדה עליונה שממנה נמשך ונתפשט ככה למטה ואעפ"כ נותן מרגוע לנפשו א"כ איך לא יעבוד את הבורא ב"ה ויתמלא אהבתו לעובדו עם בחינה כזה במדה זאת שנתן מרגוע להשיב נפש ששם בשורשה הוא עולם בפ"ע אור צח ומצוחצח א בתכלית הבהירות דרך משל אם נזדמן במאכל שלחנו דבר מתוק אזי ירגיש בעצמו שזהו הטעם נמשך מעולם אהבה מדות החסד המורה לו אהבת הבורא ומזה יקיש האדם וידמה מלתא למלתא וידמה בנפשו הרגשת טעמים בהירים בחי' התלבשות אלהות באמצעות טעמי גשמים מאכלים וכמו שיש כמה צירופים באותיות התורה הגם שבדרך כלל אינם כ"א כ"ב ובסוד צירופי אלפי ביתות נתהוים ונצטרפים צירופי תיבות עד אין שיעור וערך כמו דאיתא בספר יצירה מכאן ואילך צא וחשוב מה שאין הפה יכול לדבר והאוזן לשמוע ולא עוד אפילו מצירופי תיבות הכתובים בתורה בציורוף קבע כחם יפה של הצדיקים אמיתים לעשות צירופים אחרים מחודשים וזה לך האות אשר בכל דור ודור נתוספים ספרים מיום נתינת התורה כל או"א מישראל כפי בחינתו ואחיזת נשמתו למעלה בשורש כמ"כ ממציא לעצמו לבחי' עובדתו צירופים מחודשים בתורה ולכן עיניך תראנה הגם שהתורה היא מבראשית עד לעיני כל ישראל כולה צירופי תיבות של דיבורים הניתנה בסיני הנראה סיפור מנין אמנם המשכיל מחזיר התורה למציאותה וקדמותה ועושה מהדיבור בחי' קול ומקול פשוט מחתך בחי' דיבורים מצירופים חדשים ועיין בדרוש שיר השירים מה שביארנו פ"ה לחייו כערוגות הבושם ע"ש סוף דבר הכל נשמע אשר

זאת תורת האדם בכל מקום עוסקו אל ישים מגמתו לתועלת עצמו כ"א לתועלת השכינה ואותיות התורה המלובשים בכללות המדריגות ואפי' מאכילה ושתיה כנזכר להעלות משם איברי השכינה וזהו וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה' ומלת וידבר משמעו מלשון דבר א' לדור כלומר כשהוא דבר ומנהיג אלו אותיות שבפרטי תענוגים מטעמי האכילה שהם מורים על שינוי הצירופים כמו בתורה כמ"כ ג"כ בהתלבשות המדריגות יש גם כן צירופים שונים ובהיות כן זה השלחן אשר לפני ה' גורם בחי' יחוד ממאכל שלחנו כמו משאר מצותיו כנודע למביני מדע וזהו ממושבותיכם תביאו לחם תנופה כלומר אפי' ממושב מדריגה הנמוכה גם משם תביאו לחם מורה אותיות התורה הנקרא לחם ולגרום לה לשכינה דיבורים להתפאר וזהו תנופה תנו פ"ה כנזכר. כלל הדברים היוצאים לנו מכל הנ"ל אשר אנו בני ישראל החיוב מוטל עלינו לטהר את נפשינו מלא קומתינו מראש ועד עקב באמצעות ספירת עומר בשבעה שבועות מפסח עד עצרת טרם בא יבא יום הקדוש יום מתן תורתינו לקבל בחי' תורה מחדש ולזה צריך זיכוך גדול בפרטי החושים הכל לה' ומאוד מאוד צריך לתקן בחי' שטרות המורים מותרי מוחין כנזכר לנו למעלה ולזה בא הרמז עמר נוטריקון עצמו משערות ראשי והכוונה כי דוד המע"ה רמז בנעים זמירותיו כי אפפו עלי רעות עד אין מספר השיגוני עונותי ולא יכולתי לראות עצמו משערות ראשי ולבי עזבני וטרם נבוא לביאור אקדים מה שנשאלתי נוסח ברכת החדש מי שעשה נסים לאבותינו וגאל אותם מעבדות לחרות הוא יגאל אותנו בקרוב ויקבץ וגומר ומלת בקרוב לכאורה אינו מובן והענין דאיתא בכתבים בכוונת הספירה אשר בליל פסח דלגו הויו"ת מכללות חג"ת נה"י דאו"א ונכנסו בז"א שלא כסדרן אך לא הי' זה הדילוג דבר של קיימא ולמוצאי יו"ט ראשון יוצאין מוחי ז"א ולא נשאר זולת הארה בעלמא ע"כ חלה המצוה עלינו קצירת העומר ולספור נו"ן בכדי לחדש מוחין הללו בז"א עד שיגיע לרום המעלות בחג שבועות ותהיה כניסת המוחין בהדרגה קיימת וע"פ הדברים האלה שדברנו עד הנה בנקל יוכל המשכיל להבין ענין זה אשר כל עצמה של ספירת עומר לתקן תחלה את עצמו שבעה מדותיו ואשרי תמימי דרך ההולכים בתורת ה' לנהוג מדותיהם ע"פ סדר והדרגה בהנהגה ישרה אזי ילך בטח ושאנן ולא יאונה לצדיק כל און משא"כ אם אינו מתנהג א"ע בעבודת בוראו כסדר המדריגות המוטל עליו לתקנם כ"א במרום שם קנו להוציא עתק מפיו מה שלא שמע ולא ידע ומעולם לא עבד את הבורא ב"ה גם עומק השגתו ותורתו שבודה מלבו זהו סיבת בטולו מתורה ועבודה וגם תועלתו מעט לתקן במקום עליון עם כוונותיו אשר מכוון בהם ע"פ מה שלבו ראה הרבה חכמה ודעת ולב אין להשכיל לדעת תחלה לתקן בבחי' עצמו כמבואר

למעלה בענין ואחר כך יתקן מדריגות עליונים כי זה כלל גדול בתורה לכוון לבו לפיו ולשונו מה שמוציא מפיו יאמן כי ידבר לתקן תחלה בקומת עצמו וממילא יתוקן ג"כ בקומה עליונה לערך אחיזתו שמה ולא לשום במרום קנו לכוון בכוונת אשר הוא רחוק מהם אלף שנים אולי יחיה לא ידבק שם מאומה לערך מעשיו וכבר זכרנו למעלה עיקר כוונת של ספירת עומר להמשיך הדעת בהמדות באופן שדברנו שם וכל הוראת חיי אדם תולה בימים האלו וכאשר זכרנו וחוטא א' יאבד טובה הרבה באם מחסר ח"ו מספר יום אחד מנ' ימי הספירה והיינו שלא תיקן מדה א' מהנה מזי"ה אפי' מהכלולים זב"ז יאבד טובה הרבה ולא יהיה בין המנוים מה דאיתא בזוהר בבוא חג השבועות דמלכא עלאה ומטרנותא וחברייא מדוריהן כחדא והוא בכסלותו שם מדוריה בחוץ וחלק אין לו עם חברייא אשר כל חד וחד פועל צדק אקרי והיינו פועל צדק לתקן בנין קומת השכינה הנקרא צדק כמבואר לחבר תורה שבכתב עם תורה שבע"פ וראה מה החטא גורם למיעוט תיקונו בקומת עצמו כראוי וגם חסר עיקר התיקון בקומה עלאה תורה שבעל פה לחברה לתורה שבכתב באין ספק בודאי איננו ממשיך על עצמו חירות ג"כ כי נודע מאמרם ז"ל ע"פ והלוחות מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלקים חרות על הלוחית ונתעוררו אל תקרי חרות אלא חירות מן שעבוד מלכיות חירות ממלאך המות ולהבין הענין דאיתא והנה טוב מאוד טוב דא יצר טוב מאוד זה מלאך המות כי הוא עומד לקרב את לבן של ישראל לאביהם שבשמים ע"ד ופרעה הקריב אמנם כ"ז לא נאמר כ"א מפחותי ערך הנבערים מדעת קונם לעורר לבם בקרבם לעבודת אל כ"א באמצעות מעיקים וכדומה הבא מצד היצה"ר לאפוקי מי שחלק לו אלהים בבינה איננו צריך לכ"ז ומעורר לבו לדביקות הבורא יומם ולילה ובכל שעה ורגע ממאור התורה רושם אלהות היא המודעת לו כל חסרוניו ומה שצריך להשלמת נפשו ועיין מה שביארנו כמה פעמים שאמר דוד המע"ה גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך שלא להביט נפלאות אל באמצעות מעיקים משעבוד מלכיות וכדומה כ"א ממאור התורה יראני נפלאות ומעתה תבין דברי רז"ל אל תקרי חרות אלא חירות משעבוד מלכיות ירצה על ידי עומק השגת אור התורה שניתנה חרותה על הלוחות יכול המשכיל ליקח לעצמו חלק טוב ממאור שבה שרואה ומבין בנפלאות שהוא כל יכול ותועלתו גדולה שאינו צריך לראות נפלאות בפועל כ"א בלי שום אמצעות יכול לקרב א"ע אל עבודת הבורא ב"ה ע"י אור התורה ונודע כל מקום שאמרו אל תקרי כגון אל תקרי בניך אלא בוניך וכדומה אל תקרי הבא בדבריהם פשט הדברים שאי אתה יכול לקרות בניך אלא אם כן בוניך וכן כאן אל תקרי חרות על הלוחות אלא חירות וצריך להבין טעמים של הדברים למה אין אנו יכולין לקרות בניך

אלא א"כ בוניך הכוונה כי אנו בני ישראל נקרא בנים למקום אמנם לא כל אחד נקרא בן להקב"ה כ"א מי שכל עוסקו בעוה"ז בבנין קומת השכינה וזה לך האות שאמר הקב"ה לדוד המע"ה בני אתה ומצינו באמת כתיב אצלו ויעש דוד שם כנזכר לנו למעלה שעסק בבנין השכינה הנקרא שם וכן תלמידי חכמים נקרא בנאים ע"ש שעוסקים בבנין עולם ולהם ראוי לכנותם בשם בנים למקום ולא לזולתם והלואי לערך פעולתם יזכו לשמוע בקול עבדים למקום. וזהו הכוונה אל. תקרי בניך כלומר בלתי אפשרי לכנות עם ישראל בשם בנים כ"ק בהקדם להם מעשה המצות ולמוד תורה ותפלה לשו רוחם ונפשם עבור תיקון בנין קומת השכינה וזה אלא בוניך שבונין קומתה יאות להם באמת להקר בשם בניך ושפיר אמרו אל תקרי בניך שבלתי אפשר כ"א בהקדים להם תחלה לכנותם בשם בוניך כמבואר וכן הענין כאן אל תקרי חרות אלא חירות על הקדמה שהקדמנו שכל א' מישראל לערך הזדככות גופו ותיקון ז' מדותיו בספירות עומר כמ"כ זוכה לקבל בחי' תורתו בחג הקדוש ואם נעדר ממנו גורם רעה לעצמו ח"ו ואינו מקבל התורה בבהירותה כ"ב לערכו על ידי אמצעים בבחי' התלבשות ומזה נמשך ל' מעיקים משעבוד מלכיות וזהו אל תקרי חרות כלומר בלתי אפשרי למעלה מובחרת לקבל בחי' תורת בהגיע יום הקדוש חרותה על הלוחות בבהירות כ"א בהקדם לו תחלה חירות ממלאך המות הו' היצה"ר הצפון בלבו להחטיאו ואם הוא משועבד תחת ידו ממילא אינו יכול לקבל מאור התורה לאפוקי כשרואה תחלה בימי הספירה לטהר ולקדש א"ע ממום לבלתי ישתעבד בו היצה"ר הוא המלאך המות ולהיות חירות ממנו זה הגורם שיכול לקרות חרות על הלוחות כלל דבר הגם שיצא בלילה ראשונה ממיצר ים החכמי וכבר יש לו התפשטות הדעת בבורא עולם עכ"ז אינו שלם עם מלא קומתו כ"א בהכניס הדעת לפרטי המדות להנהגותם כסדר המדריגות וחושבנא לא יתאבד מניה וזה הגורם לו אח"כ לזכות לחבר תורה שבע"פ עם תורה שבכתב וזהו סיבות גאולתו ממות ומשעבוד מלכיות וקול השופר הולך ונוקב עד גאולה אחרונה חירות האמיתי וזהו שאנו אומרים:

מי שעשה נסים לאבותינו וגאל אותם מעבדות לחירות היינו גאולת מצרים לא היתה בשלימות כנזכר בשם האר"י זללה"ה כי מוחין דהויות נכנסו בז"א שלא כסדרן ולכן לא היה גאולה של קיימא וחזרו ונסתלקו אמנם גאולה אחרונה עיקר וגאולת מצרים טפל לה להיות גאולה אחרונה תהיה כסדר המדריגות ימין מקרב שעיקר הגאולה תולה בימין וכדברי הזוהר חדש תרין משיחין אינון גואל קרוב וגואל רחוק גואל קרוב מסטרא דימינא ולזה אנו שואלים לפניו ית' מי שגאל אותם מעבדות לחירות אמנם לא היה של קיימא הוא יגאל אותנו בקרוב מורה על גאולה העיקרית גאולה אחרונה מסטרא דימינא

כדברי זהר חדש תרין משיחין אינון גואל קרוב וגו' וכבר רמזנו בדרוש פסח ענין מאמרם גאולה אחרונה עיקר וגאולת מצרים טפל לה משמעו לשון התחברות ע"ש כוונתו אשר מאז פתח הגאולה של מצרים עדיין לא היה אפילו יום אחד שיפריד בין שני הגאולות האלו פתח הגאולה עם גאולה אחרונה המה מחוברים יחד וכמו שהוא בבחי' עולם ובחי' הזמן כן הוא באדם פרטי מישראל אסור לו להפריד בין שתי אלה כי בכל אדם מישראל יש לו בחי' יציאת מצרים שלו ובחי' נתינת התורה כמבואר לנו כמה פעמים וכאשר מאז בא הצווי לספור ספירות עומר לחבר גאולת מצרים לבחי' הגאולה של נתינת התורה שאז פסקה זוהמתן ואין לך גדולה מגאולה כזאת שנפסק מהם היצה"ר הוא מלאך המות ומגאולה זה אפשר לו לבוא ולזכות לגאולה אחרונה שיבלע המות לנצח אמנם אסור להפריד אפי' יום אחד מימי הספירה כי בהחסיר ח"ו אזי נדת טומאתו עליו וטמא טמא יקרא ומחוץ למחנה מושבו ואסור לקרב אל המעמד קדוש נתינת התורה ונמצא אינו זוכה לגאולה משעבוד מלכיות ומגאולת היצה"ר ופשיטא שלא יזכה לגאולה אחרונה העיקרית כיון שחסר שנה אחד שלא זכה לנתינת התורה ויש כמה שנים ותמיה לי במאוד איך לא יחרדו ויפחדו ממורא הנ"ל בני ישראל ועינינו הרואות רוב דעלמא בוש לא יבושו והכלם לא ידעו אפילו בימים האדירים האלה בין פסח לעצרת ומורא לא יעלה על ראשם לומר מה יעשה בהגיע חג שבועות לקבלת התורה כיון שלא זכו א"ע כראוי וכד מטו להאי יומא חושבנא אתאבד מהם ואפילו מני וגמרו מנין הספירה כבר הקדמנו שלא באמירה תליא מלתא כ"א בעובדא כי מה הועילו בתקנתם שספרו לומר היום כך וכך ומדה הידוע השולט אז והוא לא כן ידמה ולבבו לא כן יחשוב כ"א תיכף שהולך בחוץ ידבר כל מה שלבו חפץ היפך מדה מזי"ה השולט אז א"כ לא הועיל כלום בספירת המומר כיון שעדיין לא זר מתאוותיו הגשומיות ומותרות המכונים בשם שערות המורים על בחינת דינים כנודע מסוד תלמידי ר' עקיבא שמתו עיין בכתבים וכן מי שלא השליך מבחינתו בחי' המותרות להיות נקי וזך בהם זה הגורמת להשליט עליו ח"ו דינים והכל תולה בבחי' הספירה להמתיקם. ומעתה נחזור לענין שרמז נעים זמירות ישראל כי אפפו עלי רעות ומה הגורם ככה עד אין מספר להיות שלא סופר כראוי נ' ימים כמאמרינו לעיל וספרתם לכם לעצמיכם ללבן ולברר א"ע בבהירות וספירות וכיון שחסר ממנו המנין לתקן ולספר א"ע באמצעות הספירה אזי הוא עדיין מלא משערות המורים מותרי מוחין וכיון שכן חסר ממנו עיקר מה שמעותד לקבלת התורה בחג שבועות תורה הקדושה שניתנה בז' קולות על דעת חז"ל ולהיות שלא נקי בז' מדותיו ממגע נכרי ממילא עובר בז' קולות ובלתי אפשרי לקבל אור התורה ולכן מוכרח הקדוש ב"ה להביא עליו

איזה בחי' מעיקים בכדי לקרבו אל התורה ועבודה כנזכר מי שזוכה וטהור ממום לקבל בחי' התורה בבהירות וממאור שבה רואה נפלאות ולא מאמצעות מעיקים ומעתה תבין הרמז השיגוני עונותי ולא יכולתי לראות כלומר העונות גורמים ככה שבלתי אפשרי לראות במאור התורה להיות חירות משעבוד מלכיות וחירות ממלאך המות כנזכר גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך ולא להביט נפלאות בפועל וכל זאת גורם אשר לתבונתו אין מספר וחושבנא אתאבד מניה ממספר הספירה ומלא במותרות התענוגים המורים בחי' שערות בחי' דינים הנותנים כח לחיצונים להרע עמדי ולזה רמז הכתוב "עצמו "משערות "ראשי הכוונה להורות מאין נמשך להם עצומתם וחזקם הכל על שלא ידעתי להזהר לקדש א"ע במותרות. המכונים לשערות ומאלו השערות נמשך עצומתם ולכן מצוה לממני יומא ומצוה לממני שבועי בכדי שע"י זה יזכך א"ע לקשוט פרטי מדותיו לנקותם מזוהמת היצה"ר לספר ספירות עמר ונוטריקון "עצמו "משערות "ראשי לתקן באמצעות העומר מותרות שלו ולזכך א"ע בתכלית הזיכוך ואז טוב לו בזה ובבא. סליק ספירת עומר בעזרת עלי גומר ונזכה לעלות לציון ברנה בגזירת אמר שומר אתא בקר א"ס נ"ו:

רמזי אמור

בפסוק **ביום השבת ביום השבת יערכנו לפני ה' תמיד מאת בני ישראל ברית עולם.** להבין נראה בהקדם מה שיסד הפייטן בזמירת שבת לערוך בשלחן לחם חמודות לעשות היום שלש סעודות. והכוונה כי נודע כל עצמינו וכוונתינו עתה ביום השבת בפרטי מעשינו לעורר מדות עליונים ע"י תיקוני שלש סעודות וכנראה מכוונת האר"י זללה"ה ולזה כיוון הפייטן לערוך בשלחן שלנו שלחן הגשמי לחם חמודות המורים אורות עליונים אשר לחם הגשמי הוא רק סימן וציון ללחם חמודות העליונים במקומם המה אורות בהירים ונפלאים וכמו שמצינו בזוהר שדרש לחם הפנים כלומר שנמשך מפנים הבהירים העליונים הן המה בחינת זי"ה הנקרא אנפי מלכין דבהון אתחזי ונתגלה לתחתונים לתופסו ולקרותו בשם משמותיו הקדושים וכינוי וז"ל הזוהר ועל דא אקרי לחם הפנים דהא מזונא וספיקא מאינון פנים דלעילא קאתיין לחם הפנים מיכלא דאינון פנים וכו' בגין דשלחן דא מקבלא מזונא וספוקא מאינון פנים דלעילא וכו' חום הוה מתקרב וחום הוה מתעדי מתמן דכתיב חם ביום הלקחו ולהיות שעתה בעונותינו שנחרב הבית ובטל לחם הפנים וסדר המערכה שלחנו של אדם עומד במקום המזבח ומי שחננו אלהים בבינה והשכל לדעת איך לעבוד את הבורא ב"ה אפילו לעת האוכל בפרטי מאכל שלחנו להשיג משם רמיזא דחכמתא הגנוזה ובפרט מי שעמד בסוד ה'

סודות כוונות האכילה ישכיל נפלאות ה' וכחו יפה להעלות משם אברי השכינה מבחי' הטעמים שנתפשטו להחיות מדריגות התחתונים וזה עיקר עבודת אדם בעוה"ז לגרום יחודים בעולמות עליונים בהעלאות נ"ק למחשבה הקדומה והנה מצינו כתוב בדניאל שאמר לחם חמודות לא אכלתי וסוך לא סכתי ובודאי אין דרכו של צדיק להתרעם על העדר אכילת לחם חמודות אמנם הכוונה לרוב צדקות הצדיק התרעם על בחי' העדר היחוד שנעדר ממנו אז מחמת רב שעבוד גלות בבל לא יכול לעשות ולגרום בחי' היחוד בלחם חמודות העליונים היינו אורות עליונים כדברי הזוהר לחם הפנים מאינון פנים דלעילא ולזה אמר לחם חמודות הידוע לא אכלתי כי לשון זווג מתיחם בלשון אכילה נעדר ממני שלא יכולתי לגרום בחי' יחוד לזווגם כאשר מאז וכן סך לא סכתי ג"כ לכוונה הנזכר ואפשר לכוון ג"כ בדברי הפייטן לערוך בשלחן התחתון שאנו מסדרין י"ב לחמים יתכן לנו לעורר באמצעותם לחם חמודות העליונים אל מה מרמזים בשורשם וגמר אומר במה אתה יכול לעוררם ולגרום בחי' זווגם אומר לעשות היום שלש סעודות ופרטי כוונתם ידוע מהזוהר והאר"י זללה"ה ואם יש בו מדעת קונו יתכן לו באמת לגרום בחינתם בשלחנו העומד במקום המזבח ולערוך לחם הפנים ביום השבת ביום השבת אפילו בחרבן הבית ע"י שלש סעודות יחודים וזווגים עליונים באורות הבהירים המרומז בלחם חמודות כמבואר. ומעתה תחזה מול דברינו בא הרמז בתורה ביום השבת ביום השבת כפול בלשונו קאי אעבר ועתיד בין לפני הבית ובין אחרי הבית נאות לו לכל איש הישראלי לערוך בשלחן בחי' לחם הפנים באמצעות שלש סעודות וזהו ביום השבת יערכנו לפני ה' תמיד ולכאורה אך למחסור תיבת תמיד אמנם להורות בא שמערכות הלחמים ישנם תמיד בעבר ועתיד מאת בני ישראל ברית עולם כי כן מוכח הכלל בידינו שכל פרטי מעשה המצות הכתובים בתורה ישנם בעבר ועתיד והוה ודוק. אזמר בשבחין למיעל גו פתחין דבחקל תפוחין דאינון קדישין נראה לרמוז ע"ד מאמרם ז"ל שאמרו למה נקראה פסוקי דזמרא שמזמרים הקליפות ויש להתבונן מהות ענין זימור הקליפות ומי ראה ויגיד שעיניו ראו ולא זר קליפות מושלכים בבית הכנסת בעת אמירות הזמירות והמובן בדבריהם שנקרא זמירות ע"ש שמזמרים הקליפות על דרך משל באומרו גדול ה' ומהולל מאוד או באומרו מלכותך מלכות כל עולמים ויאמין כי ידבר כיון שכן שהוא יתברך גדול ומהולל מאוד אם כן ראוי להללו ולפארו ואיה איפוא מהללו שהיה ראוי שיקבל הקב"ה ממני ובפרט ידע אנוש בנפשו מה שפגם טרם החלו להתפלל וממילא בושה וכלימה יכסה פניו ומתחיל לתהות על הראשונות כי איך אוכל להרים ראשי לומר מלכותך מלכות כל עולמים ומלכותו בכל משלה ולית אתר פנוי מניה והוא ית'

גדול ומהולל מאוד גדלות שאין לה שיעור וערך ומביט ומשגיח במצפוניו וגילויו ובוחן לבות וכליות ולזה כל פרטי עוונותיו באים נגד פניו ותוהה עליהם בלב נשבר וחורט בחרטה גמורה וחלוטה אשר לא יזכר ולא יפקד ולא יעלה על לב לעולם לעשות מעשהו זר נכרי' עבודתו כאשר מאז קודם התפלה ובזה כחו יפה להחליש כח הקליפות ומזמר אותם באמצעות זמירותיו וזהו הרמז אזמר בשבחין דהיינו עם השבחין כחי יפה לזמר הקליפות כאמור שלא יעלה על הלב לעולם. למיעל גו פתחין יתפרש ע"ד דאיתא בזוהר ע"ס פתחי לי אחותי רעיתי ודרש שקאי על הקב"ה שאומר לשכינה פתחי לעייל ביך אנת אחותי רעיתי ולהבין אשר כבר קדם לנו הדבור מזה הענין איך שהשכינה הוא דמות דכל דמיונות אתחזין בה והכוונה כשהקב"ה רוצה להיטיב לנבראיו ולהראות עוצם יכולתו והתפשטות אלהותו בזה העולם בלתי אפשרי לתופסו מעוצם בהירות אורו כי אם באמצעות בחינת התלבשות השכינה ופעולות מדריגתה ולזה בא הרמז שאמר דוד המע"ה בנעים זמירותיו הצילני מאויבי ה' אליך כסיתי והכוונה נודע בחי' דוד הוא מדת המלכות אשר דרך בה עוברים כל השפעות משפע ברכה עליונה בזה העולם הגשמי והיא המכסת את דקות הבהירות באמצעות התלבשותה בכדי שיכול רעיון לבות בני אדם לתפוס וליהנות מהארת ההשפעה ולהיפך כשרוצה הקב"ה להראות דינא דמלכותא ליסר את הרשעים וכדומה מסבותיו יתברך המראה מדות גבורתו יתברך כאשר גזרה חכמתו לטעם הכמוס בעצמותו הענין ג"כ צריך להעביר בחי' הדין דרך התלבשות השכינה ומי שיש בו מדעת ועיני שכל לו לדעת ולהשכיל השגה אמיתיות מה זה ועל מה זה עשה ה' ככה אשר מדרכו הטוב להיטיב ותולה החסרון בעצמו שאינו כלי מוכשר ומוכן לקבל רוב השפעות וכיון שמודה ועוזב ירוחם והרע חלף ועבר מהעולם ונופל למטה לנוקבא דת ובתנאי שכל עצמו ומגמתו בהשפוך שיחו להתחנן על נפשו להצילו ממעק ומיצר לא ירגיש מצרות עצמו כלום כ"א ישים את רוחו ונפשו מאיזה מדה נמשך לו כזה משם ראיה מסתמא פגם דוגמתה וצריך לתקן במקום עליון כי לא לו לבדו נגע פגם חטאו כ"א שזה הדין הנוגע אליו צריך לעבור תחלה באמצעות התלבשות השכינה ולזה כאב לבו ודאג בקרבי מאוד מה החטא גורם בשכינה להתפלל עבורה להמתיק הדין ממנה ותהי זאת סיבת הצלתו גם כן ולזה רמז דוד המע"ה ברוח קדשו הצילני ה' מאויבי אמנם הרואה יראה שהתפלל עבור צורך עצמו להנצל מאויביו ובאמת אין דרכו של צדיק אמיתי לשים מגמתו בתפלתו לצורך עצמו כי אם הכל עבור השכינה לזה גמר אומר לפרש שיחתו וכוונתו אליך כסיתי כלומר זה הדין המגיע אלי באמצעות מעיקים צריך לעבור תחלה בהתלבשות השכינה לכסות הדין וזהו אליך כסיתי רומז

לבחינתו מדת המלכות במקומה המכסת הדין להקל מעליה להמתיק הדין בשורשו גם רמז אשא כנפי שחר אשכנה באחרית ים כבר קדם לנו כנפים מורים בחינת התלבשות היינו כל בחינת התגלות מאורות עליונים בהשפיע ברכות טוב בעולם או להיפך הכל צריך להיות באמצעות התלבשות כחכר וכל זה נקרא כנפים ובהיות אישים משכילים מביני מדע מתבוננים במעוז שכלם להשיג פנימיות ההתלבשות הן לטוב או להופכו לא שמים לבם על בחינת ההטבה עצמה או בחי' המאורע אשר לא טוב כל עצמם להשיג משם השפעות אורות עליונים או להתפלל עבור תיקון חסרון עליון אזר כחם בפיהם להגביה את בחינת התלבשות למעלה להמתיק בשורשם ובמחשבתם הטהור מחברים א"ע אל איברי השכינה השוכנת בבחינת הכנפיים ולזה רמז דוד המע"ה אשא כנפי שחר כלומר להורות האמור אני בהביני כל זאת באמצעות המאורע רע או טוב ידעתי נאמנה שהמה רק בחי' כנפים להשיב מחמתם עולמות עליונים אזי כחו יפה ואשא ואגביה הכנפים למעלה לשורשם וקדמותם ותועלת הנמשך מזה עוד אשכנה באחרית ים כינוי לשכינה הנקרא אחרית ים סופא דכל דרגין או מטעם אחר נקרא אחרית נוטריקון "אחותי "רעיתי "יונתי "תמתי אני שוכן בפנימיות מחשבתי בתוכם בלי שום מונע ולכן מכנים לקרות השכינה כנסת ישראל מב' טעמים או להיותה כנסיות ישראל דלעילא לכנוס בתוכה כל השפעות עליונים להשפיע לתחתונים או הטעם שאנחנו בני ישראל כללות תואר דיוקנותינו ותכונת איברינו לא נתראה למעלה כ"א באמצעות דמות השכינה להיותה כללות נשמות ישראל מקובצים בקומתה וכשהוא יתברך מסתכל על השכינה אנו כללות ישראל נתחזיין בה ועיין בדרוש ראש השנה שם הרחבנו ביאור וגם זכרנו למעלה בשם סבא דמשפטים מה שפירש צאנה וראנה בנות ציון במלך שלמה בעטרה וגו' והקשה מהראוי לכתוב ובעטרה ותוכן הדברים כי לא יתכן לראות ולהתבונן במלך שהשלום שלו כי אם באמצעות השכינה הנקרא עטרה ומעתה תשכיל להבין דברי הזוהר לי אחותי רעיתי פתחי לעייל ביך אנת אחותי רעיתי מוסב לשכינה וכמבואר והנה פתח השכינה שאדם עייל להשגת אלהותו יתברך יש בחי' פתחים הרבה שונים זה מזה כי כל אחד ואחד מישראל לערך אחיזת נשמתו באחת מאיברי השכינה זהו בחי' פתחו לעייל להשגת אלהות ולא יותר אפי' כמלא נימא כלל הדברים כל אחד ואחד לערך אחיזת נשמתו זהו דרך פתחו וכשמעמיק להביט בהשגה נתוסף לו עוד בחינת פתח לערך בחינתו וזהו למיעל גו פתחין לשון רבים הם כמבואר כל אחד ואחד לפי שיעורו דאינון קדישין כלומר ואל ירע בעיני המשכיל שנותן בחינת. רבוי הפתחים עד מדרגה התחתונה המקולקלת שבמדריגה גם משם יכול המשכיל להמציא לעצמו בחינת

פתח לעייל להשגת אלהות כנזכר כי באמת כולם קדושים ובתוכם ה' ובהאיך דעייל גורם תוספות תענוג אליו יתברך הן מעט או הרבה ובלבד וגו' ומכל בחינות שאדם עייל לעבודת הבורא באמצעות השגת התלבשות השכינה זהו רצונו יתברך ותענוגו שמקבל מעם קרובו ישראל כי לכוונה זו צמצם הקב"ה אורות הבהירים באמצעות התלבשות זי"ה בכדי לקבל ריבוי חלקי תענוגים על ידי התחלקות המדריגות אשר שם במקומם המה אחדין דלא מתפרשין כמוסיף בעצמותו ית' ובהשתלשלות באים לבחינת ריבוי חלקי תענוגות בני אדם והיינו ימין ושמאל ובזה תולה להיות הבחירה חפשית ביד האדם ושכר ועונש וגם הימין ושמאל תולה עיקר עבודת אדם לעשות קישוטין ולבושין לשכינה בהעלאות נ"ק ואותיות התורה המלובשים בכללות המדריגות תחתונים וראה והבן בהעדר התחלקות ימין ושמאל בלתי אפשרי להיות השתנות ריבוי חלקי דקשוטין ולבושין ומעתה בין תבין אשר לפניך ימינא ושמאלא להורות האמור בדברינו לכן יש בחינת ימין ושמאל בעולם והכל בעבור שכלה הכלולה בינייהו וזהו כנותן טעם לשבח למה יש ימין ושמאל כי בינייהו כלה היא השכינה ועוד נותן טעם בעיקר על בחינת ימין ושמאל ובקישוטין אזלא ומאנין לבושין והארץ נתן לבני אדם אשר כסותה לא יגרע כי אם בכל פרטי מעשיהם לעשות לה קישוטין ולבושין והכל תולה בימין ושמאל ואומר בלשון רבים קישוטין ולבושין לרמוז הנ"ל בחינת התחלקות ריבוי התענוגים שמקבל הבורא ברוך הוא מעם קרובו ישראל המקשטין אותה כ"י כפי בחינת התחלקות נשמתם בשורשם כידוע למשכיל בתרתין ובתלתין ובתלתא שבשין ר"ל הל"ב נתיבות החכמה מגודל בהירותם אין מחשבה תפיסא בהם ואין שכל אנושי ורעיון לבות יכול להשיג כי אם באמצעות התלבשות זי"ה שהם בדרך כלל שלשה קוים חג"ת ומהבנין ולמטה יכול רעיון לבם לתפוס מחשבות קודש הניכרת מתוך מעשיו וכאשר קדם לנו הביאור פ"ה המכסה אני מאברהם נודע מדתו חסד התחלת עולם הבנין ומשם ולמטה אי אפשר לכסות כי משיגים מצד פעולותיו וזהו בתרתין ובתלתין המה ל"ב נתיבות חכמה עיקר השגתם באמצעות תלתא שבשין המורים שלשה קוים קוי הבנין ודו"ק:

שביתין ושביקין מסאבין דרחיקין וגומר והענין כי דוד המלך ע"ה אמר ויהי נועם וגו' אומר לה' מחסי ר"ת אל"ם ובסוף אמר כי" מלאכיו" יצוה" לך" ופירש בכוונת האר"י זללה"ה ס"ת יוה"ך וכן לשמרך" בכל" דרכיך" ס"ת כל"ך מלאכי שמירה ואומר אני בפחד ומורא להבין הענין כי הנה נתבאר לנו במקום אחר ענין ר"ת וס"ת והכוונה כלליות הארה ותענוגים של כללות אותיות צירוף התיבה המה מקובצים תחלה באות ראשונה ולכן אות ב' דבראשית רברבא ואות ש' דשיר השירים עיין לקמן אורך הענין ותבין כאן ולגודל

ההארה המקובץ באותיות ראשונות של צירופי התיבות יוכל לעשות מהם צירופים בפני עצמם כאשר עינינו הרואות כמה שמות קדושים מצטרפים מר"ת וס"ת הוא בחינת כלות התענוג היפך בחינת ר"ת וגם מקובץ כלליות הארה מאותיות הקדימות אכן להיות סוף כלות התענוג צריך שימור רב לבלתי יפול הנופל ממדריגתו הקדומה שאין לך גדולה מתחילתו אז היא במדרגה מעולה ומובחרת ואתה תחזה פתיחת דברו יאיר "אומר "לה' מחסי ר"ת אל"ם כי כן הוא אמונתו של אדם לעשות עצמו אלם בתחלת התעוררותו טרם כלות בחינת תענוגו איננו צריך לשימור רב ולגודל התעוררותו והתלהבתו בחזקה לרוממות אלהותו יתברך לא די לו להוציא דיבור לפני אלהים כי כל מה שמרבה בשבח נדמה בעיניו כאלו הוא מקצר בשבחים לגודל רוממותו ית' ועיין למעלה מה שביארנו שאנו אומרים בכל יום הבוחר בשירי זמרה שהוא ית' בוחר במה שמשייר מהזמרה ואין די לו דיבורים להוציא שבחים פן יגרע כמשל הנזכר בגמרא ע"ש את זה בוחר הקב"ה ואהוב לפניו יותר מזמרה עצמה כי שם מדמה בנפשו כאלו שבח לפניו ית' ולזה רומז "אומר "לה' "מחסי כלומר בשם בטחונו עליו יתברך ואמונה תקוע בקרבו שאין לו על מי להשען כ"א על בורא עולם והוא מוטל עליו עם רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו לגודל התעוררותו ואמונתו משים עצמו אלם ואין די לו דיבורים ולכן בא הר"ת אלם כנזכר לא כן בגמר הזמור ששם בחי' שאדם בא אז למדריגה פחותה קצת דהיינו כלות התענוג כמו בצירוף תיבה אות ראשונה כללות התענוג וסוף האות כלות התענוג כמוהו בבחי' שיר או זימור תחלתו וסופו ממש שוה לתחלת וסוף צירוף תיבה אחת ולכן כשבא לגמור השיר אומר כי מלאכיו" יצוה" לך" ר"ת מלאכי שמירה בהתחננו על נפשו להצילו מפח ודו"ק כי עמוק וקצרתי במקום שראוי להאריך ואפ"ל במורא ופחד שלזה כיון האר"י זללה"ה לסיים סוף הזימור שביתין ושביקין וגו' לרמז הנ"ל בכלליות צירופי תיבות יש חילוק בין ר"ת לס"ת כמ"כ באדם עצמו ג"כ יש הפרש בהתחילו לומר שיר ושבח לא כן בסיום השיר שוה לס"ת שהיא כלות התענוג וצריך למלאכי שמירה כמו שמצינו בדוד המע"ה כיון שנפל מבחי' מדריגתו העליונה ולכן בסוף הזמר אמר שביתין ושביקין מסאבין דרחיקין כמבואר והאל ברחמיו יראנו נפלאות מתורתו א"ס נ"ו:

בהר

ובכל ארץ אחוזתכם גאולה תתנו לארץ הנה להיות שכבר הארכנו בהקדמות אלו ארמוז בקיצור כי עיקר עבודת אישים הישראלים בעולם הזה לעשות עם פרטי עובדותיהם קומה לשכינה כי נודע מספרים אשר אנחנו כלנו איש אחד נחנו בכלל בחי' קומה

שלימה וכל אחד ואחד מישראל הוא אבר פרטי של כללות הקומה של השכינה ולערך הכשר ותיקון מעשיו והתאמצו בעבודת הבורא ב"ה וקישוט מלא קומתו כמו כן נתקן אבר דוגמתו בקומת השכינה לערך אחיזת נשמתו בקומתה והיינו כשמקיים פתוח תפתח נתקן בחינת יד ובעשות מצוה התולה ברגלים נעשה דוגמתו אבר רוחני יד תחת יד ורגל תחת רגל כמבואר כ"ז בתיקונים וזוהר ולכן קורא אותם התיקונים מארי דידין מארי דרגלין וגו' להורות בא להיות שכחם יפה לשלול בבתי' איבריהם לעשות עמהם כרצונם כמו האדון השולט על עבדו וראוי לקרותם באמת בשם מארי דידין מארי דרגלין לשלול זולתם את אישים פועלי און שהן המה מסורים ברשות איבריהם השולטים עליהם לרע להם ואין מאומה בידם לעשות ולפעול אחת מהמצות התלוים בעין ואוזן ויד ורגל ואיך אפשר לכנותם בשם מארי דידין והיד אינו ברשותו והוא בעצמו עבד להיד וכן שארית פרטי איבריו קנה עבד לעצמו לשלוט עליו למנוע מעשות טוב וידע נאמנה בהיות מקלקל דרכיו לעשות זר מעשהו לפעול פעולה גדולה וקטנה אחת מהנה אשר לא תעשנה באיזה מהאיברים שפעל לעשות עמהם רע נעשה ונגמר ג"כ דוגמתו בחי' אבר בקומת הסט"א ולזאת יחרד האיש וילפת ומורה יעלה על ראשו בטרם החילו לעשות גדולה וקטנה אפילו נענעות יד ורגל ועקימת שפתיו עושה רושם ח"ו בקליפות לכן יפלס במאזני שכלו מה לעשות ומה ימנע מעשות לבלתי יגרום ח"ו לעשות גמר אבר בקומת הסט"א וגדול עונו מנשוא ולזה אנו אומרים בכל יום אשר לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה לכוונה הנ"ל כי בפרצו ישראל מעשיהם הטובים נעשה בחי' הולדה בקומת הסט"א הנקרא בהלה וע"ד שזכרנו למעלה מאמרם ז"ל הנאמר אצל יוסף פיו שלא נשק לעבירה ע"ש ותוכן הדברים להיות שעשה לפיו מחסום ושמר פיו ולשונו כראוי וצדקתו עמדה לו ממילא לא גרם נשיקין לסט"א בכלל הנקרא עבירה והנה בשם זאת החי יתן על לבו טרם עשותו מאומה להיכן פנה ראשו ורובו אם נעשה מרכבה לקדושה או להיפך ברוע מעשיו נעשה מרכבה עם מלא קומתו לסט"א כי אין אמצעות בדבר וכיון שכן איך לא יעלה מורא על ראשו ויתמלא מלא בושה וכלימה ורעדה יאחזנו ממורא גדול ופחד כזה ובפרט במעלה על זכרונו אשר דמות תבניתו ודיוקנו נחקק בתואר קומת השכינה בכללות כל ישראל שיש להם חלק בה והוא בכסלותו ורוע מעשיו נשתנה תואר דמות תבניתו למעלה בקומת השכינה ושתי רעות עושה גורם רעה לעצמו אשר פניו ישונה לרוע וגם בעשות רע גורם כ"י בושה וכלימה להשכינה בהראות פניה המאירה אל אהבת דודה בשינוי תואר כי חשך משחור תוארה בסיבת הפגם לערך אחיזת נשמתו בה ועתה שא עיניך וראה מה החטא גורם ואין לך בושה גדולה מזה אשר אדם התחתון

אשר בעפר יסודו גורם בושה וכלימה לשכינה בסבות השתנות דמות דיוקנו משאר דמיונות נשמתיהון של עם ישראל הכלולים בקומתה בתואר מראה יפה ונאה וכזה יש לרמוז בדברי התיקונים: בראשית ירא בש"ת ולכאורה מה נפקא מיניה שהצירוף של בראשית הוא ירא בש"ת ונראה לרמוז לבושה הנ"ל באזהרה לאיש הישראלי לירא ולפחד מגודל הבושה של השכינה מה שגורם באמצעות רוע מעשיו כמדובר לזה רומז בצירוף בראשית ירא בשת כלומר עיקר היראה העולה על רוחך לירא מבושת השכינה וזהו גם כן שאנו אומרים בכל יום ויקבלו כולם את עול מלכותך עליהם והיינו על דרך האמור להיות בעשות מעשה זר גורם השלמת קומה לסטרא אחרא ודמות תוארו נשתנה לרוע בקומת הקדושה ומזה מגיע גודל הצער לשכינה כמדובר וזה נקרא עול השכינה המגיע לה בסבות רוע מעשה התחתונים ולכן לעצה יגיד עשה זאת ותנצל להטיב לכת בדרכי אל ולעזוב החטא בחרטה גמורה וחלוטה אשר לא יעלה על הלב לעולם אפילו מנדנוד עבירה קלה כחמורה ועיקר עזיבת החטא מגודל המורא והבושה שגורם לשכינה כמדובר וממילא בעשות ככה ומודה ועוזב ירוחם למטה ולמעלה מסיר עול המלכות המגיע לה בסיבתו מקבל זה העול על עצמותו וזה הכוונה להורות בני ישראל דרכי התשובה ויקבלו כולם את עול מלכותו היינו עול המלכות הנזכר המגיע אליה בסיבתם יקבלו עול זה עליהם להרגיש בושה של השכינה ובהיות כן תשובתו שלימה ורצויה לפניו יתברך לעשות הטוב והישר בעיני אלהים ואדם כלל הדברים אשר אנו בני ישראל יש לאל ידינו לעשות קומה שלימה לשכינה לערך אחיזת נשמתינו בקומתה והכתוב רומז והישר בעיניו תעשה ודרשו בזוהר דא אתחברותא דצדק והכוונה שימשך ויתקן קומת השכינה שהיא הישר בעיניו להשפיע בה משפע ברכה עליונה ולא שתלך ח"ו ההשפעה לחיצונים: והנה דוד המלך עליו השלום אמר ימים על ימי מלך תוסיף שנותיו כמו דור ודור יש לכוון את האמור ועל דרך שביארנו למעלה השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם כלומר תיקון בנין קומת השכינה הנקרא ארץ את זאת נותן בידינו להכינה לבנותה בקישוט שבעה מדותיה להכינה ולסעדה קומה נגד קומה אשר עתה בזמן הגלות אין הקומות שוים כמו דאיתא בספר יצירה אלף עם כולן וכולם עם אלף ולעתיד נאמר עין בעין נראה בשוב ה' ציון וכתיב צדיק כתמר יפרח וביארנו למעלה הפרחה של צדיק עליון להשפיע הוא כמו תמר היינו כפי תיקון וקישוט קומת השכינה באמצעות כשרון עובדותיהם של ישראל כמו כן הקמת ברית עליון להשפיע ולכן עיקר תשוקתינו ומגמת נפשנו בתורה ותפלה ומעשה המצות רק לתקן זי"ה של מדות וכל מה שנתרבה בחי' תיקונין וקישוטין בה כמ"כ נתרבה שפע וברכה בצדיק עליון להשפיע בה מנועם עליון

ע"ד שביארנו במ"א פ"ה הרעיפו שמים ממעל ע"ש אשר בחי' זי"ה שלא נמשכו משם וימים האלו הנמשכים מנועם עליון נקרא ימים ארוכים מאריך אנפין ובהיות שגורמים לה עליה לשם ממילא מקבלת מזי"ה היותר עליונים כנודע מכתבים וזהו ימים על ימי מלך תוסיף כל מגמתו בתפלתו לבקש מאתו יתברך עבור השכינה להוסיף ימים על ימי מלך היינו מדות מלכות להיות לה עליה לנועם עליון לקבל תוספת הארה כמו דור ודור כלומר שיגיע גם עליה בחי' אריכות ימים עליונים כמו שנות דור ודור המורה שנים עליונים שבחי' ימינו ושנותינו נמשכים משם והעולה מדברינו הנאמרים באמת אשר זאת תורת אדם לשום מגמתו והתאמצו יומם ולילה רק עבור השכינה שיהיה לה קומה שלימה ובנויה מוכשר לקבל משפע ברכה עליונה וזה דברי קודש הזוהר והישר בעיניו תעשה דא אתחברותא דצדיק דהיינו לחבר איברי השכינה מכל מדריגות התחתונים לחבר אל הצדיק עליון כנז' ובזה מובן והטוב בעיניך עשיתי ונתעוררו חז"ל שסמך גאולה לתפלה ודברי חז"ל צריך לימוד איך נרמז בטוב בעיניך עשיתי סמיכות גאולה לתפלה אמנם ע"פ הנ"ל יתפרש ע"נ כי נודע השכינה כינוי בשם תפלה משמעו לשון חיבור שצריך לחברה אל בחי' הגואל כינוי לצדיק עליון כנז' בכוונת כי הוא הגאולה מחיצונים ע"ד הכתוב והנה הגואל עובר ואיתא בזוהר חדש הצדיק בא אתא וטעין ברכאין ונקרא גואל ע"ש שמביא גאולה לניצוץ המלובש במקום חושך בבחי' מדריגות הנמוכים הנראים לכאורה בלתי הארה ובבא המשכיל ונותן דעתו לזה מעלה זה הניצוץ ובזה תולה גאולה של איברי השכינה כבר זכרנו כמה פעמים שעיקר הארת טובו בהעולמות תולה בבחי' השגתינו וטהרת מחשבותינו אם אנו מקשטין מחשבותינו להכניס אמונה בלב דלית אתר פנוי מניה ואין לך שום דבר בעולם לבטלה ח"ו כ"א הכל מודה על פועל החכם שברא ככה בעולמו והכל בחכמה עשה פועל החכם ובהיות זאת אמונה תקוע בלב כל חכם לב בשלימות נמצא בכל דבר בעולם מבין ומשיג מסתמא יש שם ניצוץ קדוש הרומז לו ענין עבודה לעורר לבו בקרבו אל התורה ותפלה וזה הגורם במחשבה טהורה הארה לנ"ק שעורר לבו משם גורם הארה עליונה לנ"ק השוכן בפרטי הנבראים ולזה רומז הכתוב לאמר לאסורים צאו ולאשר בחשך הגלו והכוונה כי באמת קודם בוא איש משכיל חכם אמיתי להשכיל ולדעת שגם שם בחושך יש התלבשות אלהות אזי הניצוץ קדוש השוכן שם הוא בחשכת ובמאסר להיות שאין מי להזריח לשם הארה עליונה ואחר שהמשכיל לוקח לעצמו רמיזא דחכמתא ומשיג משם התלבשות אלהות ומעורר לבו בקרבו לעבודת הבורא ופודה וגואל נ"ק ממאסר וחשכת וזהו לאמר לאסורים היינו אותן הניצוצין אשר המה אסורים בבחי' מדריגות תחתונים בעוצם השגתו כחו יפה לאמר

להם צאו משם להעלותם למרום שבתם אשר היה שם אהלה בתחלה טרם התפשטותם וגמר אומר ולאשר בחשך הגלו גם כן ע"ד האמור וטרם בואו הנ"ק המה בחשך ולא אור והוא בעוצם השגתו מגלה אור מחושך ומכניס זריחה בהם ובזה תולה בנין קומת השכינה והעלאות איבריה וכאשר מצינו לרז"ל שהצדיקים נקרא בנאים ע"ש שעוסקים בבנינה היינו שמכל המדריגות שבעולם לוקחים לעצמם רמיזא דחכמתא ומעלים משם איברי השכינה לבנותה בקומה שלימה ומעתה תבין לדעת אשר חכמים הגידו וכיוונו במאמרם והטוב בעיניך עשיתי ומה היא הטוב בעיני אלקים היינו עשיות תיקוני קומת השכינה בהעלאות נ"ק ממדריגות כולם ושפיר אמרו שסמך גאולה לתפלה כמבואר ובין והבין הדברים והנה מכל הנ"ל איש לא נעדר והחיוב מוטל עליו עודו בחיים חיותו בעוה"ז לשום מגמתו לסמוך גאולה לתפלה ואל יאמר מה אני שפל בריה שאוכל לגרום ככה באחת אין לך אדם שאין לו אחיזה במקומה עליונה ולערך אחיזתו יכול לגרום ככה באמצעות פעולותיו ועתה נחזור להביאור אשר לפנינו ובכל ארץ אחוזתכם כלומר בכל קומת ארץ עליונה מראש עד עקב אחוזתכם שם מארי דידין אחוזתם ביד ומארי דרגלין ברגל כנזכר בפתיחת דברינו וכיון שכן בהאיך שמתקן מרמ"ח איבריו גורם דוגמתו תיקון אבר רוחני בקומת השכינה ויהיה איך שיהיה אחיזתו משם עושה נחת רוח ליוצרו והכתוב אומר כי הוא לקצות ארץ יביט כלומר הקב"ה צופה ומביט לקצות ארץ עליולה היינו אפילו במדריגה התחתונה חופש משם אולי ימצא צדיק שתיקן בבחינת רגלין וגם זה ישר ונכון בעיניו יתברך ולזה רומז הכתוב כיון שכן אשר בכל ארץ אחוזתכם כמדובר ולכן החיוב מוטל על כל או"א מישראל וכולם שוים לטובה גאולה תתנו לארץ תתאמצו כל ימיכם לסמוך גאולה לתפלה והיינו גאולה תסמכו לארץ הידוע רומז לגאולה ותפלה המבואר וכלפי דברינו מובן פסוק:

כי ימוך אחיך ומכר מאחוזתו ובא גואלו הקרוב אליו וגאל את ממכר אחיו. הקב"ה נקרא אח לישראל עש"ה למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך אשר עלה ברצונו הפשוט להטיב לנבראיו. וברא בשבילם עולמות עליונים ותחתונים והנה מגודל עוצם בהירתו לית מחשבה תפיסה ביה כלל כ"א מחשבתו יתברך ניכרת מתוך מעשיו כמבואר לנו כמה פעמים ואיתא בזוהר קב"ה ירד מכתרא לנזרא. ומנזרא לכתרא מורה היות השתלשלת אורותיו הבהירים באמצעות התלבשות מדריגותיו עד שנתפשטו אורות עליונים אפילו בנמיכות שבמדריגות והכל בשביל עם קרובו ישראל לקבל מהם תוספות תענוג בהיות שכלם חזק ומשימים נפשם ורוחם להעלות אפילו משם איברי השכינה ואז שמח המלך לקראת הפקחים וכאשר זכרנו בשם **המגיד** זללה"ה שביאר יהי כבוד ה'

לעולם ישמח ה' במעשיו השמחה שצפה לקבל במעשה הצדיקים זה הגורמת התלבשות כבודו מאורות עליונים בעוה"ז הגשמי וזהו כי ימוך אחיך מוסב על הבורא ב"ה הנקרא אח לישראל נעשה כ"י מך וירד מנזרא לנזרא ומכתרא לכתרא וזהו ומכר מאחוזתו העליונה אורות הבהירים למדריגות התחתונים והנמוכים הכל בסיבתכם לקבל מכם תוספות תענוג אשר בזה תולה עיקר עבודת בני ישראל וגם שכר ועונש כי כל זמן שהיו כמוסים בעצמותו יתברך טרם התפשטות והשתלשלות העולמות היו נשמות ניזונין מזיו השכינה ומזונותם היה נהמא דכסופא ועכשיו חיבה יתירה נודעת להם בבואם לעולם עליון ראוי לתת להם מבית המלך מזרוע ידם במעשיהם הטובים לדעתם מאוס ברע ולבחור בטוב ולהיות שעלה ברצונו להטיב לנבראיו ממילא הוכרח לצמצם בהירות אורותיו בכדי לתופסו ולעבוד עבודתו עבודת גבוה וזהו כי ימוך אחיך ומכר מאחוזתו מוסב על הקב"ה כמבואר מה הגורם ככה הכל בשביל נשמות הצדיקים וזהו ובא גואלו הקרוב אליו הוא הצדיק קרוב לה' עש"ה בקרובי אקדש וגאל ממכר אחיו כלומר לעוצם הכרתו משים מגמתו בפרטי מעשיו לגאול ממכר אחיו ירצה ע"ד האמור גאולה תתנו לארץ להעלות נ"ק אפילו מארציות מדריגות הגשמים להעלות משם איברי השכינה וזה נקרא ממכר אחיו כינוי אליו יתברך הנקרא אח לישראל כמדובר ולכוונה זאת היתה עיקר תכלית הבריאה בשביל נשמת הצדיקים שיעלו כל המדריגות לשרשם וזה בחי' הגאולה של איברי השכינה השוכנת בכללות המדריגות וממתינות עת בואו של צדיק לגאול אותה מהגלות וזהו ובא גואלו הקרוב אליו ודאי כמדובר אשר כוחו יפה וגאל את ממכר אחיו ורומז הכתוב ואיש כי לא יהיה לו גואל והשיגה ידו ומצא כדי גאולתו ונראה לפרש בהקדם פירוש הכתוב ה' מציון ישאג וכן כתיב שאג ישאג על נוהו ולמנדע בעי ענין השאגה אמנם כבר זכרנו בשם **המגיד** זללה"ה שהיה אומר צאנה וראנה בנות ציון במלך שלמה ופירש אשר כל הדברים הנפעלים הנעשים בעולם בכולם יש שם התלבשות אלהות היינו ניצוץ הקדוש המחיה אותו דבר וכל מה שנזדמן לאדם לראות איזה דבר בעולם אפי' באקראי לבבו יבין וידע נאמנה שאין זה לבטלה כ"א הכל בהשגחה פרטיות להראותו איך ידבק נפשו באל באמצעות זה הדבר שנזדמן לו לראות ככה והיא רק סימן וציון לרמוז על אורות עליונים וזהו צאנה וראנה בנות ציון היינו אותן הדברים שהמה רק סימנים וציונים הכל הוא במלך שלמה במלך שהשלום שלו ובמקום אחר הרחבנו ביאור והכלל אשר כמו שהוא בשורש ככה נתפשט לנבראים שיבינו משם בני ישראל אהבתו ויראתו או שאר מדותיו ית' כפי הנראה ונדמה אליו מסימן וציון המורה לו ענין השגה אל עבודתו יתברך וזהו כלל גדול בעבודת הבורא ב"ה אל פרה אל מדעתו אפי'

רגע אחד ובלתי אפשרי כ"א באופן הנ"ל אשר לכל מקום שנותן עיניו לראות אל יסתכל בגשמיות הדבר כ"א יתן רוחו ונפשו מסתמא יש שם התלבשות אלהות המחי' ולזה יתן דעתו לגאול אותה בחי' להעלות ולהגביה למקום הראשון שנמשך משם וזהו ה' מציון ישאג כלומר מכל דבר הבא לכלל בריאה הכל נקרא ציון וסימן לאורות עליונים וכאמור ומשם שאג ישאג ה' היינו נ"ק המלובש לשם ומה הוא השאגה לומר מי חכם ויבן את זאת שגם כאן אני יתברך בהסתרה ויוציאני מכאן להעלותי אל מקומי הראשון ואין לך תוכחת מגולה גדולה מזה בשים זאת על הלב מהראוי להיות שיחרד וילפת האיש אשר ה' ב"ה היינו אותיותיו וניצוצות קדושיו שואגים בקול לו קול אליו ומשתוקקים וממתינין עת בואו לפדותם והכל במה שלוקח לעצמו רמיזא דחכמתא לעורר לבו בקרבו לעבודת הבורא ועוד רומז מלת ישאג נוטריקון "יה "שומר "את "גרים והענין כי כבר נודע מספרים ניצוצות קדושים המלובשים במדריגות התחתונים נקרא בחינת גרים ואנו בני ישראל מעותדים לזה כל ימי חיינו עד עת הגאולה להוציא אלו הנ"ק למקומם הראשון ואחר שתשלים זה הבירור יבואו ימים המקוים לנו משומר ישראל ולכן תמצא אשר חכמים הגידו אין מקבלים גרים לימות המשיח והעמיקו לדבר לכוון האמור כיון שאז תהיה אחר גמר הבירור מנ"ק המלובשים בכללות מדריגות כולם אשר הן המה נקראו בחי' גרים וכיון שכבר תיקנו בני ישראל והוציאו כל נ"ק עד שנתרוקנה קומת הסט"א מכל וכל לא השאירו אחריהם ברכה לכן אין מקבלים אז גרים אמנם טרם בואם אישים משכילים להוציאם משם נאמר שאג ישאג על נוהו כנזכר ישאג נוטריקון "יה "שומר "את "גרים המה נ"ק המלובשים בהתלבשותם ובנוה שלהם שואגים ומצפים מתי יבואו בני ישראל לפשוט אותם מגשמיותם להלבישם בצורה רוחניות וכלל זה נקוט בידך כמו שהאדם משים מגמתו והתאמצו לפשוט את עצמו מגשמיותו ורצונו להשיג תמיד התלבשות אלהות כמ"כ הבורא ב"ה מראה א"ע נדמה אליו שישיג אותו גם כן ומי שזוכה ועובד את הקב"ה ע"ד האמור תועלתו גדולה ומעולה וכחו יפה לגרום יחודים בכל עת וזמן שרואה ושומע דבר מה מחזיר הכל אל השורש וזהו תכלית בחי' היחוד בהיות הכרתו חזקה להחזיר מחשבה הנאצלה למחשבה הקדומה וממשיך שפע וברכה עליונה מרום המעלות עד מדריגה התחתונה וגם אליו יגיע משפע הנ"ל הגם שלא שם מגמתו לזה כ"א כל עצמו בתורה ותפלה עבור גלות השכינה להוציא איברי השכינה מכללות מדריגת כולם עכ"ז איננו חסר משפע הנ"ל שגרם באמצעות כשרון פעולותיו ומעתה תבין לדעת פ"ה יברכך ה' מציון וראה בטוב ירושלים והכוונה הכתוב מבשרו' ומבטיחו שתהיה בגדר ברכה משפע עליונה בהיות לך לב שומע להשיג ולדעת ה' בציון אפילו במדריגת

התחתונים הנקרא בשם ציון לשון סימן לאורות עליונים גם משם תשיג שם הוי"ה ב"ה כנאמר אז תועלתך גדולה ומובחרת להיות בגדר ברכה אמנם לא יתכן לך כזה כ"א בתנאי וראה בטוב ירושלים ירצה להורות האמור אשר עיקר הראיה שנותן עיניו בכל מקום אינו רק עבור השכינה איך שהיא בהסתרה במקום הנמוך ורצונו שהקב"ה ישפיע לשם שפע שתצא מהגלות וזהו וראה בטוב ירושלים ראיותך אינו רק בטוב הוא השפע תשפיע להשכינה הנקרא ירושלים ולעצמו אינו חושב כלום לשאול עבור הנאות עצמו אזי תזכה להיות מהעומדים בחצר המלך פנימה ומקבלים כל שעה ורגע שפע אלהי ואין לך ברכה גדולה מזה ושפיר מבטיחו הכתוב יברכך ה' מציון וראה בטוב ירושלים כנזכר ובין והבין הדברים. ונחזור לענין ואיש כי לא יהיה לו גואל כי חז"ל אמרו אין איש אלא הקב"ה כשלא יהיה לו גואל היינו אין איש צדיק בארץ ליתן דעתו לגאול איברי השכינה היינו נ"ק ואותיות התורה המלובשים בכללות המדריגות ואין איש שם על לב לפשוט אותם מגשמיותם להלבישם בצורה רוחניות וממילא הקב"ה מציון ישאג כמבואר ראה מה כתיב והשיגה ידו ומצא כדי גאולתו הוא הדבר אשר דברתי אשר ממש כמו שהאדם מתאמץ א"ע לראות התלבשותו ית' באמצעות מדריגותיו כמ"כ מראה הוא ית' אליו ג"כ ולפעמים בהעדר השכל צריך הבורא ב"ה להראות א"ע כ"י באמצעות מעיקים וסיבות מאורעות אשר לא טובים ע"ד ופרעה הקריב קרב לא נאמר כ"א הקריב את לבן לאביהם שבשמים ושא עינך וראה מה הגורמת ככה הכל בשביל שנעדר ממנו החכמה והמדע להשיגו ית' באמצעות מאור התורה לכן צריך הבורא ב"ה להתלבש א"ע במעיקים ומאורעות אלו לדוחקו ולקרבו אל התורה והעבודה ואח"כ בצר לו קורא אל ה' וזהו ואיש כי לא יהיה לו גואל כנזכר אזי והשיגה ידו ומצא כדי גאולתו כלומר באמצעות יד גבורתו בסיבות ומאורעות מקרבו אל התורה ועבודה למצוא כדי גאולתו להעמידו על דרך הטוב והישר לסמוך גאולה לתפלה המבואר למעלה אשר זאת עיקר תורת אדם בעוה"ז וכתיב ואם לא מצאה ידו די השיב לו והיה ממכרו ביד הקונה אותו עד שנת היובל ויצא ביובל ושב לאחוזתו והכוונה דאיתא בזוהר שהאדם צריך לקנות בעצמו השראת השכינה באגר שלים ואזי ממשיך עליו השראות הקדושה שישכון הבורא ב"ה במלא קומתו ונעשה משכן אל השכינה ולא יתכן לו כזה כ"א באופן המבואר להיות לו הכרה חזקה ונאמנה את אל רוחו לשים מגמתו והתאמצו יומם ולילה להעלות התפשטות איברי השכינה נ"ק שבמדריגות התחתונים למרום שבתם שנמשכו משם אשר זהו עיקר עבודת אדם בעוה"ז להחזיר בחי' התחלקות לאחדות אמיתי אמנם לעתיד שתתרבה ההשגה וידעו מגדולים ועד קטנים אחדותו ויחודתו מרום המעלות עד מדריגה התחתונה ואפילו שמות וכיונים

הנראים עתה כמו התחלקות הכל לאפיסת ההשגה והכרתינו החלשה ולעתיד תחזור הכל לאחדותם ועיין למעלה בפרשיות הקודמות שם רמז פ"ה ויהי בבוקר והנה היא לאה ותוכן הדברים עתה בזמן הזה להיות נבערים מדעת קונם להשיג במושכלות נראה התחלקות בין עולם הבינה כינוי בשם לאה עלמא דאתכסי' ובין עולם מדות המלכות כינוי בשם רחל כנזכר בספרים וכ"ז למיעוט השגה לא כן לעת בוקר בזמן הגאולה יבינו וישכילו הכל מה שאנו מכנים עתה בחי' רחל עלמא דאתגליא היא לאה עלמא דאתכסיא ואין ביניהם שום פירוד והתחלקות כלל המה אחדין דלא מתפרשין מול זה בא הרמז בתורה ואם לא מצאה ידו וגו' והיה ממכרו של הקב"ה היא השכינה במי תמצא אותה להיות משכן אליה מורה הכתוב באצבע ביד הקונה כלומר במי שקונה אותה באגר שלים כמדובר שמוסר א"ע בכל לבבו ובכל מאודו לדרוש אחדותו ויחודו ית' להעלות התפשטות איברי השכינה מכללות הנבראים למקומה הרמה לדעת ולהבין דלית אתר פנוי מניה וכזה תמשוך עד שנת היובל הרומז לגאולה אמיתית וקראתם דרור בארץ עד אותו הזמן צריך אימוץ והשתדלות רק לקנות השכינה באגר שלים כנזכר אבל לעתיד לעת הגאולה נאמר ויצא ביובל ושב לאחוזתו אז תהיה עליות העולמות וכל בחי' הנראה עתה התחלקות תחזור לאחדותם ומקורם ומגדולים ועד קטנים גדול שמו יתברך להשיג אחדותו ויחודו אמן סלה נצח ועד:

ובתי החצרים אשר אין להם חומה סביב על שדה הארץ יחשב גאולה תהי' לו וערי הלוים בתי ערי אחזתם גאולת עולם תהיה ללוים. ונראה ע"ד שביארנו למעלה פ"ה כחוט השני שפתותיך ומדברך נאוה והכלל ידוע חוט השני הי' סימן אם מלבין בידוע שנתכפר עונותיהם של ישראל ואם לאו לאו כמוהו בחי' שפתים של אדם בהם תולה גמר גזירת ב"ד של מעלה אשר מי שלא ידע להזהר ולשמור פיו ולשונו מלדבר דבר זכות וטובות לישראל כ"א פוער פיו לבלי חק לומר דברי חוב אזי גורם ח"ו אשר באמצעות דיבוריו אשר לא טובים גומר מה שגזרו בב"ד של מעלה וא"כ מה מאוד מהראוי להיות יראתו נגד פניו לבלתי הוציא דיבור לפני אלהים כ"א דברי זכות וכל היוצא מפיו תהי' רק דיבורים נאים וזכים לזה רומז הכתוב מוסר השכל ליתן התעוררות לנפשו כחוט השני שפתותיך ירצה שתי אלה שוים בדומה א' שחוט השני כמו כן שפתותיך בחינתם שוה כנזכר וא"כ שא עינך וראה להתאמץ בדבר לדבר תמיד דברי זכות ורב טוב על ישראל וזהו ומדברך נאוה דיבורך יהיו נאים ויפים רק דברי זכות שלא תגרום ח"ו באמצעות דיבורך להיות נגמר ע"י איזה חוב ח"ו ולכן תמצא בדבריהם למדו לשונם לומר תנא אזכותא מהדר תמיד להוציא דיבור של זכות ולא חוב ח"ו כי גדול עונו ובפרט בשם החי

על לבו איכות הדיבור מאין מקום מוצאו כי לכולם יש מקום מוצא בעולמות עליונים ובחי' פרטי דיבורים שמוציא משפתיו נמשכים מעולם הדבור מדות מלכות א"כ בודאי מהראוי להחרד לבו בקרבו לבלתי הוציא דיבור לבטלה אפילו דברי רשות שאין בו שום ענין ופשיטא לפעור פיו ללמוד לשונו לדבר שקר וכדומה הנוהג עתה שאינם נזהרים בברית הלשון ושפתיהם אתם אין מעצר לרוחם וכ"ז בעצת היצה"ר היום אומר לו עשה כך ולמחר עשה כך עד שמעמידו על דרך לא טוב לילך למבצרים ככל המוסרים והמלשינים הפוערים פיהם במבצרים וכל זה נמשך שלא עשה לפיו מחסום וחז"ל הזהירו בדבריהם ונתעוררו ע"פ מה יתן לך ומה יוסיף לך לשון רמיה לומר שהלשון ניתן לפנים משתי מחיצות חומה של שינים וחומה שפתים וכיון שניתן בחומה לפנים מן החומה אם כן מה יתן ומה יוסיף לך עוד שמירה כפולה ומהראוי שיתעורר אדם לבלתי הוציא דבור חוץ ממנו ית' וכ"ז שכוח מלוח לבם ותחלה מדברים דברים בטלים ואח"כ מלמד לשונו לדבר שקר ואח"כ יתיצב על דרך לא טוב פיו שלח ברע במבצר להלשין ונעשה מסור כמשמעו וכל זאת הגורמת להיות הרגל לשונו להוציא דבור כאלו אינו נתון בחומה לפנים מן החומה. מול זה יש לפרש ובתי החצרים נודע אותיות נקרא אבנים וצרופי תיבות נקראים בתים אם נפשך לדעת מאין נמשך שעה לבוא לעון גדול כזה להלשין בחצרים דברי חוב על ישראל מורה הכתוב באצבע אשר אין להם מותה ככיב ירצה הכל נמשך מכאן ששכוח מלוח לבו שלשונו ניתן בחומה לפנים מן החומה ואלו האנשים שמדמים בנפשם כאלו אין להם חומה סביב לשונם לכן שפתיהם אתם לומר מי אדון לנו ואישים פועלי און כזה על שדה הארץ יחשב שם תהיה קבורתם דיראון לכל בשר או להם ואוי לנפשם כי גמלו להם רע מה שאין כן אם ידעו להזהר לשמור פיהם ולשונם מלהרבות בדברים והחי יתן אל לבו לעורר נפשו שלשונו ניתן באימה לפנים מן החומה לא בא לכל זה וגאולה תהיה לו ודאי נשמע מהנ"ל מוסר השכל הערה לנפש אדם לשמור פיו ולשונו שלא יבא מקל אל החמור ח"ו כנזכר ואז גאולה תהיה לו ודאי נמצא שתי בחינות התעוררות אל בני ישראל לעצור רוחם א' בשם על הלב אשר לשונו ניתן בחומה לפנים מן החומה ולכן מעצר לרוחו ועוד יש בחי' התעוררות מלהוציא דבור בשם. אל הלב מאין נמשך בחינות הדיבור היא מדות המלכות המדברת מתוך גרונו ועל כן חרד יחרד בקרבו מלהוציא דבור זולת מה שנוגע אל הבורא ב"ה. וע"פ הדברים האלה אפשר לרמוז בדברי קודש מה דאיתא בזוהר שכינתא היא גאולת בתי ערי חומה ולכאורה צריך להבין ולהנ"ל יתפרש בזה האופן כי אותן האנשים המעוררים נפשם לעצור במילין ממורא החומות על דעת חז"ל שנתעוררו מה יתן לך ומה יוסיף לך

לשון רמיה והתעוררות כזה אפשר לכנות בשם ערי חומה כלומר בתים נקראו תיבות ומלת ערי משמעו לשון התעוררות שמתעורר עצמו מלדבר דבורים פחותים מחמת החומות כנ"ל אמנם יתיר עליהם אישים המשכילים הנלוים אל ה' בפנימיות מחשבתם אינם צריכין לבחינת התעוררות כזה מחמת החומות כ"א בזכרם שעולם הדבור מדבר בהם היא השכינה המדברת מתוך גרונם נתמלאה מלא בושה וכלימה והיא להם חומה מימינם ומשמאלם לבלתי יוציאו משפה ולחוץ כ"א דבורים הנוגעים אל התורה ועבודה ואפשר לרמוז שזהו שאמרו בזוהר שכינתא איהי גאולת בתי ערי חומה ירצה שגואלת את המשכיל מבחינת התעוררות החומות כי באמת אין לך התעוררות גדולה מזה בשם על הלב שהשכינה מדברת מתוך גרונו על כן יהיו דביריו מועטים כי אם דברי תורה ותפלה הנוגעים אל הבורא ב"ה ודבורים כאלה אפשר לכנותם בשם ערי הלוים ירצה התעוררות כזה שמעוררים א"ע מחמת דביקותם וליותם אל הבורא ב"ה וזוכרים תמיד שעולם הדיבור מדבר מתוך גרונם מול זה בא הרמז בתורה וערי הלוים בתי ערי אחזתם גאולת עולם תהיה ללוים הוא הדבר אשר דברתי לרמוז בחינות התעוררות הנלוים אליו יתברך תמיד אין התעוררות מחמת החומות כי אין זה מובחר העבודה להיות שאינם דביקים בפנימיות מחשבתם לרוממות אלהותו יתברך בנקל להם לשכוח שלשונם הוא לפנים משני חומות ואזי נעשים כעיר פרוצה אין חומה איש אשר אין מעצר לרוחו כיון שהבורא ב"ה שכוח מלוח לבם בודאי המה כעיר פרוצה אין חומה וממילא אין להם שום בחינת התעוררות לעצור רוחם לאפוקי ערי משמעו לשון התעוררות הלוים הן המה הנלוים אליו יתברך באמת ויראת אלהים נגד פניהם בתי ערי אחזתם ירצה צירופי בתיהם ואותיותיהם הוא גאולת עולם היינו זכרונם תמיד להיות עולם הדבור מדבר מתוך גרונם וזהו גאולת עולם תהיה ללוים כנזכר והנה עתה כאשר עינינו רואות הנהגות בנ"א ופרטי מעשיהם הלואי אל יהא נעדר מהם עכ"פ התעוררות החומות לעצור ברוחם מלדבר דברים בטלים שאנו רואין אנשים ההולכים בחושך ואין נוגה להם ומכלים דבר אין להם פוערים פיהם לבלי חק ואין להם חומה מימינם ומשמאל כ"א לשונם תהלך בארץ בארתי ע"ד הלצה מה דאיתא במשנה הפסח אינו נאכל אלא בלילה ואינו נאכל אלא עד חצות ואינו נאכל אלא למנויו ואינו נאכל אלא צלי ירצה הפה שסח תמיד והוא כעיר פרוצה אין חומה ולכן אין מעצור לרוחו הנה פה סח כזה אינו כלה מלדבר כ"א בלילה זמן שכיבה ואפילו מי שאין מעצר לרוחו הולך לישן ונעשה פירוד בין המדברים דברים בטלים ואז נאה להם ונאה לעולם אמנם לפעמים יש לך אדם כזה שגם הלילה אינו מועיל כ"א הוא מועד לעולם בין ער בין ישן ומחבר אצלו חבורה בני אדם לדבר עמם ובאדם מועד כזה

אינו נאכל אצלו הפה סח עד חצות על כל פנים אזי שינה חוטפתו ומוכרח לשכב ונאכל אצלו הפה מלדבר' והנה לפרקים אפילו חצות אינו מועיל כי עריבים עליו דברים בטלים יותר משינה וע"ז נאמר שאין לו תקנה כי אם שישוב אל הבורא ב"ה בכל לבו ומאודו להיות מאנשים שהם מארי דחושבנא ליתן דין וחשבון טרם ישכבו על מה ולמה כלה אצלם היום מעת בוקר עד זמן השכיבה איזה פועל יוצא היה להבורא ב"ה בבריאות זה היום ונפח באפיו נשמת חיים לעובדו יתברך עם פרטי חלקי עתיו ורגעיו וכיון ששם ללבו לעשות חשבון ובודאי יתחרט ומונה כל שעה ורגע מהיום מצאתו עד בואו מה פעל ועשה ואם כן מעשיו בודאי ימנה גם כן את פרטי דבוריו שלא להוציא דבור לפני אלהים ללא צורך אל התורה ועבודה וזהו אינו נאכל אלא למנויו כ"א בהיותו ממארי דחושבנא באופן שנבאר וזה מועיל לעצור רוחו ואם גם בזאת אינו מתעורר א"ע אזי תועלתו מעט וקשה עליו לסור ממנו גנות מדתו והדבר צריך רחמים לעתר ולרצות לפניו יתברך לעזר אלוה וגם בעת התפלה באים אליו מ"ז מכח הדבורים שלא שמר פיו ולשונו ומבטלים דביקתו וכיון שמרגיש בזה על אשר לא עשה מחסום לפיו זה הגורמת מ"ז אותן הצירופים שעשה בחיצונים עתה בעת הצלותא באים נגד פניו ומונעים מתפלתו ודביקותו וממילא נתמלא מלא בושה וכלימה לפניו יתברך שהוא בעצמו הגורם בנזקין באמצעות מעשיו המכוערים ואין תבונה בו לעצור רוחו וממילא מקבל על עצמו מהיום והלאה למעט בדבורים ואדרבא מוסיף איומוץ להתפלל לעזר אלוה לסור ממנו גנות מדה זו ליתן לו לשון למודים בתורה ותפלה וזהו ואינו נאכל אלא צלי לשון צלותא כלומר ע"י צלותא נאכל וכלה אצלו הפה סח והשם ברחמיו פתח דברו יאיר לנו א"ס נ"ו:

בחוקתי

אם בחוקותי תלכו ואת מצותי תשמורו ועשיתם אותם פירש"י יכול זה קיום המצות כשהוא אומר ועשיתם אותם הרי קיום המצות אמור הא מה אני מקיים אם בחקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה וצריכין אנו למודעי. והנראה כי ידוע ההפרש בין חוק למצוה חוק הוא לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה כאשר פירש"י בפ' חוקת לכך כתיב חוקת לומר גזירה היא מלפני אין לך רשות להרהר אחריה ומצוה מורה היות לה טעם לשבח ומתלהב האדם לעשותה באהבה רבה והנה זה נאמר בכללות תרי"ג מצות הכתובים בתורתינו הקדושה אשר יש הפרש בעניני החוקים והמצות לכללות מין האנושי אמנם גם בכל או"א מישראל פרטי יש ג"כ זה ההפרש בעשותו אחת מהמצות רק מצות אנשים מלומדה כאשר קבל מאבותיו

הראשונים אשר אין בהם טעם וריח ומעשהו רק כמו חק וגזירה יתיר עליו העושה מעשה מצותיו בהתעוררות חושק נפשו והתלהבותו לאלהים תועלתו גדולה ומובחרת ומצינו דוד המע"ה אמר לשלמה בנו:

דע את אלהי אביך ועבדהו ונתבאר בספרים תיבת דע משמעו לשון תענוג וזיוג כמו וידע אדם את חוה אשתו והכוונה ללמדו אופן העבודה היותר מעולה ומצוה לבל יהיה אצלו עשיית מצותיו כמצות אנשים מלומדה בלא טעם וריח כי אם מעשי אבות יעשו בנים כאשר ראה וקבל מאביו ובאמת צריך כל אדם מישראל הרוצה לגשת אל עבודת הקודש פנימה לעבוד את הבורא ב"ה בתמים ואמת חובת גברא יבא בעצמו על בחי' השגת זולת קבלתו מאביו בכדי לחזק בעצמותו את העבודה בחשק והתלהבות לא כן בעשות מעשה מצותיו כאשר ראה מאביו או שאר בני אדם העוסקים במלאכתם כמוהו כמוהם גם שאינו משיג בעצמו מה ענין עבודתו ומה הגיע על ככה לעשות עובדא כזה אזי עבודתו פעולה רפויה בידו ותועלתו בה מעט. ומעתה תחזר הרמז בתורה אם בחקותי תלכו להורות האמור נגד אישים משכילים שיש בהם מדעת קונם וחלק להם בבינה ללכת באהבה רבה והתלהבות אל אפילו בדבר מצוה שאינו כ"א חק וגזירה הנראה בלי טעם וריח וחפץ בדבר עכ"ז תלכו גם באותן המצות אשר חק חוקה ומעשיכם בהם כאלו טעמתם בהם נופת צוף וכל טעם בעוצם השגתכם את רוממותו יתברך אזי מבטיחם הכתוב כיון שכן מעשיכם הטובים תדעו נאמנה ואת מצותי תשמרו משמעו לשון המתנה כמו ואביו שמר את הדבר ועל דרך שזכרנו למעלה פ"ה שומר מצוה לא ידע דבר רע ירצה מי שהכרתו חזקה ונאמנה את אל רוחו להמתין בפנימיות מחשבתו לומר מתי יגיע עת וזמן עשיות המצות התלוים בזמן כגון מצות סוכה ולולב ומיניו ואתרוג וכדומה ממצות התלוים בזמן ולרוב חשקו ותשוקתו החפץ בקיום המצות מתלהב בקרבו למהר עת בא זמנים המוגבלים בכדי לקיימם בעתם ובזמניהם הנה איש משכיל כזה נקרא שומר מצוה יושב וממתין עת זמן המצוה ומצפה לקיימה בהתלהבות גדול ותועלתו גדולה ופעולתו לפניו אשר בין כך לא ידע דבר רע ירצה כיון שהוא מקושר בפנימיות מחשבתו כל חלקי עתיו ורגעיו אל רוממות אלהותו יתברך ותענוגים טעמי המצות אשר בהם משים מגמתו וחפצו וממתין ומצפה עת בואם וזה תועלתו לא ידע משמעו לשון התחברות אינו מחבר לעצמו שום דבר רע ח"ו ממחשבות מעורבות מהרהורים רעים ולא יאונה לצדיק כל און ממקרי ופגעי הזמנים להיות כל עצמו ומגמתו לראות טובו יתברך הנתגלה באמצעות הימים טובים כמו שנתבאר לנו מזה בכמה מקומות פירוש הכתוב מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב וזהו אם בחוקותי תלכו בהם בהתעוררות

והתלהבות כנזכר ותזכו עוד ואת מצותי תשמרו ותמתינו עת בואם כמבואר ונוסף ע"ז תועלת גדול המגיע לכם אשר באמצעות הזמן תנצלו מכל רע עוד גדולה מזה ועשיתם אותם מעלה אני עליכם כאלו אתם בעצמיכם עשיתם ואקנתם את המצות ע"ד דאיתא בזוהר ועשיתם אותם אתם כתיב ע"ש ועיין במקום אחר ביארנו פ"ה ולך ה' החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו ע"ש ותבין כאן:

או יאמר **אם בחקותי תלכו ואת מצותי תשמרו וגו' ואכלתם ישן נושן וישן מפני חדש תוציאו** ותרגום אונקלוס ותיכלון עתיקא דעתיק מובן ע"ד מאמרם ז"ל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה שנאמר כי חוק לישראל ומה משמע דהאי חוק לישנא דמי וכו' עיין בפ' חקת מה שביארנו זאת חקת התורה ע"ש והנה מה מאוד מהראוי שיחרד וילפת האיש בהתבונן על דרכיו ובפרטי מעשיו אשר הולך יומם ולילה כקורא בהרים ומטריד נפשו רק להבאת מזונות ודי מחסוריו ולמה לא יתן החי אל לבו לומר מה אני ועל מה אתיתי להאי עלמא שפלא בוודאי לא לכווזה כזה ואנו בנ"י מוחא דאגוזא אשר הכלל מונח בידינו ישראל עלו במחשבה להבראות ובמי נמלך הקב"ה בבריאת עולמו בנשמות הצדיקים כמו שנתעוררו חז"ל ע"פ המה עם המלך במלאכתו וכיון שכן התמיה מתקיימת איה אפוא כסות הבושה מרבת בני עמינו ההולכים בחושך ולא נוגה להם ובורא עולם שכוח מלוח לבם והנה מאותן האנשים אישים פועלי און אשר פורצים גדרים רעים וחטאים בממונם ונפשם מאלו לא דברתי כי לא דיברה תורה במתים אמנם אפילו אנשים הנגשים אל עבודת הקודש ובידם תורה ומעשים טובים על כל זה רבים וגם שלימים תועי רוח בינה שאינם וורכים מחשבתם להתבונן תמיד ביראת ה' ותהי יראתם ומעשה מצותם מצות אנשים מלומדה כנזכר ויתומה אין בידם ועינינו הרואות תיכף שנפטר אדי מבית הספר הלך ילך ובכה ויצא לפעלו ולעבודתו ונלכד במצודת היצר הרע להרבות הון מהבל ולדאוג דאגת מחר ולא אמר איה אלהי עושי וצפה לקבל ממני מכשרון פעולתו תענוג וכיון שכן מעשי הלא כבהמה נחשבתי הרודפת גם כן למלאת תאותה הבהמיות ומותר אדם מבהמה אין ושא עיניך וראה שסדרו לנו בהשפוך שיחנו לפני בוראינו ברוך אלהינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים וכיון שלא נפרדו בני ישראל מאיי הגוים בעניני עבודתם ומעשיהם בחוץ וככל הגוים בית ישראל המה לרדוף יומם ולילה אחרי הבאות טרפו ומזונו וכסות ודירה נאה וכדומה אם כן מעשהו זר נכריה עבודתו וככל הגוים עוסקיהם בזה כל ימיהם ואיה יתרונם מעלותם של עם קרובו ישראל הנבחרים לו למנה מזולת עמים ובחר בהם ובמשנתם ומצותם תורתם רבו כיון שלא הועילו בתקנתם להיות להם התורה אור נתיבתם בכל עניני עבודתיהם אפי' הגשמים גם

שם יכירו וידעו מובחר מעלתכם ביתרון אור ויתרון שאת לעשות צרכי ההכרחים בהם ועכ"ז מחשבתם ולבם בל עמם משוטטים ברוממות עוצם יכולתו ית' להכיר באמצעות מעשה גשמיותם סימני פלאי חכמתו ית' כי אין לך שום דבר בעולם שאין מלובש שם רמיזא דחכמתא כי לכולם יש להם מקום מוצא באורות בהירים וכמו שהוא בשורש ככה נתפשט אל הנבראים וזה עיקר עבודת אדם בעוה"ז אפילו בעניני הגשמי המוכרח בהם שבלתי אפשרי זולתם כגון מו"מ ואכילה ושתיה ושינה ושאר תענוגות בני אדם אנו בנ"י מעותדים לעשותם בהתקשרות והתלהבות ומצאתי כתוב בספר אור החיים בשם הרמב"ן ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך וביאור ששת ימים ימי חול תעבוד עבודת בוראך אפי' בעשות כל מלאכתך שאי אפשר זולתם עכ"ז תעבוד עמהם ג"כ עבודת בוראך ע"כ לשונו ועתה בעוה"ר פרצו רוב עולם את מעשיהם ועינינו הרואות כ"ז שאין עוסקיהם עדיין במו"מ וכדומה מעניני העולם עומד קצת בקיומו ותיכף שיצא לפעלו ולעבוד להבאת טרפו ומזונו פורץ גדרו ואין משאו ומתנו יפה עם הבריות הכל ברמאות ושקרים ומתיצב על דרך לא טוב ובוש לא יבושו והכלים לא ידעו כי הסירו מסוה הבושה מנגד פניהם ולא די שעיקר התורה נשכח ממנו לעבוד עבודת הבורא עם מעשהו בחוץ אלא שגם עולתה נמצא בו ואוי לאותה בושה וכלימה ומי יתן והיה לבבם זה להם לירא את: השם הנכבד והנורא לקנות בעצמותם דרכו הישרה ונכונה לעסוק בתורה ומצות וגם מזה אל יניחו ידם לעבוד את הבורא ב"ה עם עבודתם ומעשיהם בחוץ כנזכר בשם הרמב"ן וכאשר חכמים הגידו טוב תורה עם דרך ארץ כלומר אפילו בדרכי ארציות המוכרח טוב לאדם שידבק נפשו באותיות התורה המלובש לשם ועתה נחזור לביאור אשר לפנינו אם בחקותי תלכו כלומר אפילו בעוסקיכם להבאת חוק מזונותיכם כי חק לישנא דמזונא ולזה אמר בחקותי היינו מצאתי שאני נותן לכל אחד ואחד כפי ערכו והשתדלותו בסיבותיו להדביק מזונותיו המעותדים באמצעותם של אלו הסיבות וגם שם כחם יפה ללכת יושר בעבודת הבורא ליקח לעצמם רמיזא דחכמתא לדבק פנימיות מחשבתם לעוצם יכולתו ית' אזי מבטיחם הכתוב ואת מצותי תשמרו שיתן להם הקב"ה לב לדעת איך לשמור מצותיו כי הבא לטהר וכו' ועשיתם אתם כמבואר למעלה מעלה אני עליכם כאילו אתם עשיתם את המצות בלי עזר אלוה לכפול שכרם כפול ומכופל שלא תאכל נשמתכם העולה למעלה מנהמא דכסופא כי אם מזרוע ידה ופרי מעללה ומעתה תבין דברי רש"י אם בחקותי תלכו יכול זה קיום המצות כשהוא אומר ועשיתם אותם הרי קיום המצות אמור הא מה אני מקיים אם בחקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה ואם עיני שכל לך תשכיל לדעת הוא הדבר אשר דברתי אשר באזהרה

בא הכתוב חוץ מקיום המצות הנשמע מועשיתם אותם אמנם לא טוב היות האדם לבדו רק בעשיית המצות ותורה ותפלה כי מלאכתו אימתי נעשית וממילא מוכרח לפעמים לצאת לפעלו ועבודתו הגשמי מעניני צרכיותיו וכמאמרם טוב תורה עם דרך ארץ כאשר ביארתי פרושו לזה גמר רש"י ברוח קדשו הא מה אני מקיים אם בחקותי תלכו אשר האדם מוכרח להביא לחם חקו לזה אומר שתהיו עמלים בתורה כלומר אפי' עמלים בהבאות טרפם ומזונם יהיה בתורה כמבואר ואם כן מעשיכם תועלתכם גדולה ותזכו לעמוד בסוד ה'. ואכלתם ישן נושן ירצה תגרומו באמצעות פעולתכם הטובים יחודים בעולמות עליונים גבוה מעל גבוה כי נודע מספרים אשר אכילה מתיחס בלשון זווג והיינו בהעלאות נ"ק ואותיות התורה הם איברי השכינה השוכנת בכללות מדריגות כולם מרום המעלות עד מדריגה התחתונה וכחם יפה לגרום יחוד בישן נושן וכתרגום עתיקא דעתיק הגם שאין שייך לומר במקום גבוה מעל גבוה לשון יחוד כאשר נודע להמבין בכתבי האר"י זללה"ה שאין לעתיק נוק' עכ"ז התעוררות של התחתונים בהיות באמת ונכונה עולה למעלה למעלה עד אין סוף וא"ת ב"ה וב"ש אמן ודו"ק:

ורדפתם את אויביכם ונפלו לפניכם לחרב ולכאורה תיבת לפניכם מיותר ומה היה המקרא חסר אם היה כתוב ורדפתם את אויביכם ונפלו לחרב והנראה ע"ד שביארנו למעלה פ"ה כי אוריש גוים לפניך והרחבתי את גבולך ע"ש וכעת נראה כי הנה שמעתי בשם הרב הגדול ר' נחמן מקוסאוי שביאר פ"ה מי שאבד חותמו ממתינין לו עד ערב וביאר כי נודע האדם נברא בצלם אלהים ואך בצלם יתהלך איש הירא ועובד עבודת בוראו מאיר על פניו חותמו ית' ובעשות אחת מעבירה אשר לא תעשנה סר צלו מעליו ומאבד חותם הקב"ה החקוק בצלם דמות תבניתו האמנם אפילו כי כן דרכו ית' לעבור על פשע וכיון ששב האדם ועוזב חטאיו ורפא לו ומתי שמודה ועוזב ירוחם ומחזירין לו חותמיו הנאבד ממנו ואל יאמר האדם כיון שסר הצלם ממני הרי אני כעץ יבש ואבדה תקותי ח"ו כ"א מגודל רחמנותו יתברך ממתינין לו מב"ד של מעלה עד ערב ירצה עד שישוב בתשובה גמורה בשלשה בחי' ערב המוגבל לזמן התשובה ערב שבת הוא מרכז של כל ימי השבוע ונותנין לו שהות כל שבעה ימים עד ערב שבת ויתכן לו לתקן אז מה שעיות כל השבת שעברה ואם לא שב בערב שבת עדיין יש לו תקנה וממתינין לו עד ערב ר"ח שהוא יום המרכז של חדש העבר ויכול לתקן בזה היום פרטיות ימים של כל החדש שעבר ומחזירין לו אז חותמו להאיר זיו פניו בחותם אלקים ואם עד אלה לא שב עדיין יש תקוה וממתינין לו עד ערב ר"ה שהוא מרכז של כל השנה שעברה ויכול לתקן את עצמו ופרטיות ימי השנה ומחזירין לו אז את חותמו הנאבד ממנו בסיבת חטאיו

כי כן דרכו ית' לעבור על פשע ולא חפץ במיתת הרשעים כי אם בשובו מדרכו הרעה וחיה וזהו אשר שנו חכמים במשנה מי שאבד חותמו היינו חותם אלקים המאיר על פניו מצלם אלקים אשר יהלך ממתינין לו עד ערב ירצה ערב שבת וערב ר"ח וערב ר"ה ודפ"ח: והנה במה נאות לו לאיש הישראלי להמשיך עליו חותם המלך הקב"ה הכל באמצעות שבעה עמודים שבתורה שחצבה עמודיה שבעה אם מתבונן על דרכיו להטיב לכת הכל ע"פ התורה ועבודה ובכל פרטי עסקיו אפי' מעניני צרכיותיו הגשמיות המוכרח בהם שבלתי אפשרי זולתם אל יתן דומה לנפשו לעשות מעשהו זר כ"א אסור לו לנענע יד ורגל ושום תנועות איבריו והרגשת חושיו יקדשם ויטהרם אל צורך גבוה ולא להנאות עצמו כי אם לאו הלא כבהמה נדמה ומה יתרונו יתר על הבהמה לרדוף אחר תאוותיו כאלו לא עמדו אבותיו על הר סיני לקבלת התורה ותורה אור להאיר נתיבותיו ופרטי מעלליו לקשוט מדותיו אל הבורא ב"ה לבלתי עשות גדולה וקטנה זולת מה שנוגע צד הנאה לבורא עולם והילוכו תמיד בחכמת אלהות באופן שנתבאר במה שקדם לנו כמה פעמים אזי חכמת אדם תאיר פניו וכמו שבארנו פ"ה להצהיל פנים משמן לא כזולת עמים רבים שיש להם הצהלת פנים מתענוגות בני אדם ומאדמים פניהם ממיני משקים ומדמים בנפשם שזהו הצהלת פנים ובאמת חשוך משחור תארם והכרת פניהם ענתה בהם ומי שהוא מזכי הראות רואה בפניו רק מכות ופצעים ומכף רגל עד הראש אין בו מתום ור"ל מהצהלת פנים כזה לזה רומז הכתוב ללמד לאדם דעת יאחז צדיק דרכו הטוב בתורה ותפלה להצהיל פנים משמן כינוי לחכמה השופע עליו תמיד בלתי הפסק רגע אחד והחכמה תאיר פניו ונודע אורייתא מחכמה נפקית ומי שעוסק בתורה וממשיך אלהותו יתברך עליו קונה בעצמותו הדרת פנים וזה עיקר חותמו מצלם אלהים אשר יתהלך איש מבהירות התורה ואם נעדר ממנו הנ"ל אזי חשוך משחור תוארו ונאבד חותמו ממנו ומאומה אין בידו מהצהלת פניו זולת התורה ועבודה ובא וראה מה דאיתא בזוהר חדש שיר השירים נאוו לחייך בתורים ופי' שם ת"ח כל נוונין דלגו וכל מחשבין ורעותין דעלמא דאינון גו לבא כולהו אתחזין באנפין ובאנפין אשתמודע בר נש מאן איהו אי עובדוי לטב אי לביש כד"א הכרת פניהם ענתה בם וכו' ואם עובדוי כדקא יאות בתיקונין דכשראין בתיקונין דעובדין טבין מיד נאוו לחייך בלא כסופא כלל לחייך ולא כתיב פניך בגין דכלא חד אבל לחיים אינון מתקנין צופציפא ומילולא לאסתכלא בהו וכתב עוד כיון דאינון אוכלסין אתעברו וחמו כל אינון ניסן וגבורן דעביד קב"ה על ימא כדין נאוו לחייך בתורים אתתקנו ישראל ברזא דמהימנותא וכו' וקבילו ישראל אורייתא על טורא דסיני תורה שבכתב ותורה שבע"פ עכ"ל הנה אחר העיון במאמר הנ"ל לבבו

יבין היות עיקר הצהלת פנים אינו תולה כי אם באמצעות עובדין טבין וע"י עסק התורה שתי תורות שבכתב ושבע"פ אזי נאוו לחייך בתורים היינו שתי תורות הנ"ל וגם כל מחשבין ורעותין דאינון גו לבא כולהו אתחזין באנפין ואשתמודע מאן איהו אי לטב אי לביש ומה מאוד מהראוי שמורא יעלה על ראשו בראותו דברים כאלו ויעשה משמרת למשמרת ולכפול משמרתו לבלתי יאבד מעלתו המעולה ומובחרת מזולת עמים ומבחר הנבראים וחיי עולם נטע בתוכו כי לקח טוב היא התורה נתן בידו והתורה אור לנתיבתו להשרות עליו צלם דמות תבנית חותמו ית' ומאוד מאוד צריך להזהר בזה לבלתי יאבד ברוע מעשיו צלם אלקים מעל פניו ואזי אך בחושך יתהלך וכל נטירותא אתאבד ממנו והסיר ממנו מורא שמים ומורא הבריות שבלתי יראו מפניו עוד כיון שסר צלם פעליו שממנו נמשך בחי' היראה עש"ה וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך וגם מוראו וחתתו יהיה על כל חיית הארץ ועוף השמים וכיון שנעדר ממנו נטירותא ממילא נאבד הכל ממנו והכל בשביל שלא יחפוץ הכסיל בתבונה לקרב א"ע אל התורה ולתקן פרטי ענייניו בהתקשרות הבורא ב"ה להשרות בקרבו חותמו של הקב"ה ויאבד טובה הרבה ואיתא בזוהר בחי' השמירה ונטירותא של אדם השומרו הוא שם קדוש אלוה המאיר בפניו ושומרו מכל רע וכנזכר יראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראה ממך דהיינו שייראו מבחי' פנים בעצמו ודמות צלמו הקדוש החתום בשם אלו"ה ודוד המע"ה רמז בזה בזמירותיו ישועת פני ואלהי זה הדבר אשר דברתי לעוצם הכרתו הבן שעיקר הישועה תולה בחותם הפנים אם לא סר הצלם וחותם שם אלוה אזי וראו כל העמים וייראו מבחי' ענים בעצה וזה אומרו ישועת פני דייקא ובמה גמר אומר ואלהי ירצה משם אלוה. מול זה בא הרמז בתורה כי אוריש גוים מפניך להורות האמור בהכשר מעשיהם הטובים יזכו לחותמו של הקב"ה היינו שם אלוה ומבטיחם כי אוריש גוים מפניך דייקא היינו מתואר הפנים בעצם וכזה נרמז בכאן ורדפתם את אויביכם ולא בכלי קרב ומלחמה כ"א ונפלו לפניכם דייקא מזיו תואר צלם אלקים ושם אלוה המאיר בפניכם מזה תפול עליהם אימתה ופחד ומורא הפנים וכזה מצאתי באלשיך להמעיין שם ודו"ק:

והתהלכתי בתוככם והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים וגו' ואשבור מוטות עלכם ואולך אתכם קוממיות ופרש"י אטייל עמכם בג"ע כאחד מכם ולא תהיו מזדעזעים ממני יכול לא תראו ממני ת"ל והייתי לכם לאלהים ואולך אתכם קוממיות פירש"י בקומה זקופה וכל זה צריכין למודעי והכוונה כי כבר נודע אשר משכן ה' המה בני ישראל כשמקשטין מלא קומתם מראש עד

עקב להשראת אלהות נעשו משכן אליו להתהלך בקרבם ועיין לעיל מה שביארנו ת"ה פה אשב כי אויתיה מוסב על איש מישראל אשר בחר הקדוש ברוך הוא להשרות משכנו בתוכו ונוטריקו"ן מלת אש"ב א"הל ש"יכן ב"אדם כי כן עלתה ברצונו הקדום בתכלית הבריאה הכל בשביל תוספת התענוג והשעשוע שצפה לקבל מעם קרובו ישראל בהיות מקדשים ומטהרים קומתם להשראת אלהות וזהו שרומז הכתוב והתהלכתי בתוככם דייקא כמלא קומתם אשרה שכינתי כי פה אשב א"הל ש"יכן באדם לקבל ממנו תענוג ושעשועים כידוע ולזה רמז רש"י ברוח קדשו אטייל עמכם בג"ע כאחד מכם והכוונה לומר מי הוא זה הגורם טיילותא ושעשועים אליו ית' לטייל בג"ע אנו בני ישראל גורמים ככה כל או"א מישראל לערך התאמצו ומגמתו בעניני עבודתו כמ"כ גורם תענוג ושעשועים וזהו אטייל עמכם כלומר אתם הגורמים ככה כאחד מכם לערך עבודתו את הבורא ב"ה כמ"כ גורם טיילותא אליו יתברך לשמוח במעשיו ועוד רומז רש"י ולא תזדעזעו ממני יכול לא תראי ממני כו' וצריך להבין וכי אפשר לומר שלא ייראו ממנו ית' ובודאי לא ניחא למרייהו לומר ככה שנעדר יראתו בשום זמן והלא מצינו בזוהר שדרש כתר עליון אעפ"י שהוא אור צח אור מצוחצח אולם קדם עלת העלת ויש במקום גבוה רמה בחי' יראה רוממות כי גבוה מעל גבוה אמנם דבר גדול נרמז להורות בא הפרש היראה של עתה שאנו יראים מלפניו ית' מהיראה שלעתיד שאינם שוים בדומה אחד כי הנה כבר זכרנו מה דאיתא בתיקונים בראשית יר"א בש"ת הכוונה להיות שאנו כללות עדת ישראל מקובצים בקומת השכינה כדברי התיקונים שיש מארי דעיינין ומארי דידין ומארי דרגלין ושארית פרטי האיברים של אדם הגשמי כפי מה שהוא מתקן את עצמו נתקן דוגמתו אבר רוחני בקומת השכינה עין תחת עין ויד תחת יד ורגל תחת רגל כנזכר כל זה כמה פעמים בדברינו ואנו לערך אחיזת נשמתינו בקומתה עושין לה קומה זקופה שתהיה קומה נגד קומה להיפך ברוע מעשים נשתנה תוארו בשינוי מראה ודמות בקומה עליונה מתואר ודמות צדיקים הנתחזיין בה במראה טוב וריח מצותם והכסיל הזה אשר הסכיל עשות. שתי רעות עושה מקלקל את עצמו וחשך משחור תוארו בקומתה ואין לך בושה גדולה מזה ועוד גורם בושה לשכינה כ"י כי בן כסיל תוגת אמו ואין לה במה להתפאר לומר חזי במה ברא אתינא לגבך כי הבן מכוערים מעשיו ולא תואר לו ולא מראה ופגמו נוגע אליה כ"י לבוש במעשיו וזהו בראשית ירא בושת עיקר היראה שלא יגרום בושת לשכינה ועיין בדרוש ראש השנה מה שביארנו מאמרם ז"ל תני וכולן נסקרין בסקירא אחת תוכן הדברים כולן מאישי הישראלים נסקרין ונתחזיין למעלה בסקירא אחת כלומר כשמסתכלין על קומת השכינה הנקרא אחת היא יונתי

תמתי שם נסקרין ונתחזיין כללות עם ישראל עם פרטי עובדותיהם מה שפעלו ועשו כל השנה כי הוא דמות כל דמיונות נתחזיין בה לטוב או להפכו נתראים בכללותה עם ישראל לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו וזה המורא העולה על ראש עם קדוש שלא יגרמו ח"ו ברוע מעשיהם בושה לשכינה בסיבתם כי עיקר היראה היא הבושה כנתבאר לנו למעלה שאמר הנביא אל תראי כי לא תבושי אם אין להם בושה אל תראי כי אין בה ממש אמנם גם בחי' יראה הרוממות בשביל בושת השכינה אינו כ"א עתה שאנו מעותדים בהכשר מעשינו לבנות קומתה שתהיה קומה כנגד קומה לאפוקי לעתיד שהקומה כבר בנויה ומתוקנת כי כבר בנו אותו הבנאים הן המה ת"ח הנקרא בנאים שעוסקים בבניינה של עולם השכינה נקרא עולם הלישנא דעולימא וכאשר זכרנו למעלה אשר עין בעין נראה בשוב ה' ציון כלומר אז בשוב ה' ציון תהיה קומתה בדומה אחד נגד קומתו ית' עין בעין ולא עין תחת עין וכיון שכן אם נפשך לומר מה שתהיה אז בחי' היראה של עם קרובו ישראל לזה מבטיחם הכתוב על בחינת היראה שלעתיד באמרו והתהלכתי בתוככם אטייל עמכם בג"ע ולא הזדעזעו ממני הרואה יראה וידמה בנפשו שנעדר בחי' היראה והטעות נגד פניו כי הכוונה שלא תזדעזעו ממני בחי' היראה של עכשיו שזו היראה בודאי כבר חלף ועבר לזה גומר רש"י בדבריו יכול לא תראו ממני כלל כיון שנעדר בחי' היראה מבושת השכינה תלמוד לומר והייתי לכם לאלקים להורות שתהי' אז בחי' אחרת אשר עין לא ראתה אלהים זולתך כאשר ידוע אליו יתברך כי שם אלקים מורה בחי' היראה וזהו והייתי לכם לאלקים דייקא בבחינת יראה אחרת ואתם תהיו לי לעם ורומז הכתוב אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מהיות להם עבדים ואשבור מוטות עלכם ונוטריקון מלת עלכם עו"ברים ל"פניו כ"בני מ"רון ועיין במקום אחר שביארנו פ"ה אני ה' אלהיכם וכו' מא"מ תוכן הדברים מאין קנו בני ישראל לכנות עליהם אלהותו ית' אשר היה תחלה שם מלא על עולם מלא ולא נודע על מי מקדושים יקרא שמו ית' ואחר צאת ב"י ממצרים באותות ומופתים שהראה הקב"ה ונתגלה ונתפרסם לעין כל שהוי"ה אלהים הוא אלהינו לשלול זולת עמים שאינו מכנה אלהותו עליהם וזהו אנכי ה' אלהיך דייקא לכנות אלהותו עליכם מאין נראה ונתגלה בזה מארץ מצרים כנזכר משם נתפרסם לעין כל להקרא אלהיכם מול זה בא הרמז בתורה אני ה' אלהיכם דייקא לכנות אלהותי עליכם ולא לשארית ע' עממין מאין נתגלה ונתפרסם ככה מורה הכתוב באצבע אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מהיות להם עבדים אשר טרם צאת צבאות ה' מעבודתם לא פתח אסיריו ולא יצא עבד מעולם לחירות מעבודתם כנודע ממאמרם ז"ל משם ראו והבינו הכל אני ה' אלהיכם לשלול זולתכם

שאין אלהותי ואדנותי נקרא עליהם ולכן ראוי שיראתי תהיה על פניכם תמיד יראת הרוממות מיראת בושת השכינה כמבואר וכל זה עתה טרם יבואו ימים המקוים לנו אמנם לעתיד בגאולה העיקרית אשבור מטות עלכם זה היראה שבני ישראל מתיראים להיות שדמות דיוקנותיהם עוברים דרך השכינה שנתראים למעלה באמצעות אחיזת שמתם בקומתם ולזה יראתם נגד פניהם לבלתי יגרומו בושה לשכינה בסבתם ולעתיד אשבור מוטות עלכם נוטריקון "עוברים "לפניו כבני "מרון כנזכר כולן נסקרין בסקירא אחת ועוברים לפניו ית' באמצעות כללותם בקומתה כבני מרון ויראתם על פניהם ממורא הנ"ל יבוטל יראה כזו רק יראה פנימיות אשר עין לא ראתה אלהים זולתך וגמר אומר הכתוב ואולך אתכם קוממיות בקומה זקופה כדברי רש"י לכוון האמור אשר אז בזמן ימי משיחנו תהיה קומתה שוה לקומתו ית' לא כמו עתה היא אלף עם כולן וכולם עם אלף ולעתיד אולך אתכם קוממיות בקומה זקופה שוה אליו ית' ודו"ק ותבין: האל ברחמיו יורינו נפלאות ויזכנו בימינו להראינו לטובה אות למהר ולהביא קץ הפלאות סליק ספר ויקרא בעזרת כל באומר ברא אז ראה הכינה גם חקרה. א"ס נ"ו:

נשא

בפסוק **וידבר ה' אל משה לאמר וכו' איש איש כי תשטה אשתו ומעלה בו מעל**. איתא בגמרא למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה לומר לך כל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין. נראה לבאר הענין דאיתא בזוהר חדש שיר השירים חכמתא דאצטריך לה לבר נש חד למנדע לאסתכלא ברזין דמאריה וחד למנדע ליה לגופא לאשתמודעא מאן איהו ואיך אתברי ומאן אתי ולאן יהך ותקונא דגופא האיך אתקן והאיך איהו זמין למיעל בדינא קמי מלכא דכולא וחד למנדע ולאסתכלא ברזין דנשמתין מאי היא האי נפש דביה ומאן אתיא ועל מאי אתיא בהאי גופא טפה סרוחה וכו' לבתר ברזין עילאין דעלמא דלעילא לאשתמודע למאריה וכו' ת"ח כל מאן דאזל להההוא עלמא בלא ידיעא אפילו אית ביה עובדין טבין סגיאין מפקין ליה מכל תרעי דההוא עלמא פוק חמי מאי כתיב הכא הגידה לי אימא לי רזין דחכמתא עילאה וגו' ת"ח מאי כתיב אם לא תדעי לך היפה בנשים אם אנת אתיא בלא ידיעא ולא אסתכלת בחכמתא עד דלא תיעול הכא ולא ידעת. ברזין דעלמא עילאה צאי לך לית אנת כדאי למיעל הכא בלא ידיעא צאי לך ודאי ע"כ. הנה הרואה יראה דברי הזוהר הנ"ל ויתן התעוררת לנפשו לעבוד את הבורא ב"ה יומם ולילה ואל יתן דומה לנפשו אפילו שעה ורגע ויחקור ויתבונן במעוז שכלו על מה ולמה טרח בורא עולם בבריאתו בעוה"ז השפל ודאי לא לחנם לאכול ולשתות ולרדוף

אחר פרנסות אשתו ובניו בודאי אפי' תינוק בן יומא שיש לו מוח בקדקדו לא יאמר ככה וכיון שנפשו יודעת מאד שנברא בעולם לאיזה כוונה כאשר נודע לבורא עולם א"כ מה ראוי שיחקור וידרוש אחרי זאת על מה אתי להאי עלמא שפלא ויראה לתקן מה שפגם מקודם או להשלים איזה מצוה שלא תיקן כראוי בגלגול הקדום וכבר נתנו חכמינו ז"ל סימן בספריהם אם רוצה לדעת לאיזה דבר נברא לתקן בעוה"ז הסימן הוא למה שנפשו תאב ביותר ומתאוה תאוה מסתמא בשביל זה עיקר ביאתו בעוה"ז לתקן ענינו וכן מצינו בעניני המצות ולימוד תורת האדם הענין ג"כ אל מה שנפשו חפצה ללמוד ולעשות שם מקום חיותו ולכיון זה נברא לתקן ולהשלים נפשו מה שלא תיקן כראוי מקודם והנה לא מצינו תנאים הראשונים התפארו נפשם בזה כמו דאיתא בדבריהם אמר רב נחמן תיתי לי דקיימתי שלש סעודות בשבת ואמר רב יהודה תיתי לי דקיימתי עיון תפלה אמר רב הונא בריה דרב יהושע תיתי לי דלא מסגינא ד' אמות בגלוי הראש אמר רב ששת תיתי לי דקיימא מצות תפילין ואמר רב נחמן תיתי לי דקיימא מצות ציצית אמר ליה רב יוסף לר' יוסף בריה דרבא אביך במאי הוה זהיר טפי אמר ליה בציצית ולכאורה שיחתן של תלמידי חכמים צריך לימוד ואין דרכן של תלמידי חכמים להתפאר במעשה ידיהם ועשיות מצותם כי החכם עיניו בראשו ללכת בהצנע עם ה' אלהיו וכל מה שיכול לכסות עובדותיו הטובים מעיני הבריות נותן שמחה בלבו ואלו התנאים גילו עובדותיהם במה הוו זהירים טפי ולכאורה הוא מן הנמנע. ועוד מן התימה וכי לא היה בידם גם כן שאר מצות ועובדות טובות שזכותם וצדקתם עומדת להם ולא התפארו נפשם כ"א מן הבא בידם הנזכר בגמרא. אמנם דבר גדול רמזו בזה וכל ישראל ישמעו ויראו לעשות כמעשיהם לדרוש ולחקור בשבעה חקירות ושבעה בדיקות על מאי אתי להאי עלמא לדעת במה יאחז צדיק דרכו ללכת בזה כל ימי חייו ואלו התנאים שהתפארו במעשיהם לא על הכלל כולו יצאו ללמוד כ"א על הפרט כי רוב צדקתם וחוזק הכרתם עמדה להם דעת סוד גלגולם כדברי ז"ח הנ"ל וחד למנדע ולאסתכלא ברזין דנשמתין מאי האי נפש דביה ומאן אתיא ועל מאי אתיא בהאי גופא טפה סרוחה ולבתר ברזין עילאין וכיון שנתנו דעתם לדרוש ולחקור ועמדו בסוד הגלגול לדעת עיקר תיקונם הצריך לנשמתם השתדלו בתדירי באלו המצות דייקא בכדי לתקן ואיידי דאתיא להם מדרשה שדרשו וחקרו צורך תיקונם חביבה להם לאקדומי אלו מעשה המצות הנזכר בדבריהם הגם שבודאי פעלו ועשו פרטי תרי"ג מצות הכתובים בתורתינו הקדושה אמנם לא נתנו שמחה בלבם כי אם מאלו המצות וככה ראוי לכל איש הישראלי לילך בדרכי אבות הראשונים להתאמץ בדבר כל ימי חייו לדעת על מאי אתי בהאי עלמא לדעת ברזין דנשמתין מאי היא האי

נפש דביה וגו' הגם שאין אתנו יודע עד מה ואם הראשונים כמלאכים אנו וגו' עכ"ז לא אלמן ישראל מצדיקי הדור ומי שכאב לבו לדעת תיקון ענינו ילך אצל תלמיד חכם ויעמידנו ע"ד הישר ונכון ובפרט מי שהריחו בספרים ימצא מרגוע לנפשו כי הם אמרו ונתנו סמנים לדעת אופן תיקונו והשלמת נפשו את אלקים מי שלבו לא נכון עמו יכול לדעת אם אין רואה בלבו וחטאתו נגדו תמיד וקשה לו להפטר מתאוה זו ידע נאמנה שזהו עיקר בריאתו בעוה"ז לתקן זה ויוסיף אומץ נגד היצר הרע בפרטי עון זה יותר מזולת תאותיו וכמ"כ בענין תיקוני עשיות מצותיו החכם עיניו בראשו והרואה יראה את שאהבה נפשו ולבו חפץ ותאב ביותר משם ראיה מסתמא נברא בשביל זאת ויאחזנו ולא ירפנו והלך ילך כל ימי חייו לתקן במקום שראוי לו לתקן להשלמת נפשו בכדי שלא יגרשו אותו בעלות נשמתו למקום עולמה וכמו דאיתא בזוהר חדש הנ"ל אם לא תדעי לך היפה בנשים על מאי אתיא בהאי עלמא צאי לך צא תאמרו לו ומגרשין אותו מבית תענוגיו. ולי נראה לפרש פ"ה:

אם לא תדעי לך היפה בנשים ע"ד מאמרם ז"ל בזוה"ק בראשית ברא אלהים הדא הוא פקודא קדמאה וכו' יראה אתפרש לתלת סטרין תרין מנייהו לית בהו עקרא כדקא יאות וחד עקרא דיראה אית בר נש דדחיל מקב"ה בגין דייחון בנוהי ולא ימותון או דחיל מעונשא אית בר נש דדחיל מקב"ה מעונשא דההוא עלמא ועונשא דגיהנם תרין אינון לאו עיקר דיראה יראה דאיהו עקרא למדחל ב"נ למאריה בגין דאיהו רב ושליט עיקרא ושרשא דכל עלמין וכלא קמיה כלא חשיב וכו' עניני האהבה איתא שם אמר רבי אלעזר אבא רחימותא בשלימו אנא שמענא ביה וכו' ועל דא תנינן בתרין סטרין אתפרש אהבה רחימו דקב"ה אית מאן דרחים ליה מגו דאית ליה אורכא דעושרא או אורכא דיומין בנין סחרניה וגו' ואם להאי יהא בהפוכא ויהדר עליה קב"ה גלגולא קשיא יהא סניא ליה ולא ירחום ליה כלל ובגין כך רחימו דא לאו איהו אהבה דאית לה עקרא רחימו שלים ההוא דהוי בתרין סטרין בין בדינא בין בטיבו ותיקונא דארחוי דא רחים ליה למאריה כנראה זה בזוהר בכמה מקומות ע"ש נשמע מדברי קודש זוהר הנ"ל השלמת נפשו של אדם את אלהים באהבה ויראה יתבונן מאד לבלתי יהיה אהבתו ויראתו תלויה בדבר ואין זה אהבה ויראה של כלום כי בטל דבר בטלה אהבה ויראה ומאומה אין בידו על כן יראה האדם הרוצה לגשת אל עבודת הקודש פנימה לעבוד את הבורא ב"ה בכל נפשו ומאודו יכנס בקרבו אמונתו יתברך דלית אתר פנוי מניה ובכל מקום שנותן עיניו לראות ואזנו לשמוע וכדומה מפרטי חושיו יהיה האמונה תקוע בלבו שאין שום דבר בעולם שאין שם התלבשות אלהות הרומז לו כזה ראה וקדש את עצמך בעבודת בוראך וכיון

שיתן נפשו ורוחו לזה בודאי לא נעדר שום דבר בעולם שלא יראה שם רמיזא דחכמתא או באהבה או יראה ושארית זי"ה נתפשטו מרום המעלות עד הנמוכים שבמדריגות ויכול לעורר נפשו מהם לתקן מדותיו לדעת על מאי אתי להאי עלמא לקשוט מדותיו והכל באמצעות הנבראים בדצ"ח ובזה תולה תיקון בנין מלא קומתו וגם בתיקונו את עצמו כחו יפה ג"כ לבנות קומת השכינה לערך אחיזת נשמתו למעלה כמוזכר למעלה כי בכללות הדוממים וצומחים ונבראים יש שם איברי השכינה אשר חובת גברא להעלות למרום שבתם. ומעתה תבין לדעת אם לא תדעי לך היפה בנשים ירצה מלת תדעי משמעו לשון התחברות כמו וידע אדם לשון יחוד וחבור והכוונה אם לא חברת אצלך השכינה הנקראת יפה בנשים אשר להיות כל הנשים באים מסטרהא והיא היפה בנשים כי כללות היופי נמשך ממנה וכן כל מקום שרואה ושומע איזה יופי הנחמד למראה נמשך מיופי ומראה השכינה כי מה שנעדר ממנה ומקום חיותה המחיה כל לאפס ותוהו נחשבו בהעדר' כמ"ש אפס בלתך כלומר מה שהוא בלתך לאפס ותוהו נחשב ואפילו מלת אפס אין שייך לומר כי עכ"פ יש בהברת תיבת אפס ג' אותיות ובאמת מה שהוא בלתו ית' אין שייך שום צירוף כי מי נותן שכל המחבר ג' אותיות לומר תיבת אפס הכל בכחו הנעלם ואפי' אפס אין בלתו ית' והכל בכל דבר הבא בכלל בריאה יש שם אבר השכינה השוכנת בהם להחיותם והמשכיל צריך לחבר לבחי' עצמו לדעת ולהשכיל לאיזה כיון נזדמן לו לראות ולשמוע ככה מסתמא הבורא ב"ה יודע לתקן ענינו יותר ממנו ולכוונה זאת מראה ונדמה אליו יתב' בהתלבשות כזה בכדי להעלות אל השורש ובזה תולה ג"כ תיקון נפשו ולכן נזדמן לו דייקא עובדא כזה והסתכלות או השמעות אזניו ולא לזולתו כי הכל בהשגחה פרטית מאתו יתברך ואליו נוגע כזה דייקא לצורך תיקונו וזהו אם לא תדעי לך היפה בנשים ירצה אם לא חברת אצלך ניצוצין קדושין השוכנים בכללות מדריגות כולם שהם איברי השכינה הנקרא יפה בנשים כאמור וממילא נעדר עיקר בנין מלא קומתך התולה בזה ולכן צאי לך אין כאן מקומך ומגרשין אותו מעולם עליון כדברי זוהר חדש הנ"ל. כלל העולה שבכל מקום אשר נזדמן לו לאדם לראות ולהסתכל ואפי' בדבר מגונה וכיעור יבין וישכיל שלא לחנם הראה לו השי"ת מקרה מגונה מסתמא יש חסרון בו בעצמו ולא נתן דעתו לתקן את עצמו כ"א בהקרה לו ככה לראות מעשה מגונה ונזכר מה שעיות ולוקח לעצמו מוסר השכל איך לתקן ענינו ולשאול ממנו ית' סליחה וכפרה על העבר והנה בודאי לערך בחינתו כמהו מראין לו בחי' עובדא למשל אדם שהוא מפחותי הערך נבער מדעת ובפרט אם חטאתו נגדו המוטל עליו לתקן אזי מראין לו כפי ערכו עובדא לא טובה היינו יראה חיצונית או בחי' אהבה חיצונית דבר מגונה מאד או

לפעמים מכניס הקב"ה אותו לאיזה נסיון כאשר גזרה חכמתו יתברך הצורך לתיקונו שבלתי נסיון זה אי אפשר לבא לתכלית השלימות ואחר שעמד בנסיונו מתקן א"ע ובא על השגה אמיתית איך לעבוד את בוראו יתברך באמצעות נפלאות הנסיון שעמד בו ודהמע"ה אמר גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך הכוונה להתחנן לפניו יתברך שלא יבא אתו עמו להשיגו באמצעות נסיונות עש"ה ה' צדיק יבחן בהראות לו איזה סבות ממקרי ופגעי הזמנים לראות היעמוד בקיומו ודוד המע"ה לעומק השגתו לא רצה בזה כ"א שאל מאתו יתברך להראותו נפלאות ממאור התורה ולא באמצעות סבות ונסיונות ועובדות כלל וזהו גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך דייקא לשלול נפלאות ע"י הסבות ועובדות אשר לא טובים. ועתה נחזור לענין שיש שני סוגי אנשים בעניני עבודתם את הבורא ב"ה באהבתם ויראתם כ"ז שתלויה בדבר בטל דבר בטלה אהבה וצריך הבורא ב"ה להראות להם עובדות ומקריות אשר לא טובים בכדי להזכירם עיקר היראה והאהבה אשר בשביל יראה ואהבה לזה נבראו בעולם כדברי זוהר הנ"ל לאפוקי אישים המשכילים המתבוננים תמיד על דרכיהם לדעת על מה אתי להאי עלמא נותנים עצות לנפשם שלא באמצעות סבות ומקריות כ"א מאור התורה אור לנתיבתם להורות להם דרכיהם הטובים הצורך להם בעולם הזה ויראתם ואהבתם אינה תלויה בדבר כ"א יראה העקרית מעיקרא שרשא דכל עלמין דלית אתר פנוי מינה ויראתם על פניהם תמיד. ואפ"ל שזהו כוונת הפסוק אם לא תדעי לך היפה בנשים כלומר שיש כמה בחי' יראות ואהבות כדברי הזוהר הנ"ל יראה אתפרש לתלת סטרין ומובחר היראה הוא יראה פנימיות ונודע בחי' היראה נמשך ממדת המלכות דינא דמלכותא ואם לא תדעי וחברת לך יראת היפה עקרא דיראה צאי לך כי אין ביראה כזו ממש ויכול להיות שיפול הנופל ממנה ונפסקה ממנו וצריך הבורא ב"ה להראות לו סבות ועובדות מגונות להחזירו ליראתו ואהבתו משא"כ לאיש היושר הולך ויראתו טהורה בלי שום סיבה עומדת לעד כיון שאינה תלויה בדבר ממילא לא יאונה לצדיק כל און ואין מראין לו שום דבר מגונה. ואפ"ל לרמוז בדבריהם כי הוי פתח רבי שמעון בן לקיש בפרשת סוטה אמר אין מזווגין אשה לאדם אלא לפי מעשיו וכבר נודע אשה נקר' מה שמראין לו איזה עובדא והוא מכניס הארה בה ומקבלה חיות ממנו נקרא לערכו בחינת נוקבא והוא בחינת זכר המשפיע ולזאת כיוונו אשה זאת אין מזווגין ל' לאדם אלא לפי מעשיו אם ישר פעלו מראין לו עובדא טובה בלי שום צער ודבר מגונה ומפחות הערך המקלקל דרכיו רוע מעשיו גורמים להראות לו בחינת עובדא לא טובה לתקן מחמתה מה שפגם דוגמתה בנזכר וזה נקרא אשה סוטה שמעלה פי' שהעובדא שמזווגין לו יש בה איזה מעילה וצער לנפשו כמדובר כי הוא צריך לענין כזה

להשלמת נפשו והעמיקו בלשונם לומר כי הוי פתח ר"ש בן לקיש בפ' סוטה לא לחנם הוציאו בלשון לומר כי פתח יש בזה רמז נפלא להעיד עליו אשר רוב צדקתו וחכמתו עמדה לו לראות נפלאות ממאור התורה ולא לשהות עד שיבא איזה סבה בפועל לידו להשיג מחמתה נפלאותיו יתברך כ"א תיכף בפתיחה השיג נפלאותיו יתברך ממאור התורה ולכן אמר כי הוי פתח בפרשת סוטה השיג תיכף פנימיות הדבר אין מזווגין אשה לאדם אלא לפי מעשיו כמבואר לאפוקי האנשים הנבערים מדעת קונם ואין הכרתם חזקה בלתי אפשרי להסם לבא לצד השגה ותיקון עניינם כי אם בהראות להם בפועל ולזה כיוונו לומר למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה לומר לך כל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין להורות אשר לבו לא נכון עמו להזהיר עצמו ממותרות ותענוגות בני אדם אשר נפשו של אדם מתאוה להם ומסתמא נברא בשביל זאת לתקן כנזכר בפתיחת דברינו ואינו נותן דעתו ורוחו להזיר מן היין עד שרואה סוטה בקלקולה כלומר אחר שמזווגין לו בחי' נוקבא לפי מעשיו כמבואר פורש א"ע מן הכיעור והדומה ויסור הקלקול והמעילה שמעל בבורא עולם. מול דברינו אלה בא הרמז בתורה לדבר אל בני ישראל ואמרת אליהם להבינם בטוב טעם ודעת איש איש כי תשטה אשתו ומעלה הוא הדבר שדברנו כל איש מישראל שמזווגין לו אשה לפי מעשיו כנזכר ואם נזדמן לו עובדא מגונה וכדומה אל ירע בעיניו למה אירע לו ככה יתלה בבחינת עצמו כי הוא הגורם ככה ומשלו נתנו לו לזה מראה הכתוב באצבע בו מעל כלומר בו בעצמו יש זה המעילה גם כן לכן מזווגין לו אשה כזו למעול בו שיקח מוסר להשלמות נפשו לפי מעשיו ואמרו צדיק כי טוב שמזווגין לו אשה לפי מעשיו בלי שום מעילה אך טוב בזה ובבא אמן:

בפסוק **ובאו המים המאררים האלה וכו' ואמרה האשה אמן אמן** ופירש"י קבלת שבועה אמן אם מאיש זה אמן אם מאיש אחר. יש לרמוז ע"ד מאמרם ז"ל תניא רבי יוסי ברבי יהודה אומר שני מלאכי השרת מלוין לו לאדם בע"ש מבית הכנסת לביתו אחד טוב ואחד רע וכשבא לביתו ומצא נר דלוק ושלחן ערוך ומטתו מוצעת מלאך טוב אומר יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך ומלאך רע' עונה אמן בע"כ ואם לאו מלאך רע אומר וגו' ומלאך טוב עונה אמן בעל כרחו וידוע כי יש לכל מצות שבתורה מלאכים ממונים עליהם הא' מסטרא דימינא ואחד מסטרא דשמאלא ובעשות האדם מצותיו בדחילו ורחימו אזי נכלל שמאל בימין נוסף ע"ז מי שיש בו מדעת קונו להתאמץ ולהשתדל בפרטי עובדותיו בתורה ותפלה ומעשה המצות לא לצורך עצמו רק עבור צורך גבוה וכאשר חכמים הגידו מצות לאו ליהנות נתנו כ"א הכל עבור תיקון עולמות והמקיים כתיקונה בונה קומת

השכינה כנודע מכוונת האר"י זלה"ה להמבין בספרים והכלל רז דרכם של הצדיקים אמיתים כל עצמם ומגמתם בעשיות מצותם אינם חסים על עצמם כלום כ"א לכבוש וועבדי כי ימלוך תחת סטרא דקדושה ושפחה תחת גבירתה להוציא איברי השכינה מהגלות כמבואר לנו כמה פעמים מהות הענין הוצאות איברי השכינה מהגלות ואיש אשר אלה לו לשים עיקר מגמתו רק עבור גבוה ותיקון איברי השכינה ולא חש להנאות עצמו כחו יפה לגרום יחודים בהעלאת נ"ק אפי' ממדריגות הנמוכים הנראה לכאורה שאין שם השראת הקדושה והמשכיל בהכרתו החזקה ממציא לעצמו בחי' עבודה ואפי' בהקרה לו לפעמים ח"ו מקרה מפגעי הזמנים כיון שלא חש לצרת עצמו כ"א בחי' צער המגיע למעלה בסיבתו כי בכל צרתם לו צער כ"י ובמחשבה טהורה כזה תועלתו גדולה להמתיק הדין בשורשו ונהפוך מאויב לאוהב וע"ד מאמרם ז"ל שנתעוררו ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו זה היצה"ר העומד לשטן לו נעשה לו כאוהב והמשכיל עובד את הקב"ה עם היצה"ר גופיה ועיין למעלה מה שבארנו פ"ה וה' נתן חכמה לשלמה כאשר דבר ויהי שלום בין שלמה ובין חירם מלך צור ע"ש וכלל זה נקוט בידך רבים וכן שלמים מאישים המשכילים העובדים את הבורא ב"ה באמת ולבב שלם לא נגרע מבחי' עבודתם דבר לבטלה ולהפרידם מדבקותם ואדרבא כל דבר הקורה אותם משיגין משם ענין עבודה אליו ית' וגם משם גורמים בחי' יחודים כמבואר אמנם לא כל אדם זוכה למעלה מובחרת כזה כי אם בתנאי המבואר שאינם חשים מצורך עצמם כלום רק הכל עבור צורך גבוה וכבר נודע תיבת אמן מורה יחוד שני שמות הוי"ה אדנ"י דין ורחמים כנודע למבינים ולזה אנו שואלין ומתפללין לפניו ית' בנוסח יקום פורקן מן שמיא חנא וחסדא ורחמי וגו' וגומרים אומר מרן די בשמיא יהא בסעדהון כל זמן ועידן ונאמר אמן נראה לכוון בזה שעיקר השאלה בגמר השאלה לא לצורך הנאות עצמינו כי אם עבור צורך גבוה מרן דבשמיא יהא בסעדהון ומאי הוא הסעד ונאמר אמן כלומר שיתן לנו לב טהור וקדוש שנוכל לומר תיבת אמן לגרום יחוד בשתי שמות הוי"ה ואדני הנרמז באמן אשר לזה צריך אימוץ רב לקדש ולטהר א"ע בכל פרטי ענייניו ומעבדיו הכל לצורך גבוה ולא לצורך עצמו ואם נעדר ממנו מעלה הנזכר תועלתו מעט לגרום בחינת יחוד בשם רחמים הוי"ה עם שם אדנ"י המורה דין כמבואר הגם שחכמים הגידו העונה אמן יהא שמיה רבה בכל כוחו וגו' כבר נודע ומפורסם שלא באמירה והרמת קול לבד תולה כי אם הפה הולך אחר פנימיות מחשבתו כאשר עם לבבו לדעת ולהכיר אחדותו ויחודו יתברך אפי' בעוסקו בצרכי ההכרחים שבלתי אפשרי זולתם גם שם עיקר מגמתו לדרוש יחודו יתברך ואחדותו ואינו נפרד עם מחשבתו מרוממותו יתברך אפי' כמעט רגע כ"א בכל

מקום בואו רואה ומשיג משם התלבשות אלהות הן המה איברי השכינה הכינוי בשם אדנ"י להעלות משם הוי"ה ב"ה ונמצא איש משכיל כזה עונה אמן פירוש גורם יחוד ב' שמות הנ"ל אפי' בעוסקו בבחי' הכ"ח עתים הידועים י"ד עתים לטובה וי"ד עתים לרעה בכל הכ"ח עתים עובד עמהם את הבורא ב"ה וממלא משם איברי השכינה ואיש אשר אלה לו בודאי בעת גשתו עבודה זו תפלה כחו יפה בפיו לענות אמן כראוי ואפשר לרמוז בדבריהם שהעמיקו בלשונם העונה אמן יש"ר בכל כחו לרמוז את האמור בכל בחי' כ"ח עתים הנראים הפכיים גם משם עונה אמן לחבר דין ברחמים הוי"ה ואדנ"י ולזה עיקר שאלתינו ובקשתינו מרן די בשמיא יהא בסעדהון ועיקר הסעד ונאמר אמן שיתן לנו לב לדעת איך לומר אמן בכל בחי' הכ"ח ובין והבין הדברי' שנא' כל זמן ועידן ונאמר אמן כלו' בכל זמן ועידן יהיה איך שיהיה ועכ"ז ונאמר אמן כמבואר ולזה צריך בודאי סעד לתומכו כנזכר אשר לאו באמירה לבד תליא מלתא בעבודתו בחוץ כאשר הוא מתנהג את עצמו בפרטים עם עובדותיו לשום עיקר מגמתו רק עבור תיקוני השכינה: ומעתה תחזה דבריהם תניא רבי יוסי ברבי יהודה אומר שני מלאכי השרת מלוין לו לאדם בערב שבת מבהכ"נ לביתו א' טוב ואחד רע רומז ליצה"ר ויצה"ט המלוים לו לאדם ובאו ללמוד על מצות שבת ונמצא למוד שארית מעשה המצות נוהג ג"כ ענין זה האמנם מצות שבת שקולה כנגד כל התורה כנודע מדבריהם ז"ל וכשבא ומצא נר דלוק ושלחן ערוך ומטה מוצעת ידוע בחי' אלה הן המה תיקוני השכינה ועיין למעלה שבארנו מה דאיתא בזוהר ע"פ משכו וקחו לכם צאן ודרש בזוהר משכו יומין עלאין ליומין תתאין ותוכן הדברים במה יתכן לו לאדם למשוך יומין עלאין לגבי יומין תתאין באמצעות ד' תיקונין הנרמז בתיבה משכ"ו נוטריקון "מטה "שלחן "כסא "ומנורה ע"ש אשר ארבעה בחי' אלו המה תענוגות בני אדם והמשכילים המעלים אלהות המלובש בתענוגים אלו לשורשם ומקורם בזה כחם יפה לחבר יומין עלאין ליומין תתאין וזהו שאמרו וכשבא לביתו ומצא נר דלוק ושלחן ערוך ומטה מוצעת לרמוז אם שלש אלה יעשה לה לשכינה ולא להנאות עצמו מלאך טוב אומר יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך ומלאך רע עונה אמן בע"כ כיון שכחו יפה והכרתו חזקה לעבוד את הקב"ה עם שני היצרים יצ"ט ויצ"ה לכבוש גם אותו תחת הקדושה גורם ג"כ ממנו בחי' יחוד הנרמז בתיבת אמן הוי"ה ואדני דין ורחמים וזהו ומלאך רע עונה אמן כמבואר היינו בחי' שנעשה באמצעותו ולהיפך ח"ו גורם השפעה לחיצונים ונעשה שם יחוד נאמר ומלאך טוב עונה אמן בע"כ סוף דבר הכל נשמע מדברינו הנ"ל אשר כללות מעשה אדם ומעלליו אינו שלם עם בוראו כ"א בהשתדלו בעבודתו באימוץ רב כ"כ עד שגורם שאפי' מלאך רע עונה אמן ומעתה תחזה

איך שהעמיקו בדבריהם ואמרה האשה אמן אמן הוא קבלת שבועה היינו קבלת עול מלכות שלימה לגרום יחוד בשלימות שתי שמות הוי"ה ואדנ"י בלתי אפשרי להיות כ"א בהתאמצו והשתדלו בעבודה כ"כ עד שאפי' מלאך רע עונה אמן וזהו אמן אם מאיש זה כינוי לשם הוי"ה ב"ה הנקרא איש אמן אם מאיש אחר מוסב לסט"א הנקרא אחר גם הוא עונה אמן בע"כ כנזכר והבן הדברים ודו"ק:

בפסוק **ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן** ופירש"י כלות משה להקים ולא נאמר ביום הקים מלמד שכל ז' ימי המלואים היה משה מעמידו ומפרקו ובאותו היום כלו הקמותיו. וראוי לשום לב הלא נודע כל מקום שנאמר ויהי יגיד צער ומאי צער היה ביום שנכנסה כלה לחופה ודרשת חז"ל ידוע והנראה כי כבר קדם לנו הדיבור כמה פעמים פ"ה פה אשב כי אויתיה כי הקב"ה בחר בעם קרובו ישראל להשרות שכינתו בקרבם בהיותם מתקנים ומקשטים מלא קומתם מראש עד עקב לנקותו ממום ומגע נכרים אזי שורה הקב"ה בקומתם ע"ד משכן ה' המה בני ישראל נעשו משכן אליו יתברך ולזה רומז פה אשב ירצה פה בקומת אדם:

אש"ב נוטריקון "אוהל "שיכן "באדם והכלל זאת תורת תורת האדם עודו בחיים חיותו לבנות תמיד קומתו היינו לטהר פרטי רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו במצות עשה ול"ת ובזה נעשה משכן להשראת הקדושה אמנם יש לך אדם שבונה קומתו במעשה המצות ואולם בפנימיות מחשבתו הוא מאנשי השם לקנות שם לעצמו להיות לו תפארת מן האדם להיות נחמד בעיני הבריות מזה שבונה מלא קומתו במעשה מצותיו וממילא נותן גרעון בבחי' עבודתו והעיקר שראוי לשים מגמתו בעבור צורך גבוה מאסו הבונים כ"א כל עצמם להנאתם ותפארתם. ואפשר לרמוז אלה פקודי המשכן משכן העדות ומלת פקודי משמעו לשון חסרון כמו ויפקד מקום דוד ירצה אלה הם החסרונות של משכן הנזכר היינו מהבנאים שמאסו עיקר העבודה בבנין משכנה להשראת אלהות ובחרו לבנות משכנם בעבור ההתפארות לקנות שם וזה נקרא משכן עדות כי מלת עדות משמעו לשון עדי וקישוט וזהו חסרונו אפי' כשבונה משכנו בלימוד תורה ותפלה ומעשה המצות הוא רק משכן העדות בכדי ליפות ולקשוט עצמו בעיני הבריות והכסיל זה בחושך הולך ולא אור ומאומה אין בידו ממעשה מצותיו ותורותיו רבו ואדרבא הוא בונה לסתור כי אין אני והוא וגו' ונמצא בנין כזה הוא רק סתירה ואתה תחזה הפרש של הבנאים אישים המשכילים אשר לבם נכון עמם באמת ואין מלאכתם מלאכת ה' רמיה כל עוד שמרבים להטיב דרכיהם נראה ונדמה להם כאלו ממעטים ועדיין אין משכנם שלם להשראת אלהות וכל יום מוסיפים והולכים בעניני עבודתם ולכן נקראו תלמידי חכמים בנאים

שעוסקים תמיד בבנינה של עולם ואין עבודתם נפסקת מהם אפילו כמעט רגע וכאשר שנו במשנה:

הבונה כמה יבנה ויהא חייב יש לרמוז על התלמידי חכמים הנק' בנאים כמה יבנה כלומר אפי' יבנה כמה וכמה ויהיה חייב לבנותו עוד כי מי האיש השלם אליו ית' ומי שיש בו מדעת קונו נפשו יודעת מאד שעדיין לא יצא ידי חובתו ולכן מחייב א"ע ומוסיף והולך בעבודה כי תמיד הוא בעיניו ולא כלום כ"א כתינוק קטן שלא התחיל בעבודה ויש לרמוז כזה במשנה דאבות:

שמעון בנו אומר כל ימי גדלתי בין חכמים והכוונה להורות מה שגרם לו ככה שגדל כל ימיו ולא עמד על מדריגה א' כ"א כל יום הלך והוסיף בעבודה ואמר על בחינתו כל ימי גדלתי והלכתי ממדריגה למדריגה ומה הגורם ככה בין חכמים להיותי תמיד בין חכמים והסתכלתי תמיד בדרכיהם הטובים ולמדתי ממעשיהם להיות מוסיף והולך לאפוקי מי שמונע דרכו מנתיבתם ולא הלך בדרך אותם הצדיקים להסתכל בדרכיהם וללמוד ממעשיהם אזי כן דרכו אפילו בעשות איזה מצוה וכדומה ממדות טובות נדמה בעיניו כאלו כבר הוא משכן שלם עם מלא קומתו ולא חסר כלום כיון שאין לו ממי ללמוד להיות מוסיף והולך שאינו דר בין חכמה ואפילו לא פסע אלא פסיעה אחת תפארת לו מן האדם שגם הוא מהעובדים יראים ושלמים וממילא נשאר עומד תמיד רק על מדריגה א' ואינו מייגע א"ע לקנות שלימות להיות בחי' משכן מראש עד עקב ברמ"ח איבריו ושס"ה גידיו להשראת אלהות ובאמת אין זה עבודה של כלום מול זה בא הרמז ויהי יגיד צער ביום כלות משה להקים את המשכן ונודע דעתו של אדם נקרא בחינת משה והתפשטותו בכל דור ודור מי שיש בו דעת נקרא משה וכ"ז שבחי' דעתו של אדם עוסק בבנין הקמת משכנו ונראה ונדמה בעיניו כאלו לא כלה אצלו עדיין בנין משכנו כ"א מוסיף והולך בכל יום להקים משכנו איש כזה בודאי גורם שמחה לפניו ית' ומשמח לקראת הפקח ולזה רומז רש"י ברוח קדשו מלמד שכל שבעה ימי המלואים היה משה מעמידו ומפרקו להורות כאלו עדיין אין שלימות בבנין משכנו במעמד ומצב שלם כי שיעור הקדושה מעלות מעלות יש וכל זמן שהאדם בא על השגה יתרה יודע ומבין איך שלא התחיל עדיין בבנין קומתו וזהו בחי' ומפרקו לבנות עוד יותר להיות מוסיף והולך ומי שיש לו דעת כזה בודאי יום שמחה ככלה הנכנסת לחופה לאפוקי איש בער ולא ידע כ"א מדמה בנפשו כאלו כבר תיקן מלא קומתו וכלו הקמותיו מלהקים עוד הוא צער ודאי ונשאר שקוע בבחינת מדריגתו והוא מהעומדים ולא מהמהלכים לזה רומז הכתוב ויהי יגיד צער ביום כלות משה להקים את המשכן ירצה מי שאין לו התפשטות

הדעת בשלימות ונראה ונדמה בעיניו כאלו כבר כלו הקמותיו בודאי צער הוא ומבוכה בטעותיו וגם השכינה מתרחקת ממנו כיון שאינו מהבנאים העוסקים תמיד בבניינה ולא נפסק אצלם אפילו כמעט רגע ומוסיפים והולכים והשם ישים חלקנו עמהם לעולם אמן:
ביום השני הקריב נתנאל בן צוער נשיא יששכר ופרש"י ומהו הקריב ב"פ שבשביל שני דברים זכה להקריב שני לשבטים אחד שהיו יודעים בתורה שנאמר ומבני יששכר יודעי בינה לעתים ואחד שהם נתנו עצה לנשיאים להתנדב קרבנות הללו. נראה ע"ד שבארנו למעלה פ"ה ומבני יששכר יודעי בינה לעתים בשתי פנים פ"א בני יששכר הגדולים בתורה וגדולים בחכמה והתורה מאיר להם את הדרך אשר ישכון אור לחבר פרטי עתיהם להנהיגם הכל בחכמה ותבונה ולא לעשות מעשיהם כרובא דעלמא שאינם יודעים בין ימינם לשמאלם ובחי' עבודתם זר נכריה עבודתם כיון שנבערים מדעת לקשור הבינה לעתים אשר נודע בחי' הזמן לית לה מגרמה כלום כ"א אישים המשכילים המקשרים הבינה לחלקי העתים מאירים הארה וחיות לבחי' הזמן ולזה שואלין לאדם בתחלת דינו קבעת עתים לתורה ולכאורה קשה הלא מצינו בדבריהם היפך הדברים כל הקובע עתים לתורה כאלו מיפר תורה אמנם הכוונה בפירוש השאלה קבעת פרטי חלקי עתים להתורה לקשרם להנהיגם ע"פ התורה ע"ש שהארכנו והגם לא כל מי שרוצה ליטול את השם יבא ויטול להתפאר במעלה כזה כ"א מי שגדול בתורה וחכמה ויש לו התפשטות הדעת וזהו ומבני יששכר אשר הן המה גדולים בתורה וחכמה חכמתם עמדה להם לפעול כזה יודעי משמעו לשון התחברות כמו וידע אדם בינה לעתים לנהוג פרטי העתים הכל בבינה ובדעת ובכל עת ובכל שעה מחשבתם קשורה ודבוקה לרוממות אלהות ולא נגרע מעבודתם שום דבר להפרידם מדבקותם כיון שחכמתם עמדה להם לקשור בינה לעתים. ובאופן אחר ומבני יששכר יודעי בינה לעתים כי הנה יש לך אנשים כאלה שכל מגמתם בתורתם ובמעשה מצותם הכל עבור השכר ולטובת הנאות עצמם ומאת ה' שכוח לוח לבם ונמצא עבודתם תולה בדבר עבור הפרס שנתנו עיניהם והכלל מונח בידינו כל אהבה ויראה התולה בדבר בטל דבר בטלה האהבה וכיון שנהפך עליהם הגלגל מאומה אין בידם מאהבתם ויראתם וזהו ומבני יששכר כלומר אותן האנשים שנתנו עיניהם לקבל פרס מרבם נקרא בני יששכר שואלים שכר חילוף עבודתם מעיד הכתוב כיון שכן שהשכר הוא יש אצלם ידוע תדע שיודעי בינה לעתים כלומר אפילו מתרמי להם לקשור הבינה בתורה ותפלה ומעשה מצותם אינו בתדירי כ"א אין ולאו ורפוי בידם כשהבורא ב"ה משפיע להם רוב טוב אזי מפארין ומשבחין ואהבתם ויראתם נגד פניהם ובהעדר מהם טובו ית' מרפים הם מרפים מתורה ועבודה להחזיר לו ית'

שבח והודאה ונמצא אהבתם ויראתם הוא כסלתם כיון שתלויים בדבר ואינה עומדת לעד וזהו ומבני ישששכר חלף עבודתם אינם מקשרים את הבינה לעבוד עבודת בוראם כי אם לעתים היינו לזימנין הן ולזימנין לאו כמבואר נוסף ע"ז כשתתבונן בדרכיהם מבני יש שכר דיבור אין להם בגשתם אל עבודה שבלב זו תפלה כי כל עצמה של התפלה שתיקנו לנו אנשי כנסת הגדולה היא רק צירוף שמותיו ותואר כינויו הקדושים וכבר קדם לנו הדיבור שעיקר הוצאת דיבור לפני אלהים בתפלה תולה במעשהו בחוץ בצורכי גופם אם יש לו חלק בבינה לדעת ולהשכיל בפרטי מעשיהם טובותיו וחסדיו העודפות עליו בכל שעה ורגע רואה ומבין רוממותו ית' מצד פעולותיו איך ומה שנדמה אליו באמצעות הפעולות לפעמים במדות האהבה ולפעמים במדות היראה ולפעמי' במדות התפארות וכדומה משבע' מדותיו הקדושים אשר מחשבתו יתב' ניכרת מתוך מעשיו שפועל בעולמו באמצעות זי"ה והמשכיל יודע איך לקרותו בתואר שמותיו וכינויו ואחר כך בגשתו לתפלה קורא אותו יתב' לפיהם כמו שהשיג ותפסו בעוסקו בצרכי גופו טרם גשתו לתפלה ונמצא יש לו הרבה דבורים להוציא לפניו יתב'. ואמרתי רמז שאמר דוד המע"ה ואני תמיד איחל והוספתי על כל תהלתך ירצה לשלול זולתו מי שאמר כחי ועוצם ידי עשה לי החיל הזה ואפילו בהצליח עושר ונכסים וכדומה מטובותיו יתברך העודפות על בני אדם ולמיעוט ההכרח מדמה בנפשו כל פרטי הצלחותיו הכל בעבור רוב חכמתו העומדת לו בהשתדלו בזריזות וחריצות יומם ולילה בפרנסתו לכן הצליח עושר ורב טוב ונמצא אין מענה בפיו להחזיר לו יתב' שבח והודאה בתפלה כי אם אפילו בהתרמי שעומד להתפלל הרגל לשונו נקוט ולא מעומק הלב להשיג אותן השמות ותואר כינויו שמוציא מפיו ולזה רמז דוד המע"ה ואני תמיד איחל בכל פרטי עתים ורגעים ואפי' מקרי פגעים הקורה אותי בהשתנות הזמנים ידעתי נאמנה שהכל בהשגחה פרטיות מבורא עולם ופשיטא בהשפעות טוב ידעתי נאמנה שאנו אין לנו על מי להשען כ"א על אבינו שבשמים רק אליו שמתי בטחוני ואיחל לטובותיו ופרטי הצלחותיו וע"כ והוספתי על כל תהלתך כי בכל עת ורגע שרואה ומכיר הטבת בוראו מחזיר לו שבח והודאה לערך הכרת חסדיו העודפות עליו והכל תולה בזה להיות שאני תמיד איחל ולכן תמצא שעשה דוד המע"ה ק"ן קפיטיל תהלים ולא נמצא איש אשר רוח אלהים בקרבו זולתו לעשות ככה והכל בעבור גודל בטחונו אליו ית' היו זמירותיו ותהלותיו נובעים בקרבו כמעין המתגבר לאפוקי איש בער ולא ידע לשום בטחונו עליו ומדמה בנפשו שהכל משלו נתנו לו כי כחו ועוצם ידו עשה לו החיל ע"כ יהיו דבריו מעטים ואין לו דבורים להחזיר לפניו ית' שבחים והודאות. ועוד יש לרמוז בנעים זמירותיו שאמר אשרי

אדם עוז לו בך מסילות בלבבם ודרש בזוהר כמד"א סולו לרוכב בערבות ואפשר לרמוז את האמור אשרי אדם משכיל כזה ששם עיקר בטחונו באלהים ויודע נאמנה שבלתי אפשרי לדבק מאומה זולת עזר אלוה וכל חכמתו ותחבולותיו והשתדלותו וחריצותו במשאו ומתנו עם הבריות משליך יהבו על ה' כי הוא הנותן שכל ועצה ואפס זולתו ית' כ"א הוא בורר מנה יפה ונותן לו עצה כאשר עם לבבו והוא ית' יודע בודאי לתקן עניני יותר ממני ולכך תולה הכל בעזר אלוה ומשבח ומרומם לבורא עולם שהעמידו על דרך הטוב ונכון ואין תולה בחכמתו ועצתו כלום והפעולה תועלת גדול הנמשך מזה שמוסיף תהלות בקרבו כנז' ואני תמיד איחל והוספתי על כל תהלתך וזהו אשרי אדם עוז לו בך כלומר אשוריו של אדם השם בטחונו באלהים וכל עוז ותעצומות שמגיע לו בהשתדלותו בסיבותיו ותחבולותיו אינו תולה בבחי' עצמו כ"א תולה העוז רק בך והפעולה מסילות לשון תפלה כדברי הזוהר כד"א סולו לרוכב בערבות וזה האדם כיון שתולה העוז בך ולכן מסילות בלבבם לשבח ולרומם על טובותיו העודפות על בני אדם כלל העולה מדברינו הנ"ל אשר זה תורת האדם להקטין א"ע לאין המוחלט נגד גדולתו ורוממותו ית' ויקשור א"ע עם פרטי מעלליו הכל בחפץ ורצון עליון ואז תועלתו גדולה אח"כ בתורה ותפלה מרבה להוציא דברים בשירות ותשבחות כמבואר לאפוקי אישים פועלי און התולים פרטי הצלחתם בעצמותם ולא מאת ה' היתה זאת תועלתם מעט מן המעט וע"כ יהיו דבריהם מעט בהחזרת הודאותיו ואינו יכול לדבק פנימיות מחשבתו אליו ית' וגם הוא ית' אינו מדבק א"ע אליו כי כל איש אשר בו מום לא יקרב אינו יכול לקרב א"ע אליו ואין אני והוא וגו'. ומעתה נחזור לענין ביום השני הקריב נתנאל בן צוער נתנאל סובל שתי תיבות נתן אל ירצה מי ששם בטחונו באלהים ואינו תולה בבחי' עצמו כלום כ"א תולה הכל בחסדיו ית' העודפות עליו ומקטין א"ע נגד גדולתו ית' ותועלתו גדולה לקרב א"ע בגשתו אל העבודה זו תפלה מרבה לשבח לפניו וזהו הקריב א"ע אליו יתברך בתורה ותפלה והכל בעבור אומרו נתן אל בן צוער כי הוא בן חכם צוער כמו צעיר שמקטין א"ע נגד גדלותו יתברך ורומז הכתוב מה הגורם ככה נשיא יששכר ירצה להיות שנשא ונתרומם מאישים פועלי און ששואלים פרס חילוף עבודתם ורוצים שהשכר יהיה יש בעיניהם ואינם ממתינים על רב טוב הצפון לצדיקים אשר עין לא ראתה כ"א נפשם חפצה להיות השכר יש בעה"ז וממילא עבודתם תלויה בדבר ואינה עומדת לעד וגם דבור אין להם להוציא לפני אלהים בתורה ותפלה כנז' ולכן אינם יכולים לקרב א"ע כנזכר כל אשר בו מום לא יקרב לאפוקי מי שהוא נשיא י"ש שכר שמנושא ומרומם מבני י"ש שכר הקריב יכול לקרב א"ע אליו ית' וזהו ביום השני

הקריב א"ע אל הבורא ב"ה בגשתו לתפלה להוציא דבור לפני אלהים בעבור ששם עיקר בטחונו באלהים ואומר על כל דבר הקרה אליו מטוב עד רע נתן אל ולזה רומז רש"י ברוח קדשו מהו הקריב הקריב שני פעמים כלומר מאין קנה שלמות שיכול לקרב א"ע בתדירי אליו יתב' להוציא דבור לפני אלהים בשירות ותשבחות מורה באצבע בשביל שני דברים זכה להקריב שני לשבטים כאשר הם קרבו א"ע בקרבנותיהם. ועכשיו תפלה של אדם עומד במקום הקרבן כמאמרינו ונשלמה פרים שפתינו ולכן אנו מצווים לקרות עתה הנשיאים כי התורה ישנה בכל אדם ובכל זמן ורוח שפתינו חשוב לפניו יתברך כאלו עמדנו על מעמדו להקריב קרבנות הללו ומי שלבו נכון עמו ובטוח באלהים זכה להקריב שני לשבטים כנזכר והיינו בשביל ב' דברים א' שהיו יודעים בתורה שנאמר ומבני יששכר יודעי בינה לעתים וכמבואר מקשרים הבינה לחלקי העתים לעשותה הכל בהתקשרות ואז כחו יפה להוציא דבור לפני אלהים כנזכר וא' שהם נתנו עצה לנשיאים מבני י"ש שכר אשר עבודתם פסולה כנזכר נהנים מהגדולים בתורה ובחכמה עצה היעוצה לדעת איך להתנדב קרבנות הללו היינו לקרב א"ע אליו יתברך בגשתם אל הקודש לעבוד עבודה זו תפלה ודו"ק ותבין:

שבועות

ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך ובפרשת ואתחנן כתיב אנכי עומד בין ה' וביניכם בעת ההוא להגיד לכם את דבר ה' כי יראתם מפני האש ולא עליתם בהר לאמר אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים. והכוונה כי הנה בודאי נגד זיכוך ובהירות גופו של משה רבינו בודאי היה יכול הקב"ה להראות עוצם בהירות התורה בלי שום בחי' התלבשות וצמצומים וכאשר מצינו לרז"ל שנתעוררו ע"פ בכל ביתי נאמן הוא שמשה רבינו ע"ה ידע אותן הצירופים שעמהם נבראו שמים וארץ ויכולת בידו לברוא כל העולמות עכ"ז בכל ביתי נאמן הוא וא"כ למה הלביש הקב"ה אור בהירות התורה בספורי מעשיות עד שנעשה עתה כאשר ידבר איש אל רעהו וכמ"ש לעיל פ"ה ודבר ה' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו והכוונה עוצם בהירות התורה הלביש הקב"ה פא"פ ובאמת יש ע' פנים לתורה ושם במקומה היה אור בהיר רק שמות קדושים וכללותם אינה רק שם הגדול וקדוש הוי"ה ב"ה ולכן נקרא פקודי ה' שכללות וסיפורי' פקודה וגנוזה בשם הוי"ה ב"ה והלביש אותה כ"כ פנים אל פנים עד שנראה עתה ספורי מעשיות כאשר ידבר איש אל רעהו ובאמת פתח דבריה יאיר אור בהיר ושלמה המע"ה רמז בחכמתו פיה פתחה בחכמה ותורת

חסד על לשונה כי הנה אנו רואין לפעמים נופל לאדם המשכיל חכמה נפלאה בפנימיות מחשבתו בהשגת רוממת אלהות וכאשר עלה ברצונו לגלות זאת המחשבה לזולתו בודאי בלתי אפשרי לגלות פנימיות מחשבתו עם החכמה כאשר היא שם בנקודת הלב כי לא ידעו ולא יבינו השומעים מרוב דקותה ואזי מוכרח להלביש פנימיות דקות מחשבתו באיזה פסוק או מאמר מדבריהם באמצעות ד' בחינות פרד"ס כפי הצורך והשומעם אין השגתם חזקה להבין ולהשכיל עומק מחשבתו הפקודה וגנוזה בהפשט או רמז או דרוש או סוד אזי אינם נותנים עיניהם כ"א על בחינת ההלבשה לומר כמה זה נאה דורש ונאה אומר ונבערים מדעת להשגיח על פנימיות חכמה נפלאה ועצה לעבודת הבורא המלובש שם בד' בחינות פרד"ס ודומה לזה תורתינו הקדושה פתח דבריה במקומה יאיר גבוה ורמה לרוב דקותה לית מחשבה תפיסה כלל וכאשר בא אל בחי' הדברות במעמד הקדוש על הר סיני הוכרחה להתלבש ולהצמצם פנים אל פנים חכמה נפלאה וסודות הנוראים עמוקים נתלבשו בפשוטי תורה כמו ספורי מעשיות כמבואר וזה אפשר שכיון בחכמתו פיה של התורה פתחה בחכמה ר"ל פתיחת דבריה טרם בואה לבחינת התגלות הדברות יאיר רק בחכמה נפלאה וסודות עמוקים ותורת חסד על לשונה כלומר כשבאת אל בחי' הלשון להוציא הדברות בהר סיני אזי היא רק תורת חסד תורה נאה כמו חסד דאסתר שפירש מהרש"א לשון נאה כלומר שבנ"א יש להם הנאה מה נאה פשט זה ואינם נותנים עיניהם להסתכל על פנימיות התורה מסודות עליונים הפקודים וגנוזים בספורי מעשיות כ"א זכי הראות אשר עיני שכל להם יכולין לראות ולתפוס קצת באמצעות התלבשות הספורים אור בהירות התורה כאשר היא במקומה לערך אחיזת נשמתם והזדככות גופם וחז"ל נתעוררו ע"פ איזן וחיקר ותיקן משלים הרבה:

אמר עולא אמר רבי אליעזר בתחלה היתה התורה דומה לקופה שאין לה אזנים עד שבא שלמה ועשה לה אזנים שתיקן עירובין וידים וגזר עליהם שניות לעריות כמפורש ביבמות ע"ש ועל ידי כן יתכן לעם ישראל לאחוז במצות כדרך שנוח לאחוז בכלי שיש בו יד ממי שאין לו יד וזהו פשוט הדבר עד שבא שלמה ועשה לה אזנים לשון יד הכלי הנקרא אוזן ואני שמעתי בשם הרב דק"ק הראדני שביאר ענין נאה בתחלה היתה התורה דומה לקופה שאין לה אזנים אזנים ממש כלומר לרוב דקותה ובהירותה לא היה יכול אוזן הגשמי לתופסה עד שבא שלמה ועשה אזנים לתורה כלומר שהלביש אותם במשלים הרבה ותיקן ע"י כך אזנים לתורה שיכול אוזן הגשמי לשמוע ולהבין אפס קצת ודפח"ח. והנה כל זה נאמר נגד דורות הבאים אחרי משה רבינו ע"ה לערכם ואפי' הנביאים שגדול כחם לדמות הצורה ליוצרה עכ"ז אין כחם יפה לקבל בהירות

התורה בלי התלבשות ציורים ודמיונות יתיר עליהם משה רבינו נאמן ביתו אשר כחו יפה להסתכל באספקלריא המאירה ולערכו וזכותו לא היה צריך הבורא ב"ה להלביש אור בהירות התורה כ"א וישמע את הקול מדבר אליו ברוחני בלי שום התכסות הענין המורה התלבשות אור בהיר כענין הן המה ספורי מעשיות אמנם להיות זאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל וכללות עם אין כחם יפה לשמוע בלמודים אור התורה כאשר היה במקומם לעוצם רוחניות ובאמת ה' חפץ למען צדקו ליתן להם כלי חמדה לכללות בני ישראל מול זה בא הרמז בתורה ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן ירצה כללות התורה אשר פתח דבריה יאיר באנכי כ"ז בא גם אליך שכחך יפה להסתכל באסקפלריא המאירה עכ"ז כללות התורה הפתח באנכי בא גם אליך בבחי' התלבשות וצימצומים והכל לתועלת כללות עם קדוש ישראל שאין זכות גופם מוכן ומוכשר לקבלת התורה כאשר היא בבהירותה וזהו בעבור ישמע העם בדברי עמך את עשרת דברות ישמעו ויבינו גם הם לערך בחינתם וזכות גופם כל או"א לפי בינתו ואחיזת נשמתו באותיות התורה ועיין למעלה מה שבארנו פ"ה בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני. ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני ויחנו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר ומשה עלה אל האלהים. ונבאר בדרך קצרה ע"פ דבריהם ז"ל א"ל ההוא מדרבנן לרב כהנא מי שמיע לך מאי הר סיני אמר ליה הר שנעשו בו נסים לישראל הר נסאי מבעי ליה אלא הר שנעשה בו סימן טוב לישראל הר סימנאי מבעי ליה אמר ליה מאי טעמא וכו' דאמרו תרוייהו מאי הר סיני הר שירדה שנאה לא"ה והיינו דאמר רבי יוסי בר חנינא ה' שמות יש לו מדבר ציון וגו' מדבר קדש שנתקדשו ישראל עליו מדבר פארן שפרו ורבו עליו ישראל מדבר סיני שירדה שנאה לא"ה עליו וכיון בחדש השלישי ע"ד דדרש האי גלילאה עליה דרב חסדא בריך רחמנא דיהיב אוריין תליתאי לעם תליתאי על יד תליתאי ביום תליתאי בירחא תליתאי והכוונה שבלתי אפשרי להם לעם קדוש ישראל להיות להם כלי גופם מזוככים להיות מוכן ומוכשר לקבלת התורה כ"א בחדש השלישי ולא תיכף צאתם מא"מ שאז עדיין טומאת נדה עליהם מחלאת זוהמת מצרים ולכן בא הצווי של מצות ספירת העומר בכדי שיטהרו נפשות עם ישראל מזוהמתן כנודע וכאשר הארכנו למעלה בדרוש ספירת העומר ע"ש הענין ולא היו ראוים לקבלת התורה עד שספרו שבעה שבועות תמימות ובירחא תליתאי היו ראוים למעמד הקדוש. ומעתה תבין בחודש השלישי עיכוב זמן נתינתה והטעם לצאת בני ישראל ממצרים פירוש לסיבת צאתם מארץ מצרים אירע להם לבני ישראל העכבה עד חדש השלישי אמנם אחר שספרו וזככו עצמותם וטהרו את גופם בתכלית הזיכוך ביום הזה

באו מדבר סיני כלו' דבורים טהורים וזכים שירדה שנאה לא"ה מחמתה וכמאמרם הר סיני הר שירדה שנאה לא"ה והעמיקו בדבריהם ה' שמות יש לו מדבר קדש שנתקדשו ישראל עליו שנתקדשו ודאי בין פסח לעצרת במצות ספירת עומר וחז"ל תיקנו לנו לעסוק בפרקי אבות בשבעה שבועות אלה הכל בכדי לקדש ולטהר נפשינו להפריד ממלא קומתינו מדות המגונות ולאחוז במילי דאבות מדותם הקדושים ואיתא באלשי"ך אלו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו והקשה מה זו דיינו כיון שנעדרים מקבלת התורה וא"כ מה יתרונם של ישראל כו' ע"ש לשונו ועיקר העולה מדבריו להיות שיראו לנפשם בהאיך אנפין יקומו במעמד הקדוש ולא ידעו מה ולמה יצוום האל לעשות ועל כן זככו עצמותם בתכלית הזיכוך עד שיהיו ראוים לפרטי הצוים שיצוום ויפקידם ובאמת תכלית נתינת התורה ופקידת המצות הכתובים בתורה כל עצמם אינם רק בכדי לזכך בהם את ישראל כנודע מרז"ל וזהו אלו קרבנו לפני הר סיני ונהיו קימים לעד עם בחי' זכותם שזככו וטהרו א"ע לקבלת התורה דיינו כי אין לך גדולה ומעולה הימנו בהיות עם ישראל מזוככים ומטוהרים במלא קומתם מראש עד עקב וזה תכלית המכוון בנתינת התורה ופרטי מצות ולזה אחת מה' שמות מדבר קדש שנתקדשו ישראל עליו ודאי כנזכר וזהו שדרש גלילאה בריך רחמנא דיהב אוריין תליתאה בירחא תליתאה ודאי ולא קודם בכדי לטהר נפשות עם ישראל מזוהמת חלאת מצרים בין פסח לעצרת כנזכר ורמז הכתוב ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני היינו שדרש הגלילאה לעם תליתאי על יד תליתאי ביום תליתאי והכוונה ע"ד דאיתא בזוהר אשר נתינת התורה בלתי אפשרי על ידי אברהם ויצחק אברהם דנפיק מניה ישמעאל יצחק דנפיק מיניה עשו כ"א יעקב בחיר האבות מטתו שלימה ונודע בחי' משה ויעקב שוים בדומה א' משה מלגאו יעקב מלבר כידוע למבינים אשר מדותם של אבות שלשה הם ג' מדות חג"ת והן המה שלש רגלים אשר דבר משה לעם בני ישראל חג הפסח נתגלה הארת מדות החסד מדות אברהם חג השבועות מדות הת"ת בחינת יעקב אבינו וזהו ויסעו מרפידים ירצה נתינת התורה נסע מבחי' הידים חסד וגבורה תרין דרועין כינוי לאברהם ויצחק בחינת שני ידים היה רפיון בידם מלהנתן את התורה על ידם בסבת ישמעאל ועשו דנפקו מנייהו וזהו ויסעו כללות ישראל עם נתינת התורה נסעו מרפוי ידים עד עת בא דברו על יד תליתאה ובזה נרמז. בחי' תליתאה המוזכר בדברי הגלילאה בחינתם שוה לכוון האמור שבלתי אפשר להיות נתינתה כ"א בתליתאי כמדובר ואז ויבואו מדבר סיני דבור קדוש כזה שירדה שנאה לא"ה ויחנו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר ואיתא במדרש ישראל סבא לכוון הנזכר ומשה עלה אל האלהים ולכאורה ה' מיותר ומהראוי לכתוב ומשה עלה אל אלהים

אמנם להורות בא עליות משה שעלה אל האלהים הידוע שאמר הקב"ה למשה וזה לך האות בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה ובארנו בפ' יתרו ותוכן הדברים ע"ד דאיתא בזוהר חדש ת"ח ה' אלהים שם מלא על עולם מלא וכו' כיון דאתו ישראל וקיימו על טורא דסיני וקבילו אורייתא כדין אתעטר שמא שלים עלייהו דישראל ואקרו אלהיך וגו' ומן אות {ציור} אתפתח ואתמשך ואתעבד אות {ציור} ועל דא תנינן ברזא דאתוון שעורא דאות ו' כשיעורא דס' סתום והנה התפשטות' דמשה בכל דרא ודרא כמו דאיתא בתיקונים "ממכון "שבתו "השגיח ר"ת משה ומי שיש בו התפשטות הדעת נקרא משה והוא המוציא את עם הנלוים אליו באמת מבחי' מצר ים החכמה וכאשר הארכנו מזה שיציאת מצרים עדיין לא נפסק וישנה בכל אדם ובכל זמן ולזה רמז לו הקב"ה בהוציאך את העם ממצרים כלומר מתי שתהיה בחי' יצ"מ הן בעבר ובעתיד עד עת הגואל האמיתי אתה הוא המוציאם תעבדון את האלהים ירצה עיקר העבודה את האלהים שתעשו משם מלא על עולם מלא תמשכו אלהותו ואדנותו להקרא אלהיך דייקא ואם נפשך לדעת במה יתכן לפעול ככה מורה הכתוב באצבע על ההר הזה כלומר באמצעות נתינת התורה על ההר הזה נאות להם לישראל לעשות משם אלהים סתם אלהיך כדברי זוהר הנ"ל כיון דאתו ישראל וקיימו על טורא דסיני וקבילו אורייתא כדין אתעטר שמא שלים עלייהו דישראל אקרי אלהיך. וכזה יש לרמז שאמר דוד המע"ה: זה סיני מפני אלהים אלהי ישראל זה הדבר אשר דברתי זה ההר הטוב הר סיני שניתנה התורה עליו מוכן ומעותד מיום הבריאה מפני אלהים אלהי ישראל כלומר מפני משמעו לשון קודם והכוונה קודם דקיימו ישראל על טורא דסיני וקבילו אורייתא להתעטר שמא שלים עליהם ונעשה מאלהים אלהיך היינו אלהי. ישראל וזה סיני היה מוכן ומעותד לזה מפני אלהים אלהי ישראל טרם שנעשה משם אלהים סתם אלהי ישראל להתעטר שם מלא עליהם ולא על זולת עמים כמבואר ואיתא בזוהר ומשה עלה אל האלהים זכאה חולקא דמשה דזכי ליקרא דא אורייתא אסהיד בגינה כך תאני רבי יהודה ת"ח מה בין משה לשאר בני עלמא שאר בני עלמא כד סלקין סלקין לעותרא סלקין לרבו סלקין למלכו אבל משה כד סליק מה כתיב ביה ומשה עלה אל האלהים זכאה חולקים ונמצא לא כל אדם זוכה לזה לעלות במעלה גבוה כזה כי אם האיש משה אשר כל עצמו ומגמתו והתאמצו בעבודתו יומם ולילה רק בעבור ה' אלהיו ולא לצורך עצמו כלום ואפי' בפרטי מעלליו הנוגע לצורך הגוף גם שם השכיל עשות שיגיע הנאה לבורא עולם ולא להנאת עצמו ומצינו באבותינו הקדושים אשר בארץ המה אברהם יצחק ויעקב אבהן דעלמא הקשה בספר הקדוש ראשית חכמה איך התיחס הקב"ה את

שמו הגדול והקדוש להקרא על בשר ודם אלהי אברהם אלהי יצחק והם אכלו ושתו ואין זה כבוד מלך מ"ה הקדוש ברוך הוא ועיקר העולה מדבריו הקדושים להיות שהם טהרו וקדשו וזכו את חומריות גופם להפך החומר לצורה רוחניות כקדושי עליון ואפי' צרכי גופם המוכרחי' בהם מעשיהם בהם רק בקדושה וטהרה מבית ומבחוץ ומעשיהם הגשמיים שנהפכו למעלה רוחני לצורך גבוה רצויה יותר לפני יתברך ושפיר שייך לומר היות נקרא אלהותו ואדנותו יתברך עליהם כי זה עיקר תענוגו ושעשועין שצפה לקבל מנשמות הצדיקים אשר בכשרון פעולתם ימשכו אלהותו יתברך עליהם ולא יחושו מהנאות עצמם הגשמי כ"א כל פרטי עובדותיהם לכבוד קונם ומהראוי שמעשה אבות יעשו בנים ללכת בעקבותם להסתכל בנתיבתם לטהר כלי גופם מבית ומבחוץ לקבלת התורה והמאור שבה יאיר נתיב איך להמשיך שם מלא להתעטר עליהם. ומעתה תחזה שהעידה תורתינו הקדושה ומשה עלה אל האלהים הידוע שמצווה מהקב"ה תעבדון את האלהים על ההר הזה לעשות משם אלהים אלהיך כמדובר זכאה חולקיה דמשה שהעידה התורה כזה ולא מצינו זולתו והכל לעוצם בהירותו וזיכוך גופו רק עבור צורך גבוה וכדברי הזוהר הנ"ל ת"ח מה בין משה לשאר בני עלמא כד סלקין סלקין לעותרא סלקין לרבו סלקין למלכו אבל משה כד סליק מה כתיב ביה ומשה עלה אל האלהים והכוונה כל פרטי עליותיו לא חשבו בעיניו לקבל הנאה לעצמו כ"א צד הנאה המגיע אל האלהים ובזה קנה שלימות לעצמו שהשרה הקב"ה שמו הגדול והקדוש עליו וכאשר מצינו בספרים הנותנים טעם למה פתח דברו יתברך יאיר בדברות אנכי ה' אלהיך ישלול שארית העם לומר אלהיכם עיין בדבריהם. ונחזור לענין אנכי עומד בין ה' וביניכם בעת ההוא להגיד לכם את דבר ה' ירצה לרמוז את דברינו הנאמרים באמת כי לעוצם זכוך חומריות גופו קנה שלימות לעצמו להיות אמצעי בין ה' ובין עם ה' הגם שמצינו בחז"ל ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן ע"כ זה לא עמדו בסוד ה' לשום מגמתם רק עבור צורך גבוה כאשר משה וזה לך האות שייחד הדבור אליו דייקא אנכי ה' אלהיך והם לא היו מוכשרים ומזוככים לייחד הדבור עליהם לומר אנכי ה' אלהיכם ומזה מוכרח משה רבינו להיות בחינת אמצעי בין ה' ובין ישראל במעמד הקדוש ולסבתם בא הדיבור אליו אנכי בא אליך בעב הענן כמוזכר בפתיחת דברינו בעבור ישמע העם בדברי עמך את עשרת הדברות שמעו ויבינו גם הם לערך בחינתם וזכוך גופם וגמר אומר ולא עליתם בהר לאמר אנכי ה' אלהיך כנותן טעם לשבח סבת הכרתו להיות עומד אמצעי בין ה' וביניכם הכל בעבור שלא עליתם בהר מוסב על השכינה הנקרא הר לא עליתם לא

הגעתם למעלה גבוה ורמה לגרום לה בחי' עליה מפרטי פעולתכם אפי' הגשמיים עד שיחדו הדבור עליכם לאמר אנכי ה' אלהיכם דייקא כאמרו אליו אנכי ה' אלהיך:
אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי וכבר דברנו מזה בפ' יתרו ע"ש ועדיין אנו צריכין למודעי. והכוונה כי הנה אחד היה אבינו הראשון גבוה מהארץ עד לרקיע קומה גבוה ורמה שיכול לחבר ארץ ושמים מורה שני מדריגות שכליים וארציים כאשר זכרנו בשם **המגיד** זללה"ה שביאר מאמרם ז"ל אדם הראשון מארץ עד לשמים היינו שהיה לו בהירות השכל לחבר שני בחינות הנ"ל הכנויים שבשמים ובארץ והוא היה יחידי ומלא קומתו נכללים בכח נשמות כללות ישראל ואחר כך נתחלק לאבות שלשה ונתפלגו לי"ב שבטים ואחר כך לשבעים נפש ואשר כך לת"ר אלף רגלין כי כן עלה ברצונו הפשוט בבריאת עולמו לקבל תענוג ושעשועים מחלוקי דעות מרובים שאין דעתן דומה זה לזה וממילא מקבל חלקי בחי' תענוגים מכל אחד ואחד מישראל המכין את לבו לדרוש את ה' והנה כללות הנשמות היו כלולים תחלה בכסא כבודו יתברך ושם הם עדיין באחדות ולא מקבל הקב"ה פרטי התענוגים כ"א כשבאין לבחינת פירוד והיינו מדות יסוד עלמין שממנו פרחין נשמתין ואי' בזוהר שבשפלנו זכר לנו רזא דמלה שבשפלותא של אדם זכר יזכרנו לטובה והיינו בחי' יסוד שפלה של אדם היושב על כסא כי ידוע למשכיל שיש שני בחי' זווגים זווג עליון וזווג תחתון מזווג עליון נבראים מלאכים ומזווג תחתון נשמות ישראל וזהו שבשפלנו הכינוי ליסוד משם זכר לנו ומכאן מתחיל עיקר התענוג שצפה לקבל חלקי דעות ישראל העובדים את ה' באמת ואין מלאכתן מלאכת ה' בידם רמיה ורומז הכתוב מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך וכבר בארנו מזה וארמוז בקיצור מאשר כינוי לעולם הבינה הנקרא אשר הוציאך מארץ מצרים שמנה לחמו לחם ו' הרומז ליסוד שמן ומושך משם הטפה והוא יתן מעדני מלך עליון לקבל תוספות תענוג מחלקי הנשמות שפורחין ממנו וכמו שאירע בנשמות ישראל נוהג הענין ג"כ בבחי' הזמן כללותם ואחדותם היו תחלה בשבעה ימים הקדמונים וכאשר בארתי במקום אחר ימי שנותינו בהם שבעים שנה והכוונה אותן הימים שפרטי השנים שלנו נמשכים משם והיינו זי"ה בהם ובכל אחד מהם נכללים שבעים שנה של כל או"א מישראל הכל היה בכח באותן הימים אמנם בסבת התגלותם בעה"ז בהמשך הזמנים של שית אלפי שנין מוציא מן הכח אל הפועל פעולת כל יום בפרוטרוט ובאמת כללות אלפי שנין אינם רק ז' ימים הקדמונים ולעתיד יחזרו לשורשן ולמקורן כאשר בתחלה טרם צאתם מכח אל הפועל. וע"ד שזכרנו פ"ה:

ויהי מקץ שנתים ימים ירצה מקץ לעת הגאולה תחזור הכל לשרשם וממילא יתעלו בחינת שנתים שלנו להיות ימים הקדמונים להתאחד בכללותם ואמנם טרם יבואו ימים המקוים לנו עת גאולה האמיתית כללות המדריגות המה נפרדים עש"ה ומשם יפרד. וזאת תורת אדם יומם ולילה לדרוש אחדותו ויחודו להעלות הכל אל השורש אשר היה שם אהלה מתחלה. ומעתה נחזור לענין אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ונקדים תחלה דבור לא יהיה לך אלהים אחרים על פני ואיתא בזוהר על פני לאפקא אנפי מלכא דבהו אתחזי מלכא קדישא ואינון שמיה והוא אינון והכוונה כי כבר דברנו וזכרנו כמה פעמים שאין לך מעט רגע ושעה בעולם שלא יתראה הבורא ב"ה באמצעות התלבשותם בפנים שונות כפי העת והשעה הצורך להתלבש בהארת פנים כזה צורך הנבראים ושלימותם והכלל בזה אשר לעוצם בהירותו לית רעיון לתופסו כ"א מצד פעולותיו והתלבשות שבעה מדותיו הקדושים וכל אורותיו הבהירים ומצוחצחים הכל מראה אותם באמצעות ז' מדות הקדושים לפעמים מדות האהבה ולפעמים מדות היראה וגו' כפי הצורך בכל עת ורגע שאינו דומה זל"ז וכל זאת נקרא אנפי מלכא דבהו אתחזי מלכא קדישא לבריותיו המשכילים המקשטין מחשבותם להסתכל בכל פרטי הנבראים הבאים לכלל בריאה לראות משם התלבשות אלהות ובחי' פנים המאיר מבחי' התלבשות ואם טח עיניהם מראות פנימו המאירים כ"א מסתכלים על גשמיות הדבר באשר הוא שם נתחזה אליהם ומדמים בנפשם שהכל לטובתם ומאת ה' שכוח לוח לבם ולהיפך בהקרה לכסיל מקר' לא טובה אומר מקרה הוא ולא מאת ה' היתה זאת בהשגחה פרטית בכדי לעובדו ביראה נמצא נגד טעותם וכסלותם כאלו אלהים אחרים על פנימו יתברך המאירים שמראה א"ע באמצעות ההתלבשות שישיגו פניו המאירים והקדושים לדעת איך לדבק נפשם בהאלהים לערך בחי' ההתלבשות והם במעט שכלם טח מראות עיניהם את העיקר ומסתכלים על הטפל וזה נקרא אלהים אחרים פנים אחרים שאינו נוגע אל התורה ועבודה והכ' מצוה ומזהיר להם לא יראה פני ריקם ירצה הקב"ה ביקש זאת מאתנו עם קרובו ישראל לא יראה פני בחי' ץ התלבשותי שאני מלביש ומצמצם פני המאירים באמצעות מדותי הקדושים לא יראה ריקם בעולם שיערכו מחשבותם לעבוד עבודת הבורא ברוך הוא עם ראות הפנים שלו כפי הנראה ונדמה כי צמצום בהמדות אפי' בעולמות עליונים ישראל עלו במחשבה והכל בשבילם ויגדל האהבה וחיבה שיש לו עלינו עם סגולתו ולזה אנו שואלים ומתפללים לפניו יתברך יאר פניו אתנו סלה כלומר הארת פניו בהעולמות עליונים ותחתונים אתנו סלה כלומר אנו בני ישראל בכשרון פעולתינו ומעשינו הטובים יגרמו ככה הארת אורות עליונים בסיבתינו

ומבקשים עזר אלוה ליתן לב לדעת ולהשכיל איך לדרוש יחודו ואחדותו בהתלבשות המדריגות ולא יראה פניו המאירים ריקם ח"ו כ"א להעלות הכל אל השורש כי מהבנין ולמטה משם יפרד ויש מיצר טוב ומיצר רע ולזה אומר להם הקדוש ברוך הוא לעם קרובו ישראל אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים כמורה באצבע מאין התחיל עולם הפירוד הוא מעולם הבינה הנקרא אשר כנזכר מכאן התחלת מצרים רומז לשני בחי' המצרים טוב ורע כנודע לעומת ז' מדות הקדושים לעומתם יש ז' תועבות הפכיים ונתפשטו חלקי תענוגים מרום המעלות עד מדריגות התחתונים ואנחנו ישראל נקראים דורשי יחודך להיות שאנו מעותדים לדרוש תמיד יחודו יתברך להעלות תענוגים: הנפרדים לנקודה הראשונה כי לכולם יש להם מקום מוצא באורות עליונים והגם שנראים רבים לאלפים ולרבבות עכ"ז. מי שהריחו ביראת ה' וחלק לו בבינה נפשו יודעת מאוד שכללותם נמשך משלשה קוי חג"ת קו הרחמים וקו הדין וקו החסד וכללות ג' קווים הנ"ל נמשכים מנקודת כתר ושם המה אחדין דלא מתפרשין כ"א נקודה כמוסה בעצמותו א"ס וא"ת אמנם להיות האדם תחת הזמן ואין לו התפשטות השכל לדעת ולהבין בכל שעה ורגע איך ומה נתראה ונדמה אליו ית' באמצעות צימצומיו נשאר שקוע בבחי' המאורע מטוב או רע ואינו יכול ליתן עצות לנפשו לקשור א"ע אליו יתברך ואפי' אם נפשו ודעתו רחבה עליו ויודע באמת ליתן עצות לנפשו איך לעורר לבו בקרבו עם פרטי מאורעותיו הקרים בפגעי הזמנים אמנם בהמשך הזמן נופל ממדרגותו ואנו רואין לפעמים מתעורר המשכיל בעצמו איזה בחי' בעבודת בורא ובהמשך הזמן נופל אצלו זאת הבחי' אל הזקנה ואינה חביבה עליו כבראשונה וזכרתי למעלה בשם **הבעש"ט** זלה"ה שביאר מה שאנו אומרים אל תשליכנו לעת זקנה הכוונה שאל ישליך בחי' העת לידי זקנה וע"פ הדברים האלה בארתי דבריהם ז"ל שנתעוררו תתחדש כנשר נעוריכי מה הנשר הזה לסוף אלף שנה מורט כנפיו וחוזר לנערותו וכו' ותוכן הדברים כי בחי' כנפים מורה על התלבשות ועיקר עבודת אדם בעוה"ז אינה רק ע"י התלבשות ז' מדותיו הקדושים להכיר ולהשיג מחשבתו קודש הניכרת מתוך מעשיו וממילא מראה ונדמה הקב"ה א"ע לנבראיו בבחי' שונות כי אין יום דומה לחבירו ואפילו שעה אינה דומה לחברתה ומי שחלק לו אלהים בבינה נפשו יודעת מאוד שהכל עולה בקנה אחד והכל אחדותו ויחודו יתברך אכן לטובות הנבראים משתנה ברבוי התלבשות בכדי שבכל שעה ורגע יעורר לבו בקרבו בבחי' מחודשת והבחי' זאת בעצמה שעובד עמה עתה בשעה זו כשנופלת אצלו לידי זקנה נותן עצה לנפשו לעורר ולהתלהב מבחי' אחרת ועובד את הבורא ב"ה עתה עם זאת הבחינה כפי שנדמה אליו בעת הזאת וזהו בחי' מריטת הכנפים היינו כשרואה שנפלה אצלו

העבודה לזקנה מורט בחי' התלבשות העבודה וחוזר אז לנערותו בהתעוררת והתלהבות מחודשת עם בחי' אחרת וכזה אמר הנביא הציבי לך ציונים ופירש"י בדרכי אבותיך הראשונים נודע האבות הם בחי' מחשבות אדם וע"ד שבארתי למעלה בשם **המגיד** זלה"ה היה אומר מתחלה עובדי ע"ז היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו ופירש מתחלה טרם בואו אל שכל האמת עובד עם מחשבותיו דהיינו מחשבות אהבה ויראה והתפארות אוהב אהבה זולת הבורא או יראה זולתו והתפארות באין שם על הלב שזה נקרא עבודה זרה זר ונכריה מאתו ית' שאינו נוגע לעבודתו כלום כיון שנבער מדעת ואין נוגע לו להבחין בין טוב לרע ועכשיו כשבא אל השכל האמיתי קרבנו המקום לעבוד עם אותן המחשבות בעצמם עבודתו עבודת גבוה לאהוב אותו ית' ולירא יראה הרוממות והיוצא מזה שהמחשבה בדרך כלל בחי' האבות שלשה אהבה ויראה והתפארות ואיתא בתיקונים אצילות איהו וגרמייהו חד בהון ולהשכילך בינה ע"ד משל תן עיניך וראה כשנופל במחשבות אדם התעוררות והתלהבות לעבוד עבודת בוראו לעשות אחת מהנה מהמצות לקיים פתוח תפתח וכדומה עיניך תראנה תיכף שעולה על רוחו ונדבה לבו ליתן צדקה הענין במעט רגע שנאצלה מחשבתו מפנימיות לבו ליתן צדקה אזי בשעה קלה איהו וגרמייהו חד בהון עם עומק מחשבתו ואין מעצור לרוחו וכמעט אינו ברשות עצמו כ"א ידו פשוטה ליתן תיכף ומיד והרגלים ממהרים לרוץ ולרדוף צדקה ופרטי האברים מקושרים ומחוברים בקשר אמיץ חזק למחשבה הנאצלה למהר יחיש מעשהו להוציא מכח אל הפועל והוא לגודל התקשרות האיברים אל מחשבה הנאצלה אינו מרגיש בעצמו עקירת יד ורגל וכ"ז תיכף ומיד שנאצלה המחשבה ונדבה רוחו ליתן צדקה משא"כ בהמשך הזמן נופל מעט מעט מהתעוררותו הקדומה וכל עוד שנמשך הזמן נתרפא יותר ונופל בעצלות ומתחיל להרגיש תנועות ידיו ורגליו עד שנופל בספיקות אם ליתן או לאו ולפעמים יפול הנופל לגמרי עד שחוזר ממחשבתו הקדומה וקופץ ידו ומעתה אם עיני שכל לך תוכל להשכיל ולהבין ללמוד סתום מן המפורש איך אצילות איהו וגרמייהו חד. מול זה אפשר לרמוז בדברי הנביא הציבי לך ציונים להורות נתן בלבם ללכת בדרכי יושר לעשות ציונים וסימנים בכל עת ושעה בכמה נקודות הוא מרוחק עתה מהתעוררותו והתלהבותו מחשבתו הנאצלה לעבודת הבורא בכדי שלא יפול הנופל בסיבת המשך הזמן ממדרגתו הקדומה ולזה פירש"י בדרכי אבותיך הראשונים היינו מחשבות הראשונים הכנויים בשם אבות כמוזכר בשם **המגיד** חובת גברא לעשות ציוני' וסימנים ובראותו שנתרחק מעט מבחי' הקדומה יחזור תיכף לקדמותו להתעוררת מחדש עד שיהיה אצילות מחשבתו קודש איהו וגרמייהו חד ולא ירגיש מתנועות

איבריו כלל כ"א פרטי איבריו מקושרים קשר אמיץ וחזק אל המחשבה ושם למעלה מבחי' התחלקות הזמן כ"א אחדות פשוט נמצא כשבא אל החכמה עובד אותו יתב' בלי התלבשות וזהו שאמר הקב"ה לישראל אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים כלומר בחי' שתי המצרים שנעשה פירוד טו"ר כ"ז נמשך מעולם המחשבה כינוי לבינה הנקרא אשר כנ"ל ועכ"ז חיבה יתירה נודעת לכם להעלותכם למעלה נשגבה ונפלאה ואשא אתכם על כנפי נשרים כלומר למעלה מבחי' הכנפים המורים התלבשות וכאמור ואביא אתכם אלי ירצה אל אות י' המרומז לחכמה נקודת יו"ד אשר שם אין בחי' התחלקות וכנפיים. וכזה רמזתי בנעים זמירות ארבעים שנה אקוט בדור ואומר עם תועי לבב הם והם לא ידעו דרכי אשר נשבעתי באפי אם יבואון אל מנוחתי והכלל בזה זאת ישים האדם נגד פניו ומורא יעלה על ראשו טרם יבוא יום הקדוש חג שבועות מעותד לקבלת התורה שישנה בכל זמן כי כבר זכרנו כלל המונח בידינו מקדמונינו אשר בכל מועד ממועדי ה' אשר דבר משה לבני ישראל בהגיע חג הקדוש חוזר אז למציאות הראשון כל חג לערוך בחינתו בפסח חוזר למציאות הראשון כאשר מאז בפתח הגאולה כמבואר לנו בדרוש פסח ע"ש ובחג שבועות חוזר למציאות הראשון נתינת התורה וכל או"א מישראל כמו שמכין א"ע לקבלת התורה כמ"כ מקבל בהגיע חג הקדוש בחי' תורתו הנוגע לנשמתו מחדש זולת קבלתו את התורה בשנה שעברה והדבר הוא בפלס מאזנים אם הוא בהזדככות גדול וקישט מלא קומתו בין פסח לעצרת כראוי לענין לפסוק מעליו זוהמת היצה"ר אזי מקבל עתה בעת המציאות בחי' תורתו של כללות השנה הבאה כהזדככות גדול ובבהירות בלי שום התלבשות כ"א התורה מראה א"ע אליו להשיגה בצורה רוחניות ואם אין הכנתו שלימה ונאמנה את אל רוחו לקבלת התורה ועדיין מלא קומתו מראש עד עקב אינו מוכשר לקבלת בהירות התורה כמוהו ממש בחי' קבלתו את התורה עתה בחג הקדוש אינו בזכות ובהירות והכוונה שאין התורה מראה את עצמה אליו להשיגה וגם להשיג עוצם אלהות על ידי רושם התורה שהיא רשימו של אלהותו יתב' כ"א ע"י דמיונות והתלבשות מדריגות הפחותים כאשר כבר דברנו מזה בדרוש ספירת עומר ע"ש ולכן מה מאוד ראוי אשר כל איש הירא ורוצה לגשת אל עבודת הקודש בהגיע חג הגדול והקדוש הזה שחוזר למציאות הראשון נתינת התורה להתבונן במעוז שכלו אם הכנתו שלימה וחזקה ותכונת איברי קומתו המה מזוככים ובהירים להשראת אלהות ואז יתכן לו לעלות בהר לקבל בחינות תורתו והארת אלהותו יתב' המאיר עתה ומה מאוד צריך לפלס במאזני שכלו באשר הוא שם להתבונן בעצמותו אם היה שם בהכנה כזה אז במעמד הקדוש מנתינת התורה הכלליות אם היה ראוי

ונכון לגשת אל הקודש פנימה ופן ואולי לא היה ראוי להמנות עמהם במעמד המובחר בסבת העדר הזדככותו היות אז כולם קדושים ובתוכם ה' שורה על פרטי איבריהם כיון שהיו כולם מגדולים עד קטנים בגדר הפרישות מחומריות וכיעור והדומה ואשר חכמים הגידו ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן מנייהו וידע נאמנה אם מרגיש בעצמותו מיעוט הזדככות שבלתי אפשרי אז מעמד הקדוש לגשת אל הקודש לקבל הארת התורה כמו אז כן עתה בחושך הולך ואין נוגה לו להיות נוספת אצלו בחי' קבלה מחודשת כיון שלא קישט ותיקן מדותיו להיות נקי וזך בהם כאשר יכול שאת ממגע נכרי על ככה הגיע העדר הארת התורה להיותם בדרך כלל שבעה עמודים וכאשר מצינו חז"ל נתעוררו ויש פלוגתא חד אמר בז' קולות ניתנה התורה וח"א בה' קולות ניתנה תורה להורות האמור להיות כללותה רק שבעה עמודים ז' מדות הידועים ולהבין דבריהם שלמדו לשונם לקרות את ז' המדות בכינוי ז' קולות יש לכוון במאמרם כי עינינו רואות לכל מדה מהמדות בחינת קול הנמשך משם שונים זמ"ז בבחינתם וחוש הראות מעיד ע"ז כי אתה תחזה בדבר איש לרעהו ענין אהבה אז משמיע קול של אהבה וניכר בתנועותיו לעין כל ואפילו להעומדים הרחק מהם היות עוסקו ודבורו מענין אהבה כי עקימת שפתיו עושה רושם להכיר מהות דבורו וכדומה אם מדבר עם רעהו מענין יראה ומטיל יראתו על זולתו אזי ניכר בהשמעות קול שעוסק מענין יראה כי משתנה האדם בתנועותיו בדברו דיבור אהבה או יראה וכן אם מתפאר א"ע הקול הולך בתנועה אחרת והכל מורה היות שינוי הקולות תולה בשינוי המדות וקול של אהבה נמשך ממדות החסד וקול של יראה נמשך ממדות גבורה וכדומה שארית הקולות יש להם מקום מוצא בזי"ה והמשכיל על דבר ימצא טוב טעם ודעת שגם התורה שעיקר בניינה משבעה עמודים ניתנה בז' קולות ונמצא זה תולה בזה לערך קישוט שבעה מדותיו כמוהו ממש זוכה לקבלת ז' קולות שנתנה בהם התורה ואם לא זך וישר פעלו אפי' באחת מהנה יאבד טובה הרבה ויעטה כמעיל בשתו אשר צא יאמרו לו אין לך עסק בנסתרות התורה כי הכסיל לא יבין את זאת התורה המראה א"ע עתה למשכילים בנסתרות ורוחניות באמת אין לך בושה וכלימה גדולה מזה שפירש א"ע מכללות הצבור המטהרים ומקדשים א"ע בהכנה רבה לקבלת התורה והוא יצא מהכלל ומחוץ מושבו כי טומאת נדתו עליו מזוהמתו והכתוב רומז הביטו אליו ונהרו ופניהם אל יחפרו ירצה את האמור ואפי' בכל השנה כולה בפרטי עתיו ורגעיו ופשיטא עתה בחג הקדוש השעה צריכה לכך ביותר והיינו בהכין את לבבם בני ישראל בהזדככות ובהירות קומתם נאות להם להרים ראש להסתכל כלפי מעלה בלי בושה וכלימה לקבל הארה מאתו ית' המראה ונדמה א"ע לנבראיו ובפרט עתה

בחג שחוזר למציאות הראשון וצריכין עם ישראל להרים ראש לקבל הארת התורה וזהו שרומז נגד אישים המשכילים יראים ושלמים בעבודתם הביטו אליו ית' עם מלא קומתם היות כלי מוכן לקבל הארה וזהו ונהרו כלומר כחם יפה לקבל הארה טוב להם בכל עתים ורגעים אשר כח בהם בכל שעה ורגע לנהר א"ע בפרטי עניינם בהביטו אליו ית' ונהרו ועוד תועלת הנשגבה בהגיע חג הקדוש חוזר למציאות נתינת התורה פניהם אל יחפרו טוב להם שלא נתכסו פניהם בושה וכלימה להיות מלא קומתם משכן להשראת אלהות וקבלת דקות בהירות התורה לערך הכנתם השלימה. ואנו אומרים בהגדה של פסח על בן רשע אלו היה שם לא היה נגאל כפי רעות עובדותיו כמ"כ מהראוי החי יתן אל לבו להתבונן במעוז מוחותיו אלו היה שם במעמד הקדוש מה עלתה לו לערך מיעוט הכנתו וזיכוך גופו בין פסח לעצרת בודאי בלתי אפשרי להמנות ביניהם שעמדו על הר סיני ופסקה זוהמתן והוא עדיין טומאתו עליו ויצה"ר מרקד בהיכלו לנטותו מדרך המלך וגם תורתו תועבה ואינו מקבל כלום ואוי לאותה בושה וכלימה. ואני אמרתי רמז בנעים זמירות שמונה והולך תורת ה' תמימה משיבת נפש. עדות ה' נאמנה מחכימת פתי. פקודי ה' ישרים משמחי לב. מצות ה' ברה מאירת עינים. יראת ה' טהורה עומדת לעד. וגמר אומר הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים גם עבדך נזהר בהם בשמרם עקב רב והכוונה כלפי דברינו הנאמרים באמת שעיקר קבלת תורת האדם בכל שנה ושנה תולה בקישוט מדותיו להיות נקי וזך מהם בתכלית הזכוך. וכלל זה נקוט בידך שצריך האדם להרגיש בעצמו בעת נתינת התורה אם זך וישר פעלו ואם הוא מאנשי מתי מספר וחושבנא לא אתאבד מניה אחת מהנה מימי הספירה שתיקן כראוי כל יום ביומו מדה השולטת באותו היום כמבואר לנו בדרוש ספירת העומר ע"ש וכבר שלם ויפה בבחי' שבעה מדותיו אשר בהם תולה קבלת הארת התורה שחצבה עמודיה שבעה וצריך להרגיש בזה בטוב טעם ודעת אם נתוסף אצלו איזה השגה מחודש בהשגת מאור התורה שלא טעם והשיג עדיין מעולם כי בודאי כמו שהארכנו בדרוש יצ"מ אשר להיות מעת פתח הגאולה עד גאולה אחרונה לא היה עת כזה שתהא שוה בבחי' יצ"מ כ"א בכל שנה נעשה בחי' מחודשת אשר לא היה עדנה מיום הבריאה כמו"כ הענין בבחי' נתינת התורה מיום נתינתה שאז היה פתח נתינתה עד לעתיד שתתגלה בהירות התורה ותורה מאתו תצא עדיין. לא היה שנה אחת דומה לשנה זולתו בבחינת קבלתה כ"א הולכת ונתוספת וכמ"ש קול השופר הולך וחזק מאוד ודרש בזוהר כמד"א כלי מחזיק מ' סאה ר"ל תורתינו הקדושה מחזקת בתורה ואותן החדושין שעתידין להתגלות ולהתחדש עד ביאת הגואל ומורה צדק מחזקת הכל בתוך אותו הקול בכח ולכן אנו

מברכין ברכות התורה לשון הווה ולא נתן לשון עבר מורה היות שנותן עוד את התורה וכל אחד מישראל לערך בחינתו והכנתו מפסח לעצרת לקבלת התורה כמ"כ מקבל הארת התורה מחדש עתה שחוזר למציאות הראשון וגדולה מזה אפילו לימוד תורתו של אדם שלומד היום אינו דומה ליום חבירו כידוע למשכיל ופשיטא שאינו דומה לבחי' קבלות התורה בכללות עם ישראל של שנה אחד לשנה אחרת ואפי' בכל אדם פרטי נשתנה טעמו וריחו בבחי' קבלתו את התורה משנה לשנה כל ימי חיים חיותו וכל זאת צריך המשכיל הרוצה לגשת אל הקודש להרגיש בבחי' עצמו ואיש בער אשר לא ידע את זאת ידע נאמנה מסתמא לא קבל בחי' תורתו כראוי כיון שהוא אינו תמים במעשיו ולא זיכך וקישט עדיין מלא קומתו פרטי ז' מדותיו לנקותם ממום מגע נכרים מז' תועבת הפכיים והכלל זה תולה בזה ואין אמצעות בדבר לערך זיכוך וקישוט ז' מדותיו כמ"כ כחו יפה להרים ראש לקבל התורה שניתנה בז' קולות וחצבה עמודיה שבעה. ומעתה תבין להשכיל ביאור תורת ה' תמימה ורשום בכוונות שבעה מדות חג"ת וג' בשבעה שמות הוי"ה הכתובים בזה המזמור תורת ה' תמימה חסד עדות ה' גבורה פקודי ה' ת"ת ע"ש הכוונה בזה לכוון האמור בדברינו שהכל תולה בזיכוך ז' המדות לנקותם ממום ואם האדם תמים במלא קומתו מראש עד עקב אזי כחו יפה ג"כ לקבל תורת ה' תמימה ולכן כתיב שבעה שבועות תמימות תהיינה כי אם אבד אפילו יום א' ח"ו מימי הספירה אבד טובה הרבה ולא יכול לקבל תורה התמימה ואזי משיבת נפש וע"ד מאמרם ז"ל כל דבור ודבור שיצא מפי הקב"ה יצאה נשמתן של ישראל שנאמר נפשי יצאה בדברו ופריך מאחר שמדבור ראשון יצאת נשמתן דבור שני האיך קבלו והתירוץ הוריד טל שעתיד להחיות בו מתים והחיה אותם שנאמר גשם נדבות וגו' נחלתך ונלאה אתה כוננת והקשה במהרש"א ריב"ל דהוא מרא דהני דרשות לכאורה סותר דבריו שאמר לקמן שחזרו לאחוריהן י"ב מול אבל לא מתו ולעיל נמי אמר שנתמלא עולם כולו בשמים כדי להשיב נפשם כדאיתא במדרשות משמע דלא מתו וי"ל דכתות כתות היו לפי הטבע יש מהן דמחרדת הקולות נעשו חלשים ולא מתו לאותן הועילו הבשמים ויש מהן יותר חלשים בטבע עד שמתו ויש מהן שחזרו לאחוריהן ע"ש לפי ענינו ולפי עניינו הדבר פשוט הן בפתח נתינת התורה או מאז עד עתה ועד ביאת הגואל שישנה בחי' הנ"ל השכל נותן שלא כל או"א מישראל שוה בשיעוריהן בהכנתם וזכות גופם כי אין אדם דומה לחבירו מיום היות אדם על וכל או"א לערך בחינת הכנתו וזכותו כמ"כ מקבל בחי' תורתו הנוגע לנשמתו ואחיזתו שיש לו באותיות התורה וזה הגורמת שלא שוו בשיעורן אז במעמד הקדוש כנראה בגמרא יש מהן שמתו ויש מהן שחזרו לאחוריהן וגו' ונוהג

הענין עוד בהגיע חג הקדוש נתינת התורה ג"כ אינם שוים בשיעורין כל או"א כפי שתיקן בחי' ז' מדותיו שמעותד לתקן בימי הספירה כמ"כ מקבל בחי' בהירות התורה עם ז' עמודיה וזהו שרמז נעים זמירות ישראל תורת ה' תמימה כי גם באדם הנשה לקבלה היו שבע שבועות תמימות ונקי ממום אזי משיבת נפש וכן מונה והולך פרטי הז' מדות עדות ה' נאמנה ורשום בכוונה מדות הגבורה להורות שתיקן אותה עם כל פרטיה כמוזכר לנו בדרוש ספירת עומר כמאמרם ז"ל מצוה לממני יומי מצוה לממני שבועי היינו לתקן בחי' ז' המדות בכלל ובפרט וכמו שתיקן וקישט בעצמותו מדות הגבורה כמו כן ממש מקבל עתה עמוד התורה שמדבר ממדות הגבורה ומחכימת פתי. וכן פקודי ה' ישרים משמחי לב ורשום בכוונה מדות הת"ת להורות באם שקישט ותיקן מדות תפארתו בלתי לה' לבד ולא תפארת זולתו אזי קונה שלימות בעצמו להרים ראש לקבל הארת התורה בכלל ולא משיג בושה וכלימה וע"ד שבארנו למעלה הביטו אליו ונהרו והפעולה ופניהם אל יחפרו וזהו פקודי ה' ישרים בלתי לה' לבדו ואין ברוחו רמיה זאת הגורמת לשמוח לבו בעת גשתו לבחינת קבלתה בלי בושה וכלימה וכן מצות ה' ברה מאירת עינים הכוונה ג"כ באה שזיכך א"ע כ"כ להיות פרטי מצותיו בבהירות גדול בלתי לה' לבדו ואין לזר חלק אתו בעשיות מצותיו מפניות ורמאות ח"ו זאת הגורמת שהתורה שמקבל אור לו אור להאיר עיניו להסתכל בפנימיותה ולא בגשמיותה. וכן יראת ה' טהורה עומדת לעד הכוונה גם כן באם שזיכך בעצמו מדות היראה רק יראה רוממות בגין דאיהו רב ושליט עיקרא ושרשא דכל עלמין ואינם תלוים בדבר ואינה בטילה עולמית כי יראה התולה בדבר בטל דבר בטלה היראה לאפוקי יראה טהורה שאינה תלויה בשום דבר עומדת לעד והכלל הכל תולה לערך הכנתו וקישוט מדותיו כמו כן זוכה לקבל עתה ז' עמודים שבתורה הנתונה בשבעה קולות וגמר אומר הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים ירצה אם אמר יאמר העובד ה' במה נאות להשיג ולתפוס אור בהירות התורה המאירה מסוף העולם ועד סופו רק רוחניות ובמה יכול להרגיש חמודות התורה במורגשת רמז בדבריו ידוע תדע שכל בחי' תענוגים שנתפשטו בעולם וחלקי טעמים משונים הכל נמשך מאותיות התורה אשר בה אסתכל קב"ה וברא עלמא וממילא יש אותיות התורה בכללות המדריגות ומה שרואה אדם במורגשת ומושכלת לטעום טעם מתוק ונחמד ילמוד סתום מהמפורש ונעלם מהגלוי אם כאן יש דבר נחמד למראה ומתוק לחיך שאינו רק חלק אחד מני אלף אלפי אלפים ורבבות מחלקי התורה איך לא ירגיש מתיקת התורה שמשם נמשך בחינת מתוק בעולם לזה אמר הנחמדים מזהב כלומר מאין יכול להרגיש חמידות התורה מזהב אם לבו חומד לדבר גשמי כזה איך לא ירגיש ויחמוד

עיקר החמדה שתורה נקרא חמדה גנוזה וגם נקרא חמדה מתוך חמדה כמבואר לנו במ"א להדורש מקומו וזהו הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים מכאן יכול להרגיש מתיקות התורה כנזכר ועוד רמז הנחמדים מזהב ומפ"ז רב נוטריקון פ"ז "פסקו "זוהמתן על דרך מאמרם ז"ל ישראל שעמדו על הר סיני "פסקו "זוהמתן וזהו שנרמז בכתוב ראשו כתם פ"ז וגו' שוקיו עמודי שש מיוסדים על אדני פ"ז פרש"י והדוגמא כלפי הקב"ה כשנראה בסיני כו' תחלת דבריו הבהיקו ככתם פ"ז וכן הוא אומר פתח דבריך יאיר פתח אנכי ה' אלהיך ועל גלילי זהב פירש"י אלו הדברות שבהן נאמר הנחמדים מזהב ומפז רב עכ"ל והנה אם עיני שכל לכם הוא הדבר אשר דברתי אשר כללות נתינת התורה תולה בזכות גופם של עם הנגשים לקבלה ופסיקת זוהמתן כמ"כ מאיר ומבהיק להם הקב"ה אור התורה וזהו ראשו כתם פ"ז תחלת דבריו הבהיקו ככתם פ"ז כלומר כמו שטהרו וזיככו עצמותם ו"פסקה "זוהמתן וכן אמר אלו הדברות שבהם נאמר הנחמדים מזהב ומפ"ז כמבואר וגמר. אומר שוקיו עמודי שש מיוסדים על אדני פ"ז הכל להורות שכל עצמה של קבלת התורה עם עמודיה שבעה מיוסדים על אדני פ"ז כאשר "פסק "זוהמתן משבעה מדותיהם מזוהמת היצר הרע וז' הפכיים כמו כן קונה שלימות התורה וגמר דוד המלך עליו השלום גם עבדך נזהר בהם בשמרם עקב רב יובן ע"ד שבארנו פי' התקונים ויבא יעקב שלם עם הי' י' עקב ובארנו זאת תורת אדם לחבר תמיד הי' המורה על חכמה ופרטי מדריגותיו הנמוכים המכונים בשם בחינת עקב לעשות פרטי מעשיו אפי' הגשמיים כגון אכילה ושתיה ושארית תענוגות בני אדם לעשותם בהתקשרות החכמה ואז נעשה יעקב שלם י' עקב האמנם במה יתכן לו לחבר החכמה אל בחינת העקביים הכל במאור התורה אור לנתיבתו את הדרך ישכון אור לעשות פרטי מעשיו הכל בחכמה ותבונה כאשר זכרנו ודברנו מזה כמ"פ ובארתי פי' הפסוק תורה צוה לנו משה מורשה קהלות יעקב ותוכן הדברים זאת התורה אשר צוה לנו משה מלת צוה משמעו ל' צוותא כלומר שחיבר לנו משה אור התורה מורשה קהלות יעקב ירצה התורה אור להוריש לנו לדעת ולהשכיל איך לקבל ולחבר יעקב אות י' המורה לחכמה לבחי' עקביים לעשותם בחכמה ודעת ולזה רמז גם עבדך נזהר בהם בשבעה עמודים שבתורה לדעת ולהשכיל איך לשמור עקב בחי' עקביים לעשותם בהתקשרות החכמה וכמו דאיתא אשר בכללות עשרת הדברות יש בהם תר"ך אותיות כמנין כת"ר ועק"ב תיבות וזהו שרמז אליעזר עבד אברהם בק"ע משקלו ושני צמידים אלו שני לוחות עשרה זהב משקלם אלו עשרת הדברות וזהו עקב אשר שמע אברהם בקולי והכוונה אפילו כשהתורה היתה עדיין בחינת קול טרם שניתנה בבחינת דברות על הר סיני גם שם

בבחינת הקול כחו יפה לעשות פרטי עובדותיו אפילו מעשה ארציות הכל בהתקשרות החכמה והמדע וחיבר היו"ד אל בחינת עקב וזהו עק"ב אשר שמע אברהם בקולי אמנם אחר כך בסבת שעבוד גלות מצרים נשכח מהם עניני עבודתם שקבלו מאבותיהם וכבר קדמנו כמה פעמים שבמצרים היה הדעת בגלות שנשכח מהם מה שקבלו מהאבות ואחר הראות אותות ומופתים במצרים יצא הדעת מהגלות כנזכר בדרושים הקודמים ועתה המדות המה בגלות שרבים וכן שלימים בבחי' דעתם את ה' ועוצם יכולתו וגדולתו ועם כל זהב בחינת מדותם קשה להם ואינם מטוהרים ועדיין היצר הרע מרקד במלא קומתם לעשות מהכיעור והדומה מגנות המדות מורה היות כי לא טוב היות האדם לבדו בבחינת הדעת כי כל זה אינו מועיל כלום רק צריך להכניס את בחי' דעתו למדותיו ולזה בא תיכף מצות ספירת עומר וסודו ידוע למביני מדע שכל עצמה של הספירה להכניס הדעת בהמדות בכללותם ופרטיותם וטרם טהרו וקדשו בפרטי מדותיו ממום ומגע נכרי משפט נדה עליו וטמא טמא יקרא לבלתי יגש אל הקודש לקבל התורה כי אם מתי מספר אשר חושבנא לא אתאבד מהם להם נאה ויאה לגשת לקבלת התורה לשלול זולתם שאין ממש בקבלתם ומאומה אין בידם ובבחינתם רומז התיקונים יעקב י' עקב וכד פרח יוד מינה כדין אתקיים ואתה תשופנו עק"ב ונתבאר לנו בכמה מקומות כלומר בעשות מעשיו הגשמיים המכונים בשם עק"ב בלא חכמה הכינוי לאות י' זהו וכד פרח יו"ד מיניה היינו בחי' החכמה ואז הנחש מצוי' בפרטי עובדותיו להחטיאו וזהו כדין אתקיים ואתה תשופנו עקב דייקא כשנשאר בבחי' עק"ב לבד זולת החכמה הנחש נושף בו ח"ו וגם יש לרמוז מכללות קבלת עשרת הדברות בחי' יו"ד המורה לחכמה ומנין תיבותיו הוא עקב וכל עצמה ללמוד לאדם דעת להאיר נתיבותיו איך לחבר החכמה אל עק"ב וכמאמרינו תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב מאור תורתינו מוריש לנו לדעת איך לקהל היו"ד אל העקב וכל זה צריך המשכיל לדעת טרם גשתו לקבלתה להכין א"ע להיות מוכשר לקבלה ואם אין לו זאת החכמה וההכנה כדין אפילו בקבלתו את התורה עתה אינה רק בבחינת תיבותיה המסודרים לפניו במנינה מנין עק"ב ואתקיים ח"ו ואתה תשופנו עקב כיון דפרח יו"ד מיניה כללו של דבר אשר עיקר מגמתו והתאמצו של אדם עתה בחג הקדוש המעותד לקבלת התורה להכין את לבו ורוחו ונפשו תחלה בסוד הספירה להכניס הדעת בהמדות כמבואר אשר כ"ז כל עצמה של הכוונה מסוד הספירה ואחר כך לערך זכוך גופו וטהרו וקדשו מחוץ ומבפנים כמו כן כללות התורה שחצבה עמודיה שבעה התולה בזכוך שבעה המדות בכלל ובפרט והתורה אור להאיר נתיב לדעת איך למצוא רמיזא דחכמתא בכל המדריגות כולם אפילו הגשמיים

המכונים בשם עק"ב גם שם יש התלבשות החכמה כי כולם בחכמה עשה פועל החכמה וממילא יש רמיזא דחכמתא בכל דבר הבאה לכלל בריאה וכל זה זוכה האדם ממאור התורה ובהעדרה הוא תועי רוח בינה. ומעתה נחזור לענין ארבעים שנה אקוט בדור ואומר עם תועי לבב הם ומפרש הכתוב מהות טעותם והם לא ידעו דרכ"י דרך יו"ד ירצה להורות האמור איך לחבר החכמה לפרטי עובדותם לבלתי עשות שום דבר בעולם בלתי התקשרות החכמה והמדע אשר כל זה עיקר כוונתו יתברך ורצונו וחפצו שצפה לקבל תוספת תענוג מכשרון פעולת הנבראים ולכוון זה צמצם בהירות אורותיו בז' ימי הבנין ולזה רומז אשר נשבעתי באפי וידוע סודו מרזא דז' והכל לטובתם ושלימותם להיות הבחירה חפשית בידם לכפול שכרם בעה"ב להנות מזרוע ידם ולא נהמא דכסופא וזהו אם יבואון אל מנוחתי צירוף מנוחת יו"ד כלומר אם יבואון בקישוט מחשבותם וזכות גופם ועיקר מגמתם וכוונתם בקבלת התורה לדעת ולהשכיל אל מנוחת י' האיך החכמה שורה בכללות המדריגות בכולם מונח ומלובש רמיזא דחכמתא לדעת איך לדבק נפשו ברוממות אלהות ונאות לו לאדם לדעת ממאור התורה היותה רשימה אלהות והעולם ומלואה רושם התורה וכמבואר ודו"ק מאד:

בגמרא ומפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת מפני שעצרת זמן פירות האילן אמר הקב"ה הקריבו לפני שתי הלחם בעצרת כדי שיתברכו לכם פירות שבאילן ופי' רש"י ירצה על פירות האילן שהן מתירין להביא ביכורים וגמר וכתב ואני שמעתי דרבי יהודא לטעמיה דהא אזלא כמאן דאמר בסנהדרין עץ שאכל אדם הראשון חטה היתה ופירש המהרש"א והוא מבואר שאמר הכתוב מהחל חרמש בקמה שהוא קציר שעורים תחל לספור שבעה שבועות שהוא יום קציר חטים שהם שתי הלחם שאז קבלו התורה והכוונה בו כי בצאתם ממצרים שנקראו חמורים והיו ישראל גם כן בלא מצות לא היו ישראל ראויים רק למאכל בהמה שהיו שעורים עד ספירת ז' שבועות שהוכנו אז לדעה שמביא מאכל חטים שאז קבלו התורה ועל כן מביא שתי הלחם מחטים שמביא הדעת נראה להבין כל זה בהקדם מאמרם בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה להם מי גילה לבני רז זה שמה"ש משתמשין בו כדכתיב ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו ברישא עושי והדר לשמוע ובזוהר מאמר הינוקא כתוב סוד הדברים מנעשה ונשמע וז"ל כתוב גבורי כח עושי דברו עושי אותו ודאי ומתקנין ליה ומהדרין לדיוקנא קדמאה ומכאן ולהלאה כיון דאתקנת ואתעבידא בדיקנהא שפיר כמלקדמין כדין אינון וכל שאר חילין קיימין לשמוע מה דאיהי אמרת ואיהו קיימת

כמלכא גו חילא ודא הוא עושי דברו ודאי דמתקנין להאי דבור בקדמיתא ולבתר מה דאיהי מצוות ופקידת ע"ש לשונו הקדוש וע"פ הדברים האלה בארתי פ"ה:
נקרא לנערה ונשאלה את פיה ע"ש במקומו ותוכן הדברים משמעות נקרא מלשון ויקרא אלהים לאור יום שהוא לשון תיקון ועשייה להזמין לאור יום כדאיתא בזוהר וזהו נקרא לנערה נתקן לנערה ונעשה לה קומה שלימה בנויה מז' מדותיה הקדושים ונערה כנוי לשכינה הנק' תחלה בחי' נער קודם דקבילת דכר ואח"כ נערה באות ה' כנודע למשכיל הרגיל בדברי הזוהר והחיוב מוטל עלינו בני ישראל לבנות קומתה בפרטי עובדותינו ולכן נק' ת"ח בנאים ע"ש שעוסקים בבנין העולם מוסב על השכינה וזהו נקרא לנערה לעשות מנע"ר נערה שתוכל לקבל הארה מלמעלה ואחר שתהדרי לדיוקנא קדמאה ואתעבידא בדיוקנא שפיר בכשרון מעשה הצדיקים אח"כ ונשאלה את פיה מה דאיהי אמרת ופקידת לון כמלכא גו חילא כדברי הינוקא גבורי כח עושי דברו ברישא כלומר לעשות תקון למלכות עולם הדבור והדר לשמוע וזה סוד כוונת כללות ישראל בגשתם לקבלת התורה באומרים נעשה תחלה לשכינה קומה ואח"כ ונשמע וכבר אמרנו בדרוש ספירת עומר שעיקר בניינה ותיקונה תולה במספר שבעה שבועות וע"ד חז"ל מצוה לממני יומי ומצוה לממני שבועי והיינו תיקון זי"ה בכלל ופרט ולזה צריך אימוץ וזירוז רב להיות גבור בכ"ח עתים שיש י"ד עתים לטובה וי"ד עתים לרעה צריך להיות גבור ולכבוש את יצרו בכולם עש"ה עת לעשות לה' כלומר העת בעצמה לעשות ולתקן בלתי לה' לבדו וכיון שכן כחו יפה לבנות לה קומה שלימה וזה גבורי כח עושי דברו להם נאה לתקן האי דבר לשלול זולתם אשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך כלומר לעמוד בהיכל היא השכינה גי' אדני המלך מוסב על הקב"ה כיון שנעדר מלתקן כ"ח עתים אינו יכול לתקן את ההיכל לקבל הארה ממלך הקב"ה ומעתה שא עיניך וראה טרם גשתם בני ישראל לחבר שתי תורות תורה שבכתב ותורה שבע"פ מצוים ומוזהרים לספור ספירות עומר פרט וכבר בארנו שלא באמירה וספירה לבד תליא מילתא כ"א לתקן פרט היום לערך סוד המדה מימי הספירה השולט אז ואם לאו לא תיקן יומו ואינו כלי מוכשר לקבלה בהגיע חג השבועות לחבר תורה שבכתב עם תורה שבע"פ והכוונה שתי אלה ישנה בכל אדם תורה שבכתב הם אותיות המחשבה ותורה שבע"פ המה אותיות הדיבור ויוכל המשכיל להרגיש בזה אם אין כחו יפה לחבר בחי' הדיבור שלו בעצמו מתורה ותפלה לאותיות המחשבה להוציא דבור לפני אלהים בשלימות בלי מחשבות מעורבות מהבלי הזמן ואם נעדר ממנו בחי' זו ידע נאמנה שבודאי אין כחו יפה ג"כ לחבר שתי תורות שבכתב ושבע"פ וכבר זכרנו ודברנו שטהרת המחשבה בלי מ"ז תולה

במעשהו בחוץ כמ"כ מכניס ובונה מבפנים צירופי תיבות ואותיות ומעשהו בחוץ תולה הכל בקישוט ז' המדות בהיות זך ונקי בהם ממום ז' תועבות הפכיים וזהו סוד הספירה ועיין בדרוש ספירות עומר פ"ה מהחל חרמש בקמה תחל לספור שבעה שבועות ותוכן הדברים מהחל חרמש בקמה חרמש לשון חרישה כי הצדיקים נק' מחצדי חקלא ע"ש שחורשין וכורתין תמיד את הקליפות מחקלא קדישא להיות לה קומה שלימה נקי מסוג חיצונים ורומז הכתוב מהחל האדם חרמש בקומה של השכינה לתקנה ולבנותה ראשית דבר תחל לספור שבעה שבועות ובהם ומהם יתכן לך לבנות קומתה בשלימות כי תיקון קומתה תולה בתיקון מלא קומתו של אדם ומדותיו לזכותם ולטהרם כפי ענין הספירה כל יום ביומו לפי הכוונה והמדה השולטת ואיתא בזוהר ומאן דמטי טהור להאי יומא וחשבנא לא אתאבד מניה וכו' כד מטי טהור להאי לילה וכו' אשתכח דמלכא עלאה ומטרוניתא וחברייא מדוריהן כחדא וגו' הה"ד מי יגור באהליך הולך תמים ופועל צדק מאן היא אינון דמתקנא למטרוניתא בתכשיטהא בכל חד פועל צדק אקרי והכוונה כל חד מאינון חברייא דמתקני' למטרוניתא נק' פועל צדק היינו שפועלים במעשיהם הטובים לבנות קומת השכינה הנקרא צדק ונמצא שאין האדם נקרא טהור כ"א בהיות שלא חסר אחת מהנה המדות ובכולם טיהר וזיכך גופו לעשות הכל בהתקשרות הדעת ומזה נמשך טהרת מחשבתו בגשתו לתורה ותפלה להוציא אותיות הדיבור עם אותיות המחשבה בלי שום מונע מתערובות חוץ כיון שגם מעשהו בחוץ הכל בחכמה ודעת והנה נודע אותיות הדיבור נק' שערה שער ה' מוצאות הפה ואותיות המחשבה נקרא חטה גי' כ"ב ומצינו לרז"ל שנתעוררו אדם הראשון משוך בערלתו היה והכוונה ערלה דחפיא על ברית וארמוז בקיצור כי כבר הארכנו בזה בכמה מקומות אשר תחלת רצונו יתברך רצה לגלות עוצם בהירתו באמצעות קומת אדם הראשון וכיון שחטא נתמעט קומתו ולא יכול הקב"ה לגלות פרסום אלהותו באמצעות קומתו ואח"כ באו אבות שלשה ופרסמו אלהותו בפי הבריות והיה השפעת אורותיו ית' והתגלות טובו בעולם נקרא ברית כידוע למבין ובהעדר המשכילים נפרסם השגלתו והשפעתו הנשפע תמיד בעולמו אזי תועי רוח בינה סוברים ומדמים כאלו עולם כמנהגו נוהג ולא מאת ה' היתה זאת וזה נקרא ערלה חפיא על ברית כלומר על בחי' השפעה הנשפע מאתו יתב' בכל עת ורגע נשכח מלוח לבם של הבריות בסיבת היצ"ה המסמא עיניהם לדמות בנפשם שכחם ועוצם ידם עשה להם רוב טובה והשפעתם הנשפע להם משפע ברכה עליונה וכן להיפך במקרה לא טובה נשכח מלוח לבם שהכל בהשגחה פרטיות מבורא עולם המנהיג ומשגיח בפרטיות ומבין כל מעשיהם וכ"ז נקרא ערלה דחפיא על ברית עליון בחי' השפעות טובו הנתגלה

בהעולמות וכיון שלא היה הכנה רבה במלא קומתו של אדה"ר לגלות ולפרסם אלהותו באמצעות קומתו ממילא משוך בערלתו היה לכוון האמור שלא גילה ופירסם התגלות אלהות בעולם והיינו טעמא ג"כ עץ שאכל אדם הראשון חט"ה היתה כלומר אותיות המחשבה המכונים בשם חט"ה כנזכר נתערבו בתערובות חוץ ונפלו בארציות עד שבא אברהם אבינו ע"ה והרגיל שמו יתברך בפי הבריות וכמאמרם ז"ל לשעבר נקרא אלהי השמים ועכשיו הרגלתי שמך בפי הבריות ונק' אלהי הארץ והיינו שהרגיל שמו יתברך בפי הבריות לדעת שיש התלבשות אלהות אפילו בארציות ומדריגות הגשמי גם משם משיגין הבריות את שמך הגדול וכן יצחק ויעקב כל או"א הודיע טבעו ית' בעולם לערך מדותם ולכן נקראו האבות בחי' מרכבה כמאמרם ז"ל האבות הן הן המרכבה להיות שהרכיבו אלהותו יתב' בזה העולם וגילו ופרסמו אלהותו בפי הבריות ונמצא מה שעלה ברצונו הקדום לגלות אלהותו באמצעות קומת אדה"ר נתגלה אח"כ באמצעות האבות שלשה אמנם אח"כ כשנפלו ישראל תחת יד שעבוד מצרים נשכח מהם כל וכל עד שעמדו ישראל על הר סיני ואז חיבה יתירה נודעת להם שניתן להם כלי חמדה היא התורה המלמדת לאדם דעת והוא רושם אלהות והעולם רושם התורה כי בכל דבר שבא לכלל בריאה יש שם התלבשות אותיות התורה ואז במעמד הקדוש נתעלו האותיות לשורשם ונתקן אז פגם זוהמת הנחש הוא היצה"ר שהטיל באדה"ר וחוה וע"ד רז"ל ישראל שעמדו על הר סיני פסקו זוהמתם והיינו הזוהמא שהיה להם מאז ומקדם בחטא הקדום אילן שחטא אדה"ר חט"ה היה ולהבינך עוד הענין איך נתעלו האותיות למעלה ע"ד רז"ל בשעה שנתן הקב"ה תורה לישראל נתפחדו ונתבהלו האומות ובאו אצל בלעם ואמרו לו מה קול ההמון ששמענו שמא הקב"ה בא להביא מבול לעולם אמר להם כבר נשבע הקב"ה שלא יביא מבול אלא קול ההמון ששמעתם הקב"ה נותן תורה לעמו שנאמר ה' עוז לעמו יתן היא התורה הנקרא עוז ואפשר לכוון במאמרם ז"ל כי כבר נודע אשר זה לעומת זה עשה אלהים כשם שבסטרא דקדושה בעת מתן תורתינו נתעלו פרטי המדות לבחינת הדעת ועיקר נתינתה זאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל שהוא בחינת הדעת של כללות ישראל דוגמתו מוכרח להיות ג"כ נגד זה בסטרא דמסאבא גם כן עליות מדות הפכיים אל בחי' דעתם הוא בלעם וע"ד מאמרם לא קם כמשה בישראל אבל באומות העולם קם ומנו בלעם ומעתה תשכיל לדעת מה דאיתא במדרש בשעה שאמר אנכי ה' ולא יהיה לך סוס לא צנוף חמור לא נעור וכו' וטעמא בעי מה הגיע על ככה שניטל מהם כל הנ"ל אמנם יתפרש על פי דברינו להיות שנתעלו המדות לשורשם בחינת הדעת כמו בקדושה גם כן בסטרא אחרא נתעלו בחי' מדותיהם לבחינת

דעתם הוא בלעם והודיע להם המאורע מה הגיע על ככה הכל בסיבת נתינת התורה לעמו ישראל וכבר נודע ומפורסם אשר פרטי בחי' תענוגות בנ"א שנתפשט בזה העולם הכל נמשך מהתורה שהיא חיות כל העולמות וכללות התורה חצבה עמודיה שבעה המורים זי"ה כמבואר למעלה ולעומתם יש ז' תועבות בקליפיות כי כן גזרה חכמתו יתברך לתועלת עם קרובו ישראל נותן חיות בקליפיות באמצעות אותיות התורה כדי חייתם ומציב גבולות עמים למספר בני ישראל והם צורך בעולם בשביל יתרון אור וכפל שכרם של ישראל כמבואר למעלה כמה פעמים להמשכיל על דבר ימצא טוב ונמשך כזה עד ביאת הגואל ב"ב ובשעת מתן תורה נתעלו ונגבהו פרטי התענוגים והתאוות שבעולם לבחי' שורשם שנמשכו משם היא התורה ולכן נתפחדו ונתבהלו האומות ונתעלו אל בחי' הדעת כמו בקדושה ואמרו שמא הקב"ה מביא מבול לעולם והשיב להם בלעם הקב"ה נותן תורה לעמו ישראל ומזה נמשך שנתעלו כל בחי' התענוגים והחיות שנמשכים מאותיות התורה נתעלו ונגבהו למעלה וככה אירע בקליפיות וזה הטעם ג"כ בשעה שאמר אנכי ולא יהיה לך סוס לא צנוף וחמור לא נעור כי נתעלו חיותם למעלה לחיות התורה ואחר נתינתה תחזור העולם לקדמותה כל בחי' מדריגה לחיותה הנמשך לה מחיות התורה כי גם לקליפיות צריך ליתן להם חיות מעט עד זמן מצבה בעולם בשביל יתרונם של עם קרובו ישראל אמנם לעתיד כתיב ותורה מאתי תצא ואז יתעלו כל המדריגות לשורשם לעולמי עד כי רוח הטומאה יעבור ואין צורך בו עוד. סוף דבר נשמע מהנ"ל אשר בכל חג שבועות חוזר למציאות הראשון שנתעורר בחי' נתינת התורה בעולם וכל אחד מישראל לערך הכנתו וזיכוך גופו מזוהמת היצה"ר ככה מקבל בחי' תורתו הנוגע לנשמתו ואחיזתו באותיות התורה וכללות הזוהמא נמשך מאז ומקדם מאילן שאכל אדה"ר חט"ה היתה הרומזים לאותיות התורה אותיות המחשבה בחי' תורה שבכתב ושער"ה אותיות הדיבור אשר זאת תורת אדם לחברם ולייחדם עתה בחג הקדוש ובחינת חיבורם וייחודם תולה בזיכוך גופם וקישוט מדותם ומחשבתם בספירת עומר כמבואר סוד נעשה ונשמע ברישא עושי והדר לשמוע וכדבריהם ז"ל בשעה שהקדימו ישראל נעשה יצאתה בת קול ואמרה להם מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו דכתיב ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו עושי ודאי להאי דבר ומתקנין ומהדרין לדיוקנא קדמאה והדר לשמוע כנזכר ובחי' עשיות תיקון קומתם נתבאר כבר שתולה בימי הספירה ואחר הספירה כראוי ונכון וחשבנא לא אתאבד מניה נאה באמת לומר נעשה ונשמע ואם לאו טובה השתיקה מהדיבור. ומעתה נחזור לענין מפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת מפני שעצרת זמן פירות

האילן והכוונה שתי הלחם ידוע למבינים רומז לשתי ההי"ן בינה ומלכות ועיין בדרוש מגילת רות פ"ה וילכו שתיהן עד בואנה בית לחם בארנו רומז וילכו שתי ההי"ן בחי' אותיות המחשבה ה' ראשונה ואותיות הדיבור ה' אחרונה וכבר זכרנו שתי אלה רומז לתורה שבכתב עם תורה שבע"פ ועיקר נתינתם ויחודם היא עתה בחג עצרת ואמרו מפני מה אמרה תורה הביאו שתי לחם אלו בעצרת דייקא ולא בזמן אחר לזה נתנו טעם מפני שעצרת זמן פירות האילן אמר הקב"ה הקריבו לפני שתי לחם בעצרת כדי שיתברכו לכם פירות שבאילן וכפירש"י דר' יהודה לטעמיה דהא אזלא כמאן דאמר עץ שאכל אדם הראשון חטה היתה רומז לכ"ב אותיות התורה גי' חט"ה ומאז נתערבו ונתפשטו אלו האותיות בתערובות רע כנודע וכמוזכר בהקדמה ומזה נמשך פירוד בין הדבקים אותיות מחשבה מאותיות הדיבור במחשבה זרה מתערובות חוץ כנזכר ועתה עת תיקונם כאשר מאז בפתיחת נתינת התורה נתעלו ונגבהו למעלה נוהג הענין בכל דור ונתקן מעט מעט ונהפך מקללה לברכה מה שנתקלל אדם וחוה ואפשר לזה כיוונו במאמרם הקריבו לפני שתי הלחם בעצרת וכנזכר לחבר אותיות הדיבור לאותיות המחשבה בחי' תורה שבכתב עם תורה שבע"פ הנרמז בשתי הלחם והכל כדי שיתברכו להם פירות האילן הרומז לכ"ב אותיות התורה שנפלו ונתפשטו לקליפות ועתה כחם יפה להפוך הקללה לברכה. אמנם יאמר נא ישראל במה נאות לו לגרום ככה לזה אפשר לרמוז בדברי

מהרש"א וז"ל והוא מבואר שאמר הכתוב מהחל חרמש וגו' שהוא קציר שעורים כי בצאתם ממצרים שנקרא חמורים והיו ישראל ג"כ בלא מצות לא היו ראוים רק למאכל בהמה שהן שעורים עד ספירת ז' שבועות שהוכנו אז לדעת שמביא מאכל חטים שאז קבלו התורה וע"כ מביא שתי הלחם מחטים עד כאן לשונו הנה הרואה יראה ויבין וישכיל הוא הדבר אשר דברנו עד הנה כי טרם שמזככים את נפשם בספירה אזי מותר אדם מן הבהמה אין רק להתאוה תאוה כמאכל הבהמה ולכן קרבנם ג"כ מאכל בהמה שהן שעורים ותפלה של אדם העומדת במקום קרבן ג"כ מאכל שעורים הרומז לאותיות הדיבור נפרדים מאותיות המחשבה ולשונו ולשון רמיה רם י"ה מאותיות ו"ה כמבואר בכמה מקומות והכל בסיבת שעדיין לא ספרו וזככו עצמותם בפרטי מעשיהם מבית ומחוץ לעשות בהתקשרות החכמה והדעת כמבואר לכן לא היו ראוים רק למאכל בהמה שהן שעורים כנזכר לאפוקי אחר ספירת עומר שהוכנו אז לדעת כי עיקר ספירות להכניס הדעת בפרטי המדות ואפי' במעשיהם בחוץ ומשאם ומתנם ושאר תענוגים מוציאים משם אותיות התורה ומחשבתם דבוקה לרוממות אלהות נמצא מאין להם מחשבה זרה אח"כ בגשתם לתורה ותפלה וזה הגורמת שמוציאים דיבור לפני אלהים אותיות הדיבור

מקושרים ודבקים לאותיות המחשבה וע"כ אחר הספירה מביא שתי הלחם מחטים שמביא הדעת לכוונה הנ"ל. הנה סהדי במרומים שאין כוונתי לדרוש לבד ולומר פרושים בדבריהם כי לא לדרשא אתינא כ"א מגמתי לעורר הלבבות אשר מה מאד מהראוי להיות כל איש ואיש להיות ירא וחרד במורא ופחד בהאיך אנפין יקום קדם מלכא עתה בחג עצרת כלפי דברינו הנאמרים באמת אם חסר אחת מכל תנאים המבוארים שצריך לזכך ולקשוט עצמו בימי הספירה ולבנות קומת השכינה ואז ימנה בין כללות עם לומר נעשה ונשמע כנזכר ואם לאו הלא יעטה כמעיל בשתו וכלימה יכסה פניו מלהרים ראש ועדיין טומאתו עליו ח"ו מזוהמתו ובא וראה שאמר הנביא כל הגונב מזה כמותו ניקה וכל הכחש מזה כמוהו ניקה וטרם הביאור נקדים מאמר הזוהר לא תרצח לא תנאף לא פסקא טעמא ואי לאו דפסקי טעמא לא היה תקנה לעלמין ויהא אסור לקטלא נפשא בעלמא אע"ג דיעבור על אורייתא אבל במה דפסקא טעמא אסור ושרי לא תנאף אי לאו דפסקא טעמא אסור אפי' לאולדא או למחדי באתתיה חדוה דמצוה ובמה דפסקא אסור ושרי לא תגנוב אי לאו דפסקא טעמא הוה אסור אפילו למיגנוב דעתא דרביה באורייתא או דעתא דחכם וכו' ובמה דפסקא טעמא אסור ושרי נמצא העולה מדברי קדשו אם לא היה בחי' פסוק הטעמים באורייתא בין שתי תיבות אלו שנים שנים הבאים אל התיבה מעשרת הדברות לא הסמוך לדיבור תגנוב או לא הסמוך לדיבור תנאף וכדומה בלתי אפשרי היה שום גניבה בעולם אפי' גניבה דמצוה וממילא אם אין בחי' גניבה בסטרא דקדושה מאין נמשך בחי' גניבה אל הקליפיות כי כל מה שיש בקדושה כנגדה יש בסט"א זל"ז והכל נמשך מהתורה אשר בה אסתכל קב"ה וברא עלמא וממילא יש אותיות התורה בכל העולם ומלואה עד מדריגה התחתונה ובהעדר' לאפס ותוהו נחשבו ויחזור ח"ו לתוהו ובוהו ולכן מוכרח לומר שכל הגונב וכחש ורצח ונאף וכדומה ממדות המגונות הפכיים בכולם יש בהם חיות מעט מאותיות התורה להחיותם עד עת קץ והכל מכח פסקא טעמא שנתן ריוח בין הדבקים לא הסמוך אצל דבור מעשרת הדברות גניבה וניאוף ורציחה וכדומה מזה נמשך להם חיות מעט כדברי הזוהר ואפשר לרמוז בדברי הנביא כל הגונב מזה הכוונה להורות מאין נמשך בחינת גניבה בעולם וכל הגונב הכל נמשך מזה מבחי' פסקא טעמא שניתנו בין הדבקים תיבת לא מתיבת תגנוב וכדברי הזוהר אי לא דפסקה טעמא הוי אסור למגנוב וגו' והכוונה כיון שאין בחי' גניבה בקדושה ממילא לא הוי שום בחינת גניבה אפי' בקליפיות המושכת חיות מלא תגנוב הכתוב בתורה ומפסקא טעמא שביניהם ועתה שרי ואסור ואומר הנביא כמוהו ניקה כלומר בהיות כמוהו שישים האדם נפשו ורוחו לגנוב כמו שכתוב בתורה פסקא הטעמא דהיינו רק למגנב דעתא

דרביה אזי ניקה האיש מעון רק לב הותל הטהו למשוך עד לקליפיות לגנוב גניבה ממש אסורה מדאורייתא וכן אמרו וכל הכחש מזה כמוהו ניקה הכוונה ג"כ ע"ד האמור כל הכחש הכל נמשך מזה פסקא הטעמים אמנם בעשותו ככה כמו שעלה ברצונו הפשוט בפסיק הטעמים בודאי היה האיש ניקה מעון רק רע יאמר וכיחש מה שאמרה התורה וממשיך הכחשה מותרת עד לקליפיות ולכן לא ינוקה רע ח"ו והנה אחרי העיון בדברי אלה אשר הקדמנו לבבו יבין וישכיל לדמות שארית פרטי תענוגות בני אדם המותרות ופרטי האסורים הכל נמשך מאותיות התורה בהיות יצא חוץ לגבול התורה וכמבואר והבחירה חפשית ביד האדם לעשות כרצון איש ואיש כמו שעושה צירופי' באמצעות פרי מעלליו מטוב עד רע כמוהו ממש נקבעים צרופים בתורה ובפרט עתה בחג שבועות שחוזר מציאות הראשון פתח נתינת התורה שהולך ונוקב עד ביאת הגואל קול השופר הולך וחזק בכל שנה ושנה בעת המציאות ותולה כל הוראת חיי אדם בזה הלילה כמו דאיתא בהאר"י זללה"ה אם האדם ניעור בזאת הלילה בליל שבועות מובטח לו שלא ינזק כל השנה כי כל הוראת חיי האדם תלוי בזה הלילה ומי שיש לו מוח בקדקדו נפשו יודעת מאד מצד השכל שכן היא להיות שעתה חוזר למציאות הראשון ואנו בני ישראל מקבלים את התורה כמאז ומקדם ובודאי הסברא נותנת מיום נתינת התורה במעמד הקדוש עד עתה ועד לעתיד אינו דומה בחי' נתינתם משנה לשנה ומשתנת בטעם וריח לשבח בבחי' מחודשת ובכל פעם החיוב מוטל על כל אחד מישראל להכין את לבו ורוחו לקבל על נפשו מה שיקרא וילמוד עתה בלילה הזאת יקבל עליו עול מלכות שמים שלימה בחשק האהבה ולערך הכנתו לקבלה כמוהו אור לו אור התורה ונצטרפת צירופי אותיות בתורה ופסקי הטעמים אשר בהם ומהם דוגמתם קורה לו מקריותיו ומאורעותיו כל השנה הבאה להטיב או לרע ח"ו כדברינו הנאמרים באמת בדברי הזוהר:

והנה מי שחלק לו אלקים בבינה ויש בו מדעת קונו נפשו יודעת מאוד שהכל תולה בעצמותו בהיות הכרתו חזקה עתה לצרף צירוף קבע תיבת לא לתיבת תגנוב וכדומה מכל לא הכתובים אצל הדברות בודאי מאין יבא לו מאורע רעה ח"ו מגניבה ורציחה וניאוף כל השנה כיון שטרח ופעל בהכנתו רבה ועוצם הכרתו לעשות בתורה באמצעות כשרון פעולותיו ומעשה מצותיו שהכין א"ע עתה לקבלת התורה והכנה רבה וזכות הגוף וטהרת מחשבה ממילא כחו יפה בפיו לעשות צירופים ככל היוצא מפיו נעשה ונצטרף בצירוף קבע בלתי מתמוטט בקשר אמיץ וחזק ולא עשה פירוד בין הדבקים תיבת לא מתיבת תגנוב כ"א מה שנוגע אל התורה והעבודה ולא הניח התפשטות לקליפות כ"א כדי חיותם מעט מן המעט עד עת אשר שם קץ לחושך ויבער רוח הטומאה מן הארץ

וכיון שכן מאין יבוא לקליפות כח להרע עמדו לגנוב ולגזול ורציחה ומעתה תחזה אם עיני שכל לך איך שהעמיקו לדבר אשר כל הוראת חיי האדם תולה בזה הלילה כמדובר כיון שחוזר למציאות הראשון כאשר מאז נתעלו כל המדות לשורשם ונוטל מהם כל חיותם וכדברינו לעיל לכן סוס לא צנוף וחמור לא נעור והכל על כי הכינו את לבם לדרוש ה' בקבלת התורה ונצטרפו האותיות והתיבות אחד אל אחד יחדיו ידבקו ונתעלו פרטי האותיות המתלבשים בקליפות למקומם הרמתה וממילא נלקח מעמהם כל חיותם ותענוגם הנמשך להם מאותיות התורה. וע"פ הדברים האלה יש לרמוז מה דאיתא בגמ': רב יוסף ביומא דעצרתא עבדי ליה עגלא תילתא אמר אי לאו האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא ופירש"י אי לאו האי יומא שלמדתי תורה ונתרוממתי הרי אנשים הרבה בשוק ששמם יוסף ומה ביני לבינם והנה לכאורה יש לתמוה וכי דרכו של צדיק להתפאר ולהיות לו תפארת מן האדם שלמד תורה הרבה ונתרומם במעלה על זולתו אמנם דבר גדול רמזו בדבריהם וכלפי דברינו הנאמרים אשר במעמד הר סיני בהכינו ישראל בנעשה ונשמע שעשו תחלה קומה לשכינה ואח"כ נשמע מה דאיהי מצווה ופקודא ואז פסק זוהמתן מאז ומקדם מעץ שאכל אדם הראשון חטה היה כמבואר ולזה נתעוררו אדה"ר משוך בערלתו והכוונה ערלה דחפיא על ברית עליון אות השפעתו יתברך שרצה לגלות באמצעות קומת אדה"ר חפיא הערלה ולא נתגלה כ"א הלכה לחיצונים עד שבאו אבות שלשה וגו' ואחר שעמדו במעמד הקדוש הכינו לקבלת התורה והקריבו שתי הלחם ויצאו ממאכל בהמה למאכל אדם חטים המביא דעת כמבואר למעלה והיינו אותיות התורה אשר כללותה גימטריא כ"ב אותיות אל"ף בי"ת ומלמדת לאדם בינה איך להכניס הדעת בפרטי עובדותיו ולהשיג בהם התפשטות אורותיו ית' הבהירים שנפלו ונתלבשו במדריגות הנמוכים וכמבואר פ"ה תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעק"ב איך לקהל היו"ד אל עקב המורה מדריגות הנמוכים המכונים בשם עקב ע"ל ונמצא מה שלא נתגלה ונתפרסם התגלותו והשפעת טובו בעולם תחלה שעלה ברצונו הקדום לגלות ע"י קומת אדה"ר נתגלה כ"ז אח"כ באמצעות נתינת התורה שנטהרו ונזדככו כללות עם קדוש והסירו הערלה מעל ברית עליון ונוהג הענין מאז עד עתה ועד ביאת הגואל בהגיע חג הקדוש שחוזר למציאות הראשון ואנו בני ישראל מזככין עצמינו בנעשה קודם לנשמע שזה הבחינה ישנה בכל אדם ובכל זמן כנזכר באורך ואזי מקבלים הארת התורה בטהרתה ובהירתה כל אחד ואחד מישראל לערך בחינתו מקבל הארת התורה והתורה אור לו אור להבין ולהשכיל איך שהוא יתברך ממלא כל עלמין ותחות כל עלמין ולית אתר פנוי מניה וכל מה שנשפע משפע ברכה עליונה בהעולמות יודעין

הכל מאת ה' היתה זאת. ומעתה תבין מאמרם ז"ל רב יוסף ביומא דעצרתא עבדי ליה עגלא תלתא אמר אי לאו האי יומא דקא גרים היינו יום הקדוש ומובחר לקבלת תורתינו הקדושה שנתעלו אז מדרגות הנמוכים לשורשם וגם אח"כ כשחזרו כ"א למקומם עד עת קץ התורה אור להאיר עיני המשכילים איך להעלות אלו האורות שנתפשטו מרום המעלות ונתלבשו במדריגות התחתונים המכונים בשם שוק כידוע מכוונת נר חנוכה עד שתכלה רגל מן השוק וזהו שאמר רב יוסף אי לאו האי יומא קא גרים כמה יוסף איכא בשוקא נודע מדות המשפיע נקרא יוסף ואי נעדר מכללות עם קדוש ישראל האי יומא נתינת התורה כמה השפעות המכונים בשם יוסף איכא בשוקא במדריגת התחתונים ולית מאן דידע איך להעלותם ולקשרם למקורם ומרום שבתם ונמצא מותר האדם מן הבהמה אין והשתא גרים האי יומא ונתקן כל הנ"ל ודו"ק בזה ותבין:

כי לא יעשה אדני ה' דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים נראה לפרש ע"ד שזכרנו למעלה מאמרם ז"ל בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע אמר הקב"ה מי גילה רז זה לבני שמה"ש משתמשין בו והכוונה נעשה תחלה קומה שלימה לשכינה ואח"כ ונשמע ובמה יתכן להם לעשות קומה הלא נודע הכל באמצעות כשרון פעולתם וקישוט מדותם בימי הספירה כנזכר באריכות למעלה וע"פ הדברים האלה נראה לרמוז מה שיסד הפייטן בזמירות שבת נעשה ונשמע אמרו כאחד בהקדם מאמרם ז"ל אמרי דבי רבי אמי משל לבת מלך שהריחה ציקי קדרה אם תאמר יש לה גנאי לא תאמר יש לה צער התחילו עבדי' להביא לה בחשאי ואיתא בכוונת רח"ל היא בת מלך הריחה מזה היחוד העליון של שמע והיא תאיבה ליהנות מאותן המוחין התחילו עבדי' הצדיקים שהן עבדיה להביא לה בחשאי סוד היחוד של בשכמל"ו כנודע למביני מדע ואפשר לרמוז נעשה ונשמע אמרו כאחד כלומר מוסב אעבר ועתיד ועד ביאת הגואל זאת עבודת הצדיקים למסור את רוחם ונפשם בעבור זאת לעשות ולבנות קומתה ואפילו בפרטי מעשיהם הגשמים כוונתם ומגמתם שיגיע צד הנאה לבורא עולם ולא להנאות עצמם וכבודם הגשמים וזהו נעשה לשכינה קומה בפרטי העובדות ונשמע אח"כ מה דאיהו אמרת ומצוות להם ואמרו כ"כ בחושק האהבה עזה ותשוקתם שיגרמו לה יחוד עליון בבחי' היחוד של אח"ד שהוא יותר עליון מבחי' יחוד של בשכמל"ו וזהו נעשה ונשמע אמרו כ"כ בחושק האהבה עד שגרמו לשכינה יחוד עליון כאחד והבן כאחד דייקא. והכלל כי כ"ז נתן הקב"ה ביד הצדיקים כאשר בארנו למעלה פ"ה השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם הארץ מוסב על השכינה הכינוי בשם ארץ נתן לבני אדם אישים הצדיקים שהם יבנו ויתקנו וכדברי הינוקא גבורי כח עושי דברו עושי אותו ודאי ומתקנין ליה ומהדרין

לדיוקנא קדמאה ובאמת לזה היתה תכלית הבריאה בשביל התענוג ושעשועים שצפה לקבל מנשמות הצדיקים אמנם מאין להם תבונה ודעת להשכיל אופני יושר תיקוני שכינה להכינה ולסעדה בקומה בנויה ומתוקנת הלא הכל מאתו ית' שהוא ית' ברחמיו הגדולים וחסדיו העודפות על בני אדם ודרכו הטוב להטיב לנבראיו ממשיך להם זה השכל ע"י הנביאים וצדיקים שבכל דור ודור באמצעות נשמתן שהוא חלק אלוה ממעל הם הן ממשיכין שכל וחכמה עלאה לדעת ולהשכיל אופני התיקונים של השכינה נמצא הכל מאת ה' היתה זא"ת כי רוב חכמתם ותבונתם לא עמדה להם כ"א מה שהוא ית' מגלה להם באמצעות נשמותיהם ואפשר לרמוז בדבריהם מי גילה לבני רז זה של נעשה ונשמע הכוונה מ"י הידוע כינוי לעולם הבינה הנקרא מי וממנה נשמתן של הצדיקים ונשמותיהם מגלה להם רז של נעשה ונשמע לדעת איך לבנות קומת השכינה ובאמת צדיקים אמיתים מצערים את נפשם מזה ונותנין גרעון בעבודת עצמן ע"ד:

משל מלך גדול צוה לעבדיו היושבים ראשונה במלכות לפארו ולכבדו בכל מיני פאר וכבוד שיש בעולם היתכן שיאמר להם המלך כזה וכזה תפארו ותכבדו את כבודי בודאי גנאי הוא לו ואדרבא אין זה כבודו כ"א מהראוי עבדים המעותדים לרומם ולפאר כבוד מלכותו המה בעצמם בתבונתם יתנו עצה לנפשם אופני יושר גודל פאר המלך ואנו רואין בבחי' עבודת גבוה כל מה שירבה לשבח ולפאר כבוד מלכותו יתברך ובכל עצה היעוצה איך לעובדו הכל מאת ה' היתה זאת כי נשמתו של אדם מודעת ומגלת לו רז עליון החצובה מכסא כבודו יתברך ונותנת עצות לנפש אדם יומם ולילה ונמצא נותן גרעון בעבודתו בעבור זאת כאלו תועלתה מעוטה אכן ע"פ אמת אע"פ שהצדיקים מתרעמים וממציאים גרעון בעבודתם להיות הכל בכח ועזר אלוה עכ"ז הכל רצויה לפניו יתברך ואדרבה זה הנותנת תוספת תענוג ומשמח לקרא' הפקחים שמקטינים א"ע ומעלה הבורא ב"ה כאלו הכל עשוי ונעבד בכח עצמותם מול זה רומז הנביא כי לא יעשה אדני ה' דבר ירצה בחי' עשיה של השכינה הנקרא דבור לא יעשה הקב"ה בעצמו כ"א הארץ נתן לבני אדם כנזכר ואם נפשך לדעת איך יתכן לאדם הגשמי אשר בעפר יסודו להכין אותה ולסעדה לזה גמר אומר כי אם גילה סודו אל עבדיו הנביאים איך לתקן האי דבר באמצעות נשמתן החצובה מכסא כבודו המגלה רז עלאה ועכ"ז מעלה עליהם הקב"ה על עבודת הצדיקים כאלו כל בחי' תיקונם ועשיותם מכח עצמותם והכל ישר ונכון לפניו כ' לה' החסד ומשלם לאיש כמעשהו כאלו כ"ז נעשה מכחם ועצמותם והאל ברחמיו יורינו דרך אמת עבודת צורך גבוה אמן. סליק דרוש לשבועות.

רות

מורה בעומק מגלת רות

ויהי בימי שפוט השופטים ויהי רעב בארץ וילך איש מבית לחם יהודה לגור בשדה מואב. עיין בדרושים הקודמים שבארנו כ"מ שנאמר ויהי בימי כגון ויהי בימי אמרפל וכן ויהי בימי אחשורוש וכדומה שלכאורה תמיה מה לו למקרא ליחס הימים ברשעים וכי לא היו צדיקי הדור שראוי ונכון ליחס הימים בצדיקים אשר בשבילם ימים יוצרו ועיקר הבריאה ישראל עלו במחשבה ותוכן הדברים שבאמת התורה מודיע להורות לבות בני אדם שכל פרטי המאורעות שאירע למטה הכל היה תחלה בכח בכלל ז' י"ה ומה שבכח ככה נתפשט למטה וזהו בימי מוסב לימים הידועים הקודמים זי"ה תמן בכח היה אמרפל ואחשורוש ופרעה ומאורע של מגילה זאת הכל היה בכח ז' הימים הקדמונים וככה אירע למטה בעולם העשיה וכאשר אנו עתידין לבאר אי"ה לפנים והנה ידוע כל מקום שנאמר לשון ויהי יגיד צער וכאן פתח דברו יגיד שתי פעמים ל' צער ויהי בימי שפוט השופטים ויהי רעב בארץ ולמנדע בעי אמנם כבר נודע מספרים ענין הרעב שבכאן מורה על בחינת הרעב שהיה בארץ עליונה מדות המל' כי כל התוארים יכול לתאר בעצמותו אפי' קודם הבריאה כ"א מדת המלכות א"א לתארו כ"א בהיות שלטון ומושל על זולתו ולזה הוכרח לבריאת עולמות בכדי שלא יהא רעב בארץ עליונה ויתגלה תואר מלכותו ע"ש. ואני אומר שלזה כיוונו במה שסדרו לנו לומר קודם התפלה אדון עולם אשר מלך בטרם כל יציר נברא לעת נעשה בחפצו כל אזי מלך שמו נקרא והכוונה להורות האמור אדון עולם אשר מלך בטרם כל יציר נברא אמנם החלוק שבין המלוכה שמלך טרם כל יציר והמלוכה אחר היצירה ובריאת העולמות זהו ההפרש כי נודע אין מלך בלא עם ובהעדר עם על מי לו למלוך ולא נק' שמו יתב' תואר מלך בשלימות כמו אחר הבריאה שקנה בעצמותו ונקרא מלך במלוכה על עם קרובו ולזה פירש בדבריו לעת נעשה בחפצו כל קנה שם המלוכה אז מלך שמו נקרא דייקא ולא מקודם שנעשה בחפצו כל. והנה לא כל מי שרוצה ליטול את השם יבוא ויטול לכנות א"ע בשם עבד למקום או בשם בן ולכלול א"ע במנין עם קדוש לגרום קריאת מלכות בעם כי אם ככה יקרא לאיש אשר המלך חפץ ביקרו ויומם ולילה שוקד על עבודת הבורא ואינו נותן רפיון לנפשו אפי' כמעט רגע מיחס הקב"ה מלכותו להקרא מלך ישראל לאפוקי אישים פועלי און ומאת ה' שכוח לוח לבם ואם כן ויהי רעב בארץ כרעב הראשון טרם כל יציר נברא ואין מלך בלא עם כ"א איש לדרכו פנה ואין זה מכונה בשם עם להיות מלך שמו נקרא וזהו ויהי יגיד לשון צער בימי שפוט השופטים והכוונה כאשר חכמים הגידו צדיקים יצ"ט שופטן

רשעים יצר הרע שופטן בינונים זה וזה שופטן וכיון שאינו מנצח את היצר הרע ואדרבא הוא מנוצח אליו לשלוט עליו ונלכד במצודתו ובודאי אין לך צער גדול מזה כי הרשעים גמורים ג"כ מלאים חרטות אמנם אין לבם דואג בקרבם כמו הבינונים שלפעמים שופטם היצ"ט וטועמים טעם עבודה ואח"כ כשמנוצחים מהשופט היצר הרע הצופה להחטיאו אח"כ צערו כפול ומכופל וזהו ויהי יגיד צער בימי שפוט השופטים שגם שניהם היצר טוב והיצר הרע שופטים צערו גדול ונוסף עוד ויהי יגיד ג"כ לשון צער רעב בארץ להיות אין צדיק בארץ להיות לו רק שופט אחד צדיק יצר טוב שופטו וגם אויבו ישלים אתו אזי מלך שמו נקרא משא"כ כשעדיין היצר הרע מרקד להחטיאו ונפרד מבורא עולם א"כ חוזר לטרם הבריאה ואין מלך בלא עם וממילא ויהי רעב בארץ מדת מלכות כנזכר. ורומז עוד וילך איש מבית לחם יהודה לגור בשדי מואב הכוונה להיות שאינו תמים במעשיו לעבוד עבודתו רק לצורך גבוה ולא לצורך עצמו אם כן משים כוונתו ומגמתו בתורה ותפלה כשמוציא דבור לפני האלהים רק לשאול אוכל לנפשו וכל יראתו ואהבתו תולה בדבר בהשפעת עושר ויתר פרטי צרכותיו הגשמיים כשטוב לו אזי אהבתו שלימה וגם יראה נגע בלבו פן ואולי יחזור עליו הגלגל וכשניסה דבר אליו נלאה ונרתע וחוזר לאחור אהבתו ויראתו הוא כסלותו כיון שתולה בדבר בטל דבר בטלה האהבה והיראה מה שאין כן עיקר היראה ואהבה בגין דאיהו יתברך עיקרא ושרשא דכל עלמין יראת ה' טהורה ועומדת לעד ואינה בטלה עולמית ומעתה בין תבין אשר לפניך להיות שעדיין יש שופטים בארץ היצ"ט עם היצה"ר נמצא יראתו ואהבתו אינה טהורה ואינה עומדת לעד כ"א וילך איש ונפרד מדביקת הקב"ה ומה הגורמים ככה אומר הכתוב בסיבת בית לחם צירופי אותיות נק' בתים כנודע מספר יצירה וכל עצמו של איש לבנות בית בתורה ותפלה בעבור הלחם ומזון הגשמי ואינו משים מגמתו לשאול עבור צורך גבוה כ"א עבודתו תולה בדבר ובטל דבר בטלה העבודה ולכן וילך איש ונפרד לפעמים. מדביקות הבורא ואפי' האהבה ויראה שהיה בו בטלה ממנו לאפוקי מי שקונה לעצמו שם יהודי כל מגמתו ויראתו רק בשדי מואב הוא יראת הרוממות שנמשך מחכמה עילאה הכנוי בשם אבא עלאה ויראה כזו טהורה ועומדת לעד ולעולמי עולמים אמן:

ותקם היא וכלותיה ותשב משדי מואב כי שמעה בשדי מואב כי פקד ה' את עמו לתת להם לחם. והכונה ע"ד שבארנו למעלה מאמרם ז"ל בשעה שנתן הקב"ה תורה לישראל נתפחדו ונתבהלו האומות ובאו אצל בלעם ואמרו מה קול ההמון ששמענו שמא הקב"ה בא להביא מבול לעולם אמר להם כבר נשבע הקב"ה שלא יביא מבול לעולם אלא קול ההמון הקב"ה נותן תורה לעמו וגם מה דאיתא במדרש בשעה שאמר אנכי ולא יהיה

לך סוס לא צנוף חמור לא נעור ותוכן הדברים להיות שעיקר חיותם ומצבם של כללות המדריגות כלם מרום המעלות עד מדריגות התחתונים ואפילו שבע הפכיים לכולם מקום חיותם מאותיות התורה שהמשיך משה רבינו בחי' הדעת דקדושה ולעומתו יש בסט"א בלעם הרשע ג"כ בחי' דעת דקליפה ולהיות שבשעת מתן תורתינו הקדושה נתעלו ונגבהו כל פרטי המדריגות למקום חיותם בחי' הדעת ולכן מצינו אשר בכל דבור שיצא מפיו יצאה נשמתן של ישראל כנודע מפסוק נפשי יצאה בדברו כי נתעלו ונגברו כל בחי' החיות למקום חיותם ושורשם ומקורם ודוגמתו בקליפות אירע ככה שנתעלו בחי' חיותם לכללות החיות הנמשך מאותיות התורה וכיון שנשארו פגרים מתים ונתרוקנו מחיות התורה לזה נתבהלו ונתפחדו ובאו אצל בלעם בחינת דעתם כי גם שם נתעלו המדות אצל הדעת לשאול המאורע מה זה ועל מה זה יארע להם ככה שניטל מהם חיותם וזאת הגורמת סוס לא צנוף חמור לא נעור כי ניטל חיותם ועלו למקורם לחיות התורה לזה השיב להם ה' עוז לעמו יתן וזאת הגורמת המאורע כי בהכינו בני ישראל את לבם בהכנה רבה לדרוש ה' בקבלת התורה ונצטרפו האותיות והתיבות אחד אל אחד יחדיו ידובקו ונתעלו כל האותיות המלובשים בקליפות למקומם הרמתה וממילא נלקח מעמהם כלן חיותם ותענוגיהם הנמשך להם מאותיות התורה ואחר שקבלו ישראל את התורה החזיר להם הקב"ה חיותם כפי הצורך לקיום העולם בהמשך הזמן עד ביאת משיחנו במהרה בימינו שאז תורה מאתו תצא שאז תתרוקנה קומת הסטרא אחרא מכל וכל מנצוצות קדושות ואותיות התורה המלובש בהם וזהו סבת בטולם וחלף ועבר מן העולם ויתעלו כל המדריגות לשורשם ומקורם מקום חיותם וכאז כן עתה בשעה שחוזר למציאות הראשון תולה כל הוראות חייו בצירופים שעושה עתה בלילה הזאת של חג שבועות ופסקו טעמא בין תיבות לא לתיבת גניבה ורציחה וניאוף וכדומה מדות מגונות יש לאל ידו בהכרתו העצומה לתקן הכל וגם פרטי מבוקשיו ושאלותיו להטיב ענינו הכל יכול להשיג בלילה הזאת בהיות עוסקהו באמונה ובר לבב וא"כ מעשיו מובטח לו שלא יוזק כל השנה כיון שדבק עתה אל הדעת שנתעלו לשם כל התחלקות המדות וגם פרטי תענוגים וחיותם של קליפות נתעלו גם כן לשם ושם הכל נמתק כי אין לשם מגע נכרי ולזה נתפחדו ונתבהלו האומות בשעת מתן תורה ונתכנסו להם אצל בלעם בחי' דעת דקליפות וכללות האומות התפשטות מדותיו של דעת הטומאה ונתעלו לבחי' דעתם דוגמת הקדושה לשאול על המאורע שניטל מהם חיותם ופרטי תענוגם עד שנשארו כפגרים מתים ואז אמר להם כל זה נמשך אשר ה' עוז לעמו יתן וגורמות ככה למשוך אצלם התפשטותם כמדובר שנתעלו לשורשם. ובזה מובן ותקם היא וכלותיה ותשב

משדי מואב וכבר נודע מהזוהר רמז נעמי וכלותיה למה מרמזים ורומז הכתוב ותקם היא ירצה תקומה היה לה ולכלותיה ותשב משדי מואב כלומר מה שנתפשטו לשם מאותיות התורה עתה ותשב למקומה מרום שבתה אשר היה שם אהלה מקודם ונותן הכתוב טעם לשבח מה הגורמת ככה כי פקד ה' את עמו לתת להם לחם היינו לתת להם התורה הקדושה הנקראת לחם על שם הכתוב לכו לחמו בלחמי ולהיות שפקד ה' לתת להם לחם היא התורה ממילא זה הגורם אפי' לאומות להתכנס אל בחי' הדעת וניטל מהם מקום חיותם ותענוגם ומשם שמעה לשון הבנה שמע כלומר הבן בשדי מואב מורה על הדעת שהוא למעלה מהמדות שמעה והבינה כי פקד ה' לתת להם לחם היא תורתינו הקדושה והטהורה אמן:

ותצא מן המקום אשר היתה שמה ושתי כלותיה עמה ותלכנה בדרך לשוב אל ארץ יהודה. ופירש"י למה נאמר הרי כבר נאמר ותשב משדי מואב ומהיכן תשוב אם לא תצא מן המקום אשר היתה שם אלא מגיד שיציאת צדיק מן המקום ניכרת ועושה רושם פנה זיוה פנה הדרה פנה שבחה. ירצה לרמוז עפ"י הדברים הנז' שאין שום דבר בעולם שלא נתפשטו לשם מאותיות התורה ונ"ק ומזה מקום חיותם וכיון שבא איזה צדיק העובד את הבורא ב"ה בכל לבו ובכל נפשו ומשים עיקר מגמתו להעלות אברי השכינה שנתפשטו לרום מעלתם אשר היה שם אהלה מתחלה וכן דרכם של הצדיקים האמיתים בהכרתם החזקה לכל מקום שנתנו עיניהם להסתכל ולפעמים כשמתרמי אפילו על דבר מכוער וכדומה גם שם לוקחים לעצמם רמיזא דחכמתא ומשיגים שם התלבשות אלהות כי פני ה' אפי' בעושי רע יש שם בחי' פני ה' מאותיות התורה המלובשים לשם וכחם יפה בעיניהם למשוך משם אלו האותיות וממילא פנה זיום פנה הדרם שמשכו תחלה באמצעותם חיות ועתה לאפס ותוהו נחשבו בהעדרם. ומעתה חש תשכיל לדעת ותצא מן המקום אשר היתה שמה ושתי כלותיה כי נעמי וכלותיה רומזים לאותיות הוי"ה ב"ה כאשר יתבאר לנו אי"ה לפנים ע"ש ועתה בהסתכלות הצדיק לאותו מקום המלובשים שם גורם יציאה ומעלה למקורה וזהו ותלכנה בדרך לשוב אל ארץ יהודה ונודע תיבת יהודה צרוף הוי"ה ואות ד' באמצע מורה היות מה שהיה תחלה פני ה' בעושי רע בהתלבשות בחינת דלת בחצונים ועתה נתעלו ונגבהו איברי השכינה לשוב אל ארץ יהודה דייקא וכ"ז אפשר לרמוז בדברי רש"י למה נאמר הרי כבר נאמר ותשב וגו' אם לא תצא מן המקום שהיתה שם אלא מגיד שיציאת צדיק מן המקום ניכרת כלומר מה שהצדיק מוציא בהכרתו החזקה אותיות התורה ונ"ק המלובשים במדריגת הנמוכים ניכרת ועושה רושם ומה היא הרשימה לזה גמר אומר פנה משם זיוה ופנה

הדרה ופנה שבחה כי אותיות התורה ונ"ק זהו זיום ושבחם והדרם שמקבלים מהם חיות מעט והצדיק פנה משם כל ולא השאיר אחריו ברכה ועושה רושם ודאי כמבואר ודו"ק:
ותלכנה שתיהם עד בואנה בית לחם ותהום כל העיר עליהן ותאמרנה הזאת נעמי
ופירש"י ה"א נקודה חטף מפני שהוא בתמיה הזאת נעמי שרגילה לצאת בצבים ובפרדים חזיתם מה עלתה לה על אשר יצאתה לחוץ לארץ ונראה הענין על דרך שזכרנו כמה פעמים מהות עבודת איש הישראלי ראוי לשום עיקר מגמתו והתאמצו בתורה ותפלה רק עבור צורך גבוה בודאי כפי ראות עיני עתה בדור הזה הליכות העולם הבהולים ולהוטים יומם ולילה לא ישבותו רק עבור פרנסה וכדומה ממותרות ומאת ה' שכוח לוח לבם ורובם ככולם מבלים זמניהם רק עבור צרכי גשמיותם כאלו לא נבראו בעוה"ז השפל רק כאשר עם לבבם ונפשם ואוי לאותה בושה וכלימה ואנה חכמתם בודאי לא לכוונה כזה שלח הקב"ה את נשמתם החצובה מכסא כבודו יתברך רק לפרנס אשתו ובניו להרבות לו הון מהבל ולא זה הדרך ישכון אור לאנשים כאלו אין צריך להורות ענין עבודה צורך גבוה מה ענינה כי על הרוב אפילו מצורך עצמם אין נותנים על לבם להתעורר ולהתחנן מלפניו יתברך למלאות די סיפקם ולהיות אמונה תקוע בלב שאין להם על מי להשען כ"א על אביהם שבשמים כי ממנו תוצאות חיים כ"ז נשכח מלוח לבם ונבערים מדעת קונם כ"א הרגל לשונם נקטו וגם בוש לא יבושו והכלים לא ידעו והלואי והיה לבבם זה להם עכ"פ לשאול אוכל לנפשם ולהשליך יהבם על ה' והכסיל לא שת לבו גם לזאת ופשיטא להורות לו אופן העבודה צורך גבוה אמנם מי שרוצה לגשת אל עבודת הבורא באמת ותמים ראוי להאיר לו נתיב ודרך המלך לדעת אופן העבודה ודוד המלך ע"ה אמר גדלו לה' אתי הרמז כי בחינתו מדת מלכות עולם הדיבור והמגיד זללה"ה היה אומר כל זמן שהאדם טרוד להוציא דיבור אין מחשבתו פנויה לחשוב כמאז איידי דטרד למפלט לא בלע ולזה רמז דוד המלך ע"ה להורות נתן בלב עם קדוש ישראל גדלו לה' היינו עולם המחשבה ותגדלו ותרחבו ובמה נאות לגדל עולם המחשבה אתי כלומר עם בחינתי שאני עולם הדיבור בהיות מעציר הרוח מלהוציא דיבור מתוך כך תתגדל ותתרחב עולם המחשבה. ואני אומר באופן אחר ע"ד שביארנו למעלה כמה פעמים פ"ה והיה כל מבקש הוי"ה יצא אל אהל מועד. הכוונה מי שרוצה ומבקש לעשות צירוף בארבע אותיות הוי"ה ב"ה לא יתכן לו בהיותו בסוד המחשבה כ"א יצא אל בחי' הדיבור הכינוי בשם אהל מועד מטעם המבואר במקומו ע"ש ובאמצעות השתלשלת התעוררות המחשבה עד בואה לה' מוצאות הפה נעשה ונצטרף צירוף הוי"ה ב"ה באופן המבואר לנו כמה פעמים ולזה רמז דוד המלך עליו השלום להורות האמור גדלו להוי"ה

היינו שתבנו ותכוננו צירוף ארבע אותיות הוי"ה ואם נפשיכם לדעת במה יתכן לורום ככה לזה מורה באצבעו אתי נאות לכם שאני בחינת הדיבור ותראו להתאמץ בדבר לקשור עולם הדיבור לעולם המחשבה במחשבה טהורה ונקיה כ"א מקדמות המחשבה להמשיך לה' מוצאות הבינה ואח"כ להלביש את החו"ב בקול פשוט אות ו' משם הוי"ה ואח"כ עת בא הדיבור ה' מוצאות הפה ומחתכים את הקול ונשמע הדיבור בשלימות צירוף הוי"ה ב"ה וזהו גדלו לה' אתי ממש בחי' דוד מדות המלך הכינוי לעולם הדיבור מול זה רמז שלמה המלך ע"ה בחכמתו למלאות דברי דוד אביו אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. הכוונה אם אמרתי להיות תמיד בסוד החכמה גם ק עולם המחשבה ולא להכניס א"ע אל בחי' הדיבור אין זה משלימות העבודה שצורך גבוה וזה לך האות והי"א רחוקה ממני כלומר ה"א אחרונה משם הויה ב"ה שממנה נמשך עולם הדיבור רחוקה מלהצטרף עם ג' אותיות יה"ו ובאמת זאת תורת אדם לגד הוי"ה כנזכר גדלו לה' אתי עם עולם הדיבור והיא הנותנת לצאת ממחשבה בחינת חכמה לבחי' דיבור בכדי לבנות ולכונן צירוף הוי"ה ב"ה כמדובר. והנה בשו המשכיל זאת בלבו בודאי רעדה יאחזנו ויחיל בקרבו האמנתי כי אדבר דיבור בשלימות אני גורם תועלת נשגבה בארבע עולמות אבי"ע המשכות שפע וברכה עליונה מעולם עד עולם הנרמזים בד' אותיות הויה כנודע למשכיל למעלה אם כן כמה צריך זריזות ובהירות המחשבה וטהרת הלב ממחשבות תערובות חוץ ומורא יעלה על ראשו איך שעולם הדיבור עולם גדול וקדוש מדבר מתוך גרונו ומצד הסברא ראוי להיות שיבוש ויכלם מלהוציא דיבור אפי' בהשפיך שיח ומתחנן אליו לשאול אוכל לנפשו וכדומה מצרכי גשמיות איך יקח דיבורים קדושים ורמים שכל עצמה של סדר התפלה שסדרו לנו אנשי כנסת הגדולה הן המה רק צרופי שמות וכינוים ותיקונים מיחוד עולמות עליונים כנודע למי שעמד בסוד כוונות האר"י זללה"ה הכסיל אשר טח מראות לא יבין את זאת ומדמה בנפשו שעיקר סדר התפלה רק עבור פרנסה ורפואה ומפלת שונאים וכדומה מצורך עצמם ומאת ה' שכוח לוח לבם מה הנאה יגיע לבורא עולם מתפלה כזו ומה ראוי לעורר לבו ורוחו ונפשו ויכסה פניו מכסות הבושה מבחינת הדיבור בעצם שנמשך מעולם גבוה והוא בכסלתו מוציא הדיבור לריק ולהבל רק להנאות עצמו לשאול אוכל לנפשו. ועתה נחזור לענין ותלכנה שתיהן נוטריקון שתי ההי"ן משם הוי"ה ב"ה עולם המחשבה ועולם הדיבור הלכו ונתפשטו ממקום הגבוה למקום הנמוך לתועלת תורת אדם ותפלה לעורר באמצעותם צירוף הוי"ה ב"ה כמבואר ולמיעוט הכרתו וחסרון תבונתו לא הכין לבו לדרוש הוי"ה בהוצאות הדיבור מקדושת מחשבתו עד הדיבור להתפלל עבור צורך גבוה תיקון עליון עד בואנה בית לחם כלומר

הכסיל הזה המשיך שתי ההי"ן לשאול אוכל לנפשו והיינו בית מורה התיבה הנקרא בית עבור לחם הגשמי וזהו ויהי כבאנה בית לחם ובכל מקום שנאמר ויהי יגיד צער ודאי כמבואר ותהום כל העיר ותאמרנה הזאת נעמי כלומר ה' זאת שהיא בחי' הדיבור נמשך מנועם עליון עולם הבינה וא"כ מהראוי שכל עצמו ומגמתו לעשות צירופים קדושים עבור תיקון עולמות ולזה פירש"י ה' נקודה חטף מפני שהיא בתמיה ה'זאת נעמי שרגילה לצאת בצבים ובפרדים לרמז מובחר מעלה הגבוה של בחי' הדיבור חזיתם מה עלתה לה על אשר יצאתה לחוץ לארץ היינו דיבורים פחותים עבור חיצונית הנאות עצמו ואינו דיבור של כלום ובמה נחשב:

ובאופן אחר **ותלכנה שתיהם עד בואנה בית לחם ותהום כל העיר עליהן ותאמרנה הזאת נעמי** יובן ע"ד שבארנו פ"ה באחרית הימים תתבוננו בהבינת השכינה נק' אחרית הימים הידועים התבוננו בה הגם שנראה לכאורה הפרש בין מלכות לבינה אמנם לעתיד תתרבה ההשגה בעולם ויבינו הכל בהבינה הכל אחדות א' בלי שום פירוד ח"ו וע"ד הכתוב ולא יכנף עוד מוריך והיה עיניך רואות את מוריך ומלת יכנף אותיות פני כ' כלומר השתלשלות המדריגות כולם המה בחי' כנפים ופנים מאירות לכתר עליון ולעתיד כשיזדככו הגופות מחומריות ותתרבה ההשגה בעולם בלתי צורך אל בחי' התלבשות כנפים כ"א יתגלה בחי' כתר בעוצם בהירותו וזהו ולא יכנף שלא יהיה עוד פני כ' כאשר עתה למיעוט ההכרה בלתי אפשרי להשיג אורות הכתר כ"א באמצעות התלבש הפנים המורים התחלקות וכבר נודע תחילת בחינת התחלקות ממדות היסוד משם תמורות השמות וכינוים הקדושים וזה ותלכנה שתיהם שתי ההי"ן עולם הבינה ומלכות עלמא דאתכסי' ועלמא דאתגליא עד בואנה בית לחם וכבר זכרנו מה דאיתא בזוהר מאשר שמינה לחמו תוכן הדברים מאשר כינוי לבינה אשר הוצאתיך מא"מ שמינה לחם ו' כינוי למדות יסוד אות ו' וכאן הרמז שנשתלשלו ונתפשטו ב' עולמות אלו מרום המעלות אחדין דלא מתפרשין עד בואנה בית לחם הכינוי ליסוד אז ותהום כל העיר עליהן ותאמרנה הזאת נעמי כלומר ה' זאת כינוי למלכות נעמי כינוי לעולם הבינה כולם שוים באחדותם ויחודם ואין ביניהם פירוד כלל ח"ו כמבואר לזה השיבה אמריה ותאמר אליהן אל תקראנה לי נעמי קראן לי מרה כי המר שדי לי לרמוז האמור אישים המשכילים שיש בהם מדעת קונם יכולים להחזיר אפי' מה שנראה התחלקות למקום אחדותם וחכמתם עמדה להם לדעת ולהשכיל שכל פרטי השמות והכינויים המה אחדין דלא מתפרשין אמנם דור אשר לא הכינו את לבם לדרוש אחדותו ויחודו יתברך מבחי' התחלקות המדריגות שבעולם כ"א נשארים שקועים תחת הזמן ונבערים

מדעת ולהשכיל את האמור בדברינו בודאי נדמה בנפשם לערך קוצר תבונתם כאילו יש ח"ו פירוד בין הדביקים עולם הבינה מעולם המלכות וכל ערכי הכינוים אין תבונה בהם ליחדם אחדות גמור. ואני שמעתי

מהמגיד זללה"ה פ"ה **נגד שמא אבד שמיה** יבואר נגד משמעו לשון המשכה והכוונה כל מה שהקב"ה נגד והמשיך שמותיו וכינויו הקדושים למרחוק בכדי שבאמצעותם יכולין רעיון לבות בני אדם לתופסו ולקרותו בשם מצד פעולותיו בין כך אבד שמיה העצם כי כל מה שנתפשט יותר למרחוק להתלבש בשמות וכינוים ובמעט הכרתם של התחתונים שכוח מלוח לבם שם הגדול והקדוש שם העצם ברוך הוא עכ"ל. ואני אמרתי ואפשר לזה גמר אומר התנא ודלא יליף קטלא חייב ותיבת יליף משמעו לשון חיבור כתרגום על מלת חוברות היריעות מלפפן וכן וחברת את חמש היריעות ותרגום ותלפיף ודבר גדול רמז התנא ודלא יליף מי שלא שת לבו גם לזאת לייחד ולחבר את התפשטות שמותיו וכינוייו שהלכו למרחוק משם העצם לדעת ולהשכיל שאין בהם שום פירוד והתחלקות כלל לא כ"א לצורך עם קדוש ישראל גודל חיבתו עליהם נתפשטו מאורותיו במדריגות התחתונים והחיוב מוטל על כל אחד מישראל להחזיר התפשטות והתחלקות המדריגות לשורשם ולדרוש מהם אחדותו ויחודו ובזה תולה להיות הבחירה חפשית ושלום שכר ועונש כנודע למשכיל ודלא יליף מי שאינו מחבר בחי' התחלקות השמות וכינוים לשם העצם אזי הוא מפריד אלופו של עולם וקטלא חייב ח"ו. וכזה יש לרמוז מה שיסדו בחרוז אל מסתתר בגמר השיר ומפריד אלוף לא יראה מאורות וגו' כי בתיבות מאורו"ת יש שני צירופים טוב והופכו אור מו"ת וכ"ז באיש משכיל שמשיג ומבין בכללות המדריגות גם בנמוכים ותחתונים מאוד יש שם אלופו של עולם בהסתרה ורוב חכמתו והשגתו עמדה לו לעשות פירוד בין הדבקים מצירוף מו"ת מכניס לשם אלופו של עולם ונעשה צירוף אך טוב לישראל והיינו מאורות וניצול ממ"ות באור המאורות לאפוקי מי שמפריד אלוף ממדריגות התחתונים לא יראה מאורות כ"א נשאר בצירוף מו"ת לבד כנזכר ודלא יליף קטלא חייב ח"ו. מול זה יש לרמוז במגילה זאת ותאמר אליהן אל תקראנה לי נעמי קראן לי מרה הן המה שני הפכיים ואל תקראו נעמי לבד ומרה לבד ונראה כאלו יש פירוד ח"ו וכנ"ל ודלא יליף וגו' כי המר משמעו לשון חליפין שדי שם יסוד משם נתחלפו השמות והכינוים עד שנראה כאלו יש הפרש בין עולם הבינה הכינוי בנועם עליון ובין מדות המלכות דינא דמלכותא והכל בסבת מיעוט ההכרה והכנות לבם של עם קרובו ישראל לדרוש יחודו ית'. וזהו שגמרה בדבריה

אני מלאה הלכתי וריקם השיבני ה' למה תקראנה וגו' ושדי הרע לי והכוונה רמז למידת מחשבה הנאצלה לבריאות העולמות הלכתי מלאה מכל טוב אחדות טוב ואח"כ בהתפשטות והשתלשלות המדריגות כמתרעם על העדר המשכילים להשיג ולהשכיל ולהחזיר מחשבה הנאצלת לשורש אחדותה וזהו וריקם השיבני שאין תבונה בהם להשיב ולהחזיר התפשטות האורות במדרגותם להשיבם לשרשם ומקורם ושם המה אחדין דלא מתפרשין ודוק היטיב:

או יאמר **ותלכנה שתיהן עד בואנה בית לחם** הכוונה כי כבר בארנו פ"ה פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה תוכן הדברים פתיחת דבריה של בהירות התורה יאיר מאוד מסוף העולם ועד סופו ולית מחשבה תפיסה כלל רק הכל בחכמה עילאה ותורת חסד על לשונה כלומר כאשר באה בחי' התורה על הלשון נעשה ונשמע כ"א כאשר ידבר איש לרעהו מספורי מעשיות וזהו ותורת חסד משמעות חסד לשון חן כמו חסד דאסתר כיון שבאה על לשונה נעשה תורה נאה מפשטים והכלל כל מה שאנו משיגין רזין דאורייתא אינו נחשב למאומה נגד עצם בהירות התורה במקומה טרם נתלבשה בזה העולם ודברה תורה כלשון בני אדם סיפורי מעשיות אזי נתגשמה ונתגלמה כי אפי' באדם יש הפרש גדול ממחשבה לדיבור שבחינת הדיבור הוא גשם יותר עשרה מדריגות וכזה ילמוד סתום מן המפורש הפרש הגדול מתורתינו הקדושה כאשר היא במקומה אור בהיר לבחינת עשרת הדברות. ומעתה תבין ותלכנה שתיהם כנזכר שתי ההי"ן עולם המחשבה עם עולם הדיבור ה' גדולה וה' קטנה הולכים בשוה מלובן עליון ע"ד שזכרנו בשם הזוהר אתי מלבנון כלה ופירש קול מדבר לדיבור אתי תלך מלבנון מלובן עליון עיין למעלה ותלכנה שתי ההי"ן עד בואנה בית לחם כלומר שנעשה צירופי אותיות ותיבות בזה העולם הגשמי בהלבשת גשמיות ודברה תורה כלשון בני אדם מספורי מעשיות מעשו ולבן ובלעם וכמוהו ורומז הכתוב ויהי כבואנה בית לחם וכבר נודע כללות התורה נקרא לחם כמ"ש לכו לחמו בלחמי ותיבת ויהי יגיד צער כבואנה אור בהירות התורה המאיר מסוף העולם ועד סופו בית לחם צירופי מעשיות הכתובים בכללות תורתינו הקדושה ואשר טח מראות עיניו נשאר שקוע בספור הגשמי כאילו זאת הוא תכלית בהירות התורה ועיין מה דאיתא בזוהר הקדוש בפרשת בהעלותך ותנינן בתליסר מכילין דאורייתא כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כלו יצא דהא אורייתא דאיהי כללא אע"ג דנפיק מנה חד ספור בעלמא לא אתי על ההוא ספור לאחזאה ודאי לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא וגו' וזכאין אינון ישראל דאתיהיב להו אורייתא עילאה אורייתא דקשוט ומאן דאמר דהאי

ספורי דאורייתא לאחזאה על האי ספור בלבד קאתי תיפח רוחיה דאי הכי לאו איהו אורייתא עילאה ת"ח מלך בשר ודם לאו יקרא דיליה הוא לאשתעי מלה דהדיוטא כ"ש למכתב ליה ואי סליק בדעתך דמלכא עלאה קב"ה לא הוו ליה מילין קדישין למכתב ולמעבד מנייהו אורייתא אלא דאיהו כניש כל מלין דהדיוטין כגון מילין דעשו מלין דהגר מלין דלבן מלין דאתון וכניש להו כל שאר ספורין דכתיבין ועבד מנייהו אורייתא אי הכי אמאי אקרי תורת אמת תורת ה' תמימה וגו' דהאי ספור לאו לאחזאה על גרמיה בלבד קא אתא אלא לאחזאה על ההוא כללא קאתי כמה דאוקמינא. ועתה תחזה ויהי יגיד צער כבאנה שתי ההי"ן מורה תורה שבכתב עם תורה שבע"פ במקומה אורות בהירים ומאירים באו בית לחם כללות התורה הנקרא לחם נראה לכאורה כאלו רק סיפורי מעשיות מעשו ולבן וכדומה מספורים הכתובים בתורה ותהום כל העיר עליהן ותאמרנה הזאת נעמי בתמיה ה' זאת שהוא בחי' הדבור כמו עתה בצרופים כאלה וכי זהו נועם עליון בהירות התורה אשר במקומה בה אסתכל קב"ה וברא עלמא ולזה רומז רש"י ברוח קדשו ה' זאת חטף פתח בתמיה שרגילה לצאת בצבים ובפרדים חזיתם מה עלתה לה על אשר יצאתה מארץ לח"ל ורמז לדברינו הנ"ל ה' זאת נועם עליון טרם השתלשלה בבחינת הדיבור עשרת הדברות שרגילה לצאת בצבים ופרדים להורות על עוצם בהירותה במקומה תענוגים רוחנים סודות נפלאים עין לא ראתה וזהו בצבים לשון כיסוי מופלא ומכוסה מעין כל בריה חזיתם מה עלתה לה למחשבה הנמשך מנועם עליון ונתלבשה עתה בצירופים גשמיים סיפורי מעשיות ולמה הגיע ככה לזה גמר אומר על אשר יצאתה מארץ עליונה מחשבה הקדומה לחוצה לארץ בהתלבשות ספורים כאלה האמנם מי שיש בו מדעת קונו ומשים מגמתו והתאמצו להשכיל בתורה ללמוד לשמה משיג באמת שכלליות התורה אינה רק צירופי שמות וכינוים הקדושים וע"ד שזכרנו למעלה בשם ספר של"ה שהתורה נק' פקודי ה' להיות שכלליות ספור הכתוב בתורה מבראשית ועד לעיני כל ישראל פקודה וגנוזה בשם הוי"ה וזו פקודי ה' ולזה השיבה אל תקראנה לי נעמי קראן לי מרה כי המר שדי לי מאוד אני מליאה הלכתי וריקם השיבני והכוונה כי הנה נודע שהתורה היא רושם אלהות והעולם רושם התורה וזה תולה בזה שאי אפשר להשיג עוצם יכולתו ורוממותו ית' כ"א באמצעות רושם התורה המלמדת לאדם דעת את בוראו וגם בהירות התורה אי אפשר ג"כ לתפוס ולהשיג בטוב טעם כ"א באמצעות רושם העולם כי עולם חסד יבנה וזי"ה נקרא אנפי מלכא וניכרות מחשבותיו הקדושים מצד פעולותיו הן המה ז' ימי הבנין כשפועל חסד עם בריותיו נק' אל וכשפועל רחמנות נקרא רחום וחנון וכשמראה דינא דמלכותא נקרא גבור וכדומה שארית הכינוים

המושגים מצד פעולותיו והן המה ז' עמודים שבתורה אשר חצבה עמודיה שבעה והכלל השגת התורה בנועם בהירותה בלתי אפשר להשיג ולתפוס ברעיון לבות בני אדם כ"א באמצעות רושם העולם זי"ה ועיין למעלה בדרוש שבועות מה שבארנו פ"ה הנחמדים מזהב ומפ"ז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים ע"ש. וזהו הרמז אל תקראנה לי נעמי קראן לי מרה ע"ד כל אל תקרי הכתובים בדבריהם שבלתי אפשרי לכם לקרות נועם עליון מצד בהירות ורב מאירות כ"א קראן לי מרה כי המר שדי לי וכנזכר לעיל המר משמעו לשון חליפין כלומר מבחי' מדות היסוד הכינוי לשם שדי נעשה תמורה מרוחניות לגשמיות ונלמד סתום מן המפורש ונעלם מהגלוי לכוון האמור להשיג רוחניות התורה מרושם העולם הגשמי. ולזה רמזה אני מלאה הלכתי וריקם השיבני ופירש"י מלאה הלכתי בעושר ובנים ד"א שהיתה מעוברת והכוונה ע"ד דאיתא בהאר"י זללה"ה אני כנוי למלכות ולאה כנוי לבינה ומלכות יצאה מהבינה ע"ש לענינו ולפי דברינו בחי' הדיבור ומחשבה היינו שתי ההי"ן עד בואנה בית לחם הרומז לנתינת התורה כנזכר וטרם בואה לבחי' הדיבור כ"א במקומה היתה בעוצם בהירותה בעושר ובנים ד"פ שהיתה מעוברת רומז לתורת הבריאה כמו דאיתא בכוונת ברוך אלהינו שבראנו לכבודו וישום תורת הבריאה זהו שהיתה מעוברת כינוי לעולם הבינה סוד העיבור להמבין ולמשכיל מדעתו ולזה רמזה אני מלאה הלכתי כינוי לבינה הנקרא לאה כמבואר וריקם השיבני מי שטח מראות עיניו ואינו מסתכל רק על לבוש התורה ולא בפנימיות ריקם השיבני ודאי כי באמת כללותה אינה רק צירופי שמות קדושים וכינוי וכללות כללותה פקודה וגנוזה בשם העצם הוי"ה ב"ה ודו"ק מאוד:

ותשב נעמי ורות המואביה כלתה עמה השבה משדי מואב והמה באו בית לחם בתחלת קציר שעורים ופירש"י בתחלת קצירת שעורים בקצירת העומר הכתוב מדבר ולהבין הענין עיין בדרוש שבועות מה שבארנו מפני מה אמרה תורה הביאו שתי לחם בעצרת מפני שעצרת זמן פירות האילן ואילן שאכל ממנו אדה"ר חטה היה בגי' כ"ב אותיות התורה ומה דאיתא במהרש"א והוא מבואר שאמר הכתוב מהחל חרמש וגו' שהוא קציר שעורים כי בצאתם ממצרים שנקרא חמורים והיו ישראל ג"כ בלא מצות לא היו ראוים רק למאכל בהמה שהן שעורים עד ספירות ז' שבועות שהוכנו אז לדיעה שמביא מאכל חטים שאז קבלו התורה ע"ש שהארכנו וכלל הנשמע שבלתי אפשרי לנו כללות ישראל לקבל אור התורה כ"א בהקדם תחילה לטהר ולקדש מלא קומתינו מראש עד עקב בספירות גדול טהור מבית ומחוץ בקשוט שבעה המדות שזהו תכלית הכוונה שצוונו לספור ספירות העומר לטהרנו מקליפותינו ומטומאתינו ואז קונה האדם

יתרון מן הבהמה ומה שהיה תחלה מאכל שעורים מאכל בהמה אחרי טהרתו וזכות גופו מקבל התורה שתי בחי' תורה תורה שבכתב ותורה שבע"פ בחי' שתי הלחם הן המה מאכל חטים כ"ב אותיות התורה וזהו הרמז ותשב נעמי ורות רומז לשתי תורות שבכתב ושבע"פ והמה באו בית לחם רומז לנתינת כללות התורה במעמד הקדוש עתה בחג השבועות אמנם לא כל מי שרוצה ליטול השם יבוא ויטול כ"א מי שזיכך א"ע תחלה בין פסח לעצרת בספירות עומר כנזכר לזה גמר אומר הכתוב בתחלת קציר שעורים כלו' בתחלה צריך לזכך מלא קומתו להיות יתרון האדם מן הבהמה שמאכלה מאכל שעורים כנזכר ואם לא קישט מלא קומתו בספירת העומר אם כן יתרון האדם מן הבהמה אין ואיך יכול להרים ראש לגשת לקבלת התורה לאפוקי אם זיכך עצמו בהכנה רבה בימי הספירה עתה בהגיע ברגל שם נשמחה בו כי מוכשר ומוכן לקבלה וזהו הרמז בתחלת קציר שעורים כלומר בתחלה צריך להיות קציר שעורים ולזה העמיק רש"י בדבריו בקצירת העומר הכתוב מדבר הוא הדבר אשר דברתי ודוק:

ותלך ותבוא ותלקט בשדה אחרי הקוצרים ויקר מקרה חלקת השדה לבועז ופירש"י שהיתה מסמנת הדרכים קודם שנכנסה לשדה הלכה ובאה חזרה לעיר כדי לעשות סימנים וציונים שלא תטעה בשבילין ותדע לשוב. עיין למעלה מה שבארנו שאמר הנביא הציבי לך ציונים ופירש"י בדרכי אבותיך הראשונים ע"ש ותוכן הדברים מוסר השכל להורות נתן בלב כל חכם לב לעשות ציונים וסימנים לדעת בכל פרטי עתיו ורגעיו בכמה מדריגות נפל מתחלת התעוררות מחשבתו שאין לך גדולה בעבודה כמו מחשבה הראשונה תיכף שנופל לו במחשבתו אזי נתקשרים פרטי איבריו מראש עד עקב בקישור אמיץ וחזק עד שאינו מרגיש בתנועותם וזהו מה דאיתא בתיקונים אצילות איהו וגרמייהו חד ומבשרו יחזה אלוה כמו תחילת אצילת מחשבות אדם לעשות מהנה המצות איהו וגרמי' חד עד שאינו מרגיש בתנועות איבריו כמוהו הענין למעלה משא"כ בהמשך הזמן אזי נופל האדם מבחי' מחשבתו הנאצלה בעשיית מצות ונופל בספק אם לעשות אם לאו ואם נמשך עוד בזמן מה נהפך רצונו ואפילו ספק אין לו חוזר מבחינת התעוררת מחשבתו הראשונה ולזה למד להם הנביא הציבי ציונים ופירש"י בדרכי אבותיך הראשונים וכבר נודע בחי' האבות שלשה הן המה בכל אדם ג' מחשבות אהבה יראה התפארות והזהיר הנביא לעשות ציונים בכמה מדריגות נפל הנופל ממנו מקדימת מחשבתו הנאצלה לעשות טוב לעבוד עבודת בוראו בכדי לחזור למחשבתו הראשונה כאשר בתחלה וזהו דרכם של תלמידי חכמים ההולכים בתורת ה' להתבונן תמיד בפרטי עתים ורגעים על פנימיות מחשבתם ודבוקתם ואל יתנו רפיון לנפשם והם נק' מחצדי

חקלא מול זה בא הרמז במגילה זאת להגיד צדקות הצדיקת ותלך ותבא ותלקט בשדה אחרי הקוצרים כלומר תמיד הלכה ובאה בענין עבודתה ותלקט בשדה מוסב על השכינה הנקראת שדה והלכה בדרכי אבות הראשונים הנקרא קוצרים וזהו אחרי הקוצרים הן המה מחצדי חקלא ויקר מקרה חלקת השדה לבעז הוא צדיק הדור כאשר יבואר אי"ה לקמן במגילה זאת והלכה אחר הקוצרים לעשות כמעשיהם הטובים ודרכה בשביליהם ולזה פירש"י שהיתה מסמנת הדרכים קודם שנכנסה לשדה מוסב על השכינה הלכה ובאה בפנימיות מחשבתה לראות החזק או רפוי בכדי לחזור למחשבה הקדומה וזהו שגמר אומר כדי לעשות סימנים וציונים שלא תטעה בשבילים ותדע לשוב לאור נתיבתה כנזכר ודו"ק:

והנה בועז בא מבית לחם ויאמר לקוצרים ה' עמכם ויאמרו לו יברכך ה'. אפשר לרמוז והנה בועז בא מבית לחם ע"ד דאיתא בזוהר ויצחק בא מבוא באר לחי ראי ודרש שהכתוב נותן סימן לדעת מאין בא התגלות בחי' יצחק ואמר יצחק בא מבוא באר לחי ראי ע"ש משם התגלות מדת יצחק בחי' גבורה וה"נ הכתוב נותן סימן ובעז בא מאין נתעורר בחי' בעז הוא צדיק יסוד עולם רומז הכתוב בא מבית לחם ודוק:

ויאמר לקוצרים ה' עמכם ויאמרו לו יברכך ה' ואיתא בזוהר חדש מאן קוצרים וגו' ה' עמכם השתא יהיב ליה ברכאן דקדישין ואינון אמרין יברכך ה' יהבין לה תוקפא לשאבא ממקורא דחיי מגו עלמא דאתי גם זה צריך להבין ונראה ע"ד שבארנו פ"ה ויאמר משה למה זה אתם עוברים את פי ה' כי ע"כ שבתם מאחרי ה' ולא יהיה ה' עמכם ותוכן הדברים ידוע מספרים עתה הצרוף הוי"ה ולעתיד הצרוף יהי"ה כמו שאנו אומרים ביום ההוא קאי לעתיד יהיה הוי"ה מצרוף הוי"ה נעשה יהי"ה כנודע מספרים ההפרש אכן להיות שהם עברו את פי ה' ע"ז אמר להם משה רבינו כי ע"כ שבתם מאחרי ה' וקלקלתם דרכיכם ראו מה החטא גורם ולא יהיה הוי"ה עמכם כלומר מה שהיה ראוי להעשות עמכם היינו בכשרון פעולתכם מצרוף הוי"ה יהי"ה רעות מעשיכם קלקלתם את זה. מול זה אפשר לרמוז בצדיק הדור הוא בועז כי בכל דור ודור יש צי"ע ומרדכי היה צדיק בדורו וכן נח איש צדיק בדורו ובועז צדיק בדורו אומר לקוצרים הן המה אישים המשכילים ההולכים בתורת ה' ונגשים אל עבודת הבורא השתא יהיב ליה ברכאן ושאל לקוצרים הנק' מחצדי חקלא ה' עמכם כלומר וכי אתם עושין ומתקנים צירוף שם הוי"ה בשלימות בכשרון עובדותיכם לעשות מצירוף הוי"ה צירוף יהי"ה כאשר לעתיד וזהו ה' עמכם בדרך שאלה ואינון משיבין ואומרים יברכך ה' יהבין ליה תוקפא לשאבא ממקורא דחיי מגו עלמא דאתי כי בהיות מכשרין פעולתן ומעשיהם הטובים מוסיפים כח וגבורה

למעלה וגורמים יחודים והשפעות שפע וברכה עליונה בכל העולמות ולהיפך בעשות רע גורמים פירוד בין הדבקים וכל זה נרמז במגילה זאת:

ויאמר בועז לנערו הנצב על הקוצרים למי הנערה הזאת ומי הוא נערו חנוך מט"ט ועל דרך דאיתא בז"ח כתיב ויתהלך חנוך את האלהים ואיננו כי לקח אותו אלהים מגו עלמא דא דב"נ ואתמשיך חנוך זעיר זעיר עד דאתעביד מה דאתעביד ושארי בדוכתיה כו' חנוך עביד ליה הקב"ה בזמנא דנטיל לי' מאתריה וכו' וקורא לו נער ובגיניה וכו' וקיימא לגביה עילאה ותתאה עילאה בההיא רוח וכו' ותתאה כלילו דאתכליל מסטרא דכלא כלולה ומסטרא דאתנטיל מתתא כתיב חנוך לנער ע"פ דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה חנוך לנער דא הוא מט"ט דמשיך ליה הקב"ה מתתא ואנהיג ביה למיתב לעילא על פי דרכו לפום אורחיה דתתא וע"ד גם כי יזקין לא יסור לא יעדי מההוא אורה בגין דאית לאתמשכא לתתא ובזהר חדש שיר השירים נתפרש יותר הענין להמעיין שם אמנם כלל הדברים להיות נער מט"ט דכלא מתתא ועילאה ולכן גם כי יזקין לא יעדי מההוא אורח לפום אורחיה דתתא ודבר גדול ומוסר השכל מרומז בכאן וכ"ז נרמז בכתוב ויאמר בועז מדתו ידוע לנערו הידוע דאתכליל מעילא ותתא וזהו הנצב על הקוצרים דייקא כלומר נצב ועומד על הקוצרים הן המה צדיקי הדור הנקראי' מחצדי חקלא הכל תולה בהכשר מעשיהם הטובים ככה מעוררים למעלה כי באתערותא דלתתא אתער לעילא ועיקר שאלתו למי הנערה הזאת ואיתא בז"ח תיאובתיה לשאלה עלה דרחימו בה יובן ע"ד דאיתא בזוהר ר' אבא שלח לר"ש אימת זווגא דכ"י במלכא קדישא שלח ליה וגם אמנם אחותי בת אבי היא אך לא בת אמי ותהי לי לאשה וכו' בזמנא דנטל מבי אבא ולא בזמנא דנטלא מבי אמא והנה מדת בועז צי"ע למעלה וגם בועז התחתון צדיק הדור ונפשו שוקקה להשתדל ולהתאמץ תדיר בזווג השכינה הנקרא זאת וזהו למי הנערה הזאת מוסב הדבור על השכינה אם מקבלת מבינה הנק' מי או מאבא ובאמת יש הפרש גדול בזמנא דנטלא מבי אבא או מבי אמא כדברי הזוהר הנ"ל וכנז' בז"ח תיאובתיה לשאלה עלה דרחימו בה כי בודאי כן דרכו של צדיק נכספה וגם כלתה נפשו באהבתה דרחימו בה דייקא לשלול אהבה זולתה מדחי' בב' ידים מפנימית מחשבתם כלפי דבריו מגיד משנה השיב נער הידוע חנוך מט"ט דאתכליל מתתאה ועילאה להתפאר במעשיהם של התחתונים:

ויען הנער הנצב על הקוצרים ויאמר נערה מואביה היא השבה עם נעמי משדי מואב כלומר תשובה על השאלה לומר נערה מואביה להורות קבלתם מאבא וכבר ראוים לזווג כנזכר בזוהר בזמנא דנטלא מבי אבא ולא בזמנא דנטלא מבי אמא ולכן גמר אומר השבה

עם נעמי הכנוי לבינה גם שניהם נטלים משדי מואב כנוי לחכמה אבא עילאה ודו"ק ותבין:

ותאמר אלקטה נא ואספתי בעמרים אחרי הקוצרים ותבא ותעמוד מאז הבוקר ועד עתה זה שבתה הבית מעט. יש לרמוז ע"ד דאיתא בזוהר חדש על פסוק ישלם ה' פעלך ותהי משכורתך שלמה ודרש שלמה ממש שיצא ממנו דוד כמו שביאר בסוף מגילה זאת ותקראנה לו השכנות שם לאמר יולד בן לנעמי ותקראנה שמו עובד הוא אבי ישי אבי דוד שנולד ממנו שלמה ונודע אחיזת דוד הוא מעולם הבינה הכנוי בשם לאה וכמו דאיתא בהאר"י זלה"ה אני מלאה הלכתי אני כנוי למלכות ולאה כנוי לבינה ומלכות יצאה מהבינה וזהו אני מלאה הלכתי ע"ש לענייננו ולהיות עיקר מגילה זאת להודיע ייחס דוד ושלמה בנו נרמז כל זה בפ' זה ותאמר אלקטה נא ואספתי בעמרים אחרי הקוצרים ותבא ותעמוד מאז הבוקר ועד עתה רומז ללאה שנאמר ויהי בבוקר והנה היא לאה וזהו מאז הבוקר ועד עתה שהגיעה עת שיתגלה דוד המלך עם שלמה בנו וזהו הרמז זה שבתה הבית מעט להורות על לאה שהיתה יצאנית ושבתה הבית מעט כמו דאיתא בדבריהם על פסוק ותצא דינה בת לאה ולא בת יעקב אלא על שם יציאתה נקראת בת לאה שאף היא יצאנית היתה שנאמר ותצא לאה לקראתו ועליה משלו המשל כאמה בתה וזהו שנאמר זה שבתה הבית מעט לשלול זולתה היינו רחל שלא היתה יצאנית ודו"ק:

ויאמר בועז אל רות הלא שמעת בתי אל תלכי ללקוט בשדה אחר וגם לא תעבורי מזה וכה תדבקין עם נערותי. כבר רמזתי בועז רומז לצדיק הדור המזהיר ומצוה בטוב לעם הנלוים אליו באמת דרכי עבודת אלהים לדעת כל אנשי מעשהו את הדרך אשר ישכון אור ואל יעשו את מעשיהם נכרי' עבודתם זולת הבורא ב"ה כי בעשותם ככה אזי גורמים ברוע מעשיהם השפעה לחיצונים ח"ו ונודע מלת רות למפרע תו"ר ובאות ה' נעשה צרוף תורה כאשר יתבאר הענין אי"ה לקמן ואמר בועז הוא הצדיק המזהיר ומצוה בטוב ומה עיקר האמירה אל רו"ת אשר בני ישראל ייטיבו דרכיהם ולהעלות אברי השכינה השוכנת בכללות מדריגות כולם הכנוי באות ה' אחרונה ובהעלות אות ה' למעלה נעשה צרוף תו"ר ה' לזה עיקר מגמתו של צדיק וזהו ויאמר בועז אל רות כנז' הלא שמעת בתי אותיות בתי רמז לכללות עדת יעקב שעיקר מגמתם ותשוקתם בפרטי מעשיהם ולימוד תורתם ותפלתם לחבר חכמה תתאה לחכמה עילאה וחכמה תתאה נק' בת ויו"ד ע"ש החכמה נאמר כי חכמה כנוי באות כנודע וזה הלא שמעת משמעו לשון אסיפה כמו וישמע שאול את העם ולזה מצוה ואומר הלוא שמעת בת יו"ד כנזכר עתה ראי אל תלכי ללקט בשדה אחר מוסב לסט"א הנקרא שדה אחר אל תגרמו ח"ו השפעה לחצונים וגם

לא תעבורי מזה נודע זה כנוי למדת היסוד אל תעבורי מקום הראוי להשפיע אל נאוה קודש הוא השכינה אל תעבורי אותה ממנו כ"א וכ"ה כנוי לשכינה הנקראת כ"ה תגרומו באמצעות מעשיכם הטובים תדבקון עם נערותי הידועים כנז'. ודו"ק:

ויאמר לה בועז לעת האוכל גשי הלום. יובן ע"ד מאמרם ז"ל שנתעוררו אין הלום אלא מלכות והכוונה רמז ומוסר לאיש הישראלי כאשר רעב ללחם וצמא למים אל ימלא כריסו ממאכל ומשתה כאשר יוכל שאת ולא זר מתאות לבו כבהמה הרדופה למלאות תאותה הבהמית וא"כ יתרון האדם מן הבהמה אין ואיתא במשנה דאבות והוי שותה בצמא את דבריהם ונראה לרמז על דרך דאי' בספר **המגיד** שאמר לר"י קארו ששתה בלילה וכיון בשתייתו כשם שהוא מכבה למטה אשיות שבגופו עם המים המורים בחינת חסדים כן יכבה כל הגבורות שבעולם על ידי מימי החסדים ואמר לו **המגיד** שטוב כיון וגרם ככה באמת כביות הגבורות בכל העולמות והנה בלבד כוונה הנ"ל עוד גילה האר"י זלה"ה כוונת אכילה ושתיה סודות נפלאים ורמים כנודע למי שעמד בסוד ה' אם האדם נבער מדעת ואינו משים מגמת רוחו ונפשו לזה כ"א לגרונו הוא דעביד עוד אכלם בפיהם ולא זרו מתאות לבם נמצא ככל הגוים בית ישראל המה ומה יתרונם על זולת העמים לאמר אשר בחר בנו מכל העמים כיון שמעשהו כמעשה העמים ולזה אמרתי בדרך צחות הרגיל בפי אנושי לאמר אסור לאכול קודם אשר בחר בנו כלומר אסור לו לאדם למלאות כריסו אפי' בכל השנה כולה ובפרט עי"ט אחר חצות והטעם הכל עבור אשר בחר בנו מכל העמים וכיון שממלא כריסו ככל העמים א"כ איך ימלא פיו ושפתיו לומר אשר בחר בנו ומה יתרונם לבחור בהם מכל העמים כ"א בקדשם ומטהרים א"ע ממותרות כ"א לקיום הגוף וגם במאכל ומשתה המוכרח שאוכל לשובע נפשו יאכל וישתה כדבריהם של החכמים שהורו לנו כוונות האכילה ושתיה וכזה יש לרמז במשנה והוי שותה בצמא כלומר אפילו בגודל צמאונך ורעבונך אל תאכל ותשתה כ"א בדבריהם של החכמים שהורו דרך המלך לדעת מה יעשו ישראל לעת האוכל ושותה עיקר מגמת האדם להעלות מפרטי מאכל שלחנו אותיות התורה המלובשים בטעמי המאכלים וכאשר זכרתי בשם **המגיד** זללה"ה שהיה אומר ויחזו את אלהים ויאכלו וישתו וביאר ויחזו א"ת כלליות הא"ב מאל"ף עד תי"ו ויאכלו וישתו גם שם ראו בעוצם תבונתם את האותיות המלובשים שם והן המה איברי השכינה ולזה בא הרמז במגלה זאת ויאמר לה בועז לעת האוכל כל מגמתך וכוונתך להעלות מפרטי מאכל השלחן את איברי השכינה וזהו גשי הלום ואין הלום אלא מלכות כמבואר ודו"ק:

ותאמר לה חמותה איפה לקטת היום ואנה עשית ותאמר שם האיש אשר עשיתי עמו היום בועז נראה הענין כי הנה נודע שלשה בחי' עש"ן "עולם "שנה "נפש שוים בדומה א' וכמו בבחי' נפש טבע הקב"ה כמה חותמות בחותם א' ואין דעתם דומה זה לזה ואין פרצופיהן דומה זה לזה כמוהו ממש בבחי' השניה אינו דומה יום א' ליום ב' ומיום הבריאה עדיין לא היו ב' ימים בדומה אחד ואפילו שעה לחברתה וכמו דאיתא בהאר"י זללה"ה ומה שעושין מצוה ביום זה אין עושין ביום אחר והכל בכדי שהבורא ב"ה יקבל תוספות חלקי תענוגים בכל יום ויום בפרטיות ממעשי המצות וכשרון פעולתם שנעשה בחלקי הזמנים שונים זמ"ז משא"כ טרם יצרו הימים היו כלולים במקורם ושורשם לא קבל הקב"ה ריבוי חלקי התענוגים שונים כמו עתה והנה כבר נודע מספרים שתחלת גילוי התחלקותם של פרטי הימים קדמונים הוא ממדות יסוד שהז"א משפיע לנוק' וממנה נתגלים ונפרדים ונתפשטים בעלמא דפרודא. ומעתה תבין ותאמר לה חמותה איפה לקטת היום ידוע נעמי כינוי לבינה ורות מלכות ואמרה בחינת נועם עליון ששם אין שום התחלקות הזמנים ופירוד כלל כי אם מנוקבא ולמטה ולזה שאלה איפה לקטת בחינת התחלקות הימים להיות בפרודא ותאמר שם האיש אשר עשיתי עמו את בחי' ימים הנפרדים בועז כינוי ליסוד בו עז ואתו עמו עשיתי התחלקות הימים ודוק:

ותאמר לה נעמי חמותה בתי הלא אבקש לך מנוח אשר ייטב לך ועתה הלא בועז מודעתנו אשר היית את נערותיו הנה הוא זורה את גורן השעורים הלילה. ורחצת וסכת ושמת שמלותיך עליך וירדת הגורן אל תודעי לאיש עד כלותו לאכול ולשתות ויהי בשכבו וידעת המקום אשר ישכב שם וגו' והוא יגיד לך את אשר תעשין ותרד הגורן ותעש ככל אשר צותה חמותה. וראוי לשים לב להבין מקראות אלו במגילה זאת הנה אין ספק אשר אין דיבור בכל ענין תורתינו הקדושה שאין שם צפוני סודות נפלאים ונוראים אשר אין רעיון לבות בנ"א יכול לתפוס כי מי עמד בסוד ה' עמוק עמוק מי ימצאנה האמנם רשות נתונה מאתו יתברך לשום שכל והבין במקרא שמץ רמז מרמזיו ית' וכאשר עינינו רואות ריבוי סודות הצפונים וגנוזים במגילה זאת והאר"י זללה"ה גילה סודות נפלאים ונוראים ועשה ספר מיוחד למגילת רות הנקרא צדיק יסוד עולם והמבין בו לבבו יבין וישכיל נפלאות הבורא והנראה לנו למיעוט הכרתינו כי הנה כבר קדם לנו הדיבור מהראוי להיות כל אחד מישראל בגשתו אל הקודש פנימה להתפלל לפניו ית' ולהוציא דיבור לפני אלהים בתורה יכונן מחשבותיו להוציא דבור בשלימות שלא יפריד בחינת הדיבור מקדימת המחשבה ואז התיבה. מצירופי אותיותיו הוא דיבור של אמת כמוזכר לעיל "אתי "מלבנון "תבואי ר"ת אמת והיינו כשהדיבור הולך ונמשך מלובן עליון וכבר

נודע ומוזכר בדברינו היות עשרה מדריגות מתחלת התעוררת המחשבה עד בא בחינת הדיבור והיינו טרם התגלות כ"ב אותיות הדיבור לבחי' צירופי תיבות וכמו דאיתא בספר יצירה קבעו בפה בחמש מקומות אותיות אחה"ע בגרון גיכ"ק בחיך דטלנ"ת בלשון וכו' ואלו בחינות ה' מוצאות נמשכו מעולמות עליונים כמו דאיתא בהאר"י זללה"ה וא"כ איך לא יפחד האדם ויחרד האיש וילפת טרם פתוח פיו ושפתיו להוציא דיבור לפני אלהים וינענע שורש ומקור בחי' ה' מוצאותיו במקום מוצאם ושורשם א"כ איפוא יתבונן במעוז מוחותיו מה יאמר ומה ידבר ומה ישאל היתכן לשאול עמהם צרכי גשמיות ובהמיות וכי לכוונה זו קבען הבורא ה' מוצאות ושם פה לאדם הכל לצורכו ומבורא עולם שכוח לוח לבו ואין לך בושה וכלימה גדולה מזה ע"כ החי יתן אל נפשו וישים רוחו ונשמתו לחתום את הדיבור בחותם אמ"ת וכאשר בארנו למעלה מה דאיתא בכוונה. תהלה בגי' אמת ע"ה לחתום את המלכות בחותם אמ"ת ע"ש ועיקר העולה שהשלמת נפשו בהוצאת דיבור לפני אלהים בתורה ותפלה תולה במעשהו בחוץ בעניני הגשמיות המוכרח בהם כגון אכילה ושתיה ושינה וכדומה מתענוגי עוה"ז בכל אלה אל יהא עבודתו בהם מעשה נכרים להיות נשאר עם ראשו ורובו שקוע לשם כ"א גם משם ישיג רמיזא דחכמתא התלבשות אלהות המלובש בכללות המדריגות אפילו גשמיים בכולם יש שם אותיות התורה ואיש אשר אלה לו לעשות פרטי מעשיו בחכמה ודעת אזי כחו יפה להוציא דיבור לפני אלהים בשלימות בלי מחשבות חוץ מהבלי עולם. מול זה בא הרמז במגילה זאת: **ותאמר לה נעמי חמותה בתי הלא אבקש לך מנוח אשר ייטב לך** כי נודע מספרים נעמי רומז בבינה עולם המחשבה ורות למלכות בחינת הדיבור וכאשר חכמים הגידו למה נקראת רות על שם שיצא ממנה דוד המע"ה שריוה להקב"ה בשירות ותשבחות ותאמר נעמי עולם המחשבה וזה נועם הנמשך מאת יו"ד צרוף נועם י' ותאמר לרות בחינת הדבור בתי אותיות בת יו"ד כי כבר נודע שכל עצמו של הדבור נמשך מחכמה ע"ד אבא יסד ברתא הלא אבקש לך מנוח והכוונה כי הנה לכאורה קשה אל השכל להכניס א"ע אל בחי' הדבור וכאשר כבר זכרנו מזה כמה פעמים כי הלא טוב להיות בסוד המחשבה מקום גבוה מלהתפשט למקום הנמוך ולזאת בעצה יגיד אל בחי' הדבור הלא אבקש לך מנוח אשר ייטב לך אדרבא יגיע לבחינתך תועלת גדול ביתרון שאת מלהיות תמיד בסוד המחשבה ותענוג תמידי אין תענוג משא"כ בנסע מקדימת המחשבה עד הדבור ואיש המשכיל אשר כחו יפה לחבר ולקשור הדבור אל המחשבה בקשר אמיץ וחזק אזי נולד אצלו תוספות תענוג מול זה רמיזה רמזה ועתה הלא בועז מודעתנו אשר היית את נערותיו ובכל מקום שנאמר לשון דעת משמע תענוג וחיבור כמו וידע אדם את חוה וזהו

הלא בועז רומז לצדיק הדור מודעתנו כחו יפה בפיו לחבר אותנו שתי בחי' מחשבה ודיבור ולבנות צירופים בתורה ותפלה במחשבה טהורה ונקיה ואז נתוסף אצלו יתברך תוספות תענוג יותר מלהיות תמיד בסוד המחשבה וגם תועלת גדול בצאתו ממחשבה לדבור נבנה ונצטרף צירוף הוי"ה כמבואר אמנם אם נפשך לדעת מי יעלה למעלה גבוה כזה לגרום ככה לזה בא רמז להורות באצבע הנה הוא זורה את גורן השעורים הלילה והכוונה כי זאת עבודת איש צדיק להשתדל בכל מאמצי כחו יומם ולילה עם פרטי עובדותיו המוכרח לעשותם בהם צירופי אותיות בקדושה ולדחות את מוץ ותבן המורה צירופים חיצונים וזהו שרמזה הנה הוא בעז צדקתו וחכמתו עמדה לו זורה את גורן השעורים הלילה מרמז לחשכת הגלות הדומה ללילה ועיקר הגלות כשאותיות התורה המה בחשכת בהתלבשות מדריגות התחתונים ואין איש צדיק בארץ אשר יעשה טוב וישים רוחו ונפשו להעלותם למרום שבתם וזה עיקר גלות השכינה וכזה נוהג מעת הבריאה עד לעתיד החיוב מוטל על כל או"א מישראל לפשוט אותיות התורה מבחי' התלבשות הגשמי להעלותם לשורשם והיינו לעשות צירופים קדושים בתורה ותפלה משירות ותשבחות כמבואר למעלה בדרושים להמעיין והמשכיל על דבר ימצא טוב וזה נקרא זורה אותיות לברר אוכל מפסולת צירופים וגשמים וחיצונים וכזה נעשה בכל דור ודור מי שהוא צדיק הדור זאת עבודתו לברר אותיות ממדריגות הנמוכים הנראים צירופים לא טובים לדחות המוץ ותבן ועושה צירופים בקדושה וזהו שאמרה נעמי לרות בחי' הדבור עתה בדור הזה הלא בעז מודעתנו כנזכר הוא צדיק יסוד עולם המעלה אותיות חיצונים ועושה צירופים עמהם בקדושה וזהו והנה הוא זורה את גורן השעורים הלילה בגלות הזה הוא המברר אותיות התורה ודוחה צירופים קליפיות המורה מוץ ותבן ועוד רמזה לבחי' הדבור ורחצת וסכת ושמת שמלותיך עליך וירדת הגורן ופירש"י וירדת"י כתיב זכותי תרד עמך וכל זה צריך הבנה וכלפי דברינו אשר בעצה תגיד לה חמותה עולם המחשבה לבחינת הדבור שתרד מקדימות המחשבה אל בחינת ה' מוצאות הגרון ע"ד דאיתא בכוונת האר"י זללה"ה תהלות לאל עליון גואלם ג"ו אל"ם כי הכלה היא תוך אלם וכו' ואמרו מספר גרון עם ה' אותיות וכולל וגו' ועתה מתחלת להתפשט עד גרונו ע"כ והנה מי שעמד בסוד ה' להבין סודו ישכיל לדעת שיש בחי' המדריגות בעולמות עליונים הנמשכים מרום המעלות עד בחי' הגרון ולזה העמיק רש"י בדבריו וירדתי הגורן זכותי תרד עמך ג"כ עד בחי' הגרון ומלת זכותי משמעות לשון בהירות וזכות כלומר נועם בהירות היו"ד תרד ג"כ מן קדימת מחשבה עם בחי' הדיבור ממש שוה אל הגרון וע"ד שזכרנו אתי מלבנון כלה כי באמת אותיות הדיבור נשואים המה

מרחם אימא עילאה עש"ה הנשואים מני רחם כלומר הם נשואים עלי עם בחי' צירופיהם שעושין הלא מי הנותן להם בהירות שכל לדעת אופן הישר איך לחבר ולצרף צירופים מאותיות תיבות אני הנותן להם כח המחבר וזכות השכל וזהו זכותי היינו בהירותי תרד ג"כ עמך על הגרון וכמבואר וע"פ הדברים האלה שייך שפיר לשון וירדתי הגורן. ולכאורה קשה הלא השכל נותן שסתם גורן עומד במקום גבוה בכדי לשלוט לשם הרוח לזרות התבואה מפסולת ולא במקום נמוך שאין רוח מצויה לשם וא"כ ותעלה הגורן מהראוי לכתוב ולא לשון ירידה וע"פ דרכינו שייך שפיר וירדתי כי בודאי בחי' הגרון מדריגה תחתונה ונמוכה נגד בחי' מחשבה הקדומה אך זה הירידה לצורך עליה ויש יתרון אור ושאת כשנבנה ונצטרף צירופים קדושים מקדימת מחשבה עד ה' מוצאות הגרון בלי שום מחשבות תערובות חוץ וכאמור בתי הלא אבקש לך מנוח אשר ייטב לך כי טוב עתה מאז מלהיות רק בסוד מחשבה סוף דבר הכל נשמע מוסר השכל איך להוציא דבור לפני אלהים בתפלה ועתה גמרה אומר ללמוד לאדם דעת לזכות לבהירות התורה באמרה אל תודעי לאיש עד כלותו לאכול ולשתות והכוונה על דרך מאמרם ז"ל עד שיבקש אדם על דברי תורה שיכנסו בתוך מעיו מוטב שיבקש על אכילה ושתיה יתירה שאל יכנסו בתוך מעיו כי באמת זהו עיקר ותכלית האדם לקשוט קומתו ממותרות ולזהור א"ע אפי' בדבר רשות וצרכי הכרחים שבלתי אפשרי זולתם עכ"פ ישכיל עשות בחכמה והתקשרות הבורא וכאשר בארנו למעלה לעת האוכל גשי הלום כלומר אפי' לעת אכל אדם את לחמו ושתות מימיו גשי הלום ואין הלום אלא מלכות כנזכר ובהכשר מעשיו לקשוט עצמו בקדושה וטהרה לבלתי נטות נפשו למותרות אכילה ושתיה ושאר תענוגות בני אדם אזי יכול לבוא לאיזה בחי' השגה בבהירות התורה והנה איתא בהאר"י זללה"ה ע"פ ורות דבקה בה ופי' דיבק בנעמי ר"ל באות ה' ואתעבידת תורה וכו' כי אותיות רות למפרע תור ואתדבקת באות ה' והכוונה נעמי כינוי לבינה ואיתא שרבו דעות בזה אורייתא מחכמה נפקית או מבינה נפקית מול זה בא הרמז שמזהירים עולם הבינה הכינוי בשם נעמי לבחי' התורה דנפקא מינה אל תודעי ירצה להורות בלתי אפשרי לבהירות התורה שתודעי לאיש מאישי ישראל כ"א עד כלותו לאכול ולשתות לדחות מעליו פרטי מותרות ובפרט שנפשו של אדם מתאוה להם מתענוגי אכילה ושתיה וכדומה ומסתפק במעט לאיש אשר אלה נאות לך להועד אליו כי כך דרכה של תורה פת במלח תאכל וגו' ודוק:

ויהי בשכבו וידעת את המקום אשר ישכב שם והוא יגיד לך את אשר תעשין מובן ע"ד שדברנו עד פה שהענין מוסב על התפלה ומי האיש שכחו יפה בפיו להוציא אותיות

שלימות וצירופים קדושים ומברר אוכל מפסולת כמבואר והוא זורה את גורן השעורים הלילה וכיון שכן כחו יפה של צדיק בודאי לו נאה לגרום יחודים בתפלתו לשלול זולתו שכל עצמו בכוון תפלתו לשאול אוכל לנפשו תועלתו מעט ומאומה אין בידו וזהו שרומז הכתוב ויהי בשכבו וכל מקום לשון שכיבה הוא לשון יחוד כנזכר בזוהר כלומר בגשתו של צדיק אל עבודתו זו תפלה והיינו ויהי בשכבו וידעת המקום אשר ישכב שם והוא יגיד לך א"ת אשר תעשין ירצה יגיד לשון המשכה כלליות אלף בי"ת מאלף עד עד תי"ו וצדקות הצדיק עמדה לו להמשיך אל רות מדות המלכות צירופי אותיות התורה אפילו שבמדרגות התחתונים יחזיר מחשבה הנאצלת לשורשה ומקורה וגורם שפע וברכה עליונה בכל העולמות וזהו והוא יגיד לך א"ת האלף בית הצרופים אשר תעשין וע"ד הזוהר שכיבה לאעלאה בה ציורא דכ"ב אתוון ודוק:

ותאמר אליה כל אשר תאמרי אעשה ותרד הגורן ותעש כל אשר צותה חמותה ופירש"י היא אמרה לה ורחצת וסכת ושמת שמלותיך עליך ואח"כ וירדת הגורן והיא לא עשתה כן אלא אמרה אם ארד כשאני מקושטת הפוגע בי והרואה אותי יאמר שאני זונה לפיכך ירדה בתחלה הגורן ואח"כ קשטה א"ע כאשר ציותה חמותה ויובן הענין כלפי דברינו הנאמרים ותלכנה שתיהן שתי ההי"ן בינה ומלכות ה' גדולה וה' קטנה והנה ההפרש שביניהם טבעה של בינה לשפרת את הולד וכמו ששמעתי **מהמגיד** זלל"ה שם ה"אחת שפרה ושם השנית פועה ופירש שם ה' אחת ה' ראשונה הרומז לבינה שפרה שמשפרת את הולד כי האם רוחצת צואת בנה ושם ה' שנית פועה ל' דיבור שפועה ומדברת תמיד בסוד אלהים אל דמי לך ומהות דיבור השכינה היינו שמתפארת במעשים טובים של הצדיקים אשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך ולהעלות איברי השכינה מכללות המדריגות זהו עיקר דיבורים של השכינה לומר חזי במה ברא אתינא לגבך חכם כזה ועושה צירופים בקדושה הגם שהצרוף מלובש במדריגה נמוכה ופחותה ונראה מה חכמתו עמדה לו להפך לצירוף תם כמו שזכרנו למעלה בשם **המגיד** זלל"ה ענין תמ"ר ויחשבה לזונה ע"ש ותוכן הדברים מ"ז נק' ת"ם מר שבאמת גם שם יש אותיות התורה והוא תם אמנם הצירוף הוא מר בהלבשה כזה וכיון שראה אותה יהודה ויחשבה לזונה זה נאה כ"א מלובש בצירוף מר וזה עיקר המכוון בבריאות עולם שצפה התענוג ושעשועים שיקבל מנשמות הצדיקים לדעתם מאוס ברע ולבחור בטוב המלובש בצירופים תחתונים כנודע שבזה תולה להיות הבחירה חפשית וגם שכר ועונש ומעתה תשכיל לדעת ההפרש של עולם הבינה לעולם הדבור כי שם ה' אחת טבעה לשפר את הולד היינו בחי' ההולדה והתגלות בהעולמות מהעלם אל הגלוי תהא מתחלת התעוררות

התפשטות בצירוף נאה ומהודר בלי התלבשות בצרופים הגשמיות בלא תואר ומראה ובאמת אין זה תכלית המכוון כי עיקר התענוג ושעשועים בהיות שמעלים ומגביהים אותיות התורה אפילו מהתלבשות הגשמיות וצירופים לא טובים כחם של הצדיקים יפה להפכם צירופים טובים וקדושים כי אין חידוש כ"כ אם האדם עובד את הבורא ב"ה: עם תורה ותפלה ומעשה מצות כי בלא הוא הם קשוטין נאים ומפוארים לאפוקי אם המשכיל מקשט את השכינה במדריגות שלא היה עדיין בחינת קישוטין כ"א לעוצם הכרתו ממציא לעצמו גם משם בחינת עבודה ועושה צירופים נאים ומפוארים גורם תוספת תענוג אליו ית' וזה נק' ואתקשטא בקשוטין דלא הוו כמו שזכרנו למעלה בשם **המגיד** זללה"ה ולזה בא הרמז בכאן שהעמיק רש"י ברוח קדשו היא אמרה היינו עולה הבינה ורחצת וסכת תחלה תיכף מהתעוררת המחשבה מהעלם לבא לידי גלוי ואח"כ וירדת הגורן והיא בחי' המלכות לא עשתה כן אלא אמרה אם ארד מקדימת המחשבה עד מדריגה התחתונה כשאני מקושטת בלי התלבשות בצירופים גשמיים א"כ תועלתן של ישראל בעבודתם מעט לגרום תוספות תענוג אליו יתברך כי בודאי כל הפוגע בי ורואה אותי כשאני מקושטת בצירופים נאים ומפוארים יאמר שאני זונה זה נאה ובודאי לא יעשה היפך הצירופים ונמצא איה איפוא תוספת התענוג ושעשועים שאנו בני ישראל מעותדים לגרום אליו יתברך מפרטי עובדותינו אפילו הגשמיים לפיכך ירדה תחלה הגורן המורה מדריגה נמוכה ממדריגת המחשבה כנזכר לעיל בכוונות תהלות לאל עליון ע"ש ואחר כך קשטה את עצמה בכשרון פעולת הצדיקים והבן הענין מאוד כי עמוק:

ויאכל בועז וישת וייטב לבו ויבא לשכב בקצה הערימה עיין בדרוש שיר השירים פירוש הפסוק בטנך ערימת חטים חטה גימטריא כ"ב אותיות ורומז הכתוב בטנך מוסב הדיבור אל השכינה ערימת חטים כלומר ערימת וצבור אותיות החיוב מוטל על צדיק לעשות מערימת צרופים בתורה ותפלה לומר שירות ותשבחות כי זה כלל מגמת נפשינו ומעיד הכתוב על צדקת הצדיק אשר כחו יפה ויאכל בועז וישת כלומר אפי' לעת האוכל מאכל שולחנו ולשתות מימיו לא שם מגמתו להנאת עצמו למלאות גרונו מאכילה ושתיה כ"א וייטב לבו הוא הקב"ה צור לבבי וחלקי שהעלה משם אותיות התורה המפוזרים בטעמי המאכלים וזהו ויבא לשכב מתייחס ללשון יחוד בקצה הערימה כלומר לעשות מערימם וציבור אותיות כנזכר בטנך ערימת חטים לעשות עמהם צירופי תיבות ושירות ותשבחות להוציא לפניו בגשתו אל הקודש פנימה בתורה ותפלה ודוק:

ויהי בחצי הלילה ויחרד האיש וילפת והנה אשה שוכבת מרגלותיו. נראה לרמז מוסב הדבור אל הקדוש ברוך הוא הנקרא איש מלחמה אשר חרד יחרד כ"י בהעדר הצדיקים

לבנות קומת השכינה להיות בקומה נגד קומה כי עתה בזמן הגלות אלף עם כולן וכולן עם אלף ולעתיד ישוו בדומה א' עין בעין וכ"ז מוטל עלינו לקרב זמן הגאולה באמצעות מעשים טובים תבנה ותכונן קומתה ויהי יגיד צער בחצי הלילה מורה לגלות הדומה ללילה ויחרד האיש ה' בה' ומה החרדה כי להיות כבר חלף ועבר משך זמן הגלות ואנו מן החצי והלאה ועדיין אשה יראת ה' שוכבת מרגלותיו שהוא כ"י עדיין ברגלין ואינה קומה בנויה נגד קומה ועכ"פ מהראוי להיות לכל הפחות חצי קומה בנויה ומוכנת נגד קומתו ית' באמצעות כשרון פעולתן של התחתונים ובפרט עתה שעבר מה שעבר אריכות זמן הגלות ועדיין לא בא בן ישי ואין איש שם על הלב לעורר לבו בקרבו ויחרד וילפת ויתמלא מלא בושה וכלימה לירא ממורא ופחד הנזכר ואיש לדרכו פנה ואין דורש ואין מבקש לסעדה ולהכינה ואוי לאותה בושה וכלימה והשם ברחמיו לב טהור יברא לנו לדרוש אחדותו ויחודו מעתה ועד עולם אמן:

ויאמר מי את ותאמר אנכי רות אמתך ופרשת כנפיך על אמתך כי גואל אתה ואיתא בזוהר חדש אנכי רות אמתך דמרוות בצערין ומרוות מכאובין בגלותא. יובן על דרך שבארנו למעלה פשטתי את כתנתי איככה אלבשנה רחצתי את רגלי איככה אטנפם ודרש בזוהר חדש עומק הענין ותוכן הדברים קאי על הקב"ה שמתרעם על העדר המשכילים לעסוק בתורה ותפלה רק עבור צורך גבוה וזאת הגורמת שצריך השם ית' להלביש א"ע בכנפים וצמצומים בכינוים בכדי לתופסו ולהשיגו לערך מיעוט הכרתם וקוצר תבונתם לאפוקי ברבות צדיקים לדרוש אחדותו ויחודו אזי אינו צריך להלביש א"ע בכינוים והתלבשות כי שכלם זך ובר להבין במושכלות וכאשר יהיה לעתיד שיפשוט עצמו מכל וכל מבחינת הכנפים. על דרך שבארנו פ"ה ולא יכנף עוד מוריך שלא יתלבש עוד בכנפיים כי תתרבה ההשגה מגדולים וקטנים יודעים את ה' ולזה רומז מלת יכנף אותיות פניך פנים נקרא בחינת כנפים שבהם מלובש אורות הכתר. הכינוי באות כ' וכל זה תולה גם עתה אישים המשכילים אשר שכלם זך ולבם בר אינו צריך להלביש את עצמו ג"כ בבחינת כנפים וזהו שמתרעם הקב"ה פשטתי את כתנתי אני אמרתי שאיני צריך עוד להלביש אורותי הבהירים בבחינת כתונת המורה כנפים אכן עתה שנבערים מדעת ואין תבונה בהם להשיגי בלתי התלבשות איככה אלבשנה מחדש בשבילם וכן רחצתי את רגלי רומז למדרגת התחתונים והנמוכים המכונים בשם רגלים אמרתי שכבר רחצתי מהם ואיננו צריך להלביש את עצמי בהלבשה כזה בשבילכם וכיון שאין לכם לב לדעת להשיגי זולתם אם כן איככה אטנפם להלביש עצמי מחדש בכללות המדריגות בשביל כל זה נרמוז בכאן הקדוש ברוך הוא שואלה השכינה מי זאת בגלות אם יש

מבקשי ה' לדרוש אחדותך להעלות איברי השכינה ולבנות קומתך וממילא אינני צריך להלביש א"ע עוד בחינת כנפים לזה משיבה אנכי רות אמתך וכדברי זוהר חדש מרוות בצערין ומרוות במכאובין כי כל איש לדרכו פנה ואין דורש ואין מבקש לשים על הלב גלות השכינה להכין אותה ולסעדה ליחדה אל דודה וכיון שכן ראה מה החטא גורם ופרשת כנפך על אמתך להיות העדר המשכילים וממילא צריך אתה להלביש א"פ מחדש בכנפים וכינוים לערך מיעוט ההכרה של התחתונים והתרפם מתורה ועבודה אין להם עוצם השגה להשיג זולת התלבשות ולכן ופרשת כנפיך על אמתך כמבואר כי גואל אתה כלומר עיקר הגאולה תולה בך דייקא כיון שאין איש שם על לב לפדות אותי מגלות וזהו כי גואל אתה דייקא בך הדבר תולה ודוק:

ויאמר ברוכה את לה' בתי היטבת חסדך האחרון מן הראשון. בכאן יש לרמוז הכוונה של ארבעה ימים שבין יום כפור לסוכות שרחל נוטלת חמשה חסדים וכו' והחסדים אלו אינה לוקחתם מלמעלה למטה שאם יתבטל החסד העליון ברבות הגבורות אין הגרוע ממנו יכול להקימו אלא לוקחתה מלמטה למעלה בכדי שאם יתבטל החסד הגרועה היורד תחלה ברוב הגבורות בבא החסד המעולה ממנו ידבר בו ויחזרנו לאיתנו וכזה יש לרמוז ברות מדתה מדות רחל הכנוי למלכות גדול חסדך האחרון מן הראשון להורות קבלתה החסדים מלמטה למעלה בכדי שאם יתבטל החסד הגרוע בבא החסד האחרון שהוא גדול ומעולה יותר מן הראשון יחזרנו לאיתנו ועתה כי אמנם כי אם גואל אנכי וגם יש גואל קרוב ממני ליני הלילה והיה בבוקר אם יגאלך טוב יגאל ואם לא יחפוץ לגאלך וגאלתיך אנכי חי ה' שכבי עד הבוקר ויובן הענין כמו דאיתא בזוהר חדש והנה הגואל עובר אשר דבר בעז דא איהו גואל קרוב יתיר קריב לפורקן סגי קרוב לעלמא דאתי ימינא עילאה וכו' דתרין משיחין אינון גואל קרוב וגואל רחוק גואל קרוב מסטרא דימינא ובזה הימין תולה עיקר הגאולה ונקרא אור קדמאה וכאשר הרחבנו ביאור מזה הענין מהות אור קדמאה להמעיין במקומו ותוכן הדברים כי הנה נודע מפסוק יומם יצוה ה' חסדו שחסד נק' יומא דאזיל עם כולהו יומין ולהבין הענין ברוחניות אדם ישנה ג"כ בחי' זו והיינו תיכף שניעור אדם משנתו מחשבה ראשונה שנופלת בקדימת רצונו לעבודת בוראם יש לכנות בשם אור קדמאה וחובת גברא לבלתי יעזוב מחשבה קדמאה מפנימיותו אפי' כמעט רגע כ"א ילך עמה בעניני עבודתו כל היום כולה ואפילו בניתוספת לו בהמשך היום עוד כמה מחשבות טובות עכ"ז גם מזה אל תנח ידך וטובים השנים מן האחד לעבוד עבודתך עם שני המחשבות כי בודאי אור קדמאה תועלת גדול לתקוני ענינך בזה היום להיות האדם אז מזמן קימה פנוי מעסקי הבלי הזמן מצרכי

גופו ומחשבה זו תועלת להשלמת נפשו את האלהים לדעת איך להעלות עתה בזה היום דייקא איברי השכינה לפדות אותם מגלות כי זה עיקר מגמת נפשנו בתורה ומצות ותקוני התפלה רק עבור צורך גבוה עבור גלות השכינה כנזכר הענין כמה פעמים מהות גלות השכינה וגאולה ובבחי' זאת יש גם כן תרין משיחין גואל קרוב וגואל רחוק כי באמת זה תולה בזה בהיות אנו בני ישראל מתמידים בתיקוני שכינה לבנותה ולהכינה בקומה שלימה בזה תולה לקרב זמן הגאולה עיקרת וכל יום פרטי משית אלפי שנין שייך אל קירוב זמן הגאולה והבחינה שתהיה להבא ישנה גם כן עתה בכל יום פרטי ובכל אדם יחידי מישראל ישנה בעצמותו בחי' אלו מה שתהיה לבסוף והיינו גואל קרוב מסטרא דימינא וגואל רחוק וכמבואר מחשבה קדומה שעולה על רוחו לעבודת בוראו זה נקרא אור קדמאה דאזיל עם כלהו יומין והיינו פרטיות מחשבותיו הנמשכים משארית זי"ה מיראה או התפארת וכדומה אזלה מחשבה קדמאה שהיא העיקר עתה בזה היום ובם תולה גאולת איברי השכינה מה שיעשה מבוקר עד ערב וזהו יומא דאזלא עם כלהו יומין שקאי על אור קדמאי ובין והבין הדברים כי הוא כלל גדול בעבודת הבורא. וכבר זכרתי מה שנשאלתי נוסח ברכות החדש מי שעשה נסים לאבותינו וגאל אותם מעבדות לחרות הוא יגאל אותנו בקרוב ובארתי ע"ד דאיתא בכוונת הספירה אשר בליל פסח לא היתה הגאולה בשלימות כי דלגו ההויות ונכנסו בז"א שלא כסדרן ולא היה דבר של קיימא ולמוצאי יו"ט ראשון יוצאין מוחין ז"א ולא נשאר זולת הארה בעצמה ע"כ חל המצוה עלינו קצירת עומר ולספור נ' יום בכדי לחדש מוחין הללו עד שיגיע לרום המעלות בחג שבועות ותהיה כניסת המוחין בהדרגה קיימת עיין בדרוש ספירת עומר שם הרחבנו ביאור אלה הדברים וכל הדברים אשר באמצעות הספירה שכל עצמה לזכך ולטהר פרטי מדותיו לנקותם ממום מגע נכרים ז' הפכים בזה תולה תיקון קומת השכינה וגאולה מגלותה ובהיות מדותיו בהדרגה תועלתו נשגבה לגאול איברי השכינה מהתלבשות מדריגות התחתונים ואם לאו תועלתו מעט מן המעט ומאומה אין בידו והכל תולה בימין עילאה אור קדמאה לילך עמה בהדרגה וזהו שאנו אומרים מי שעשה נסים לאבותינו וגאל אותם מעבדות לחירות היינו יציאת מצרים אכן גאולה זאת לא היתה בשלימות להיות שאין דבר של קיימא ועדיין לא קשטו מדותיהם בספירה אמנם גאולה אחרונה עיקר וגאולת מצרים טפל לה להיות גאולה אחרונה תהיה בהדרגה ימין מקרבת שעיקר הגאולה תולה בימין וכדברי ז"ח הנ"ל תרין משיחין אינון קרוב ורחוק קרוב מסטרא דימינא וישנה בכל אדם ובכל זמן לזה אנו מתפללין הוא יגאל אותנו בקרוב היינו על ידי גואל קרוב מסטרא דימינא קרוב לפורקן סגי קרוב לעלמא דאתי והיינו אור קדמאה

שרמזנו מול זה בא הרמז ועתה דייקא כי אמנם אם גואל אנכי לרמוז האמור שזה הגאולה אינו דבר של קיימא יש גואל קרוב ממני היינו קרוב לפורקן סגי ימינא עלאה כנזכר לזה צריך המשכיל לשים רוחו ונפשו להתבונן במעוז שכלו להסתכל על קדימת מחשבתו בחינת אור קדמאה שבזה תולה הגאולה בזה ובבא ודו"ק:

ליני הלילה והיה בבוקר אם יגאלך טוב יגאל. כלפי דברינו הנאמרים באמת שכ"ז מוסב על השכינה בא הרמז ליני הלילה רומז לזמן הגלות הדומה ללילה עדיין אין בחינת היחוד בשלימות גמור כ"א מעט מעט עד גאולה אחרונה שאז יגמור גמר היחוד ברצונו ית' להחזיר במחשבה הנאצלה לקדמותה מקומה הראשון וזהו ליני הלילה לשון תרעומת שמתרעמת השכינה כ"י על העדר בחי' היחוד וכמו דאיתא בזוהר על פסוק על משכבי בלילות ע"ש והיה בבוקר והיה יגיד לשון שמחה בבוקר רומז לזמן הגאולה אז אם יגאלך טוב יגאל ודאי לא כן עתה אפי' כשיש צדיק בארץ אשר יעשה טוב אינו גומר שלימות כללות היחוד כי אם לערך בחינתו ואחוזת נשמתו וכמבואר לנו בפ' חיי שרה פירוש הפסוק והנערה טובת מראה מאד בתולה ואיש לא ידעה ותוכן הדברים הגם שכחן של הצדיקים יפה לעשות מנער נערה ותואר כלה מאוד נתעלה באמצעות כשרון פעולתם זהו טובת מראה מאוד גמר אומר על כל זה בתולה ואיש לא ידעה כלומר עדיין השכינה היא בבחי' בתולה ואיש בארץ לא ידעה לגמור שלימות כללות היחוד שעלה ברצונו יתברך כ"א לעתיד אז תהיה בבחינת נשואה ולא בתולה ולזה גמר אומר הכתוב חי ה' שכבי עד הבוקר ונודע מזוהר כל מקום שנאמר שכיבה לאעלאה בה ציורא דכ"ב אתוון המורה בחינת היחוד ותמשך כזה עד הבוקר עת ביאת הגואל האמיתי אמנם טרם עת בואו נאמר ליני הלילה ופירש"י ליני בלא איש וכמבואר ודו"ק כי עמוק:

ותשכב מרגלותיו עד הבוקר ותקם בטרם יכיר איש את רעהו ויאמר אל יודע כי באה האשה הגורן ופרש"י ויאמר אל יודע מוסב על ותקם בטרם יכיר הוא זירוז לקום כי אמר בלבו אין כבודי שיודע כי באה האשה הגורן. ולכאורה אות ה' מיותר האשה משמע הידועה ובוודאי גנאי הוא אפילו מאיזה אשה שיודע שבאה הגורן. אמנם כלפי דברינו האשה הידועה מוסב על השכינה שנקראת אשה יראת ה'. ונחזור להביאור שדברנו עד הנה ואמר בועז עז לנערו הנצב על הקוצרים למי הנערה הזאת ואיתא בזוהר חדש תיאובתיה לשאלה עלה דרחימו בה והכוונה ע"ד הזוהר רבי אבא שלח לר"ש אימתי זווגא דכ"י במלכא קדישא שלח ליה וגם אמנה אחותי בת אבי אך לא בת אמי בזמנא דנטלא מבי אבא ולא מבי אמא ולזה תיאובתיה דצדיק למשאל למי הנערה הזאת אם מבי אבא או מבי אימא ואין הכלה לזווג. ותאמר אנכי רות אמתך ואיתא למה נק' רות

ע"ש שרווה להקב"ה בשירות ותשבחות כי כן דרכה של השכינה משוררת ומזמרת ומשבחת תמיד לפני הקב"ה בסוד אלקים אל דמי לך ובהיות שאין אנו עם ישראל מיישרין עובדותינו וכשרון הפעולות אזי היה בסוד אילמת כיון שאין צדיק בארץ לגרום לה דבורים במה להתפאר וכמו דאיתא במצרים היה הדיבור בגלות ובצאת בני ישראל ממצרים וקרבם אל מעמד הר סיני אזי נשמע הדיבור היינו עשרת הדברות שנתחבר בחינת הקול אל הדבור וכבר רמזתי שתי אלה המה בחינת ב' תורות שבכתב ושבע"פ אותיות המחשבה ואותיות הדבור וצריך המשכיל לחבר וליחד אותם בקשר אמיץ וחזק מקדימת המחשבה במחשבה טהורה כנזכר ואם לאו ח"ו אזי עולם הדבור הוא בסוד אילמת והשכינה כ"י בגלות שאין לך גלות גדול מזה להיות שאין לה דבורים במה להתפאר בצדקות הצדיקים. ואפשר לרמוז. ותאמר לו אנכי רות אמתך ופרשת כנפך על אמתך כי גואל אתה כי ידוע הקול יוצא מכנפי ריאה וזה ופרשת כנפך היינו את הקול היוצא מכנפי ריאה ובקשה זאת מצדיק הדור לגרום לה דבורים באמצעות תורתו ותפלתו כי גואל אתה הצדיק הוא הגואל את הדבור מהגלות בהיות הכרתו חזקה לחבר הקול אל הדבור במחברת הקודש של מחשבה הקדומה בלתי שום מחשבות מעורבת מהבלי הזמן ומשפיע בה שפע וברכה עליונה מעולמות עליונים עולם הבינה והחכמה.
מול זה בא הרמז בכתוב:
והנה בעז בא מבית לחם ואיתא בזוהר חדש הצדיק בא אתא טעין ברכאין וכמה קידושין וזהו והנה בעז בא הצדיק יסוד עלמין בא להשפיע למק' כי בעז נקרא צדיק יסוד עולם כמו שדרש בז"ח בעז בדיוקא עלאה צדיק גבור ואי תימא וכי מאן דקרב לגבי כנסת ישראל דא צדיק והא כתיב יש גואל קרוב ממני ומאן איהו אלא ודאי גואל קרוב ממני דא אור קדמאה דאקרי טוב דהוא קרוב ממני בגין דגוף וברית חשבינן חד אבל הוא קרוב ממני דשארי ואקדם ואתעטר לאתחבקא בקדמיתא נמצא נשמע מהנ"ל היות צדיק נקרא גואל להיותו בחינת משפיע אל בחי' הדיבור ואימת יתכן לו לחבר הקול אל הדבור בקשר אמיץ וחזק בלי מ"ז ותערובות חוץ ולהיות גואל את השכינה בהקדם לו דביקות וטהרות המחשבה ברוממות אלהות טרם גשתו אל התורה והעבודה זו תפלה וכל פרטי עתיו ורגעיו כל מגמת נפשו רק עבור השכינה להוציאה מהגלות ובמה נאות לאדם לבחון את רוחו ונפשו אם דביקתו שלמה ונאמנה את אל רוחו הסימן תיכף שניער משנתו טרם כל נופל בפנימיות מחשבתו מחשבות קדושות וטהורות מרוממות אלהות וצרכיותיו הגשמיים מתענוגי עוה"ז שכוח מלוח לבו אזי ידע נאמנה שנפשו מטוהרה וקדימת מחשבתו זאת אפשר לכנותה בשם אור קדמאה כנזכר לעיל להיות שבזה תולה פרטי

עובדותיו והתנהגותו שיפעל ויעשה כל היום אם עיני שכל לו לבבו יבין וישכיל שהכל הולך אחרי מחשבתו הראשונה ובה כלולים פרטי מחשבותיו ומה שיתן עצות לנפשו להתעוררת אלהות ולהעלות איברי השכינה מכללות המדריגות שנותן דעתו הכל תולה בזאת המחשבה הנקרא אור קדמאה והנה בחינת מחשבה הראשונה הוא כמו גוף כללות האיברים כמ"כ אור קדמאה נקרא גוף כדברי הזוהר ופרטי השכלים הנשפע מזה האור כל אותו היום אפשר לכנותם בשם ברית וגואל שגואל את איברי השכינה ונ"ק ואותיות התורה המלובשים בכללות המדריגות ממקום הגבוה עד מקום הנמוך ואיש משכיל משפיע לשם ומכניס הארה ושכל אל פרטי עובדותיו ולמצוא מרגוע לנפשו בלוקחו משם רמיזא דחכמתא וממילא מביא גאולה לאותה הבחינה ומעלה הניצוץ המלובש לשם ובזה תשכיל לדעת דברי קודש ז"ח ובחי' אלו ישנם בכל אדם גואל קרוב וגואל רחוק וכי תימא מאן דקריב לגבי כנסת ישראל דא צדיק והא כתיב יש גואל קרוב ממני ומאן איהו אלא ודאי גואל קרוב ממני דא אור קדמאה דאקרי טוב דגוף וברית חשבינן חד לרמוז את האמור כי באמת הכל אחד כלומר תחלת התעוררת המחשבה הנופלת לו תיכף בשניעור משנתו ופרטי מחשבותיו הנמשכים מזאת המחשבה כל היום כולו הכל אחד אבל באמת הוא קרוב ממני דא אור קדמאה הוא קרוב ודאי דשארי ואקדם ואתעטר לאתחבקא בקדמיתא וכמאמרינו שבקדימת המחשבה מתחיל התעוררת בחינת החבוק ופרטי כשרון פעולותיו שעוסק בהם אחר כך כל היום כולו וכל בחי' היחודים באם שזוכה לעורר בעולמות עליונים הכל נמשך ממחשבה ראשונה הנק' אור. קדמאה ולזה רמז לה בעז.

היטבת חסדך האחרון מן הראשון מלת היטבת משמעו לשון הדלקה והכוונה מאין לך הטבת והדלקת אל חסד האחרון היינו בחי' האהבה של כל היום שמעורר לבו בעבותות אהבה אל הבורא ב"ה הכל נמשך מן הראשון מאהבה ראשונה אור קדמאה כמבואר להמבין. כלל העולה מהראוי כל איש חרד יחרד בקרבו איך שלא יהא נעדר אפילו מעט רגע מהיום מיומים שלא נגע אל תיקוני השכינה להכינה ולסעדה במקומה בנויה מוכשרת לקבלה מצי"ע שתהא קומה נגד קומתו יתברך וכנזכר לעיל ויהי בחצי הלילה והנה אשה יראת ה' שוכבת מרגלותיו עדיין הוא כ"י ברגלין ובאמת מהראוי להיות שאנו בני ישראל יקדימו בהכשר מעשינו להכינה ולסעדה בקומה מתוקנת טרם עת קץ הבוקר וע"ד מאמרם ז"ל זכו אחישנה לא זכו בעתה ועתה תחזה הרמז בכתוב ותשכב מרגלותיו עד הבוקר בתמיה מדבר וכי נאות להם לבני ישראל שיתרפו מתורה ועבודה להמשיך זמן הגלות עד עת קץ המיועד להם משומר ישראל ובאמת ה' רצה לזכות את ישראל

לפיכך הרבה להם תורה ומצות אשר באמצעות מצותם ותורתם רבו יקדימו קץ הפלאות כמאמרם זכו אחישנה לא זכו בעתה וכיון שזמן הגלות נמשך עד עת הידוע ואם כן והשכב מוסב על השכינה מרגלותיו עד הבוקר מורה עת קץ ובאמת ראוי להיות ותקם קומת השכינה קימה נגד קומתו יתב' בטרם יכיר איש את רעהו והכוונה לרמוז שני משיחין הנזכר בזוהר חדש גואל קרוב וגואל רחוק דגוף וברית חשבינן חד והמה נקראו איש את רעהו. ובאמת מה כתיב אצל הצדיק בועז.

ויאמר אל יודע כי באה האשה הגורן וכפרש"י מוסב על ותקם בטרם יכיר איש את רעהו הוא זרז לקום הכוונה זרז את עצמו לקשוט קומת השכינה בקומה בנויה ומתוקנת וע"ד שבארנו שאמר דוד המלך ע"ה חצות לילה אקום להודות לך והכוונה דוד מלכא אשתדל תמיד להקים קומת השכינה להודות לו יתברך בסוד אלקים אל דמי לך והיינו שעסק תמיד בבנין קומתה המכונה בשם חצות לילה וזהו חצות לילה דייקא מוסב על השכינה אקים אותה תמיד להודות לך כלפי הקדוש ב"ה כמבואר וכל זה מגמת נפשם של הצדיקים לעסוק תמיד בבנין קומתה בכדי לקרב עת זמן הגאולה וזהו כבודו יתב' וכבוד הצדיקים כי כן עלה ברצונו הקדוש לקבל תענוג ושמחה ממעשיהם הטובים של צדיקים אשר כח בהם להקדים זמן קץ הפלאות כמאמרם זכו אחישנה ואם לאו אם כן מה פעל הקב"ה בבריאות עולמו שצפה לקבל מנשמות הצדיקים כיון שלא זכו ויומין דגלותא נמשכים עד בעתה. וכמבואר לנו מה שאמר בלעם כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל עיין שם: ותוכן הדברים כלפי דבריהם שאמרו שבחצי ימי עולם עמד אותו רשע לזה הלשין עליהם ואמר כעת כלומר ואם יתמשך עוד כעת הזאת זמן הגלות עד תשלום שית אלפי שנין ואז יבואו ממילא ימים המקווים להם לישראל כי אפי' לא זכו בעתה ואם כן מה פעל אל בבריאות עולמו אשר חפץ לזכות את ישראל שיזכו ויחיש להם זמן הגאולה טרם העת המעותד ומוגבל ולזה מעיד הכתוב על צדקת הצדיק בועז צדיק הדור הוא זרז וזהיר את עצמו להקים קומת השכינה בטרם יכיר כי אמר בלבו אין כבודי כלו' אין כבוד י' מורה על הקדוש ב"ה שיודע כי באה האשה הידועה מוסב על השכינה באה הגורן כנזכר גורן מורה מקום הנמוך ואין מי להקימה ולהוציאה מגלות טרם קץ הפלאות כי אם אחישנה כנזכר:

ויאמר הבי המטפחת אשר עליך ואחזי בה ותאחז בה וימד שש שעורים וישת עליה. הכוונה על דרך הפסוק אשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם יחזיק בה ירצה אשרי אנוש משכיל על דבר וכל פרטי השתדלותו בכל עתיו ורגעיו אפילו בעשייה גשמית כל עצמו אינו מכוין כי אם לעשות ולתקן קומת השכינה הנקראת זאת ואם נפשך לדעת במה

יתכן לו לאדם לבנות קומתה בשלימות תדע נאמנה שהכל תולה בקשוט שבעה המדות וכאשר מרומז בזוהר חדש בענין זה וימד שש שעורים וישת עליה נטל חד קו המדה ועביד משחתא ומדד שית סיטרין דאתחזיין לה ודברי קודש צריך לימוד וביאור רב אמנם הנראה דאיתא נודע בשערים בעלה לכל אחד ואחד כפום מה דמשער בלבו יכול להשיג ולתפוס עוצם יכולתו יתברך באמצעות התלבשות מדרגותיו אשר מהמדות קיימ' לשאלה ולשער מחמתם רוממות בהירותו ית' והכתוב רומז שבעה עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ ויש לפרש שבעה בחי' יש בעולם הן המה עיני ה' כלומר מחמתם ובאמצעותם יכול עין אנושי לראות את ה' ברוך הוא וברוך שמו והיינו מצד פעולותיו באמצעות שבעת ימי הבנין ולזה גמר אומר אל תאמר שבלתי אפשרי לראות עם עין הגשמי את בהירותו ולתופסו לזה מורה הכתוב באצבע המה משוטטים בכל הארץ כלומר אותן שבעה עינים המה בהתלבשות בכללות מדריגות מרום המעלות עד מדריגה התחתונה אפי' בארציות גם שם המה מלובשים ומשם יכול המשכיל להשיגו יתברך ולתופסו כי מחשבתו קודש ניכרת מתוך מעשיו ולכוונה זו צמצם הקדוש ב"ה אורות נפלאים ורמים במדרגות התחתונים בכדי שהחי יתן אל לבו ובכל מקום שנותן עיניו לראות ושומע דבור איש לרעהו וכמוהו מן הסבות הנוהגים בעולם אל יתן אל לבו לראות גשמיות הדברים כי אם אלהות המלובש וגנוזה לשם ליתן עצות לנפשו לעבודת גבוה בלקחו משם רמיזא דחכמתא וכל הנקרא בשמי לכבודו ברא ויצר ועשה הכל בשביל קלוסו ושבחו ואין שום דבר בעולם לבטלה ח"ו רק הכל מורה על פועל חכם שפעל ועשה בעולמו ככה ומכל פרטי הנבראים והצומחים והדוממים משער בעצמותו סימני החכמה ואורותיו הבהירים לשום לנפשו איך שנתפשטו מדותיו הקדושים שפי' למדריגות כאלו והנה המדות בכלל שש המה נפלאים בעיני המשכיל לקשטם ולתקנם וע"י קישוטם ותיקונם גורם השפעה מכללות ו' קצוות למדה השביעית היא השכינה. ולזה אפשר שרמז בז"ח וימד שש שעורים ירצה לרמוז ו' המדות שבאמצעותם כל או"א משער בלבו רוממות אלהותו ית' ולזה פי' נטל חד קו המדה ועביד משחתא ומדד שית סטרין דאתחזיין לה והכוונה שית סטרין הן המה ו"ק במדה ומשקל אצל הצדיק ומשער בקרבו לבלתי עשות קטן וגדול כ"א מה שנוגע אל תיקוני השכינה וכל פרטי מעבדיו והשתדלותו בהם להעלותם לשורשם ואחדותם ואינו מניח התפשטותם לקליפיות ח"ו רק אל זה משים רוחו ונפשו וימד שש סטרין דאתחזיין לה דייקא כמבואר. וכזה אפשר לרמוז בכתוב שאו שערים ראשיכם לרמוז האמור באמצעות שש הקצוות שכל אחד ואחד משער בלבו יתכן להם שאו ראשיכם היינו עולמות עליונים נקרא ראשיכם תגרומו יחודים ועליה

בהם ובהיות כן מעשיו והתאמצות של צדיק למדוד ולשקל בפלס מאזני שכלו שית סטרין דאתחזיין לה לשכינה לבנות ולתקן קומתה להיות כלי מוכשר לקבלה אזי לעומת הכנתה הצדיק עליון אתא וטעין ברכאין וקידושין להשפיע בה משפע ברכה עליונה וזהו אשרי אנוש יעשה זאת ודאי להכינה ולסעדה ובן אדם יחזיק בה כלומר יחזיק בה' אחרונה כי לפעמים אפי' בעשיות מעשה המצות גורם לה השפעה העליונה רק שהוא מעט הכמות לשהות בתוכה זמן רב כ"א תיכף ומיד כלה ונפסק בחי' יחודו לזה רומז ובן אדם יחזיק את בחי' יחודו בה' אחרונה זמן רב להשהות המוחין בשכינה:

או יאמר ובן אדם יחזיק בה ע"ד דאיתא בזוהר ע"פ וקול השופר הולך וחזק ודרש כמד"א כלי מחזיק ארבעים סאה ירצה כללות תורתינו הקדושה מחזקת בעצמה הרבה מאז נתינתה ע"פ משה ודורות אחריו עד ביאת משיחנו כל הפירושים מפרד"ס שנתגלים ונתוספים מחכמי הזמן הכל מחזקת בתוכה מקול השופר שנשמע במעמד הר סיני וזהו ויהי קול השופר הולך עוד והטעם וחזק מאוד כי מחזקת בתוכה הרבה מאוד כמבואר והכוונה כאן ג"כ ובן אדם יחזיק בה' אחרונה כלומר עושה אותה כלי מוכן ומוכשר להכיל בתוכה ולהחזיק השפעה רבה מאורות עליונים לבלי יהיה שבירת הכלים ח"ו ואתה תחזה תחלה אמר אשרי אנוש יעשה זאת קוראו הכתוב אנוש סתם ואחר כך אמר ובן אדם מדריגה מעולה יותר מבחי' אנוש אשר כחו יפה לעשותה כלי מוכן להחזיק בתוכה רב ברכה עליונה. ועתה נחזור לענין ויאמר הבי המטפחת אשר עליך ירצה זאת עבודת הצדיק בכל פרטי עתיו ורגעיו איננו מסתכל על בחינת הגשמיות בכללות המדריג' כ"א על פנימיות הדברים איברי השכינה השוכנת בתוכה ולהחיותם ומגמתו להעלותה ולבנותה בקומה שלימה וזהו הבי המטפחת מורה מלבוש העליון בחי' התלבשות ואחזי בה בה' דייקא כמבואר אשרי אנוש יעשה זאת מוסב על השכינה ובן אדם יחזיק בה' אחרונה לבלתי הסתכל על בחי' המלובש כ"א ואחזי בה' אחרונה להחזיק בתוכה משפע ברכה עליונה מה כתיב ותאחז בה כלומר צדקתו עמדה לו לגרום ככה שמחזקת בתוכה הרבה כנזכר וגמר אומר הכתוב להורות נתן בלבם במה נאות לצדיק לגרום ככה וימד שש השעורים וישת עליה וכדברי הזוהר חדש נטל חד קו המדה ועביד משחתא ומדד שית סטרין דאתחזין לה וכמבואר ומעתה תשכיל לדעת עומק רש"י שפירש אי אפשר לומר שש סאין שאין דרכה של אשה לשאת כמשאוי זה אלא שש שעורים ממש והכוונה לרמוז שש המדות אשר באמצעותא כל אחד ואחד משער בלבו רוממות אלהותו ית' כמדובר ודו"ק:

ותבא אל חמותה ותאמר מי את בתי ותגד לה את כל אשר עשה לה האיש. לכאורה משולל הבנה מה זה שאלה ומה זה תשובה כי אין התשובה מעיקר השאלה מי את בתי היה להשיב אנכי רות וגם מלת ותגד מורה רזא דחכמתא כמו דאיתא כל מקום שנאמר לשון הגדה מורה לשון חכמה וחכמת מה השיבה אמנם ע"פ דרכינו יתפרש ע"נ כי צדקות הצדיקים המעלים ומגביהים איברי השכינה למקומם הרמתה תועלתם גדולה ומובחרה לגרום לה דיבורים להתפאר במעשיהם הטובים שהן המה העוסקים בבניינה ולזה בא הרמז ותבא אל חמותה כלומר בעלות השכינה אל עולם המחשבה עולם הבינה בכשרון פעולת הצדיקים בא השאלה מי את בתי כלומר מי ומי הגורם לך עליה ע"ז בא התשובה בלשון הגדה המורה רזא דחכמתא ותגד את כל אשר עשה לה דייקא אופני עשייתה ותיקונה ומי הוא זה האיש אשר ישר הולך רומז לצדיקי הדור:

ותאמר שש השעורים האלה נתן לי כי אמר אל תבואי ריקם אל חמותך. ואיתא בז"ח דהא בכל אלין לא יכילא לאעלא לגבי עלמא דאתי הה"ד שש השעורים האלה נתן לי כי אמר אל תבואי ריקם אל חמותך והמשכיל על דבר ימצא טוב הוא הדבר אשר דברתי כי באמת בהעדר המשכילים להעלות ולהגביה התפשטות ו"ק לשורש מקומם אשר היה שם אהלה מתחלה נמצא לריק טרח ופעל חכם העולם לברוא ככה בעולמו הכל בכדי להחזיר מחשבה הנאצלה למקומה הרמתה כיון שכל עצמם של התחתונים להשיג מחוז חפצם הגשמיים ולהוטים ובהולים יומם ולילה אחרי פרנסתם ומותרות תענוגות בני אדם ועבודת הבורא שכוח מלוח לבם ולערך תבונתם וחסרון ידיעתם א"כ איפוא במה תוכל מחשבה הנאצלה לשוב למרום שבתה מקומה הראשון לזה רמז בזוהר חדש דהא בכל אילין לא יכולת לאעלא לגבי עלמא דאתי ורבות בני עמינו טח מראות עיניהם מהשכיל לבותם וחיל ורעדה יאחזון ממורא ופחד הנ"ל וכי כך עלה במחשבה לבראות העולם בשבילם אם כמעשיהם כן הוא אמנם דור אשר הכינו את לבם לדרוש אחדותו ויחודו יתברך כמבואר מתפארת השכינה עם כל צדיק וצדיק לומר שש השעורים נתן לי כלומר ברוב חכמתו והרחבות דעתו משפיע בי שפע וברכה מכלליות שש הקצוות הנק' שש שעורים כמדובר כי אמר יאמר בלבו אל תבוא ריקם אל חמותך כלומר כל עצמו והשתדלותו עבור השכינה להחזיר מחשבה הנאצלה לקדום המחשבה לזה דוה לבו בקרבו של צדיק תמיד יומם ולילה וזהו כי אמר הצדיק אומר תמיד אל השכינה אל תבואי ריקם אל חמותך היינו עלמא דאתי עולם הבינה כנז' ודו"ק:

ובועז עלה השער וישב שם והנה הגואל עובר אשר דבר בועז ויאמר סורה שבה פה פלוני אלמוני ויסר וישב כלפי דברינו הנאמרים בעז איש צדיק בדורו וכל עצמו של צדיק

והשתדלותו כל ימי חיים חיותו כי אם להעלות איברי השכינה מהתלבשות מדריגת התחתונים וזהו שמעיד הכתוב על צדקות הצדיק ובעז עלה והגביה השער כינוי לשכינה הנקרא שער לה' והעלה אותם למחשבה הקדומה וישב שם והנה הגואל עובר. ונראה בהקדם המשנה. והוי מתפלל בשלומה של מלכות כלומר מורה דרך התפלה שצריך להיות רק עבור צורך גבוה ולא צורך עצמו לשים עיקר מגמתו לתתן קומתו שתהא ראוי ומוכנת לקבל השפעה ולא תלך השפע לחיצונים ח"ו וע"ד שזכרנו שאמר דוד המלך עליו השלום והראני אותו ואת נוהו ר"ל אות ההשפעה ואת נוה קודש שתוליך למקום הראוי וזהו אשר שנו במשנה והוי מתפלל בשלומה של מלכות שלום מורה אות ההשפעה ישפיע למלכות וכן דרכו של צדיק אפילו בעשות פרטי מעשיו הגשמיים מצורך גופו אינו נפרד בפנימיות מחשבתו מהבורא ב"ה כ"א משיג בכל דבר התלבשות אלהות זהו עיקר העלאות ניצוצין ובזה תולה תיקון ובנין קומת השכינה שתהא ראוי לזווג. ועתה תבין ובעז עלה השער מוסב על שער ה' כנזכר וישב שם כלומר חכמתו עמדה לו לישב את השכינה שם ה' והנה הגואל עובר היא בחי' צי"ע הנקרא גואל ועולה מורא על רחשו של צדיק הדור שלא תלך ההשפעה ח"ו לחיצונים ויאמר ומשפיך שיחו לפני אל לעתר ולרצות עבור תיקון עליון סורה שבה פה סורה להשפיע אל השכינה הנקרא פה ה' ויסר וישב כי כאשר יאמר הצדיק כן יקום:

ויאמר לגואל חלקת השדה אשר לאחינו לאלימלך מכרה נעמי השבה משדי מואב ויאמר הגואל לא אוכל לגאול לי פן אשחית את נחלתי. ופרש"י פן אשחית זרעי כמו נחלת ה' בנים לתת פגם בזרעי שנאמר לא יבא עמוני ומואבי וטעה בעמוני ולא עמונית. טרם נבא לביאור נקדים מאמר נעים זמירות ישראל משכיל לדוד בהיותו במערה תפלה קולי אל ה' אזעק אשפוך לפניו שיחי צרתי לפניו אגיד בהתעטף עלי רוחי ואתה ידעת נתיבתי באורח זו אהלך טמנו פח לי הבט ימין וראה ואין לי מכיר אבד מנוס ממני אין דורש לנפשי. בכאן רמז דוד המע"ה על בחי' השתלשלות נשמתו ממקום הרמה עד בואה בעוה"ז והמאורעות שפגעה באמצעות השתלשלותה ומה שאירע בעולם הגשמי נלמוד סתום מן המפורש והעלם מהגלוי מסתמא היה דוגמתו בכח וכאשר קדם לנו הדיבור למעלה כמה פעמים מענין יציאות מצרים אשר י"מ התחתון רומז לי"מ העליון ע"ש באורך תוכן הדברים להיות שינק פרעה מאחורי עורף ולא נתן התפשטות המצרים להלוך ממקום קדוש לצאת מכח אל הפועל והכל בכדי שלא יתפרדו ויתגלפו שני המצרים טוב ורע זה מזה ואז יתראה ויתגלה שלימות גבול הקדושה ביתרון אור על גבול הרשע וכאשר בשורש ככה נתפשט לנבראים למטה בעוה"ז אירעו להם שנפלו ונתערבו

גופות ישראלית עם גופות המצריים בשעבוד מצרים ופרעה עליון נתלבש בגוף עכור התחתון ולא רצה להניח אומה ישראלית לצאת מתחת יד שעבודו להראות יתרון מעלתם כיתרון אור מחשך עד שהראה הקב"ה אותות ומופתים במצרים ויצאו צבאות ה' ממצרים ונתפרסם אלהותו ויתרון מעלות בני ישראל על זולתם ביתרון אור והכל בעבור שידוד המערכות. וזכרתי למעלה בשם **המגיד** זללה"ה שביאר אשר באמצעות השתלשלות אור בהירות התורה ממרום שבתה ותיכף שפגעה בראשון לכל המזלות שהוא מזל טלה נתבטל ממציאות נגד בהירותה ומכאן נמשך שידוד המערכות במצרים והכלל בזה הכל תולה בשורש עליון וככה נתפשט למטה בצאת מכח אל הפועל וכן אירע להם לכללות נשמתן של ישראל אחד היה אבינו הראשון גבוה מארץ עד לרקיע ורצה הקב"ה לגלות ולפרסם עוצם אלהותו בזה העולם באמצעות תכונת מלא קומתו הבהירה וכיון שחטא נתמעט קומתו ואבד מעלתו המעולה מלגלות אלהותו ע"י והצריך הקב"ה לחלק כללות קומתו לפרטיות ונתגלגל באברהם ונצטרף ביצחק ונתלבן ביעקב ואח"כ נתפלגו האבות שלשה לי"ב שבטים ואח"כ לשבעים נפש ות"ר אלף רגלין והענין נוקב והולך מדור לדור עד ביאת הגואל שתחזור כמו שהוה כאשר עלה ברצונו הקדום לגלות אלהותו ע"י אדה"ר. והנה דוד המע"ה כללות שבעים שניו נמשכים משנות אדה"ר כנודע מדברי חז"ל אמנם תחלת בחי' התגלותו בעוה"ז התחיל מאז שבא לוט על שתי בנותיו במערה וכאשר חכמים הגידו ע"ט ותשקין את אביהן יין בלילה ההוא זימן להם הקב"ה יין כדי להוציא מהם שתי אומות נמצא לפי מאמרם ז"ל מאז ומקודם מן המערה הנ"ל התחיל להתעורר בחי' התגלות דוד המע"ה מכח אל הפועל ועיין במקום אחר שבארנו פ"ה מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה ע"ש ותוכן הדברים דוד המע"ה בהיותו בכח כשדבר הקב"ה מלידת יהודה גם שם אמר מזמורים אלו לפניו יתברך בכח מה שהיה אח"כ בפועל כי באמת שורש ומקור נשמת דוד המע"ה הוא גבוה מאד וכאשר בא הרמז בדברי נעמי במגילה זאת אני מל"אה הלכתי וריקם השיבני והכוונה לרמז על בחי' דוד שתחלת מקום מוצאו מלא"ה העליונה כדאיתא בהאר"י זללה"ה וריקם השיבני כי באמת צרים רבים קמו עליו טרם שבא להתגלות בפועל ורצו לפוסלו מלבוא בקהל ה' וכאשר איתא בגמרא שאמר דואג האדומי עד שאתה שואל עליו אם הגון הוא למלכות אם לאו שאל עליו אם ראוי לבא בקהל משום דקא אתי מרות המואביה א"ל אבנר תנינא עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית וכו' הלכה זו נתעלמה ממך צא ושאל בבית המדרש וכו' בעי לאכרוזי עלי' וכו' ועתה שא עיניך וראה גודל הצער שקבל אז בפועל ומוכרח להיות דוגמתו בכח שרשו מטרם בריאתו אמר הגואל לא אוכל לגאול לי פן אשחית

את נחלתי וכדברי רש"י זרעי לתת פגם בזרעי וטעה בעמוני ולא עמונית וכבר רמזתי למעלה בשם הז"ח ענין שתי הגואלים מקום מוצאם למעלה ברוחניות גואל קרוב וגואל רחוק גואל קרוב ימינא עלאה דקרב לפורקן ע"כ אירע לו ככה ג"כ ברוחניות המעשה אשר נעשה בגשמיות עוה"ז ואלו דברים הנאמרים באמת שרמז דוד בנועם זמירותיו משכיל לדוד בהיותו במערה תפלה. כלו' מאז ומקדם בהיותו בכח כשזימן הקב"ה יין במערה עיקר הכוונה בשביל דוד בכדי להוציאו מכח לפועל וגם שם התפלל לפניו ית' על בחי' מאורעותיו העתידין לבא עליו וזהו בהיותו במערה תפלה והתחיל לומר קולי אל ה' אזעק אשפוך לפניו שיחי צרתי לפניו אגיד אותן הצרות העתידין לבוא אחר כך בהשתלשלות לבוא בעולם העשיה כל זה אגיד לפניו עתה טרם עת בואי בכדי להקל צערי והתחיל לפרש שיחתו לפניו ית' בהתעטף עלי רוחי ואתה ידעתי נתיבתי כלומר מאז התחלת התעוררת השתלשלות רוחי ממקום קדוש בשורשה ומקורה לבא להתגלות מהעלם לגילוי אירע לו גם כן כל אלה לקטרג עלי לבלתי תת לכת יושר הליכות נשמתי לבא לתכליתה כאשר עם לבבך. ולזה רמז בדבריו הנעימים באורח זו אהלך טמנו פח לי. כלו' כאשר התחילה נשמתי להלוך ממקום מחצבה תיכף טמנו פח לי אפי' ברוחניות לבלתי תת לכת יושר כמבואר ומפרש המאורע הבט ימין וראה ואין לי מכיר. הכוונה לרמז על הגואל אשר דיבר בועז דא איהו גואל קרוב יתיר קרוב לפורקן ימינא עלאה פלוני אלמוני מאי אלמוני אלמוני ממש דהא כתיב השיב אחור ימינו אמאי אלא בגין דהא קץ הימין שכיבת לארעא כדין הוא אלמוני וזהו שרמז הבט ימין היינו לגואל קרוב לפרקן סגי ימינא עלאה אולי יהיה לעזר ואין לי מכיר גם שם בהתעטף רוחי ברוחניות מימין עלאה וזאת הגורמת אח"כ במאורע הגשמי של רות אמר הגואל הרומז עליו לא אוכל לגאול פן אשחית את נחלתי ופרש"י זרעי וטעה בעמוני ולא עמונית. ולזה גמר אומר אבד מנוס ממני ומה היא האבידה אין דורש לנפשי. כלומר אין מי שידרוש את הפסוק כאשר עם נפשי ורצוני והיינו עמוני ולא עמונית ואם כך היה דורש בודאי לא עלתה על מחשבתו שיתן פגם בזרעו. ואפשר לרמז בדברי נעמי באומרה אל תקראנה לי נעמי קראן לי מרה כי "המר "שדי "לי "מאד ר"ת שלמה והרמז ע"ד דאיתא בז"ח ע"פ ישלם ה' פעלך ותהי משכרתך שלמה הרמוז על שלמה המלך בן דוד ונמצא כתיב מתחלה תיבת שלמה ומפורש במקרא אכן אח"כ בהקרה לו כל אלה באמצעות התפשטותו ממקורו כנזכר ולא היה מכיר אפי' מימין עלאה אמרה אל תקראנה לי נעמי כי "המר "שדי "לי "מאד רשום שלמה בהעלם כאלו נעלם כל זה שתצא ממנה דוד ושלמה בנו וכל זה רמז דוד ברוח קדשו בהיותו במערה תפלה כמבואר. והנה להשכילך בינה להבין אמתות הדברים מה

הגיע על ככה במלכות דוד דייקא ולא מצינו ככה בשאר וגם דוד נקרא אבן מאסו הבונים שמאסו בו מאז ומקדם בהיותו ברוחניות ואח"כ בגשמיות עוה"ז אירע ג"כ כנזכר לעיל ויאמר הגואל לא אוכל לגאול לי פן אשחית את נחלתי כי הנה החילוק שבין שני בחי' הגואלים גואל קרוב וגואל רחוק לבד ההפרש שבארנו למעלה בשם הזהר חדש עוד יש דברים בגו ובא וראה מה דאיתא בז"ח מגילה הזאת אמר רבי יוסי בן קסמא תמי' אני אם מגילה זו לא באה אלא כדי ליחס זרע דוד שבא מרות המואביה למה לי כולי האי לכתוב יוחסא מבועז כשנשא את רות ויאמר אלה תולדות פרץ עד וישי הוליד את דוד אלא כולא איצטריך וביאר הענין וסיים דכתיב ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך וגו' בשני יצריך ביצ"ט וביצה"ר הכל צריך כאחד וזרע דוד איצטריך הכי ונמצא כל דיבור פרטי ממגילה זו מורה סודות עמוקים נוראים ונפלאים למי שעמד בסוד האר"י זללה"ה והנראה לפי קט שכלינו החילוק שבין שני הגואלים להיות שמגילה זאת באה ליחס זרע דוד שבא מרות המואביה ועל שם כך נק' רות שיצא ממנה דוד שריוה להקב"ה בשירות ותשבחות ואנו רואין מדתו של דוד והשתדלותו בעבודת הבורא להעלות מדריגות הנמוכים וכאשר חכמים הגידו על פסוק שמרה נפשי כי חסיד אני ולא חסיד אני שכל מלכי מזרז ומערב ישינים בכבודם וכו' ואני חצות לילה אקום להודות וידי מלוכלכות בדם ושפיר ושליא כדי לטהר אשה לבעלה ובארנו למעלה הכוונה בזה ידים רומזים לבחי' המדות כדאיתא בתיקונים חסד וגבורה תרין דרועין וזאת עבודת דוד המלך עליו השלום שהכניס את עצמו עם פרטי מדותיו למדריגת התחתונים והנמוכים הכנוים בשם דם ושפיר ושליא וכל מגמתו והתאמצו כדי לטהר אשה יראת ה' לבעלה היינו להעלות איברי השכינה למרום שבתם וזהו יחוד קב"ה ושכינתיה כי כלל זה נקוט בידך ואל ימוט מנגד עיניך אפי' כמעט רגע שאין שום דבר בעולם שלא יהיה שם התלבשות השכינה על שם הכתוב מלכותך מלכות כל עולמים השוכנת בתוכם להחיותם כי בהעדר' לאפס ותוהו נחשבו ואין לה להשכינה ישיבה ונייחא כ"א מצד הת"ח העוסקים כל ימיהם בבנינה ולזה בא הרמז במגילה זו ותשב מצד הקוצרים כי לשון ישיבה בכל מקום לשון נייחא והעמדה להורות בא מאין יש לה לשכינה כ"י מעמד ומצב היינו תיקון בניינה בשלימות השבה גמורה ונייחא הכל מצד הקוצרים אלו צדיקים מחצדי חקלא שעוסקים תדיר בבניינה מצידם דייקא יש לה ישיבה ונייחא כראוי כי טרם עת בואם של הקוצרים אזי היא בסוד נקודה שחורה בלי חוורא כאשר הארכנו מזה למעלה ע"ש ולהיות כי כן שהכל תולה בהכשר מעשיהם ועומק השגתם באופני פעולותם אפי הגשמיי' אשר לכוון זה נתפשטו איברי השכינה וממקום קדוש יהלכו עד מדריגות הנמוכים תערובות רע בטוב ובזה

תולה השכר ועונש בהיות להם התפשטות השכל להשכיל עשות הכל בחכמה נפלאה למאוס ברע ולבחור בטוב להעלות גם משם איברי השכינה וכאן הבחירה חפשית ביד האדם לאן יפנה פנימיות מחשבתו אם לאל או להנאות עצמו ובאמת היא סכנה גדולה להכניס א"ע במתכוון לעסוק במדריגת התחתונים בכדי לטהר אשה לבעלה כ"א מי שהביא הבורא ב"ה אותו לשם במתכוון והוא יתברך יודע עניינו אם כח אתו להעלות א"ע ממדריגות אלו ולכן לא כל מי. שרוצה ליטול את השם יבוא ויטול לעמוד במקום גדולים ולומר שכחו יפה לעסוק במדריגות התחתונים בכדי לטהר אשה לבעלה כ"א מי שהכרתו חזקה ונאמנה את אל רוחו לדעת לשמור נפשו לבלתי נגרר ח"ו אחרי הקליפות והכלל בזה זאת עיקר עבודתינו בעה"ז עתה להוציא יקר מזולל ולהעלות חלק הטוב שנתערב ברע כללות קומת הסט"א ובזה תולה עיקר הגאולה בתשלום הבירור אמיתי ותתרוקנה קומת הסט"א מכל וכל ומעתה תשכיל לדעת למה לא רצה גואל הקרוב שבו תולה עיקר הגאולה העתידה לגאול את נחלתו באומרו פן אשחית את נחלתי כלומר נחלת יו"ד הרומז לחכמה הכינוי באות יו"ד כנודע והכוונה פן אשחית ח"ו אותן האורות והנצוצין הנמשכים מחכמה עליונה בהכניסי א"ע אל מדריגות הנמוכים והפחותים עתה קודם זמנם אשר בזה תולה הבחירה ושכר ועונש ולעבוד את הבורא בשני יצרים ביצה"ר וביצה"ט הכל צריך כאחד וכדברי הזוהר חדש וזרע דוד אצטריך הכי ולכן אמר גאל אתה בך הדבר תלוי שזה מדתך עתה עד עת גאולה העיקרית ולכן תמצא כל ימים של דוד עשה מלחמות עם אויביו הכל בעבור כוונה הנזכר. ולהשכילך עוד את הענין מובן בפסוק כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים. ויובן ע"ד שאמר ר' יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחדש הזה וכו' ומה טעם פתח בבראשית משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים וכבר הקדמנו מזה במקומו ע"ש והצורך לענייננו כי הנה פרטי מעשה המצות אשר יצוה האל הכל לצורך גבוה ולא לצורך עצמו ולכן הציב גבולות עמים למספר בני ישראל כי זה לעומת זה עשה אלהים וכנזכר לעיל יעקב ועשו היו תאומים בבטן המלאה כי בזה תולה עתה קודם גאולה אחרונה עיקר עבודתינו בתורה ותפלה ומעשה המצות לבנות קומת השכינה ולברר הטוב מקומת הסט"א עד שתתרוקנה מנ"ק ואותיות התורה שנפלו בקליפות. והנה בהתבונן המשכיל עיקר העבודה איך היא רמיזא בשורש עולמות עליונים יבין ג"כ מעמד ומצב שורש העממין לעומת גבול הקדושה ובהיות משכיל על דרכיו לתקן תיקון עליון ממילא מכניע שורש גבול הרשע ומעתה תשכיל הענין לא היה צריך להתחיל את התורה אלא וכו' מה טעם פתח בבראשית משום כח מעשיו הגיד לעמו ומלת הגיד בכל מקום רזא דחכמתא כלומר

הגיד והמשיך להם הכח והשכל במה נאות להם לבוא לנחלת גוים והיינו בהשכיל הלב להבין רמיזת מעשה בראשית המבואר לנו למעלה שבהם סודות ורמיזות כח המצות בשורשן אשר לכולם יש להם מקום מוצא באורות הבהירים ממעשה בבראשית כנודע מזוהר ותיקונים ובעשות האדם מצותיו כתיקונם אזי מנענע השרשים לבנות קומת השכינה וכל מה שמוסיף תיקון בסטרא דקדושה אתרפי סטרא אחרא נגדה וזהו לתת להם נחלת גוים כמבואר באמצעות תיקון מעשה המצות כח בהם להגיע לנחלת גוים היינו סוד נחלה עליונה שורש ומקור יניקת ע' עממין שגם להם יש מקום מוצא ויש לאל ידם לעם קדוש להכניע ולהמתיק את שורשם במקום עליון וכזה נמשך למטה והכל תולה בפתיחת מעשה בראשית הגיד והמשיך להם סוד כח מעשיו היינו מעשה המצות ונמצא אם עיני שכל לך תבין ותשכיל איך עיקר עבודת האדם מיום הבריאה עד עת הגאולה אינו רק צורך גבוה תיקון השכינה מדות המלכו' השוכנת בכללות המדריגות ונמשך למטה לקליפות והתורה אור לניתיבתו איך ינחל נחלת גוים כנז' ולכן תמצא בדוד המלך מדתו מדת המלכות וכנזכר אני לצלע נכון צלע כינוי לשכינה אני נכון להכינה ולסעדה בתיקון מדותיה ולזה צריך מלחמה גדולה כל ימי חיים חיותו ולכן תמצא כל ימיו של דוד עשה מלחמות ונוהג הענין עד ביאת הגואל ואז נחה שקטה הארץ ממלחמת היצר הרע. ועתה נחזור לענין ויאמר לגואל חלקת השדה אשר לאחינו לאלימלך מכרה נעמי ונודע שדה כינוי למלכות חקל תפוחין קדישין ונקרא חלקת להיות שנחלקה מדות המלכות ומלכותו בכל משלה ומלובשת בחלקי המדריגות מטוב עד רע בכולם מלובש מדות המלכות כנודע ואנו בני ישראל מעותדים לדרוש אחדותו ויחודו יתברך מבחי' התחלקות להעלות למקום אחדות הגמור והכל במאור התורה אור לנתיבתינו כנזכר לעיל תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב התורה אשר חיבר לנו משה רבינו מוריש לנו לדעת איך לקהל היו"ד המורה חכמה אל מדריגות התחתונים המכונים בשם עקב כאשר הארכנו מזה למעלה ויאמר לגואל חלקת השדה אשר לאחינו מוסב על הקב"ה הנקרא אח לישראל עש"ה למען אחי וריעי אדברה נא. לאחימלך סובל שני מלות לאחי מלך מורה כלפי הקב"ה הנקרא אח ונק' מלך ישראל מכרה נועם י' את התחלקות השדה כנזכר ונתלבשה במדריגות כולם מרום המעלות עד לקליפיות ועליך לגאול גאולת השכינה. כלפי דבריו מגיד משנה השיב גואל הקרוב

ויאמר הגואל לא אוכל לגאול פן אשחית את נחלתי וכמבואר גואל הקרוב לימינא עלאה העומד ומעותד לגאולה אחרונה לא עת האסף עתה את כללות התחלקות איברי השכינה ממדריגות התחתונים בפעם אחת ותתרוקנה קומת הס"א מכל טוב ואם כן בטל

עבודת עם קדוש ישראל אשר הבחירה צריכה להיות חפשית בידם וללחום מלחמתם מול צר הצורר הוא היצה"ר כל או"א לערך בחינתו והכרתו שנברא בעוה"ז לתקן עניינו כאשר גזרה חכמתו יתברך בקדימת רצונו הפשוט לבריאת עולמו בשביל נשמות ישראל להטיבם מטוב הגנוז וצפון לצדיקים ולא אוכל לגאול ודאי כי בם הדבר תולה להיות הבחירה חפשית בידם אפי' בעוסקיהם במדריגות התחתונים למאוס ברע ולבחור בטוב ואם אגאל תיכף נמצא בטילה הבחירה ולזה גמר אומר פן אשחית את נחלת יו"ד ואתן פגם בזרע דוד וכדברי הז"ח שהתחלנו אמר רבי יוסי בן קסמא תמוה אני אם מגילה זו לא באה אלא כדי ליחס זרע דוד וגו' אלא כסף מזוקק מתוך סיג שבה וזרע דוד צרוף מצד זה ומצד זה דכתיב ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך וגו' בשני יצריך ביצ"ט וביצה"ר הכל צריך כאחד וזרע דוד אצטריך הכי ונוהג הענין עד זמן הגאולה תשלום הברור זיכוך הכסף מסיגים וקודם הזמן אמר גואל קרוב לא אוכל לגאול פן אשחית את נחלתי כמבואר.

ובזה מובן:

תנו רבנן ג' דברים צוה אחיתופל את בניו אל תהיו במחלוקת ואל תמרדו במלכות בית דוד וי"ט של עצרת ברור זרעו חטים וכו' לא ברור ברור ממש ולא בלול בלול ממש אלא אפי' בלול ורוח צפונית מנשבתו זה הוא ברור ודברי רבנן צריך לימוד ויתבאר ע"פ הנ"ל כי הנה מזמן הבריאה שנברא אדה"ר עד ביאת משיחנו עדיין לא נחה ושקטה הארץ ממחלוקת כל או"א מישראל לערך נשמתו כמו כן יש לו צד שכנגדו וכלל זה נקוט בידך ואל ימוט מנגד עיניך שאין האדם נמלט מאחת משתי אלה ואין אמצעות בדבר בעשות עובדות טובים גורם צרופים קדושים בתורה לערך פעולותיו ולהיפך בעשות רע גורם צירופים לא טובים בחיצונית העומדים לשטנו ולהיות אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא וממילא נעשה איזה צירוף לא טוב העומד על ימינו לשטנו ולכן תמצא מיום היות אדם על הארץ עד עתה ולהבא לא נמלטו ממיצר ומעיק תחלה בימי האבות שלשה לא נמלטו וכל אחד היה לו צער בחי' רע אשר עומד נגדו מעשו ולבן וישמעאל וכו' ומשה רבינו מקרח ועדתו וכן בדורות הנביאים אירע להם ככה ואפי' בימי האר"י זלה"ה מצינו בספר הגלגולים שאמר על איש אחד שהפליג בדבריו נגדו ואמר האר"י שהוא איש בליעל מגלגול קרח איזה בחי' מבחינותיו ועדיין עומד במורדו להפליג על בחינת משה כי האר"י זלה"ה היה גלגול מבחינת משה ועדיין לא פסקה ענין עד ביאת משיחנו ב"ב והכל להיות שבזה תולה תורת האדם עודו בעה"ז שבעים שנותיו ואם בגבורות שמונים שנה שמעותד לבנות קומת השכינה מדות מלכות עם ז' מדותיה לכן עדיין לא נתגלו בעולם עיקר הצירופים אשר חובת גברא עליהם לצרפם כ"א לעתיד יתגלו ועיין בפ' קרח

מה שבארנו בוקר ויודע ה' א"ת אשר לו וגם מה שבארנו למעלה ויאמר יעקב לבניו האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים ופרש"י בקש לגלות את הקץ והיינו להיות שרצה לגלות להם אותן הצירופים שיקרה להם באחרית הימים המורה עת קץ העלאות אמנם להיות שבזה תולה הבחירה כי אין לך אחד מישראל בשמעו עיקר הצירוף התולה עליו לצרף באמצעות פעולותיו מי הוא איש בער לעשות היפך צרופו ונמצא בטלה הבחירה כי זה צריך להיות לערך בחירתו הטובה. ושמעתי **מהמגיד** זלה"ה שאמר מיום שנתחלקה מלכות בית דוד אין לך אדם שיאמר איזה דבר בתורה והעבודה שלא יהיה לו לעמוד נגדו בר פלוגתא להכחיש דבריו ואפי' אם לא נמצא סמוך לו ואינו ביודעו ומכירו מסתמא הוא מצוי מרחוק ממנו ולפעמים מעבר לים כך שמעתי מפיו הקדוש ובין והבין הדברים שתולה בחי' המחלוקת בהתחלקות מלכות בית דוד כי מדתו בחי' הדבור כנודע עולם הדבור נמשך ממלכות כמבואר לנו כמה פעמים מהות הענין וכבר בארנו שהתחלקות בחי' המלכות נוקב והולך מאז ראשית הבריאה עד לעתיד וזאת תורת האדם לדרוש אחדותה והכל באמצעות תורתינו הקדושה אשר אור לו אור לנתיבתו ומעתה תאיר עיניך להבין דברי חכמים ורמיזתם שהעמיקו בדבריהם בשלש אלה שלשה דברים צוה אחיתופל את בניו אל תהיו במחלוקת כלומר אל תהיו נשארים עם ראשיכם ורובכם במחלוקת לבלתי ידרוש אחדותו ויחודו להעלות התחלקות איברי השכינה למרום שבתם מקום אחדותם ואם נפשך לדעת במה נאות לכם להגיעו למחוז חפציכם ע"ז הורה להם הדרך ישכון אור מאין נמשך בחי' המחלוקת והיינו שצוה להם אל תמרדו במלכות בית דוד וכנזכר בשם **המגיד** מיום שנחלקה מלכות בית דוד מכאן נמשך המחלוקת ונמצא זה תולה בזה כמבואר ולהיות שבחי' מלכות בית דוד נתחלק ע"כ יש שתי בחי' צרופים דבורים טובים והפכיים התולים ועומדים מלהצטרף לערך בחירתו הטוב ובפרט עתה בחג עצרת זמן מתן תורתינו הקדושה וכל הוראות חיי אדם תולה בלילה הזאת כמבואר למעלה בדרוש לשבועות כמו שעושה צירוף קבע בתיבות' לא הסמוך אצל דבור תגנוב או תנאף ושארית הדברות כמ"כ ניצל מפגעי הזמן מגניבה ורציחה וניאוף הכל בעבור בחירתו הטוב ובורר מחשבתו כחו יפה לצרף תיבת לא לתיבת גניבה בצרוף קבע בלתי מתמוטט וזהו הכוונה ויום טוב של עצרת ברור כלומר מוסב על האדם בהיותו בבר לבב בפנימיות מחשבתו אזי זרעו חטים רומז לאותיות התורה בגי' כ"ב אותיות כמנין חטה וצוה להם במה שנאות לתקן בחינות התחלקות הדבור היינו באמצעות לימוד התורה והכנות בר לבבו לקבלה עתה ביום טוב של עצרת אם הוא בר לבב אזי זרעו חטים לעשות מאותיות צרופים טובים כי בזה תולה

הוראות חיי אדם כמבואר והעמיקו בדבריהם לא ברור ברור ממש ולא בלול בלול ממש כי באמת כל זמן הגלות טרם יבואו ימי משיחנו עדיין לא נתגלו אותן הצרופים העתידים להתגלות כנזכר לכן נסתלקה שכינה ממנו מיעקב כשרצה לגלות להם הצירופים שיקרה להם באחרית הימים כ"א כל או"א לערך בחינתו ועוצם הכרתו ובחירה החפשית בידו כמ"כ עושה צרופים ונמשך כזה מעט מעט עד עת קץ אחד המרבה וכו' ובלבד שיכוין את לבו לשמים והקב"ה מסכים ע"י וזהו לא ברור ברור ממש כי בלתי אפשרי להיות ברור ממש עד זמן משיחנו גואל הקרוב אלא אפי' בלול ורוח צפונית מנשבתו זה הוא ברור כיון שכוונתו טובה ונאמנה את אל רוחו לערך כוונתו כמ"כ ברור שכחו יפה לזרוע חטים סוף דבר הכל נשמע מכל הנ"ל מה הגיע על ככה דייקא בדוד המע"ה אבן שמאסו בו הבונים מתחלת השתלשלות נשמתו ממרום שבתו כסא כבודו יתברך לא היה לה מכיר מימין עלאה וככה פגעו בעוה"ז מאורעות וסבות מלחמות שרצו לפוסלו מלבוא בקהל ה' כי להיות בבחי' מדתו תולה תורת האדם ועבודתו לבנות קומתה בצרופי שמות וכינוים ועדיין לא נתגלו אמיתית הצרופים עד אחרית הימים תתבוננו בה בינה לא עתה ולכן יש כמה מיני טעותים בדעות בני אדם כי זרע דוד אצטריך הכי להיות כסף צרוף ומזוקק עד שיתברר ויתלבן בתכלית הבירור והזיכוך בימי משיחנו ב"ב ורומז הכתוב וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים כל דבר שלף איש נעלו ונתן לרעהו וזאת התעודה בישראל ופירש"י על הגאולה זו מכירה תמורה זו חליפין והכוונה וזאת התורה שנראה עתה לכאורה בהלבשה גשמיות וחצבה עמודיה שבעה לעמת זי"ה הנראים התחלקות המדרגות כנזכר בפתיחת מגילה זו ובאמת פתח דבריה יאיר פתיחת התורה ממקום מעלתה היא מאירה ובהירה מסוף העולם ועד סופו והכל תולה בסיבתינו וערכנו לכן נתגשמה ודברה תורה כלשון בני אדם בכדי שהאוזן יכולה לשמוע והפה לדבר ולערך השגתו ותבונתו עושה צרופים בתורה וזהו וזאת התורה הנק' זאת לפנים בישראל ירצה לפנים היתה כלולה וכמוסה בעצמותה בישראל סבא שם אחדותה מאירה ובהירה ברוחניותה ובא הכתוב לפרש מה הגורמת שנתגשמה בהירותה על הגאולה ועל התמורה לרמוז את האמור בדברינו מב' בחי' הגואלים הנ"ל גואל רחוק וגואל קרוב ויאמר הגואל הקרוב לגואל הרחוק לא אוכל לגאול לי פן אשחית את נחלתי מטעם המבואר למעלה באורך להמשכיל וגמר בדבריו גאל לך אתה את גאולתי כי לא אוכל לגאול עד עת קץ זמן גאולה אחרונה שאז תורה מאתו תצא בבהירותה ורוחניותה ומלאה הארץ דעה את ה' אמנם טרם יבואו ימים המקווים לנו משומר ישראל בחי' הגאולה את השכינה בכל פרטי עתים וחלקי הזמנים מגואל הרחוק עש"ה:

מרחוק ה' נראה לי וכתיב ממרחק תביא לחמה ור"ת מת"ל כי על מלת משל מתרגמין מתל ונודע מהות המשל היא בחי' הלבשה כשרוצים להבינו עומק העניינים לעומק המושג וקוצר המשיג צריכים להלביש את הענין במשל וכאשר מצינו בשלמה איזן ותיקן ועשה משלים הרבה להבין עמקות התורה הבהירה באמצעות התלבשות המשלים וזה הדבר אשר דברתי אפי' מדבר שנראה לכאורה רחוק בהלבשה גשמיות גם משם הוי"ה נ"ל כי באמת הכל בחכמה עשה ואין לך דבר בעולם שלא יהיה שם התלבשות אלהות וכן הענין ממרחק תביא לחמה מוסב על לחמה של תורתינו הקדושה תביא ממרחק אפי' מדברים גשמיים הנראים רחוקים ולזה בא הרמז בר"ת מתל לרמוז האמור שהיא בחי' הלבשה וגם התורה נק' משל הקדמוני והכל לכיוון הנ"ל כי כן הוא דרך עובדתינו עתה בעה"ז טרם יבואו ימי משיחנו גואל הקרוב צריך להיות בחי' הגאולה מגואל הרחוק לגאול לאיברי השכינה מהגלות היינו מהתלבשות הגשמיים ולכן נתלבשה ג"כ תורתינו הקדושה הלכה הפושטת ורווחת בישראל סבא ועתה ממרחק תביא לחמה נתחלפה מבהירות. רוחניותה לספורים גשמיים במשלים וזהו על הגאולה זו מכירה וכמאמרינו לעיל ויאמר לגואל חלקת השדה אשר לאחינו לאלימלך מכרה נעמי ע"ש תמורה זו חליפין חליפין ודאי שנתחלפה מאור בהירותה ואחדותה להביא לחמה ממרחק והכל לטובת עם קדוש ישראל כל או"א לערך בחינתו ואחיזת נשמתו באותיות התורה כמ"כ התורה אור לנתיבתו להאיר לו הדרך אשר ישכון אור לדעת איך לגרום יחודים ולהמשיך המשכות להשפיע לשכינה וזהו לקיים כל דבר מלת כל כינוי למדות היסוד צי"ע ומלת דבר כינוי לשכינה והכל תולה לערך הכנתו של אדם בהכנה רבה לקבלת התורה לזכות כלי גופו מחומרים ותענוגי עולם הזה לזה רומז הכתוב שבלתי אפשרי לגרום ככה לקיים כל דבר כ"א בתנאי הקודם למעשה שלף איש נעלו המורה חומריות גופו לקשוט מלא קומתו להרחיק ממנו הכיעור והדומה לו וזאת התעודה בישראל כלומר זאת היא עיקר תורת איש הישראלי לעבוד עבודתו כל ימי חיים חיותו עד שנזכה לגאולת גואל הקרוב במהרה בימינו אמן ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים יתן ה' את האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה אשר בנו שתיהם את בית ישראל ועשה חיל באפרתה וקרא שם בבית לחם ופירש"י כרחל וכלאה אע"פ שהיו משבט יהודה ומבני לאה מודים הם על רחל שהיתה עיקרה של בית והקדימו רחל ללאה בכאן יש לרמז הארה לתפלה לדעת מה יעשה ישראל בגשתו אל עבודה זו תפלה להוציא דבור לפני אלהים בשלימות טרם פוער פיו ושפתיו בחכמה יבנה בית כלומר בהיותו עדיין בסוד המחשבה גם שם יבנה ויצרף את התיבה ואח"כ יצרף התיבה בבואו אל בחינת הדבור

ואז תפלתו טובה משא"כ כשמוציא דיבור בלא מחשבה גם תפלתו תועבה והכ' רומז מזמור לדוד נתעוררו חז"ל להביא רוה"ק לדוד והכוונה ידוע דוד בחינת הדבור ולית לה מגרמה כלום כ"א בהכניס לשם את הדעת להוציא צירופי אותיות משפה ולחוץ עם קדימת המחשבה במילוי הארה כמו שבנה תחלה בסוד מחשבתו ובהעדר הנ"ל אזי האותיות המה חריבות ויבישות ואינם פורחים לעילא ולזה יש לכוון בדבריהם מזמור לדוד להביא רוח הקודש לדוד כלומר מוסב על כל אדם מישראל כשרואה שאין לו בסוד המחשבה התעוררת אהבה ויראה ורוממת אל ממילא דבריו מועטים כי מה יאמר ומה ידבר ולבו לא נכון עמו והדבורים זרים מהמחשבה אמנם צריך לטרוח את עצמו ולהכין את לבו ליתן עצות לנפשו להכניס בקרבו בחינת התעוררות אל התפלה איך להוציא דבור בשלימות מקושר אל המחשבה בעבותות האהבה וזהו שאמרו להביא רוח הקודש לדוד בחי' הדבור וכתיב לדוד מזמור ונתעוררו חז"ל במקום שנאמר לדוד מזמור שרתה רוח הקודש על דוד ואח"כ התפלל והיינו איש תבונה ויקר רוח ההולך תמיד בתורת ה' ואינו פונה מחשבתו מרוממות אלהות אפי' כמעט רגע ושומר פיו ולשונו מלהוציא דבור זולת דבקות הבורא ברוך הוא תועלתו גדולה ומעולה תיכף שעומד לתפלה יש לו מוחין חזקים והתעוררות אהבה ויראה ואינו צריך לטרוח נפשו בשביל להוציא דבור בשלימות כי בלאו הכי פרטי מחשבותיו טרודים ברוממות אלהות ומקיים שויתי ה' לנגדי תמיד ואין הכוונה כפשוטה שישוה ויצייר הוי"ה לנגד עיניו בודאי גם מזה אל תנח ידך אמנם תועלתו מעט כי עיקר הכוונה שישים גדלות ורוממות אל לנגד פניו ויחרד לבו בקרבו לבלתי ירים יד ורגל ושאר תנועותיו מפחדו ומהדר גאונו אשר הוא השליט והוא הבורא ומנהיג ומשגיח בפרטי פרטיות ואיך לא אבוש ולא אכלם מאלוה נורא מאוד ואיש אשר אלה לו הוא מלא בשבחים והודאות בסוד פנימיות מחשבתו ואחר כך כשעומד להתפלל מוציא מחשבה הקדושה מכח אל הפועל בחי' הדבור וזהו לדוד מזמור שרתה רוח הקודש על דוד ואח"כ התפלל מה שהיה תחלה בסוד המחשבה מלא יראה ואהבה וגדלות הבורא הלביש מחשבה זו כבחינת הדבור מדת דוד הנמשך מעולם הדבור ולכן כל ימי דוד היה עוסק בשירות ותשבחות ועשה ספר תהלים ונקרא נעים זמירות ישראל שלא נמצא כזה זולתו הכל מורה אל הנ"ל להיותו מרכבה אל עולם הדבור ויאחז צדיק דרכו לבלתי יפריד את עצמו משורשו ואחיזתו במרכבה העליונה ואל זה כוון באומרו דברו אתי לשון שקר ירצה המון עם מפחותי הערך אשר אין תבונה בהם דברו אתי שאני בחינת הדבור מדברים אתי ממש דברי שקר ובאמת ואני תפלה כלומר בחינתי הוא דבורי תורה ותפלה והם במעט תבונתם ובהעדרת שכלם משליכין

בחינת דבור שלי אל חיצונים להבלי עולם הגשמי וכלל גדול כל אדם מישראל מהראוי לו לירא ולפחד מבחי' דבור שלו שמוציא בשפתיו בשם על הלב שעולם הדבור מדבר מתוך גרונו וראוי להיות עיקר השתמשותו עם דבורו כוונתו בהם לאלהים בלבו ובמצפונו רק תפלות ובקשות והודאות לבורא עולם וכזה יש לכוון במה שסדרו בתפלת ש"ע את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח כי באמת כל עוד שהמשכיל מרבה בהשגת רוממות אלהות ותבטח נפשו באלהים יתברך ומשליך יהבו להליכות הגוזר לבלתי עשות מאומה כ"א הישר והנכון בעיני ה' והאמונה תקועה בלבו שהנהגות הבורא ב"ה לא בכולם שוה אין לשום בריה עצה לדחות מעליו והתועלת איש אשר אלה לו כחו יפה להרבות שבחים והודאות כאשר כבר קדם לנו פ"ה ואני תמיד איחל והוספתי על כל תהלתך וע"ש ותוכן הדברים להיות שאני איחל תמיד זה הגורמת והוספתי על כל תהלתך רבוי שבחים וכל המרבה לספר בשבחים והודאות ודברי תורה אפשר לכנותו ולקרותו צמח דוד כלומר צמיחת דוד כנוי לדבור אמנם לא תתכן לו לאדם צמיחת בחינת דבור בתורה ותפלה כי אם בהקדם לו תנאים המבוארים כנזכר ויש לו התפשטות הדעת והדעת מוציא את בחינת הדבור ממיצר שלו ותועלתו נשגבה שגורם גם כן צמיחת דבור לשכינה בסוד אלהים אל דמי לך שמשוררת. ומזמרת תמיד בהתעוררות כשרון פעולתן של הצדיקים ומתפארים במעשיהם הטובים ולזה אנו מתפללין ושואלין את צמח דוד מהרה תצמיח וכונתינו בתחתון ורמזו בעליון כלומר ע"י מה שתתרבה צמיחת דבור באדם התחתון באופן המבואר לא לצורך עצמו כי אם לצורך גבוה ממילא יגרום גם כן צמיחת דבור בשכינה להתפאר במעשיו ואל דבורים כאלה אנו שואלין ומתפללין שמהרה תצמיח על ידי כשרון מעשיהם של הצדיקים והכתוב רומז מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה ועל דרך שדרש בזוהר ע"פ ותעמוד מלדת דקיימא כורסיא באשלמותי' כיון שנולד יהודה שיצא ממנו דוד שהוא השלים הכסא ונעשה רביעי לקודש ברגל המרכבה וזהו ותעמוד מוסב על הכסא במעמד ומצב בארבעה רגלים מלידת יהודה ונודע תחלה רצונו הפשוט לבריאות עולמו ישראל עלו להבראות וכבר זכרתי למעלה מה שאנו אומרים בתפלת שלש רגלים בגלל אבות שעשו רצונך הכוונה בזה בגלל אבות שלשה שהם עשו רצונך לבריאות העולם בשביל צדקתם ותורתם רבו שצפה התענוג והשמחה שיקבל בכשרון מעשיהם הטובים הם עושי רצונו ממש לברוא העולם בשבילם והנה נודע יעקב אבינו הוא בחיר האבות להיות מטתו שלימה בלי סיג תערובות רע ויצאו ממנו י"ב שבטים כולם צדיקים וקדושים ובתוכם ה' יהודה אשר נודע שמו קדוש הוי"ה ואות ד' מורה למדות המלכות כסא כבודו יתברך ובאמת יצא ממנו דוד שהשלים הכסא בשלימות

ולזה בא אות ד' באמצע הוי"ה המורה בחינת דוד הכנוי באות דל"ת שצפה הוי"ה ברוך הוא התענוג ושעשועים שיקבל מנעים זמירותיו ומזמוריו שהרבה בשבחים לפניו יתברך וזהו מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה ירצה דוד המלך עליו השלום אמר מזמורים גם מאז ומקודם בהיותו במדבר משמעו לשון דבור כשדבר הקב"ה מלידת יהודה עיקר הכוונה שיצא ממנו דוד והוא השלים כסא כבודו בשלימות כדברי הזוהר ותעמוד מלדת והיינו בקדימת רצונו עלה תענוג ושמחה שיקבל מזמירות דוד ובזה אחז בעצמו ונעשה מרכבה למדות המלכות בעולם הדיבור ואלו המזמורים שאמר כאן בעוה"ז בפועל אמר אותם מאז ומקודם בכח בהיותו בדבור לידת יהודה עיקר הכוונה בשבילו כמבואר. והנה הרמז בכאן במגילה זו כל עצמה ליחס זרע דוד שיצא מרות וכנזכר זרע דוד אצטריך הכי להיות כסף מזוקק וצרוף מתוך הסיגים מרות הצדקניות וכמאמרם למה נקראת רות ע"ש שיצא ממנה דוד שריוה להקב"ה בשירות ותשבחות וכמבואר לנו למעלה שאמרה נעמי לרות בתי הלא אבקש לך מנוח שלמדה מהות התפלה איך להוציא דבור לפני אלהים בשלימות ומוסב על כל אדם מישראל וכנזכר אני מלאה הלכתי וריקם השיבני מוסב על עולם הבינה בחינת המחשבה מתחלת התעוררת המחשבה להוציא הדבור הלכתי מילוי מכל טוב והיינו בהיות שומר פיו ולשונו ממחשבות זרות מקדימת מחשבה עד עת בא דבורו אזי מוציא אותיות מלואים מהארה עליונה אמנם בהעדר שמירה ממ"ז ומעורבת ריקם השיבני אותיות הדיבור המה ריקים ויבשים מכל טוב וכלל היוצא שעיקר התיבה שמוציא האדם בתורה ותפלה אינה בשלימות כ"א בהיותה במחברת הקודש בקשר אמיץ וחזק אל החכמה ובינה זה בא הרמז ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים הן המה צדיקים היושבים בשער המלך והזקנים זה קנה חכמה יתן ה' האשה הבאה אל ביתך מוסב על אשה יראת ה' הבאה אל ביתך היינו צרופי תיבות שמוציא בתורה ותפלה עבור השכינה כרחל וכלאה כינוי לעולם המחשבה ולעולם הדיבור אשר בנו שתיהם את בית כינוי לתיבה של ישראל בתורה ותפלה נבנה דייקא משתיהם בהיות מקושרים בקשר אמיץ ואינו מפריד בין הדבקים רק במחשבה טהורה כנזכר ולזה פירש"י אע"פ שהיה משבט יהודה ומבני לאה מודים הכל על רחל שהיתה עיקרה של בית היינו עיקר התיבה תולה בה' מוצאות הפה שאז נצטרף שם הוי"ה ב"ה משא"כ בהיותו בסוד מחשבה לחוד ולזה גמר אומר הכתוב ועשה חיל באפרתה מורה מקום חשוב היינו בהיותו בסוד המחשבה ובינה גם שם עשה חיל לבנות תחלה צירוף התיבה כנזכר בחכמה יבנה בית וקרא שם בבית לחם כלומר בהקדם לך לעשות חיל באפרתה אזי נאות לך לקרא שם

היינו לבנות ולצרף שם הוי"ה ב"ה בבית לחם כינוי לבחי' הדבור כנזכר לעיל ותלכנה שתי ההי"ן עד בואנה בית לחם ודוק והבן. סליק מגילת רות בעז"ה

בהעלותך

בפסוק **שטו העם ולקטו וטחנו ברחים או דכו במדוכה ובשלו בפרור ועשו אותו עוגות והיה טעמו כטעם לשד השמן** ופירש"י לא ירד ברחים ולא בקדרה ולא במדוכה אלא משתנה היה טעמו לנטחנין ולנדוכין ולמבושלים. ולהבין כי הנה מה כתיב למעלה ועתה נפשנו יבשה אין כל בלתי אל המן עינינו ופרש"י מן בשחר מן בערב והכוונה כי הנה כלל זה מונח בידינו שכללות תורתינו הקדושה ישנה תמיד בכל אדם ובכל זמן ונוקב והולך מאז ראשית הבריאה עד עתיד ועדיין לא פסק ענין הורדת בחי' המן לכל או"א מישראל ועיין למעלה בפ' בשלח ביאור הכתוב ויאמר משה אל אהרן קח צנצנת א' ותן שמה מלא העומר מן והנח אותו לפני ה' למשמרת לדורותיכם ע"ש תשכיל נפלאות ותוכן הדברים להעיר לבות בני אדם לבטוח לבם בהאלהים כי זה כל האדם שישליך את נפשו ומאודו וכל אשר לו וסיבת טרפו ודי מחסורו כי לא יגמר להשיגו אלא מה שקדם ברצון הקב"ה שהוא הנכון לפניו ואל יחשוב כי פרנסתו מעותד לו על סיבה ידועה ובהעדרה יחסיר כל בו כי אם תבטח נפשו באלהים ובהיות כן יתכן לו להתמיד בעבודת הבורא בתדירי בלי הפסק מסיבת פגעי הזמן בהשתדלות השגת מזונותיו ואל ישגיח מהיכן יזדמן לו פרנסתו וטרפו כאשר עינינו רואות רבים הם עם הארץ אם אומרים לא' מהם למה סרה לבך מהתמדת עבודת הבורא אזי אמר יאמר עד שיהיה לי די פרנסתי וספוקי ולכל אשר אתי מאשה ובנים ועיקר שתמצא מענה בפיו איך אניח מלאכתי מדלוק אחרי מזונותי והלא אין לחם יורד מן השמים ואני עמל לעמל פי ובאמת מי שלבו חסור מבטחון אומר כן כי כבר היה לעולמים כאשר הכינו בני ישראל את לבם בבטחון לכתם אחריו יתברך במדבר בארץ לא זרועה ירד להם לחם מן השמים ומצדו ית' לא יבצר כמו אז כן עתה להוריד לנו לחם מן השמים והכל מפאת המקבלים מונעים הטוב מהם ומי שחלק לו אלהים בבינה ויש בו מדעת קונו טועם באמת גם עתה בפרטי מזונותיו והבאות טרפו טעם מן וכאשר בארתי אשר חכמים הגידו העוגות אשר הוציאו ישראל ממצרים טעמו בהם טעם מן והכוונה עוגות מורה על כללות טרפם ומזונם שהוציאו בני ישראל ממצרים החכמה לבלתי יתלו בחכמתם ועוצם ידם ומעוז השתדלותם כ"א הכל מעותד להם מהקב"ה הזן ומפרנס זהו נקרא הוציאו העוגות ממצרים ותועלתם נשגבה שטועמים גם עתה טעם מן וכזה צוה משה אל אהרן לקחת

צנצנת אחת והנח לפני ה' למשמרת לדורות להורות להם לישראל שבחינת המן נוקב והולך מדור לדור עד ביאת הגואל ב"ב והכל תולה לערך הבטחון שבטח נפשם באלהים והאמונה תקועה בקרבם שאפילו בסבה גופא שעיקר מזונותיו תולה באמצעותם גם שם מלובש הבורא ב"ה ובהעדרו מזאת הסבה לא ידבק מאומה ולאפם ותוהו נחשב ועל דרך ששמעתי בשם **הבעש"ט** זלל"ה שביאר פ"ה ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו בטי"ת קמוצה ואיתא מבטחו קרי בפת"ח וביאר כי הנה יש שלשה בחינות **מבטיח בוטח מבטח** ול' מבטיח מורה אותו המבטיח לזולתו בוטח מורה על אותו שיש לו בטחון מהמבטיח מבטח מורה על בחי' בעצמה שיש לו להבוטח מהמבטיח והט למשל אזנך אם האדם רוצה להשיג פרנסה מאתו יתברך אזי הקב"ה נקרא מבטיח כי עיני כל אליו ישברו ליתן להם אכלם בעתם ובעשותם באחת מהנה הסבות המעותד להבאת טרפם ומזונם מבטיח שלא יחסר כל בם והאדם נקרא בוטח אשר לבו בטח באלהים שיגיע למחוז חפצו באמצעות סבתו ומהות הסבה נקרא מבטח מול זה בא הרמז ברוך הגבר אשר יבטח בה' ולשום בטחונו באלהים כ"כ בחזקה עד והיה ה' מבטחו כלומר אפילו בחי' הסבה בעצמה אצלו הוי"ה כי בהעדרו יתברך מהסבה לא ידבק מאומה וזהו והיה ה' מבטחו קרי להורות האמור וגדולה מעלתו מזולת עם התולים עיקר מזונתם בסבת עובדתיהם והשתדלותם ומעלתו המדובר אפילו הסבה בעצמה תולה כל עצמה על הקב"ה והשיג שגם שם מלובש הוי"ה ב"ה ומאת ה' היתה זאת. ונראה שלזה רמז נעים זמירות ישראל מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם והכוונה כי הנה באמת מי יעלה בהר ה' להגיע לרב טוב הצפון לצדיקים לא כל אדם זוכה לזה כ"א השם בטחונו באלהים גדולה מאוד בהמסר נפשו ורוחו ומאודו להליכות הגוזר אשר גזר לו הבורא מהם ואל יחשוב כי פרנסתו מעותד לו על סבה ידוע ואם תמנע הסבה ההיא ממנו אין ישועתה לו כ"א ידע נאמנה שאין מעצור לה' להושיע ברב או במעט והכלל בזה שיחזיק בטחונו בה' עד מסירת הנפש חוץ מטבעה יותר מכל אדם לעומת דברינו רמז דוד ברוח קדשו מה רב טובך אשר צפנת ליראיך אמנם לא כל אדם זוכה ליהנות מרב טוב הגנוז וצפון כ"א אותן החוסים בך ולבם בטוח בה' כ"כ בחזקה נגד בני אדם ומלת נגד משמעותו ל' נגדיות כלו' חסיותם ובטחונם גדולה עד מאוד נגד שארית בני אדם שבטחונם רפוי בידם והן המה החוסים נגד בני אדם תועלתם נשגבה ליהנות מרב טוב הצפון אשר עין לא ראתה להיות הכרתם חזקה כ"כ להכניס הדעת בפרטי סבותם מהבאת טרפם ומזונם לדעת שגם הסבה בעצמה גם שם מלובש אלהותו יתברך וכמדובר והיה ה' מבטחו ומי ששם בטחונו כ"כ בחזקה ויש לו התפשטות הדעת

נפשו יודעת מאד היות בחינת מזונותיו יורדים לו מן השמים כאשר מאז הורדת מן לדור המדבר ולזה כוונו חז"ל במאמרם כל האומר פרשת המן בכל יום מובטח לו שלא יחסרו מזונותיו לעולם ולכאורה יש לתמוה עינינו רואות רבים וכן שלימים פוערים פיהם לבלי חק לומר פרשת המן בכל יום ועל הרוב ביתם ריקם וחסרים ואפילו מזון סעודה אחת ומוכרח לומר שלא באמירה לגבוה לבד תליא מילתא כ"א לכוון האמור לחזק בעצמו בחינת בטחונו לבלתי יאמר שאין לחם יורד מן השמים וע"כ רודף הוא כקורא בהרים יומם ולילה לא ישבות ובביתו לא ישכינו רגליו פעם בחוץ פעם ברחוב ומאת ה' שכוח לוח לבו להשיב אמריו אל לבו מתי אעשה גם אנכי לביתי מתורה ועבודה כי זה כל אדם רק לעבוד עבודת בוראו בתורה ותפלה ומעשה המצות ולמה לא יתן החי אל לבו וכי בשביל זה טרח ופעל בורא עולם ונפח באפו נשמת חיים וחננו בינה ודעת רק לפרנס אשתו ובניו וכדומה מצרכי גופניות עוה"ז הלא בוודאי מי הוא פתי וחסר לב לומר ככה וכבהמה נחשב באומר כדברים האלה ועינינו רואות עכ"ז רבות בני עמנו טח מראות עיניהם מהשכיל לבותם ומטרדים את נפשם יומם ולילה רק עבור צרכיותם הגשמי ומאת ה' שכוח לוח לבם ואוי לאותה בושה וכלימה מה תהיה ביומא אחריתא אנה יוליכו חרפתם ובהאיך אנפין יקומו קדם מלכם ולזה תיקנו לנו לומר פרשת המן בכל יום בכדי לחזק הבטחון בשם על הלב שכבר היה לעולמים שירד להם לחם משמים וגם עתה אל יטריח נפשו רק ללחם כי אין מעצור לה' להושיע כ"א יתמיד בהשתדלות רב בלימוד תורה ותפלה ומעשה המצות וכבר זכרתי כמה פעמים האנשים אשר עיני שכל להם ודעתם רחבה עליהם לדעת בפרטי עובדותם אפילו הגשמיים באכילה ושתיה ושינה ומו"מ שמוכרח בהם להחיות את נפשו בכולם לבם נכון עמם להכניס גם לשם את הדעת להבין מקום מוצאם ושרשם בעולמות עליונים שבאמת במקומם מרום שורשם המה אורות בהירים ומצוחצחים נוראים ונפלאים ויהי בנסעם מקדם מרום שבתם באמצעות השתלשלותם נתגשמו ונתגלמו באמצעות התלבשות פרטי תענוגי בני אדם והכל בכדי שבאמצעות' ישיגו רעיוני בני אדם הגשמיים אורותיו הבהירים ומעתה תשכיל לדעת פ"ה ועתה נפשנו יבישה אין כל בלתי אל המן עינינו והכוונה ועתה מוסב על כל אדם מישראל עודו בעוה"ז בלבוש חומר גוף העכור העב והגשם בלתי אפשרי לתפוס עוצם יכולתו ובהירותו יתברך כ"א באמצעות התלבשות אורותיו במדריגות התחתונים ופרטי תענוגות בני אדם וע"י זה מעורר לבו בקרבו להוציא דיבור לפני אלהים בתורה ותפלה בהסתכלו על פנימיות הדברים ולא על בחינת הלבוש וכל או"א מישראל לערך הכרתו החזקה והשגתו העצומה כמ"כ קורא אותו יתברך בתואר כינויו ושמותיו הקדושים כפי

אשר השיג רוממות אלהותו ית' בהתחלקות מדריגותיו וזהו בחי' המן שהיה משתנה בטעמו וריחו לנטחנין ולנדכין ולמבושלים לערך חלקי דעות בני אדם וחלקי תענוגיהם אשר נפשם חפצה בהם כמ"כ משתנה בטעמו וריחו לקבל תענוג הגשמי ותענוג הרוחני המלובש בטעם הגשמי אשר בלתי טועם טעם הגשמי נעדר ממנו להשיג ברוחני ובאמת זה כל האדם רק להשיג שורש השרשים באמצעות תענוגיו כנזכר וזהו ועתה עודנו בעוה"ז נפשנו יבשה אין כל להשיג בעוצם יכולתו כי החומר גורם בלתי אל המן עינינו וכמבואר. ולזה העמיק רש"י ברוח קדשו מן בשחר מן בערב יובן ע"ד הכתוב מוצאי בוקר וערב תרנין כמבואר לנו במקום אחר להדור' מקומו והכוונה כמו שטועמים טעם מן בבוקר כמ"כ מחזירים לו שבח והודאה בתפלת שחרית וכן מן בערב הכוונה ג"כ כנזכר וזהו בלתי אל המן עינינו להשיגו ית' בלתי אפשרי כ"א באמצעות התלבשות בחי' המן לכל או"א מישראל משתנה בטעמו לערך השגתו והכנת לבו לדרוש אחדותו ויחודו ית' באמצעות התלבשות מדריגותיו וחלקי התענוגים שנתפשטו ונתגלמו בעוה"ז. ובזה תשכיל לדעת ולהבין דברי הזוהר וכד הוה נחית היה מתפרש גלידין ואקרש לתתא והכוונה כי באמת בחי' המן במקום שורשו הוא אור מצוחצח וכד הוה נחית ממדריגות אורות עליונים בהתלבשות מדריגת התחתוני' במאכל ומשתה וכדומה הוא מתפרש גלידין ואקרש לתתא עד שנדמה בדעת האדם כאלו הם דברים גשמיים ולזה אפשר לרמוז בכתוב דק ככפור על הארץ להורות בא דק ככפור מורה קצת עביות ומורה הכתוב באצבע אימתי נראה ככה דק ככפור על הארץ כשנשתלשלו ונתלבשו בארציות אזי בהעדר השכל נראה דק ככפור ובאמת מי שהוא חכם הכולל נפשו יודעת מאוד איה מקום מוצאם ושורש אחדותם באורות עליונים ושם הם אורות רוחנים עין לא ראתה וזהו והמן כזרע גד הוא ועינו כעין הבדולח ופירש"י מי שאמר זו לא אמר זו ישראל אומרים בלתי אל המן עינינו והקב"ה הכתיב בתורה והמן כזרע גד כלומר ראו באי עולם על מה מתלוננים בני והמן כך וכך הוא חשוב ואם עיני שכל לך תבין ודאי איך הוא חשוב בעבר ועתיד והוא נוקב והולך ולא פסק בחינת המן לכל אחד מישראל כמדובר אמנם מה הגורם ככה שמתלוננים באי עולם ותועים מדרך השכל רומז הכתוב

שטו העם ולקטו וטחנו ברחים או דכו במדוכה ובשלו בפרור וכדברי רש"י לא ירד ברחים ולא בקדרה אלא משתנה היה טעמו לנטחנין ולנדכים ולמבושלים והכוונה במלת שטו כמו דאיתא בזוהר מאי שטו שטותי הוו נסבי לגרמייהו בגין דלא הוו בני מהימנותא מה כתיב בהו וטחנו ברחים וגו' והכוונה להיות ששטו העם הן המה פחותי הערך שטותי הוו נסבי לגרמייהו ודאי בגין דלאו הוי בני מהימנותא לדעת ולהאמין באמונה

שלימה היות פרטי טרפם ומזונם: כמו אז גם עתה בחי' מן כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כ"א על כל מוצא פי ה' יחיה האדם המעותד ומעומד לחיות נפשו בהם ואנו מצינו במאמרם ז"ל אותן האנשים שנאמנה את אל רוחם ולבם שלם בבטחון בהורדת המן זכו נפל המן והגיע אליהם בלי שום טרחא ובינונים בתוך המחנה לערך בטחונם באלהים בהדבקות מזונם גרמו לעצמם קצת טרחה להטריח נפשם בהבאות טרפם ולחם חוקם לביתם וחסורי מהימנותא הרחק מהמחנה להטרידם בטרחא יתרה והכל כפי ערך בטחונם וככה הגיע אליהם לחם חוקם וכן ראוי לכל בר דעת הרוצה לגשת אל עבודת הבורא ב"ה לברור לו חלק יפה להחזיק בעצמו בטחונו באלהים עד שידמה בנפשו בכל יום בלתי אפשרי לטעום אפילו טעימה קטנה בלי עזר אלוה ואפילו במוכן ומזומן לפניו בתוך ביתו בנטחנין ונדוכין ומבושלים לא נחשב עדיין בעיניו למאומה עד שינתן מבי מלכא וכאשר רמזתי במאמרם כל האומר פרשת המן בכל יום מובטח לו שלא יחסרו מזונותיו והכוונה בהאמירה לעורר לבו בקרבו בבטחון לדעת ולהבין שגם עתה לא נפסק המן כמבואר וממילא צריך להיות לבו בטוח באלהים מראש עד עקב כאשר בטחו בני מהימנותא אז בדור המדבר ובהיות כן מובטח לו שבוודאי לא יחסרו לו מזונותיו כל' הימים כי מדרך הטוב להטיב לנבראיו ויותר ממה שהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק והחסרון מפאת המקבל' דור לא הכין לבם בבטחון אליו יתברך ואינם כלי מוכן לקבל רוב טוב ולכן משתנה ג"כ בחי' המן היינו סבתם העומד להם להבאות טרפם ומזונם בטעמים שונים מזה וגם בטרחות רבים והכל בעבור שהמה חסורי מהימנותא ומה כתיב בהו וטחנו ברחים או דכו במדוכה ואמרתי בדרך צחות שזה נאמר על אותן האנשים בני הכפרים או בני עיירים שסבת טרפם ומזונם תולה ברחים ששוכרין מהמבצרים לשנה ויותר ולבם ונפשם שם כל הימים בלתי אל הרחים והנדוכין עיניהם להדביק פרנסתם ופנו אל מדעתם לתלות עיקר בטחונם בבורא עולם והנה אותן הרחים השוחקים בחי' מן שלהם עתה היורד לו משמים בסיבה כזו כפי ערך בטחונם באלהים ולפעמים נפסק בשטף מים רבים אליו יגיע השוטפים את הרחים לאפוקי אם לקח לעצמו בחי' אחרת היה טועם טעם מן בסיבה אחרת שלא נפסק לעולם מול זה רומז הכתוב שטו העם מוסב אל פחותי הערך ולקטו בחינת מזונותיהם בשטותם בגין דלא הוו בני מהימנותא ולכן מה כתיב בהו להיותם חסורי מהימנותא מורה הכתוב דרך שטותם שתלו עיקר בטחונם וטחנו ברחים היינו לשכור הרחים מהמבצר כמדובר ודכו במדוכה גם כן לתלות עיקר בטחונם בסבת הדכת הדוחן כנהוג עלמא סבות כאלה הבאים לידי הפסק ברבוי המים השוטפים ועל זאת יתפלל כל חסיד רק לשטף מים רבים אליו לא יגיע כי אם לשים עיקר

בטחונם באלהים חיים הזן ומפרנס לכל ולזה אפשר לרמוז מדברי רש"י לא ירד המן ברחים ולא בקדרה אלא משתנה היה בטעמו מוסב על עבר ועתיד כמו אז היו שלשה גווני בני אדם בבחינת בטחונם וככה אירע להם בנפילת המן בתוך ביתם או במחנה או ברחוק מן המחנה כמ"כ עתה על כל מוצא פי ה' אשר יחיה האדם זהו בחי' מן היורד לו משמים ותולה לערך בטחונו וגם משתנה בטעמו וריחו לנטחנין ולנדוכין ולמבושלים כמבואר וכמו שמכין לבו לבטוח באלהים כמ"כ טועם טעם מן בפרטי מזונותיו ועשו אותו עוגות. וכבר רמזתי מאמרם ז"ל העונות שהוציאו בני ישראל ממצרים טעמו בהם טעם מן והכל לכוונה אחת הולך כנזכר. ולזה פירש"י משתנה היה טעמו לכמה טעמים לערך בחי' חלקי דעות בני אדם באשר נפשם חפצה לאנה שמו בטחונם והעיקר לבלתי ישימו עיקר מגמתם ותאותם למזון הגשמי כמאכל בהמה אשר לא זרו מתאותם כ"א כמש"ה צדיק אוכל לשובע נפשו לקיום הגוף בכדי שילך בכח האכילה ההיא לב"ה להוציא דבור לפני אלהים בתורה ותפלה ולעבוד עבודת בוראו במעשה המצות לזה ישים עיקר מגמתו והתאמצו בהטריד נפשו להבאו' מזונותיו והפעולה בוודאי לא ידלוג כקורא בהרים יומם ולילה רק בעבור האוכל כי אם יסתפק במיעוט רק בנפשו יביא לחמו והיינו במעט אשר חננו אלהים יטעום טעם מן היינו פנימיות המלובש במאכליו ומשתיו אשר גם שם מלובשים אותיות התורה המוטל עליו להעלותם לשורשם ולמקורם כנזכר בדרוש מגילת רות לעת האוכל גשי הלום ואין הלום אלא מלכות להעלות איברי השכינה אפילו באוכל לחמו ולשתות מימיו צריך לחבר חכמה תתאה עם חכמה עילאה וכנזכר לעיל דברי הזוהר וכד הוה נחית לתתא היה מתפרש גלידין ואקרש לתתא והיינו כד נחית ממדריגות אורות עליונים בהתלבשות מדרגות התחתונים במאכל ומשתה וכדומה ממילא משתנה היה בטעמו ובריחו היה מתפרש גלידין ואקרש לתתא עד שנדמה ברעיון לבות בני אדם כאלו הם דברים גשמיים וזהו הרמז בכתוב דק ככפור על הארץ מורה היות בחי' עביות ואימתי נראה ונדמה כזה גמר אומר על הארץ כשאורות עליונים נתלבשו ונתגלמו בארציות פרטי תענוגות בני אדם נראה דק ככפור ובאמת מי שחלק לו אלהים בבינה מעלה אותם למרום שבתם אשר היה שם אהלם מתחלה ושם הם אורות רוחנים ובהירים ולזה גמר אומר הכתוב.

והיה טעמו כטעם לשד השמן ונודע כ"מ שנאמר לשון והיה יגיד שמחה כי שמחה ודאי לפניו ית' בהיות לנו עם קרובו ישראל בהירות השכל לטעום טעם החכמה הכינוי במלת שמן והיינו להשיג אפילו באכילה ושתיה ושאר תענוגים הגשמיים רמיזא דחכמתא הרומזת לעבודת הבורא והשגת אלהות לעשות בתחתון ולרמוז בעליון בשם על הלב למה

ברא הקב"ה ככה בעולמו בטעמים שונים זמ"ז הלא כל מה שברא הקב"ה בעולמו הכל בשביל קילוסו ושבתו שיגיע צד הנאה לבורא עולם ולא רק להנאת עצמו ותענוג גופו להתאוה תאוה וזהו והיה יגיד לשון שמחה טעמו של בחינת המן הן בעבר ועתיד נאמר על בחי' מזונותיו של אדם המעותד להחיות נפשו אל ישים רוחו ונפשו למלאות תאותיו הגשמיים כ"א והיה טעמו כטעם לשד השמן הכינוי לחכמה כמו שנמשך ונתפשט מחכמה עליונה כלל המבואר בדברינו וזה כל האדם אל ימוט מנגד עיניו ויאמין באמונה שלימה איך שלא נפסק ועדיין ענין הורדת המן מיום היותו על הארץ עד ביאת הגואל ב"ב ובכל פרטי מאכליו טועם בהם טעם מן וע"כ צריך האדם להכין מלא קומתו מראש עד עקב לבו בטח באלהים כאשר בטחו דור המדבר ולערך בטחונם המציא להם מזונם. כנזכר בגמרא הכל כפי אמונתם התקוע בקרב לבם ובטחונם שלם עמו יתברך ואז טוב לו בזה ובבא אמן:

בפסוק **ויאמר שמעו נא דברי וגו' לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא. פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות ותמונת ה' יביט ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה.** צריך להבין מה ענין זה אצל זה פה אל פה אדבר בו וכו' ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה משמע אם לא דבר אתו עמו הקב"ה פא"פ שייך שפיר לדבר אשר לא כדת. אמנם דבר גדול נרמז בכאן מוסר השכל לכל א' מישראל לירא על נפשו מלהוציא דבורים פחותים הנופלים לקליפות ונעשו צרופים לא טובים ואלו הדבורים והצירופים בעצמם מתלבשים באישים פועלי און ובני בליעל לדבר אליו דברי ריבות וקטטות כאשר כבר דבר מזה כמה פעמים למעלה ע"ש ולכן תמצא שלפעמים עומדים אנשים ריקים וכוזבים לדבר על איש צדיק ותמים במעשיו והוא על אשר לא ידע להזהר ולעשות לפיו מחסום וממילא יש לו קצת דבורים נפולים בחצונים שנתלבשו עתה באנשי בליעל לדבר עליו מטוב עד רע. נוסף ע"ז אנו מצינו אנשים כאלה המדברים על ה' ועל משיחו ולכאורה מהתימה איה איפוא המקום לדבר על ה' ב"ה הלא אצל הקב"ה לא שייך בוודאי חלילה וחס דבורים נפולים אמנם אם עיני שכל לכם להסתכל על פנימיות הדברים תשכילו לדעת שיש מקום לדבר ג"כ על ה' כי מצינו נובלות חכמה תורה נמצא כללות תורתינו הקדושה שהוריד לנו משה רבינו ע"ה ודבורים וספורים פרטים הכתובים בה המה נובלות חכמה עלאה וזה נקרא אצלו ב"ה וב"ש דבורים נפולים לערך בהירות החכמה אשר במקומה אור התורה מאיר מסוף העולם ועד סופו אך בנסעם מקדם מקדמונו של עולם ונתלבש' בהלבשה גשמיות וספורי מעשיות ולהיות שנבער מדעת קונו אינו מסתכל על פנימיות התורה כ"א נראה ונדמה אליו צרופים גשמיים ולכן תמצא אשר

חכמים הגידו על מלת ושמתם זכו נעשה להם סם חיים לא זכו נעשה להם התורה סם המות כי בוודאי הכל תולה לערך זכות גופם עם פרטי חושיהם לטהרם ולקדשם לעבודת הבורא כמ"כ עושין צרופים בתורה וזהו זכו משמעו לשון זכות ובהירות נעשה להם כללות התורה עם פרטי ספוריה רק צרופים קדושים להשכיל במושכלות וסודות נפלאים אמים הגנוזים וצפונים במאור התורה לא זכו את מלא קומתם אזי נעשה להם התורה סם המות ונראה ונדמה אליו לערך מעשיו המכוערים צרופים לא טובים ובכל מקום שנותן עיניו לראות בספורי התורה רואה צרופים כאשר עם לבבו ונפשו כאשר נתבאר לנו בפרשת קרח פ"ה ויקח את המצבת אשר בעמק המלך נתעוררו חז"ל לקח מקח רע לעצמו אשר בעמק המלך בעמק לבו של מלך מלכו של עולם וכו' עיין שם עומק הענין ותבין כאן והכלל כמו שהאדם מכין את לבו אל עבודת הבורא כמו כן רואה צרופים בתורה ומי שהסכיל עשות רע שגה ברואה למצוא צרופים בתורה כאשר חפץ לעשות רע ובוודאי נעשה לו התורה סם המות ונאבד משני עולמות מזה ובא ר"ל ומעתה תחזה איך מי שעומד בחוץ יש לו מקום לדבר על ה' ועל משיחו כמבואר והכל בעבור שיש לו להקב"ה ג"כ בחי' דבורים נפולים מנובלת חכמה עלאה. ומעתה תבין מה שרמז נעים זמירות ישראל בספר תהלים דברי הקב"ה:

ושמתי בים ידו וגו'. הוא יקראני אבי אתה וגו' אף אני בכור אתנהו עליון למלכי ארץ לעולם אשמר לו חסדי ובריתי נאמנת לו וכל זה בלכתו בדרכי יושר לפניו יתברך לאפוקי אם יעזבו בניו תורתי ובמשפטי לא ילכון גמר אומר לא אחלל בריתי ומוצא שפתי לא אשנה אחת נשבעתי בקדשי אם לדוד אכזב והכלל בזה כי הנה מבשרי אחזה אלוה וכן דרכו של אדם הגשמי בהיות שאינו שומר פיו ולשונו מנבול פה ודבורים פחותים ונפולים זה הגורמת לפגום בבריתו כי ברית הלשון וברית המעור המה מכוונים וזה תולה בזה ונמצא כלפי דברים הנאמרים באמת שיש לו להבורא ב"ה נובלות דבורים זה הגורמת גם כן פגם ברית עליון כ"י והיינו שנפלו ונתלבשו אותיות התורה לחצונים ואישים פועלי און עושים אלו הצרופים באמצעות רעות מעשיהם ובאמת כל זה צריך להיות בשביל שכר ועונש ולהיות הבחירה חפשית ביד האדם לערך מעשיו כמ"כ לוקח מקח לעצמו מטוב עד רע או צרופים טובים או להיפך. ומעתה תשכיל לדעת רוח פיו יתברך שאמר ושמתי בים ידו וגו' לעולם אשמר לו חסדי ובריתי נאמנת לו כי בודאי בלכתו בדרכי יושר בתורה ועבודה אזי אינו שגה ברואה בפנימות התורה ואדרבה הגם שנראה ונדמה לכאורה כאלו צרופים גשמיים כחו יפה לעשות מכללות הספורים רק שמות ותואר כינוים הקדושה ומחזיר את התורה ליושנה לבהירותה וזהו בריתי מוסב

על ברית עליון לשון למודים אשר פיה של התורה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה כמבואר למעלה ביאור כתוב זה עיין בדרוש שבועות וזהו ובריתי נאמנת לו היינו ברית לשון התורה נאמנת לו לראות רק צירופים קדושים רוחנים ובהירים לאפוקי אם יעזבו בניו תורתי ובמשפטי לא ילכון וכיון שכן ממילא לערך מעשיהם המכוערים נעשה להם ברית לשון התורה סם המות צרופים לא טובים כי התורה נדמה אליו בספורים הגשמיים שהם נובלות חכמה עלאה ומכאן נמשך לאישים פועלי און לדבר על ה' ועל משיחו כמבואר ולכן גמר אומר הקב"ה לא אחלל בריתי ומוצא שפתי לא אשנה להורות שגם במקום גבוה ישנה לבחינת אלו בהיות שאינו שומר ברית הלשון מנובלות החכמה כמבואר אזי יש חילול בבריתו כ"י והיינו שנופלים צרופים מאותיות התורה לקליפות לדבר על ה' ועל משיחו ובאמת כן גזרה חכמתו יתברך מנובלות חכמה נעשה תורתינו הקדושה להיות הבחירה חפשית ביד האדם לעשות צירופים מטוב עד רע ח"ו לערך מעשיו כנזכר וזהו אחת נשבעתי בקדשי אחת מוסב הדבור אל השכינה הנקרא אחת היא יונתי תמתי נשבעתי ידוע משמעו ברזא דשבעה הכוונה כן גזרה חכמתו יתברך להלביש את השכינה אשר ממקום קדוש יהלכו בשבעה מדריגות התחתונים אשר בכאן יש שבעה תועבות ז' הפכיים תערובות טוב ורע וכאן הוא עיקר עבודת האדם למאוס ברע ולבחור בטוב וכמ"כ עושה צרופים בתורה טוב או רע ולזה גמר אומר אם לדוד אכזב נודע בחינת דוד הוא עולם הדבור והיינו ה' צדיק יבחן אם יוצא דבור אמת ותורת אמת היתה בפיו או דבורים כוזבים ובזה תולה שכר ועונש ובין והבין הדברים כי עמוקים ומי ימצאם סוף דבר הכל נשמע לדעת כל אנשי מעשהו אם רואה בני אדם עומדים עליו בדברי כזב ידע נאמנה שמשלו נתנו לו כי הוא בעצמו הגורם ככה כנזכר להיות שלא עשה מחסום לפיו. ועוד יש סבה אחרת הדוברים על צדיק עתק בגאוה ובוז ועל דרך שבארנו למעלה פירוש הפסוק שאמר נעים זמירות ישראל ישיחו בי יושבי שער ונגינות שותי שכר ולכאורה יש לתמוה איה איפוא המקום של השכורים לשיח ולדבר על דוד המע"ה יש ויש מצד התערובות שכל ישראל ערבים זה בזה וע"ד מאמרם חברך חברא אית ליה וחברא דחברך חברא אית ליה ובאמת מצד הצדיק בעצמו תאלמנה שפתי שקר ומה לתבן את הבר כי אם להיות שלצדיק יש בחי' התחברות עם חבירו הדומה אליו באחת ממדות הטובות וגם במדה לא טובה שיש בחבירו יש לו להתחבר בחינת התחברות לאדם פחותי ממנו ונמצא אדם השלישי אין לו שייכות כלל מלהוציא דבור על צדיק הראשון כי אם באמצעות השני שיש לו שייכות מצד הטוב שבו לצדיק הראשון ומצד הרע שבו לאדם השלישי וכן השלישי בחמישי על ידי הרביעי ומוסיף והולך עד שמגיע הדבר לשותי

שכר פוערים פיהם לבלי חק הדוברות על צדיק עתק בגאוה ובוז הגם שמצד עצמותם רחוקים המה מצדיק הראשון כרחוק מזרח ממערב עם כל זה יש להם מקום לדבר עליו מצד התכללותם וכל אחד נעשה אמצעי בין נמוך לגבוה עד הראשון שאין לו שום דופי והאנשים חוטאים בנפשותם ובני בליעל לדבר עליו דברים אשר לא המה והנה ענין זה נמשך מרום המעלות עד הנמוכים שבמדריגות בלתי אפשרי להיות בחינת התחברות בין שני דברים כי הם באמצעות חומר הפשוט הנקרא בספריהם היולי ובחי' היולי זה הוא דבר המחבר ולכן תמצא שבלתי אפשרי להיות מביצה אפרוח כי אם באמצעות היולי שנעשה חומר פשוט באין המוחלט וברגע זו נפשט צורת הביצה לצורת אפרוח וכן נראה הדברים בארבע בחי' דצח"מ מצינו בספרים אשר בין ארבעתם יש דבר הממוצע הבחינה האמצעות שבין חי למדבר הוא הקוף ובחינת אמצעות בין צומח לחי הוא אדני השדה שהוא חי הדבוק בחבל היוצא מטבורו ונשרש בארץ ובין הצומח לדומם בחינת האמצעות הוא האלמוגים הנקרא קוראל כי הוא צומח בארץ והוא אבן דומם וכן במקום הגבוה בין עולם לעולם מד' עולמות אבי"ע הענין גם כן כנודע למשכילים אשר בלתי אפשרי להיות התחברות דבר והפכו כ"א ע"י אמצעות הנוגע לכאן ולכאן כמבואר ומכאן נמשך שפתי שקר הדוברות על צדיק עתק בגאוה ובוז הכל על ידי אמצעות החברים חברך חברא אית ליה וחברא דחברך חברא אית ליה ובאמצעות התכללותם פוערים פיהם לדבר על צדיק והנה איש האמצעי בין צדיק הראשון לשלישי יש לכנותו בשם שער שבחינות השער לחבר שני דברים כי מה שמשער ולפנים כלפנים ומשער ולחוץ כלחוץ והשער הוא המחברם ולזה רמז דוד המלך ע"ה ישיחו בי יושבי שער הן המה היושבים בשער בת רבים הנוגעים לכאן ולכאן לפנים ולחוץ כנזכר וזאת הגורמת ונגינות שותי שכר גם להם יש מקום מוצא לדבר על נפשי רע באמצעות התכללות' ע"י יושבי שער. ועתה נחזור לענין ויאמר שמעו נא דברי בכאן בא להוכיח על פניהם שדברו מרים ואהרן במשה על אודות האשה הכושית אשר לקח על זה תמה הקב"ה מאין לקחו אלו הדיבורים אשר דברו במשה כי בודאי גם שני הסבות שזכרנו למעלה שיש מקום לדבר על צדיק כ"ז אינו שייך במשה רבינו שהתור' מעידה על צדקו' הצדיק והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר ע"פ האדמ' ויאמר שמעו נא דברי ותנו לבכם מה הגורם ככה לפעור פה על משה ושאו עיניכם וראו ההפרש שבין משה לשאר הנביאים אם יהיה נביאכם ה' במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו וכמו דאיתא באור החיים בעת בא דברו הטוב להם יתבלבל דעתם ויהיה כאדם השוכב בלב ים ויתהוללו גם לא יבא להם הדבור בצורתו אלא מלובש תוך דמיון ומשל כדי שיוכלו שאת הדבור ואעפ"כ מתהוללים והיו

נופלים לארץ ומתטרפת דעתם מעליהם מה שאין כן משה שהיה מושלל מזה שלא היתה דעתו משתנת בבא אליו דבר ה' עיין שם לענינינו לזה בא דברו להוכיח על פניהם לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא וידוע מאמרם שהיה יודע הצירופים לברוא עמהם עולמות ועכ"ז בכל ביתי נאמן וכיון שכן בודאי דאי לא היה לו נובלות דיבורים צירופים לא טובים להלשין עליו ועוד נוסף על זה פה אל פה אדבר בו להורות בא מי שם פה לפרטי הנבראים להוציא דיבור לפני אלהים הכל נמשך מפה משה פה קדוש על כל הפיות שבעולם אדבר בו כלומר אני בעצמי אדבר בו מתוך גרונו ע"ד מאמרם שכינה מדברת מתוך גרונו של משה וזהו אדבר בו דייקא ומראה ולא בחידות אשר כל הנביאים אין כחם יפה לשמוע קול אלהים בלתי משלים ומליצות כ"א האיש משה אשר הפך חומרו ועשאו צורה רוחניות וכיון שכן שהוא מופרש ומובדל יותר מכל אדם אשר על פני אדמה וממילא בטלה ממנו גם שתי הסיבות שזכרנו הגורם להוציא דיבור על צדיק הן מבחי' דיבורים נפולים שלא שמר פיו ולשונו או מסיבות התערובות המבואר וא"כ מדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה ואיה איפוא המקום הגורם לדבר עליו ככה והוא תמיה' המתקיימת והשם ברחמיו רוח נכון יחדש בקרבנו האמת והשלום אמן סלה נ"ו:

שלח

בפסוק **וישלח אותם משה לתור את ארץ כנען ויאמר אליה' עלו זה בנגב ועליתם את ההר וראיתם את הארץ מה היא ואת העם היושב עליה החזק הוא הרפה המעט הוא אם רב** ופירש"י עלו זה בנגב הוא היה הפסולת של ארץ ישראל שכן דרך התגרים מראין את הפסולת תחלה ואח"כ מראים את השבח ולכאורה צריך להבין הלא כללות תורתינו הקדושה ישנה בעבר והוה ועתיד ואיך שייך ענין זה עתה בכל אדם ובכל זמן. והנראה אשר בכאן להורות בא משה רבינו על עיקר עבודת ישראל את עבודת בוראם לדעת מה ישאלאל ובמה נאות להשלים את נפשם את האלהים את הדרך אשר ישכון אור כי הנה מצד הסברא מהראוי להיות זאת ישים האדם אל לבו בגשתו אל עבודת הקודש פנימה מתורה ותפלה ומעשה המצות יומם ולילה עיקר מגמת נפשו רק עבור השכינה להוציאה מגלות כי עיקר עבודתינו לא לצורך הדיוט כ"א לצורך גבוה כמו שדברנו מזה כמה פעמים וכבר זכרתי בשם **המגיד** זלה"ה וכשאתה מתפלל אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום להתפלל עבור השכינה שהיא מקומה של עולם לעלותה אל מקומה הראשון מחשבה הקדומה וכלל זה נקוט בידך אפי' כשאדם מקיים כל התורה ומכין את לבו לסבב את גופו מראש עד עקב להיות מרכבה

שלימה להשארת אלהות הכל תולה בפנימיות מחשבתו וקירות לבו לאן הוא פונה וידע נאמנה אם שם מגמתו בשביל הנאות עצמו שייטיב עמו הקב"ה אך טוב משפע ברכה עליונה ואריכות ימים וכדומה מטובת עוה"ז אין עבודתו נחשבת לכלום ומאומה אין בידו ואינו עובד אלא את עצמו ולא את הקב"ה הנה בודאי כאשר עינינו רואות עתה בדור הזה שנתקלקלה העבודה מרבות בני עמינו ורובם ככולם טח עיניהם מראות מהשכיל לבותם ומבלים עתים וזמנים לריק ולהבל להוטים ובהולים על ממונם וכדומה ממותרות וככל הגוים בית ישראל המה הרודפים יומם ולילה להגיע מחוז חפצם ולא זרו מתאות לבם ואוי לאותה בושה וכלימה ולמה לא יתן החי אל לבו והשיב אמריו אל לבו לומר א"כ איפוא כמעשי כן הוא איככה אפצה פי לומר בכל יום ויום ברוך אלהינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים כיון שעדיין גם אני מן התועים ואיה הכבוד שמגיע לבורא עולם מפרטי מעשי ואדרבה הכבוד בורחת ממנו ומקרא מלא דבר הנביא כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו עיקר הכוונה בבריאות העולמות רק בשביל השעשועים שצפה לקבל מעם קרובו ישראל וכמאמרם כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא אלא לכבודו שאנו בני ישראל בפרטי מעשינו ואפי' הגשמיים יתנו כבוד למעלה שיגיע הנאה לבורא עולם וכיון שמעשי מכוערי' איה מקום כבודו יתברך ונמצא לחנם טרח ופעל הקב"ה ויפח באפי נשמת חיים וחסדי אל העודפות עלי מיום הולדי ככה ראוי לאיש הישראלי להשיב אמריו אל לבו וישמע את הקול מדבר אליו עד מתי פתאים תאהבו פתי ותתעלמו מעיקר תורת עבודת האדם עודו בעוה"ז אמנם לב הותל הטהו וכ"ז נשכח מלוח לבם ואינם זוכרים כלום מבורא עולם גם בוש לא יבושו והכלים לא ידעו ועל הרוב אפי' בגשתם אל העבודה זו תפלה עבודה שבלב אינם יודעים בין ימינם לשמאלם ומי יתן והיה להכין עכ"פ את לבם לאביהם שבשמים לשאול אוכל לנפשם וכדומה מצרכי עם המרובים אמנם גם אלה תשכחנה מלוח לבם כ"א מחשבותם משוטטים ברחובות קריות ואינם זוכרים מקום עמידתם כי לא קבעו מקום לתפלתן אם עומדים בחוץ או בפנים על כן דיבור אין להם לשאול אפי' עבור טובות הנאות עצמם כי לא זוכרים אם עומדים בתפלה או לא כ"ז ראו עיני ולא זר הלואי ולא היה ואל תאמר שזה נאמר על פחותי הערך ההולכים בשוקים וברחובות כ"א אפי' אותן האנשים ההולכים לשמוע תורה ומוסר מהמוכיח בשער ומזהיר ומצוה בטוב דרכי העבודה ריב לי ריב ג"כ עמהם והלואי שתהא יציאתם לחוץ כביאתם ועינינו רואות מי ומי ההולכים לשמוע בלמודים אינם נותנים לב להקדים עשיה לשמיעה לשום מגמתם בהולכם לשמוע דברי ה' ליתן עצות לנפשם שתביאנו התורה לידי מעשה ולידי מדות ישרות כי אם שומעים

הם שומעים ועושים אינם עושים כלו' ותיכף כשיוצאים לחוץ ידברו ופוערים פיהם לבלי חק ואינם שומרים פיהם ולשונם וא"כ איפוא מי ביקש זאת מידם לרמוס חצרי כיון שהולכים ואינם עושים ומוסר לא לקחו מוטב שיהיו שוגגים ואל יהיו מזידין ואנו מצינו דברי הנביא שהוכיח על פניהם ההולכים לשמוע ואינם עושים ואותי יום יום ידרשון לעשות צדק ומשפט כגוי אשר צדקה עשה קרבת אלהים יחפצון זה הדבר אשר דברתי אותן הדורשים פני הרב המורה דרך המלך מה מאוד ראוי ונכון טרם עוקרים פעמי רגליהם ללכת לשמוע בלימודים יבושו ויכלמו ומרוב ימים יפחדו ממעשיהם בבית ובחוץ כי כל חו"א מישראל יודע מרוות נפשו מגנות מדותיו ורעות מעשיו איך שפנה אל מדעתו ועיקר העבודה שנברא בשבילה שכוח מלוח לבו וע"כ יפשוט צורה מחומרו וגשמיותו ונאה לו להלביש צורה רוחניות שישמע מהמזהיר ומצוה בטוב לאפוקי האנשים החוטאים בנפשותם ומלאים מפניות ורמאות וגנות המדות מהכיעור והדומה ועכ"ז רגליהם מועדות ללכת יום ויום לשמוע דברי תורה ומוסרים מהמשכילים ומזהירים דברים העומדים ברומו של עולם אשר קבלנו מרבותינו הקדושים אשר בארץ המה ונשמתם בגנזי מרומים שהם גילוי שכליים נפלאים ונוראים ותמה אני אם יש בדור הזה לעמוד על סודם וראיתי בני עליה והמה מועטים כ"א יחידי סגולה אשר ה' קורא אליהם יומם ולילה לא יתנו דומה לנפשם ורפיון בעבודתם וכל מגמת נפשם ומחמדם תמיד שישיגו רוממות אלהות ועוצם יכולתו יתברך ומתמלאים אהבה ויראה על פניהם תמיד להם נאה ויאה לעמוד קצת על דעת רבותיהם ולשמוע בלמודים ולהנות עצה לתלמידיהם הבאים אחריהם לשלול זולתם תועלתם מעט להועיל לאחרים כי אם רבי לא שנה וכו' וזה נאמר מהמזהירים ומוכיחים גם הבאים לשמוע איך יעלה על דעתם לילך ולשמוע דברי ה' דברים העומדים ברומו של עולם ולבם מלא מפניות ורמאות ואין מו"מ יפה עם הבריות באמונה כ"א להרבות הון מהבל ורודפים אחרי מותרות ועדיין לא זרו מתאותם ועכ"ז נפשם חפצה לשמוע רזין דאורייתא ולמה זה מחיר ביד כסיל ולב אין וטוב לאחר פעמי רגליו לבלתי לכת בין החכמים וחרד יחרד בקרבו בפחד ובמורא וחלחלה על מתניו בשם על הלב על מה ולמה אתא להאי עלמא שפילה אם כמעשהו כן הוא א"כ מה פעל אל וטרח בבריאתו בעוה"ז וכי בשביל שטות ונבלה כאשר עם לבבו ונפשו לזה נשתלחה הנשמה מכסא כבודו יתברך בעוה"ז לעשות מעשה נערות כאלה בודאי לא באלה חפץ ה' ואחרי רעות מעשיו נעשה קל ללכת לשמוע דברי תורה רזין דאורייתא ליתן עצות לנפשו להורות איך להתפלל עבור צורך גבוה וגלות השכינה וכדומה מדרכי ישרים והוא עומד עם ראשו ורובו בחוץ וטוב לו אז מעתה שלא ישמע

דברים גבוהים ורמים כיון שלא יבינם ולא יכנסו בחדרי לבו ואפי' אם יכנסו ויבלעו איזה דבורים כבולעם כך פולטם כיון שלא יביאו אותו הדיבורים לידי מעשה ושומעין ואינם עושין מוטב שיהיו שוגגין ולא מזידין ולזה הוכיח הנביא על פניהם לאותן אשר פני להבים פניהם כאלו מתלהבים לעבודת הבורא ללמדם דרכי יחודים וזהו ואותי יום יום ידרשון להורותם דרכי ישרים אשר ישכון אור עבודה גבוה ורמה כגוי אשר צדקה עשה ידו השכינה נקרא צדקה כלומר מדמים בנפשם כאלו הם מהעושין ומתקנין תמיד קומת בנין השכינה באמצעות מדותיהם הטובים ועתה באים לשמוע דרכי היחודים וזהו לעשות צדק ומשפט כינוי לזו"נ לדעת במה נאות להם לחבר וליחד צדק ומשפט ובאמת לערך מעשיהם המגונים רחוקים המה כרחוק מזרח ממערב וח"ו גורמים רעה לעצמם לשלוח יד במקום גבוה ורמה שאינו מוכן ומזומן לפניהם ולזה גמר אומר קרבת אלהים יחפצון לקרב לעצמם מדות הדין הנקרא אלהים חס ושלום ושא עינך וראה אשר שנו במשנה דאבות אבטליון אומר חכמים הזהרו בדבריכם שמא תחובו חובת גלות ותגלו למקום מים הרעים וישתו התלמידים הבאים אחריכם וימותו ונמצא שם שמים מתחלל יש לרמוז בדברי התנא שבא להורות דרך הנכון אותן המוכיחים בשער ומפזרים תורה ברבים ראוי ונכון מורא יעלה על ראשם טרם החילו לדבר בין יבין אשר לפניו מי' ומי ההולכים לשמוע פן ואולי יש בתוך הבאים שאינו ראוי למסור לו דברי תורה מרזין דאורייתא ובפרט כאשר עינינו רואות עתה רבים הם עמי הארץ יום יום ידרשו פני הרב לשמוע דברי תורה שומעין את דבריו ועושים אינם עושים וטוב טוב להם להמוכיחים שאל ירבו שיחה עמהם כיון שלא מקדימין העשיה לשמיעה מוטב יהיו שוגגין ואל יהיו מזידין ולמה זה מחיר ביד כסיל ולב אין למסור לו דברים העומדים ברומו של עולם שהקדמונים מסרו עצמם עם רוחם ונפשם וגופם לעבודת הבורא עם דיבורים כאלה ועתה נתפשט הדבר למסור דיבורים כאלו אפי' לשוטים ולא ידעו ולא יבינו ובחשיכה יתהלכו והלואי שידעו ויבינו אותן הדבורים אפי' בג"ע ועל כן יחרד ויפחד מלהוציא דבור בד"ת כ"א בין חכמים משכילים אשר לבם נכון עמם באמת לגשת אל התורה ועבודה ואם לאו אינו כ"א הולך רכיל מגלה סוד משא"כ מי שהוא נאמן רוח מכסה דבר כלומר אפילו דבר פשוט שאין בה שום סוד מכסה דבריו שלא לגלות לתלמידיו ריבוי תורה יותר מדאי ובזה גורם להם נשיאות ראש והתפארות ושתי רעות עושה באין מעצור לרוחם ומוציא עתק מפיו לא די שאינו מועיל להתלמידים לבחי' עבודתם כיון שלבם נבער מדעת ורחוקים הם מהדבורים על כן נרפים הם נרפים מהתורה והעבודה אלא עוד זאת רחק ירחק אותם מאת הבורא ב"ה כי גאו יגאו ותפארת להם מן האדם לומר כבר קנו חכמה ונהנו עצה

וגם להם יד ורגל לעמוד במקום גדולים לדרוש הקב"ה בכוונות השמים ולדעתי אחר עיון האמיתי בהתבוננת פלס מאזני שכלם כאשר ירצו לעמוד על אמיתת הדבר נפשם יודעת מאד כי לא הגיעו עדיין אפי' למדות ישרות וקישוט מלא קומתם להשראות אלהות על פרטי איבריהם ואם כן איפוא איך מלאה לבם לעשות כוונות השמים לעמוד במקום גדולים זכי הראות אשר קשטו כבר מלא קומתם מראש עד עקב בכלי מוכן ומוכשר להשראת אלהות ומיישרים אורחותם אפי' במדריגת התחתונים מצרכי גופם המוכרחים בהם לבלתי פנות נפשם להתאוה תאוה גשמיות כ"א הכל בהתקשרות והתלהבות אל ואחרי זאת נאות להם לכוון בכוונות ולעסוק בדבורים העומדים ברומו של עולם והנה כמה טרח ופעל כל ימי חייו טרם בואו אל מדריגה כזה ואחרי התגלות הרב לתלמידים נדמה בנפשם כאלו גם המה ראוים לעמוד במעלה הגבוה ע"כ עצה היעוצה להמוכיחים בשער מה אומנותם בעוה"ז יעשו עצמם אלמים לעצור במילין ואל יגלו לתלמידיהם רזי תורה כ"א דברי מוסרים ומדות טובות לדעת מה יעשו ישראל ויתנהג א"ע דבר יום ביומו לערך בחינתם ואחרי ראותו שכבר קנו מעט שלימות ממדות טובות והגיעו למעלה יותר עליונה יגלה להם מעט מעט לערך הכנת לבם אל התורה ועבודה באמת וכאשר ינהלם לאט תועלתו נשגבה ויגרום להם העמדה במדרגותם זמן רב ואל ישעו לדברי שקר לשאת נפשם ולהיות להם תפארתם מרום לבבם: ואפשר לרמז בדברי המשנה והעמידו תלמידים הרבה ועשו סייג לתורה ולכאורה יש לדקדק מהראוי לומר העמידו תלמידים רבים ולא הרבה כמו שהרגיש במדרש שמואל ופירש שמלת הרבה מוסב על הזמן להיות אז בזמניהם המנהג שבעלי בתים היו מחזיקין על שולחנם את בני הישיבה כ"א זמן הקצוב להם ולכן כפי הצורך אז הזהיר התנא מוסר לבעלי הבתים להיותם מחזיקין את התלמידים מבני הישיבה זמן הרבה על שלחנם במאכל ומשתה וזהו והעמידו תלמידים הרבה מוסב על הזמן הרבה זמן ואני אומר בענין אחר כפי ראות עינינו עתה בדור הזה התנא מורה דרך הנכון להמזהירים ומצוים בטוב והעמידו תלמידים הרבה ע"ד האמור בדברינו להנהגותם לאט ממדריגה למדריגה בכדי שיתקיימו ויעמדו זמן רב בקטנותם בגדר תלמידים וע"ד שזכרתי למעלה כל ימי גדלתי בין החכמים כלומר כל ימי גדלתי והלכתי בעבודת הבורא ממדריגה למדריגה והכל להיות בין החכמים ואני בעיני לפניהם לכלום כקטן הנולד כמ"כ אם הרב מכסה דבר ואינו מגלה לתלמידיו ריבוי רזי תורה ומחזיק אותם בקטנות יגיע להם תועלת גדול ללכת יושר ממדריגה למדריגה ויוכלו להתקיים בקטנות זמן רב וזהו שרומז התנא והעמידו תלמידים הרבה כלומר העמידם על דרך הנכון לדמה בנפשם היותם תלמידים קטנים הרבה מוסב על הזמן זמן רב וכמדובר

כל ימי גדלתי בין החכמים ואם נפשך לדעת במה יתכן לקיימם זמן רב להורות בא ועשו סייג לתורה כלומר עשו סיג לדברי תורה ואל תאמרו להם תיכף כל הסודות כ"א זעיר זעיר כפי הצורך לבחינתם ואל תדברו גדולות וגבוהות ובזה יקיימו זמן רב והנה מי שהוא חכם יכול באמת להבין ולהשכיל אפי' מדברים הנראים פשוטים בהעמיק להסתכל על דבוריו יכול לראות משם נפלאות ונהנה עצה ממנו וידע נאמנה כי בודאי באותן הדבורים הנראים פשוטים גם שם גנוזה חכמה נפלאה לעבודת הבורא ב"ה ועיין פ"ה פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה תוכן הדברים פתח דבריה של תורה הקדושה יאיר בחכמה נפלאה מסוף העולם ועד סופו ותורת חסד על לשונה כאשר נתלבשה בהירות התורה בלשון בני אדם נעשה תורה נאה בפשטים נאים המתקבלים על לב שומעיהם והנה כענין זה נוהג ג"כ בהמשכילים ועובדים את ה' באמת בקרבם ישים ערמה חכמות נפלאים ורמים מרוממות אלהותו ית' אמנם כאשר בא אל הלשון להבין להשומעים מעומק המושג וקוצר המשיג ולאו כל מוחא סביל דא לכן צריך להלביש את חכמתו הגנוזה בהדבורים הנראים פשוטים ובפרט לפעמים צריך להכניס א"ע לדבר משלים וכדומה בכדי להבינם מבחינת תענוגות בני אדם גשמים תענוגים רוחנים ואפשר שיושב איזה מהתלמידים שאין לו בהירות השכל אזי סכנה הוא לו ומאד צריך הרב ליזהר בזה מי ומי היושבים והבאים לשמוע דברי תורה ועל כן צריך ליתן עצות לנפשו לשמור פיו ולשונו לומר דבורים גשמיים ולגנוז לשם חכמה נפלאה אשר בעומק לבו פנימות מחשבתו פן יביאם חס ושלום לידי סכנה אמנם ידבר דיבור כזה שכל או"א מהתלמידים יוכלו להבינו לערך בחינתו באשר הוא שם הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו. מול דברינו הנאמרים באמת אפשר לרמוז דברי התנא יוסי בן יועזר איש צרידא אומר יהי ביתך בית ועד לחכמים והוי מתאבק בעפר רגליהם הוא הדבר אשר דברתי יהי ביתך היינו התיבה הנקרא בית שאתה אומר בפני העם יהיה רב בכמות ואיכות בית ועד לחכמים כל אחד ואחד מהחכמים יוכלו להוועד ולהתעטף בזה התיבה למצוא מרגוע לנפשו דרך הישר בעבודה וזה בית ועד לחכמים ותדע נאמנה שבלתי אפשרי לעשות ככה להוציא דבורים כאלה הנראים פשוטים אפי' לפחותי הערך לפי בחינתם וגם יהי בית ועד לחכמים אם לא שהכרתו חזקה כ"כ לדעת בחי' צרופיהם של כל אחד ואחד מהם ואזי יתכן לו להלביש ולגנוז חכמה הנפלאה בדבורים נמוכים השוה לכולם ולפחותי הערך די להם הדיבורים כמו שהם וחכמים ממציאים לעצמם חכמה נפלאה מתורת רבם הגנוזה בהדיבורים ולזה רומז יהי ביתך בית ועד לחכמים כמדובר ואיך יתכן כזה לזה גמר אומר והוי מתאבק בעפר רגליהם הכנס עצמך להתאבק במדרגותם לדעת בחינת

צירופיהם אשר במדריגת התחתונים הנקראים רגלים ואז יתכן לך באמת ללמדך להועיל כל אחד ואחד לערך תבונתו. ונחזור לענין אבטליון אומר חכמים הזהרו בדבריכם חכמים דייקא מוסב על התלמידים הבאים לשמוע דבר ה' אותם הזהירו בדבריכם ולא שוטים והטעם שמא תחובו חובת גלות ותגלו למקום מים הרעים הכוונה גלות חכמים נקרא אשר צריך לצמצם את שכלו הרחב בדבורים של משל ומליצה ודמיונות גשמיים לדמות אורות בהירים רוחנים לתענוגים הגשמיים זה נקרא חובת גלות ממקום הגבוה למקום הנמוך וע"ד שזכרנו מה דאיתא בר"מ ענין קבורת משה בצולמא דלאו דיליה ע"ש וזהו חובת גלות ותגלו למקום מים הרעים היינו להבינם ענייני חסדים הכינוים בשם מים ולפעמים צריך להלביש בדבורים של אהבות גשמיים כענין זווג וכדומה והכסיל אשר בחשך הולך מתחיל לחשוב מזה ומעורר לבו ח"ו להרהר דברי שטות וסכנה הוא לו וזהו שרומז בדבריו שמא תחובו חובת גלות ותגלו למקום מים הרעים היינו אהבת גשמיים כשנתפשטו למטה נעשה מענג נגע וישתו התלמידים הבאים אחריכם שאינם תלמידים של אמת החפצים להסתופף בצל החכמים כ"א המה כקוף בפני אדם בראותם תלמידים הגונים מסתופפים בצל החכם באים ג"כ אחריהם לעמוד במקום גדולים שגם הם בתוך הבאים ולהיותם בערך כזה בוודאי לא ידעו ולא יבינו את הדברים הנאמרים באמת ואדרבא שמא ישתו התלמידים הבאים אחריכם דייקא וימותו כמדובר או שיפלו ממדרגותם להתגאות ולהתפאר שגם להם שם בין הגדולים וראוים למסור להם רזי תורה כנ"ל ונמצא שם שמים מתחלל על כן בעצה יגיד חכמים דייקא אותם הזהירו בדבריכם כנזכר. ואז יכול החכם למלאת פיו כאשר יכול שאת להבינם אורות הבהירים ומאירים איך נתפשטו ונתלבשו בארציות וזאת תורת האדם בעוה"ז להשיג עליון מהתחתון ולזה היתה עיקר כוונת הבריאה וכאשר בארנו בראשית ות"י בחוכמחא ברא אלהים את השמים ואת הארץ ותוכן הדברים שיש שתי בחינות אותיות אתוון רברבן ואתוון זעירין והיינו א"ת כללות הא"ב שבשכלים הכינוי בשמים ואת כללות הא"ב הארץ המלובשים בארציות כולם ברא הבורא ב"ה בחכמה נפלאה לעבוד עבודתו גם באותיות המלובשים בארץ ואל יעשה האדם פרטי מעלליו כבהמה הרדופה למלאות תאותה הגשמי כי א"כ מעשיו מותר האדם מן הבהמה אין. ועתה נחזור לענין ראשון וישלח אותם משה לתור את ארץ כנען וכללות תורתינו נוקב והולך בעבר והוה ועתיד ומשה בחי' הדעת המתפשט בכל דור ודור עיקר תורתו ללמד את בני ישראל וישלח אותם לתור א"ת רומז לכללות א"ב המלובש בארץ כנען להעלותם ג"כ למקומם הרמתה והיינו לדבק פנימיות מחשבתם לרוממות עוצם יכולתו ית' באמצעות פרטי תענוגיו

שהן המה בחינת פסולת נגד תענוגים העליונים. ויאמר אליהם עלו זה בנגב כאן הורה מהות הענין להכניס השפעות השכליים המרומז במלת זה בנגב מורה מדריגות הנמוכים המכונים בשם נגב וגם להיות שנראים לכאורה מנוגב מכל טוב ובאמת גם שם מלובש אותיות התורה ונ"ק מאיברי השכינה השוכנת בכללות המדריגות ובהכניס לשם הארה מעלה אותם למקומם הרמתה נעשה יחוד עליון וזהו ועליתם את ההר כינוי למלכות הנקרא הר כנודע ובהיות הכרתם עצומה להעלות ז"ה בנגב אזי כחם יפה להעלות איברי השכינה למחשבה הקדושה כנזכר ועליתם את ההר ומעתה תבין איך שהעמיק רש"י ברוח קדשו עלו זה בנגב הוא היה הפסולת של ארץ ישראל הוא הדבר אשר דברתי מדריגות המכונים בשם נגב הן המה רק כמו פסולת לערך אורות הבהירים אמנם להיות מגודל הבהירות לית מחשבה תפיסה כלל ולכן ממקום קדוש יהלכו להתלבש במדריגות כאלו בכדי להשיג הרוחני מהגשמי ומבחינת הפסולת שמראין לאדם תחלה בעוה"ז יכול להשיג במושכלות ולזה גמר אומר שכן דרך התגרים מראין את הפסולת תחלה בכדי שבאמצעות' יתפסו רעיונ' אורות הבהירי' וזהו ואח"כ מראין את השבח כנזכר ורומז הכתוב וראיתם את הארץ מה היא מלת ראיתם משמעו לשון חשיבות כמו רואה אני את דברי אדמון והכוונה לצוות את בני ישראל אשר עם קישוט מדותם והערכות פנימיות מחשבתם ופרטי עבודתם אל יפנו אל מדעתם כי אם לשים עיקר מגמתם והתאמצם עבור תיקון השכינה הנקרא ארץ להחשיבה לבעלה להתפאר בהכשר מעשיכם לומר חזי במה ברא אתינא לגבך שכן וכן מעשיו ופנות מחשבותיו רק עבור צורך גבוה ולא יחוש מצורך עצמו כלום וזהו וראיתם שתחשיבו את הארץ עליונה להתפאר עמכם וע"ד שדרשו בזוהר על פסוק ותראה היבשה שתראה במלבושיה וקישוטיה ותכשיטיה כמ"כ הענין כאן וראיתם את הארץ להחשיבה במלבושים ותכשיטים נאה ויאה וגמר הכתוב מוסר השכל שאל יתן האדם דומה לנפשו אפילו כמעט רגע מבנין קומתה כ"י כי הכל תולה לערך מעשיו כנזכר לעיל ואת הארץ נתן לבני אדם מוסב על השכינה נתן אותה לבני אדם לבנותה ולקשטה בהכשר מעשיהם ומעשה מצותם ואם מתרפי' א"ע ח"ו מתורה ועבודה אזי היא כ"י בסוד נקודה שחורה ולזה מזהיר הכתוב ידוע תדעו ואת העם היושב עליה מוסב על עם קרובו ישראל אשר להם יש ישיבה במלכות ותולה בהכשר מעשיהם ותיקונם החזק הוא אזי נבנת ונתקנת בקומה שלימה ובנויה ובהעדר הבנאה היא בנקודה שחורה וזהו המוסר שיקחו בני ישראל לחזק בעצמם את העבודה כי הכל תולה בעבודתם החזק הוא או הרפה כנזכר ודו"ק:

ויעלו בנגב ויבא עד חברון ופירש"י כלב לבדו הלך שם ונשתטח על קברי אבות כלומר כלפי דברים הנאמרים זאת חובת גברא לעסוק במדריגות הנמוכים הנקראים ארץ הנגב וגם שם יעלו אותיות התורה ואיברי השכינה ולדבק באמצעותם פנימיות מחשבתם אליו יתברך אמנם לא כל מי שרוצה ליטול את השם יבוא ויטול כי בני עליה המה מועטים להיות כחם יפה לעשות כזה והנה נודע כללות המדריגות נמשכים מג' קוי חג"ת מדות האבות שלשה אהבה ויראה והתפארת אשר ג' בחינות אלו נתלבשו ונגנזו שמדריגות הנמוכים ואפשר לכנותם בשם קברי אבות הג' מחשבות הנ"ל גנוזים שם ורומז הכתוב ויעלו בנגב יגיד לשון רבים מדמים בנפשם שכחם יפה להעלות איברי השכינה מבחינת נגב ובאמת לא עלתה בידם כי אם ויבא עד חברון משמעו לשון התחברות כתיב לשון יחיד כלב לבדו עקב אשר רוח אחרת היתה בו מבני עליה ולו נאה להשתטח על קברי אבות ולדבק פנימיות מחשבתו להעלות ג' מחשבות האבות לחברם אל הבורא ב"ה לשלול זולתו וזהו ויבא עד חברון לחבר א"ע אליו יתברך עם פרטי עובדותיו המכונים בחינת נגב רק הוא לבדו וגמר אומר הכתוב וחברון שבע שנים נבנתה לפני צוען מצרים אפשר לרמז הפרש הגדול ויתרון אור למעלות הקדושה מאין נמשך וניכר יתרונה רומז הכתוב שיתרון אור ניכר מחשך ואם אין חושך לא ניכר שבח מתענוג האור וזהו וחברון משמעו לשון שבח התחברות עם קדוש ישראל לרוממות אלהותו יתב' וכללותם הן המה זי"ה אשר אנו ובני ישראל בונים עמהם קומת השכינה לזה פירש"י שהיתה מבונה בכל טוב על א' משבעה בצוען כלומר להיות שיש בצוען מצרים המורה על ז' הפכיים שבעה תועבות העומדים נגד הקדושה כי זה לעומת זה עשה אלקים ומחמת חושך צוען מזה ניכר ונראה חשיבות בחינת חברון איך שהוא מבונה מכל טוב וטובה ממנה שבעה חלקים וזהו וחברון שבע שנים נבנתה מושב על קומת השכינה שנתקנית ונבנית בשבעה מדריגותיה לפני צוען מצרים להיות שעומד נגדם צוען מצרים ומכאן מדעה יתרונה ושלימותה ולקמן נדבר עוד מזה אי"ה ודו"ק:

ויספרו לו ויאמרו באנו אל הארץ אשר שלחתנו וגם זבת חלב ודבש היא וזה פריה אפס כי עז העם היושב בארץ הכוונה כלפי דברינו אשר כוונת משה לתור את ארץ כנען ללמד את ישראל איך שיתורו כללות האותיות המלובשים בארציות כמדובר לזה השיבו ויאמרו באנו אל הארץ אשר שלחתנו בודאי רצוננו לראות את מלכנו ולהשיג אלהותו יתברך אפילו מבחינת ארציות ותענוגות בני אדם לבלתי עשות מלאכתינו מלאכת ה' ברמיה לעשות מעשינו זר ונכריה עבודתינו אמנם קשה עלינו המעשה אשר יעשון כי לאו כל מוחא סביל דא לעשות בתחתון ולרמוז בעליון וקרוב הדבר שיפול

הנופל ונשאר שקוע שם עם ראשו ורובו ולא די שאינו מעלה משם כלום כי אם אדרבא הגבוה השפיל מוריד לשם ח"ו אותיות התורה ועושה צרופים בקליפות כי בני עליה מועטים אשר כח בהם להעלות אותיות מארציות וזהו דבת הארץ אשר תרו אותה אל בני ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה לתור אותה ארץ אוכלת יושביה. ושמעתי **מהמגיד** זלה"ה שביאר סגולת הארציות שמכלה אותם היושבין ושוהין שם להתענג את נפשם בתענוגי הארציות כי מלת יושבי משמעו לשון עכבה כמו ותשבו בקדש לשון עכבה ומכלה את האדם מזה ובא בהיותו מעכב א"ע לשהות בבחי' ארציות כי אם אפילו מה שהורשה לעשות שבלתי אפשרי זולתו כי מוכרח לקיום גופו עכ"ז החכם יעשה בדעת ובהתקשרות ולקדש א"ע במותר לו לשים מגמתו להעמיק למעלה ולהיות שעבודה כזה קשה מאוד ולא כל אדם זוכה זה דבתם רעה להתרעם ובאמת קדימת רצונו הפשוט בבריאת העולם תכלית המכוון רק בשביל זה שצפה התענוג שיקבל מעם קרובו ישראל ושמח לקראת הפקחים שיעלו מדריגות התחתונים למרום שבתם ויבררו וילבנו נ"ק ואותיות התורה מארציות ומקליפות ובזה תולה שכר ועונש להיות שיש טוב ורע בעולם לדעתם מאוס ברע ולבחור בטוב כמבואר לנו מהות הענין כמה פעמים וזהו תכלית החפץ והרצון בעבודת בית המקדש בפרטי הקרבנות רק להעלות ולקרב המדריגות לשורשם ועכשיו שנחרב בית המקדש זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת ונתעוררו חז"ל תורתו של אדם עומדת לו במקום עולה ומנחה וזהו זאת התורה לא עולה ולא מנחה ולא חטאת ומי שיש בו מדעת קונו תועלתו נשגבה לתקן ולקרב המדריגות בתורה ותפלה כמו שאנו אומרים ונשלמה פרים שפתינו ומי שנותן רפיון לנפשו ומתרשל מתורה ועבודה אזי דוחק אותו הקב"ה באמצעות מעיקי' וחוחים על דרך ופרעה הקריב קרב את לבן לאביהם שבשמים והכל לטובתו ולהשלמת נפשו את האלהים לכן דוחקים אותו בע"כ אל העבודה וכ"ז נרמז בכתוב שהשיבו המרגלים למשה וכבר זכרנו שכללות תורתינו הקדושה ישנה בכל אדם ובכל זמן כי התפשטות משה בכל דור ודור וגם בחי' המרגלים נוקב והולך בכל דור ודור עד ביאת הגואל ויספרו ויאמרו באנו אל הארץ אשר שלחתנו כמדובר וגם זב"ת נוטריקון "זבול "בית "תפארתנו חל"ב נוטריקון "חוחי' "לעבדו "ביראה הוא הדבר אשר דברתי שרמזו בדבריה' להתרעם כי קשה עליהם המעשה אשר יעשון לבלתי ירפו א"ע מהעבודה אפי' כמעט רגע ונרמז בג' תיבות זב"ת חל"ב ודב"ש כלומר הגם שהארץ אשר שלחתנו לתור אותה טובה היא מאד מאד ובזה תולה תשלום שכר הצפון לצדיקים הראוי ליתן להם מבית המלך בזרוע ידם מכשרון פעולתם ובחינת עבודתם מעותד להם תמיד בלתי הפסק בין לפני הבית במעשה

הקרבנות ובין לאחר הבית ברוח שפתם בתורה ותפלה העומדת להם במקום הקרבנות ואין לך טובה גדולה מזה מטובותיו יתברך העודפים על בני אדם וחפץ ביקרם להטיב להם כל הימים וזה נרמז במלת זבת "זבול "בית "תפארתנו בחינת עבודתו אינה נפסקה עולמית כמדובר אמנם יש לנו להתרעם על בחי' הדין להמתרשלים ונרפים הם נרפים מתורה ועבודה אזי דוחקים אותנו עם מעיקים וחוחים לעובדו ביראה וזה נרמז במלת חלב נוטריקון "חוחים "לעובדו "ביראה וגמרו במאמרם ודבש היא וזה פריה כלומר הגם שמזה מגיע להם המתיקות להטיב להם בעה"ב הראוי ליתן מזרוע ידם לבלתי יאכלו מנהמא דכסופא וזה פריה מוסב על פרי מעללם בהטיבם לכת בדרכי אל אזי טוב הארץ יאכלו בלא כסופא עם כל זה קשה עלינו המעשה ומי יוכל שאת כי אם אשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך ומחזקים את עצמם יומם ולילה בלי רפיון אפי' כמעט רגע והכסיל לא חפץ בתבונה ונותן רפיון בעבודתו ולזה אמרו המרגלים שבחי' ישנה תמיד בכל דור ודור אפס כי עז העם היושב בארץ כלומר גם אנו חפצים לישב בארץ עליונה כי אם חלשה נפשנו לעלות בהר ה' אשר לזה צריך אימוץ רב להיות עז בכל מיני עיזוז וזה אפס כי עז העם מוסב על הצדיקים עזים הם בעבודתם היושב בארץ מוסב על השכינה להם דייקא יש ישיבה ואחיזה במלכות ולא לנו ואם עיני שכל לכם תבינו לדעת שהאמת אתי אשר כן דרכי של המון כל א' ואחד רוצה להיות מצדיקים וחסידים ובלבד שלא יקשה עליו המעשה ותיכף שאומרים לו את ה' אלהיך תירא והתמיד בעבודתו מיד פורש ומדחה ממנו בשתי ידים את התורה והעבודה ומעתה תבין איך שהעמיק רש"י ברוח קדשו זבת חלב ודבש היא כל דבר שקר שאין אומרים בו קצת אמת בתחלתו אין מתקיים בסופה כמבואר הגם שידעו נאמנה שהארץ זב"ת כנזכר וחל"ב ודבש וזה פרי מעללה להטיבה באחריתה בעוה"ב וזה האמת בודאי ופיהם ענה בם שכן הוא אמנם להיות רוח שקר בפיהם ולא חפצים בתבונה לעמוד על תכלית האמת כ"א שפתיהם אתם לדבר משפה ולחוץ ולכן אין מתקיים בסופו ודוק הטיב:

ויהס כלב אל משה ויאמר עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה ופירש"י השתיק את כולם להיות שכלב רוח אחרת היתה בו ולבו תמים באמת את האלהים נפשו יודעת מאד שאין הקב"ה בא בטרוניא עם בני אדם כי אם לכל או"א כאשר יוכל שאת לערך הכרתו ותבונתו כמו כן מכביד עליו העבודה החזק הוא הרפה ובלבד שיכוין את לבו לשמים גורם ג"כ בחינת עליה ומעלה ג"כ איברי השכינה למקומה הרמתה וזהו שרומז הכ' ויאמר עלה נעלה לא כמו שאמרתם אפס כי עז העם היושב עליה ומי שאין הכרתו חזקה הרי הוא כעץ יבש ותועלתו מעט להעלות מדריגות התחתונים כי אם עלה נעלה

והכליל עצמו עמהם אשר כולנו יתכן לנו על כל אחד ואחד לערכו כמו כן מעלה את השכינה וזהו עלה נעלה וירשנו אותה כלומר כולנו איש א' נחנו לירש אות ה' אחרונה כי אין לך אחד מישראל שלא יהיה לו אחיזה בקומת השכינה ולערך אחיזתו כמו כן יכול לתקן במקום עליון ונקל לו המעשה אשר יעשה כי לא נברא בעולם יותר על כחו ממה שנברא בעולם לתקן כנזכר לנו זה הענין במ"א להדורש מקומו ולזה השתיק את כולם ואמר כי יכול נוכל לה ואין הקב"ה מכביד העבודה על בני אדם:

והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו כמבואר למעלה עיקר טענותם אשר קשה עליהם העבודה נשגבה ולא אוכל לה ולזה פירש"י חזק הוא ממנו כ"י כלפי מעלה אמרו הוא הדבר אשר דברתי שמתרעמים כלפי מעלה לו' שהכביד עליהם העבודה יותר מכחם כנזכר. ולזה ויוציאו דבת הארץ אשר תרו אותה וכו' ארץ אוכלת יושביה היא כנזכר בשם **המגיד** זלה"ה הארציות מכלות את היושבים ושוהין בתוכה ומתענגים את נפשם מתענוגי עוה"ז ולכן מוצאים מקום איך לפרוש מהקב"ה לבלות בהבל זמניהם ומיעוט מספר ימיהם החרוצים עלי אדמה וכאשר בא בעוה"ז ערום בלא תורה ובלא מצות כן ישיב שמה ואוי לאותה בושה וכלימה אנה יוליכו חרפתם ובהאיך אנפין יקומו קדם מלכא ורבי' הם עמי הארץ האומרים ככה כאשר ראו עיני ולא זר ולזה גמרו בדבריהם וכל העם אשר ראינו בתוכה אנשי מדות צריכין להיות בקישוט המדות טובות להדבק במדות הקב"ה מה הוא רחום אף אתה רחום וכו' ויוציאו עצמם מהכלל לבלתי ידבקו במדותיו יתברך ונראה ונדמה להם שבלתי אפשרי לדבק במדותיו יתברך כי הלא אש אכלה הוא ואלהים בשמים והמה בארץ שם נפלו ונשארו שקועים מהבלי זמניהם ורומז הכתוב מאין קנו להם הטעות אשר נגד פניהם ושם ראינו את הנפילים בני ענק ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם הכוונה בזה אנשי לצון כשרואים לפעמים היראים ושלמים נפלו ממדריגותם כי באמת בלתי אפשרי להיות עומד תמיד בצדקו כ"א בסוד רצוא ושוב כנודע למשכילים ולמדו ממעשיהם לעשות כמותם וכסיל לא יבין את זאת כשיפנה הצדיק דעתו ומחשבתו אל הבורא ברוך הוא אזי תמותו במקומו עומדת לו לעבוד עבודת קונו והכסיל יפרוש את עצמו עם האולת שראה עד עולמי עד וא"כ מה לתבן את הבר ולמה לו להסתכל במקום הגבוה לסמא את עינו בהסתכלות כזה וגורם רעה לעצמו וזהו שרומז הכתוב ושם ראינו את הנפילים כלומר אפי' העם היושבים בתוכה מאנשי מדות שמדבקים א"ע במדותיו יתברך ראינו גם כן הנפילים ממדריגות וממציאים לעצמם מקום לדבר על איש צדיק כנזכר ונהי בעינינו כחגבים כחגבים ודאי וכן היינו בעיניהם של אנשי המדות ההולכים בתורת

ה' רק כחגבים והאמת כן הוא ושא עיניך וראה איך שלא פסק ענין בחינת המרגלים כמאז כן עתה כי הבחירה צריך להיות חפשית ביד האדם ובדרך שהאדם רוצה ללכת מוליכין אותו ולכן תמצא אשר חכמים הגידו על פסוק שלח לך אנשים שלח לך לדעתך והקשו וכי אדם בורר חלק רע לעצמו ופירש"י בגמרא כלומר אם הקדוש ברוך הוא צוה כלום היה אומר לו לעשות דבר שסופו לבא לידי תקלה היינו דכתיב וייטב בעיני הדבר אמר ריש לקיש בעיני ולא בעיני המקום ונמצא היה הבחירה ביד משה רבינו ע"ה אם לשולחם או לא והוא שלחם מדעתו וכמו שפי' רש"י בחומש שלח לך לדעתך אני איני מצוה לך אם תרצה שלח לפי שבאו ישראל ואמרו נשלחה אנשים לפנינו כמו שנאמר ותקרבון אלי כלכם וגו' ומשה נמלך בשכינה אמר אני אמרתי להם שהיא טובה שנאמר אעלה אתכם מעני מצרים וגו' חייהם שאני נותן להם מקום לטעות בדברי המרגלים עכ"ל ונמצא נרמז בכאן איך שסיפור מעשה המרגלים תולה בענין הבחירה וכן גזרה חכמתו יתברך ליתן להם מקום לטעות והחכם אשר עיניו בראשו להסתכל על דרכיו לבלתי לכת אחר עצת המרגלים את נפשו הציל והכסיל אשר לא יבין זאת נופל בעצת מרגלים ולזה פי' רש"י על פסוק וישלח אותם משה על פי ה' ברשותו שלא עכב על ידו כלומר את זה נתן בידו להיות הבחירה חפשית לעשות כאשר עם לבבו ונפשו. ומעתה תשכיל לדעת בגמרא. אמר רבי יצחק דבר זה מסורת בידינו מאבותינו מרגלים על שם מעשיהם נקראו ואנו לא עלה בידינו אלא אחד סתור בן מיכאל סתור שסתר מעשיו של הקדוש ברוך הוא מיכאל שעשה שונאו מך אמר ר' יוחנן אף אנו נאמר נחבי בן ופסי נחבי בן ופסי שהחביא דבריו של הקדוש ב"ה ופסי שפסע על מדותיו של הקדוש ב"ה ובין והבין הדברים שהעמיקו בדבריהם לרמוז על העתיד אשר ענין המרגלים נוקב והולך מדור לדור עד ביאת הגואל כנזכר בפתיחת דברינו ולזה רמזו מרגלים על שם מעשיהם נקראו כלומר כמו שהוא בעניני מעשה מצותיו ופעולותיו ככה קונה שם לעצמו כל ימי חיים חיותו והצדיק אשר יושר הלך קונה שם קדוש לעצמו לערך מעשיו ושמות הצדיקים יוכיחו עליהם שטוב מעשיהם כנראה משני אלה יהושע וכלב כנזכר בדבריהם ונצלו מעצת המרגלים והן המה בגנות מעשיהם קנו שמם הנאה להם לערך פעולתם ועובדותיהם וגם עתה מי שסותר מעשיו של הקדוש ב"ה קנה שם לעצמו להקרא סתור וכן מי שפסע על מדותיו של הקב"ה נקרא ופסי וכדומה כי המרגלים על שם מעשיהם נקראים ודו"ק:

ויאמרו אל כל עדת בני ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה לתור אותה טובה הארץ מאוד מאוד אם חפץ בנו ה' והביא אותנו אל הארץ הזאת ונתנה לנו וגו': נראה הענין כי הנה כבר זכרתי כמה פעמים זאת תורת האדם לבלתי ירפו א"ע מעבודת הבורא אפי'

כמעט רגע ואם אמר יאמר העובד את הבורא ב"ה האיך יתכן כזה והרבה בטילי' יש לו לאדם המונעים אותו ודביקותו ממקרי ופגעי הזמנים וכדומה אמנם כבר אמור אמרנו ודברנו כי לא נגרע מעבודת בני ישראל שום דבר ואדרבה הכל שייך אל ענייני העבודה וממה שקורה לו שם שם לו חק ומשפט מעשיו לתקן בענין זה הקרה לו מאת ה' היתה זאת כי הוא יתב' יודע ענייניו יותר ממנו ולכן מכניס אותו בענין כזה ובא וראה מה דאיתא בספר הקדוש ראשית חכמה חייב אדם לעבוד אותו יתברך בג' בחי' אלו דביקה חפיצה וחשיקה ומביא את המדרש ושלשתן אנו למידין מפרשתו של אותו רשע חשיקה שכם בני חשקה נפשו בבתכם חפיצה כי חפץ בבת יעקב דביקה ותדבק נפשו וכו' ע"ש והנה למד לנו הקדוש ראשית חכמה שצריך האדם ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא והתעוררת לנפשו לעבודת הבורא אפי' מגשמיות וחיצונות כזה אם יש חפיצה ודביקה וחשיקה לדבר גשמיות שסופה בטלה ויראה המשכיל שימלא לבו בשלשה בחי' אלו לעבוד עבודת בוראו ומכל פרטי הדברים הקרים לו לראות ולהסתכל ולשמוע דיבור איש לרעהו ידע נאמנה שלא לחנם אירע ככה הכל בכדי לעוררו אל התורה ועבודה מדביקה וחפיצה וחשיקה וכדומה והנה שמעתי **מהמגיד** זללה"ה שביאר ההפרש בין חשיקה לחפיצה כי אנו רואין אפי' תינוק קטן יש לו ג"כ חשק לכל דבר ומה שנראה ונדמה לנגד עיניו פושט ידו לקבלו ומביא לפיו הגם שנעדר ממנו עדיין הרגשת החיך לטעום אוכל עכ"ז בטבעו להלוך ולהביא לפיו כל דבר הבא בידו ויש לו חשק גדול לזה מורה היות משמעות חשק אפי' באדם גדול בר דעת חשקו לאיזה דבר אפי' אין לו טעם להתבונן הרגשת הערוב והנועם עכ"ז חשקה נפשו להשיגו אבל מלת חפיצה אינו כן כ"א בהיות לו לאדם הרגשת העריבות והנעימות ותענוג לאותו דבר ולכן חפץ בדבר וזה לך האות מאותו רשע שכתוב כי חפץ בה ונותן הכתוב טעם לשבח מה ראה על ככה לחפוץ בה להיותה בת יעקב בת גדולים וחשובים כך שמעתי ענין זה מפיו הקדוש ונמצא יש חלוק למי שעובד את הבורא יתברך עם בחי' חשיקה למי שעובד אותו ית' עם בחי' חפיצה מעלתו מעולה וחשובה מבחי' חשיקה כנזכר מורה היות לו הרגשה טעם בהשגה רוחניות אלהות תענוג כל התענוגים ונודע בהתעוררת דלתתא אתער לעילא כמו שמעורר לבו אל הבורא ב"ה בבחי' חפיצה גורם שהקב"ה מקבל תענוג ממנו ויש לו יתברך בחי' חפצה אליו גם כן והנה מצינו אשר לשון חפיצה מתיחס בלשון זווג והטעם כי בחי' חפץ הקב"ה החפץ בצדקו גורם יחודים בעולמות עליונים הורדת השפע מרום המעלות כללות העולמות עד מדריגה התחתונה והכל באמצעות חפיצות האדם שגורם ככה בהתעוררות התחתון לחפץ ורצון הקב"ה להשפיע משפע וברכה עליונה

והנה מאין נראה ונגלה התגלות טוב ההשפעה הוא כשהנוקב' מקבלת מנה"י משא"כ טרם שבא ההשפעה לבחי' נה"י אזי עדיין אין מציאות הרגשה להשיג רוחניות אורות עליונים כיון שעדיין לא באה לבחי' מציאות יחוד ואפשר לרמוז בכתוב רק באבותיך חשק ה' הכוונה כשהורד' השפעת טובו ית' עדיין רק בסוד בחי' האבות שהם חג"ת ולא באה עדיין לבחי' נה"י שנק' לנגדם בנים כנודע אזי אינו כ"א בחי' חשיקה אצלינו מאתו ית' כיון שגם אל בני ישראל כל זמן שאין משיגין מציאות אלהותו להרגיש טעם עריבות העבודה אזי ענין עבודתם אינו כ"א בבחי' חשיקה המורה בלא טעם כענין חשק התינוק התאב לכל דבר בלי הרגשת טעם ולכן כמו שהם פונים אליו רק בבחי' חשיקה פונה הקב"ה אליהם ג"כ כ"א בבחי' חשיקה כנזכר בענין חפיצה ומעתה תשכיל לדעת רק באבותיך חשק ה' כלומר כשהוא עדיין רק בבחי' האבות ולא בא עדיין לגרום התגלות מציאות השפעה לבחי' נה"י ולכן תמצא שלא זכו האבות ליכנס לארץ ישראל הכינוי לארץ עליונה שכינת עוזינו להיות שלא כסדר המדריגות אמנם הבנים הרומזים לנה"י זכו ונכנסו לארץ ישראל המורה סדר מדריגות היחוד נה"י לבחי' מלכות ארץ עליונה ואז היה הרגשת טעם מציאות השפעות טובו שהיא ארץ זבת חלב ודבש ויש ליתן טעם לשבח למה נקרא ארץ חפץ מורה הנ"ל ההפרש שבין חשיקה לחפיצה והבין עומק הענין סוף דבר הכל נשמע שחובת גברא מכל אחד מישראל אל יתן דומה לנפשו אפי' כמעט רגע ומכל דבר בעולם הקורה אותו ולפעמים אפילו מדבר מכוער גם שם תחזנה עיניו התלבשות אלהות ויעורר לבו בקרבו לעבדו בדביקה וחשיקות וחפיצת דמכי שאנו למדין ג' בחי' אלו מפרשתו של אותו רשע ואם חפיצת נפשינו ומגמתינו בעבודה כ"א עבור צורך גבוה תיקון מידות השכינה להעלותה אל קדמות הרצון אזי יש לו יתברך חפיצה עלינו וחפץ בנו להיטיב בכל מיני הטבה ועתה נחזור לענין ויאמרו אל כל עדת בני ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה לתור אותה טובה הארץ מאוד מאוד כלומר להורות באו שמשיגין טעם הרגשת מציאות טוב השפעתו כיון שבא לכלל סדר מדריגת היחוד שנכנסו נה"י לארץ עליונה ג"כ אמנם בזאת נאות לנו להיות כלי מוכשר ומוכן לקבל רוב טוב השפעתו כ"א אם חפץ בנו ה' כלומר שהעבודה תהא כ"כ חזקה בידינו בבחינת חפיצה להתעורר למעלה ג"כ בחינת חפיצה שיחפוץ בנו ה' כנזכר אז והביא אותנו אל הארץ הזאת ונתנה לנו ארץ אשר היא זבת חלב ודבש כלומר מדריגה כזאת המורה שיש בחינת הרגשות מציאות הארתו והשפעתו כיון שיש בחי' מציאות יחוד בעולם ממילא כל טוב לא יבצר ומזהיר הכתוב אך ביהוה אל תמרדו והכוונה כי הנה נודע אינו דומה מי שמכיר רבונו ומורד בו למי שאינו מכיר את רבונו ומורד בו עונשו כפול ומכופל בשם

האדם ללבו רוממות עוצם יכולתו ית' א"ס וא"ת ולגודל רחמנותו ודרכו הטוב להטיב לנבראיו צימצם עצמותו כביכול בכמה צימצומים והכל לטובת עם קרובו ישראל שיוכל רעיונם להשיגו באמצעות מדותיו הקדושים והתפשטותם במדריגת התחתונים מאכילה ושתיה ושאר תענוגות בני אדם הגשמיים הכל נמשך מאורות העליונים הבהירים ככה נתפשטו למטה בכדי שאפילו חומר הגוף העכור והגשם טועם טעם מאורות עליונים ומכיר את רבונו באמצעותם ואם מכיר ומרגיש בהטבה ומקבל תענוג לעצמו ואעפ"כ אינו עובד עבודת רבו בהתעוררת והתלהבות לערך הכרתו אזי נקרא מורד שמכיר הטבת רבונו ועכ"ז אינו מתמיד ומתאמץ בעבודתו יומם ולילה ולזה מזהירם הכתוב כיון שבאתם אל המנוחה ונחלה ארץ זבת חלב ודבש התלבשות מאורות עליונים להכירו באמצעותם לכן בא הצווי אך בה' אל תמרדו כי בכאן שייך לשון מורד להיות שמכיר בטובות רבונו ודו"ק:

ואתם אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם סר צלם מעליהם וה' אתנו אל תיראום ופרש"י כי לחמנו הם נאכלם כלחם ולכאורה אין לו שחר כלל והנראה כי הנה מצינו דהמע"ה אמר רבש"ע מה הנאה יש לך בשוטים שבראת והשיב לו חייך שתצטרך לכך כדאיתא במדרש תהלים ולהבין השאלה והתשובה נודע הנשמה טרם בואה בעוה"ז אוכלת מנהמא דכסופא כי מאן דאכיל לאו דיליה בהית לאסתכלא ביה ולכן ממקום קדוש יהלכו הנשמות מכסא כבודו ית' ונגרשה מבית תענוגיה במקום נמוך עולם העשיה תערובות טוב ורע והפסולת מרובה על האוכל והכל בכדי לפרנס א"ע כאשר תעלה למקום מנוחתה מזרוע ידה הראוי ליתן לה מבית המלך מצד כשרון פעולתה לדעתה מאוס ברע ובחור בטוב ואז נולד תוספת תענוג אליו ית' מנשמות הצדיקים ההולכים בתורת ה' בתמי' ואמת ומבררים אותיות התורה ונ"ק שנתפזרו ונפלו לחיצונים וזהו מצב ומעמד של כללות האומות לאריכות ממשלתם עד שתתרוקנה קומת הסט"א מכל טוב המלובש בה להחיותה ולעמוד נגד עם קדוש ואלה הגוים שהניח ה' לנסות בם את ישראל והם הם הגורמים עיקר התענוג שנולד מחמתם אליו יתברך להיות ישראל נתערבו בגוים ולא למדו ממעשיהם וניכר יתרון אור ויתרון שאת מעלת עם הקדוש בסיבתם ביתרון אור מחושך וזה נקרא אצלו יתברך בחי' שערות המורים מותרי מוחין וכל עצמם ומעמדם של כללות א"ה רק בשביל מותרות ותוספות התענוג שמגיע לקבל מאתנו מחמתם ולזה רמז הנביא ביום ההוא יגלח ה' בתער השכירה בעברי הנהר במלך אשור וגו' והכוונה ביום ההוא מוסב לעתיד ישליך הקב"ה את בחינת מותרות הרומזים לשערות הן המה מלכי א"ה כנזכר וגם זה כוונת הפסוק. ואיש כי ימרט ראשו מוסב

הדבור להקב"ה הנקרא איש מלחמה ימרט ויגלח את ראשו מעכו"ם להיות אז אין צורך בהם אחרי עשותו והקימות מזימות לבו מה שעלה ברצונו ית' לקבל מעם סגולתו ישראל ממילא חלפו ועברו ובטלו מן העולם ויאבדם מכל וכל אין זכרון להם כ"א עתה לצורך עם ישראל כל עוד שמתרשלים מתורה ועבודה זה הגורמת ליתן להם חיות מעט ומציב גבולות עמים למספר בני ישראל וכל או"א מישראל יש לו צד שכנגדו מהאומות בכדי שאם יזכה וינצח בחינת עשו ולבן ובלעם ובלק שלו שכל אלו ישנם בכל אדם וכל זמן משם חפר אוכל לנשמתו בבואה לעולם עליון לפרנס עצמה מזרוע ידה והכלל כל סיפורי מעשיות הכתובים בתורתינו הקדושה יכול האדם להמציא בבחינת קומתו ויש לאל ידו להנקות א"ע מהם ולהשליכם מפנימיות קומתו מראש ועד עקב כמו שביארתי למעלה בפרשיות ע"פ ויבא יעקב שלם ופרש"י מעשו ולבן שנזדווגו לו בדרך ויצא נקי מהם ודרך גבר נקרא הליכה שהולך בעבודת הבורא כל ימי חיים חיותו וכמאז כן עתה עדת יעקב יש להם בחי' עשו ולבן המזדוגים להם בדרך עבודתם לבטלם ממלאכתם לעשות נכריה עבודתם והחיוב מוטל לנקות עצמותו ממום מגע' ואזי נולד תוספת תענוג כאשר הארכנו מזה במקומות רבים ובארתי פסוק מי פלג לשטף תעלה ופירש"י מי פלג לכל שער ושער גומא בפ"ע שאם יונקות ב' שערות מגומא אחת היא מחשכת מאור עיניו של אדם והכוונה מי כנוי לעולם הבינה למעלה מעולם הבנין שאין שם בחי' התחלקות כלל כ"א מהבנין ולמטה משם מתחיל עולם הפירוד התחלקות המצרים טוב ורע הגם שנודע למביני מדע שגם מהבנין אין רע כי אין רע יורד מן השמים מכ"מ מי שלומד בספרים באמת ישכיל לדעת כוונתינו איך כאן מזי"ה ולמטה יש תערובות המצרים טו"ר וכנגד זי"ה הקדושים לעומתם. ז' תועבות הפכיים בדרך כלל ובדרך פרט שבעים אומות כנודע למשכילים וכ"ז בשביל התוספות תענוג שצפה לקבל מנשמות ישראל בהיותם מטהרים ומקדשים א"ע ופורשין גבול מעלת קדושתם להיות נבחרים לו יתברך למנה יפה ונאה ואז קונים יתרון אור ויתרון שאת ושמח הקב"ה לקראת הפקחים להשגיח עליהם בעין חמלה להטיבם ולהשפיע בשבילם בכל העולמות מרום המעלות עד מדריגה התחתונה בסוד ומלכותו בכל משלה השוכנת אתם בתוך טומאותם וברוב חסדיו העודפות עליהם מאיר להם הארה עליונה והשגה לדעת איך להעלות איברי השכינה למקומה הרמתה וזהו שרומז הכתוב מי כינוי לבינה פלג לשטף תעלה חלקה את בחי' שתי המצרים להיות ע' עממין לעומת ז' מדות הקדושים והן המה נק' שטף רומז שערות כמבואר בחי' מותרי מוחין ולזה מורה מלת תעלה אותיות תעל ה' אחרונה עיקר כוונתו ית' שישראל יעלו ויגביהו את ה' אחרונה ליחדה למרום שבתה וכאמור ולזה פירש"י ורמז ברוח קדשו

שפלג גומא לכל שער בפ"ע שלא יינקו מגומא אחת השכינה נקראת אחת היא יונתי ואם יונקים כולם מגומא אחת לבלתי היות ניכר גבול הקדושה לעומת גבול הרשע ביתרון אור היה מחשכת מאור עיניו של אדם עליון היושב על הכסא מלהשגיח עליהם בעין חמלה ולקבל מהם תוספות תענוג מיתרון אור מהחושך כיון שאין רע בעולם וכולם יונקים מגומא אחת ולזה פלג מ"י לשטף כדי שהצדיקים בכשרון פעולתם ממשיכין השגחתו יתברך בכללות העולמות וגם אליהם יגיע יתרון אור ושאת בבואם לעולם עליון פרנסתו מעותדת לכם מוכן ומזומן לפניהם בלא כסופא כי אם בזרוע ידם וכשרון מעבדם שסגלו בעוה"ז ומעתה בין תבין אשר לפניך השאלה ותשובה שהשיב הקב"ה לדוד המע"ה ששאל מה הנאה יש לך בעולם משוטים שבראת לכאורה הם אך למותר והשיב לא מחכמה שאלת חייך שתצטרך והכוונה במלת חייך גנוזה וצפונה תשובתו ית' חייך ודאי זה הוא עיקר חיות שלך כי אם אין שטות בעולם לא ניכר שלימות החכמה והשוטים גורמים לך יתרון חכמה המחיה בזה ובבא כמדובר ולזה גמר אומר שתצטרך לכך כל ימי משך הגלות עד עת קץ צריך אתה למעמד ומצב השוטים לגרום יתרון אורך וחייתך בעוה"ז ובעוה"ב כמדובר ולזה אמרו יהושע בן נון וכלב בן יפונה אל המרגלים ואתם אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם כי למה לנו לגור בפניהם אדרבה אנחנו מקבלים מזונות בעולם המנוחות אם ינצחום לעשות רצון המקום כמו שעלה ברצונו הפשוט לקבל תוספות ויתרון אור מחמתם הן המה הנותנים לנו מזון ולחם בעולם הנשמות ולזה פירש"י נאכלם כלחם מוסב על לחם עליון בלא כסופא כ"א בזרוע בעבור שיש בעוה"ז הגשמי טוב ורע וגם שניהם עלו במחשבה הקדומה להבראות כמבואר לנו פ"ה הלא אח עשו ליעקב ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי ולזה גמרו בדבריהם סר צלם מעליהם וה' אתנו ירצה עיקר תכלית הבריאה ישראל עלו במחשבה הקדומה וזהו וה' אתנו דייקא ואת עשו שנאתי ודוק ותבין. ודרך הלצה אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם כי הנה אנו אומרים בברכת המזון ונא אל תצריכנו ה' אלהינו לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלואתם כי אם לידך המלאה הפתוחה וגו'. ולכאורה איך ימלא פיהם של המקבלים לומר ככה שכל עצמם תולים עיניהם לידי מתנת בשר ודם כי לא ידעו בטוב משא ומתן ובפרט עתה רבים הם הנותנים עיניהם בכיס אחרים ואומרים קצין תהיה לנו ובביתי אין לחם ושמלה והסירה מסוה הבושה מנגד פניהם וגדול וקטן שם הוא ופשיטא הרבנים כיון שיושב על כסא הרבנות אזי לבו ועיניו שם הוא כל הימים ושטו העם ולקטו מיושבי הכפרים מדגן וחטים ושעורים ודוחן כנהוג עלמא וכן מעיר לעזור הבעלי בתים אשר טחנו ברחים לשלוח להם כל מיני דגן ומאת ה' שכוח לבם לתלות עיניהם למרום כי

הוא ית' הזן ומפרנס לכל והן המה העמי הארץ אינם כי אם שליח עושה שליחותו של הקב"ה השולח על ידם סיבת פרנסתם וזה לך האות ליום הכסא יבא ביתו מבעלי הבתים לבית הרבנות אינו יכול למצוא לו מקום לכבדו בכל הכבוד שבעולם והכל בעבור האוכל והכסות שתלו עיניהם בכיסם ונשכח שהן המה רק שלוחים של מקום ונהפוך הוא ראוי ונכון להשיב הכבוד אליו ית' ולזה אנו שואלים בברכת המזון ונא אל תצריכנו לא לידי מתנת בשר ודם כלומר אל יפתה לבנו לומר שהמתנות המה רק מבשר ודם ולא מאת ה' היתה זאת כי אם יעלה על הלב שהוא ית' הנותן לחמינו ומימינו הנאמנים באמצעות שליחות ומתנות ידיהם ולחזור השבח והודאה והכבוד לאבינו הנותן לחם משמים כי אם לידך המלאה הפתוחה תמיד לא נפסק השפעתו הטוב לכל בריה בעולם ולזה אפשר לומר בדרך צחות אל תראו את עם הארץ כי כלפי הרבנים הנאמרים אשר נתנו בכיס עיניהם ולבם אל האוכל מעמי הארץ כי לחמנו הם ונודע כי משמש בד' לשונות כלומר אפילו לחמנו הם ונותנין לנו כסות ומזון ומביאים לחם עכ"ז אל תיראו כי ה' אתנו הנותן מידו המלאה והפתוחה באמצעות שליחתם כמבואר וק"ל:

וימותו האנשים מוציאי דבת הארץ וגו' ויהושע בן נון וכלב בן יפנה חיו מן האנשים ההם ההולכים לתור את הארץ ופירש"י מה ת"ל חיו מן האנשים ההם אלא מלמד שנטלו חלקם של מרגלים בארץ וקמו תחתיהם לחיים הכוונה ע"ד שביארנו שאמר דוד המלך ע"ה רבש"ע מה הנאה יש לך בשוטים שבראת בעולם והשיב לו חייך שתצטרך לכך והכוונה במלת חייך הן המה השוטים עיקר חייך הגורמים לך חיים שהבורא ב"ה מקבל תוספת תענוג מהחכמה ביתרון אור להיות שיש שטות בעולם ואי אפשר לעולם בלא חכמה ובלא שטות גם שניהם צריכין ואשרי למי שזוכה לילך בדרך החכמים ואוי למי שנוטל חלקו בשטות לומר כיון שאי אפשר לעולם בלא שטות על כן בוחר לו לחלקו להיות מהשוטים כי רבים הם עמי הארץ חכמים הם להרע ולהיטיב לא ידעו ומדמים בנפשם כאלו הן המה החכמים שאי אפשר לעולם בלא הם ובאמת הכרת פניהם ענתה בם שבררו לחלקם להיות מהשוטים שגם א"א לעולם בלא הם הגורמים חיים לחכמים אמיתים מחמתם כי הכלל בזה כמו שיש בדרך כלל סטרא דקדושה וסטרא אחרא בכדי לקבל יתרון אור מסטרא דטוב באמצעות הרע כמ"כ בסטרא דקדושה גופא יש ג"כ ימינא ושמאלא שנולד תוספות תענוג לימין באמצעות השמאל ויתרון החכמה מן הסכלות. ומעתה תבין לדעת דברי חכמים ורמיזותם זכה נוטל חלקו וחלק חבירו בג"ע לא זכה וגו' הכוונה ע"ד האמור ולשון זכה משמעו לשון זכות ובהירות כלומר שמזכה עצמו מכל כיעור והדומה לבלתי נגרר עם ראשו ורובו כמעשה השוטים ואדרבה הליכותו נגד

איש כסיל לעשות היפך מעשיו בקדושה מה שהשוטה עושה חריצות וזריזות לעבודתו הנכריה מעשהו בעבודת הבורא בזריזות וחריצות בתום לבבו ובתבונות כפיו ואזי ניכר אור יתרונו בעבודתו הגבוה מחשכת מעשי הכסיל ומזה קונה החכם שלימות לנשמתו בעולם המנוחות מלחם אביה תאכל בלא כסופא כמדובר וזהו מאמרם זכה כלומר בהזדככות נפשו באמצעות החברים אז נוטל חלקו וחלק חבירו ג"כ בג"ע כלומר חבירו הגורם לו לחם משמים והוא הנותן חיים כתשו' הש"י לדוד המע"ה חייך השוטים המה חייך כנז' מול זה בא הרמז בתורה וימותו האנשים מוציאי דיבת הארץ כלומר נפלו ממדריגתם וברורו להם חלק הרע מהשוטים שאי אפשר לעולם בלא הם ויהושע וכלב רוב צדקתם עומדת להם וחיו מן האנשים ההם כלומר אותן האנשים גרמו להם החיות בזה ובבא ולזה פי' רש"י מלמד שנטלו חלקם של מרגלים בארץ עליונה נטלו חלקם ליהנות מזיו השכינה בלא כסופא וקמו תחתיהם לחיים הנצחי אמן:

ויאמר משה למה זה אתם עוברים את פי ה' והיא לא תצלח אל תעלו כי אין ה' בקרבכם וגו' כי ע"כ שבתם מאחרי ה' ולא יהיה הוי"ה עמכם ולהבין כי הנה הכתוב אומר ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה ואח"כ כתיב במדבר הזה יתמו ושם ימותו בכאן בא הרמז לדבור תורה ותפלה שישלים האדם את נפשו בהם להוציא' בשלימות מקדימת המחשבה עד עת בא ה' מוצאות הפה במחשבה טהורה ונקיה מתערובות מ"ז מהבלי עולם ואז תועלתו נשגבה לבנות ולכונן צירוף שם הוי"ה ב"ה כי קדימת התעוררת המחשבה מנקודת הלב מורה לאות י' משם הוי"ה ב"ה וה' מוצאות הבינה אות ה' והקול מורה אות ו' וה' מוצאות הפה אות ה' אחרונה והכל בהיות הדיבור מקושר בקשר אמיץ וחזק לקדימת המחשבה ונתערב באמצעות מחשבות זרות מהבלי עולם אזי נעשה פירוד בין הדבקים וכביכול מהרסים צירוף שם בן ד' ולא יבנום וממילא תועלתם מעט אומרים הרבה תורה ותפלה ואפילו מעט אינם עושי' פעול' למעל' ולמטה בסיבת חסרונם שנבערים מדעת קונם לטהר א"ע מתערובות רע מהבלי הזמן זאת הגורמת לא די שאינם יכולין להרים א"ע בדבורי תורה ותפלה אדרבא נפילה היא להם תיכף שמוציאים דיבורים לפני הבורא נופל במחשבתם מחשבות הזרים מהבורא ב"ה ונשארים שקועים שם כאשר עבדו בהם בחוץ ברחובות קריה במשאם ומתנם ולזה רומז הכתוב ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה ואיתא בזוהר מלת חסרונכם ע"ש לענייננו ולפי ענינינו הכוונה מה הגורם לכם ליפול בדבורי תורה ותפלה למטה ולא להרים א"ע בהתעוררת והתלהבות אליו יתברך הכל בסיבת חסרונכם אתם הגורמים ככה בחסרון תבונתכם לידע להזהר לכפול שמירתם במעשיהם ומשאם ומתנם זאת הגורמת שיפלו בדיבורים בתורה ותפלה

כנז' ומתמיה הכתוב במדבר הזה יתמו ושם ימותו בתמיה כלומר מהראוי היתה בדבור הזה מתורה ותפלה יתמו בני ישראל את עצמם ואדרבא חסרונם גרמו להם ושם ימותו ח"ו ונפלו ממדריגתם בפיהם ושפתיהם מכבדים אותו ית' ולבם רחוק מחשבותם משוטטים בחוץ מהבלי עולם ואין לך בושה גדולה מזה:

או יאמר הכתוב רומז בענין זה להודיע את בני ישראל שהבחירה חפשית בידם ומסורה לנפשם במדבר הזה מוסב לדיבורים מתורה ותפלה יתמו וישלימו את נפשם באלהים בהיות מטיבים את דרכם ללכת יושר בעבודת בורא ולהיפך כשבוחרים להם דרך לא טוב ושם ימותו ע"ד מאמרם ז"ל זכו נעשה להם סם חיים לא זכו נעשה להם סם המות ולכן שאו עיניכם למרום לבחור דרך המלך הטוב בזה ובבא:

או יאמר **במדבר הזה יתמו ושם ימותו** להורות בא שלא דבר ריק הוא שישלים האדם את נפשו לזכות לבוא לדיבורים קדושים וטהורים כ"א במוסר נפשו למיתה עליהם וע"ד מאמרם ז"ל אדם כי ימות באוהל אין התורה מתקיימת כ"א במי שמוסר א"ע למיתה עליה ולא כל מי שרוצה ליטול את השם יבא ויטול לומר שגם לו שם בגדולים וכחו יפה להתפלל ולומר דברי תורה מחכמה ומוסר וחכמה מה להם. ועל דרך שבארתי פ"ה בדבר הוי"ה מאסו וחכמת מה להם הנביא הוכיח על פניהם כיון שמאסו בדיבורים שם הוי"ה ב"ה שיבנה ויכונן באמצעות בחי' הדבור כנז' לעיל בהוציא דבור לפני אלהים בשלימות נבנה ונצטרף צירוף הוי"ה ב"ה וכיון שנבערו מדעת קונם ומאסו בדיבורים לבנות שם הוי"ה ב"ה וא"כ חכמת מה להם הלוא שוטים נחשבים ודאי הפוערים פיהם ברוח שטות ותועלתם מעט ומאומה אין בידם וגם תורתם ותפלתם תועבה כיון שעושין פירוד בין הדבקים וזאת תורת האדם בעוה"ז ועוד נשמתו בו כל מגמתו והתאמצו רק לבנות שם הוי"ה ב"ה עש"ה ויעש דוד שם כמבואר לנו כמה פעמים כ"א לעתיד כתיב ביום ההוא יהי"ה הוי"ה אחד ושמו אחד כלומר משם הוי"ה נעשה הצירוף יהי"ה וההפרש שביניהם נודע מספרים להמבין בהם אמנם ע"פ דרכינו נודע בהיות עיקר עובדותינו רק לתקן שבעה ימי הבנין המרומזים באות ו' משם הוי"ה ב"ה וג' ראשונות חסרים מז"א התולה בהתעוררת ישראל במעשה מצותם ותורתם ועיקר עבודה זו תפלה הכל בעבור זאת להמשיך שלשה ראשונות לאות ו' כנודע למשכילים ומבינים בספרים אמנם לעתיד כאשר ישלימו בני ישראל עבודתם המוטל עליהם ממילא נעשה מאות ו' אות יו"ד בהשלמות עשרה מדריגותיו הקדושים ולכן יהי"ה הצירו"ף ולא הוי"ה מול זה בא הרמז במדבר הזה מוסב לדבורי תורה ותפלה יתמו משמעו לשון תמים שישלימו צירוף הוי"ה בשלימות להיות בתם ולא בפירוד ח"ו כי יכרית הוי"ה שפתי חלקות כורתין כביכול בין

צירוף הקדוש ואתם לא תעשו כן כ"א במדבר הזה יתמו לעשותו תם ושלם בצירוף קבע אמנם לא קל מהרה אתעביד לגרום ככה כ"א בהמסר לבו ורוחו ונפשו להמית עצמו עליה כנזכר אין התורה מתקיימת גם על דרך הכתוב נפשי יצאה בדברו שצריך להמית עצמו על דברי תורה ותפלה ואז כחו יפה לעשות צירוף הוי"ה ב"ה בשלימות לזה גמר אומר הכתוב ושם ימותו כלומר כאשר קדם לכם להמית עצמיכם על דברי תורה ותפלה אזי נאות לכם במדבר הזה יתמו. ועתה נחזור לענין

ויאמר משה למה זה אתם עוברים את פי הוי"ה. כלומר שאתם עוברים את פי בה' מוצאות הפה אינו נבנה ונצטרף שם הוי"ה ב"ה וא"כ תועלתכם בתורה ותפלה מעט וזה אמרו והיא לא תצלח ודאי למטה ולמעלה אין שום תועלת בדבריכם ואף גם זאת אל תעלו כי אין הוי"ה בקרבכם כלומר להיות שאין צירוף שם הוי"ה בקרבכם באמצעות תורה ותפלה אל תגרמו שום בחי' עליה אשר זאת עיקר עבודתינו בעוה"ז להעלות ולהגביה מדריגת התחתונים למרום מעלתם וכ"ז נעדר מכם כיון שאין הוי"ה בקרבכם כמדובר נוסף ע"ז זאת אחרונה קשה מראשונה ראו מה החטא גורם כי על כן שבתם מאחרי הוי"ה ולא יהי"ה הוי"ה עמכם כלומר מה שאתם מעותדים באמצעות פעולתכם לקרב זמן הגאולה שאז נעשה מצירוף הוי"ה צירוף יהי"ה כנז' לעיל כיון שהסכלתם לעשות רע אבדתם כל זאת ולא יהי"ה הוי"ה עמכם לעשות מהוי"ה יהי"ה כלל הדברים אשר בכאן מרומז עבודת האדם כל ימי חיותו כי סיפור המרגלים נוקב והולך עד עת קץ הפלאות והשם ברחמיו יראנו לטובה אות ב"ב אמן סלה נ"ו:

קרח

ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי. ויקומו לפני משה ואנשים מבני ישראל וגו' קריאי מועד אנשי שם ופירש"י לקח א"ע לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה וזהו שת"א ואתפליג קרח וצריך להבין הענין נודע מה דאיתא בהאר"י זללה"ה ענין סוד הגלגולים מאדם הראשון עד שנתגלגל באברהם ונצטרף ביצחק ונתלבן ביעקב וגלגול קין במצרי וקרח וכו' וסוד הגלגול הולך ונוקב מבריאות אדה"ר עד ביאת משיחנו במהרה בימינו כי להיות שלשה אבות הראשונים מקור ושורש לכל פרטיות הנשמות הבאים אחריהם אשר להיות בתחלה כללות כולם היו כלולים בכח אחדותם ובהתפשטות הדורות נתפשטו ג"כ פרטי הענפים לפרטו' הצרופים לעמת פרטי חלקי הנשמו' והרוחות והנפשות וכללותם הן המה נשמה א' בחינת יעקב שאנו בני ישראל בכלל נקראים עדת יעקב ומלת עדת מורה לשון כנסיה ואסיפה כמו עדת דבורים והכוונה

כולנו בני איש אחד נחנו מכונסים ומקובצים מבחי' יעקב אבינו ואם מיישרים דרכינו הטוב בדרך אמת במדתו של יעקב אבינו איש תם והולכו בתם המשיך על עצמותו אלופו של עולם וקנה שם טוב לעצמו מדתו אמ"ת כנודע למשכילים המבינים בספרים וגם אנחנו בהכשר מעשים הטובים לעשות כמעשיהו שם טוב עולה על גבינו לקרוא בשם יעקב שלם כמבואר לנו מאמרם ז"ל יעקב אבינו לא מת ולמדו מקרא שכתוב וזרעך מארץ שבים מה זרעו בחיים אף הוא בחיים ופירשנו למעלה כוונתם ז"ל מה זרעו בחיים כלומר שמקשרים עצמם באמצעות פעולתם במעשה מצותם לחי החיים ונמצא קנו בעצמותם מעשה האבות ללכת בדרכיו בלבב שלם ובאמת כמו יעקב בחיר האבות שמדתו אמת אזי אף הוא בחיים כאלו לא מת ועודנו עומד ומשמש במרום עם בחי' מדותיו מה שעבד את הבורא ב"ח בחיים חיותו בדרך כלל עתה נתחלק ונתפלג לפרטיות חלקי נשמות ישראל וכולם בכלל יעקב שלם עם כל פרטי בחינותיו וכלל זה נקוט בידך אשר אבות הראשונים סימן לבניהם ועניפיהם הבאים אחריהם לעשות כמעשיהם אשר עשו ופעלו בדרך כלל עתה החיוב מוטל על כל אחד ואחד מישראל לערך בחינתו לעשות בפרטיות בכדי להדמות לבחי' שורשו ובהתאספם יחד קנו שם טוב לעצמם להקרא עדת יעקב כנזכר ואם נעדר ממנו התורה ועבודה המוטל עליו לעשות כפי אחיזת נשמתו הפרטי בכללות נשמות האבות אזי הכסיל פורש א"ע לצד אחר ויצא מהכלל כולו יצא כאלו אין לו חלק באלוה ישראל ח"ו ועתה תחזה גודל היראה ופחד מה שראוי לעלות על כל אחד מישראל ללכת בדרכי אבות הראשונים לישא עיניו אל ההרים והנה ידוע מספרים כמו שבסטרא דקדושא נתפשטו ונתפלגו לבחי' ריבוי חלקי נפשות ישראל מאדה"ר לבחי' שלשה אבות ואח"כ לי"ב שבטים ואח"כ לשבעים נפש ולת"ר אלף רגלין וכו' הס"א הולכת כקוף בפני אדם דקדושה ונתפלגה ג"כ מבחי' כלליות לבחי' פרטיות מה שהיו כלולים תחלה בקין בסוד אחדות מתגלגלים ונתהפכים מדור לדור בפירוד הגופים מכלליות לפרטיות ועשו ובלעם ובלק וקרח כולם המה מאותו הגלגול של קין ועודנה ישנם אפי' עתה בדורותינו וכמו שמצינו התפשטותו דמשה רבינו בכל דרא ודרא כמוהו הענין בחיצונים בחי' בלעם דעת הטומאה לעומת דעת דקדושה התפשטותו ג"כ מדור לדור עד דורו של משיח צרים רבים העומדים על ישראל לערך התחלקות נשמות ישראל יצב גבולות עמים למספר ב"י עדיין יש בחי' התפשטות הגלגולים מרעות מעשיהם של דור הפלגה ודור המבול ואנשי סדום ומכל דורות רשעים ראשונים שעמדו על עם קדוש ישראל למעיק להם ואיתא בספר הבחיי תא וארמוז לך רמזים דכתיב באנשי דור הפלגה ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם וגו' וירד ה' לראות את

העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם ויאמר ה' הן עם אחד ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות ובאנשי סדום כתיב טרם ישכבו ואנשי העיר אנשי סדום נסבו על הבית וכו' ופירש הבחיי בכאן נרמז איך שנוקב והולך סוד הגלגול וכלם בכלל באו מסוד אד"הר וגמר הענין תהיה לעתיד ויאמרו הבה נבנה עיר ואח"כ נתגלגלו אותן הרשעים בעצמם באנשי סדום ולזה רומז הכתוב ואנשי העיר אנשי סדום כלומר אנשי דור הפלגה המה בעצמם נתגלגלו באנשי סדום ונקראים עתה במאורע הזה אנשי סדום וזה לך האות מאמרו יתברך ויאמר ה' הן עם אחד ושפה אחת לכולם להורות בא על כללות הדורות מראשית הבריאה עד הסוף המה רק עם אחד ושפה אחת המתגלגלים מדור לדור עד ביאת הגואל שנאמר וזה החלם לעשות כלומר מהם אנשי דור הפלגה התחלה שהחילם לעשות רע ועדיין לא פסק ומעותדים בכל דור ודור כל המיצר לישראל הכל נמשך מהם ולכן כתיב בתורה הקדושה אצל קרח ועדתו ויקומו לפני משה להורות הנ"ל לא בכאן בדורו של משה לבד קמו לחלוק כ"א מיום היות אדם על הארץ כבר קמו לעשות רע כמדובר וזה החלם לעשות וע"ש לשונו והעולה מזה אשר אנשי הפלגה בעצמם שאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל הן המה אנשי סדום שמתחלה נקראו. אנשי עיר על שם העיר והמגדל שבנו ואח"כ נתגלגלו באנשי סדום ונקרא עתה אנשי סדום וכן אלו הרשעים בעצמם נתגלגלו בשאר רשעים שבדורות שאחריהם ונוקבים והולכים עד ימים המקוים לנו משומר ישראל והכל בחכמה עשה הקב"ה לקבל תוספת תענוג מעם קרובו ישראל מפרטיות חלקי נשמתם ופרטי הדורות אשר כח בהם לעמוד נגד בחינת רע העומד נגדם ג"כ בבחינת פרטיות כי כמו שיעקב אבינו נתחלק לבחי' פרטיות ואנו בכלל נקראים עדת יעקב כמדובר כמוהו העמיד הקב"ה רע לעומת טוב ג"כ מה שהיה תחלה בכלל קין עתה נתרבים והולכים לבחי' פרטיות להיות פרט מבחי' רע נגד פרט מבחי' טוב לזה תולה עבודת בנ"י ושכר ועונש וכמבואר בפ' שלח לך אל תיראום כי לחמינו הם הן הם גורמים לחם ומזון הנשמה בעולם העליון ע"ש ולכן מוכרח להיות פרטיות חלקי הרע מא"ה נגד חלקי נפשות ישראל וגם בסטרא דקדושה יש ג"כ בחי' ימין ושמאל צדיק ורשע המכתיר את הצדיק אשר באמצעות הרשעים מגיע כתר ועטרה לצדיקים וכמבואר לנו פ"ה וצדיק מט לפני רשע טרם בואו של רשע לעמוד נגד צדקת הצדיק אזי אינו ניכר שלימות הצדיק והוא בחינת מט בעניני עבודתו כי ה' צדיק יבחן באמצעות הרשעים הניגשים לטורדם ולדוחפם מעבודתם ועכ"ז עומדים בצדקתם מזה מגיע להם יתרון אור ושאת וניכרת שלימותם וכלל זה נקוט בידך כל זמן שהאדם בסוד המחשבה לעשות עובדות טובים ועדיין לא הוציא מחשבתו מכח אל הפועל אין זה

משלימות העבודה את האלהים ואינה רצויה לפניו יתברך דוגמת עיקר ראשית הבריאה זאת עלה ברצונו הפשוט להוציא אורותיו הגנוזים וכמוסים בעצמותו מהעלם אל הגלוי ולהבין הענין נקדים ביאור הכתוב צרור עון אפרים צפונה חטאתו חבלי יולדה יבואו לו הוא בן לא חכם כי עת לא יעמוד במשבר בנים והענין כי לפעמים כשאדם מקושר בפנימיות מחשבתו אל הבורא ב"ה בעוסקו בתורה ותפלה ומקבל אז בסוד מחשבתו לעשות טוב מהבא בידו בכל נפשו ומאודו ואז אש תבערה בוער בקרבו לעשות מלאכתו קודש נה' בכל מאמצי כחו וכל מה שיתרמי לפניו לא יעזבנו וכמעט במסירת הנפש ואח"כ בצאת מחשבתו מכח אל הפועל אל בחי' העשיה נתקרר מהתלהבותו ואז העבודה רפייה בידו והטעם בזה כי עודו בסוד המחשבה אין הקליפה מצויה כ"כ ונעדר מהמונעים לאפוקי בבאו אל בחינת העשיה אז הנחש הוא היצה"ר מצויה כי בעשיית הרע מרובה על הטוב ממילא הרבה מונעים יש להציבו על דרך לא טוב ומקררים מחשבתו לבלתי עשות טוב להוציא מחשבתו קודש אל גמר הפעולה נוסף על זה יכול להיות לא די שאינו עושה טוב כאשר עלה ברצונו הקדום אלא פעולתו לעשותה עמה רע ח"ו ונגרר עם מחשבתו הקדומה אל החיצונים עשות מגונה ונמצא עבירה זאת היתה צפונה ג"כ בכח בסוד המחשבה בעלו' רצונו לעשות עובדא טובה בצאתו עם המחשבה לחוץ נהפך הוא ואתה תחזה אשר חכמים הגידו מעשים טובים של אדם נקרא בנים והאמת אתם כי בחינתה שוה בדומה אחד כאשר יש לבחי' הלידה טרם שנולד הולד שלשה בחי' עיבור הריון לידה וכמקרה האשה כן יקרה לאיש העובד את הבורא בבחי' בניו כן המה מעשים הטובים צריך להיות ג"כ בשלשה בחי' אלו תחלה בסוד מחשבה ואח"כ רצון ואח"כ עובד' בשלימות הוא סוד הלידה ולכן כמקרה האשה כאשר תקרב ללדת תחל ותזעק בחבלים מחבלי לידה ואח"כ צער גידול בנים כמ"כ הרבה חבלים וצער מגיע לאדם קודם עשותו העובדא בשלימות גדול בלתי לה' לבדו וכולי האי ואולי ואתה תמצא אשר חכמים הגידו שאמר הקב"ה ליעקב אבינו אתה שהיה לך צער גידול בנים ולכאורה אינו מובן מה הוא ענין צער גידול בנים של יעקב אבינו וכי ביתו היתה ריקם ובידו אין לפורטם ליתן לבניו די מחסורם ממזון וכסות בודאי לא שת לבו למותרות כי כל עצמו בהתחננו על צרכיותיו הגשמיות לא שאל יותר כ"א לחם לאכול ובגד ללבוש ולא יותר וא"כ מה צער גידול בנים שייך ביעקב אבינו וגם מהנמנע לומר שציער עצמו מחלאים רעים הקרה לבניו כשהם קטנים וא"כ מה כוונתו יתברך במאמרו אתה שהיה לך צער ג"כ:

והנראה ע"ד שבארנו למעלה כוונתם ז"ל יעקב אבינו לא מת כ"א ויאסף אל עמיו והכוונה שנאסף אל עמיו עם פרטי בחינותיו אנחנו בכלל בחי' יעקב שלם וכשזרעו בחיים ומקשרים א"ע לחי החיים אף הוא בחיים להיות כללות כולם יעקב שלם המקובץ מחלקים רבים ומה שהיה תחלה בחי' א' כללי בגוף א' נתחלק עתה לבחי' רבים בגופים מחולקים ואנחנו עדת יעקב נק' בניו של יעקב אבינו מטעם המדובר ולהיות שכל אחד מישראל מיום עמדו על דעתו למאוס ברע ולבחור בטוב להכיר רוממות וגדלות אלהותו ית' לעומת עוצם הכרתו והתלהבותו כמוה ממש רבוי המונעים ומבלבלים מחשבתו קודש ועל דרך מאמרם ז"ל יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום וכל מה שהוא גדול מחבירו יצרו גדול ממנו ולכן כל ימיו עומד בסכנה פן ילכד ח"ו במצודת חרמו ופרטי ימיו ועתיו ורגעיו איננו בטוח ממלחמתו הגדולה ואם עיני שכל לכם תבינו ואחר תשכילו כמה צריך האדם להיות זהיר וזריז בשימור רב לעשות מלאכתו קודש באמונה ותמימותו ואם ישים לבו ונפשו להתבונן על פרטי עובדותיו יראה ויבין גודל צער מתחלת התעוררות המחשבה עד גמר הפעולה עם כל בחינותיה בלתי לה' לבדו מגיעים צערים וחבלים וצער גידול בנים כמקרה האשה כנזכר ואתה תחזה צער הבנים מגיע לאביהם כי בצרתם לו צר להיותם ענפיו ובחינותיו ממש הנמשכים ממוחו ולכן תבינו לדעת כיון שאנחנו עדת יעקב בכלל ענפיו ובחינותיו של יעקב אבינו הראשון המעותדים לתקן פרטי בחינותיו וממילא כל בחי' צער המגיע לאדם פרטי מישראל נוגע אליו לבחי' הכללות שבמדתו לזה העמיק במאמרו ית' לומר ליעקב אבינו דייקא לשלול זולתו אתה שהיה לך צער גידול בנים ומוסב אעבר והוה ועתיד עד שיבלע המות לנצח הוא המלאך המות הוא היצה"ר מגיע אליו צער כללות עדת ישראל כל או"א טרם צאתו מבחי' הקטנות לגדלות ובכל עת ושעה עומד בסכנה ממלחמת היצ"ה כנזכר זה הצער ממש צערו של יעקב אבינו להיות הבחי' שהיתה תחלה אצלו בכח יצא מהעלם אל הגלוי בפועל בנסיון היעמוד בקיומו ולכוונה הנזכר רמז הקב"ה אתה שהיה לך צער גידול בנים היינו בחינותיו ממש ולכל אדם מישראל בפרוטרוט יש לו ג"כ צער גידול בנים ממעשיו הטובים הנקרא בנים טרם בואם לגמר פעולתם בשלימות כי כ"ז היותו בסוד המחשבה איננו בוטח בנפשו אם הוא שלם ותמים במעשיו עד גמר הפעולה כי יכול להיות כשיעמוד במשבר בנים תתהפך עליו החבלים לעשות בעצת היצה"ר כנזכר לעומת דברינו הנאמרים באמת יש לפרש דברי הנביא צרור עון אפרים צפונה חטאתו לרמוז האמור העון שעושה אח"כ בפועל ידע נאמנה שהיה צפונה וצרורה כשהיה בסוד המחשבה לקבל עליו עול מלכות שמים שלימה גם שם טמונה וצפונה חטאתו בהעלם

אשר הוא בעצמו אינו מרגיש מזה מצד התעלמת בחי' הרע שאינו מצויה לשם כ"כ כמו כבואו לבחינת עשיה ולזה רומז הכתוב חבלי יולדה יבאו לך לרמוז חבלים המוזכר כאשר יקרב ללדת את גמר פעולתו הוא בן לא חכם ואין לו התפשטות הדעת איך להחזיק א"ע נגד בחי' רע העומד נגדו לשטנו עת לא יעמוד במשבר בנים רומז למשבר בנים ממעשיו העשוים בגמר פעולתם כיון שאז המלחמה כבדה עליו מעצת היצ"ה כנזכר ויש לו עיקר הצער של החבלים לאפוקי בהיותו בסוד המחשבה בנקל לו לעבוד אותו ית' קל מהרה לא כן בעשיה קשה עליו המעשה אשר יעשה מצד הרע העומד נגדו ובאמת זהו עיקר ותורת האדם בעוה"ז לבלתי יגמר אחר עצת היצה"ר ולכיון זה ברא הבורא ב"ה העולמות וצמצם אורותיו הבהירים מדריגה אחר המדריגה עד עולם העשיה הגשמי שאז גמר צאת מהעלם אל הגלוי ואז ניכר שלימות מעלת הקדושה על גבול הרשע בהיות אדם עומד בצדקו לבלתי נטות אחרי הקליפות כי בכאן הבחירה חפשית והרוצה לצאת ח"ו יוצא ונמצא נשמע מכל הנ"ל שגם זה לעומת זה עשה אלקים וכמו בסטרא דקדושה כללות קומת אדם הראשון נתחלקה בהאבות ואח"כ בת"ר אלף רגלי צריך להיות ג"כ בבחי' הרע שלעומת הטוב ג"כ התחלקות הכלל לבחי' פרטיות לטעם המבואר בדברינו הנאמרים: ומעתה נחזור לענין ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי ופירש"י לקח א"ע לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה הכוונה בזה כל אדם העובד הקב"ה נקרא כהן בחי' עובד כמו שבארנו והכהן הגדול מאחיו ע"ש ניכר שלימות צדקות הצדיק כ"א בהיות רשע עומד נגדו לעורר על בחי' עבודתו ואז ניכר יתרון אור הצדיק מחושך רשעת הרשע וכאן רומז הכתוב שבחי' קרח שערער אז על הכהונה לא פסק עדיין ועדיין עומד במרדו לעורר על הכהונה לזה העמיק רש"י ברוח קדשו לקח את עצמו לצד אחד כלומר מה שברא הקב"ה שתי בחי' המצרים צד הטוב וצד הרע לקח הוא לעצמו להיות נחלק מתוך העדה הקדושה לעורר על הכהונה תמיד בעבר והוה ועתיד ואם נפשך לדעת כיון שפצתה האדמה את פיה ובלעה אותם ואת כל אשר להם וירדו חיים שאולה ואין מציאתו בעולם מאין יצא לעורר על הכהונה לזה העמיק רש"י בדבריו וזה שתרגום אונקלוס ואתפליג קרח כלומר בחי' כללות של קרח נתפלג לפרטיות רבים לעמוד נגד פרטיות חלקי נשמות ישראל שנתחלקו ונתפלגו ג"כ וכללותם נקרא עדת יעקב כמבואר כמוהו נתחלק ונתפלג קרח ג"כ לעורר תמיד על הכהונה מדור לדור עד ביאת הגואל כי יעקב מלבר משה מלגאו והוא בחי' דעת הכללי של ס"ר נפשות ישראל רומז הכתוב ויקמו לפני משה כלומר קודם שקמו עדת קרח לחלוק על משה קמו מאז ומקודם כדברי הבחיי שזכרתי לך לזה גמר הכתוב קרואי מועד אנשי שם ירצה המועדים ומזומנים לזה

מאז מדור הפלגה שעמדו בעצה רעה הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו ישם ונוקב הענין מאז עד ביאת משיחנו ב"ב א"ס ודוק:

ויקהלו על משה ועל אהרן ויאמרו אליהם רב לכם כי כל העדה כלם קדושים ובתוכם ה' **ומדוע תתנשאו על קהל ה'** הכוונה כלפי דברים הנאמרים שלא ניכר שלימות הקדושה מצדקת הצדיק כ"א ביתרון אור מחושך כמבואר לזה הקהילו על משה ואהרן ויאמרו אליהם רב לכם כלומר מאין לקחתם לעצמכם הרבה גדולה יותר מדאי ובאו לפרש שיחתם כי כל העדה כלם קדושים ובתוכם ה' וא"כ אין כאן רשע להכתיר את הצדיק ובאמת הן המה שלחו את עצמם לצד אחר להיות ניכר שלימות צדקתם של משה ואהרן באמצעותם של קרח ועדתו כנזכר ודו"ק:

וידבר אל קרח ואל כל עדתו לאמר בקר ויודע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו להבין הענין כי הנה כבר זכרנו כמה פעמים בראשית ברא אלהים א"ת השמים וא"ת הארץ ות"י בחוכמתא והכונה נודע שיש שתי בחינות אותיות אתוון רברבין ואתוון זעירין אתוון רברבין המה אותיות תורה ותפלה ומעשה מצות שהאדם עוסק הגם שבזוהר דרש אתוון רברבין מעלמא עלאה ואתוון זעירין מעלמא תתאה עכ"ז מי שעיני שכל לבבו יבין שהכל עולה בקנה אחד ואתוון זעירין המה אותיות וצירופים שבמדריגות התחתונות באכילה ושתיה ושינה וכדומה מצרכי גשמיות כל עצמם ומעמדם מאותיות התורה המלובשים בהם להעמידם ולהחיותם וכדברי הזוהר קב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא וממילא מוכרח להיות אותיות התורה בכללות ופרטי הנבראים ולית אתר פנוי ואותיות אלו שבמדריגות התחתונים אפשר לכנותם את הארץ כלומר כללות האלף בי"ת המלובש בארציות והמה אתוון זעירין נגד צירופי אתוון מתורה ותפלה והמה נקראים את השתי האלף בי"ת שבשמים כינוי לשכליים ולזה תירגם יונתן בחוכמתא כלומר גם שניהם א"ת השמים וא"ת הארץ נבראו הכל בחכמה נפלאה המוטל על אישים מישראל להעלותם לשורשם ולאשתמודע בהון עלמין ולעשות עמהם צירופים בשירות ותשבחות באופן שנתבאר בפרשיות הקודמות והנביא רמז שמעו דבר ה' החרדים אל דברי ויובן ע"ד שביארנו פ"ה והיה כל מבקש ה' יצא אל אוהל מועד אם עולה על דעת המשכיל לעשות צירוף שם הוי"ה ב"ה יצא מסוד המחשבה אל בחינת הדבור הנקרא אהל מועד ואז יתכן לו מקדימת המחשבה עד עת בא דבורו הטוב נבנה ונצטרף שם הוי"ה ב"ה לזה רמז להם הנביא דרכי עבודה שמעו משמעו לשון אסיפה כמו וישמע שאול את העם דבר הוי"ה ירצה בבחי' הדיבור תאספו ותיחדו צירוף הוי"ה ב"ה וזה מוסר השכל לכל אחד מישראל לשמור פיו ולשונו לקדש א"ע תמיד בכל שעה ורגע

לבלתי פוער את פיו כ"א שיגיע מזה צד הנאה לבורא עולם והיינו בהיות לו ההשגה שבאמצעות דבורים הפרטים נאות לו לצרף שם הקדוש ועוד אפשר שהורה להם דרכי העבודה באופן אחר שנאות להם להשלים את נפשם את האלהים. שמעו דבר ה' כי הנה כבר קדם לנו הדיבור בביאור הכתוב קול קורא במדבר פנו דרך ה' ולכאורה קשה לאיזה אופן מודיע הכתוב שהקול קורא במדבר ולא במקום עיר מושב וגם על מה ולמה קורא הקול ולית מי שיטה אוזן לשמוע כיון שהוא במקום מדבר אשר לא עבר בה איש וגם צריך לדעת קול הקריאה במדבר פנו דרך ה' משמע בעיר מושב אנשים לית שמה דרך ה' ב"ה והוא מהתימא והנראה שבא להורות עצה נפלאה לעבודת האדם בעוה"ז את דרך ה' אשר ילכו בה בני ישראל כל ימי חייהם אל יתנו דומה לנפשם להתרשל בעבודתם את הבורא ב"ה: בטענת הנשמע מרובא דעלמא איך אפשר וקשה עלינו המעשה כי הרבה מונעים יש בעולם הפונים את האדם לצד אחר דהיינו האדם מוכרח לאכול ולשתות ולהתערב עם אנשים בדבוריהם הגשמים וא"כ איפוא צריך לפנות אל מדעתו לשעה קלה והאמת להיות שנבערים מדעת קונם והעבודה רפויה בידם אומרים ככה וכלל זה נקוט בידך שאין לך שום דבר בעולם אפילו שהמון עם מדברים איש לרעהו מצרכי גופם גם שם יש צירופי אותיות מתורה כי מאין להם לאותיות הגשמים חיות אם לא מאותיות התורה ואם יפנה מחשבתו לאותיות התורה ימצא מרגוע לנפשו מדבורים הפחותים ממשאם ומתנם כחו יפה לצרף צירופים קדושים הנוגעים לתורה והעבודה לזה רמז הנביא קול קורא במדבר ירצה להורות בכל דבור בעולם קול מאת ה' קורא פנו דרך ה' כי המשכיל כחו יפה לעשות מפרטי הדבורים רק בחינת פשוט הקורא אליו פנו דרך ומחתך את הקול לצירופים הידועים אליו לבחינת עבודתו וכמוזכר לנו לעיל פ"ה וישב משה את דברי העם אל ה' אפילו דבורים פחותים שהעם מדברים השיב הכל אל ה' ב"ה לצרופים קדושים וכל מי שיש בו מדעת קונו נקרא בחי' משה וכחו יפה להפוך הצירופים הגשמיים לצירופי תורה ותפלה לעבוד עמהם את הקב"ה ובזה מעלה אלו האותיות למקום קדשם אשר ממקום קדוש יהלכו מאותיות התורה ולכן נקראת התורה חיי עולם להיות היא הנותנת חיות בכללות העולמות מרום המעלות עד הנמוכים שבמדריגות ולזה אנו אומרים בכל יום וחיי עולם נטע בתוכינו שהקב"ה ברוב חסדיו נטע בתוכינו את התורה ונאות לנו באמצעות תורתינו ותפלתינו שמנענעים אלו האותיות למשוך חיות בכל העולם ומלואה. וכשתעמוד על פנימיות הדברים תשכיל לדעת דברי חכמינו ז"ל בגמ' דשבת. רבא חזיא לרב המנונא דקא מאריך בצלותא אמר מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה והכוונה כי התורה היא למעלה מבחי' הזמן ולכן אין מוקדם

ומאוחר בתורה כי השכל נותן מה שלמעלה מהזמן אין שייך שם לאמר קדמות ואחרות ואדרבה התחלקות הזמנים נמשכים מהתורה משא"כ עניני התפלה תולה בבחי' הזמנים וזה לך האות כיון שעבר זמן ק"ש ותפלה אמרו חז"ל זה נקרא מעות לא יוכל לתקן כי באמת התפלה תיקוני חלקי הזמנים כנודע מזוהר בצפרא חסד אתער בעלמא בשעתא דמנחה דינא תליא ולערך חלקי הזמנים כמ"כ חובת גברא לתקן עם תפלותיו את העת והזמן ולכוונה זו נקרא התפלה חיי שעה הנותנת חיות והארה לבחי' העתים והשעות לאפוקי התורה נקרא חיי עולם להיותה למעלה מחלקי הזמנים ולכן מצות לימוד התורה אין הזמן גרמא ובכל עת ושעה שמקשר א"ע לאותיות התורה ממשיך חיות מאותיותיה אל פרטי האלפ"י ביתו"ת שבכללות המדריגות כלם ולזה תמה רבא על רב המנונא דקא מאריך בצלותא אמר מניחים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה לכוונה הנזכ' אמנם החיוב מוטל על כל אחד מישראל לעשות צירוף קבע בלתי מתמוטט וע"ד דאיתא במשנה שמאי אומר עשה תורתך קבע ולכאורה הלא מצינו לחז"ל שאמרו בתפלה היפך הדברים אל תעש תפלתך קבע וגם אמרו כל הקובע עתים לתורה כאלו מיפר תורה אמנם הכוונה להורות אשר להיות כל א' מישראל יש לו אחיזה באותיות התורה וחובת גברא לשקוד על התורה ועבודה לעשות בחינת צירוף מאותיות שורשו שיש לו בתורה הממתינין עד עת בא דברו הטוב בכשרון פעולותיו יצטרפו ויתיחדו אלו האותיות אחד אל אחד יחדו ידובקו בצירוף קבע ומיום הולדו עד מספר ימיו החרוצים עלי אדמה תלוים ועומדים חלקי אותיותיו הכל כפי התנהגותו בעובדותיו הטובים ככה גורם צירופים א' אל א' ובעשות רע יהרסם ולא יבנם לזה בא הרמז עשה תורתך קבע כלומר תתמיד בעבודתך את הבורא ב"ה יומם ולילה ואל תט לבך לדבר רע ואז יצטרפו אותיות שורשך שבתורה בצירוף קבע בלתי מתמוטט עולמית וכזה רמזו במאמרם קיים זה מה שכתוב בזה הוא הדבר אשר דברתי נאמר על איש צדיק הילוכו בתם וקיים את צירופי אותיותיו שיש לו אחיזה בתורה בצירוף קבע להעמידם על מעמדם לבלתי יתפרדו ויהרסו ח"ו וזהו קיים זה בקיום ומעמד קבע מה שכתוב בזה מוסב על בחינת תורתו מאותיות שורשו הכתובים בתורה והגם בהיות הכרתו חזקה כ"כ ליישר אורחותיו כמדובר אזי כחו יפה בנענועות אותיותיו מתורה ותפלה מחי' עם אותן האותיות וצרופי תיבות כל האותיות והצירופים שבגשמיות ומכל פרטי הדבורים כחם יפה לחתוך את בחינת הקול פשוט להשיבם אל ה' בצירופים קדושים ולזה הזהיר להם הנביא ומצות בטוב שמעו דבר ה' כלומר מכל הדיבורים שבעולם אפי' הפחותים מדיבור איש אל רעהו שמעו רק ב"ה מה שנוגע אליו יתברך ומה הנאה מקבל הקב"ה שקבע בפיהם אלו האותיות בוודאי

לא לחנם כי אם לשמוע בהם ד"ת וליקח מהם רמיזא דחכמתא אמנם לא כל מי שרוצה ליטול את השם יבא ויטול לומר שגם הוא מהמשכילים להשיב דברי העם אל ה' כ"א החרדים על דבריו היינו בני עליה שאינם מרגישין מצורך עצמם כלום ומוסרים נפשם ומאודם יומם ולילה הכל עבור השכינה הנק' דיבור וזהו שגמר אומר החרידים לתקן האי דבר ודוד המע"ה להיות שהשתדל כל ימיו לעשות שם לשכינה כמו שאמר הכתוב ויעש דוד שם שבח מעלתו הטובה לומר ככה אשמעה מה ידבר האל כוונתו בזה אפילו מדיבורים פחותים איש לרעהו ממשאם ומתנם לא נכנסים באזני דיבורי הגשמיים כ"א אשמעה קול הקורא פנו דרך ה' כנזכר ואשמעה מה ידבר האל באמצעות דיבוריהם הגשמיים וגדולה מזה אפילו התורה עצמה שניתנה על הר סיני בבחינת הדברות כחו יפה של המשכיל לעשות מהצירופים שנצטרפו כבר צירופים מחודשים כפי צורך הזמן והשעה לערך כשרון פעולותיו ומעשה מצותיו וכמ"כ נראה ונדמה אליו צירופים בתורה זולת צירופים העיקרים שהן המה בדרך כלל כ"א בחינת קול והוא בהכרתו החזקה ועובדותיו הישרים עושה בחינת דיבורים מחודשים מזה הקול וכמו שמצינו שהקשה הרמב"ן בהקדמת פירושו על התורה כיון שמצינו לחז"ל שנתעוררו קיים אברהם אבינו כל התורה עד שלא נתנה וממילא ידע כל התורה כלה עם פרטי הרמזים הכתובים בה ואנו למדין ממקרא שכתוב וישכם אברהם בבוקר מכאן שזריזין מקדימין למצות ולכן השכים בבוקר לזרז א"ע למצוה וא"כ אם יכול למצוא זה הרמז ממילא ידע ג"כ מה שכתוב אח"כ והנה איל אחר נאחז וגו' וא"כ איה איפוא הנסיון אשר הקב"ה צדיק יבחן ע"ש לשונו ועיקר העולה מתירוצו עמוק עמוק במאוד וכלל הדברים התורה טרם שניתנה במעמד הקדוש מבראשית ועד לעיני כל ישראל היתה רק בחינת אותיות מפוזרים והאבות באמצעות עובדותיהם הטובים צרפו מאותיות ונעשו תיבות ואחר שעמד אברהם אבינו בנסיונות מצא אח"כ צירוף הפרשה ויהי אחר הדברים האלה וגומר ומזה ידמה המשכיל בנפשו שארית צירופים של כללות התורה וכן עתה נוהג ענין כזה לערך מעשיו כמו כן נדמה ונראה אליו צירופים בתורה ובזה תולה השכר ועונש. ומעתה תשכיל לדעת אשר חכמים הגידו אלו היה יודע אהרן שהתורה יכתוב עליו הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בלבו בתופים ובמחולות היה יוצא לקראתו וכן בראובן אלו היה יודע ראובן שהתורה יכתוב עליו למען הציל אותו מידם להשיבו אל אביו על כתיפו היה נושאו לאביו ולכאורה אינו מובן ויתבאר ע"ד הנזכר כי באמת הקב"ה נתן את כללות התורה רק אותיות והמה בכשרון מעשה מצותם צרפו מאותיות המפוזרים צירופי תיבות ולכן אנו מברכין ברכות התורה נותן התורה הקב"ה נותן עוד את התורה

בכל דור ודור ובכל שנה בהגיע עת מציאת הראשון כמבואר למעלה בדרוש שבועות ע"ש אורך הענין וכל אחד מישראל לערך עובדותיו עושה צירופים בתורה עם חלקי אותיותיו שיש לו אחיזה בהם ועיין מה שביארנו פ"ה הקבצו ושמעו אל ישראל אביכם ואגידה את אשר יקרא אתכם באחרית הימים ופי' רש"י בקש לגלות את הקץ ונסתלקה שכינה ממנו עיין שם באורך ותוכן הדברים הצריך לענייננו כיון שרצה לגלות לבניו אותן הצירופים שיקרה להם לעת הגאולה ובהיות כן בטלה הבחירה כי באמת צריך כל אדם לבוא בעצמו על בחי' צירופים המוטל עליו לעשות באמצעות פעולותיו וכשרון מעשה מצותיו כמ"כ נתגלה אליו התורה בחי' רמזים וצרופים חדשים בתורה ולפעמים משנים וג' תיבות יכול המשכיל לראות ענין נאה בפ"ע רמזים נפלאים ונוראים להורות דרך אמת ומסלול להנהגות עבודת בוראו וזה הצירוף שנראה ונדמה תולה הכל עבור מגמתו והתאמצו לעבודת בוראו גרם בעצמו ככה שנצטרפו האותיות אחד אל אחד יחדיו ידובקו וזה שאנו רואין בכל דור ודור מדורות ראשונים ואחרונים עד לעתיד נתוספים ונתחדשים פירושי התורה שונים זה מזה כי כל דור ודור כאשר הכינו את לבם ונפשם לדרוש ה' בעבודתו כמ"כ עושין צירופים בתורה לערך תבונתם להיפך בפרצו מעשיהם אזי שגו ברואה במאור התורה כי כמו שעשו צירופים לא טובים והשליכו אותיות בקליפות כמ"כ מהות תורתם נראה ונדמה אליהם ולפעמים רואין צירופים שמתרחקין א"פ מהבורא ב"ה באמצעות צירופיהם שצרפו בעצמם לערך עובדותם אשר לא טובים וכאשר בארנו פ"ה במדבר הזה יתמו ושם ימותו מוסב על דברי התורה יתמו וישלימו בני ישראל את נפשם כאשר חכמים הגידו זכו נעשה להם התורה סם חיים לא זכו נעשה להם התורה סם המות והיינו שנראה ונדמה להם צירופים לא טובים לאבדם בעוה"ז ומעה"ב וזהו שגמר הכתוב ושם ימותו כלומר כאשר לא זכו ושם עם דבורי התורה ימותו ולכן אנו רואין לומדי תורה רבים הם חכמים בעיניהם וחכמת מה להם לפרוץ מעשיהם ומקשין קושיות על רבים וכן שלימים ויראים ונדמה בעיניהם כאלו האמת אתם וימצא להם ראיה מתורה ונביאים וכתובים שכדבריהם כן הוא כי לערך תבונתם ומגמת נפשם לראות בתורה ככה נראות אליהם ושגו ברואה כפי עובדותיהם המקולקלים ומעתה תחזה מה מאוד צריך האדם להתבונן במעוז שכלו על פרטי עובדותיו והתנהגותו אם הדריך פעמי רגליו על דרך האמת ואל יטה מדרך המלך ימין ושמאל בכדי לעשות עם כל עובדותיו צירופים טובים בתורה הנוגעים אל עבודת הבורא באמת ונכונה ותועלתו גדולה לא ישגה ברואה במאור התורה אור לו אור לנתיבתו אך טוב וישר. ומעתה תשכיל לדעת מאמרם ז"ל אלו היה יודע אהרן שהתורה יכתוב עליו הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בלבו בתופים

ובמחולות היה יוצא לקראתו הכל לכוונה הנזכר כי באמת טרם עשותו את העובדא לא ראה עדיין בעצמו זה הצירוף בתורה כי אלו האותיות עדיין לא נתקרבו ונתייחדו אחד אל אחד יחדיו ידבקו כ"א אחר שבאה העובדא לידו והשכיל עשות כתיקונה מצא כתוב בתורה וראך ושמח בלבו והוא בעצמו לא ידע מאותן הצרופים וכן הענין בראובן אלו היה יודע ראובן שהתורה יכתוב עליו למען הציל אותו מידם להשיבו אל אביו על כתיפו היה נושאו לאביו הכוונה ג"כ ע"ד האמור שלא ידע עדיין טרם החילו לעשות זה העובדת אם במגלת ספר כתוב עליו צירוף כזה כ"א אחר המעשה מצא אלו הצירופים לערך מגמת נפשו והתאמצו במצותיו והקב"ה הכל בחכמה עשה בכדי שהבחירה יהיה חפשי ביד האדם לעשות כרצונו וממילא אם ראה האדם הצירופים טרם עשותו העובדא בטלה הבחירה כי מי פתי יסור מהמצות וצירופים שכתוב עליו כבר והנה אהרן וראובן בהתרשלותם ולא עשו העובדא בהתעוררת גדול והתלהבות לכן מצאו כתוב בתורה רק וראך ושמח בלבו ולערך השמחה בלבו ככה נצטרפו האותיות ואלו היה יודע אהרן שיגרום צירופים אלו בתורה אזי השתדל לעשות המצוה בחשק גדול בתופים ובמחולות היה יוצא לקראתו בעבותות האהבה וממילא נצטרפו לערך עובדותי' צירופים יותר בשלימות וכן אלו היה יודע ראובן שהתורה יכתוב עליו למען הציל אותו מידם ויגרום ככה מחמת זה העובדא צירופי' בתורה אזי היה עושה זאת בהתעוררת יותר גדולה דהיינו על כתיפו היה נושאו לאביו ולערך גודל התעוררותו גרם ג"כ צירופים בתורה יתרון אור ושאת מראשונים כ"א בשביל שתהא הבחירה חפשית בידם לעשות כרצונם לא ראו אלו הצירופים בתורה כי אם אחר עשותם אלו העובדות כלל הנשמע מהנ"ל צירופי אותיות שיש לו לאדם בתורה אינם נצטרפים בצירוף קבע כ"א אחרי עשות העובדא בשלימות בתכלית הזיכוך כנזכר ובהיפך ברוע מעשיו גורם צירופים לא טובים וכמו שדרשו חז"ל ע"פ ויקח קרח לקח מקח רע לעצמו וכן באבשלום כתוב ויקח את המצבת אשר בעמק המלך נתעוררו חז"ל לקח מקח רע לעצמו אשר בעמק לבו של מלך מלכו של עולם שאמר לדוד והקימותי לך רעה מתוך ביתך והלך הוא ולקח חלק רע לעצמו להיות הוא חלק הרע מתוך ביתו של דוד והלא כמה בנים היו לדוד משאר נשים ואולם בעבור זאת שהכל תולה ע"פ עובדותיו וכמוהו לקח לחלקו מאותיות שיש לו אחיזה בהם בתורה ומצרף על עצמו אותן הצירופי' ולכו כיון שרצה יעקב לגלות לבניו הצירופים שיקרה להם באחרית הימים נסתלקה שכינה ממנו כי בזה תולה הקץ כמבואר ולכן כל עצמה של התורה בנתינתה לא ניתנה כי אם אותיות מפוזרים מבראשית עד לעיני כל ישראל וכל אחד לערך מעשיו מצרף אותיות שורשו בתורה בצירופים קבועים ואחר עומדו

בנסיונו הצריך לו לבחינת השלמת נפשו עיקר בריאתו היה בשביל זה ואח"כ בנקל לו לראות אותן הצירופים ואם נתגלו לו הצירופים תיכף מי הוא פתי יסור מהם לעשות מעשהו זר מעשהו ונכריה עבודתו היפך מה שהתורה מאיר לו דרך האמת ולכן נפלאים ונעלמים ממנו ולפעמים יכול לבוא לידי טעות ח"ו כ"א בעשותו מעשיו בתמידיות וכל מגמתו יומם ולילה רק עבור צורך גבוה אזי נצטרפים האותיות בצירוף קבע וילך לבטח דרכו ולזה רמז שמאי עשה תורתך קבע ולעומת דברינו יש לרמוז בכתוב ברחובות תתן קולה הכוונה אפילו במקום שמרחיבין את התורה ועושין בה כמה פרטי רמזים וסודות לעבודת הבורא ב"ה גם שם תתן קולה כלו' רק בחי' קול לאישים המשכילים המתמידים בעבודה כח בהם לעשות מהרמזים שהרחיבו הראשונים רק בחי' קול לצרף צירופים אחרים לערך הכרתם החזקה והתנהגותם בעבודת בוראם וכמבואר בדרוש שבועות קול השופר הולך וחזק ע"ש ולכן אנו מברכים ברכות התורה נותן התורה ל' עתיד שהוא נותן את התורה בכל דור ודור עד עת קץ יתגלו צירופים אמיתים לעין כל ומגדולים עד קטנים יבינו וישכילו לדעת את ה' כמים לים מכסים להיות שאין צורך עוד להיות הבחירה חפשית בידם כי רוח הטומאה יעביר מן הארץ ולא יצטרכו למאוס ברע כאשר עתה יכול להיות ליקח מקח רע לעצמו כאשר זכרנו ויקח קרח לקח מקח רע לעצמו וכן באבשלום לקח מקח רע לעצמו כי כל זמן שרוח הטומאה בארץ כל עצמם של החיצונים לחטוף אותיות לעשות צירופים בקליפיות בעשות רע ומהראוי לכל אחד מישראל שיאמין באמונה שלימה ונאמנה שאין אמצעות בדבר בעשות מעשים טובים גורם צירופים קדושים בתורה ובעשות רע גורם צירופים לא טובים ולכן מצינו מראשית הבריאה עד שעתיד אין לך א' מישראל שלא יעמוד נגדו לשטנו תחל' בימי האבות לא נמלטו והיה להם צער מעשו ולבן וישמעאל וגו' ובמשה רבינו עמד נגדו קרח ועדתו וכל עצמם לעשות צירופים בקליפיות וכן בדורות הנביאים אירע להם ענין כזה ואפי' בימי האר"י זללה"ה מביא בספר הגלגולים שאמר על איש אחד שהפליג בדבריו נגדו ואמר עליו שהוא גלגול קרח איזה בחינה מבחינותיו ועדיין עומד במורדו להפליג על בחי' משה כי האר"י זלה"ה גלגול מבחי' משה ועדיין לא פסק הענין עד ביאות משיחנו ושמעתי **מהמגיד** זללה"ה שאמר מיום שנתחלקה מלכות בית דוד אין לך אדם שיאמר איזה דבר בתורה והעבודה שלא יהא נגדו בר פלוגתא להכחישו ואפילו אם לא נמצא סמוך ואינו ביודעו ומכירו מסתמא הוא מצוי הרחק ממנו ולפעמים מעבר לים ובכל דור ודור יש התפשטות של משה רבינו וגם בחינותיו של קרח כאשר בארנו למעלה ויקח קרח ותרגום ואתפליג קרח שנתחלק קרח לפרטיות ולעמוד ולחלוק על הכהונה בכל דור ודור להשליך לאדם

הנגש לתורה ועבודה טעות בכהונתו כדי לטורדו ולהפרידו מדביקות ואדם תמיד בצער ואינו מאמין לעצמו אפי' בעשיית עובדות טובות וגורם צירופים טובים בחלקו אותיותיו שיש לו בתורה עכ"ז לבו נקפו אם בקדושה או בהיפך באיזה פנים לחיצונים וגורם צירופים בקליפיות כיון שיש מונעים הרבה ומראין לו ק"ן פנים לטהרה מול זה בא הרמז בתורה וידבר אל קרח ואל כל עדתו לאמר בקר רומז לעת הגאולה כינו בשם בוקר עש"ה אמר שומר אתא בוקר אזי תתרבה ההשגה ויודע ה' ב"ה לעין כל א"ת מורה כלליות צירופי האל"ף בי"ת אשר לו כלו' אותן הצירופים הנוגעים לו לעצמותו באין תערובת רע מצירופים חיצונים כ"א כולם יקראו צירופים האמיתים שאין בהם שום טעות כאשר עלה ברצונו הפשוט בתחלת הבריאה לגלות אותן הצירופים באמצעות פעולות הצדיקים מהעלם אל הגלוי וא"ת הקדוש והקריב אליו ירצה א"ת הקדוש צירופי אותיות הקדושים את זה והקריב אליו לשלול צירופים לא קדושים בל יראה ובל ימצא בעולם כנזכר ודוק מאד: או יאמר בוקר ויודע ה' את אשר לו ע"ד שזכרתי בדרוש שיר השירים אשר לשלמה ופירש"י כל הכתובים קודש ושה"ש קודש קדשים א"ר אלעזר ב"ע למה הדבר דומה למלך שנטל סאה חטים ונתנה לנחתום א"ל הוציא לי כך וכך סולת כך וכך סובין כך וכך מורסן וסלית לי מתוכה גלוסקא א' מנופה ומעולה כך כל הכתובים קודש וגו' ועיקר העולה מהביאור כי הנה כל הנביאים שנבאו לישראל תורה ומוסר היה רק הכנה בהיות שיטו אוזן לשמוע בלמודים לסור רוע מעללם שיוכלון אח"כ לעשות תיקונים להשכינה לגרום יחודים בעולמות עליונים שזאת תכלית תורת אדם ומובחר שבעבודת הבורא רק לצורך גבוה ולא לצורך עצמו יתיר עליהם שיר השירים שהם פרטי הדברים הכתובים רק זווגים ויחודים היינו בהיות האדם תמים במעשיו וכבר הכין את עצמו בכל מאמצי כחו להשראת אלהות אזי נאות לו למלא פיו בשירים ותשבחות לדבק פנימיות מחשבתו אליו יתב' באמצעות דבורים משיר השירים הרומז לדיבורים מיוחדים וזווגים ודבורים כאלה המה בחי' גלוסקא מנופה ומעולה מפסולת וסובן ומורסן הנרמז בדברי ר"א כי באמת יש כמה בחינות צירופים אותיות ותיבות שונות זמ"ז והכל נוגע אל התורה ועבודה אכן המה רק התחלת הכנה והזמנה לבוא מחמתה לתכלית הצירופים האמיתים העולים ממע"ט של ישראל ועל כזה צריך למסור רוחו ונפשו כנודע למשכילים מסוד ק"ש ומכוונת ברכה ראשונה מש"ע מול זה בא הרמז בתורה בוקר ויודע ה' את אשר לו ונודע כללות תורתינו הקדושה ישנה בכל אדם ובכל זמן מוסב על כל אדם מישראל בהיותו בעצם הבהירות הכינוי בשם בוקר וכבר השליך מעליו רוע מעלליו וקישט מלא קומתו מהכיעור והדומה שזה נקרא חשכת לילה וכשבא אל בחי' בהירות השכל הנק' בוקר אזי

מודיע לו הקב"ה עיקר צירופים מכ"ב אותיות האל"ף בי"ת הנוגעים אל יחודים וזווגים עולמות עליונים וצירופים כאלה נק' א"ת אשר לו דייקא שמקבל תענוג מצרופים כאלה ואת הקדוש והקריב אליו להשתעשע במעשיו כי זהו עיקר תענוגו ית' שצפה לקבל מעם קרובו ישראל או יאמר בוקר ויודע ה' את אשר לו בכאן נרמז כללות בחי' היחוד כי נודע שאינו יכול להיות זווג בזו"נ כ"א בקבלו תחלה מוחין מבינה וכמש"כ אשרי משכיל אל דל ויש ג' בחי' משכיל מושכל שכל משכיל הוא המסביר השכל להמושכל שהמקבל נקרא מושכל ועצם השכל נק' בחי' שכל ורומז הכתוב אשר כינוי לבינה בחי' משכיל אל דל כינוי לשכינה הנקרא ד"ל והיינו הז"א מקבל מוחין מבינה להשפיע לנוק' הנק' דל וזהו בוקר ויודע ה' את השכינה הנקרא א"ת ובאמצעות הבוקר הכינוי ליסוד משפיע הז"א משפע וברכה עליונה מה שקיבל מבינה הכינוי בשם אשר ושיעור הכתוב בקר רומז ליסוד ויודע משמעו לשון זווג כמו וידע אדם את חוה וידע הוי"ה את כינוי לקב"ה ושכינתיה אשר לו היינו מהשפע' הבינה הנק' אשר ודוק ותבין ואמרת אליהם בהרימכם את חלבו ממנו ונחשב ללוים כתבואת גורן וכתבואת יקב ואכלתם אותו בכל מקום אתם וביתכם כי שכר הוא לכם חלף עבודתכם באוהל מועד נראה הענין ע"ד שבארנו בדרוש מגילת רות כתיב בבועז הנה הוא זורה את גורן השעורים הלילה ותוכן הדברים החיוב מוטל על צדיק הדור להעלות אותיות התורה מפרטי הנבראים וכנזכר לעיל באורייתא אסתכל קב"ה וברא עלמא ממילא מוכרח להיות אותיות התורה בכל דבר הבא לכלל בריאה מדת בחי' דצח"מ להחיותם ובהעדרם לאפס ותוהו נחשבו ובארתי מה דאיתא במשנה כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקוה נוחה הימנו. ולכאורה יש לתמוה וכי זה הוא כלל השוה בכל אדם יש לך אדם שרוח הבריות נוחה הימנו ועכ"ז אין לו אפילו מדה א' טובה שיגרום נחת רוח למקום ב"ה וגדולה מזה מצינו לרז"ל שאמרו האי צורבא מדרבנן דמרחמין ליה בני מתא לאו משום דמעלה טפי כי אם דלא מוכח להו במילי דשמיא אמנם הכוונה בזה רוח הבריות מוסב על כל פרטי הבריות מדוממים וצומחים ועופות וחיות וכל הבא לכלל בריאה בכולם כחו יפה להכניס בהם הארה שאין להם מגרמם כלום כ"א מה שהצדיקים באמצעות כשרון פעולתם ממשיכין להם חיות מאותיות התורה והתפלה כמבואר לנו פ"ה ואתה מחיה את כולם וגם עיין בפ' נח ביאור הכתוב שאמר הקב"ה לנח ואת"ה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה ותוכן הדברים למד לו דרכי העבודה קח לך בחי' מכל מאכל אשר יאכל נודע זווג מתייחס בלשון אכילה מכללות המדריגות תקח לך בחי' רמיזא דחכמתא להעלות משם אותיות התורה לשורשם וזה תכלית בחי' היחוד והפעולה והיה לך ולהם

לאכלה כלומר על ידי זה תגרום לך השפעה וגם להנבראים תגיע משפע ברכה עליונה וזה נק' משאו ומתנו יפה עם הבריות כלומר עם כל הברואים נושא ונותן בהם נושא מהם בחינת רמיזא דחכמתא לעבודת בוראו ואח"כ נותן בהם חיות והארה ע"י מה שמעורר לבו בקרבו מחמתם ואיש כזה שלום יעשה בפרטי הנבראים העושים מריבה כלפי מעלה לומר אנן בעינן למהוי קדם מלכא כי יפה יפה לעבוד גם עמהם את הקב"ה לאפוקי איש בער ולא ידע כל זאת כי אם מעשהו כבהמה רק שלא יהיה זר מתאות לבו אזי כל הברואים שונאים אותו כי אין משאו ומתנו יפה עמהם לישא מהם בחינת וליתן להם חיות והארה ולכן מרגלא בפי העולם איש תמים במעשיו למדו לשונם לומר פלוני מעולה ביותר ושלום לו עם כל הברואים ואפי' עם זבוב אשר בכותל ולכאורה מאין למדו לשונם לומר ככה וכי יש אדם בעולם לעשות מריבה עם הזבובים וכדומה מפרטי הבריות אמנם כלפי דברים הנאמרים האמת אתם כי מי שאין דרכו בטח בודאי מריבין אותו כל החיות ועופות ואילנות ועשבים הצומחים שואלים מאתו מזונותם להחיותם כולם ממתינין על עבודת אדם מתורה ותפלה כמבואר לנו למעלה מאמרם ז"ל כל האומר פרק שירה בכל יום מובטח לו שהוא בן עה"ב ע"ש ותשכיל נפלאות ולכן מי שמתרפה א"ע מעבודת בוראו אינו בטוח לומר שירחיק נדוד ויסתיר עצמו במדברות בין אילנות ושם אין לו מריבים וקוטטים כי גם שם האילנות ועשבים עושים מריבה עמו ולהיות שטח עיניו מראות ואזניו אטומים מלשמוע נדמה בעיניו כאלו משלימים אתו ומי יתן והיה שיפקחו עיניהם ויפתחו אזניהם אזי בודאי לא מלאו פיהם לומר מה נאה אילן זה ומה נאה ניר זה כי הוא משבחם שהם מגנים אותו ועושים מריבה עמו כיון שאין להם נייחא הימנו ליתן להם חק מזונותם מהארה עליונה ואפשר לרמוז בדברי המשנה כל שרוח הבריות נוחה הימנו מוסב על פרטי הבריות מחיות ועופות ואילנות הדוממים וצומחים רוחם נוחה הימנו שנותן בהם חיות מאותיות שורשם אזי רוח המקום נוחה הימנו גם כן כי זה עיקר כוונתו בבריאת עולמו שצפה התענוג והשעשועים מנשמות הצדיקים שיעלו ויגביהו אפילו האותיות המלובשים במדריגת התחתונים לבררם. ולעשות מהם צרופים בתורה הקדושה באופן שנתבאר לנו כמ"פ ומעיד הכתוב על צדקת צדיק בועז להיותו צדיק הדור זאת עבודתו הנה הוא זורה את גורן השעורים כלומר כל מגמתו לזרות ולברר אותיות זעירין המלובשים בגשמיות הנק' שער"ה שער ה' אחרונה באתוון רברבין נק' חט"ה המה אותיות שבתורה ותפלה ומעשה המצות וזאת עבודתו של בועז צדיק הדור לזרות ולברר אותיות אלו להעלותם למעלה והמוץ דחה לחוץ מורה על צרופים לא טובים לא היה לו אחר כך בעוסקו בתורה ותפלה כי כבר זכרנו כמה פעמים מאין נמשך מ"ז

בתורה ותפלה הכל בעבור שלא שמר פיו ולשונו בעבודתו בחוץ לבלתי עשות מעשיו הגשמיים בהתקשרות משא"כ כשמברר אותיות התורה אפילו במעשהו בחוץ רק לעשות נחת רוח ליוצרו ולא להנאת עצמו כלום לכן אין לו שום מונע מתערובות מחשבות חוץ בתורה ותפלה ומוציא דבור לפני אלהים בשלימות אותיות מלוים כל טוב וכלל זה נקוט בידך והוא כלל גדול בתורה ועבודה שהאיש תמיד במשקל השוה ואינו נמלט מאחת משתי אלה או עושה צרופים טובים בקדושה באמצע כשרון פעולותיו ולהפך בעשות מעשים מגונות ואין פיו ולבו שוים בהוציא דבור לפני אלהים בהתקשרות ודביקות אל אזי משליך אותיות לחיצונים וידע נאמנה שאין שום פעולה גדולה וקטנה לבטלה בעולם כי אם עם תנועות איבריו ועקימת שפתיו או עושה רושם בקדושה או רשומו ניכר בקליפה ח"ו ואם כן מה מאד יחרד וילפת האיש לעורר לבו בקרבו טרם החילו לעשות אפילו הקטנה שבפעולות מתנועות יד ורגל אחת מהנה חמש חושיו ועקימת שפתיו להוציא דבור יפלס במאזני שכלו מה יגרום ככה אם רשימו בקדושה או להיפך ח"ו כי אין אמצעות בדבר ואח"כ יגיע לו בושה וכלימה בעת בא דברו עם הספר ימצא כתוב עליו צרופים לא טובים לערך מעשיו ככה קנה שם לעצמו ולפעמים אם הלך את לוצצים יקרא עליו התורה. לץ והולך את כסיל יקרא עליו התורה כסיל וכדומה משמות המגונות שצירף ככה בעצמו לקרותו בשמות עלי אדמות לערך מעשה המגונות ודהמע"ה בנעים זמירותיו רמז בזה אחלי יכנו דרכי לשמור חקיך אז לא אבוש בהביטי אל כל מצותיך. הוא הדבר אשר דברתי מי שהולך בתום ילך לבטח דרכי שלום לו עם כל הספרים אל כל מקום שנותן עיניו לראות דבור עם הספר כאשר פעל ועשה במעשהו בחוץ ול' קנה שם לעצמו משמות המגונות כיון שמיישר אורחותיו ע"פ התורה לאפוקי הכסיל אשר בחשך יהלך ומעשהו זר ונכריה עבודתו כמעשה הבהמה לרדוף אחר תאות לבו להגיע מחוז חפצו ורוממות אלהות שכוח מלוח לבו אזי אם תעיין עליו תמצא עולתה בו ועובדותיו על הרוב זולת התורה וממילא עושה צרופים בחיצוניות אין לך בושה גדולה מזה אל כל מקום שניתן עיניו לראות בספרים מוציא א"ע באחת משמות שקנה לעצמו לפעמים נקרא רשע ולפעמים לץ ולפעמים נואף אשה חסר לב וכדומה משמות המכוערים ולזה רמז דהע"ה אחלי לשון תפלה ובקשה כל תפלותי ובקשותי ליתן לי לב טהור לשמור חקיך והפעולה אז לא אבוש בהביטי אל כל מצותיך כוונתי בהם באמת והדרכתי פעמי רגלי בדרכי יושר ובאתי במגלת ספר כתוב עלי שמות קדושים על פי עובדותי הטובים ובא וראה מה דאיתא בזוהר פ' שלח לך במעשה דרבי חגי שבקשו ממנו ר' חזקיה ור' ייסא לדבר עמו דברי תורה ואמרו להו תבעי דנתחבר בהדך ותיזיל בהדן אמר להו אי

עבידנא הכי אורייתא יקרא עלי כסיל ולא עוד אלא דאתחייבנא בנפשאי אמרו ליה למה אמר לון דהא שליחא אנא ושדרו לי בשליחותא ושלמה מלכא אמר מקצה רגלים חמס שותה שולח דברים ביד כסיל נמצינו למידין שאפילו חכמי הזוהר יראו לנפשם לבלתי יגרמו באמצעו' פעולתם שהתור' יקרא עליו כסיל ואיך לא יעטו כמעיל בשתם אנשים חלושי הדעת כערכנו לפלס ולשקול פרטי עובדותינו לראות ולהסתכל באיזה מן השמות יקרה עלינו התורה הקדושה ואיזה צירופים יצטרפו באותיות שרש נשמתינו כנזכר לעיל אפילו אדם השלם במעשיו ירא לנפשו כי האמת נעדרת עד עת הגאולה ואז ויודע ה' את אשר לו אמיתית הצרופים אבל עתה בחשכת הגלות ורוח הטומאה היצר הרע מרקד בינינו מכניס הטעות בלבות בני אדם וכל אחד סובר שהאמת אתו ובאמת לפעמים תועה מדרך השכל כי קשה מאד המעשה אשר יעשון בני ישראל לכוון האמת וכאשר בארנו למעלה בענין מאמרם ז"ל אלו היה יודע אהרן שהתורה יכתוב עליו ואלו היה יודע ראובן שהתורה יכתוב עליו ואם באבות העולם מצינו שלא ידעו מה שהתורה יכתוב עליהם מצירופי עובדותיהם איך יתפאר השותה כחמס עולה לומר שהאמת אתו ומחשבותיו זכים ובהירים וכדי לסמוך עליהם כאשר נתרבה עתה רבים הם המתפרצים וחדשה נהיתה בארץ חסרי הדעת ואין תבונה בהם ועם כל זה מעמידין על מחשבתם לומר כיון שכך נפל במחשבתם מסתמא כך עלה במחשבת הבורא ב"ה נגד זה הולך ועושה הרבה מהפעולות אע"פ שכמו זר נחשב בעשות ככה והסיר מסוה הבושה מנגד פניו שמא לא כיון האמת ולא מאת ה' היתה זאת המחשבה ולמה לו להשען על בינתו ולב אין. שא עיניך וראה מה דאיתא

באור החיים על פסוק **פה אל פה אדבר בו במראה ולא בחידות** וזה לשונו ואין דרך זה בדברים אשר דבר ה' ביד עבדיו הנביאים ירמיה וישעיה שכולן משל ומליצה וביותר מהמה נבואת זכריה המסגר שערי הנבואה אשר סגר גם נבואתו ואין אתנו יודע כוונת נבואתו ויש לחקור זאת כיון שהמנבא הוא ה' אלהינו אחד למה לזה ידבר נכוחות ולזה דבר מעקשים ואמרו אנשי אמת הרכבת מין האנושי תפסידנה הרגשת הרוחני ואינה יכולה לסבול וגו' ולזה אין אדם משיג לעמוד בכחו לשמוע קול אלהים חיים זולת האיש אשר הפך חומרו ויכול שאת דבר המלך ולכן בהנבא ה' לאדם שאין גופו דומה לצורתו יתחכם ה' עשות על זה האופן כי יצא דבר המלך מפי עליון והדיבור יתעטף באוירים דקים ואח"כ יגיע לאוזן נביא ובזה יסבלנו הנביא ואף גם זה יפעיל הרגש בנביאים להשתגע ודבר זה יסובב בא הדברים דרך משל ומליצה ובחלום ולזה כל הנביאים לבד ממשה ידברו משלים ומליצות ויותר מהמה זכריה שהיה אחרון בנביאות היה הדבור

בא ונגלד ונגלם ביותר משאר נבואות ונתרבה בו מליצות ועומק הדמיון עד שאין דורות האחרונים יודעים דבריו והוא מה שהודיע ה' כאן בבחינות המושג למשה ואמר פה אל פה פי' לא היה הדיבור נפסק מפי עליון לפי משה לעבור באויר העולם שישתנה הדבור בהלבשת האוירים לדבר דברי משלים וחידות עכ"ל. ועתה ראה והבן אם בנביאים אבות העולם נאמר ככה שהיה הדיבור מתעטף באוירים דקים ואחר כך יגיע לאוזן נביא ואף גם יפעול הרגש בנביאים להשתגע ודבר זה יסובב בא הדברים דרך משל ומליצה בחלום ואיך לא יבוש ויכלם אנוש כערכנו ולומר שהדבר ברור אצלו כאשר נפל לו במחשבתו ומי עמד בסוד ה' ואפשר שהמחשבה הקדומה נתעטפה בכמה אוירים עד אין מספר וא"כ הלא כמשתגע ואין אתו יודע עד מה כי בודאי יש כמה אמצעות בהתלבשות האוירים ולכן האמת נעדרת להשען על בינתו. וכלפי דברינו הנאמרים בארתי מה שהשיב ירמיה הנביא להקב"ה ואמר אהה יהו"ה הנה לא ידעתי דבר כי נער אנכי ויאמר אל תאמר כי נער אנכי כי אל כל אשר אשלחך תלך ואל כל אשר אצוך תדבר ולכאורה אינו מובן השאלה והתשובה הוא אמר לא ידעתי דבר והשיב לו הקב"ה אל כל אשר אשלחך תלך מה זה תשובה ויובן ע"פ הנזכר כאשר באה הנבואה מפי עליון בהעטפת כמה אוירים עד שיפעיל בנביא להשתגע והיה הנבואה כאש בוערה בפי הנביא והוכרח להוציא דיבור בלא דעת עד שהנביא בעצמו לא ידע מה שאומר וידבר ולזה מאנה נפשו של ירמיה בנבואתו ופי' שיחתו לפני הקב"ה ואמר אהה אדני ה' הנה אתה מכריח אותי בשליחות מה לא ידעתי דבר כלומר מה שאני בעצמי לא ידעתי מוכרח לדבר כמו המשתגע ונבער מדעת ובאמת הכל בחכמה עשה הקב"ה ולא גלה סודו אל עבדיו הנביאים בכדי שישוו אצלם כל בחינת הדיבורים ואפי' דברי ריבות וקטטות וכמו אכזר נחשבו לומר להם ככה כי מדתם רחמנות ולא דינים ואם ידעו איכות דיבוריהם יכבשו ויעצרו במילין לבלתי הוציאו דיבורים רק רחמנות ולא אכזריות לכן נתחכם ה' בהם והעלים מהם איכות הדברים שלא ידעו בעצמם מה יאמרו ומה ידברו. ומעתה תשכיל לדעת תשובתו יתברך לירמיה ויאמר אל תאמר נער אנכי כי אל כל אשר אשלחך כו' ירצה כל בחי' השליחות שאני משלחך בין דין ובין רחמים תאמר להם לישראל ואם כן תרצה למאן בשליחות דברי דינים וריבות לזה מנעתי ממך בחי' הדעת את דיבורך ואפי' דיבורים שלא ידעת בעצמך מוכרח אתה לדבר כלל הדברים שאנו מצינו אפי' נביאים אבות העולם נעלם מהם אמיתיות הדברים מה שבא להם בנבואה מפי עליון ואיך ימלא פי אדם החלש ברעיונו ובודאי לא הפך החומר לצורה ופרטי רעיוניו באים אליו בהתעטפות האוירים עד אין מספר ועכ"ז מדמה בנפשו כאלו עומד בסוד ה' ורעיוניו

אמת ויציב. ואני בארתי מה דאי' במאמרם השכים ונפל פסוק לתוך פיו הרי זה נבואה קטנה ולכאורה יש לתמוה כי ע"פ האמת גם זה אינו ראיה להיות שנפל לו איזה פסוק בהשכימו טרם לימודו מסתמא נבואה נזרקה בפיו כי עינינו רואות והחוש מעיד על זה לפעמים בחלום ידבר איזה פסוק ואחר שמשכים זכור יזכרנו וא"כ אין כאן נבואה וגם כשיתבונן האדם על ענין חלומותיו נפשו יודעת מאוד שלפעמים רעיוניו ומחשבותיו מכמה ימים עתה על משכבו סליקו ואם נפשך לדעת הסיבה הגורם ככה דע לך כמו מהות הדבור בהקיץ המחשבה מתלבשת ומתעטפת בכלים הן המה ה' מוצאות הפה ולא נשמע הדבור כ"מ באמצעות הכלים המלבשים את המחשבה והקול ככה. הענין בחלום אינו נגמר שלימות החלום כ"א באמצעות בחי' כלים המעטפים את המחשבה וכל זמן שלא נגמרו אזי רעיונותיו המה ערומים ושבע ילין בל יפקד החלום בסיבת העדרת הכנת הכלים ואימתי שהקר' גמר הכנת כלי המחשבה אזי בחלום ידבר ומעתה איך יכול האדם לדעת איזהו נבואה קטנה. אך הכוונה ע"ד ששמעתי **מהמגיד** זללה"ה שביאר כוונתם במלת השכים הכוונה השכים לקדמת המחשבה כי בכל אדם יש קדמת השכל הגורם לו זאת המחשבה ובחינתה מעול' ביתרון שאת ויתרון אור מבחי' המחשבה ואין אדם זוכה לקדמת השכל כ"א בהפכו חומרו לצורה ומפשט א"ע מגשמיות כאלו אינו בזה העולם ומקושר בפנימיות מחשבתו לרוממות אלהות עד שאינו מרגיש מעצמו כלום וכולי האי ואולי יכול לבא בהשכמה לקדמות השכל וזהו כוונתם השכים ונפל פסוק לתוך פיו פירוש שהשכים לקדמת השכל ומוסב אפי' בבוקר וערב וצהרים מתי שזוכה למדריגה מעול' להשכים לקדימת השכל בהפשט א"ע מגשמיות ושם נפל לו איזה פסוק לתוך פיו ידע נאמנה הרי זה נבואה קטנה ובאמת צריך לזה הרבה הבחנת הדעת ופלס מאזני שכלו במשקל ובמדה ועיין מה שבארנו בדרוש ר"ה מה דאיתא משכימים לסליחות על דרך האמור והנה מי שחלק לו אלהים בבינה וכבר עמד במעלה הגבוהה והמעולה להפוך חומרו לצורה ולפשוט א"ע מגשמיות לו נאה ויאה להשען על בינתו ומחשבותיו לפעול איזה פעולה בעולם הצורך לערך העת והזמן לשלול זולתו הנבער מדעת והכרתו חלש' חומרו עבה וגם אומר לו להשען על בינתו כי בוודאי שקר בפיו דברי היתול וכזבים ואוי לאותה בושה חכמים המה בעיניהם ושטותם מכסה פניהם ומי יתן והיה לבבם זה להם להטות אוזן לשמוע מה שכתוב עם הספר איך לעבוד עבודתו ית' באמת וכמו שבארנו פ"ה דרשו מעל ספר ה' כלו מספר ממש הכתובה וחקוקה לפניהם צירופים קדושים מה שגבלו הראשונים שנאמנה את אל רוחם והלוכם בתום וקבעו צרופי תורתם בקבע ואל תלכו מדרך אתם כ"א עשות כמעשיהם ואז כל אויביך ישלימו לך לבלתי עשות מריבה

עמך כמו שזכרנו למעלה מי שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו ואם לאו אזי יתמלאו פני תבל ערים השונאים אותו על העדר מעשהו להכניס בפרטי עובדותיו הארה וחיות בהנבראים כולם להעלות אותיות הגבול למרום שבתם וכאשר כבר זכרנו פ"ה השם גבולך שלום וחלב חטים ישביעך תוכן הדברים כלפי כל אדם נאמנים השם אותיות גבולך היינו אותיות שבמדריגות הנמוכה מאכילה ושתיה ושאר תענוגות בני אדם שהם גבול הקדושה והתחלת החיצונים כי אין אדם בועט באדונו כ"א מרוב אכילה ושתיה והם נקראים מים התחתונים בוכים אנן בעינן למהוי קדם מלכא ועושים מריבה כלפי מעלה והן הם המחשבות זרות הבאים בתוך התפלה לערבב מחשבתו ורוצים עליה ע"י נענועות האותיות של תורה ותפלה לאפוקי השם גבולך שלום כלומר אותיות הגבול עושה שלום בהם לבלתי עשה מריבה כלפי מעלה אזי תועלתו גדולה ומבטיחו הכתוב חלב חטים ישביעך כלומר המובחר שבאותיות בגשתו אל התורה ותפלה שהמה נקראו חטים גי' ך"ב אותיות ישביעך להוציא דיבור בשלימות בלי שום טרחא לדחות מחשבות מעורבות מאותיות הגבול כיון ששלום יעשה להם ולא יעשה צירופים בחיצונים ואיש אשר אלה לו יתכן לו באמת להשכים לקדמת השכל ללמוד ולהתפלל כראוי אמנם אמר יאמר העובד את ה' להחזיק טובה לעצמו להתפאר שנאה אומר ונאה מתפלל וחכמתו עומדת לו להשיג כ"ז ידע נאמנה הכל מאת ה' היתה זאת כי הוא הנותן לו שכל וכח המחבר לעשות צירופים בתורה ותפלה ואל יתהלל החכם בחכמתו של הבורא ב"ה וגבור בגבורתו של הקב"ה. ועתה נחזור לענין ואמרת אליהם בהרימכם את חלבו ממנו ירצה להבינם טוב טעם ודעת אפילו כשנזדמן לפעמים להתפלל כראוי ונכון או לעשות צירופים בתורה נאים ויפים זה נקרא בהרימכם א"ת מורה כללות הא"ב חלבו היינו חלב חטים הטובים שבאותיות כנזכר אל תפארו אחריכם לתלות בכם ומורה הכ' באצבע את חלבו ממנו מוסב על הקב"ה ממנו בא לכם השכל והמדע לצרף צירופים טובים הוא הנותן שכל והתעוררות אמנם מגודל טובו וחסדיו העודפות על בני אדם גמר אומר הכתוב עכ"ז ונחשב ללוים אל הצדיקים הנלוים אליו ית' באמת בפרטי תנועות איבריהם מעלה עליהם כתבואות גורן וכתבואת יק"ב כלומר כאלו צירופי אותיותיהם נובעים מגרונם בלי עזר אלוה ומלת יק"ב נוטריק"ון י"חוד ק"דושה ב"רכה כאלו כל הקדושה והברכה ובחי' היחודים שגורמים בעולמות עליונים משלהם נתנו לו ית' ובאמת הכל משלו נתנו לו ית' ועכ"ז ונחשב ללוים כאלו הוא מתבואת גרונם ממש ויק"ב חכמתם עמדה להם כי לה' החסד ומשלם לאיש גמול תשלומו כמעשהו ממש. ורומז הכתוב אח"ז אימת נחשב ללוים ככה בתנאי הקודם למעשה:

ואכלתם אותם בכל מקום אתם וביתכם ומלת אכילה מתייחס ללשון זווג ויחוד ומלת אותו רומז לאות השפעתו ית' שתגרומו בחי' יחוד באות השפעתו הנשפע בכללות המדריגות ואפילו התחתונים והנמוכים גם שם תאכלו ותייחדו אותיות התורה המלובשים בגבול כנזכר וזהו ואכלתם אותו בכל מקום אפילו בהתענוגים הגשמיים ומפרטי הנבראים מחיות ועופות ודגים וגומר שכל עצמם לא נבראו בעולם כי אם לאשתמוד' בהון עולמות ואורות הבהירים כנזכר כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו ואז תועלתכם גדולה ומעולה להוצי' דיבור לפני אלהים בתורה ותפלה בשלימות והארה ומילוי אותיות מכל טוב בלי שום טרחא לזה גמר אומר הכתוב כי שכר הוא לכם חלף עבודתכם כלומר מה הוא השכר חלף עבודתכם את הבורא בכ"מ הנרמז בתחילת הכ' השכר באה לכם באהל מועד כינוי לדבור הנקרא בחי' אהל מועד המורה לזימנין פעמים מדבר ופעמים מחשב משא"כ המחשבה אינה נפסקת אפילו כמעט רגע ולזה נק' הדיבור אהל מועד ושם מגיע להם השכר להוציא דיבור בשלימות חלף עבודתכם שטהרתם וקדשתם עצמכם באותיות הגבול זה הגורמת מחשבות קדושות טהורות ואז ונחשב ללוים כתבואת גורן וכתבואת יק"ב והאל ברחמיו ישימנו מהעובדים אותו באמת והולכים בדרכיו אמן סלה נ"ו:

חקת

וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר זאת חקת התורה אשר צוה הוי"ה לאמר. נראה בהקדם משנה דאבות אמר רבי יוסי בן קסמא פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע בי אדם א' ונתן לי שלום והחזרתי לו שלום אמר לי רבי מאיזה מקום אתה ואמרתי לו מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים אני אמר לי רבי רצונך שתדור עמנו במקומנו ואני אתן לך אלף אלפים דינרי זהב ואבנים טובות ומרגליות אמרתי לו אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם איני דר אלא במקום תורה וכן כתוב בספר תהלים ע"י דוד מלך ישראל טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף ולא עוד שבשעת פטירתו של אדם אין מלוין אותו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות אלא תורה ומעשים טובים בלבד. ונראה בדרך צחות אשר בכאן מוסר השכל לאנשים המתנשאים ומתפארים לקרותם בשם רבי כאשר נוהג עתה בדור הזה רבים הם עמי הארץ אשר לא ידעו בין ימינם ושמאלם ועכ"ז קונים שם לעצמם שם רבי ובארתי מאמרם ז"ל אוי לו למי שהעולם מטעים בו לכאורה הענין תמוה וכי מה חטא זה שהעולם מטעים בו ראוי להם לשון האוי שהטעות נגד פניהם לטעות באיש בער ולא ידע אמנם האיש שהעולם טועים בו

נקה מעון ולא פעל שום רע בזה שהעולם בטעות ולמה לקרות עליו אוי אמנם באמת ידע אנוש בנפשו אי צדיק גמור הוא או רשע וא"כ מהראוי אפילו אלף אנשים שלא הריחו בו ואינם מכירים את מעשיו ומשבחים אותו לקרותו בשם רבי האמת שהטעות נגד פניהם עכ"פ למה לו להתענג מזה ונפשו יודעת מאוד ששקר ענו בפיהם ואין האמת אתם ואל יכניס הטעות בקרבו שראוי באמת לקרותו בשם רבי ומי שנבער מדעת והעולם מכניסים בקרבו את הטעות בוודאי אוי לו ואוי לנפשו רעה כי ידע אנוש בנפשו אם צדיק הוא או רשע ולזה כוונו רז"ל אוי לו שהעולם מטעים בו פועל יוצא כלומר מכניסים בקרבו את הטעות והוא ידע האמת ועכ"ז תועה מדרך השכל וקונה לעצמו שם רבי ורצונו ליהנות עצה ממנו וכל העולם יטריחו בשבילו במזון וכסות וכל צרכיותיו המרובים ורבי יוסי בן קסמא כאשר פגע באדם א' מגדולי הדור איש חכם ונבון ובראותו את רבי יוסי בן קסמא נוהג ברבנות אמר לו בדרך רמז רבי מאיזה מקום אתה כלומר מאין קניתה לך שם גדול לקרותך בשם רבי ומאיזה מקום אתה ומי מלמדך להועיל מגדולי ארץ ורמז לו מי הכניס בקרבך הטעות לזה השיב לו מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים אני ובראותו כי כן השיב לו היטב חרה לו בהנשא את נפשו ותפארת לו מן האדם לומר מעיר גדולה של חכמים וסופרים וכלפי דבריו אמר לו כמדומה אני רבי רצונך שתדור עמנו במקומנו בראש הקרואים לעמוד במקום גדולים ועוד רצונך ואני אתן לך אלף אלפים דינרי זהב וכסף ואבנים טובות ומרגליות חלף עבודתך ותורתך כי הוא מהמקבלים שסכנה להם לחשוב מספר קטן כ"א מספר גדול אלף אלפים דינרי זהב וכסף חלף עבודתו נגד הטעות השיב לו רבי יוסי בן קסמא לא כן טועה אתה כי אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם איני דר אלא במקום תורה ומעולם לא עלתה על רצוני כאשר דברת לומר הייתי לומד ומלמד בשביל טובות הנאות עצמי וידעתי נאמנה שהעבודה צורך גבוה ולא לצורך עצמי וכן כתיב בספר תהלים ע"י דוד מלך ישראל טוב לי תורת פיך דייקא ללימוד לשמה למען תהיה תורת ה' בפי מאלפי משמעו לשון לימוד כמו ואאלפך חכמה ירצה מאלפי כסף וזהב מללמוד בשביל זהב וכסף ולא עוד שבשעת פטירתו של אדם אין הכוונה במלת פטירתו לעולמו כ"א הכוונה בשעת פטירתו של אדם מן הספר לילך ולעבוד עבודתו בחוץ מצרכי ההכרחים שבלתי אפשר זולתו אין מלוין לו לאדם לשון התחברות אין נתחבר אליו לא זהב לא כסף ולא אבנים טובות ומרגליות אשר בשבילם ינצל מכל צרה וצוקה ומהרהורים רעים וכדומה ממקרה ופגעי הזמנים כ"א נופל תחת הזמן ואינו יכול ליתן עצות לנפשו איך יפטור אלא תורה ומעשים טובים המלוים לו ונתחברו בלוח לבו מהם ובהם יכול לקנות שלימות לנפשו וליהנות עצה כי

התורה אור לנתיבתו ולזה עיקר מגמתו בתורה ולא לקבל הנאה בעבור המזון והכסות. ואפשר לומר בדרך הלצה זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר דאיתא בגמרא מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה שנאמר כי חק הוא לישראל ופריך מאי משמע דחוק לישנא דמזונא שנאמר הטריפני לחם חקי ורבים הם שניזונים מן התורה חלף עבודתם ותורתם רבו המפזרים תורה ברבים יש נאה אומר פשטים דורש רמזים ודורש דמים לשאול אוכל לנפשו וזהו זאת חקת התורה מזונות התורה כי בודאי לית לך שום דבר בעולם שלא נרמז בתורה ואיה איפוא המקום שמרומז מזון בתורה לזה גמר אומר אשר צוה ה' לאמר תורה ומוסר להזהיר ולצוות בטוב ומהאמירה המה נזונים וזאת הוא חקת התורה מזונות של התורה וק"ל:

זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר ישעיה הנביא אמר הרעיפו שמים ממעל ושחקים יזלו צדק תפתח ארץ ויפרו ישע להבין ענין הפסוק ע"ד מאמרם ז"ל שנתעוררו ע"פ ומעשה ידיו מגיד הרקיע מי מגיד על מעשה ידיו הן המה הצדיקים מגיד ומודיע צדקתם כשהן מתפללים פני יתברך ושואלים מטר והרקיעים מגשימים ע"י תפלתן אזי ניכר צדקתם על ידי הרקיע שהם מעשה ידיו של הקב"ה. ואפשר לרמוז הענין גם כאן שישעיה הנביא ע"ה אמר זאת נגד הצדיקים בזאת תבחנו אם צדיקים אתם הרעיפו שמים ממעל כלומר אם תגרומו ע"י תפלתכם שהשמים מגשימים להוריד מטר ויודע לעין כל שהשחקים יזלו צדק השפתים נקראו שחקים כנודע בחינתם הוא נו"ה הנקראים שחקים ששוחקין מן ואם החצר יפה בפה שתעריפו שמים ממעל מסתמא שחקים המה השפתים יזלו דיבורי צדק צירופים קדושים כתפלת הצדיקים גמורים:

או יאמר הרעיפו שמים ממעל ושחקים יזלו צדק דאיתא בספר יצירה הבן בחכמה וחכם בבינה הגם שכבר דברו בו הראשונים ז"ל בביאור אלה הדברים עכ"ז עדיין אנו צריכין למודעי וכבר זכרתי כמה פעמים מהות בחי' הדיבור של אדם בהיותו מקושר לקדימת המחשבה בלי שום תערובת מחשבות חוץ אזי נבנה ונצטרף שם הגדול והקדוש הוי"ה ב"ה באופן המבואר לנו כמה פעמים היינו תחלת התעוררת עביד תנועה היא נקודה שבלב הוא בחי' יו"ד משם הוי"ה ב"ה ונקודה ראשונה בחי' גולמא יכול לעשות איזה המשכה שירצה ובהיותו עדיין בסוד המחשבה נקרא אז כלל הצריך לפרט כיון שאינו ניכרת מחשבתו לזולתו ואח"כ באים ה' מוצאות הבינה וממשיכות מכח כמה קוים והם ה' מוצאות הבינה ה' ראשונה משם הוי"ה והרמז בפסוק בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ היינו כללות הא"ב השמים ואת כללות הא"ב הארץ וה' מוצאות הבינה בחי' פרט נגד אותיות החכמה ואח"כ שתי בחי' הנ"ל מתלבשים בבחי' הקול אות

ו' שבצרוף שם הוי"ה ואח"כ באים ה' מוצאות הפה ומחתכין את הקול ונשמע וזה כלל הצריך לפרט נמצא מתחלת התעוררת המחשבה עד עת בא הדיבור נבנה ונצטרף שם הוי"ה בשלימות והנה תכלית עיקר עבודת אדם בעוה"ז רק שיעסוק תמיד בבנין קומת השכינה היותה ג"כ בחינת יו"ד נקודה שחורה באין חיוורא עש"ה שחורה אני ונאוה ולכן נקרא ג"כ חכמה זעירא כנוי לסוד נקודת יו"ד ועיין בזוהר שיר השירים סוד פסוק שחורה אני ותשכיל נפלאות ובארנו הענין בדרוש שה"ש ע"ש אמנם ביאור אופן בנין השכינה עמוק עמוק וכל אדם מישראל חייב להתאמץ ולהשתדל בכל יכולתו ולחפש בספרים להבין את הענין לערך קט שכלו ואז ימצא מבוקשו אפס קצת וגם אני לא מנעתי א"ע מלהורות בזה כפי שקבלתי מרבותי הקדושים אשר בארץ המה ונשמתם בגנזי מרומים השכינה אמריה תאמר שחורה אני כ"י ונאוה ופירש"י ונאוה בחיתוך איברים לרמוז על הענין כי קודם שבאים הצדיקים לעשות על ידי אחיזת נשמתם קומת לשכינה היא בסוד נקודה שחורה והם באמצעות מעשיהם הטובים נתקן דוגמתם איברי השכינה וע"ד דאיתא בתיקונים שקורא להם מארי דעיינין מארין דרגלין ומארי דידין היינו אם האדם מתקן בבחי' עיניו נתקן ג"כ עין בקומתם כפי אחיזת נשמתו למעלה וכן בעשות מעשה הצדקה ומקיים פתוח תפתח נשלם יד למעלה בקומת השכינה וידמה המשכיל ענין אל ענין פרטי האיברים של הצדיקים המקדשים ומטהרים והיה קודש בלתי לה' לבדו ככה משלימים איברים הקדושים לקשטם ולהכינם בקומה שלימה מה שהיתה כ"י טרם בואם של הצדיקים בסוד נקודה שחורה בלא חיוורא דהיינו שלא היה לה עדיין בחינת התפשטות האיברים אחר כך בצדקת הצדיקים נאוה בחיתוך איברים וגורמים לה דיבורים להתפאר במעשיהם וכמבואר לנו פ"ה וכל שיח השדה טרם יהיה וכו' ואדם אין בארץ הכוונה שיח השדה מורה לדיבורי השכינה הנקרא שדה של חקל תפוחין ושיח השדה עדיין לא היה ומפרש הכתוב והטעם ואדם אין בארץ לעבוד את האדמה לקשטה ולבנותה ולכן אין לה במי להתפאר ומה מאוד ראוי לכל אדם מישראל מורא יעלה על ראשו ויחרד בקרב לבו מה החטא גורם אם העבודה רפויה בידו להכניס צוארו בעבודת אדוניו יומם ולילה ואל ירפה א"ע אפילו כמעט רגע כי בכל שעה ורגע אם מתרשל מתורה ועבודה גורם גרעון בקומה עליונה שלא נשלמה באמצעות כשרון פעולותיו בפרטי עתיו ורגעיו כי הכל תולה בהתעוררת התחתונים מבחי' נקודה שחורה שאין לה חיורא מכניסין לשם בחי' חוורא ואז נעשה ציור אות בשלימות וזהו עיקר בניינה הגם שאין שייך לומר בשכינה בחי' איברים גשמיים ואפילו ציור ותמונת אות ח"ו עכ"ז מי שחלק לו בבינה יתכן לו לדעת מרוחניות שבו משם יכול להשיג ולהסתכל

איך נבנה התיבה מתחלת התעוררת המחשבה עד מדריגה תחתונה בחי' הדיבור שאז נעשה זאת המחשבה רוחניות אחדות אחד בחי' פרטיות אותיות של ה' מוצאות הפה בחמש מקומות כנזכר בספר יצירה קבע בפה בה' מקומות מחולקים נמצא מה שהיה תחלה כלליות נקודה שחורה בלי חוורא להבחין תמונת ציור אותיות הניכרים באמצעות החוורא שממשיכין מהנקודה בחי' גולמא המשכות לאיזה צד שירצה כפי ציור ותמונה שעלה במחשבה ורצון להמשיך זה האות ועתה נחזור לענין ביאור הבן בחכמה ע"פ הנזכר היינו בנקודת הכללי דסוד מחשבה בחינה החכמה הבן בה כלומר הכניס בינה להמשיך קווים מהחכמה מה יאמר ומה ידבר ולאן יפנה מחשבתו הקדומה והן המה ה' מוצאות הבינה בחי' פרט לכללות החכמה ושם נעשה ציור אותיות המחשבה וזהו הבן בחכמה היינו בקדימת התעוררות המחשבה להוציא דיבור הבן בה אנה יפנה אמנם אח"כ צריך ג"כ בחינת צמצום להתפשטות הבינה שלא יתפשט יותר מדי רק בגבול ידוע וכמו דאיתא בספר יצירה פנה לדרום וחתום ביה"ו היינו לחתום התפשטות חוץ לגבול ידוע ועיין בדרוש סוכות בענין זה ע"כ אחר התפשטות הבינה בא תיכף בחי' הקול לחתום ולצמצם ה' מוצאות הבינה וזהו וחכם בבינה כלומר גם בבינה צריך להכניס אח"כ בחי' כלל לצמצם ההתפשטות כמו שהיה תחלה בכלל סוד החכמה והנה רואין שגם בקול הפשוט נכללים בו אותיות האמירה וזה לך האות ויצעקו העם באמצע תפלתם קול פשוט בלא חיתוך צירופי תיבות והכוונה בזה כאשר בא לאדם התעוררת והתלהבות גדול בפתע פתאום אין די לו צמצום התיבה להלביש בה התעוררות מחשבתו ולכן זעק לבו קול פשוט ובאמת נכלל בקול פשוט זה כל משאלות לבו בדרך כלל ובזה אנו שואלין מאתו יתברך. תאזין שועתינו ותקשיב מנו מאמר זה הדבר אשר דברתי תאזין שועתינו שהיא קול פשוט בלא דיבורים פרטים ותמצא גם שם מאמר כי בקול הפשוט מלובש אותיות המחשבה כנזכר. כלל הנשמע שצריך המשכיל להתבונן בגשתו אל התורה או תפלה אזי בחכמה טרם צאתו לבחי' הדבור גם שם תבנה ותכונן הבית כינוי לתיבה שרוצה להוציא בכדי אח"כ כשבאים ה' מוצאות הפה לחתוך את הקול תתהוה ותצטרף שם הוי"ה ב"ה בשלימות כנזכר פ"ה כל מבקש הוי"ה יצא אל אוהל מועד וזה נקרא שעושה שם לשכינה היינו לעולם הדבור בונה שם הוי"ה ב"ה והכסיל אשר לא שם לבו גם לזאת וצעקה יצעק בתורה ותפלה הקול נשמע למרחוק בקול מר והוא בעצמו רחוק מאוד מאותן הדבורים ואפילו מזהיר ומצוה שכל ומוסר חכמים בזו למוסרו ותורתו כי בוודאי הדבורים יוצאים משפה ולחוץ ולא בזה בחר ה' נגיד ומצוה לעמו כי תועלתו מעט ואין רשומו ניכר לו למעלה ולמטה בלבות בנ"א ולא כן מי שנגע יראת אלהים בלבו שוקל

בפלס מאזני שכלו כפי מה שמרגיש בעצמו התלהבות והשגת אלהות בבחינת עבודתו מאהבה ויראה. בגלוי ומצפונו כמ"כ פותח פיו בתורה ומוסר להורות דרך האמת אשר ילכו בה ובהיות כן אזי המחשבה עם הדבורים מקושרים בקשר אמיץ וחזק ולכל הפחות מהראוי להיות אם אינו עתה כל כך בהזדככות והתלהבות הבורא ועכ"ז מוכרח לפעמים לפתוח פיו בתורה ומוסר לפי הנכנסים והיוצאים לשמוע דברי ה' כאשר קר' והגיע עת כזאת יתכן שיבקש וישאול מאתו יתברך שיתן לו בהירות והזדככות בהתלהבות כפי מה שהוא עתה בביאור התורה והמוסר שמשיג שאומר לזולתו וישמע את הקול מדבר אליו ויכנסו דברי אלה בלבו לעובדו יתברך עם זה השכל שאומר עתה אע"פ שנפשו יודעת מאוד שלא עבד את הקב"ה עם תורה ומוסר שמוציא עתה בהכרח עכ"ז מבקש על העתיד לאפוקי אישים פועלי און ושקר בימינם המנשאים את עצמם שגם להם נמסרו רזי תורה ליהנות מהם עצה לדעת לעות את יעף דבר בלמודים ונאה אומרים ודורשים ורבים השיבו מעון ופערו פיהם לבלי חק ובאמת חק שחוט לשונם והחצי ממנם ולהלאה כרחוק מזרח ממערב ומעולם לא קיימו בעצמם אותן הדיבורים לעבוד עמהם את הקב"ה הנה אישים אלו בודאי אין מעצור לרוחם וכל מה שנופל במחשבתם דוחים לחוץ וידעו נאמנה בוודאי לא כך כוונה התורה אותן הרמזים ופשטים שבדו מלבם ולבם בל עמם וכדומה מאנשים צעק לבם לתפלה בקול מר יותר מערך דבוקתם ואהבתם ויראתם את הבורא ב"ה ובלבם אין להם כל כך אלהות וממילא אין לבם ופיהם שוה תדע נאמנה אין דברים בלי נשמע קולם למעלה כמבואר לנו פ"ה לעומת המסגרת תהיינה הטבעות תוכן הדברים לעומת פנימיות מחשבתו היותה סגור ומסוגר ככה תהיינה הטבעות מורה לבחינת הקול היוצא מטבעת הקנה וזהו הרמז ג"כ בתים לבדים להורות האמור בתים המה התיבות מתורה ותפלה תהיינה ממש שוה לבדי' הן המה המחשבות שבודה מפנימיות לבו ולא שירים קולו יותר ממה שיש במחשבתו התלהבות אלהות ואז אין פיו ולבו שוים גם תורתו ותפלתו תועבה ותועלתו מעט שאינו עושה רושם למעלה כיון שאין הכסיל חפץ בתבונה להוציא דבור של אמת לבו ופיו שוין ואז תועלתו גדולה לצרף שם הוי"ה ב"ה לחבר ה' אחרונה אל הקול וגם הקול יקבל הארה ממדריגה יותר עליונה ובהתעוררות התחתון ככה נתעורר למעלה במקום רמיזתם ונמצא קרח מכאן שאין רשומו ניכר למעלה וגם למטה ההולכים לשמוע דבר ה' לא נכנסים הדבורים בלבם וכבולעם כך פולטם ולא יחקו על לוח לבם כי דברים היוצאים מלב נכנסים בלב ועתה נחזור לענין הרעיפו שמים ממעל כלומר הרעיפו לבחינת הקול הכנוי לשמים ממעל לקבל הארה ממדריגה עליונה מבינה באופן המבואר בפתיחת דברינו צרוף שם הוי"ה

ב"ה אמנם לא יתכן לכם לגרום ככה כ"א בתנאי המבואר שיהיה הדיבור של אמת פיו ולבו שוים לזה הורה להם הנביא מתי יתכן לכם הרעיפו שמים ממעל כ"א השחקים יזלו צדק השחקים מורים בחינת שפתים יזלו דבורים של צדק ואמת בלי פירוד בין הדבקים הדבורים מהמחשבה והפעולה תפתח ארץ ידוע שמים הוא המשפיע וארץ בסינת המושפע ומקבל ממעלה הימנו והנוטע אוזן לשמוע דבר תורה ומוסר נקרא בחינת ארץ המכין לבו לקבלה ותפתח את לבו כאש בוערה אל התורה והעבודה כי דברים היוצאים מן הלב נכנסים בלב ויפרס ישע ישע ודאי בעבודת הקב"ה שאין לך ישועה גדולה מזה בזה ובבא. מול זה בא הרמז בתורה:

וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר זאת חקת התורה אשר צוה יהו"ה לאמר ולכאורה מה בא לאמר השני להוסיף על לאמר הראשון וע"פ דרכינו יתפרש על נכון וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר להזהיר ולצוות את בני ישראל הדרך אשר ילכו בה כי על הכהנים להורות ולזה רומז לאמר הראשון אמירה כמשמעה לאמר דברי תורה ומוסר להורות דרך ישכון אור ובא הכתוב להורות אשר לא כל אמירות שוים זאת חקת התורה עיקר חקיקה של התורה בשלימות להיות רשומו ניכר למעלה בעולמות עליונים ולמטה בלבות בני אדם אשר צוה משמעו לשון צוותא ירצה אשר צוה יחבר הוי"ה לאמר לאמירה של תורה יראה שיבנה ויכונן צירוף שם הוי"ה בשלימות כמבואר וכאשר יצוה יה"ה לאמירה תורתו תורת אמת ואפילו אומר מעט עושה הרבה פעולה כי צדיקים אומרים מעט תורה ועושים הרבה דבוריהם נכנסים בלבות ב"א ותפתח ארץ ויפרה וישע כמבואר ואז טוב בזה ובבא אמן:

ויסעו מהור ההר דרך ים סוף לסבוב את ארץ אדום ותקצר נפש העם בדרך וידבר העם באלהים ובמשה. ונראה הענין ע"ד ששמעתי בשם **הבעש"ט** מה שאנו רואים אישים פועלי און ידברו בצואר עתק בגאוה ובוז על אישים משכילים דברי ריבות וכזבים הם הם דיבורים שלהם בעצמם על שיש להם דיבורים נפולים שלא שמרו פיהם ולשונם ועתה נתלבשו אלו הדיבורים ברשעים האלה להשלין עליהם ושקר ענו בפיהם לדבר מהצדיקים בבית ובחוץ ועיין מה שבארתי פירוש הפסוק פה אל פה אדבר בו ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה תוכן הדברים הקב"ה הבינם את דבתם רעה על איש צדיק בשלמא אם דברתם דיבורים אשר לא המה מאיש אשר אין מעצור לרוחו והולך בשוקים וברחובות יכול להיות הוא הגורם לכה ונתן הכח להוציא דבה רעה עם הצרופים שלו בעצמו שעשה בחיצונית ואין התרעומות גדולה כל כך אכן אתם דברתם בעבדי במשה שמעלתו גבוה מכל העם פה אל פה כלומר פה קדוש כזה שהוא פה לכל הפיות כולם

נמשכים מפיו הקדוש היותו מקור ושורש של ס"ר נפשות ישראל בחי' דעת המתפשט בכל דור ודור ורמז להם אדבר בו יובן על דרך מאמרם שכינה מדברת מתוך גרונו של משה וזהו מאמרו יתברך אדבר בו כלומר אני בעצמי אדבר בתוך גרונו ואם כן בודאי לא היו לו דבורים נפולים לחיצונים בהתלבשות פיות אחרים מלדבר עליו ואם כן איך מלאה לבכם בלא פחד ומורא מלדבר עליו ואיה איפוא המקום וזה התמיה של הקדוש ב"ה מדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה והוא מוסר השכל לאנשים פרטים לשמור פיהם ולשונם לפעור פיהם לבלי חק ואנה יוליכו חרפתם וכי בשביל זה קבע הבורא ב"ה כת הדבור בפיהם לדבר שטות כאשר מדמם בנפשם לשוננו אתנו מי אדון לנו ואוי לאותה בושה וכלימה ולזה מתמה הכתוב נגד העם ויסער מהר נפשו כביכול בעמל ישראל ההר רומז נחכמה וכפי' רש"י כתפוח קטן ע"ג תפוח גדול והכוונה לרוב אפיסת ההשגה מבהירות וד החכמה קורא לחכמה תפוח קטן ובתימא יגיד הכתוב על המון עם הפופרים פיהם לבלי חק ולא שמים על הלב מקום גבהות ורוממות מקורם מקום שורשם מקום גבוה ורמה של האותיות הנמשכים מחכמה עליונה ונוסע אותיות אלו מהר ההר בחינת חכמה כנ"ל דרך ים סוף היינו בחי' הדבור סופא דכל דרגין מדת המלכות עולם הדבור ופחותי הערך מהעם נוסעים עם אלו האותיות לשאול עבור צרכי וזהו לסבב את ארץ אדום כלומר שמסבב עם אלו האותיות הגבוהים ורמים א"ת כללות אל"ף בי"ת שבארציות אדום היפך הקדושה ולכן מה כתיב ותקצר נפש העם בדרך מוסב הדבור אל הקב"ה נקרא נפש העם ורעות מעשיהם אשר הלוכו של אדם עודו בעולם הזה נקרא לשון דרך וגם לשון דרך מורה יחוד כמו דרך גבר וכיון שהסכילו עשות עם אותיות הקדושים עושים צרופים ויחודים בחיצונים לכן ותקצר נפש העם בדרך כזה שאינם משגיחים ומתבוננים לעשות צירופי אותיות בקדושה ועוד זאת וידבר העם באלהים ובמשה והכוונה מוסב למעלה כיון שלא ידעו ולא יבינו ובחשכה יתהלכו ראו מה החטא גורם כיון שלא שמרו פיהם ולשונם ועשו צרופים בקליפיות על כן באים לכלל דבורים נפולים ופחותים וידברו בגאוה ובוז לשון מדברת גדולות על ה' ועל משיחו וזהו וידבר העם כינוי לפחותי הערך באלהים ובמשה כנזכר. או יאמר וידבר העם באלהים ובמשה על דרך שזכרנו למעלה פי' הפסוק ואת הארץ תסחרו בהקדם הכתוב והיה באכלכם מלחם הארץ ידוע כ"מ שנאמר והיה יגיד שמחה ר"ל שמחה לפניו ית' לקראת הפקחים שיש להם התפשטות הדעת לעשות יחודים אפילו מאותיות התורה המלובשים בארציות גם שם להם חק ומשפט להעלות האותיות למעלה כמבואר לנו כמה פעמים וזהו והיה יגיד שמחה באכלכם משמעו לשון יחוד המתייחס ללשון

זיוג מלחם הארץ לחם כנוי לתורה הקדושה על שם הכתוב לכו לחמו בלחמי כי יש שתי בחינות אותיות לחם מן השמים ולחם מן הארץ האל"ף בי"ת שבשכליים נקרא לחם השמים ואל"ף בי"ת שבארציות נקרא לחם מן הארץ התורה המלובש במדריגות ארציות המוטל על אישים משכילים לעשות בתחתון ולרמוז בעליון והכתוב רומז אשרי משכיל אל דל אשוריו של אדם בעוה"ז בהיות משכיל להכניס הארה במקום החושך הכנוי בשם דל דלית ליה מגרמיה כלום כ"א מה שמקבל מזולתו ככה הענין מדריגות התחתונים נקרא בחינת דלים ורקים ונר' לכאורה כאילו אין שם אותיות התורה ובאמת אין לך שום דבר לבטלה בעולם והכל בחכמה עשה הבורא ב"ה וזהו עיקר תורת האדם ומובחר עבודתו בהיות לו חלק בבינה להכניס הארה למקום דלות ועניות ובזה מעלה ומגביה נצוצות קדושות ואותיות התורה המלובשים לשם כנזכר והיה יגיד שמחה באכלכם מלחם הארץ בהיות לכם הכרה עצומה אפילו מאותיות שבארציות גם משם תוכלו ליקח רמיזא דחכמתא להתעורר בעבודת הבורא וזהו ואת הארץ תסחרו כלומר אפילו כללות הא"ב שבארציות תסחרו ותקיפו בבחינת חכמתכם ודעתכם להבין ולהשכיל למה ברא ככה הקב"ה בעולמו הכל בשביל קילוסו שיגיע לו צד הנאה ממדריגות אלו ועיקר ההנאה בהיות לבבם זה להם להקיף עם שכלם אלו האותיות שבארציות לעשות מהם צרופים קדושים בשירות ותשבחות וזהו המרומז בכתוב וא"ת הארץ תסחרו כנזכר ונעשה יחוד למעלה שבאה מחשבה הנאצלה לקדמותה והנה זאת המדריגה מי שזוכה לעבוד את הבורא ב"ה מה טוב חלקו ומה נעים גורלו שאין לו שום מונעים ומבלבלים ממחשבות תערובות חוץ להפרידו מדביקתו בתורה ותפלה כיון שכחו יפה גם בצרכי גופו פנימיות מחשבתו דבוקה לרוממות אלהותו יתברך כמו שעינינו רואות רוב העולם ורובם ככולם ההולכים בשוקים וברחובות קריות ונפשם טרודה בלתי אל הממון עיניהם להרבות הון מהבל ומחשבתם להוטה אחרי המותרות ושתי רעות עושין שפרשו עצמם מהתורה ועבודה כל היום שיצאו לפעלם ולעבודתם נשכח מלוח לבם בורא עולם ואז ככל הגוים בית ישראל המה הלהוטים ג"כ והולכים בשוים כמוהם כמונו מבקר עד ערב אחרי הכסות ומזונות ויתאוו תאוה עוד אכלם בפיהם ומלבושים נאים ודירה נאה וכמוהו מתענוגי עולם הזה לא זרו מתאותם ואם מעשינו גם כן אם כן מה יתרון עם סגולה מזולת עמים ונמצא אין רעה גדולה מזה בהיות שהקב"ה נשכח מלוח לבו ביוצא לפעלו ולעבודתו עדי ערב ואח"כ באומרים לו כל היום איה אלהיך אין מענה בפיו ואוי לאותה בושה ועוד גורם רעה לעצמו כיון שלא ידע להזהר ולשמור פיו ולשונו גם תפלתו תועבה אפילו בהתעורר לפעמים לתורה ותפלה רבים מבטלים הסובבים אותו

ממחשבות זרות ותערובות הבלי עולם שעסק בהם כל היום ומבלבלים מחשבתו קודש ומגרשין אותו החוצה והחי יתן אל לבו ויסתכל לאחור לעולם שכולו טוב ומנוחה תענוגי עוה"ב ויחרד וילפת אם בעוה"ז השפל אינם מניחים אותו לדבק פנימיות מחשבתו באותיות התורה ותפלה לילך באור החיים מה יעשה ליום פקודה בעוה"ב אשר שם בוודאי אין אכילה ושתיה ושאר תענוגות בני אדם הגשמיים כ"א כל עצמו של תענוג העליון שיגלה הקב"ה בהירות התורה ויפשוט אותה מהתלבשותה הגשמית בהזדככות ותכלית הבהירות והדקות והחי יתן אל לבו ומורא יעלה על ראשו אם מגרשין אותו ודוחפין לחוץ מהתורה ותפלה כמו שהוא עתה בהלבשה גשמיית בספורי מעשיות עכ"ז אין כח בו לעמוד בהיכל מלך ומבלבלין מחשבותיו וזה האות גם שלומד הרבה תורה מאומה אין בידו ולא נחקק על לוח לבו כלום לזוכרם כ"א תיכף שנפטר מבית הספר לבו חסור כאלו לא ראה שום מוסר ומחשבות להוטים ובהולים כאשר מקדם כי הוא בעצמו אינו משגיח ע"ז איך שטורדים ודוחפים אותו לבל יקרב אל מאור התורה פנימה וכ"ש וק"ו שיגרשו אותו מבית תענוגו מפנימיות התורה לעוה"ב שתהיה אז בלי התלבשות רק בתכלית הבהירות ודקות ולזה רמזו מאמרם ז"ל עולמך תראה בחייך כלומר עוה"ב תוכל לראות ולהבין מהותה וערכה בחייך אם בעולם השפל הזה מגרשין אותך חוצה כ"ש וקל וחומר שיגרשו אותך מעולם הבא מטוב הצפון לצדיקים ליהנות מזיו השכינה ואור בהירות התורה. ונחזור לענין ויסעו מהר ההר דרך ים סוף כלומר להורות בני ישראל דרכי עבודתם וחסדיו יתברך העודפות עליהם אשר צמצם אורותיו הבהירים באמצעות אותיות התורה שהן המה היכלות לאורות העליונים ואלו האותיות נסעו וממקום קדוש יהלכו מהר ההר המורה על החכמה עליונה כמבואר לעיל אשר לרוב אסיפת השגה קורא הכתוב הר ההר כתפוח קטן על גבי תפוח גדול ולאפיסת השגה נקרא קטן דרך ים סוף ירצה דרך כמה צמצומים והתלבשות סופי דכל דרגין והכל בשביל התענוג והשמחה שצפה לקבל מעם קרובו ישראל שיסבבו בשכלם הזך א"ת מורה כללות א"ב המלובש בארץ אדום כנזכר להעלות אותיות התורה שבארציות למחשבה הקדומה ואפילו קול הקורא בדבור איש לרעהו ממשאם ומתנם וכדומה מסבבים עם שכלם הזך לשמוע בהם דברי תורה שאין דברים בלי נשמע קול הקורא פנו דרך ה' כמבואר להורות שגם כאן יש אותיות התורה וחכמת הפועל הגנוזה בשביל עבודת בני ישראל לחבר חכמה תתאה לחכמה עלאה וכזה רמוז הכתוב וידבר העם באלהים ובמשה כלומר אפילו המון עם מפחותי הערך פרטי דיבורים היוצאים מפיהם הן המה ג"כ רק דברי אלהים חיים מאותיות התורה מקול הקורא באמצעות דבוריהם פנו דרך ה' ובמשה בחינתו מדת

הדעת כי גם הדעת גנוז שם באמצעות דברי העם והבן על כן יאמרו המושלים באו חשבון תבנה ותכונן עיר סיחון כי אש יצאה מחשבון. ונירם אבד חשבון נראה להבין הענין ע"ד מאמרם ז"ל ע"כ יאמרו המושלים ביצרם באו חשבון בואו ונחשוב חשבונו של עולם הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה תבנה ותכונן אם אתה עושה כן תבנה בעוה"ז ותכונן בעוה"ב עיר סיחון אם משים אדם עצמו כעיר זה שמהלך אחר שיחה נאה מה כתיב אחריו כי אש יצאה מחשבון תצא אש מן המחשבים ותאכל את שאינם מחשבים ונירם אבד חשבון אמר רשע אין רם אבד חשבון אבד חשבונו של עולם ע"ש במאמרם ז"ל שהוציאו את הפסוקים מידי פשוטם לדבר במוסרות בני אדם וגם אני אימא מילתא להעיר לבות בני אדם לתורה ועבודה ועיין בזוהר ממה דאיתא כמה סהדי עביד קב"ה לאסהדא בהו בבני נשא וכלהו בעיטא ובסהדותא קיימין לקבליה קם בצפרא אושיט רגלוי למהך סהדייא קיימין לקבליה מכריזין ואומרין רגלי חסידיו ישמור וגו' שמור רגליך כאשר תלך פלס מעגל רגלך אפתח עינוי לאסתכלא בעלמא סהדייא אמרי עיניך לנוכח יביטו קם למללא סהדיי' אמרי נצור לשונך מרע אושיט ידוי במילי דעלמא סהדייא אמרי סור מרע ועשה טוב אי ציית להו יאות ואם לאו כתיב והשטן עומד על ימינו לשטנו וגו' ע"ש ואין מוסר גדול מזה וכל עדת בנ"י יראו וישמעו ויחקו על לוח לבם ומהראוי שהחי יתן אל לבו אם כמעשהו כן הוא א"כ איה איפוא החכמה שאנו אומרים בכל יום כלם בחכמה עשית ומה חכמה יש כאן לעשות כמעשהו ומצד הסברא לא היה צריך אפילו למוסר הספרים שאסרו לעסוק במשא ומתן קודם התפלה ואפילו להקדים לביתו לשאול בשלום חבירו וגם אמרו אסור לאכול על הדם היינו מי שאוכל טרם שהתפלל וכדומה ממאמרם שהצריכו לאוסרם על בני אדם כ"א ראוי זולת דבריהם ומוסריהם אל יפתח פיו תיכף שעומד ממשכבו יתן לנפשו איככה אפצה פה זולתו ית' ומי שם פה לאדם ונתן רוח ממללא הלא הוא הבורא הוא היוצר וכל פרטי התפשטות איבריו של אדם מקושרים בגזירתו יתברך כתינוק המוטל בחיתולו לפתוח אסורות ידיו ורגליו עד שתפתח אמו מחיתולו להניח התפשטות פרטי אבריו לעשות בהם כרצונו וככה רמז דהע"ה אם לא דוממתי נפשי כגמול עלי אמו כתינוק המוטל בחיתול אמו כנזכר וככה ראוי לכל בר דעת לדמות בנפשו כקטן הנולד דמי ואל יעשה פעולה גדולה וקטנה עד שיפתחו לו מלמעלה להניח התפשטות איבריו ובאמת כן דרכם של החכמים אמיתים מקטינים א"ע בכל פרטי עתים ורגעים נגד גדלות ורוממות אלהות ובכל מקום שנתנו חכמים עיניהם אינם מסתכלים כ"א התלבשות אלהות הגנוז בפרטי הנבראים והדוממים והצומחים והן המה בחינת סהדייא דעביד קב"ה לאסהדא בהו

בבני נשא וכלהו בעצה ובחכמה מאתו ית' להשלים האדם את נפשו באלהים בכל פרטי עתיו ורגעיו יקשר פנימיות מחשבתו לרוממ' אלהות וא"כ למה לו לאדם לאסור אסר על נפשו לבלתי עשות אחת מהנה שמנו חכמים אסור לעשות קודם התפלה משמע בלא הם יכול האדם לעשות כרצונו וכלפי דברים הנאמרים בלתי אפשר לעשות ככה כיון שקם בצפרא ואושיט רגלוי למהך אינו יכול להרים רגל בע"כ כי סהדייא קיימין לקבליה מכריזים ואומרים רגלי חסידיו ישמור שמור רגליך ואם נפשך לדעת איה קול הקורא והכרוז לא מחכמה שאלת על זה כי להיות שטח עינים מראות ואזנים אטומים משמוע אמנם מי שיש בו מדעת קונו ויראת אלהים נוגע על פניו נפשו יודעת מאד שהאמת כן הוא ואיבריו של אדם מכריזין בקול עד שהקול נשמע למרחוק הרגלים מכריזין ואומרים שמור רגליך כאשר תלך שיגיע צד הנא' לבורא עולם כי לא לחנם פתח אותם מאסורם ומחתולם כנזכר שכל אדם בקם בצפרא דומה לתינוק המוטל בחיתול אם וכן העינים מכריזין ואומרין עיניך לנכח יביטו ועצום עיניך מראות ברע כ"א על פנימיות פרטי הנבראים לדעת נאמנה שגם שם מלובש אלהות וכן כשאושיט ידו במילי דעלמא ממשאו ומתנו המוכרח בהם להחיות נפשו מכריזין ואומרין סור מרע ועשה טוב ונמצא פרטי איבריו של אדם המה מעידין בו ומכריזין לפניו לבלתי ינטה מדרך האמת והנכוחה ואין עדים גדולים מהם וגמר אומר בזה"ק אי ציית להו יאות ואי לא כתיב והשטן עומד על ימינו לשטנו והכוונה אי לא ציית לאיבריו להרמת ידיו ורגליו אפילו במילי דעלמא לעשות מלאכתו בדביקות והתקשרות לחבר החכמה המורה אות י' לבחי' עקבים המורים מדריגות נמוכים זהו המוזכר בתיקונים וכד פרח יו"ד מיניה כדין אשתאר עקב ואתקיים ואתה תשופנו עקב בהיות האדם נשאר שקוע בבחינת עקב דהיינו שעושה מעשיו הגשמיים בלא התקשרות החכמה אז הנפש הוא היצה"ר שולט בו ועומד על ימינו לשטנו כלומר אפילו בעסקו בתורה שנאמר מימינו אש דת למו גם שם עומד על ימינו לשטנו ולבטלו ולהפרידו מדביקתו והכל בעבור זאת שלא ציית לסהדיו המעידים ומכריזין לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך הקב"ה חפץ ביקרו ורוצה בקיומו להשלים את נפשו בפרטי פרטיות עבודותיו קודש ולא זר מעשהו נכריה עבודתו ואישים המשכילים המתבוננים פרטי מעללם לבלתי עשות שום דבר בעולם זולתו ית' הן המה ממארי דחושבנא המבואר בזוהר שכל אחד מישראל חובת גברא עליו לחשוב חשבונות אחד אל אחד על מה הוציא פרטי עתיו ורגעיו אם עבד בהם עבודת בוראו וכיון שכן ממילא יקטין א"ע לפניו ית' כי אין אדם צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא והקלות דומות לו כחמורות ועיין בזוהר שדרש ע"פ כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה

בשאול מאן דאית ביה עובדא אי טבא איהו מאריה דחושבנא הא אוקמוה דבכל ליליא וליליא עד לא ישכב ועד לא נאים בעי ב"נ למיעבד חושבנא מעובדוי דעביד כל ההוא יומא ויתוב מנייהו ויבעי עלייהו רחמי מ"ט בהאי שעתא בגין דההוא שעתא אילנא דמותא שארי בעלמא כו' ואלין אקרון מארי דחושבנא וכן מאן דאשתדל בדעת ובחכמה למנדע למאריה כד יעברון ליה לאסתכאה ולאסתכלא באינון חייבין דאתטרידו בגיהנם ובדרגא דשאול וכלהו צווחין מאינון דרגין הוא לא אשתאר תמן ולא ישתכח בינייהו ועל דא אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול ולא ישתכח אלא לעילא לעילא הרי נשמע אשר מי שמעשהו בחכמה ודעת ואיהו ממארי דחושבנא אינו יורד למדור התחתון אשר בשאול כי אם למעלה וא"כ מה מאד ראוי להיות כל אחד מישראל יעשה חשבון בינו לבין עצמו טרם ישכב למה הוציא אותו היום ופרטי השעות ורגעים אם יצא. ידי חובתו אז וישכב והשינה ערבה עליו. ומעתה נחזור לענין על כן יאמרו המושלים אלו הצדיקים המושלים ביצרם או ע"ד חז"ל שנתעוררו ע"פ צדיק מושל ביראת אלהים הקב"ה גוזר והצדיק מבטל הן המה נקראים גם כן מושלים ביצרם בואו חשבון בואו נעשה חשבונו של עולם להיות ממארי דחושבנא לדעת על מה ולמה הוציאו פרטי עתים ורגעים אם הגיע צד הנאה לבורא עולם כי זה כל אדם לחשוב חשבונות אחת אל אחת ולהקטין א"ע נגד גדולת הבורא ב"ה איך שלא יצא ידי חובתו תבנה ותכונן כמאמרם מבטיחו הכתוב אם אתה עושה כן תבנה בעה"ז ותכונן בעה"ב. עוד יש לרמוז תבנה ותכונן עיר סיחון נודע השכינה נקרא עיר קטנה וכל מגמת נפשם של הצדיקים לבנות ולכונן קומת השכינה ולקשטה בלבושיה ותכשיטיה בכדי שתתפאר במעשה הצדיקים לומר חזי במה ברא אתינא לגבך שאינו חש לצורך עצמו כלום כ"א הכל עבור צורך גבוה אבל קודם שבאים הבנאים המה תלמידי חכמים העוסקים בבניינה של עולם אזי היא כביכול בסוד אילמת ואין לה דיבורים במה להתפאר כמבואר לנו פ"ה כל שיח השדה טרם יהיה ואדם אין כלומר שיח השדה מורה לדיבור השכינה הנק' שדה חקל תפוחין טרם יהיה עדיין לא היה והטעם ואדם אין בארץ לעסוק בבנין השכינה לגרום לה דיבורים שכל עצמה עם דיבורים תולה בהתעוררות כשרון פעולתם של התחתונים וזהו הנרמז בכתוב תבנה ותכונן עיר להורות מעשה הצדיקים המושלים ביצרם ועושין חשבונות של עולם ממארי' דחושבנא מגמתם והתאמצם בפרטי מעשיהם מתורה ותפלה ומעשה הצדקה שתבנה ותכונן עיר מוסב על השכינה הנקראת עיר קטנה סיחון שיחה נאה שיהיה לה דבורים במה להתפאר בסוד אלהים אל דמי לך ורומז הכתוב כי אש יצאה מחשבון הכוונה כי הנה לפני אחד מה אתה סופר ושם למעלה בג"ר אין שייך חשבון ומספר

כ"א מהבנין ולמטה עש"ה לתבונתו אין מספר תבונה מורה משלש ראשונות שם אין שום מספר כי כל המספרים המה בשכינה כנודע מפסוק עיניך בי ברכות בחשבון וכאן הוא דינא דמלכותא דינא לענוש הרשעים המבלים עתים ושנים לריק ולהבל ובורא עולם נשכח מלוח לבם ומחייבים ראשם למלכות ליתן דין וחשבון מפרטי העתים והימים ללא צורך וזה הרמז כי אש יצאה להעניש הרשעים מאין יצא הלא אין רע יורד משמים ע"ז מורה הכתוב מחשבון יצאה מעולם ששייך שם מספר היינו מדינא דמלכותא אשר כל החשבונות בה דייקא יצאה אש של גבוה לענוש הרשעים. ומעתה תאיר לעיניך דברי חז"ל תצא אש מן המחשבים ותאכל את שאינם מחשבים המבלים ימיהם ושנותיהם תאכלם אש מדינא דמלכותא כנזכר ורומז הכתוב ונירם אבד חשבון דרשו חז"ל אמר רשע אין רם אבד חשבונו של עולם כלפי דברינו בא הכתוב להוכיח על פניהם מאין בא להם שאבדו חשבונם ואינם ממארי דחושבנא כי גאו יגאו ואינם מקטינים א"ע לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה זהו הגורמת שמדמים בנפשם כאלו כבר יצאו ידי חובתם מתורה ועבודה ואינם חסרים לנפשם כלום ולכן שבעו וילינו והשינה ערבה להם כאלו יצאו חובת היום והכל בעבור הגדלות שמתפארים וזהו ונירם ואני רם כי אות א' נבלע במבטא ובאומרו אני רם לכן אבד חשבונו של עולם והשם ישימנו ממארי דחושבנא אמן סלה נ"ו:

בלק

בפסוק **ויקר אלהים אל בלעם ויאמר אליו את שבעת המזבחות ערכתי ואעל פר ואיל במזבח** ופירש"י ויקר לשון עראי לשון גנאי את שבעת המזבחות שבעה מזבחות אין כתיב כאן אלא את שבעת המזבחות אמר לפניו אבותיהם של אלו בנו לפניך שבעה מזבחות ואני ערכתי כנגד כולן ולכאורה הענין תמיה מה לתבן את הבר להפליג מעלתו על מעלת עם בנ"י בשביל האבות הראשונים שבנו ז' מזבחות והוא ערך כנגד כלן ואפי' אם בנה מאה ואלפים מזבחות במה נחשבו אמנם דבר גדול נרמז בכאן והרשע בא נגדו יתברך בטענה עצומה לומר מי גרם לעם קרובו ישראל יתרון מעלתם והערכות מזבחותם להיות ניכר שלימותם בתוספת תענוג הכל מאתי וע"ד שטענו חמור ושכם בנו אל שער עירם האנשים האלה שלמים הם אתנו עיין בפ' וישלח שם הרחבנו ביאור אלה הדברים ותוכן המובא משם שבא בטענה עצומה מאין ניכר שלימותם ויתרונם אתנו ניכר כי אם אין רע לבחון הטוב ממילא אין ניכר שלימות הטוב כי יתרון האור ניכר מהחשך ונמצא האנשים האלה מוסב על כללות עם קדוש ישראל שלמים הם אתנו להיות שאנו

בעולם ניכר שלימותם וגם צרי יהודה באו ג"כ בטוען ונטען עם עם ישראל בבנין המעותד לישראל לבנות בית אלהים הידוע אמרו כי לכם ולנו לבנות בית ה' אלהיכם כלומר בעיקר הבנין שאתם בונין גם לנו יש חלק בו להיות שאנו הגורמים יתרון האור להכיר גבול הקדושה ביתרון שאת מגבול הרשע ולכוונה זאת היו יעקב ועשו תומים בבטן המלאה כי כמו שיש צורך לעם ישראל וכמוהו צורך ג"כ לכללות העממין העומדים נגדם לבטלם ממלאכתם ובזה קונים עם הקדוש שלימות לנפשם והכלל מעת הבריאה עד ביאת משיחנו נוקב והולך כל פרטי סיפורי המעשיות הכתובים בתורתנו הקדושה מעשו ולבן ובלעם ובלק וכמוהו יכול המשכיל להמציא במלא קומתו שגם בו ישנם כאשר עמדו להפליג בימי האבות ובתנאי שישגיח על פרטי פרטיות עתיו ורגעיו וכל הקורה אותו מפגעי ומקרי הזמנים ידע נאמנה שהכל בהשגחה כאשר גזרה חכמת הפועל לתקן עניינו וישכיל לדעת כאשר מתרמי לנגדו העומד על ימינו לשטנו כמעשה עשו עם יעקב חובת גברא לתקן את העובדא לערך בחינתו ויגרום בעובדא כזאת אותן הצירופים שצרף יעקב אבינו עם עשו שלו וילמוד סתום מהמפורש אשר פרטי ספורי מעשיות מלבן ובלעם ובלק וקרח עדיין לא נפסק עניינם ונוקבים והולכים מדור לדור ועיין בפ' קרח ותשכיל לדעת מהות הענין אשר כל עצמם יציבת העמים למספר בני ישראל רק לכוונה זאת או לקשוט מדותיו ית' ליום הגמול הגדול לשלם שכר מפעלם של עם סגולתו אז שכרו אתו ופעולתו לפניו יתברך להראות את העמים איך שעמדו בנסיונם ותיקנו מלא קומתם מול צר הצורר שעמד נגדם למעיק ולמיצר ואז יסתום פה המקטריגים והוא אחת מדרכי אל יציבת גבולות עמים למספר ב"י או לטעם ב' בשביל תוספות תענוג ויתרון האור מחושך הניכר באמצעות חשכת העממין אשר לכוון זה עיקר בואה של הנשמה וממקום קדוש מהלכה מקום מחצבתה הרמתה לעולם השפל כמוזכר לנו כמה פעמים בפרשיות הקודמת כי טרם ביאת הנשמות בעוה"ז אוכלים מנהמא דכסופא כנודע מספרים ועתה ברדתה ממקומה הגבוה והרמה למקום עב וגשם ואעפ"כ עומדת בקיומה לבלתי נטות לצד שמאל הם הם הגורמים לה לחם חקה הראוי לתת לה מבית המלך בזרוע ידה והאבות שלשה סימן לזרעם אחריהם זאת עיקר עבודתם ויעקב אבינו בחיר האבות מצינו כתיב ויבא יעקב שלם וכפירש"י מלבן ועשו שנזדווגו לו בדרך ובארנו דרך גבר בעולם כל ימי היותו בעוה"ז הלוכו והתקרבו לעבודת הבורא זה נקרא בחינת דרך שלו ומוכרח להיות עומד על הדרך לנגדו בחינת עשו ולבן ובלעם ובלק וכדומה שמזדווגים לו בדרך לשטנו ולבלבל דרכו הטוב והחכם עיניו בראשו ושומר נפשו ירחק מהם עד בלי אחוז בקומתו שמץ מנהו לגרשם ולהפרידם מקומתו

להיות נקי ממגע נכרים ואז נתוסף אצלו ית' תוספות תענוג וכל מה שמרגיש מציקת הצר ואויב אינו נותן לבו ונפשו לצער א"ע הנוגע אליו כ"א החכם עיניו בראשו להטיב דרכיו ולתקן שורשו במקום עליון ועיקר הצער נוגע למעלה אשר בכל צרתם לו צער כ"י ולזאת חרד בקרבו לתקן מדות עליונ' ופגמו שפגם בראותו מדתו ית' המשלם לאיש כמעשהו מדה כנגד מדה ומגמול תשלומו ועונשו בעוה"ז יכול לדעת איך לתקן במקום עליון ע"ד שבארנו לעיל פ"ה עד אשר יראה בצריו ע"ש והנה נודע מהאר"י זללה"ה ענין הגלגולים) מאדם הראשון עד שנתגלגל באברהם ונצטרף ביצחק ונתלבן ביעקב וגלגול קין במצרי וקרח וסוד הגלגול הולך ונוקב מאז עד אז ימי משיחנו ב"ב ולהיות האבות שלשה מקור ושורש לפרטיות הנשמות הבאים אחריהם אשר בתחלה היו כלולים בכח אחדותה ובהתפשטות הדורות נתפשטו גם כן הענפים לפרטיות הצרופים לעומת פרטי חלקי הנשמות והרוחות ונפשות וכללותם יחד המה נשמה אחד בחינת יעקב אבינו שאנו בני ישראל נקרא עדת יעקב משמעות מלת עדת לשון כנסיה ואסיפה כמו עדת דבורים והכוונה כולנו בני איש אחד נחנו מכונסים ומקובצים מבחי' יעקב ובהיטיב דרכינו בתמים ואמת קונים שם טוב להקרא בשם יעקב. שלם וכל העובדות שפעלו ועשו האבות הראשונים בדרך כלל עתה החיוב מוטל על כל אחד ואחד כפי בחינתו לתקן מעשיו בפרטיות בכדי להדמות לבחינת שורשו ובהתאספם יחד אזי בשם יעקב יקראו והנה דוגמת צד הקדושה שנתפשטו ונתחלקו לבחינת רבוי הגלגולים ככה אירע לגבול הרשע העומד נגד הקדושה נתחלפו ונתפרדו בפירוד הגופים מבחינת כללות לפרטיות ועשו ובלעם ובלק כלם המה מאז דור הפלגה ומשם יפרד ונוקבים והולכים מדור לדור וכמו שמצינו בנשמות משה אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא כמוהו בחיצונים בלעם בחינת הדעת דסטרא אחרא התפשטותו ג"כ בפרטי הדורות וכל המיצר לישראל הכל מהם ובהם כנזכר בפרשת קרח ע"ש וידוע משה ויעקב בחינתם שוה משה מלגאו ויעקב מלבר ונקרא בחיר האבות להיות שבו כלולים ג"כ ב' מדות אברהם ויצחק אהבה ויראה וכנודע מהזוהר שדרש על פסוק פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם והעולה מדברי קודש קורא לתפלתן של אברהם ויצחק צלותא דיחידין להיות בחי' מדותם בפרטיות ולא בזה את תפלתם דא צלותא דסגיאין מורה תפלת של יעקב אבינו להיות בו כלולים חו"ג ובו גוונא לאתפארא כי נכללים בו הרבה גוונים לכן מדתו תפארת ונאמר יעקב איש תם יושב אהלים לשון רבי' והקליפה כקוף בפני אדם דקדושה והיינו בלעם ובלק ממש הפכיים ממשה ויעקב ונכללים בהם בדרך כלל שבעה תועבות הפכיים ומעתה תאיר עיניך ותשכיל לדעת איך שהעמיק רש"י ברוח קדשו ויקר אלהים אל בלעם

ופי' רש"י ויקר לשון עראי ולשון גנאי ולזה היטיב חרה לו לבלעם על מה ולמה יעקב בחר לו יה והלא כל שלימות עדת יעקב ניכר באמצעותו ולזה בא בהלכות טוען ונטען לפניו ית' ויאמר אליו את שבעת המזבחות ערכתי ואעל פר ואיל במזבח וכפירש"י שבעה מזבחות אין כתוב אלא שבעת המזבחות בה' הידיעה להורות שבעה המזבחות הידועים שבנו האבות שלשה אני ערכתי נגד כולן והכוונה בזה בא בטענה עצומה לא תגדל מעלות עם בני ישראל בבנין המזבחות שבנו האבות כי אני הגורם עיקר בנינה והכרת יתרון אור שלימותם יש לי חלק עמהם בבנין המזבחות כנזכר בפתיחת דברינו האנשים האלה שלימים הם אתנו מאתנו ניכר שלימותם ויתרונם וזה עיקר טענתו את ז' המזבחות הידועות שבנו האבות אני ערכתי והכנתי אותם תיקון ז' מזבחות שתקבל תוספות תענוג ומה שהעמיק רש"י אברהם בנה ד' ויצחק בנה א' ויעקב בנה שתים ואני ערכתי כנגד כולם להיותו דעת הכלליות שבטומאה וממילא נכללים בו ז' תועבות הפכיים לעומת מדות הקדושים שבאבות והוא הגורם לבנות אותן המזבחות בקדושה ביתרון אור ויתר שאת ודו"ק:

כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב ופירש"י אני מסתכל בראשית ובתחלת שרשיהם ואני רואה אותה מיוסדים וחזקים כצורים וגבעות הללו ע"י אבות ואמהות הכוונה כלפי דברים הנאמרים שבא בטענה עצומה אשר הוא הגורם שלימות נפשם והנאה שמקבל הקב"ה מחשיבות עם ישראל הכל בסיבתי כ"ז יתכן עתה עודנו בגלות המר אומה אחת בין כמה זאבים ונפשך לדעת מה תהיה באחרית הימים כשתשלם גמר הבירור שישראל יבררו וילבנו כללות הטוב המעורב ברע ממילא יבטלו האומות וזכרם ישכח לנצח ותרצה לומר בהעדרם נעדר ג"כ תוס' התענוג והשעשועים שצפה לקבל מעם קרובו ישראל אל תאמר כן ואין לשאול מה לפנים ומה לאחור לזה בא הכתוב כמתרץ ואומר כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו ואין רואה אותם מיוסדים וחזקים כצורים וגבעות הללו שחזקים כראי מוצק ואינם מצפים לשכר ועונש ועכ"ז אינם משנים את תפקידם מראשית הבריאה עד סוף אחרית הימים כמוהם כמונו כללות עם מיוסדים וחזקים כצורים וגבעות הללו ע"י האבות ואמהות מקום שורשם ומקורם הן המה אורות בהירים בלי תערובות רע וככה יהיה לעתיד לזה גמר אומר הכתוב הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב כלומר לא כמו עתה שבאים לגדר חשיבותם באמצעות הגוים כשפורשין ומונעים א"פ לבלתי עשות כחוקת הגוים ומעשיהם המגונים וניכר שלימותם ביתרון אור ויתרון שאת מחמת חשכת הגוים

וזהו ובגוים כלומר עם כללות הגוים לא יתחשב כי בלא הם יקבל הבורא ב"ה תענוג ושעשועים אשר עין לא ראתה ואין אתנו יודע עד מה מהות השמחה שיקבל אז ודוק:
מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל ונתעוררו חז"ל דרש ר' אבהו מאי דכתיב מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל שהקב"ה יושב וסופר את רביעותיהם של ישראל מתי תבא טפה שהצדיק נוצר הימנו ועל דבר זה נסמית עינו של בלעם הרשע אמר מי שהוא קדוש ומשרתיו טהורים וקדושים יציץ בדבר זה מיד נסמית עינו כדכתיב נאם הגבר שתום העין. נראה לפרש הענין על ענייני התפלה והנה כבר זכרתי כמה פעמים בשם **המגיד** זללה"ה וכשאתה מתפלל אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום עבור השכינה שהיא מקומה של עולם כי העבודה צורך גבוה ולא צורך עצמו כנודע למביני מדע ומובן בספרים לבו יבין גודל התועלת בסדר התפלה שתיקנו לנו אנשי כנסת הגדולה שעומדת ברומו של עולם לאו כל מוחא סביל דא וכמאמרם ז"ל על פ' כרום זלות לבני אדם אלו דברים העומדים ברומו של עולם ובנ"א מזלזלין בהן זו תפלה וגם נתעוררו במאמרם כיון שנצרך אדם לבריות פניו משתנה ככרום שיש בו כמה גוונים והכוונה להיות גודל יכלתו ועוצם בהירותו לית מחשבה תפיסה כלל כי אם מצד פעולותיו מושג לבריות ברעיוני לבות בני אדם ומחסד אל העודפות על בני אדם ומרחם על בריותיו מצמצם בהירותיו ומראה ונדמה לכל או"א מישראל לערך השגתו ותבונתו יש מהם משיג אותו יתברך מצד פעולותיו אתו עמו רחמנות ונקרא בשם אל ומעורר לבו בקרבו בגשתו אל התפלה להתחנן לפניו ולכנותו בכנוי אל ומשים פנימיות מחשבתו והתלהבותו כמו שהשיגו לקרותו בתואר כנוייו ויש שהקב"ה מראה א"ע אליו במדות הגבורה ובהכין לבו להשיגו כפי בחי' התלבשות זאת לקרותו בתואר כנוי אלהים ועד"ז התעוררו בתפלתו (כפיה) כלל הדברים מחשבותיו ית' אינם ניכרים ונתפסים כ"א מתוך מעשיו ופעולותיו שנוהג עם בריותיו וכמוהו קורא אותו ית' בשם הכנוי למדת הפעולה ולזה כוונו חז"ל במאמרם כיון שנצרך אדם לבריות מוסב הדבור לאדם עליון היושב על הכסא שנצרך לבריות להראותם פניו המאירים באמצעות פעולותיו פניו משתנה ככרום להראות ולהדמות לכל או"א מבריותיו די חסור לו ומהם מדות רחמנות ומהם מדות הגבורה ומהם מדות התפארות ושארית מדות זי"ה וממילא פניו משתנה ככרום להרבה גוונים לערך המקבלים. לעומת דברינו יש לרמוז במאמרם ז"ל בי' מיני נגון אמר דהע"ה ספר תהלים באשרי בלמנצח בהלל וגו' כי מצד הסברא לומר נגד י' מדותיו ית' שהשיג דהע"ה אלהותו באמצעותם ובאיזה מהן שתפס בהירות עצמו ויכולתו ככה ימלא פיו תהלתו עד שהשיג כל עשרה מדרגותיו מכתר עד מלכות כמוהם

אמר שירה בי' גוונים הגם שבדרך כלל אין התפשטות התגלותו כ"א באמצעות ז' ימי הבנין וג' ראשונות כתיב שלח תשלח מרעיונך כי אין עסק בנסתרות על כל זה רשות נתונה להשכיל להיטיב בג' ראשונות שבכל מדה מזי"ה היינו חכמה הכלולה בחסד וגם בינה ודעת וכן שארית המדות בכולם כלולים חב"ד בכ"א מהם ואנו רואין אם פועל אדם מדת אהבה אפי' ממילי דעלמא שרודף אחר דבר להשיגו מרוב תגבורת אהבתו לאותו דבר אז מחשבתו ניכר מתוך מעשיו אם רדיפתו אחר דבר חכמה בידוע שהוא חכם ומבין מדעתו ומבשרי אחזה אלוה הענין ג"כ בזי"ה נכללים ג"כ ג"ר חב"ד ולכן דוד הע"ה לעוצם השגתו שתפסו באמצעות התלבשות י' מדרגותיו לעומתם החזיר שבת והודאה בספר תהלים בעשרה מיני נגון להעלות כל המדריגות לשורשם ומרום שבתם. ולזה רמז בנעים זמירותיו מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה צמאה לך נפשי כמה לך בשרי בארץ ציה ועיף בלי מים כן בקודש חזיתיך ונראה כי תכלית שלימות האדם בעה"ז להשלים א"ע בקדושת האלהים העיקר להכניס החכמה והמדע אפי' על ידי אכול לחמו ושתות מימיו וכל יתר מאכל שלחנו וכמוהו יתר פרטי חלקי תענוגים יחשוב מחשבות להעלות נ"ק המלובשים בהם והדבקים אל הקדושה מקומם הרמתה אשר לכולם יש להם מקום מוצא באורות עליונים תענוגים הרוחנים וככה נתפשטו להנבראים בכדי שבאמצעות תענוגי הגשמיים ישכיל במושכלות באורות הבהירים ולגודל בהירות שכלו ועוצם הכרתו של דהע"ה ומובחר מעלתו על זולתו אמר לפניו ית' נגד עיני כל הקהל להורותם דרך אשר ישכון אור לדעת מה יעשו ישראל כמוהו כמוהם צמאה לך נפשי כמה לך בשרי בכל פרטי עתים ורגעים אינני מפריד פנימיות מחשבתו מרוממותך ואפי' בארץ ציה ועיף בלי מים כלומר אפילו בעניני ארציות וגשמיות תענוגים הגשמיים הנראה להמון עם כאלו המה ציה ועיף בלי מים כנוי לשכליות נדמה בעיניהם שאין כאן התלבשות החכמה הגנוזה לרמוז ענין עבודה אבל אני ידעתי נאמנה שכולם מורים על פועל החכם שפעל ועשה הכל בחכמה נפלאה ולזה צמאה לך נפשי וכמה לך בשרי אפי' במדריגות אלו הנראים שאין כאן מים התורניים היינו אותיות התורה וכמה בשרי לדעת איכות בחי' התלבשותך ומאיזה מקום נמשכים שם מדריגות אלו מקום מוצאם באורות עליונים בכדי להעלותם לשורש מקומם הראשון שידעתי נאמנה כמו שנתפשטו ככה בהירות אורם בעולמות עליונים ולזה גמר אומר ליתן טעם לשבח למה גודל צמאוני וכמהותי כי כן בקודש חזיתיך היינו בקודש עליון טרם התלבשותך במדריגות התחתונים ומשם הבנתי איך התפשטותך כמו שהוא בשורש בקודש המורה חכמה עליונה ככה נתפשט למטה וכאן נקרא חכמה תתאה לחבר חכמה תתאה לחכמה עלאה היינו בלקחי

רמיזא דחכמתא מהם ובהם ליתן עצות לנפשי איך לדבק פנימיות מחשבתי אל הבורא ב"ה ואז נולד למעלה עצם התענוג שצפה לקבל מעם קרובו ישראל ובזה תולה בחינת היחוד שגורמים לשכינה דיבורים להתפאר במעשה הצדיקים לומר חזי במה ברא אתינא לגבך והנה כבר נודע מספרים היות שתי בחינות זווגים זווג עליון וזווג תחתון כי ברית הלשון וברית המעור המה מכוונים ומבשרי אחזה אלוה כי בצלם אלהים נעשה האדם ותכונות מלא קומתו וציורו הכל מורה לאורות עליונים והמה בכשרון פעולתם מעוררים הפרחה לצדיק עליון וכמוזכר בפ' הקודמת פ"ה והקימותי את בריתי אתכם ותוכן הדברים אתכם דייקא במעשיכם הטובים נאות לי להקים את בריתי כנוי לצדיק יסוד עליון ויש צדיקים השלמים שגורמים עם דבורי תורה ותפלה הקמת ברית עליון מבחינת זווג עליון כמדובר להיות זווג עליון תולה דייקא בדבורים הטובים של צדיקים לעומת דברינו יש לרמוז במאמרם ז"ל יעקב אבינו משמש במרום להורות האמור להיות פרטי מוצא שפתיו מטוהרים וקדושים ותורת ה' בפיו תמיד אפילו קודם שניתנה וכאשר חכמים הגידו קיים אברהם אבינו את התורה עד שלא ניתנה ויעקב בחיר האבות בוודאי תורת ה' בפיו תמיד ועם דבוריו הקדושים גרם בחינת זווג עליון ומרום משני בחינות גווני זווגים היינו ברית הלשון וזהו כוונתם משמש במרום כי זווג עליון מרום וקדוש מזווג התחתון וזהו מאמרם ג"כ כרום זלות לבני אדם ונתעוררו אלו דברים העומדים ברומו של עולם יש לכוון האמור אלו דברים כמשמעו דבורים ממש דבורי תורה ותפלה העומדים ברומו ש"ע להורות הנ"ל באמצעותם נעשה זווג ברומו של עולם והנה כבר זכרנו לעיל ענין זרע יורה כחץ אשר נשמע מהתיקונים דבורי תורה ותפלה נק' חצים לירות במו אופל הס"א וזכרנו מזה במ"א ע"ש ולעומת חוזק חציו אם יורה אותם בחזקה בדחילו ורחימו ככה נתעורר ברית עליון להשפיע שפע וברכה בהעולמות וזהו זרע מורה השפע העליונה הנשפע בהעולמות תולה בהתעוררות התחתונים וזהו יורה כחץ כזריקת החיצים החזק הוא הרפה כמדובר והנה אנשי כנסת הגדולה לגודל בהירתם תקנו לנו ענייני סדר התפלה כסדר השתלשלות העולמות אבי"ע לעומתם יש ארבעה חלקי התפלה עשייה יצירה בריאה אצילות כנזכר בכוונת האר"י זלה"ה וכן חייבה חכמתם הרמה לעומת סדר כללות המדריגות כן סדרו בחי' יחודים וזווגים של התפלה כל א' במקום הראוי להיות בפסוק שמע ענין היחוד הנראה בכוונת אח"כ ג' ברכות ראשונות כוונתם הראויה לשם ואח"כ י"ב אמצעות כוונתם הראויה ואח"כ רזא דהשתחוואה כי כן חייבה חכמתם הרמה להיותם חכמים הכוללים כללות הדורות הבאים אחריהם עד ביאת משיחנו ב"ב אכן עתה בדורותינו שנתמעטו הלבבות ואין אתנו יודע עד מה איכות

הכוונות על ברורה להשוות מדותיו בהתעוררות והתלהבות בתפלה ממש שוה בדומה א' אל כוונת התפלה כ"א במקומה הראוי לה לפעמים מעורר לבו בקרבו בהתלהבות גדול כמעט כלות הנפש שאינו מרגיש בעולם שום תנועה ומקושר עם רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו אליו ית' וידע נאמנה שאז הוא עיקר היחוד הראוי להיות בפסוק שמע ישראל מתרמי לו עתה תיכף בתחלת התפלה ולפעמים באמצע או לבסוף ובעת היותו בסוד יחוד שמע ישראל עדיין לא הרגיש את בחי' המוחין כ"א בסוף התפלה באו לו מוחין חזקים או בהתרמי לו מוחין בתחלת התפלה בבואו לפ' שמע ישראל כבר כלה ונפסק אותן המוחין והכלל מי שרוצה לגשת אל עבודה שבלב זו תפלה יהא לבו תמים עם ה' להתבונן במעוז שכלו וירגיש במוחין באיזה מקום של התפלה הן בתחלה או באמצע או בסוף כשנופלת התלהבות והתעוררות בעוצם ובחוזק להוציא דבורים בדו"ר ולהיות כמעט כלות נפשו שם לו חוק ומשפט עיקר בחינת יחודו של תפלתו לערכו ושם כלין המוחין ולכן אומר שארית התפלה שלא בהתאמצות כמקודם להיות עיקר בחינת היחוד המוטל עליו לעשות כבר כלה אצלו וכל זאת תולה בפרטי הדעות כל א' וא' מישראל לערך מוחין ובחי' אחיזת נשמתו בעולמות עליונים הגם שלפי סדר המדריגות מהראוי להיות עיקר היחוד במסירת נפש בשמע זהו בכללות כל העולמות וכללות הדורות אמנם בפרטיות נפשות בית ישראל בחינת יחודו תולה לעומת מוחין שלו החזק או הרפה ולערך אחיזת נשמתו כמוהו מתרמי בחי' יחוד תפלתו אימתי שנתעורר עורר בהתלהבות אל בדו"ר ואימת שכלין אצלו המוחין ובזה תשכיל לדעת ותבין דברי חכמים ורמוזתם בירושלמי דברכות אמר ר' מני מחזיקנא טיבותא לרישא כד מטינא למודים דמגרמיה כרע פרש"י אע"ג דלא ידע מאי קאמר מ"מ הרגל מביא לידי מעשה שהראש מעצמו כורע כיון שהגיע למודים והפליאה נשגבה בעיני וכי הדעת סובל לומר על האי תנא רבי מני הדברים כפשוטם בהגיע למודים לא ידע מאי קאמר והראש בעצמו כורע ומחשבתו קודש משוטטת במ"ז ומעורבת בהבלי עולם כאחד הרקים מאנשי הכפרים וקלי הדעת הלא כמו זר נחשב ולא דברה תורה במתים שאין פיהם ולבם שוים וע"פ הדברים הנאמרים באמת יתפרש ע"נ לרוב בהירות שכלו הבין כל זאת שבלתי אפשרי לכוין כוונותיו ויחודיו בעניני התפלה כל אחד במקום הראוי כאשר סדרו אנשי כנה"ג בכללות העולמות וכלליות הדורות כנזכר ועתה לערך הכרתינו החלשה ככה מעורר בחי' היחוד במקום שמתרמי לו אש התבערה בקרבו להוציא דבור לפני אלהים במסירת נפש ולכן כמקרה הכסיל מקרה החכם ג"כ לומר מודים אשר כאן רזא דהשתחויה הידוע למשכילים ואפי' מכניס מחשבתו וכל מגמת כוונתו לכוונה השייך בכאן עכ"ז אין כחו

בפיו לגרום דייקא במקום הזה אותו בחי' היחוד הראוי כי כבר קדם אצלו התעוררות רזה דהשתחואה במ"א או עדנה לא הגיע ועתיד להיות בתיבות אחרים ונמצא יכול להיות אפי' אין מחשבותיו משוטטים בהבלי עולם כורע ראשו בתיבת מודים ומוציא אותיות במלוי הארה עליונה ועם כל זה עיקר הכוונה בכלות הנפש הצריך להיות כבר קדם אצלו או עדיין לא היה ועתיד להיות ובבחינה זו מקרה החכם ומקרה הכסיל שוה לומר תיבת מודים שלא בכוונה הראוי במקומה. ומעתה תשכיל להבין דברי הירושלמי מכוונים אמר רבי מני מחזיקנא טיבותא לרישא כך מטינא למודים דמגרמיה כרע כיון שמרגיש במעוז מוחותיו שכבר עלה אצלו בחי' המוחין של כוונות מודים או עדיין לא הגיע ועתידין לבא במקום אחר בתפלה ולזה העמיק רש"י ברוח קדשו דלא ידע מאי קאמר היינו עיקר התעוררת והכוונה שראוי בכאן כפי סוד מודים שסדרו אנשי כנסת הגדולה מ"מ הרגל נעשה טבע מביא לידי מעשה שהראש מעצמו כורע כיון שהגיע למודים אע"ג שכבר פעל ועשה בחינת היחוד במקום אחר או עתידה להיות כמבואר להמבין מדעתו לבבו יבין ששפיר וכשר הדבר ועתה הגם שראשו כורע במודים אין זה עיקר הכוונה הראוי בכלליות כ"א בפרטיות לערך בחי' ואחיזת נשמתו. והנה זה הענין נאמר ג"כ בבחי' הטעמים שתיקנו לנו אנשי כנסת הגדולה בכללות תורתינו הקדושה המורים אורות נפלאים ורמים להמבין בספרים אורות הטעמים שישנם בספרים עמוק עמוק מי ימצא ועיקר בזוהר ותיקונים וכן חייבה חכמתם להיות סוף פסוק במקום הראוי ותחלת פרשה ופתיחת הכתוב יאיר דייקא במקום זה כל א' מקומו הראוי לערך כללות דעתם שבהם נכללו דורות הבאים אחריהם ראשונות ואחרונות עד ביאת הגואל ויש שלשה בחי' הטעמים בראש אותיות ובאמצעותם ותחתיהם כנודע והכל מורה סודות נפלאים ונוראים והלואי יזכנו השם להבין בגן עדן והכלל המה סדרו ככה כסדר השתלשלות ובריאות עולמות בכלל וכלליות הדורות מראש עד סוף וחובת גברא לבלתי יפריד א"ע ח"ו מהכלל כל מה דאפשר וגם להתבונן ולפלס במאזני שכלו בחי' פרטיותו אופני היושר והנכוחה המוטל עליו לעשות לערך בחינתו הפרטיות ולכן עתה בהתפשטות הדורות ברבוי חלקי הדעות שונים זמ"ז כמ"כ נתרבים צרופים בתורה להיות כל אחד מישראל יש לו צירוף בפ"ע כפי כשרון פעולותיו ועובדותיו שמתנהג בעבודת הבורא ככה נצטרפים אותיות שורשו בתורה כמבואר לנו בפרשיות הקודמות ולפעמים משיג אדם איזה רמז או דרוש או סוד מג' או ד' תיבות מצרוף ענין בפ"ע כפי הצורך אליו לבחינת עבודתו כי באמת אמרו התורה מגילה מגילה ניתנה וכל או"א מישראל לעוצם השגתו עושה פרטי צרופים בתורה הגם ע"פ כלליות אורות הטעמים שסדרו אנשי כה"ג

לא יתכן להיות במקום הזה פסיק טעמים להפריד בין הדביקים לעשות מג' או ד' תיבות אלו ענין בפ"ע זהו בכללות נפשות כל ישראל יחד אמנם רשות נתונה באמת כל או"א כפי בחינתו והכרתו כחו יפה להפוך איזה ענין ולהמציא עצות לנפשו לעבודתו עבודת גבוה כפי העת והזמן אשר ענין סיפור התורה ישנה בכל אדם ובכל זמן בעבר והוה ועתיד ויכול האדם להמציא בעצמותו ותבונתו כל התורה מבראשית ועד לעיני כל ישראל ובהיות כן ממילא כפי זה הצירוף אין ענין הטעמים שסדרו אכה"ג שייך עכ"ז רשאי האדם המשכיל לעשות רמז או פשט ודרוש וסוד כפי דביקותו בפנימיות מחשבתו הטהורה בעת ההוא בעולמות עליונים וידוע ד' בחי' פרד"ס נמשכים ונתפשטו מד' עולמות אבי"ע ולכן תולה תורתו בקישור מחשבתו בהעולמות באשר הוא שם ככה מושך פרושי התורה מד' בחי' פרד"ס ובאמת כל א' מד' בחי' פרד"ס הות קומה בפ"ע ומהראוי כל א' מישראל הלך ילך ויתנהג א"ע בעבודת הבורא כסדר המדריגות אחת מהנה כגון בחי' פשט ילך ויתנהג כל התורה כולה ואח"כ יהיה תורתו אמונתו בשלמות עם רמזי התורה ואחר כך בבחי' דרוש ואח"כ בסוד אך להיות שנתמעטו הדורות אין אתנו יודע עד מה כ"א מעט מזעיר כפי בחי' חלקי נשמתם ואחיזתם באותיות התורה וממה שיכול להחיות נשמתו אז בזמן כפי דביקתו בשורשו בעולמות אבי"ע כמ"כ מתנהג א"ע עם בחי' ארבעה חלקי התורה אם פשט או רמז או דרוש וסוד הכל לערך חלקי העתים והרגעים לבד דורות הראשונים שלבם רחב כפתחו של אולם כחם יפה להתנהג א"ע עם בחי' א' מארבעה חלקי פרד"ס לילך בכל התורה לעשות פנים לתורה מבראשית עד לעיני כל ישראל סוף דבר הכל נשמע היות עיקר תכלית עבודת איש הישראלי להתבונן על דרכיו באמת ובתמים וככה עושה צירופים בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו כי זה עיקר תכלית המכוון בבריאות העולמות שצפה התענוג והשעשועים שיקבל מפרטי נשמות הצדיקים וכל או"א גורם יחודים בעולמות עליונים הן בתורה או בתפלה כפי בחי' אחיזתו ובאיזה מקום מתורה ותפלה שמעורר לבו בקרבו עד כלות נפשו נולד הקמת ברית עליון וכמדובר והקדוש ב"ה יושב ומצפה תמיד מתי יבא צדיק לפתוח פיו בתורה ותפלה לזרוק חצים חזקים בדו"ר ואותיות מלוים הארה עליונה לעשות רושם למעלה להקים צדיק יסוד עולם להשפיע שפע וברכה עליונה שלא יתכן לגרום כזה כי אם במוסר נפשו ומאודו ופרטי רמ"ח איבריו בתורה ועבודה הכל בעבור צורך גבוה ולא לשאול אוכל לשובע נפשו ונפשו שוקקה לעשות בתחתון ולרמוז בעליון עד שאין מרגיש מצרכי גשמיותיו כלום אזי הזרע קודש השפעה עליונה יורה כחץ כנזכר:

ועתה נחזור להביאור **מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל** מלמד שהקב"ה יושב וסופר את רביעותיהם של ישראל מתי תבא טפה שהצדיק נוצר הימנה והכוונה כאמור הקב"ה שומר וממתין לישראל להוציא דיבור לפניו בדו"ר עד כלות נפשו באופן שיגרום בחי' יחוד התולה לערך בחינתו באיזה מקומן מתורה ותפלה אפי' אינו בדרך כלל במקום הראוי שסדרו אנשי כנה"ג כי אפי' בפרטיותו עושה גם כן נחת רוח ליוצרו כנז' וגורם הקמת ברית צדיק עליון ולזה רמזו במאמרם שהצדיק נוצר הימנה מוסב לצדיק יסוד עולם יש לו הפרחה והקמה להשפיע כפי התעוררו' והתלהבות צדיק התחתון בזריקות חציו ולזה פירש"י בחומש ומספר את רובע ישראל הקב"ה סופר רביעותיהן זרע היוצא מן התשמיש שלהם ירצה לרמוז השפעה הנשפע בהעולמות ע"י תשמיש שלהם בחי' יחודיהם מתורה ותפלה כנז' יעקב משמש במרום ועל דבר זה נסמית עינו של בלעם הרשע אמר מי שהוא קדוש ומשרתיו קדושים וטהורים יציץ בדבר זה כי רוח שטותו וכסלתו נגד פניו וטח מראות עיניו בפנימיו' התורה על כן שגה ברואה להבין הדברים כפשוטם והוא איש בער לא ידע להשכיל שהדברים לגבוה סלקים על זווג עליון העומד ברומו של עולם כמדובר ולזה אפשר שרמז דוד המלך ע"ה ארחי ורבעי זרית וכל דרכי הסכנת כי הכלל מונח בידינו להשכיל המושכלות באמצעות גשמיות ומבשרי אחזה אלוה בזרע הגשמי מובחר הזרע נקשר ונבנה בנין עיקר הגוף והעכירות נשאר פסולת וא"כ יאמר נא ישראל כלפי דברים הנאמרים באיזה מקומן מתפלה שנתעורר להוציא דיבור בשלימות שם פעל ועשה בחי' היחוד שממנה נוצר הצדיק י"ע וכיון שכבר נגמר ופעל ועשה בחינת היחוד ושם כלין המוחין ממילא שארית התיבות מה תהא עליהם כיון שנעדרים המוחין להוציא דיבור בכלות נפשו לזה רמזו חז"ל בספריהם שמהם נותנים הארה וחיות לעולמות התחתונים המקיפים הקדושה כפסולת הנשאר מהזרע נעשה מקיפים לולד שנבנה ונקשר ממובחר הזרע מול זה רמז דוד ברוח קדשו ארחי ורבעי זרית ירצה עיקר רבעיות זרע היוצא מן התשמיש היינו עיקר בחי' היחוד שנתעורר בדבורי תורה ותפלה זרית כמדובר ועוד זאת הגדלת לעשות לטובה אות כל דרכי הסכנת כלו' שארית התיבות כי אדבר אפי' בלא מוחין חזקים גם בהם תבחר ותקרב להיות צורך בהם ליהנות שאר העולמות פסולת המקיפים כנז' וזהו כל דרכי לשון יחיד המתיחס בלשון דרך גם בם בחי' הנאה כמשמעות מלת הסכנת ודוק ותבין: כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל ופירש"י עוד עתיד להיות עת כזאת אשר תגלה חבתן לעין כל שהן יושבין לפניו ולמדים תורה מפיו ומחיצתן לפנים ממה"ש והם ישאלו להם מה פעל אל וזהו שנאמר והיו עיניך רואות את מוריך ד"א יאמר ליעקב אינו ל' עתיד אלא

ל' הווה אינן צריכין למנחש וקוסם כי בכל עת שצריך להאמר ליעקב ולישראל מה פעל הקב"ה ומה גזרותיו במרום נמסר להם ע"פ נביאים מה היא גזרת המקום וגו' ולכאורה אינו מובן מה קללה רצה בזה לקללם כי חז"ל נתעוררו מברכותיו של אותו רשע נראה מה היה בלבו לקללם והנראה שבודאי גדול נרמז בדבריו ותוכחת מגולה על פניהם של ישראל לפני אביהם שבשמים כי איתא בירושלמי על פ' כעת יאמר ליעקב נראין הדברים שבחצי העולם עמד אותו רשע ואמר עוד כעת הזאת ממש יאמר כו' והכותב מקשה ע"ז ע"ש והנראה כי כבר זכרנו כמה פעמים תכלית בריאת האדם בעה"ז השפל כל עצמו אינו כ"א בשביל הנשמה שלא תאכל מנהמא דכסופא כי מאן דאכל לאו דיליה וגו' ואחרי רדתה בעולם השפל ועומדת בקיומה לבלתי פנות מדרך המלך ימין ושמאול אחרי ההבל ותענוגי עוה"ז אזי ראוי להנתן לה מבית המלך בזרוע ידה בכשרון פעולתה והנה עיקר עבודת איש הישראלי לקיים בכל דרכך דעהו ואפילו בעוסקו בצרכי הגוף ההכרחי משם יבין וישכיל עולמות עליונים באופן המבואר לנו כמה פעמים אשר בכל דבר בעולם הבאה לכלל בריאה דוגמתו למעלה באורות הבהירים וככה נתפשטו אל הנבראים לאשתמודע בהון עלמין ואיש המשכיל הרוצה לגשת אל עבודת אלהים לזה ישים רוחו ונפשו כל הימים להעלות ולהגביה התפשטות המדריגות לשורשם ולעורר לבו בקרבו אל התורה ועבודה בלוקחו לעצמו מכל פרטי הנבראים רמיזא דחכמתא אמנם לא יתכן לו לאדם עבודת גבוה כזה כ"א בהיות לו התפשטות הדעת וחכמת אלהי שופע על ראשו בלי הפסק אפילו מעט רגע ופנימיות מחשבותיו דבוקים תמיד לרוממות אלהותו יתברך ואז כחו יפה לחבר חכמה תתאה לחכמה עלאה כיון שמעשהו בחכמה ודעת ובחכמה אחבריר' יכול לברר הטוב מהרע כמבואר לנו כמה פעמים מהות ענין הבירור להדורש מקומם והנה חכמים הגידו זכו אחישנה לא זכו בעתה וביארנו הענין כאשר ישראל משלימים ומתמימים א"ע בתכלית הבהירות והזכות לברר מדריגות התחתונים לקשרם לשורשם ומעלים משם נ"ק ואותיות התורה אשר בזה תולה אורך זמן הגלות עד שתתרוקנה קומת הסט"א מכל טוב וכיון שזכו ישראל משמעו לשון זכות כנזכר ממילא יקרבו זמן הגאולה ולכן אחישנה לא זכו שאין נותנים לב לזכות ולברר מדריגות התחתונים להעלות משם נ"ק ואותיות התורה ונשאר אחריהם ברכה מטוב עד רע בקומת הסט"א ולכן תמשך יומין דמשיחא עד עת קץ הפלאות כלל עיקר תכלית הבריאה לברר ולזכך פרטי המדריגות להעלות למקומם הרמתה אשר היה שם אהלה בתחלה ובתשלום זה הבירור תחזור למציאות הראשון אכן כל זמן שאנו מתרשלין מתורה ועבודה לעשות פרטי מעשינו בהתקשרות החכמה

מאחרין פעמי רגלי דמשיחא עד תשלום זמן מוגבל משית אלפי שנין שאז יבוא העת שתחזור הכל למציאות הראשון אכן מהראוי שיחרד האיש וילפת כל או"א מישראל אם כמעשהו כן הוא שאינו זך במעשיו א"כ מה פעל הקב"ה בבריאות עולמו בשביל נשמתם של הצדיקים שצפה התענוג ושעשועים שיקבל מהם וישמח לקראת הפקחים שיזככו ויבררו וילבנו פרטי המדריגות וממילא ימהרו ימים המקווים גאולה האמיתית קודם זמנה כמאמרם זכו אחישנה וכיון שכן אם כן מה פעל הקב"ה בהבריאה כיון שלא השלים רצונו ומעתה תשכיל לדעת מאמרם ז"ל מברכותיו של אותו רשע נראה מה היה בלבו לקללם כי באמת כאן פער פיו לבלי חק להלשין על עם קדוש לפני אביהם שבשמים באומרו' כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל וכדברי הירושלמי שעמד בחצי העולם ממש ולזה הלשין אם יתמשך עוד עיכוב שנות העולם כעת הזאת ואז נשלם שית אלפי שנין ותחזור ממילא הכל למציאות הראשון וישראל לא קשטו וכיוונו מעשיהם הטובים למה יחוש מעשהו ית' ולקרב הגאולה באמצעות הזדככותא וא"כ מה פעל אל בבריאות עולמו בשביל ישראל שעלו במחשבה הקדומה להבראות שהם יקרבו הגאולה קודם זמנה ובאמת אין לך תוכחה מגולה גדולה מזה ועתה תחזה איך הלשין על עם ישראל לפניו ית' ובקש לגלות קלונם למצוא מקום לקללם ולהשניאם למעלה והקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו העודפות על עם קרובו ישראל הפך קללות בלעם הרשע מקללה לברכה ודו"ק:

או יאמר **כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל** כי הנה זכרנו למעלה פ"ה מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב ותוכן הדברים להיות התגלות טוב העליון אינו מושג לרעיון לבות בני אל חי כ"א באמצעות המשך הזמנים וימים טובים שהם נקראים אנפי מלכא בפסח התגלות מדות החסד בשבועות מדות ת"ת וכן סוכות ור"ה ושארית פרטי הימים כללותם מורים על בהירות אורות עליונים הנתגלים באמצעות אותן הימים ולכן נק' ימים טובים שנתגלה באמצעות טוב עליון והקב"ה בקש זאת מאתנו לא יראה פני ריקם ע"ש ודוד המע"ה אמר את פניך ה' אבקש לכוונה הנזכר לשאול בקשה אחרת כ"א התגלות פניך המאירים באמצעות התלבשות המועדי' הנקראים אנפי מלכא כמו דאיתא בזוהר לך אמר לבי בקשו פני ודרש אלין זמניי' ומועדיים ע"ש והכל תולה בהתחלקות העתים ורגעים ומועדים וזמנים שהקב"ה משתנה כ"י בתואר כינויו ושמותיו הקדושים לערך חלקי העתים והזמנים והמועדים אשר דיבר משה לישראל ועם קרובו ישראל מתנהגים א"ע בעבודתם כאשר שר משיגין אותו באמצעות התלבשות חלקי העתים וככה נקרא בשמותיו ותואר כינויו ומעשיהם בתחתון ורומזים בעליון ופעולתם בחכמה

ותבונה כמעשה הקב"ה שפועל בעולמות עליונים וזהו הרמז כעת מוסב על עת ממש היינו חלקי העת כאשר הוא יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל כמדובר באמצעות התלבשות פנימו המאירים בהעתים יודעים ומשיגין מה פעל אל במרום ולזה רמז רש"י ברוח קדשו אינן צריכין למנחש וקוסם כי בכל עת שצריך להאמר ליעקב ולישראל מה פעל הקב"ה ומה גזרותיו נאמר להם על פי נבואיהם נאמן ביתו משה רבינו וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל מתבוננים במושכלות בחג הפסח יודעים שהקב"ה פועל במדות החסד בעבר ועתיד ואל מוציאם ממצרים בכל דור ודור עד זמן גאולה אחרונה עדיין לא נפסק בחי' יצ"מ ובשבועות במדות הת"ת ונותן עוד את התורה כמבואר בדרוש שבועות בר"ה מדות הגבורה כנזכר בדרוש ר"ה וכן בפרטי העתים והרגעים של האדם ידע נאמנה שאין יום א' דומה ליום ב' ושעה לחברתה בבוקר חסד אתער בעלמא בשעתא דמנחה דינא תליא ובאמצעותם יודעים ומשכילים מה פעל אל ומעתה תאיר עיניך דברי רש"י כי בכל עת שצריך להאמר ליעקב ולישראל מה פעל הקב"ה ומה גזרותיו נאמר להם ע"פ נביאיהם ומוסב אעבר והווה ועתיד כמדובר ודו"ק:

וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו ותהי עליו רוח אלקים וישא משלו ויאמר וכו' מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל. וצריך הבנה וכי בשביל שנשא הרשע את עיניו וראה ישראל שוכן לשבטיו נחה עליו רוח אלקים וגם מה שייך לכאן ברכת מה טובו. אמנם להורות בא הכתוב עבודת בנ"י להשלים את נפשם לאלהים בתורה ועבודה ונודע היות ב' בחי' בעבודת הבורא ב"ה בחי' אח' המתמידים בלימוד תורתם ותפלתם ועובדים אותו בשעת לימוד תורה ותפלה ועשיות מצותם וכאשר ממקום קדוש יהלכו לעשות צרכי הגוף שאי אפשר זולתם כגון אכילה ושתיה ושינה וכדומה שבהכרח צריך כל אדם לנהוג בהם לקיום הגוף משם יפרד את פנימיות מחשבתו מדביקות רוממות אלהותו כי נבער מדעת קונו ואין לו התפשטות השכל להשכיל ולהבין שגם שם שם לו חק ומשפט לעבוד עבודת גבוה כמו עם תורה ותפלה כי גם אלו המדריגות הגם שהם נמוכים וגשמיים יש בהם אותיות התורה והתלבשות אלהות הרומזים לו סודות נפלאות ונוראים שצריך לעבוד את הקב"ה עמהם וידע נאמנה שהכל בחכמה עשה הבורא בעולמו להשיג העליון מתחתון ואם נבער מדעת לעשות מעשהו בלא דעת אזי תורתו וגם תפלתו תועבה ותועלתו מעט מן המעט ונכרי' עבודתו לאכול כבהמה ולשתות ג"כ כבהמה וכן שאר צרכיותיו הבהמיות אם אינו מכניס השכל בהם לעשות בתחתון ולרמוז בעליון א"כ מותר האדם מן הבהמה אין שלא זרו ג"כ מתאותם ורודפים למלאת כריסם ולהיות שכל א' מישראל מוכרח לנהוג אלו המדריגות

המוכרחים ואין להם התפשטות הדעת לעבוד גם שם את בוראם לכן אין זה המובחר שבעבודה אפי' כשעובד את הבורא בשעת לימוד תורה ותפלה ומעשה המצות כיון שמוכרח לנהוג עובדותיו הגשמיים ושם יש מקום שיפול הנופל לעשות מעשהו זר נכריה עבודתו וסוג ב' בעבודת האלהים אנשי שכל שיש להם התפשטות הדעת ולבם נכון עמם לעבוד עבודתם אפי' לעת האוכל משלימים ומתמימים נפשם ופרטי תענוגות בני אדם מכניסים לשם החכמה והמדע לבלתי ירים ראש ורגל לעשות פעולה גדולה וקטנה אם לא שבוחן תחלה טרם עשות שוקל בפלס מאזני שכלו שיגיע צד הנאה לבורא עולם להשיג שגם שם יש מקום להשראות אלהות וכמו שמצינו בנעים זמירות דוד המלך עליו השלום נשבע לה' נדר לאביר יעקב אם אבא באהל ביתי שזה אחת מהנה תענוגות בני אדם אם אעלה על ערש יצועי שזה גם כן תענוג אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה מונה והולך פרטי תענוגי בני אדם שבלתי אפשרי זולתם גם מזה מנעתי א"ע לבלתי עשותם עד אמצא תחלה מקום לה' כלומר גם באלו המדריגות צריך להמציא מקום להשראות אלהות שיגיע אליו ית' צד הנאה מפרטי התענוגים שלא נבראו לתוהו ולהבל ונתפשטו אורות בהירים ורמים ממקום קדוש יהלכו ונתלבשו במדריגות התחתונים והנמוכים כ"א שיקחו מהם רמיזא דחכמתא להשיג במושכלות מקו' שורשם ומקורם של תענוגים אלו אשר בודאי לכולם יש להם מקו' מוצא בחכמה עליונה וככה נתפשטו להנבראים ולזה גמר הנה שמענוה באפרתה מצאנוה בשדי יער הכוונה שמענוה לשון הבנה שמע כלומר הבן הבנתי את המדריגות בחי' תענוגים אלו באפרתה במקום חשיבות היינו מקום מוצאה בשורשם שנמשכו מאורות עליונים גבוהים ורמים אך מצאנוה בשדי יער עתה מציאות שלה מצינו אותה בהלבשה גשמיות מדריגות תחתונים ונמוכים הכינוי בשם שדי יער שאין עושה פירות ככה מי שנבער מדעת ואין תבונה בו מדמה בנפשו כאלו אין כאן אותיות התורה ונ"ק המלובשים לצורך גבוה כמוזכר לנו מהות הענין כמה פעמים ודוד המלך אמר על בחינתו המעולה ושבח נפשו שכחו יפה למצוא התלבשות אלהות אפי' בשדי יער כנזכר מצאנוה בשדי יער המורה מדריגות נמוכים כאכילה ושתיה ושינה ומו"מ ומלבושים נאים ודירה נאה וכדומה בכולם מצאתי מקום לה' ב"ה וזאת עיקר תורת האדם לקנות בעצמו מעלה הגבוה והרמה בעבודת הבורא להיות מסוג ב' המבואר אשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך הקב"ה לבלתי ירפו א"ע מדביקות אל הן בתורה ובתפלה או בעוסקיהם מצרכי גופם הכל שוה בעיניהם לדבק פנימיות מחשבתם לבורא עולם וזה עיקר עצם תענוגו ית' בבריאות עולמו שצפה לשמות לקראת הפקחים שיעלו ויגביהו מדריגות התחתונים לשורשם ויחברו חכמה

תתאה לחכמה עלאה וכמוזכר לנו פ"ה תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב בהקדם מאמר התיקונים ע"פ ויבא יעקב שלם וביאר שלם עם אות יו"ד הגם שכוונתו עמוק עמוק עכ"ז נראה רמז בדבריו הקדושים כי שם יעקב בשלימות מורה היות התחברות אות יו"ד הרומז לחכמה אל בחי' עקב מורה מדריגת התחתונים ונמוכים בחי' עקב סופא דכל דרגין וכלפי דברים הנאמרים אישים המשכילים שכחם יפה לחבר חכמה תתאה לחכמה עלאה היינו שמכניסים החכמה והמדע לפרטי עובדותיהם הגשמים הן המה הנקראים בשם יעקב מורה התחברות שתי אלה החכמה עם עקב לאפוקי הנבערים מדעת ואין להם חלק בבינה לעשות מעשיהם זר כבהמה רק שלא יהיו זרים מתאות לבם ומאת ה' שכוח לוח לבם עליהם ועל כיוצא בהם נאמר בתיקונים כדין פרח יו"ד מניה ואשתאר עקב וכדין אתקיים ואתה תשופנו עקב הכוונה בהיות נשאר שקוע עם ראשו ורובו במדריגות התחתונים ואות יו"ד המורה לחכמה פרח משם היינו שלא הכניס לשם החכמה והמדע לעשות בהתקשרות ודביקות הבורא ב"ה כ"א מעשהו בהם כבהמה הרדופה למלאות תאותה הבהמיות ידוע תדע שהנחש הוא היצר הרע מצויה לשם וזהו ואתה תשופנו עקב דייקא כשנשאר בבחי' עקב אז יש מקום ליצה"ר לנשוף ח"ו ואם נפשך לדעת במה נאות לבוא למדריגה גבוה לחבר היו"ד אל עקב כי לכאורה קשה המעשה אשר יפשה האדם וחי בהם להיות מורכב מד' יסודות גשמיים בגוף חומר ועכור לזה ישים רוחו ונפשו שהכל כל יכול באמצעות התורה שחצבה עמודיה שבעה ובאורייתא אסתכל קב"ה וברא עלמא ממילא יש אותיות התורה בכל דבר הבא לכלל בריאה ואורייתא מחכמה נפקית המלמדת לאדם דעת בינה ושכל איך לחבר היו"ד אל בחי' עקב כי בחכמה אתברירא יכול האדם לברר ניצוצין הקדושים המלובשים בכללות המדריגות שהן המה זי"ה שעמהם נבנה העולם ומלואה וע"י שבעה עמודים שבתורה יקנה שלימות לנפשו לבלתי עשות פרטי מעשיו זולת תורתינו הקדושה המורה דרך אשר ישכון אור לעשות הכל ע"פ התורה ומה שחסור לנפשו אחת מהנה המדות המוטל עליו לתקנם באמצעות כשרון פעולותיו אזי יראה הרואה למצוא תרופה לחסרונו ללמוד בעמוד התורה המדבר מזאת המדה שחסור לנפשו אם ממדות האהבה ילמוד עמוד האהבה עד שיקנה בקרבו שלימות עבותות האהבה לבורא עולם ואם חסור מדות יראה ילמוד עמוד היראה עד שיקנה בלבו לירא את אלהים וכדומה ואם יעשה כן כחו יפה אל כל מקום בואו לעסוק עבודתו ואפי' הגשמיים יקשר הכל לשורש ומקור ומעלה אותיות התורה למקומה הרמה אשר היה שם אהלה מתחלה ומעתה תאיר עיניך להבין במקרא תורה צוה לנו משה ירצה התורה שחיבר לנו משה רבינו מורשה קהלת יעקב כלומר מוריש לנו עם קדוש ישראל לדעת

הדרך אשר ישכון אור לקהל ולחבר יו"ד אל עקב באמצעות התורה כמבואר ועיין בדרוש שבועות שם הרחבנו ביאור פ"ה בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני ע"ד מאמרם ז"ל למה נקרא הר סיני שירדה שנאה לא"ה כמו כן אם אנחנו בני ישראל מוציאים דבור לפני אלהים בתורה ותפלה בדחילו ורחימו ועושין רושם למעלה גורמים ג"כ שיורד שנאה לא"ה מול זה רומז מדבר סיני דיבור קדוש שירדה מחמתו שנאה לא"ה מול זה רומז הכתוב ביום השלישי וגו' ביום הזה באו לכלל דבורים רמים ונשואים אשר על ידיהם ירדה שנאה לא"ה ויסעו מרפידים כלומר אלו הדבורים מתורה נסעו מרפוי ידים שהם אברהם ויצחק תרין דרועין חו"ג לא יכלה התורה להנתן ולהתגלות על ידיהם בסיבת רפיון ידיהם ממגע נכרים עשו וישמעאל כ"א ע"י יעקב שמטתו שלימה והוא נקרא יום השלישי אשר נודע מדות משה ויעקב שוים משה מלגאו ויעקב מלבר והוא הוריד עוז מבטחה לישראל ויחן שם ישראל נגד ההר ואיתא במדרש ישראל סבא כי אנחנו כולנו איש אחד נחנו כללות קומת יעקב אבינו מקובצים מפרטי חלקי בחינותיו כנזכר לנו כ"פ בפרשיות הקודמת וכשאנו מזככים את עצמינו בזכות ובהירות ומקיימים כללות התורה קונים שם טוב העולה על גביהן להקרא בשם ישראל סבא דהיינו מדתו העליונה נאסף ונקבץ בכללות כל ישראל ולכן תמצא שאנחנו נקראים עדת יעקב לכוונה הנזכר כי עדת משמעו לשון אסיפה וכניסה כמו עדת דבורים וכן עדת יעקב אסיפה של יעקב דלעילא המקובצים בפרטי חלקיו וחז"ל נתעוררו יעקב אבינו לא מת ופריך בגמרא וכי בכדי חנטו חנטייא כו' ותירץ מקרא אני דורש וזרעך מארץ שבים מה זרעו בחיים אף הוא בחיים ולכאורה עדיין הקושיא במקומה עומדת וכי בכדי חנטו חנטייא וכלפי דברינו יתפרש שפיר יעקב אבינו לא מת כלומר בחי' מדתו לא נפסקת כ"א נאסף אל עמיו פרטי חלקיו נאספים ונקבצים בכללות עם ישראל וכלם בכלל המה קומה שלימה של יעקב אבינו כאמור והמקשין לא הבין הכוונה ופריך וכי בכדי חנטו חנטייא לזה בא התירוץ באמת גופו הקדוש והפשוט חנטו כפשוטו של התורה אשר אין מקרא יוצא מידי פשוטו אמנם מקרא אני דורש להבין פנימיות הדבר אשר מדתו הקדושה והבהירה שנעשה מרכבה אליה אינה נפסקת עולמית כ"א ויאסף על עמיו כל זמן שהולכים בתורה ועבודה לעשות כמעשהו כל או"א לערך בחינתו המקובץ בו ובהאספם יחד נקראים יעקב שלם ונלמד ממקרא וזרעך מארץ שבים וגו' מה זרעו בחיים הכוונה שמקשרים א"ע לחי החיים עם פרטי מעשיהם דבוקים וחבוקים בשמו יתברך אף הוא בחיים בחינתו הכללי בחיים בכלליות כל ישראל הן המה יעקב שלם וזה כוונת המדרש ויחן שם ישראל נגד ההר ישראל סבא כיון שהכינו בני ישראל בקדושה וטהרה

במלא קומתם לקבלת התורה ממילא נאסף בכללותם ישראל סבא ונעשה בחי' קומה שלימה וזה עיקר החניה של ישראל דלעילא כשנאסף אל עמיו. ועתה נחזור לענין וישא בלעם את עיניו נשא בחי' עיניו להסתכל כלפי מעלת עם קדוש ישראל מקום חיותם וחזקם מאין קנו שלימותם וירא את ישראל שוכן לשבטיו מוסב על ישראל דלעילא שוכן בכללותם שטהרו וזככו מלא קומתם כל אחד ואחד מהם עד שנעשה קומה שלימה ישראל סבא השוכן בקרבם כללות ישראל ותהי עליו רוח אלהים ופירש"י עלה בלבו שלא יקללם הכוונה כיון שקשטו קומתם בזכות גדול בהכנה רבה לקבלת התורה הישנה תמיד בכל דור ודור ובכל זמן כמאז כן עתה אימתי שישראל משלימים ומתמימים א"ע לנקות קומתם ממגע נכרי ויחן שם ישראל בקרבם הנאסף בכללותם ונעשה יעקב שלם והיו"ד לא פרח ואז נתקיים בהם כי לא נחש ביעקב כלומר בהיותם יעקב שלם עם אות יו"ד אז אין הנחש הוא היצה"ר העומד לשטן להם תמיד מדור לדור עד גאולה אחרונה אין לו אחיזה בהם לעמוד על ימינם לשטנם והכלל זה תולה בזה כשזה קם זה נופל ואין כחו יפה לקללם ומעתה תחזה ותשכיל לדעת כיון שנשא עיניו להסתכל אשר ישראל דלעילא שוכן לשבטיו כמבואר זה הגורמת ותהי עליו רוח אלהים מדת הגבורה לשבר רוחו ואתרפי האי סט"א וזה שהעמיקו רש"י עלה בלבו שלא יקללם בודאי עלה בלבו כיון שנתרפי ונשבר רוחו בקרבו וסיפור תורתינו הקדושה ישנה תמיד בעבר והוה ועתיד כמבואר ודוק היטיב: נאום שומע אמרי אל אשר מחזה שדי יחזה נופל וגלוי עינים מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל כלפי דברים הנאמרים באמת להיותו בלעם דעת הטומאה היפך מדת משה דעת הקדושה כחו יפה לדעת כל זאת שישראל שוכן לשבטיו והן המה יעקב שלם שחברו היו"ד אל עקב ואין לנחש חלק ביעקב בחכמה אין הנחש מצויה לשם ואדרבה כשזה קם זה נופל למטה לנוקבא דתהומא רבא וזהו נאום שומע אמרי אל אשר מחזה שדי יחזה ולא בשם העצם הוי"ה ב"ה כי חלק ה' עמו ישראל ולא א"ה וגם משם שדי רק מחזה שדי יחזה כ"ז מורה פחיתת ערכו אמנם להיותו נביא א"ה כמאמרם ז"ל אבל בא"ה קם ומנו בלעם הבין כל זאת אשר בסיבת עם קדוש ישראל שקדשו וטהרו וניקו א"ע ממום מגע הנכרים זה הגורמ' נפילתו לנודה"ר ולזה הביא רש"י מדרש חז"ל כשהיה נגלה עליו לא היה בו כח לעמוד על רגליו ונפל על פניו כלומר הבטחה שהבטיח ואתה תשופנו עקב וכיון שחברו וקשרו היו"ד אל עקב ונעשו יעקב שלם אין בו כח ודאי לעמוד על רגליו מוסב על בחי' עקבי' שא"ל ואתה תשופנו עקב ופיו ענה בו לומר מה טובו אוהליך יעקב זה הגורמת סבת נפילתו ואינו יכול להם להיות טובו אוהליך יעקב שכללותם נעשו אהל ליעקב אבינו כנזכ' ואז אין לנחש אחיזה ביעקב

משכנותיך ישראל ג"כ הכוונה הנז' שנעשו משכן לישראל סבא אשר כל העדה כולם קדושים ובתוכם השראת הקדושה וישראל דלעילא נאסף על עמיו ואז טוב להם בזה ובבא ודוק:

אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל והיה אדום ירשה וגו' וישראל עושה חיל בכאן נרמז הסתכלות עין אותו רשע למרחוק תכלית עיקר בריאותם של עם קדוש ישראל אשר הן המה מוחא דאגוזא וכל הגוים קליפה המכסה הפרי ותחלת רצונו הפשוט ישראל עלו במחשבה להבראות ויציבת כללות העממין בשביל יתרון האור הניכר מחשך וזהו אראנו מעלותם וחשיבותם ולא עתה אשורנו ולא קרוב כי אם מאז ומקדם כשעלה ברצונו הפשוט לברוא העולם המה עם המלך במלאכתו ונמלך בנשמתן של הצדיקים ולזה רמז בדבריו דרך כוכב מיעקב הכוונה ע"ד מאמרם ז"ל שאמר הקב"ה לאברהם אבינו מאי דעתך דקאי צדק במזרח אקימנו במערב בכדי להוליד את יצחק שממנו נולד יעקב בחיר האבות מטתו שלימה והעמיד י"ב שבטים וכל עדת ישראל נק' על שמו וכמוזכר לנו למעלה אשר חכמים הגידו שאמר הקב"ה ליעקב אתה שהיה לך צער גידול בנים ולא אמר ככה לאברהם ויצחק ע"ש עומק הענין וזהו דרך כוכב מיעקב כלומר עיקר דריכת הכוכב צדק ממזרח למערב אינו כ"א בשביל יעקב להוליד השבטים וכללות עם קדוש ישראל הנקראים בשם יעקב שלם כנזכר למעלה וקם שבט מישראל כלומר מי מהנבראים גורמים הקמת ברית עליון להשפיע מברכה עליונה בהעולמות עליונים ותחתונים הכל נתעורר מישראל ההולכים בתורת ה' יומם ולילה אזי באתערותא דלתתא אתער לעילא וקם שבט כנוי לאות ברית קודש מישראל הם במעשיהם הטובים וכשרון פעולתם גורמים ככה לשלול זולתם אינם מעוררים במעשה כלום כי יעקב בחר לו יה לעם סגולה דייקא גבוהים ורמים מכל עם ולשון והיה אדום ירשה והיה ירשה שעיר אויביו יגיד הכתוב ב"פ והיה לשון שמחה ושמחה מה זו עושה בכאן וכלפי דברינו הנאמרים באמת כשזה קם זה נופל ולכן תמצא בעוה"ר גבר יד האויב קיסר לקחת חיל מישראל וכמה צרות דעדו עלינו והכל בעבור התרשלות מתורה ועבודה ומעשה המצות נתנו כח בקליפות וכל המיצר לישראל נעשה ראש לאפוקי כשקם שבט מישראל להשפיע למקום הראוי ולא לחצונים אזי שמחה לפניו ית' לשמוח לקראת הפקחים ואדרבא ניכר שלימותם ויתרונם כיתרון האור מחושך בתוספ' תענוג והם הם העממין מורישין לנו כל טוב ממזון הרוחני כמבואר לנו פ"ה אל תיראום כי לחמנו הם ע"ש הם הגורמים לחם ומזון לנשמות בעולם העליון וזהו והיה יגיד שמחה אדום ירשה לא שיתערבו ישראל בגוים וילמדו מעשיהם ח"ו לנטות מדרך המלך ימין ושמאל כאשר

עינינו רואות רבים הם המתפרצים ונלוים עמהם והשמחים אלי גיל ישישו כי ימצאו גבר לחבר את עצמו לחריצים ערצים ותהיה זאת להם לנחמה ואוי לאותה בושה וכלימה מי ראה ומי שמע כזאת הלואי ולא ראינו ולא שמענו וכ"ז גורמים שגבר יד האויב ולא כן מחשבותיו ית' שהציב גבולות עמים בשביל יתרון אור ותוספות תענוג המגיע מחמתם ורומז הכתוב והיה שמחה לפניו ית' אדום לא תהיה רק ירושה לבני ישראל להוריש להם יתרון אורם ושלימותם הניכרת באמצעותם ולא להנטותם מדרכי אל ומוסב אעבר והוה והיה ירשה שעיר אויביו מוסב על עתיד ומובן ע"ד דאיתא בזוהר ע"ע יעבר נא אדוני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי אמר רבי אלעזר היינו דקאמרינן בקדמיתא דיעקב לא בעי השתא אינון ברכאין קדמאין דברכיה אבוי בגין דסליק לון לסוף יומיא בשעתא דאצטרכו לבנוי לגבי כל עממין דעלמא וגו' אבא אל אדוני שעירה אנא אסבול גלותא דילך עד דייתי וימטי זמנא דילי לשלטאה על הר עשו כד"א ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו וכדין והיתה לה' המלוכה מול זה בא הרמז בתורה והיה יגיד שמחה ירשה שעיר אויביו שישראל יקרבו זמן ימי משיחנו אשר הקב"ה יושב ומצפה לשמחה שמחת עולם והם בעצמם כיון שנרפים הם נרפים מתורה ועבודה מאריכין זמן הגלות וגבר יד האויב למעיק ולצער להם ח"ו ורומז הכתוב מי יתן והיה שנהפך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם וישראל עושה חיל דייקא ולא שיקחו מהם חיל ובהם ח"ו והשם ברחמיו יפיר עצת גוים להפך מחשבתם מרעה לטובה ב"ב א"ס:

וירד מיעקב והאביד שריד מעיר ופי' רש"י מעיר החשובה של אדום ועל מלך המשיח אומר כן שנאמר בו וירד מים עד ים כלפי דברינו שבארנו שניכר מברכותיו של אותו רשע מה היה בלבו לקללם באומרו כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל אם יתמשך אורך ימי הגלות עד כעת הזאת שעמד בחצי העולם יאמר ליעקב ולישראל הוכחה על פניהם מה פעל אל בבריאות עולמו שעיקר כוונתו בשביל ישראל שיקרבו הגאולה קודם זמנה כמאמרם זכו אחישנה ובאמת אין לך תוכחה מגולה גדולה מזה ועתה שא עיניך וראה איך בתוך ברכותיו הלשין על ישראל לפני אביהם שבשמים ורצה לגלות קלונם למצוא מקום לקללם ובזה פער פיו בגאוה ובוז להלשין עליהם באומרו וירד מיעקב כלומר ויו"ד רד מיעקב שאין להם התפשטות השכל לחבר החכמה הכנוי באות יו"ד אל בחי' העקב וממילא יש אחיזה לנחש הוא היצה"ר לנשף ח"ו כנזכר ואז והאביד שריד מעיר היינו צדיקים הנק' שרידים אשר ה' קורא עליהם ולזה פרש"י עיר החשובה של אדום ועל מלך המשיח אומר כן כי באין להם זיכוך השכל לחבר החכמה אל כל המדריגות ולברר וללבן נצוצות קדושות שנפלו ונתלבשו בקליפות מאריכין זמן הגלות

התולה בברור הטוב עד שתתרוקנה קומת הסט"א מכל טוב כמדובר היינו בחברם חכמה תתאה לחכמה עלאה לזה הביא רש"י פסוק וירד מים עד ים כינוי לים עלאה וים תתאה הרומז לחכמות כנ"ל חכמה עלאה וחכמה תתאה המוטל על עם ישראל ליחדם ולחברם עם פרטיות מעשיהם להשיג משם חכמת הפועל בנפעל וזה נקרא חכמה תתאה שגם שם יש רמיזא דחכמתא ובהיות כן מעשיהם מקרבין זמן ביאת הגואל שנאמר בו וירד מים עד ים כמדובר ומהראוי שהחי יתן אל לבו ויחרד וילפת בקרבו ממורא הנ"ל להתמיד בעבודת הבורא ברוך הוא ולקיים בכל דרכיך דעהו לחבר היו"ד המורה חכמה אל עקב שלא יאבד ח"ו שריד מעיר מוסב לצדיק י"ע המגין עליהם אל נאבד צדיק בעון הדור ודוק ותבין: או יאמר וירד מיעקב והאביד שריד מעיר כי תיבת רד משמעו לשון ממשלה ולשון ירידה כמו שפרש"י בחומש בפ' בראשית וירדו בדגת הים ופי' יש בלשון הזה לשון ירידה ולשון רידוי זכה רודה בחיות ובבהמות לא זכה נעשה ירוד לפניהם והחיה מושלת בו וכן הענין בכאן וירד מיעקב יו"ד רד מיעקב ומשתמע לתרי אפי לשון ירידה ולשון רידוי המורה על עבודת בני ישראל ומה שגורמים באמצעות פעולתם לא זכו ויו"ד רד מיעקב ואשתאר עקב וכדין אתקיים ואתה תשופנו עקב ח"ו זכו יש בלשון הזה לשון רידוי ויו"ד רד מיעקב רודה ומושל מיעקב שחברו החכמה אל עקב ואז תועלתם גדולה והאביד שריד מעיר ופרש"י עיר החשובה של אדום וכמוזכר כשזה קם זה נופל וכדין אתרפי האי סטרא בהתגברות סטרא דקדושה אתרפי סט"א ומעתה תאיר עיניך בדברי חז"ל שרמזו מברכותיו של אותו רשע נראין הדברים מה היה בלבו לקללם והוציא דבור מפיו המשתמע לתרי אפי קללה וברכה והשם ברחמיו ורוב חסדיו יהפוך לנו מקללה לברכה מעתה ועד עולם אמן סלה נ"ו:

פנחס

בפסוק **אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על יהו"ה בעדת קרח כי בחטאו מת ובנים לא היו לו למה יגרע שם אבינו ויקרב משה את משפטן לפני ה' ויאמר ה' אל משה כן בנות צלפחד דוברות** להיות הכלל מונח בידינו שכללות סיפור התורה ישנה בכל אדם ובכל זמן ומוכרח לומר שטענות בנות צלפחד ישנם גם כן בעבר והוה ועתיד ואם כן איך יכול האדם להמציא דברי החכמניות ודרשניות בעצמותו הנוגע לעבודתו יתברך. והנראה בהקדם נעים זמירות ישראל. משכיל לאיתן האזרחי חסדי ה' עולם אשירה לדור ודור אודיע אמונתך בפי והכוונה להורות עיקר עבודת אדם איזה עבודה שבלב זו תפלה העומדת לנו עתה במקום הקרבנות כנאמר ונשלמה פרים שפתינו

ואם כן מה מאוד צריך האדם ללמוד סדר העבודה להוציא דבור לפני אלהים בשלימות לדבק פנימיות מחשבתו ותנועות איבריו אל האותיות היוצאים מפיו במלוי הארה עליונה מקדימת המחשבה וכתיב בחכמה יבנה בית ונודע פרטי אותיות נקראים אבנים ואם מצרפם ומחברם יחד אחד אל אחד יחדיו ידבקו בצירופי תיבות נקראים בתים כמו דאיתא בספר יצירה ב' אבנים בונים שתי בתים ג' אבנים בונים ו' בתים מכאן ואילך צא וחשוב מה שאין הפה יכול לדבר ואוזן לשמוע ואיתא בתיקונים ונהר יחרב ויבש ודרש יחרב בבית ראשון ויבש בבית שני. ונראה לרמז בדבריו הקדושים שקאי על המחשבה ובחינת הדבור המורים שתי ההי"ן בית ראשון ובית שני בית ראשון אות ה' ראשונה משם הוי"ה ב"ה ובית שני אות ה' אחרונה מלכות בחי' הדיבור וצריך איש הנלבב בהוציא דיבורו לפני אלהים לצרף שם הוי"ה ברוך הוא באמצעות דיבורו כמו שדברנו מזה כמה פעמים ואם אין מחשבתו דבוקה לאותיות היוצאים מפיו אזי האותיות המה חרבים ויבישים מכל טוב ואינם פורחים לעילא כי כלל זה נקוט בידך והוא כלל גדול בתורה ולתפלה רעיונותיו ומחשבותיו הטהורים שחושב איך להוציא הדבור הן המה החיות של האותיות ואם לאו כמתים נחשבו בלא חיות כלל ולכן תנו לב להתבונן מה החטא גורם באם מחשבותיו משוטטים בתערובות חיצונים מהבלי עולם כאשר עינינו רואות רובן דעלמא אפילו בשעת תורה ותפלה מחשבותיהם טרודים ובהולים לחשוב מחשבות לעשות בזהב ובכסף ומאת ה' שכוח לוח לבם ואינם זוכרים אם עומדים בבית או בחוץ והרגל לשונם נקטו ואוי לאותה בושה וכלימה מתי יעוררו משנתם כי יכול להיות שישנו שינת עולם כל ימיהם החרוצים על פני אדמה ולכן בעצה יגיד הכתוב בחכמה יבנה בית עודו בסוד החכמה שהוא המחשבה גם שם יראה לבנות הבית מתורה ותפלה טרם עת בא הדיבור ונודע חכמה רומז לאות יו"ד בחי' גולם דלית בה חורא וכמו מהגולם יכול לעשות איזה אות שירצה ככה עודו בסוד המחשבה יכול לעשות איזה צירוף שירצה לא כן כשהוציא הדיבור אינו יכול להפך דבורו כיון שהגיד אינו חוזר ומגיד ואינו יכול לתקן את אשר עיות ועל כן מה מאוד צריך איש הישראלי הרוצה לגשת אל עבודת הקודש פנימה להתפלל לפניו יתברך להתבונן בפנימיות מחשבותיו טרם בואו אל בחינת הדבור כמה רעות גורם בהוצאות אותיות יבישות מפיו ואז אין רשומו ניכר לא למעלה ולא למטה ותועלתו נכזבה לפעול כלום כי תורתו וגם תפלתו תועבה והטה למשל אזנך אם רוצה האדם לומר תיבת אדון ידמה בנפשו כאלו אות א עומד במקום אחר ואות ד במקום אחר ואות ו ג"כ במקום הרחק מאוד ואות נון במ"א מפורדים ומפוזרים והוא רוצה ללקטם ולצרפם יחד אחד אל אחד יחדיו ידבקו כמו הבונה בית אבנים צריך

לחפש וללקט תחלה אבנים מהרבה מקומות ואם יראה הרואה שאין האבנים דומים זה לזה אזי משוה ומחליק עד שיהיה העקוב למישור ולפעמים צריך להשליך איזה אבן וליקח אבן אחר תחתיו להיותם שוים בדומה אחד בכמות ואיכות בכדי שלא יפריד בין הדבקים ועתה תחזה לקחת מוסר השכל אם לבנין הגשמי שאין בנינו בנין עולם מעשהו בחריצות וזריזות ותחבולות רב פשיטא וקו"ח בבנין עולם היינו כשבונה בתים בתורה ותפלה שגם שניהם חיי עולם וחיי שעה מה מאוד יבנה הבונה הבתים ותיבות בצירופים טובים מפוארים. וידמה בנפשו כאלו האותיות הכינוים לאבנים המה פרודים ומפוזרים בהרבה מקומות ואין אות א' דומה לחברתה וצריך לסתתם ולהחליקם עתה טרם הבנין להשליך מהם הכיעור והדומה ממחשבות זרות ואח"כ ללקטם לעשות מהם בתים ותיבות ולערך האבנים ככה יהיה הבנין אם האבנים המה גדולים וטובים בכמות ואיכות גם גדרו ובניינו יהיה גדול ומפואר וכל זאת צריך להיות בסוד המחשבה כנזכר בחכמה יבנה בית וככה תבנה ותכונן בבחינת הדבור ואם אין לו בסוד המחשבה מאין יהיה לו הארה וחיות בבחינות הדיבור ומעתה תשכיל לדעת דברי קודש התיקונים ורזא דמלה ונהר יחרב ויבש יחרב בבית ראשון ויבש בבית. שני כי בוודאי אם בסוד מחשבתו יחרב בלא לחלוחית הארה יבוש ודאי בבית שני בחינת הדיבור האותיות המה יבישים מכל טוב ואינם פורחים לעילא כמבואר ומאומה אין בידו ונחזור לענין משכיל לאיתן האזרחי כי שמעתי **מהמגיד** זללה"ה היה אומר כשהתיבה בסוד המחשבה נקרא תני"א ובצאתו לבחי' הדבור אז נקרא בהפך אתוון אית"ן לשון חוזק ועומד בקיומו כיון שאינו יכול עתה לשוב מדבורו כנזכר כיון שהגיד אינו חוזר ומגיד לאפוקי עודו בסוד המחשבה יכול לעשות איזה צירוף שירצה. והנה יש שלשה בחינות משכיל מושכל שכל. האדם שלומד דבר חכמה לזולתו נקרא משכיל ודבר החכמה בעצמה נקרא שכל והמקבל החכמה מהמשכיל נקרא מושכל והנה חז"ל אמרו כל מקום שנאמר משכיל לדוד על ידי תורגמן ולכאורה צ"ל מאין נלמד ככה אמנם ע"פ הדברים הנאמרים מובן הענין כי נודע דוד המלך עליו השלום מדתו הוא בחי' הדיבור כמבואר לנו מה שאמר דברו אתי לשון שקר בתערומות יגיד נגד פחותי הערך שמדברים אתי ממש שאני בחי' הדיבור לשון שקר ובאמת כל עצמי ובחי' דיבורי רק בדיבורי תורה ותפלה ולזה רמז ואני תפלה לשלול דיבורים אחרים אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם עכ"פ נשמע מכל הספרים שמדתו של דוד מדות המלכות עולם הדבור והדיבור בעצמה הוא בחי' שכל דלית לה מגרמה כלום כי אם מה שמושך חיות והארה מקדימת המחשבה וכיון שכן איך אומר הכתוב משכיל לדוד משמע שקורא לדוד שהוא בחי' הדיבור משכיל ובאמת

הוא בחי' שכל ולא משכיל כנזכר בג' בחי' משכיל מושכל שכל ולזה נתעוררו חז"ל כמתרצים ואומרים כ"מ שנאמר משכיל לדוד ע"י תורגמן ונמצא כשאמר דוד המע"ה לזולתו נעשה הוא בחינת משכיל לזולתו ושייך שפיר לומר משכיל לדוד. ואיתא בזוהר דוד מלכא הוה מתעטר תדיר באבהן עלאין ולהבין הענין נראה ע"ד דאיתא בזוהר במ"א אברהם אבינו הוה קאים בפרשת אורחין להזמין אושפיזין והכוונה אברהם אבינו היה התגלות ראשון בעולם שהראה התפשטות אלהותו יתברך אפילו בארציות ובמדריגות התחתונים ונמוכים ונודע בשלש ראשונות אין שם אחיזה לחיצונים כלל וכלל משא"כ מהבנין ולמטה יש שם אחיזה כמ"ש שממית בידיה תתפש דהיינו בתרין דרועין חסד וגבורה יש שם אחיזה לחיצונים אהבה רעה ויראה רעה חס ושלום ותכלית עבודת האדם שימאס ברע ויבחר בטוב שבכל ז' המדות שנשתלשלו ממדריגה למדריגה עד שנתערב טוב ברע ורע בטוב.

ובחכמה אתבריא מי שיש בו שכל וחכמה כחו יפה לברר הטוב מהרע שבכל המדריגות התחתונים והנביא אמר ה' אהבו יעשה חפצו בבבל והכוונה בבל מורה ל' תערובות ע"ד שדרשו חז"ל על מלת מבול למה נקרא שמו מבול ע"ש שבלבל את הכל ובלל את הכל ממקום הגבוה למקום הנמוך לרמז הנזכר היינו שנשתלשלו אורות עליונים ממקום גבוה למקום הנמוך מדריגות התחתונים ומלת בבל מורה ג"כ ע"ש שבלל אורות עליונים במדריגות התחתונים וכל מגמת נפשינו בתורה ותפלה ומעשה המצות לברר אותן הנ"ק להעלותם למרום שבתם אשר היה שם אהלם מתחלה שנתערבו והכל שייך אל העבודה פרטי עובדותיו של אדם ואפילו תענוגות הגשמיים מתנועות איבריו וראות עיניו והשמעות אזניו בכולם יש רמיזא דחכמתא הרומז לאדם עבודת הבורא שגם שלאו כל מוחא סביל דא עכ"ז כל אדם אינו חייב אלא עד שיד שכלו מגעת ומי שחלק לו אלהים בבינה ויש לו התפשטות החכמה לא נגרע מעבודתו שום דבר ומעשהו שוה בבית בחוץ אפילו כשהולך לפעמים בשוקים וברחובות ומדבר עם בנ"א מצרכי גופניות עכ"ז פנימיות מחשבתו דבוקה לרוממות אלהותו ותועלתו נשגבה גם לו וגם לאחרים המדברים עמו שמעלה ומגביה בחינת דיבורו וגם דבורים הנשמעים מהמון עם כאשר דברנו מזה בכמה מקומות וכבר נתבאר לנו פ"ה וישב משה את דברי העם אל ה' כי מי שיש בו מדעת קונו נקרא משה וישב דיבורי המון עם דיבור איש לרעהו ממשאם ומתנם וישב אותם אל ה' ב"ה לעשות עמהם צירופים טהורים וקדושים כי לכל מקום שנתנו חכמים עיניהם אינם מסתכלים כ"א על פנימיות הדברים אלהות המלובש שם דרך משל אם רואה או שומע מחברו דבר אהבה שרודף להשיג מחוז חפצו וכל עצמה של אהבתו

אין בה ממש כי רודף אחר דבר שטות אמנם החכם אשר עיניו בראשו מתבונן במחשבתו לכולם יש להם מקום מוצא בשורשם ומאין נמשך זאת האהבה ובודאי יש כאן ניצוץ קדוש שנתפשט מעולם האהבה המחי' אהבה זאת וממקום קדוש יהלכו למקום נמוך כזה ולכן נקראים מדריגות התחתונים בבל תערובות טוב ברע ובאותה המחשבה כחו יפה להעלות ולהגביה האהבה שרואה בזולתו למקום קדושה וזה נקרא אצלו יתברך אורח שמתחלה לקח הכסיל חלק מעולם האהבה מקום קדוש למקום הטנופת ונתרחק החלק הנ"ל ממנו יתברך וכשמעלה המשכיל ומפריד חלק הטוב מהרע לשורש גורם תוספות תענוג אליו ית' כנראה ממשל בן מלך שהלך למרחקים והביא אצלו ית' אורח ממקום הרחוק והטנופת ולזה רמז הנביא ע"ה ה' אהבו יעשה חפצו בבבל לאיש משכיל שעושה חפצו ית' בענייני עבודתו אפילו בבבל המורה מדריגות התחתונים תערובות טו"ר גם שם מעשהו בחכמה ודעת ה' אוהב אותו ביותר כי זהו עצם תענוגו יתב' שצפה לקבל מנשמות הצדיקים לעשות חפצו ית' בבבל כנזכר ואברהם אבינו ע"ה כשראה איזה בחינות אהבה שנתפשט למקום הנמוך ויכול לבוא חס ושלום התפשטות לקליפיות כי נודע מה דאיתא בספר יצירה אין למעלה מענ"ג ולמטה מנג"ע והוא מדות החסד למעלה צירוף ענ"ג וכשנתפשט חלק ממנה למטה לקליפיות לאהבה רעה ח"ו נעשה צירוף נג"ע כידוע וזאת היתה עבודתו של אברהם אבינו שלא הניח התפשטות החסדים לקליפיות ח"ו ואחז במדות האהבה לבלתי תת לכת כי אם למקום הראוי ומעתה תאיר עיניך לדעת דברי קודש מה דאיתא בזוהר אברהם אבינו קאים תדיר בפרשת אורחין היינו במקום שיכולין אורחין עליונים לבא לידי הפרשה לקליפיות למקום רחוק מהבורא ב"ה העלה והגביה אותם תיכף למקומם והפריש טוב מהרע וזהו הכוונה להזמין אושפיזין עלאין כנזכר בחי' אורחים אצלו יתברך שנתרחקו ועתה נתקרבו כלל הדברים החכם עיניו בראשו להתבונן במעוז שכלו ואפילו במשא ומתן ושאר צרכי הכרחים אינו מפריד פנימיות מחשבתו מהבורא ב"ה וכמו שנתבאר לנו פ"ה לחשוב מחשבות לעשות בזהב ובכסף הכתוב מורה דרך אשר ישכון אור אם האדם מוכרח לצאת לפעלו ולעבודתו לעשות בזהב ובכסף לזון אשתו ובניו כשהם קטנים עכ"פ זאת עשה ותנצל נפשך לחשוב מחשבות קדושות בשעת מעשה מרוממות אלהות ותועלתו גדולה ומעולה בבואו אל הקודש פנימה ללמוד ולהתפלל לערוך מחשבות קדושות וטהורים בלתי מחשבות זרות מהבלי עולם ואין לו שום מונע לבלבל מחשבתו קודש כי הנה כבר נודע מאין באים לו לאדם מחשבות זרות בתורה ותפלה הכל נמשך על שלא ידע להזהר לשמור פיו ולשונו בעבודתו בחוץ ועשה צרופים לא טובים ועתה כשמנענע האותיות להוציא דיבור לפני

אלהים באים ג"כ אלו האותיות שנפלו מחמתו לחיצונים ורוצים עליה על ידו בנענע אותיות תורה ותפלה הן המה המ"ז ואם יש לו כח לעמוד בהיכל המלך כי האותיות נקראים היכלות לא"ס המחיה אותם דרך משל אנו מכנים אותו יתב' בתואר וכינוי רחמן וכדומה מתואר כינויו ושמותיו הקדושים וכשנתלבש באותיות רחמנות האותיות אלו המה היכלות לזאת המדה המלובש בהם לקרותו ולכנותו לערך הפעולה שהראה לבאי עולם במדת הרחמים וזהו אשר כח בהם לעמוד בהיכל הכינוי לאותיות המלך מוסב על הקב"ה איש כזה כחו בפיו ודאי להעלות ולהגביה המ"ז לשורשם לשלול החלש ברעיונו לא די שאינו מעלה מחשבותיו אדרבה כיון שעולה על מחשבתו נשאר שקוע לחשוב כבתחלה ולא ידע כי בנפשו הוא לגרשו מהיכל המלך וצא יאמרו לו מה לך לספר חקי בתורה ותפלה כלל הנשמע שישנה שתי בחי' או כשבא אל בחי' הדיבור יש לו עליה להפך הצירופים לבנות אותיות ותיבות שלימות ובהיפך הכסיל החסור תבונה נעשה מת בבחינת הדיבור ונשאר שקוע בשטותו הראשון כי הכל תולה במעשהו בחוץ בגשמי אם הלוכו בתום ושלם במדותיו לבלי יפריד מחשבתו מהבורא ב"ה זה הגורמת לערוך מחשבתו בתפלה בקדושה וטהרה כי אין לו שום מונע ותיכף שפותח פיו להוציא דיבור שופע עליו חכמה ודעת כיון ששלם בפרטי מדותיו אליו יתברך מדת האהבה אינו אוהב כ"א מה שנוגע להבורא וכן מדת היראה והתפארת ונמצא אינו מושך אותו הפכיות של אהבה היינו מ"ז של אהבה רעה או יראה וכדומה בכולם לבו נכון ותמים עם ה' ודחה ממלא קומתו מדות הפכים ולזה בא הרמז וה' נתן חכמה לשלמה כאשר דיבר ירצה להורות האמור ה' נותן חכמה ודעת למי ששלם במעשיו ופרטי מדותיו כאשר מתחיל לדבר מתורה ותפלה תיכף משפיע לו השפעת החכמה ונותן הכתוב טעם לשבח למה זכה לזה כי היה שלום בין שלמה ובין חירם מלך צור היינו צער שכנגדו המה הקליפות שישנם לכל אדם מישראל כפי ערכו ומי שלא תיקן עדיין אזי עומד על ימינו לשטנו לאפוקי השלם במדותיו נאמר ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו ואדרבה כל המדות נותנים לו התעוררות גדול אם הוא במדות האהבה בתפלתו נותנים לו מדת האהבה התעוררת יותר ויותר עד שנעשה אצלו עבותות אהבה בלתי לה' לבדו ואין לזרים חלק עמו בתוך אהבתו וכן שארית המדות מוסיפים כחם לעורר לבו בקרבו אל התורה ועבודה בתוספות מרובה טרם עומדו להתפלל וללמוד וחכמת אלהים שופע עליו ודיבורים נובעים מגרונו כמעין המתגבר בלא שום טירחא כנזכר לנו פ"ה והבית בהבנותו ע"ש ועתה נחזור לענין משכיל לאיתן האזרחי רז"ל נתעוררו אזרח זה אברהם ונראה ליתן טעם לשבח בדבריהם למה נקרא אברהם אזרח אותיות א זרח כלו' זריחה

הראשונה שהזריח אור הבורא בעולם והרגיל שמו בפי הבריות לגלות מדת האהבה מדות החסד ראשונה שבשבעה מדות כמ"ש עולם חסד יבנה ורמז דוד בנעים זמירותיו משכיל לאיתן האזרחי להורות הנאמר למעלה מי הוא המשכיל לאיתן בחי' הדיבור כמבואר למעלה הטעם מורה באצבע האזרחי הכינוי למדות האהבה בחי' אברהם שנקרא אזרח הוא הנותן השכל להדיבור אם נאמנה את אל רוחו ושלם במדותיו באהבת הבורא כנזכר אזי המדות בעצמם נעשים לו משכילים וגרונו נעשה כמעין הנובע חכמה ודעת להוציא דיבור בדו"ר בלי שום מונעים ואם דבורים כאלו כחם יפה לעשות רושם למעלה בעולם הדיבור שהשכינה מתפארת לומר חזי במה ברא אתינא לקמך שיש דיבורים כאלה בלי מ"ז בלתי לה' לבדו וגורם יחודים למעלה שהשכינה משוררת ומזמרת בסוד אלהים אל דמי לך לזה גמר אומר חסדי ה' עולם אשירה להגדיל חסדיו יתברך העודפות עליו להיות בגוף עכור וחומר מורכב מד' יסודות גשמיים ועכ"ז כחי יפה לגרום עם דיבור שלי שירה לשכינה שמשוררת ומזמרת עם דבורים שלי וזהו עולם מוסב על השכינה הנקראת עולם מלישנא דעלימא אשירה אותה ואין לך חסד גדול מזה נוסף ע"ז הגדיל עשות עמי לטובה אות עוד יותר ויותר לדור ודור אודיע אמונתך בפי הכוונה אודיע משמעו לשון יחוד כמו וידע האדם את חוה אמונתך כינוי לשכינה ע"ד דאיתא בזוהר איהו אומן ואיהי אמונה אני גורם בפי יחוד למעלה באומן ואמונה לדור ודור עד ביאת הגואל בזמירות ותשבחות שאני משורר ומזמר לפניך עתה נוקבים והולכים אלו המזמורים מדור לדור כל או"א מישראל לערך העת והשעה כפי הצורך ככה מעורר לבו בקרבו עם השירות וזמירות מפסוקי ספר תהלים לגרום יחודים וזווגים למעלה באומן ואמונה וזהו לדור ודור אודיע אמונתך הכינוי לשכינה לאומן הכינוי להקב"ה במה נעשה בחי' יחודם בכל דור מורה באצבע בפי כלומר כחי בפי זמירות ותשבחות שאני משורר עתה נוקב והולך מדור לדור עד ביאת הגואל ולכן נקרא דהמע"ה נעים זמירות שהכניס נועם עליון בזמירות ותשבחות ישראל לדעת במה יקשרו פנימיות מחשבתם לדביקות הבורא ב"ה וככה תיקנו לנו לומר בכל יום בנוסח ברוך שאמר משובח ומפואר בלשון חסדיו ועבדיו ובשירי דוד עבדך נהללך ה' אלהינו בשבחות ובזמירות ורשום בכוונות על תיבות ובשירי דוד עבדך יסוד ומלכות להורות את האמור בדברינו שעיקר היחוד ביסוד ומלכות נעשה באמצעות שירותיו של דוד המע"ה כנזכר סוף דבר הכל נשמע אשר. אנו בני ישראל עיקר עבודתינו בעוה"ז לעובדו עבודה שבלב זו תפלה וכל עצמה תולה במעשהו בחוץ ככה בונה מבפנים צירופי אותיות בתורה ותפלה וכלל זה נקוט בידך כמעשהו בחוץ כך מעשהו בפנים אם מעשהו בחכמה ודעת פרטי עובדותיו הכל בהתקשרות ודבקות

אל תועלתו גדולה להוציא דיבור לפני אלהים בלי מחשבות מעורבות ואדרבה בבואו לבחינת הדיבור מוסיף כח ועוז להחיות נפשו באמצעות הדיבור וגורם צירוף בשם הגדול וקדוש הוי"ה ב"ה ולפיכך אזי נעשה רש ונופל ממדריגתו באמצע התפלה כי מ"ז מבלבלים מחשבתו ונשאר שקוע לשם כנזכר ומעתה תשכיל לדעת שטענו בנות צלפחד שישנ' תמיד בכל אדם ובכל זמן:

אבינו מת במדבר ואיתא בזוהר בדברי הינוקא אבינו הא טעמא לעילא ארוך מלה ומשיך לה אי חסידין קדישין כמה משיכו דצערא במקרי אבינו לית צערא ולית כאיבא דרוחא ונפשא אלא כד קראן הכי אבינו בכאיבא מלבא מת במדבר וכי אחרנין לא מיתו במדברא דהכא רשים ליה ואמר דאיהו מת במדבר והא אלף ורבבן מיתו במדברא אלא כמה ב"נ ערטלאין ע"ד מנהון אמרו דההוא מקושש עצים הוי דכתיב כי בחטאו מת ומנהון אמרי הכי ומנהון אמרין הכי וכו' אבל טענה דאטעינו אינון בנתן דמית במדברא איהו הוה צלפחד ומגו דלא הוה ידע ארחוי דאורייתא כדקא יאות לא הוה נשיא והוא הוה דלא נטר פומיה ומלוי לקבליה דמשה וגו' בגין דחב במדבר במלולא ממש וגו' אמר ההוא ינוקא אהדרנא למלין קדמאין אבינו מת במדבר אבינו האי טעמא דמי לנחש תלייא על קדליה ומשיך זנביה בפומיה בטעמא ההוא דאתמשך עליה לעילא מת במדבר במלולא דפומיה בכה ואמר צלפחד דא במלולא מית ואנת אבא במלולא אהדרת לעלמא דא נשמע מדברי קודש הזוהר שקורא לבחי' הדיבור מדבר וגם הפרש ושנוי יש שקונה שלימות באמצעות דיבורו הטוב ולהיפך אם אינו שומר פיו ולשונו מת בדיבורו ע"ש לענייננו ולפי ענייננו יתפרש הענין אבינו מת במדבר עת בא דיבורו להוציא לפני אלהים בתורה ותפלה לא די שלא החיה את נפשו לקנות שלימותא כנזכר בפתיחה דברינו אדם השלם במדותיו ובעובדותיו הטובים הם המוסיפים לו כח ועוז באמצע תורתו ותפלתו וגרונו נעשה כמעין המתגבר אלא עוד זאת מת במדבר במלולא דפומיה להוציא אותיות ריקנים ויבישים מכל טוב כנזכר דברי התיקונים ונהר יחרב ויבש יחרב בבית ראשון ויבש בבית שני וגמר בדבריהם מה הגורם ככה שנפל הנופל ומת בבחינת הדיבור ונתנו טעם והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על הוי"ה כלומר שיצא מכלל עדה הקדושה הנועדים יומם ולילה כל מגמת נפשם בתורה ותפלה לקשור הדיבור לקדימת המחשבה בקשר אמיץ וחזק בכדי שתבנה ותכונן צירוף שם הוי"ה ברוך הוא באמצעות הדיבור כמבואר לנו כמה פעמים אשר בזה תולה במעשהו בחוץ בעובדותיו הטובים לעשותם בהתקשרות ודביקות הבורא וכיון שיצא מכלל העדה הנועדים לצרף צירוף שם הוי"ה ב"ה בחטאו מת לעת בא דיבורו בתורה ותפלה אש לא היה לו נודע מעשים טובים של צדיקים

נקראים בנים ובאו לשלול אביהם שמת במלולא ולא היה לו עובדות טובות להגין עליו ולזה רמזו למה יגרע שם אבינו ולכאורה יש לדקדק מהראוי לומר נחלת אבינו אשר כל עצמם באו בהלכות טוען ונטען עבור נחלת אביהם וכלפי דברינו יתפרש שפיר למה יגרע שם אבינו שם ממש מוסב על צירוף שם הוי"ה שהיה ראוי שתבנה ותכונן באמצעות הדיבור עתה שמת במדבר יגרע שם הוי"ה מאבינו ודאי ולזה כאב לבם של חכמניות לשאול לפני משה רבינו תנה לנו אחוזה לנו דייקא שיהיה להם אחיזה בהוי"ה ברוך הוא ולא יגרע מהם וכדברי הינוקא אי חסידין קדישין כמה משיכו דצערא במקרי אבינו מת לית צערא ולית כאיבא דרוחא ונפשא אלא כד קראין הכי אבינו בכאיבא מלבא מת במדבר ואין תבונה בו להחיות נפשו בדיבור א"כ תורתו וגם תפלתו תועבה ומאומה אין בידו להיות רשומו ניכר למעלה ולמטה בדיבורים פחותים בלי לחלוחית הארה מה כתיב ויקרב משה את משפטן לפני הוי"ה ונתעוררו חז"ל ראויה היתה פרשה זו להכתב על ידי משה אלא שזכו בנות צלפחד ונכתבה על ידן והכוונה להיות שהרגישו מה החטא גורם בנעדר שמירת הלשון וטהרת המחשבה בפרטי העובדות אזי נעשה מת בדיבור ולכן זכו וטהרו א"ע בבית ובחוץ לעשות הכל בהתקשרות ודביקות הבורא ב"ה וזאת הגורמת הערכות מחשבות טהורות וקדושות להוציא דיבור לפני אלהים ונעשה צירוף שם הוי"ה ב"ה ולזה בא הרמז ויקרב משה את משפטן לפני הוי"ה דייקא ללמדם אופן היותר איך לבנות ולצרף שם הוי"ה ב"ה בשלימות ולעשות צירופים קבועים בתורה באמצעות כשרון הפעולות כנזכר למעלה מאמרם ז"ל עשה תורתך קבע ותוכן הדברים כל אחד מישראל יש לו אחיזה באותיות התורה ובאמצעות מעשיו הטובים נעשה צירופים טובים בצירוף קבע ואישים פועלי און אשר לא ידעו ולא יבינו יהרסם ולא יבנם נעשה הריסה בצירוף אותיותיו אשר בתורה ונתפרדי' ונהרסי' מבנינם ממתינין עת בא דיבורו הטוב לצרפם בצירופים קבועים ולזה רומז המשנה עשה תורתך הן המה אחיזת אותיותיך שבתורה עשה אותם בצירוף קבע בלתי מתמוטט וכזה אנו מתפללים ושואלים בכל יום ותן חלקנו בתורתך לכוון חלק אותיות שיש לנו בתורה הקדושה תן לנו לב טהור לצרפם בצירוף קבע ומעתה תאיר עיניך בדבריהם ראויה היתה פרשה זו להכתב ע"י משה אלא שזכו משמעות לשון זכות ובהירות באמצעות פרטי מעשיהם לעשות הכל בחכמה ודעת וכאשר חכמים הגידו חכמניות היו דרשניות היו ועשו צירופים טובים בתורה וזהו שזכו בנות צלפחד ונכתבה על ידן דייקא שעשו תורתן קבע ולזה בא הרמז כן בנות צלפחד דוברות ותרגום יאות בנת צלפחד ממללן וקנו שלימות בעצמותם להוציא דיבורים נאים

בצירופים טהורים וקדושים עד שזכו לעשות צירוף פרשה בתורה באמצעות דיבוריהם ודו"ק ותבין הענין:

מטות

וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה' איש כי ידר נדר לה' או השבע שבועה לאסר אסר על נפשו לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה ופירש"י ראשי המטות חלק כבוד לנשיאים ללמדם תחילה ואח"כ לכל בני ישראל הכוונה להיות בכאן באה תורתינו הקדושה ללמד לאדם דעת עיקר עבודה שחובת גברא לעשות עודו בעוה"ז לקדש א"ע במותר לו ולא יעשה עצמו חולין ככל הגוים הלהוטים ובהולים יומם ולילה למלאת בתיהם כסף וזהב ומלבושים נאים ויפים וכדומה ממותרות ואין מעצר לרוחם לא כן ב"י נקראים עם קדוש קודש ישראל לה' להיות שמקדשים ומטהרים א"ע אפי' בעניני גשמיותם ותענוגיהם הבהמיות פנימיות מחשבתם קשורה ודבוקה לרוממות אלהותו ית' ובזה נאות להם לקנות שלימותם להקרא חלק ה' עמו וקדוש יאמר להם ומה מאוד קשה עליהם המעשה אשר יעשון לקדש א"ע אפי' במותר להם גם שם יעשו בתחתון וירמזו בעליון כ"א מי שחלק לו אלהים בבינה ויש בו מדעת קונו התפשטות הדעת בפרטי עובדותיו ובכל מקום שנותן עיניו אינו רואה כ"א אלהות המלובש לשם ואפילו מדיבור איש אל רעהו ממשאם ומתנם אזניו פתוחות לשמוע בהם דברי תורה וחכמה ומוסר ולא דבורים פחותים כי אין אומר ואין דברים בלי נשמע קול הקורא פנו דרך ה' גם שם שם לו חק ומשפט הנוגע לעבודת הבורא ב"ה ואיש המשכיל כחו יפה לעשות מאלו הצירופים הפחותים צרופים קדושים וטהורים אל התורה ועבודה וכמוזכר לנו פ"ה וישב משה את דברי העם אל ה' והכתוב רומז בעבר ועתיד עד סוף כל הדורות מי שיש בו מדעת קונו נק' משה כאשר חכמים הגידו משה שפיר קאמר וישב משה את דברי העם שהמון עם מדברים מצרכי גשמיותם וישב אותם לה' כנזכר כי התפשטות דמשה בכל דור ודור כנרמז בכ' "ממכון "שבתו "השגיח ר"ת משה ועיקר מגמת נפשו של משה לעשות שם בכל פרטי עובדותיו כמבואר לנו כ"פ מש"כ ויעש דוד שם וזהו עיקר עבודת האדם בעוה"ז. ומעתה תשכיל לדעת הרמז בכאן וידבר משה אל ראשי המטות לבנ"י כלל בכאן הגדולים עם הקטנים כל או"א לערך עוצם הכרתו והשגתו ככה מוזהר ומצוה לערוך מחשבות לחבר וליחד צרוף הוי"ה ב"ה באמצעות פרטי עובדותיו אפי' הגשמיים מדבור ומעשה ומחשבה כל עצמו לעשות שם כנזכר וזהו שגמר אומר זה הדבר אשר צוה ה' הוי"ה ומלת זה מורה באצבע נגד כל קהל עדת

ישראל שאין נגרע בעבודתכם שום דבר אשר בכל דבר עולם יתכן להם אשר צוה ה' כלומר אשר באמצעות הדבר הקורה לכם יהיה איך שיהיה תוכלו לצוות ל' צותא לחבר צרוף הוי"ה ב"ה ולהיות שכל זה תולה בדעת כי מי שנבער מדעת קונו בודאי קשה עליו המעשה אשר יעשה ולא די שלא יבנם והלואי שלא יהרסם כי כבר דברנו מזה כ"פ שאין אמצעות בדבר ואיננו נמלט מאחת משתי אלה או בכשרון מעשיו גורם בנין שם הקדוש ולהיפך גורם הריסה ופירוד בין הדבקים ח"ו כאשר יבואר אי"ה לקמן אמנם להיות שהכל תולה בבחי' הדעת להיות לו התפשטות הדעת בפרטי ענייניו שהיא בחי' משה לזה העמיק רש"י ברוח קדשו חלק כבוד לנשיאים ללמדם תחלה ואח"כ לבני ישראל להורות כללות הדעת של משה רבינו נחלק לפרטיות והתפשטיות בכל דרא ודרא הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו מחויבים להכניס הדעת לפרטי עובדותיהם לעשות מעשיהם בחכמה ודעת וזהו הרמז משה רבינו דעת הכללי חלק כבוד פירוש נתחלק כבודו בהתפשטות הדורות לנשיאים ללמדם תחלה את הדרך אשר ישכון אור להכניס הדעת בהמדות והן המה המוזהרים ומצוום ללמוד את בני ישראל תורה ומוסר לדעת מה יעשה ישראל כלומר באיזה מפעולותיו נעשה ישראל שלם המורה בחי' המעולה אשר בשם ישראל יכונה וזהו חלק כבוד לנשיאים ללמדם תחלה כמדובר ואחר כך לכל בני ישראל כולם שוים לטובה לשים עיקר מגמתם לבנות ולעשות שם כנאמר זה הדבר אשר צוה ל' התחברות הוי"ה ב"ה כל דבר בעולם מוכן ומזומן לפניכם כמורה מלת זה אשר צוה ה' כמבואר ועתה בא לפרוט את המעשה אשר יעשון איש כי ידור נדר לה' או השבע שבועה לאסר אסר על נפשו לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה ולכאורה נראה שפת יתר ידור נדר או השבע שבועה אמנם להורות בא הכ' לעורר לבו של איש הישראלי כי הנה מצד הסברא ראוי להיות תיכף שניעור משנתו ראשית המחשבה יפתח לבו בהתלהבות בוראו ב"ה וישיב אמריו אל לבו לאיזה כוון החזיר הקב"ה נשמתי בקרבי ונפח באפי נשמת חיים חלק אלוה ממעל וממקום קדוש יהלכו לגוף עכור וחומר ולא לחנם תקנו לנו למלאות פה תהלה בכל יום המחזיר נשמות לפגרים מתים רק כדי לעורר לב הישנים תרדימת הזמן לעורר משינתו להכיר את בוראו אכן רוח הוא באנוש רוח שטות המסמא את עיניו ומטמטם את אזניו ומסגיר את מפתחי לבו ואינו ביודעו ומכירו את עצמו ואין פיו ולבו שוים אפי' באומר המחזיר נשמות לפגרים מתים לבו בל עמו כי אם משפה ולחוץ וזה לך האות כי אם יאמין כי ידבר ומכנה א"ע לפגר מסוב למה לו להתגאות ומי שמע כזאת ומי ראה שהפגר יחזק א"ע לאפס לריב ריבו ולהתקוטט להפוגם בכבודו אפילו כמלא נימא ועינינו רואות תיכף שקם משנתו ואמר כתיקון חז"ל

המחזיר נשמות לפגרים מתים מי בעל דברים יגש אליו אזי רודף הוא ונמצא פעליו סותרים את דברו ולא הועילו חכמים בתקנתם כי אפי' המחזיר נשמות לפגרים מתים אינו מועיל ואדרבא כיון שמת נעשה חפשי מן המצות ואוי לאותה בושה וכלימה ולמה לא יעטו כמעיל בשתם בני ישראל הנקראים בני אל חי ונבחרים לו למנה יותר מזולת עמים א"כ מהראוי שלא יפסדו את מעלתם הרמה לעורר לבם בקרבם יומם ולילה אל התורה ועבודה ויתלהבו לשורש נשמתם ואם אמר יאמר העובד שבלתי אפשרי לעשות ככה כי החומר מעכב על ידו להתאוה תאוה וכדומה מצרכי הגוף וא"כ איככה אוכל להתמיד בתורתו ועבודתו יומם ולילה וכח מי יכול המורכב מד' יסודות ארמ"ע הכלים ונפסדים תדע נאמנה שלא מחכמה שאלת זאת כי הבורא ב"ה יראה ללבב אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין את לבו לשמים מאשר חננו אלהים לערך עוצם השגתו ותבונת לבו ככה מקבל הקב"ה תורתו ותפלתו אמנם אל יפנה אל מדעתו וזכור יזכרנו בכל פרטי עתיו ורגעיו לפני מי הוא עומד לפני מלך מ"ה הקב"ה הוא הבורא הוא המנהיג ומשגיח בפרטי פרטיות ומצפוניך וגילויך שוה לעיני כבודו ית' המשוטטים בכל הארץ והגדיל עשות לטובה אות להרכין א"ע כ"י ממרום קדשו להראות ולהדמות לכל או"א מישראל לערך בחינתו ולכן צמצם אורותיו הבהירים עליונים שכליים נפלאים ורמים בהתלבשות מדריגות תחתונים בד' בחינת דצח"ם וכללותם הם ג"כ בקומת אדם להיותו עולם קטן וכל מה שיש ביבשה כנגדו יש בים החכמה ויכול המשכיל ובר לבב להבין ולהשיג באמצעות בחי' אלו עולמות עליונים לעורר לבו תמיד בהתלהבות ודביקות אל כאשר בארנו למעלה פ"ה סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם ונתעוררו חז"ל כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה ויש לכוון בדבריהם כל העולם ומלואה עם פרטי הדוממים והצומחים וחיות ועופות ודגים ושרצים ורמשים וכל מה שבא לכלל בריאה ולהויה כלולותם מצוים לו לאדם בחי' עבודה שיעורר לבו בקרבו בלקחו איזה רמיזא דחכמתא כי בהכרח צריך להיות גם שם כח הפועל בנפעל שהכל בחכמה עשה והלביש אורות עליונים ואותיות התורה בשביל נשמתן של ישראל אשר עלו במחשבה הקדומה לברוא בשבילם את העולם ולהיות שיש להם התחברות מעט עם ישראל באמצעות כח הפועל המלובש בכללות הנבראים מראש עד סוף זה הגורמת שיכול כל איש הישראלי לעורר לבו בקרבו ולהתלהב לדביקות אל באמצעו וזהו שרומז הכתוב כי זה כל האדם כלו' כי זה מורה באצבע לכללות הנבראים ואילנות ועשבים וכל מה שבא לכלל הוייה כללותם קומה שלימה של אדם שגם הוא עולם קטן. וממילא כל מה שיש בעולם אינו רק בחי' אדם שלם ומי שחלק לו אלהים בבינה איננו

נפרד בסוד פנימיות מחשבתו מרוממות אלהות אפילו רגע כמימרא רק נפשו קשורה באלהים באמצעות הסתכלות על הנבראים ואי' בס' הקדוש בחיי שפי' הנה זה עומד אחר כתלינו משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים הנה זה מוסב על הקב"ה נקרא זה עש"ה זה ה' עומד תמיד נגד פני האדם אמנם עונותינו מבדילים בינינו לאבינו שבשמים עד שנעשה מסך מבדיל כמחיצה וכותל של ברזל הנעשה מעונותינו וזאת הגורם שבלתי אפשרי לראותו כביכול והוא יתברך לרוב חסדו העודפים על ב"א משגיח מן החלונות של זה המחיצה ומציץ מן החרכים יושב וממתין מי חכם ויבין את זאת לשום רוחו ונפשו לסתור את המחיצה ולדבק פנימיות מחשבתו לרוממותו בלי שום מסך המבדיל כלל ולפנות מחשבתו מהבלי עוה"ז מכל וכל ביראת אלהים כל היום וכבר זכרנו למעלה פ"ה הללויה הללו את ה' מן השמים ירצה להזהיר ולצוות את בנ"י להלל ולהודות שמו ית' תמיד בלי הפסק אמנם יאמר נא ישראל שהוא מהנמנע מלובש בגוף העכור וגשם ואיך יתכן לו לרומם ולהלל שמו יתברך בהתלהבות והתעוררות כיון שהוא תחת הזמן ונופל לפעמים לבחי' זקנה לזה גמר אומר ובעצם יגיד הללו את ה' מן השמים כלו' משם תוכל לעורר לבבך בהתלהבות ועבותות האהבה בלוקחו לעצמו בחינה מאותיות השמים באופן שנתבאר לנו כ"פ. וכמו שרמז נעים זמירות ישראל.

כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננת נמצא למדים איך שלקח לעצמו בחי' להוציא דבור לפני אלהים באמצעות הסתכלו על אותות השמים וגם מצינו לחז"ל שנתעוררו ודרשו ע"פ פועל ה' לא יביטו ומעשה ידיו לא ראו שלא קלסוהו שחרית יוצר אור וערבית מ"ע וגם הכתוב אומר מוצאי בוקר וערב תרנין ופירש"י תרנין את הבריות בראותם חמה זורחת במזרח ושוקעת במערב מעוררים לבם בקרבם לעבודה שבלב זו תפלה בשירות ותשבחות לפניו יתב' וכמוהו מכל הדברים שבעולם הנעשים והיצורים והנבראים כללותם לא באו לכלל הוייה כ"א לצוות לאדם היאך ידבק באל ויעבוד עבודת בוראו בתדירי בלתי הפסק וכמאמר הכתוב את אלהים ירא ואת מצותיו שמור תראה להכניס בלבך יראת הבורא וזריזות והתלהבות עשיות מצותיו יתברך מכל דבר בעולם כ"ז כל האדם כל מה שיש בעולם אינו רק אדם שלם בחינות קומה ולזה רמזו בדבריהם כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה צווי ממש לצוותו בחי' עבודה וידע נאמנה כשיתבונן על פרטי עובדותיו לבלתי יתן עיניו להסתכל על גשמיות הדברים כ"א על אלהות המלובש לשם כחו יפה לדבק תמיד אל הבורא ב"ה ולא נגרע שום דבר מעבודתו כי הכל שייך אל התורה ועבודה כנזכר כי זה כל אדם ומה שרואה בעולם ישנה ג"כ במלא קומתו. ומעתה נחזור לענין איש כי ידר נדר לה' או השבע שבועה לאסור אסר על

נפשו ולכאורה אינו מובן כפל הלשון ידר נדר השבע שבועה לאסר אסר אמנם יתפרש ע"ד האמור כי יש דרך הישר לפני איש לקדש א"ע אפילו במותר לו לבלתי עשות כ"א בהתקשרות ודביקות אל להסתכל משם רמיזא דחכמתא אל התורה ועבודה וכזה מצינו דהמע"ה כשרוצה לקבל עליו עול מ"ש שלימה אמר ככה בנדר ובשבועה לבלתי עשות פרטי תענוגות כ"א עד שימצא מקום לה' שיגיע צד הנאה לב"ע כמוזכר למעלה פ"ה אשר נשבע לה' נדר לאביר יעקב אם אבא באהל ביתי אם אעלה על ערש יצועי אם אתן שנת לעיני ומונה פרטי תענוגות ב"א עד אמצא מקום לה' ולא רק לטובות הנאתי ונמצא בא בנדר ושבועה לפני הבורא ב"ה לקדש עצמו אפילו במותר לו ומוכרח לעשות שבלתי אפשרי זולתם בלא אכילה ושתית ושינה ודירה גם שם נפשי חפצה לעשות בקדושה וטהרה וגם יש דרך לפני איש אם אין דעתו רחבה עליו להיות לו התפשטות הדעת לעשות ככה עכ"פ מחויב לקבל עליו בנדר ושבועה שלא יעשה דבר האסור כאשר עינינו רואות רבים הם ע"ה שהותרה אצלם הרצועה לעשות כל מה שלבם חפץ וגם בוש לא יבושו והכלים לא ידעו ומורים לעצמם ק"ן פנים לטהרה ואנו מצינו כתוב בבועז שאמר לרות חי ה' שכבי עד הבוקר ונתעוררו חז"ל ליצרו נשבע שהיה יצרו מקטרגו ונשבע שלא יבא עליה ונמצא נשבע לאסור על נפשו דבר שנשבע ועומד באסור עליו. מול זה בא הרמז בתורה לב' גווני אנשים איש כי ידר נדר לה' מוסב על איש משכיל שבא בנדר ושבועה לקדש א"ע במותר לו אפילו בפרטי תענוגיו ידבק פנימיות מחשבתו אל ה' וע"ז בא בנדר ושבועה לאסור עליו המותר לו כ"א עד שימצא מקום לה' וזהו כי ידר נדר לה' או השבע שבועה כאן מדבר ממי שאין דעתו רחבה עליו כנזכר עכ"פ חובת גברא עליו לישבע שבועה נגד יצרו לאסור אסר על נפשו כלומר לאסור עליו דבר שכבר אסור עליו ישבע ליצרו כמו שמצינו אצל בועז שאמר חי ה' גם לב' אנשים אלו בא הכתוב אזהרה ראשית דבר מי שרוצה לגשת אל עבודתו יתברך לא יחל דברו ופי' רש"י לא יעשה דברו חולין היינו לשמור פיו ולשונו לבלתי הוציא דבור תולין מפיו כי אם ד"ת וכמבואר לנו פ"ה למען תהיה תורת ה' בפיך ירצה פרטי הדבורים ים אפילו מצרכי הגוף יהיה רק ד"ת כמבואר במקומו וגם במשמעו דבור איש לרעהו מענייני מו"מ יטה אוזן לשמוע בהם דברי תורה ולא דבורי גשמיים ושא עיניך וראה אשר חכמים הגידו תנא אזכותא מהדר להוציא מפיו רק דברי זכות וברכות טובות כמאמרינו לעיל כחוט השני שפתותיך ומדברך נאוה ירצה מה חוט השני היה סימן אם מתלבן בידוע שנתכפרו עונותיהם כמ"כ שפתותיך הכל תולה בהם וכמו דאיתא בזוהר שכל הדברים הנגזרים למעלה בעולמות עליונים אינם באים לידי גמר הפעולה כי אם באמצעות התחתונים

לטוב ולהפכו ולפעמים אם האדם אינו עושה לפיו מחסום הוא הגומר גזר עליון ח"ו ואיך לא יפחד האדם וילפת האיש ממורא הנ"ל טרם פותח פיו להוציא דבור יתבונן במחשבתו מה שיגרום למעלה מרע עד טוב כיון שבחי' השפתים דומים לחוט השני על כן באזהרה יגיד ומדברך נאוה תראה להשתדל לדבר דבורים נאים ויפים דברי זכות וטובות לישראל וכזה בא הכתוב באזהרה לצדיק איש כי ידר נדר לה' כלומר מי שהוא איש צדיק גמור מושל ביצרו ורוצה לפרוש א"ע מתענוגי עה"ז ולקבוע דירתו בנ' שערי בינה ולזה רומז מלת נד"ר נו"ן דר טרם כל זה ישים את לבו ורוחו לא יחל דברו יכפול שמירתו מאד בעניני דבורו שבזה תולה עיקר העבודה עש"ה כל עמל אדם לפיו ולכן לא יקלל אותם ח"ו ויגרום השלכת אותיות לקליפות לעשות צרופים לא טובים ולזה העמיק רש"י לא יעשה דברו חולין ודאי לא ידע כי בנפשו הוא שעם דבורי חולין שלו גומר גזר עליון ח"ו שנגמר על ידו וזהו שגמר אומר הכתוב ככל היוצא מפיו יעשה קרי ביה ככל היוצא יֵעָשֶׂה כי בתורה לא מנוקדת האותיות להורות הנ"ל כל פרטי דבורים היוצאים מפיו נעשה כן למעלה וא"כ מה מאוד יזהר האדם לבלתי עשות דברו חולין כי ראה מה החטא גורם וכן בקרה לשמוע דבור איש לרעהו בצירופים אשר לא טובים המה יהפוך אותן לצרופים טובים באופן המבואר למעלה בפ' הקודמת וידע נאמנה אשר כל היוצא מפיו ומפי אחרים נעשה כן למעלה בעולמות עליונים וככה ראוי לכל איש הישראלי לקבל עליו בנדר ושבועה להיות חרד על דבריו לקדשם ולטהרם אל אל ולשים עיקר מגמתו וחפצו כל היום ביראת ה' ועבודתו ויפרוש עצמו מגשמיות מכל וכל מה דאפשר כ"א מה שנוגע צד הנאה להבורא ב"ה והלך ילך בעניני עבודתו ממדרגה למדרגה תחלה יעורר לבו בקרבו לעבודה שבלב זו תפלה להוציא דבור לפני אלהים בדו"ר ובהתלהבות גדול לקבל עליו עול מלכות שלימה ואח"כ כשפוסק מתורתו ותפלתו ויצא לפעלו ולעבודתו להדביק טרף לביתו כי א"א לו לאדם שילמוד ויתפלל כל היום כולו עכ"פ חובת גברא שיתנהג א"ע עם פרטי עסקיו שנוהג כל היום ע"פ התורה והתפלה שקבל וגמר בדעתו בעת לימוד תורתו ותפלתו לאפוקי אישים פועלי און המדמים בנפשם שגם המה בעדת ה' היראים ושלמים ותיכף שרואים ממעשה אשר יעשה איש השלם ותמים מתנועות איבריו באמצע תורתו ותפלתו להכות כף על כף וכדומה מתנועות האיברים הולכים כקוף בפני אדם לעשות ככה ובאמת מה לתבן את הבר כי הצדיק משים נפשו בכפו מאת שגורמת להכאת כפים והכסיל בחושך הולך אין פיו ולבו שוים בהוצאות הדיבורים כ"א מחשבותיו משוטטים בהבלי עולם מעניני עסקיו והראיה כשפוסק ונפטר מהספר ומלהתפלל פונה אל מדעתו ויצא לחוץ ידבר מרבה בעסקיו ורודף הוא כקורא

בהרים כאשר בראשונה טרם עומדו להתפלה ולא נגרע מעבודתו שום דבר למעט בעסקי' כי הוא מהנמנע ובלתי אפשרי באם מחשבתו דבוקה וקשורה לרוממות אלהות בתורה ותפלה באמת איך יתכן לו להרים יד ורגל לפנות מחשבתו תיכף לגשמיות מדבורים קדושים ונוראים העומדים ברומו של עולם ולכל הפחות מהראוי להיות רשימה ניכר בקרבו ממחשבותיו הקודמים זמן מה ולערך מחשבות לבבו מה שקבל על עצמו קבלה בלב עתה אחר התפלה יבוא יבוא לידי עובדא ואם לאו פעלו סותר את דברו כי לערך מעשיו מראה בעצמו שעדיין לא זמיר הקליפות ובאמת תיקנו לנו לומר מקודם פסוקי דזמרה כדי לזמר הקליפיות וביארנו מהות זמור הקליפיות מה עניינו ע"ש ותוכן הדברים בשם על לבו באומרו גדול ה' ומהולל מאד וכדומה מהשבחים יאמר ללבו אם האמנתי כי אדבר גדול ה' ובכל העולם ממשלתו אם כן למה עשיתי כך וכך כי בוודאי כל אדם יודע חסרונו ופחיתת ערכו ועל כרחך מתחיל לחרוט ולתהות על הראשונות שהסכיל עשות לבלתי יעלה על הלב לעשות ככה וזהו עיקר ותכלית זימור הקליפיות מקרב לבו להשליך ממלא קומתו פרטי מחשבותיו התועים ותאותיו הבהמיות ומקבל מכאן ולהלאה לעשות הכל ע"פ התורה ועבודה שמקבל בסוד המחשבה באמצע למוד תורה ותפלה להביא סוד המחשבה לידי מעשה וא"ל איש ידר כנ"ל:

לא יחל דברו ירצה להזהיר את האמור דיבורי תורה ותפלה כמו שקבל על עצמו מקבלה ואילך לא יחל דברו לעשותם חולין ברוע מעשיו שנוהג בהם כל היום כי אם ככל היוצא מפיו בשעת התפלה יעשה כמוהו בצאתו לפעלו ולעבודתו עדי ערב להביא הדיבורים לידי עובדא וכאשר תיקנו לנו לומר טרם הלימוד ימוד הריני יושב ללמוד כדי שיביאני הלימוד לידי מעשה ולא יעשה מלאכתו מלאכת הקודש ברמיה בהיות פעלו סותר את דיבורו בעשותם חולין ומכאן תוכחת מגולה להאנשים המורים הוראה מה מאוד מורא יעלה על ראשם להיות משכילים וזהירי' להתנהג את עצמו בפרטי עובדותיהם ותנועותם לבלתי עשות פעולה גדולה וקטנה כל היום כולו היפך הוראתם ופנות דעתם להיכן נוטה להכשיר או לטמא ותדע נאמנה אם נפשו נוטה להכשיר מסתמא גוברת אצלו עתה מדות החסד ומשם נמשך הוראה להכשיר ולכן דעתו נוטה לדעה זו ובהיפך אם דעתו נוטה לפסול מסתמא גוברת אצלו מדות הגבורה ולכן פנות דעתו ככה בהוראה וראוי להיות שהחי יתן ללבו להתנהג את עצמו לערך הוראתו לאנה נוטה דעתו אם במדת החסד אזי יאחז צדיק דרכו כל היום רק לדברי זכות וחסד אל כל היום ואם במדות הגבורה יאחז במדה זו ואל ימוט יראת אלהים מנגד פניו ובעשות ככה נקרא תלמיד שהגיע להוראה עם פרטי עובדותיו נוגע להוראה שמורה ממש שוה לאפוקי תלמיד שלא הגיע להוראה

ומורה תמצא עולתה בו הפכפך במעשיו ירה יורה בים התלמוד לזכות לטהר ולהכשיר ועל כל זה הלך ילך ובכה ונוהג באכזריות להתקוטט עם אנשים דברי ריבות ועליו נאמר מקרא כזה כי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה ונתעוררו חכמינו זכרונם לברכה זה תלמיד חכם שלא הגיע להוראה ומורה ובזה נרמז בכתוב אזהרה לצדיק היושב על כסא הרבנות להבדיל בין דין לדין ובין טומאה לטהרה להתבונן על דרכיו:

ככל היוצא מפיו יעשה מורה פרטי עשיות עובדותיו שנוהג בהם כל היום יעשה ככל היוצא מפיו בהוראתו אם להכשיר או לפסול באיזה מהמדה שמגיע בהוראתו ככה יעשה עובדותיו כמבואר:

או יאמר **לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה** יובן במה שקדם לנו כ"פ החיוב מוטל על כל א' מישראל בגשתו לתורה ותפלה יזהר במאוד לשים מגמתו להוציא דיבורים שלמים לבלתי יעשה את דברו חולין וללמוד לשונו לדבר לשון רמיה רם יה המורה הסתלקות החכמה ובינה שני אותיות יה משם הוי"ה ברוך הוא משני אותיות ו"ה המורים קול ודיבור וזה נקראת לשון רמי"ה כ"א ישים לבו ונפשו לעשות צרוף הוי"ה באמצעות הוצאות דיבורו באופן שנתבאר לנו כמה פעמים שחובת גברא לקשר פנימיות מחשבתו המורה אות יו"ד כי היו"ד על שם המחשבה נאמרה לה' מוצאות הבינה וקול המורה אות ו' לה' מוצאות הפה הכל במחשבה טהורה בקשר אמיץ וחזק מתחלת התעוררת המחשבה עד עת בא דברו ואזי תבנה ותכונן צירוף שם קדוש הוי"ה מול זה בא הרמז בכתוב אזהרה לצדיק הרוצה להשלים את נפשו באלהים ככל היוצא מפיו מוסב על בחי' הדיבור מצירופי אותיות מקדימת המחשבה עד שיוצאים מה' מוצאות פיו יעשה ויצרף צירוף שם הקדוש הוי"ה ברוך הוא ואזי האותיות והתיבות שיוצאים מפיו המה במילוי הארה עליונה ופורחים לעילא וקדוש יאמר לו בהוציא דיבורים קדושים וטהורים לשלול זולתו שאינו לומד לשונו לדבר ככה נעשה דברו חולין ותועלתו מעט כי תורתו וגם תפלתו תועבה לזה באזהרה בא הכתוב לא יחל דברו וכפירש"י שלא יעשה דברו חולין כנזכר ומעתה תשכיל לדעת בני גד ובני ראובן עם משה רבינו עליו השלום:

ויגשו אליו ויאמרו גדרות צאן נבנה למקננו פה וערים לטפנו ואנחנו נחלץ חשים לפני בנ"י ופירש"י חסים היו על ממונם יותר מבניהם ובנותיהם שהקדימו מקניהם לטפם אמר להם משה לא כן עשו העיקר עיקר והטפל טפל בנו לכם תחלה ערים לטפכם ואח"כ גדרות לצאנכם. לכאורה הענין תמוה מה ראו על ככה שטענו כזה דייקא בני גד ובני ראובן ולא זולת השבטים ומה ראו לשטות כזה שפיהם ענתה בם לעשות הטפל עיקר והעיקר טפל ולא ניחא למרייהו של בני שבטי יה לומר ככה וגם הכלל אשר מונח

בידינו שתורתינו הקדושה נוקב והולך עד סוף כל הדורות וישנה בכל אדם ובכל זמן ועדיין יש זה הטענה ונראה לעורר לב המתנשאים ומתפארים ברוב עושרם וילעגו למו לרשים ודלים המסוגרים בבתי מדרשות לעבוד עבודת הבורא ואינם חסים על גופם לטרוח נפשם להבאות טרפם ומזונם במשא ומתן כי אם ביראת אלהים כל היום הנה טענה בפיהם של בני גד ובני ראובן היינו מי שתולה רוב עושרו וקניינו במזל הנקרא גד עש"ה גד גדי וכו' ובני ראובן היינו אותם המתפארים ואומרים ראו בן ומדמים בנפשם כאלו בשבילם נברא העולם ומעשיהו מעשה זר ונכריה עבודתם כן נאה ויאה לפנות נפשם יומם ולילה אחר פרנסת ביתם ואכילה ושתיה ומלבושים נאים וכדומה ממותרי תענוגות בני אדם ובהתרמי לפעמים שנותנים מעט צדקה מדמים בנפשם שאין כמוהם בעולם וכבר קנו כל השלימות וידברו בגאוה ובוז נגד פני הרשים ודלים לבזותם ולהראות יתרונם עליהם כיון שנעדר מכם מעשה הצדקה מסתמא לא בכם בחר לו י"ה להיות לו למנה כי אם לאנשים ערך כמונו שהשיג ידינו לחונן דלים ועניים ונראה בעיני עצמו כאלו הוא עיקר הבן של הקב"ה מול דברינו בא הרמז לשתי גווני אנשים הנ"ל בני גד ובני ראובן באו בהלכות טוען ונטען נגד פני המוכיח בשער גדרות צאן נבנה למקננו פה וערים לטפינו כלומר אנו נהנים מיגיע כפינו וכל עסקינו במשא ומתן יש בזה צורך גבוה בשביל טפינו להנשא בנותינו לאנשים הגונים ובנינו לנשים כשרים וזה עיקר השתדלותינו יומם ולילה במשא ומתן הכל לשם שמים ומעשינו רצויה יותר מהלומדים המסוגרים ומכולאים בביתם כי גדול הנהנה מיגיע כפו יותר מירא שמים ולנו ראוי ליטול חלק בראש בעולם הבא בגן עדן ולזה רמז הכתוב ואנחנו נחלץ חשים לפני בני ישראל הן המה רבים וכן שלימים ובשם ישראל יכונו יבאו אחרינו ליטול חלק בגן עדן וזהו ואנחנו נחלץ חשים נזדיין מהירים ליטול חלק בראש לפני בני ישראל קודם אליהם והמה יטלו אחרינו כי מדמים בנפשם שהמה עיקר ובני ישראל טפל ולב הותל הטותם לומר ככה נגד טענתם השיב להם משה כמאז כן עתה מי המוכיח בשער בת רבים ויש בו מדעת קונו נקרא משה והשיב אמריו לא כן טועים אתם ופיכם ענתה בכם שהאמת נעדרת מכם וזה האות כי עשיתם את העיקר טפל והטפל עיקר מורה היות שאין הליכתכם באמת בדרכי יושר כי אם כל עצמיכם לטובת עצמיכם ומאת ה' שכוח לח לבכם ולזה פי' רש"י חסים היו על ממונם יותר מבניהם ובנותיהם וראיה שהקדימו מקניהם לטפם מורה היות עיקר כוונתם בטרדות נפשם לטובת עצמם להרבות הון מהבל שלא יחסר כל בם מתאות הבהמיות ולא לש"ש בשביל בניהם ובנותיהם כאשר באו בטענה עצומה שקר ענתה בם וע"ד שבארנו למעלה פ"ה אם אדוניו יתן לו אשה האשה ובניה תהיה

לאדוניה וע"ש ותוכן הדברים החכם עיניו בראשו להסתכל לאיזה כיון נתן לו הקב"ה אשה ובנים בוודאי לכוונה ולא בשביל שלא יהיה זר מתאוות לבו ומה' אשה משכלת ולא הוא בעצמו לקח לו אשה וזהו אם אדוניו יתן לו אשה לא הוא בעצמו לקחה לו וכיון שכן מסתמא יש בזה צורך גבוה ולא צורך עצמו לבד רק לאשתמודע עליון מהתחתון אזי תועלתו גדולה ומעלה הכל אל השורש וזהו האשה ובניה תהיה לאדוניה כמבואר שם באורך ואם בעל אשה הוא ויצאה אשתו עמו כלומר אם סובר שהוא בעל אשה ועליו רמי' כל טרחה ומזונה וקישוטים לכלות עתיו ורגעיו רק בשבילה אינו פועל בבריאתו בעולם הזה וגם נשיהם מגרשין אותם מבית תענוגיהם בעולם העליון וזהו ויצאה עמו צא תאמר להם על דרך שזכרנו מה דאיתא בזוהר חדש על פסוק אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך עיין שם כלל הנשמע מהנזכר לעיל אמת הוא שגם בזה יש עבודת הבורא והוא אחד מדרכי אל אשר נתן לבני אדם לענות לנהוג במשא ומתן יפה עם הבריות באמונה שלימה וגם שם לא ינוח וישקוט האיש לראות שיגיע צד הנאה לבורא עולם בכמה אופנים המבואר למעלה שהמשכיל נותן דעתו ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא אפי' בהולכו בשוקים וברחובות לדבק פנימיות מחשבתו ב"ה לחשוב מחשבות קדושות לעשות בזהב וכסף ומקיים קרא יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך והכוונה אינו מטריח נפשו לייגע את עצמו בעסקיו ממשאו ומתנו כי אם שיהיה מה לאכול בצמצום ולא במותרות וזהו יגיע כפיך כי תאכל רק מה שתאכל כדי חייך ואם אתה עושה כן אשריך וטוב לך אשריך בעולם הזה וטוב לך בעולם הבא כיון שאינו להוט ובהול אחר מותרות רק הכרח הגמור לזון אשתו ובניו כשהם קטנים ולעשות די צרכיותם שבלתי אפשר זולתם ולא לבלות לתוהו וריק ימיהם ושנותם כי אם חובת גברא לעשות העיקר עיקר והטפל טפל ולזה הזהיר וצוה משה לבני גד ובני ראובן ב' גווני אנשים המדובר לא כן טועים אתם בנו לכם ערים לטפכם היינו לעשות העיקר ואחר כך גדרות לצאנכם הוא הטפל ועיקר הרמז ידוע צאן רומז לבחי' המדות כמ"ש למעלה בשם מ"מ שביאר ורחל באה עם הצאן עם דרגין דילה וכן ויקרא יעקב לרחל וללאה אל צאנו לדרגין דיליה והכוונה בהיות האדם הפכפך במעשיו ולעשות הטפל עיקר ועיקר טפל מורה שאינו מקשט מדותיו כי אם מהלהוטים ובהולים יומם ולילה להרבות הון ולחשוב מחשבות רק לעשות בזהב ובכסף ואין עסקם באמונה כמדובר יגיע כפיך כי תאכל רק די אוכל ולא יותר אזי אשריך לשלול המיגע כפיו במותרות בודאי נקי כפים אין כאן ופרטי מדותיו אינם נקיים מחטא ועון כנראה מרובן דעלמא לזה מזהירם ומצווים בטוב האיש משה בכל דור ודור בנו לכם ערים לטפכם היינו העיקר המוכרח שבלתי אפשר זולתו ולא

לרדוף אחרי מותרות והפעולה וגדרות לצאנכם תוכלו לעשות גדרים וסייגים לקשוט מדותיכם לנקותם ממום מגע נכרים ועוד תועלת הגדולה והיוצא מפיכם תעשו ופירש רש"י והיוצא מפיכם תעשו לגבוה שקבלתם עליכם לעבור למלחמה וגו' וכלפי דברינו הנאמרים שהוכיח על פניהם לבלתי ירדפו כקורא בהרים כי אם די צרכיותם ההכרחי לעשות צדקה בכל עת על דעת מאמרם ז"ל זה המפרנס אשתו ובניו כשהם קטנים ותועלתם גדולה שכחם יפה לעשות גדר לצאנם המורה בחי' מדות ועוד תועלת המגיע שגם תורתם ותפלתם עולה יפה בלתי מחשבות זרות מתערובות חוץ כיון שגם מעשיהם בחוץ הוא באמונה יפה עם הבריות מאין נמשך להם מ"ז בתורה ותפלה ולזה רמזו והיוצא מפיכם בתורה ותפלה שאז מקבל כל אדם עליו עול מלכות שמים שלימה בסוד פנימיות מחשבתו אמנם אין משלימות העבודה להשלים את נפשו באלהים כי אם להביא לידי מעשה וזהו והיוצא מפיכם תעשו וכפירוש רש"י תעשו לגבוה שקבלתם עליכם לעבור למלחמה רומז למלחמות היצר הרע עודו האדם בסוד המחשבה אין הנחש הוא היצר הרע מצויה לשם כי אם אחר כך כשבא להוציא מחשבתו מכח לפועל בעשיה שם עיקר המלחמה מול צר הצורר הצופה לצדיק להחטיאו ונוהג הענין בכל אדם ובכל זמן התנאי של בני גד ובני ראובן שתחלה יקשוט מדותיו במעשהו בחוץ בעסק משא ומתן ואז ילך לבטח דרכו לעשות גדרים וסייגים במדותיו ומזה נמשך והיוצא מפיו בתורה ותפלה יכול להביא לידי מעשה לגבוה כמו שקבל על עצמו בסוד המחשבה כמדובר ודוק: או יאמר והיוצא מפיכם תעשו להורות תועלת המגיע בהיות עושה העיקר עיקר והטפל טפל ואז אינו מוציא אותיות ריקנים מפיו כי אם במילוי הארה מקדימת המחשבה עד עת בא דיבור הטוב להוציא מה' מוצאות הפה הכל במחשבה טהורה בקשר אמיץ וחזק ואז נעשה ונצטרף צירוף שם הגדול וקדוש הוי"ה ב"ה כמבואר בפתיחת דברינו ולזה הורה להם עיקר עבודתם המוטל עליהם לעשות באמצעות תורתם ותפלתם והיוצא מפיכם תעשו מוסב על צירוף הוי"ה תעשו צירוף קדוש ולזה העמיק רש"י לגבוה כי העבודה צורך גבוה ודו"ק:

מסעי

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאיהם. והקשה בספר אור החיים רז"ל אמרו כ"מ שנאמר אלה פסל הקודמים ובמה שלפנינו לא ראינו שקדמו מסעות זולתם לומר שנתכוין הכתוב לפוסלם וביאר שבא הכתוב לפסול כל מסעות זולתם שישנם בעולם הגם שלא הוזכרו

אלא שרואני שלא היו המסעות לשבח ולואי שלא היו בעולם ע"ש לענייננו. והנראה לפי הכלל המונח בידינו שכללות התורה ישנה בכל אדם ובכל זמן ובודאי ענין המסעות עדיין לא נפסקו כש"נ בדרשות חז"ל ולפי ענינינו כבר זכרנו למעלה פ"ה ויסעו מהר ההר דרך ים סוף לסבב את ארץ אדום ע"ש ותוכן הדברים מוסב על בחי' האותיות שקבע הקב"ה בפה האדם בה' מוצאות כמו דאיתא בס"י קבען בפה בה' מקומות אותיות אחה"ע בגרון גיכ"ק בחיך וגו' ותחלתם מקור ושורש טרם בואם לבחי' ה' מוצאות הוא בחכמה עליונה כד"א שיש אותיות א"ב בחכמה וא"ב בבינה ומתחלת החכמה עד בחי' צאת הדיבור יש י' מדריגות והחיוב מוטל על כל א' מישראל הרוצה לגשת אל התורה ותפלה שיסע וימשך אלו האותיות מקדימת המחשבה עד מדריגת הדיבור במחשבה קדושה וטהורה בלי תערובות רע רק בהתקשרות ודביקות הבורא ב"ה ומודיע הכ' מעלות עם קדוש ישראל ויסעו מהר ההר ופירש"י כתפוח קטן ע"ג תפוח גדול והכוונה לרמוז על בחי' החכמה ולרוב אפיסת השגה קורא הר ההר כתפוח קטן ויסעו משם את האותיות מתורה ותפלה באמצעות י' מסעות אשר ישנה מחכמה עד בחי' הדיבור ויסעו אותן המסעות הכל במחשבה קדושה וטהורה דרך ים סוף מורה בחי' הדבור מדות המל' הכינוי בשם ים סוף להיותה סופה דכל דרגין לסבב את ארץ אדום לסבו' עם מחשבתם א"ת מורה כללות הא"ב המלובש בארץ בחי' ארציות להעלותם ולהגביהם למרום שבתם לחכמה עלאה ע"ש וכלל הדברים זהו עיקר עבודת אדם לנהוג נסיעות כאלה ממחשבה עד בחי' הדיבור הכל במחשבה טהורה ואם לאו אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם למעלה כי האותיות היוצאים מפיו המה יבשות מלחלוחית טוב ואינם פורחים לעילא וכ"ז גורם להם להיותם במיצר ים החכמה ואין להם התפשטות לעשות פרטי מעשיהם הכל בחכמה להכניס הדעת אל פרטי מעלליו ואפשר לרמז אלה מסעי בנ"י אלה הם עיקר מסעות המוטל על עם בנ"י לנסוע אותיותיהם באופן הנזכר מחכמה עד בחי' הדיבור רק בקדושה וטהרה והן המה אשר יצאו מארץ מצרים כלומר שזיככו עצמותם לצאת ממיצר ים החכמה לעשות מעשיהם בחכמה ודעת לשלול זולתם שעדיין משוקעים עם ראשם ורובם בארציות אין כחם יפה לנסוע אלו המסעות כי תורתם וגם תפילתם תועבה בתערובות מחשבות חוץ. ומעתה יתפרש ג"כ הקושיא שהקשה באור החיים כל מקום שנאמר אלה פוסל את הראשונים ובמה שלפנינו לא ראינו שקדמו מסעות זולתם לומר שנתכוין הכ' לפוסלם וע"פ דרכינו בא הכ' לפסול מסעות זולתם שישנם בעולם שמוציאים אותיות מפיהם ולא מפיהם המה חיים כי לא נסעו אותם מקדימת המחשבה

באמצעות י' מסעות שישנם עד בחי' הדיבור במחשבה טהורה ואין ממש בדבריהם כי המסעות לא לשבח רק מחשבות זרות מתערובות חוץ. ומעתה תשכיל לדעת בטוב טעם: **ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם וגו'** ולכאורה לאיזה כוונה פרט הכתוב ויכתוב משה את מוצאיהם וכי מה בא למעט הלא כל התורה כולה כתב משה וגם שינה בלשונו תחלה כתיב אלה מסעי ומלת אלה מגיד מסעות המובחרים ופסל מסעות הגרועים ועתה אומר ואלה מסעיהם ו' מוסיף על ענין ראשון מסעות הקודמים וכבר פסל אותם כמדובר וגם שינה הלשון בתחלה הקדים לומר למוצאיהם ואח"כ אמר למסעיהם ותוך כדי דיבור חזר הכתוב מדיבורו הראשון והקדים תיבת מסעיהם למוצאיהם אמנם לפי דרכינו יתפרש הענין כי מי שיש בו מדעת קונו נקרא משה והתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא מול זה בא הרמז בתורה בחינת משה ככחו אז כחו עתה עד סוף כל הדורות מלמד לאדם אופני מוצאות ומסעות של בחינת הדיבור כשבא להוציא לפני ה' בתורה ותפלה שמוציא אותיות מכח לפועל יערוך מחשבות שיהא כל אלו האותיות עם בחינת ה' מוצאיהם המוזכר בס"י להוציאם בהתקשרות ובהתלהבות הבורא מקדימת המחשבה עד בחינת דיבור ואז תועלתו נשגבה לעשות צירוף שם הוי"ה כי תחלת התעוררת עביד תנועה ונעשה נקודה אות י' משם ואחר כך באה הבינה וממשיך המשכות מן החכמה והוא בחינת ה' מוצאות הבינה ה' ראשונה וה' מוצאות אלו המה בחי' פרט לערך הקול שהוא כלל נגדם וה' מוצאות אלו מתלבשים בהקול וזהו פרט הצריך לכלל ובהתלבשם בו נעשים גם כן בחינת כלל וזהו וחזר וכלל והקול הנשמע אות ו' ואחר כך באים ה' מוצאות הפה ומחתכים את הקול ונשמע הדיבור ואלו ה' מוצאות המה בחינת פרט נגד בחינת הקול וזהו כלל הצריך לפרט ונמצא איש הירא ושלם במדותיו וזך ברעיוניו בלי מחשבות תערובות פגול מחצונים אזי תבנה ותכונן צירוף הוי"ה בשלימות ובתנאי שיסע וימשוך את האותיות כן מראשית המחשבה עד סוף הדיבור ורומז הכתוב ויכתוב משה את מוצאיהם ירצה להורות מי הגורם ככה זהו האיש משה בחינת הדעת של כל אדם מישראל הוא הכותב א"ב מורה כלליות הא"ב מוצאיהם מורה הא"ב שבסוד המחשבה ה' מוצאות הבינה אשר שם התחלת מסעיהם ורומז מוצאיהם למסעיהם להורות בא מתחלת מוצאיהם עד סוף מסעיהם היינו מדת המלכות עולם הדיבור סופה דכל דרגין ישוה ויכוון ה' מוצאות הבינה לפרטי המסעות הכל במחשבה טהורה מקדימת המחשבה לה' מוצאות הבינה ואחר כך ינסוע עם זאת המחשבה אל בחינת הקול ואחר כך ינסוע לבחינת הדיבור ובאמצעות מדריגות המבואר טרם נשמע הדיבור בשלימות ישנם עשרה מדריגות כנודע בכולם יכוון את פנימיות מחשבתו בלתי לה' לבדו ואין

לזרים חלק עמו ממחשבות חוץ ורומז הכתוב בעשות כן תועלתו גדולה ומובחרת על פי הוי"ה ירצה הפעולה גדולה שנעשה על ידו כשבאו ונסעו האותיות מקדימת מחשבה עד פה נבנה ונצטרף שם הוי"ה ברוך הוא כמבואר ובא הכתוב לכפול באחרונה וידוע תדע שלא יתכן לגרום ככה כ"א

ואלה מסעיהם למוצאיהם ו' מוסב על ענין ראשון להפליג שבח מסעות האמורים שהן המה מסעות המובחרים למוצאיהם בהיותם נעוץ בראשן בה'. מוצאות הבינה ולכן כתיב מסעיהם קודם למוצאיהם בשינוי מפתיחת הכתוב להורות בחינת אחדות הדיבור להיות נעוץ סופו בראשו וראשו בסופו אזי נשמע שלימות הדיבור לפני אלהים ולכן הפך בסוף המקרא מסע תחלה למוצא להורות סוד הכתוב בחכמה יבנה בית המבואר לנו כמה פעמים עודו בסוד החכמה בחינת המחשבה טרם מסעות האותיות גם שם יבנה הבונה את הבית כנוי לתיבה ואחר כך נאות לו להוציא דיבור לפני אלהים בתורה ותפלה בשלימות אותיות מילויה הארה עליונה ופורחים לעילא וזהו ואלה מסעיהם של האותיות מהמחשבה הקדומה תהיה ממש שוה למוצאיהם מוסב לשתי בחינות מוצאות הבינה ומוצאות הפה בחינת מלכות לקשרם באחדות גמור ודוק ותבין:

ומצרים מקברים את אשר הכה ה' בהם כאן בא הכתוב להפליג מעלות אישים המשכילים אשר לבם בטח באלהים והאמונה תקוע בקרב לבם אשר כל הקורה להם מטוב עד רע הכל בהשגחה פרטיות מאתו יתברך כי נפשם יודעת מאוד היות הוא יתברך הבורא ומנהיג ומשגיח בפרטי פרטיות ואם מטיב להם כל מיני מטיב אזי מחזירין שבח והודאה על חסדיו העודפים ובהיפך בהרע להם ח"ו יודעים נאמנה שגם זאת מאת ה' כאשר גזרה חכמתו יתב' לתקן עניינם לאחת מהסבות הידועים אליו יתב' ואזי החכם אשר עיניו בראשו מתבונן במעוז שכלו הלא מדרכו הטוב להטיב לנבראיו ויותר ממה שהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק ואם כן למה הרע לי מסתמא יש ג"כ איזה בחינת הטבה וכמו שכתב עת צרה היא ליעקב וממנה יושע והכוונה על דרך שבארנו למעלה שאמר דוד המלך עליו השלום כי גבר עלינו חסדו הכוונה אפילו בהראות לפעמים בחינת גבורה עם ישראל עמו ידעתי נאמנה שגם כאן במדות הגבורה צפונה וגנוזה חסדיו יתברך כי בודאי מדרכו להטיב ולא להרע ח"ו וזהו כי גבר כלומר אפילו בא להראות בחינת הגבורה על כל זה עלינו בני ישראל חסדו בזו הגבורה צפונה חסדיו כי כבר זכרנו מה שכתב וילכו שניהם יחדיו הנאמר באברהם ויצחק הכוונה מאז העקדה עד סוף כל הדורות אינם מתפרשים מדות החסד ממדת הדין והולכים שניהם יחדיו להמתיק הדין מעם קרובו ישראל וזהו עת צרה הוא ליעקב אפילו כשבא לפעמים עת צרה ליעקב

ממנה גופא יושע כי גם כאן גנוז מדות טובו יתברך וכן דרכי הצדיקים אמיתים הנאמנה את אל רוחם כל מה שקורה להם מטוב עד רע אינם תולים בחכמתם העמדה להם או על העדר החכמה לכן קרה להם מקרה לא טובה כי אם הכל מאת ה' היתה זאת כי נפשם קשורה עם רמ"ח איבריהם ושס"ה גידיהם להליכות הגוזר לא כן אישים פועלי און שאין להם התפשטות השכל תולים פרטי הצלחתם ומאורעותם הכל בחכמתם העמדה להם לעשות חיל עליהם הגלגל במעיק ומיצר להם חס ושלום נשכח מלוח לבם שמאת ה' היתה זאת כי אם על העדר. שמירתם ועשיות סיבתם לכן קרה להם מקרה רעה ולהיותם במיצר ים החכמה נשארים תמיד עם ראשם ורובם בגשמיותם וגנות מדותם ואינם יכולין ליתן עצות לנפשם לתקן במקום עליון אשר עיותו ולכן משלם להם הקדוש ברוך הוא מדה כנגד מדה בכדי שהחי יתן אל לבו מאמצעות מיצר ומעיק הקורה להם מסתמא פגמו במדה כזה ועתה מראה להם הקדוש ברוך הוא באמצעות מעיק ומיצר שיתנו עצות לנפשם לתקן דוגמתה במדות עליונים אמנם מיצר חכמתם וחסרון תבונתם מסמא עיניהם לתלות הכל ברוב חכמתם ואפילו בהכות הכסיל מאה נשכח מלוח לבו שהבורא עשה כן בכוונה רק מקבר המכות ותולה בהעדר השמירה וכדומה ממאורעותיו מקבר' ונשכחים מלוח לבו ליתן דעתו לזה לאיזה כיוון קרה לו ככה מול זה בא הרמז בתורה וחצרים מורה אנשים פחותי הערך שאין דעתם רחבה עליהם ועדיין עומדים עם ראשם ורובם במיצר ים החכמה זאת הגורמת מקברים את אשר הכה ה' בהם כלומר אינם נותנים לב להתבונן את אשר הכה ה' בהם מסתמא בחכמה ובכוונה עשה הבורא ברוך הוא כנזכר בכדי להטיבם באחריתם שיתנו עצות לנפשם לדעת איך לתקן מדה כנגד מדה מקברים כל זאת ותולים בדבר אחר כמו שאמר שלמה בחכמתו תחת גערה במבין מהכות כסיל מאה ופירש רש"י הכנעת גערה ניכרין במבין יותר ממאה מכות שמכין את הכסיל והוא הדבר אשר דברתי המבין בפעולת ה' אפילו מגערה בעלמא נעשה נכנע לפניו יתברך ובאמצעות הגערה יודע איך לתקן פרטי מעשיו ולקשוט מדותיו ולהיפך החלש ברעיוניו ואין לו התפשטות השכל לא ידע ולא יבין אל פעולות ה' אפילו בהכות וזהו ומצרים מקברים את אשר הכה ה' בהם ולזה העמיק רש"י טרודים באבלם להורות האמור שאינם מטרידים פנימיות מחשבתם לתלות הכל מאת ה' היתה זאת לשלם מדה כנגד מדה וכיון שכן מהראוי שלא יחושו מצער עצמם כי אם צער המגיע למעלה מחמת רוע מדותם וככה פגמו בעולמות עליונים כל זאת נשכח מלבם וטרודים רק באבלם לצער צרות עצמם ממעיק המגיע עליהם ובאמת בכל צרתם לו צר וזהו שהעמיק טרודים

באבלא דייקא לא כן דרכי הצדיקים אינם חשים מצרות עצמם כלום רק מה שמגיע למעלה אז טוב להם בזה ובבא:

מהר ההר תתאו לבוא חמת הפסוק מתמה על עם קדוש ישראל היותם מובחר. הבריאה מוחא דאגוזא עיקר הבריאה אשר בשבילם נבראו כללות העולמות מראש עד סוף והן המה עמוסים מני בטן המלאה אחיזת נשמתם בשורש עליון בגבהי מרומים בקומת השכינה והיינו בהבאת צואריהם בעבודת אדוניהם לבנות קומת השכינה עם פרטי עובדותיהם אזי נעשה השכינה יפת תואר ויפה מראה להרים ראש להתפאר במעשה הצדיקים ואמר חזי במה ברא אתינא לקמך וכדאיתא בזוהר הקדוש ולכן נקרא השכינה כנסת ישראל על שם שכללות נשמות ישראל מכונסים בתוכה כפי אחוזתם בשורשם ועם כל פרטי האבר שאיש הישראלי מתקן ועושה מעשה המצות דוגמתה בקומתה עין תחת עין ויד תחת יד ורגל תחת רגל וכמו דאיתא כל זה בתיקונים באריכות וכבר הארכנו מזה בכמה מקומות להמשכיל לדרוש איזה מקומם ימצא טוב טעם ודעת איך שתקון קומתה כביכול תולה בכשרון פעולתם של התחתונים ובהיפך בהעדר המשכילים וצדיקים לעסוק בבניינה אזי יהרסם ולא יבנם וכל פרטי מעשיהם נעשה כביכול הריסה בקומתה ואזי חשך משחור תארה כי אם בסוד נקודה שחורה בלי חוורא כמו שביארנו בדרוש שיר השירים פירוש הפסוק שחורה אני ונאוה עיין שם עומק הענין ולזה מתמיה הכתוב היתכן מהר ההר מורה מעלתם המובחרת והרמה וכאשר פירש רש"י על תיבת הר ההר כתפוח קטן על גבי תפוח גדול רומז לעולם עליון ולרוב אפיסת ההשגה נקרא קטן להיות שאינו מושג מעומק המושג וקוצר המשיג ועל דרך שרשום בכוונת יוצר אור ובורא חושך מכנה לעולם היצירה את האור ולעולם הבריאה מכנה החושך והכל לאפיסת ההשגה במקום הגובה אומר ובורא חושך ואתם בני ישראל אשר אחוזת נשמתכם הוא בגבהי מרומים בהר ההר שאו עיניכם וראו מה החטא גורם בהתרפם מתורה ועבודה לעסוק בבנין קומת השכינה תאבדו מעלתכם המופלאה ותתאו לבוא חמ"ת נוטריקו"ן 'חשך 'משחור 'תארם ירצה להורות על השכינה המעותדת ונעדרת מתוארה ובנין קומתה עד שיבנה הבונה הן המה תלמידי חכמים הנקראים בנאים העוסקים בבנין העולם מוסב הדיבור לשכינה הנקרא עולם מלישנא דעלימא ונמצא מראשית הבריאה עד סוף כל הדורות מעותדת להבנאים ובאין צדיק בארץ נעשה בסוד נקודה וחשך משחור תארה על כן יאחז צדיק דרכו עודו בעולם הזה אל יחוש מצורך עצמו כלום כי אם עיניו ולבו שם כל הימים להכינה ולסעדה בקומה בנויה ומתוקנת וזאת תורת האדם א"ס:

דברים

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל וגו' ופירש בספר אור החיים אלה מיעט הקודם וביאר כמה אופנים להמעיין בדבריו ומהם שאמרו בגמרא אמר רבא ודברת בם ולא בדברים בטלים מכאן שאסור לדבר זולת בדברי תורה ויראה והודיע הכתוב כי משה רבינו ע"ה אלה הם הדברים אשר דבר כל ימיו מעצמו לבד הדברים אשר צוה מה' לדברם עוד רמז ברוח קדשו אלה פוסל כל הדברים חוץ מאלה שאין מדריגה שוה כדברים אלה ונתן הכתוב טעם מעלתם א' אשר דבר משה מצד מעלת המדבר שאין כמוהו עליון ב' אל כל ישראל מצד מעלת הנדבר אליו אומה שלימה ורמז עוד באומרו אל כל ישראל פירוש לא לישראל שהיו נמצאים נגלים שם בדור ההוא לבד אלא לכל ישראל אשר שם היו ואשר עתידין להיות ע"ש והנראה לפי דרכינו כי דבר גדול נרמז בכאן להעיר לבות בני אדם איך להוציא דבור לפני אלהים בתורה ותפלה והמוכיחים בשער איך ימלאו פיהם בתורה. ומוסר ונקדים מאמר נעים זמירות ישראל אשמעה מה ידבר האל ה' כי ידבר שלום אל עמו ואל חסידיו ואל ישובו לכסלה ואמרתי בדרך צחות שזה נאמר משני כתות בני אדם הבאים לשמוע בלמודים מתורה ומוסר אינם שוים בדעתם יש שרוצה לשמוע פשטים נאים וחריפות וכדומה הנוהג מהדרשנים ומלעיגים על דברי חכמה ומוסר אין נאה להם כי אם לחסידים שאינם מבינים בפשטים וחכמה ומוסר אוילים בזו כי לא חפץ הכסיל בתבונה להטות אוזן לדברי חכמים ורמיזותם והחסידים אינם נוטין אוזן ג"כ לשמוע ונמצא אינו פועל כלום הפוער פיו להוציא דבור ומאומה אין בידו וגם משתי גווני בני אדם הבאים לשמוע תועלתם נכזבה וראוי לקבל מוסר מכל דבר בעולם אפילו מנכרי בשוק כאשר זכרנו למעלה מה דאיתא רואה אני את דברי אדמון הכוונה מרוב עוצם השגתם חכמתם עמדה להם להתפאר במעלתם המעולה לראות רמיזא דחכמתא לעבודת הבורא אפילו מדברי נכרי בשוק וזהו רואה אני את דברי אדמון וע"ד האדמון כבט שלא חלה אפילו עם דברי האדמון יכול אני לראות מה שנוגע אל עבודת האל ופשיטא וק"ו שראוי לאיש הישראלי בשומעו דברי תורה יהיו מה שיהיו עכ"פ ראוי לשמוע דברים הנוגעים אל עבודתו ית' ולא יהיו גרועים מדברי האדמון שגם שם יכול המשכיל להמציא חכמה ומוסר לעבודת הבורא אכן רוח שטות הוא באנוש מסמא עיניו ומטמטם אזניו אולי ישמע ולבבו יבין ושב ורפא לו מסיר אזנו משמוע תורה מאיש חסיד ומוכיח בשער דברי מוסרים ורמזים כ"א פשטים נאים וכדומה וגם האנשים המכונים בשם חסידים בהקרה לפניהם דרשן שנאה אומר פשטים וחריפות אזי אזנם אטומה משמוע ובאמת אין זה משלימות העבודה את האלהים כי אין אומר

ואין דברים בלי נשמע קול הקורא פנו דרך ה' ואפילו מדבורים הנדברים בשוק איש לרעהו ממשאם וממתנם ופשיטא מהדרשן שאומר פשטים וחריפות לא נגרע מהם ומי שנגע יראת אלהים על פניו בודאי הכל שוה לפניו וראוי להטות אוזן לשמוע דברי תורה ממי שאומרן יהיה מי שיהיה כי אף על פי שאינו מכוון האומר לרמיזא דחכמתא כי אם חפץ בהתגלות לבו עכ"פ מי שיש בו דעת יכול לשמוע בהם דברי תורה הנוגע אל בחינתו ואפשר לזה רומז דוד המלך עליו השלום אשמעה מה ידבר האל כלומר מפרטי הדבורים הנדברים אפילו בשוק ופשיטא מהמוכיחים אינני מטה אוזן לשמוע כי אם מה ידבר האל מתוך גרונו קול הקורא באמצעות דבורו פנו דרך ה' כמבואר לנו כמה פעמים והפעולה המגיע מזה כי ידבר שלום אל עמו ואל חסידיו כלומר אם האמונה תקוע בלב שפרטי הדבורים גנוזה מהם הוי"ה ב"ה וראוי להטות אוזן לשמוע קול הנשמע באמצעות הדבורים אזי שלום אל עמו ואל חסידיו גם לשני כתי בני אדם הלומדים עם החסידים שלום יעשה יעשה להם לשמוע בלימודים מכל מי שאומר דברי תורה הן פשטים או רמזים ינטו אזנם לשמוע כי אינם משגיחין על המדבר כי אם ה' המדבר מתוך גרונו. ועוד פעולה גדולה המגיע מזה ואל ישובו לכסלה לשטותם הראשון מה שאין כן כשמטים אזנם לשמוע איש המדבר אזי נתחלקים לשתי כתות אם המוכיח איש חסיד מסירים אזנם הלומדים ואם המוכיח מהלומדים מסירים אזנם החסידים וגם שתי אלו שגו ברואה וישובו לכסלם ושטותם הראשונים והכתוב רומז נזם זהב וחלי כתם מוכיח חכם על אוזן שומעת ולכאורה למה מונה כאן שתי בחי' קישוטין נזם וחלי ויש לרמוז ע"פ הדברים הנאמרים שבאמת יש ב' גווני אנשים הבאים לשמוע ד"ת מי שאין דעתו רחבה אינו יכול באמת להטות אוזן לחכמה ומוסר כ"א ממוכיח חכם ואיש משכיל היודע להזהיר ולצוות בטוב כחו יפה לעורר לב הנרדמים לאפוקי מוכיח לא חכם אינו פועל כלום לעורר לבו ופשיטא כיון שאין לו להבא לשמוע ד"ת התפשטות הדעת אינו יכול ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא מדבורים הפשוטים כיון שאפי' מהמוכיח אינו יכול לעמוד על סוף דעתו לשמוע בלמודים לאפוקי האנשים משכילים חכמתם עמדה להם ואזנם פתוחה לשמוע בהם דברי תורה אפילו מדבור איש לרעהו ואפילו מנכרי בשוק ובפרט מהמוכיח בשער מאיזה דבורים שמוציא מפיו נפשו רחבה עליו להפיג במושכלות ומכ"ש אם המוכיח חכם ומוציא עתה מפיו יש כאן שתי בחינת תענוגים אליו יתברך מהמשמיע ושומע שניהם חכמים וזהו כוונות הכתוב נזם זהב הוא בחי' קישוט א' וחלי כתם בחי' קישוט ב' דומה לזה מוכיח חכם על אוזן שומעת שניהם הם ב' מיני קישוטין שונים זמ"ז המוכיח חכם מוציא עתק מפיו רזין דאורייתא ויהיב

אורחא לב"נ לאתנהגי בהו ואם אמר יאמר אלו הדיבורים אפי' לפחותי הערך שאינם חכמים תועלתו גדולה למאד וכאשר חכמים הגידו מברכותיו של אדם ניכר אם ת"ת הוא להיות אומרם בדו"ר ומשים כל כחותיו ומאמצי כחו ומגמתו בהאותיות היוצאים מפיו נכנסים בלב השומעים בחזקה ובוער בקרבם כאש בוערה אל התורה והעבודה ונמצא אין לך קישוט גדול מזה בהיות החכם יושב ודורש אפי' לפחותי הערך מעורר לבם בקרבם לתוכה ועבודה כפי ערכם ותבונתם ועוד קישוט שני בהיות השומעים אשר חכמה אלהים בקרבה אזנם שומעת תורה ומוסר ויכולין ליקח לעצמם רמיזא דחכמתא מכל דבר בעולם ואפילו מנכרי בשוק כנזכר רואה אני את דברי אדמון ועתה שהטו אזנם לשמוע מהמוכיח חכם דברים העומדים ברומו של עולם נתוסף אצלם חבה יתירה לעבודת הבורא ממילא נתוסף קישוט מחדש אליו ית' מהשמיע והשומע כאמור ועוד תועלת גדול מאיש חכם אשר ה' נתן לו לשון למודים חכמתו עמדה לו לדעת לעות את יעף דבר וקטן וגדול שם הוא שוים במשמעתם אל מה שמזהיר ומצוה כל או"א יכול להמציא מרגוע לנפשו הגדול לפי גדלו והקטן לפני קטנו וכאשר בארנו למעלה פה דאיתא במשנה יהי ביתך בית ועד לחכמים הכוונה צירופי תיבות ובחי' שמוציא מפיו יאמרה בחכמה ותבונה שאפילו החכמים יוכלו להתעטף בהם לאפוקי מי שאינו חכם הכולל אזי הפחותים סרים למשמעתו כי ערבים עליהם דבריו לאפוקי החכמים מקיפים עם דעתם הרחבה את דבריהם של המוכיחים שאין ממש בדבריהם ואין זה משלימות העבודה כאשר המציאו לעצמם ולזה בעצה מגיד המשנה יהי ביתך בית ועד לחכמים אפי' החכמים השלימים יוכלו להוועד ולהתעטף בביתכם כנוי לתיבה שמוציא מתורה ועבודה כנזכר ופעם אחד היינו מסובין בבית **המגיד** זצלה"ה ונאספו הרבה גוונ אנשים זקנים עם נערים ופתח פיו לדבר ד"ת משל הנזכר במאמרם מי שהיה לו שתי נשים אחת ילדה ואחת זקנה הזקנה מלקטת שחורים וילדה מלקטת לבנים ונמצא קרח מכאן ומכאן כך הענין בדברי תורה חז"ל נתעוררו התורה נתנה אש שחורה על גבי אש לבינה ואש שחורה רומז לדבורי יראה וכדומה מדברי מוסרים הנוגע לנערים אשר לא עמדו עדיין בסוד ה' וצריכים להפחידם בענייני יראות מרצועה בישא ואש לבנה רומז לעניני אהבה ורמזים וסודות התורה הנוגע דייקא לאישים משכילים להבינם טוב טעם השגת הבורא במושכלות וכיון שבאין לדרוש פני הרב הרבה גוונ בני אדם אלו מושכין ושואלין את הרב מענין יראות הכנוי לאש שחורה ואלו מושכין מעניני אהבות נמצא קרח מכאן ומכאן ואין לו פה להשיב כענין אלא א"כ מי שהוא חכם הכולל ונפשו רחבה ויש לו התפשטות הדעת יכול להמציא דיבורים השוים לכל אחד ואחד לפי ערכו ותבונתו יכול

להמציא מרגוע לנפשו לדרוש כוונת הרב הנוגע לבחינת עבודתו. מול זה דברינו בא הרמז בתורה.

אלה הדברים אשר דבר משה ומלת אלה פסל דברים אחרים והיינו לשלול הנבער מדעת קונו ועכ"ז וכפו חפצה ליהנות ממנו עצה ותורה ומוסר בא הכתוב לפסול את דבריו שאין בהם ממש ותועלתו מעט כמבואר כ"א אלה הם הדברים הנאמרים באמת המשמחים אלהים ואנשים אשר דבר משה ככחו אז כחו עתה מי שיש בו מדעת קונו נקרא משה וזה לך האות שדבורים היוצאים מהלב נכנסים בלב כל ישראל הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו כל או"א ממציא מרגוע לנפשו הנהגה והדרכה בעבודת הבורא ושלום יעשה אל עמו ואל חסידיו כלם שוים לטובה סרים למשמעתו ליהנות עצה להתנהג ע"פ דבריו מסתמא אמת יהגה חכו וראוי לאומרם ואז טוב לו בזה ובבא אמן:

ראה נתתי לפניכם את הארץ בואו ורשו את הארץ אשר נשבע ה' לאבותיכם ופרש"י ראה בעיניכם אתם רואים איני אומר לכם מאומד ומשמועה ולכאורה פתח בלשון יחיד וגמר אומר בלשון רבים וכמי שהרגיש באור החיים ועולה בתירוצו לפי שבגדר הראיה שוים הם כאיש אחד ואין השתנות ביניהם אבל בערך מה שהם אין גדר כולם שוה לזה אמר לפניכם והנראה ע"ד שכבר זכרתי פ"ה השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם כלומר עיקר עבודת בנ"א בעוה"ז הוא לתקן ז"מ הארץ כנוי לשכינה הנקרא ארץ כנודע ועליה כביכול נאמר מקרא זה עת לעשות לה' ואיתא בזוהר עת לעשות אשתאר בלא תקונא ובלא שלימו מ"ט משום דהפרו תורתך בגין דאתבטלו ישראל לתתא מפתגמי אורייתא בגין דההוא עת הכי קיימא או סלקא או נחתא בגינהון דישראל והמקרה הזה יקרה לשכינה להיותה עולה ויורדת בסבת עם קדוש ישראל יען היא שורש לכללות נשמותיהם ופרטי דיוקנותם מחוקקים בה וכשישראל מתמידים בתורה ועבודה אז עולה התעוררת התחתונים לשורש שרשיהם ותבנה ותכונן בקומה שלימה ובנויה ותתראה פנים אל פנים אל הקב"ה לומר חזי במה ברא אתינא לקמך ובזה הנערה באה ועולה עמו ואינו יורדת כ"א בסבת עונותיהם של ישראל כד אסגיאו חייבין בעלמא פוגמי' אותן השרשים אשר בה משורשים ומעתה תשכיל לדעת זה האיש משה רבינו בא להוכיח על פניהם להבינם גודל הפלגת שבח ענייני עבודתם בהיותם מכניסים צואריהם בעבודת אדוניהם ולהיפך אם נרפים הם נרפים מה החטא גורם נשארת העת בלא תקונא ובלא שלימו כדברי הזוהר ולזה אמר להם לכללות כולם כאיש אחד ע"ד הכתוב אדם אתם כללותכם כולכם אינו כ"א אדם שלם ראה נתתי לפניכם את הארץ מוסב לשכינה את זה נתתי לפניכם כי הארץ נתן לבני אדם לתקנה ולקשטה בקישוטיה וגמר אומר בלשון

רבים לפניכם וגם אמר בואו ורשו את הארץ כי באמת לא כל העתים שוות עת לעשות לה' במעמד הקדוש נאמר ויחן שם ישראל נגד ההר לרוב הכנתם והזדככותם לקבלת התורה נעשה באחדות גמור כאיש אחד מורה שלימותא היותר מעולה וטובה כנזכר כ"פ ויש עת כשנרפים מתורה ועבודה ויתפרדו איש מעל אחיו מכנה הכתוב בלשון רבים וכאן רמז להם משה רבינו ב' הבחינות הנוהגות בהם מטוב עד רע ח"ו ולכן כאן במשנה תורה בא בתוכחות עלי און כאדם שאומר נחזור לראשונות עיקר נתינתה של כללות התורה שנתתי לפניכם מפי הקב"ה כל עצמה להורותכם את עיקר המעשה אשר תעשון בנ"י וחוזר על פרטי בחינותם ראה מוסב על בחינתם המעולה לפניכם מוסב על בחינתם לא טובה עכ"פ בין כך ובין כך נקראים בנים למקום והארץ עליונה נתן בידכם לעשותה ולתקנה באמצעות מעשיכם הטוב וזהו שאמר בואו ורשו את הארץ ואל תתנו דמי להם שלא עשה כן לכל גוי וממלכה כאשר עשה למעלתכם בחר לו יה להיות לו לעם סגולה ואם יאמר נא ישראל כי קשה עליו המעשה אשר יעשה אדם המלובש בחומר הגשם ובעפר יסודו ואיך יתכן לו להשיג במושכלות לזה רמז להם משה רבינו את הארץ הידוע אשר נשבע לאבותיכם ונודע כל מקום שנא' ל' שבועה ברזא דשבעה כלומר אורותיו הבהירים נפלאים ורמים הלביש אותם בשבעה מדריגות התחתונים הן המה ז' ימי הבנין שעמהם נבנה העולה נוקבים והולכים מרום המעלות עד תענוגות בני אדם ומבשרו יחזה אלהיו כל אחד ואחד מישראל יתכן לו להשיג עליון מהתחתון כי כאשר המה בשורשם ככה נתפשטו להנבראים כאשר הארכנו מזה בכמה מקומות אשר זה עיקר תורת האדם לקשוט פרטי מדותיו לקדשם ולטהרם אל אל ואפילו לעת האוכל את לחמו ושתות מימיו מהם ובהם יכול ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא לאשתמודע בהון עולמות ונודע מדות האבות בחינתם אהבה ויראה והתפארת. כללות ג' מחשבות האדם שאי אפשר זולתם כל מקום בואו לעבוד עבודתו בבית ובחוץ מוכרח לחשוב מחשבות אהבה ויראה והתפארת שם שם חוק ומשפט להשיג במושכלות אם יש לו עבותות אהבה לרדוף אחר הגשמיות איך לא יתן לב לאהוב אהבה העיקרית ולזה רמז להם אשר נשבע ה' לאבותיכם כלו' לכללות מחשבותיכם בחי' חג"ת הלביש אותם מרום המעלות עד הנמוכים שבמדריגת עד שאפילו האדם שבעפר יסודו יכול לראות בעין שכלו מה פעל אל במרום שבתו ולזה העמיק רש"י ברוח קדשו ראה בעיניכם אתם רואים איני אומר לכם מאומד ומשמועה לכוונה הנזכר אפילו בעיניכם הגשמיות יתן לכם להשכיל במושכלות כי התחתון רומז לעליון ודו"ק ותבין:

ואמר אליכם לא תערצון ולא תראון מהם ה' אלהיכם ההולך לפניכם הוא ילחם לכם ככל אשר עשה אתכם במצרים ויובן הענין כמו שבארנו מה שיסד הפייטן ובצורריהם נלחם האלה הכוונה מי הנותן לצר הצורר כללות גבולות עממין להיצר לישראל הכל נמשך בסבת עם ישראל עונותיהם הטו אלה שנתנו בהם כח והכ' רומז לזה ה' בציון גדול ורם הוא על כל העמים ונקדים מה דאיתא בגמרא שדרש בר קפרא מה תועבה תועה אתה בה ע"ש והנראה כי זה לעומת זה עשה אלהים לעומת זי"ה יש ז' תועבות הפכיים אהבה רעה ויראה רעה וכמוהו שארית המדות ותכלית עבודת אדם למאוס ברע ולבחור בטוב אך רבים הם המתפרצים ותועים מדרך השכל ומדמים בנפשם כאלו גם זה אהבה ובאמת הטעות נגד פניו שאין זה אהבה ומעתה תחזה שאמר הנביא סוסים מזויינים משכים היו איש אל אשת רעהו יצהלו והכוונה כי בצפרא חסד אתער בעלמא ומשמעות מלת חסד סובל שני מלות חס דל"ת שחס על מקום שהיא בבחי' דל"ת וצריך להאיר לשם להפכו מדלת לעושר ואם מאיר ומשפיע במקום הראוי זה נקרא חסד אל כי כן עלה ברצונו הקדום לנהוג חסד עם כל הברואים וכללות הדברים שהמה בבחי' דלת להשפיע להם משפע ברכה עליונה לאפוקי איש בער מרחם א"ע לפעמים וחס על מקום דלת שאינו ראוי להשפיע לשם אזי עבירה היא בידו אע"פ שנוהג ג"כ בחי' חסד שחס על הדלת אין זה מחסד אל כ"א אל הזועם והט למשל אזנך מדות האהבה אין למעלה מפנ"ג ואין למטה מנג"ע כי מדות האהבה למעלה היינו לענג את עצמו באהבת הבורא לבחינת הזווג במותר לו ענייננו ג"כ בחי' חסד חס דלת שמשפיע למקום דלת כי הוא המשפיע והיא המקבלת בחי' דלת וזה נקרא חסד אל ואיש הכסיל יש לו ג"כ אהבה רעה נואף אשה חסר לב רוצה ג"כ להשפיע במקום הדלת כי נתעורר אצלו בחי' חסד לחוס על מקום הדלת אמנם אין זה מחסד אל כ"א מדות הפכיים. ומעתה תשכיל לדעת דברי הנביא שהוכיח על פניהם סוסים מזויינים משכים היו שאז חסד אתער בעלמא ואיש התמים ההולך בתורת ה' מעורר לבו בקרבו לאהבת אל לתקן בחינות החסדים והאהבות שנתעוררים בעולם וממילא מתעוררים ג"כ חסדים לא טובים אמנם אלו הנבערים מדעת והן המה רק כסוסים מזויינים בקושי אבר משכים היו שאז נתעורר מדת החסד והפכו ולכן איש אל אשת רעהו יצהלו ולכן נקראים ז' הפכיים בכלל ז' תועבות כדרשת בר קפרא תועה אתה בה סובר שגם זה אהבה ובאמת אין זה אהבה ומענ"ג נהפך לנג"ע ולהיות כללות ע' עממין חיותם נמשך להם מז' מדות הפכיים וממילא מי שאין מנקה א"ע להיות טהור וזך בז' מדותיו הקדושים לבלתי יאחז בהם ממגע נכרי' אזי מגבר עליו כח האומות כי נותן חיות וכח בהם והכתוב רומז כל ערום יעשה בדעת וכסיל יפרוש

אוולת הכוונה החכם אשר עיניו בראשו וערום בפרטי מעשיו לעשותם בהתקשרות ודביקות הבורא אזי אינו מפריד פנימיות מחשבתו מרוממת אלהותו ית' אפילו לעת האוכל ושינה ומו"מ וכדומה גם שם שם לו חק ומשפט לעבוד עבודת בוראו ואינו נגרר עם ראשו ורובו לגשמיות וזה כל ערום יעשה בדעת כל פרטי עבודותיו אפילו צרכי גופניות מעשהו בחכמה ודעת ומכניס החכמה אל עובדותיו ע"ש הכתוב ובדעת חדרים ימלאו כל הון יקר ונעים חדרים מורה לזי"ה וזאת תורת האדם להכניס בחי' הדעת אל החדרים לנהוג עמהם ע"פ התורה ועבודה ואפילו הדבר שנראה למראה עיני אדם כאלו דבר שטות וחכמתו עמדה לו להעמיק בפנימיות הדברים בודאי אין שום דבר לבטלה בעולם ובכל דבר צריך להיות איזה רמיזא דחכמתא ומעריך מחשבה להתבונן לאיזה כיון הראה הבורא ככה ולא לחנם ובהכרח יש ג"כ התפשטות אלהות וככה יש בשורש כי לכולם יש להם מקום מוצא בשורשם ובמחשבה כזה כחו יפה לברר הטוב מהרע ומעלה אותם אל הדעת ומכניס ג"כ מילוי והארה מהדעת אל ז' המדות לאפוקי הכסיל נבער מדעת לחבר כל המדרגות הקורה אותו אל בחי' הדעת ובהיות בהקרה לפניו מקרה לא טובה מפריש החכמה מהאוולת כאלו לא מאת ה' היתה זאת וזהו וכסיל יפרוש אוולת פורש את בחי' אוולת מהדעת כאלו אין כאן שום רמיזא דחכמתא ובאמת אין לך שום פעולה הנפעלה בעולם מטוב עד רע ומחכמה עד שטות שלא יהיה שם התלבשות אלהות הרומז לאדם בחי' עבודה ואם לאו לא באה לכלל בריאה והויה ובהיות הכסיל פירש האוולת מן החכמה המלובש לשם ממילא נפרד מהסורא ב"ה ונשאר שקוע עם ראשו ורובו תחת הזמנים ואינו נקי וטהור בשבעה מדותיו וזה הגורמת שיש להם כח לאומות העולם לשלוט בו באמצעות שבעה התועבות המושכים חיות לקיום מצבם עד עת קץ שתתרוקנה קומת הסט"א מכל טוב המלובש לצורך עם קרובו ישראל אמנם טרם קץ הפלאות תולה הכל באמצעות כשרון פעולות עם הקדוש בהא נחתין ובהא סלקין והחכם אשר עיניו בראשו לעשות פרטי עובדותיו בחכמה כחו יפה לברר הטוב מהרע שבעה תועבות ומוריד בחי' העממין למטה כי הרע נוטל למטה וממילא הע' עממין אין להם התגברות עליו לעמוד לשטן לו וזהו הנרמז בכתוב ה' בציון גדול הוא נקודת הלב המכוון נגד בית קדשי קדשים ורומז הכתוב אם ה' גדול בפנימיות הלב המכונה בשם ציון תועלתו גדולה ורם הוא על כל העמים מוסב הדבור אל האדם מרומם על כל המעמין שאין להם אחיזה במלא קומתו להרע עמדו לעמוד לשטנו כיון שאינו נותן חיות לשבע תועבות שמהם נמשכין חיות הע' עממין וכזה נרמז בכתוב תרום ידך על צריך וכל אויביך יכרתון הכוונה ידים מורים לבחי' המדות חו"ג תרין דרועין ובעצם יגיד

הכתוב אם רצונך לכרות צריך ואויביך העומדים לשטן לך אזי תרום ידך בחי' מדותיך להגביהם למעלה למעלה לשורשם ושם אין אחיזה לחיצונים כי שממית בידיה תתפש ולא למעלה במקום הדעת שם נמתקים בשורשם וזהו תרום ידך על אויביך למעלה מהם מקום אחיזתם והפעולה וכל צריך יכרתוך וחלף ועבר מהעולם בבל יראה ובל ימצא וכלל זה נקוט בידך שאפילו במעיק ומיצר הקורא לאדם הכל נמשך ממנו כי הוא הגורם בסיבת מעשיו ומשלו נתנו לו ולהיות שבזה תולה שכר ועונש ועיקר עבודת אדם להיות הבחירה חפשית בידו כביכול הבורא בעצמו מלובש במצב גבולות העמים עד עת קץ בכדי להשלים את נפשות בנ"י לבחון הטוב באמצעות הרע העומד נגדם מיציבת העממין למספר בני ישראל ועיין בדרוש פסח שם הרחבנו ביאור אלה הדברים ותוכן הדברים בצורריהם העומדים ללחום עם ישראל מי ומי הלוחם ומי הנותן להם כח ועוז לעמוד לשטן להם לישראל הכל מאת ה' היתה זאת כי אפס בלתו ולתהו נחשבו כ"א הקב"ה בעצמו מלובש בהם ולוחם עם עם קרובו ישראל עד שיתקנו וישלימו נפשם באלהים לברר מהם כל טוב ומה שגרמו בעצמם שנתנו להם כח להרע עמהם ולזה תמצא שאנו אומרים ויוצא את עמו ישראל מתוכם כל"ח והכוונה מלת מתוכם מורה באצבע עיקר הגאולה תולה בזה שהוציא עמו ישראל מתוכיותם של המצרנים אשר בכל או"א מהם היה מלובש טרם צאתם ממצרים איזה כח מישראל שגרמו עליהם שעבוד גלותם ועתה כיון שתיקנו פגמם אשר עיותו יצאו צבאות ה' מתחת סבלות מצרים ולזה רמז להם משה רבינו מי ומי הלוחם עמכם ה' נלחם לכם במצרים כלומר הוא בעצמו כי בהעדרו לפגרים מתים נחשבו המצרים כאשר היו באחרונה וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים כיון שמשך מהם הקב"ה חיותם שהיו מלובש בהם ונמצא יש שתי בחי' בעם הלוחם עם עם קרובו ישראל א' כח הנמשך להם מהקב"ה בעצמו שנותן להם מצב ומעמד לעמוד נגדם עד עת קץ כי בזה תולה עיקר עבודת בני ישראל ובאמצעותם ניכר שלימות ויתרון אור מחשך וגם בחי' ב' שעם ישראל ברוע מעשיהם נותנים להם כח ח"ו להרע עמהם כנזכר ומעתה תשכיל לדעת שבא מ"ר בתוכחת עלי און להבינם להם בטוב טעם את המעשה אשר יעשון ובמה תולה עיקר גאולתם והתחיל לטעון עמהם בטוען ונטען ותרגנו באהליכם ותאמרו בשנאת ה' אותנו הוציאנו מארץ מצרים וגו' אחינו המסו את לבבנו לאמר עם גדול ורם ממנו והכוונה בזה שבאו על השכל מאין נמשך להם גדלות והתרוממות להרים א"ע על עם קדוש ישראל הכל נמשך מהם ובהם בעשותם רע נותנים להם כח לעמוד על ימינם לשטנם מול דבריהם מגיד משנה השבתי לכם ואומר אליכם לא תערצון ולא תיראון מהם ולמה הבטחתי אתכם ככה מורה באצבע ה' אלהיכם כלומר

מה שהיה תחלה שם מלא על עולם מלא ואתם באמצעות כשרון פעולתכם המשכתם שמו הגדול והקדוש שיתכנה עליכם וזהו מהוי"ה סתם עתה נקרא אלהיכם דייקא כמו שזכרתי בדרוש שבועות באמצעות קבלת התורה זכו וקנו שם טוב לעצמ' לכנות שם אדנותו יתברך עליהם ומשם אלהים נעשה שם אלהיך וכמו דאיתא בזוהר חדש רזא דמלה בשיעור דאתוון שיעורא דאות ם כשיעור אות ך פשוטה וזהו שרמז להם מ"ר ה' אלהיכם מה שהמשכתם עליכם להקרא בשם אלהיכם זכות זה ההולך לפניכם הוא ילחם לכם כלומר מוסב על הקב"ה הוא ילחם לכם במלחמות הצר הצורר אתכם הוא בכבודו ובעצמו מלובש בהם כנזכר וזה מטובת ישראל רוב חסדיו יתברך העודפות על עם קרובו ישראל ככל אשר עשה אתכם במצרים מעיד הכתוב ה' ילחם לכם במצרים ככה נוהג הענין מדור לדור עד ביאת הגואל הכל תולה בכם דייקא בהיטיב דרכיכם הוא ילחם לכם ואם כן לא תערצון ולא תיראון מהם כ"א ראו שכל אחד ואחד מישראל ירא ויפחד בקרבו ממעשה עצמו מה הוא גורם באמצעות מעשיו להיטיב או להרע ח"ו וכיון שמתקן את מלא קומתו אזי אין שטן ופ"ר להרע עמדו ולזה תמצא שאמר להם משה לקמן בענין ונפן ונעל דרך הבשן ויצא עוג מלך הבשן לקראתנו.

ויאמר ה' אלי אל תירא אותו כי בידך נתתי אותו ואת כל עמו ואת ארצו הוא הדבר אשר דברתי שהכל תולה בקישוט מדותיו של אדם ככה גורם העמדת העממין עליו כמוזכר תרים ידך המורים בחי' המדות על צריך וכל אויביך יכרתון וזהו כי בידך היינו בבחי' קישוט מדותיך הכינוי בשם ידים בזה נתתי אותו ואת כל עמו ואת ארצו אם אתה נקי בהם ממגע נכרים תרע לאומים ותשלחם ממלא קומתך לבלתי ירעו ולא ישחיתו והכלל ענין ספור הכתוב בתורה נוקב מראשית הבריאה עד סוף המעשה יכול המשכיל להמציא בעצמותו מבראשית ועד לעיני כל ישראל ובחי' משה ישנה בכל אדם ובכל זמן מורה בחינת הדעת שבאדם נקרא משה וכללות ישראל הן המה בחי' מדותיו הנמשך מהדעת ועיין מה שבארנו פ"ה ונגש משה לבדו אל האלהים והם לא יגשו הכוונה הכ' מתמיה על רובן דעלמא גדול וקטוו שם הוא אם תשאלה לומר היש ה' והאמונה תקוע שאין בלתו אזי מענה בפיהם יש ויש ומי גדול כאלהינו ואין זולתו ועכ"ז אם תעיין אחר מעשיו של כל אחד ואחד מהם נמצא עולתה בו ומעשהו בפניות ורמאות והולך אחר שרירות לבו ואם כן קשה הלא פיו ענה בו שמאמין באמונה שלימה שהבורא ברוך הוא הוא המנהיג ומשגיח בפרטי פרטיות ואם כן למה הרעות לעשות אמנם כל זה מורה שבחי' הדעת יצא מגלות אמנם המדות המה עדיין בגלות ואינו יכול להכניס הדעת את ה' בהמדות והולך אחר תאות לבו וזהו שמתמיה הכתוב ונגש משה הוא בחי' הדעת

של אדם לבדו אל האלהים שבסוד מחשבתו יודע ומבין שיש ה' בקרבו והם מורה בחי' המדות לא יגשו ונוהג בהם כאשר לבו חפץ להתאוה תאוה מול דברינו בא הרמז בתורה בפתיחת דברו של משה רבינו במשנה תורה דעת הכללי נראה להם הענין.

איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם ומלת ריב מה הוא נרמז בדברי הנביא כי ריב לה' עם עמו הכונה עיקר הריב של עם ישראל כל ימי חיים חיותם ללחום מול צר הצורר הוא היצה"ר מלחמה גדולה הצופה בכל יום ויום ומבקש להמיתם לסלק מעמהם קדושתם כי כל זמן שעומדים בקדושתם וטהרתם אזי שם הוי"ה נקרא עליהם ושורה בקרבם והן המה היכל ה' עש"ה היכל ה' המה בני ישראל והשטן עומד על ימינם לשטנם לגרש מהם קדושתו ית' לבלתי ישרה בקרבם וזה עיקר הריב של ישראל מול היצה"ר שישרו בקרבם אלהותו ית' להיותם היכל ה' וזהו שרמז הנביא כי ריב מורה באצבע מה עיקר הריב שראוי ישראל לריב ריבם לה' עם עמו כלומר שימשכו ה' להשרות אלוהו ית' בקרב עמו להיותם היכל ה' והיינו בהיות שיקשטו פרטי מדותיהם להכניס בהם את הדעת ואם לאו אין לך חורבן בית גדול מזה שנחרב בנין מלא קומתו להשראת הטומאה ואין ה' שורה בקרבו לזה רמז משה דעת הכללי המתפשט מדור לדור עד סוף כל הדורות איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם כלומר מה שראוי שתכניסו הדעת בהמדות לטרוח בעבודת הבורא ולשאת עליכם את המשא לריב ריבכם להשרות בקרבכם את ה' עתה בהעדר השכל ועדיין היצר הרע מרקד ביניכם והמדות עדיין המה בגלות רק בסוד הדעת ידעתם נאמנה שה' הוא אלהים וא"כ איכה אשא לבדי טרחכם ואין תועלת בזה כי העיקר להכניס הדעת במדות לעשות פרטי מעשיו ע"פ הדעת זהו עיקר עבודת איש הישראלי כלל זה נקוט בידך שאין שום דבר בעולם שאינו שייך אל התורה ועבודה ואין שום דבר לבטלו מדביקותו ומכל אשר הביא אלוה בידו גם שם שם לו נזק ומשפט לעבודה ולא כאשר נתרבה עתה בדור הזה רבים הם המתפרצים ומרפים א"ע מעבודתם לומר לא עת עתה ללמוד או להתפלל שאין שכלם זך ונקי והמוחין חלשים עתה או אין הזמן גרמא כי לא כל העתים שוות ועתה מרה שחורה גברה עליו וממתין עם תורתו ותפלתו כאשר יניח לו ה' מסביב מסבת מקרה ופגעי הזמנים אזי יעבוד עבודת הבורא ולא בעבודה כזה חפץ ה' כאשר אני עתה בחשכת השכל ככה יאמרו בלבבם רובן דעלמא. ואמרתי להאיר עיניהם ולגלות טעותם שנגד פניהם רמז בדברי נביא ירמיה ע"ה כה אמר ה' מה מצאו אבותיכם בי עול כי רחקו מעלי וילכו אחרי ההבל ויהבלו הכונה להוכיח על פניהם להראות שטותם שתולים החסרון בהבורא ב"ה להיות עבודתם רפוי בידם בסבת העתים או שאין להם מוחין חזקים וכדומה מטענותם ותולים הכל בהקב"ה

ולזה אמר להם כה אמר ה' מה מצאו אבותיכם כלומר מציאה מצאו לרפות עצמם מעבודתם עד עת שאניח להם מנוחה ושלוה מסבת מקרה זמניהם וכדומה ממאורעותם התולים החסרון בו וזהו מה מצאו אבותיכם בי עול תולים עיקר העול בי כי רחקו מעלי ואין מחשבתם ערוכות להם לתורה ותפלה תולין החסרון בי ולא בחסרון עצמם וילכו אחר ההבל ויהבלו ובאמת הבל המה ולב הותל הטותם לומר ככה ואם יסתכל האדם על מקרי ופגעי הזמנים אזי לא יעבוד את הקב"ה אפי' שעה אחת ואדרבא מאשר הביא אלהים בידו מטוב עד רע שמה יעבוד עבודת רבו וכן גזרה חכמתו יתברך לתקן ענייניו בעבודה כזה ואין נגרע מעבודתו שום דבר לבטלו ובאשר הוא שם ככה יערוך מחשבתו.

וע"פ הדברים האלה תשכיל לדעת מקרא מגילה הזאת

איכה ישבה בדד העיר וגו' ותחלה נקדים פ"ה על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון להורות האמור באמת אנו בני ישראל מעותדים ומזומנים בכל פרטי עתים ורגעים לבנות קומת השכינה עם פרטי עובדותינו לפני הבית ולאחר הבית רוח שפתינו עומדת לנו במקום הקרבנות ושולחן עומד במקום המזבח כמאמרם בזוהר הקדוש שולחנא דבר נש קאים לדכאה ליה מכל חובין והתורה כנגד כולם כאשר חכמים הגידו על פסוק זאת התורה לעולה ולחטאת ונתעוררו זאת התורה לא עולה ולא חטאת כי לימוד תורתם בעניני עולה מכפר עליהם כהקרבת עולה ובאמצעות תורתם ותפלתם ואפילו אכילת לחמם ושתות מימם הנאמנים יתכן להם ליחד איברי השכינה למרום שבתה כמבואר לנו מהות הענין כמה פעמים אמנם בודאי יש הפרש גדול למעשיהם בפנים ממעשיהם בחוץ כנודע מספרים חילוק של בחי' היחוד בזמן שבהמ"ק קיים לשל עתה שנתגרשו משלחן אביהם ואוי לבנים שנתגרשו משלחן אביה' שאז בחי' יחודם שגורמי' באמצעות מעשיהם הטובים הוא מעט הכמות ואיכות כנודע כל זה מספרים וזהו הפירוש על נהרות בבל שנתגרשנו מעל שלחן אבינו בית מקדשינו עכ"ז שם ישבנו כלומר גם שם שם לנו חוק ומשפט ליישב איברי השכינה כנזכר כי לא נגרע מעבודתינו שום דבר בעולם ולכל מקום שגלו ישראל שכינה עמהם לבנות קומתה ולתקן בניינה ודבר זה הוא טוב וחסד אל העודפת עלינו שגם חוץ מבית המקדש לא נעדר עבודתינו עכ"ז גם בכינו בזכרנו את ציון עיר עוז לנו לגרום שלימות היחוד רב הכמות ואיכות ביתרון אור ושאת משל עתה במעשינו בחוץ נשמע מהנ"ל אפי' עתה שאין בית המקדש קיים אם אנו מקיימים בכל דרכיך דעהו לבלתי עשות שום פעולה בעולם כ"א שיגיע מזה צד עבודה להבורא ב"ה ובכל פרטי העתים שאינם שוים כי עת לשחוק ועת לבכות גם שתי אלה שייכים אל התורה ועבודה כי מאין נמשך להעתים חיותם הכל מאתנו

באמצעות כשרון פעולתינו כי לית להם לעתים מגרמם כלום ובכל עת כפי ערכה ככה יעבוד את הבורא ב"ה עמה ובזה יגרום ג"כ השלמת נפשו ותיקון בנין קומתה אפי' בעת לבכות ולזה רמז המקונן איכה ישבה פליג התיבה ישב ה' אחרונה כלומר איכה ישיבת אות ה' אחרונה לישבה ולתקנה אפילו בהתחלקות העתים ולפעמים עת לבכות ואיך יתכן ליישב ה' אז בעת הזאת לזה כמתרץ ואמנ' בדד העיר ומלת בדד נוטריקון "בכל "דרכיך "דעהו והעיר מוסב הדבור אל השכינה שנקרא עיר קטנה ואם אתה עושה כן בכל דרכיך מטוב עד רע מייחד את איברי השכינה אז לא נגרע מעבודתכם שום דבר ובכל פרטי העתים והרגעים יהיו איך שיהיו יתכן לך ליישב ה' אחרונה וזה עיקר תורת אדם ולכן ראוי שהחי יתן אל לבו לבלתי ירפא א"ע מעבודת בוראו בסיבת העת אשר לא טובה כי עם עת כזאת חובת גברא ליישב השכינה ובהעדר הצדיקים מתרעמת השכינה לומר: **נתנני אדני בידי לא אוכל קום** ותחלה נבאר כל עמה נאנחים מבקשים לחם נתנו מחמדיהם באוכל להשיב נפש וכל זה מתרעמת השכינה כביכול בהעדר הבנאים לעסוק בבניינה כ"א כל עצמם לצורך עצמם ולא לצורך גבוה והכוונה התורה נקרא חמדה וכמ"ש בהמלאכים ששלח בן הדד אל אחאב מלך ישראל ויאמר לו כה אמר בן הדד כספך וזהבך וגו' והיה כל מחמד עיניך ישימו בידם ולקחו ופירש"י והלא כל הראשונים דברי חמד אלא מהו מחמד עיניך חמדה מתוך חמדה זה ספר תורה שנאמר בו הנחמדים מזהב ומפז ויש ליתן טעם לשבח למה נקרא התורה חמדה בתוך חמדה להיות היא הנותנת חמדה בתוך פרטי החמדות שבעולם כולם נמשכים מחמדת התורה כי באורייתא אסתכל קב"ה וברא עלמא ממילא איזה מקום שיש חמדה ממנה היא ואותיותיה המלובשים בכללות המדריגות ופרטי התענוגים רק שישיגו בני ישראל באמצעותם השגת אלהות כי כללות התורה רושם אלהות והעולם רושם התורה והעליון מושג מהתחתון וזהו עיקר ותכלית נתינתה של התורה לעמו ישראל רק להשיג רוממותו ית' באמצעותם ובאמת המשכיל הנותן דעתו להתבונן בפנימיות התורה נפשו יודעת מאוד גדלותו ורוממותו לא כן הכסיל בחושך ילך ואפי' בהתרמי שרואה לפעמים איזה חידוש בתורה שגה ברואה להתפאר את נפשו שנאה אומר ונאה דורש ותפארתו עבור על פשע שמתפאר גדלות התורה שיש בה רזין דאורייתא ולבבו לא כן ידמה כ"א להיות לו תפארת מבני אדם שנאה דורש ואמרתי לזה שנו חכמים במשנה דאבות אל תעשם עטרה להתגדל בהם כלומר אל תעשה את התורה עטרה להתפאר אותה כמה רזין וסודות גנוזין בה וכונתו להתגדל בה להתגדל את עצמו באשר שגם הוא מאנשי השם ויודע סודות התורה ועל כן ראוי ליתן בכיס עינו לפרנסו ולכבדו בכל מיני כבוד כאשר נתרבה בדור הזה רבו כמו

רבו המדמים בנפשם לומר אלכה לי אל הגדולים לעשות כמעשיהם לומר תורה ומוסר וליתן אורחא לבני נשא להתנהג בעבודת הבורא ועדיין עמידתו בחוץ חושך ולא אור ואפי' פסיעה אחת לא פסע ולא דרך בדרכי העבודה והכל בעבור חמדת הממון שרוצה לקבל חלף עבודתו ותורתו וזהו הרמז כל עמה נאנחים מבקשים לחם כלומר אפילו פחותי הערך נאנחים כאשר אישים המשכילים ואמיתים שנאנחים אנחה השוברת חצי גופם כשמרגישים בעצמם שלא יצאו ידי חובתם מתורה ותפלה וכדומה מדרכי הצדיקים הנאנחים תמיד ומקטינים עצמם לפני בוראם שלא יצאו ידי חובתם נגד גדלותו ורוממותו ועומק התורה לא עמדו על פנימיות סודותיה אפי' אות א' ומבקשים תמיד כל חייהם עודם בעה"ז להשיג במושכלות וצפונות סודות הנוראים ונפלאים הגנוזים בה והכסילים הולכים כקוף בפני אדם ונאנחים גם כן ומבקשים לחם מוסב על התורה הנקרא לחם כמ"ש לכו לחמו בלחמי ומרמים את הבריות כאלו נאנחים על חסרונם ומבקשים לחם לעמוד על צפונת סודות התורה ובאמת ז' תועבות בלבם ונתנו מחמדיהם היא התורה הנקראת חמדה מתוך חמדה באוכל הכל בעבור אכילה ושתיה ואיך לא יעטו כמעיל בשתם וכי לכוונה זאת נתן הקב"ה חמדה גנוזה לעם ישראל רק להשיב נפש מוסב על השכינה נפש העליונה נפש דוד אל מקומה ליחדה למרום שבתה באמצעות התורה כמבואר וכמ"ש תורת ה' תמימה משיבת נפש כלומר כל עצמה של נתינת התורה להראות את הדרך אשר ישכון אור איך להשיב נפש לייחדה למקום אשר היה שם אהלה בתחלה וכיון שהכסיל נותן החמדה בעבור האוכל להשיב נפשו הגשמיות בודאי אינו יכול להקימה מעפרה להשיבה אל מקומה הראשון וזה תרעומת השכינה אשר ניתנה בידי האדם לתקנה ולהקימה כנזכר בפתיחת הענין והארץ נתן לבני אדם וכיון שנעדר מהם עיקר התורה ועבודה לצורך גבוה אם כן נתנני אדני בידי לא אוכל קום ודאי ח"ו ובאמת אישים המשכילים משימים מגמתם כל ימיהם אפילו ממעשיהם בחוץ וגשמיות כאכילה ושתיה ושינה ומו"מ וכדומה תענוגות בני אדם המלובשים בארציות עיקר מגמתם להעלות ולהגביה משם איברי השכינה ובזה קונים שם טוב לעצמם והקב"ה מתפאר במעשיהם ובשם ישראל יכונה עש"ה ישראל אשר בך אתפאר כלומר מתי ראוי לכנותם בשם ישראל מורה שם המובחר אשר בך אתפאר במעשים הטובים כנזכר אפילו בארציות גורם תוספות תענוג להגביה איברי השכינה ובמעשיהם כזה מתפאר הקב"ה וכזה יש לרמז בכתוב לדרשו לטובה:

השליך משמים ארץ תפארת ישראל רצה להורות שהבורא ב"ה השליך משמים מקום הגבוה אורות בהירים ורמים והלבישם בארציות ובתענוגות בנ"א בכדי שיקב' התפארת

מעם קרובו ישראל כשישכילו עשות עניני ארציות בחכמה ודעת והשליך משמים ארץ את התפארת של ישראל כי בזה עיקר השלמת נפשם ובשם ישראל יתכנו בעשותם ככה כבר רמזתי אשר חכמים הגידו א"י גבוה מכל הארצות כלומר ארציות של ישראל גם זה גבוה מכל בחי' ארציות לשלול ארציות זולתם האוכלים למלאות כריסם ורודפים אחרי תענוגתם שלא יהיו זרים מתאות לבם כבהמה הרודפת למלאות תאותה הבהמיות לא כן מעלת עם קדוש ישראל ארציות גבוה ורמה מזולת עמים כי גם בבחי' ארציותם גורמים תענוג אליו ית' כנזכר כי האמונה תקוע בקרב לבם שגם שם מלובשים אותיות התורה ומדבקים בפנימיות מחשבותם לאותיות אלו להעלותם לשורשם וככה נרמז בכתוב **תשתפכנה אבני קודש בראש כל חוצות** והכוונה האותיות נק' אבנים כמו דאיתא בספר יצירה שקורא לאותיות אבנים ונמשכים מקודש עליון מקום מוצאם ושורשם בחכמה הנקרא קודש כנודע ורומז הכתוב תשתפכנה אבני קודש אותיות הנמשכים מקודש עליון בראש כל חוצות ואפי' בחיצונים מלובשים שם אותיות התורה המושכים להם חיות ממקום חיותם בשורשם ומוטל על עם ישראל להעלותם משם ולעשות צירופי אותיות ותיבות בתורה ותפלה ושירות ותשבחות והיינו בהיות לו התפשטות הדעת אפילו כשיוצא לפעלו ולעבודתו בראש כל חוצות להבאת טרפו ומזונו גם שם יחשוב מחשבות קדושות ולדחות מעליו תערובות רע ממידות הפכיים ותועלתו גדולה אחר כך בגשתו אל הקודש פנימה להוציא דבור לפני אלהים אין לו שום מ"ז ומדות הפכיים כיון שעשה לפיו מחסום ולא השליך אותיות למטה לעשות צירופים בחיצונים לאפוקי מי שנבער מדעת ואינו שומר פיו ולשונו בעבודתו בחוץ ומשליך אותיות לקליפות לעשות עמהם צירופים לא טובים זאת הגורמת לסגור עליו הדיבור ונעשה אלם באמצע תורתו ותפלתו כי אותן הצירופים שעשה בחיצונים עומדים לנגד פניו ורוצים עלייה ע"י נענועת אותיות התורה ותפלה והכסיל הזה לא די שאין כחו בפיו להעלותם ולהפכם לצירופים טובים וקדושים אלא אדרבה נגרר אחריהם לחשוב מחשבותיו ורעיונו שעסק בהם בחוצות ורחובות. מול זה בא הרמז בדברי המקונן:

חשך משחור תארם לא נכרו בחוצות ויש לדקדק כפל לשונו חשך משחור היינו חשך והיינו משחור וכי יש חשך יותר משחור ומה היה המקרא חסר באומרו חשך תארם וגמר אומר לא נכרו בחוצות צריך הבנה והנראה כי הנה אלה הגוים אשר הניח ה' לנסות בם את ישראל לבחון הטוב באמצעות הרע ועיקר שלימותם ותכליתם לא ניכר ביתרון אור ויתרון שאת כי אם באמצעות יציבת גבולות העמים למספר בני ישראל לדעתם מאוס ברע ולבחור בטוב ובזה תולה שכר ועונש ולכוונה זאת באה הנשמה ממקום הגבוה כסא

כבודו יתברך למקום הנמוך עוה"ז השפל והגשם תערובת רע יותר על הטוב והט למשל אזנך מלך גדול שהיה לו בן יחיד ועלה ברצונו לבחנו מה יהיה משפט הנער ומעשהו בהיותו חוץ לפלטין המלך כי בוודאי עודו בפלטין המלך ואיננו נפרד משלחן אביו נוהג א"ע בנימוסי בני מלכים ככל בני הפלטין כי מי איש בער לעשות היפך מעשיהם לאפוקי כשנתרחק ונתגרש משלחן אביו בין פחותי הערך מוגשמים ומכוערים במעשיהם והוא עודנו מחזיק בתומתו ונפשו קשורה בנפש אביו ככחו אז לנהוג בנימוסי מלכים כחו עתה ג"כ ללכת נגד הכסילים וכל מעשיו בתכלית היופי כאלו עומד לפני אביו המלך באצר הפנימיות אזי ניכר לעין כל היותו בן מלך ושינה באכילתו ומלבושיו ופרטי מעבדיו מאנשי החוצות זהו עיקר תענוג אביו המלך יותר כאשר מאז טרם צאתו החוצה ולתכלית זה נשלחו נשמות ישראל מבית תענוגיהם לעוה"ז מקום חושך ואופל לבוחנם איך יתנהגו במפעלם ומשתיהם ומאכלם בהיותם חוץ לפלטין המלך ואז ניכר שלימותם ויתרונם על זולת עמים העושים במחשך מעשיהם ועשות גנות מדותיהם והם בני המלך הקב"ה ממאסים ברע ובוחרים בטוב ונפשם קשורה בנפש עליונה חפצים ברצון קונם ונכרים כי הם זרע ברך ה' ולזה אמר המקונן חשך משחור תארם כלומר מה שהיה ראוי שיאירו וישלימו את נפשם באמצעות חשכת העמים כיתרון אור מן החשך ובעשות רע אבדו מעלתם ואדרבה נעשו חשכים ונפולים באמצעות שחורת החיצונים ולא תואר להם ולא מראה וגם מוסב מלת תאר' על השכינה כיון שאין צדיק בארץ לבנות קומתה כ"י אזי היא בסוד נקודה שחורה וחשך משחור תארם היא השכינה דמות דכל דמיונות מתחזיין בה שורש נשמתם משרשים בה והיא כללות תאר' גם אליה מגיע הפגם ונעשה בסוד נקודה שחורה והכל בעבור זאת שלא נכרו בחוצות כלומר שלא ניכר שלימות יתרונם באמצעות החוצות המורה כללות א"ה ואדרבה ככל הגוים בית ישראל המה להוטים ובהולים יומם ולילה למלאות הון מהבל ולא נכרו בחוצות עם החיצונים לא ניכר יתרון אורם נשארים שקועים במעשיהם בחוץ עם ראשם ורובם במדות המגונות ולא שם לבו לאבני קודש שתשתפכנה בראש כל חוצות להעלותם למקורם. לזה רמז המקונן. קלים היו רודפנו מנשרי שמים על ההרים דלקנו במדבר ארבו לנו ויובן הענין ע"פ הדברים הנאמרים מאין נמשך לו לאדם בעיקר עבודתו שמעותד לעבוד עבודת בוראו בתורה ותפלה גם שם יש לו הרבה רודפים מחשבות חיצונים המערבבים ומבלבלים מחשבתו קודם לגרשו החוצה לשוטט בהבלי עולם ונפשך לדעת מאין נמשך כזה לזה רומז הכתוב קלים היו רודפינו מאין נמשך מחשבות חיצונים קלים מהרה לרדוף הכל הוא מנשרי שמים ומשמעות נשרי מלשון אילן שנשרו פירותיו כלומר מאותן האותיות שנשרו ונפלו

משמים ונתלבשו בחיצונים הן המה המ"ז והמעורבות הבאים לאדם שיעלה ויגביהם למרום שבתם אשר היה שם אהלם מתחלה בקודש עליון ולהיות שכל עצמה תולה במעשהו בחוץ כנזכר לעיל ככה מכניס ובונה מבפנים לעשות צירופים קדושים לאפוקי אם הנחש הוא היצה"ר מצוי ומרקד בקרבו לרדוף אחרי המותרות ומושך אותו למטה למדות הפכיים לאהוב אהבה רעה ויראה רעה וכדומה ממדות המגונות וממילא משליך אותיות התורה לחיצונים וזאת הגורמת שאין פה להוציא דבור באותיות מילוים הארה עליונה וזהו שגמר אומר על ההרים דלקונו כלומר לא די שרדיפתם היתה בקלות לחטוף אותיות בקליפיות שנשרו משמים אלא על ההרים דלקונו שהם האבות ג' מחשבות אהבה ויראה והתפארת גם שם דלקונו למשוך אותן המחשבות לאהוב אהבה הפכי' ויראה הפכיי' שאינו נוגע לעבודת הבורא ב"ה וזאת הגורמת במדבר לעת בא בחי' הדבור להוציא דבור בתורה ותפלה ארבו לנו שם ומבלבלים מחשבות קודש להוציא אותיות יבישות וחריבות במלוי מ"ז מתערובות חוץ וכנזכר בפ' פנחס ענין בנות צלפחד אבינו מת במדבר כשבא לבחי' הדבור נעשה מת ולא יכול להרים א"ע להחיות נפשו כי וחי בהם כתיב ולא שימות בהם וכל זאת נמשך להיות שעל ההרים בחי' מחשבות האבות דלקונו לחטוף אותן לקליפה וכבר בארתי מה דאיתא בתקונים ע"פ ונהר יחרב ויבש יחרב בבית ראשון ויבש בבית שני וזכרתי למעלה מוסב על ב' בתי ישראל ה' ראשונה מוצאות הבינה וה' אחרונה מוצאות הפה וכיון שיחרב בבית ראשון בסוד מחשבתו אין שם הארת מחשבה קדושה ממילא יבש בבית שני מוציא אותיות יבישות ואינם פורחים לעילא ובין והבין הדברים איך שישנם בכל אדם ובכל זמן חורבן שני בתי ישראל בית ראשון ובית שני ולזה צריך האדם לדאג לבו בקרבו במה נחשב אם אין לו פה להשיב אמרים להקב"ה א"כ גם תורתו ותפלתו תועבה ובמה נחשב כי זאת עיקר תורת אדם בעולם הזה ולכוונה זו נפח הקב"ה באפו נשמת חיים וכיון שנבער מעיקר עבודתו מותר האדם מבהמה אין ובא וראה שאמר הקב"ה להנביא בן אדם הגד את בני ישראל את הבית ויכלמו מעונותיהם ולכאורה וכי בשביל שיגיד להם את הבית יעטו כמעיל בשתם וכלימה יכסה פניהם והרד"ק פירש ויכלמו מעונותיהם שנחרב בעונותיהם והנראה דאיתא בזוהר וכבר זכרנו מזה כמה פעמים ציורא דעובדא דבראשית וציורא דמשכנא וציורא דאדם חד אינון לקרב אל השכל ידוע התגלות ראשון שעלה ברצונו הפשוט לגלות בעוה"ז התפשטות אלהותו היה ע"י קומת אדם הראשון וכיון שחטא נתמעט קומתו וממילא לא יוכלו להתגלות באמצעותו ונתגלגל באברהם ונתלבן ביצחק ונצטרף ביעקב והאבות הן הן המרכבה שהרכיבו התגלות אלהותו ית' שהי' ראוי לגלות על

ידי קומת אדה"ר נתגלה באמצעותא שגילו ופרסמו אלהותו ית' בפי הבריות לקרותו בשמות עני אדמה מצד פעולותיו שנוהג בעולם כי לית מחשבה תפיסה בשכל הנעלם מכל רעיון כי אם מחשבתו קודש ניכרת מתוך מעשיו ופעולותיו שנוהג בעולמו וככה נקרא בשם תואר כנויו ושמותיו הקדושים לערך המדות שגילו האבות ואיתא במאמרם תפלות אבות תקנו ולכאורה צריך להבין הלא שלשה התפלות שאנו מתפללין שחרית מנחה ערבית רק שמונה עשרה ברכות לבד מברכת ולמלשינים אל תהי תקוה ברכה זו מחודשת ואחר כך תקנוה כידוע וא"כ מה חדשו ותקנו האבות א' יותר על זולתו באומרם האבות תקנו משמע שכל א' תיקן תפלה חדשה מזולתו אמנם המבין מדעתו ישכיל לדעת שרוח ה' דיבר בם ובאמת האבות תקנו כל אחד מה שלא תיקן זולתו דאיתא בזוהר ענין חלקי הזמניים והעתים אינם דומים בשיעוריהם בצפרא חסד אתער בעלמא בשעתא דמנחה דינא תליא ותמצא מה שדרשו בזוהר ע"פ ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב לפנות מערבבי ומקטרגי עלמא שמשוטטים בשעתא דמנחא ולזה נתעוררו חז"ל מכאן שתקן תפלת מנחה כלומר שתקן את העת שאז דינים מתעוררים כדברי הזוהר מערבבי ומקטרגי עלמא ותקן אז את העת והמתיק את הדינים בשורשם והראה לכל באי עולם דאית דין ואית דיין ולמדם להועיל רק יראת הרוממות ולא יראת העונש כנזכר לעיל בפ' הקודמות ע"ש וכן בצפרא חסד אתער בעלמא והקליפה הולכת כקוף בפני אדם וממילא מתעוררים ג"כ אהבות רעים מניאוף וכדומה וכמו שבארנו למעלה פ"ה סוסים מזויינים משכים היו איש אל אשת רעהו יצהלו ע"ש ותוכן הדברים בהשכמה דייקא שאז מתעורר מדות האהבה בעולם מתעוררים ג"כ אהבות ניאוף ולכן הכסיל אשר בחושך הולך מחזיק א"ע בזה האהבה ואיש אל אשת רעהו יצהלו עכ"פ ג' חלקי הזמנים מדות האהבה שנתעוררים בעולם לעומתם מתעוררים ג' מדות הפכיים אהבת רעים וכן יראות והתפארות לא טובים וזאת עבודת אבות הראשונים שתקנו כל א' עת הראוי למדתו וא"א בתפלתו שהתפלל בשחרית תיקן חסדים רעים והעלה לשורשם וכן יצחק בתפלתו של מנחה תקן יראות רעים שמתעוררים אז בשעתא דמנחה וכן יעקב בתפלתו שהתפלל ערבית תקן אז התפארות רעים ומעתה תחזה דברי חכמים ורמיזתם שהעמיקו במאמרם תפלות אבות תיקנום לכוונה הנזכר וזה כלל גדול בתורה ועבודה שאנחנו ישראל גורמים יתברך לבריאות עולם בכדי לתקן שבעה מדות התולים בתיקונם באמצעות התעוררות התחתונים ולגלות התפשטות אלהותו בעולם כמו שהאבות התחילו לגלות אז בזמניהם כל או"א הרכיב אלהותו יתברך ואחז מדתו אשר במקומה אור בהיר והרכיבו כל זאת בעולם והרגילו שמו יתברך בפי הבריות כמ"כ חובת גברא מאז עד ימי משיחנו ב"ב

לערך הכרתו והשגתו ישים מגמתו לאשגא ליה בכל אבר ואבר כי בצלם אלהים יתהלך איש ותכונת מלא קומתו מראש עד עקב עם פנימיותו וחצוניתו הכל מורים לאורות רוחניים ובהירים ובאמצעות רוחניות שבאדם יתכן לו להשיג במושכלים נעלמים ולזה מצינו כמה פעמים בזוהר ובתיקונים צריך לאשגא ליה בכל אבר ואבר היינו באמצעות תכונת איבריו הגשמיים ופרטי חושיו שהכל בחכמה עשה הבורא ב"ה ובמנין ידוע ואם אינו משיג אלהות באמצעות פרטי הרגשת חלקי איבריו ותנועותיו ורמיזותיו נמצא נותן פגם בכבוד קונו שבראו באבר חסר או יתיר לערך מעשיו המגונות ואינו מדמה הצורה ליוצרו שברא אותו בקומה ידוע וכאשר חכמים הגידו ע"פ הוא עשך ויכוננך מלמד שברא הקדוש ב"ה כונניות באדם וכולם מורים ענינים ידועים באורות עליונים כי כאשר בשורש ככה נתפשט למטה בכדי להשיג עליון מהתחתון וכיון שנבער מדעת אינו מדמה הצורה ליוצרו להשיגו בכל אבר ואבר אז עושה סתירה בבנין ומנין קומתו או חסר או יתיר אבר ולערך מעשיו די לו יד אחד כי אפילו ביד אחד אינו מקיים פתוח תפתח ולמה לו שתי ידים והפה אין די לו אפי' עשרה פיות בכולם יוציא עתק מפיו לדבר בגאוה ובוז על ה' ועל משיחו וכן שארית אבריו כיון שאינו מקדשם ומטהרם לעבודת אל כ"א פועל עמהם להנאות עצמו אין מנינם ידועים כי ברוב מנין ורוב בנין סגי לצורכו הגשמיות וגם לפי דעתו עדיין חסר עוד אבר א' וככה תמצא בבנין ומנין כלי המשכן ג"כ הכל במדה ומנין ידוע הרומז לאורות עליונים ותכונת המשכן ומספר הכלים שוים ממש לתכונת קומת האדם וגם לציור מעשה בראשית ולכן תמצא אשר חכמים הגידו יכוין את לבו נגד קדשי הקדשים והכוונה כלפי דברים הנאמרים שהאדם שוה בבנין קומתו ותכונת אבריו לתכונת מנין ובנין כלי המשכן וממילא צריך להשוות מדותיו לבנות תחלה בנין מלא קומתו מראש עד עקב בכדי שיכול לכוין ולהשוות עצמו לבנין המקדש ואז לא יעלה על הלב לעשות זר מעשהו כי בשם על לב קדושת בית קדשי קדשים שלא רשאי לבוא לשם זר ושום טומאה כ"א אחת בשנה כהן גדול בשעת עבודה וככה יקדש את לבו המכוון נגד ק"ק שבמקדש ישנה באדם בחי' הלב משכן השארת כלילות הקדושה השורה בקרב לבו ע"כ ירא לנפשו לבלתי יבא לשם שום זרות וטינוף ומיאוס כ"א מחשבות קדושות מרוממות אלהותו יתברך ולזה כיוונו במאמרם יכוין האדם את לבו כנגד קדשי קדשים כלומר כאלו הוא בית קדשי קדשים ואם כן אסור לבוא לשם מן הכיעור והדומה כ"א מה שנוגע אל התורה ועבודה וככה ראוי לכל בר דעת לכווין שארית פרטי תכונות איבריו הרומזים לתכונת המשכן בשלימות עם מספר כליו הידועים ואז יבנה הבונה מלא קומתו בשלימות ואך בצלם אלהים יתהלך איש.

ולזה תאיר עיניך בדבריהם שנתעוררו כל מי שלא נבנה בהמ"ק בימיו כאלו נחרב בימיו והכוונה ע"ד שאמר איוב בצדקתי החזקתי ולא ארפה לא יחרף לבבי מימי ופירש"י לא יחרף אותי לבבי מימי מכל הדרך ומדה שנהגתי בימי ולזה רמזו רז"ל כל מי שלא נבנה בהמ"ק בימיו ירצה באמצעות כושר דרכו מדות ישרות שנוהג בימיו לבנות מלא קומתו לכוונו לבנין המשכן עם כל כליו כנזכר יכוין את לבו כנגד ק"ק כאלו נחרב בימיו כלומר באמצעות דרכו ומדותיו המגונות שנוהג בימיו נחרב ודאי בית מקדשו מוסב על בנין ומנין כלי גופו ופרטי אבריו עושה הריסה בהם והנה כמו שיש באדם אברים חיצונים ופנימים כמ"כ היה בבית המקדש כלים חיצונים ופנימים והכל לרמז על אורות עליונים פנימים וחיצונים כידוע להמבין בספרים ועובדא דמעשה בראשית מרמזים ג"כ לאורות אלו ובאמצעות שלש אלה עובדא דבראשית וציורא דמשכנא וציורא דאדם נתגלה ונתפרסם התפשטות אלהותו יתברך שציורא חד להורות אורות עליונים ודמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלעלה כב"י הקב"ה מצמצם א"ע והלביש אורות הבהירים והנוראים בדמות אדם התחתון להיות שאין מי בעולם להשיגו יתברך כי אם האדם וכך עלה ברצונו הקדום לגלות אלהותו יתברך באמצעות קומת אדם הראשון ונוקב הענין לזרעו אחריו עד ביאת הגואל השם אורחותיו בעה"ז לדמות הצורה ליוצרה עם תכונות בנין ומנין ראשי איבריו לעובדא דבראשית ולציורא דמשכנא אזי כאלו נבנה בה"מ בימיו ואיש הפכפך במעשיו ואינו מתבונן על דרכיו וכושר מדותיו להשיג את הקב"ה בכל פרטי איבריו והרגשת חושיו אזי הוא או חסר או יתיר אבר ואינו דומה כלל לתכונתם וגם לערך עובדותיו ומדותיו המגונות כמו שפוגם איזה אבר מתכונת בנינו מכחש דוגמתו איזה ציור עובדא דבראשית וגם בבית המקדש חסר כלי א' או יתיר כלי א' המרמז דוגמת אבר שפגם ונמצא בעונותיו מכחיש תכונת המשכן במנין כליו כמו שמכחיש תבנית ותכונת גופו שאינו דומה ליוצרו וזהו סבת שנחרב בית המקדש בשביל עונותיהם של ישראל כי כל עוד שפגמו בבנין קומתם מוכרח להיות הריסה בבנין הבית וחסרון במנין הכלים ולזה צוה הקב"ה ליחזקאל הנביא אתה בן אדם בן אדם קדמאה שעלה ברצונו לגלות אלהותו באמצעות קומתו הדומה לציורא דעובדא דבראשית ולציורא דמשכנא הגד את בני ישראל את הבית ואיתא בזוהר כל מקום שנאמר לשון הגד רומז לרזא דחכמתא כלומר הבינה בטוב טעם חכמה תכונה ומנין כלי הבית איך שהם מורים על אורות עליונים בדומה אחד כמו שרומז תכונת קומתם האדם והפעולה בהיות שתגיד להם באר היטיב בטוב טעם אזי יכלמו מעונותיהם המוכרח לחרוב בנינו ומנינו כי כל מה שהרבו לעשות רע מוכרח דוגמתם לחסור כלי המקדש אחת אל אחת עד שכלה

ונפסד בעונותיהם. ומעתה תחזה איך שנוהג ענין חורבן הבית גם עתה אחר חורבנו כל מי שלא נבנה בית המקדש בימיו כנזכר באמצעות כושר דרכו ומדתו שנוהג בימיו כל ימי חיים חיותו כאלו נחרב בימיו ואין אמצעות בדבר או בונה בית מקדשו כנזכר ולהיפך אישים פועלי און לא ידעו ולא יבינו אל פעולת ה' יהרסם ולא יבנם וא"כ איך ימלא פיהם להתפלל עבור תיקון בנין בית המקדש ומה תהא עליו אפילו כשיבנה לערך מעשיו המגונות יחרב ויחסר כל בו הוא בעצמו המחריב גם עתה טרם בנינו וכן רבים הם שכלו בדמעות עינם על חורבן בית המקדש שחוץ ממנו ולמה לא יבכה על חורבן בנין קומתו שהולך לאבוד מיום ליום חרב יחרב ואוי לאותה בושה וכלימה ואפשר שלזה יסד הפייט בזמירות שבת שמחם בבנין שלם באור פניך תבהיקם ירויון מדשן ביתך ע"ד האמור שיהיה להם לישראל שמחה בראותם בנין שלם בלי שום חסרון כ"א ממש שוה במנין כליו ותכונותיו לתכונת מלא קומתם אזי שמחה להם ודאי לאפוקי כשמרגישום בעצמותם שאינם שוים לציור המשכן עם מנין כליו ואדרבה חסור או יתיר שמחה מה זה עושה כ"א מגיע להם בושה וכלימה להרים ראשם להסתכל כלפי מעלה ורמז הפייטן שבלתי אפשר להיות שיהא האדם ממש שוה בדומה אחד עם פנימיות וחצונית לפנימות וחיצונית תכונת המשכן כ"א בהקדם להם כשרון פעולתם לגרום שהבורא ב"ה יאיר להם בחי' פנימיות אורות עליונים ולזה אמר באור פניך תבהיקם כלומר תאיר ותבהיקם להם אור המאיר לבחי' הפיים כנזכר לקמן מהיות הענין חמש גוונין דבהון נהרין חמש אור וכשאדם זוכה ליהנות מאור המאיר לפנים אזי ירוויון מדשן ביתך ולא ישיגו כלימה ממנו כנ"ל והשם יזכנו לראוי בבנינו במהרה בימינו א"ס נ"ו.

ואתחנן

ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר וצריך להבין אומרו בעת ההיא לאמר שאין לו שחר והנראה כי הנה חז"ל נתעוררו כמנין ואתחנ"ן תפלות התפלל משה רבינו שיזכה לעלות בהר ה' לעבור את הירדן ויכנס לא"י ולא עלה בידו ולא הועיל בתפלותיו כלום ויש להתבונן מה היה מאותן התפלות שהוציא עתק מפיו צרופים אותיות ותיבות ובלה עתיו ורגעיו עליהם ללא יועיל כיון שלא נתקבלו בעולמות עליונים ולא נעשה מבוקשו וא"כ לריק ולהבל טרח ומה נעשה מהזמנים והעתים שעמד בהם בתפלתו אמנם בעצה יגיד הכתוב ללמוד לאדם דעת כמוהו כמונו אל ירע בעיני האדם בהשפוך שיחו להתפלל עבור איזה דבר מצרכו או מצרכי כללות ישראל ולפעמים מבלה עתים וימים ואחר כך לא הועיל כלום וא"כ מה פעל עם תפלותיו וגם מה הנאה לחלקי העתים והרגעים שלא

עבד בהם את הבורא ב"ה כי על כל פנים מדבק פנימיות מחשבותיו לרוממות אלהות עם אותן הדבורים ועצה היעוצה שנותן לנפשו איך להתחנן לפני אלהים ובהאיך אנפין ירום קדם מלכא לשאול עבורו ועבור צרכי כללות ישראל ונמצא ניתן אז הארה בזמן לערך אותן התפלות והדבורים והעצות שנתן לנפשו כי מן הידוע שבחי' הזמן לית לה מגרמה כלום כ"א אנחנו בני ישראל במעשה המצות ולימוד תורה ותפלה נותנים הארה בזמן שיש להם במה להתפאר כמו שזכרנו בשם **המגיד** זללה"ה שהיה אומר יום ליום יביע אומר יום א' יביע אומר משמעו התפארת ליום ב' לומר כזה וכזה עבדו בני ישראל בי מעשה מצותם ותורתם רבו וגם כבר עבר לפנינו מאמרם ז"ל שנתעוררו מאי חשמל תנא עתים חשות ועתים ממללות והכוונה מוסב על העתים שהם משתנים בבחינתם פעמים ברבות מעשים טובים של ישראל אזי ממללות ומתפארים בכשרון פעולתם שנתנו בהם הארה ופעמים שהעתים חשות בהעדר המשכילים לעסוק בתורה ועבודה בהעתים אזי אין להם במה להתפאר וחשות ודאי ולזה אפשר לרמוז בדבריהם בשעה שהדבור יוצא מפי הקב"ה משוה והכוונה כי הנה בודאי בשעה שהדיבור יוצא מפיו אזי מתבטלים כל העולמות ממציאותן ופשיטא אדם הגשמי אשר בעפר יסודו בודאי נבטל ממציאות מלהרים יד ורגל ונעשה אלם מלהוציא דבור לפני אלהים מפני פחדו והדרו של דבור הקב"ה היוצא מפיו וכיון שכן ממילא אינו יכול להאיר אז בהעת כיון שבטל ממציאות ממילא גם העתים חשים ולזה רמז בשעה שהדיבור יוצא מפיו חשות מוסב על הזמנים כיון שכל העולמות בטלים ממציאות וגם האנשים אשר בארץ המה שבהם תולה עיקר חינה הזמן אין להזמנים במה להתפאר וזה שרומז הכתוב ואתחנן אל ה' ולא נתקבלה תפלותיו המרובים כמנין ואתחנן ותרצה לדעת א"כ מה פעלתי עם תפלתי לזה בא כמתרץ ואומר שעכ"ז תועלתו גדולה ונשגבה שנתן חיות והארה להעתים והרגעים שעמד בהם בתפלותיו ואם לא פעל מבוקשו עכ"פ פעל ועשה הרבה שהחיה את חלקי הזמנים להיות להם במה להתפאר לפני הקב"ה וזהו בעת ההיא אפי' עת ההיא שאינו עת רצון לקבל תפלתי בקשתי ותחנתי שבעת ההיא בעצמה לאמר משמעו לשון התפארות להתפאר לפני הקב"ה כנזכר ודו"ק ותבין:

אדני אלהים אתה החלות להראות את עבדך את גדלך ואת ידך החזקה אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורתך ור"ת את"ה החלו"ת להרא"ת אהל ויובן ע"ד שכ' ויצא מאהל לאה ויבא אל אהל רחל ונודע מלת אהל מורה בחי' התלבשות וככה תמצא באדם מי יכול לעמוד על מחשבתו כ"א בהיות מלביש מחשבה הקדומה בה' מוצאות הדבור ונעשה הדבור אהל למחשבה לתפוס באמצעות בחי' הדבור אמנם

כבר בארנו כמ"פ טרם השלמת הדבור ישנ' שני בחי' ה' מוצאות הבינה שהיא בחי' פרט נגד כללות המחשבה וה' מוצאות הפה פרט נגד כללות הקול ואין בכלל אלא מה שבפרט המגלה את בחי' הכלל ולכן אפשר לכנות שתי בחי' המוצאות הבינה ודבור לשני אהלים בחי' התלבשות דהתגלות כאהל ולזה בא הרמז בתורה הכתוב אצל לבן סוד לובן עליון כנוי לעולם המחשבה ויצא מאהל לאה ר"ל שיצא מהאותיות שבסוד ה' מוצאות הבינה הכינוי ללאה כנודע יצא אל אהל רחל בחי' ה' מוצאות הפה בחי' רחל כמבואר לנו במקום אחר פ"ה וכרחל לפני גוזזה נאלמה מוסב על הדבור הכנוי לרחל לפני משמעו טרם שבאים הגוזזים הן המה ה' מוצאות הפה המחתכים את הקול ונשמע הדבור וקודם שבאים הגוזזים אזי רחל שהיא בחי' הדבור עדיין בסוד אלמות בלי נשמע ומרוחניות האדם יכול להשיג במושכלות ברוממותו ועוצם יכלתו יתב' עודו בסוד החכמה לית מחשבה תפיסה כלל ומחשבתו קודש ניכר באמצעות מדותיו הקדושים שעמהם ברא עולמו עש"ה עולם חסד יבנה ומהבנין ולמטה יש קצת תפיסה והשגה לכנותו ולקרותו בתואר שמותיו הקדושים וכנוים מצד פעולותיו והם בחינת אהל התלבשות והתגלות למחשבה הקדומה ומעתה תאיר עיניך שאמר מ"ר והוציא עתק מפיו לכנותו בשני כנויים אדני אלהים שגם שתיהם מורים על בחינ' ב' מוצאות אדני ה' מוצאות הפה מדות מלכות שם אדני ואלהים חיים מורה לבינה הכנוי בשם אלהים חיים כנודע מזוהר אלהים חיים בבינה אלהים סתם במלכות ובאמצעות שתי אלה א"תה ה"חלות ל"הראות ר"ת אה"ל כמבואר כי כאן נתגלה ע"י הפרט מה שהוא בכלל ומעתה תבין לדעת איך שרמז רש"י ברוח קדשו אתה החלות פתח להיות עומד ומתפלל אמר לו ממך למדתי שאמרה לי ועתה הניחה לי וכי תופש הייתי בך אלא לפתוח פתח והכוונה לרמוז את האמור כי לכאורה מאין ירים האדם ראש ליקום קדם מלכא להתפלל לפניו יתברך ולקרותו בשמות קדושיו ונוראים ופרטי צרופי התיבות שבסדר התפלה דברים העומדים ברומו של עולם ואיך יתכן לאדם אשר בעפר יסודו להיות עומד ומתפלל לזה אמר משה רבינו ממך למדתי שאמרת לי ועתה הניחה לי וכי תופש הייתי בך ירצה וכי תופס הייתי לתפוס עוצם יכלתך ורוממותך והא לית מחשבה תפיסא בך כלל וכמאמר אליהו בריש התיקונים אנת הוא עלאה על כל עלאין סתימא דכל סתימין לית מחשבה תפיסא בך כלל ואח"כ אמר ולית דידע בך שכל וכו' ואנת לית לך שם ידיע דאנת הוא ממלא כל שמהן וכד אנת תסתלק מנהון אשתאר כולהון שמהן כגופא בלא נשמתא כי הוא יתב' למעלה מכל השמות כי שא עיניך וראה אפי' אם אנו קורין ומכנין באחת משמותיו וכינויו הקדושים הוא רק אצלו בדרך שאלה כי מי הנותן שכל כח המחבר

צירופי האותיות לקרותו בשמות והכנוים לדעת שאלו האותיות בהצטרפותם מורה היות שם להשיגו יתב' כי הוא ית' הנותן זה השכל לחבר ולצרף אלו האותיות לעשות מהם שמות ונמצא זה השכל וכח המחבר טמיר ונעלם למעלה מן השם שמכנה אותו ית' ולכן אין מחשבה תפיסא בו כלל אפי' עם השמות אמנם מצד פעולותיו נקרא בשמות אם פועל עמנו רחמנות קונה שם כינוי להקרא בכינוי אל ואם מראה חסדיו העודפות על בריותיו ומרחם עליהם כרחם אב על בנים נקרא רחמן וככה שארית השמות וכנוים כולם תולים בהשגת התלבשותם באמצעות מדותיו לפעול עמהם איזה פעולה בעולם ולזה כיון משה רבינו במאמרו אתה החלות להראות שיש לך קצת תפיסה והשגה ברעיון לבות בני אדם ולקרותך בשמות וכנוי להיות עומד ומתפלל וגמר אומר להראות באצבע מהות הפתיחה את גבולך ואת ידך החזקה ותיבת את משמעו עם כלומר עם שתי מדות אלו הראית לדעת איך לכנותך מצד הפעולות וזהו את גדלך מורה מדות הגדולה ואת ידך החזקה מורה מדות הגבורה אברהם ויצחק אשר מי אל בשמים ובארץ מורה מדות יעקב ע"ד רז"ל הקב"ה קרא ליעקב אל ר"ל באמצעות שלשה מדות האבות שפרסמו והראו התגלות אלהותו יתברך בהעולם אברהם הרגיל שמו בפי הבריות והראה אהבתו בעולם יצחק הראה והרגיל בפי הבריות דאית דין ואית דיין ויעקב אבינו איש תם יושב אוהלים כלולים בו ג' מדות אהבה ויראה והתפארת ובאמצעות מדות האבות יש קצת תפיסה והשגה לכנותך בשמות וכינוים וזהו הרמז אתה החילות להראות ר"ת אה"ל המורה בחי' התגלות ויעקב אבינו נקרא איש תם יושב אוהלים שתי בחי' אהלים אהל לאה ואהל רחל כנזכר ואיתא בזהר בענין זה ואי תימא מנלן ממשה דאיהו באתגליא דכתיב לך רד כי שחת עמך שרי לארמא רצועה משה דלא הוה ידע ארחא דאמא שתק כיון דחמא קב"ה כך אנקיד ליה ובטש ביה ואמר ועתה הניחה לי מיד ארגיש משה ואחיד בדרוע דקב"ה דכתיב זכור לאברהם דא דרועא ימינא וכו' ע"ש ועתה בין והשכל איך משה רבינו תפס השגתו יתברך באמצעות התלבשותו במדת החסד וזהו אחידתו בדרועא ימינא וכמו שדרש בזוהר לקמן תלת זמנין אנקיד וכו' חכמתא דמשה בתלת נקודין אלין אחיד בדרועא ימינא לקבל הניחה לי אחיד בדרועא שמאלא לקבל ויחר אפי בהם אתחבק בגופא דמלכא לקבל ואעשה אותך לגוי גדול דא הוא חכמתא דמשה דמלה נקדין דמלכא ידע בכל חד מינייהו באן אתר אתקף ובחכמתא עביד וכל זה נרמז בצחות לשון רש"י ז"ל וכי תופס הייתי בך הא לית מחשבה תפיסא בך כלל ובשביל שאמר ועתה הניחה לי מיד ארגיש משה ואחיד בדרומא ימינא כדברי הזוהר והיינו שהשיגו מצד פעולותיו לכוונה זו גמר אומר בכתוב אשר יעשה כמעשיך וכגבורותיך כלומר כל

פרטי המעשי' הנפעלים בעולם לית פעולה גדולה וקטנה זולת התלבשות זי"ה וזהו אשר יעשה כללות הפעולות אינם רק כמעשיך וכגבורותיך ודו"ק:

אעברה נא וארא את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן ההר הטוב הזה והלבנון. ופירש"י ההר הטוב הזה זו ירושלים והלבנון זה בית המקדש והענין כבר זכרתי התפשטותא דמשה בכל דרא ודרא ומי שיש בו מדעת קונו נקרא משה וככחו אז כחו עתה כל עצמו ומגמתו של איש צדיק ותמים במעשיו לשים עיקר מחשבותיו להשיג העליון מהתחתון ולכל מקום שנותן עיניו להסתכל רצונו בזה להכניס בקרבו התעוררת לעבודתו ית' ומכל דבר בעולם הבאה לכלל בריאה לוקח לעצמו רמיזא דחכמתא לתורה ועבודה ונפשו יודעת מאד כמו שהוא בשורש ככה נתפשט לנבראים ולכן לכל מקום שנותן עיניו לראות אינו רואה כי אם אלהות המלובש לשם והן המה פרטי הדברים שישנם בעולם כ"א כמו ציון וסימן לאורות עליונים וכמו שזכרתי למעלה בשם **המגיד** זצללה"ה פ"ה צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה כלומר כל מה שאתה רואה בבחי' בנות ציון המורה התלבשות המדריגות הנקראים רק בחי' ציון וסימנים לאורות עליונים הכל הוא במלך שלמה מוסב על הקב"ה מלך שהשלום שלו והנביא רמז כזה הי"י אין בציון אם מלכה אין בה וגו' הוא הדבר אשר דברתי שהוכיח על שניהם למה מתרפים מתורה ועבודה בסיבת מניעת מקרה ופגעי הזמנים וכדומה מהדברים המבטלים דעתו של אדם ובאמת אין לך שום דבר בעולם שאינו שייך לתורה ועבודה ואדרבא גם שם שם לו חק ומשפט לעבוד עבודתו ממה שקר' אותו גם שם בודאי יש התלבשות אלהות המראה ונדמה את עצמו אליו כב"י באמצעות מדריגות אלו והמה רק ציון וסימן שישיג מחמתה את הבורא ב"ה וזהו הי"י אין בציון בתמיה הלא גם בבחי' ציון וסימן גם שם התלבשות אלהות אם מלכה אין בה בודאי גם שם יש התלבשות מדות המלכות אשר מלכותו מלכות כל עולמים ובכל מקומות ממשלתם ולית אתר פנוי מינה ואין שום תירוץ בעולם לומר שדבר זה גרם לו להתרחק מתורה ותפלה כמבואר לנו פ"ה לא נגרע מעבודתכם דבר ע"ש ומכל דבר בעולם יכול להכניס בקרבו אהבתו ויראתו ית' מול דברינו בא הרמז בתורה הישנה בכל אדם ובכל זמן אעברה נא ואין נא אלא לשון בקשה זאת הוא בקשה של צדיק ומשפיך שיחו בתפלה לפניו יתברך וארא את הארץ כלומר עם הארציות המורה מדריגות התחתונים שמלובש בהם אורות עליונים וארא מחמתה הטובה אשר בעבר הירדן והכוונה על דרך דאיתא בזוהר וזכרנו למעלה מזה בעבר הנהר ישבו אבותיכם הנהר דאשתמודע מוסב על בינה עולם המחשבה ורצונו וחפצו של צדיק לראות ולהשיג במושכלות באמצעות התלבשות הארציות ואל יהיה

לו שום מניעה מדביקות פנימיות מחשבתו לירא את ה' כל הימים באין שום מונע לזה גמר אומר את ההר הזה זו ירושלים ירא שלם להיות שלם ביראתו לפניו ית' והלבנון זה בהמ"ק לקדש ולטהר מלא קומתו מראש עד עקב להיות משכן להשראת הקדושה שישרה בבנין קומתו כי מקדש ה' והיכל ה' בני ישראל המה כמבואר למעלה בפרשת דברים ע"ש ודו"ק:

כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו ונתעוררו חז"ל איזה אומה כאומה הזאת בנוהג שבעולם אדם שיש לו דין לובש שחורים ומתעטף שחורים ומגדל זקנו אבל ישראל אינו כן אלא לובשים לבנים ומתעטפים לבנים ומגלחים זקנם בראש השנה והענין פליאה והפלא לעבור איסור דאורייתא ופאת זקנם לא יגלחו. ונראה לרמז כי שמעתי מפי **המגיד** זללה"ה שביאר דברי חז"ל עד אברהם לא הוה זקנה להיות תכלית הבריאה שתתגלה ותתפרסם התפשטות מדותיו יתב' שהיו כמוסים בעצמותו כי אין מלך בלא עם וגם אם אין ישראל על מי יגלה מדות רחמנות וכדומה שארית המדות ונודע אברהם אבינו תחלת התגלות מדות החסד בעולם כמו דאיתא לשעבר נקרא אלהי השמים ועכשיו הרגלתי שמך בפי הבריות ונקרא אלהי הארץ והנה עיקר בחי' התגלותו בהעולמות הוא באמצעות התלבשות י"ג תיקוני דיקנא אשר ראשית התיקונים מתחיל בכינוי אל כינוי מדות החסד כנאמר חסד אל והוא מדות אברהם שאחז במדה זו ולזה כיוונו במאמרם עד אברהם היינו בחינתו לא הוי דיקנא כ"א מכינוי מדתו והלאה מתחילין התיקונים אל רחום וחנון וכינוי אל מורה על מדתו מדת החסד וכבר בארתי למעלה אשר חכמים הגידו איתן זה אברהם ע"ש וגם נתתי טעם לשבח למה נקרא אברהם אזרח א' זרח להיות זריחה ראשונה להזריח אור בהיר התגלות אורותיו באמצעות התלבשות תקון המדות ואמרתי בדרך הלצה שזהו הרגיל בפי האנשים למדו לשונם לומר על אדם שקנה שלימות או קנה עושר מופלג או קנה חכמה וכדומה ממעלות טובות ומתגאה להראות יקר תפארתו מרגלא בפיהם לומר סבור שכבר תפס את הקב"ה בזקנו ולכללות הדיבורים הנדברים בעולם בודאי יש להם מקום מוצא בחכמה עליונה וזה לך האות שגם חכמי התלמוד יגעו את עצמם למצוא מקום לדבריהם וכמה פעמים נאמר בדבריהם מנא הא מלתא דאמרי אנשי כי לכולם יש להם מקום מוצא ודבר המורגל בפיהם לומר ככה נמשך מדברינו הנאמרים כי באמת תכלית השלימות של אדם: בעוה"ז שידבק במדותיו יתברך וכללותם המה הי"ג תיקוני דיקנא בהיות אדם השלם משים עיקר מגמתו ורוחו ונפשו להשיג עבודתו עבודת גבוה עמהם בכל פרטי עתיו ורגעיו ובזה תולה הוראות חייו כל ימיו ושנותיו עוד נשמתו בו הכל נמשך אחר עוצם הכרתו אותו יתברך באמצעות התלבשות י"ג תיקוני

דיקנא לצורך הנבראים ושפיר רגיל בפיהם לומר על איש. המתפאר סובר שכבר תפס את הקדוש ברוך הוא בזקנו להיות בזה תולה עיקר התפארות ושלימות האדם להשלים את נפשו באלהים ואל יתהלל החכם כי אם בזאת. ועיין בדרוש ראש השנה שבארנו מאמרם ז"ל שופר של ראש השנה מצותו בשל איל ומובן הדברים הגם שכל השנה כולה על הרוב התעוררת האדם והתלהבותו לתורה ועבודה זו תפלה ע"י מה שלוקח לעצמו בחינת ורמיזא דחכמתא מפרטי המדריגות שבעולם ולפעמים בהקרה לפניו בחי' אהבה מעורר לבו בקרבו באהבת הבורא ב"ה ולפעמים במדות. היראה וכדומה מז' ימי המדות זה נאמר על כל השנה שיש לו פנאי להמתין על זה לא כן בר"ה שתכלית העולמות תלוים בשערה עליונים ותחתונים ואפילו עשב השדה כולם ממתינים ומצפים עליות התעוררות התחתונים שעולה מן הארץ מנשמות הצדיקים לחדש ולבנות את העולם בשבילם ומפני מורא גדול כזה אין פנאי כ"א יעורר לבו בקרבו בתשובה הרמתה מאימת הדין הגדול והנורא וזהו שרמז בדבריהם שופר שדה תשובה של ראש השנה שהאדם שב אל הבורא אז בתשובה שלימה אינה רק בשל איל המורה דין ואינו רשאי להמתין עם תשובתו אליו יתב' ע"י לקיחת בחי' ורמיזא דחכמתא באמצעות התלבשות המדריגות וזהו שרמז להפליג מעלת עם קדוש ישראל וישובו לערב ראש השנה בתשובה שלימה ולובשים לבנים ומתעטפים לבנים מורה ללובן עליון יראת הרוממות תשובתם הרמתה ומגלחין זקנם בראש השנה להורות האמור שמגלחין ומשליכין מעל עצמם בחינת עבודה בזה לעורר לבם בקרבם מלקיחת רמיזא דחכמתא באמצעות התלבשות הי"ג תיקונים כ"א הכל במורא ופחד ויראת אלהים על פניהם ולזה רומז הכתוב כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו כלומר שמקרבים א"ע אליו ביראת הרוממות הכינוי בשם אלהים חיים ואז טוב להם בזה ובבא אמן:

בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבת עד ה' אלהיך ושמעת בקולו כי אל רחום ה' אלהיך לא ירפך ולא ישחיתך. בעצם יגיד הכתוב לכל צרה שלא תבא בהקרה לפעמים מקרה לא טובה אל ירע לנפשו לצער צרות עצמו ולהשפיך שיחו בתפלה ותחנונים להקל מעליו צערו להנאת גופו כי תפלה כזו הועלתה מעט ואין רשומה ניכר למעלה ולמטה והכתוב מורה דרך הנכונה להיות תפלתו מקובלת ומרוצה לפניו יתב' להיות רשומו ניכר בהקרה לפניך איזה צרה ח"ו עצה היעוצה ובזה תנצל נפשך ומצאוך כל הדברים האלה ממקרי ופגעי הזמנים באחרית הימים מוסב הדבור על השכינה שתבין ותשכיל לדעת באמצעות כל הדברים האלה מציאות חסרון וצער עליון אשר בצרתם מגיע צער לשכינה וככה הקרה הקב"ה לפניך הראת לדעת איך להתפלל

ולהמתיק הדין ממנה ואז נמתק הדין למטה ואין ש"ופ"ר ומכנה השכינה בשם אחרית הימים להיותה סופא דכל דרגין מימים הקדמונים ז' ימי הבינה או מטעם מלת אחרית נוטריקון אחותי רעיתי יונתי תמתי וזהו ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ואם יעמיק לשאול למעלה להקל מעליה את בחינת מציאות הצער אזי ינוח ה' מעליך גם כן ומהראוי שהחי יתן אל לבו מה זה ועל מה זה הקרה לפני מקרה כזה לא טובה הלא מדרכי הטוב להטיב לנבראיו מסתמא גם בזה יש בחי' הטבה לדעת איך לתקן במקום עליון וגם זה מחסדיו יתב' העודפים על בני אדם ולזה רומז הכתוב כי אל רחום ה' אלהיך לא ירפך ולא ישחיתך כלו' בוודאי מדרכו הטוב לרחם על בריותיו ואפילו בהקרה לפעמים עת צרה ממנה גופה יושעו בני ישראל כי שם צפונה וגנוזה מדת הרחמנות לדעת באמצעות זה איך לתקן במקום עליון כנזכר ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבת עד ה' אלהיך בתשובה הרמתה כיון שתשכיל לדעת שבכל פרטי המקריות שם שם איברי השכינה ועד ה' מגיע הצער וזה תועיל לך ושבת עד ה' אלהיך כלומר שתשוב כל הדברים לשרשם ולהשלים חסרון עליון וזה עיקר התשובה ודו"ק:

וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים ויש להבין מה שייך ידיעת יום לידיעת לב כי ה' הוא האלהים. והנראה ע"ד שנתעוררו חז"ל על פסוק והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד והקשו וכי האידנא אין ה' אחד ושמו אחד והעולה מדברי חז"ל וההפרש של פזה לשל עתיד בעניני הברכות שמועה טובה להרבות שמועה רעה והענין דאיתא בזוהר מאן מנכון די חשוכא מהפכין לנהורא וטעמין מרירא למתקא מאן מנכון דמחכאין בכל יומא לנהורא דנהיר בשעתא דמלכא פקיד לאילתא ואתקרי מלכין מכל מלכין דעלמ' ולהבין דברי קודש כי זאת עיקר תורת האדם להשיג רוממות אלהותו יתברך ומחשבותיו הקדושים הניכרת מתוך מעשיו ופעולותיו שנוהג עם כיותיו מראה ונדמה א"ע בבחינות שונות זמ"ז בכל שעה ורגע והחכם אשר עיניו בראשו לא נגרע מעבודתו שום דבר בעולם ובהיאך מהפנים שמראה הקב"ה אליו נפשו יודעת מאד שגם זה מאת ה' היתה וככה ראוי לעובדו ביראה או באהבה וכדומה מזי"ה שמכניס בקרבו מאמצעות התלבשות אלהות במדרגותיו ולפעמי' אפילו ממדרגה שנמוכה ושפלה עד שנראה חושך ולא אור ובהכין את לבו לדרוש אחדותו ויחודו יתב' לבבו יבין גם בחושך אור לו אור ניצוץ קדוש השוכן שם להחיות כי מלכותו ית' בכל משלה כנודע ואנו אומרים אפס בלתך כלומר דבר שבלתי ה' לאפס ותוהו נחשב וכלל זה נקוט בידך שאנו בנ"י נקראים דורשי יחודך לכוונה הנזכר על שם שאנו דורשין אחדותו ויחודו מפרטי המקראות הקרים בעולם ואפילו לא טובה האמונה תקוע בלבנו להבין

ולהשכיל שגם שם צפונה וגנוזה רחמנותו כי רחמיו על כל מעשיו כתיב ובפרט אנו בג"י חלק ה' מובחר ותכלית כל הברואים וכי הדעת סובל לומר על בורא עולם אב הרחמן לנהוג אכזריות פס עם קרובו ישראל הנקרא בנים למקום ומסתמא גם כאן הנראה חושך ולא אור צפונה וטמונ' רחמנותו יתברך אכן למיעוט ההכרה ולהיות האדם תחת הזמן נשכח כ"ז מלוח הלב באין מבין שגם כאן מלובש אלהות וזהו ההפרש שבין עתה לימות משיחנו ב"ב שמעת יצ"מ נאמר ותעש לך שם כהיום הזה והכוונה דאיתא בזוהר לית יום בלא לילה ולילה בלא יום ושניהם כאחד טובים ונקרא יום שלם והכל מורה לימים הקדמונים הידועים שלכאורה נראה התחלקות מדות הגדולה ומדות הגבורה אמנם באמת במקומם המה אחדות דלא מתפרשין כ"א הכל מצדנו נראה התחלקות בתואר כינויו ושמותיו הקדושים וטהורים כי בשכל הנעלם מרעיון לית מחשבה תפיסא כלל ואפילו בערכי הכינוים כ"א בשם רוחו ונפשו להתבונן על חלקי עתיו ורגעיו אזי יתכן לו להשכיל ולהבין השתנות התלבשותו יתב' באמצעותם שאין יום א' דומה ליום ב' ואין שעה דומה לחברתה ובכל שעה ורגע מראה הקב"ה לנבראיו באמצעות פעולותיו בשינוי שמות וכנוים כפי הצורך אז באותו היום והשעה ורגע ועיקר תכלית כוונות יתב' בכדי שאיש המשכיל ידרוש אחדותם ויעלה ויגביה בחינת התחלקות למקום אחדותם ושורשם והגם שנראה לפעמים במדות החסד ולפעמים במדות הגבורה וממילא משתנה בשמות כי בהראות חסדיו העודפים אז קנה שמו הוי"ה ובהראות גבורותיו נקרא אלהים כל זאת אנו הגורמים אמנה מקומם המה אחדות גמור לזה רומז הכתוב ותעש לך שם כהיום הזה כלומר כיום הזה השולט בעה"ז שאינו נקרא שלם כ"א לילה עמו ולילה חשכה ויום מורה בהירות כמוהו ממש משים לך שם להקרא בפי הבריות באחת משמותיו וכנויו כ ש לילה לפעמים אל ולפעמים גבור ולפעמים מדות הנצחון ואנו משיגין השמות באמצעות חלקי הימים כמו שמשתנה כביכול באמצעותם ככה משתנה בשמותיו אמנם עיקר עובדתינו ליחד אותם כמו שע"פ האמת אינו נקרא יום שלם כ"א שניהם כאחד יום וגם לילה ומקום שורשם ומקורם המה אחדות גמור ושם הכל נמתק ואפשר שלזה רמז בדברי קודש הזוהר מאן מנכון די חשוכא מהפכין לנהורא ע"ד האמור שאפילו במקום וזמן שנראה חושך אור לו אור בהירות התלבשותו יתברך ובזה כחו יפה להפך מחשוכא לנהורא ולהמתיק במקום העליון ששם הכל א' ואין הפרש ביניהם כמו שאין הפרש בין יום ללילה שגם שניהם כאחד טובים ונקרא יום שלם כמדובר וכן הכוונה במאמרו וטעמין מרירא למתקא ג"כ ע"ד האמור להפך דבר הנראה כאלו מרירא למתיקות אלהות המלובש וגנוז לשם ולזה אמר מאן מנכון

דמחכאן בכל יומא לנהורא דנהיר בשעתא דמלכא פקיד לאילתא ואתקרי מלכא מכל מלכין דעלמא כלומר מאן מנכון ליתן לב להתבונן אל פעולתו יתברך ולהיות לו בהירות השכל לדרוש אחדותו ויחודו יתברך וזהו דמחכאן בכל יומא לנהורא דנהיר כלומר בכל יומא כפי שהוא ובהאיך מהפנים שהקב"ה מראה בעצמו באמצעותו יבין וישיג לנהורא דנהיר ירצה אור בהירו יתב' המאיר באמצעות היום להשיג התפשטות אלהותו שנוהג עתה כפי העת והזמן ובהיות כן מעלה נ"ק למעלה וכל פרטי הנפעלים שנעשה בעולם מעלה הכל לשורש באמצעות זה שלוקח לעצמו רמיזא דחכמתא מכל דבר בעולם ואפילו הנראה התחלקות מעלה ומגביה למקום אחדותם וזה באמת עיקר היחוד שאדם גורם בכשרון מעשיו ולזה אמר בשעתא דמלכא פקיד לאילתא ואתקרי מלכא מכל מלכין כלומר שמשיג התלבשות איברי השכינה איך שמלובש בכללות המדריגות ויודע איך לקרותו בתואר כנויו וזהו בשעתא דמלכא פקיד לאילתא כלומר שכחו יפה להבין מבחר העתים והרגעים איך שגם שם יש בחי' פקודה המורה יחוד לאילתא מדות המלכות ואתקרי מלכא מכל מלכין דעלמא דהיינו כשמשיגין התלבשות אברי השכינה במדריגת התחתונים לצורך הנבראים ובהיותם שעושין שם לשכינה ומעלין ומגביהין איברי השכינה למחשבה הקדומה אתקרו אז מלכא מכל מלכין והבן הענין כי עמוק ולאו כל מוחא סביל דא לנהוג עובדותיו ע"ד האמור אם לא שמפשיט א"ע מענייני תענוגי עוה"ז מכל וכל לשום עיקר מגמתו והתאמצו בעבודה רק עבור צורך גבוה ולא צורך עצמו. ונחזור לענין ביום ההוא יהי"ה כי כבר נודע מספרים הפרש של צירוף יהי"ה לצירוף הוי"ה עתה בזמן הגלות הצירוף הוי"ה באות ו' ולעתיד אות יו"ד במקום אות וי"ו מורה מה שעתה בחשכת הגלות ב' אותיות אחרונות של שם הקדוש ו"ה להיות אות ו' תולה בעובדתינו וכשרון פעולתינו גורמים המשכת מוחין לז"א מאו"א אז נעשה מאות ו' אות יו"ד מורה היות שקיבל מוחין בסוד הכ' מי יקום יעקב כי קטן משא"כ לעתיד שתתרבה ההשגה ומגדולם ועד קטנה ידעו שמו אמנם אם עתה מי שיש בו מדעת קונו והתפשטות הדעת לעבוד עבודת בוראו להכניס החכמה והמדע בפרטי עבודתו אפילו הגשמים גורם לבחינות עצמו גם עתה הצירוף יהי"ה לערך השגתו העצומה וכזה אמר להם מע"ד להמרגלים כי על כן שבתם מאחרי ה' ולא יהי"ה הוי"ה עמכם ע"ש במקום תוכן הדברים הוכיח על פניהם מה שקלקלו בעשות רע כי בהיטב לכת יושר לרגל את א"י היו גורמים באמצעות עובדותם לצרף מצרוף הוי"ה צירוף יהי"ה כמו לעתיד ועתה ראו מה החטא גורם כי על כן שבתם מאחרי ה' הרעותם לעשות ולא יהי"ה הוי"ה עמכם על ידי פעולתכם ולזה כוונו במאמרם ביום ההוא יהיה ה' אחד כלומר שכולם מקטנים

וגדולים תתרבה בהם ההשגה להבין ולהשכיל היות הכל א' צרוף יהי"ה וצרוף הוי"ה ואין שום שינוי ביניהם כלל כי אם אחדות גמור לא כן עתה הפרש יש על שמועה טובה מברכים הטוב והמטיב וגומר כלל הדברים החיוב מוטל על כל אחד מישראל לדרוש אחדותו ויחודו יתברך באמצעות חלקי הזמנים להתבונן בפנימיותם וככה הוא בשורש השרשים וכמו שבחינות היום אינו נקרא שלם כי אם בהיות לילה עמו יתכן לו להשיג במושכלות הגם שלפעמים נדמה ונראה אליו הבורא ברוך הוא במדות החסד ולפעמים במדות הגבורה אל יתן לבו לגשמיות כ"א ידע נאמנה שגם שניהם הולכים יחדיו הדין עם הרחמים והרחמים עם הדין והמה אחדות גמור מול זה בא הרמז בתורה הקדושה וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא אלהים והכוונה מאין יתכן לך לדעת ששני שמות אלו הנראים לכאורה דבר והפכו כי הוי"ה מורה רחמים ואלהים מורה דין ועכ"ז ע"פ האמת המה אחדות גמור תוכל להשכיל את הענין בהתבוננת אל סוד ענין היום שאינו יום שלם כ"א בהיות לילה עמו ואם לאו אינו רק חצי יום ובוודאי מורה על ענין פלא והפלא ואם תדע זאת אז והשבות אל לבבך לדעת ולהשכיל כי הוי"ה המורה רחמים הוא אלהים המורה דין ואין שום פירוד ח"ו כמו סוד היום שאינו מלא כי אם במדות הלילה כנזכר ודו"ק ותבין:

ואהבת את ה' אלהיך וכן במדות היראה נאמר בכתוב את ה' אלהיך תירא ירצה ללמד לאדם דרך אשר ישכון אור איך ינהוג בחינות מדותיו עם הבורא ב"ה כי מצינו אשר חכמים הגידו איזהו חסיד המתחסד עם קונו ויש לרמוז בדבריהם כי באמת כללות עובדתינו הכלל לעורר למעלה בשורש השרשים כי באתערותא דלתתא אתער לעילא ולכן תמצא שאסרו לרחם על מי שאין בו דעת ולמדו ממקרא שכתוב כי לא עם בינות הוא ע"כ לא ירחמנהו עושהו ולכאורה וכי בשביל שסרו מעליהם רחמנהו יתברך לכן אסור לרחם אפילו למטה אנוש כערכו עכ"פ ראוי להראות רחמנות אמנם לא כן הדברים כי כיון שעיקר עבודתינו במעשה המצות בכדי לגרום באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא וכיון שמי שאין בו דעה סרה מעליו רחמנותו יתברך א"כ אפי' יעשה העושה כל הפעולות שבעולם לרחם על איש חסר דעה תועלתו מעט מן המעט כיון שאינו מעורר למעלה ג"כ לעשות כמעשהו למטה כך יעשה הקב"ה למעלה ולזה אמרו כל מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו והטעם ממקרא כי לא עם בינות הוא ע"כ לא ירחמנהו עושהו כיון שאין הקב"ה מרחם א"פ מחמת חסרון הבינה והדעה אם כן מה יפעל במעשהו למטה ועיקר הכלל המונח בידינו אשר בכל פרטי מעשיו יגרום ככה במעשה הקב"ה ולזה רמזו חז"ל איזהו חסיד המתחסד עם קונו כלומר שמעשהו שוה ממש כענין החסד לקונו כמו

שהוא מעורר למטה מדות החסד ככה נתעורר למעלה ג"כ שהקב"ה נתעורר לנהוג במדת החסד באמצעות התעוררות התחתון ואיש כזה ראוי לכנותו בשם איש חסיד האמת לשלול זולתו אפילו בנוהג א"ע למטה במדות החסד ואין לבו שלם באלהים נמצא איהו מתחסד למטה ואינו מעורר כלום למעלה שהקב"ה יתעורר ג"כ באמצעות התעוררותו דלתתא וזהו איזה חסיד האמת ותמים עם אלהים המתחסד ממש שוה עם קונו איהו למטה והקב"ה למעלה וככה ראוי להיות במדות הגבורה אל ירא לנפשו יראה זולתו ית' שאינו מעורר כלום עם יראה כזה למעלה לזה בא הכתוב באזהרה את ה' אלהיך תירא ירצה להורות את האמור בחי' יראה שלך תהיה ממש שוה ליראת אלהיך מה שהוא ית' ירא תירא גם אתה לשלול יראה זולתו ותיבת את משמעו עם להשוות מדותיו עם מדות הקב"ה וגם כאן בא הרמז ואהבת את ה' אלהיך אזהרה לצדיק להשוות מדת אהבתו את הבורא ב"ה לאהבת המקום מה שהקב"ה אוהב יאהב גם הוא ואם נפשך לדעת מה היא בחינת היראה אצל הקדוש ברוך הוא ואיך שייך לתאר אצלו כביכול בחינות היראה אמנם מצדנו שייך שפיר לתאר אצלו גם כן מדות היראה להיות הבחירה חפשית בידינו למאוס ברע ולבחור בטוב והאדם מורכב מד' יסודות חומרים וקרוב הדבר שיגרר ח"ו אחרי תאותיו הבהמיות וזהו בחי' יראתו יתברך שלא ינטו בנ"י מדרך המלך הטוב והישר ולזה באים כמה אזהרות ועונשין בתורתינו הקדושה יאמין האדם שאין כוונתו ית' עיקר על אזהרות העונש כי באמת העונש של הרצועה בישא אינו כלום נגד המורא שיש לו יתברך שאנחנו עם קרובו ישראל יפרדו ויפרשו ממקום רמא וממקום חיותינו חי החיים הנצחיים והנבער מדעת וחסרון תבונה ירא לנפשו מהעונש ואין יראתו של כלום ואדרבא זהו סיבת התרחקות ממקום חייתו כי מה לו לאדם לירא וליפחד מדבר שהוא מעותד לרפואה לחולי הנוף והנפש וכיון שכן אינו משוה המדות שהוא יתברך ירא שלא יפרד ממנו והוא בכסלתו ירא לנפשו מהרצועה התולה ואין זה יראה של הקב"ה ועיין לקמן שם הרחבנו ביאור אלה הדברים והכלל לזה ישים את רוחו ונפשו בעניני יראתו שלא יפרד ויפרוש א"ע מאביו שבשמים שזה ממש יראת הבורא וכן בחי' האהבה ישוה המדה לאביו שבשמים ולזה רומז הכתוב את ה' אלהיך תירא פירוש עם ה' אלהיך מה שהוא אוהב אותה היראה שהוא ירא וגם ואהבת את ה' אלהיך פירוש עם ה' אלהיך מה שהוא אוהב אהוב גם אתה ואז טוב לך בזה ובבא א"ס נ"ו:

עקב

והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם. ראוי לשים לב להבין אשר בכאן שנה הכתוב בלשונו מכל התורה ופתח דברו יאיר והיה שלא מצינו כמוהו וגם כל מקום שנאמר והיה יגיד שמחה ושמחה בכאן מה זאת עושה וגם אמר עקב תשמעון ולא אמר אם תשמעון כדרך שכתוב בכל התורה אם בחוקותי וכדומה ודרשת חז"ל ידוע וגם צריך להבין מה דאיתא בזוהר ועשיתם אותם אתם כתיב והנראה כי הנה כבר זכרתי כמה פעמים למעלה ועדיין צריכין אנו למודעי מה דאיתא בזוהר קב"ה ואורייתא וישראל חד אינון ולקרב אל שכל אנושי איך אנחנו אחדות א' עם התורה והקב"ה ומי יכול לקרב אל האש הגדולה ומצינו גם שניהם מכונים בשם אש הקב"ה הלא אש אוכלה הוא וגם בתורה נאמר קול אלהים מדבר מתוך האש והכוונה כי אנו בנ"י נקראים דורשי יחודך ע"ש שאנו דורשין תמיד אחדותו ויחודו יתברך לקרב וליחד הכל אל השורש וכל פרטי התחלקות התענוגים שנתפשטו בעולם הנפרדים צריכין אנחנו להשכיל ולדעת שלכולם יש להם מקום מוצא בשורש אחדותם ונמשכים מנקודה א' קדמה המחשבה והט למשל אזניך בתענוגי אכילה ושתיה יש כמה מיני תענוגים שונים זה מזה לערך התלבשות אורות עליונים ברבוי המאכלים גשמיים ומי שעיני שכל לו מעלה רבוי התחלקות אשר בכללם נמשכים משבעה ימי הבנין וכללות זי"ה אינם כ"א שלשה קוים החכם אשר עיניו בראשו מעלה אלו השלשה קודם לקדימת המחשבה שנמשכו משם ושם במקור ושורש השרשים אין שום בחי' התחלקות כלל וכלל כ"א אחדות גמור יחיד ומיוחד וכל זה יכול המשכיל להתבונן במעוז שכלו להשיג ממלא קומתו היותו עולם קטן ובהכרח צריך להיות בעצמותו כל בחי' הנ"ל ומרוחניתו יתכן להשיג במושכלות אורות רוחנים עליונים ואתה תחזה שיש באדם הגשמי חמש חושים שמשתמש בהם לצורך הגוף והם נחלקים כל חוש יש לו כלי מיוחד לתשמישו חוש השמע כלי תשמישו בכלי האוזן וחוש הראות בכלי העינים וכדומה מפרטי החושים יש להם כלים נפרדים לצורך תשמישם שאין חוש אחד יכול להשתמש בכלי זולתו ואינו יכול לראות את הנשמע ולשמוע את הנראה אמנם באמת יש ג"כ באדם הגשמי חוש המשותף ובו מעורבים כללות החושים יחד ושם יכולים לפעול כל חוש בכלי זולתו לראות את הנשמע ולשמוע את הנראה והרא"בד בפיר' לספר יצירה מביא ראיה לזה מתורתנו הקדושה שנאמר וכל העם רואים את הקולות ומהראוי לכתוב שומעים את הקולות משם ראיה שיש לאדם חוש המשותף ומעורבים כללות החושים יחד ויכול האדם לראות את הנשמע ועוד מביא ראיה מפסוק ראה ריח בני כריח השדה ומהראוי

לכתוב הריח ריח בני כי כל חוש הריח בחוטם אלא להורות תערובתם בחוש המשותף ויכול באמת לפעול עם העין פעולת החוטם ואב"ן עזר"א מביא ראיה ממקום אחר ירא אלהים וישפוט אשר הבאשתם את ריחינו בעיני פרעה ולא כתיב בחוטם פרעה אלא מכאן ראיה היותם מעורבים בחוש המשותף ויכול לראות את הריח והנה איש הישר הולך ומטהר פרטי חושיו לקדשם אל עבודת הב"ה לבלתי עשות מעשהו זר להשתמש בהם רק לצורך הנאתו הגשמית כ"א כל עצמו בהם רק לעבודת גבוה בהתקשרות ודביקות אל אזי מעלה בחי' התחלקות החושים לשורשם חוט המשותף וכיון שכן תועלתו גדולה לבוא למדריגה מעולה וגבוה לראות את הנשמע כאשר מאז בהכינו בנ"י את קומתם במעמד הק' קבלת התורה זכו כל ישראל לראות את הנשמע והכלל בזה כל מה שאנו רואים בעוה"ז רבוי התחלקות אינו רק מצידנו וערך שפלותינו כי מצד גודל בהירתו ורוממותו ית' אינו צריך לבחי' התחלקות כלל לא וכמו שסדרו לנו בנשמה כל שבת על כן אברים שפלגת בנו הכוונה מוסב על הקב"ה בחי' הפלגת איברים שאנו מתארים בעצמותו לכנותו ברבוי איברים כמו יד ורגל ואוזן בהלבשה גשמיות והתחלקות החושים בנו מצדינו ולא מצדו יתברך כי במקומם המה אורות בהירים רוחנים אחדות גמור וזהו ג"כ הכוונה אשר שנו חכמים במשנה דאבות דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת להורות האמור דע מה למעלה שאנו מתארים אצלו יתברך בחי' התחלקות איברים גשמיים כמו עיני ה' אל צדיקים ואזניו אל שועתם נמצא מכנים לכבודו יתברך עינים ואזנים חלילה וחס לתאר אצלו ית' שום תמונה וציור ואפילו תמונת אות ופשיטא תמונה וציור מבריה הגשמיי' כ"א הכל בסיבת הצדיקים הממשיכין על עצמם השגחתו יתברך מתארים ומכנים מצידם בחי' עינים אל הבורא להיות באדם חוש הראות הוא העין לכן מכנים אצלו ית' בחי' ההשגחה עין ה' וכן אזניו מה שאנו מתארים ומכנים אצלו אינו רק בסבת הצדיקים הממשיכין על עצמם לשמוע תפלתה ולא מצד הקב"ה אבל הקב"ה אסור לכנותו בשום ציור ותמונה וזהו כוונתם דע מה למעלה שאנו מתארים ומכנים התחלקות בבורא עולם ממך עין רואה ואוזן שומעת הכל הוא בסבתך מכנים כביכול אצלו עין רואה כמ"ש עיני ה' אל צדיקים ואוזן שומעת כמש"ה ואזניו אל שועתם ומה שאנו מצינו למעלה רבוי התוארים והכינוים הוא רק ממך שאתה הגורם ככה לומר על בורא עולם עין רואה ואוזן שומעת ובאמת שמה במקומם המה אחדות גמור וזאת תורת האדם בעוה"ז עם תורה ותפלה ומעשה המצות להעלות התחלקות הנראה בכל דבר נברא שבא לכלל גשם ישכילו לדעת פנימיות מאורות עליונים המלובש לשם להעלות ולהגביה לשורש אחדותם ואתה תראה שנמשך כמה מיני אהבות ממדת החסד

ורבוי היראה ממדת הגבורה וכמה חלקי התפארת ממדת הת"ת וכ"ז חובת גברא לאסף ולחבר כל רבוי האהבות שיש בעולם אינם כ"א עולם האהבה מדת החסד ובהיות לבו תמים עם ה' בתכלית השלימות כחו יפה להעלותם לשורשם לנקודה ראשונה מקור אהבה מאיזה מקום נמשך קו הימין וכן שני קוים גבורה ות"ת יש כמה מיני התפארות בעולם והנבער מדעת סובר שיש כאן באמת התחלקות אמנם בהכינו את לבו לדרוש אחדותו ויחודו יתברך לבבו יבין כל מה שיש בעולם איזה בחי' להתפאר אינו כ"א ניצוץ והארה מועטת ממדות הת"ת ושם עיקר ההתפארות ולא נתפשט ככה להנבראים כ"א להשיג הרוחני מהגשמי ובזה נאה לו להרגיש בעצמו אפס קצת איך לפאר ולרומם גדולתו ורוממותו יתברך וזה עיקר הכוונה בבריאות עולם בשביל ישראל שעלו ברצונו הפשוט בכדי לקבל מהם התפארות וכאשר כבר קדם לנו פירוש הכתוב ישראל אשר בך אתפאר מתי אתה בגדר ישראל אשר בך אתפאר באמצעות כשרון פעולתך אני אתפאר אז בשם ישראל יכונה וגם יש לרמז ישראל אשר בך אתפאר כלומר בך דייקא מבחי' עצמותך כל מה שאתה מרגיש בחי' התפארת מושג משם בחי' ת"ת עליון וכל פרטי ההתפארות שיש בעצמותך ראוי לדרוש אחדותם ומקורם וזהו אשר בך אתפאר דייקא וכן מדות היראה הנמשך מגבורה ישנם כמה מיני יראות בעולם לפעמים יש לך אדם חסר דעה ומיעוט ההכרה שיש בו מרה שחורה בלתי טהורה ומדמה בנפשו כאלו יראת אלהים נגע על פניו ויראתו מפני הבורא ברוך הוא ובאמת יראתו הוא כסלתו ואינו כ"א כמרמה הבריות לומר שהוא מהיראים ואחר שתעיין עליו היטיב מילתה בו ואינו כ"א מלא פניות ורמאות ויראתו ולו מרה שחורה שאינו חשובה כלום ותמיה נשגבה בעיני על רובן דעלמא בהיותם מרגישין בעצמם אהבה רעה ח"ו אזי נותן עצות לנפשו להפטר ממנה ומיצר את רוחו ונפשו פרידתו מהבורא ב"ה לא כן בהקרה יראה ממרה השחורה שגם זה הבל ונפרד מהקב"ה ויראה כזה אין בה ממש ועכ"ז נכון וכשר בעיניהם לבלתי יתנו עצה לנפשם לפטור ממנה ולדעתי ממש שוה יראה רעה כזה לא לאהבת ניאוף וכדומה ממדות המגונות ורוב העולם אינם נזהרים מזה ואכשר רמז בדבריהם אני הוא שעתיד לפרוע ממי שמטיל קלא אילן בבגדו ואומר תכלת הוא והכוונה תכלת מרמז למדת המלכות דינא דמלכותא דינא שמשם נמשך בחי' היראה בעולם וסמא"ל גימ' קל"א שממנו נמשך יראה ממרה השחורה ומחשיך אנפי בריות ואינה נוגע ליראת אלהים כלו' רק יראה הפכיית מיראת אלהות וזהו אני עתיד ליפרע ממי שירא יראה ממרה השחורה מסמא"ל גימטריא קל"א ואומר תכלת הוא גם יראה כזה נמשך מתכלת המורה יראה הרוממות ממדות המלכות ובאמת זהו דבר הנמסר ללב ונאמר בו ויראת מאלהיך ומה

מאוד צריך לזה הרבה הבחנת הדעת שלא לרמות הבריות ואין מי להבחין אלא הקב"ה בעצמו חוקר לבות וכליות כלל הנשמע היות כמה מדריגות יראות בעולם והחכם אשר עיניו בראשו יתבונן במעוז שכלו מאיזה מקום נמשכו להעלותם למקום חיותם ואחדותה קו הגבורה נמצא כללות מדריגת אלו אינם כ"א ג' קוי חג"ת בכלל ואלו הג' קוים נמשכים ג"כ מנקודה אחת כתר עליון אחדות גמור דבוקה בא"ס ב"ה וזה מהות היחוד שלנו שאנו דורשים אחדותו ויחודו תמיד להעלות התפשטות המדריגות וכל פרטי התחלקות שיש בעולם לשורש אחדותה ראשית המחשבה והנה במה יתכן לו לאיש הישראלי לגרום ככה להעלות ולהגביה בחינת ההתחלקות למקום מוצאם הכל באמצעות עמודי התורה נאות לו לעשות ככה כי התורה רושם אלהות והעולם רושם התורה ובהיות איש משכיל משים לבו ורוחו ונפשו לפשוט מכל דבר בעולם צורת הגשמיות ולהלביש צורה רוחניות באופן שנתבאר לנו כמה פעמים והיינו בהשיגו התלבשות אלהות השורה שם שהם אותיות התורה המלובשים בכללות העולם ומלואה נבראו עם התורה והם המחיים כל ובזה כחו יפה להפשיט צורה הגשמי ולהלביש צורה רוחני ולוקח לעצמו רמיזא דחכמתא לעבודתו יתברך ומשיג משם אורות עליונים ונעשה אז אחדות א' בסוד פנימיות מחשבתו ממטה למעלה עד רום המדריגות שמגיע לשם בסוד מחשבתו קודש כי אורייתא היינו אותיות התורה אשר ממקום קדוש יהלכו עד נמוכה שבמדריגות וגם נשמות ישראל אירע להם ג"כ שירדו ונתפשטו ממקום תענוגיהם כסא כבודו יתברך ונתלבשו בגופים נפרדים בעוה"ז השפל והנמוך וקב"ה ג"כ ירד מכתרא לנזרא ומנזרא לכתרא ויש התלבשות אלהותו בכללות המדריגות והכל בשביל ישראל עמו שישיגו אלהותו באמצעות התלבשותו ופעולותיו והעליון מושג מהתחתון וכללותם חד אינון כנזכר ועתה אחזור לענין והיה עקב תשמעון את הדברים האלה כלומר משה רבינו בא בנועם דבריו להעיר אוזן אנשים במוסר השכל להבינם בטוב טעם מה יהיה משפטם באחרית הימים להיותם רב הכמות ואיכות במעלה הגבוה ורמה אחדות אחד עם התורה והקב"ה כנזכר שעיקר כוונות הבריאה שאנחנו בני ישראל ע"י התורה ומצות ומע"ט יעלו ויגביהו נ"ק ואותיות התורה באמצעות נשמתינו למקום מוצאם ואחדותם ובתשלום גמר הבירור תחזיר הכל למציאות הראשון ותחזור מחשבה הנאצלה למקומה וכ"ז תולה דייקא בנשמות ישראל שהן המה חלק אלוה ממעל ונמצא סוף כל סוף בהכרח צריכין ישראל לקיים כללות התורה ופרטי המצות הכתובין בה בהמשך הזמן בכדי להשלים רצונו הפשוט אכן בהתרשלם ונרפים הם נרפים מתורה ועבודה והכרתם חלשה להשתוקק בעבותות האהבה לעורר לבם בקרבם יום ולילה לעבודת אדוניהם

זאת הגורמת אריכת הימים מקץ הפלאות לערך התעוררותם ככה מעלים נ"ק ואותיות התורה וזהו והיה עקב תשמעון לשון סוף ותכלית כאשר חכמים הגידו ושנו בלשון המשנה בעקבות משיחא משמעו לשון סוף וכיוון באמרו עקב סוף כל סוף תשמעון את הדברים האלה בהכרח צריכין אתם להיות אחדות א' עם הקב"ה להיותכם חלק אלוה ממעל וקב"ה ואורייתא וישראל חד אינון וכיון שכן בא להוכיח על פניהם למה אתם נרפים ומתרשלים להכניס צואריכם בעבודת אדוניכם וזאת הגורמת איחור פעמי רגלי המבשר כנזכר ושמרתם ועשיתם אותם כאן בעצם יגיד להם אדון הנביאים בזאת נאות לכם להגיע לתכלית ושמרתם כמו ואביו שמר את הדבר וע"ד שבארנו למעלה פ"ה שומר מצוה לא ידע דבר רע עיין שם כלומר שתהא עבותות האהבה תקוע בקרב לבכם בהשתוקקת לעשיות המצוה גדולה וחזקה כ"כ עד שכל שעה ורגע תהיו יושבים ומצפים מתי יבואו לידינו זמן עשיות המצות ואקיימנו כי עיקר תועלת המגיע לאיש הישראלי מעשיות מצותיו ההתלהבות וחשק הגדול ובהיות אהבתו וחושקו גדולה אזי יושב ומצפה ושומר למהר עת בואה ומבטיחם הכתוב אם תעשו כן מעלתכם נשגבה ועשיתם אתם ובדברי קודש הזוהר אתם כתיב כאלו אתם בעצמיכם עושין ומתקנים בלא עזר אלוה וכבר הארכנו מזה במקום אחר:

או יאמר **והיה עקב תשמעון את הדברים האלה ושמרתם ועשיתם אתם** כי שמעתי **מהמגיד** זללה"ה שביאר מאמר נעים זמירות ישראל לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאוד והקשה הלא מצינו לכללות המצות יש תכלית ושיעור ע"פ חז"ל מצות עטיפת טלית שיעורו שיתכסה ראשו ורובו מצות תפילין אצבעיים על אצבעיים סוכה ז' טפחים ומשהו וכדומה על הרוב כל המצות יש שיעור למצותן ע"פ רבותינו ואיך יתכן לומר רחבה מצותך מאוד באין שיעור וביאר כי הנה באמת מעשה המצות שאנו עושין בעוה"ז אינם כ"א סימן וציון לאורות עליונים הבהירים אמנם מרוב אפיסת ההשגה בגודל בהירותם סתומים ונעלמים מרעיון לבות בני אדם לתופסם ולכן צימצם בהירות מאורות עליונים בהלבשה גשמיות באמצעות מעשה המצות הנראים גשמיים בכדי שהאוזן יכולה לשמוע והפה לדבר ועיקר הכוונה לעשות בתחתון ולרמוז בעליון במקום מוצאם בעולמות עליונים כנודע כ"ז מספרים וכוונת האר"י זללה"ה ונמצא הגם שיש להם שיעור וקצבה אינו רק מצדינו וערך תבונותינו אמנם פנימיות סודות המצות במקומה אין להם שיעור וערך ולזה רמז דוד המלך ע"ה לכל תכלה ראיתי קץ מוסב על עשיות המצות בגשמיותם באמת יש להם קץ ותכלית בשיעור של דבריהם ועכ"ז רחבה מצותך מאוד מוסב על פנימיות במקומם בעולמות עליונים אין חקר לתבונתם

ונסתרים מעיני כל חי וככה השיבותי על מה שנשאלתי ממחותני החסיד והותיק הרב דק"ק חמעלנק מה שסדרו לנו בשמונה עשרה של שבת אלהינו ואלהי אבותינו וגו' והנחילנו ה' אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וככה אנחנו שואלים מלפניו יתברך בערבית ושחרית ומוסף ומנחה ולכאורה מהתימה הלא כבר פנה ועבר היום הקדוש וביום הששי כבר קבלנו והוספנו מחול ע"פ הקודש ואחר כך בקבלת שבת וקידוש היום ואחר כך תפלת שחרית ומוסף וקידושא רבא ומה לעשות עוד לאיש הישראלי שאנו שואלים אחר כל אלה והנחילנו ה' אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך ומה שעשוי עשוי אמנם מובן על הדברים הנאמרים באמת שיש הפרש גדול בין שבת שלנו שאנו מקיימים בעוה"ז לשבת של הקב"ה הגנוזה בבית גנזיו אור הנעלם מעיני כל חי ולזה אנו שואלים ומתפללים עשינו מה שמוטל עלינו עשה מה שמוטל עליך והנחילנו ה' אלהינו שבת קדשך דייקא ליתן לנו לב טהור להשיג במושכלות במצות שבת שאתה מקיים בעצמך ובכבודך לזה אנו שואלים ומצפים באמת אנו ישראל אם היה האמונה תקוע בלבנו בשלימות אשר הקב"ה ברוב חסדיו וגודל רחמנות על עם קרובו ישראל שעלה ברצונו הפשוט להיטיב לנבראיו מסר את זאת בידינו בחי' מצותיו שעושה בעצמו ובכבודו ונתן לנו לעשות כמעשהו וע"ד מאמרם ז"ל שנתעוררו מנין שהקב"ה מתפלל מנין שהקב"ה מניח תפילין וכן תקנו לנו לומר ברכות המצות אש"ק במצותיו במצותיו דיקא שהוא בעצמו ולכבודו עושה אותן קדשנו ג"כ עמהם לעשות כמעשהו לה להתפלל ולהניח תפילין ולנוח ביום השבת כאשר הכתיב מנוחה לעצמו בתורתינו הקדושה והכל בעבור שרצה בתקנות בני ישראל קדשנו במצותיו לעשות כמעשהו ואיך לא יחרד וילפת האיש טרם וחתו אל עבודת הקודש פנימה לעורר לבו בקרבו בעבותות האהבה לעשות המצוה בחריצות וזריזות כיון שהקב"ה רוצה בתקנתו וכל אשר עושה ה' עמו ג"כ לעשות כמעשהו ובאתערותא דלתתא אתער לעילא כמו שהוא מתפלל למטה מעורר דוגמתו למעלה ואין לן טובה גדולה הימנו מחסדיו ית' העודפות על בני אדם ליתן בידם עשיות מצותיו של הקב"ה שיעשו ג"כ ככה למטה בעוה"ז וחיבה יתירה נודעת להם אשר באמצעות מעשה מצותיו הגשמיים יתכן להם לדעת מה פעל אל במרום ומשיגין עליון מהתחתון מול דברינו בא הרמז בדברי אדון הנביאים משה רבינו והיה בכל מקום שנאמר והיה יגיד שמחה ששמחה הוא לפניו יתברך לקראת הפקחים בהיות להם בהירות השכל להשכיל להטיב עקב מורה וסוף ותכלית תשמעון את הדברים האלה כלומר באמצעיות עשיות מצותיכם שיש להם סוף ותכלית כמו עקב סופו של קומת אדם ככה מעשה מצות הגשמיים אינם כ"א כמו עקב וסוף למצות הרוחנים אשר

בעולמות עליונים אין להם שיעור וערך וכנזכר רחבה מצותיך מאוד כ"א יש להם קצת תפיסה והשגה כטפה מהים ע"י עקב של המצות כמדובר תשמעון לשון הבנה שמע כלומר הבן והכוונה ע"י עקב תשכילו להבין את הדברים האלה היינו פנימיות המצות אשר במקורם וגמר אומר הכתוב אם תעשו כן תגרומו שמחה לפניו יתברך במעשיכם הטובים שאתם עושים בתחתון ורומזים בעליון ומעלה הקב"ה עליכם כאלו עשיתם בעצמיכם וזהו ועשיתם אתם לשלול העושה כמעשה הבהמה ואינו נותן דעתו להבין את זאת תועלתו מעט ודו"ק:

או יאמר **והיה עקב תשמעון את הדברים האלה** ע"ד שכבר קדם לנו ביאור מאמר התקונים ויבא יעקב שלם עם היו"ד כי מלת יעקב י' עקב וכדפרח יו"ד מיניה אשתאר עקב וכדין אתקיים ואתה תשופנו עקב ותוכן הדברי' אשר זאת תורת האדם בפרטי עובדותיו במעשהו בבית ובחוץ לחבר החכמה הכינוי באות יו"ד למדריגות התחתוני' מכונים בשם עקב סופא דכל דרגין כגון אכילה ושתיה ושינה ומו"מ ושאר תענוגות בנ"א אינו רשאי האדם לעשותם רק שלא יהיה זר מתאות לבו כאשר עינינו רואות רבים הם המתפרצים ויאכלו וישבעו ותאותם יבא להם ולא אמרו איה אלוה עושה זאת ומה צד הנאה הגיע אליו ית' שהגיעני למחוז חפצי וידעו נאמנה שבהמה המה להם ויתרונם מן הבהמה אין הרודפת ג"כ יומם ולילה למלאות תאותה הבהמיות כ"א בזאת נאות להם לאישים הישראלי' להשלים את נפשם באלהים טרם עשותם אחת מהפעולות גדולה וקטנה יפלסו במאזני שכלם למצוא מקום לה' שישרה במעללם ולעשות לצורך גבוה ולא לצורך עצמם לבד ועכ"פ יחצו ימיהם חצי להם וחצי לה' ולראות בפרטי עובדותם להכניס לשם החכמה ובחכמה אתברירא כחם יפה לברר הטוב מהרע ואז אין שופ"ר ונחש הוא היצה"ר מצוי' במעשיו אפי' הגשמיים וכיון שמכניס לשם החכמה יתכן לו לתקן עיקר מעשיו המוטל עליו לעשות לתקן זי"ה אשר זאת עיקר עבודת האדם בעוה"ז והכל באמצעות לימוד התורה שחצבה עמודים שבעה וכדאמרינן לעיל תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב עיין שם ותוכן הדברים כללות התורה שחיבר לנו משה רבינו מוריש אותנו להורות דרכי אל לדעת איך להקהל ולחבר החכמה אל בחינת עקב וזהו והיה יגיד שמחה להראות שאין לאדם לשמוח במעשיו כי אם כשישמור לעשות לבלתי עשות שום פעולה כ"א לחבר היו"ד אל עקב וזהו והיה עקב תשמעון משמע לשון אסיפה כמו וישמע שאול את העם שתשמעו ותאספו החכמה הכנוי באות יו"ד אל עקב לקנות שלימות להקרא בשם יעקב שלם ובמה נאות לו לעשות ככה גמר אומר את הדברים האלה כמורה באצבע את פירושו עם הדברים האלה אשר דבר משה נאות

לכם לשמוע בלימודים את הדרך אשר ישכון אור איך לחבר היו"ד אל עקב ועוד תועלת גדול המגיע לכם בעשותכם ככה ושמרתם ועשיתם אותם מלת עשיתם משמעו ל' תיקון כמ"ש ויעש אלהים את הרקיע ופירש"י תקנו על עמדו והיא עשייתו כמו ועשתה את צפרניה והכוונה באמצעות כשרון פעולתכם שתכניסו את החכמה במדריגות התחתונים לעשותם בהתקשרות החכמה והמדע בזה תולה תיקון שבעת ימי הבנין המלובשים במדריגות התחתונים. לתקנם ולהעלותם למרום שבתם כמבואר ודו"ק:

או יאמר **והיה עקב תשמעון** כי הנה כבר קדם לנו הדבור היות עיקר הבריאה בגין שיתפשט נהוריה על כל בריין ובגין דישתמודעין ליה ולאשגא לי' בכל אבר ואבר כדאיתא בתקונים ובזוהר הקדוש ולכוונה זו צמצם הקב"ה עוצם בהירותו באותיות התורה וצירופי השמות ותואר הכינויים בכדי לתפסו ולקרותו בשמות להמשיך השגחתו על הנבראים באמצעות צירופי השמות ואתה תחזה שיש כמה צירופים בשם הגדול הוי"ה המצטרפים ונתגלגלים לי"ב צירופים כידוע וכללותם תולים לערך כשרון עבודת בנ"י בתורה ועבודה ופרטי תנועתם אשר נודע כל עובדא ותנועה ופעולה הקטנה שאנו בנ"י עושין נתעורר ככה במקום אחיזת נשמתינו ונתקנים שמותיו וכינויו הקדושים ולית שום עובדא ותנועה בעולם לבטלה ח"ו כ"א הכל מורה על פועל החכם וככה נקרא בשם וכלל זה נקוט בידך והוא כלל גדול בתורה ועבודה שאין האדם נמלט מאחת משתי אלה בעשות טוב גורם צרופים קדושים ומתקן שם לשכינה וכמ"ש ויעש דוד שם בפרטי עובדותיו השכיל לעשות שם קדוש ובעשותו רע עושה צירופים לא טובים כמבואר בפרשיות הקודמות וא"כ איך לא יעטו כמעיל בשתם בנ"י להתבונן במעוז שכלן בכל פרטי עתיו ורגעיו בהאיך אנפין יקום קדם מלכא ומה מעשהו אם בפנים בקדושה או בחוץ כיון שאינו נמלט מאחת משתי אלה דבר והפכו ואין אמצעות בדבר ומה מאוד יחרד האיש וילפת ליתן עצות לנפשו לבלתי ילכד ח"ו במצודת היצה"ר ואז נעשה מרכבה לס"א ח"ו ואוי לאותה בושה וכלימה ואפי' צירופי אותיות שמוציא דבור לפני אלהים המה צרופים לא טובים כמעשהו בחוץ ככה מכניס ובונה מבפנים בתורה ותפלה צירופים חיצונים ממחשבות זרות ותערובות רע ומכאן תוכחת מגולה לרבות בני עמינו בעמדם להתפלל או ללמוד תורה נסרכים אחר הרגל לשונם ומוציאים שמות קדושים וכינוים לקרותו יתברך באלו הצירופים שצרפו הראשונים ובוש לא יבושו הכלם לא ידעו מי הרשה להם להוציא עתק מפיהם לקרותו יתברך ככה ולמה לא יתן החי אל לבו היות צירופי שמות והכינוים תולה בעובדות טובים ומעשה המצות ומעשהו בחוץ עם הרגשות חלקי אברים ופרטי החושים כמו שמשיג התלבשותו יתברך בכל

אבר ואבר ומחשבתו קודש הנצו'' מתוך מעשיו ככה מתקן ומצרף צרופים בתואר כנויו ושמותיו הקדושים ואח"כ בעת למוד תורה ותפלה יתכן לו לקרותו באלו הצרופים שפעל ועשה בעוצם הכרתו לאפוקי אישים פועלי און ההולכים בחושך ולא אור והולך האדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב ורוממות אלהות שכוח מלוח לבו ואין נותן דעתו להסתכל על תנועות אבריו והרגשת חושיו לטהרם ולקדשם להשיג באמצעותם עולמות עליונים אם כן הוא רחוק מהשמות והכנוים שמוציא דבור לפני אלהים משפה ולחוץ כרחוק מזרח ממערב ואף על פי כן תכף בעומדו להתפלל מוציא שמות קדושים ומה לו לספר בחוק הוי"ה ב"ה וידע נאמנה כיון שהוא הפכפך במעשיו בודאי עשה צירופים בקליפות ממש היפך צירופים הקדושים המסודרים לפניו בסדר התפלה ואם כן איך ימלא פיו תהלה לאלהינו ופעלו סותר את דבורו ולא די שלא הועיל כלום בתקנתו במה שמוציא מפיו בכל שעה ורגע שמות וכנוים כנהוג עלמא קל עליהם המעשה ולדעתי לא ניקה האיש מעון ועבירה הוא בידו כי מקרא מלא כתיב ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חוקי כיון שלבו רחוק ומעשהו זר והכלל מי שחלק לו אלהים בבינה נפשו יודעת מאד שאין שום תנועה הולכת לאבוד כי אם הכל בחכמה עשה הבורא ב"ה וברא כוננויות באדם להראות עוצם בהירות מאורותיו באמצעות מלא קומתו הנעשה בצלם אלהים ותכונתו מראש עד עקב עם פרטי אבריו הנגלים והצפונים. כולם מורים לאורות עליונים וחובת גברא לאשגא ליה בכל אבר לקשור הכל אל חפץ האל לדעת הרוחני מהגשמי וכנאמר מבשרי אחזה אלוה ובכל שעה ורגע יחשוב בפנימיות מחשבתו איך נקרא הקב"ה באמת מתואר שמותיו וכנויו עם זה העובדא והתנועה ומה אספר לעילא ולהשכילך בינה שא עיניך וראה והט למשל אזנך בפתוח פיו להוציא דבור אזי נעשה צירוף שם הוי"ה באופן המבואר לנו כמה פעמים פ"ה והיה כל מבקש הוי"ה יצא אל אהל מועד תוכן הדברים כל מבקש לעשות ולצרף שם הוי"ה ב"ה לא יתכן לו כ"א כשיצא מסוד המחשבה אל בחי' הדבור הנק' אהל מועד ואז תבנה ותכונן הוי"ה ב"ה כי אות יו"ד על שם המחשבה נאמרה ואח"כ ה' מוצאות הבינה ושתי אלה מתלבשים בקול הפשוט ואח"כ באים ה' מוצאות הפה לחתוך את הקול ונשמע הדיבור ואז נגמר צירוף הקדוש הוי"ה ב"ה בתנאי שאין לו שום מ"ז מתערובת חוץ מקדימת המחשבה עד עת בא דברו הטוב ובמעשה הצדקה נתהוה גם כן צירוף הוי"ה שמו כמו דאיתא בספרים תחלה פושט ידו ליטול הפרוטה זהו בחי' אות ו' משם הוי"ה וה' אצבעות היד בחי' אות ה' ראשונה הפרוטה המונחת בידו צורתה אות יו"ד וה' אצבעות המקבל בחי' אות ה' אחרונה ונמצא במעשה הצדקה תבנה ותכונן צירוף והיה עש"ה והיה מעשה הצדקה והמשכיל על דבר ימצא טוב טעם

ודעת שאין שום תנועה בעולם הולכת לאיבוד כ"א רק צירופי שמות הקדושים ואתה תחזה אדם הבא לשמוע בלימודים דברי תורה ומוסר בין השומע ומשמיע נעשה גם כן צירוף והי"ה והיה כמעשה הצדקה תחלה נשמע קול פשוט בחי' אות ו' ובמה שמבין ושומע את בחי' הקול כשפונה א"ע מכל עסקיו ומטה אוזן לשמוע עם חכמה ובינה הן המה ב' אותיות ה"י משם הוי"ה ואחר שמתבונן במחשבתו ובינתו גדולה מתורת רבו להביא את דבורים אלו לה' מוצאותיו ואז נגמר צירוף והי"ה בשלימות ע"ש הכתוב והיה אם שמוע תשמעו כמראה באצבע אם שמוע דברי תורה וחכמה ומוסר מזולתך והנה ילמוד סתום מן המפורש היות מלא קומת האדם מוכן ומזומן עם כל פעולה ותנועה גדולה וקטנה רק לבנות ולכונן צרוף שמות כנוים כמבואר להמבין מול דברינו בא הרמז בתורה והיה עקב תשמעון כלומר להורות בא לכן נתגלגל שם הגדול והקדוש לרבוי צרופים ויש בהם ג"כ צרוף והיה עקב תשמעון נותן טעם כיון שאתם צריכין לשמוע את הדברים האלה תוכחות מוסר מתורה ומעשה הצדקה ויתכן לכם בפרטי חושיכם לעשות פעולות גדולות ואפי' עם חוש המישוש וחוש השמע כחכם יפה לבנות צירוף והי"ה כנזכר והמשכיל ידמה ענין אל ענין לטהר שארית פרטי חושיו לעבודת הבורא ב"ה ואז ישלים את נפשו באלהים כי זה עיקר תורת האדם:

והנה הגם שכבר נתנו חכמים טעם לצירוף והי"ה יגיד שמחה כמו דאיתא בספרים להיות ב' אותיות זכרי' י"ו קודמים בצירוף משתי אותיות ה"ה נוקבות וגם אני אתן טעם לשבח במלת והי"ה יגיד לשון שמחה ע"ד שכבר קדם לנו בפרשיות הקודמה ודבור אין להם לישראל בשלימות כ"א בהאספת החכמות ובינה אל הקול וה' מוצאות בקשר אמיץ וחזק והנביא הוכיח על פניהם כדברים האלה באומרו הנה בדבר הוי"ה מאסו וחכמת מה להם ירצה כיון שבחי' הדיבור מאסו הבונים לבנות צירוף הוי"ה באופן המבואר א"כ חכמה מה להם ויתרון האדם מן הבהמה אין כי אם להיותו מובחר הברואים ונפח באפיו נשמת חיים ורוח ממללא ובזה כחו יפה בפיו לעלות למעלה גבוה מכל עם כי רוח האדם עולה למעלה ואין כחם של ישראל אלא בפיהם וכיון שבדבר הוי"ה מאסו הלא כבהמה נחשבו וככל הגוים בית ישראל המה שאין מעצור לרוחם ובא וראה מה שהזהיר להם הנביא לישראל ולמדם להועיל איך להוציא דבור. שמעו דבר הוי"ה כלומר בזאת נאות לכם להוציא דבור לפני אלהים באמת ונכונה לעשות רושם למעלה בהקדים לכם מעלה המובחרת שתאספו ותתייחדו בבחי' הדבור צירוף הוי"ה כי מלת שמעו משמעו לשון אסיפה ור"ת "שמעו "דבר "יהו"ה שם שד"י ידוע הוא שם היסוד ברית הלשון והכוונה באמצעות ברית עליון יתכן לכם לבנות ולכונן שם הוי"ה ב"ה

נשמע מכל הנ"ל הפרש בין מוציא דבור לשומע כי המוציא דבור הצירוף כסדרן והשומע נעשה אצלו הצירוף והיה וכבר נודע למביני מדע שבחי' הדבור נמשך ממדות המלכות עולם הדבור ע"ד שארז"ל שכינה מדברת מתוך גרונו של משה וכל מי שיש בו מדעת קונו ומוציא דיבורים בשלימות נק' משה וככחו אז כחו עתה ג"כ ושכינה מדברת מתוך גרונו והנוטה אוזן לשמוע את דבורו נעשה אצלו ג"כ צירוף והי"ה מאותו הדיבור הנשמע בעולם הדיבור הכנוי לשכינה וגם שניהם טובים וטובים השנים מהא' כי אם אין דברים בלי נשמע קולו לזולתו אינו רק צירוף א' לבד ובהאספם יחד שומע ומשמיע נולד תוספת תענוג המשמיע בונה צירוף כסדרן והשומע בונה צירוף והיה ולזה ל' והי"ה כל מקום שנאמר והיה מורה היות בחי' יחוד משפיע ונשפע ואין לך שמחה גדולה מזה ולכן נתעוררו חז"ל כל מקום שנאמר והי"ה אינו אלא לשון שמחה כמדובר ורוח ה' דבר בם כי זה כל האדם ודו"ק:

ברוך תהיה מכל העמים לא יהיה בך עקר ועקרה בכאן בא הכתוב להפליג מעלות עם קדוש בהיות מטיבים לכת בדרכי יושר תועלתם גדולה הגם שנתערבו בגוים אשר לא זרו מתאות לבם וכללות מעשיהם המכוערים וכדומה ממדות המגונות והטמאות לא יזיק לכם ולא יגיע מזה שום דבר מכוער ואדרבא מהם ובהם תקחו כל טוב המלובש בקומת הסט"א להעלות למרום שבתה ולזה רומז הכתוב ברוך כנוי לכללות הטוב המלובש בהם תהיה משמעו ל' הוי"ה שתהווה כללות הברכה אשר בקרב כל העמים והעלותם למרום שבתם אשר היה שם אהלם מתחלה ונודע מה דאיתא בזוהר איהו ברוך ואיהי ברכה ואפי' מכל העמים כחך יפה בפה לחבר וליחד ברכה בברוך וזהו שמבטיחם הכ לעם הקדוש אל תרע עינכם בנתערבים בגוים כי ברוך תהיה אפילו מכל העמים ובא הכתוב באזהרה לצדיק לא יהיה בך עקר ועקרה בך דייקא והכוונה אתה תמצא רבים הם המדמים בנפשם שגם להם שם בין הגדולים להתפלל ולהתחנן עבור צרכי ישראל המרובים ולפעמים מנשאים את נפשם לומר אלכה לי אל הגדולים כמוהם כמוני להתפלל עבור חשוכי בנים בזרע של קיימא כלל זה ינוח בידו ואל ימוט מנגד עיניו להיות אמונה תקוע וחרושה על לוח לבו שהוא ית' למעלה מכל העולמות והמערכות והמזלות ובתבונה משנה עתים ומחליף את הזמנים ומסדר הכוכבים כרצונו וחפצו להפך טבע הבריאה ולנהוג פרטי עובדותיו בבית ובחוץ הכל על פי האמונה שלימה התקוע בקרבו לבלתי עשות היפך האמונה ובזה נאות לו להרים ראש ליקום קדם מלכא בתפלה ותחנונים ועקימת שפתיו רושם ונרצה לפניו ית' למלאו' שאלתו והנביא רומז ברוח קדשו מימיו מן המקדש המה יוצאים והיו פריו למאכל ועלהו לתרופה ורבו

הדעו' בגמרא חד אמר להתיר פה עקרות וחד אמר להתיר פה אלמים והכוונה להורות שנתמעט לבות בני אדם ואבדה אמונה מבני אדם זאת הגורמת שאין תפלתם עושה רושם להתיר פה עקרות ופה אלמים כי אם אחד בעיר ושנים ממשפחה בהשתדלותו רב בתורה ותפלה ומעשה הצדקה לא כן לעתיד שתתרבה ההשגה ולבם יהיה רחב כפתחו של אולם שהקב"ה כל יכול ואין מעצור להושיע כי הבורא מנהיג ומשגיח בכל עת ורגע ומשדד המערכות כרצונו ומעלה את עמו ישראל למעלה מכוכבים והמזלות והמה בעצמם כחם יפה גם כן לעומת אמונתם השלימה בהבורא ב"ה להגביה את עצמו למעלה מהטבע ואזי אפילו שיחת חולין שלהם זך ובהיר כ"כ עד שיוכלון לפעול פעולות גדולות מה שאנו צריכין עתה לפעול ע"י תורה ותפלה ותורה ותפלה שלעתיד תהי' רק לעשות יחידים וזווגים עליונים עין לא ראתה שאין אתנו יודע עד מה להשיגן עתה במיעוט הכרתינו ולזה רומז הנביא הלכתא למשיחא מימיו מן המקדש המה יוצאים מוסב על עתיד מים כנוי לשכלים היוצאים מקודש עליון ותתרבה ההשגה כל כך והיה פריו למאכל כלו' פרי מעללם מתורה ותפלה שהיא עיקר הפרי לא תהיה רק לצורך גבוה למאכל ל' יחוד כמו אכלה ומחתה פיה שלשון אכילה מתייחס ללשון זווג ועיקר פרי התורה ותפלה רק ליחודים וזווגים מאורות עליונים כאשר עלה ברצונו הקדום בכוונות הבריאה ועלהו היינו שיחת חולין של ת"ח כמאמרם ז"ל ועלהו לא יבול אפילו שיחת חולין של ת"ח צריכין לימוד ורומז הכתוב ועלהו לתרופה ירצה אפילו שיחתן של חולין יהיו זכים ובהירים להתיר עמהם פה עקרות ופה אלמים והכל בעבור גודל האמונה והשגה שהקב"ה כל יכול לשלול מי שאין אמונתו שלמה לדעת זאת בעצמו ומעשיו מוכיחים על פנימיות מחשבתו והאמונה התקוע בקרבו מול דברינו הנאמרים בא הכתוב באזהרה אם יעלה על רוחך להתפלל עבור חשוכי בנים צריך לזה תנאי הקודם למעשה לא יהיה בך עקר ועקרה בך דייקא בסוד פנימיות מחשבתו תהיה האמונה גדולה וחזקה כ"כ כאלו אין עקר ועקרה בעולם כ"א הקב"ה כל יכול לשדד המערכות ולהתיר פה עקרות ופה אלמים בהרף עין ברגע כמימרא וזהו לא יהיה בך עקר ועקרה בך דייקא ולא כל מי שרוצה ליטול את השם יבא ויטול לומר שאין בו עקר ועקרה כי פעלו סותרים את דבורו אם האמת אתו כאשר מדמה בנפשו שנאמנה את אל רוחו בוודאי לא עשה מעשהו זר נכריה עבודתו ורודף הוא יומם ולילה להשיג מחוז חפצו ולא כן דרכו של ת"ח כי אם ביראת אלהים כל היום וע"פ הדברים האלה ביארתי מה שאמר הנביא ורמז ג"כ לעתיד וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה הוא הדבר אשר דברתי וזרחה לכם אישים המשכילים שנאמנה את אל רוחם ויראתם על פניהם תמיד יראת הרוממות ולא

יראת עצמם עבור חסרון הגשמי וזה נרמז במלת יראי שמי דייקא על דרך הכ' מפני שמי ניחת הוא וכל עצמם ומגמתם לחבר ולייחד שמש כנוי לקודשא בריך הוא וצדקה כנוי לשכינה ועתה תחזה תועלתם הנשגבה ומעולה שזוכין לזריחת מאורות עליונים להשכיל ולדעת אמיתית יחודים בתורה ותפלה ועשות מצותן ועוד זאת מעלה מובחרת ומעולה למרפא בכנפיה בהצטרכם לפעמים לשאול עבור רפואה וכדומה תהא להם זאת בנקל עם שיחת חולין יגרומו כל צרכם המרובים זהו שהבטיח להם מה שתהא באחרית הימים וגם עתה בהטיבו את דרכיהם באמת ונכונה תזכו לבהירות כזה ומרפא בכנפיה כלומר אפי' בבחינת הכנפים של תורה ותפלה משם תוכלו לפעול רפואה בעולם בעשות מעשה המצות ותורה ותפלה בעצם אינו כ"א לחבר ולייחד שמש וצדקה ודו"ק:

למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם. להבין כוונת הפ' נראה בהקדם מאמרם שנתעוררו כל מקום שנא' מזמור לדוד להביא רוח הקודש לדוד ובמקום שנא' לדוד מזמור שרתה עליו תחלה רוח הקודש ואח"כ אמר שירה והכוונה ידוע בחינתו של דוד היא הדיבור הנמשך ממדות המלכות שאין לה מגרמה כלום כ"א בקבלתה מלמעלה הימנה וזאת עיקר תורת עבודת האדם בעת תורה ותפלה להתבונן במעוז שכלו החכמה תהיה מקושרת לבחינת הקול והדבור וראיה לזה מלת דבר נוטריקון "דשנת "בשמן "ראשי וידוע שמן כינוי לחכמה ואם אין בחי' החכמה מקושרת בקשר אמיץ וחזק אל הדיבורים היוצאים מפיו אזי האותיות המה בלתי לחלוחית הארה ובהעדר החכמה אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם ואל ישמיע למרום קולו כשאין שמן שופע על ראשו כי תועלתו מעט ואין רשומו ניכר ולכן אל ירבה שיחה עם אל כ"א איש הירא ותמים אשר עיניו בראשו על ההוא דקיימא על ראשו שמן משחת קודש משפע אלוה השופע עליו תמיד בלי הפסק ואיש אשר אלה לו טרם פתוח פיו להוציא דיבור מתבונן ושקל בפלס מאזני שכלו לבל יוציא שום צירוף תיבה משפה לחוץ כ"א שזה התיבה תבנה ותכונן תחלה בסוד המחשבה ואח"כ נוסע עם זאת המחשבה הטהורה לבחינת הדיבור בלי שום פירוד ח"ו וזה הרמז אימתי נקרא דבר בשלימות דייק מינה ותמצא במלת דבר נוטריקון "דשנת "בשמן "ראשי כאמור וכבר זכרתי כמה פעמים שעיקר תורה ותפלה של אדם תולה במעשהו בחוץ כמו שלוקח לעצמו רמיזא דחכמתא מכל דבר בעולם שקורה לו מטוב עד רע אינו נותן לב לדעת כ"א אלהות המלובש לשם לדעת איך לקרות בתואר שמותיו וכנויו ככה מכניס ובונה מבפנים בגשתו לתורה ותפלה צירופי תיבות ולהיות שידע להזהר לשמור פיו ולשונו אפילו בהולכו בשוקים וברחובות גם שם לא פנה אל מדעתו ופנימית מחשבתו

קשורה ודבוקה לרוממות אלהות ולכן תיכף שעומד להתפלל וללמוד תורה פיו פתוח להוציא דיבור בלי שום טרחא כ"א בשפה ברורה ובנעימה ע"ד שבארנו למעלה פי' הכ' משכיל לאיתן האזרחי אברהם אבינו נקרא אזרח ואמרתי טעם לשבח למה נקרא אזרח א' זרח זריחה ראשונה בעולם להאיר התגלות חסד אל העודפות ואהבתו ית' בעולם וזאת הבחי' הוא משכיל לאיתן לדיבור שנקרא איתן כאשר כבר זכרנו טעמו וזהו לדוד מזמור שרתה עליו רה"ק ואח"כ אמר שירה כנאמר היינו שנתמלא תחלה מעוצם השגתו מחשבתו קודש ית' הניכרת מצד פעולותיו ואפי' בצרכי גופנית גם שם הולך ואור במאור התורה ומקושר בפנימיות מחשבתו לרוממותו יתברך וזאת הגורמת בעת בא דיבורו הטוב לתורה ותפלה כבר נתמלא מלא קומתו מאהבה ויראה במעשהו בחוץ ועמהם אומר שירה ויש לך סוג אנשים בעומדם להתפלל אין להם שום התעוררת להוציא דיבור בשלימות רק באמצעות אותיות התפלה מעורר לבו בקרבו איזה בחינת אהבה ויראה וכדומה מהתעוררת הדביקות וזה אפשר לכוונות בדבריהם מזמור לדוד להביא רוח הקודש לדוד שהיא בחינת הדיבור שבכל אדם מישראל והכוונה שמעורר לבו בקרבו ע"י שירות ותשבחות וצירופי אותיות המסודרים לפניו בסדר התפלה זהו הגורמת לו בחי' רוח הקודש להוציא אותיות מלוים כל טוב מהארה עליונה עתה שאו נא עיניך וראה הפרש הגדול בין שני סוגי אנשים המבואר כי החכם אשר עיניו בראשו לוקח לעצמו בחינת רמיזא דחכמתא אפילו מעשהו בחוץ טרם גשתו אל עבודת הקודש פנימה אזי אין לו שום מונע מדביקתו ותיכף בעמדו להתפלל פיו פתוח לרוחה ואין לו מחשבות זרות כ"א הדיבורים שווים אצלו לקדימת מחשבתו וע"ד שביארנו למעלה פ"ה לעומת המסגרת תהיינה הטבעות המחשבה נק' מסגרת להיותה סגור ומסוגר ואין לה תפיסה בהעדר הקול והדבור והקול נקרא טבעת ולהבינך בענין נקדים מה דאיתא ברעיא מהימנא קנה שית עזקן מתחבראן כחדא ואינון אקרון בני אלים מפקי רוחא לנשבא על עלמא ומפקין רוחא וקלא וההוא קלא נפק ואערא בעבי מטרא ואשתמע לברייתא וע"ד כתיב ורעם גבורותיו מי יתבונן הנה הרואה יראה איך לדברי קדוש הזוהר רומז לנו שכל מה שיש בעולם הכל יש דוגמתו במלא קומת האדם להיותו עולם קטן ומרוחניותו יכול להשיג במושכלות ברוחניות אודות הבהירים והנעלמים ע"ש ותשכיל נפלאות וכלל היוצא המחשבה טרם התלבשותה בבחינת הקול והדיבור לית בה תפיסה כלל ואח"כ שית עזקאין דקנה מפקי רוחא לנשבא על עלמא ומפקין רוחא וקלא והנה זה הקול עדיין אין לו ג"כ התגלות בשלימות עד שמתלבש בבחי' ה' מוצאות הפה וחותכת את הקול לבחינת פרטי אותיות ואז נשמע הדיבור בשלימות וקורא אותם עבי מטרא הכוונה

שמכסה את בהירות השכל שרוצה לגלות בבחי' עבים שהן המה המכסים טוהר השמים וע"ד שבארנו פ"ה המכסה שמים בעבים המכין לארץ מטר הכוונה כשרוצה להשפיע שפע וברכה עליונה לשכינה שנקרא ארץ מכסה תחלה את השמים כינוי לשכלים בעבים מורים בחינת. נה"י המרמזים גם כן לשפתים והם עבי מטרא שנשפע לשכינה וגם ה' מוצאות הפה נקראים עבי מטרא להיותם בחי' התלבשות להקוו ולזה רומז הזוהר ורעם גבורותיו מי יתבונן נודע בינה כינוי בשם מי באמצעות התלבשות הרעמים היינו בחינת הקול שמוציא משיכ עזקאין הוא בחינת רעמים באדם לעומת רעמים שיש בעולם וכשהקול מתלבש בה' מוצאת הפה מי יתבונן יש התגלות והתבוננת לבינה הנקרא מי ומעתה נחזה מהות הדיבור טרם צאתו לגמר השלימות מקדימת המחשבה כמה בחי' ישנה כמו שיש הרבה דברים לבחי' המטר נאמר בכתוב נשיאים ורוח ויש גם כן ברקים ורעמים עכ"ז כשבא הרוח וגשם אין ככה הענין באדם אפי' כשמוציא דיבור לפני אלהים בתורה ותפלה להיות שלא ידע לשמור פיו ולשונו להוציא דיבור שלם בלי תערובות חוץ אזי אין אומר ואין דברים כמו בגשם אומר הכתוב נשיאים ורוח וגשם אין כי בחינתה המה שוים כמוזכר ולזה רמז ג"כ נעים זמירות ישראל השולח אמרתו ארץ עד מהרה ירוץ דברו ומונה והולך הנותן שלג כצמר כפור כאפר יפזר משליך קרחו כפיתים ישלח דברו וימסם ישב רוחו יזלו מים וגמר אומר מגיד דבריו ליעקב ולכאורה אינו מובן ונתבאר ע"פ הדברים הנאמרים להורות בא שבחי' הגשם וזולת המים שוים לבחי' הדיבור שבאדם ולזה גמר אומר מגיד דבריו ליעקב שוה ממש לדברים הקודמים שמנה בכתוב וכיון שכן מה מאוד ראוי להיות שכל אחד מישראל יתבונן במעוז שכלו על פרטי דיבוריו הן בתורה ותפלה ואפילו בדיבור איש אל רעהו יקדש ויטהר את פיו ולשונו בכל בחי' מוצא מה' מוצאותיו יקנה שלימות וחיות שחננו אלהים בבינה יתירה ומגיד דבריו ליעקב דייקא ולא עשה כן לכל גוי ואפילו היותם מדברים אין ממש בדבריהם כ"א יעקב חבל נחלתו נתן להם כח הדיבור לגרום התעוררת למעלה בעולמות עליונים עם כחם אשר בפיהם ועתה נחזור לענין לא על הלחם לבדו יחיה האדם התורה כינוי בשם לחם כמש"ה לכו לחמו בלחמי דהיינו הצטרפות אותיות הרבה נקרא לחם להשיב נפש ורומז הכתוב לא על הלחם לבדו יחיה האדם יכול להבחין את נפש בהתעוררת והתלהבות לדביקות הבורא ב"ה כאותן סוגי אנשים כמבואר למעלה שאין השגתם והכרתם חזקה כ"כ להשיג התלבשות אורותיו הבהירים אפילו בפעלם ועבודתם בחוץ וצרכי גשמיותם ולכן סגור עליהם הדיבור בגשתם לתורה ותפלה נעשה אלמים ובלתי אפשרי לעורר לבם בקרבם כ"א אותיות וצרופי תיבות שבתורה ותפלה וזה בחי' מזמור לדוד להביא רוח הקודש

לדוד בחי' הדיבור ע"י שירות ותשבחות ונפלאות שרואה בתורה מזה קונה שלימות לנפשו להוציא דיבור בדחילו ורחימו הנה גם מזה אל תנח ידך ומי יתן והיה לבבם זה להם כל הימים לדבק פנימות מחשבתם על ידי התורה הנקראת לחם אמנם יתיר עליהם אישים המשכילים במעלה גבוה ורמה להיותם תמימי דרך ההולכים בתורת ה' כל היום כולו אינו נפרד פנימות מחשבתם מרוממות אלהותו ואפילו במעשיהם הגשמיים משיגין מחשבתו קודש יתברך הניכרת מצד מעשיו לדעת איך לקרותו בתואר שמותיו וכינויו כנזכר וזה בחי' לדוד מזמור שרתה עליו תחלה רוח הקודש היינו שנתמלא מלא קומתו מאהבה ויראה כמו שלקח לעצמו רמיזא דחכמתא מפרטי מפעליו ככה מכנה ובונה מבפנים ותיכף שעומד בתורה ותפלה פיו פתוח להוציא דיבור בשלימות וממשיך מקדימת המחשבה אל ה' מוצאות הפה ותועלתו נשגבה מכל בחי' מוצא בפ"ע מקבל פרטי תענוג וחיות להחיות את נפשו בהתעוררת ודביקות אל ולזה רומז הכתוב לא על הלחם לבדו המורה צירופי תיבות מתורה הנקרא לחם הזה לבד יחיה האדם יכול האדם להחיות את נפשו וכמבואר כי אם על כל מוצא היינו על כל בחינת פרטי מוצא מה' מוצאות הפה יכול האדם להחיות ולהשיב נפשו בתענוגים שונים זה מזה בהתעוררת והתלהבות מחדש איך שהוא עתה בזה המוציא ומקבל עתה תענוג מבחי' מוצא זה בפ"ע ואח"כ מלבישׁ עוד המחשבה באותיות היוצאים ממוצא אחר וגם שם תנוח נפשו שחננו אלהים בבינה יתירה לטעום טעם להרגיש תענוגים שונים מכל בחינת מוצא בפ"ע וכיון שכן תועלתו גדולה ומובחרת לבנות ולכונן צירוף הקדוש שם הוי"ה ב"ה באופן המבואר ולזה רומז הכתוב על כל מוצא פה הוי"ה תבנה ותכונן צירוף הוי"ה ב"ה כנזכר ודו"ק:

ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלהיך וגומר וכבר דקדקו קמאי ופירשו כיד ה' הטובה עליהם וגם לי נראה כי הנה כבר נודע מספרים אשר כללות המדות אנו יכולין לתאר אצלו ית' בעצמותו כ"א מדת המלכות כי אין מלך בלא עם וזאת הגורמת צמצומו ית' וברא כל העולמות עש"ה מלכותך מלכות כל עולמים אמנם זאת צריך הבנה כיון שבחינת המלכות היא היראה כנודע איך שייך לתאר ולכנות בעצמותו כ"י בחי' היראה כיון שהוא ית' למעלה מכל העולמות והוא הנותן שפע וברכה מרום המעלות עד מדריגה התחתונה וא"כ איך אנו מתארים אצלו מדת היראה ומה לו ליראה וממי לו ליראה אמנם מצדינו שייך שפיר לתאר אצלו בחי' היראה ע"ד ששמעתי אומרים מה שהזהיר התנא ויהי מורא שמים עליכם דרך משל אב מזהיר ומצוה לבנו לבלתי ירחיק נדוד ממנו מלא עיניו פן יכשל באבן רגלו וכמוהו מהמאורעות והיראות שעולה על דעת אב הרחום על בנו הנחמד הנה הרואה יראה ויבין היות כאן שתי בחי' יראות

שונות זמ"ז האב ירא לנפשו מכאב וצער בנו החביב כנפשו ובכל צרתו לו צער והבן ירא לנפשו מגערת אביו ומרצועה בישא בהעדר שמירתו והולך בדרך עקום ועתה בין והבין הפרש הגדול בין ב' בחי' יראות הנ"ל כרחוק מזרח ממערב וככה הענין בין ישראל לאביהם שבשמים האב הרחמן הקב"ה מגיע לו עיקר היראה מצדינו שלא ירחיקו א"ע ממנו ית' בעשות מעשות מגונות ומכוערות ואז יטנפו משכנא וכלי גופם מהשראות אלהות על פרטי איבריהם והסתלקות נשמתם ואין לך צער גדול מזה ובכל צרתם לו צער כ"י והם יש להם ג"כ בחי' יראה מרצועה בישא שזה נקרא יראה תתאה וזאת עיקר תורת אדם להשוות מדותיו למדות הבורא ב"ה ולקנות זאת היראה שהוא ית' ירא מצדינו שהיא יראת הרוממות וזהו ויהי מורא שמים עליכם כלומר המורא של שמים כינוי להקב"ה תיראו ג"כ אתם ולא יראה זולתו וכלל היוצא אשר אנו בנ"י גורמים לו יתברך כ"י בחי' יראה שלא לסבב עלינו ח"ו איזה צער ונזק בסיבת התרחקות מאתו יתברך בעשות רע וזאת היראה אצלו רק בדרך שאלה ולא בעצמותו וכאמור מול זה בא הרמז בתורה ועתה ישראל להיותכם מורכבים בחומר הגוף מורכב מד' יסודות וקרוב להפסד יותר משכר ח"ו כי יצר לב האדם רק רע מה ה' אלהיך שואל מעמך לשון שאלה ממש כ"א ליראה והכוונה כללות התוארים והכינוים יכול לתאר בעצמותו זולתכם כי אם מדות היראה אינו יכול לתאר בעצמותו כי מה לו לירא וממי לו לירא ושואל מעמך מדות היראה מצדיכם שלא יגרום החטא ח"ו איזה צער ובכל צרתם לו צער ורומז הכתוב ליראה את ה' אלהיך מלת את משמעו עם והכוונה אזהרה לצדיק שישוה מדותיו למדות הבורא כנראה במשל הנזכר שהיראה שלכם תהיה ממש שוה ליראת אב הרחמן הקב"ה יראה הרוממות ולא יראה תתאה ומעתה תאיר עיניך אשר חכמים הגידו מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים ולכאורה תמוה והלא מי שיש בו אהבת הבורא באמת ג"כ דבריו נשמעים ומובן ע"פ הדברים אשר ביארתי פ"ה והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע ותוכן הדברים להורות בא את המוכיח בשער ומזהיר ומצוה בטוב לעם ה' מהראוי להיות עצור במילין ולעשות לפיו מחסום מלהוציא דברי חוב מעונשים קשים וכדומה כ"א יראה הרוממות כי לפעמים גוזרים למעלה איזה גזר על העולם לא נגמר הדבר לצאת מכח להפועל כי אם באמצעות דיבורי בנ"א ולפעמים באמצעות הליכות השמש כמו דאי' בזוהר שמשא נטל מלה ולכן מה מאד יחרד וילפת האיש לבלתי פוער פיו להוציא דבורים כאלה שע"י יכול כרוז עליון להגמר ולכן תמצא במאמרם תנא אזכותא מהדר כלומר מי שחלק אלהים בבינה מהדר תמיד להוציא דברי זכות ורב טוב לבית ישראל ולא דברי חוב ח"ו וזה שרומז הכתוב והמשכילים מוסב על המוכיחים המצוים ומזהירים

בטוב יזהירו' את העם הנלוים עליהם כזוהר הרקיע כלומר ישוו מדותם באזהרתם כמו שהרקיע מוסב על הקב"ה הכנוי לשמים מזהיר ומצוה לעמו ישראל ביראה הרוממות ובהיות כן פיהם פתוח לרוחה לבלתי יעצרו במילין כיון שכל עצמם אינם מזהירים כ"א דברי זכות ולא חוב ואפשר לרמוז במאמרם מי שיש בו יראת שמים כלומר אותה היראה של שמים כנזכר תועלתו גדולה ומה הוא דבריו נשמעים ומלת דבריו מורה לשון רבים כלומר כל פרטי דבוריו רשאי להשמיע לעמו הגלוים אליו וזהו דבריו בכלל נשמעים כיון שהם רק דברי זכות וטובות לישראל ודו"ק:

ובאופן אחר **ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כ"א ליראה את ה' אלהיך** ונתעוררו חז"ל א"ר חנינא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים שנאמר ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל וגומר אטו יראה מלתא זוטרתא היא והאמר רבי חנינא משום רשב"י אין לו להקב"ה בבית גנזיו אלא אוצר של יראת שמים וכבר צווחו קמאי דקמאי מאי פריך הגמרא אטו יראה מלתא זוטרתי היא אדרבא מכאן משמע שבחי' יראה יקרת הערך וזה לך האות שאין הקב"ה שואל ומבקש מאתנו כ"א ליראה והנראה שעיקר הקושיא מתיבת ועתה אטו יראה מלתא זוטרתי וע"ד מאמרם אין ועתה אלא לשון תשובה והטעם מאמרם אין ועתה תיכף ומיד ואי אפשר להיות כ"א ע"י התשובה וע"ד מאמרם ז"ל המקדש את האשה ע"מ שהוא צדיק הרי זו מקודשת כי בתשובתו הרמתה נעשה צדיק ונודע עיקר התשובה היא היראה ואם אין יראה אין כלום ולזה רומז הכתוב ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך שתעשה תשובה תיכף ומיד כמשמעות מלת ועתה כי אם ליראה שהיא עיקר התשובה ולזה פריך הגמרא כיון שעיקר השאלה היא על התשובה כנשמע מתיבה ועתה ומשמע תיכף ומיד ובלתי אפשרי זולת היראה שהיא עיקר התשובה וא"כ אטו יראה מלתא זוטרתי לומר האדם יכול לקיימה ולהגיע ליראה הרוממות תיכף ומיד כאשר עלה על רצונו והאמר רבי חנינא משום רשב"י אין לו להקב"ה בבית גנזיו כ"א אוצר של יראת שמים וכיון שכן מורה היותה יקרת הערך וספונה מאד בעיניו יתברך וא"כ מה מאוד צריך לרדוף אחריה ולהשתדל בחריצות וזריזות בכל מאמצי כחו לבא לתכלית היראה וכולי האי ואולי והכתוב אומר ועתה מה ה' שואל מעמך כי אם ליראה משמעו תיכף ומיד כנזכר והוא מהנמנע אטו יראה מלתא זוטרתי שהאדם צריך להתאמץ בזה יומם ולילה כל ימי חיים חיותו והלואי שיגיע לאוצר היראה אשר בבית גנזיו ודו"ק:

למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ. ונראה כי נודע שאריכות הימים והשפעות עושר ונכסים וכל טוב הכל תולה בזוג שמים וארץ העליונה וכל עצמם של זווג הנ"ל תולה בהתעוררות התחתונים

וכשרון פעולתם כי באתערותא דלתתא אתער לעילא שהשמים כינוי להקב"ה משפיע משפע ברכה עליונה אל הארץ כינוי למלכות ומשפע ברכה עליונה יגיע אליו ג"כ ולהיות שאין אדם דומה לחבירו כי אין דעתן דומה זה לזה ככה עולה באי' התעוררותם למעלה לגרום בחי' הזווג אם העבודה חזקה בידו ומוסר את לבו ורוחו ונפשו עבור התורה ועבודה ממילא בחי' יחודו וזווגו שגורם למעלה רב הכמות ואיכות וימי השמים היינו מדות השמים כינוי לז"א משפיעים האריכות במדות הארץ ואליו יגיע ג"כ אריכות ימים לערך התעוררותו שעלה למעלה ואם העבודה רפוי' בידו והתעוררותו מעט ידע נאמנה שבחינת הזוג שגורם למעלה הוא מעט הכמות ובא יבא אליו השפעה מעט בעוה"ז ג"כ כפי התעוררותו המעוטה מול זה בא הרמז בתורה ללמוד לאדם דעת מאין נמשך לו השפעת עושרו וקניינו והכל משלו נתנו לו למען ירבו ימיכם וימי בניכם וגומר לתת להם גמר אומר כימי השמים מורה למדות ז"א המשפיעים על הארץ כנוי למדות המלכות כנזכר ודו"ק אסנ"ו:

ראה

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר תשמעו אל מצות הוי"ה אלהיכם והקללה אם לא תשמעו אל מצות ה' אלהיכם וסרתם מן הדרך וגומר. וראוי לשום לב להבין מקראי קודש אומרו לשון ראה וכי אפשר לראות את הנשמע וגם אומרו היום לכאורה מיותר. והנראה שדבר גדול נרמז בכאן להעיר לבות בני אדם לתורה ועבודה כי יאמר נא ישראל איך יתכן לו לדעת במושכלות ולבלתי יפריד מחשבותינו מרוממות אלהותו אפי' כמעט רגע ולכאורה קשה עלינו המעשה אשר נעשה והאדם מלובש בגוף עכור וגשם ומוכרח לאכול ולשתות וכדומה מצרכי הגשמיות שכל עצמם המה מעולם הנפרדים כי משם יפרד וא"כ איך יכול האדם לדרוש אחדותו ויחודו אפי' בבחי' ההתחלקות לזה בא אדון הנביאים להורותם דרכי יושר ולהבינם בטוב טעם עניני עבודתם ואמר ראה אנכי נותן לפניכם היום מוסב על בחי' היום ממש אנכי נותן לפניכם בחי' היום לדעת מהותו אשר נודע שאינו נקרא יום שלם כ"א בהיות לילה משלים את היום ואם לאו אינו נקרא יום שלם ועיין למעלה מה שבארנו פ"ה וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא אלהים והכוונה מאין יתכן לדעת מהות האחדות ששם הוי"ה המורה רחמים ושם אלהים המורה דין המה אחדין דלא מתפרשין רק מצדינו נראה בחינות התחלקות כ"ז יתכן לדעת ממהות היום אינו נקרא יום שלם כ"א עם הלילה וגם שניהם כאחד טובים למי שעמד בסוד ה' נפשו יודעת מאד היותם אחדות א' אכן מי שנבער

מדעת חסרון תבונתו נדמה לו כאילו יש פירוד ביניהם וזאת הגורמת שעושה פירוד בין הדבקים למעלה בתואר שמותיו וכינויו יתברך המורים רחמים ודין ומכאן נמשך ברכה וקללה כל א' לעצמו כי הוא בעצמו גורם ככה להיות שלא דרש אחדותו ויחודו ושם הכל אחדות א' באין פירוד כלל ח"ו ובא לפרש בפסוק אחרון יותר מן הראשון מהות הברכה והקללה את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלהיכם ולהבינך את הענין נקדים פ"ה וקווי הוי"ה יחליפו כח יעלו אבר כנשרים וגו' ירצה זאת תורת האדם עודו בעוה"ז לעשות שם עש"ה ויעש דוד שם כל ימיו של דוד עיקר מגמתו והתאמצו בפרטי עובדותיו לעשות שם לשכינה כמו שדברנו מזה כמה פעמים למעלה להדורש מקומם כי שם הרחבנו ביאור אלה הדברים ולכן נקראים תלמידי חכמים בנאים ע"ש שעוסקים תמיד בבנייינו של עולם ובלתי אפשרי לבנות ולכונן צירוף הוי"ה ופרטי תואר שמותיו וכינויו כ"א החכם אשר עיניו בראשו לבלתי יסתכל על גשמיות הדברים ממה שקרה לפניו לראות ולשמוע אל יתן עיניו והשמעת אזניו כ"א על אלהות המלובש שם שאין לך שום דבר בעולם הבאה לכלל בריאה והויה שלא יהיה לשם אותיות התורה ונ"ק מאיברי השכינה השוכנת בכללות המדריגות מרום המעלות עד מדריגות התחתונות והנמוכים גם שם יש איברי השכינה המחיה אותם ואיש המשכיל מעלה ומגביה משם איברי השכינה לשורש ואחדות הראשון ושם הכל נמתק אפי' מה שנראה לפעמים דין דורש מקום מוצא מאין נמשך ככה כי לכולם יש להם מוצא מקום אפי' לבחי' הדינים והכלל בזה זאת חובת גברא להיות תמיד עם פנימיות מחשבתו למעלה מהתחלקות הזמנים כי בהשתלשלות בחי' הזמנים וממקום קדוש יהלכו ושם המה אחדין דלא מתפרשין ומשם יפרד ונשתלשלו ממדריגה למדריגה עד עולם העשיה יש פירוד והפרש ביניהם י"ד עתים לטובה וי"ד עתים לרעה ח"ו ומי שנבער מדעת נשאר שקוע עם ראשו ורובו תחת התחלקות הכ"ח עתים וגורם לעצמו לפעמים מקרה לא טובה והכל בעבור חסרון דעתו לדרוש אחדותם ומקום מוצאם במקורם שמה אין פירוד והתחלקות כלל כי אין רע יורד משמים ואדרבא אפי' בחי' י"ד עתים לא טובים נמתקים בשורשם ונהפכים. לטוב גמור ומעתה תשכיל לדעת פ"ה וקוי הוי"ה כלו' מוסב על אישים המשכילים המקוים ומכנסים שם הוי"ה מכללות המדריגות שנתנו עיניהם אינם מסתכלים כ"א לקוור משם שם הוי"ה ב"ה היינו להשיג משם אלהותו יתברך המושג מצד פעולותיו ואנשים כאלה נקראים קווי הוי"ה מל' יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ורומז הכתוב תועלתם הנשגבה יחליפו כח ירצה להיותם תמיד עם פנימיות מחשבתם למעלה מבחינת התחלקות הזמנים ואינן נותנים עיניהם כ"א על אלהות המלובש' בבחי' התחלקות להעלות לעולם האחדות זאת

הגורמת להם שיחליפו הכ"ח עתים ואפי' י"ד עתים רעים נחלפים ונעשים טובים ורומז עוד יעלו אבר כנשרים כלומר הכרתם חזקה גורם להם שיעלו איברי השכינה למעלה כנשרים מל' אילן שנשרו פירותיו כלומר כמו שנשרו ונפלו אותיות התורה ונ"ק שהם איברי השכינה ונתלבשו במדריגות התחתונים כמ"כ מעלים ומגביהים למרום שבתם. או יאמר יעלו אבר כנשרים מוסב על האדם המעותד לבנות קומת השכינה באמצעות כשרון מעשה מצותיו כמו שהוא מתקן בעצמו בחי' אבר ככה נתקן למעלה בקומתה יד תחת יד ורגל תחת רגל כמבואר בזוהר ובתקונים שיש מארי דקומה ומארי דצוואר ומארי דידין ודרגלין ולהיפך בעשות רע נפגם איבריו וככה פוגם למעלה בקומת השכינה לערך אחיזת נשמתו עולה עמו באמצעות מעשים טובים ואינה יורדת עמו כ"א בעשות רע ח"ו נפגמים איבריה כ"י ולזה רומז הכתוב וקווי ה' יחליפו כ"ח כמדובר אמנם לא כל מי שרוצה ליטול השם יבא ויטול לומר שגם לו כח לה להחליף את הזמנים והתחלקות העתים כי צריך לזה תנאי הקדם לתקן מלא קומתו להעלות בחינת האבר שנפגם במעשה הרע יעלה אותו כנשרים ממש כמו שגרם נפילה לבחינת האבר וכמו ששמעתי **מהמגיד** זללה"ה שביאר אשר חכמים הגידו איזה תלמיד חכם המקפיד על חלוקו להפכו כלו' שמקפיד על חלוקו שחלק א"ע מהבורא ב"ה ברוע מעשיו מקפיד ע"ז להפכו לדבק א"ע לרוממות אלהות וזהו יעלו אבר כנשרים וזה תולה בזה אם יתקן את עצמו ממילא נבנה ונתקן קומתה ג"כ וכחו יפה להעלות איבריה ממטה למעלה כנזכר וקווי ה' יחליפו כח והנה במה יתכן לו לאדם לדרוש אחדותו ויחודו ית' להעלות בחי' ההתחלקות למקום אחדותו ויחודו ית' להעלות תורה ומעשה המצות הכתובים בה כי התורה רושם אלהות כמבואר בפרשיות הקודמות ע"ש. ועתה נחזור לענין את הברכה אשר תשמעו אל מצות הוי"ה אלהיכם ומלת תשמעו משמעו ל' אסיפה כמו וישמע שאול את העם וכנזכר בכוונת לשמוע קול שופר ירצה באמצעות התורה והמצות תשמעו ותאספו שתי שמות אלו הוי"ה ואלקים המורה דין ורחמים תשכילו לדעת שאין שום פירוד ביניהם ומכאן נמשך עיקר גדר הברכה כנזכר קווי הוי"ה יחליפו כ"ח עתים ומהפכים י"ד עתים רעים לטובים ולזה גמר אומר אשר אנכי מצוה משמעו ל' צוותא והתחברות אתכם היום שאינו יום שלם כי אם יומם ולילה הנראה דין ורחמים ובאמת גם שניהם טובים כנזכר והקללה אם לא תשמעו ותאספו אל מצות הוי"ה אלהיכם ומכלל הן אתה שומע לאו כיון שעושה פירוד בין הדבקים ואינו דורש אחדותם ממילא נופל תחת חלקת הזמנים ואין כחו יפה להחליף הכ"ח עתים מרע עד טוב ומזה נמשך עיקר הקללה ממקרי ופגעי הזמנים המבלבלים מחשבתו קודש להפרידו מדביקות ואין לך קללה יותר מזה סוף דבר

הכל נשמע היות כ"ז ביד האדם לראות בחוש הראות מצד התלבשות אלהותו יתברך בכללות המדריגות יכול לדעת מה למעלה להשיג עליון מהתחתון וזה הרמז ראה אנכי כלומר אזהרה לצדיק מיחידי סגולה אשר ה' קורא אליהם לכל מקום שתתן עיניך לראות אנכי שם מלובש אותיות התורה הפתח באנכי ולכן פתח הכתוב בל' יחיד כי בני עלייה המה מועטים להיותם טוב רואי אפי' מגשמיות ישיגו שם התלבשות אלהות ושארית העם מי יתן והיה לבבם זה להם להביט נפלאות מתורה גופא שהי' רשימת אלהות כנזכר לנו פ"ה דרשו מעל ספר ה' כלומר הנביא הוכיח על פניהם אם אומר לכם לדרוש אחדותו ויחודו ממדריגת הגשמיים תשיבו לומר לאו כל מוחא סביל דא עכ"פ אני אומר לכם דרשו מעל ספר הוי"ה ב"ה וגם לזה לא תשימו לב לדרוש אחדותו ית' ולזה פתח הכתוב ראה אנכי בלשון יחיד כנזכר וגמר אומר בלשון רבים נותן לפניכם מוסב על רובן דעלמא אשר לא ידעו ולא יבינו אל פעולת ה' ואצלם נעשה בחינת התחלקות ברכה בפ"ע וקללה בפ"ע והשם ברחמיו יהפוך מקללה לברכה כנז' ודו"ק:

או יאמר **ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה** יובן ע"ד שבארנו למעלה אשר שנו חכמים במשנה דאבות דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת ע"ש ותוכן הדברים כי באמת מצד עצמותו יתברך אין שייך לתאר שינוי החושים עין ואוזן ויד ורגל כי מה דמות תערכו לו כ"י כ"א מצדינו אנו מתארים אליו ית' תואר איברים גשמיים כנזכר לנו פ"ה עיני ה' אל צדיקים ואזניו אל שועתם כלומר הצדיקים גורמים לתאר בעצמותו יתב' עינים להשגיח עליהם בעין חמלה ואזנים לקבל תפלתם ולזה רמזו בדבריהם דע מה שנעשה למעלה ממך בסכתך בחי' התחלקות האברים כביכול לומר על בורא עולם אחד יחיד ומיוחד עין רואה ואוזן שומעת והכל בסבת עם קרובו ישראל ובאמת מצד עצמותו אין שום תמונה וציור והתחלקות כלל לא וגם הברכה וקללה הנעשה למטה בסבת השתלשלותם ממקורם נעשה שינוי ביניהם ברכה בפ"ע וקללה בפ"ע והכל מצד המקבלים יש בחי' שינוי ובבורא עולם נאמר אני לא שניתי לזה רומז הכתוב ראה אנכי נותן לפניכם דייקא ברכה וקללה בהתפשטותם ממקום אחדותם ונתלבשו בבחי' הזמנים נעשה פירוד ברכה וקללה וזהו לפניכם היום קללה וברכה ודו"ק:

אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים אשר אתם יורשים אותם את אלהיהם על ההרים הרמים ועל הגבעות. וכפול בלשונו אבד תאבדון ונתעוררו חז"ל מכאן לעוקר ע"ז שצריך לשרש אחריה להבין הענין עיין למעלה מה שזכרתי בשם **המגיד** זללה"ה שביאר מה שאנו אומרים בהגדה של פסח מתחלה עע"ז היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו ותוכן הדברים שלש המחשבות שבאדם אהבה ויראה והתפארת

נק' אבות וטרם שבאים על שכל האמיתי עובדים עם אלו המחשבות עבודה שאין בה ממש וזה נקרא ע"ז מאתו ית' כי נדמה בעיניו שנוהג במדת האהבה ותועה בה שאוהב רק את עצמו ורודף הוא לקנות שלימות ומחוז חפצו לזה משים עיקר מגמתו בתורה ותפלה ומעשה מצותיו לשאול אוכל לנפשו ונמצא אין אהבתו שלימה את האלהים כי הוא אוהב א"ע וירא בפני עצמו שלא יחסור כל בו וכללות עבודתו שעובד את בוראו בג' מחשבותיו היה רק ע"ז מאתו ית' כנזכר ועכשיו שבא על השכל מהות עיקר העבודה מה עניינה שכל עצמה רק צורך גבוה ולא צורך עצמו קרבנו המקום לעבוד עם אלו הג' מחשבות עבודתו דייקא ולא ע"ז והנה נודע שעיקר מקום אחיזתם הוא מהבנין ולמטה ששם מגע נכרי משבעה תועבות הפכיים מול זה בא הרמז בתורה להזהיר ולצוות את עם קדוש את הדרך אשר ישכון אור אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים והיינו לנקות כללות ז' המדות ממום מגע נכרים ולקשטם רק בקדושה וטהרה בלתי לה' לבדו ואין לזרים חלק בהם וזהו שאמר כל המקומות היינו כללות ז' המדות שיש להם לחיצונים חלק ומקום אחיזה בהם לנטות למדות הפכיים אשר אתם יורשים את אלהיהם ירושה בודאי על דרך שבארנו למעלה אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם כלומר מחמתם מגיע לנו מזון וכסות לנשמה בעולם המנוחה לבלתי תאכל מנהמא דכסופא ע"ז תולה להיות שיש רע בעולם לבחון את הטוב כנזכר וזהו אשר אתם יורשים אותם את אלהיהם על ההרים להורות מקום מגעם ואחיזתם רק על ההרים ידוע האבות נקראים הרים כלומר כאן על ההרים ראשית ממלכתם למלוך בז' תועבות ועש"ה שממית בידיה התפש ועל הגבעות מורה לאמהות רק בכאן שייך בחי' אלהותם ולא למעלה כי שם יין המשומר מששת ימי בראשית והכוונה משומר מששת ימי בראשית דייקא מוסב על זי"ה גם מהם משומר כי בכאן יש מגע נכרים ולשם אין מגיע מגעם כלל ולהיות שעולם הבינה נאמר בזוהר בינה אע"ג שאין שם דינים עכ"פ מתערים מינה ולכן אומר הכתוב ורומז מקום מוצאם בכדי לאבדם מכל וכל אפילו מהמקום שמתערים משם והיינו את אלהיהם על ההרים כלומר למעלה מהמדות בעולם הבינה ומעתה תשכיל לדעת דברי חכמים ורמיזתם מכאן לעוקר ע"ז שצריך לשרש אחריה כלומר לעקור ממקום שורשם ומוצאם התחלת התעוררותם שהוא למעלה על ההרים ועל הגבעות וכ"ז ישנה בכל אדם ובכל זמן ודו"ק:

ונתצתם את מזבחותם ושברתם את מצבותם וכו' לא תעשון כן לה' אלהיכם ופירש רש"י אזהרה למוחזק את השם ולנותץ אבן מן המזבח אמר רבי ישמעאל וכי תעלה על דעתך שישראל נותצין את המזבחות אלא לא תעשו כמעשיהם ויגרמו עונותיכם למקדש

אבותיכם שיתחרב והכוונה כי כבר בארנו אשר עיקר עבודת אדם בעוה"ז לעשות שם לשכינה ולכוננה ולבנותה בקומה שלימה התולה בתיקון בנין קומתו כנזכר והכלל שאין אמצעות בדבר ולא נמלט האדם מאחד משתי פנים אלה בעשות מעשים טובים תבנה ותכונן קומת השכינה ובעשות רש משרה בקרבו השראת הטומאה וגורם בנין בקומת הסט"א כי זה לעומת זה עשה אלהים וכשזה קם זה נופל מה מאד יחרד ויפחד האדם ממורא הנ"ל להתבונן במעוז שכלו מה החטא גורם ואפילו נדנוד קל ואתה תראה שאין לך אחד מישראל שלא יהיה לו אותיות בתורה וכנזכר בספרים נוטריקון של מלת ישראל "יש "ששים "רבוא "אותיות "לתורה וכל אחד ואחד מישראל לערך אחיזת נשמתו בתורה ככה גורם בנין וצירוף לבנות בתים משמות ותואר כינויים ואלו האותיות ממתינים עת בואו לצרפם ולעשותם צירוף קבע בלתי מתמוטט וכל זה תולה לערך הפעולות וכשרון המדות במעשהו בחוץ ככה מכניס ובונה בפנים לאפוקי אישים פועלי און אשר לא ידעו ולא יבינו אל פעולת ה' לעשות מעשיהם זר ונכריה עבודתם לאכול ולשתות כבהמה ולהוטים ובהולים לרדוף אחרי המותרות ידוע תדע שאלו האנשים יהרסום ולא יבנום לאותיותיהם שיש להם אחיזה בתורה וכל אלו השמות ותואר הכינויים שהיה ראוי להצטרף באמצעות כשרון פעולתם נעשה בהם הריסה וסתירה ח"ו וזה נקרא מוחק את השם ואוי לאותה בושה וכלימה לא די שאינו בונה אלא שסותר כי אין אמצעות בדבר ולזה בא הרמז בתורה על עבר והוה ועתיד שישנה תמיד בכל אדם ובכל זמן עד סוף כל הדורות ונתצתם את מזבחותם היינו באותן המבואר כאשר תתקנו ותקשטו מלא קומתכם מראש עד עקב להשארת אלהות שאז תבנה ותכונן ג"כ קומת השכינה וכדין אחרתי האי סטרא כי לא נתמלא צור אלא מחורבנה של ירושלים ולהיפך צור הולך ונתמעט כשנתמלא ירושלים וזהו ונתצתם את מזבחותם מוסב על כללות קומת הסט"א לנתוץ ולהרוס כמדובר לא תעשון כן לה' אלהיכם כלומר אל תעשו היפך מעשיכם לגרום ח"ו פירוד בין הדבקים בצירוף שם הוי"ה ב"ה כנזכר ולזה פירש"י והעמיק בלשונו אזהרה למוחק את השם כמדובר שאין אמצעות בדבר וכיון שאינו עוסק בבנין קומת השכינה יהרסום ולא יבנום ועושה פירוד בין הדבקים ח"ו וגם העמיק בלשונו ולנותץ אבן אחת מן המזבח או מן העזרה ידוע האותיות נקרא אבנים ובעוסקו בתורה ועבודה בתמידות נצטרפים אותיותיו שיש לו אחיזה בתורה בצירוף קבע והתורה יש לכנותה בשם מזבח וכמאמרם ז"ל זאת התורה לא עולה ולא חטאת כי תלמוד תורה כנגד כולם ועומדת במקום המזבח וגם קומת האדם נקרא עזרה כי משכן ה' המה בני ישראל והכל תולה במעשה המצות ולהיות העבודה חזקה בידם אזי אותיותיו המה בצירוף

קבע ואם הוא הפכפך במעשיו אזי נתפרדו האותיות ונהרסים מבנינם וזהו שהעמיק אזהרה למוחק את השם ולנותץ אבן אחת היינו אפילו אות אחת מן המזבח מוסב על התורה ומן העזרה מוסב על בנין קומתו כמבואר והשם ברחמיו יתן לנו לב טהור לעובדו באמת אסנ"ו:

שופטים

בפסוק **והיה כקרבכם אל המלחמה ונגש הכהן ודבר אל העם ואמר אליהם שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה וגו'**. יש להבין מה לשון והיה שיגיד שמחה ובכאן שמחה מה זו עושה כיון שמקרבים את עצמם למלחמה ודרך הארץ כשהולכים למלחמה אפילו מלומדי מלחמה יראו לנפשם אם יהיו מהמנצחים או מהמנוצחים ורש"י פירש כקרבכם אל המלחמה סמוך לצאתכם מן הספר מגבול ארצכם וצריך להבין וגם אומרו ונגש הכהן ודבר אל העם וכהן מה בעי הכא בשעת מלחמה וגם מה שפירש"י ודבר בלשון הקודש כ"ז צריך ביאור. והנראה שכאן הרמז התורה ותפלה שהם עיקר מלחמתו של אדם כל ימי חיים חיותו ואשרי הגבר מלא את אשפתו מהם לזרוק חצים לגבי סמא"ל ולהיות חצים שנונים בידו דהיינו להוציא אותיות מילוים מאהבה ויראה בהתעוררות גדול אזי יהיה לבו בטוח שיהיה מהמנצחים ולא מהמנוצחים כאשר עינינו רואות רובן דעלמא בגשתם אל עבודה שבלב זו תפלה אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם רק ינוע כעצי היער ובאמת אנשים אלו המלחמה כבדה בידם ומורך בלבבם מפני האויב והצר השוכן בקרבה הוא היצה"ר הלוקח מאתם כלי המלחמה הם האותיות ועושה צירופים בקליפות ומבלבל מחשבתם לשוט בהבלי עולם וממילא אין חצים לירות במו אופל לנצח ולהרחיק הצפוני מלבו ונעשה מנוצח מלפניו וכאשר בא לתורה ולתפלה כן הולך ומאומה אין בידו והכל בעבור שאין איש שם על הלב עיקר בואו בעוה"ז ומה מעשהו ומצד הסברא בודאי לא בא רק לפרנס את עצמו ופרנסת אשתו ובניו וכדומה מצרכי ישראל המרובים המבלים רוב שנותם רק בעבור האוכל והכסות ועיקר עבודתם שנבראו בשבילה נשכח מלוח לבם מול זה בא הרמז בתורה והיה יגיד שמחה כקרבכם אל המלחמה וכתיב בה' הידועה היינו מלחמה הידועה מלחמתה של תורה ותפלה שמחה ודאי לפניו יתברך בקרוב בני ישראל ללחום נגד צר הצורר הוא היצר הרע וישימו לב להכין את עצמם בכל מיני קרבא לירות חצים חזקים ומבטיחו הכתוב חציך שנונים עמים תחתיך יפלו נתבאר לנו במקום אחר והכוונה כשחציך שנונים היינו דבורי תורה ותפלה המה חזקים וחריפים בפנימיות מחשבה הקדושה כראוי ונכון אזי עמים

תחתיך יפלו ובתנאי בלב אויבי המלך כלומר תשים אל לבך וידוע תדע שהמחשבות זרות הבאים בתוך התפלה ושאר מונעים העבדות בוראך המה אויבי המלך מלכו של עולם ע"ש וכבר דברנו מזה כמה פעמים אשר עיקר חוזק החצים תולה במעשהו בחוץ כשנפטר מהספר ויצא לפעלו ולעבודתו לעשות מעשה ההכרחים שבלתי אפשרי זולתם גם שם ידבק פנימיות מחשבתו לרוממות אלהותו יתברך ואל ישאר שקוע עם ראשו ורובו בגשמיות לנטות מדרך המלך ואזי ילך לבטח דרכו ולא יהיה המלחמה כבידה עליו כל כך בגשתו אל העבודה זו תפלה כי אין מונעים הרבה לחטוף אותיות לחיצונים כיון שעשה לפיו מחסום ולא עשה צרופים בחיצונים במעשהו בחוץ ממילא אין לו מ"ז ומעורבות ולזה העמיק רש"י בלשונו כקרבכם אל המלחמה ובמה תולה עיקר המלחמה סמוך לצאת מן הספר ספר ממש כשנפטר מספר תורה ויצא לפעלו שם עיקר השמירה מאויב הצופה להחטיאו ולחטוף אותיות בקליפות והם כלי המלחמה שלא יהיה לו במה ללחום מלחמתו של תורה ותפלה אמנם מי הוא המלומד מלחמה להורות דרכי העבודה אומר הכתוב ונגש הכהן הוא העובד כי על הכהנים להורות ועליו מוטל לדבר אל העם ולזה פירש"י ודבר אל העם בלשון הקודש כלומר עיקר דבורו להבינם וללמדם ל' הנמשך מקודש עליון ואל יעשו דיבוריהם חולין בהיות שאין המחשבה קשורה אל בחי' הדיבורים היוצאים מפיהם כנזכר בפרשיות הקודמות באורך וזה ודבר אל העם ועיקר דיבורו רק בלשון הקודש כמבואר ואמר אליהם שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה ופירש"י אפי' אין בהן זכות אלא קריאת שמע בלבד כדי אתם שיושיע אתכם ומובן ע"ע הדברים הנאמרים שרומז למלחמתה של תורה ותפלה ועיקר התפלה מדאורייתא הוא הק"ש ושם עיקר היחוד כנזכר בכוונת ולכן צריך למסור א"ע עם כל נפשו ומאודו להיות בתכלית הזכות לפנות מחשבות מעוה"ז וימנע ראשו לשית סטרין כנזכר לנו במקום אחר ע"ש ולזה העמיק רש"י אפי' אין זכות ל' זכות ובהירות אלא קריאת שמע ששם עיקר הכוונה ומסירת הנפש כדי אתם שיושיע אתכם ודו"ק:

ודברו השוטרים אל העם לאמר מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישוב לביתו פן ימות במלחמה ואיש אחר יחנכנו וכן מי האיש אשר נטע כרם ולא חללו ילך וישוב לביתו וכו' ומי האיש אשר ארש אשה ולא לקחה ילך וישוב לביתו פן ימות במלחמה ואיש אחר יקחנה. וצריך להבין לפי הכלל המונח בידינו שהתורה היא תמידות וישנה בכל אדם ובכל זמן איך שייך עתה מקראי קודש אלו ומובן על פי הקדמה הנ"ל שמורה לענין התורה ותפלה ותחלה נקדים מאמר הנביא האותיות שאלוני על בני ועל פועל ידי תצווני והכוונה דאיתא בגמרא חכם גדול היה אדם הראשון שקרא

שמות לחיות ולעופות. ולכאורה קשה מה חידש חדשו חכמים שקרא שמות והלא כל מי שרוצה יכול לקרות שמות לאיזה דבר כמו שיסכים ברצונו אמנה הכוונה כי ידוע הפרש הגדול שבין לה"ק לשאר לשונות שאינם רק הסכמיות יתיר עליהם לה"ק כל אות מורה על ציור ותמונה ידוע באורות עליונים ובצירוף תיבה שלימה מקובצים כמה אורות ומקבל חיות ממקור האותיות במקומה הרמה ולכן רוב חכמתו עמדה לו לאדה"ר שידע פרטי הברואים והיצורים והנעשים מקום חצובתם ומקום קבלת הארתם במקורם באורות עליונים והט למשל אזנך כאשר בא לקרות שם שור ונפשו יודעת מאד היותו מקבל חיות ממקום מוצאו משלש אותיות אלו שו"ר ולכן צרף וקבץ ג' אותיות אלו וקרא שם לשור להיות ממש שוה אל השורש ושמו נאה לו דייקא בג' אותיות אלו ומזה ידמה המשכיל כל פרטי השמות שקרא בעולם הכל על כוונה הנ"ל לדמות אותם לאותיות שורשם ובודאי חכמה גדולה לדעת לקרות שמות עלי אדמה באופן הנזכר כי אם יציר כפיו של הקדוש ברוך הוא אדם הראשון שחכמה יתירה נודעת לו יותר מכל אדם והנה איתא בגמרא אדם הראשון גבוה מארץ עד לרקיע ולכאורה מה באו להשמיענו בגבהותו והמגיד זללה"ה היה אומר הכוונה מגודל בהירותו כחו יפה לחבר שמימיות עם ארציות ודברנו מזה בכמה מקומות והנה תחלת הארה והתגלות אלהות שרצה הקב"ה להאיר בזה העולם עלה ברצונו לגלות באמצעות קומת אדם הראשון וכיון שחטא נתמעט קומתו וממילא לא תוכל הארה עליונה להגלות ע"י ולכן גלגל אותו בסוד הגלגולים באבות שלשה והוברר באברהם ונצטרף ביצחק ונתלבן ביעקב והם הם המרכבה שהרכיבו התגלות אלהותו ית' בזה העולם כאשר חכמים הגידו לשעבר נקרא' אלהי השמים ועכשיו הרגלתי שמך בפי הבריות ונקראת אלהי הארץ והכוונה טרם שגילה אברהם אבינו התפשטות אלהותו לא ידעו הברואים איך לעבוד עבודת הבורא אפילו במדריגות התחתונים להשיג מאורות עליונים אפילו בארציות ואברהם אבינו ע"ה האיר להם את הדרך אשר ישכון אור והבינם שיש רמיזא דחכמתא אפי' בארציות הרומז לאדם ענין עבודה ולקרותו יתב' בתואר שם וכנוי כפי התלבשותו בזו המדריגה אפי' הארציות ואלהי הארץ יקרא חלק אלהי המלובש בארציות וכבר רמזתי אשר חכמים הגידו ארץ ישראל גבוה מכל ארצות כלומר אפי' ארציות של ישראל היינו צרכי גופם אכילה ושתיה ושינה ומשא ומתן ופרטי תענוגות בני אדם הכל בחכמה עשה פועל החכ' וצמצם לשם אורות עליונים ואותיות וצוה לבניו להעלות אל האותיות למרום שבתם וכ"ז נתגלה בעולם ע"י האבות שלשה מה שעלה ברצונו הקדום לגלות ע"י קומת אדה"ר אברהם אבינו גלה מדת החסד חסד אל העודפות על בני אדם יצחק גלה ופרסם דין ויש דיין

לעובדו ביראת הרוממת יעקב הרכיב מדות התפארות בעולם וזהו עיקר הרגיל אלהותו בפי הבריות לקרותו ית' בתואר שמות וכנוים הניכרים מצד פעולותיו וצמצום מדותיו ולערך הפעולה שפועל בעולמו ככה נקרא בשם תואר כנוים לפעמים אל ולפעמים רחום ולפעמים גבר כידוע למשכיל למעלה והנה במה יתכן לו לאדם לצרף ולבנות צרופי שמות וכנוים ולהמשיך השגחתו בזה העולם הכל הוא עם האותיות ומצרף מהם צירופי תיבות הגם שהוא יתב' ית' למעלה מהאותיות והוא הנותן כח המחבר לצרפם ולקרותו בשמות אמנם לגודל רחמנותו וטובו שעלה ברצונו להטיב לנבראיו צמצם א"ע כ"י בהאותיות דרך שאלה בכדי שהפה יכול לדבר ולשאול מלפניו צרכיותם ואם אין אותיות אינו יכול לצרף ולבנות בתים להמשיך השגחתו מרום המעלות עד מדריגה התחתונה והנה נודע מספרים שיש שם העצם ושם המושאל ושם התואר שם העצם מורה על העצמיות כמו שהוא ושם התואר מורה כפי תוארו ותכונתו שחור או לבן ושם המושאל היינו ששואלין לו שם ממקום אחר דרך משל כתיב ראש ההר וכי יש ראש להר רק דרך שאלה אנו מכניס ראש להר מקום גבוה כדרך שגבהו של אדם נקרא ראש לכן שואלים ממנו זה השם לקרות גובה של הר גם כן שם ראש בדרך שאלה וזה נקרא שם מושאל. ומעתה תחזה גודל טובו ית' הלא בו בודאי אין שייך שם עצם כי מה דמות תערכו לו והוא למעלה מכל האותיות וציור תמונתם וכמו שבארתי מה שאנו אומרים הוי"ה שמך לעולם והכוונה אפי' שם הוי"ה שנקרא בספרים שם עצם שמורה שהיוה כל הויות עכ"ז גדלותו ובהירותו מרומם ומתנשא למעלה ראש אפי' משם העצם כי מי הנותן חיות בד' אותיות אלו הכל הוא מאתו ית' וכמו דאיתא בפתיחת אליהו בריש התיקונים ואנת הוא שלימו דכלהו וכד אנת אסתלק מנייהו אשתארו כלהון שמהן כגופא בלא נשמתא וזהו ה' שמך לעולם רצה לומר אפי' מה שאנו קורין ותופסים לקרותם בשם העצם הוי"ה ב"ה אינו רק לעולם שיהיה בני אדם יכולין לקרותך בשם להמשיך השגחתך עליהם ובאמת הוא ית' גבוה מכל השמות ואח"כ שמעתי שאומרים זה בשם **הבעש"ט** זללה"ה ומעתה תבין שאמר ישעיה הנביא בשם הקדוש ברוך הוא ובמקומו האותיות שאלוני אותיות ממש שאתם קורין תואר שמותי וכנויי שאלוני שאני מלובש בהם דרך שאלה ובאמת אין זה עצם יכולתי ואלהותי וגמר אומר ליתן טעם למה אני בהאותיות בדרך שאלה על בני ועל פועל ידי תצוני לשון התחברות אשר באמצעות האותיות כחם יפה בפיהם לחבר אותי על בני ועל פועל ידי להמשיך השגחתו מרום המעלות עד עולם העשייה והפה יכול לדבר לקרותו ולכנותו בתואר כינוי מצד פעולותיו וזה עיקר התורה ותפלה שאנו מנענעים עם האותיות וקיבוץ אורות צרופי השמות את שורשם במקו' עליון להמשיך

משפע ברכה עליונה עד מדריגות התחתונים ונעשה יחודים בד' עולמות אבי"ע כנודע מכוונות התפלה והנה יש שני סוגי אנשים בעניני תורתם ותפלתם סוג אחד בגשתם לתורה ותפלה לוקח לעצמו מוסר כפי ראות עיניו את הענין המסודר לפניו וכן בתפלה אומר התיבות והצרופים הכתובים לפניו ואין זה מובחר העבודה יתיר עליהם סוג ב' טרם מוציאים הצרופים משפה ולחוץ לוקטים אותיות וצרופי תיבות מעוצם השגתם את התלבשות אלהותו בצמצום מדותיו ובכל דבר הבאה לכלל בריאה יש שם אותיות התורה כי באורייתא אסתכל קב"ה וברא עלמא ממילא אין לך שום בריה בעולם שלא יהיה לשם אותיות התורה המושכים להם שפע וחיות והחכם אשר עיניו בראשו וחלק לו בבינה לוקט אותן האותיות ואומר בהן שירות ותשבחות ולהשכילך בינה הט למשל אזניך בראותו חסד אל שנוהג אתו היום אזי תפסו לכנותו ולקרותו בסדר תפלתו בשם אל וככה משפיך שיחו בהתחננו אתה הראת לדעת אתי עמי מדות טובך ומכאן תפסתי שיש לתאר אותך במה"ח וכמוהו שארית המדות כמו שהוא משיג מחשבתו קודש ית' הניכרת מתוך מעשיו מתפלל לפיה על עולמות עליונים ותחתונים ובזאת ההשגה משים מגמתו לצרף צירופים מחודשים בתורתו ותפלתו כפי ראות עינו הזכות ותועלתו מעולה ונשגבה אפילו אומר הצרופים והתיבות שמסודרים לפניו כבר מאנשי כנה"ג אינו מוציא דבור מפיו עד שלוקט תחלה האותיות והצירופים לבנותם בסוד מחשבתו מאין קנה שמות אלו והקב"ה שמח לקראת הפקחים ומעלה עליו כאלו הוא פעל ועשה ותיקן אותם עתה מחדש כיון שאינו מוציא דיבור לפני אלהים עד ששוקל תחלה בפלס מאזני שכלו איך לצרף את התיבה ע"ד משל כשרוצה לומר אדון עולם נדמה בעיניו כאלו ד' אותיות אלו מפוזרים ואות א' עומד במקום א' ואות ד' במקום אחר ואות ו' גם כן במקום אחר וכן אות ן' והוא קובץ אותם על יד לצורפם אחד אחד יחדיו ידובקו לצירוף תיבת אדו"ן שהוא אדון העולם ובורא ומנהיג ומשגיח בכל העולמות לעשות כרצונו ולכן קורא אותו אדון עולם וכן כשהשיג אותו ית' ע"י ג' אותיות חס"ד נדמה במחשבתו כאלו הוא לוקט אותיות אלו מכללי זה צבור אותיות המפוזרים ומפורדים והוא קובץ אותם אחד אל אחד לעשות צירוף תיבת חסד וכן עד"ז כל ענין התפלות ושירות שמוציא דבור לפני אלהים בונה תחלה התיבה בפנימיות מחשבתו ואח"כ בה' מוצאות הפה וככה הענין בלימוד תורה הגם שלומד איזה ענין המדבר לכאורה סיפור מעשה פשוט יכול הוא לעשות לעצמו איזה רמז או דרוש או סוד כפי עוצם הכרתו שהוא אז לערך מה שטרח ופעל טרם לימודי בהשגת אלהת ככה בונה מבפנים צירוף אחר בתורה ובונה בית חדש כפי השגתו מול זה בא הרמז בתורה ודברו השוטרים אל העם אלו המוכיחים בשער

ומזהירים ומצווים לדחוק את עם ה' אל עבודתם לאמר מי האיש אשר בנה בית חדש כלומר תחלת דיבוריהם יאיר להכריז מי האיש השלם במדותיו מסוג ב' המבואר שאינו מוציא דבור בתורה ותפלה מחמת שרואה צירופי אותיות עומדים מסודרים לפניו כי אם הוא בעצמו עושה צירופי תיבות כפי השגתו רוממות וגדלות אל אזי מזהירים ומצווים השוטרים הדוחקים אותם למלאכתם להיות שוקד על עבודתו ולשמור א"ע שמירה כפולה ומכופלת בבנין בית חדש ואל יפאר אחריו וכדומה מפניות ורמאות פן ילכד ח"ו במצודת היצה"ר ולכן בעצה יגידו השוטרים ובזה תנצל נפשו שילך ויתמיד עם זאת התיבה בעבודת הבורא ב"ה זמן רב ויקיים בעצמו כל היוצא מפיו יעשה לבלתי יעשה דברו חולין וזהו ילך וישוב לביתו כלומר כל עת ורגע ילך וישוב עם מלא קומתו פעם אחר פעם לביתו היינו לצירופי תיבותיו שהשיג ובנה לעצמו פן יתרפה משמירה הנ"ל ויגרום רעה ח"ו לעצמו וזהו פן ימות במלחמה מלחמת היצ"ה וע"ד דאיתא בתיקונים ואתא חד ב"נ עולימא צדיק שמיה קשתא בידיו והוי זריק חיצים לגבי חוי וחויא לא הוה חשיב לון עיין בדרוש ראש השנה מענין זה וזהו שהכריזו פן ימות ח"ו במלחמה עם זריקות החצים לגבי חויא ואזי יחטפו צירופי תיבותיו לחיצונים ואיש אחר כינוי לסט"א הנק' אחר יחנכנו וע"כ מה מאד יפרד וילפת האיש ממורא הנ"ל וילך וישוב עם בנין ביתו יומם ולילה לבלתי יגרום הנ"ל ככה ראוי לאיש הישראלי בכל פרטי עובדותיו ומעשה מצותיו וגדריו וסייגיו שעושה לעצמו לזה רמזו מי האיש הירא את ה' אשר נטע כרם כי כרם ה' צבאות בני ישראל המה ורוצה לנטוע בעצמו איזה מדה ישרה להיות מכלל כרם ה' ולא חללו שלא פדאו עדיין מיד היצה"ר כי כללות המצות טרם עשותם צריך לפדותן במעשה הצדקה וכדומה ע"ד מאמרם יהיב פרוטה לעני והדר מצלי או באופן אחר הידוע למשכילים ילך וישוב לביתו פן ימות במלחמה הגדולה מיצ"ה ואיש אחר כינוי לסט"א יחללנו ח"ו לעצמו ומאומה אין בידו בנטיעתו ומי האיש אשר ארש אשה יראת ה' כינוי לשכינה אשר חובת גברא לבנות קומתה ולקשוט מדותיה ע"ד שבארנו למעלה והארץ נתן לבני אדם להכינה ולסעדה וכ"ז תולה בהכנת לבו החזק הוא הרפה ואם אינו שוקט בתדירי על עבודתו לא קנה אותו עדיין ונקראת בחינת ארוסה ולא נשואה וקל מהרה יכול להפריד את עצמו ח"ו מדרך המלך כאשר עינינו רואות עתה בדור הזה רבים הם המתחילים בעבודת הבורא ונדמה בנפשו כאלו גם הוא מהיראים ושלמים וכיון שניסה דבר אליו נלאה ונרתע לאחוריו ולא נודע מקומו איה והכל בעבור שלא לקחה אותה בלקוחין גמורים כי אם כמו ארוסה וזה מי האיש אשר ארש אשה יראת ה' רק בבחינת ארוסה ולא לקחה עדיין בלקוחין גמורים אזי ילך וישוב לביתו הכוונה גם כן שיתמיד

בבחי' עבודתו יומם ולילה וביתו זו אשתו להשרות בקרבו השראת השכינה במלא קומתו פן ימות במלחמת היצה"ר ויגרשנה ח"ו ויצאה והיתה לאיש אחר דייקא ונתקיים שפחה כי תירש גבירתה ח"ו ע"כ ילך וישוב לביתו ואז טוב לו בזה ובבא אסנ"ו:

כי תצא

כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלהיך בידך ושבית שביו. נראה לבאר בהקדים פ"ה חציך שנונים עמים תחתיך יפלו בלב אויבי המלך והכוונה להורות לאדם דרכי עבודת התפלה לשים עיקר מגמתו לצורך גבוה ולא לצורך עצמו וכיון שנמתק למעלה ינצל מצרת עצמו ג"כ אמנם עיקר הכוונה בסדר התפלה להעמיק שאלה למעלה ונודע מהתיקונים שקורא לאותיות וצרופי תיבות חצים כנזכר בפ' הקודמת ורומז הכתוב חציך יהיו שנונים לירותם בחזקה היינו בדחילו ורחימו ועבותות האהבה אזי תועלתך גדולה וכחך בפה שעמים תחתיך יפלו וכבר בארנו למעלה להיות האדם עולם קטן ממילא משורשים במלא קומתו מה שיש בעולם יש בכח אדם ובידו לנוטעם בהשכיל עשות רע ח"ו ולהפך במעשה המצות ותורה ותפלה יגרשם וישלחם מקרבו כמבואר לעיל פירוש הכתוב אתה ידך גוים הורשת ותטעם בעשות רע ובכשרון המעשים תרע לאומים ותשלחם ע"ש אורך הענין וזהו חציך שנונים עמים תחתיך יפלו אמנם בתנאי הקדום שאל ישאול עבור צער עצמו ממעיק האויבים כ"א בלב שלם תשים מגמתך היותם אויבי המלך מלכו של עולם ולזה תדאג לבך שהשכינה היא בגלות ושפחה תירש גבירתה וישלטו ביהודים לעשות עמהם כרצונם ובכל צרתם לו צער והשכינה אומרת קלני מראשי קלני מזרועי ולא שתשית לב להעביר מעליך צרות האויבים המעיקים אותך כי חצים כאלה אין ממש בזריקתם ואין רשומו ניכר למעלה וגם החויא לא חשיב להו לכלום. וכזה נרמז בפ' שופטים.

כי תצא למלחמה על אויביך וראית סוס ורכב עם רב ממך ופירש"י בעיני כולם כסוס אחד עם רב ממך בעיניך הוא רב אבל בעיני אינו רב והכוונה כאשר כבר קדם לנו הדבור כל זמן שהאדם תחת התחלקות הזמנים ואינו זוכר מבורא עולם אזי כל הקרה לפניו נדמה בעיניו ריבוי כיון שאינו דורש האחדות וכל זמן שהוא מקושר בפנימיות מחשבתו לרוממות אלהותו שם מקום האחדות והוא נעשה ג"כ אחדות גמור. אתו יתברך ואז כל המעיקים ומקריות הקרים לו המה רק כסוס אחד ורכב אחד וכיון שמשיג ומבין היותם רק אויבי המלך כמדובר אזי אינם נחשבים לכלום ואם נדמה בנפשך ומורה בלבבך היותם עם רב ממך הכל בסבתך לערך חלקי ענפי הטומאה ומגע נכרים אשר

בקומתן שלא טיהרת עדיין מדותך ממום לכן נדמה לפניך ריבוי מעיקים מעם רב ולזה רומז הכתוב כי תצא למלחמה על אויביך כלומר נשכח ממך היותם אויבי המלך מלכו של עולם כ"א תרע עיניך בהם היותם אויביך דייקא וכיון שכן מודיע הכתוב ראה מה אתה גורס מה שהיה ראוי וראית רק סוס א' ורכב א' במלחמת יצה"ר כמדובר ואתה הסכלת עשות בהפרידך ממקום האחדות ונעשה עם רב ממך דייקא אבל בעיני אינו רב ומעתה תאיר עיניך בכתוב כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלהיך בידיך ופירש"י במלחמת הרשות הכתוב מדבר ירצה ע"ד האמור כי באמת אם עורך במלחמה מול צר ואויב ופיו ולבו שוים לשאול עבור צורך גבוה כי עיקר דאגה בלבו שהמה אויבי המלך והשכינה בגלות והשפעה נשפע אל החיצונים ושפחה תירש גבירתה לזה מיצר ודאג לבו בקרבו ואינו מרגיש מצער עצמו כלום כזה נקראת מלחמת מצוה כי באמת זהו תכלית הבריאה וכללות תורתינו הקדושה והתפלה ומעשה המצות רק לצורך גבוה להעלות איברי השכינה ממדריגת התחתונים ונ"ק המתפזרים בכל מקום להעלותם לשורשם ולזה יחגור כלי קרב לירות במו אופל הסט"א אמנם הכסיל אשר לא יבין את זאת ואינו חש על כבוד קונו לשום רוחו ונפשו ועיקר מגמתו בתורה ותפלה ומעשה המצות עבור צורך גבוה כ"א כל עצמו ללחום מלחמתו להקל צערו מעליו ומאת ה' שכוח לוח לבו זה נקרא מלחמת הרשות ולזה העמיק רש"י במלחמת הרשות הכתוב מדבר ונלמד ממלת אויביך דייקא ולא אויבי המלך מלכו של עולם מה כתיב ונתנו ה' אלהיך בידך ירצה אפילו שתפעול עם תורתך ותפלתך שיתן הקב"ה את האויבים בידך עכ"ז תועלתך מועטת כי במלחמה כזה לא תפעל רק ושבית שביו כלומר שביו של החיצונים ששבה כבר וטורפה הקליפה לעצמה את זאת תוכל ולא יותר משא"כ אם הערכת מלחמתך מלחמת מצוה עבור צורך גבוה תועלתך גדולה ונשגבה לפעול יותר ויותר במקום גבוה ורמה ודו"ק מאוד:

או יאמר **כי תצא למלחמה על אויביך וגומר וראית בשביה אשת יפת תואר וחשקת בה** ע"ד שבארנו למעלה פ"ה מהר ההר תתאו לבא חמת בתמיה יגיד הכתוב על עם קדוש ישראל היותם מובחר הברואים עמוסים מני בטן המלאה אחיזת נשמתם בגבהי מרומים והן המה המעותדים לבנות קומת השכינה לערך אחיזתם בקומתה והיינו בהבאת צווארים בעבודת אדוניהם עם כל פרטי עבודתיהם לעשות בתחתון ולרמוז בעליון אזי נעשה לה יפה תואר ויפה מראה להראות פנים לפני הקב"ה לומר חזי במה ברא אתינא לגבך ולהיפך כשאין צדיק בארץ להכינה ולסעדה לעסוק בבנינה אזי אין לה הרמת ראש להתפאר וחשך משחור תארם כ"י בסוד נקודה שחורה כמ"ש שחורה אני

ונאוה וכאשר כבר דברנו מזה במקומות רבים ע"ש ולזה מתמיה הכתוב מהר ההר מורה מעלתם הרמה כדברי רש"י כתפוח קטן על גבי תפוח גדול ורומז לחכמה לרוב אסיפת השגה קורא קטן איך תאבד מעלתכם הרמה והנשוא תתאו לבא חמ"ת חמת ר"ת "חשך "משחור "תארם ירצה לתואר השכינה אין תואר לה ולא מראה שתבנה ותכונן באמצעות כשרון פעולתכם ונעשית בסוד נקודה שחורה מול זה בא הרמז בתורה כי תצא למלחמה על אויבך ללחום את מושל הוא היצה"ר בהלחמו ביום קרב ומלחמה כי צופה רשע לצדיק ובכל יום מתגבר עליו והוא מלחמה הגדולה והכבדה כל שבעים שנותיו ואם בגבורות שמונים שנה אין לו לאדם ללחום אלא מלחמת היצה"ר הן בתורה ותפלה ואפי' לעת האוכל אמרו שעת אכילה שעת מלחמה וראית בשביה משמעות לשון ראיה הוא ל' חשיבות כנראה ברז"ל ששמשו בלשון זה רואה אני את דבריך או רואה אני את דברי אדמון ומרמז הכתוב לאיש הישראלי ביום הלחמו ביום קרב מאיזה הענין באשר הוא שם יראה להחשב את השכינה מדת המלכות הנקרא יפת תואר היותה בשביה ולזה ידאג לבו בקרבו להוציאה מגלות להחשיבה ביפה תואר וקומה בנויה לפני הקב"ה וכנזכר בפתיחת דברינו מלחמה כזו נקראת מלחמת מצוה ותורתו ותפלתו שמורה חצים לגבי חויא יפלח כבדו דסט"א ומה מאוד צריך לזריקת חצים כאלה זריזות וחריצות ובהירות הלב בכל פרטי פעולותיו ועובדותיו שנוהג בעולם ואפי' מצורכי הגוף המוכרח בהם אל יפרד פנימיות מחשבתו מדביקות ולראות גם שם התלבשות איברי השכינה ואזי יתכן לו להוציא דיבור לפני אלהים בלתי ערבוב מחשבות תערובות חוץ לשלול אנשי זולתם הממלאים בתיהם היינו צירופי תיבתם ובתים שבונים בתורה ותפלה ממלאים במלוי זהב וכסף וכדומה מצרכיותם הגשמיות ידע נאמנה שגם תורתו ותפלתו תועבה ואינה ראויה לפני המקום ונעשה מחיצה של ברזל בינם לבין קונם מול זה בא הרמז בר"ת כי תצא למלחמה על אויביך ר"ת כתל להורות את הנ"ל כיון שכל עצמם ללחום מלחמת אויביהם דייקא ולא אויבי המלך מלכו של עולם אזי נעשה מסך מבדיל בכתל המפסקת מעבור תפלה למרום וכת"ל חסר אות ו' המורה על הקב"ה הכינוי באות ו' כי הוא מחזיר פניו מתפלה כזו ודו"ק:

ובאופן אחר **וראית בשביה אשת יפת תואר** ע"ד שבארנו פ"ה וחברון שבע שנים נבנתה לפני צוען מצרים והכוונה להורות יתרון מעלות הקדושה המכונה בשם חברון לשון התחברות אליו ית' מאין ניכר ונגלה בחי' יתרון אורה ידוע יתרון האור ניכר מחושך כנזכר במקומו ורומז הכתוב וחברון אליו ית' היינו המדבק במדותיו הקדושים ומחבר א"ע להקב"ה שבע שנים נבנתה כינוי לקומת השכינה שנבנתה באמצעות שבע שנים

המורים ז' מדות הקדושים וניכר מעלתם ויתרון אורה לפני צוען מצרים מורה גבול הרשע לעומת גבול הקדושה מכאן נמשך יתרון שבח ויתרון אור ולזה העמיק רש"י ברוח קדשו מבונה מכל טוב אחד משבעה בצוען ונעשה לה יפה תואר ויפה מראה ביתרון השלימות וכמו שיסד הפייטן ביוצר שבועות תואר כלה מאד נתעלה במתן תורה כי בהכינם בני ישראל לבם לאביהם שבשמים אז במעמד הקדוש ונפסק זוהמתן וכלה הכלולה נעשה יפה תואר ומעולה ביתרון שאת ואור מפסיקת זוהמת מצרים וזהו מרמז וראית בשביה אשת יפת תואר כלומר בשביה עם השביה תחשיבו אותה ביפה תואר ומראה למחשבה אליו יתברך באמצעות חשכת השביה שתהא מבונה על אחד משבע בצוען וזהו וראית משמעו לשון חשיבות בשביה עם השביה המורה גלות השכינה המלובשת במדריגות התחתונים אדרבא משם תגרמו לה חשיבות כמדובר ודו"ק:

כי יקרא קן צפור לפניך וכו' שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך נודע מספרים אשר במצוה זו תולה גופי תורה ועבודה כדאיתא בכוונת סוד שלוח הקן ואומר הכתוב כי יקרא קן צפור לפניך כלומר כל עצמה של העבודה לפניך רק בדרך והיינו שתולים עבודתם בדבר ואפי' אהבה ויראה וכללות מדותם תולה בדבר ובטל דבר בטלה אהבה ויראה ואם אין יראה אין כלום ונפסק מעיקר עבודתו את הבורא ב"ה מודיעו הכתוב מה יהיה משפטו באחריתו שלח תשלח את האם ואיתא בזוהר שדרש ע"פ אם תשכבון בין שפתים אל תקרא אֵם אלא אֵם דהיינו אימא עילאה תשלח אותם משפתים להיות פיו ולבו שוים לדבק בסוד עולם הבינה ששם למעלה מהזמן ואין מגע נכרי מגיע לשם כלל שלח תשלח את האם מרעיונך ופנימות עומק לבך ואת הבנים מורים עולם בבנין עולם הנפרדים את זה תקח לך וראה מה אתה בורר לך לחלקך כיון שנופל האדם תחת הזמנים בהתחלקות המדריגות רבים צרים עומדים עליו ממאורעות ומקריות פגעי הזמנים בכל שעה ורגע ואינו יכול ליתן עצות בנפשו באיזה אופן יפטור מהם באין מבין שמשלו נתנו לו והכל תולה בהכנת לבו והכנסת צווארו בעבודת אדוניו החזק או הרפה באקראי וכל עצמ' תלוי בסבת קבלת פרס אירע לו ככה ע"כ והחי יתן אל לבו לדרוש אחדותו ולהגביה את עצמו למעלה מהתחלקות כ"א ידבק א"ע עם ראשו ורובו וסוד פנימית מחשבתו למקום אחדות ואז טוב לו בזה ובבא אמן:

כי תשה ברעך משאת מאומה לא תבא אל ביתו לעבוט עבוטו. הנה כלל מונח בידינו שהתורה הקדושה ישנה בכל אדם יחד עשיר ואביון וא"כ במה יקיים העני שאין בידו לפורטה פסוק כי תשה ברעך כיון שאינו נושא ונותן במו"מ עם בני אדם והנראה אשר בכאן דברה תורה כנגד בני אדם גם בני איש החוזרים פניהם מהתורה והעבודה

ויפנו אל מדעתם לצאת לפעלם ולעבודתם עדי ערב לרדוף כקורא בהרים אחרי הכסות והמזונות ודירה נאה וכדומה ולא ישיבו אמרים ללבם לומר עם נפשם עד אנה יכלו כחם לריק ויגיעם להבל ומתי יהיה הקץ לרדוף אחר מזון הנשמה שלזה תכלית בריאתו בעוה"ז וכשבא המוכיח להוכיח על פניהם עד מתי תניחו מלאכת הקודש עיקר תורת עבודת איש הישראלי ולמה תמאסו את העיקר ולתפוס את הטפל אזי מענה בפיהם קשה מזונות של אדם ואין לחם יורד משמים ולכן אפי' היום קצר והמלאכה מרובה להשתדל על המחיה היום עם הלילה ואיך לא יעטו כמעיל בשתם אם כמעשיהם כן הוא א"כ יתרון האדם מן הבהמה אין וככל הגוים בית ישראל המה המשתדלים ג"כ יומם ולילה אחרי המותרות כי אם בזאת נאות לו לאדם להשלים את נפשו את האלהים להסתפק במיעוט וכל מה שחננו אלהים אפי' במעט מזעיר ידמה בנפשו כאלו גם זאת רק בתורת צדקה כי כל אדם יודע בפתיחת ערכו ומיעוט עבודתו אם הבורא ברוך הוא ואינו ראוי לערך מעשיו אפי' לחנון מעט כזה ומה שחננו אלהים אינו כ"א חסד אל וטובותיו העודפים על בני אדם ומרבה להיטיב עם בריותיו מדרך צדקה וחז"ל נתעוררו שמעו אלי אבירי לב הרחוקים מצדקה אלו הצדיקים שכל העולם ניזונין מצדקה והם ניזונים בזרוע אשר ראוי לתת להם מבית המלך בכשרון פעולתם הטובים הנה בודאי בני עליה המה מועטים שניזונים בזרוע ידם כי אלף שנים אלו יחיה אדם היפרע חוב טובה אחת מני אלף מטובותיו ית' העודפים כאשר איתא בחסיד בס' חובת הלבבות ע"ש הכלל מי שנגע יראת אלהים בלבו אל ישים את לבו ורוחו ונפשו כל הימים להשיג מחוז חפצו ודי מחסורו כי אם ביראת אלהים כל היום ומצד היראה יבוש ויכלם להרים ראש לשאול אוכל לנפשו וצרכיו המרובים ולהתרעם באם שיחסור כל בו וביתו ריקן מכל טוב כי משיב אמריו אל עצמו איככה אוכל להרים ראש וליפצה פה כיון שידעתי נאמנה אפי' חנון המעט שהיטיב. עמי איני ראוי לערך מעשי כי אם צדקה עשה אלהים עמדי ומדרך המקבל צדקה בוש יבוש וכלימה יכסה פניו להתרעם על הנותן למה לא הרבה בצדקתו ולזה כיוונו במאמרם אם רואה אדם מזונותיו מצומצמים יעשה מהם צדקה הכונה בודאי אין דרכו של איש הירא ותמים במעשיו להסתכל על חסרונו כי אם ישליך כל יהבו על ה' והוא יכונן מחשבותיו וצרכיותיו כי הוא יודע לתקן ענייננו יותר ממנו אמנם בהתרמי כזה ששגה ברואה והסתכל כבר על חסרונו ורואה שמזונותיו מצומצמים עצה הגידו חכמים ליתן לנפשו ובלתי יהרהר אחרי מדותיו ית' ויעשה מהם צדקה כלומר יעשה בחי' מזונותיו שהקב"ה זן ומפרנס אותו יעשה אותם שהוא מדרך הצדקה ולא מצד כשרון פעולותיו וכיון שכן הכל לטובה חשוב לפניו אפי' מעט מהמעט

כיון שגם לזה אינו ראוי לערך מעשיו וצדמה עשה אלהים ולא עזב חסדו מאתו לא כן מי שנפשו רחבה עליו ואין העולם ומלואה די לו ואמר יאמר העבד אלך לי אל הגדולים הנזונים בזרוע ידם ולא נופל אני מהם כמוהם כמוני ראוי לתת לו מבית המלך בזרוע ידי והכסיל הזה בחושך הולך ולא שם בטחונו כלל אל האלהים וכל חללי דעלמא נראה לגבהות עיניו כאלו נעשה בשבילו ואומר לי הזהב ולי הכסף ואיש כזה אפי' בגשתו לפעמים לתורה ותפלה וכדומה מעבודת אלהים אינו עובד כ"א את עצמו ומאת הבורא שכוח לוח לבו ובאמת טועה מדרך השכל שעיקר התורה והתפלה רק צורך גבוה ולא צורך עצמו וזכרתי כמה פעמים בשם **המגיד** זלה"ה וכשאתה מתפלל אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום מוסב הדיבור לשכינה שהיא מקומה של עולם כי גם תפלתו תועבה כששואל רק צורכי גופניות ואינה מקובלת ורצויה לפני המקום:

והמוכיח זלה"ה היה אמר בצרת"ה לי קראתי ויענני בהיות עיקר שאלתי בהשפך שיחי בתפלה עבור צרות ה' אחרונה היא השכינה לזה דוה לבי בקרבי ולא עבור צרות עצמי בטוח אני קראתי ויענני לאפוקי השם נפשו ומגמתו לשאול אוכל לנפשו ואפי' סליחה וכפרה וכדומה מצרכיים הנוגעים לעצמו ולא לגבוה בתיקונים קורא אותם צוחין ככלבין הב הב הב לן חיי הב לן מזונא סליחה וכפרה טורפים תפלתו בפניו ודרש עוד בתיקונים ואם דורנא לאו איהו כדקא יאות לכלבא אתמסר ודחיין שאלתוי לבר דאי' דלא פתחין להון תרעין ותתמר בהון בחוץ תעמוד וממלל מלכא בהון מלבר ויהיב להון שאלתון מלבר ואזלין לון דלאו כולהו עאלין לבי מלכא אלא מארי דביתא דאתמר בהון ילדים אשר אין בהם כל מום בצלותהון ולא מגשמתהון וטובי מראה בכל עובדיהון וכו' ועוד אומר ואי לא סליק צלותא כדקא יאות דחיין ליה לבר וסגרין תרעין באנפוי וכו' אם שכינתא לאו איהו תמן לא נחית תמן וכו' ע"ש. ומעתה תחזה גודל האזהרה איכות התפלה הצריכה להיות נקי מכל מום רק עבור צורך גבוה ואם שכינתא לאו איהו תמן לא נחית תמן ויהיב לון שאלתוי מלבר ולכאורה יש להבין כיון שכל עצמו בהתחננו לשאול טובת עצמו ושכינתא לאו איהו תמן כי אין רצונו רק לצורך עצמו אם כן מה אכפת ליה דדחיין שאלתוי לבר ויהיב ליה שאלתוי מלבר יהיה איך שיהיה ובלבד שינתן לו מבית המלך והגיע למחוז חפצו ומבוקשו כאשר עם לבבו לשאול עבור זאת אמנם אוי לנפשו רעה ושא עיניך וראה מהות תפלתינו ידוע כל אשר מום בו לא יקרב אינו יכול לקרב את עצמו אל הבורא ב"ה ואינו ממארי דביתא דאתמר בהון ילדים אשר אין בהם כל מום כי הוא ית' שלם בכל מיני שלימות וגורם רע לעצמו שאין יכול לקבל טוב השפעתו ועיין בדרוש ר"ה ביאור מאמרה ז"ל לעולם יסדר אדם שבחו של הקב"ה ואח"כ יתפלל

ותבין כאן עכ"פ להיות שאינו כלי מוכן ומוכשר לקבל רוב טוב השפעתו כי עומד עם ראשו ורובו בחצונים יהבין ליה שאלתוי גם כן מלבר היינו דברי חצונים אל המקום אשר עומד שם והלואי היה שיתנו לו שאלתוי מלבר אמנם מי יכול לעמוד בסוד ה' וטעמים הכמוסים עמדו ית' שנוהג בעולמו והצליח עושר נכסים לרשעים ולאו"ה והוא כמוס עמדו ואין מי שיאמר לו מה תעשה. ועתה נחזור לענין כי תשה ברעך משאת מאומה מוסב על התפלה דברים העומדים ברומו של עולם והרמז במלת מאומה נוטריקון "מוצב "ארצה "וראשו "מגיע השמימה כלומר כל עצמה נראה כאלו אנשי כנסת הגדולה סדרו לנו רק עבור שאלת רפואה ופרנסה ומפלת שונאים וכדומה הנראה בי"ב ברכות אמצעות ובאמת ראשם מגיע השמימה כנודע למשכילים ועמדו בסוד הכוונות נפשם יודעת מאד עד היכן הדברים מגיעים וכאן דברה התורה להראות פני סכלותם בנ"א גם בני איש השואלים בתפלתם עבור צורך עצמם וזהו כי תשה ברעך מוסב על הקב"ה הנקרא רעך וריע אביך אל תעזוב אם באת לשאול מאתו משאת מאומה וכדברי רש"י חובה של כלום כנראה בעיניך שהקב"ה חייב לך חוב לפרוע חלף עבודתך וזרוע ידך כנזכר הכ' מזהירו עכ"פ לא תבא אל ביתו לעבוט עבוטו ויובן ע"ד דאיתא בספר חובת הלבבות שער הבטחון וז"ל וראיתי להראות פני סכלותם וטעותם והם כת בעלי המשכונות ענינם בזה כענין הסוחר שהוא מוכר באשראי למי שאינו מאמינו וימשכנהו בעת המכר מפני יראתו ממעוט אמונתו ושלא תמצא ידו לפורעו וכו' כ"ש הבורא ב"ה שיש לו על האדם מן החובות הראויות מה שאלו היו מקבלין מעשה כל בני אדם בכל ימות העולם לאיש אחד מהם לא היה מספיק הכל לגמול טובה אחת מטובות הבורא עליו ואיך לא יתבייש זה העז פנים לבקש מהבורא שיקדים לו טובות גדולות ולא עוד שאינו מאמינו ומבקש ממנו משכון ע"כ לזה באזהרה יגיד לא תבא אל ביתו כנוי לתיבתו הנקרא בית של הקב"ה המלובש באותיות וצרופי תיבות היתכן שהאדם יעיז פניו כ"כ לפני בעל חובו לבא לביתו של הקב"ה לבקש ממנו משכון שיקדים לו טובות גדולות וזהו לעבוט עבוטו ולוקח אותיותיו ותיבותיו של הקב"ה שניתנו לאדם לצורך גבוה לשאול עמהם משכנות מהבורא ב"ה ונמשל בזה כאשר איתא בספרי מוסר שהקב"ה נקרא מלך עולם ע"ד משל מלך ב"ו שנתן לאחד מאוהביו מקל נאה במתנה ואח"כ הרים ידו במלך להלקותו במקלו ונמצא ב' רעות עשה אשר לא כדת כ"א הכה את המלך במקלו שיש לו זולתו חייב ראשו למלכות שהרים יד במלכו וכ"ש וק"ו שהגדיל עשות רע והכה את המלך במקל שנתן לו במתנה והראה עזות פנים כפול ומכופל כן הענין באדם הגשמי שאין לו שום חיות והרגש' תנועה קטנה וגדולה זולת שפע אלהי הנשפע עליו ובהעדרו לא יכול לעמוד אפי'

שעה א' ורגע אחד ומוטל כמת ואיך לא עטו כמעיל בשתם בני ישראל להרע מעשיהם עם חיותם הנשפע עליהם ממלך הקב"ה לעבוד עבודתו ית' כי זה כל אדם עם כוונות בריאתו בעוה"ז והם לוקחים הכח והעוז לצרכיותם הגשמיות אפי' אם אין כן עבירה רק רשות בשתם גדולה וראוי שיכסו פניהם כלימה וכי בשביל מעשה נערות כזה נפח באפיו נשמת חיים ושפע אלהי השופע על ראשם בכל שעה ורגע ובפרט בעשות רע ח"ו לעבור מצות המלך רעתם כפולה ומכופלת ולכן נקרא הקב"ה מלך עולם שלוקין אותו כביכול עם מקלו וכחו הנשפע עליהם כנז' במשל והוא סובל הכל ומעלים עין ובזה מזהיר הכתוב אל תבא אל ביתו היינו תיבתו של הקב"ה לעבוט עבוטו ובעשותך כן ידוע תדע שאין תועלת בתפלתך כ"א בחוץ תעמוד והאיש הקב"ה הנקרא איש אשר אתה נושה בו יוציא אליך את העבוט החוצה והיינו כדברי התקונים ויהיב ליה שאלתוי מלבר בבחי' חיצוניות ולא בפנימיות כיון שאין כלי מוכשר לקבלה וממלל מלכא בהון מלבר ואין לכסיל הזה עסק בנסתרות לזכות לבא אל בית המלך פנימה ובודאי יאבד טובה הרבה כי מי שזכה ועלה בחצר בית המלך פנימה כלום חסר מבית המלך אמנם לפחיתת ערכו וחסרון תבונה יאבד כ"ז ויהיב ליה שאלתוי מלבר כנזכר ודו"ק:

או יאמר **בחוץ תעמוד והאיש אשר אתה נושה בו יוציא אליך את העבוט החוצה.** הכתוב יגיד בלשון תימה נגד דרך איש כסיל כיון שכן שבאת לתיבתו של הקב"ה לעבוט עבוטו ונמצא עמידתך עם ראשך ורובך בחוץ וזה לך האות אנשים כאלה אינם ממתינים עם שאלתם עכ"פ לשאול אוכל לנפשם בי"ב אמצעיות או ברפואה או פרנסה כ"א העזים מסגי ברישא בשלש ראשונות מתחיל תיכף לשאול צרכיותיו אשר שם הוא רק שבחיו של הקב"ה וצריך לסדר תחלה שבחיו ואח"כ יתפלל לשאול צרכיותיו והעז פנים מעיז פניו נגד הקב"ה ונשכח מלוח לבו עיקר העבודה ואיך יעלה על לבך לפעול בתפלה כזו היתכן בחוץ תעמוד והאיש הקב"ה אשר אתה נשה בו שאינך מאמינו לקחת מאתו משכון יוציא אליך את העבוט החוצה בתמיה ע"כ מהראוי שיאחז צדיק דרכו אשר ישכון אור ואל יסתכל על חסרונותיו ואפי' בדחיקא ליה שעתא אל יתרעם נגד הקב"ה אשר כל דרכיו אמת וצדק וחסרונו יתלה בחסרונו שלא קישט מדותיו עדיין ואינו כלי מוכשר לקבלה ואפי' מעט אוכל ומזונותיו שמזמין לפניו הקב"ה גם זה יתלה בחסד אל ויעשה מהן צדקה אשר צדק אלהים עמדו כנזכר וע"פ הדברים האלה בארתי פ"ה הוי בונה ביתו בלא צדק ועליותיו בלא משפט ברעהו יעבוד חנם ופעלו לא יתן לו והכוונה על דרך האמור ודבר הנביא נגד חסור מהימנותא השם עיקר מגמתו בצירופי תיבותיו רק הב חיי הב מזונא ושכינתא לאו איהי תמן בצירופי תיבותיו לא נחית תמן הקב"ה וזה הוי בונה

ביתו היינו צירופי אותיות בונה מהם בית בלא צדק כנוי לשכינה הנקרא צדק לאו איהי תמן ולכן לא נחית הקב"ה הנקרא משפט להשפיע למקום הראוי וזהו ועליותיו בלא משפט כלומר כל בחינת עליות שרוצה להשיג בסדר תפלתו לא חשוב לכלום כי המה בלא משפט הכנוי להקב"ה ולא נחית תמן ולא עוד ברעהו מוסב על הקב"ה הנקרא את ורעי לישראל יעבוד חנם כלומר חנם בלא מצות לשלם לו שבח והודאה ומעשה המצות חלף טובותיו יתברך העודפים עליו יעבוד עמו כ"י חנם ופעלו לא יתן. לו להחזיר שבח והודאה ולא שם על הלב שהקב"ה כביכול נעשה עבד לו לעשות כל צרכיותיו לא כן דרכי הצדיקים כל התאמצם ומגמתם בתורה ותפלה ומעשה מצותם ליחד ולחבר צדקה ומשפט ודו"ק:

הלצה **לא יהיה לך בכיסך אבן ואבן גדולה וקטנה**. ונתעוררו חז"ל יכול תרקב וחצי תרקב אלא גדולה כשמכחשת את הקטנה שלא יהא נוטל בגדולה ומחזיר בקטנה ונראה כי נודע שהאותיות נקראים אבנים ואתה תחזה רבות בני עמינו בגשתם לתפלה להשפיך שיחה עבור פרנסה אזי מוציא דבור אלהים בפה מלא ואותיות גדולות ומכניס כל מאמצי כחו באותיות פרנסה וברצונו שאות פ יהיה גדול בכמות ואיכות ככל העולם כולו ואות ר עוד יותר גדולה ואות נ ואות ס ה יהיו גדולים בתכלית הגדלות בכדי להמשיך על עצמו באמצעות אותיות של פרנסה שפע וברכה עליונה מלא ברכות טוב ואח"כ כשנתקבלה תפלתו והקב"ה השפיע לו עושר ונכסים ולא חסר כל בו כשבא להחזיר לו שבח והודאה על שהיטיב עמו כל מיני מיטב אזי מוציא אותיות קטנות ואינו מכניס כל מאמצי כחו ועומק פנימיות מחשבתו בהאותיות להיותם גדולים במלוי הארה כמקודם וזהו הנרמז לא יהיה בכיסך היינו בפיך הכינוי בשם כיס כמו דאיתא בזוהר חדש והכוונה להזהיר הנ"ל לא יהיה בפיך אבן ואבן שני בחי' אותיות גדולות וקטנות אמנם לכאורה הוא בלתי אפשרי וכי יכול האדם להיות תמיד במדריגה גדולה ומעולה כיון שהוא בסוד רצוא ושוב פעמים בגדלות ופעמים בקטנות גם כן ולערך בחינתו ככה מוציא האותיות באשר הוא שם אם בסוד הגדלות האותיות שמוציא המה ג"כ אותיות גדולות ואם הוא בקטנות מוציא אותיות קטנות כמבואר לנו כמה פעמים בפרשיות הקודמות לזה נתעוררו חכמינו ז"ל יכול תרקב וחצי תרקב כנזכר אלא גדולה כשמכחשת את הקטנה שלא יהא נוטל בגדולה כשבא ליטול פרס מרבו נוטל בגדולה באותיות גדולות ומכניס כל מגמתו והתאמצו באותיות פרנסה בפה מלא להיותם גדולים כל מה דאפשר שאין גדולים מהם ומחזיר בקטנה כשבא להחזיר שבח והודאה על טובותיו שהגדיל לעשות עמו מחזיר בקטנה באותיות קטנות וזהו אבן ואבן שני בחי' אבנים גדולה וקטנה המכחישים זה את

זה והלא איש זה הפכפך במעשיו והשם ברחמיו ישימנו מהמוציאי דיבור לפני אלהים באמת ובלב שלם אנס"ו:

כי תבוא

בפסוק **והיה אם שמוע תשמע בקול ה' אלהיך לשמור לעשות את כל מצותיו**. צריך לדעת אומרו לשון והיה שיגיד שמחה אם שמוע תשמע בקול ה' וכי שייך לשון שמחה בדבר שהוא מצווה ועומד: לשמוע בקול ה' ואם לאו טוב שלא נברא יותר משנברא ועוד כפל בלשונו אם שמוע תשמע. ויובן ע"ד התיקונים בראשית תמן ראי תמן שמעי תמן בת לכאורה דברי קודש צריך הבנה מה בא להשמיענו שיש בתיבת בראשית שלשה צרופים אלו והכוונה שבא ללמוד לאדם דעת איך יתנהג א"ע עם חמש חושיו המחולקים חוש הראות וחוש השמע וחוש המישוש וכ"א מחולק בכלי שמושו בפ"ע וגם יש חוש המשותף ותמן מעורבין כללות החושים יחד וזה לך האות בצאת ישראל ממצרים וזכו כלי גופם ופרטי חושיהם זכו אח"כ במעמד הקדוש לראות את הנשמע ולשמוע את הנראה כנאמר וכל העם רואים את הקולות ונתעוררו חז"ל שראו את הנשמע ולכאורה היא נגד טבע הבריאה חוש הראיה משמש לעצמו וחוש השמע משמש לעצמו אמנם לפי האמת שייך שפיר ואינה נגד הטבע כיון שיש ג"כ חוש המשותף ושם הכל אחד ורוב בהירותם וזכות גופם עמדה להם שבאו לבחינה זאת לראות בעין הגשמי את הנשמע ולהשכילך בינה כי לכולם יש להם מקום מוצא במדות עליונים וכל חוש נמשך ממדה ידוע וחוש המשותף ממדה יותר עליונה אשר שם אין שום פירוד והתחלקות כלל כ"א ויהי בנסעם מקדם נפרדו כל או"א לבחינתו וכאשר בשורש ככה נתפשט למטה ונעשים חושים מחולקים באדם הגשמי וכיון שהאדם מעלה א"ע בתכלית הזכוך עד בחינת חוש המשותף בנקל לראות את הנשמע כי שם מעורבים כללותם יחד ומזה ידמה המשכיל לזי"ה שמעותו לתקנם עודו בחיים חיותו הגם שנראה בהם בחינת התחלקות דין ורחמים אמנם במקומם המה אחדין דלא מתפרשין וכולם מעורבים יחד כ"א בנסעם מקדם ונתפשטו ממקורם מצדינו מכנים אותם לריבוי תוארים והתחלקות הפעולות חסדים וגבורה ורחמנות וכדומה הכל מצדינו וגשמיות הרכבות הגופים אכן יקר רוח ואיש תבונה העובד את הבורא ב"ה באמת ובלב שלם ומעלה ומגביה התחלקות המדות למקום אחדותם כמבואר למעלה בכמה מקומות וזהו הנרמז בדברי קודש התיקונים בראשית משמעו ל' חכמה כתרגום יונתן במלת בראשית בחוכמתא כלומר כשחננך ה' ונתן לך חלק בחכמה שהוא למעלה מעולם הנפרדים ותמן מעורבים התחלקות החושים

תמן ראי תמן שמעי כלומר שם מעורבים החושים בחוש המשותף ויכול לראות את הנשמע ולשמוע את הנראה וכללות החושים המה במשקל השוה בלתי נפרד ועיין במקום אחר הענין ובאופן אחר בראשית תמן ראי ותמן שמעי וגו' כי אנו רואין רבים הם הנכוין בגחלתן של צדיקים התמימים בראותם שעוסקים לפעמים בגשמיות המוכרחים בהם שבלתי אפשרי זולתם איש בער ולא ידע את זאת שגם שם שם לו חוק ומשפט לעבוד עבודתו ואינו פונה אל מדעתו שעה אחת ולכן נותן דופי לצדיק לומר הלא הוא אנוש כערכנו לעשות דברים אשר לא המה ואין בהם חפץ בכסיל לא יבין את זאת שאיש הירא ובר לבב יכול לפעול בדברים הנראים גשמיים אשר זולתו לא יפעול כזה אפילו עם תורה ותפלה כי חכמת החכם האמיתי עומדת לו לנטות עצמו קצת למדריגות התחתונים וגם שם עובד עבודת הבורא ב"ה ולוקח לעצמו משם רמיזא דחכמתא להשיג במושכלות כנזכר לעיל כמה פעמים מהות הענין ואדרבה גורם תוספות תענוג שלם יעשה לנ"ק המלובשים שם לבלתי יעשו מריבה כלפי מעלה לומר גם אנן בעינן למהוי קדם מלכא והחכם יעשה שלום להם כי בחכמה אתבריא וא"ל שלזה רמז התיקונים בראשי' היינו החכמה כנזכר אם חלק לך בבינה ובחכמה לקשור החכמה לפרטי המדריגה תמן ראי תמן יש לך רשות לראות אפילו בהקרה לפעמים ראיה לא טובה עם החכמה יכול לראות לכל מקום ובוודאי יעשה איזה פעולה הנוגע אל הבורא ב"ה ותמן שמעי כלומר עם החכמה יש לך רשות לשמוע כל המזדמן לפניך כיון שיכול לקשור ולהכנס לכללות המדריגות ואפילו מדבר איש אל רעהו שומע משם קול הקורא פנו דרך לה' כמבואר ואדרבה עם כריית אזנים ופקיחת עינים כזה גורם תענוג אליו יתברך שמשמח לקראת הפקחים העובדים אותו אפי' במדריגות כאלו מול דברינו בא הרמז בתורה והיה יגיד שמחה אם שמוע כלומר בהקרה לפניך לפעמים לשמוע אפילו דבר שאינו ראוי לשמוע או לפעמים מוכרח בדבר לשמוע איזה סיפורים מהמוני עם הפוערים פיהם לבלי חק ובע"כ צריך לענות מענה בעצה יגיד הכתוב תשמע בקול ה' אלהיך כלומר אל תטה אוזן לשמוע חיתוך דיבוריהם הגשמים כי אם תדע נאמנה שבודאי גם בדיבורים אלו מוכרח להיות איזה אותיות התורה המושכים חיות לדיבורים אלו וגם כאן יש קול הקורא פנו דרך לה' וזה הקול תשמע לשלול הברת קול אחר אל יכנסו באזנך כלל ודו"ק:

יתן ה' את אויביך הקמים עליך נגפים לפניך בדרך אחד יצאו אליך. ובשבעה דרכים ינוסו לפניך. צריך להבין מאי נפקא מינה אם ינוסו בדרך אחד או בשבעה דרכים יהיה איך שיהיה ובלבד שיפנו עורף ולא פנים כי לזה אנו מבקשים שיפנו עורף אלינו והנראה דאיתא בזוהר מאן הוא דבבא דבר נש לעילא ואין לו לאדם שום שונא בעולם

כשנאת היצה"ר הצופה לצדיק ומבקש להמיתו וכן דרכו של יצה"ר עומד על ימינו לשטנו יוריד ומחטיא ואח"כ עולה ומקטרג ומכל פרטי עבירה שהחטיא נעשה מלאך משחית למעלה המעניש אותו תמיד והוא שונא וקם עליו לאויב ולכן אם הסכיל עשות רע ונכשל בעבירה ירבה בתפלה ותחנונים להתחנן על נפשו אשר לא יגיע מעשה ידיו בעצמו מלאך המשחית וכנזכר בספרים פ"ה העבר חטאתי מלפניך מוסב על מלאך רע שנעשה באמצעות החטא והנה זה לעמת זה עשה אלהים כמו בסטרא דקדושה טרם שנברא מלאך הקדוש באמצעות מעשים טובים צריך להיות תחלה בסוד עיבור והריון ולידה כנודע מספרים לעומת זה בקליפיות טרם שנולד מלאך המשחית נעשה שם ג"כ בחי' אלו עיבור והריון לידה ואח"כ עומד על ימינו של עושהו לשטנו ולצער לו ודוד המע"ה רוב חכמתו עמדה לו וידע איך להתפלל ולעקור את בחי' הקליפיות העומדים עליו ממקורם ושרשם כמו דאיתא בהאר"י ז"ל על פסוק בני נכר יבולו ויחרגו עיין שם וכבר בארנו למעלה מזה הענין כלל העולה החי יתן אל לבו מה החטא גורם לא די שברא כלי משחית על עצמו ועוד שגורם יחוד בסט"א בעיבור והריון ולידה כנזכר ואם כן גדול עונו מנשוא שגרם ככה וזה עיקר כוונת היצר הרע בחטא האדם בכדי שיתמלא קומתו בחטאוי דבני נשא כמו דאיתא בזוהר דלא משתלם האי מנוולא אלא בחטאוי דבני נשא וע"ד לא נתמלא צור אלא בחרבנה של ירושלים כמבואר למעלה והנה עתה בדור הזה שנתמעטו הלבבות ואין אתנו יודע עד מה אם נכשל בעבירה וגרם כל הנ"ל לעקור ולשרש אחריה כמו כחם של ראשונים שהיה כחם יפה לעקור ולשרש מעיבור והריון ולידה על כל פנים מחוייב האדם לשמור שלא יאבד חותמו החתום בפניו ואך בצלם יתהלך איש אשר בצלם אלהים נעשה האדם ואם תואר פניו לא ישונה תועלתו גדולה אשר עמים תחתיו יפלו מתואר דמות פניו ושם קדוש החתום השומרו כנזכר בזוהר שם אלו"ה וזה תולה בכשרון הפעולות ותשובתו הרמתה בתוהה על הראשונות וחורט בחרטה גמורה אשר לא יעלה על לב לעולם לעשות ככה גם בזה מעביר ומבטל את מלאך המשחית שנברא מחטאו וזהו מרמז בכתוב יתן ה' את אויביך ולא נודע מאיזה אויבים דברה תורה רמז הכתוב באצבע הקמים עליך עליך דייקא היינו אויב העומד למעלה ממך וכדברי הזוהר מאן הוא דבבא דבר נש לעילא אמנם אם נפשך לדעת באיזה זכות יתן ה' את האויב בידיך ואתה נבער מדעת איך לשרש ולעקור אותם מעיבור והריון ולידה כאשר פעלו הראשונים וא"כ הרי אני כעץ יבש לזה מודיע הכתוב עוד יש תרופה למכתך אם תקעת לזר כפך והסכלת עשות רע להוליד אויבים הקמים עליך לעילא תראה לתקן דמות דיוקנך להאיר בפניך שם אלו"ה כנזכר ותועיל שיהיה נגפים מפניך ממש

משם השמירה המאיר וחתום בפניך וזה תולה בתיקון מלא קומתו וקישוט ז' המדות אזי אינו מאבד חותמו המאיר בפניו וכדין אתרפי האי סטרא דמסאבא ונהרס בנינה מז' תועבות הפכיים כנזכר כשזה קם זה נופל אמנם כך דרכו של היצה"ר בתחלה אומר לו עשה כך ואח"כ אומר לו לך עבוד ע"ז והכוונה בוודאי בתחילת דברו כשבא לפתות החליק עליו בלשונו למצוא עונו שקל בעיניו ודש בעקביו ונעשה אצלו היתר גמור אחר זה מפתהו לומר עשה עבירה זו ג"כ הגם שהיא חמורה יותר מראשונה עכ"ז אומר עשה כך ומלת כך הוא מהפתוי לומר שעבירה אחרונה קלה כראשונה וזהו עשה כך שנעשה האדם באמת קל מהרה להתפתות עד שנתפתה לילך ולעבוד ע"ז לזה בא הכתוב באזהרה לכפול שמירתו מעצת היצה"ר וכשבאת ללחום את מושל בין תבין את אשר לפניך בדרך אחד יצא אליך ומסמא עיניך לומר על החמורות כקלות שהם רק דרך אחד כנזכר היום אומר לו עשה כך שקלה כראשונה ולמחר אומר לך עבוד ע"ז וזהו הרמז במלת דרך אחד או משמעות דרך לשון יחוד כמו דרך גבר כל עצמו ורצונו הצופה להחטיאך לעשות יחוד בקליפיות שישתלים האי מנוולא בחטאוי דבני נשא כנזכר לעיל ואם תזכה ולא תאבה לו להיות עמו והיינו בקישוט ז' מדותיך להיות נקי ממום ומגע נכרי בשבעה דרכים ינוסו לפניך הכוונה כשתקשוט שבעה מדותיך הקדושים לבנות בנין הקדושה עמהם אזי תהרוס בנין הסט"א מז' תועבות הפכיים כשתערוך מלחמה נגדו לבלתי עשות עצתו בשבעה דרכים הנ"ל יגרום שיפנו עורף ולא פנים וינוסו מלפניך וגם רומז בשבעה דרכים ינוסו לפניך היינו כשרוצה לפתות האדם למדה הפכיית מז' תועבות בוודאי בתחילת בואו לחלוק בלשונו למצוא עונו לשנוא אינו בא כ"א בדרך אחד היינו לנטותו מדרך המלך לדרכו המעוקל למדה א' מז' תועבות ובראותו שלא יכול לו ונעשה מנוצח לפניו אזי בורח ממדה זו לפתותו במדה אחרת וכן נוהג עד ז' תועבות מדות הפכיים בורח ממדה למדה פן יפתה אותו שילכד במצודת חרמו לזה מודיע הכתוב גודל האזהרה והשמירה שצריך האדם להיות מלומד בהלחמה שגדולה עצת היצה"ר ואל יקל בעיניך בבואו בתחלת פתוי רק בדרך אחד ולא יכול לך כי בשבעה דרכים ינוסו לפניך כנזכר שבורח ממדה למדה ללכדך באחת מהנה ע"כ בין תבין אשר לפניך לכפול שמירתך ואז טוב לך בזה ובבא אנס"ו:

נצבים

אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם ור"ת "אתם "נצבים "היום תיבת אנ"ה ונראה ע"ד דאיתא במדרש ה' צלך מה הצל הזה כשאתה בוכה הוא בוכה נגדך ואם אתה שוחק

משחק נגדך כך הקב"ה הוא כבחי' הצל ע"ש כי באמת זאת עיקר תורת עבודתינו עם פרטי עובדותינו מקטן ועד גדול באתערותא דלתתא ככה אתער לעילא ועיין בדרוש שיר השירים בארתי פ"ה כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים בצלו חמדתי וישבתי ואיתא בד"א התפוח הזה אין לו צל לפיכך הכל בורחים הימנו כך ברחו כל האומות מעל הקב"ה בשעת מתן תורה אבל אני בצלו חמדתי וישבתי ולכאורה סוף דברו סותר ראש דברו באומר אין לו צל ולפיכך ברחו הימנו ואח"כ אמר אבל אני בצלו חמדתי וישבתי ואיה איפוא הצל לישב תחתיו כיון שאין לתפוח שום צל ויובן על דרך מדרש הנ"ל ה' צלך בא היחוד דייקא לעם קרובו ישראל הוא בבחינת צל אשר בפרטות עובדותיהם מעוררים דוגמתם למעלה לשלול זולת עמים סר צלו יתברך מעליהם ואינם פועלים כלום בהתעוררותם ככה לעילא ושפיר דרשו במ"א התפוח הזה מוסב על הקב"ה אין לו צל ולפיכך ברחו האומות בשעת מתן תורה להם דייקא אינו נעשה צל להתעורר דוגמתם לאפוקי אנו בנ"י חלק אלוה ממעל ובנענע הענף ככה מתנענע בשורש ולפיכך בצלו חמדתי וישבתי והנה זה הנאמר למעלה נוהג עתה טרם ביאת הגואל ויבואו ימים המקוים לנו משומר ישראל אבל לעתיד כתיב אז אהפוך אל כל העמים שפה ברורה לקרא כולם בשם ה' וידעו בגוים שמו הנורא ויתפשט גם בהם השגת אלהות אמנם בודאי יש הפרש גדול בין השגת עם קדוש ישראל את גדלות אלהות להשגתם של האומות והיינו בבחינת ארציותם המבואר לנו למעלה אשר חכמים הגידו ארץ ישראל גבוה מכל הארצות הכוונה אפילו ארציות של ישראל שהקב"ה מלובש שם בהסתרה גם שם להם חק ומשפט להשיג אלהותו ורוממותו ית' ולכן אינם בורחים ומתפרדים בפנימיות מחשבתם מאתו יתברך אפי' כמעט רגע כי אפילו מבחי' הסתרה משיגין התלבשותו לאפוקי ארציות הגוים מעשיהם זר ונכריה עבודתם כבהמה הרדופה למלאות תאותה הבהמית וזה הגורמת שנפרדים ובורחים מעל הקב"ה מול זה בא הרמז בתורה את"ם נצבי"ם היו"ם כלכם לפני ה' אלהיכם מורה באצבע מעלת עם ישראל המעולה והמובחרת שלא נגרע מעבודתם שום דבר והכל שייך אל התורה ועבודה ונצבים תמיד לפני ה' בסוד פנימית מחשבתם הגם שנדמה ונראה בהסתרת פנים מהם באמצעות התלבשות המדריגות עכ"ז האמונה תקוע בקרבם כאלו נצבים לפני פנימו המאירים והבהירים כי גם בבחינת הסתרה גופא משיגים התלבשותו כנזכר לעיל כמ"פ לשלול או"ה נעדר מהם מעלה מובחרת כזאת ואפי' לעתיד בהיות להם שפה ברורה לקרא בשם ה' מעלות עם קדוש נעדר מהם להבין ולהשיג התלבשותו ית' אפי' בהסתרה וסתר המדריגות כי אם ישאלו לישראל אנה פנה דודך ונבקשנו עמך את פנימו המאירים.

והרמז במלת אנה פנה דודך נוטריקון אתם נצבים היום כולכם לפני ה' ואין לכם שום מונע מהסתכלות פניו המאירים ויודעין ומשיגין דלית אתר פנוי מניה רצוננו ג"כ לראות את מלכנו כמוכם כמונו וזהו ששואלין מלת אנ"ה אתם נצבים היום כולכם לפני ה' ודו"ק:

או יאמר **אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלהיכם** ופירש"י לפי שהיו ישראל יוצאין מפרנס לפרנס וכו' לפיכך עשה אותם מצבה כדי לזרזם ולהבין כי הנה איתא קודם שנברא העולם היה שמו סתום בגווי' והכוונה כל פרטי השמות והכנוים היו כמוסים בעצמותו כי אין מלך בלא עם ועל מי מקדושים יכנה תואר שמותיו הקדושים והכנוים ואנו אומרים המלך המרומם לבדו מאז המשובח והמפואר והמתנשא מימות עולם והכונה טרם שנתפשטו ימות עולם שאנו בהם היה הוא ושמו סתום ואין עילה להשיג עילתו ונקרא אז רק בתואר המרומם היות שהוא מרומם על כל רמים משא"כ לאחר שנתלבש אלופו של עולם בז' ימי הבנין ונשתלשלו ממדריגה למדריגה עד עולם עשיה משתנים תואר שמותיו וכנויו מצד פעולותיו ולערך הפעולות ככה נקרא בשם אם נוהג עם בריותיו במדת החסד נקרא אל ובמדת הרחמנות נקרא רחום וחנון וכדומה ממדותיו הקדושים שמתלבש בהם לצורך עם קרובו ישראל ולפעמים נקרא משובח ולפעמים נקרא מפואר ולפעמים מתנשא לערך פעולותיו שנוהג עם בריותיו. מעתה תאיר עיניך שאנו אומרים המלך המרומם לבדו מאז כלו' קודם שנתלבש אלופו של עולם בז' ימי הבנין נקרא רק המרומם ואינו משתנה בתואר כנויו המשובח והמפואר והמתנשא מונה שלשה תוארים לכנותו יתברך מאין קנה ככה מימות עולם כלומר מכאן מזה"מ הנקראים ימות עולם ימים הקדמונים שעוה"ז נמשך משם מכאן משתנה בשם ונקרא לפעמים משובח ולפעמים מפואר ולפעמים מתנשא כמבואר וכבר זכרתי מה שאנו אומרים אדון עולם אשר מלך בטרם כל יציר נברא לעת נעשה בחפצו כל אזי מלך שמו נקרא הכוונה אפי' קודם בריאת העולם כבר מלך בסוד מלכותו הכמוסה בעצמותו וההפרש של אז משל עתה אחר שברא ויצר קנה שם מלוכה לעצמו כי אין מלך בלא עם ועל מי יכנה לקרא שם מלוכה ולזה אומרים לעת נעשה בחפצו כל אזי מלך שמו נקרא קנה שם קדוש לעצמו למלוך על ישראל עם קרובו ונקרא מלך ישראל כלל זה נקוט בידך היות עיקר תכלית הבריאה בכדי שיתפשט נהוריה על כל בריה ובגין לאשתמודע ליה ולאשגא ליה בכל אבר ואבר וכל מה שברא בעולמו לא ברא אלא לכבודו והכל בשביל קלוסו ואנו בני ישראל מובחר הברואים מוחא דאגוזא בחר לה יה אל התורה והעבודה ליחדו בעולמו ולדרוש יחודו ואחדותו מכל מה שבא לכלל בריאה שיגיע לו צד קילוס ושבח

להשיג משם חכם הפועל שפעל ככה בעולמו הכל בחכמה ותבונה ואין שום דבר בעולם לבטל ח"ו להשכיל לדעת דלית אתר פנוי מיניה וכמו שזכרתי למעלה בשם השל"ה שביאר ע"פ ועל הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה להיות שאין מי להשיג אורות עליונים כי אם אדם התחתון הנברא בצלם אלהים עיקר בריאתו עם תכונות מלא קומתו לדמות הצורה ליוצרה עם פנימיותו וחיצוניותו המורים אורות עליונים ובהירים כמ"ש מבשרי אחזה אלוה וכיון שכן אנו מכנים כביכול ליושב על כסא דמות כמראה אדם להיות אדם הוא המשיג ליושב על הכסא עליו מלמעלה ואתה תחזה ראשית הבריאה נאמר בתורה שם מלא על עולם מלא שלא ביחוד על עם ישראל דייקא רק על כללות העולם ולא נקרא עדיין על מי נקרא אדנותו ומלכותו רק אח"כ במעמד הקדוש בהכנתם לקבלת התורה ונעשה משם אלהים סתם אלהיך וכמו דאיתא בזוהר חדש ורזא דמלה בשיעורא דאתוון ם סתומא כשיעורא דך' פשוטה עיין בפרשיות הקודמות שם הרחבנו ביאור אלה הדברים ודוד המע"ה רמז בנעים זמירותיו זה סיני מפני אלהים אלהי ישראל עיין בדרוש שבועות ותוכן הדברים זה ההר אשר חמד אלהים לנתינת התורה מהותו מוכן ומעותד לפני משמעו קודם כלומר טרם שנעשה משם אלהים סתם שם מלא על עולם מלא נעשה אחר כך בקבלת התורה אלהי ישראל ביחוד עליהם דייקא ולא על זולתם והנה עתה בהגיע ימים האדירים קודם ראש השנה חוזר למציאות הראשון כמו שהיה קודם בריאות העולם וכמו שאנו אומרים זה היום תחלת מעשיך ואותיות בראשית צירוף בתשרי חסר א' מבראשית כנזכר בתיקונים וכמו שאנו עתידין לבאר לקמן בדרוש ראש השנה ובתשרי נברא העולם ממילא בכל שנה ושנה חוזר למציאות הראשון עם כל פרטי הבחינות כאשר מאז ראשית הבריאה טרם שנברא אדם על הארץ לעבוד את האדמה ולקבל עליו מלכותו ואדנותו ממילא היו פרטי תואר שמותיו וכינויו כמוסים בעצמותו ככה עתה קודם ראש השנה התחדשות בריאות העולם מחדש אזי אותן השמות ותואר הכינוים שעתידין להתגלות בשנה הבאה באמצעות כשרון פעולת נשמות הצדיקים המה עדיין כמוסים ג"כ בעצמותו וגם עתה קודם ר"ה חוזר למציאות בריאות שמים וארץ שנבראו בשני שמות הוי"ה אלהים שם מלא על עולם מלא ולא ניכר עדיין על מי ביחוד כ"א בהגיעם ליום הכסה אז כחם בפיהם בתיקוני תפלתם וסדר תקיעתם להמליך עליהם מלכותו ואדנותו לייחד עליהם מלכותו יתברך להקרא אלהיך ביחוד ולכן תוקעין עתה בר"ה כמשפט המלך עם העם ביום שממליכין אותו תוקעין לפניו לומר יחי המלך ככה הענין בראש השנה לו משפט המלוכה להמליך אותו ית'. מחדש לקבל עלינו עול מלכותו זולת משנה שעברה ולעשות משם הוי"ה אלהים סתם

שם אלהיך ליחד המלוכה עליהם לכן תוקעין בשופר לפני המלך הוי"ה לומר יחי המלך וכ"ז אי"ה יתפרש בדרוש ר"ה ע"ש. מול זה בא הרמז בתורה אתם נצבים היום כלכם להודיעם עמידתם ומצבם לפני המקום שעומדים עתה קודם ראש השנה שענינם הוא כמו אז טרם ראשית הבריאה היו כל השמות והכנוים כמוסים בעצמותו ית' כי אדם אין בארץ לעבוד אותו ית' ולהמשיך מלכותו להקרא בשם מלך ישראל לייחד שם מלא על עם ישראל ביחוד ככה אתם נצבים היום כלכם לפני משמעו קודם הוי"ה אלהיכם כלומר עדיין לא נתייחד מלכותו ואדנותו להקרא ביחוד עליכם כ"א תולה ועומד עד יום הכסה ר"ה שאז תקבלו עליכם עול מלכות שמים שלימה ותגרומו לייחד שם מלא עליכם באמצעות תפלתכם ותקיעתכם התחדש המלוכה מחדש כאלו היום נהיתה לו לעם והוא נעשה לכם לאלהים עש"ה בני אתה אני היום ילדתיך היום בראש השנה ילדתיך מחדש כי נעשה האדם בריה חדשה לערך הכנת לבו לקבל עליו עול מלכותו ביתרון שאת משנה שעברה נפשו יודעת מאוד שלערך מעשיו אין שם מלוכה יקרא עליו לערך מעשיו שפעל ועשה כל השנה ואין פחד אלהים לנגד עיניו ועתה תוהה על הראשונות לבלתי עשות כמעשהו הראשון משנה שעברה בכדי ליחד עליו שם המלוכה ומשם מלא נעשה אלהיך ונמצא בהיות כן בכסה ליום חגינו נראה הענין כאלו יוצאין ישראל מפרנס לפרנס מוסב על הקב"ה הזן ומפרנס לכל בטובו מזון הרוחני והגשמי יוצאין עתה בר"ה מפרנס של שנה העבר ויודעים נאמנה שלא קבלו עדיין עולו עליהם כראוי ונכון ומעשיהם מוכיחים עליהם מסתמא לא היתה קבלת מלכותו עליהם בשלימות ולכן נפשם חפצה מאד עתה בר"ה לקבל עליהם עול מלכותו ביתרון אור ושאת להמליכו מחדש כאלו הוא יתברך נעשה פרנס אחר מעתה תחזה עיניך מישרים שפירש"י ברוח קדשו לפי שהיו ישראל יוצאין מפרנס לפרנס לפיכך עשה אות' מצבה כדי לזרזם וביותר צריך לזרז במקום שיש חסרון כסה ליום חגינו בר"ה להמליך מלכותו עליהם מחדש בכדי שיקרא מלך ישראל וגואלו כמבואר ודוק כי עמוק:

אמנם יאמר נא ישראל כי קשה עליהם המעשה אשר יעשון הדרך אשר ישכון אור ובלתי אפשרי לייחד עליהם אדנותו ומלכותו ביחוד כ"א בקיום כללות התורה ומעשה המצות הכתובים ואיה איפוא המקום לזכות לבהירות התורה הארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים וגם יש כמה מצות שאינם שוים בכל אדם מצות כהונה לכהן ומצות לוים ללוי וכדומה וגם יש מצות התולים בארץ וכדומה לזה בא אדון הנביאים להבינם בטוב טעם לומר כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאת היא ממך ולא רחוקה היא ורמז להם מצוה הזאת על כללות התורה מבראשית ועד לעיני כל ישראל יכול האדם לקיים

בבחי' עצמותו אפי' בהסגר את עצמו בחדרי חדרים כ"א כלה לא יראה וישיג אפס קצת יראה וישיג איזה בחי' סוד המצוה אשר במקומה ושמה כללות המצות המה אחדין דלא מתפרשין וגם כללות נשמות ישראל במקומם המה אחדות א' חלק אלוה ממעל קומה שלימה מראש עד עקב ומה שיש בכלל יש בפרט ויכול לקיים איזה בחי' מפרטי המצות התלוים בארץ או בכהן וכדומה כשלומד אותה ומקשר פנימיות מחשבתו לשורש השרשים עומד לו כאלו קיים אותה ובפרט עתה בר"ה עת תשובת השנה בהתאספם יחד שבטי ישורון באחדות גמור להמליך עליהם מלוכה מחדש וכמו שנתיחדו בענפים ככה נתייחד בשורשם ובאמצעות כללות ישראל ואחדות לבבם נתקיים ביניהם כללות התורה ומצותיה וזהו כ' המצוה הזאת מוסב על כללות התורה הנקראת זאת התורה אשר אנכי מצוך היום דייקא בראש השנה כנרמז בפתיחת הענין אתם נצבים היום שקאי על ר"ה לא נפלאת היא ממך ולא רחוקה היא וצריך להבין כפל לשונו היינו הפלאה היינו הרחקה וגם תיבת ממך לכאורה מיותר ומה היה המקרא חסר באומר לא נפלאת ולא רחוקה ולכל הפחות מהראוי לכתוב תיבת ממך לבסוף ולא להפריד בין הפלאה להרחקה וע"פ דרכינו יתפרש שפיר כי תיבת ממך כמתרץ על טענותם העצומה איך אפשר לקיים פרטיות המצות כנזכר לזה מורה באצבע לא נפלאת היא ממך דייקא להיותך עולם קטן קומה שלימה מוכרח להיות בפנימיות כל הבחי' שיש בפרטיות בפועל ישנה בפנימיותו בכח ויכול לילך בכח ההוא לקיים כללות התורה מבראשית ועד לעיני כל ישראל בסוד פנימיות מחשבתו כנזכר ולזה בא תיכף מלת ממך לתיבת נפלאת וגמר אומר ולא רחוקה הוא מוסב על היום אשר אנכי מצוך היום שקאי על ראש השנה היום דייקא לא רחוקה היא כי כללות התורה וקיומה תולה בקירוב וריחוק לבות בני ישראל ועתה היום דייקא לא רחוקה היא וכמו שנתקרבו הענפים למטה ככה נתקרבו בשורשם מקום אחדותם בתורה עלאה ובזה מובן לא בשמים היא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו ופירש"י שאילו היתה בשמים היית' צריך לעלות אחריה וללמדה ולכאורה הרי זה מעיקר האמונה להאמין תורה משמים אמנם להורות האמור שכללות התורה והמצוה הכתובים בהם המה בכח במלא קומת האדם ומה שיש בים החכמה ישנה במלא קומתו ברמ"ח איבריו ושס"ה גידיו ולבד מזה אורייתא וישראל חד אינון וכל אחד מישראל יש לו אותיות בתורה כנזכר בפרשיות הקודמות להדורש מקומן וזה הרמז לא בשמים היא לבד לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו שאלו היתה בשמים ואתה על הארץ נפרד ממנה היית צריך לעלות אחריה וללמדה. וכן אמרו:

ולא מעבר לים היא לאמר מי יעבר לנו אל עבר הים ויקחה לנו וישמיענו אותה ונעשנ'. והכוונה נודע מה דאיתא בזוהר ע"פ בעבר הנהר ישבו אבותיכם ובארנו מזה בדרוש של פסח ע"ש ותוכן הדברים בעבר הנהר ישבו אבותיכם האי נהר אשתמודע כינוי לעולם הבינה שמה ישבו אבותיכם מעולם ואקח את אביכם ואולך אותו בכל ארץ כלומר משם לקחתי מדות אבותיכם והלבשתי אותם בכל ארציות מרום המדריגות עד הנמוכים שבמדריגות יש שם התלבשות המדות השיג משם אלהותו יתב' ע"ש וככה הענין בתורה הקדושה שצוה לנו משה נשתלשלה ונתפשטה מרום מעלתה הגבוה והרמה עוצם בהירותה עד עולם העשיה ואין לך שום דבר בעולם שלא יהיה לשם התלבשות אותיות התורה מכללות העולם ומלואה רושם תורה ובאמצעות התלבשותם הגשמי יכול להשיג במושכלות ובהירות התורה וזהו הרומז שאמר אדון הנביאים ולא מעבר לים הוא כלומר למעלה מעולם הבינה מה שאין רעיון לבות בנ"א יכול לתפוס מצד עוצם בהירותה לאמר מי יעבר לנו אל עבר הים ויקחה לנו לא כן הדברים כי קרוב אליך הדבר מאד ותיבת מאד מורה שאין לך קורבה גדולה הימנו כי בכל מקום בואו ובאשר הוא שם שמה לו חק ומשפט לראות אותיות התורה ואדרבא באמצעות הגשמיות יכול להשיג בעולמות עליונים כי זה תכלית הבריאה וכל מה שיש ביבשה יש בים ולזה גמר אמר בפיך ובלבבך לעשותו ורמז בפיך מהמותר לפיך היינו אפילו מתענוגי אכילה ושתיה גם שם יכול לראות אותיות התורה כנז' ויחזו את אלהים ויאכלו וישתו והכלל מכל דבר בעולם יכול האדם לחבר בחינות שתי תורות שבכתב ושבעל פה המבואר לנו לעיל שהמה שתי בחי' אותיות המחשבה והדבור וזהו בפיך ובלבבך לעשותו ופירוש רש"י תורה שבכתב ושבעל פה התולה בפיך מורה אותיות הדבור ובלבבך אותיות מחשבה ודו"ק:

דרוש לראש השנה

הקדמונים זללה"ה נתנו סימן אריה שאג מי לא ייירא מלת ארי"ה נוטריקון "אלול "ר"ה "יום כפור "הושענא רבה לב הנרדמים תרדמת הזמן להקיצם שלא ישנו שינת עולם מספר ימיהם החרוצים עלי אדמה שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה ובד' זמנים הנ"ל עת תשובת השנה וימי רצון מעני תקנת השבים אליו בכל לבם ורוחם ונפשם לתקן מה שפגמו בכל השנה וראוי לפשפש במעשיו להתחרט בחרטה גמורה בכדי שלא יכנס ביום הכסה יום חגינו כשהוא מתועב בגנות מדותיו והוא יום הדין הגדול והנורא ע"כ יעזוב דרכו לא טובה וירים ראש ליקום קדם מלכא מלך המשפט וימים אלו נקראים ימי רצון המ' יום שהיה משה רבינו בהר בימי רצון ואני נתתי טעם לשבח למה נקר' ימי

רצון כי אין לך א' מישראל שלא יעורר לבו בקרבו עתה בחודש אלול ואם גם באלה לא שב בידוע שיצא מהכלל ואין לו חלק בין ישראל ונפשו לא מטוהרה ולהיות שעתה זמן תשובה לכל גדול וקטן שם הוא נמצאו נשלם רצון הבורא ב"ה שזה היה קדימת רצונו ב"ה וימים יצרו רק לעובדו ביראת הרוממות לשלול ימים זולתם שאין מעוררים בני ישראל לעבוד עבודת בוראם הן המה ימים שאין לו יתברך בהם חפץ ולא לכיון זה היתה הבריאה ולכן ימים אלו מר"ח אלול נק' ימי רצון ימים שעלו ברצונו יתב' כי כך עלה ברצונו הקדום ושמעתי **מהמגיד** זללה"ה שהיה אומר בדרך צחות זכור את בוראך וגו' עד אשר לא תחשך השמש והירח והכוכבים ונתן בהם סימנים לג' כתי בנ"א המחולקים בעת תשובתם כת ראשונה יראת אלהים נוגע על פניהם לעורר לבם בקרבם אל עבודת הבורא ב"ה מחמשה עשר באב ומתחילים להתענות וכדומה בתוספת עבודתם ומעלים בזכרונם אז אימת הדין ויראו האנשים כי הימים ממשמשין ובאין שעתיד ליתן דין וחשבון לפני כסא כבודו יתברך כת ב' משלימים את שנתם שנה תמימה בלא תורה ועבודה ותשובה וישובו לערב ר"ה וביום הדין גופא בשומעם קול השופר צעק לבם בקול מר המלך הקדוש המלך המשפט ומתחרדים ומתפחדים מיום הדין הגדול והנורא ואזי צוחין ככלבין הב הב הב לן חיי הב לן מזונא סליחה וכפרה ומורך בלבבם לתהות על מעשיהם המגונים עוד יש לך כת הג' שפנו עורף ולא פנים גם באלה והמה מהעוברים ושבים בהושענא רבה שאז גמר הכתיבה והחתימה נתינת הפתקין ואז חרדים מיום המות באומרם ואם לא עכשיו אימתי ושלש סוגי כתי אנשים האלו מרומזים בכתוב וזכור את בוראך עד אשר לא תחשך השמש מורה חמשה עשר באב שאז תש כח השמש ואותיות דדין כאותיות דדין וזה מדבר מכת ראשונה היוצאים ראשונה למלכות והירח כאן מדבר מכת הב' המעוררים א"ע ביום הדין וכאשר חכמים הגידו איזה חג שהחודש מתכסה בו הוי אומר זה ר"ה וזה נרמז במלת והירח מוסב על הירח שהחודש נתכסה בו. והכוכבים מאן מדבר מהאנשים החוטאים על נפשותם ועוברים ואינם שבים עד הושענא רבה נרמז במלת כוכבים שאז מנהג העולם רואים על הכוכבים.

והנה עתה בזמן הזה רבים הם עמי הארץ ואינם משגיחים עכ"ז וגם בחמשה עשר באב שהוא אחת מהנה זמן תשובות השנה לא ניכר על פניהם מורא שמים ותוספת עבודה כאשר ראו עיני ולא זר בימים הראשונים בבואם עתים הללו כל או"א מהמתקדשים ומטהרים להכניס צוארם בעבודת אדוניהם ומלאה לבם לגשת ולקרב לתורתו ולעבודתו יתברך היה ניכר על פניהם יראת הבורא ברוך הוא ומוראם וחיתתם מוטלת על הבריות לא כן עתה איש לדרכו פנה ויפנו אליו יתברך עורף ולא פנים ואוי לאותה בושה וכלימה

נוסף. על זה אפילו בר"ח אלול שאז נאמר ארי"ה שאג מי לא ייירא ובוודאי ראוי לכל איש הישראלי לגשת אל עבודת הקודש פנימה רק ביראת אלהים כל היום מימים האלו בפחד ומורא מהדר גאונו בקומו לשפוט את הארץ כ"ז נשכח מלוח לבם והנביא מכריז ואומר היתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו מוסב על ימי אלול שתקנו לתקוע שופר למפטיר את העם לתשובה ומתמיה הכתוב היתקע שופר בעיר ואעפ"כ והעם לא יחרדו ואף גם בזה לא שם עד ה' א"כ במה יחרדו את לבם לאביהם שבשמים ושתי רעות עשו כי מהראוי כל השנה כולה מראשית השנה עד אחרית השנה לירא את ה' הנכבד והנורא ועל כל פנים אם הסכיל עשות מראשית השנה ראוי ליחרד לבו בקרבו באחרית שנה בחודש אלול שמכריזין בקול שופר לעורר לבבות הישנים גם באלה לא שבו עד ה' כי לא ידעו ולא יבינו ויתפשו במזימות זו חשבו כל השנה גם עתה לא סרו ודוד המלך ע"ה אמר הללוהו בתקע שופר כלומר מזהירים על העתיד ואם נבער מכם דעת אותו יתברך כל השנה להללו ולשבחו בשירות ותשבחות עכ"פ הללוהו אותו ית' עתה בתקע שופר בחודש אלול שנשמע קול השופר לעורר לב הנרדמים בתשובה וראוי להתלהב לעבודת הבורא ב"ה ואיתא בתיקונים בראשית יר"א שב"ת ונראה לרמז בדברי קדשו מלת שבת נוטריקון "תקעו "בחדש "שופר למפרע אותיות שב"ת וזהו בראשית כלומר מהראוי היתה לירא מלפניו יתברך מאז ומקדם מראשית השנה כמאמרם ז"ל בראשית ברא אלהים בשביל היראה הנקרא' ראשית ולכל הפחות יר"א שב"ת באחרית השנה חודש אלול שתוקעין בו שופר וזהו "תקעו "בחדש "שופר וכאמור:

או יאמר היתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו ד"מ עיר שהעמידו צופה על מגדל גבוה לשמור העיר פן יבוא האויב ויכה אם על הבנים והנה הצופה עומד על משמרתו וכשרואה האויב מתקרב ובא אל העיר ירעים בקול קול עוז עצה וגבורה למלחמה לערוך מערכה שבא לשלול ולבוז וכשומעה קול דברים של הצופה אזי העשירים מתפחדים וייראו לנפשותם כי להיות כביר מצאו ידם ובתיהם מלא זהב וכסף ובגדים נאים ויראים פן יבוא האויב ויקח כל אשר להם ולא ישאר אחריו ברכה והנה מורא הנ"ל נוגע רק לעשירים ולא לאביונים אשר ביתו ריקן מכל ואין להם לפחד ולירא משוללות האויב כי לרש אין כל לקחת מאתו נמצא אם הצופה מכריז שמרו מהאויב ותולה הדבר בסבה אזי נתחלקים לשתי כתות העשירים מתפחדים והעניים כאשר המה מאז כן עתה וכנזכר לאפוקי כשהשומר עומד על משמרתו וקורא קול פשוט ואינו תולה מורא האויב בסבה ידוע כי אם מוציא קול מר אוי ואבוי הנה האויב מתקרב אל העיר אזי כללות העיר מתפחדים יחד עשיר ואביון מצעקת קול הכרוז כי בקול פשוט גם נפשות במשמע ח"ו

ופן יבוא ויכה אם על הבנים וכולם שוים במורא כזה וילמוד מזה המוכיח בשער המזהיר ומצוה בטוב את עם הנלוים אליו הנה בוודאי אין אדם דומה לחבירו ומה שחסר זה לא חסר חבירו ועובדותיהם שונות זה מזה ואם יאמר המוכיח מוסר לקצת העם לערך בחינותם לא יטו אזנם אנשי זולתם כאמרם שהמה שלימים במדה זאת עם כן יאמר ויצוה בטוב הדבר אשר שוה לכולם ולכן תקנו הקדמונים לתקוע עתה בר"ח אלול קול פשוט השוה לכללות ישראל יחד עשיר ואביון כי בקול פשוט גם נפשות במשמע וכל או"א לערך בחינתו ככה מעורר לבו בקרבו ולזאת יחרד לב העם אפילו פחותי הערך העניים מתורה ומצות וחולים בטחונם על רוב עשרם עכ"פ ייראו לנפשותם פן משמעות הקול לנפשות ולזה רמז בתמיה מדבר היתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו כלומר כיון הקול השופר הולך וחזק בקול פשוט וכולם שוים במוראו אפילו פחותי הערך המכונים בשם עם לא יחרדו בתמיה הנה שנים ראשונים היו טובים מאלה בהגיע ימים האדירים האלה עשו משמורים ומנדדים שינה מעיניהם כל הימים לרבות הלילות לפנות מחשבתם מהבלי הזמן להיות פנוים בפנימית מחשבתם לבלתי יאבדו חשבונם ביום הדין ומספר הימים לפניו ליתן דין וחשבון מפרטי ימיו ורגעיו משנה שעברה מה מעשהו בהם ולמה הוציא אותם שכל עצמם של הימים יצרו לעבוד בהם עבודת גבוה ולא לבטלה ח"ו להנאת תענוגות בנ"א אמרתי בדרך צחות על אותן האנשים הבאים אחריהם והולכים כקוף בפני אדם לעשות ג"כ משמורת ומנדדין שינה מעיניהם להיות להם תפארת מן האדם שגם מעבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות דאיתא בגמרא אית משמורה ברקיע ואית משמורה בארעא להורות שני בחי' משמורים הנזכר אישים המשכילים יראי אלהים משמרתם עומד ברקיע מורה שכליות ואית משמורת בארעא היינו משמורת המתפארים ומנשאים את נפשם במשמרותיהם משוקעים בארציות ובשאול תחתיות ואין לו ית' שום צד הנאה ממשמורים כאלה ואדרבה שצועק עליה ומקבל צער כביכול וכמאמרם ז"ל מלמד שהקב"ה יושב על כל משמר ומשמר ושואג כארי אוי שהחרבתי את ביתי ידוע צירופי אותיות נק' בתים ועל משמורים כאלו שואג כארי לומר שהחרבתי אותיותי ובתי' שקבעתי בפיהם ללא יועיל מוסר לא לקחו לעורר לבם בקרבם מצירופי אותיות והתיבות הצנים לפניהם אל עבודת הבורא ב"ה בתשובה שלימה לפניו טרם בא יום הדין והנורא והנה רבות בני עמינו לא ידעו ולא יבינו אל פעולות ה' ובמה נאוה להם לרצותו ולפייסו ומעונותיהם יתענו ועומדים על משמרתם לנדד שינה מעיניהם הנה בודאי גם מזה אל תנח ידך ומי יתן והיה לבבם זה כל השנה אמנם עכשיו צריך ביותר וזה דרך הישר אשר יבור לו האדם תכלית ועיקר התעניות ומשמורת הוא עד"ז

מגודל טרדות פנות מחשבות מאימת הדין כל אוכל תתעב נפשו ואינו יכול לאכול וכן השינה מנודד מעיניו אפילו בהניח ראשו על כרים וכסתות לא חטפתו שינה והט למשל אזניך מלך בו"ד שנשא אחד מעבדיו ומהר בידו מדינה אחת לבלתי ירים איש את יד ורגל זולתו וכל כסף וזהב יביא לאוצר המלך והגביל זמן ליום הכסה בתשובת השנה יבא לביתו וצרור הכסף בידו ליתן לו חשבון מפרטי השנה וזה משפט המלך בהיות שלא עשה משמרת למשמרתו לשמר נזק המלך ואל יחסור כל בו יתחייב ראשו למלכות ואתה תחזה מה מעשה של איש שר ושופט שנשאו והגדילו המלך על המדינה כופל שמירתו לבלתי עשות היפך רצון המלך ויכלכל דבריו במשפט במדה ובמשקל שאל יוציא מעות אוצר המלך למותרות ולהנאת גופו אפי' פרוטה אחת וחש על היזק המלך יותר מהיזק עצמו מיראתו לפניו מעונש הנפש וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו לכן טרם שמוציא פרוטה להוצאותיו שוקל בפלס מאזני שכלו אם להוציא או לאו כי אח"כ ביום החשבון מהמעט נעשה הרבה וכזה נוהג כל השנה ובהגיע תור וזמן המוגבל יראתו ופחדו כפולה ומכופלת ויום ולילה לא ישבות מלערוך מחשבתו לסדר ספר חשבונו ולגודל טרדות ופנות מחשבתו אל עיון חשבונותיו אינו רעב ללחם וצמא למים ובלילה ההיא נדדה שינתו ואפי' עומדים לעד עיניו מעדני מלכים ומטה מוצעת בכל מיני כרים וכסתות יתעב נפשו בהם והם מגודל פחדו ומוראו מיום שיתן דין וחשבון וצריך להיות זך ונקי אחת אל אחת למצוא חשבון בלי שום טעות כראוי לפני כסא כבוד המלך והחי יתן אל לבו ללמוד קו"ח בן בנו של קו"ח עתה בימי הרצון מר"ח אלול עד יום הדין ל' יום בשנה חשוב שנה וימינו פשוטה לקבל שבים ועתה הוא זמן המוגבל מחשבונות של כללות השנה שעברה על מה הוציא פרטי ימיו ועתיו ורגעיו ומה עבודה עבד בהם את מלכו שעיקר כוונתו ית' ביצירת הימים והתחלקות העתים והחלקים בכדי לעבדו ית' בכל יום ויום ועת ושעה לפי מה שהיא ובזה כחם יפה להעלות התחלקות העתים למקום אחדותם להביאם לאוצר המלך מלכי המלכים ולהיפך כשמבלה עתיו ורגעיו רק לצרכיותיו הבהמיות ובורא עולם נשכח מלוח לבו נמצא מתחייב ראשו למלך שהוציא יומו ופרטי עתיו ורגעיו של הקב"ה הראוי להביא לאוצר המלך הוציא למותריו ולצרכיותיו ועתה אנה יוליך חרפתו וכלימה יכסה פניו ובהאיך אנפין יקום קדם מלכא אפי' אם אין משפט מות לאיש הזה ובפרט אם אשם נפשו ח"ו וחייב ראשו למלכות ואם ישים לבו ורוחו ונפשו לסדר חשבונו להיות נקי וזך לפני כ"כ ית' בודאי כל אוכל יתעב נפשו וינדד שנת עיניו אפי' באינו מתענה ועומד על משמרתו ברית ה' בלילות כי פנימיות מחשבתו טרודה לעשות חשבון עם נפש עצמו וזהו תכלית של עונות נפשו ומשמורים לנהוג עתה בימי הרצון וכזה צום בחר

ה' ולא לכוף כאגמון ראשו ולבו בל עמו לא באלה חפץ ה' כי אין מלה בלשונם ונכונה בפיהם ואתה תחזה מאישים פועלי און בהתרמי שנהגו איזה תענית ועשות צדקה אפילו מעט מהרבה שהיה ראוי לעשות אזי ליום הכסה יבא ביתו ומעיז פניו בפני בעל חובו לומר כתבנו לחיים כתבנו בספר פרנסה וכלכלה וכדומה מצרכיותיו המרובים ולא שת לבו לאשם את נפשו על עונותיו המרובים שפעל ועשה כל השנה ועתה נדמה בעיניו בפרוע חובותיו המרובים במעט צדקה שעשה או ענות נפשו בתענית אחת או שתים וילך בכח ההוא להעיז פניו לומר ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה ולא השיב אמריו אל לבו איה איפוא התשובה התפלה הצדקה שהרבה עשות ועדיין לא פרע חובו אפילו מאלף ונמצא דובר שקרים לנגד עיניו יתברך ומהראוי כל או"א ישראל שנגע יראת אלהים נגד פניו בראותו שיום ה' הגדול והנורא ממשמש ובא לא פחות ל' יום קודם לפשפש מעשיו ולעלות זכרונו נגד פניו ממעשיו ותחבולותיו שפעל ועשה כל השנה וידע נאמנה אם צעדיו ומעלליו נשכחים ממנו הלא לה' לזכרון וגם להיו חציו שנונים שיוכל להוציא דבור לפני המלך המשפט ותשובה ותפלה וצדקה ירבה ואם לא קיים שלש אלה כל השנה כולה ישתדל על כל פנים עתה קודם ר"ה לקיים אפי' קצת בתשובה ותפלה וצדקה כראוי ונכון לו בכדי שלא יבוש מלהרים ראש לומר ותשובה ותפלה וצדקה ולבד מזה ידע אדם נאמנה תועלתו הגדולה והנשגבה שגורם עתה עם התשובה התפלה והצדקה לחלץ נפשו וכל העולם ממות ובא וראה מה דאיתא בספר רזא מהימנא שביאר ענין מחצית השקל ומהראוי לכתוב חצי השקל אכן בזה החצי שקל שנתנו כופר לנפשם עשו פירוד בין הדביקות בצירוף אותיות מ"ת ונעשה צירוף מחצית ודפח"ח:

ודוד המלך ע"ה רומז בנועם זמירותיו כי חלצת נפשי ממות נפשי בגימ' מ"ת ועם הכופר נפש שנותן ומכניס חצי בין אותיות מ"ת בזה חלצת נפשי ממות ובזה נרמז ג"כ בצירוף מתנות לאביונים בהיות אדם מרבה בצדקה מכניס שלש אותיות תנ"ו באמצע אותיות מ"ח ונעשה צירוף טוב מתנו"ת ובזה ניצל ממות והכתוב רומז בזה הולך בתום ילך בטח ירצה מי שלבו בטח באלהים ומקיים פתוח תפתח ואינו משגיח על חסרון כיס לומר כיון שיבזבז יותר מדאי לא ישאר אחריו ברכה לפרנסת אשתו ובניו כ"א אימץ לבבו בבטחון אזי הלוכו בתם כלומר מצירוף מ"ת עושה צירוף ת"ם ואז חלץ נפשו ממות ואפשר לרמז גם כן בדבריהם ת"ם משלם חצי נזק ופירש"י שהזיקה המיתה הכוונה ג"כ ע"ד האמור מי שהלוכו בתם להיפך מצירוף מ"ת צירוף ת"ס והיינו במעשה הצדקה שמכניס שלש אותיות חצי בין שתי אותיות מ"ת או שלש אותיות תנו ונתפרדה החבילה ונעשה צירוף

מתנות אזי משלים חצי הנזק כאמור ולזה העמיק רש"י ברוח קדשו מה שהזיקה המיתה להורות מקום מוצא נזק לאדם כי אין רע יורד משמים ומאין נמשך בחי' המיתה בעולם הנה נודע מספרים שהכל נמשך מאותן ז' המלכים שמתו ומשם נמשך כל מאורעות ומקריות מפגע הזמניים וצרופים אשר לא טובים והיה מעשה הצדקה שלום להפך מרעה לטובה ונעשים צרופים טובים כנזכר וזהו תם משלם חצי נזק ומאין נמשך הנזק בא רש"י לפרש מה שהזיקה המיתה הידועה ממיתת מלכין קדמאין ובמעשה הצדקה שלום יעשה לו שלום לו ולכל העולם עתה בראש השנה ושפיר יכול להרים ראש בלא בושת אנפין והקול עלה למרום ותשובה ותפלה וצדקה וגו' כיון שהכין את לבו לכל זאת מאשר חננו אלהים הן רב הן מעט ולבד שיכוין את לבו לשמים ואמנם יש תנאי עוד הקדם למעשה הצדקה אל יחזיק טובה לעצמו כאלו הוא הנותן והלא מי הצליח לו עושר ונכסים הכל מאת ה' היתה זאת הנותן לו כח לעשות חיל וחלק העני הניחה תחת ידו בפקדון וכבר עבר לפנינו מה שאנו אומרים בברכת המזון ואל תצריכנו לידי מתנת בשר ודם ולכאורה המקבלים שכל מזונותם ופרנסתם מעותדת להם רק מידי בשר ודם ובלתי אל המון עם עיניהם וא"כ איך ימלא פיהם לומר ככה דבר שאינו כרצונם אמנם הכוונה בזה לבקש מאתו ית' לשלוח להם אנשים מהוגנים ויראת אלהים בלבבם לדעת נאמנה היות מתנותיהם שנותנים לאביונים לא הם הנותנים כ"א הבורא ב"ה המנהיג ומשגיח על בריותיו בעין חמלה הוא הנותן והמה אינם כי אם שלוחי מצוה ועושין שליחותו יתברך ולזה משפיכים שיחה לפני אל ואל תצריכנו לידי מתנת ב"ו כלומר שידמה בנפשם שהם הנותנים כ"א לידך המלאה וכו':

ורז"ל רמזו מעולם לא ראתה חמה פגימתה של לבנה חמה הוא המשפיע ולבנה בחינת המקבל ועכ"ז לא נחשב אצל החמה להתפאר היות הוא המשפיע להאיר ולמלאות חסרון הלבנה כי כן עלה ברצונו הקדום בבריאת עולמו מרום המעלות עד מדריגה התחתונה הכל עד"ז כל עולה צריך לעילתו וגבוה מעל גבוה שומר ולכן לא ראה משמעו לשון חשיבות כמו רואה אני את דברי אדמון פגימתה של לבנה כנזכר נשמע מהנ"ל איך שייירא ויפחד לנפשו מלהוציא לצורך עצמו מזון וכסות וכדומה יותר מכדי הצורך ואולי ההוצאה יתירה הוא מחלק נעני הפקודה אצלו ונמצא מפרנס א"פ במזון העני שהיה ראוי ליתן ואפשר לומר בדרך צחות ל"ה נתעוררו חז"ל ע"פ שמעו אלי אבירי לב הרחוקים מצדקה ונתעוררו שכל העולם ניזונים מצדקה והם ניזונים בזרוע כלומר כל העולם מוסב על פחותי הערך שאין ידם פתוחה להעניק עניים המה נזונים ומפרנסים א"ע בצדקה ממש הפקודה אצלם לצרכי העניים יתיר עליהם אבירי לב הרחוקים מצדקה של העניים

ונזונים מזרוע ידם המגיע לחלקם לצורך עצמן ומעתה תשכיל לדעת אשר חכמים הגידו רשעים בחייהם קרויים מתים הכוונה ע"ד האמור תם משלם חצי נזק שהזיקה מיתה ומהפך מצרוף אותיות מ"ת באותיות תנו ונעשה מתנו"ת ואינו מפרנס א"ע כ"א בחלקו המגיע אליו דייקא ולא מצדקת העניים הפקודה תחת ידו וחלק נפשו ממות לאפוקי הרשע הקופץ יד מלחונן דלים ומחיה א"ע מצדקה של עניים שישנה תחת ידו ונמצא לא הפך עדיין הצרוף ובמקומה עומדת וזהו הרשעים בחייהם שמחיים א"ע מפרסת עניים הפקודה תחת ידם קרויים מתים כיון שלא עשו ממ"ת ת"ס כמבואר ובזה קונים שם לעצמם לקרותם מת והצדיק נקרא איש חי בהכנסתו תנ"ו בין אותיות מ"ת וצד תמותו במקומו עומד לקרותו איש תם ודו"ק:

לדוד ה' אורי וישעי ממי אירא ה' מעוז חיי ממי אפחד. הכוונה ע"ד שבארנו פ"ה מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב מי הראוי לקרותו איש הירא את ה' החפץ חיים לקרותו בשם לשלול הרשעים בחייהם קרויים מתים ומי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב כלומר כל עצמו בהתחננו על אריכת ימים ושנות חיים בעוה"ז כ"א לראות התגלות טוב עליון שנתגלה באמצעות המשך הזמניים ולא כרובן דעלמא השואלים אריכות ימים רק לראות טובות עצמם לבלות שנותם חיי הבל לא זה האיש החפץ חיים וזהו פ"ה כי עמך מקור חיים באורך נראה אור להיות מקור חיות האדם לקרותו בשם חי מי שאינו נפרד מהבורא ב"ה ומדבק פנימית מחשבתו בכל עת ורגע לרוממות אלהותו ראוי לקרותו בשם איש חי וזה כי עמך מוסב על הצדיק שהוא מקושר ומדובק בסוד פנימית מחשבתו כזה נקרא מקור חיים לשלול זולתו אינו נקרא חי ובאורך נראה אור כלומר אפי' בהשיג הצדיק אור התורה והמצות אינו תולה בבחי' עצמו להתהלל בחכמתו ותבונתו לראות במושכלות כ"א נפשו יודעת מאד שהכל מאת ה' היתה זאת והאור שרואה בתור' רואה בזה עם אורו יתב' שמאיר בנשמתו וזהו באורך דייקא נראה דייקא ותולה הכל בבורא ב"ה כי כן דרכי הצדיקים מקטינים עצמם נגד גדולתו יתברך וזאת הגורמת להם שאינם יראים ומתפחדים משום בריה בעולם כי משליכים א"ע עם רמ"ח איבריהם ושס"ה גידיהם על ה' וכל העומד עליהם כאלו עומד לחלוק כביכול על ה' וזהו שרמז דוד המע"ה ה' אורי כלומר ידעתי נאמנה שאפי' באורי שאני רואה במושכלות ובפלאות התורה אינו שלי כ"א ה' הוא המאיר באורי כנזכר באורך נראה אור וישעי כלומר זה עיקר ישועתי ממי אירא ודאי וכן הכוונה ה' מעוז חיי בהיות עיקר מקור חיי לראות באמצעות הימים התגלות הוי"ה ב"ה שנתגלה באמצעות המשך הזמנים ממי אפחד ודאי כי האיש התמים אשר דרכו בכך אינו מרגיש מעצמו כלום מטוב עד

רע ומגמתו בהם מה נעשה דוגמתה למעלה ולזה ישים כחו ונפשו כל הימים ולזה אמר בקרוב עלי מרעים לאכול את בשרי צרי ואויבי לי המה כשלו ונפלו כי להמרעים נראה כאלו עמדו למעיק ולמיצר לעצמותי לאכול את בשרי הגשמי צרי ואויבי לי דייקא כך נראה בעיני המריעים ובאמת קריבתם הוא עלי למעלה ממני והן המה אויבי המלך מלכו של עולם כנזכר ולכן המה כשלו ונפלו בעזר אלוה העומדים עליו כמבואר: אם תחנה עלי מחנה לא ייראֿ לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח. הכוונה כי הנה יש לך בני אדם גם בני איש הנותנים שמחה בלבם להיות שאין אדם לעמוד נגדם להפליג בדברים וכל דרכו ישר בעיניהם ונראה להם כאלו עמדו ודאי בסוד ה' והאמת אתם כיון שמצא חן בעיני אלהים ואדם ואין בר פלוגתא אמנם יש דרך ישר לפני איש ואף על פי כן רבים עומדים עליו להפליגו עליו ואדרבא מזה נלמוד שדרכו בדרך המלך באמת והשטן עומד על ימינו לשטנו כי אין הכסיל הוא היצה"ר הנקרא מלך זקן וכסיל חפץ בתבונה ולכן עורך מלחמה נגדו והט למשל אזנך ההולך בדרך יחידי ונושא צרור אבנים בידו או נשא על כתפו שק מלא סובין אזי אין מקטרג ויכול להרחיק את הדרך כמה פרסאות ואין מורא לנגד עיניו לאפוקי ההולך בדרך יחידי וצרור הכסף בידו או אבנים טובות ומרגליות אזי דרכו בחזקת סכנה ורבים קמים עליו ונצבים על אם הדרכים לגזלו וליקח מהבא בידו ככה הענין ההולך בדרך המלך הקב"ה כל מה שהוא מטיב לכת בדרכי יושר וצרור הכסף בידו כי נכסף וגם כלתה נפשו לה' אזי השטן עומד על ימינו לשטנו וכאשר חכמים הגידו כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו ולזה רמז דוד המע"ה אם תחנה עלי מחנה לא ייראֿ לבי אם תקום עלי מלחמה מאישים המלעיגים הבאים בעצת היצה"ר אדרבא בזאת אני בוטח כלומר בזאת המלחמה אני בוטח מסתמא הלכתי והדרכתי יושר בדרך המלך באמת כנזכר:

אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש כאן בא להורות עיקר עבודה זו תפלה ומובן ע"ד שבארתי פ"ה אתה כהן לעולם על דברתי אם רצונך להיות כהן לעולם מלת כהן כמשמעו לשון עובד לעבוד עבודת הבורא ב"ה לעולם בלתי הפסק לא יתכן לבא למעלה המובחרת כ"א בהיות כל מגמתך והתאמצך בתורה ובעבודה רק עבור צורך גבוה ולא צורך עצמך וזהו על דברתי מלכי צדק כלומר בשביל השכינה הכינוי בשם מלכי צדק ואזי תקנת כהונה עולמית בלתי הפסק ואתה תחזה בהיות עיקר מגמתו בהשפך שיחו בתפלה ותחנונים רק עבור גלות השכינה אזי אין לפניו כ"א שאלה אחת ואפילו בהקרה לפניו רבוי מאורעות ומקריות לא טובים עכ"ז רבוי שאלותיו ששואל מאתו ית' עליהם אינה כ"א שאלה אחת מה שמשיג בהם התלבשות איברי השכינה לזה משים מגמתו והתאמצו

להעלותם לשורשם ואינו מרגיש מצורך עצמו כלום לאפוקי אם הוא מרגיש צרות עצמו הגשמיים בכל פרטי רבוי מאורעותיו ומקריותיו וכדומה שאלותיו המה ג"כ מרובים לערך חלקי הצער המגיע אליו מהם בכל שעה ורגע לזה בא הרמז אחת שאלתי מאת ה' כלומר אימתי שאלתי רק שאלה אחת אותה אבקש בהיות שאלתי ובקשתי עבור צרות השכינה אזי שאלתי רק אחת ולא רבוי שאלות והסבה כזה הכל נמשך להיות האדם תחת הזמן ורבוי תענוגים שיש בעולם מושלים עליו לכן אין עבודתו בשלימות כיון שעיקר אהבתו ויראתו תולה בדבר בקבלת פרס ובטל דבר בטלה אהבה והיראה לאפוקי אם עובד הקב"ה בין בטיבו ובין בעקו להיות שהוא ית' עיקרא ושרשא דכל עלמין ולית אתר פנוי מניה ולזה נתמלא בושה וכלימה ואינו מרגיש מצורך עצמו כלום כאלו עומד תמיד לפני המלך ובטל ממציאות ולבו ומחשבתו שם לצורך המלך עבודתו עומדת לו לעד ולעולמי עולמים כיון שאינו תלוי בדבר בקבלת פרס ותשלום גמול. וכנזכר לנו פ"ה יראת ה' טהורה עומדת לעד כלומר אם היראה היא טהורה וזכה מפני שם הוי"ה ב"ה עיקרא ושרשא דכל עלמין והוא ערום ביראה בלי שום התלבשות בדבר וסבה בעולם יראה כזו עומדת לעד ואינה בטלה עולמית ולזה גמר אומר שבתי בבית ה' כל ימי חיי ואין עבודתי נפסקה עולמית:

או יאמר אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו ופירש"י שאתראה שם בכל בוקר ובוקר בכאן רמז דוד בתפלתו להיות הוא מובחר הנפש צדיק יסוד עולם וע"י יבקר הקב"ה לאתריה ויחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית כי הנה אנו אומרים בכל יום המחדש בטובו מעשה בראשית והנה ראשית הבריאה כשעלה ברצונו הפשוט לברוא העולם ישראל עלו במחשבה להבראות בשבילם את העולם וכאשר חכמים הגידו במי נמלך הקב"ה בבריאת העולם בנשמות הצדיקים שצפה התענוג והשעשועים שיקבל ממעשיהם הטובים זהו העלאות מ"נ לבריאה ראשונה וככה נוהג הענין מראשית הבריאה עד סוף כל הדורות בכל בוקר ובוקר כשרוצה לחדש עולמו צופה ומביט אם יש צדיק יסוד עולם לברוא בשבילו את העולם מחדש ולא כל מי שרוצה ליטול את השם יבא ויטול לקנות לעצמו שם צדיק יסוד עולם כ"א מי שזוכה לחבר ג' בחי' עש"נ עולם שנה נפש המוטל על ציי"ע לתקן ג' בחינות אלו להעלותם לשורשם ואתה מוצא בא"א כתיב ואברהם זקן בא בימים כלומר שתיקן בחי' שנה והעלה התחלקות הימים למקום אחדותם ובישי אבי דוד כתיב וישי זקן בא באנשים מורה היותו מובחר בחי' הנפש וכאשר נתעוררו חז"ל מלמד שיצא באוכלוסא. ובא באוכלוסא ודרש באוכלוסא תני אין אוכלסא פחות מששים רבוא והוא היה חכם

הכולל שכלל תחת הרחבת דעתו כללות הדעת של ששים רבוא נפשות לקרבם אל עבודת הבורא ב"ה וזהו שדרשו שיצא באוכלוסא כלו' יצא מבחינתו לנטות מחשבתו לבחי' דעות האוכלוסא לכלול אותם תחת דעתו להעלות חלקי צרופיהם להבורא ב"ה ובזה לא אפשר רק למובחר הנפש ואז כחו יפה לצאת ולבא באוכלוסא להעלות צרופים למעלה לשלול זולתו תועלתו מעט ודרש באוכלוסא כלומר דרש את הבורא ב"ה באמצעות חלקי דעות ששים רבוא נפשות ישראל לזה יפה כח הבן מכח האב דוד בן ישי ביקש כזאת מהבורא ב"ה שהוא יהיה צדיק יסוד עולם בדורו ומובחר הנפש שע"י יחדש הקב"ה בכל יום תמיד מעשה בראשית ופתח דברו יאיר אחת שאלתי מאת ה' כנזכר לעיל ובא לפרש שיחתו שבתי בבית ה' מורה לתקן יתד במקום מובחר שבבחי' עולם היא נקודת ציון שממנה הושתת עולם ומובחר הנפש מרומז בעצמותו וזהו שבתי דייקא להיות מובחר הנפש בבית ה' מובחר העולם כל ימי חייו רומז למובחר הזמן יום שבו כלולים כללות הימים על דעת חז"ל שנתעוררו ע"פ ימים יוצרו ולו אחד בהם מוסב על יום שבת שהוא מרכז ז' ימי השבוע או יום כפור מרכז כללות השנה המובחר לסליחה וכפרה וזהו כל ימי חיי ומגמתי לחבר ולייחד ג' בחי' עש"ן המובחר שבהם בהתאספם יחד נעשה בחי' יחוד הכללי מרום המעלות עד מדריגה התחתונה ולזה גמר אומר לחזות בנועם ה' שאזכה לראות נועם עליון הנשפע על הוי"ה ב"ה מעולם הבינה ולבקר בהיכלו וכפירש"י ברוח קדשו שאתראה משם בכל בוקר ובוקר והכוונה אני אתראה בשכינה בכל בוקר כשהקב"ה רוצה לבקר לאתריה לחדש עולמו וצופה ומביט אם יש צדיק יסוד עולם לגרום התחדשות העולם בשבילו ובאמצעות כשרון פעולותיו שאני אהיה הגורם כל זאת ולזאת יחרד וילפת האיש ויעתק הלב ממקומו אם ככה נאמר בכל יום ויום החיוב מוטל להתבונן בפנימיות מחשבתו אם ראוי לחדש עולמו בשביל כשרון מעשיו פשיטא עתה בראש השנה שאז חוזר בודאי למציאות הראשון איך לא יחרד לבו בקרבו להיות בכלל נשמות הצדיקים לברוא בשבילו את העולם מחדש:

שמע ה' קולי אקרא וחנני וענני. יובן ע"ד שבארתי מה שאנו אומרים המלך יעננו ביום קראנו לכאורה תמיה מה זה דייקא להיות העניה ביום הקריאה מה איכפת בהיות העניה ביום מחר ולפעמים עיקר השאלה ותחינ' לענותו בעת הצורך ויש מחר שהוא לאחר זמן בעת הצורך ולא באותו היום שעומד בתפילתו אמנם דבר גדול מרומז בכאן מה יאמר ומה ידבר האדם בהתחננו ועומד בתפלה ולכן נקרא תפלה לשון התחברות שיכול לחבר ולדבק פנימיות מחשבתו אליו יתברך באמצעות אותיות וצירופי תיבות שמוציא בתפלה ואם שגורה תפלתו בפיו ומוציא דיבור לפני אלהים בשלימות ובאחדות ראוי לקרותה

בשם תפלה כשמה כן פירושה לשון התחברות ודביקות וכיון שזוכה האדם לתפלה כזו אין לך עניה גדולה מזה כי כלום חסר מבית המלך אמנם עיקר מגמתו לזכות ליכנס בחצר המלך פנימה ונמצא עניה כזה צריך דייקא ביום הקריאה כשעומד בתפלה יעננו הקב"ה להיות תפלתו כהוגן וזהו שאנו שואלין מאתו יתברך המלך יעננו ביום קראנו דייקא כמבואר וכאשר יענה לקרות סדר תפלתו כראוי ממילא יעשה בקשתו ג"כ באיזה יום מיומים. ומעתה תאיר עיניך דברי נעים זמירות שמע ה' קולי אקרא כלומר עיקר הקריאה שאני שואל בתפלה כל עצמי ומגמתי על בחינת התפלה בעצמה לשמוע קולי בעת התפלה להיות פנימיות מחשבתי דבוקה וחבוקה בך וצרכי יבואו לבסוף ממילא ולזה גמר אומר וחנני וענני זאת תעשה ממילא אמנם לא לזה עיקר מגמתי והתאמצי כנזכר לך אמר לבי בקשו פני את פניך ה' אבקש ופירש"י בשבילך בשליחותך אומר לבי בקשו כלכם ישראל את פני ואני שומע לו את פניך הוי"ה אבקש ובזוהר איתא לך אמר לבי בגינך אומר לבי לבני עלמא בקשו פני מאן אינון אנפי מלכא אינון זמנייא וחגייא ודברי קודש צריכין לימוד להבין ולהשכיל איך הזמנים והמועדים המה אנפי מלכא והנראה ע"ד דאיתא בספרים והר סיני עש"ן כלו וביאורו מה שנעשה במעמד הר סיני בנתינת תורתינו הקדושה כל עצמה וכללותה שלשה בחינות "עולם "שנת "נפש והנה באמצעות ג' בחי' אלו עלה ברצונו הקדום להראות התפשטות אלהותו על כללות הנבראים ולהיות כללות הנפש הוא אדה"ר וכן עלה ברצונו הפשוט לגלות אלהותו באמצעות קומת אדה"ר וכיון שחטא נתמעטה קומתו וממילא לא היה כלי מוכן ומוכשר שתתגלה על ידו התפשטות אלהות מאדם עליון היושב על הכסא בשלימות כאשר עלה ברצונו ונתגלגל באברהם ונצטרף ביצחק ונתלבן ביעקב והן המה בהכנת לבם והזדככות כלי גופם הרכיבו אלהותו בהעולמות וכאשר חכמים הגידו האבות הן הן המרכבה לכוונה הנ"ל אברהם אבינו גלה ופרסם מדות החסד בעולם ועיין במ"א שבארנו דברי הבהיר אמרה מדת החסד לפני הקב"ה עד שלא בא אברהם היה עומד על משמרת להתחסד עם באי עולם ועכשיו עומד הוא על משמרת שנאמר עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור את משמרתי ע"ש יצחק אבינו הראה גבורותיו יתברך שיש דין ויש דיין יעקב אבינו בחיר האבות עבד את הבורא ב"ה עם שני בחינות הנ"ל הכלולים במדתו מדת התפארת כמו דאיתא בזוהר דבי' גוונים לאתפארא וממנו נולדו י"ב שבטים ואנחנו עדת יעקב אסיפה של יעקב. ומרמז בכתוב

כל הנפש הבאה ליעקב כלומר כללות התחלקות נפשות בני ישראל הבאה מאז ועד אז לעתיד כולם המה בחינת יעקב שלם קומה שלימה והיינו בהיות מטיבים לכת

בדרכי אבות הראשונים לעבוד עבודת בוראם עם בחינות האבות כשרון מדותיהם שגילו ופירסמו בעולם נקראים עדת יעקב כנסיה של יעקב אבינו וכאלו לא מת וע"ד שבארנו למעלה מאמרם ז"ל יעקב אבינו לא מת ולמדו ממקרא שכתוב וזרעך מארץ שבים מה זרעו בחיים אף הוא בחיים כלומר כשמקשרים א"ע בקשר אמיץ וחזק לחי החיים אזי אף הוא בחיים ע"ש שהאריכו בענין כלל הדברים אנו בני ישראל כולנו איש א' נחנו בחי' נפש משלשה בחי' עש"נ בהיטב דרכנו יש באמצעותינו התגלות אלהותו כאשר עלה בקדמות רצונו לגלות ע"י קומת אדם הראשון ומובחר השנה כבר זכרתי נחלקו רבותינו ח"א שבת מרכז ששת ימי המעשה ור"א יו"כ יום מיוחד לסליחה וכפרה ועלה בקדימת רצונו יתברך שיתגלה התפשטות אלהותו באמצעות חלקי הזמנים אשר נודע מיום הבריאה עד לעתיד לא היו עדיין שני ימים שוים בדומה א' ובכל יום מיומים הוא מראה התלבשות אלהותו בבחינות שונות חג הפסח התגלות מדת חסד בעולם חג שבועות התגלות הת"ת ראש השנה התגלות מדות הגבורה ובדרך כלל התראות אלהותו באמצעות המועדים ממש שוה להתראות אלהותו על האבות שלשה בחינתם ג"כ חג"ת בסדר המועדים והזמנים ובחי' המובחרת שבעולם נקודה אמצעית נקודת ציון שממנה הושתת עולם ובית המקדש עם כללות הכלים הכל מורה לאורות עליונים דומה לקומת האדם שהוא עולם קטן ותכונת איבריו מורים לאורות עליונים וכמו דאיתא בזוהר ציורא דעובדא דבראשית וציורא דמשכנא וציורא דאדם חד אינון ושלש אלה עש"נ הכל נעשה על הר סיני בקבלת התורה נתחברו ג"כ שלשה הנ"ל כי התורה רושם אלהות והעולם רושם התורה והאדם כלהו איתנהו ביה וזאת תורת האדם עוד נשמתו בו לתקן ולחבר שלש אלה ע"י למוד תורתו להשתוקק תמיד לראות התגלות אלהותו ית' באמצעות עש"ן וכנזכר לעיל פ"ה מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב כלומר מי הוא האיש בגדר החפץ חיים רומז הכתוב באצבע איש הירא השם מגמתו לראות טוב הגנוז וצפון בהתלבשות הימים והמועדים עש"ה וירא ה' את האור כי טוב ונתעוררו ז"ל כי טוב לגנוז והיכן גנזו במאור התורה והתורה מאירה אור בהירה בהתלבשות הזמנים ומראשית השנה עד אחרית השנה יש התגלות לאותו האור הגנוז באמצעות המועדים אשר דיבר משה שהן המה התגלות מדותיו יתברך הנקראים אנפי מלכא דבהון אתחזי מלכא והוא אינון ואינון הוא כדאיתא בזוהר כי בודאי מצד עצמותו לית מחשבה תפיסה כלל מגודל הבהירות והמדות המה אנפי מלכא דבהון אתחזי לתפיסת רעיונות בני אדם וזהו הכוונה לך אמר לבי בשבילך ושליחותך אומר לבי בקשו כלכם ישראל את פני ולא נודע מאי הוא פנימו המאירים ודרש בזוהר אילין זמנייא וחגייא וכמבואר החגים והזמנים המה

אנפי מלכא דבהון אתחזי מלכא לבני עלמא לתופסו ולקרותו בשם ואמר דוד המלך ע"ה את פניך ה' אבקש את לרבות אור המאיר בגוונים בזה אני שומע לו את פניך הבהירים אבקש לראות טוב המתגלה באמצעות הזמנים וחגים וכבר ביארתי פ"ה שומר מצוה לא ידע דבר רע כי כללות המצוה יש מהן שהזמן גורם אותם כמו מצות סוכה ולולב אינו נוהג כ"א בחג הסוכות ואכילת מצה בחג הפסח וכדומה שאר המצות התולים בזמנים אכן מי שהוא צדיק ותמים במעשיו ונפשו שוקקה להשיג התגלות אלהותו וטובו הגנוז וצפון בהמשך הזמנים אזי טרם עת בואם משתוקק ומתאוה למהר את בואם מתי תבוא המצוה לידי ואקיימנה ואיש כזה נקרא שומר מצוה מלשון ואביו שמר את הדבר כלומר יושב ומצפה מתי יבוא הזמן של המצוה הרוצה לראות טוב הצפון וגנוז או כאמור וזהו את פניך המה בחי' המועדים והזמנים שנקרא אנפי מלכא אבקש אפילו קודם עת בואה למהר ולחזות את פניך הגנוזה בהם וכזה ביקש הקב"ה מאתנו בני ישראל

ולא יראו פני ריקם ירצה לא יראה התגלות אלהותו המלובש בגדר הזמנים לא יראה ריקם כ"א אנחנו בני ישראל יתעוררו ויתלהבו לעבודתו יתברך עם כל פרטי העתים ורגלים לערך בחינתם והנה בשאר המועדים שייך שפיר לומר ככה שיתאוה וישתוקק האדם למהר עת בואנה בחשק ובעבותות האהבה ויראה פני אלהים המאירה מחסד אל בפסח מדות התפארות בשבועות שנפשו של אדם מתאוה להם מה שאין שייך לומר ככה להיות יושב ומצפה ליום הדין גבורה של יצחק והאדם מתייירא ומתפחד ממנו כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא ואיך ישתוקק למהר עת הדין ובגמרא איתא תני וכולן נסקרין בסקירה אחת וכל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון ואין לך איש א' מישראל שלא יבא מורך בלבבו מיום הדין הגדול והנורא אמנם מי שחלק לו אלהים בבינה ויודע איך להעלות ולהגביה א"ע למעלה מהתחלקות הזמנים אינו מתייירא מאימת הדין והגבורה של יצחק ואדרבה עתה שחוזר למציאות הראשון נקודה ראשונה ואצלו יתברך אינו שייך שום בחינות התחלקות כ"א אחדות א' אחד יחיד ומיוחד ומצדינו אנו מתארים אצלו כביכול שנוי תוארים לפעמים חסד ולפעמים גבורה לערך המקבלים התגלות אלהות באמצעות התלבשות המדות ככה נקרא באחת משמותיו ותואריו הקדושים ואם האדם מגיע א"ע עם רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו למעלה לאור המאיר בבחי' הפנים שם אין דין כי הדין נמתק בשורשו כאשר ית' אי"ה לקמן ולזה השפיך שיחתו לפני הקב"ה אל תסתר פניך ממני כלומר כיון שעיקר רצוני להשיג אור המאיר באמצעות הגוונים שהן המה בחינות המועדים והזמנים כמבואר וגם לא באלה חפץ ה' כ"א נשאר האדם שקוע עם ראשו ורובו תחת הגוונים היינו התחלקות העתים

והרגעים אזי מתיירא מאימת הגבורה ולזה ביקש אל תסתר פניך ממני בא לבקש אור המאיר בגוונים את זה אל תסתר ממני והפעולה שאוכל להשתוקק ולמהר את בואו של יום הדין ר"ה כנזכר. לולא האמנתי לראות בטוב ה' בארץ החיים אותיות לולא למפרע אלול ויובן ע"ד מדרש חז"ל נקוד על אותיות לולא שכך אמר דוד יודע אני שאתה נותן שכר טוב לצדיקים לעה"ב אבל איני יודע אם יש לי חלק עמהם אם לאו והכוונה דוד המע"ה הורה דרכי התשובה לבאי עולם בהגיע ימי אלול אפילו בהתעורר לבם בקרבם אל התורה והתשובה אינו רק מרצועה בישא ומתייראים מקול השופר ההולך וחזק ואפשר נפשות במשמע כנזכר לעיל במשל הצופה שהעמידו לשמור העיר ותשובה כזה אינו תשובה שלימה להיות כל עצמם חיים שאלו מאתו ית' אמנם אם אינם מגדר האיש החפץ חיים לראות טוב הגנוז באמצעות התלבשות הימים והמועדים אם כן למה לו חיים כי אין זה נקרא חיים אלא מות כי הרשעים בחייהם נקראים מתים ועיקר בקשת החיים לחיים הנצחיים להחיות נשמתו בעולם הנשמות ששם מקור החיים ואינו יכול להשיג את זאת כ"א בעולם הזה המלובש בגוף עכור וע"ד מאמרם ז"ל יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי עולם הבא והכוונה שעיקר מגמתו בתשובה הרמתה שלא תאכל נשמתו מנהמא דכסופא בעולם המנוחה אשר זהו עיקר בואה בעולם הזה ונזכר לנו כמה פעמים בפרשיות הקודמת וזהו יפה שעה אחת בתשובה בעוה"ז אפי' שעה אחת אמנם בתנאי שאל יעשה תשובתו מיראת העונש אין זה יראת אלהים בשלימות שעיקר יראה הטהורה נק' בושה כנזכר לעיל אל תיראי כי לא תבושי ובפרט במעלה על זכרונו בושת נשמתו בבואה למקום מנוחתה ולא יהיה לה קורת רוח ליהנות מזיו השכינה בזרוע ידה וכאשר הלכה ממקום קדושתה בבושת אנפין שאכלה נהמא דכסופא כן באה בבושת אנפין ואין לה במה להתפרנס הראוי לתת לה מבית המלך והלואי שתהא ביאתה כיציאתה בלא חטא שאין לך בושה וכלימה גדולה מזה ואנה יוליך חרפתו מה שגרם לנשמתו וזהו תכלית מגמת נפשו של אדם בתשובתו להיות קורת רוח לנשמתו בעולם הבא ומשים זכרונו כאלו עומד עם נשמתו בעולם העליון לזה רמזו בדבריהם להורות אימתי התשובה שלימה ונאמנה מכל כלומר בעבור כללות חיי עוה"ב כמבואר ככה הענין עתה בימי הרצון ימי אלול שימינו פשוטה לקבל שבים ונחלקות לשתי כתות בעשות בתשובתם יש האנשים החטאים בנפשותם והחטא בעצמו נקל בעיניו כ"א ירא לנפשו פן יכתבו אותו בספר המתים לקחת נפשו לזה ירעים בקולו קול עוז כתבנו בספר החיים כנזכר וכת ב' עיקר עולה על זכרונם שהחטא בעצמו נדמה להם כהר גבוה ומעלים על זכרונם עלבון הנשמה בהיאך אנפין יקום קדם מלכא ואינו זוכר מגודל

הבושה אם עומד בעוה"ז ויבחר מות מחיים כזה וכזה נקרא תשובה שלימה שמוסר נפשו ורוחו בעבור בושת הנשמה להיות לה הרמת ראש לפני אביה שבשמים לזה משים עיקר מגמתו בשאלת אריכות ימיהם או לכותבו בספר החיים רק לחיי הנשמה אשר באמצעות אריכות הימים יתכן לו לתקן במקום עליון ולראות טוב הגנוז בהם כנזכר אוהב ימים לראות טוב לזה הורה דוד המלך דרכי התשובה בזמן המעותד וימינו פשוטה לקבל שבים ורמז במלת לולא אותיות אלול וסובל שני פירושים דבר והפוכו לשני כתות בנ"א המבואר בעניני תשובתם לאנשים הפחותים העושים תשובה מיראת העונש נקוד על לולא ונעשה בצרוף קבע כמו שהוא שיודעים שיש שכר לצדיקים לעוה"ב אבל אינה יודעים אם יש להם חלק עמהם כי עושים מעשה זמרי ושואלים שכר כפנחס ולכן האמונה רחוקה מהם לראות בטוב ה' בארץ החיים ולאישים המשכילים נתהפך להם מצירוף לולא לצירוף אלול ימי רצון והאמונה תקוע לראות בטוב ה' כלומר להיות כל עצמן ומגמתם בעשות תשובתם רק לראות בטוב ה' המתגלה באמצעות הימים והעיקר בארץ החיים מוסב הדבור לשכינה הנקרא ארץ החיים שלא יגיע בושת אנפין מחמתו ונשמתו הנאחז בה ודוק:

אשרי העם יודעי תרועה הוי"ה באור פניך יהלכון ואיתא ברז"ל וכי אין אומות העולם יודעים להריע והא כמה קרנות יש להם וכו' אלא שהן מכירין לפתוח את בוראן בתרועה ועדיין צריכין אנו למודעי מכל סדר תקיעותינו לא בחרו לפתות את בוראן אלא בתרועה ולא בתקיעה ושברים והנראה דאיתא בתיקונים יש חמש גווני דבהון נהרין חמש אור והגונים המה בחי' המדות דבהון אתחזי מלכא כמבואר לעיל מהות המועדים אשר דבר לנו משה ונקראים אנפי מלכא וכאשר יתבאר לנו מאמרם ז"ל כיון שנצרך אדם לבריות פניו משתנה ככרום שיש לו הרבה גוונים ומוסב על אדם עליון היושב על כסא רחמים ונצרך לבריות להתעוררות התחתונים וכמו שנתעורר למטה ככה מעוררים למעלה ולהיות שאין דעתם דומה זה לזה ומה שצריך זה לא צריך חברו יש שרצונו להמשיך עליו חסד אל ויש מדות רחמנות וכדומה מהתחלקות המדות וככה ממרום שבתו השגיח אל כל יושבי הארץ וזהו הכוונה שפניו ית' נשתנה לכרום שיש בו הרבה גוונים לערך קבלת התחתונים והתעוררת הגוונים שמראים אליו ושא עיניך וראה. שסדרו לנו בתפלה לשאול לפניו:

ותן בלבנו בינה להבין וכו' ללמוד וללמד לשמור ולעשות והכוונה כי הנה רוב המצות המה תולים בזמן כגון מצות מצה איני יכול לקיים רק אחת בשנה בחג הפסח מצות סוכה בעתה ובזמנה וכדומה שארית המצות לא כן תורתנו הקדושה היא למעלה מסדר

הזמנים ואין הזמן גורם אותה ואדרבה פרטי הזמנים נמשכים ממנה ולכן אמרו אין מוקדם ומאוחר בתורה כי דבר שאנו חופש את הזמן והוא למעלה מהזמן אין שייך לומר קדימה ואיחור ולפעמים לומד האדם מענין מצות שופר או מענין מצות סוכה ובא על אותה ההשגה של רמזי שופר או סוכה וסודות אשר במקומם ומבין אז את שורשם במקום אחדותם ומתלהב לבו בקרבו מעוצם הכרתו נפשו שוקקה מאד למהר עת בואם בכדי לקיימם בזמניהם עם עשיותם כאשר הבין עתה סוד רמיזתם במקום עליון באורות הבהירים ונקרא שומר מצוה שיושב וממתין על המצוה ולזה אנו שואלין ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל ללמוד וללמד את שארית המצות במקומם ואז תועלתנו גדולה להיות תמיד מקושר עם פנימיות המחשבה לאור בהירות התורה שהיא למעלה מהזמן לשמור ולעשות מוסב על עשיות המצות התולים בזמן שאי אפשר לקיימם עתה עכ"פ אנו נהיה מהשומרים ומצפים מתי יבואו הימים אשר יש לנו חפץ בהם וזהו לשמור ולעשות משמעו לשון המתנה לעשותם בזמן הראוי ועוד תועלת הנשגבה בהיות שמקושר לאור בהירות התורה ומשיג רמזי ראש השנה ושופר יושב ומצפה למהר ג"כ ימים האדירים האלה מראש השנה הגם שנראה דין וגבורה אינו רק למי שמשוקע עם ראשו ורובו תחת התחלקות העתים והגוונים לא כן לאישים המשכילים הנ"ל בהיותו מקושר עם ראשו ורובו שם כל הימים באור התורה שהוא למעלה מהזמן הכל שוה לפניו ואדרבה בזה כחו יפה להעלות ולהגביה אפי' דבר הנראה דין וגבורה ולהמתיק בשורשו ושם אין דין כלל וסימנא מילתא הוא שנתנו לנו הקדמונים לאכול בתחלת הסעודה בר"ה תפוח מתוק בדבש ואומרים תחדש עלינו שנה טובה ומתוקה ושאר הסימנים שנתנו חכמים הכוונה בזה שיחדש לנו לב טהור להבין ולהשכיל בשנה הבאה איך להמתיק כל הדינים בשרשם ואל יחושו ממתיקת עצמם להמתיק להם כ"א להקל צער וגלות השכינה שאל יגיע לה איזה צער ח"ו וכזה נקרא שנה טובה וזהו שאומרים תחדש עלינו דייקא מוסב על השכינה שהיא למעלה מראשינו שנה טובה ומתוקה דהיינו שיוכלו להמתיק הדינים בשורשם להקל הצער המגיע בסבתינו אל השכינה מעליה וכמו שאנו אומרים ויקבלו כולם את עול מלכותך עליהם כלומר עול המגיע למלכות יקבלו זאת עליהם בתעניות וסגופים וכדומה מתוספת עבודה לשים את רוחו ונפשו שם למעלה מהזמן והכוונה בהיות שמפשט א"ע מגשמיות ואינו מסתכל על מקרי ופגעי הזמנים להפריד א"ע מחמת זה מדביקתו ועבודתו יתברך וכל הקורה אותו מטוב עד רע ח"ו אינו נותן לבו ודעתו על הגשמיות כאשר נדמה לפניו כ"א רואה משם התלבשות אלהות ואור המאיר בה' גוונים ומצדו יתברך הכל אחדות אחד ודין נהפך לרחמים ובעשות כזה נקרא שמעלה

א"ע למעלה מהזמן שאינו מסתכל על חלקי הזמניים ומקריותם וזהו הכוונה אשרי העם יודעי תרועה ה' כלומר שיודעים ומבינים תרועה מורה דין לשון תרועם בשבט ברזל ושם הוי"ה מורה רחמים גמורים יודעים ומבינים שגם שניהם טובים והמה אחדות גמור ולזה רמזו בדבריהם שהן מכירים לפתות את בוראן בתרועה בעוצם השגתם יודעים שתרועה והוי"ה הכל אחד ונמתק הדין בשורשו וגמר אומר באור פניך יהלכון להורות באצבע מי ומי אשר כח בהם לפתות את בוראן בתרועה ולהפך הדין לרחמים האנשים השלימים אשר באור פניך יהלכון עיקר הליכתם יומם ולילה באור המאיר לבחי' הפנים כנזכר חמש אור המאיר לה' גוונים שם עינם ולבם כל הימים להם הכח והעוז לפתות את בוראן בתרועה כנזכר:

והכלל תכלית הכוונה עתה בר"ה צריך כל אדם לפשוט א"ע מגשמיות עוה"ז כל מה דאפשר ולהרגיש בפנימית מחשבתו כאלו עומד למעלה בעולמות עליונים שאין שם התחלקות הזמנים וידע נאמנה כל עוד שהוא מופשט יותר מהגשמיות ואינו זוכר מעה"ז כלום ככה בורח מן הדין ואיתא שופר של ר"ה מצותו בשל איל והכוונה כי בכל השנה כולה רשאי אדם להמתין עם עבודתו והתעוררת לבו ממה שלקח לעצמו איזה בחי' מהקרה לפניו ולפעמים מעורר לבו בקרבו מדת האהבה ולפעמים מדת היראה וכדומה לערך ההסתכלות ומה שנזדמן לפניו ככה מעורר פנימיות לבו לעבודת הבורא לא כן עתה בר"ה אין לו פנאי להמתין על התעוררת מלקיח' רמיזא דחכמתא מאיזה בחי' כי אם צריך לעמוד בפחד ומורא ולעובדו ביראה מאימת היום בעצמו להיותו יום הדין גבורת של יצחק וכאשר בארנו אשר חכמים הגידו איזה אומה כאומה הזאת בנוהג שבעולם אדם יודע שיש לו דין לובש שחורים ומתעטף שחורים ומגדל זקנו אבל ישראל אינו כן אלא לובשים לבנים ומגלחים זקנם בר"ה והענין פלא וכי הותרה הרצועה לעבור בר"ה לאו דלא תקיפו ועיין בפ' ואתחנן ובארתי ע"ד ששמעתי **מהמגיד** זלה"ה שהיה אומר עד אברהם לא היה זקנה להיות מדתו של אברהם מדת החסד הכנוי בשם אל ראשית התקונים מי"ג תקוני דיקנא עלאה הידוע מספרים ולא היה אדם בעולם לתפוס בהירתו עד שבא אברהם והרגיל שמו בפי הבריות לתופסו יתברך במדת החסד נתגלה תואר וכנוי אל ראשית תקוני דיקנא וזהו עד אברהם לא היה זקנה וכלפי דברינו הנאמרים יכול האדם לעורר א"ע ולהכניס בלבו איזה בחי' מהי"ג התקונים של' הזקנה לעבוד עמהם את הבורא ב"ה לערך מה שהשיג אם מדת אל או רחום וחנון ואם נעדר ממנו לקחת איזה בחינה מי"ג התקונים יושב ודומם בזה נאמר כל השנה שיש לו פנאי להמתין לא כן עתה בראש השנה אינו רשאי ליתן דומה לנפשו אפילו כמעט רגע כי רגע קטן

מיום השנה מחזיק בתוכה הרבה משנה הבאה ואם יכאב בראש יתפשט הכאב לכמה ימים ושבועות הכלולים בזאת הרגע והשעה ככאב הראש שנתפשט בפרטי האיברים ונמצא ברגע קטנה מראש השנה שיושב ודומם יאבד טובה הרבה ולזה רמזו במאמרם שמגלחים זקנם כלומר מגלחין ומשליכין מעל עצמם לעורר לבם בקרבם באמצעות י"ג תיקוני דיקנא כ"א עומדים במורא ופחד מאימת הדין בשם על הלב שאנו אומרים היום הרת עולם רק בסוד הריון וכללות העולמות עליונים ותחתונים תלוים בשערה אם לברוא או לאו וכל עצמה של העולמות תולה בהתעוררות נשמות הצדיקים ובהכנת לבם לבנות קומת השכינה מחדש יותר משנה שעברה ולכן בכל המועדים כתיב והקרבתם עולה ועתה בראש השנה כתיב ועשיתם עולה לרמז אל האמור עשיות בנין השכינה להכינה ולסעדה וכל עצמה עם בנינה תולה בבנין מלא קומת האדם כפי מה שהוא איש ומתקן מדותיו ופרטי איבריו ככה נבנה ונתקן איברי השכינה ולכן נוהגין העולם בהגיעם לתיבת מלך מגביהים קול עד שנשמע למרום קולם מלך מורה היות שאנו מקבלים עלינו המלוכה מחדש לעסוק בבנין המלכות ובזה עולה עמהם להתפאר במעשיהם הטובים חזי במה ברא אתינא לגבך אשר כו מעשיהם וכך וכך קבלו עליהם וראוי לברוא בשבילם את העולם מחדש וכאשר בראשית הבריאה נתעוררו חז"ל במי נמלך הקב"ה בבריאת עולמות בנשמות הצדיקים שצפה התענוג והשעשועים שיקבל מהצדיקים ועתה בראש השנה חוזר למציאות הראשון צופה ומביט לסוף עובדותיהם וכשרון פעולתם שיפעלו ויעשו כל השנה אם יגיע לו יתברך תענוג ושעשוע יברא ואם לאו למה לו לטרוח ולחדש העולם מחדש וצדיק אין ואיך לא יעטו כמעיל בשתם בני ישראל לעשות דבריהם חולין ולא יאמינו כי ידברו היום הרת עולם רק בסוד ההריון והקב"ה ובית דינו יושבין על כסא דין ומסתכלין בנשמות של כ"א מישראל מה מעשהו בבית ובחוץ ואם ראוי שיחדש בשבילו העולם ואם יאמין כי ידבר כזה בוודאי נתבטל ממציאות והכתוב אומר כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב הכוונה היום בר"ה חקיקה לישראל דלעילא כי המשפט לאלהים הוא גם כן כאשר יתבאר אי"ה לקמן ומהראוי היתה אפילו בכל יום ויום מימות השנה יחרד האיש וילפת באומרו המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית וישיב אמריו אל לבו האמנתי כי אדבר אשר בכל יום מיומים יש ג"כ חידוש במעשה בראשית ומוציא חמה ממקומה בכל בוקר להאיר על הארץ ממילא יש ג"כ זאת הבחינה אפס קצת שחוזר אז למציאות הראשון כמו בר"ה וכמו אז כן עתה כאשר בא להאיר על הארץ מתיעץ בנשמות הצדיקים לעשות עבודתו בזה היום שיקבל תענוג ושעשוע מבריאות היום והוצאת חמה ממקומה ואם לאו יחזור ח"ו העולם לתוהו ובוהו

ועינינו הרואות שלא כן דמו ולא כמחשבותיו של הקב"ה מחשבותם ואפי' אומרים המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית אין פיהם ולבם שוה וזה לך האות רבים הם עמי הארץ המתהללים ביום מחר ומיראים את זולתם לומר בהגיע יום מחר אעשה כך וכך ומי ערב להנער בהסתכלו על מעשיו ומדותיו המגונות שפעל ועשה בזה יום אם ראוי לחדש בשבילו יום מחר ודילמא יחזור הקב"ה לתוהו ובוהו לערך מעשיו המגונות וכאשר ענה בפיו המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית ושמא לא יחדש עוד אמנם אין פיו ולבו שוים והרגל לשונו נקט ולכן מורא לא יעלה על ראשו וכסות הבושה לא יכסה פניו לומר כדברים האלה להתהלל ביום מחר וגם יש להמליץ בעדם שידעו נאמנה לערך מעשיהם אינו ראוי לחדש בשבילו מעשה בראשית כ"א מדרכו הטוב להטיב לנבראיו בין ראוים ובין אינם ראוים וזהו שאומרים המחדש בטובו דייקא מעשה בראשית ולא מצד מעשים טובים שלנו והנה ככה ראוי לאיש הישראלי לערוך מחשבותיו בכל יום מהשנה באומרו המחדש בטובו מעשה בראשית ופשיטא וקל וחומר עתה בראש השנה שחוזר לגמרי למציאות הראשון לכפול מוראו ופחדו להתבונן במעשה עצמו מה שעבר ולקבל על עצמו עול מלכות שמים שלימה לבנותה ולתקנה כמו שאנו אומרים ועשיתם אותם באמצעות מעשינו הטובים עולה היא למעלה להתפאר כך עשו לי בני ובזה מובן תינוק יונק משדי אמו ואשה מספרת עם בעלה רמזו בדבריהם אם התמונה תקוע בשלימות שאין לו שום יניקה וקבלת השפעה כי אם משפע וברכה הנשפע עליו מלמעלה: מאימא עילאה ולא כרבות בני עמינו המתפארים ומתחכמים לומר חכמתם עמדה להם להתעשר ולקבוץ הו' רב אנשים כאלו לא נקראו בנים למקום כי אם המשליך א"ע עם כל רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו להליכות הגוזר כתינוק המוטל בחתולו מקושר ואינו יכול לנענע יד ורגל עד שאמו מנחת לו ידו ורגלו זהו הנק' בן למקום ואשה יראת ה' מתפארת עמו לומר חזי במה ברא אתינא לקמך וזה שרמזו תינוק יונק משדי אמו באופן המבואר אזי אשה יראת ה' מספרת עם בעלה לומר חזי במה ברא אתינא לגבך וזהו תכלית העלאות מ"נ לברוא העולם מחדש כשאנו חלק ה' עמו גורמים דיבורים לשכינה להתפאר במעשינו וזהו שאמרו וכולם נסקרים בסקירה אחת ולכאורה מה חידוש הוא שהקב"ה סוקר כללות ישראל יחד אמנם דבר גדול רמזו בדבריהם כי נודע השכינה נק' דמות דמיונות מתחזיין בה והיינו כללות נשמות ישראל מקובצים בה וכשהקב"ה מסתכל על קומת השכינה רואה דמות וגוון של כל אחד ואחד מישראל לערך מעשיו שנתראה בה וע"ד דאיתא בתיקונים עד הכי דנפקין מארי דקומ' ומארי דידין ודרגלין ומארי דצוואר כי כל א' מישראל יש לו אחיזה בקומתה וכאשר מתקנים בבחי'

עצמם איזה אבר נתקן דוגמתם למעלה כשמקיים פתוח תפתח נעשה בחי' יד בשכינה וכדומה רגל תחת רגל ואפשר לרמז בלשונו שקורא מארי דידין ומארי דרגלין מורה היות האיברים מסורים בידם וברשותם לעשות עמהם כרצונם לשלול זולתם המה עבדים לבחינת איבריהם והתחלקות חושיהם ולכל מקום שהעין רוצה לראות נגרר אחריו מלא קומתו וכן האוזן לשמוע וכדומה: ובאמת צריך האדם להיות שר ושופט לשלוט על פרטי איבריו לבלתי עשות דבר קטן וגדול כ"א מעשה הנוגע צד הנאה לבורא ב"ה ואזי קורא שם אדון לעצמו לקרותו מארי דידין ומארי דרגלין וכן נדר דוד המלך ע"ה ונשבע לה' להיות מקושר עם פרטי רמ"ח איבריו רק כאשר יצוה אמו אימא עילאה כמו שביארנו אם לא שויתי ודוממתי נפשי כגמול עלי אמו ואנו רואין בעוד שהתינוק מוטל בחיתולו אינו יכול לנענע שום תנועת יד ורגל עד שאמו מתירו מחיתולו ואם לאו מוטל כגולם בלתי התפשטות איברים אפילו נענוע קלה כן אמר דוד המע"ה על בחינתו עודו בחיים חיותו היה רק כגמול עלי אמו לבלתי נענע שום תנועת אבר עד שיתבונן תחלה בפנימיות מחשבתו אם יגיע מזה צד הנאה לבורא עולם וככה ראוי לאיש הישראלי ללמוד ממנו ללכת בדרכי יושר לעשות כמעשהו להדמות בנפשו כעולל ויונק שאינו ברשותו כי אם ביד אמו ובזה נעשה שר ושופט על כל רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו לקשרם ברצון הבורא ב"ה ונעשה מרכבה לשכינה כיון שתיקן א"ע תיקון למעלה גם כן בקומת השכינה וכלל זה נקוט בידך אשר כללות תפלתינו עולה למעלה דרך קומת השכינה וכמו דאיתא בז"ח ותעל שועתם אל האלהים מן העבודה היא השכינה דאתקריאת עבודה וכל או"א מישראל כפי מה שהוא אדם שלם במדותיו וקישוט איבריו ככה נתראה למעלה עתה בראש השנה באיזה אבר שיש לו בה אחיזה ולזה רמזו רז"ל וכולן נסקרין בסקירה אחת השכינה נק' אחת היא יונתי תמתי וכשמסתכל על קומ' אחת ממילא נסקרין ונתחזיין בה כללות נשמו' ישראל ורואה אם ראוים לברוא בשבילם את העולם מחדש או להחזיר את העולם לתוהו ובוהו ח"ו וא"כ מה מאד ראוי שיתכסה מלא בושה וכלימה בהאיך אנפין יקום קדם מלכא עתה בר"ה לשאול ולהתחנן עבור צרכיותיו הגשמיים להיטיב עמו ולמלאות חסרונו באין מבין שמחשין דמות דיוקנו ותואר פניו ישונה מדמות דיוקן אישים המשכילים המתפללין עבור צורך גבוה ואינם זוכרים ומרגישים מצורך עצמם כלום מגודל המורא ופחד חרדת יום הדין הגדול שכל העולמות תלוים בשערה וממתינין לתפלתם של התחתוני' לעורר רצונו יתברך לבוראם מחדש וכיון שהשוטה הזה פורש א"ע מהכלל לשאול אוכל לנפשו וכדומה מצרכי הגשמיות חשך משחור תוארו נגד אותן האנשים המתחזיין בקומת השכינה בפנים מאירות ותוארו חשך ואופל ואיך לא

יעטה כמעיל בשתו וחיל ורעדה יאחזנו עתה בר"ה כשמסתכלין בשכינה ישתנה מראיתו ואחיזת נשמתו למעלה מדמות ותואר נשמות ישראל הקדושים ושתי רעות עושה שחת לו לעצמו וגם מגיע בשתו לשכינה מחמתו וזה מאמרם ז"ל שופר של ר"ה מצותו בשל איל שופר רומז לתשובה מלשון שפרו מעשיכם והתשובה ששב עתה בראש השנה אינו רשאי להמתין על לקיחת בחינות מי"ג תיקוני דיקנא כנזכר מגלחין זקנם בראש השנה ועיקר התשובה עתה הוא בשל איל המורה דין גבורה של יצחק והמשכיל בשם זאת על הלב אזי בורח מהדין ומגביה א"ע למעלה מהמדות אל עולם הבינה הנקרא תשובה עלאה וע"ד דאיתא בזוהר מאי בכסה ביומא דסיהרא מתכסה ואמאי מתכסה בגין דכד מטי ראש השנה ייתי סמא"ל למתבע דינא לבנוי קמי קב"ה והוא יימא דייתי סהדין והוא ייתי לשמשא עמיה אזיל למייתי' סיהרא והיא מתכסת באן אתר מתכסת אלא סליקת להההוא אתר דאתמר ביה במכוסה ממך אל תחקור לפייסא ליה על בנהא והאי הוא דאמר קרא תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו וכו' ע"ש נשמע מהנ"ל שסיהרא מתכסה ובורחת מהמקטרג לעולם העליון אשר לשם אין מגיע מגע נכרי כלל ככה ראוי לאיש הישראלי לברוח מאימת הדין לעולם הבינה ששם למעלה מהזמן והדין נמתק בשורשו ולא יתכן כזאת כ"א באינו מרגיש מעצמו כלום כ"א כל עצמו בהתחננו רק עבור צורך גבוה ותיקון קומת השכינה שלא יגרום לה ח"ו בושה להתכסה מחמתו וכדברי הזוהר סליקת להההוא אתר לפייסה ליה על בנהא והנה זאת נאמר מאנשים היראים והשלימים שיראת אלהים נגד פניהם תמיד בכל יום כשאומרים המחדש בטובו מעשה בראשית מתבוננים במחשבתם לראות להוסיף בעצמם תוספת עבודה בכדי שעל ידם יהיה החדוש שהם יגרמו רצונו יתברך להוציא חמה ממקומה ובפרט עתה בראש השנה מכינים א"ע בהכנה רבה לבנות קומת השכינה בכל פרטי עובדותם בכדי לגרום רצון להבורא. ב"ה לבריאות עולם וכאשר היה מאז ראשית הבריאה האבות עשו רצונו יתברך כמו שאנו אומרים בתפלת המועדים בגלל אבות שעשו רצונך כלומר האבות הם עשו להבורא ב"ה רצון לברוא העולם בשבילם שישמח במעשיהם ונראה לרמז גם כן בנעים זמירות ישראל רמז בזה רוצה ה' את יראיו הכוונה מה שרוצה הקב"ה לחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית את יראיו כלומר עם יראיו נעשה רצונו שהם הגורמים התעוררת רצונו והרמז במלת רוצה נוטריקון "נראה "והתקין "צורת "הלבנה להורות הנ"ל במי ובשביל מי רוצה הקב"ה להתקין צורת הלבנה את יראיו הם הגורמים כ"ז והם הגורמים שהלבנה סליקת לאחר דאתמר ביה במכוסה ממך אל תחקור לפייסה ליה על בנהא שאין המקטרג יכול לעלות אחריה ובין כך נעשה בריאות העולם מחדש ואפשר

לרמוז בדבריהם שנחלקו במציאות חד אמר בניסן נברא העולם וח"א בתשרי ולכאורה תמיה איך יחלקו במציאות ועל פי דרכינו יתפרש שפיר כי הנה כתיב עולם חסד יבנה ונוטריקון יבנה בתשר"י נבר"א העול"ם וגם בניסן נברא העולם ואות היו"ד על שם המחשבה נאמרה כינוי לחכמה עש"ה הכל בחכמה עשית בין למר שסובר בניסן נברא העולם ובין למר שסובר בתשרי נברא העולם עיקר הבריאה הכל בחכמה עשית לזה בא אות היו"ד המורה לחכמה כנודע אותיות בנ"ה להורות שאלו ואלו דברי אלהים חיים כמו דאיתא בספרים טעם לדבריהם שבניסן היה בסוד הלידה ובתשרי בסוד הריון ולולא דבריהם אפשר לומר שגם שניהם שוים שבניסן נברא העולם יאמרו בתשרי בא להורות מה הגורם ככה לברוא עולם אז בבריאה ראשונה ומאז עד סוף כל הדורות חוזר למציאות הראשון ונעשה בריאה חדשה ולכאורה לערך מעשינו אינו כדאי לברוא בשבילנו את העולם ואבותינו הראשונים בארץ המה לגרום ולעשות רצון להבורא ב"ה אמנם כאשר איתא בזוהר שהשכינה סליקת לאתר דאתמר ביה במכוסה ממך אל תחקור לפייסה על בנהא והיא הגורמת לחדש בריאת העולם וזה הנרמז דמלת בתשרי ירצה בצרוף ב"ת שר"י השכינה כינוי בשם ב"ת כנזכר ב"ת היתה לאברהם אבינו עיין במקום אחר ש"ר משמעו לשון הסתכלות לגבי חכמה הכינוי באות יו"ד דהיינו דסליקת לאתר דאתמר במכוסה ממך רומז לחכמה ושם אין המקטרג יכול להעלות והיא הגורמת בריאת העולם וזהו בתשר"י נברא העולם כשהצירוף הוא ב"ת ש"ר יו"ד יכול להיות שנברא העולם ובזה יש לרמז בתיקונים בראשית בתשרי נברא העולם חסר א' למהוי בראשית ולכאורה אינו מובן וכלפי דברינו נראה שפיר כי רז"ל דרשו בראשית בשביל ישראל הנקראים ראשית ובשביל התורה שנקרא ראשית ובשביל היראה הנקרא ראשית וכ"ז נאמר בהיות ישראל מכניסים צואריהם בעבודת אדוניהם ומתמידים בתורה ויראת ה' נגד פניהם אזי יכונו בשם ישראל וכמו אז האבות הראשונים עשו רצונו יתברך לברוא העולם בשבילם ובשביל תורתם ויראתם המשיכו אלופו של עולם והרכיבו אלהותו בהעולמות ונברא העולם ונעשה צירוף בראשית כלומר שהמשיכו אלופו של עולם לאותיות תשרי ונעשה בראשית וכדרשת רבותינו ז"ל בשביל התורה והיראה וישראל שכל אלו נקראים ראשית וכן עתה בהיות ישראל אוחזי מעשה אבותיהם בידיהם היתה התחדשת הבריאה ג"כ בצירוף בראשית אלף עם תשרי אמנם אין אתנו יודע עד מה והלבבות נתמעטו ותורה ועבודה רפוי בידינו ויש לו להמקטרג כח להלשין ח"ו ועתה התחדשות הבריאה רק במה שהשכינה סליקת לחכמה לפייסה על בנהא בין כך נברא העולם מחדש כי לשם אין לו כח לסמא"ל לעלות אחריה וזה הנרמז בדברי קודש התיקונים בתשרי נברא העולם

כלומר בתשר"י דייקא בצירוף בת שר יוד מזה נברא העולם ולא בצירוף בראשית כאשר מאז תחלת הבריאה וכדרשת חז"ל בשביל ישראל ובשביל התורה והיראה הנרמז במלת בראשית ונתן טעם למה כך חסר אלף למהוי בראשית כלומר שאין בהם בדורות הללו כח גדול בזה להמשיך אלופו של עולם באמצעות תורתם ויראתם למהוי בראשית כלומר להיות עיקר הבריאה בשביל ישראל הנקראים ראשית וכנזכר לכן בתשרי נברא העולם ובאמת אלו ואלו דברי אלהים חיים האומר בניסן נברא העולם והאומר בתשרי נברא העולם לא נחלקו במציאות כ"א באיזה צירוף כנזכר ועוד יש לרמז בדברי התיקונים הנ"ל בראשית בתשרי נברא העולם חסר א' למהוי בראשית כי הנה דוד המע"ה אמר עיני תמיד אל הוי"ה כי הוא יוציא מרשת רגלי ויובן ע"ד דאי' בסבא דמשפטים שדרש משכיל לאיתן וביאר אית משכיל ואית מסכיל בירח האיתנים דאיתילדין בהאי ירח איתנים בנינא לתתא איהו כגוונא דלעילא כו' כדין ודאי משכיל לדוד ומגו דירתא תורה שבע"פ אתון למפרע ע"ד אקרי תשר"י תש"ר איהו אבל בגין דאיהו רזא דשמא קדישא חתים ביה קב"ה אות דשמיה י' במזבח חתים בי' הרשת עד חצי המזבח אתת דבורה וחתים ב' ו' היינו דכתיב ותשר דבורה ובאתר דא חתימו דשמא קדישא דאחתים בי' ע"ש. ונקדים מאמרם ז"ל. אתו דרדקי האידנא לבי מדרשא ואמרי מילי דאפילו בימי יהושע בן נון לא אתמר כוותיה מאי אלף בית אל"ף בינה וצריך להבין מאי רמז הדרדקי דבר גדול כזה שאפילו בימי יהושע בן נון לא אתמר כוותיה ומה חידוש חדשו בי מדרשא באומרם אלף בינה אמנם יש לפרש ע"ד דאיתא בזוהר באורייתא אסתכל קב"ה וברא עלמא וידוע שכללות התורה אינם כ"א כ"ב אותיות הא"ב ובדרך כלל הכ"ב אותיות כל עצמם נמשכים משני אותיות אלו יו"ד ו"ו נקודה והמשכת כנודע משפרים ומשני אלה נעשה ציור ותמונה ך"ב אותיות מגודל טובו שרצה להטיב לנבראים וצמצם א"ע כ"י בהאותיות ובאמצעותם אנו בני ישראל יכולין לתופסו ולקרותו בשמות ותואר כינוים בצרופי אתוון הגם שהוא ית' א"ס וא"ת והוא למעלה מכל השמות וכד איהו אסתלק מינייהו אשתארו כגופא בלא נשמתא כי הוא הנותן שכל ובינה ודעת לחבר צירופי אותיות השמות והכנויים ונמצא כח דחכמה המחבר הוא למעלה מן השמות עכ"ז התלבשות בהם רק בדרך שאלה ועל דרך שביארנו למעלה דברי הנביא האותיות שאלוני על בני ועל פועל ידי תצוני ע"ש כל עצמם של האותיות איני בהם רק דרך שאלה והפעולה על בני ועל פועל ידי תצוני ל' התחברות שתוכלו לחבר אותי ולהמשיך השגחתי על בני ועל פועל ידי באמצעות האותיות קוראים אל ה' והוא יענם כי יש שמות שמושאלים ושם העצם ושם התואר והנה הגם שאנו קורין לשם הוי"ה ב"ה שם העצם תרצה לומר שהוא באמת עצמיותו

כביכול רומז הכתוב הוי"ה שמך לעולם כלומר גם שם הוי"ה הנקרא שם העצם אינו רק שם לעולם שהעולם יכלו לקרא אותו ית' בשמו להמשיך השגחתו עליהם ובאמת עצמותו ית' למעלה מכל השמות והכ' רומז כי הגדלת על כל שמך אמרתך והכוונה כי נודע מספרי הקבלה מעשיות שיש שמות שיוכלון לעשות ולפעול עמהם פעולות גדולות והשבעות לא יאמר האדם שזה הכרח הגמור ואינו יכול להיות שנוי כי באי אמירתו ית' למעלה מצרופי שמות אלו כי הוא הנותן כח ושכל לחברם ולעשות מהאותיות צרופים וממילא יש ברצונו לבטלם ולעשות כחפצו כאשר גזרה חכמתו וזהו הרמז כי הגדלת על כל שמך אמרתך אפילו על שמות מקבלה מעשיות אמירתו גבוה וגדולה מהם כלל הדברים הגם שהוא ית' למעלה מאותיות התורה אמנם מגודל רחמנותו וחסדיו העודפים על עם קרובו ישראל הוא בדרך שאלה בהם כדי שבאמצעותם יתפסו בהירותו ולקרותו בשמות עלי אדמה והוא מקבל תענוג ושעשועים בזה:

והנה מצינו בזוהר שהתורה נקרא אטיילתא דקב"ה ולכאורה יש להבין הלא כל התורה מבראשית ועד לעיני כל ישראל אינם כי אם שלש וחמשים פרשיות ואם תכתב אותה על היריעה יכול אפי' אדם הבינוני לפסוע בג' או בד' פסיעות ואיך שייך לומר בהקב"ה שהיריעה הזאת אטיילתא דקב"ה והלא כל העולמות כאין נגדו ואיזה בית אשר תבנה לו והוא מקום של עולם ואין העולם מקומו אמנם שפיר נקרא התורה אטיילתא דקב"ה כי נודע מחדוש שאנו ישראל מחדשין בתורה ועושין צרופים חדשים נעשו ונבראו שמים חדשים וארץ חדשה והכ' רומז כזה כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני נאום ה' כן יעמוד זרעכם ושמכם הנה מלשון הכתוב משמע שהוא ית' עושה עוד עתה מדור לדור בכל יום ויום שמים חדשים וארץ חדשה כנאמר אשר אני עושה עתה עומדים לפני כי באמת כן הוא אשר מכל מילי דחכמתא שהחכם משיג בתורה צירוף חדש עולה זה הצירוף למעלה ונעשה שמים חדשים לפניו יתברך ואיתא בספר יצירה מכאן ואילך צא וחשוב מה שאין הפה יכול לדבר ואוזן לשמוע כי כל אדם לפי בחי' וזכות נשמתו עושה צירופים שונים בתורה והראיה כמה ספרים נתוספים מדור לדור כי בכל דור עובדים אותו ית' עם בחי' עבודה מחודשת ולערך עבודתם והתקשרותם אל אותיות התורה ככה נצטרפים צרופים שונים זמ"ז והן המה השמים חדשים וארץ החדשה העושה אותה תמיד עד סוף כל הדורות והוא הקץ וזהו הרמז בכ' כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה תמיד בכל עת ובכל זמן ע"י צרופים של הצדיקים עומדים לפני תמיד ולזה גמר אומר כן יעמוד זרעכם ושמכם כלומר זה תולה בזה שמים וארץ החדשה תלוים בזרעכם כל זמן שנתוספים זרע ישראל

נתוספים ג"כ שמים חדשים כמבואר ומעתה תאיר עיניך להשכיל ולדעת איך שתורתינו הקדושה היא אטיילתא דקב"ה כי כמה צרופים משמות ורמזים צפונים וגנוזים בתוכה מראשי תיבות וסופי תיבות ואדם השלם בתיקון מדותיו והולך בתומו באמונה יכול לעשות לו רמז בתורה אפילו השלשה או ד' תיבות בפ"ע רואה בהם ענין חדש לפי עובדותיו כי התורה מגילה מגילה נתנה ולכן הגם שענין מה שלפניו ואחריו אינו נוגע ומדבר מהרמז שחידש לעצמו רשאי לעשות צרופים לערך תבונתו ובלבד שיכוין את לבו לשמים לבלתי נטות מדרך המלך ולא להנאת עצמו כלום ובאמת יש כמה בחינות שונות בעבודת הבורא ב"ה יש דרך כבושה ופתוחה לכל דהיינו בעשות מעשה אבותיו שדשו בו רבים ותהיה מעשה המצות אצלו רק מצות אנשים מלומדה ואין זאת תכלית העבודה והנה גם מזה אל תנח ידך להחזיק במעוז העבודה דרכי אבותיו הראשונים וגם עוד זאת להוסיף תוספות עבודה לדעת על מה אתי להאי עלמא שפילה לתקן את הנוגע לבחי' נשמתו וא"כ אינו דומה מעשה עובדותיו של אדם לחבירו כיון שאינם דומים בבחי' בריאותם ותיקונם לתקנה במקום עליון וכלל החיוב מוטל על כל או"א מישראל לעשות עובדות חדשים לערך בחינתו אל מה שנברא ולערך תבונתו והשגתו בתורה הגם שלא ראה ושמע עד הנה עובדות כאלו וזה נקרא שביל ולא דרך להיותה שאינו כבושה ודשו בה רבים. וכזה נרמז בדבריהם שביל זוטר טובא שקיל כרעא ומנח כרעא הוא הדבר אשר דברתי מוסב על בחי' עובדותיו וצרופיו שהוציא לעצמו ולא דשו בה עדיין רבים ואינם דרך כבושה לכל שביל הזה זוטר טובא ולבו נוקפו והאמונה רפויה בידו אולי לא כיון האמת שקל כרעא ומנח כרעא נודע בחי' הכרעים המה נה"י הנקראים בזוהר נאמנים לפעמים עקר כרעא היינו האמונה רפויה בידו לדרוך בזה השביל ונותן גרעון שמא לא כיון האמת ולפעמים מנח כרעא לילך בזה השביל שהמציא לעצמו ודהמע"ה בקש כזאת מהבורא ב"ה הדריכני בנתיב מצותיך כלומר אפילו במצוה כזה שאינה רק נתיב ולא דשו בה רבים ונמצא האמונה רפויה עכ"ז תעשה לפני את הנתיב כאלו היא דרך פתוחה וכבושה לכל שדשו בה רבים וזהו הדריכני בנתיב מצותיך כלל הדברים זה תכלית עבודת אדם בעוה"ז לבלתי יתן דומה לנפשו ולעשות לו דרכים ושבילים ונתיבות במאור התורה אשר אור לו אור לנשמתו להאיר לו את הדרך אשר ישכון אור והנה פתח דבריה של התורה יאיר באות ב' מבראשית ואיתא בז"ח ב' דבראשית רברבא וכן ש' דשיר השירים ואות א' דדברי הימים רברבא לאחזאה על כל הספר ע"ש לענייננו ועדיין אנו צריכים למודעי להבין את הענין למה פתיחת האותיות המה אותיות גדולות ונקדים במאמרם אשר שנו במשנה בראשונה היו כותבין תי"ו תחת תרומה מ"ם מעשר וכו'

והכוונה בסימנים אלו כי הנה כל פרטי הדיבורים שמוציא משפה ולחוץ המה תחלה בסוד המחשבה וכמו שיש אותיות הדבור ככה יש אותיות המחשבה וממחשבה עד עת בא דיבורו יש י' מדריגות ובכל י' מדריגות יש בחי' אלף בית בפ"ע כנודע שיש א"ב בחכמה וא"ב בבינה וכו' וא"ב החכמה הוא למעלה מא"ב הבינה בכמות ואיכות ד' מאות מדריגות ולכן אות אחרונה של א"ב החכמה רשום באחרונה מאותיות החכמה וקדם במעלה מאות ראשונה של א"ב הבינה הוא אות א' ונמצא כשרוצה לגלות א"ע עד שיבא לבחי' הדבור ממילא באה כללות הארה ותענוג א"ב המחשבה ומקובץ באות ראשונה של א"ב הדבור להיות בחי' התגלות והתלבשות לא"ב המחשבה ואח"כ נתפשט הארה זאת מאות ראשונה לשארית האותיות ומעתה תשכיל לדעת סוד שמות המצטרפין מר"ת עושין צרופי תיבות ומאין לנו כל זאת אמנם להיות שאות ראשונה מן התיבה מקובצים בתוכה הארה של כללות כל האותיות הבאים אחריה וכזה בארתי במקום אחר צירוף אית"ן ותני"א צירוף איתן המה אותיות הדבור הנק' איתן כי בחי' הדבור הוא קשה כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד ואי אפשר להפך ואין אחר הדבור כלום לאפוקי עודו בסוד המחשבה טרם שהוציא הדבור יכול להפך מחשבתו ולעשות איזה צרופים שירצה ואותיות המחשבה נקרא תני"א וכשרוצה לגלות מחשבתו לזולתו אזי מתהפך הצרוף תניא שבסוד המחשבה בסוד חותם המתהפך ונעשה מצרוף תני"א צירוף איתן שבסוד מחשבה אות ת ראשונה ואות א' אחרונה וכשנתהפך בסוד סותם המתהפך אות אחרונה של אותיות המחשבה בא הראשון באותיות הדבור ולכן הצרוף הוא אית"ן והוא קשה כנזכר כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד והנה כזה נוהג הענין כשרוצה לגלות מחשבתו באמצעות אותיות הדבור לא כן אם רוצה לגלות מחשבתו ע"י איזה רמז נמצא אין כאן סוד חותם המתהפך כ"א סדר הצרוף של אותיות המחשבה ומעתה תחזה כשרצו לגלות לזולתם על הכלי שהיא של תרומה ברמז באים אותיות תרומה שכותב על הכלי בסדר תחלה אות ת' ואח"כ אות ר' וכדומה וזה שכיוננו במאמרם בראשונה היו כותבין ת' והיא אות ראשונה מאותיות הרמז בכלי תחת תרומה כלומר תחת צירוף תרומה שבמחשבה ואות ת' מקבל בתוכו הארה של אותיות של מעלה הימנו מקוב"ץ בכח ג"כ הארת אותיות רומ"ה שכללות' מקבלים הארה מאות ת' ראשונה ויוכלון לדעת מאות ת' כללות הצירוף של התיבה הראוי לכתוב בשלימות וכן הענין מ' מעשר ג"כ ע"ד האמור להיות שבאות מ' מקובץ בכח הארה כללות האותיות מעשר מאותיות המחשבה ומתפשט הארתו לשארית האותיות כמדובר ומעתה תשכיל לדעת מדרך השכל כללות האותיות מכל התורה מקובצים בב' ראשונה של פתיחת

התורה כן אותיות של שיר השירים או של דברי הימים כולם כלולים ומקובצים בכח אות ראשונה כי מתחלה היו כלולות אותיות תורתינו הקדושה בסוד הסכמה מחשבה עליונה ולרוב בהירות ודקות החכמה צמצם הקב"ה אותיות של חכמה עליונה באותיות בחי' הדיבור עש"ה פיה פתח"ה בחכמה ותורת חסד על לשונה עיין ביאור פסוק זה בדרוש שבועות והצריך הקב"ה להלביש אותיות החכמה בעשרת אלפ"י ביתו"ת טרם בואם לבחי' הדבור בכדי שבאמצעות צמצומים אלו יכול רעיון לבות בנ"א להשיג אפס קצת בהירות החכמה נמצא לפי הנ"ל אות ראשונה של אותיות בחי' הדבור מהתורה הקדושה כלולים ומקובצים בתוכה הארת של אותיות המחשבה מחכמה עלאה בצמצום עשרה מדריגות וגם מקובצים בתוכה כללות התענוג שיקבל הקב"ה אח"כ כשיגלה אותיות מהמחשבה אל הדבור ומעתה תאיר עיניך לדעת ולהשיג גדלות אות ב' אשר פתח דברי' יאיר באות ב' מבראשית וכן שלמה המלך כשרצה לגלות חכמת הבורא ב"ה ע"י צרופי אותיות ותיבות של שיר השירים ממילא כל אלו האותיות של שיר השירים היו בכח בסוד מחשבתו וכשרצה להוציא מחשבתו מכח לפועל אל בחי' הדבור הוכרח לצמצם ולהלביש אותיות מחשבתו באות ראשונה של אותיות הדבור מספר ש"ה ולכן ש דשיר השירים רברבא לאחזאה על כל הס' וכן א דדברי הימים רברבא והבין הענין ועתה נחזור לענין דאיתא בזוהר שבאו האותיות למפרע לפני הקב"ה ורצו למלוך ליל‍ך בראש ותחלה בא אות ת' ואחר כך אות ש' ובכולם לא פתח את התורה בהם כמבואר בזוהר טעמים של הדברים וכשבאה אות ב' ראש דברו יאיר תיבת בראשית וכללות הנבראים מדומם צח"ם כולם נבראו עם אותיות התורה כנודע שהעולם הוא רושם התורה והתורה רשימת אלהות המגלה התפשטות אלהותו באמצעות שבעת עמודים שבתורה המורים על זי"ה וכבר זכרנו מה שאמר תורה מחכמה נפקית הכוונה שם בסוד החכמה לית מחשבה תפיסה ביה כלל ולכן נפקית מסוד החכמה ששם אותיות המחשבה ועל ידי צמצום אותיות אלו בהתלבשות א"ב הבינה ובאמצעות שאר המדריגות יש קצת תפיסה והשגה ויכול הפה לדבר ואזן לשמוע בהירות ודקות התורה כי מכאן מחשבתו קודש ניכרת מצד פעולותיו ואנו ממשיכין עלינו השגחתו עם צרופי אותיות ותיבות של תורה הקדושה ומעתה אחר כל הנ"ל לכאורה קשה להבין כיון שפתיחת התורה יאיר באות ב מאין לנו התגלות אות א בזה העולם כיון שאין לנו השגה לתפוס בהירות אותיות החכמה כ"א ע"י כללות התורה וכל עצמה פתח דבריה אות ב' ונראה שזהו הרמז בדברי הדרדקי מאי א' ב' עיקר הקושיא על אות א' מאי מהותו ומאין נמשך לנו בזה העולם ולזה תרצו ואמרו אלף בינה כלומר עיקר אות א' שאנו משתמשין עתה מראשית הבריאה

עד לעתיד אינו רק אלף בינה מאל"ף בי"ת שבבחי' עולם הבינה כי זה האלף בא לידי התגלות כאמור אבל באמת אל"ף בי"ת החכמה עדיין לא בא לידי התגלות בזה העולם כי לרוב בהירות החכמה לית מחשבה תפיסה ביה כלל ואפי' מה שאנו משיגין לפעמים איזה בחינת חכמה הוא חכמה הכלולה בזי"ה כי בכל מדה מזי"ה כלולים ג"כ חב"ד ובאלו החכמות יש לנו קצת תפיסה והשגה ע"י רושם התורה אמנם חכמה עלאה לא באה עדיין להתגלות. ובזה מובן פ"ה ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה ונראה ע"ד דאיתא בכונות ויעבור ז"ל הוי"ה זו עצם מעצמיו דז"א ויקרא הוי"ה זו שנעשית עצם ז"א הוי"ה אחרת שבארבע תקונים דדיקנא דא"א ויובן עם האמור כמו שאותיות התורה הוכרחו להשתלשל ממדריגה למדריגה בכדי שיכול הפה לדבר ואוזן לשמוע כנזכר שנתלבשו אותיות החכמה באותיות הבינה וככה נתלבשו זב"ז עד המדרגה התחתונה כן ענין השמות אי אפשר לתפוס ולחשוב מהם כ"א בהתלבשות הפרצופים כנודע מהאר"י זללה"ה וזהו ויאמר האדם זאת הפעם מוסב על אדם עליון היושב על הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה זאת הפעם טרם בריאות העולמות והשתלשלות המדריגות והתלבשות השמות זב"ז בחינות היחוד היה בתכלית הבהירות והזככות בלתי התלבשות כ"א עצם מעצמי העצמות האמיתי וע"ד הנזכר הוי"ה זהו עצם מעצמיו דז"א עצמיות גמור בלתי הלבשות המדריגות ואחרי הנסירה ונעשו ד"ו פרצופין וז"נ ונוקב והולך הענין מלמעלה למטה זכר ונוקבא נאמר לזאת יקרא אשה כלומר דוגמת השכינה נוקבא דז"א הנקר' זאת קומתך אח"כ בהשתלשלות המדריגות ונברא עולם העשיה יקרא לבחי' נוקבא אשה דוגמת נוקבא עליונה הנקרא זאת ותחתון רומז לעליון כלל הדברים עתה בר"ה החוזר למציאות הראשון לברוא העולם מחדש ואם אין תורה חוזר ח"ו לתוהו ובוהו וכאשר באמת חכמים הגידו בראשית בשביל התורה שנקראת ראשית באים ג"כ האותיות למפרע לפתוח בהם את התורה מחודש כמציאות הראשון ומעתה תבין מה דאיתא בסבא בירח האיתנים דאתילידו בהאי ירח איתנים מוסב אעבר והוה ועתיד דאתילידו תמיד בהאי ירח איתנים כי אז נתחדש הבריאה ונתעורר בחינתה מחדש וכתב הסבא ומגו דירתא תורה שבע"פ אתון למפרע ע"ד אקרי תשר"י ומובן על דרך האמור אית"ן תני"א בסוד חותם המתהפך ומגו דירתא תורה שבעל פה ולא ברמז ואז בא אות אחרונה שבמחשבה ונעשה ראשונה באותיות הפה ומאית"ן נתהפך לתניא למפרע וככה שענין כאן מה שהיה במחשבה אל"ף ראשונה ואות תי"ו אחרונה נתהפך למפרע תי"ו ראשונה וע"ד אקרי תשרי והנה נודע כשבאים האותיות למפרע מורה בחינות דין בסוד אור חוזר מורה דין ואור ישר מוריד רחמים לזה רומז הסבא

תש"ר איהו כלו' כיון שנעשה צרוף למפרע מורה דין ואיהו תש"ר אבל בגין דאיהו רזא דשמא קדישא חתום ביה קודשא בריך הוא אות דשמיא והיינו אות יו"ד הבא באחרונה ואות היו"ד ממתיק הדין שבאותיות תש"ר במזבח חתום ביה אות ה משם הוי"ה ב"ה הרש"ח עד חצי המזבח אתת דבורה וחתים ביה אות ו' משם הוי"ה היינו דכתיב ותש"ר דבורה נמצא אותיות הוי"ה ברוך הוא ממתיקין הדין שבג' אותיות תש"ר לבאי עולם עתה בראש השנה שהשעה צריכה לכך להמתיק הדין מרש"ת היצה"ר שבא לקטרג על הבריות כנזכר ולזה רמז דהמע"ה עיני תמיד אל הוי"ה כלומר אם אין בי כח להמתיק הדין לבלתי ילכד ברש"ת היצה"ר עתה בתשרי התחדשות בריאות העולם שמתי בטחוני ועיני תמיד אל הוי"ה ב"ה המה אותיות הוי"ה החתום ברש"ת וזהו שגמר אומר כי הוא יוציא מרש"ת רגלי לבלתי ילכד רגלי ברש"ת המקטרג עתה בתשרי שבו נברא העולם.

וע"פ הקדמה שהצענו לפניך תאיר עיניך להשכיל מאמר התקונים

בראשית בתשרי נברא העולם וכדברי הסבא דמשפטים וע"ד אקרי תשרי תשר איהו אבל בגין דאיהו רזא דשמא קדישא חתים ביה קב"ה אות דשמיה וכו' כנזכר אמנם להיות שבאו האותיות למפרע וכדאי' בסבא ומגו דירתא תורה שבע"פ אתון למפרע וע"ד אקרי תשרי נמצא מוכרח להיות התחלת התורה ראש דברים יאיר באות ב' כמבואר וא"כ קשה קושיות הדרדקי מאי אל"ף בי"ת וכנזכר מאין נמשך לנו אות אל"ף בעוה"ז ותירצו אלף בינה כלומר כל עצמו של אות אל"ף שאנו משמשין עתה אינו אלא אלף בינה אבל אלף של החכמה עדיין לא נתגלה בעולם וכזה אפשר לרמוז בדברי קודש התקונים חסר א' למהוי בראשית כלומר להיות שבצרוף תשר"י נברא העולם וממילא נעשה כחותם המתהפך אות ת בראשונה ואות א' באחרונה שהתחיל התורה בבראשית באות ב' וממילא חסר א למהוי בראשית כלומר למהוי בראשית פתיחת התורה ולפי תרגום יונתן שתרגם בראשית בחוכמתא יתפרש שפיר חסר א' למהוי בראשית כלו' א' מבראשית המורה חכמה חסר אבל א' של בינה אינו חסר ואתו עמו אין משמשין עתה עד שימלא כל הארץ דעה את ה' אמן:

בתקונים בראשית "שאו "מרום "עיניכם דא ק"ש ר"ת שמ"ע ועוד כתב בראשית פתח ר"ש שאו מרום עיניכם וגו' ר"ת שחרית מנחה ערבית תלת צלותין הכוונה להורות נתן בלב כל חכם מהות התעוררות התפלה איך להוציא דבור לפני אלהים וכדאי בזוהר כל עלמא אזלין לבי כנשתא ולית דידע לאתערא מלה כדקא יאות והחי יתן אל לבו בגשתו אל העבודה שבלב זו תפלה ויצעק בקול גדול שמע או שאר שמות וכנוים שמוציא מפיו ולמה לא יתבונן בפנימיות מחשבתו וכי מי הרשה לו להוציא עתק מפיו שמות

וצרופים הקדושים העומדים ברומו של עולם ולערך מעשיו אשר ידע בנפשו אינו ראוי לכל זאת וכזה הוכיח הנביא אל חכך שופר ופסוק כשופר הרם קולך כי הנה המשכיל צריך לערוך מחשבות קדושות בתפלתו לבלתי יגביה קולו יותר ממה שיש התעוררות אלהות בעומק הלב וכמבואר לנו פ"ה נתנה עלי בקולה ע"כ שנאתיה ע"ש כ"א מרים קולו יותר מפנימית מחשבתו שחושב מהבורא אזי האותיות המה חריבים ויבישים ואינם פורחים לעילא וכנרמז בתיקונים ונהר יחרב ויבש ודרש יחרב בבית ראשון ויבש בבית שני והכוונה בית ראשון המה אותיות המחשבה אשר חובת גברא לבנות ביתו מתפלל עודו בסוד החכמה והמחשבה כמ"ש בחכמה יבנה בית אפי' בהיותו עדיין בסוד החכמה גם שם יבנה הבונה את בית תפלתו לאפוקי אם אין לו בסוד החכמה א"כ מה יאמר ומה ידבר אח"כ וזה שרומז התקונים יחרב בבית ראשון רומז לה' ראשונה בחי' הבינה כשאין לו שם התעוררת והתלהבות לדביקות אל ממילא יבש בבי' שני היינו ה' אחרונה בחי' הדבור מוציא באותיות יבשים בלא לחלוחיתה ארה עליונה ומאומה אין בידו לעשות רושם למעלה אפילו ישמיע למרום קולו כי אין זה דבור של אמת רק כשזועק מקירות הלב לערך פנימית המחשבה התקוע בקרבו מגדלות הבורא ב"ה והרמז א"בן מ"קיר ת"זעק ר"ת אמת כלומר אותיות היוצאים מהפה נקרא בחי' אבנים ופשה וכשהאבן יוצא מקירות הלב תזעק מכאן נמשך שזעק לבו אל ה' והוא דבור של אמת לשלול המשמיע למרום קולו ולבו בל עמו אז טוב שתיקותו מדבורו והכלל גדול שצריך להבחין ולהתבונן בדעתו כמו שהוא חושב מרוממות וגדלות אלהות ומרגיש בעצמו אהבה ויראה מהבורא ב"ה כמ"כ לעומתם מחשבתו ממש שוה ירים קולו וזעקתו בתפלה ובקול מלובש מחשבתו הטהורה ונמשך באמצעותו חיות והארה להאותיות היוצאים מפיו ונעשה דבור של אמת הנרצה לפניו יתברך לזה רמז הנביא אל חכך שופר נודע שופר מורה בחי' הבינה הוא התשובה מל' שפרו מעשיכם כלומר התשובה שאתה שב אליו ית' בעומק לבך את זאת תכניס אל חכך להוציא דבור לפני אלהים וכמוהו הענין כשופר הרם קולך כלומר כמו התשובה שאת פונה בפנימיות מחשבתך לשוב אליו ית' בכל מאמצי כחך כמ"כ הרם קולך ולא יותר מדי בכדי שלא תעשה דבורך חולין ולזה גמר אומר כנשר על בית ה' כלומר הפעולה שמגיע כשישוה מדותיו לבלתי ירים קולו יותר מעומק מחשבתו אזי ימהר להוציא דיבור כהמון עם שמרבים דברים בתורה ותפלה וכמעט רגע נשכח מלוח לבם ואינם זוכרים אפילו תיבה א' מה שאמרו כי לא הלבישו מחשבה בדבוריהם לאפוקי אישים המשכילים אינם ממהרים להוציא הדבור לפני אלהים עד שמתבוננים תחלה בפנימית מחשבתם אם להוציא דבור אם לאו וזהו

כנשר על בית ה' כלומר כמדת הנשר הנוהג רחמנות עם בניו לבלתי יפחיד ולכן נוגע ואינו נוגע ככה תהיה על בית ה' כלומר כצרופי תיבות הנקראים בית ה' נוגע ואינו נוגע אם להוציא דבור או לאו בכדי שתהא הקול שוה לקדימת המחשבה והוא המובחר שבעבודה אמנם רבים הם מעמי הארץ אפי' בהתעורר לבם בקרבם אל התפלה ורוצים להתפלל אינם יודעים בין ימינם לשמאלם מה יאמרו ומה ידברו וכל עצמם ומגמתם לשאול אוכל לנפשם ומאת נ' שכוח לוח לבם ודרש בתקונים ולאו אינון מסטרא דאלין דאתמר בהון אנשי חיל יראי אלהים אלא כלהו צווחין ככלבין הב לנא מזונא וסליחה וכפרה וחיי כתבנו לחיים ואינון עזי נפש ככלבים דמיין לאומין דעלמא דצווחי לגביה ולית לון בשת אנפין דכל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין ובפרט עתה בראש השנה בוודאי אין לך בשת אנפין גדול מזה כשפונה א"ע מכללות הציבור המתפללין עבור תיקון בנין קומת השכינה והוא שואל צורך עצמו הגם שכן עדרו לנו בסדר תפלתינו כתבנו בספר פרנסה כתבנו בספר סליחה ומחילה וכדומה הנראה שכל עצמה של השאלה רק לצורך הגשמי וכיון שכן כל עוד שיכוין בתפלתו יותר אזי שואל פרס יותר אמנם הכוונה כי הנה יש כמה בחינות פרנסה והכל נקרא פרנסה וכן יש כמה מיני חיים בעולם והכל נקרא' חיים והאמת עיקר פרנסת האדם הוא השפעת אלהות הנשפע עליו תמיד בכל שעה ורגע והאמונה תקוע בלבו שאין לו ממי לקבל שום חיות הן מעט או הרבה כ"א שפע אלהי הנשפע עליו בלתי הפסק ובהעדר ממנו השפעות אלהות ח"ו כמעט רגע אזי מוטל כגולם ונחשב כמת ולזאת יחרד וילפת בזוכרו זאת איך הוא מקצר בעבודה שהיה ראוי לעבוד עבודת גבוה עם חיותו ית' שנפח באפו נשמת חיים ורוח ממללא רק לעובדו ביראה ואהבה והכסיל הזה לוקח זה החיות לעשות צורך עצמו ולא צורך גבוה ובפרט אם מרגיש בעצמו ח"ו איזה עבירה בוודאי ראוי שיעטה כמעיל בשתו בשם אל הלב שנטל חיות ממלך הקב"ה ומשלם רעה תחת טובה וכאשר אי' בספרי מוסר שהקב"ה נק' מלך עלוב להיות שהוא נותן חיות לאיש הישראלי והוא הולך עם כח ההוא ומרשיע לפניו ולכן יתאמץ האדם בתוקף ועוז להתמיד בעבודת הבורא יום ולילה בכדי שלא ישיג בושה וכלימה מהשפעות אלהות הנשפע עליו כנזכר ואדרבה ירגיש בעצמו תענוג מטוב השפעות אלהות ואין השתוקקותו אחר שום פרנסה כ"א לפרנסה כזה הרוחניות וכן איתא בזוהר ת"ח מזוניהון דקיק יתיר שנזונין מחכמה עלאה ואיש אשר אלה לו שהעמיק שאלה למעלה למטה גם למטה יתן לו הקב"ה פרנסה בריוח ולא בצמצום אכן לא לזה ישים את רוחו ונפשו בסדר תפלתו כ"א פרנסה הרוחניות השפעת הארתו יתברך שיושפע אליו בלתי הפסק וזהו שאנו שואלין ומתפללין לפניו יתב' כתבנו בספר פרנסה

מלת ספר משמעו ל' ספירות ובהירות היינו המובחר שבבחי' הפרנסה שיש בעולם פרנסה הרוחניות כמבואר וכן כוונתינו בשאלה כתבנו בספר חיים טובים היינו ספיריות ובהיריות המובחר שבחיים כי יש לך אדם שהוא חי על האדמה ומבלה עתיו ורגעיו כ"א עבור פרנסת הגשמיות להכין מזונות אשתו ובניו ואומר שמקיים צדקה בכל עת כאשר חכמים הגידו זה המפרנס אשתו ובניו כשהם קטנים וא"כ למה לו חיים כיון שאין מגיע ממנו שום הנאה לבורא עולם ועיקר החיים של האדם בעולם הזה בשם נפשו ומאודו לעבודת הבורא ברוך הוא עם שנות חיים עוד נשמתו בקרבו וזהו שאנו מעמיקים שאלה למעלה כתבנו בספר חיים היינו בבהירות החיים המובחר שראוי לקרות בשם חיים וכמוהו שארית הכתבינו שתקנו לנו הקדמונים והכל עולה על כוונה הנזכר להעמיק שאלה למעלה למעלה עבור צורך גבוה שא עיניך מה דאיתא בתיקונים בראשית ירא בשת והכוונה מהראוי שהאדם יתמלא בושה וכלימה מה שגורם למעלה שהשכינה כביכול מגיע לה בשת אנפין מלהרים ראש להסתכל כלפי מעלה מחמתו אשר עתה בר"ה כולן נסקרין בסקירה אחת ובארנו למעלה השכינה נקרא אחת היא יונתי תמתי אשר בה מקובצים כללות נשמות ישראל ומשם נתראין כל הנשמות באיזה אבר שהם תלויין ונאחזים כנודע מהתיקונים שיש מארי דידין ודרגלין ודצואר וכאשר איתא בזוהר שדרש ע"פ לה' הארץ ומלואה אלין נשמתהון דצדיקייא ואפשר לרמוז בדבריה' וכולן עוברין לפניו כבני מרון ולכאורה צריך להבין אנה מקום מעברם אמנם כאשר מסתכלין על קומת השכינה עוברים באמצעותה כללות נשמתן של ישראל ואיך לא יבושו ויכלמו בני ישראל ויחרד ויפחד כל אחד מישראל ומורא יעלה על ראשו בהיאך אנפין תתראה דמות דיוקני החקוקה בקומת השכינה שלא ישונה תארה מזולתו ואין לך בושה גדולה מזה אשר כולו דמות תוארם וגוונם מאיר' באור בהיר ותארו חשך ואפל ופניו ישונה וגם לו וגם לשכינה כביכול מגיע בושה מחמתו ולזה רמז בתיקונים בראשית ירא בשת כלומר עיקר היראה עבור בושת השכינה והכתוב רומז ואשבור מוטות עולכם והכוונה להורות הפרש של עתה לשל עתיד כי עתה מחמת מיעוט ההכרה והשגה עוצם רוממותו וגדלותו יתברך צריך להפחיד את האדם במורא הנזכר שכל העולם עוברים לפניו יתברך כבני מרון ואז תואר פניו וגוונו ישונה משארית נשמות המקובצים בקומתה משא"כ לעתיד שתתרבה ההשגה מגדולים עד קטנים שמו נורא ויעבדו אותו ביראה הרוממות אשר עין לא ראתה שאין שכל אנושי יכול לתפוס עתה מחמת חומריות הגוף וזהו שרומז הכתוב ואשבור מוטות עלכ"ם נוטריקון עוברים לפניו כבני מרון וביטול יראה כזה מכל וכל רק ירא' הרוממות כלל הדברים אשר החיוב מוטל על כ"א מישראל בגשתו אל

עבודת הקודש פנימה זו תפלה ובפרט עתה בר"ה שאין כחנו אלא בפה סדר התפלות והתקיעות בזה נאות לנו להשלים את נפשינו את האלהים בשלימות ולהמתיק את הדין מכללות העולמות עליונים ותחתונים שהכל תולה בנשמות ישראל שתכלית בריאתם העיקר בשבילם ודהמע"ה רמז בנעים זמירותיו כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו מוסב על עם קדוש ישראל כשמקבלים עליהם עול מלכותו יתב' להמליכו מחדש כמו שנוהגים העולם בהגיעם לתיבת מלך ויצעקו בקול גדול מלך להורות שמקבלים עליהם עתה בר"ה משפט המלוכה כמבואר למעלה ועיקר מגמתם בקבלת מלכותו עליהם בשלימות לבלתי ירפו ויתנו דומה לנפשם אפילו מעט רגע מרוממותו יתב' ובכל מקום שיתנו עיניהם לראות או אזנם לשמוע והפה לדבר אל יעשו פעולה גדולה וקטנה ותנועה קלה זולת מה שנוגע לכבוד מלכותו יתברך אשר בכל משלה ולית אתר פנוי מיניה זהו עיקר קבלת עול מלכות שמים שלימה וזהו הכוונה כבוד מלכותך יאמרו כלומר עיקר פרטי אמריהם ותנועות איבריהם רק לכבוד מלכות כנזכר והפעולה וגבורתך ידברו כלומר לעוצם הכרתם כחם יפה בפיהם ובלבבם שמקבלים עליהם עתה בר"ה ממתיקין את הגבורות להנהיגם כרצונם כאשר ישרה בעיניהם כי כן משמעו ידברו כמו דבר אחר לדור כמאמרם ז"ל הקב"ה גוזר גזירה והצדיק מבטלו ויגזור אומר ויקם לבטל גזירותיו ית' והכל תולה באמירה לגבוה להעמיק שאלה למענה להמתיק עדין במקום עליון ולזה ראוי לשים עיקר מגמתינו בסדר התפלה והתקיעות לזרוק חצים לגבי סמא"ל כמו דאיתא בתיקונים פתח ר"ש ואמר עלאין אתקני ואזדרזו במאני קרבא לגבה חויא דאיהי מקננא בטורין רברבין ואיהי קטיל אדם קדמאה ולכל דרין דהוו אבתריה ואוי לאותה בושה וכלימה שלא היה עדיין איש צדיק בארץ לנצח את היצה"ר ואדרבה מנוצחים לפניו ואם הראשונים כמלאכים וגו' ומי מקדושים עתה בשור יתום כזה שאנו עתה בו להתפאר ולומר שכחו יפה לזרוק חצים הן המה אותיות התורה ותפלה לגבי חויא הוא הנחש הוא היצר הרע ובעונותינו עדיין מרקד ואין איש שם על לב להתקין א"ע אפס קצת ולהזדרז במאני קרבא להיות לו חצים שנונים להוציא דבור לפני האלהים בשלימות ודרש עוד בתיקונים ובג"ד כרוזא נפיק בכל יומא מאן דקטל האי חויא יהבין ליה ברתא דמלכא דאיהו צלותא והכוונה שזוכה אל התפלה בעצמה להיות תפלתו שגורה בפיו ואל יהא סגור עליו הדיבור וכאשר ביארתי למעלה מה שאנו שואלין המלך יעננו ביום קראנו מוסב הענין על התפלה להתפלל כראוי וכזה יסד הפייטן בסליחות מרן דבשמיא לך מתחננן וגומר כולהון בני שביא בכספא מתפרקין ועמך ישראל ברחמי ובתחנוני וגמר אומר כיון שכן שעיקר פורקנן תולה ברחמים ובתחנונים לכן הב לן שאלתין ובעותין

כלומר אתה בעצמך שלח לנו דבורים לדעת איך לשאול ולהתחנן לפניך וזהו הב לן שאלתין את שאלתינו והפעולה כשתתן לנו את התפלה לדעת איך להתפלל ולדבק א"ע ברוממותך בטוחים אנו שבוודאי לא נהדר ריקם מן קדמך לאפוקי אם האדם שואל צרכיו כאשר עם לבבו ונפשו אינו בטוח אם תקובל תפלתו או לאו וזהו הכוונה יהבין ליה ברתא דמלכא דאיהו צלותא שיכול להתפלל ולהוציא דבור לפני אלהים בשלימות וזהו עיקר הענין.

ודרש עוד בתקונים ואתא חד בר נש עולימא צדיק שמיה דהוי יתיב על מגדלא כלומר הצדיק השלם שיושב וממתין ומצפה תמיד לזכות ולבא למדריגה כזה להוציא דבור בתפלה כראוי זה הפירוש דהוה יתיב על מגדלא וקשתא בידוי והוי זריק חצים לגבי חויא וחויא לא הוי חשיב להון ולאו בגין חלישו דצדיק ח"י עלמין אלא בגין חלישו דההוא דזריק לון דאיהו צדיק דלתתא מיניה כד לאו איהו שלים ובגין דא לא חשיב לון עד דאתא רעיא מהימנא ונטיל חץ חד וזריק לגביה דא בתר דא בצלותיה הדא הוא דכתיב עד יפלח חץ כבדו דחויא דאיהו סמא"ל וכו' לבתר דיפלח חץ כבדו זרע יורה כחץ לגבי כלה וכו' ואתמר בה לשלח לי למטרה ומעתה בין והבן הדברים אשר לפניך שרמז בכל אדם יש בו בחי' רעיא מהימנא כמו ששמעתי **מהמגיד** זללה"ה היה אומר השכל של אדם נקרא רעיא מהימנא להיות הוא מזין את האמונה כי לפעמים קשה לאדם לסמוך על האמונה בעצמה בלי עוצם ההכרה לאפוקי כשבא השכל ומבין מצד ההכרה שכן הדעת נוטה ומתבונן בחכמה ותבונה אזי האמונה נעשה ביתרון שאת חזקה ועצומה יותר מקדם בלא השכל ולכן נקרא השכל של אדם רעיא מהימנא וטובים השנים מן האחד בהיות לו אמונה שלימה וגם מצד ההכרה כחו יפה בפיו לזרוק חצים הן המה אותיות וצירופי תיבות שמוציא מפיו לגבי חויא עד יפלח חץ כבדו דסמא"ל אמנם לזה צריך אומץ רב וזריזות ובהירות השכל וכולי האי ואולי כי מי האיש הירא ושלם במדותיו להתמיד כ"כ יומם ולילה בעבודת הבורא ב"ה ואל יתן רפיון אפילו כמעט רגע וכדברי התיקונים דזריק חץ דא בתר דא בלתי שום רפיון ותערובות מחשבות חוץ מהבלי עולם כי בודאי בצדיק ח"י עלמין לית בית שום חלישו מלהשפיע ברכה עליונה אמנם התחתונים ברפיון עבודתם מנעו הטוב מהם ושתי רעות עושין שחת להם שאינם כלי מוכשר לקבלה וגם גורמים שהצדיק עליון אובד מקום הראוי להשפיע לנוה קודש היא השכינה וצדיק ח"י עלמין משתוקק תמיד להשפיע משפע וברכה עליונה לשכינה בלתי הפסק וכמאמר התיקונים צדיק שמיה דהוה יתיב לשון המתנה שהוא יושב וממתין על מגדלא על השכינה הנקרא מגדל עוז להשפיע לה מכל טוב ואל יהיה שום מונע והפסקה

ח"ו במסך המבדיל בעונות התחתונים ולכן החויא לא חשיב לון להחצים שאינם שנונים בהעדר השכל עד דאתא רעיא מהימנא הוא השכל בחוזק הכרתו יכול לדעת איך לזרוק חציה וכחו בפיו ולפלח כבידו דסמא"ל וזה נקרא חץ היינו שמוציא אותיות שנונים בדחילו ורחימו וזריק דא בתר דא בתמידי' ותועלתם גדולה ונשגבה שגורם השפעות מרום המעלות עד עולם העשיה להמתיק הדין וגורם יחוד כיון שאין מסך מבדיל ולזה גמר אומר התיקונים לבתר דיפלח חץ כבדו זרע יורה כחץ לגבי כלה כלומר כמו שהוא זורק חצים ואותיות שלימות בדו"ר ככה מעורר השפעות שפע ברכה עליונה להשפיע לשכינה ולכללות העולמות ואתמר בה לשלח לי למטרה.

ויובן עד"ה ואני שלשת החצים צדה אורה לשלח לי למטרה והכוונה עיקר מלחמתו של אדם עוד נשמתו בו להתקן ולהזדרז במאני קרבא לזרוק חצים לגבי חויא לבל יקרב אל הקודש פנימה לעשות מסך מבדיל בין ישראל לאביהם שבשמים ועיקר שנונות החצים תולה בקישוט ותיקון מדותיו לעשותם הכל בהתקשרות ודביקות ואין לזרים חלק בהם שום מגע נכרי אפי' במעשהו בחוץ וצרכי גופו גם שם מקשט מדותיו לנקותם ממום ועושה לפיו מחסום מלעשות צירופים ולא טובים ואז מכנס ובונה צירופי אותיות ותיבות מבפנים בלי שום טרחא וכמו שזכרתי כמה פעמים מהות וסיבות מחשבות מעורבות הבאים לאדם באמצע תפלתו הכל תולה כמעשהו בחוץ ולא שמר פיו ולשונו כראוי וממילא עשה צירופים בחיצונים ועתה כשמנענע אותיות התפלה מתנענעים אותן האותיות ג"כ ורוצים עליה ע"י אותיות התפלה והם הם המ"ז המבלבלים מחשבתו ומונעים אותו מדביקתו ומוציא אותיות חריבות ויבישות בלי מילוי הארה עליונה ואינם פורחין לעילא ובוודאי החויא לא חשיב לון לכלום כנזכר לאפוקי האיש השלם ותמים במעשיו לעשות פרטי עובדותיו בהתקשרות החכמה וכמעשהו בפנים כך מעשהו בחוץ הכל בחכמה זה הגורמת לו להוציא דיבור לפני אלהים בלי שום מ"ז ודה"מ רמז כזה אתהלך בתם לבבי בקרב ביתי להורות האמור אימתי אני עם ראשי ורובי בקרב בית תפלתי ואין מחשבותי משוטטים חוצה בהבלי עולם כל עיקר תולה במעשה בחוץ וזה אתהלך תמיד אפילו בצרכי הגוף המוכרח בהם גם שם אתהלך בתם לבבי לעשות הכל בחכמה והתקשרות הדעת וזה הגורמת לעת בא דבורי בתורה ותפלה מחשבתי ערוכה בכל ושמורה רק בקרב ביתי היינו צרופי תיבות הנקרא בתים להוציא אותיות מילוים במחשבה טהורה וקדושה ובזה נקרא דבור של אמת ולא לשון רמיה כמבואר בכמה מקומות ואינו מוציא שום דיבור עד שמכנס לשם את הדעת כנזכר לעיל אל חכך שופר וגם פ"ה כשופר הרם קולך ע"ש וזהו הרמז "מתי "תבוא "אלי ר"ת אמת כלומר אם ממתין

מלהוציא דיבור עד בוא השכל הוא הדעת להלביש אותו בהאותיות אזי נקרא דיבור של אמת וכזה אפשר לרמז בדבריהם הראשונים מתפללים ונענים מפני שהתפללו בשם ולכאורה הלא גם עתה מתפללים בשם מכמה שמות וכינוים ועכ"ז אינם נענים אמנם הכוונה שהתפללו בש"ם נוטריקון "בלא "שפתי "מרמה כ"א הקול והדיבור מקושר אל החכמה ובינה וכזה נקרא דיבור אמת וממילא נעשים ונצטרפים שמות קדושים וכינוים וכדאיתא בתיקונים זכאה איהו מאן דמצלי וידע לסלקא רעותיה לעילא דהא פומוי אפיק שמהן ואצבעוי כתבין רזין הרואה את דברי קודש יראה ויבין היות עיקר התפלה תולה במחשבה הקדושה לדעת איך לסלקא רעותא לעילא וכיון שכן ממילא בפרטי תנועותיו ועקימת שפתיו עושה רושם ובוקע אוירי' ובאתערותא דלתתא ככה אתער לעילא וכל היוצא מפיו נעשה רושם ונצטרפים שמות קדושים וזהו שאמר דהא פומוי אפיק שמהן ומה שעושה תנועות בכף ידו אם נשא לבו אל כפים הכל בדביקות הבורא אזי ממילא לערך תנועת איבריו מתבקעים האוירים ונעשה רשימות למעלה וזהו שאומר ואצבעוי כתבין רזין והכל תולה אם ידע לסלקא רעותיה לעילא.

ובזה תאיר עיניך להשכיל ולהבין במקרא הבונה בשמים מעלותיו ואגודתו על ארץ יסדה הוא הדבר אשר דברתי אשר בפרטי תנועות איבריו נעשה רשימות למעלה ונמצא כשאדם מעורר לבו בקרבו בתפלה לפעמים עושה תנועה בנענועת הראש לפעמים בעקימת שפתיו ואתה תחזה על הרוב כשרוצה להוציא דבור בדו"ר מרים ידו כלפי מעלה באגודת חמש אצבעותיו והכל בכוונה להורות אחדותו ויחודו ומשים נפשו בכפו באגוד חמש אצבעותיו וככה נעשה למעלה אחדות לערך כוונתו הקדושה ולזה בא הרמז הבונה בשמים מעלותיו מוסב על האדם היודע לסלקא רעותא לעילא גורם בנין למעלה בשמים אפילו בתנועות ידיו ואגודות אצבעותיו שעושה למטה בארץ ככה מעורר למעלה וזהו שגמר אומר ואגודתו בארץ יסדה באמצעות זה גורם שבונה בשמים מעלותיו וכנזכר בתיקונים ואצבעוי כתבין רזין ואיש אשר אלה לו כחו יפה לגרום אפילו בפרטי תנועותיו יחוד לשכילה שהיא מתפארת אתו עמו לומר חזי במה ברא אתינא לקמך וזה בחינת העלאות מ"נ דנוקבא לקבל מ"ד דדכורא ושמעתי **מהמגיד** זצלה"ה שאמר יבעלוך בניך מוסב הדיבור אל השכינה צדיקים אמיתים הנקראים בנים למקום יגרמו לך בחי' יחוד והיינו יבעלוך בניך לקבל משפע וברכה עליונה וכבר זכרתי למעלה פ"ה בן פורת יוסף ותרגום ברי דיסגי יוסף ותוכן הדברים להורות מתי אתה בגדר לקרותך בן למקום פרת יוסף אם כל מגמתך רק להרבות אות ההשפעה הכינוי בשם יוסף להשפיע למקום הראוי בזה מובן מאמרם ז"ל תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם וע"ד שבארנו למה

נקראים ת"ח בונים ע"ש שעוסקים בבנינה של עולם היא השכינה הנקראת עולם מלישנא דעלימא להכינה ולסעדה להיותם כלי מוכשר לקבל השפעה מעולמות עליונים ואי אפשר כ"א בהיות קומתה בנויה ומתוקנת בקישוט מדותיה והיינו ת"ח הנז' העוסקים בבנינה מרבים שלום הוא בחי' היסוד הנקרא שלום מרבים ומגדילים אות השפעתו להשפיע שפע וברכה בעולם הוא השכינה ויכול האדם להבין ולהשכיל כל זאת מבחי' עצמותו כמו באשר הוא שם בשעת התפלה כמו שהוא מקושר עם חכמתו ובינתו לה' מוצאות הפה וכנזכר ואל ישפיע ח"ו השפעת השכל אל החיצונים כמ"כ גורם המשכת אורות מעולם עד עולם עד מדריגה התחתונה:

והנה נודע כמו שיש עשרה מדריגות מחכמה עד מלכות חב"ד חג"ת נהי"ם כמ"כ עשרה מדריגות מקדמת השכל עד בואו אל בחי' הדבור כמו ששמעתי **מהמגיד** זצללה"ה שביאר ענין זה בטוב טעם ונמצא צריך האדם העורך מלחמה מול צר הצורר במאני קרבא לזרוק חצי' לגבי חויא להיות מזוכך מאד באלו עשרה מדריגות ואם לאו שאינו טהור ונקי במדותיו ממגע נכרי מדות הפכים ידע נאמנה שלא יתכן לו להמשיך מחכמה אל בחינת הדבור כיון שנשאר שקוע באחת מהמדות ונוטה למטה לקליפות וזהו עיקר הכוונה בתקון וקישוט המדות הנזכר בספרים להיות טהור וזך בהם לבלתי עשות שום פעולה ותנועה זולת מה שנוגע אל אהבת הבורא ב"ה ויראתו ותפארתו שהן המה כללות שלשה קוי הבנין חג"ת ואח"כ יכול להגיע למדריגה רמה להמשיך מחכמה עד מלכות בחינת הדבור ואין שום מונע ומעכב ע"י מול זה בא הרמז ואני שלשת החיצים ירצה כללות שלש מחשבות חג"ת שהם כללות זי"ה שלש קוים כנודע והם נקראים חצים על שם שכל פרטי אותיות ותיבות שמוציא משפה ולחוץ בלתי אפשרי זולת בג' מחשבות הנ"ל אהבה ויראה והתפארת ובהיות מכניס שלש אלה אל הקול והדיבור אזי חציו המה שנונים ויפלח כבודו דסט"א ובתנאי שכל עצמו ומגמתו אל יחוש מצורך עצמו כלום כ"א הכל עבור השכינה וזהו שגמר אומר לשלח לי למטרה כלומר כל עצמותי תאמרנה לשלוח המצוה בחזקה עבור השכינה הנק' מטרה ולא להקל צרות עצמו כ"א צער המגיע לשכינה מחמתי כנזכר ולהשכילי בינה למה נקרא השכינה מטרה יש ליתן טעם לשבח כי מחשבה הנאצלה מעצמותו יתברך לאיזה סבה מסבותיו שאין רעיון לב האדם יכול לתפוס וכל או"א כפי מה שמשער בלבו ומשים מגמתו להכניס צווארו בעבודת הבורא ב"ה ככה מעלה ומגביה את מחשבה הנאצלה למקום אחדותה מעט מעט עד לעתיד שתתרבה הדעת ומרוב הבהירות ידעו כולם מקטנים ועד גדולים לכוין ממש שזה כוונתו יתברך שרצה בבריאות עולמו ולטעם הנ"ל נקראת מחשבה הנאצלה מטרה המוטל על

כאו"א מישראל לכוין להשיג לדעת איך להחזירה למקומה אשר היה שם אהלה מתחלה ונקראת מטרה לחץ הכל לכוונה הנזכר להורות עיקר כוונות זריקת החצים לגבי חויא רק עבור השכינה להעלות' ולכוונה למקום אצילותה ומעתה תאיר עיניך בדברי קודש התיקונים שדרש לבתר דיפלח חץ כבדו זרע יורה כחץ לגבי כלה וכו' ואתמר בה לשלח לי למטרה ודו"ק כי עמוק סוף דבר הכל נשמע היות עיקר הכוונה בהתפלה ובפרט עתה בימים הנוראים כל עצמה רק עבור צורך גבוה תיקוני השכינה ולא עבור צורך עצמו וכאשר דרש בתיקונים ע"פ כל בשר חציר וכל חסדו כציץ השדה כל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין יבש חציר ונבל ציץ ודבר אלהינו יקום לעולם והכונה אם האדם משום עיקר מגמתו רק לחסד עצמו שלא יחסר בו כל אזי עבודתו תלויה בדבר ובסבת קבלת הפרס ואהבה או יראה התולה בדבר בטל דבר בטלה האהבה ויראה ויצא פלוני נקי מעבודתו ומאומה אין בידו וזהו יבש חציר נבל ציץ ודבר אלהינו יקום לעולם כלומר אם עיקר מגמתו והתאמצו רק בדבר אלהינו להעמיק שאלה להגביה למעלה את השכינה עבודה כזה אינה נפסקת עולמית ויקום לעולם ואדרבא אל כל מקום שנותן עינו לראות רואה משם התלבשות השכינה ואינו נפרד עם פנימית מחשבתו אפי' כמעט רגע.

וע"ד שבארנו במקום אחר מאמרם ז"ל שנתעורר על פסוק וה' ברך את אברהם בכל בת היתה לו לאברהם אבינו ובכל שמה ונראה ע"ד התיקונים ובזוהר שדרשו על השכינה כד איהי בין ציפרא אתקריאת נשרא ובין עשבא אתקריאת שושנה בין עופא אתקריאת יונה וכו' כי מרום המעלות עד הנמוכים שבמדריגות שוכנות שם נ"ק המה איברי השכינה שמושכים חיות ממקום חיותם באמצעות השכינה לאיזה צורך שבאו לכלל בריאה לאשתמודע בהון עלמין עש"ה מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית כל מעשהו שברא בעולמו הכל מורה על פועל החכם ולערך התחלקות הפעולות בכח נקרא השכינה בשמות ומי שחלק לו אלקי"ם בבינה יודע ומבין איך שהשכינה מרמזת לו ונדמה אליו בבחי' שונות כפי עוצם הכרתו והשתדלותו לדרוש אחדותה באמצעות התלבשות מדריגותיו ובאברהם אבינו לרוב בהירותו ועוצם הכרתו את התלבשות השכינה בפרטי הנבראים והדוממים והצומחים וכל דבר שבאה לכלל בריאה רמזו בדבריהם בת היתה לאברהם אבינו פי' בת אשה כמו שדרשו במרדכי ויקח לו לבת לאשה כלומר וה' ברך את אברהם בכל באשה יראת ה' והשיג אותה ממדריגה למדריגה עד סוף כל המדריגות אפי' בגשמיות מכולם יכול לראות ולהשיג שם השכינה להבין בהאיך מתואר השמות והכנוים נדמים אליו ולקרותה בשם התלבשות וזהו וה' ברך את אברהם בכל בת היתה לאברהם אבינו כנוי לשכינה הנקרא בת ובכל שמה כלומר בכל

פרטי הנבראים והייצורים והנעשים מלובש שמה וכנזכר בין ציפרא אתקריאת נשר קנתה שם נשר המורה אורות עליונים עש"ה דרך נשר בשמים ובין עופא איתקריאת יונה ובין עשבא שושנה כל אלו השמות מורים לשמות השכינה אורות עליונים וככה נתפשט להנבראים ואיש אשר אלה לו לראות ולהסתכל בכל מקום התלבשות שמות השכינה כחו יפה להוציא דיבור לפני אלהים בגשתו לתפלה וכמעשהו בחוץ ככה מכניס ובונה מבפנים אלו תואר השמות והכנוים שהשיג וזהו תכלית עבודת האדם כל ימי חיים חיותו ובפרט עתה בר"ה שהשעה צריכה לכך שעיקר כחנו בפה בסדר תפלתינו צריך לדעת איך לסלקא רעותיה לעילא ואזי פומא אפיק שמהן כנזכר ואם לאו אין אומר ואין דברים בלי נשמע למרום קולם וכאשר חכמים הגידו ע"פ את פועל ה' לא יביטו ומעשה ידיו לא ראו ונתעוררו חז"ל זה שלא קלסוהו שחרית יוצר אור וערבית מעריב ערבים הכונה כיון שלא ידעו ולא יבינו אל פעולת ה' ליקח לעצמם רמיזא דחכמתא מזריחת השמש בצאתה להאיר על הארץ עד מבואה אזי אינם יכולים לקלסו שחרית וערבית כי אין פיהם ולבם שוה ואפי' שמוציאים משפתותיהם תואר שמות וכינוים תועלתם בהם מעט כי הוא רחוק מהם והמה רחוקים ממנו ולמה זה מחיר ביד כסיל להוציא עתק מפיו ולב אין ומי הרשה לו לקרותו יתברך בשמות ועתה נחזור לענין התיקונים בראשית ש"או ע"רום ע"יניכם דא קריאת שמע ראשי תיבות שמע להורות האמור למעלה במה נאות לאדם להשלים את נפשו בתפלה להוציא אותיות שלימות ותואר שמות וכנוים וליחד שמו יתברך ביחוד שמ"ע כ"א בהקדם לו להסתכל אותות השמים להביט על פועל ה' ולראות מעשה ידיו איך. שהשמש זורחת במזרח ושוקעת במערב ומעורר לבו בקרבו שיש בורא עולם ומנהיג ומשגיח ועל ידי זה קונה התעוררות והתלהבות להתפלל שחרית וערבית כראוי לזה בא הרמז שא"ו מרו"ם עיניכ"ם להסתכל כל הנזכר דא ק"ש ר"ת שמ"ע כלומר דא הוא ק"ש כדקא יאות הראוי לייחד שמו ית' בעולמו בכונת שמ"ע וכן הכונה ג"כ "שאו "מרום "עיניכם ר"ת שחרית מנחה ערבית תלת צלותין הוא הדבר שדברתי שלא יתכן לקלסו יוצר אור בשחרית וערבית מעריב ערבים כ"א בהקדם לו להביט אל פועל ה' ולראות מעשי ידיו והיינו שאו מרום עיניכם לשלול אישים פועלי און שלא הביטו אל פועל ה' ואת מעשה ידיו לא ראו זהו שלא קלסוהו שחרית וערבית כי אפי' בהתפללם מאומה אין בידם וסגר עליהם הדבור. ורז"ל נתעוררו לעולם יסדר אדם שבחיו של הקב"ה ואח"כ יתפלל ולכאורה איה איפוא המקום לסדר את השבחים וכי על קערות ולהבין כי ראוי לשום לב איך סדרו לנו אנשי כנסת הגדולה י"ב אמצעות לשאול רפואה ומזונא ומפלת שונאים וכדומה מצרכי המרובים וכי יש שנוי רצון לפניו

יתברך ח"ו חלילה וחלילה לומר על בורא עולם שנוי רצון כתיב אני ה' לא שניתי אמנם כבר נודע מספרים שבאמת הכל תולה מצד המקבלים ועתה תחזה טרם כל אנו אומרים פסוקי דזמרה וחז"ל אמרו למה נקרא פסוקי דזמרה ע"ש שמזמרים הקליפות ולכאורה מי האיש שראה אפי' פעם אחת קליפיות מוטלים לארץ בבית המדרש אמנם הכונה שמזמר הקליפיות מקרב לבו ועצמותו על ד"מ באומרו גדול ה' ומהולל מאוד מתחיל לשוב אליו ית' ונותן אל לבו האמנתי כי אדבר גדול ה' ומלא כל הארץ כבודו א"כ למה עשיתי ככה כזאת וכזאת עשיתי כי ידע אינש בנפשיה גריעות ערכו ומחשבותיו הפרטים שמושקע בהם תמיד ואזי מתחיל להתחרט ולתהות על הראשונות וכן באומרו טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו אזי ישיב אמריו אל לבו א"כ למה גרע אני הלא גם אני אחת ממנ' ותולה החסרון בבחינת עצמו שאינו כלי מוכן ומוכשר לקבל ההטבה ומקבל ע"ע לקשוט מלא קומתו במדות טובות ולהשליך מעליו כל מום ממגע נכרי כ"א מראש עד עקב ישרה אלהותו על כל פרטי האיברים והחושים וכמוהו מהזמירות מזמר בקרבו את הקליפיות ממדות המגונות שמרגיש: בעצמו ואח"כ יתכן לו להתפלל משמעו ל' התחברות לייחד פנימיות מחשבתו לרוממות אלהותו וכשבא לק"ש נעשה אחדות א' עם הבורא ב"ה ושמעתי **מהמגיד** זצלה"ה שביאר דבריהם בהגיעו לתיבת אחד ינענע ראשו לשית סטרין ולכאורה מה יתן ומה יוסיף אפילו ינענע ראשו לכל פינות העולם אם לבו בל עמו לדעת מה עושה בנענועת הראש וביאר כיון שהאדם מייחד א"ע באחדות אלהותו ית' אזי נעשה אחדות גמור עם הקב"ה ויש לאל ידו לבטל גזרותיו ויגזור אומר ויקם כמאמרם ז"ל קב"ה גוזר גזרה והצדיק מבטל וזהו הכונה בהגיע לתיבת אחד ומייחד א"ע עם בורא עולם אחדות גמור תועלתו גדולה אשר כחו יפה לנענע לשית סטרין המה הוי"ו קצוות שעמהם נבנה העולם הוא מנענע אותם להנהיגם כרצונו וחפצו ומשנה עתים ומחליף את הזמנים כיון שנעשה אחדות גמור ביחוד עליון ששם למעלה מהזמנים וכזה בארתי אשר שנו חכמים במשנה עלה בכבש ופנה לסובב כלומר כיון שעלה האדם במדריגה גבוה בכבשא דרחמנא אזי כחו יפה והוא פונה לסובב כאשר עם לבבו ורצונו והוא מסבת מתהפך כמו הבורא ב"ה שדרשו בזוהר והוא מסיבת מתהפך לפעלא דב"נ וכבר הרחבתי ביאור אלה הדברים בכמה מקומות ע"ש ואח"כ בהגיע לשמנה עשרה וכבר קישט מלא קומתו ונעשה כלי מוכן ומוכשר לקבלה כיון שזימר מעליו הקליפות בפסוקי דזמרה ובק"ש נעשה אחדות אחד ממילא נשפע עליו שפע וברכה עליונה כי כלום חסר מבית המלך ונמצא אין כאן שנוי רצון רק אחר שזימר מעליו הקליפות ונעשה כלי לקבלה השנוי מצדו ואם היה כלי מוכשר בתחלה בוודאי הטוב מדרכו להטיב לנבראיו ולזה

כוונו במאמרם לעולם יסדר אדם שבחיו של הקב"ה כנזכר שבאמצעות השבחים שיכניס בקרבו יראה ויבין פחיתות ערכו ומום הקבוע בו וכל אשר בו מום לא יקרב אינו יכול לקרב א"ע אליו יתב' השלם בכל מיני שלימות ואחר שמסדר השבחים בפסוקי דזמרא ומזמר הקליפות מקרבו ותוהה על הראשונות כנזכר ונעשה שלם ויכול לקרב א"ע אל הקב"ה וזהו שאמרו ואח"כ יתפלל ל' התחברות כמבואר והכלל כאשר יזמר הקליפיות תחלה בפסוקי דזמרה לו יאה ונאה אח"כ להתפלל ולשאול צרכיו כי בוודאי לא ישים מגמתו לשאול אוכל לנפשו כ"א יעמיק שאלה להגביה למעלה עבור צורך גבוה ואפילו בי"ב ברכות אמצעות שאלת רפואה ופרנסה ומפלת שונאים וכדומה אמירתו לגבוה להקל צער השכינה אשר בכל צרתם לה צער כביכול ובא וראה מה שפי' בשל"ה על יה"ר שתיקנו לנו אחר אמירת תהלים ותפקוד לכל חשוכי בנים בזרע של קיימא לעבודתך ועוברות של עמך בית ישראל תצילם שלא יפילו וולדותיהן ואל המניקות תשפיע שלא יחסר חלב מדדיהן וביאר שהדיבור מוסב על השכינה ע"ש היותה עתה בר"ה בסוד הריון ועבור מנשמות הצדיקים וכללות העולמות אם לחדש העולם או שיהיה ט"ו בסוד נפלים וילמוד המשכיל סתום מהמפורש אשר בכל פרטי שאלתינו רומז למטה ולמעלה ובזה תאיר עיניך לדעת אשר בתחלת תפלת שחרית אנו שואלים צורך עצמינו. ותננו היום ובכל יום לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואינו ולכאורה תמוה להיות שלא עשה עדיין שום דבר עבור צורך גבוה איכה יכול להעיז פניו לשאול עבור חן אמנם יתפרש ע"ד הפסוק שבעה המה עיני ה' משוטטים בכל הארץ ובארנו למעלה פי' עכ"פ מה מאוד ראו שיירא ויפחד האדם מלעשות שום תנועה ופעולה גדולה וקטנה במעלה על זכרונו היות עיניו של הקב"ה משוטטים בכל הארץ ואיננו נמלט מאחת משתי אלה בעשות טוב מצא חן בעינים האלו ולהיפך נעשה שנאוי לפני המקום ברוך הוא להשגיח עליו בעין רעה ח"ו ואין אמצעות בדבר ולזה תחלת דברינו ובקשתינו שיתן לנו לב טהור לעובדו באמת בכדי שלא נשיג בושה וכלימה מעיני ה' המשוטטים בכל הארץ אפילו בארציות וככה הענין בכל פרטי השאלות שתקנו לנו קדמוננו רק בכוונה הנזכר שיעשה למטה וירמז למעלה בעולמות עליונים כמדובר לא כמנהג המון עם אשר כל השנה פנו עורף ולא פנים אליו ית' ונרפים הם נרפים מתורה ועבודה ובהגיע ימים הנוראים האלה נכון לבו ובטוח שישאל לעצמו כל פרטי צרכיותיו כסדר אבינו מלכנו אשר לא יחסר כל בו שיוכל להמציא מחוז חפצו ופליאה נשגבה בעיני איך ימלא פיהם לומר אבינו מלכנו ולזה יושבים ומצפים יום מועד וביום הכסה יבוא ביתו של הקב"ה וירעים בקולו קול עוז א"מ חטאנו לפניך ובדבר זה אמת יהגה חכו אמנם אח"כ באומרו אין לנו מלך

אלא אתה ראוי להשיב אמריו אל לבו ו' כן עושין למלך כאשר עשה עד הנה וגנאי הוא אפילו לפני מלך בשר ודם ופשיטא לפני מלך המשפט הצופה ומביט נגלות ונסתרות ועוד איך לא יתמלאו בושה וכלימה לומר תיבות אלו אבינו מלכנו ובוודאי ישיבו לי אם אב אני איה כבודי ואם אדון אני איה מוראי והוא חסור גם שתיהם שלא הגיע ממנו כל השנה להבורא ב"ה שום כבוד ולא ירא אלהים ועכ"ז מעיז פניו כלפי מעלה לומר אבינו מלכנו ואוי לאותה בושה וכלימה יתיר ע"ז לא די שלא פרע לו אחת מני אלף על חובותיו שחייב לבורא עולם מה שלא עבד אותו כראוי בשנה שעברה להחזיר לו שבח והודאה חלוף טובותיו ית' העודפות עליו אלא עוד זאת מבקש על העתיד ורוצה לקבל ממנו משכנות כמבואר למעלה פ"ה כי תשה ברעך משאת מאומה ע"ש ומשים עיקר מגמתו רק לשאול אוכל לנפשו והנביא הוכיח על פניהם

הישאג אריה ביער וטרף אין לו יובן ע"ד מאמרם ז"ל נתעוררו בתוכחת עלי און אותן האנשים המבלים ימים ושנים עבור פרנסה ואמרו ראית מימיך ארי סבל צבי קיץ שועל חנוני ומתפרנסין שלא בצער וכו' ובאמת אין לך תוכחה מגולה מזה לבלות ימים ושנים החרוצים עלי אדמה מספר מעט רק עבור פרנסה להחיות חיי צער ונזורו אחור מלצער את נפשם במה היא ניזונית ומתפרנסת וידע נאמנה כמו הגוף כשחסור מזון הולך לאיבוד וכלה ונאבד כמוהו הנפש באין לה במה להחיות כלה ונפסדת ממנו הלא כמת נחשב וכאשר מצינו באמת שהרשעים נקראים מתים לכיון הנ"ל כיון שנפשו וחיותו כלה ונכרתה ממנו בהעדר השתדלותו להדביק מזון רוחני להחיות נפשו ונשמתו כי אם כל ימיו צועק ללחם וליתן טרף לביתו ומאת ה' שכוח לבו ולזה הוכיח הנביא הישאג אריה ביער וטרף אין לו כלומר ראו בני ישראל וכי שאגת האריה עבור טרף כי הוא מפרנס א"ע שלא בצער ואינו צריך לשום אומנות כ"א טרפו ומזונו מוכן ומזומן לפניו בכל יום ולכן אינו צריך לשאוג עבור טרף וכ"ש וקו"ח אתם בני ישראל אם לא הרעותם וקפחתם פרנסתיכם בוודאי לא הייתם צריכין לשאוג עבור טרף ומזון כי ידו יתברך פתוחה לכל ומשביע לכל חי רצון טרם יקראו אמנם לב הותל הטהו ששואג יומם ולילה רק אחר טרפו ומזונו ועתה בראש השנה ביותר שואל בפה מלא כתבנו בספר פרנסה וסליחה ומחילה ואתה תחזה הרגיל בפי העולם לומר לכו ונלכה לסליחות כאלו כבר מוכן ומזומן לפניהם סליחתם וכפרתם על עונם ולמה לא יתן החי אל לבו איה איפוא העובדות טובות או הצדקה שהרבה לעשות שראוי בשבילם לסליחה וכפרה ומי יודע אם יסלחו לו אפילו חטא א' והוא אומר נשכימה לסליחות הגם שכן נמצא בדבריהם משכימים לסליחות הכוונה בזה ע"ד ששמעתי **מהמגיד** זללה"ה אשר חכמים הגידו השכים ונפל פ' בפיו

הרי זה נבואה קטנה והקשה הלא עינינו רואות לפעמים חלם חלמתו איזה פ' באמצע שינתו ואחר שנודד שינה מעיניו תיכף בהשכמה נופל לו זה הפסוק בתוך פיו ונמצא מכאן אין ראיה שהרי זה נבואה קטנה וביאר הכוונה השכים ונפל פסוק לתוך פיו היינו שהשכים לקדמת השכל הגורם לו זאת המחשבה וקדמת השכל קדומה ומעולה ביתרון אור ויתרון שאת מבחי' המחשבה ואין האדם זוכה לקדמת השכל כ"א בהפשט א"ע מגשמיות עוה"ז מכל וכל לראות א"ע כאלו אינו בזה העולם ומקושר בפנימיות מחשבתו לרוממות אלהותו עד שאינו מרגיש מעצמו כלום וזה לך האות שבא לקדמות השכל ובזה יכול להיות אימת שירצה להגביה א"ע למעלה מגשמיות עוה"ז בין ביום או בלילה ולזה כוונו השכים ונפל פסוק לתוך פיו פי' שהשכים לקדמת השכל באיזה זמן שירצה לפשוט א"ע מגשמיות אפילו כל היום כולו ולא בהשכמה דייקא כנזכר הרי זה נבואה קטנה כי שם אין מגיע מחשבה גשמי מכח המדמה כ"א בנבואה קטנה אמנם צריך לזה הרבה הבחנות הדעת ופלס מאזני שכלו במדה ובמשקל וכולי האי ואולי וע"פ הדברים האלה הטיבו אשר דברו ורמזו משכימים לסליחות להורות האמור מי שרוצה לשאול עבור סליחה ומחילה ולהתחנן על נפשו צריך לבא תחלה למדריגה הנזכר שישכים לקדמת השכל ולאשם את נפשו כ"כ עד שאינו מרגיש מעמדו ומצבו היכן הוא מגודל הפחד ומורא נבטל ממציאות וכאשר השכים לקדמת השכל משם יכול למשוך סליחה וכפרה וזהו הכוונה משכימים לסליחות כלו' לסלוח עונות צריכים להשכים לקדמת השכל כמבואר ולא כהמון עם אשר למדו לשונם לומר נשכימה לסליחות כאלו סליחתם מוכן לפניהם ואין פחד אלהים לנגד עיניהם לאמר ככה ומי שנגע יראת אלהים על פניו במעלה זכרונו מלת סליחות נרתע לאחור מגודל המורא אם ראוי לערך מעשיו לסליחה או לאו ח"ו ואחר שמרגיש בעצמו שיראת ה' נגע על פניו יהיה לבו בטוח באל שבוודאי דרכו עבור. על פשע ואדרבה יגיל וישמח במדות טובו ואל ילך עתה בעצבות בכדי שאל יגרום ככה למעלה ח"ו כמו שזכרתי למעלה המדרש ע"ת ה' צלך מה הצל כשאתה בוכה הוא בוכה לנגדך וכשאתה שוחק הוא שוחק לנגדך כך כביכול הקב"ה צלך וכאתערותא דלתתא ככה אתער לעילא וכשאדם בעצבות גורם עצבות למעלה. ובא וראה מה דאיתא בנחמיה סימן ה' ויאמר נחמיה הוא התרשתא וגו' לכל העם היום קדוש הוא לה' אלהיכם אל תתאבלו ואל תבכו כי בוכים כל העם ופירש"י היום קדוש כי יום ראש השנה הוא כי בוכים כל העם מפני שלא קיימו התורה כראוי ובאמת לא עתה בראש השנה עת הבכיה ועיקר התשובה הוא טרם יבואו ימים האדירים בזמן שידו פתוחה לקבל שבים ימי רצון שלשים יום מחדש אלול שאז הוא זמן תשובת השנה ועת לבכות ולא עתה בר"ה היום

קדוש הוא לה' וצריכין לעורר חדוה וכאשר איתא בדבריהם בנוהג שבעולם אדם נכנס לדין לובש שחורים ומתעטף שחורים וישראל אינם כן לובשים לבנים ומתעטפים לבנים ומגלחין זקנם כנזכר למעלה והכל מורה היות שצריך להראות א"ע בחדוה בכדי לגרום למעלה גם כן חדוה כי כשאין אדם צדיק בארץ נאמר ויתעצב אל לבו כלומר על לבו מוסב על האדם להיות שלבו חסור רק רע גורם כ"י עצבות לפניו יתברך ולהיפך כשיש צדיקים מפרנסין לאביהם שבשמים וגורמים לו שמחה וחדוה עש"ה תנו עוז לאלהים לזה אמר להם לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו בכדי שיהיו כולם שוין לטובה בשמחה וחדות הלב והטעם כי קדוש היום לאדונינו היום ראש השנה הוא קדוש ונורא זה היום תחלת מעשיו של הקב"ה לחדש עולמו ולכן אל תעצבו כלומר אל תגרמו לו יתברך ח"ו עצבות מחמתכם כנזכר ויתעצב אל לבו כי הכל תולה בכם כאשר תתראו למעלה בפנים מאירות ושוחקות ככה יתראה לכם וזהו שגמר אומר כי חדות ה' הוא מעוזכם כלומר מאין נמשך אליו יתב' בחי' חדוה הוא מעוזכם מעוז שלכם אתם הגורמים ככה ע"ד תנו עוז לאלהים ונמצא כמה היה ראוי שכל אחד ואחד מישראל אל ימתין בעשיות תשובתו ובכייתו עד ר"ה לעמוד בעצבות ובבכייה על אשם נפשו כ"א יתקן כ"ז טרם טרם יום הכסא ויוכל להרים ראש לעבוד עבודת גבוה הראויה לעשות עתה ושא עיניך וראה מה דאיתא בזוהר ע"פ ועשיתם עולה והקרבתם מבעי ליה כשאר כל יומין מה ועשיתם אלא ביומא דא ועשה לי מטעמים כתיב כמה מטעמים ותבשילים עבדו ישראל וכו' עבדין כל אינון פולחנין כל אינון צלותין מזמני שופר ותקעין ביה בגין לאתערא רחמי והא אוקימנא ויבא לו יין וישת דאתי מרחוק מגו אתר דחמרא עתיקא נמצא מהנ"ל היות עתה בר"ה העיקר לאתערי רחמי ובלתי אפשרי כ"א בהיות מעלה ומגביה א"ע למעלה לקדמת השכל וכדברי הזוהר דאתי מרחוק מגו אתר דחמרא עתיקא והכלל שהאדם צריך לעשות א"ע כמו בריה חדשה ולבנות קומתו מראש עד עקב בקבלת עול מלכות שמים שלימה ולזה אנו אומרים ועשיתם עולה לעשות א"ע בריה חדשה שיוכל לעלות בסוד פנימית מחשבתו למעלה לקדימת המחשבה ושם נמתק הדין וכמו דאיתא בזוהר זכאה חולקיהון דישראל דידעין לנגדא ולאמשכא למאריהון מדינא לרחמי ולתקנא כלהו עלמין על ידייהו כי בוודאי כל העולמות כל עצמם תולים עתה בראש השנה כהררים התלוים בשערה וממתינין על התעוררת נשמות הצדיקים לגרום בריאתם מחדש.

והכתוב רומז מצות ה' ברה מאירת עינים והכוונה על דרך דאיתא בזוהר ביומא דראש השנה נפיק יצחק בלחודוי וקרי לעשו לאטעמא ליה תבשילין דכל עלמא כל חד כפום

אורחוי דהא בההוא שעתא ותכהין עיניו מראות וכו' ושכיב על ערסיה דדינא וכו' ורבקה אמרה אל יעקב בנה רחימא וכו' ופקידת ליה לאתערא איהו באינון מטעמים דיליה ויעקב אתער מתתא מתלבש בצלותין ובעותין והקול קול יעקב בההוא שופר מעתה תראה גודל ההתעוררת שהיה ראוי לכל אחד ואחד מישראל טרם בא יום הקדוש והנורא לתקן א"פ ולקשוט מלא קומתו מראש עד עקב בכדי שיכנס לראש השנה בקומה שלימה ובנויה וככה גורם למעלה בתקון קומת השכינה לערך אחיזת נשמתו אשר על דא בא הרמז בזוהר ועשיתם עולה ולא נאמר והקרבתם עולה להורות שהעיקר היום לבנות קומת השכינה באמצעות כשרון הפעולות לתקן דוגמתם למעלה עין תחת עין יד תחת יד כמו דאיתא בתקונים וזכרתי למעלה ענין מארי דידין ודרגלין וככה בונים קומתה ואיתא בגמרא תניא ר' יהודה אומר משום רבי עקיבא מפני מה אמרה תורה הביאו עומר בפסח מפני שהפסח זמן תבואה הוא אמר הקב"ה הקריבו לפני עומר בפסח כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות ומפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם וכו' ואמר הקב"ה אמרו לפני מלכיות זכרונות ושופרות בראש השנה מלכיות כדי שתמליכוני עליכם זכרונות כדי שתבא זכרוניכם לפני לטובה ובמה בשופר הנה מה מאוד העמיקו בדבריהם אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם ולכאורה שתי תיבות לפני וכדי מיותר ומהראוי לומר אמרו מלכיות שתמליכוני עליכם אמנם פרטי דבריהם באמת נאמרו לרמז דברים נפלאים כי תיבת כדי משמעו לשון די והכוונה אמרו לפני כל כך פסוקים מלכיות עד שיהיה די בדיבורים אלו להמשיך מלכותי עליכם לייחד עליכם המלוכה כנזכר אשר עיקר מגמתינו וכוונתינו עתה בראש השנה סוד הנסירה לנסור עשרה בחינות של רחל מעשרה פרקין נה"י דז"א ועל הכוונה זו מיוסדות מנין עשרה פסוקים של מלכיות זכרונות ושופרות כנודע למביני מדע ובכל פסוק שאנו אומרים הכוונה לנסר פרק אחד מנוקבא ומביאין לפני ז"א להיות בחי' פא"פ ולזה העמיקו במאמרם אמרו לפני כ"כ פסוקי מלכיות במדה ומשקל והכנות הלב שיהא די בפסוקים להמליכוני עליכם שתבנה ותכונן עשרה פרקין של קומת המלכות לבא פא"פ וזהו הרמז במלת לפני דייקא להביאה לבחי' הפנים וכן הכוונה בזכרונות כדי לשון די בפסוקי זכרונכם שתבא זכרוניכם לפני דייקא לטובה ומכאן תוכחת מגולה על רבות בני עמינו כשמאריכים בתפלה בראש השנה אזי כמשא כבד יחשבו להם ואין לך חיך מתוק מזה שהאדון ה' צבאות ביקש כזאת מידינו לאמר לפניו מלכיות וזכרונות כנזכר כדי שתבא זכרונכם לפני לטובה ונמצא כל עצמו יתברך דורש טובתינו להטיב לנו באחריתנו.

וכזה רמז הנביא הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד וכו' הכוונה הבן יקיר לי אפרים כל ישראל מכונים בשם אפרים והוא תמיה המתקיימת והוא לפני ילד שעשועים ובודאי אין כוונתי להכביד עליהם משא כבד כ"א הכל לטובתם ושלימותם ומדי דברי בו זכור כלומר מה שאני מצוה שיאמרו לפני זכרונות כוונתי לטובת עצמם כדי שתבא זכרונם לפני וזהו דברי בו זכור כוונתי כדי שאזכרנו עוד לטובה ובמה בשופר כי עתה בראש השנה איתא בזוהר מקטרג עייל ואנעל פתחא ולכאורה צריך הבנה איזה פתח הוא נועל והכוונה להיות שחוזר עתה למציאות הראשון בריאה ראשונה וגם עתה מחדש הקב"ה עולמו בשביל התענוג שצופה לקבל מנשמות הצדיקים לזה עייל המקטרג ונועל זאת לבלתי יחדש עולמו בשבילם ובא בהלכות טוען ונטען מה הנאה יש לך מעובדותם ופעולתם משנה שעבר ואיה איפוא התענוג והשעשועים שקבלת מכשרון מעשיהם כיון שכל איש לדרכו פנה וזהו בחי' נעילת הפתח לבלתי יברא עולם מחדש וזהו מה דאיתא בזוהר ביומא דר"ה נפיק יצחק בלחודוי וקרי לעשו לאטעמא ליה תבשילין דכל עלמא ואלו הם תבשילין של המקטרג למצוא עונם לשנוא ח"ו מה כתיב ותכהין עיניו מראות כביכול ותכהין עיני ה' מראות על בניו ישראל מכללא דרחמנא ושכיב על ערסיה דדינא וגו' ורבקה כינוי לשכינה אמרה אל יעקב מוסב על כללות ישראל הנקרא עדת יעקב ופקידת ליה לאתערא איהו באינון מטעמים דיליה במעשה המצות וקישוט המדות ויעקב אתער מתתא מתלבש בצלותין ובעותין כלומר להורות גודל התלהבות והתעוררת תפלתם עד שנעשה מהם בחי' לבוש למעלה כנודע שמכל מעשה המצות נעשה לבוש לנשמה במקום העליון וזהו מתלבש שאלותין ובעותין והקול קול יעקב בההוא שופר ועתה תחזה גודל החיבה שחיבב הקב"ה את עם קרובו ישראל ונתן להם עצה היעוצה לערבב את השטן בההוא שופר. ואיתא

במדרש והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו וקשה איל אחר והלא הוא אחד ואין שני וביאור המדרש מלת אחר מוסב על עם ישראל אברהם אבינו נשא את עיניו וירא והנה איל המורה דין איל של יצחק ומה תקנת' לפטור מהדין אחר נאחז כלומר אחר שנאחזים ונסבכים כל השנה כולה בעונות ופשעים ח"ו זה תקנתם בהגיע ראש השנה יקחו את הקרן של איל לערבב בו השטן ע"ש לשונו ומעתה תראה גודל רחמנותו יתברך כאב רחמן על בן יחידו. ושמעתי **מהמגיד** זצלה"ה משל נאה לפני התקיעות למלך ששלח בניו ידידיו למרחקים למדינה אחרת ונשתהו שם ימים ושנים נתגרשו מעל שלחן אביהם ודאג לבם בקרבם ליתן עצות לנפשם באיזה אופן נאות להם להשיבם אל מנוחתם ומדינתם אשר היה שם אהלם מתחלה בחצר המלך פנימה לשמוח ולהשתעשע בתענוג אביהם

כראות פני אלהים אשר טוב להם אז מעתה והתחילו לשלוח דיבורים של רחמנות אל המלך אולי יכמרו רחמיו להשיבם אליו ויהי כאשר שבו ונתקרבו לחצר המלך ויראו את פני אביהם והנה איננו אליהם כתמול שלשום ומימים ימימה טרם שנתרחקו מעליו והנה כל עוד שהרבו דבריהם בהתחננם בדברי תפלה ותחנונים אולי יכמרו רחמיו כאב רחמן על בניו הנעימים ואין קול ואין עונה ויהי כאשר ארכו הימים ואין מענה בפיהם התחילו הבנים להתבונן ליתן עצה וגבורה כדת מה לעשות לעורר רחמי האב אהבתו הישנה ומה הגיע על ככה שצועקים ואינם נענים הלא רחמי האב גדולה ובודאי לא על חנם והשיבו אל לבם פן ואולי שכחנו בארץ מרחקים לשון אבינו המלך ונתערבנו בגוים ולמדנו מעשיהם ולשונם ודבור אין לנו אל המלך ולכן לא נשמע דברינו בהיכל אבינו המלך ונתנו עצה לנפשם למה לנו לזעוק ולצעוק בחיתוך דיבורים כ"א נשמיע קול פשוט לעורר רחמנותו סתם בקול הפשוט כי קול פשוט שוה לכל והנמשל מובן אחר שאנו בני ישראל נאחזים ונסבכים כל השנה כולה בעונות ופשעים ונתרחקנו מהיכל המלך ועתה בראש השנה אין לך אחד מישראל שאינו שב בתשובה ותפלה ותחנונים אמנם דאג לבם בקרבם ומגור מסביב פן ואולי שכחנו לשון המלך כיון שכל השנה כולה לא דברנו עם המלך כמו עתה אזי עצה בין הבנים לתקוע בשופר קול פשוט לעורר רחמנותו יתברך לזכות להשתעשע בהיכל המלך הקב"ה פנימה ולא כאותן דצוחין ככלבין הב הב כנזכר בשם התקונים שדרש בחוץ תעמוד ויהבין לון שאלתון מלבר כמבואר למעלה ואלו האנשים שכל עצמם ומגמתם עתה בר"ה בתפלה ובתחנונים רק לשאול אוכל לנפשם וזהו נקרא ששכחו לשון המלך ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם ולשונם דצוחין ג"כ רק הב הב חיי ומזונא וא"כ מה יתרונם של עם קדוש ובאמת עיקר עובדתנו ותפלתינו המה רק תקוני שכינה ותקון עולמות עליונים באמצעות קומתה כשמסתכלין עליה נתראים כללות עם קדוש ישראל כ"א ואחד לערך מה שגרם תיקון בבנינה וכנזכר לעיל מאמרם וכולן נסקרין בסקירה אחת ע"י השכינה הנקרא אחת היא יונתי תמתי ובהיות נסקרין בה בגווניא נהירים ביפה תואר ומראה ממעשה המצות אזי ממשיכין על עצמם עיניו יתברך להשגיח עליהם בעינא פקיחא ולא כאשר הסכילו עשות ונתראים בתוכה בבושת אנפין וחשך משחור תוארם כתיב ותכהין עיניו מראות מכללא דרחמנא. ועתה נחזור לענין מצות ה' ברה מאירת עינים כנוי לשם השכינה הנקראת מצות ה' וכשהיא ברה וזכה בקומה בנויה ומוכנת בכשרון פעולתם ועולה היא למעלה למעלה וכל דמיונות מתחזין בה ביפה תואר ויפה מראה אזי מאירת עינים של הקב"ה להשגיח עליהם בעין חמלה ולחדש עולמו מחדש בשבילם והנביא הכריז ואמר שאי סביב עיניך וראי

כלם נקבצו באו לך. הכונה לעורר לבות בנ"א עתה בר"ה איך שיודו ויפארו שמו ית' וידעו מה יאמרו ומה ידברו בסדר תפלתם ותנועתם ואל יחושו מצורך עצמם כ"א מה שפגמו בעולמות עליונים ולהמתיק הדין מלמעלה ושא עיניך מה שביאר בגלאנטי על פסוק נחפשה דרכינו ונחקורה ונשובה עד ה' ומונה והולך פרטי הפגמים מה שגורם האדם בכללות העולמות מרום המעלות עד מדריגה התחתונה וז"ל ונחקורה חקירה אחר החיפוש והפשפוש ותראה כל המקומות אשר פגמת ואחר כך ונשובה עד ה' שאם לא תדע במה פגמת ועוד כמה פגמת והעלבת בעונותיך לא תהיה תשובה שלימה ועד שכמעט קט מן התשובה שעשית יאמר לך הזקן והכסיל די לך במה שעשית וגו' ולכן באתי להעירך בכמה דרכים פוגם האדם ומעליב בחטאותיו עם חטא אחד יאבד טובה הרבה כגון שהיה העולם בכף מאזנים חצי זכאי והכריע לכף חובה אוי לו שהכריע עצמו וכל העולם לכף חובה ח"ו ומונה והולך אשר החוטא גורם ומגיע העלבון לכללות העולמות והמלאכים גם לבעלי חיים לעשיה גשמית ורוחנית גם לשבעה ככבי לכת וממונים ומנהיגים עול' ובחטאת בני אדם מחלישים כחם גם למלאכים הממונים לקבל תפלתם של ישראל וגו' ואתה בן אדם הביטה וראה חרפתך ובשתך שכמה מחנות קדושים התקין לך הקב"ה להנאתך ולטובתך להכניס תפלתך והנך רואה בעיניך כי המלאכים הללו אין להם מלאכה אחרת כ"א לקבל ולעמוד ולנשק תפלתך והיה כי יחטא ואשם לא נמצא מתיש כחן ונמצאו בטלים ממלאכתן אשר המה עושים אין לך עלבון גדול מזה והכלל כל היצורים והנעשים והדוממים וצומחים כל חיותם ומעמדם ומצבם הכל תולה ועומד על התעוררת התחתונים ובפרט עתה בר"ה שחוזר למציאות הראשון וכל העולמות תלוים בשערה אם לבראם מחדש בשביל נשמות ישראל בודאי מהראוי לירא ולפחד והיה אפילו אם לא חטא ואשם רק שעומד עתה ומבקש רק על נפשו וצרכיותיו הגשמיות גדול עונו מנשוא איך שפירש עצמו מכללות הנאצלים והברואים והיצורים והנעשים ודשאים וצמחים שכולם עומדים עתה במורא ופחד מה נעשה עמהם ושמא יחזיר ח"ו לתוהו ובוהו והכסיל פורש את עצמו מהכלל ומפנה לבו לבטלה לשאול אוכל לנפשו וכדומה מצרכיותיו כאלו הוא יחיד בעולם ואינו נותן אל הלב מה תהיה עם כל העולם ומלואה פרטי הדוממים והצומחים וחיות ועופות ודגים ושקצים ורמשים לכולם צורך בעולם וממתינין עתה על תפלתן של ישראל לגרום להם בריאה חדשה ולהוריד להם משפע ברכה עליונה.

ושא עיניך וראה הנרמז בפייטן ונתנה תוקף קדושת היום וגו'. ומלאכים יחפזון וחיל ורעדה יאחזון ויאמרו הנה יום הדין לפקוד על צבא מרום בדין והכל לכוונה הנזכר

להיות שהקב"ה יושב על כסא דין וצופה ומביט הנגלות והנסתרות של מעשה בנ"א אם ראוים לברוא בשבילם את העולם מחדש ונמצא כשדן את ישראל אם לברוא בשבילם את העולם ממילא כללות העולמות והמלאכים עצמם לא נבראו כ"א בשביל ישראל ולעשות מלאכתן להעלות תפלתן כנזכר בגלאנטי ממילא נתבטלים ג"כ כי אין צורך בהם ולזה המלאכים יחפזון וחיל ורעדה יאחזון ויאמרו הנה יום הדין על ישראל ומזה נמשך הדין ג"כ למעלה לפקוד על צבא מרום בדין שנבראו בשבילם ולזה בא הנביא להורות מעמדם ומצבם של עם קדוש ישראל שאי עיניך וראי כולם מוסב על עשיה הרוחניות וגשמיות וכל דבר הבאה לכלל הוי"ה כולם נקבצו באו לך עתה בראש השנה וממתינין על תפלתך ותלוים ועומדים בספק אם יבראון מחדש או לאו ואין לך מורא ופחד גדול מזה בשם אל הלב להרגיש בעצמו כאלו כולם נקבצו אליו ומבקשים ממנו עבור בריאותם כנזכר ובודאי לא פנה א"ע מכללותם להתפלל ולהתחנן כ"א עבור צרכיותיו הגשמיות וא"כ מה תהא עליהם של כללות העולמות והמלאכים העומדים על משמרתם לעשות מלאכתן לעטר ולנשק תפלתם להביאם לפני מלך המשפט ובודאי לא באלה חפץ ה' לתפלה כזו ונודע מכל הספרים שעיקר עובדתינו בתורה ותפלה ומעשה המצות רק לצורך גבוה להתפלל עבור חסרון עליון ובזה עיקר הכוונה בתקיעת שופר.

והכתוב רומז עלה אלהים בתרועה הוי"ה בקול שופר ירצה ללמוד לאדם דעת איך יכוין בהמתקות הדינים אל יכוין להמתיק הדין מעל עצמו כ"א כל מגמתו להמתיק הדין משכינה כביכול ולתקן חסרון עולמות עליונים וממילא נמתקין כל הדינים למטה ג"כ כמו שיתבאר לפנים והפייטן יסד ארץ ודריה יצפו לדין כי הנה באמת מי בכל הארץ שיכול לסבול דין שלמעלה ומצד הסברא כמו שאי אפשר לקבל רב טובו והשפעתו כ"א באמצעות התלבשות המדרגות כמ"כ אי אפשר להכיל גבורותיו כ"א באמצעות התלבשות וכבר בארנו פירוש הכתוב מה יקר חסדך אלהים ובני אדם בצל כנפיך יחסיון ותוכן הדברים אור החסד במקומו אור יקר ובהיר מאד וזה לך האות מעת הבריאה עד סוף כל הדורות הוא ית' מתחסד עם באי עולם כל או"א לערך בחינתו ויכולתו שיכול לסבול ולהשיג וברגע א' הוא ית' מתחסד מרום המעלות עד עוה"ז הגשמי עם פרטי הנבראים רוחנים וגשמיים ומיני אנושים לאלפים ולרבבות עד אין מספר וכל או"א כפי עוצם השגתו וערך תבונתו ככה מכנה לתארו ולקרותו בחסד אל שמרגיש ומדמה בנפשו כאלו זהו החסד אשר במקומו ובאמת מי יכול לשער ערך החסד אשר במקורו אור בהיר עולם החסד ולית מחשבה תפיסה מהות ערכה מה טיבה של החסד במקומה הרמתה עולם בפ"ע ויחרד האיש וילפת אם כן נאמר בעולם הבנין מקום השאלה וכבוד מלכים

חקור דבר כ"ש וק"ו בג"ר דאתמר במכוסה ממך אל תחקור וכבוד אלהים הסתר דבר ואיך יעלה על רעיון לבות בנ"א לומר שעמדו בסוד ה' והשיגו חכמת אלהות ויודע בנסתרות וידע נאמנה אלף שנים אלו יחיה כל עוד שמרבה להתבונן בספרים נפשו יודעת מאד שעדיין הוא רחוק ממנה ודוד המע"ה לעוצם הכרתו והשגתו הגדולה הבין כל זאת וכלפי דברים הנאמרים הקטין א"ע לפני בורא עולם ואמר מה (מאוד) יקר חסדך אלהים חסדך דייקא עולם החסד אור יקר ובהיר וכח מי יכיל לשערו ולתפסו ובני אדם המדברים מחסד אל אינו כ"א בצל כנפיך יחסיון כנפי' מורים בחי' התלבשות בזה כחם יפה לקרותך ולכנות שם החסד באמצעות הכנפים והעמיק בדבריו לומר בצל כנפיך להורות שאפי' בחי' הכנפים בלתי אפשרי לתפוש מגודל הבהירות כ"א בצל הכנפים היינו התלבשות בתוך ההתלבשות וע"ד הזוהר קב"ה ברא נהורא לנהורא וכו' והכל לטובות ותועלת הנבראים שיהנו מאורותיו הבהירים ומראשית הבריאה עד סוף המעשה הוא ית' מצמצם ומלביש חסד שבו ברא עולמו עש"ה עולם חסד יבנה מלביש ומצמצם החסד בכל דור ודור כפי ערכם ונשתנה כ"י לערך דמיונם כפי התלבשות שצריך להראות חסד אל וזה שיסד הפייטן הנוהג בחסדו כל דור כלומר בחסדו הידוע שבו נברא העולם עולם חסד יבנה נוהג עמו פרטי כל הדורות מדור לדור עד סוף כל הדורות נוהג עמהם ומלביש חסדו בהתלבשות לערך הכרתם ותבונתם והכל בחסד הידוע שעמו נבנה העולם וכמוהו הענין במדת הגבורה במקומו הוא אור בהיר וכח מי יכול לסבול כ"א באמצעות התלבשות הנבראים ודוממים וצומחים ובאמצעות התלבשותו בהמדריגות יכול רעיון לבות בנ"א לתופסו ולעובדו ית' ביראה הרוממות ובזה נמתק הדין וזהו שיסד הפייט ארץ ודריה יצפו לדין לשון צפוי מכסה כלומר היות שדין העליון נתכסה ונתלבש בארץ ודריה ובכל דבר הבא לכלל בריאה בזה נמתק הדין במה שהארץ ומלואה צפו אותו כי כמה גדול כח של ההתלבשות אורותיו הבהירים בארץ הגשמי ודריה התועלת לנו להשיג באמצעותם נוראותיו ונפלאותיו לירא שמו הגדול והנורא וכלל זה נקוט בידך וזהו תכלית המתקת הדינים הנראה בספרים היינו בהיות האדם מתיירא ומתפחד ברתת וזיע מפני רוממות וגדלות אלהותו ית' עד שנתמלא בושה וכלימה ובטל ממציאות אזי נמתקין כל הדינים בשורשם ורב טוב על כל ישראל ולדעתי יש לכנות את הזיע שהאדם נתמלא מחמת מורא ופחד מהדר גאונו ית' לנהר דינור שהמלאכים טובלים את עצמם דאיתא בספרים שנהר נעשה מזיעת החיות הנושאים את הכסא ומגודל הפחד והמורא מזיעים ובנהר זה טובלים המלאכים ודוגמתו בעוה"ז התועלת לנשמות לטבול בזיעה שנתמלא ממורא ופחד נורא אלהים ויכול לעלות בפנימיות מחשבתו ולראות את פני אלהים חיים אמנם

יראה הרוממות לא כל אדם זוכה כי אם על ידי מה שמדות הגבורה העליונה מתלבשת בכנפים וכמבואר לנו פי' הכתוב מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלהים וזה שער השמים ותוכן הדברים אין זה בחי' היראות הנראים בעולם כ"א בית והתלבשות של אלקים בחי' יראה הרוממות וזה שער השמים כלומר באמצעות יראה תתאה יתכן לבא לתכלית היראה וזהו שאמר וזה שער השמים ע"ש

וזהו שייסד הפייטן הכל חפצים ליראה שמך הוא הדבר אשר דברתי כל מה שקורה לאדם מטוב עד רע ממקרי ופגעי הזמנים ונראה לפעמים שהקב"ה נוהג עמו במדה"ד ובאמת אחר העיון והתבוננת בעין שכלו לבבו יבין שגם זה לטובה וחסד אל גנוזה וצפונה שם וכך גזרה חכמתו לתקן ענייניך כי הוא יודע לתקן ענינך יותר ממך להביאך מיראה פחותה ליראת הרוממות וכדומה מסיבותיו ית' וכאשר נתבאר לנו פ"ה כי גבר עלינו חסדו ואמת ה' בזה הראה מהות המתקו' הדינים ואל יתן עיניו על הגשמיות לירא לנפשו כי אם ישיג משם התלבשות אלהות שבודאי גם כאן גנוזה וצפונה חסד אל והחסרון מערכו שנבער מדעת קונו ולזה ירא לנפשו ויתמלא מלא בושה וכלימה וזהו אומרו כי גבר עלינו חסדו כלומר ידעתי נאמנה אפי' בהראות גבורה ודין עכ"ז עלינו הוא חסדו וגם זה א' מהחפצים שבאמצעותם יכול האדם לבוא לתכלית היראה הרוממת וזהו שיסד הפייט הכל חפצים ירצה הכל ממאורעות ואפי' פגעי ומקרי' הזמנים וכדומה הקורה לאדם כל ימי חיים חיותו ישכיל לדעת היותם כולם חפצים לבוא מחמתם לירא שמך היא יראה הרוממות משמו עיקרא ושרשא דכל עלמין וזהו עיקר תכלית עובדתינו ומעשה המצות לכוונה הנזכר כי באמצעות גשמיות ירגיש במושכלות רוחניות אורות עליונים ובכל פרטי המעשים אל יסתכל בגשמיותם כ"א במקום שורשם כי לכולם יש להם מקום מוצא בשורש וככה נתפשט לנבראים וחובת גברא לדרוש אחדותם ולהעלותם לשורשם ושם נמתק הדין אמנם לא לזה ישים מגמתו וכוונתו להקל מעליו הדין כ"א עבור חסרון עליון. ועתה נחזור לעניין עלה אלהים בתרועה כלומר יש להם עליה לבחי' הדינים הכינוים בשם אלהים ובמה מורה הכתוב באצבע בתרועה וע"ד שבארנו למעלה פ"ה אשרי העם יודעי תרועה הוי"ה שהכרתם חזקה כ"כ לדעת היו' תרועה המורה דין הוא שם הוי"ה המורה רחמים הכל אחד ע"ש ולהיות שהמשכיל מרגיש אחדותו יתברך שתרועה והוי"ה המה אחדין אכן מצד המקבלים נראה כאלו יש פירוד ביניהם אמנם במקומו המה אחדות גמור ובזה כחו יפה להעלות בחי' ההתחלקות לשורש האחדות ומעלה בחי' הדינים למקורם להמתיקם וזהו עלה אלהים בתרועה ע"י התרועה עצמה יש להם לבחי' הדינים עליה גמורה המתקה בשורשם כמבואר ובתנאי המדובר שכל עצמם

ומגמתם בסדר התקיעות הכל עבור צורך גבוה ולא צורך עצמם ולזה גמר אומר הוי"ה בקול שופר כלומר כל מגמתם בקול שופר בעבור שמו הקדוש לתקן ולהמתיק למעלה ובזה תשכיל לדעת מה שיסד הפייטן שחר ונשף איחד להמליכך ולכאורה איך ימלא פה האדם לומר ככה וכל אדם יודע מדת נפשו ופחיתת ערכו והלואי פעם א' כל ימי חייהם ימליכו וייחדו ואין בפיהם נכונה לומר שחר ונשף איחד וכאלו מוציא כזב מפיו וכי כך הוא מדתו ומעשהו באמת שתמיד בכל עת ובכל שעה ושחר ונשף אין מעשהו מצורך עצמו כלום כ"א לייחד שמו ית' בעולמו והיתכן לומר כדברים האלה בראש השנה דברי כזבים והנראה ע"ד שבארנו מה דאיתא בזוהר מאן מנכון די חשוכא מהפכין לנהורא וטעמין מרירא למתקא ובארנו שם באורך ותוכן הדברים מאן מנכון שהכרתו חזקה כל כך לדעת בחי' התחלקות תואר השמות והכנויים הנתגלים באמצעות חלקי הזמנים לפעמים מורה דין ולפעמים רחמים וכדומה ובאמת הוא רק מצד המקבלים אבל מצדו ית' נאמר אני ה' לא שניתי ובמקומם הם אחדות גמור רק לצורך הנבראים מראה הקב"ה בהשתנות התוארים וכמ"ש ותעש לך שם כהיום הזה כלומר בבחי' היום שאינו יום שלם כ"א בהיות לילה עמו ולילה מורה חשכות ויום מורה בהירות כמוהו ממש עשית לך שם להקרא באחת משמות ותואר הכנוים כפי הפעולה לפעמים אל ולפעמים רחום וחנון וגבור ולפעמים במדות הנצחון והמשכילים מהפכים ממדת הדין למדת הרחמים במה שדורשין מקום האחדות וידעו נאמנה שאין בהם שום התחלקות וזהו דאיתא בזוהר מאן מנכון די חשוכא מהפכין לנהורא וטעמין מרירא למתקא כנזכר ולזה יש לרמז שחר מורה בהירות העתים והרגעים ונשף מורה חשכות העתים והיינו שהבורא ב"ה מראה א"ע לפעמים בבחי' שחר פנים מאירות ולפעמים בבחי' נשף גם שתי אלה איחד לדעת שהכל אחד להמליכך כלומר להשיג איך שיש מדות המלכות בהתלבשות בפרטי המדריגות ואפי' בעת שנראה לכאורה חושך מהפכין לנהורא וזהו עיקר כוונתינו עתה בתקיעות לקבל עלינו עול מלכותו כמשפט המלך שתוקעין לפניו בעת המלוכה ואומרים יחי המלך והיינו לדרוש מדת המלכות בכל פרטי המדריגות הנראים אפילו חושך להעלות לשורשם ושם נמתק הדין וזהו עלה אלהים בתרועה אפי' בתרועה ובתנאי ה' בקול שופר כנזכר:

או יאמר עלה אלהים בתרועה הוי"ה בקול שופר מובן ע"ד שבארנו למעלה שמעו דבר ה' הנביא הזהיר להם להוציא דבורים קדושים וטהורים עד שבאמצעות דבוריהם יצטרף שם הוי"ה ב"ה מהתעוררות קדמת המחשבה עד ה' מוצאות הפה באופן המבואר בכמה מקומות להדורש מקומן ואזי תועלתו גדולה בהיות שמאסף ומחבר בדבור שם הוי"ה כי

שמעו משמעו לשון אסיפה כמו וישמע שאול את העם שמעו דבר ע"י הדבור הוי"ה ב"ה וגורם ככה חבור ודביקות בד' עולמות אבי"ע המרומזים בארבע אותיות הוי"ה ב"ה והנה כענין שנבנה ונצטרף שם הוי"ה באמצעות הדבור ככה הענין ג"כ נבנה ונצטרף שם הוי"ה ב"ה בסדר תשר"ת כי תקיעה ראשונה בחי' כלל גדול פשוט בחי' גולמא כבחי' החכמה שהיא כלל נגד פרט ה' מוצאות הבינה וכלל אצטריך לפרט ועל דרך מאמרם ז"ל שהיא ספיקא לנו אם תרועה האמורה בתורה הוא היללה שאנו קוראים תרועה או אם הוא מה שאנו קוראים שברים וכו' ועכ"פ התרועה והשברים המה בחינת פרט נגד התקיעה והוא כלל הצריך לפרט בחינת אות י משם הוי"ה ואח"כ בא השברים כאדם הגנוח ויללה יליל הנה כאן בחי' פרט רמז לאות ראשונה משם הוי"ה ואח"כ בא ג"כ קול פשוט המורה אות ו משם הוי"ה ואחר כך התרועה ג"כ בחינת פרט נגד כלל הראשון ונמצא באמצעות סדר תשר"ת תש"ת תר"ת נתהוה ונצטרף צרוף הוי"ה ב"ה מול זה בא הרמז בכתוב עלה אלהים בתרועה כמבואר שיש להם עליה לבחינת הדינים המורים אלהים אמנם בתנאי הוי"ה בקול שופר כלומר בהיות סדר תקיעתכם ושופרותיכם בתכלית הזכות ובהירות עד שנתהוה ונצטרף צרוף הקדוש הוי"ה בקול שופר כמו בבחי' הדבור שצריך להיות במחשבה טהורה מראשית המחשבה עד עת בא הדבור בלתי תערובות חוץ כלל ואז עלה אלהים בתרועה כנזכר כלל הנשמע שעיקר כוונתינו עתה בראש השנה בתפלה וקול השופר כ"א לבנות ולכונן קומת השכינה וע"י זה אנו ממשיכין עלינו מדות המלכות להמליך עלינו מחדש ביתרון שאת וכמאמרם ז"ל אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם כמבואר למעלה והכוונה במלת אמרו משמעו לשון התפארת התפארו לפני כל בחינת מלכיות שבעולם ותשכילו לדעת למי נאה מלוכה וכאשר יסד בפייט סדר המלכיות מונה והולך גנות מלכות העמים ולו משפע המלוכה:

והנה במה ניכר שלימות מלכותו עלינו כ"א בהיות שאנו מתנהגים א"ע בנעימות מדותיו הקדושים וזה כל השנה וביותר עתה בר"ה משפט המלוכה מחדש וראוי שאל יתן האדם דומה לנפשו אפי' מעט רגע כי בכל פרטי חלקי הרגעים נכללים ככה מאורעות כללות השנה ועתה העת לתקנם בכח מה שיתקן אחר כך בפועל והעיקר עתה מצות הקבלה בלב והקב"ה טעם בתולה טעים להיות שאנו בונים את העולם מחדש ומן הקבלה ואילך שאנו מקבלין עתה עלינו עול מלכותו יתברך בהכנה רבה לתורה ועבודה מקבל הקב"ה תוספת תענוג כאלו עתה תחילת הבריאה ולא קבל עדיין טעם תענוג מעולם כ"א עתה מחדש וזהו מלכא טעם בתולה טעים אמנם עתה בר"ה איתא בכתבי האר"י זללה"ה סוד שמאלו תחת לראשי ואח"כ בסכות ימינו תחבקני ובשמיני עצרת גמר בחי' היחוד

ע"ש עומק דבריו ומי יכול לעמוד על סודו ולהבין הדבר בפשיטות כי הנה באמת כוונות השופר ותפלות ר"ה ומצות אתרוג עם הלולב וסוכה הכל עולה בקנה א' כאשר יתבאר אי"ה במקומו והחילוק הוא אשר עתה בר"ה אינו כ"א בסוד קבלת הלב אנו ממליכין מלכותו עלינו ועדיין הקומה אינו בשלימות כי עיקר תיקון וקישוט קומתה בשלימות בהיות ישראל נותנים לבם ורוחם ונפשם להכניס את עוצם הכרתם והשגתם לידי עובדות כי כבר זכרתי בדרוש פסח במצרים היה הדעת בגלות ובצאת ישראל ממצרים יצא הדעת מהגלות וכולם יודעים שיש בורא ומנהיג ומשגיח ועכ"ז מעשיהם היפך הדעת והטעם להיות שעתה המדות המה בגלות ואינם יכולין להכניס הדעת במדות ולכן בראש השנה הוא רק בסוד שמאלו תחת לראשי ואח"כ בסוכות ימינו תחבקני שאז מכניסין את בחי' הדעת שקבלו על עצמם בר"ה לידי עובדא וכמו דאיתא בזוהר אשר בכל השנה במלולא תליא והשתא בעובדא שאנו עושין כזה בעובדא ממש ומנענעים הלולב ומיניו לשית סטרין בכדי להכניס הדעת בהמדות כאשר יתבאר כ"ז אי"ה בדרוש סכות ע"ש ולזה רמזו במאמרם מאן נצח קרבא מאן דמאני קרבא בידייהו הכוונה אותן המאני קרבא שהיו זורקין במלולא בראש השנה כנזכר דזריק חץ בתר חץ לגבי חוויא והשתא המאני קרבא בידייהו דייקא ולא בפה רק בסוד קבלת הלב כמו בר"ה ובאמת זהו תכלית ועצם תענוגו ית' ולכן עתה זמן השמחה וימינו תחבקני וגמר היחוד בשמיני עצרת אחר כללות פרטי התיקונים שהתחילו עשות מיום הראשון ראש השנה וכל הנזכר וכן יש לרמז בפסוק פ' כי תצא כי יקח איש אשה חדשה לא יצא בצבא ולא יעבר עליו לכל דבר נקי יהיה לביתו שנה אחת ושמח את אשתו הוא הדבר אשר דברתי מוסב על ראש השנה כי יקח איש הקב"ה נקרא איש מלחמה אשה חדשה כמבואר השכינה נקראת עתה אשה חדשה שאנו בני ישראל ממליכין עלינו מלכותו מחדש כנזכר מלכא טעם בתולה טעים להיות שעתה בר"ה חוזר למציאות הראשון לא יצא בצבא רומז להנ"ל שאז עדיין בסוד שמאלו תחת לראשי ולא יצא עדיין לבחי' היחוד וזהו הרמז במלת צבא כנודע נה"י נקרא צבאות ולא יעבר עליו לכל דבר כל כנוי למדות היסוד ודבר היא השכינה לחבר ולייחד בחי' כל לדבר כי עדיין אין הקומה בשלימותה כנזכר נקי יהיה לביתו שנה אחת יובן ע"ד הכונה ויעשו כולם אגודה אחת ואיתא בכונות י"כ אימא וברתא כלומר צריך להיות בהמשך הזמן בתשלום פרטי התיקונים מראש השנה וי"כ וסכות ובשמיני עצרת גמר בנין קומת השכינה מחסדים וגבורות כי בראש השנה בניינה ע"י הגבורות שננסרו ובסוכות בניינה ע"י החסדים ואז נקי יהיה לביתו זו אשתו אשה יראת ה' שיש לו להקב"ה במה להתפאר ואז ושמח את אשתו לאפוקי בראש השנה עדיין לא נגמר

בשלימות תקון בניינה וממילא לא הלביש עדיין בגדי תפארתו ומעתה תאיר עיניך אפס קצת להבין בסוד הנסירה ומתחלה נקדים מה שאנו אומרים ביוצר של שבת תפארת עטה ליום המנוחה עונג קרא ליום השבת והכונה ע"ד שכבר זכרתי כמה פעמים מה ששמעתי **מהמגיד** זלה"ה שהיה אומר יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו עיקר כבודו יתברך לברא עולה העשיה החומריות ותערובות רע יותר על הטוב ולכאורה איה איפוא הכבוד של הקב"ה אמנם שצפה התענוג והשעשועים שיקבל מנשמות הצדיקים לדעת מאוס ברע ולבחור בטוב מזה גופא מגיע עיקר הכבוד וישמח לקראת הפקחים וכנזכר בפ' הקודמות פ"ה השליך משמים ארץ תפארת ישראל כלומר הקב"ה ברוב חסדיו וגודל טובו שרצה לשמוח במעשה הצדיקים ולקבל מהם התפארת וכל עוד שהאדם עוסק בתורה ועבודה ממעשה המצות ותפלה אינן ניכר כ"כ תפארת וכבודו כי התורה ותפלה והמצות המה יקרת הערך בלא הם והיא שעשוע דמרי עלמא עד לא אבן פינת הארץ ירה ועיקר התפארת שמקבל מנשמת הצדיקים בהיותם משכילים לעשות מלאכתם אפילו בארציות וגשמיות גם שם שם חק ומשפט להם לקשוט את השכינה ואינם מפרידים פנימיות מחשבתם מרוממותו יתברך אפילו כמעט רגע ובכללות המדריגות משיגים משם אורותיו הבהירים שנתפשטו מרום המעלות עד הנמוכים שבמדריגות מכאן נולד עיקר התפארת שצפה להתפאר במעשה הצדיקים וזהו השליך משמים מורה מדריגה עליונה ארץ מורה מדריגה התחתונה ומה השליך לשם מורה באצבע תפארת ישראל כלומר ההתפארת שצפה לקבל מישראל עיקר התפארת בהיותם עובדים את הקב"ה אפילו בארציות ובזה נתעלה ביתרון אור ויתרון שאת מעלת עם קדוש ישראל יותר מזולתם ואפילו מלאכי מרומים אין להם זאת המעלה ולכוונה זאת מצינו במאמרם שיעקב אבינו נקרא בחיר האבות וכמו שדרש בזוהר ע"פ פנה אל תפלת הערער דא תפלת דיחודין אברהם ויצחק ולא בזה את תפלתם דא צלותא דסגיאין תפלת יעקב להיות שבו כלולים גם מדות אברהם ויצחק חסד וגבורה וביה גוונים לאתפארא והט למשל אזנך בהתאספם יחד שבטי ישראל בגשתם לתפלה תחזה עיניך שאין דעתם דומה זה לזה ומה ששאל זה שאל זה דהיינו בהגיעם לפסוק ה' צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה כל א' וא' שואל כאשר עם רצונו יש שמאריך בתיבת הוי"ה ומשים שם כלות נפשו ויש שרוצה להתפלל עבור בנים אוחז במלת צבאות בתפלת חנה שאמרה מכל צבאי צבאות שבראת בעולמך לא נתת לי בן ויש שאוחז במלת עמנו כמו שהטבת לאחרים כן תשפיע עמנו ג"כ ברכות טוב ויש במלת משגב שיש לו איזה בחינת הטבה ורוצה שישגב הטבתו ויש במלת סלה שאין די לו בחי' הטבתו ורוצה שתהא עולמית ולכן מאריך במלת

סלה בכל מאמצי כחו ונמצא הגם שכולם אומרים פסוק זה בשוה חלוקים הם בכוונתם ופנימיות מחשבתם ואין דעתם דומה זה לזה והקב"ה מקבל תענוג פרטי מכל א' וא' בפ"ע לערך מדתו שעובד עמה את הבורא ב"ה שם רוב תשמישו ולהיות יעקב אבינו אחז במדת התפארת כלולים בו הרבה גוונים ולכן נקרא תפלתו צלותא דסגיאין כמו שהנאספים כללות דעות בנ"א וחלוקים בדעותם כנזכר והוא בחיר האבות שגרם אליו ית' להתפאר בגוונים הכלולים במדתו משא"כ במדות אברהם אין בו גוונים להתפאר וכן במדת יצחק ומה שהיא בבחי' נפש ככה בבחינת הזמן כי שלשה אלה מדותם שוה "עולם "שנה "נפש כנזכר למעלה ולכן ששת ימי המעשה המה ימים יחידאין ואין מגיע לו להתלבש מחמתם במדות תפארתו כ"א ביום השבת מרכז ימי השבוע ונאמר בו ה' מלך גאות לבש ורשום בכוונה לכבוד שבת כי בחי' שבת הוא לבוש תפארתו ומעתה תשכיל לדעת תפארת עטה ליום המנוחה דייקא אז היא עוטה מעיל תפארתו כי בו גונים לאתפחרא כמבואר כמדתו של יעקב ומעתה נחזור לענין אשר עתה בר"ה בחי' דורמיטא ולזה בא תקיעת שופר לעורר הז"א משינתו כמ"ש עורו ישנים מתרדמתכם ועתה עיקר הכוונה בק' קולות שאנו תוקעים להחזיר המוחין כנודע למביני מדע והרמז במשפט המלך ביום המלוכה שתוקעין לפניו ואומרים יחי המלך אדונינו ככה אנו תוקעין בשופר להחזיר המוחין לז"א מלובשים בנה"י דבינה אם כל ח"י חיי המלך ובזה אנו אומרים יחי המלך אדוננו וכנזכר לעיל שאנו מקבלין עלינו עתה המלוכה מחדש וזה אנו גורמים אליו ית' מדות התפארת להתפאר בקבלת עול מלכותו וזה שנזכר בכוונות שעתה ביום ר"ה זו"נ אב"א וכוונתינו לנסר אותם והיינו כל זמן שלא קבלו ישראל עליהם עול מלכותו המה דבוקים אב"א ואחר כך ננסר באמצעות קבלתם מדות מלכות ונולד ההתפארות וזהו הרמז בכתוב כי חק לישראל עתה בר"ה חקיקה לישראל דלעילא מדות התפארת ואנו הגורמים שעוטה מעיל תפארתו וכל א' מישראל לערך המדה שמקבל עליו לעבדו ית' עמה ככה ננסר למעלה זו הבחי' מה שהיה כמוסה בעצמותו ולא היה במה להתפאר ננסר עתה להתפאר במדה זו לכן יש י' בהי' בנסירה ובכללות הנסירות יחד נולד כללות התפארת להתפאר במעשה הצדיקים כל או"א לערך אחיזת נשמתו וקבל עול מלכות שמים שלימה כנזכר תפארת עטה ליום המנוחה ואם עיני שכל לכם תשכילו להשיג אפס קצת ענין הנסירה הנעשה באמצעות עשרה ימים דבר יום ביומו העליון המורים מדות הידועים וככה הוא בנפש נעשה הנסירה באמצעות קבלת עול מלכות בסדר התפלה ותקיעות קנו המעוררים השינה מה שהוא עתה בסוד הדורמיטא להחזיר המוחין ובזה נמתק הדין מלמעלה ומלמטה אמן.

ושלמה המלך רמז בחכמתו מתוקה שנת העובד אם מעט ואם הרבה יאכל ופירש"י עובד האדמה ישן וערבה שינתו עליו יש לרמז על דרך שדרש בזוהר ע"פ מלך לשדה נעבד והקב"ה נקרא עובד אדמתו שכל בנין קומתם נבנה מנה"י דז"א כנודע למשכילים וזהו הכוונה בנסירה עשרה מדות דנוק' מעשרה פרקין דנה"י דז"א להביאה לפני ז"א וכ"ז נעשה באמצעות השינה ואנו בנ"י על ידי התקיעה מעוררין הז"א משינתו וכבר הקדמנו מהות השינה להיות עתה בר"ה חוזר למציאות הראשון תחלת הבריאה וכיון שמסתכלין על מעשה בנ"א ותחבולותם מה שפעלו ועשו כל השנה שעברה ואם לא נמצא בידם מע"ט להתפאר במעשיהם זהו בחי' השינה הסתלקות המוחין והנה כאשר בבריאה ראשונה זכרנו למעלה האבות הראשונים אברהם יצחק ויעקב המה עשו קדימת רצונו העולם בשבילם כמו שאנו אומרים בתפלת המועדים בגלל אבות שעשו רצונך שהם עשו הרצון לברוא העולם בשבילם ככה עתה החיוב מוטל על כללות עם קדוש ישראל לתקוע שופר לעורר ז"א משינתו בהוציא ההוד דאימא עם מוח בינה וסטרא דגבורה וכו' ולהחזיר' בראש ז"א ואז ינתן לרחל על ידו הדינין מתוקים אשר חידש ומיתקם בזווג או"א שעשה בשינתו והיינו בקול השופר הכלול מג' בחינות אר"מ מדות האבות שלשה והקול הזה ממשיך הבל הבא מהכתר עד עולם התחתון ועיין בכוונות שמונה והולך בחי' המתוקים בג' מקומות כיצד מתוק הראשון ע"י זווג הראשון דחיך וגומר וריו"ו זה עובר דרך השופר וממתיק הדינין אח"כ מתמתק מיתוק שני בעבור הקול בחניכי' וגו' וחוזר טעמו כצפיחית בדבש שהוא מספר ש"ו משופר ואמרתי רמז באפר מאן "דדמוך "בראש "שנתו ר"ת דבש להורות האמור שבאמצעות שינת ז"א מתמתק הדין וחוזר טעמו כצפיחית בדבש שהוא מספר ש"ו משופר שאנו ישראל מעוררים בתקיעת שופר ולזה אסור לנו לדמוך בראש השנה ואח"כ מתמתק מיתוק שלישי בעבור הקול בשפתים ובעת שמתאדם פני התוקע ממקורות הקולות היוצאים ומאדמים פניו מהתעוררת הפנים העליונים וכו' ומעתה תחזה אשר בפרטי התנועות שאנו מעוררים למטה ככה נתעורר למעלה וכ"ז מחסד אל נתן בידינו כל אלו התיקונים להמתיק הדין במקום עליון והכל תולה בבהירות המדות וקישוטם וכמו שזכרתי במ"א ענין זכות אבות הכוונה לשון זכות ובהירות מדות האבות שכל או"א מישראל צריך לקשוט מדותיו להשריש בקרבו זכות ובהירות מדות האבות שלשה לאהוב אהבת הבורא ב"ה ולירא שמו הנורא ולהתפאר בת"ת הבורא ב"ה לשלול מדות הפכיים ואם רואה שהסכיל עשות עכ"פ יקבל ע"ע מכאן ולהבא להכניס בקרבו מדות האבות שלשה ובזה כחו יפה לעורר זכות האבות בהירות מדותם חג"ת הכלולה בקול השופר אר"מ ומעתה תאיר עיניך בכוונות התקיעות דאיתא

בכוונות ויתקע תקיעה אחת ויכוין שאברהם שהוא החסד דז"א הנעשה חכמה שהוא הישן כי יצא ממנו הנצח ע"ש עומק הדבר וכלפי דברינו הנאמרים בהסתכל על מעשי בני אדם ונראה שתמה בהם זכות אבות ולא השרו בקרבם מדות האהבה בשלימות ממילא נסתלק מוח החסד דז"א ונעשה ישן כ"י כי אין מי שיברא בשבילם העולם ולכן אנו מעוררים בתקיעה מדות אברהם כאשר מאז בתחלת הבריאה האבות עשו רצונו כן עתה בשברים יכוין שיצחק שהוא הגבורה דז"א הנעשה בינה שהוא הישן כי יצא ממנו ההוד ג"כ ע"ד הכוונה הנזכר כאישן צדיק בארץ לאחוז במדות היראה הרוממת נעשה ישן כביכול ועתה ע"י ההכנה שאנו מכינים א"ע לעובדו ביראה מעוררים הז"א משינתו לברוא העולם בתרועה יכוין שיעקב ודוד שהוא הת"ת דז"א שהוא הישן וכו' ג"כ הכוונה ע"ד הנזכר שעיקר הבריאה בשביל ישראל בכדי לקבל מחמתם התפארת וכנזכר בשם **המגיד** זללה"ה יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו עיקר כבודו שעלה ברצונו לברוא העולם ישמח ה' במעשיו שצפה התענוג והשעשועים שיקבל ממעשה הצדיקים וישמח לקראת הפקחים וכיון שמסתכלין עתה על מעשה בני אדם ואין מגיע מהם בחי' ההתפארת ממילא נעשה ישן כביכול ולכן עתה אנו מעוררים את לבנו ורוחנו ונפשנו בהכנה רבה לעובדו שכם אחד לייחד שמו בעולמו מכאן ולהבא כל מה דאפשר ובזה אנו מעוררים מדות יעקב ודוד וכנזכר במאמרם ע"פ אשרי העם יודעי תרועה ונתעוררו וכי אין אומות העולם יודעים להריע כמה קרנות יש להם אלא שהן מכירין לפתות את בוראן בתרועה והוא עומד מכסא דין לכסא רחמים וכבר בארנו הענין למעלה והכוונה בתרועה גופא המורה דין והיינו בהיות שנעדר מהם לערך מעשיהם בחי' התפארת אזי נעשה ישן ואין לו כ"י מוחין לחדש עולמו וכיון שאנו מייראים לנפשינו להכין לבנו לדרוש ה' בכל פרטי עובדותינו בזה כחנו יפה להחזיר המוח לברוא העולם מחדש וזהו שהן מכירין לפתות את בוראן בתרועה והוא עומד מכסא דין לכסא רחמים כי מן הקבלה ואילך גורמים רצונו יתברך מחדש לברוא העולם בשבילם ונתעורר משינתו ובאמצעות קולות השופר תבנה ותכונן קומת השכינה בעשרה מדרגותיה מפרקין דז"א כנזכר ומקבלת המוחין ע"י המיתוקים האלו ואח"כ נעשה בחי' הייחוד הראוי כנזכר בפסוק כי יקח איש אשה חדשה נקי יהיה לביתו שנה אחת מול זה רמז שלמה בחכמתו מתוקה שנת העובד כמבטיח ואומר הגם שעתה בר"ה סוד הדורמיטא המורה דין בחי' הסתלקות המוחין ותתיירא לנפשך מי יכול לעמוד בפני הדין הגדול והנורא לזה רמז אדרבא מתוקה שנת העובד מוסב על הקב"ה שהוא הישן ובאמצעות השינה ניתנה לרחל הדינים מתוקים אשר חידש ומיתק' בזווג או"א שעשה בשינתו מתוקה שנת העובד הוא הקב"ה הנקרא

עובד אדמתו ומלך לשדה נעבד שנבנת ונתקנת בעשרה מדותיה הקדושים בי"פ דנה"י ומקבלת הדינים כמתוקים הנעשה באמצעות השינה יכול להיות אח"כ בחינת היחוד ולזה גמר אומר אם מעט ואם הרבה יאכל ידוע אכילה מתייחס בלשון זווג כלומר יהיה מה שיהיה אם מעט ואם הרבה על כל פנים יגרום באמצעות זה בחינת יחוד בעולם וישפיע שפע וברכה עליונה מרום המעלות עד מדריגה התחתונה אמן סלה נ"ו:
סליק דרוש ראש השנה בעזרת תולה ארץ על בלימה:

דרוש לשבת תשובה

שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעיניך קחו עמכם דברים ושובו אל ה'. ונראה על דרך מאמרם ז"ל גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד שנא' שובה ישראל עד ה' אלהיך והכוונה כי הנה אנחנו בני ישראל בכלל נקראים עדת יעקב ומשמעו מלת עדת לשון כנסייה כלומר כללות נשמתינו הוא רק בחי' יעקב שלם כי יעקב אבינו הוא בחיר האבות ומטתו שלימה שלא נמצא פסול בזרעו ונאמר שבטי יה עדות לישראל ומשמעות מלת עדות לשון קישוט ועדי כלומר בהיות שמעשה אבות בידיהם לקשוט מדותם בדרכי אמת כמדתו של יעקב מדות האמת וממשיכים עליהם שם יה בכל פרטי עובדותיהם זהו קישוט ועדי לישראל דלעילא כי יעקב אבינו לא מת על דעת רז"ל ונתעוררו וכי בכדי חנטו חנטייא ותירצו מקרא אני דורש ואת זרעך מארץ שבים מה זרעו בחיים אף הוא בחיים ולכאורה אינו מובן כי עדיין הקושיא במקומה עומדת וכי בכדי חנטו וגו' אמנם כבר נתבאר לנו ענין זה באריכות בכמה מקומות ותוכן הדברים יעקב אבינו לא מת כלומר בחי' מדתו שאחז בה והרכיב אלהותו יתברך בזה העולם כי האבות הן הן המרכבה שהרכיבו אלהותו בעוה"ז כל אחד לפי מדתו ואותו ההתגלות שעלה ברצונו הקדום לגלות באמצעות קומת אדם הראשון וכיון שחטא נתמעט קומתו ולא יכלה הארתו יתב' להגלות באמצעות קומתו ונתגלגל באברהם ונצטרף ביצחק ונתלבן ביעקב ושופריה דיעקב מעין שופריה דאדם והכוונה מהות השופריה היינו אותו ההתגלות שרצה שתתגלה באמצעות אדה"ר נתגלה באמצעות קומתו להיותו בחיר האבות ואח"כ נתפלג לי"ב שבטים וע' נפש ות"ר אל"ף רגלין ובחי' מדתו הכלליות נתחלק לבחי' פרטיות ונוקב והולך מאז עד ביאת משיחנו ב"ב בהתאספם יחד שבטי ישראל במעשה מצותם וכשרון פעולתם וכל עדת ישראל יעשו אותו אות השפעתו של יעקב אבינו בחי' מדתו מדת ההתפארת להתפאר במעשיהם וכמו שבארתי בדרוש שבועות פ"ה ויחן שם ישראל נגד ההר כלומר בעת הזאת בהכינו את לבם לקבל התורה וזככו את גופם

בתכלית הזיכוך היה שם חניה לישראל דלעילא כמו דאיתא במדרש ויחן שם ישראל ודרש ישראל סבא הוא הדבר אשר דברתי היינו שנשלם מדות ישראל אשר במקומה זה נקרא סבא ע"ש ותשכיל נפלאות וככה רמז בלעם וישא את עיניו וירא והנה ישראל שוכן לשבטיו כלומר בהיות כללות השבטים מטיבים דרכיהם לכת יושר ועוסקים בתורה ועבודה אזי שוכן ישראל דלעילא באמצעות כללותם יחד ונאספו ונתקבצו בחינותיו הפרטים לבחינת הכללי וכאלו לא מת וזה הרמז בגמרא מקרא אני דורש וזרעך מארץ שבים מה זרעו בחיים כלומר שמקשרים את עצמם לחי החיים אזי אף הוא בחיים כי כללות מדתו נאסף אל עמיו ועובדים את הבורא ב"ה עמה כאשר בחיים חיותו וזהו הנרמז בכתוב שבטי יה עדות לישראל היא קישוט ועדי לישראל דלעילא למדת התפארת ואיתא במאמרם דיוקנו של יעקב חקוקה בכסא הכבוד ואיתא בתיקונים והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו סלקין לעילא ומסתכלין בדיוקנא דנשמתא דנהרא בההוא גליפו ומזדעזעין מניה נחתין לתתא ומסתכלין ברשימו דההוא דיוקנא דלתתא וחזאן דלא אשתני מדיוקנא דלעילא ואומרים דא הוא יעקב החקוק בכרסייא ודחלין מיניה והרי זה כבא ללמד ונמצא למד שכל אחד ואחד מישראל שיש לו איזה בחי' מיעקב אבינו דיוקנו חקוקה למעלה בכסא הכבוד לערך אחיזת נשמתו והחיוב מוטל עליו שאל יגרום ח"ו בעשות רע שישתנה דמות דיוקנו למטה מרשימו דההוא דיוקני הגלוף בכסא הכבוד וחשך משחור תוארו במקום שורשו ואוי לאותה בושה ש. וכלימה וב' רעות עושה שחת לו לעצמו וגם אליו יגיע צער לישראל דלעילא הגלוף בכסא הכבוד אשר אין תואר לו ולא הדר באמצעות פרטי בחינתו הכלולה במדת יעקב כנזכר ורז"ל העמיקו בדבריהם גדול כח הנביאים שמדמים הצורה ליוצרה לכוונה הנזכר היינו אשר כח בהם לדמות הצורה הרשומה לתתא ליוצרה לדיוקן החקוקה בכ"כ יתב' והכוונה בדברי קודש סלקין לעילא ומסתכלין בדיוקנא דנשמתא כלומר עצם התענוג שצפה הקב"ה לגלות באמצעות קומתו של יעקב אבינו אשר נודע ציורו דעובדא דבראשית וציורא דמשכנא וציורא דאדם חד אינון ותכלית בריאת האדם על הארץ להראות ולגלות באמצעות קומתו ותכונת ציורו ציורא דעובדא דבראשית כנזכר לנו באורך בפרשיות הקודמות ע"ש ותבין וזהו הכוונה דיוקן של יעקב אבינו חקוקה בכסא הכבוד לגלות באמצעותו ומלאכי אלהים עולים ויורדים עולים לעילא ומסתכלין בדיוקנא החקוקה בכסא הכבוד איך שרצה הקב"ה לגלות ע"י ויורדים למטה ומסתכלין בדיוקנא דלתתא ורואים שלא נשתנה דמות דיוקנו מקדימת רצונו כאשר עלה ברצונו הפשוט לגלות באמצעות דיוקנו דמזדעזעין מיניה וזה נקרא שמדמין הצורה ליוצרה כלומר כמו שעלה ברצונו לגלות מחמת ציורו התגלות

אלהות ואפשר לכוון מה שיסד הפייטן בזמירות שבת כל עדת ישראל יעשו אותו הכוונה כי הנה בתחלה רצה הקב"ה לגלות אות השפעתו באמצעות קומת אדה"ר וכיון שחטא נתמעט קומתו ורבו הדעות בגמרא ח"א מין היה ח"א משוך בערלתו היה והיינו ערלה דחפיא על ברית עליון שלא יכלה אות השפעתו להגלות באמצעותו ואח"כ באו האבות שלשה ותקנו כ"ז ונאמר וכרות עמו הברית כלומר אתו עמו כרת הערלה מברית עליון לגלות אות השפעתו ואח"כ בימי יצחק נאמר את בריתי אקים את יצחק הוא באמצעות מעשיו הטובים יגרום הקמת ברית עליון להשפיע בהעולמות ואחר כך ביעקב אבינו נאמר ויאסף אל עמיו וכלנו בני איש אחד נחנו הגורמים הקמת ברית עליון וזה הרמז כל עדת ישראל כלומר כנסיה של ישראל דלעילא פרטי בחינותיו בהתאספם יחד עם כשרון פעולותיהם יעשו אותו מוסב על אות השפעתו יתברך ולזה גמר אומר וסיים הזמר ה' אלהי ישראל אהבת תמים ה' אלהי ישראל תשועת עולמים והכוונה נודע היות שתי בחי' השפעות בעולם בחינה א' השפעה לקיום העולמות שבלתי אפשרי זולתה ובהעדרה נבטל העולם ממציאות ולזה אין הפסק עולמית מיום הבריאה כי אינה תולה בהתעוררת התחתונים אמנם השפעה זו היא במדה ובמשקל רק לקיום העולם לא פחות ולא יותר ובחינת השפעה ב' תולה באמצעות כשרון פעולת התחתונים ככה מרבים אות השפעתו אם מעט ואם הרבה לזה רמז הפייטן ה' אלהי ישראל אהבת תמים מורה להשפעה הנשפע באמצעות עדת יעקב הנקרא איש תם ותמים וזה תולה בעיקר עבודתם שעובדים את הבורא ב"ה החצא הוא הרפה ככה גורמים הקמת ברית להשפיע משפע ברכה עליונה ה' אלהי ישראל תשועת עולמים מורה בחי' השפעה לקיום עולמים שאינה נפסקת עולמית כנזכר כלל הדברים כשאנו בני ישראל מטיבים דרכינו לאחוז במדות יעקב כל אחד ואחד לערך בחינתו ואחיזת נשמתו אזי כאלו לא מת ואנו מדמים הצורה ליוצרה שלא נשתנה דיוקנו דלתתא מדיוקן החקוק בכסא הכבוד ואפשר לרמז בדבריהם גדולה תשובה שמגעת עד כה"כ כלומר להורות אימתי התשובה בגדר גדלות האיכות והכמות שמגעת עד כסא הכבוד כלומר בהיות תשובתם חזקה בידם וכח להם להדמות דיוקנא דלתתא להיות ממש שוה לדיוקנא דלעילא החקוקה בכסא הכבוד ותואר פניהם לא ישונה כי אם מלאכי אלהים עולים ויורדים סלקין לעילא ומסתכלין בדמות של יעקב ויורדין למטה ומסתכלין בדמות דיוקנן ונתראים בפנים מאירות מדות יעקב בשלימות ואומרים דא הוא יעקב החקוק בכסא הכבוד וכאשר ככחו אז כחו עתה בהסתכלות פרטי הבחינות שבדעת יעקב ונמצא תועלתם גדולה וחזקה בתשובתם הרמתה ומקשטין ומתקנין דמות דיוקנם אזי מחזירין את ישראל דלעילא הרשום לתתא בפרטי נשמות

ישראל מחזירין אותו למחשבה הקדומה לציור ולדיוקן החקוקה בכסא הכבוד לכוונתו יתברך מה שצפה לגלות באמצעות קומתו התגלות אלהות. ומעתה תאיר עיניך להבין דבריהם שהביאו ראיה שנא' שובה ישראל עד ה' אלהיך ולכאורה למה דרשו בזה על פסוק הכתוב בנביאים ותשוב' כתובה בתורה ושבת עד ה' אלהיך ומשם ג"כ ראיה שגדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד ולמה בחרו בכתוב הנאמר בנביאים וכלפי דברינו יתפרש שפיר אשר עיקר אזהרה בעניני התשובה להשיב ישראל החקוק בכסא הכבוד לדמות דיוקנו ותואר הראשון שלא ישונה דיוקנו דלתתא מדיוקנו דלעילא וכנזכר סלקין לעילא ומסתכלין בדיוקנא החקוקה בכסא הכבוד ויורדים לתתא ומסתכלין על דמות דיוקנו והיינו כללות עם קדוש המה בכלל יעקב שלם כנז' ואומרים דא יעקב החקוק בכרסי' ודמות דיוקנו לא ישונה כי משלימים רצונו הקדוש אשר עלה להראות ולהגלות באמצעות דיוקנו וציורו ולכן לא הביאו ראיה מכתוב הנאמר בתורה ששם לא נאמר מלת ישראל ודרשו מפסוק שבנביאים ושם נאמר שובה ישראל רמז להנ"ל שעיקר האזהרה לנו עדת יעקב להשיב ישראל החקוק בכסא הכבוד עד ה' לכוונתו יתברך כאשר עלה ברצונו יתברך ודיוקנא דלתתא לא ישונה מדיוקנא דלעילא ולכן עתה תיכף אחר ראש השנה כי בראש השנה נאמר כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב ובארנו למעלה עתה בראש השנה חקוקה לישראל דלעילא והכוונה על ידי מה שאנו מקבלים עלינו עתה עול מלכות שמים שלימה וממליכין אותו מחדש בתוספת תורה ועבודה משנה שעבר ומכאן ולהבא יתאמצו יומם ולילה רק בעבודת גבוה מזה נולד מדות ההתפארות שזה עיקר תכלית הבריאה להתפאר במעשה הצדיקים אשר גדול כחם לדמות. הצורה ליוצרה וזהו כי חק דייקא הוא לישראל דלעילא מדות ההתפארות ובא האזהרה שובה ישראל עד ה' אלהיך להשלים הכוונה כאשר עלה ברצונו הפשוט לקבל ההתפארת מנשמות הצדיקים ולזה גמר אומר כי כשלת בעונך ונודע כי משמע בד' לשונות כלומר הגם שכשלת בעונך בשנה שעברה ותרצה לומר אפס תקוה חס ושלום כי ימינו פשוטה לקבל שבים ועתה זמן תשובת השנה ובכל יום מי' ימי תשובה יכול לתקן דבר יום ביומו העליון כנז' בהאר"י ז"ל לחיי עולם הבא וצריך להיות האמונה תקוע בלב שלם שיש לאל ידו לתקן כל הפגמים. ובארתי פ"ה שאמר דוד המע"ה חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך כי הנה יש לך אדם שנותן גרעון בבחינת עבודתו ומשים עצמו לאן המוחלט באומרו מה אני בריה קלה נוצר מטפה סרוחה יכול לגרום בעשיות מצותי תיקון בעולמות עליונים ולערך מחשבתו אינו פועל באמת כלום עם תפלתו ותורתו וכך שמעתי בשם **הבעש"ט** זצלה"ה פ"א שאל לחכם הדור מענין התפלה איך עתם נוהג ולאן

פונה מחשבתך בשעת התפלה השיב אני מקשר א"ע עם כל פרטי החיות שבהנבראים ובכל דבר הבא לכלל בריאה צריך להיות שם חיות משפט אלוה אני מקשר עצמי עמהם להוציא דבור לפני אלהים להעמיק שאלה למעלה למעלה אמר לו אם כן אתה מחריב את העולם כיון שאתה מושך מהם חיותם להעלות ולהגביה למעלה נשארים פרטי הנבראים בלי חיותם והשיב לו וכי אפשר שאני יכול בבחי' התקשרות למשוך מהם חיותם למעלה אמר לו א"כ כלפי דבריך תועלתך בתפלה מעט הכמות כיון שלא האמנת כי תדבר שיש לאל ידך להעלות מהם בחי' חיותם אמנם: האמת כן הוא החכמים האמיתים אשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך דא צלותא החיוב מוטל לקשור א"ע באופן הנ"ל אמנם רק בסוד רצוא ושוב כנודע למשכילים עומק הענין ואני בארתי למעלה פ"ה שאמר הקב"ה לנח ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל והיה לך ולהם לאכלה ע"ש ותשכיל נפלאות וכלל הדברים שצריך האדם ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא מכל דבר בעולם הכל שייך אל התורה והעבודה ובזה נושא ונותן עמהם כלומר נושא מהם בחי' לעבודה גבוה ותועלת מחשבתו גורם שנותן להם חיות והארה ע"י התורה והתפלה וזהו קח לך מכל מאכל אשר יאכל אכילה מתייחס בלשון זווג ויחוד תקח לך איזה רמיזא דחכמתא לגרום יחוד למעלה מחמתם והפעולה והיה לך ולהם לאכלה זהו עיקר תורת האדם בעוה"ז בעניני תורתו ותפלתו להיותו האמונה תקוע בקרבו שכל יכול או לפעמים יש לך אדם שהסכיל עשות איזה עבירה ואומר בלבו הרי אני כעץ יבש ככלי אין חפץ בו ומחמת זה מרחיק א"ע מהבורא ב"ה ובאמת זה מעשה היצר הרע המחשיך אנפי בריות ובאמת מדות הבורא דרכו עבור על פשע כי חפץ חסד הוא אחר החרטה הגמורה ועוזב עונותיו לבלתי יעלה על הלב לעולם ושמעתי **מהמגיד** זצלה"ה היה אומר סור מרע ועשה טוב חובת גברא לדחות מעליו מחשבותיו הבאים לנגד פניו בשעת תורה ועבודה לומר מי אתה שפל בריה וכזה וכזה עשית ואיך ימלא לבך לעמוד ולגשת אל עבודת הקודש פנימה וידע נאמנה שכל זה מעצת היצה"ר הצופה אליו ומבקש להמיתו לבטלו מעבודתו ולזה בעצה יגיד הכתוב סור מרע מאותן המחשבות המזכירין לך רוע מעשיך ועשה טוב ואל תתן רפיון בעבודתך וקום בקיומך כאלו לא עשית רע מעולם וזהו הרמז בכתוב חשבתי דרכי ל' חשיבות כל בחי' דרכי שדרכתי בהם בעבודת הבורא חשבתי אותם לומר. הרי אני חלק אלוה ממעל ויש לאל ידי לפעול פעולות גדולות באמצעות מעשי מצותי ותורתי ותפלתי ובמחשבה זה תועלתי ואשיבה רגלי אל עדותיך להיות לי התעוררת לילך ממדריגה למדריגה בהתלהבות ומלת עדותיך ל' עדות ממש להעיד עליך בבתי כנסיות ובתי מדרשות שאתה הוא הבורא ומנהיג ומשגיח בפרטי פרטיות

וכמו שדרש בז"ח מה עשיתי לך ענה בי ע"ש ובעשות ככה כחו יפה להחזיר מחשבה הנאצלה בתכלית בריאות עולם ישראל עלו במחשבה להבראות מחזירין זאת למחשבה הקדומה וכנזכר שובה ישראל עד ה' אלהיך כי עתה הוא זמן תשובת השנה ואם לא עכשיו כי כשלת בעונך אל תתן מחמת זה רפיון בעבודתך והנביא רמז ולא הפנו אבות על בנים מרפיון ידים הכוונה ג' מחשבות האדם נקרא אבות כמבואר לנו בכמה מקומות ועיקר התפלה ומעשה המצות לשום מגמתו והתאמצו למלאות האותיות במילוי הארה מאהבה ויראה והתפארת הבורא ב"ה ואזי פורחים לעילא ואם לאו נא' ונהר יחרב ויבש יחרב בבית ראשון ויבש בבית שני ובארנו למעלה מוסב על בחי' הדבור נקרא בית שני והמחשבה נקרא בית ראשון ואם אין לו במחשבה התעוררת ג' מחשבות הנ"ל אזי יבש בבית שני אותיות יבישות מכל טוב ואפשר לרמז אשר חכמים הגידו ה' דברים היה חסור בבית שני ומהם האורים ותומים והכוונה ע"ד מאמרם למה נקרא אורים ע"ש שמאירים את דבריהם ותומים ע"ש שמשלימים את דבריהם וכלפי דברינו שבחי' הדבור אין לו מגרמו כלום כי אם מה שהמחשבה מזה בבחי' ה' מוצאות הפה ונמצא אי אפשר לומר אורים ותומים רק בבית ראשון המורה בחי' המחשבה שהיא המאירה ומשלימה את בחינת הדבור והדבור בעצמו חסור מהם ולכן בבית שני היה חסור אורים ותומים מטעם הנ"ל והנה סיבת האדם שאינו יכול לקשר המחשבה אל בחי' הדבור ועל הרוב בגשתם אל עבודה שבלב זו תפלה סגור עליהם הדור ומוציאים אותיות חריבות ויבישות במילוי מחשבות מעורבות מהבלי עולם וחסור מהם בחי' האורים ותומים שאינם יכולין להאיר את דבריהם ולהשלים את דבריהם במחשבה קדושה הכל תולה על שלא ידע לקשוט מדות במעשהו בחוץ ועדיין הנחש הוא היצה"ר יש לו מגע במדותיו ומשליך אותיות בקליפיות ועושה צירופים לא טובים והם הם המ"ז המבלבלים מחשבתו קודש וזהו הרמז ולא הפנו אבות המה ג' מחשבות חג"ת על בנים להוציא דבור לפני אלהים בדחילו ורחימו והכל בסיבת רפיון ידים שיש להם רפיון במדותם הנקרא ידים ומה מאד יחרד האיש וילפת להיות שאין כחינו עתה בעשרת ימי תשובה כ"א בפה ברחמים ותחנונים לפני המקום ואם לא קשטו וזיככו מדותיהם ממגע נכרי ממילת דבור אין להם עם המלך המשפט וא"כ במה ירצו את בוראם עתה בימי התשובה ורמז הנביא קחו עמכם דברים ושובו אל ה' הכוונה כי מצד הסברא מהראוי שכל או"ח מישראל לערך נשמתו ועוצם הכרתו ותשובתו הרמתה ששב בכל לבו אל קונו ככה יעשה צירופים בתפלה ותחנונים וכמו שבארתי למעלה פ"ה שאמר נעים זמירות ישראל ואני תמיד איחל והוספתי על כל תהלתך והכוונה כי הנה אנו מצינו שדוד המלך עשה ק"ן קפיטל תהלים שלא מצינו כזה

זולתו והכל בעבור גודל בהירותו ואמונתו שלימה שהשליך א"ע וכל יהבו אל הליכות הגוזר מטוב עד רע ידע נאמנה שהכל מאת ה' היתה זאת ולערך בחי' מאורותיו ככה לקט אותיות ועשה מהם צירופי תואר שמותיו וכינוייו הקדושים עד שעשה וחיבר ספר תהלים בשלימות ובכל יום ויום הוסיף על תהלותיו יתברך לאפוקי אישים פועלי און התולים הכל בחכמתם שעמדה להם לעשות חיל וכשנתהפך עליהם הגלגל תולים בהעדר הסיבה וכדומה ומאת ה' שכוח לבם ע"כ דבריהם מעוטים ואין להם שום שבח וההודאה להוציא לפני אלהים ולזה בא הרמז ואני תמיד איחל לחסדי אל וידעתי נאמנה כל הקורה אותי מטוב עד רע והנצלי ממני טובתי בל עלי כי אם מחסד אל וזאת הגורמת והוספתי על כל תהלתך בכל שעה ורגע נתוספים לי תהלות ושבחים והנה ככה ראוי לכל איש הישראלי לערך הכרתו והשגתו בחסדיו יתברך העודפים עליו לעשות ולחבר בעצמו שירות ותשבחות להחזיר שבח והודאה אכן אין אתנו יודע עד מה כי נתמעטו הלבבות והלואי שיוכל האדם לעבוד עבודת בוראו עם השירות ותשבחות שסדרו לנו קדמוננו ז"ל וע"ד שבארנו בפרשיות הקודמות פ"ה דרשו מעל ספר ה' ע"ש ותוכן הדברים הנביא בא להוכיח על פניהם אם אומר לכם לעבוד הקב"ה אפי' בשוקים וברחובות להבין ולהשיג שגם שם לכם חק ומשפט לעבודת הבורא תשיבו לומר לאו כל מוחא סביל דא לעסוק בדברי גשמיות ולדבק פנימיות מחשבה לרוממות אלהות עכ"פ דרשו מעל ספר בעת לימוד תורה דרשו שם את ה' לירא את שמו הגדול והנורא כי על הרוב אפילו בעת הלימוד כאשר בא ללמוד בלא דחילו ורחימו כן ילך ונפטר מהספר בלא דחילו ורחימו וכאן אין שום תירוץ בעולם וכזה נרמז בתורה לא נגרע מעבודתכם דבר כי איזה עבודה שבלב זו תפלה ומצינו לרז"ל שאמרו חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת קודם התפלה ושעה א' לאחר התפלה קודם התפלה כדי להכניס בקרבם גדלות הבורא להתמלא בושה וכלימה לדעת לפני מי הם עומדים להתפלל לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה ושעה א' לאחר התפלה להשהות המוחין כנודע אמנם עתה חדשה בארץ ועיקר העבודה נעדרה וכל או"א לדרכו פנה והעביר מועד התפלה ועדיין לא בא לבית המדרש ואמרתי בדרך צחות שחסידים הראשונים שנשארו מעט מהרבה אם יש איזה חסיד על התורה ועבודה להשכים ולהעריב לבית המדרש היו שוהין שעה אחת קודם התפלה להמתין עד שנאספו שם עשרה למנין שבקדושה כנהוג עלמא בעו"ה ולא היה ועינים להם ולא יראו אזנים להם ולא שמעו קול המוכיח בשער להזהירם ולצותם בטוב ודרך איש ישר בעיניו כי חדל להשכיל להיטיב ואטומה אזנם משמוע קול המוכיח **המגיד** להם פשעם ועונם ונלאה מלדבר ולהוכיח עוד כיון שאין מי לקבל תוכחות אמנם מצוה

עלינו להוכיח ולחזור ולהוכיח ואל ירע עיניו של המזהיר ומצוה בטוב למה ישחית את דבריו הנעימים הנעימים כיון ששומעים ועושים אינם עושים ותרצה לומר מוטב שיהיו שוגגין ולא מזידין

ע"ז בא הנביא לעורר לב הנרדמים קרא בגרון אל תחשוך כשופר הרם קולך ואמרתי בדרך צחות שהנביא אמר בזה נגד המוכיחים המושכים מלהרבות בתוכחות עלי עון כיון ששומעים ואינם עושים ואמר להם קרא בגרון דברי תוכחות ומוסרים אל תחשוך ואם תאמר מה תועלת בדברי כיון ששומעים דברי ועושים אינם עושים ולזה אמר כשופר הרם קולך כלומר כענין השופר שתיקנו לנו לתקוע בכדי לערבב את השטן וכשמוע קול שופר בהול ואומר שמא הוא קול שופר ההולך וחוזר משופר משיח ואנו רואין שכבר עבר זמן זמניהם למאות ולאלפים ראש השנות שתקעו בשופר ולא הועילו כלום בתקנתם כי עדיין השטן מרקד בנו ועכ"ז בהגיע ימי ראש השנה מצוה עלינו לתקוע בשופר ככה הענין לקול המוכיח מזהיר הנביא קרא בגרון אל תחשוך בסיבת שאין מי לקבל תוכחות וקח לך ראיה משופר הרם קולך גם כן כי בזה אתה את נפשך הצלת ונחזור לענין לא נגרע מעבודתכם דבר כי עיקר העבודה בשירות ותשבחות שאנו אומרים פסוקי דזמרה בכדי לזמר הקליפות השוכן בקרב כל איש כמבואר בדרוש ראש השנה מאמרם ז"ל לעולם יסדר אדם שבחיו של הקב"ה ואחר כך יתפלל ע"ש ותוכן הדברים אשר בהמצעות השבחים מזמר הקליפות של עצמו ותוהה על הראשונות להשליך מעליו מדותיו המגונות לבלתי יעלה על הלב לעולם זהו עיקר זמור הקליפיות שאנו מזמרים עם פסוקי דזמרה אמנם אימתי הדברים נאמרים בהיות האדם נפטר מהתפלה ונעשה כבריה חדשה ואין מחשבו' פונים עוד למעשהו הראשונים ולגנות מדותיו שעשה טרם עומדו להתפלל לאפוקי אם אנו רואים תיכף שפוסע פסיעה אחת מבית המדרש פונה מחשבתו למדותיו הראשונים שפעל ועשה טרם התפלה זה לך האות מסתמא לא זימר עדיין אפילו קליפה אחת בשירותיו ותשבחותיו ומאומה אין בידו מסדר שבחיו ולזה בא הרמז לל ו"ה ואומר נגד אישים פועלי און לא נגרע כב זו תפלה שום דבר וכמעשהו בתחלה כך מטא בסוף ורפואה ותעלה אין לו באמצעות תפלתו ומעתה יחוש גודל פחיתת הערך מה שהיה ראוי לעשות ולצרף בעצמו מעוצם ההכרה שירות ותשבחות להחזיר שבח והודאה על גודל טובו וחסדיו העודפים על בני אדם ואף גם זאת אפי' השבחים וזמירות שכבר סדרו לנו קדמונינו לזמר בהם הקליפות גם בזה אין לנו פה להשיב מרעה לטובה ובזה בא הרמז קחו עמכם דברים דיבורים ממש צירופי שירות ותשבחות המסודרים לפניכם בסדר התפלות שתיקנו אנשי כנסת הגדולה וכדומה ושובו

אל ה' עם דיבורים המוכנים ומסודרים לפניכם כשלחן הערוך ומזומן בלא שום מונע ואין לך תוכחה גדולה מזה:

או יאמר שובה ישראל עד ה' אלהיך וגו' כי הנה כבר קדמנו עיקר עבודת איש הישראלי להמשיך עליו שם אלהותו ואדנותו ית' ולעשות מאלהים סתם שם אלהיך ביחוד עש"ה וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך וייראו ממך והכוונה כי אין אימתו של אדם מוטל על הבריות כ"א בהיות חותם אלוה חתום בפניו ואך בצלם אלהים יתהלך האיש אזי מתייראים ומתפחדים ממנו לאפוקי השוטה המאבד חותמו ותואר פניו ישונה אין פחדו מוטלת כלל על הבריות ואדרבה הוא מתיירא מפני כל עש"ה פחדו בציון חטאים והנה במה נאות לו לאדם לקנות ולחקוק עליו חותם אלו"ה בהוציא את עצמו מכלל דרכי מדותם של זולת עמים ש הבהולים וטרודים יומם ולילה אחרי הכסות ודירה נאה ופרטי. המותרות ולא זרו מתאותם לא כן עם קדוש ישראל מובחר הבריאים אשר בשבילם תכלית הבריאה וכמאז ישראל עלו במחשבה הקדומה כן עתה בכל שנה בהגיע ימים הנוראים והאדירים האלה התחדשות הבריאה כי חוזר למציאות הראשון ג"כ עיקר התחדשות בשביל נשמת ישראל ונאמר כל פעל ה' למענהו ופירש"י הכל בשביל קילוסו וא"כ מהראוי שכל אחד מישראל יערוך מחשבה להתבונן בקרבו לערך מעשיו שיודע בנפשו איה איפוא הכבוד והקילוס שמגיע מחמתו לבורא עולם והלואי שלא יגיע ח"ו גנות ונמצא אפי' כל השנה כלה באומרו המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית ויאמין כי ידבר אשר בכל יום תמיד נעשה חדוש במעשה בראשית א"כ מהראוי שאל יתנו דומה לנפשם ותיכף בהשכמה אל יעלה שום מחשבה על הלב מהבלי עולם כ"א יתבונן במה מהעובדות יתכן להם לגרום התחדשות במעשה בראשית ולכן יקבלו עליהם תוספות עבודה ביום זה יותר מיום שעבר ובפרט עתה בעת הזאת שחוזר. למציאות הראשון החיוב מוטל שאל יתנו דומה לנפשם אפי' כמעט רגע ויקבלו עליהם עול מלכות שלימה בתורה ותפלה ופרטי תנועות איבריהם והרגשת חושיהם יטהרו ויקדשו לעבודת הבורא ב"ה כי השעה צריכה לכך וממכון שבתו השגיח על יושבי הארץ היש משכיל דורש אלהים וראוי לחדש בשבילו את העולם ולסלוח פשע וחטא בנ"י בשבילו ולכן איש את רעהו יעזורו ויעוררו לתורה ולעבודה וכל או"א יקבל עליו עול מלכות שמים על מלא קומתו מראש עד עקב לבלתי עשות מהיום והלאה שום תנועה ועובדא גדולה וקטנה זולת מה שנוגע צד הנאה לבורא עולם ובזה מעלה ארוכה ורפואה ותעלה לנפשו ורוחו ונשמתו וגדולה תשובתו אפי' אם הסכי' עשות בשנה שעברה מדות מגונות ואשם נפשו תשובתו כתובה בצידו בעשי"ת דרשו ה' בהמצאו שהקב"ה נמצא לכל אחד מישראל

ורוצה בתשובתו ואפי' בכל השנה ביקש ולא מצאו עתה ימצאו כמאמרם ז"ל ועיקר תולה בפנימיות מחדריו לאן פונה א"ע בתשובתו הרמתה ואפי' אבד חותמו החתום בפניו מחזירין לו עתה לערך הכנות לבו ונחזור לביאור וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך וייראו ממך הכוונה שם ה' נקרא עליך סובל שני פירושים א' כמשמעו שם הוי"ה החתום בפניך שלא אבדת חותמך וייראו מהארת פניך. וע"פ זה בארתי פסוק בפ' וישלח ויסעו ויהי חתת אלהים על ההרים אשר סביבותיהם ולא רדפו אחרי בני יעקב ולכאורה הלא כל מקום שנאמר ויהי יגיד צער וכאן אין מקום לצער ואדרבה שמחה לבני יעקב שחתת אלהים על הערים ולא רדפו אחריהם למעיק להם אמנם כלפי דברינו יתפרש על נכון כי מהראוי אשר יהיה חתת על הערים אשר סביבותיהם משם החתום ומאיר בפניהם מזה יראו ויפחדו מדלוק אחריהם אמנם כיון שהתורה מעידה שעיקר היראה מחמת תחת אלהים זהו בחי' הצער ויהי יגיד צער חתת אלהים דייקא על הערים ולא חתתם של בני יעקב והכתוב אומר וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך משם המאיר בפנים ועוד יש לפרש וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך על דרך שבארנו בפרשיות הקודמות וישמע יתרו את כל אשר עשה ה' למשה ולישראל עמו ע"ש ותוכן הדברים לשעבר טרם צאת צבאות ה' ממצרים עדיין לא ניכר בשביל מי היה עיקר הבריאה ושם הוי"ה ואלהים שם מלא על עולם מלא שלא ביחוד על עם קדוש ואחר עשות אותות ומופתים במצרים ושידד המערכות ופתח אסוריו ניכר שהן המה מוחא דאגוזא בשבילם עיקר הבריאה וזהו וישמע משמעו לשון הבנה שמע כלומר הבין את כל אשר עשה ה' היינו עשיות העולם ומלואה היה רק למשה ולישראל עמו בשבילם עיקר העשיה ועליהם נקרא ביחוד שם מלא ועתה אלהי ישראל יקרא וזה הרמז בכתוב וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך דייקא ביחוד אז וייראו ממך וכל זמן הגלות אין השם שלם וניכר על ישראל ולכן ארכו לנו הימים עד קץ הפלאות ומלחמה לה' בעמלק מדור דור אין הכסא שלם ואין השם שלם כנודע מכתוב כי יד על כס יה וכ"ז תולה מכשרון פעולתינו להטיב דרכינו בזה נאות להעלות נ"ק המפוזרים ותתרוקנה קומת הסט"א מנ"ק ואותיות התורה המלובשים בה ויבנה הכסא ויתמלא השם ומלחמות ה' בעמלק נחה שקטה והרמז שיסד הפייטן ממרחק עלות להר קדשו ר"ת עמלק ע"ד מאמרם נשבע הקב"ה שלא יכנס לירושלים שלמעלה עד שיכנס לירושלים שלמטה והיינו אחר תשלום הבירור שיעלו ויגביהו כללות הנצוצין קדישין ואותיות התורה ממקום המרחק למרום שבתם ותתרוקנה קומת הסט"א וקומת השכינה תתמלא מקום חסרונה כי לא נתמלא צור אלא מחורבנה של ירושלים ואחרי שיעלו ממקום המרחק מורה לקומת הסט"א

כללות הקדושה המלובש בה ממילא יבואו ימים המקווים לנו והוא הקץ ומלחמת ה' בעמלק נחה שקטה וזהו הרמז בפייטן ממרחק היינו ממקום הנמוך כשיעלו משם נ"ק ואורות התורה למקום אחדות' והבנה ותכונן השם שלם והכסא שלם ויוכלון כל ישראל וה' בראשם עלו"ת לה"ר קדש"ו ירושלים שלמטה המכוון כנגד ירושלים של מעלה ומחה ימחה את זכר עמלק הרשום בר"ת כי אין לזרים חלק לעמוד על אם הדרך ולמנוע עלות להר קדשו אמנם הכל תולה בתשובה ואם אין תשובה אין כלום מול זה בא הרמז שובה ישראל עד ה' אלהיך כלומר באזהרה בא להיות תשובתם גדולה בכמות ואיכות כ"כ עד שיגרמו באמצעות תשובתם הרמתה ליחד עליהם שם מלא ביחוד וזהו שובה ישראל כל כך בחזקה עד ה' אלהיך שייחד שמו עליכם ביחוד וגמר אומר כי כשלת בעונך הכוונה ע"ד שזכרתי למעלה בשם האלשיך שביאר פ"ה אל תשבעו בשמי לשקר וחללת את שם ה' אלהיך אני ה' ותוכן הדברים כי באמת בעשותם מעשים רעים ח"ו לא מגיע מזה להקב"ה שום פגם כי שחת לו בניו מומם מום שלהם ולא לו וזהו אל תשבעו בשמי לשקר כי ראה מה החטא גורם וחללת את שם ה' אלהיך שאינו יכול לכנות שמו הקדוש עליך ביחוד להקרא אלהיך אבל אני ה' אם חטאת מה תפעל לי כ"א חללת שאיני יכול לייחד שמי להקרא אלהיך ביחוד וככה הענין כאן שובה ישראל עד ה' אלהיך כמדובר כ"א לאו אין הפגם מגיע אליו יתברך כ"א אליך נוגע הדבר וזהו כי כשלת בעונך הכשלון הוא שלך שאינו יכול לייחד שמו עליך והוסר ממך יראת פניך כי אם הטבת דרכך בתשובה הרמה וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ביחוד ויראו ממך אמנם יאמר נא ישראל שקשה עליהם המעשה והרבה מונעים יש ממקרי ופגעי הזמנים המבלבלים מחשבתו קודש ואיך אפשר להתמיד ולהשתדל בדרכי התשובה יומם ולילה לזה רומז קחו עמכם דברים ושובו אל ה' כלומר אותן הדברים הנראים רחוקים ובאים לבלבל מחשבתך תדע נאמנה שהכל מאת ה' היתה זאת וגם שם שם לך חוק ומשפט לעבוד עבודת בוראך וכמבואר לנו פירוש הכתוב לא נגרע מעבודתכם דבר הכתוב רומז שלא נגרע שום דבר בעולם והכל שייך אל בחי' עבודת בני ישראל לעבוד עמהם את הבורא באשר הוא שם מאיזה סבה ומקרה הקב"ה שולח לו כזה במתכוין כי הוא יתברך יודע לתקן עניינים יותר ממנו וכזה שייך לעבודתו וזהו שרמז הנביא ללמד לאדם דעת ותועי רוח בינה שאין מענה לכם ונכונה מפיכם לומר הרבה דברים יש בעולם שמונעים דרכי התשובה אדרבא קחו עמכם אותן הדברים ושובו אל ה' כי שם ג"כ שם לכם חק ומשפט השייך לתורה ולעבודה לדעת איך לתקן במקום עליון כנזכר הענין בכמה מקומות ודו"ק:

או יאמר קחו עמכם דברים ושובו אל ה' בהקדים מאמר נעים זמירות ישראל ואתה ה' אל תרחק יש לרמז כי כבר קדם לנו מלת ואתה מורה על ענין התפלה כנזכר בזוהר אות וי"ו מורה המשכה א"ת מורה כלליות הא"ב אות ה' מורה ה' מוצאות הפה והחיוב מוטל על כל אחד מישראל בגשתו לתפלה להוציא דיבור לפני אלהים תבנה ותכונן צירוף שם הוי"ה באמצעות דיבורו באופן המבואר לנו כמה פעמים והיינו לקשר בקשר אמיץ וחזק החכמה ובינה בחי' שתי אותיות י"ה לקול ודיבור שתי אותיות ו"ה אם לאו עושה דבריו חולין ולשונו ל' רמיה רם י"ה הסתלקות החכמה ובינה מקול ודבור ונעשה פירוד בין הדבקים והכ' רומז לא ממוצא ולא ממערב ולא ממדבר הרים ויובן ע"ז שבארנו למעלה פ"ה לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם ע"ש באורך והכלל הקב"ה רצה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה המה כללות הא"ב אותיות התורה שעמהם נבנה העולם וקבען בפינו בה' מקומות ה' מוצאות הפה המבואר בס"י והכל בכדי שאנחנו יוכלין לקרותו ולהמשיך השגחתו עלינו ע"ד שבארנו פ"ה האותיות שאלוני ע"ש וכיון שכן מהראוי שיתלהב האדם בעבותות האהבה והתענוג גדול בכל בחי' מוצא מה' מוצאות הפה ירגיש בעצמו תענוג פרטי איך הוא יתברך בעצמו מצומצם שם בהאותיות ועל כן בכל מוצא ומוצא יקבל תענוג זמ"ז והנה ילמד האדם הענין דרך משל מי שיש לו כלי יקרה ומפוארת ובראותו שהכלי עומדת במקום סכנה ליפול לארץ ותשבר ואינו יכול לשלוח יד להחזיקה כי הכלי ממנו והלאה בין כך ובין כך תלך לאיבוד אזי מרים קולו למרחוק לאדם העומד קרוב אל הכלי ואזי משים כל מאמצי כחו אל הקול והדבור לרוב חשקו ותשוקתו אל הכלי המפוארה וירא לנפשו אם יאחר כמעט רגע מלהוציא מחשבתו מכח אל הפועל בבחי' קול ודיבור אזי יאבד הכלי ותשבר ולכן מכל מוצא מה' מוצאות הפה יש לו תענוג בפ"ע ואם ככה הענין בגשמיות כ"ש וקו"ח מהראוי להיות ביתרון שאת בגשתו לתורה ותפלה לפתוח פה להוציא דיבור ועל כל מוצא פי הוי"ה כלו' יש צירוף שם הוי"ה ב"ה וראוי שיחיה האדם א"ע בתענוג גדול ובזה יתכן לו לבחון בחינת ערכו באם שאינו מרגיש בפרטי התענוגים מכל מוצא בפ"ע זה לך האות שאינו מדבר בהתלהבות ודביקות ממשל כלי הנ"ל:

והנה יש כמה בחי' קודם שמוציא המחשבה אל בחינת הדבור וכל בחי' מהראוי להרים א"ע בהתלהבות אל טרם כל יבנה הבונה את הצירוף תיבה שרוצה לדבר בהיותו עדיין בסוד המחשבה כנזכר לנו כמה פעמים פ"ה בחכמה יבנה בית ואח"כ בבואו אל ה' מוצאות הבינה הנמשכות קוים מן החכמה ונקרא קלא דלא אשתמע וגם שם צריך להתלהב בעבותות האהבה שזכה למדריגה זו ואח"כ בבואו לבחי' הקול ודיבור וכל

מה שמוציא מכח אל הפועל הוא תענוג בהרגשה יותר קצת עד תשלום בחי' הדיבור בשלימות עם כל מוצאיו ונגמרת שלימות המחשבה ומרגיש בעצמו פרטי התענוגים והמשכיל על דבר ימצא טוב טעם ודעת אשר ככה יאתה לאיש הישראלי להוציא דיבורים של תורה ותפלה באופן הנזכר לאפוקי איש בער לא יבין את זאת ואין בפיו נכונה וגם תורתו ותפלתו תועבה כי לשונו ל' רמי"ה רמ י"ה כנזכר והכ' רומז יכרית הוי"ה כל שפתי חלקות ירצה אם השפתים מחולקים היינו הקול והדיבור נפרד מחכמה ובינה עושה פירוד בין הדביקים וזהו יכרית הוי"ה כביכול שפתי חלקות ואין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם כי האותיות המה חריבות ואינם פורחין לעילא ולקראת אנשים כאלה תמה דוד המלך עליו השלום באומרו לא ממוצא ולא ממערב ולא ממדבר הרים בכאן נרמז שלשה הבחי' הנזכר והיינו לא ממוצא רומז לה' מוצאות הבינה ולא ממערב כשהמחשבה באה בהתלבשות ברית הל' יסוד של חו"ב המערב בחי' השפעתם וכאן הוא בהרגשה יותר קצת ולא עוד אפי' לא ממדבר בחי' הדיבור הרים אינו יכול להרים א"ע בהתעוררת ועבותות האהבה להוציא דיבור בדחילו ורחימו והכל בעבור שלא ידע לשמור פיו ולשונו במעשהו בחוץ והשליך אותיות לחצונים ועשה עמהם צרופים לא טובים ועתה בעת תורה ותפלה באים לנגד פניו ורוצים עליה ע"י ולהיות שנבער מדעת קונו כמעשהו בחוץ כך מטהו בפנים ונשאר שקוע באותן המחשבות מעורבות והקול ודיבור נפרד מפנימיות מחשבתו כי אין פיו ולבו שוים וממילא נעשה פירוד בין הדביקים בשם הוי"ה ב"ה ולזה רמז בנעים זמירותיו ואת"ה מורה ענין התפלה הנרמז במלת ואת"ה כלו' כשאתה רוצה להתפלל הוי"ה אל תרחק כלומר. פנה מחשבתך מהכיעור והדומה ממ"ז לבלתי עשות ח"ו פירוד וריחוק בשם הגדול והקדוש הוי"ה ב"ה כלל הנשמע בהיות שאינו מוציא דיבורים שלימים לא די שלא יבנה אלא יהרסם ועבירה הוא בידו ועוד יש לך אדם שמתעורר לפעמים וזעק לבו עד שנשמע למרום קולו באמצע התפלה ובאמת אין ממש בהרמות קול הנשמע למרחוק וכל עצמו של התעוררות מדבר שטות הנדמה לפניו ונתעורר מחמת זה ומשים מגמת נפשו באותיות שמוציא מפיו וכזה נרמז בכ' באיוב הידעת שחר מקומו ואיתא בזוהר ה' התרחקת משח"ר ודרש שם לעומק עניינו וכלפי דברינו בא הרמז ידעת ה' מוצאות הפה כלומר אפילו אם אתה מוציא אותם בהתקשרות כי מלת ידעת משמעו לשון התקשרות כמו וידע אדם את חוה היינו שבאה לך התעוררת באמצע התפלה להרים קול עדיין החיוב מוטל עליך להתבונן במעוז שכלך מאין באה לך בחי' ההתעוררת ושמא מדבר שטות וכאשר עינינו רואות משוטים הבוכים בתפלה שאינו יודע בעצמו על מה ולמה מוריד דמעות וכן דרכם מתחלה מורידים דמעות סתם

ואח"כ כשרואין שהוריד דמעות מרחמים על בחי' עצמם ועליהם לבם דוה ומעוררים לבכי עוד יותר ובאמת בקרב איש ולב אין וכן בחי' שמחתם שמעוררים בתפלה כל עצמה של השמחה נתעורר מדבר שטות ולפעמים מארבעה וה' גדולים כנראה בחוש הראות ונמצא גם שמחתם ואהבתם ויראתם הוא כסלותם ומאומה אין בידם כי גם תורתם ותפלתם תועבה אפילו משימים התעוררת מחשבתם בהאותיות כל עצמה של קדימת המחשבה מאין שנתעוררו הוא רק מ"ז וכיון שנחרב בבית ראשון יבש בבית ב' ג"כ לזה בא הרמז ידעת ה' מוצאות שחר מקומו הראשון מאין באה לך התעוררות לקשר ה' מוצאות הפה ואחר העיון היטיב תשכיל לדעת שצריך תשובה על התקשרות דיבורים במחשבה בזה מול זה בא הרמז שובה ישראל עד הוי"ה אלהיך להיות תשובתך שלימה להוציא דיבורים מקושרים בקדימת המחשבה וזהו עד הוי"ה אלהיך שתבנה ותכונן צרוף הוי"ה באמצעות הרחמים ותחנונים לפני המקום ורומז הנביא כי כשלת בעונך ואין לך מדות מקושטים ממגע נכרים ז' תועבות ממילא כמעשהו בחוץ יש לנחש הוא היצה"ר אחיזה במדותיו ככה מעשהו בפנים בתורה ותפלה אין נכונה בפיו ועושה פירוד בשם הוי"ה כנזכר ולזה רמז קחו עמכם דברים ושובו אל הוי"ה כלו' אין ממש בדיבורים שאתה מוציאם לפני אלהים ואפי' נראה שהם בהתקשרות ודביקות עכ"פ חובת גברא לשחר מקומם של הדיבורים מקום מוצאם קדימת התעוררת מחשבתו מאין נתעורר כנזכר ידעת ה' שחר מקומו וזהו קחו עמכם דברים דיבורים ממש ושובו אל ה' כי עליהם גופא צריך תשובה שעשה הריסה בשם הוי"ה כנזכר ואותן הדיבורים צריך להשיבם אל הוי"ה צירוף הקדוש ואז טוב לו. וכזה יש לרמוז בפסוק דרשו הוי"ה בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב באזהרה בא לדרוש תמיד יחודו ואחדותו יתברך מפרטי עובדותיו ולדבק פנימיות מחשבתו לרוממותו והתגלות אלהותו שבפרטי הנבראים והדוממים והצומחים להעלות הכל אל מקום אחדותם אך יאמר נא ישראל איך יתכן כזה לאדם הגשמי מלובש בגוף עכור ואיך יכול לתפוס אורות הבהירים ע"ז בא כמתרץ ואומר בה' מוצאות ירצה בה' אחרונה היא השכינה השוכנת בפרטי המדריגות שם מקום מציאת השארת התגלות אלהותו להשיג הרוחני מגשמית כי היא דמות דכל דמיונות מתחזיין בה מתתא לעילא ומעילא לתתא כמבואר כמה פעמים מהות הענין ואז תועלתם נשגבה ומעולה מאוד בגשתם לתורה ותפלה ימלא פיהם תהלה בקול נעימה בלא שום טרחא לדחות מחשבות מעורבות מהבלי עולם כיון שלא נפרד ממחשבות. קדושות אפי' בעבודתו בחוץ במעשה הגשמיות לכן יכול להוציא דיבור בשלימות הקול ודיבור מקושרים לחכמה ובינה

ונתהוה צירוף הוי"ה ב"ה ולזה כפול בלשונו דרשו ה' בהמצאו כנזכר והפעולה קראוהו בהיות קרוב מוסב על צירוף הוי"ה ב"ה נבנה ונתקרב אחד אל אחד יחדיו ידובקו.
ורומז הכ' כל הנ"ל יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו באופן המבואר לקדש ולטהר פרטי חושיו בלתי לה' לבדו ובזה נאות להשלים את נפשו את אלהים וישוב אל הוי"ה כנזכר כי זה תולה בזה לאפוקי כשנבער כל אדם מדעת להתבונן על פנימיות מחשבותיו ופרטי חושיו לקדשם ולטהרם ידע נאמנה שלא יתכן לפעול כל אלה ואפילו נדמה בעיניו שעושה עבודתו בשלימות ומכוין יחודים וכדומה תועלתו בהם מעט ואין רשומו ניכר למעלה לזה רמז כי לא מתשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי נאום ה' להורות הנ"ל כי מלת דרך מורה בחי' יחוד כמו דרך גבר ומורה הכתוב כי לא מחשבותי מחשבותיכם כלומר שנבערים מדעת קונם להשוות מחשבותם תמיד למחשבות הב"ה תדעו נאמנה ולא דרכיכם בחינת היחודים שאתם מכוונים בתורה ותפלה ומעשה המצוה אינם דרכי שאין נעשה באמצעות כוונתכם יחוד למעלה בדו"נ הכינוים בשמים וארץ.
וזה הרמז כי גבהו שמים מארץ כן גבהו דרכי מדרכיכם ומחשבותי ממחשבותיכם כלומר להיות שהכל תולה בפנימיות המחשבה בהיות משוה מדותיו למדות הקב"ה כמבואר בזה נאות לגמור יחוד שמים וארץ להוכיח על פניהם כמו שנעשה' פירוד בין מחשבותיו למחשבותיכם כן נעשה פירוד וגבהו דרכי מדרכיכם ושמים הכינוי להקדוש ב"ה גבהו מארץ הכינוי לשכינה ומלת כן כנותן טעם למה גבהו שמים מארץ ולא נעשה בהם בחי' יחוד כי כן גבהו דרכי וגו' והכלל להיות שנבערים מדעת קונם גם אהבתם ויראתם ושמחתם היא כסלותם ואתה תחזה אפי' אם מראה בעצמו איזה הכנעה והולך בכפיפת הראש עכ"ז שבע תועבות בלבו וכן כשמראה בעצמו איזה שמחה ונשיאות ראש משמחת הבורא ב"ה ושמחה מה זו עושה כי אין בה ממש ויש לרמוז כזה בתיקונים כל הכורע כורע בברוך וכל הזוקף זוקף ושם לבד מעומק עניינו הידוע מכוונות יש לרמז את האמור כל איש מישראל הכורע ומראה הפנאעש בעצמותו היותו עניו מאוד ומרכין ראשו לאשעי יהוכל חוץ לארבע אמות יראה להשות מדותיו למדת הקדוש ברוך הוא באמת וכל מקום זו מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענותנותו באמת וזה כל הכורע כורע בברוך כינוי להקב"ה הנקרא ברוך כמו דאיתא בזוהר איהו ברוך ואיהו ברכה כלומר במדת ענותנותך תמצא שם ענותנותו של הקב"ה הנוגע אליו ולא שתראה מדות ענוה ובקרבך ישים ארבו ושבע תועבות בלבך אין זה ענוה של כלום וכן כל הזוקף זוקף בשם כשאתה מראה בעצמך בחי' זקיפה והרמת ראש לנשיאות את נפשך כלפי מעלה זוקף בשם כינוי לשכינה הנקרא שם שמים עיקר נשיאת ראשך וזקיפת קומתך

רק בשם אם השכינה תמן בשמחת לבך והרמת ראשך זה נקרא זקיפה ואם לאו לא נקרא זקיפה ואדרבה הגבוה השפל והשפלה הגבה והוא איש זר והפכפך במעשיו וגם ענותנותו ושמחתו היא כסלתו.

ורומז הכ' להיות כי כן. כי בשמחה תצאו כלומר אמור לשמחה כזה מה זה עושה ויכול להיות שתצא מגבול הקדושה לשחוק ולקלות ראש וזהו כי בשמחה שאין שם השכינה תצאו ח"ו סוף הדברים הכל נשמע היות עיקר עבודת האדם להצוות מדותיו פנימיות מחשבותיו למדות ומחשבות הבורא ברוך הוא ואל ירגיש מצורך עצמו כלום אז ישרים דרכיו וענותנותו ענוה של אמת ושמחתו שמחת הבורא ברוך הוא כנזכר כל הכורע כורע בברוך וכל הזוקף זוקף בשם תמן קב"ה ושכינתיה ולזה בארתי מאמרם בכל מקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענותנותו ויש לרמז שמוסב על הצדיק השלם ותמים במעשיו וזהו בכל מקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה היינו שהקב"ה גודלו ורוממו למעלה ראש:

או יאמר בכ"מ שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה כי באמצעות מעשה הצדיקים ניכר גדולת הקב"ה ע"ד שנתעוררו חז"ל ומעשה ידיו מגיד הרקיע והצדיק השלם כל מה שנתגדל יותר שם אתה מוצא ענותנותו עוד יותר ויותר.

ולזה בא הרמז. מי חכם ויבין אלה נבון וידעם כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם מוסב לראש דרשו ה' בהמצאו כמבואר לדרוש אחדותו ויחודו בכל פרטי הנבראים יש שם התלבשות אלהות איברי השכינה השוכנת שם להחיותם ומחמת הגשמיות יתכן להשיג במושכלות וזהו בה' מצאו בה' אחרונה שם עיקר המציאות ובא האזהרה להשוות מדותיו למדות הקב"ה ומחשבותיו למחשבות הבורא ובזה נאות להם לגרום אחדותו ויחודו כנזכר כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי בחי' יחודיכם אינם שלי והיינו ופושעים יכשלו בם אבל מי שהוא חכם ונבון נפשו יודעת מאוד כי ישרים המה הצדיקים הנקראים ישרים דרכי ה' כלומר דרכיהם המה דרכי ה' וצדיקים ילכו בם באותן הדרכים של הקב"ה וגורמים יחודים למעלה אסנ"ו:

תקעו שופר בציון קדשו צום בכאן בא הרמז לעיקר התשובה היינו בהיות משים עיקר מגמתו והתאמצו בעבודת הבורא יומם ולילה ולא באקראי כאשר עינינו רואות עתה בדור הזה אפילו כשמתעוררים לתשובה ולתפלה ולצדקה ויהי כמעט רגע יפול הנופל ממדריגתו ואין הוא דבר של קיימא.

ורז"ל רמזו כל כנסיה שהיא לשם שמים סופה להתקיים והכוונה כי אתה תחזה בהתכנס רבות בני אדם לפעול פעולתם הגשמיות מתענוגות עולם הזה בוודאי בלתי דבר

המתקיים זמן רב מצד מזגם המתחלפים וטבעם השינוים ומה שנחמד לזה שנואה לזולתו והשנוא לו מצד הטבע אהובה לחבירו ונמצא בלתי אפשרי להיות חבורת בני אדם בעניני הגשמיות להתקיים זמן רב מצד מזגם וטבעם המתחלפים לאפוקי בהתאספם יחד לעבוד עבודת גבוה הגם שאין דעתם דומה זה לזה וכמאמרם קודשא ב"ה טבע כמה מטבעות בחותמו של אדם הראשון ואין דעתן דומה זה לזה ואין פרצופיהן דומה זה לזה והעמיקו במאמרם ואין דעתן דייקא דומה זה לזה כי אפילו בעשיה הגשמיות בחינתם שוה בעשיות מעשה המצות או העבירות אבל שכר המצות וגמול תשלום העונות יש הפרש גדול לערך פנימיות המחשבה והשתוקקם לעשיותם מטוב עד רע ככה הוא השכר ועונש ובזה תאיר עיניך אשר חכמים הגידו בהגיע ראש השנה הקב"ה שוקל מעשה המצות והעונות שפעלו ועשו כל השנה ורבו הדעות חד אמר נושא וחד אמר כובש ולכאורה יש לתמוה הלא מספרם ידוע רמ"ח מצות עשה ושס"ה ל"ת ומסתמא יש לכל מצוה מהמצות שכר ערוכה וכן השלמת גמול העונות גם כן עונשם ידוע למספר העונות ואם כן למה לו יתב' לשקול בפלס מאזנים העונות והמצות כיון שמשקלם ומספרם ידוע רק בעת בא על שכרו יספור כמה מצות עשו וכמה עונות וכלפי דברינו יובן שפיר להיות שהכל תולה בפנימיות המחשבה החזק הוא הרפה אם מעשהו בהתעוררת ועבותות האהבה אזי שכר המצוה גדולה לערך מגמת נפשו והתאמצו שמשים בעשיותם ולהיפך כשהמחשבה רפוי והמעשה בהתרפות אעפ"י שעושה המצוה של חברו עם כל זה הפרש גדול ביניהם עת בואם על שכרם וכן שנים העושין עבירה אחת מי שעושה בדביקה וחפיצה עונשו כפול ומכופל יותר מזולתו העושה העבירה ברפיון בלא דביקה וחפיצה והכלל להיות שאין שכר ועונש תולה במספר עשיות המצות ועונות כי אם לערך עומק מחשבות הלב ומגמת נפש בכוונות המעשה אם מעט אם הרבה יאכלו ככה פרי מעשיהם ויש מצוה אחת הגדולה בכמות ואיכות ממצוה הרבה שלא בכוונה ולזה שוקל הקב"ה פנימיות המחשבה והשתוקקותם של כל אחד ואחד מישראל בעשיות מצותיו החזק הוא הרפה וכן סופר ושוקל עשיות העונות ולדבר זה בוודאי אין מספר ידוע כי אם בפלס מאזני שכלו ית' הבוחן לבות וכליות ונחזור לענין בהתכנס רבות בני אדם בענייני עבודתם ברוחניות מתורה ותפלה ומעשה המצות הענין אפילו אם כולם יתכוונו לטובה בענין אחד ומצוה אחת עם כל זה מחולקים הם בפנימיות מחשבתם לערך חוזק הכרתם ותבונתם למשל כולם פותחים את פיהם מלת אחד בקריאת שמע הגם שהקול נשמע למרחוק ולא ניכר שום הפרש עם כל זה תכלית היחוד במלת אחד תולה בעוצם ההכרה ואמונה התקועה בהשגחתו ית' בפרטי פרטיותיו והשגת התפשטות אלהותו

מרום המעלות עד מדריגה התחתונה דורש תמיד אחדותו אפילו בהתחלקות המדריגות מייחד שמו יתב' בעולמו ככה משים מגמתו וכוונתו בתיבת אחד שבקריאת שמע איך שהוא תופס אחדותו בפרטי הפדר המדריגות לא כן מי שאין הכרתו חזקה ואין לו התפשטות הדעת להבין אחדותו כנזכר ועם כל זה בהגיע לתיבת אחד זעת לבו אחד בכל מאמצי כחו ובקול רב ממש שוה לזולתו ונמצא בבחינת הדבור כולם שוים לטובה וכן בענין המעשה רק בפנימיות המחשבה ועומק לבם יש הפרש גדול ביניהם ועם כל זה בהיות אנו בנ"י מתכנסים ומתאספים לדבר שבקדושה ומעשה המצות לעשות במטבע שטבעו חכמים ז"ל אפילו אין דעתם דומה זה לזה כנזכר אכן להיות שכולם לטובה יתכוונו והכל לשם שמים הרי זה דבר של קיימא לעולמי עד אעפ"י שהם מתחלפים בדעתם לאפוקי בהתאספ' יחד לעשות בגשמיות מתענוגות בני אדם בוודאי אין סופו להתקיים מצד מזגם וטבעם המתחלפים ומעתה תבין דברי חכמים ורמזותם כל כנסיה שהיא לשם שמים סופה להתקיים כנזכר לשלול כנסיה לגשמיות אינו דבר של קיימא ונמצא לפי הדברים הנ"ל בראות האדם שהתחיל במצוה ואינו גומרה ניכר תחלתו מסופו שלא הי' לשם שמים כי אם כמצות אנשים מלומדה ומעשה אבותיו בידו וכן בתשובה וצדקה ותפלה שלו אינו רואה אבל רואה באחרים לעשות כמעשיהם בלא התעוררת נשמתו ופנימיות מחשבתו מצד עצמותו ולכן כמעט רגע נופל ממדריגתו ורוח עברה בו ואיננו ולא נודע מקומה איה מעשה המצוה או התפלה והתשובה שעושה כי אינו דבר של קיימא והכל מורה היות עומד עדיין עם ראשו ורובו תחת שהחלקות הזמנים ולא נגע עם מחשבתו לעולם התשובה היא הבינה אם הרוחצת צואת בנה ששם למעלה מעולם הבנין ובהגיע לשם עבודתו בתמידיות ותשובתו שלימה לאפוקי בהיותו תחת עולם הבנין אין עבודתו בתמידיות ואין תשובתו שלימה וזה ההפרש של בינה ומלכות שגם שניהם נקראים תשובה וה' ראשונה נקרא תשובה שלימה לכוון הנ"ל ולזה אנו שואלים ומתפללים בשמ"ע והחזירנו בתשובה שלימה לפניך וכי יש תשובה שאינה שלימה אמנם הכוונה לעולם הבינה ה' ראשונה הנקרא תשובה שלימה כנזכר לזה בא הנביא לרמז תקעו שופר בציון כנוי לבינה ומלכות ה' ראשונה נקרא שופר כנודע מלשון שפרו מעשיכם וציון כנוי למלכות הנקרא עיר ציון ונודע זווג תפארת ומלכות אינו תדיר בזווג חו"ב כנזכר בזוהר על פסוק אכלו רעים שתו ושכרו דודים עיין שם ובא באזהרה תקעו כמו לתקוע יתד במקום נאמן היינו לתקוע בחי' שופר המורה בינה אפילו בציון שכאן איי הזווג בתדירי עם כל זה ישים מגמת נפשו בכל פרטי מעשיו לייחד גם שם איברי השכינה להעלות לעולם הבינה ולעסוק בעבודתו יומם ולילה ואל יאמר שעיקר

התשובה תולה במה שמתענה וכי כזה צום בחר הבורא ב"ה ולב אין ומחשבותיו פונים חוצה וצריך למיתב תענית לתעניתו ולזה גמר אומר קדשו צום שצריך לקדש את הצום במעשה הצדקה ומחשבות קדושות ואז טוב לו בזה ובבא אסנ"ו:

האזינו

בפסוק **הלה'** **תגמלו זאת עם נבל ולא חכם**. הנראה שבא הכתוב לתמוה על רבות בני עמינו ההולכים בחשך ולא אור יומם ולילה להוטים ובהולים אחר מזון הגשמיות וישינים תרדימת הזמן ליתן עצות לנפשם לדאג לבם בקרבם במה נאות להם להחיות את נפשם ורוחם ונשמתם ושא עיניך וראה מה דאיתא בספר הקדוש קנ"ה בן אדם יש לך לדעת מהות מזון הרוחני מנשמתך ממזון הגוף ואתה תחזה בראות האדם שנודד ללחם והגיע שעה האחרונה שאם לא יאכל בעת הזאת ימות ברעב אזי תראה גודל השתדלותו והתאמצו בעבור האוכל בכדי להחיות גופו וצועק להקב"ה ולבני אדם ואילו היה לו כנפים היה מחופף להדביק מזון הגוף בכדי שלא ימות ברעב כי עוד מעט ואיננו וימות בחוסר לחמו ככה מהראוי להשתדל אחרי מזונות נשמתו ויאמין באם יחסור מזון נשמתו כלה ונפסדת ממנו והיא לה בחי' מיתה כמיתת הגוף בהחסר לחמו ואם כן למה לא ירדוף האדם כקורא בהרים ויצעק אל ה' ואל בני אדם בל' אוי ואבוי תנו עצות לנפשי ואם לאו הרי אני הולך למות שאבד ממני נשמתי שאין לי חכמה ותבונה במה להחיותם עיין שם לשונו כי כתבתי תוכן הכוונה והנה עינינו הרואות עתה כל עצמם והשתדלותם רק לשאול עצה אחרי הצטרכות הגוף ולא ראינו אפי' אחד שהלך ילך ובכה לשאול בעצה אחר החכמה במה נאות להחיות נשמתו וגם פרטי העתים והרגעים יושבים ומצפים עת בואו של צדיק ליתן להם חיות כי לית להם מגרמם כלום וגם פרטי הנבראים ודוממים והצומחים וחיות ועופות וכל הבאה לכלל בריאה ממתינין על עם ישראל שכל עצמם לא נבראו אלא בשבילם ואיש הישראלי בתורתו ותפלתו נותן להם חיות כנזכר לנו בפרשיות הקודמות כמה פעמים ולהיפך בעשות רע חס ושלום אזי נתמלא כל פני תבל ערים ושנואים המושלחים ממקום חיותם ששונאים אותו שנאת מות ולכן בראות האדם שנעדר ממנו החכמה ובינה לדעת כמה להחיות נפשו ונשמתו אפילו רגע אחת וגם להחיות חלקי הזמנים ופרטי הנבראים ראוי גם כן שיצעק אל ה' ואל בני אדם לשאול בעצה אמנם לב הותל הטותה וישינים שינת עולם ועיקר העבודה שכוח מלוח לבם ואוי לאותה בושה וכלימה מה יעשה לאחריתם ובהאיך אנפין יקומו קדם מלכא ונבער כל אדם מדעת שאין אמצעות במעשיו אז גורם יחוד שמו יתב' בעולמו בהיות לו התפשטות

הדעת בכל מקום שנותן עיניו לראות רואה שם איברי השכינה ולוקח לעצמו רמיזא דחכמתא ובזה כחו יפה להעלות איבריה למקומה הרמה או להיפך בשטח עיניו מראות ואטומים אזניו משמוע בכ"מ התלבשות אלהות כנזכר לנו בכמה מקומות הענין באורך ידע נאמנה שנפרד עם פנימיות מחשבותיו מרוממותו ית' וככה עושה פירוד בין הקב"ה ובין שכינתא התולה כל עצמה בהכנת לבו לדרוש אחדותו ית' ולא נמלט האדם מאחת משתי פנים אלה המבואר. ומעתה תחזה גודל ההשתדלות והתאמצות הראוי לאיש הישראלי לרדוף יומם ולילה לשאול בעצה במה נאות לו להשלים את נפשו באלהים כיון שנבער מדעת והחכמה אין מול זה בא הרמז בתורה מוסר הכללי האלה בתמיה המתקיימת תגמלו משמעו לשון הפרדה כמו גמולי מחלב לעורר לב הנרדמים ראו מה אתם גורמים הלה' תגמלו זאת כנוי לשכינה הנק' זאת קומתך תגמלו אותה מה' ונעשה פירוד בין הדביקים והכל בעבור שאין להם התפשטות הדעת לרדוף אחר החכמה לדעת במה היא ניזונה נשמה הנפוחה בקרבכם וזהו שמורה באצבע עם נבל ולא חכם זה הגורמת ודו"ק:

זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור בהנחל עליון גוים בהפרידו בני אדם יצב. גבולות עמים למספר בני ישראל. והנראה בהקדם פסוק רני עקרה לא ילדה פצחי רנה וצהלי לא חלה כי רבים בני שוממה מבני בעולה אמר ה' וכבר קדם לנו ביאור פסוק זה והכלל נודע יעקב ועשו היו תומים בבטן המלאה ותומים כתיב בתורה חסר אל"ף להורות שאלופו של עולם לא היה רצונו על אחד מהם הוא עשו שכל עצמו שבא לכלל בריאה רק בשביל תענוג שיגיע מיעקב בהיות עשו עומד לנגדו וביארתי פ"ה ויהי אך יצא יצא יעקב והנה עשו אחיו בא מצידו כלומר ביאתו של עשו בעולם הזה אינו בא רק מצד יעקב לגרום תוספות תענוג מאור ביתרון החושך וככה נוהג הענין מעת הבריאה עד לעתיד עיקר הכוונה רק ישראל עלו במחשבה להבראות ואלה הגוים הניח ה' לנסות בם את ישראל להטיבם באחריתם לכפול שכרם משלם והן המה בני ישראל מעותדים יומם ולילה בפרטי עבודתם לבנות קומת השכינה ולהרוס בנין קומת הסט"א כי לא נשתלי' האי מנוולא אלא מחטאי דבני נשא כמו דאיתא בזוהר ולזאת יחרד האיש וילפת האדם בהתבונן על נעשה עצמו מה החטא גורם לא די שאינו בונה קומת השכינה כי לא קונה האדם שם טוב לעצמו להקרא בן למקום כ"א בהיות עוסק תמיד בבניינה ולזה כיוונו רז"ל אל תקרי בניך אלא בוניך שבלתי אפשרי לקנות שם בניך אלא בהקדם להם בוניך שבונין קומת השכינה ולא די שאינם בונין קומתה אלא אדרבה שגורמים בנין קומת הסטרא אחרא ויש כאן שתי רעות שחת להם בניו מומם מום שלהם שאינם נקראים

בנים למקום אלא עוד זאת שנעשו בנים לסטרא אחרא וכמו ששמעתי בשם **הבעש"ט** זלה"ה ותהי לפנינה ילדים ולחנה אין ילדים שהכתוב מתרעם על מעשה בנ"א בנתרפים מתורה ועבודה ותהי לפנינה כינוי לסטרא אחרא על דרך מאמרם שכן ופנינה לשם שמים נתכוונו יש ילדים ברוע מעשיהם נעשו בנים לפנינה ולחנה הכינוי לשכינה אין ילדים כי נרפים הם נרפים מעבודת הבורא ואין לה דבורים להתפאר במעשה הצדיקים לומר חזי במה ברא אתינא לגבך בהעדר הבנאים לעסוק בבנינה שעיקר בנינה תולה בכשרון פעולת הצדיקים לערך אחיזת נשמתם בקומת השכינה ואין לך בושה גדולה מזה מלבד החטא בעצמו כי רע ומר עזוב ה' אלא עוד זאת שנשלם בסבת קומת הסט"א ואפשר לרמוז שאנו אומרים על חטא שחטאנו לפניך ביצר הרע לכאורה אינו מובן בודאי וכי אם חוטא האדם רק כשנכנס בו רוח שטות מעצת היצר הרע ומה לו לפרוט החטא שחטאתי ביצר הרע אמנם יש לרמוז האמור לבד החטא שחטא עוד זאת חטא בפ"ע שהשלים קומת הסט"א הוא היצה"ר וזה על חטא שחטאנו לפניך ביצה"ר כלומר שגרמנו תשלום הקומה ביצה"ר כנזכר כלל הדברים מהראוי שהחי יתן ללבו שזאת עיקר תורתו ועבודתו בעוה"ז רק לסתור ולהרוס בנין קומת הסט"א ואז נתמלא ירושלים כי לא נתמלא צור אלא מחורבנה של ירושלים ובזה תולה שכר ועונש לדעת מאוס ברע ולבחור בטוב כ"א אין רע בעולם במה ימאסו ובמה יתכן להם לבנות בנין קומת השכינה וכיון שכן ממילא תיכף שנאצלה מחשבה הקדומה לברוא את יעקב מוכרח להיות בריא' עשו אחיו הבא מצידו מצד יעקב כי זה לעומת זה עשה אלהים אמנם עיקר רצונו של יעקב והם כללות העממין גורמים יתרון השלימות וכופל תשלום גמול למזון הנשמות בעולם המנוחות לבלתי יאכלו מנהמא דכסופא ובהעדר' יאבדו ישראל טובה הרבה וכמבואר לנו פ"ה האנשים האלה שלמים הם אתנו כלומר אתנו ועל ידינו ניכר שלומותם מול זה בא הרמז בתורה ושרי אשת אברם לא ילדה לו ולה שפחה מצרית ונראה שהכתוב מתמה ואומר ושרה שהיא בעצמה צדיקת וגם אשת צדיק לא ילדה בתמיה הגם שחכמים הגידו מפני מה היו אבותינו עקרים מפני שהקב"ה מתאוה לתפלת הצדיקים כבר בארנו דבריהם למעלה להדורש מקומו לזה בא הכתוב כמתרץ ואומר טעם לשבח למה לא ילדה ולה שפחה מצרית ולהיות כי כן שיש לה שפחה שצריך להיות בחי' התגלות רע בעולם כקליפה הקודם לפרי בכדי נקבל אח"כ תוספת תענוג ביתרון אור ושאת מהטוב מבני הגבירתה בסוד ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל כמו שזכרנו למעלה בפרשיות הקודמות ע"ש ולכן צריך תחלה הולדה בשפחה מצרית בכדי שיגיע תוספות תענוג מהולדת שרה להתפאר בבניה ולומר חזי במה ברא אתינא

לגבך ולזה אמרה בא נא אל שפחתי אולי אבנה ממנה כלומר מיהרה עליו למהר יחוש מעשהו להוליד בנים אל השפחה כדי שבאמצעותה תתראה שלימות בנין קומתה וזה אולי אבנה ממנה דייקא ביתרון אור ויתרון שאת מן החושך מול זה רומז הכתוב רני עקרה לא ילדה פצחי רנה וצהלי לא חלה וקשה קושית המין בגמרא וכי בשביל שלא חלה רנה לזה גמר אומר הכ' כמתרץ על התפלה ועל הרנה כי רבים בני שוממה מבני בעולה להורות הנ"ל כי יש לבני שוממה הם בני השכינה יתרון שאת ויתרון אור כי בני בעולה גורמים להם לישראל תוספות התענוג ושלימות יתרונם כיתרון אור מחושך ולכן לא חלה להוליד בנים עד שתהא תחלת הולדה בבני בעולה כקליפה הקודם לפרי והגיע על ככה התפארת להקב"ה להתפאר במעשה הצדיקים ושלימות יתרונם לדעת מאוס ברע ולבחור בטוב וזהו שגמר אומר הכתוב אמר ה' אמר משמעו ל' התפארות כמו יתאמרו כל פועלי און כלומר הקב"ה יכול להתפאר עם בני השוממה ביתרון אור כי מזה תולה השכר ועונש כנודע מסוד מיתת שבעה מלכין קדמאין וסוד ההוא נוקב והולך עד תשלום הבירור ואז יבואו ימים המקוים לנו משומר ישראל ועתה נחזור להביאור זכור ימות עולם כל ו' ימים הקדמונים שמהם נמשך העולם מהות עניינם בסוד אלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום כנזכר ואז יתכן לכם לדעת ולהבין שנות דור ודור מאז עד אז ימי משיחנו ב"ב צריך להיות טוב ורע גבול הרשע לעומת גבול הקדושה וזהו שרומז בהנחיל עליון גוים בהפרידו בני אדם להורות מעת ברא אדם על הארץ אבינו הראשון שעלה ברצונו לגלות אלהותו באמצעות קומתו וכיון שחטא נתמעט קומתו ונתחלק לשלשה בחי' האבות שנתגלגל באברהם ונצטרף ביצחק ונתלבן ביעקב אמנם עד יעקב עדיין לא נתפרד כי מדתם בחי' יחידית ועיקר הפירוד לפרטיות רבים היה ביעקב שנתחלק לי"ב שבטים ואח"כ לע' נפש ות"ר אלף רגלין ויש לנו סמך במקרא בלידת יעקב אבינו: ויאמר ה' לה שני גוים בבטנך ושני לאומים ממעיך יפרדו ולאום מלאום יאמץ ורב יעבוד צעיר והכוונה להיות יעקב אבינו בחיר האבות ושופריה דיעקב מעין שופריה דאדם הראשון שבו נתלבן וממילא היה כאן עיקר התפרדות הגבולים להכיר יתרון מעלתה זה על זה כיתרון אור מחושך ולזה אמר לה ה' שני גוים בבטנך דייקא ושני לאומים ממעיך יפרדו מכאן עיקר התחלת פירוד האילנות אילן הקדושה הנרמז ביעקב נתפרד לענפים רבים לששים רבוא נפשות ואילן הטומאה נתפרד גם כן לענפים רבים למספר ענפי הקדושה שכל אחד מישראל יש לו צד שכנגדו בטומאה וזהו ושני לאומים הידועים ממעיך יפרדו כל אום יפרדו לענפים רבים וזה. רק ממעיך לאפוקי טרם לידת יעקב אבינו עדיין לא נתפרדו הענפים ועדיין היה אדה"ר בגלגול אברהם וצירוף יצחק רק בבחי' כלל וגמר

אומר ליתן טעם לשבח למה נתפרד האילנות כל או"א לפרטים רבים לזה מורה באצבע ולאום מלאום יאמץ כלומר שצריך אימוץ ביתרון אור לאום מלאום וע"ד האנשים האלה שלמים הם אתנו ורב יעבוד צעיר רומז לסט"א הנקרא רב כמו אתם הרבים גורם בחי' העבודה לצעיר יעקב הוא הקטן וכבר הארכנו מהות הענין בכמה מקומות להשכיל על דבר והכלל בזה התחלקות והתפרדות משני לאומים גבול הקדושה לעצמה וגבול הרשע לעצמה בזה תולה עיקר עבודת בני ישראל ויתרון שלימותם ושכר ועונש וזהו זכור ימות עולם כמבואר בינו שנות דור ודור איך שנוקב והולך עד סוף כל הדורות והיינו בהנחל עליון גוים רומז לשני גוים בבטן המלאה ושני לאומים ממעיך יפרדו וזה הרמז בהפרידו בני אדם כלומר שם נעשה פירוד בבני אדם קדמאה שנתפרד ענף הקדושה לפרטיות ענפים י"ב שבטים ושבעים נפש ות"ר אלף רגלין וששים רבוא נפשות כולם המה פירוד כלליות אדם קדמאה שנתלבן ביעקב אבינו כיון שכן מוכרח להיות גבול הרשע גם מספר שוה לפרטי ענפי הקדושה בכדי לגרום לכל בחי' ובחי' יתרון שלימות ובהירות וזהו שגמר אומר יצב גבולות עמים למספר בני ישראל ומלת מספר סובל שני פירושים מספר ממש כנזכר כי צריך להיות זה לעומת זה וגם למספר משמעו ל' ספיריות ובהירות שיגיע להם שלימות היתרון אור בהירות מחמתם ולהיות שלא פסק הענין ועדיין נוקב והולך מאז עד אז לכן אומר בל' עתיד יצב גבולות עמים עודנה יצב גבולות עמים למספר בני ישראל עד שיבלע המות לנצח ואז ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר שאז לא יקבל הקב"ה עוד תוספת תענוג מעם קרובו ישראל מחמת חושך האומות כאשר עתה כ"א באופן אחר אשר עין לא ראתה וכמוס עמדו יתברך וזהו ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר לקבל מחמתם התענוג ודו"ק מאד והבן:

וישמן ישורון ויבעט שמנת עבית כשית ויטש אלוה עשהו. הכוונה לעורר לבות בני אדם איך לדבק פנימיות מחשבתם לרוממות אלהות אפי' לעת האוכל את לחמו ופרטי מאכל שלחנו כי באמת אין לך שום תענוג בעולם אפי' מתענוגות בני אדם שאין להם שורש למעלה בעולמות העליונים וככה נתפשט להנבראים להשיג במושכלות באמצעות הגשמיות וחובת גברא לדרוש אחדותו ויחודו יתברך באמצעות תענוגים הגשמיים לשים את לבו ורוחו ונפשו לבלתי יתענג את בשרו מבחי' התענוגים כ"א ימצא מקום לה' למה ברא פרטי תענוגים אלו בעולם הלא כולם בחכמה עשה וכל פעל ה' למענהו הכל בשביל קילוסו ושבתו וכן בהקרה לפניו איזה שמחה אל יקל את ראשו לצאת לגבול הקדושה כי שם הנחש הוא היצר הרע מצויה להקל את ראשו כנרמז למעלה כי בשמחה תצאו ח"ו חוץ לגבול לקלות ראש אמנם זה נאמר מקלי הדעת אבל אנשים המשכילים

שיראת אלהים נגע על פניהם כאשר שש לבם איזה שמחה משיבים האמרים אל לבם לא דבר ריק הוא בעולם והכתוב רומז אשר ברא ששון ושמחה נמצינו למידים גם הששון והשמחה היתה להם בריאה ממש הכל לתועלתו ית' שיעבדו בני ישראל את הקב"ה עמהם ואם כן איך יתכן שישמח האדם את עצמו עם הששון והשמחה ושמחה בעצמו מה זה עושה שאין לה שום הנאה ממנו ובארתי מאמרם ז"ל שהתורה חוגרת שק ואומרת רבונו של עולם עשאוני בניך ככנור שמנגנים בו כותים והכוונה כי שמעתי **מהמגיד** זללה"ה שהיה אומר דרכים מבקשים תפקידם כי באמת כל עילה רוצה בעילתו לקבל הארה מלמעלה הימנה וכל עצמה של הדרכים נבראו בעולם בשביל הולכי דרכים וידרך הדורך בהם תמיד ובזה נמשך להם חיותם ומבקשים תמיד דריסת רגלי בני אדם שתעשה תפקודתם שנבראו בשביל זה ודברי פי חכם חן ומזה ידמה המשכיל לפרטי הנבראים והדוממים וכן הענין בכנור כל עצמו לא נתהוה רק שינגנו עליו בנ"א אמנם עיקר הכוונה שבא יבא איש נלבב ומיטב נגן והיה כנגן המנגן ויגיע הנאה ממנו להכנור להיות שיצא ממנו תועלת לעבודת הבורא ב"ה ומשמח את האלהים ואנשים ובזה יש עליה להכנור ולהפך כשמנגנים על הכנור לפני כותים ירידה הוא להכנור כי מה תועלת בשמחתם שנתעוררים מקול הכנור וכל עצמה של הששון ושמחה לא נברא בעולם כי אם לתועלת עבודת הבורא איש צדיק ישמח עמה וגורם שמחה להבורא ב"ה וגם להשמחה בעצמה לא כן אם האדם משמח א"ע לשחוק והוללות לעדן את בשרו הכסיל בחושך הולך ואין נוגה לו וגם להשמחה יש צער גדול שכל חפצה ורצונה לשמח אלהים ואנשים ולא שהאנשים ישמחו את עצמם וזה הרמז שוש אשיש בה' ירצה השוש בעצמה לית לה מגרמה כלום וזה לך האות עינינו הרואות שאיש רשע נוטל השוש ומשמח לקליפות עמה ושתי רעות עושה לו לעצמו וגם לשוש כנזכר לוה רמז שוש אשיש בה' אני מכניס שמחה בבחי השוש להיות לה שמחה ותענוג דהיינו בשמחת מצוה לשמח אלהים ואנשים כמדובר וככה כל פרטי התענוגים כל עצמם ורצונם שאיש צדיק וחכם יתענג עמהם והוא יודע מקום מוצאם במקום עליון וישים לבו להעלותם למקום מוצאם ושורשם והכלל הכל תולה ועומד לערך פנימיות מחשבות אדם לאנה פנה מחשבתו בדחילו ורחימו לעשותם כתיקונם הכל בעבור תיקון עליון ואינו מרגיש מהנאת עצמו כלום ואז כמו שעורך דביקות נפשו ועומק מחשבתו אליו יתברך ככה מכניס הארה עליונה באותיות לימוד תורתו ותפלתו ומעשה מצותיו ובאיזה המעשה אשר יעשה מתענוגות בני אדם נגררים ונמשכים אחר עומק מחשבתו הטהורה באשר הוא שם ואז טוב לו ולהם לפרטי פעולותיו שנוהג בהם יש להם שמחה שגורם להם עליה ולהיפך גורם להם ירידה

כנזכר והכלל פרטי הנבראים והתענוגים לית להם מגרמם כלום כי אם ממתינין עת בואו של איש משכיל להכניס בהם הארה בטהרת פנימיות מחשבתו והט למשל אזניך כנור נברא בעולם שינגנו עליו ומחמת קולות היוצאים מהנימין יש הנאה כי קולו ערב ונעים אל השומעים ונתעורר שמחה בלבם שנעשים קנים לרקד ואם אישים משכילים מגביהים את עצמם לרקד לקול הכנור ישמח הכנור ג"כ בשמחת הצדיק ולהיפך אדם רשע נתעורר מקול הכנור לדבר עבירה מניאוף וכדומה ח"ו מקלות אוי לו ואוי לכנור שגרם לו ככה כל זה מורה דלית להם מגרמם כלום כ"א מה שאנו בני ישראל מכניסים בהם הארה כנזכר ולזה רמזו במאמרם שהתורה חוגרת שק ואומרת רבש"ע עשאוני בניך ככנור שמנגנים בו עכו"ם והמה בודאי אינם מכניסים הארה לכנור לגרום לו שמחה ואדרבא צער הוא לו שנתעוררו לדבר עבירה מנאוף וכדומה וירידה לכנור ושמעתי בשם **הבעש"ט** זללה"ה פעם אחד שמע לאדם רשע שנגן בכנור והבין כל העבירות שעשה מיום הולדו ואם בכנור פורש עונותיו כ"ש כשמנגן בפה מהניגון שהוא מזמר יכול המשכיל מזכי הראות לדעת מה שפעל ועשה מכל עונותיו כיון שמכניס כל מאמצי כחו בניגון שמוציא מפיו וא"כ תוכחת מגולה להחזנים ומנגנים והסירו מסוה הבושה מעל פניהם לזמר בפני החכמים וידועים ובפרט בעומדו לפני התיבה בבית המדרש או בבתי כנסיות באין מבין שהוא בעצמו מודיע קלונו ופיהו ענה בו לדעת ע"י ניגונו ונחזור לענין אשר לבחי' השמחה לית לה מגרמה כלום כי אם כל עצמה תולה לערך פנימיות מחשבות של המשמח עמה ואישים פועלי און נאמר עליהם כי בשמחה תצאו מגבול הקדושה ואישים משכילים נרמז בכתוב כללות היחוד: כי בשמחה תצאו ובשלום תובלון ההרים והגבעות יפצחו לפניכם רנה וכל עצי השדה ימחאו כף יש לרמוז בכאן בחי' היחוד של עשרה ספירות ע"פ ההקדמות שזכרנו כמה פעמים מהות עבודת אדם בעה"ז להעלות ולהגביה נצוצות קדושות ואותיות התורה המלובשים בפרטי המדריגות והם איברי השכינה השוכנת בהם להחיותם עש"ה ומלכותו בכל משלה ובהיותם לוקחים לעצמם משם רמיזא דחכמתא לעבודת הבורא בזה כחם יפה להוציא משם נ"ק למקומם הרמת' ובתנאי שכל מגמתם רק לצורך גבוה ולא צורך עצמם אזי גאולה יתנו לנ"ק המלובשים שם וגם הם יצאו מבחי' גלותם של כל או"א מישראל העומד במיצר ים החכמה וזהו הרמז כי בשמחה הכינוי למלכות הנקרא שמחה אם עיקר מגמתכם בעבור השכינה התועלת המגיע תצאו אתם ג"כ עמה וגם זאת בשלום כינוי למדות היסוד המשפיע שפע וברכה תובלון גם אתם כי אתם גרמתם הקמת ברית עליון להוביל לה ברכות טוב תובלון גם אתם באמצעות זאת ההשפעה הנשפע בהעברת היסוד ההרים והגבעות יפצחו לפניכם

רנה כינוי לחג"ת נה"י הרים וגבעות מהם מורה לשלשה ראשונות כולם יפצחו לפניכם רנה כי הכל תולה בהתעוררת התחתונים כללותם מסכימים להשפיע מרום המעלות עד מדריגה התחתונה הכינוים בעצי השדה ימחאו כף משמעו לשון התחברות כמו אלו קרעים שאין מאחין והכוונה אפילו מדריגות התחתונים ימחאו ויתחברו יחדיו ידבקו אל מדריגה יותר עליונה והוא כף מורה כתר ואז יבואו ימים המקוים לנו משומר ישראל כמבואר לנו פ"ה ועמדו רגליו ביום ההוא ע"ש ותוכן הדברים ועמדו רגליו המורים מדריגת התחתונים ונמוכים יתעלו ויגביהו למעלה ראש ביום ההוא כנזכר בזוהר שדרש ע"פ ועבד הלוי ע"ש וכ"ז בהתפשטות דעתן של ישראל ויקרבו ימי משיחנו כנזכר מאמרם זכו אחישנה היינו לזכות עצמם אפילו מאכילה ושתיה ופרטי תענוגות בני אדם ימהרו וחתישו ימי משיחנו עיין בפרשיות הקודמות. ועתה נחזור להביאור אשר לפנינו וישמן ישורון ויבעט כלומר הכתוב מתמיה היתכן כזה ואיך יעלה על הלב וכי בשביל נכרות כזה היה תכלית הבריאה לאכול ולשתות ולעדן בשם בתענוגים גשמיים ונשארים שקועים עד ראשם ורובם שם כל הימים ומאת ה' שכוח לוח לבם לומר מי נתן טעמים מתוקים במאכלים השינוים בטעמיהם הלא הכל מאתו יתברך מטעמים מתיקת התורה אשר בה אסתכל קב"ה וברא עלמא כי אפס ותוהו בלתו וכיון שכן מהראוי לעורר לבם בקרבם בעבותות האהבה לעבודתו יתברך תיכף לעת האוכל להשיג תענוגים הרוחניים מתענוגות הגשמיים וזה עיקר רצונו יתברך בהתפשטות אורותיו הבהירים במדריגות הנמוכים בשביל תוספות תענוג שקבל מעם קרובו ישראל בהיות לבבם זה להם אחדותו ויחודו יתברך ומתרעם הכתוב נגד שוכחי אלהים ומתענגים את עצמם ולא לבחינת התענוגים שגם להם יגיע בחי' תענוגים כנזכר וישמן ישורון ויבעט כלומר מכיר רבונו ובועט בו שמנת עבית כשית ומרגיש בעצמך התחלקות טעמים מתוקים שונים זמ"ז שהכל נמשך מבחינת תענוגים העליונים ומאת ה' היתה זאת וא"כ מהראוי לעובדו יתב' עם אלו התחלקות פרטי התענוגים ועכ"ז ויטש אלוה עשהו מוסב על פרטי התענוגים נשכח מלוח לבם שאלוה עשהו בחכמה נפלאה הכל בשביל קילוסו לצורך גבוה ולא רק לצורך תענוגות בני אדם והשם ברחמיו יורינו דרך עבודתו לטהר רעיונים לייחד שמו בעולמו בתמים ובאמת אסנ"ו:

סוכות

דוד ע"ה אמר תסתירם בסתר פניך מרוכסי איש תצפנם בסוכה מריב לשונות פירש"י מרוכסי איש מחבורי רשעים המתקשרים יחד להרע להם והפליאה נשגבה מה זה

הסתרה והצפנה בסוכה מרוכסי איש וריב לשונות כי לא יכול העושה מריבה ומחליק בלשונו לילך אחריו אפי' לסוכה ולריב ריבו ויש לרמוז כי אין לך מקטרג גדול העושה מריבה עם עם קדוש ישראל כנחש הוא היצה"ר והוא עיקר הריב לשונות שעולה ומקטרג בראש השנה וי"כ ולזה בא מצות תקיעת שופר לערבב מחשבתו וכמו דאיתא בזוהר ויעקב אזיל באינון יומין דבין ראש השנה ליום הכפורים עריק לאשתזבא מניה תב בתיובתא שוי גרמיה בתעניתא עד דאתי ראש השנה ויום כפור כדין ידעי ישראל דעשו בא ועמו ארבע מאות איש כולהו מקטרגי מיד וייא יעקב מאוד וייצר לו וגו' כדין וישב ביום ההוא עשו לדרכו אימתי בשעת נעילה דהא אתפרש מעמא קדישא וגו' מה כתיב ויעקב נסע סכותה ויבן לו בית כיון דיתבי בסוכות הא אשתזיבו מקטרגא וקב"ה חדי בבנוי נמצינו למידים מדברי קודש זוהר הנ"ל שקורא למקטרג הגדול בר"ה ויום כפור עשו וארבע מאות איש שהם הן עיקר הריב לשונות וחבורים הרשעים המתקשרים יחד להרע להם לישראל ועדת יעקב בורחים מפניהם בסוכות לזה רמז דהמע"ה בנעים זמירותיו והתפלל עבור כללות עם קדוש תסתירם בסתר פניך מרוכסי איש ויובן ע"ד שבחרנו למעלה שבחי' המועדים שדיבר לנו משה רבינו נקרא אנפי מלכא כנזכר בזוהר ע"פ לך אמר לבי בקשו פני אינון זמנייא וחגייא הנקראים פנים של הקב"ה המאיר באמצעות הימים טובים ולטעם זה נקרא יום טוב יום כזה שטוב העליון נתגלה כנזכר למעלה בפסח נתגלה מדת החסד בשבועות מדת התפארת ובסוכות לקבל אהרן דבזכותיה הוו אזלין שבעה עננין דחפיין על ישראל כסוכות ובג"כ אינון עבדין סוכה עיין בז"ח סוף פרשת תולדות שמונה והולך בחינת המועדים איך הם רמוזים ועכ"פ הם נקראים בחינת הפנים שבאמצעותם מאיר אור בהירותו יתברך וזה הרמז תסתירם בסתר פניך מוסב על חג הסוכות ונקרא סתר פניך מטעם המבואר תצפנם מריב לשונות הם עשו וארבע מאות איש כלהו מקטרגי ונקרא ריב לשונות בר"ה ויו"כ איה איפוא המקוה לברוח מהם רומז עיקר הוא בסוכות כנזכר בזוהר כיון דיתבי בסוכות מיד אשתזבו מניה וזהו תצפנם בסוכה ודאי בצל סוכות להגן עלינו מריב לשונות הנ"ל והכלל עיקר עובדותינו עתה במצות סוכה ואתרוג לבנות קומת השכינה בבנין החסדים אשר בראש השנה עיקר בניינה בה"ג ועתה עיקר בנינה בה"ח כנודע מכוונות האר"י זללה"ה להמעיין בספרים. וכאשר בארתי דברי בועז לרות הטבת חסדך האחרון מן הראשון יש לרמוז הכוונה ארבעה ימים שבין יום כפור לסוכות שרחל נוטלת חמשה חסדים וכו' והחסדים אלו אינה לוקחתם מלמעלה למטה שאם נתבטל החסד העליון ברבות הגבורות אין הגרוע ממנו יכול להקימו אלא לוקחתם מלמטה למעלה בכדי שאם יתבטל החסד

הגרוע היורד תחלה ברוב הגבורות בבא החסד המעולה ממנו ידבק בו ויחזירנו לאיתנו וכזה רמז לרות הכינוי לשכינה גדול חסדך האחרון מן הראשון להורות שלוקחתם מלמטה למעלה כמבואר וכ"ז יתבאר אי"ה לפנים מהות בניינה בבחי' החסדים ומעתה תאיר עיניך בדבריהם שמשלו משל למי שיצא מן הסוכה מחמת רוב הגשמים לא יבעט ויצא אלא יצא בהכנעה כעבד שמוזג לו כוס לרבו ורבו שופכו לו על פניו ולכאורה מזיגת הכוס מה בעי הכא במצות סוכה לומר שרבו משלם מדה כנגד מדה ושופך לו הקיתון על פניו אמנם כלפי דברים הנאמרים יתבאר שפיר להמבין מדעתו סוד מזיגת הכוס הוא בבחינת המתקת היין שהוא מסטרא דדינא יתהפך לרחמים על ידי מימי החסדים וכנזכר בזוהר מט"ט רמי מיא להאי יינא ומעתה תחזה להיות כל עצמה של מצות סוכה להכינה ולסעדה בבנין ה"ח להמתיק רוב הגבורות של בחי' קבלתה בראש השנה וי"כ שהוא כמו מזיגת הכוס יין במים וכיון שצריך לצאת מהסוכה מחמת הגשמים נראה שלא ניחא לרבו במזיגת הכוס ולכן שופך לו הקיתון על פניו מדה כנגד מדה ואנו אומרים בנוסח יהי רצון ובזכות צאתי מביתי החוצה ודרך מצותיך ארוצה יחשב לי בזאת כאלו הרחקתי נדוד ויש להבין איה הרמז בתורה יציאה מהבית לסוכה כאלו הרחיק נדוד והנראה ע"ד הכתוב ונס אל אחת מן הערים האלה וחי וכבר בארנו כמה פעמים ע"פ הכלל המונח בידינו שכללות התורה היא תמידיות וישנה בכל אדם וכל זמן והאיך שייך פסוק זה גם עתה והכוונה כי נודע סוכה רומז לבינה אימא עלאה בחי' תשובה ועיקר הכוונה של אדם בעשיות מצותיו רק לדבק פנימיות מחשבתו לרומתותו יתברך ולעורר לבו בקרבו בעבותות האהבה איך שזכה לעשות אותן המצות שהקב"ה עושה אותן בעצמו ולזה אנו מברכין בברכות המצות אשר קדשנו במצותיו דייקא אותן המצות שהוא בעצמו ובכבודו עושה קדשנו עמהם לעשות גם כן כי לכולם יש להם מקום מוצא בעולמות עליונים כמבואר לנו בפרשיות הקודמות להדורש מקומה וכיון שכן מהראוי שהחי יתן אל לבו טרם גשתו לעשות אחת מהנה המצות הנראים גשמיים היושב בצל סוכה של עץ ובאמת במקומה הוא אור בהיר עין לא ראתה ובחשבו כזאת אזי יתמלא בושה וכלימה ברתת וזיע כי כל אדם יודע פחיתת ערכו וחסרונו איך הוא משוקע בקליפות ולהוט ובהול אחרי המותרות ובהאיך אנפין יקום קדם מלכא לעשות אותן המצות שהוא הקב"ה עושה בעצמו וירא לנפשו מגשת לעשיות מצותיו יתברך עד שעוזב חטאיו ותוהה על הראשונות ושב אל הקב"ה בכל לבו ונפשו לבל יזכר ויפקד ויעלה על הלב לעולם לעשות כמעשהו הראשון ונמצא עשיות פרטי המצות גורמים תשובה השלימה וחרטה הגמורה לטהר ולנקות מלא קומתו מכל מום בכדי שיוכל לגשת ולקרב א"ע אליו יתברך

בעשיות המצות לעשות מצות המלך שעושה בעצמו ובכבודו וזהו הרמז ונס אל אחת מן הערים האלה מלת ונ"ס נוטריקון "ויעקב "נסע "סכותה רומז לכללות עדת יעקב נסעו אל התשובה השלימה הרומז לסוכה עולם הבינה ומורה הכתוב באצבע מאין באו אל התעוררות לשוב אליו יתברך בתשובה שלימה אחת מן הערים האלה הערים משמעו לשון התעוררות כלומר באמצעות עשיות מצותן יעטו כמעיל בשתם בהאיך אנפין יקרבו לעשות מצותיו ית' כנזכר ונמצא בבא האדם ורוצה להכניס ראשו ורובו בסוכה נרתע לאחוריו וירא לנפשו להכניס ראשו בתוכה עד שמעורר לבו בקרבו בתשובה שלימה וזהו ונ"ס ו"יעקב נ"סע ס"כותה אחת מהערם לשון התעוררות האלה שבאים מחמתם אל התשובה השלימה וכאמור ומהראוי שיחרד האיש וילפת במעלה על זכרונו עומק הסכות אשר איתא בהאר"י זללה"ה שארבעה דפנות הסוכה רומזים לצירופי אהי"ה וגם קרקעית הסוכה צירופי שמות הקדושים וא"כ איך מלאו לבו לעקור פעמי רגליו מביתו אל קרקעית הסוכה ולדרוך בעקבו על צירופי שמות הקדושים והוא מצוה קלה שאדם דש בעקב לזה רומז הכתוב ויעקב נסע סכותה כמורה באצבע מי הוא זה הראוי לדוש בעקב על קרקעית הסוכה וצירופי השמות הנקרא בשם יעקב שלם. ע"ד שבארנו למעלה מה דאיתא בתיקונים ע"פ ויבא יעקב שלם עם היו"ד והיינו שיש לו בהירות השכל לחבר היו"ד הרומז לחכמה אל עקב המה מדריגות התחתונים בחינת עקב לאיש אשר אלה לו לו נאה ויאה לדרוש בעקבו על קרקעית הסוכה כי גם בעקבו מחובר היו"ד המורה על החכמה וזהו ויעקב נסע סכותה ומעתה תאיר עיניך במה שאנו אומרים ובזכות צאתי מביתי החוצה ודרך מצותיך ארוצה בהתעוררת בלא בושת אנפין כי נתעורר לבי בקרבי מחמת מצות הסוכה כנזכר יחשב לי בזאת כאלו הרחקתי נדוד וישיבת סוכה מכפרת עון כנרמז בתיבת ונ"ס ו"יעקב נ"סע ס"כותה ומה מאוד צריך האדם לעורר לבו בקרבו כשזוכה לישב בסוכה אשר נודע סוד הסוכה הוא בחי' מקיפים של החסדים וע"י לולב עם מיניו אנו ממשיכין פנימיות ה' חסדים ודוד המלך כשבא להחזיר שבח והודאה על עומק סוכות בעוצם הכרתו השיג כ"ז והתחיל לפאר ולרומם שמו יתברך על רבוי טובותיו וחסדיו הנוהג עם עמו ישראל ורומז סכותה לראשי ביום נשק כי כבר נודע שהלולב עם מיניו ואתרוג נקרא מאני קרבא כאשר חכמים הגידו בסימניהם מאן נצח דינא מאן דמאני קרבא בידייהו ולגודל טובותיו יתברך העודפות על עם קרובו ישראל אמר ככה לא די שמסר כזה לעם קרובו להראות בעליל לארץ שהם מהמנצחים ולא מהמנוצחים במאני קרבא אשר בידיהם אלא עוד זאת הראה לטובה אות ביתרון שאת והושיבם בסוכה ג"כ לעטרם באורות מקיפים וזהו שאמר על כללות עם ישראל סכותה

לראשי בסוד הסוכה שהיא אורות המקיפים ביום נשק ביום קדוש כזה שאנו הולכים עם הנשק המורה למאני קרבא וחבה יתירה נודעת להם וטובים השנים מהאחד עם המאני קרבא מנצחים דינא ובונים את שינה בחסדים הפנימים ובישיבת סוכה באורות המקיפים כנודע למשכיל למעלה ומבין מדעתו ודו"ק:

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפות תמרים והקשה במדרש וכי ראשון הוא והלא ט"ו הוא אלא ראשון לחשבון עונות וצריך להבין מהות הענין היותו ראשון לחשבון עונות והנראה כי כבר קדם לנו הדיבור בענין ראש השנה שאז היא משפט המלוכה להמליכו יתברך עלינו מחדש ולזה אנו תוקעין בשופר כמשפט המלך ביום המלוכה תוקעין לפניו ואומרים יחי המלך וזהו עיקר מגמת נפשינו בתקיעת שופר וסדר התפלות לבנות קומת השכינה ולקבל עלינו עול מלכותו מחדש זולת מה שקבלנו עלינו בשנה שעברה ולזה אנו שואגים ותמלוך אתה ה' לבדך על כל מעשיך כי מי שנגרר ח"ו אחר תאות לבו מעצת המלך זקן וכסיל אין לך עבד גדול מזה שאינו ברשות עצמו ואל כל אשר יחפוץ המלך זקן יטנו כי הוא מושלך לפניו כפות עם רמ"ח איבריו ולזה עיקר הבקשה להמליך עלינו מלכותו ית' ש שיהא מושל על מלא קומתינו ותמלוך אתה ה' לבדך על כל מעשיך כ' לך משפט המלוכה ולא יהיה לזרים חלק בנו והיינו לשלול המלך זקן וכסיל צא תאמר לו ועיקר כוונתינו לקבל עול מלכותו עלינו לעובדו יתברך יומם ולילה כנרמז בכתוב תקעו בחודש שופר כלומר שאז ביום הדין הגדול והנורא צריך האדם להיות מבעלי התשובה ששבים אליו יתברך שלא בהדרגה כמו שדרש בזוהר ע"פ ואברהם זקן בא בימים ע"ש זכאה בעלי תשובה שברגע א' באים אל המעלה המובחר מה שהצדיקים גמורים זוכים בימים מרובים ולזה העמיקו בדבריהם במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד ע"ש בזוהר ואפשר לכנות אותן הצדיקים שהולכים בתורת ה' ממדרגה למדריגה בחינת חודש שנתחדש אצלם העבודה מזמן לזמן כענין הירח שנתחדשה ובחי' שופר כינוי לבעלי תשובה הגמורים אשר ברגע אחד עולין במעלה הגבוה וכזה רומז הנביא תקעו בחודש שופר עתה בראש השנה צריכין להחמיר בתשובתם ועבודתם ולתקוע בבחי' עבודתם הרפוי בידם כמו חודש שנתחדש מזמן לזמן תקעו לשם תשובה הגמורה הנרמז במלת שופר מלשון שפרו מעשיכם כי עתה בראש השנה השעה צריכה לכך וצריך להגביר התשובה על בחי' התחדשות העבודה ולזה גמר אומר בכסא ליום חגינו כלומר מכאן ראיה כי איתא בשל"ה שהביא בשם ספר א' שמצד המציאות מהראוי להזכיר עתה ראש חדש כמשפט כל השנה כי אם החג של ראש השנה גובר על בחי' ר"ח ע"ש וככה יש לרמוז תקעו בחודש שופר כנזכר ותקח לך ראיה בכסא

ליום חגינו כלומר למציאות היום היותו ר"ח גבר עליו החג ונקרא ראש השנה ככה תגבור בחי' התשובה על החודש כמבואר ע"ש בדרוש ראש השנה הרחבנו ביאור אשר חכמים הגידו שופר של ראש השנה מצותו בשל איל כלומר עיקר התשובה של ראש השנה לירא ולפחד מאימת הדין אילו של יצחק ולזה אנו מקבלים עלינו עול מלכות מחדש ומלכא טעם בתולה טעים והכוונה שהקב"ה טועם תענוגים מחודשות מנשמות הצדיקים איך שהם עומדים באימה וביראה ופחד מורא מאימת הדין מהמלך המשפט ועיקר הקבלה לבלתי יעשה מכאן והלאה שום דבר קטון וגדול זולת מה שיגיע צד הנאה לבורא עולם ואפי' בעשות מעשי הכרחים שבלתי אפשרי זולתם מקבלים עליהם שגם שם יבנו ויתקנו קומת השכינה כמבואר לנו כמה פעמים מהות הענין שאין לך שום דבר לבטלה בעולם והכל מורה על פועל החכם שברא הכל בחכמה ובכל מקום יש התלבשות איברי השכינה השוכנת בפרטי הנבראים והצומחים והדוממים וגם שם שם להם חק ומשפט לעשות עבודת רבם להגביה איברי השכינה אל מקומה הרמתה ומורא יעלה על ראשם שלא תלך שפע והארה עליונה הנשפע תמיד בהעולמות בשביל ישראל לחיצונים כי אם להעלות הכל אל ראשית המחשבה שורש ומקור המציאות שנמצא בעוה"ז וזה תכלית המכוון בכוונות הנענועים שאנו מנענעין עם הלולב ומיניו בחי' הדעת אל השש קצוות דהיינו לחבר בחי' הדעת והחכמה אל כל המדריגות כפי עוצם ה ההשגה ודעתו שמכיר בסימני פלאי החכמה שהבורא ב"ה מראה א"ע ונדמה אליו באמצעות התלבשות מדותיו מצד פעולותיו אשר אין שעה ורגע דומה לחברתה ומיום הבריאה עד סוף כל הדורות עדיין לא היו שני ימים שוים בדומה אחד אפי' של שעות ורגעים לא יהיו בדומה אחד כ"א בכל שעה ורגע משתנה כביכול בדמיונו בכדי להשיגו בבחינות מחודשות ואם יש משכיל דורש אלהים ומשיג משם רמזיא דחכמתא בזה כחו יפה להכניס לשם הארה עליונה להיות שעושה בהתקשרות החכמה והחכמה תחיה ומבררת ואז מחזיר מחשבה הנאצלה למקומה אשר היה שם אהלה מתחלה. כלל העולה עיקר תפיסת ההשגה אינו כ"א מהבנין ולמטה כמ"ש עולם חסד יבנה מחסד ולמטה עיקר בנין העולם מוסב הדיבור לשכינה הנקרא עולם מלישנא דעולימא ושם יכול רעיון לבות בני אדם לתפוס מחשבותיו הקדושים הניכרים מתוך מעשיו וכל או"א מישראל כפי אחיזת נשמתו למעלה יכול להעלות אל ה' אירי השכינה. וזהו הנרמז בכתוב אמרתי אעלה בתמר ומלת אמרתי פליג לשתים אמרת יו"ד שהעולם נברא בעשרה מאמרות ונודע שאמירה בחשאי ולכן לא היה עדיין שום בחי' התגלות וע"ד ששמעתי **מהמגיד** זללה"ה מה שאמר מה דאיתא לחים היו ונקרשו מגערתו ית' ונתבאר במקום

אחר ולכן תחילת הבריאה בעשרה מאמרות נברא העולם ולהיות שאמירה בחשאי ולכן נתן הקב"ה אח"כ את התורה בעשרת הדברות ודיבור הוא קשה ויכולין העולם לתופסו יתברך באמצעות עשרת הדברות שהתורה בכלל הוא רושם אלהות והיינו ע"י עשיות המצות הכתובים בה ובפרט מצות לולב עם מיניו ואתרוג המורים בדרך כלל שבע ימי הבנין ככללות התורה שחצבה עמודיה שבעה ולזה רומז הכתוב אמרת יו"ד ירצה עשרה מאמרות שבהם נברא העולם אי אפשר להשיגם ולתופסם כ"א באמצעות ד' מינים אלו הרשום במלת אעלה נוטריקון "אתרוג "ערבה "לולב "הדס המה מורים על זי"ה ומהבנין ולמטה מחשבה תפיסה קצת מצד פעולותיו ובזה תשכיל לדעת ולהבין במקרא אמרות ה' אמרות טהורות כסף צרוף בעליל לארץ מזוקק שבעתים ירצה להורות את הנ"ל אמרות ה' היינו יו"ד מאמרות שבהם נברא העולם המה אמרות טהורות לשון בהירות ולרוב דקותם ובהירותם לית מחשבה תפיסה כלל ע"כ הוריד עוז מבטחה ע"י נאמן ביתו בעשרה דברות על ההר הקדוש אשר חמד אלהים לשבתו וכללות התורה אינה רק שבעה עמודים כי חצבה עמודיה שבעה וכל עמוד נכלל מעשרה ועולה שבעים והיא רושם אלהות אשר באמצעות צירופי שמותי' והמאור שבה משיגין רוממותו וגדלותו יתברך וזהו אמרות ה' אמרות טהורות ובהירות כאמור ולית מחשבה תפיסה כנל שכל זמן היותם מאירים ובהירים כשרצה הבורא ב"ה להראות התגלותם להיותם בעליל לארץ לשון התגלות כמו בין שנראה בעליל וכו' אזי מזוקק שבעתים הלבישם בכללות עשרת הדברות שחצבה עמודיה שבעה ובסוד התכללותם עולה שבעים כנזכר ובזה יש התגלות לאותן היו"ד מאמרות ודו"ק:

או יאמר אמרתי אעלה בתמר והכל עולה בקנה אחד כי אנו אומרים מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך וכוונה להיות שעיקר השגתינו בעוצם יכולתו ורוממותו הוא באמצעות פעולותיו שנוהג בעולמו ככה נקרא בשם מתואר שמותיו וכינויו ואמר יאמר העבד העובד את הקב"ה שכבר עמד בסוד ה' ויודע עומק מחשבותיו יתב' באמצעות פעולותיו ובאמת הוא תועה מדרך השכל כי יש אלפי אלפים ורבוא רבבות עולמות שלא באו עדיין לידי התגלות ואיך ימלא פיו לומר שכבר השיג במושכלות לזה רומז הכתוב מה גדלו מעשיך ה' שנראים מעשיך שאתה פועל בעולמך גדולים ורבים ותרצה לומר שכבר עמדת על עומק מחשבותיו הניכרים מתוך מעשיו לזה גמר אומר הכתוב מאד עמקו מחשבותיך ואין מי בעולם לעמוד על סודם כיון שלא באו עדיין לידי התגלות כי אם אפס קצת ע"י עשיות מעשה המצות כנזכר לנו מהות הענין בפרשיות הקודמות דלזה בא הרמז אמרתו אמרת יו"ד ומשמעות אמרת לשון שפת הבגד וזהו אמרת היינו שפה וקצה

של חכמה הבהירה הכינוי באות יו"ד ומה היא שפת החכמה מורה הכתוב ארבעה מינים אלו המרומז במלת אעל"ה "אתרוג "ערבה "לולב "הדס כנזכר כלל הדברים עיקר מגמת נפשו של אדם בנענוע הלולב עם מיניו להכניס הדעת שקבל על עצמו בראש השנה ינענע עתה ויכניס הדעת בהמדות לעשותם בהתקשרות החכמה ובזה תולה עיקר בנין קומת השכינה ולכן אחר שקבלנו עלינו בסוד הדעת לעסוק תמיד בבנין קומתה אח"כ בא תיכף חג הסוכות לגמור הענין בעובדא ממש שאנו נוטלין הלולב עם מיניו המורים כללות זי"ה כנודע למשכיל ומנענעים אותו הדעת שקבלנו עלינו בר"ה להמליך מלכותו בשית סטרין ומורים בעצמינו היות בחינתינו בעבודת הבורא ב"ה כ"א כתינוק המוטל בחיתול אמו לבלתי ירים יד ורגל ושום תנועות אבר כי אם אשר תלמדנו אמו ומתירו מחיתולו ואם תרפנו הרי נופל לארץ וחשוב כגולם כן אנחנו בני ישראל מראים בעצמינו עם נענועת הלולב עם מיניו אשר לכל צד שאנו פונים מכניסים לשם הדעת לבלתי עשות שום פעולה גדולה וקטנה מהות קצוות שהמה בחינת אהבה ויראה והתפארות וגו' אשר באלו המדות תולה מעשה בני אדם ותחבולותם כל ימי חייהם ולזה רמז בס"י וגם יש לרמוז בנענעות הלולב לכל פינות פנה לדרום וחתום ביה"ו וצריך לכוון אותו הצרוף הנוגע למדות דרום אמנם ידע נאמנה שלא בכוונה לבד תולה הדבר כי אם כמעשהו בחוץ איך שנוהג א"ע עם זאת המדה לנקותה ממום מגע נכרים ממדות הפכיים וזהו הרמז במלת פנה לדרום כלומר יפנה מדות דרום המורה חסד בחי' אהבה יפנה אהבתו וינקה ממום מגע נכרים אהבת ניאוף וכדומה מאהבות לא טובים וכן פנה לצפון המורה מדות היראה יפנה וינקה זאת המדה בתכלית הזכות מכל סיג בלתי יראת הרוממות הנוגע אליו יתברך וכן הכוונה פנה למזרח למעלה ומטה בכולם הכוונה ע"ד האמור וזהו תכלית הכוונה עם צרופי שנוי השמות שבשית סטרין לחקוק בלוח לבו אלו השמות חקיקה שאינה מחוקה באמצעות פעולותיו ככה חוקק צירוף השמות כנזכר לעיל ונמצא בחינת צירופיהם אינה תולה באמירה לגבוה וכוונת הלב לבד כ"א בעובד' ממש ככה נקבע צירופי שמו"ת שבו"ק וככה כחו יפה לנענע הלולב עם מיניו לשית סטרין המורה מדות הקדושים להכניס בהם הדעת והלולב עם מיניו בעצמם הם הם הוי"ה מחסד עד מלכות אנו מנענעים אותם ומעלים עד השורש שלהם והיינו כנזכר בהיות המשכיל משים רוחו ונפשו יומם ולילה לחבר חכמה עלאה בחכמה תתאה בהשכיל לב שבכל דבר בעולם שם שם לו חוק ומשפט לעבוד עבודת הבורא ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא להשיג מגשמיות אורות עליונים על מה ברא ככה חכם הפועל בעולמו בוודאי הכל בחכמה כי כל פעל ה' למענהו הכל בשביל קילוסו ובזה כחו יפה להעלות נ"ק שנתפזרו מעלה אותם

לשורשם ומקורם וגם גורם הורדת השפע מרום המעלות למדריגת התחתונים שנתעורר מחמתם וזהו דאיתא בכוונות אחר שאנו מנענעים ומעלים אותם אל השורש וע"י נענוע הזה הם מקבלים הארה משם ואז אנו מורידין אחר כך הארה לנוק' מהם וסוד הורדת אור זה לנוקבא הוא כאשר הנענע ותוליך ותביא הלולב תכוין להמשיך ולהביא את סוף הלולב והדס וערבה והאתרוג במקום החזה שלך וכשתנענע ותוליך הלולב למזרח תכוין הבאתו שתביאהו עד החזה ומשם לנוקבא ונחה על ראש רחל וכן בכל הרוחות תמיד בעת ההבאה תביא את הלולב ומיניו כללות זי"ה ע"ד החזה וממנו לנוקבא ה' תתאה ואז נשלם צירוף שם הוי"ה לערך בחי' צירוף השייך לאותו הרוח:

הנה מי שעיני שכל לו נפשו יודעת מאד היות עיקר הכוונה תולה בעובדותיו אם אין פעולותיו סותרים את כוונותיו וכל פרטי עובדותיו שנוהג בהם כל ימי השנה כל עצמו ומגמתו רק לצורך גבוה ואפי' בהקרה לפניו ח"ו מקרה לא טובה אינו מרגיש בפנימיות מחשבתו לצרות עצמו כ"א הכל עבור צרות ופגם עליון כנזכר לנו זה כמה פעמים ומשים עיקר התאמצות ומגמתו להשיג חסרון עליון מחסרון התחתון וידע נאמנה א"כ מעשיו בהליכות עבודת בוראו כל השנה כלה יתכן לו ג"כ סדר הכוונות של הלולב עם מיניו להעלותם אל הדעת וכחו יפה בנענועיו להעלותם אל הדעת לקבל משם הארה וגורם גם כן הורדת השפע למדריגות התחתונים כמבואר לנו פירוש הכתוב שאמר הקב"ה לנח ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל וכו' והיה לך ולהם לאכלה ע"ש ותבין כאן כלל הנשמע שפרטי הכוונות מצות סוכה ולולב עם מיניו תולה מאז מיום ר"ה כאשר קבל על עצמו עול מלכות שמים שלימה לבנותה ולתקנה בפרטי עובדותיו עתה הוא זמן גמר כוונתו שבלב לעשות בעובדות ממש כמו שמראה בעצמו עם הלולב ואתרוג:

ומעתה תאיר עיניך להבין דבריהם שנתעוררו על פסוק ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר וכי ראשון הוא והלא ט"ו הוא וכלפי דברינו יתבאר שפיר ביום הראשון דייקא מוסב על ראש השנה מאז ומקודם תקחו לכם התעוררות קבלה בלב לבנות יומם ולילה קומת השכינה ובמה בונין קומתה הכל בזי"ה הרומזים בפרי עץ הדר חובת גברא ליקח מאז יום הראשון ראש השנה אמנם להיות שאז בראש השנה אינו כ"א בסוד הדעת רק קבלה שבלב ואז הוא בסוד שמאלו תחת לראשי כנודע מכוונות והכוונה כי עיקר השלמת נפשו של אדם תולה במעשהו שמכניס הדעת בעובדות ועתה בחג הסכות בעובדא תליא שאנו עושין המצות בעובדא ממש כנזכר למעלה מאן נצח דינא מאן דמאני קרבא בידייהו דייקא ולכן עתה סוד ימינו תחבקני כי זה עיקר רצונו יתברך להכניס הדעת שקבלנו עלינו בראש השנה לעובדות כי כל זמן שהאדם בסוד המחשבה בנקל

לו לעבוד עבודתו מה שאין כן בעשות מעשה ההכרחים כי בלתי אפשרי להיות תמיד במדריגה גבוה והאדם צריך לאכול ולשתות וכדומה מצרכי הגוף אשר כל אלו המדריגות המה תחת הזמן וגם להם מקום מוצא ושורש במקור העליון אורות עליונים לזה צונו הקב"ה תיכף אחר ר"ה וי"כ ליקח לולב ואתרוג המורים כללות ז' ימי הבנין כנודע ועיקר הכוונה לנענע סוד הדעת שקבלנו עלינו בראש השנה להכניסו במדות לעשות פרטי העובדות הכל בהתקשרות ולהעלות התחלקות המדריגות למקום אחדותן כי נודע אשר מהבנין ולמטה בכאן יש מגע נכרים אברהם ישמעאל דנפיק מיניה יצחק עשו דנפיק מיניה כי נודע מדות החסד למעלה ענ"ג ולמטה נגע וכן מדות היראה יש יראה רעה חס ושלום גם כן שנתפשטה לחיצונים וחובות גברא לבלתי תת התפשטות המדות למטה לחיצונים נמצא כל זה תולה בהתחלת עיקר התעוררות בר"ה בסוד קבלת הלב ואח"כ עתה בחג הסוכות בעובדא ממש בנענועת הלולב עם מיניו וכנזכר וזה הכוונה ולקחתם לכם ביום ראשון פרי עץ הדר וגו' ביום ראשון ודאי הוא ר"ה ואז הוא בסוד שמאלו תחת לראשי מטעם הנזכר ועתה בגמר המעשה סוד ימינו תחבקני כמבואר. ובזה תאיר עיניך להבין דברי חכמים ורמזותם שהעמיקו בדבריהם:

ראשון לחשבון עונות מאד צדקו דבריהם לכוון האמת כי מיום הראשון לפי דברינו מוסב לראש השנה עיקר עובדותינו עם התפלות ותקיעות שופר כוונתו ידוע למשכילים הוא רק בסוד שלשה ראשונות ששם למעלה מהזמן והכל בסוד החכמה והבינה והדעת ועתה אנו מכניסין את הדעת בהמדות וכאן יש מגע נכרי וחשבון עונות ודאי דהיינו מהבנין ולמטה מקום החשבון לאפוקי בשלש ראשונות אין שם בחי' חשבון וכאשר בארנו בפרשיות הקודמות אש יצאה מחשבון הכוונה מאין יצא אש של גבוה המורה בחינת דין לעשות ברשעים הכל יצא מחשבון היינו מהבנין ולמטה שכאן מקום החשבון ויש בחינת טוב ורע מפני השכר ועונש כנודע ולזה כוונת במדרש ראשון לחשבון עונות כמדובר להיות עתה בחג הסוכות התפשטות הדעת בהמדות מקום החשבון וזהו כלל גדול בתורה שהעיקר בריאות האדם בעולם הזה לתקן ז' ימי הבנין ולהעלות התחלקות המדריגות למקום אחדותם מציאות הראשון שהיה הארץ שפה אחת ודברים אחדים בלי שום פירוד ויהי בנסעם מקדם קדמונו של עולם נעשה בחינת פירוד וחובת גברא לדרוש אחדותם כי זה עיקר רצונו ית' בבריאת עולמו בשביל ישראל. ובזה תשכיל לדעת מה שיסד הפייטן וחן בשלם סוכו אז היתה חניית סוכו בהקדים נעים זמירות ישראל נודע ביהודה אלהים בישראל גדול שמו ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון שמה שבר רשפי קשת וכו' נאור אתה מהררי טרף והנראה דאיתא רבי אליעזר הגדול אמר קודם שנברא העולם

היה הוא ושמו סתום בגויה והכוונה כי עיקר התגלות צרופי שמותיו הקדושים ותואר כנויו הוא ע"י נשמות הצדיקים שהם משיגין אותו יתברך באמצעות התלבשותו בצמצום מדותיו שפועל בעולמו וככה נקרא בשם אם פועל חסדים נקרא בתואר אל וכשמרחם על הבריות נקרא רחום וחנון וכדומה מתואר כנויו מה שאין כן קודם הבריאה אין אדם בארץ לפעול עמו אותן המדות לקנות שמות כפי הפעולה וכללות השמות והתוארים היו כלולים וכמוסים בעצמותו והכתוב רומז הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל כי באמת הקב"ה יושב וממתין ומצפה מתי יבא איש צדיק לעובדו בלב שלם להשיג רוממותו וזהו שומר ישראל מלשון ואביו שמר את הדבר כלומר הקב"ה ממתין לביאת צדיק להתפאר בכשרון פעולותיו ולזה רומז הכתוב ישראל אשר בך אתפאר ר"ל מתי אתה במדריגה כזה לכנותך בשם ישראל המורה שם המובחר אשר בך אתפאר ע"י מעשיך הטובים מגיע לי התפארת באמרם פלוני שלמד תורה כמה נאה מעשיו ואז ניכר חכמת הפועל ונתפאר ונתגדל שמו ית' בפי הבריות וזהו נודע ביהודה אלהים כלומר באמצעות כללות אומה הישראלית המכונים בשם יהודה נודע ונתפרסם שמו ואלהותו בישראל מורה בחינה יותר עליונה אשר בשם ישראל יכונה וכאמור ישראל אשר בך אתפאר גדול שמו נתגדל שמו ומתרומם יותר ויותר וסיבה זאת גרם בחי' הצמצום בכללות העולמות והתפשטות אורותיו הבהירים הכל בכדי לקבל תוספות תענוג מעמו ישראל וממכון שבתו השגיח היש משכיל דורש אלהים להעלות ההתחלקות למקום אחדותם וזהו ויהי בשלם סוכו כלומר באמת גם שם בבחי' ההשפעה הנשפע לבינה הנקרא סוכה גם שם חנייתו אמנם עיקר מעונתו והנאתו שמקבל תוספת פרטי תענוגים מחולקים הוא מהמדות ולמטה כשהשפע והארה עליונה עוברת דרך כללות זי"ה בהעברת היסוד צדיק עליון הנקרא ציון כנודע אז היא עיקר חנייתו והנאתו יתברך כי כאן כללית התענוג נשבר לפרטיות חלקי התענוגים ושא עיניך וראה בנין העולם מראשו ועד סופו אחד היה אבינו הראשון אדם קדמאה בו כלולים ששים רבוא נשמות מראשית הבריאה העתידין להבראות עד סוף כל הדורות ואח"כ חלק מלא קומתו לפרטיות שבע זכאי קשוט ואח"כ לי"ב שבטים וע' נפש וגו' מזה יתבונן המשכיל היות רצונו יתברך לקבל תוספות תענוגים שונים מבחי' פרטיות לערך חלקי דעות ישראל שאין דעתן דומה זה לזה וכבר נודע שבחינת התחלקות נולד ממדות היסוד משם יפרד ופרחין נשמתין וזהו שרומז ומעונתו בציון עיקר המעון וחנייתו הוא בבחינת ציון כינוי לצדיק יסוד עולם נותן טעם לשבח למה בציון דייקא אוה למושב לו על שאמר הכתוב כי בחר ה' בציון אוה למושב לו ולא בחר במדות העליונים לזה רמז כי שמה בציון כינוי לצדיק יסוד עולם שבר רשפי קשת שבירה מורה

בחי' התחלקות הכללות לפרטיות כלומר רשפי אש שלהבת יה המורה לאבא ואמא שני אותיות י"ה אחדין דלא מתפרשין ותענוג תמידי אינו תענוג כשבאו אותן רשפי אש בהעברת היסוד אשר משם נעשה בחי' התחלקות הנשמות שמה שבר רשפי קשת בכדי שיקבל ריבוי חלקי התענוגים מפרטי נשמות הצדיקים כנזכר ונוטריקון קש"ת "קריבו "שושבינין "תקונין. והרמז הצדיקים נקראים שושבינא דמטרוניתא הן הן המה בכשרון פעולתם מקרבין תיקונין לשכינה והיא העולה למעלה להתפאר במעשיהם לומר חזי במה ברא אתינא לקמך וכיון שגורמים יחוד ממילא נמשך המשכות משפע ברכה עליונה מעולם לעולם ומהעלם לגלוי וכל עצמם ומגמתם אינם חשים מצורך עצמם כלום כ"א לאפשא זינין ונונין עם רחשין לקבל מהם תוספת תענוג כנזכר והבן הענין מאוד ולזה רומז נאור אתה אדיר מהררי כלומר מונה והולך שלשה בחינות תוארים לפעמים נקרא נאור אותיות נורא ולפעמים נקרא אתה ולפעמים אדיר כולם כנויים לתוקף פעולותיו וככה קונה תואר שמות וכנויים ומורה באצבע מאין נולד בחי' ההתחלקות ושנוי תואר כנוייו מהררי טרף ידוע האבות נקראו הרים ואין היסוד משפיע לנוקבא כי אם בקבלו ההשפעה מכללות הו"ק שלשה קוי חסד דין רחמים אבהן דעלמא חג"ת ונה"י בנים לחג"ת כנודע מכתבי האר"י זלה"ה וכנזכר בזוהר פ"ה מקצה השמים מוצאו ותקופתו על קצותם ואין נסתר מחמתו ותוכן דבריו הקדושים היסוד נקרא וי"ו זעירא וסגולתו לעלות עד הדעת ולהוריד משם הטפה ובבחינה זו נקרא קצה השמים כי ז"א בכללו נק' שמים וקצה השמים עליונה כנוי לבינה ומדות המלכות שמשפיע נקרא ג"כ קצה השמים ורומז הכתוב מקצה השמים מוצא וי"ו שם מציאות ו' זעירא בחי' צי"ע ותקופתו על קצותם היינו כללות הקצוות סגולתו להקיפם ולעלות עד הדעת ולהוריד משם הטפה ואין נסתר ונעדר שום מדה מו"ק מחמתו משמעו לשון חימום היינו מחמימות היסוד בהשפיעו לנוקבא אין נסתר אחת מהנה המדות וכולם בכלל חמימות היסוד ובצירוף כולם משפיע לנוקבא להוציא מאורות עליונים מהעלם לגילוי להיות בחינת התחלקות וזהו מהררי טרף היינו מה שאבות הנקראים הרים מערבים ומטריפים בכללות העברות היסוד ע"ד ביצה טרופה משם בא בחי' התחלקות ונשתנה בתואר כנויו נאו"ר את"ה אדיר וכמבואר בפרשיות הקודמות מה שאנו אומרים המלך המרומם לבדו מאז קודם שנתלבש אלופו של עולם בזי"ה הי' רק מלך המרומם המשובח והמפואר והמתנשא מאין קנה שמות אלו עמהם מימות עולם היינו אחר שנתלבש בימות עולם ז' ימים הקדמונים ע"ש וזהו שיסד הפייטן וחן בשלם סוכו ע"ד ויהי בשלם סוכו כמבואר ולהיות ששם בסוכות שלם לא היה חנייתו בשלימות לקבל פרטי תענוגים והנאה כנזכר "אז היתה חניית סוכו מלת "אז

מורה כשנתלבש אלופו של עולם בז' ימי הבנין היתה חניית סוכו בשלימות ביתרון שאת כי כאן עיקר מעונתו ע"ד ומעונתו בציון כי בחר ה' בציון אוה למושב לו שם שם דייקא בשביל פרטי חלקי התענוגים התולים רק מהבנין ולמטה שיש שם תערובות רע בטוב ובזה תולה השכר ועונש ומזון הנשמות בעולם המנוחות והכתוב רומז צור ילדך תשי ותשכח אל מחוללך והכוונה ע"ד שדרש בזוהר ת"ח בשעתא דבר נש יתיב במדורא דא צלא דמהימנותא שכינתא פרסא גדפהא עליה מלעילא ואברהם וחמשה צדיקייא אחרנין שויין מדוריהון עמיה אמר רבי אבא אברהם וה' צדיקיא ודוד מלכא הה"ד בסוכות תשבו שבעת ימים שבעת ימים כתיב ולא בשבעה ימים כגד"כ ששת ימים עשה ה' את השמים ולא בששת ואמר ר' אבא כתיב בסכות תשבו שבעת ימים ולבתר ישבו אלא קדמאה לאושפיזי תניינא לבני עלמא קדמאה לאושפיזי כי הא דרב המנונא סבא כד הוה עייל לסוכה הוי חדי וקאים על פתחא דסוכה מלגאו ואמר נזמין לאושפיזין ולהבין כל זאת ארמוז בקצור כי כבר דברנו מזה כמה פעמים בפרשיות הקודמות היות עיקר עבודת האדם בעוה"ז לתקן זי"ה לנקותם ממום מגע נכרים שיש להם אחיזה בהמדות וכנגד זי"ה יש ז' תועבות הפכיים ואברהם אבינו הנקרא אזרח ובארנו למעלה הטעם במלת אזרח א' זרח היות זריחה ראשונה בעולם להרגיל שמו בפי הבריות ואחז במדות החסד לבלתי תת לכת התפשטות החסדים לחיצונים וזה הכוונה שאמר ר' אבא אברהם אבינו כל יומי הוה קאים בפרשת אורחין לזמנא אושפיזין והכוונה במלת פרשת אורחין היינו שבעה ימי הבנין בכאן נתפרשין אורחין עליונים יש אהבת טובים הנוגעים לעבודת הבורא ובהתפשטות למטה הוא אהבת ניאוף וכדומה וכן יראה נתפשט למטה ונעשה יראה רעה בסוד אברהם ישמעאל דנפיק מיניה יצחק עשו דנפיק מיניה כי מהבנין ולמטה נתפרשו האורחין עליונים וזהו הכוונה דאיתא בספר יצירה פנה נדרום וחתום ביה"ו וגו' להבין כי היה הקב"ה אתם התפשטות המדות בצרוף שם הוי"ה ב"ה לומר עד פה תבא ולא תוסיף בכדי שלא יתפשט יותר מדאי והחתימה של מדות הדרום אותיות יה"ו וכן שאר בחי' הקצוות חתם בצרוף הראוי להיות במדת זו צפון מזרח מעלה מטה וכאשר בראשית הבריאה חתם באלו הצרופים מסר כזה לעבודת האדם לבלתי יהרוס הצרופים ברוע מעשיו כי אישים פועלי און אשר לא ידעו ולא יבינו אל פעולת ה' יהרסם ולא יבנם לחתימת הצירופים שבששה קצוות המה זי"ה וכמבואר מהות הנענועים שאנו מנענעים הלולב עם מיניו עיקר הכוונה להכניס הדעת בהמדות ולחתום בכל א' מהם צרוף הראוי לבלי יתפשטו יותר מדאי לחיצונים כי מלת חסד נושא שתי תיבות חס דלת ואם חס האדם להשפיע לדלת הראוי להזריח אור במקום הנראה חושך אזי מה

טוב חלקו אמנם לפעמים נתעורר לאהבה רעה ממדות התועבות שגם זה נקרא חסד חס דלת ורצונו לחוס על בחי' הדלת המנוגב מכל טוב ולא ידע כי בנפשו הוא ונמצא עושה הריסה בצרוף הראוי למדת החסד וכדומה שארית המדות יש נגדם הפכיים ולכן היתה החתימה בצרוף אלו האותיות שבשם הוי"ה ב"ה לבלתי יתפשטו חוץ לגבולם ותיכף שהמשכיל מתבונן במעוז שכלו שכאן תוכל המדה הקדושה להתפשט עד לקליפות אזי עושה גדרים וסייגים ומקשט מדותיו לבל יצא עמהם חוץ לגבול הקדושה וגורם ח"ו השפעה לחיצונים ונעשה צרופים בקליפיות וכן יחרד האיש וילפת אפילו בפוסקו בתורה ועבודה ותפלה לערך מחשבתו להעמיק למעלה ולא לתועלת עצמו ובפרט אם יש לו איזה פניה ח"ו להיות לו תפארת מן האדם בהתגלות עובדותיו ומעשה מצותיו הכסיל הזה בחושך הולך ולא אור וגורם הורדת השפע לחיצונים אמנם לא דברה תורה במתים כ"א אפילו הנגשים לתורה ותפלה מהראוי להיות שכל עצמם ומגמתם רק עבור צורך גבוה ולא צורך עצמן לתקן מדות עליונים ולזה אנו מכוונים אחר כל הנענועים והמשכות הדעת אל הקצוות כמבואר הופכים פניהם למערב ומנענעים בחי' כלליות אלו אל ה' אחרונה היא השכינה במערב להראות הענין שכל עצמינו ומגמת נפשינו בכוונות הנענועים כ"א שהשפע וברכה עליונה שאנו ממשיכין באמצעות כשרון העובדות תלך למקום הראוי היא השכינה לתקנה ולבנות' בשבעה מדותיה הקדושים ולהשפיע בתוכה כל אלו הצרופים ולא שתלך ההשפעה ח"ו למקום שאינו ראוי ומעתה תשכיל לדעת אברהם אבינו היותו זריחה ראשונה לגלות התפשטות מדות האהבה בעולם ואחז במדת החסד שכאן בחי' התפרשות האורחין אהבה קדושה והפכי' לזה קאים כל יומוי בפרשת אורחין הנ"ל לזמנא אושפיזין היינו להעלות התפשטות המדריגות אשר ממקום קדוש יהלכו ומשם יפרד והעלה אותם למקום אחדותם ודבר שנתרחק ואח"כ מקרבו למקום הראשון נקרא בחי' אושפיזין והכלל זאת תורת האדם בעיקר עשיות מצותיו רק לצורך תיקון השכינה להכינה ולסעדה בזי"ה ובפרט עתה בחג הסוכות עיקר ישיבת בצלא דמהימנותא יסוד ז' זכאי קשוט ולולב ומיניו הכל מורה לתיקון ז' ימי הבנין כמבואר בפתיחת דברינו וכאשר ביארנו למעלה בפרשיות הקודמות ענין תיקון שבעת המדות התולה בכשרון פעולת האדם וככה תכונן ותבנה קומת השכינה וגם זכרנו מה דאיתא בספר צרור המור ע"פ ופתח אהל מועד תשבו שבעת ימים כלומר שבעת ימים הידועים זי"ה תיישבו ותתקנו אותם בפתח אהל מועד ע"ש ולזה יש לרמז בדברי קודש הזוהר בסוכות תשבו שבעת ימים ולא כתיב בשבעה ימים כג"ד ששת ימים עשה ה' את השמים ולא כתיב בששת וכו' להורות האמור בסכות היינו במצות סוכות תשבו שבעת ימים

הידועים הן המה זי"ה תיישבו אותם על מכונם לקנותם ולקשטם ממגע נכרים בלתי לה' לבדו ואין לזרים חלק בהם ובא ר' אבא לפרש כתיב בסכות תשבו ולבתר ישבו אלא קדמאה לאושפיזו הוא הדבר אשר דברתי קדמאי צריך האדם לתקן ולהעלות אושפיזין מילאין היינו לקשוט אותן הז' מדות ליישבם בסוכה הכינוי לשכינה באופן המבואר שכל עצמו ומגמתו במעשה מצות הסוכה רק לצורך גבוה לתקן במקום עליון ולערך פנימיות מחמת מחשבתו לעומק הסוכות. מקום מוצאם בעולמות עליונים הידוע למשכילים ולא לסוכת הגשמיות מדפנות של עץ להיות שקוע עם ראשו ורובו שם בגשמיותם שאז תועלתו מעט לזכות לבהירות שבע' זכאי קשוט וזהו קדמאה לאושפיזין ולבתר ישבו בסכות תנינא לבני עלמא היינו לקיים מצות סוכה בגשמיותה להשיג העליון מהתחתון לסוכה עילאה באורות עליונים וסוכה התחתונה היא רק כמי פתח ושער להשיג סוכה עליונה מחמתה ולזה רומז הזוהר כי הא דרב המנונא סבא. כד הוה עייל לסוכה הוה חדי וקאים על פתחא דסוכה מלגאו כלומר עם ראשו ורובו לא נשאר שקוע בסוכה תתאה כאשר היה בגשמיותה כי אם על פתחא דסוכה שהיא מלגאו מורה סוכה עליונה במקום שורשה ואמר נזמן לאושפיזין לשלול מי שעומד בסוכה הגשמיות שאינה מלגאו אין כחו יפה להזמין אושפיזין עילאין כי בהאיך אנתון יזמין ועמידתו בחוץ ולא קישט עדיין שבעה מדותיו להיות בהיר וזך בהם אפס קצת ממדות שבעה זכאי קשוט שטהרו וקדשו את עצמם מבית ומבחוץ עד שזכו ונעשו מרכבה לשבע מדות הידועים וידע אנוש בנפשו איך שהוא רחוק ממדות הז' אושפיזין ואיך ימלא פיו לומר תיבו אושפיזין עלאין תיבו אושפיזין מהימנותא ואין לו בעצמותו אפי' אפס קצת מזכות מדותם ולא דרך אפילו פסיעה אחת בדרכיהם ובאמת כי זה כל האדם ותכלית בריאתו בעוה"ז שנתגרשה הנשמה מבית תענוגיה כסא כבודו יתברך רק לתקן ז' ימי הבנין למאוס ברע ולבחור בטוב ואח"כ ראוי ליתן לה מבית המלך בזרוע ידה. מול זה בא הרמז בתורה הקדושה צור ילדך תש"י נוטריקון ת"שבו ש"בעת י"מים הוא הדבר אשר דברתי להוכיח על פניהם הביטו אל צור חוצבתם למה ברא אתכם בעולמו ומהראוי כל אחד ואחד מישראל יעלה על זכרונו עלבון נשמתו שנתגרשה מבית תענוגיה החצובה מכסא כבודו ית' הלא טוב לה אז מעתה אלא עיקר הכוונה שילדך רק בעבור זה תש"י "תשבו "שבעת "ימים הן המה שבעת ימי הבנין ליישבם ולתקנם לנקותם משבעה תועבות הפכיים שזה עיקר עבודת אדם בעוה"ז וכל זה נשכח מלוח לב האדם ויצא לפעלו ולעבודתו כאלו לא נברא בעולם רק לרדוף אחר פרנסת אשתו ובניו ולזה גמר אומר הכתוב בלשון תימה ותשכח אל מחוללך בתמיה וכי כך הוא המדה ואוי לאותה בושה וכלימה ועינינו רואות אפי' כשנתעורר

האדם לפעמים לתורה ותפלה ומעשה המצות כל עצמו רק לשאול אוכל לנפשו וכדומה מצורך הנאות עצמו ומאת ה' שכוח לבו והכתוב רומז ויעקב נסע סכותה ויבן לו בית והכוונה כי הנה עיקר כוונת האדם בהוציא דבור לפני אלהים בתורה ותפלה להמשיך מקדמת המחשבה מאמצעות המדריגות עד עת בא דברו בחי' ה' מוצאות הפה וככה גורם יחודים בעולמות עליונים אם אינו מפריד בין הדבקים קול ודיבור מחכמה ובינה כמבואר בכמה מקומות להמשכיל למעלה והנה לפעמים כשנופל במחשבתו באמצע התפלה איזה רמז וכדומה אם אין הכרתו חזקה מתחיל לחשוב מהרמז שנפל ומתענג א"ע זמן מה עד שנשאר שקוע שם לא ידע כי בנפשו הוא שמגרשין אותו מבית התפלה ומזה יתבונן פחיתת ערכו על זולתו אשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך דא צלותא אינם משגיחים עכ"ז ונוסעים ובורחים ממחשבה זאת ומעלים א"פ למעלה ומדמים בנפשם כאלו עומדים עדיין בחצר החצונה ומגרשין אותם מבית הפנימי ולכן מחזיקין א"ע בהתאמצות עוד יותר ויותר לילך ממדריגה למדריגה לזכות ולבוא לדביקות אל עם כל נפשם ומאודם וכל עוד שנופל להמשכיל איזה רמז וסוד מדמה בנפשו שמנסין אותו אם ישאר שקוע לשם להתענג מזה או יחזיק במעוזו ויתאמץ להשיג יותר עד. בואו להיכל המלך פנימה להתענג מהמלך עצמו שזכה לדבר עם המלך פא"פ וכלום חסר מבית המלך ושם תענוג כל התענוגים עין לא ראתה לאפוקי מי שנבער מדעת גורם לעצמו באמצעות מחשבתו בהרמז או הסוד התרחקות מדביקות הבורא ב"ה וזהו הרמז ויעקב נסע ונתרחק מהבורא ב"ה בסיבת סכותה פלי"ג התיבה סכות ה' להיות שמסתכל בה' מוצאות הפה ונשאר עומד בחוץ לבל יכנוס אל חצר הפנימיות ולמה כך ויבן לו בית שבונה בית לו לגרמו לתענוג עצמו בונה צירופי בתים ובאמת עיקר התפלה והעבודה צורך גבוה ודו"ק:

בגמרא איתא שאל ר' זריקא את רבי ירמיה מפני מה מברכין על הלולב אחד מפני שהוא גבוה וכו' ונראה להקדים ביאור הכתוב טובה חכמה מכלי קרב וחוטא אחד יאבד תורה הרבה ופירש"י חכמתה של סרח עמדה להם יותר מכלי קרב שהיה בידם להלחם והכוונה כבר בארנו תחלת רצונו יתברך רצה לגלות התפשטות אלהות באמצעות קומת אדה"ר וכיון שחטא נתמעט קומתו ואח"כ נתגלגל באברהם ונצטרף ביצחק ונתלבן ביעקב והכוונה התגלות שעלה ברצונו הקדום להראות ע"י אדם הראשון תיקנו האבות שלשה וכנזכר לכן נקרא אברהם אבינו אזרח א' זרח היותו זריחה ראשונה להראות לבאי עולם התפשטות אלהותו והרגיל שמו בפי הבריות לעובדו יתברך במדות האהבה וכאשר בארנו למעלה שם מה דאיתא בספר הבהיר אמרה מדת החסד הקב"ה רבש"ע

עד שלא בא אברהם אבינו ע"ה ויצחק אבינו הראה לבאי עולם שיש דין ויש דיין לעובדו ביראה והן המה הבארות שחפרו האבות שפתחו שכליים בעבודת הבורא ב"ה כמו דאיתא בז"ח ע"ש ואחרי שנפלו בני ישראל למצרים אזי מגודל טורח העבודה נשתכח מהן אותם השכליים: שחפרו האבות ראשונים ונשקעו בקליפיות עד שבא משה רבינו וע"י הראות אותות ומופתים במצרים הוציא להם הדעת מגלות לדעת כי ה' הוא אלהים ובידו לשדד המערכות כאשר זכרנו מזה במקומו והורה להם דרכי אל עד שנק' דור דעה וזככו וטהרו כלי גופם מבית עד שזכו לקבלת התורה וכמו אז כן עתה יש בכל אדם ובכל עת וזמן בחי' נפילת מצרים באין לו התפשטות השכל לעבודת הבורא זה נק' מצר ים החכמה ובהכין את לבו לדרוש אחדותו יתב' דהיינו שנותן דעתו לפרטי ענייניו אפילו הגשמיים לעבוד עבודת בוראו בדביקות והתקשרות הדעת זה נקרא בחי' יצ"מ שבחי' הדעת הנקרא משה מוציאו ממיצר שלו ואיתא בתחלה היה הדעת בגלות ועתה המדות המה בגלות בחוץ הענין כי אם תשאול לקטן שבקטנים היש לך אמונה בבורא עולם אזי יאמר שהאמונה תקוע בלבו שיש בורא עולם ומנהיג ומשגיח בפרטי פרטיות ועם כל זה לבו בל עמו ולא זר מתאות לבו מכל הבא בידו מפניות ורמאות וכדומה ממדות מגונות והכל מורה היות המדות המה בגלות ואינו יכול להכניס הדעת בהמדות ולזה תיכף אחר צאת בנ"י ממצרים בא להם מצות ספירת העומר עצם הכוונה להכניע הדעת שנודעת להם באמצעות יצ"מ להמדות כמבואר לנו למעלה בדרוש ספירת העומר באורך ע"ש כי זה תכלית עבודת אדם לקשוט מדותיו לנקותם ממום ז' תועבות הפכיים ולכוון מדותיו למדות הבורא לבלתי יאהוב כ"א אהבת הבורא וכן היראה כי אם יראת הבורא ב"ה. וע"ד שבארנו פ"ה ואהבת את ה' אלהיך התורה מלמדת לאדם דעת בהיות שנתעורר בקרבו איזה בחי' אהבה ישכיל לדעת אם בחי' אהבתו שוה בדומה אחד לאהבת הבורא כי על הרוב מה שהאדם אוהב שנאוי אצלו ית' וכאשר איתא בוידוים אשר אהבת שנאתי ואשר שנאת אהבתי ובאמת חובת גברא להשוות מדותיו למדת הבורא ב"ה בכולם יכניס הדעת לעשותם בהתקשרות וכלל זה נקוט בידך אפילו ילמוד האדם כל הספרים שבעולם וישיג השגה גדולה אם אין לו התפשטות השכל להכניס רובי תורתו והשגתו לפרטי ענייניו ומדותיו שנוהג בעולם אינו כלום ואין עובדתו שלימה ורצויה לפניו ית' ולכן בין פסח לעצרת זמן קבלת התורה מצוה עלינו לספור העומר להכניס הדעת של יצ"מ להמדות בכדי שיהיה כלי מוכשר לקבלת התורה וככה הענין עתה כבר נתבאר לנו פ"ה ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר וכפות תמרים והכוונה להורות בא הכתוב שצריך האדם ליקח אלו המדות המרומזים בכלי קרב האתרוג ולולב עם מיניו

מורים לזי"ה צריך האדם לקבל עליו מיום הראשון ר"ה שהיא ג"כ יום המלחמה וזאת עיקר מגמת נפשינו עם סדר התפלות וכוונת שופר עצם הכוונה לקבל עלינו בסוד הדעת מלכותו יתברך לבנות אותה ולסעדה קומה חדשה כמבואר לעיל פ"ה כי יקח איש אשה חדשה ע"ש ובמה נאות לאדם לבנות קומתה הכל עם זי"ה אשר בהם תולה עיקר תיקונה ובנינה ומהות קבלת עול מלכות שמים בר"ה כמו יציאת הדעת מגלות בפסח ועדיין המדות המה בגלות לכן מצוה עלינו' תיכף אחר ר"ה וי"כ לישב בסוכה שבעת ימים הידועים כנזכר בפתיחת הדרוש לגמור הענין ממש בעובדא שאנו לוקחים הלולב ואתרוג ביד ומנענעים אותו הדעת שקבלנו עלינו בראש השנה להכניסו בהמדות להמליך מלכותו בשית סטרין מורה ו"ק בענין ספירות העומר בז' שבועות בין פסח לעצרת כל עצמו להכניס הדעת שהוציא מהגלות למדות כן עתה ראשית לקיחת המאני קרבא מאז מיום ראשון ר"ה וזה ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר ואז היא למעלה מהזמן כנזכר לנו בדרוש ר"ה ביאור פ' אשרי העם יודעי תרוע' ה' באור פניך יהלכון ע"ש באורך ותוכן הדברי' אשרי העם שהכינו את לבם לדרוש אחדותו ויחודו לדעת ולהשכיל היום תרועה המורה דין והוי"ה המורה רחמים גם שניהם אחדות א' ותועלתם גדולה ונשגבה אשר באור פניך יהלכון באור המאיר בהגוונים כי כל זמן שהאדם תחת הגוונים שהוא תחת חלקי הזמנים הרבה מבטלים יש לו ממקרי ופגעי הזמנים הטורדים אותו מדביקתו ועבודתו לאפוקי כשמגביה א"ע למעלה מהתחלקות הזמנים לבלתי ירגיש ויחוש מצורך עצמו כלום מעולם הזה כי אם מה שנוגע אל התורה ועבודה שם משים עיניו ולבו כל הימים ועושה א"ע כאלו הוא תינוק המוטל קשור בחיתולו ואינו יכול לנענע שום תנועה ואם האדם משים א"ע בר"ה כזה זהו תכלית שמגביה א"פ למעלה מהזמן ושם אין דין כלל והכל נמתק בשורש וזהו אשרי העם יודעי תרועה הוי"ה לשון התחברות שמייחד ב' בחינות דין ורחמים והכל שוה לפניו באהבתו את הבורא ב"ה עד שמוסר נפשו ומאודו וכל אשר לו בחפץ ורצון הבורא ב"ה והפעולה באור פניך יהלכון באותו האור המאיר אל בחי' הפנים המה חלקי הגוונים ובזה בארתי מה שאנו אומרים בכל יום בש"ע בברכות שים שלום ברכנו אבינו כלנו כאחד באור פניך כי באור פניך נתת לנו ה' אלהינו תורת חיים ואהבת חסד וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום ולכאו' יש להבין איך תקנו לנו קדמונינו לומר ברכנו אבינו כלנו כאחד והלא צרכי כללות עמך ישראל מרובים וכל א' מישראל שואל צרכיו הפרטים מה שחסר לנפשו ומה שחסר לזה אינו חסר לזולתו ואיך יתכן לומר ברכנו אבינו כלנו כאחד בברכה אחת ובאמת ע"פ הדברים הנאמרים יובן כי עיקר מגמת נפשינו לזכות לאור המאיר אל

בחי' הגוונים המה זי"ה אשר בכאן יש בחי' התחלקות משא"כ באור המאיר אליהם אין שם שום התחלקות כלל וכל פרטיות שיש בעולם הפירוד שם כלולים באחדות גמור ולזה אנו שואלים ומתחננים לפניו יתברך ברכנו אבינו כלנו כאחד ונפשך לדעת איך יתכן שיתברכו כללות עם בברכה אחת לזה בא התשובה בצד השאלה הכוונה שנזכה כלנו שתברכנו באור המאיר לפנים ושם כללות הברכות לערך צרכי הפרטים ולזה אנו אומרים כי באור פניך כלומר כיון שזכה לעורר אור המאיר בפנים נתת לנו ה' אלהינו תורת חיים ואהבת חסד וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום כלומר כללות הברכות והטובה שמונה והולך כלולים שם באחדות גמור ונחזור לענין ההפרש של ראש השנה משל עתה הגם שכוונתם עולים בקנה אחד כמבואר אמנם החילוק בראש השנה אינו רק בסוד קבלת הלב לבנות קומת השכינה ובסוד הדעת ועתה בחג מכניס הדעת בשית סטרין בעובדא ממש כמבואר לבנותה בחסדים ומיום הראשון עד כלות החג הענין לבנותם בגבורות וחסדים וכמאמרם ז"ל מאן נצח דינא מאן דמאני קרבא בידייהו כלו' המאני קרבא שהלחמו ביום קרב ומלחמה בר"ה מול צר הצורר ומעיק לשכינה אז עיקר המלחמה תולה במלולא בזריקת החצים מתורה ותפלה ותקיעת שופר ועתה בעובדא לוקחים המאני קרבא בידייהו ומראים בעצמם כנזכר מהות הנענועים ובודאי נצחו דינם בראש השנה גם כן כי באמת ענין כוונות ראש השנה עד כלות החג הכל ענין אחד להכין אותה ולסעדה בקומה שלימה ובנויה בגבורות וחסדים והכל תולה בקישוט ונקיית מדותיו להיות טהור וזך בהם כמבואר ועתה נחזור להביאור אשר לפנינו טובה חכמה מכלי קרב ומלת טובה משמעו לשון הדלקה כמו בהטיבו את הנרות והכוונה לרמוז הנ"ל להיות בחינת הטבה והדלקה לחכמה תתאה היא השכינה תולה בקישוט מלא קומתו של אדם וככה גורם בניינה לערך אחיזת נשמתו למעלה כנזכר לעיל כמה פעמים ולהיות עתה בחג הסוכות עיקר קישוט המדות תולה במעשה המצות אשר בידייהו הלולב ואתרוג שהם נקרא מאני קרבא וזהו טובה חכמה השכינה הנקרא חכמה תתאה כמדובר נדלק' ואתנהירא מכלי קרב מוסב על הלולב עם מיניו ואתרוג שהמה המאני קרבא אשר בידייהו ובזה כחם יפה להאיר אור' בשכינה ובא להוכיח על פניהם ראו מה החטא גורם וחוטא אחד יאבד טובה הרבה ומשמעות חוטא לשון חסרון כמו אני ובני שלמה חטאים והיינו בהיות חסור אפי' מדה אחת שלא קשטה ותקנה כראוי וכוון שחסר א' מהנה המדות נמצא הוא בעל מום במדה זו וגם כן בקומה עליונה נוגע זה הפגם לערך אחיזת נשמתו בשכינה ואינה בחינת כלי מוכשר לקבלה ונמצא להיות כי כן מה יתן ומה יוסיף אפי' אם ינענע כל היום הלולב עם מיניו המורים לחבור זי"ה מחסד עד

מלכות ולכל פינה שהוא פונה מרשיע בעצמו פנה לדרום מדות החסד צריך להיות נקי וזך בכללות ז' המדות הכלולים בחסד וכיון שהוא חסור אחת מהנה אינו יכול להשפיע לנוקבא ולגמור צירוף הוי"ה ואדרבא עושה פירוד והריסה בצירוף שכבר חתם הבורא ב"ה כנזכר למעלה בדרוש ומעתה תבין מה החטא גורם ויאבד טובה הרבה לו לעצמו וגם לשכינה שאינה כלי מוכשר לקבלה בסיבתו ואחיזת נשמתו בקומתה ע"כ יחרד האיש וילפת הרוצה לגשת אל עבודת הבורא ולהיות מן המהדרים במצות לקנות אתרוג ולולב מאד יתבונן על כל פרטי מעשיו וקישוט מלא קומתו אם הוא ראוי לעובדא כזאת ומה שיגרום בנענועת הלולב כנזכר להיות מהבונים ולא מהמהרסים ובודאי יתמלא בושה וכלימה להשוות מדותיו לעדות הבורא ב"ה ואז יתכן לו ג"כ כוונות של האתרוג עם הלולב כמדובר ומעתה תשכיל לדעת מאמרם ז"ל מה ששאל ר' זריקא את ר' ירמיה מפני מה מברכין על הלולב להיות שעיקר הכוונה עתה בחג להכניס הדעת שקבלנו בראש השנה אל ז' המדות כנזכר וא"כ כללותם בכלל התיקון ולמה יצא הלולב מהכלל לברך עליו דייקא לזה אמר מפני שהוא גבוה במינו כלומר להיות שבו כלולים כללות המדות ובאמצעות היסוד עובר השפעה ושכינה מדעת הכללי שאין בטבעי שאר המדות לעלות כמוהו במקום גבוה דעת עליון להוריד משם הטפה גמר היחוד של ראש השנה כמדובר ודוק היטב:

והנה כלפי דברים הנאמרים מה מאד צריך כל א' מישראל להתבונן בפנימיות מחשבתו וקירות לבו לאנה פונה מחשבתו ומגמתו בקנין האתרוג והלולב וידע אנוש בנפשו מה מעשהו עד סוף היינו מהות קבלת עול מלכות שמים בראש השנה ומה מעשהו עתה בגמר העובדא לאן פונה מחשבתו ואפי' ידמה בנפשו שיודע כל הכוונות עם כ"ז לא כל מי שרוצה ליטול השם יבא ויטול ואפי' הפכפך במעשיו ולא קישט מדותיו וא"כ מה יועיל בכוונותיו בנענועת הו"ק ולכל פינה שהוא פונה אינה דרך ימין אלא מצד שמאל שיש לו אחיזה במדותיו וממילא אם הוא בעצמו אינו כלי מוכן ומוכשר להיות קרוב עם הכנות רמ"ח אבריו להשראת אלהות אינו כלום ואינו מעורר למעלה להיות רשומו ניכר באתערותא דלתתא כי העיקר שיקרב אותן הכוונות אל השכל לנהוג עמהם מלא קומתו מראש עד עקב לדעת איך להתנהג את עצמו בעבודת הבורא ב"ה כל השנה כולה כי עתה בחג שואבת רוח הקודש על כללות השנה וכדאיתא במאמרם למה נקראת בית השואבה שהיו שואבין משם רוח הקודש והחי יתן אל לבו מהות שמחתו שמשמח את עצמו עתה בחג לערוך מחשבה שמחה זו מה עושה אם ראוי לשאוב מחמתם רוח הקודש והלואי שלא יצא מחמתם לחוץ כנזכר לעיל כי בשמחה תצאו ח"ו לגבול הקדושה ובודאי לא

דברו חכמים משמחה כזה שאדם שמח מתענוגי אכילה ושתיה מרובה ובגדי תפארת שעושין לכבוד החג לשאוב מחמתם רוח הקודש רק עיקר הכוונה בשמחת מצוה במעלה על זכרונו שזכה להיות מעבדי ה' ויעקב בחר לו יה ומסר בידם סימנים שהם מהמנצחים ולא מהמנוצחים מצמצום אורות בהירים נפלאים ונוראים בדברי הגשמיים סוכה ולולב עם מיניו ואתרוג אשר במקומם המה אורות בהירים וזכים תכלית הזכות וצמצם אותם לקחת ביד וליל‍ך עם סימנים שבהם בחר אל ואין לך שמחה גדולה מזה והם הגורמים עתה גמר היחוד אשר בארנו למעלה פ"ה כי יקח איש אשה חדשה מוסב על ראש השנה שהקב"ה הנקרא איש מלחמה לוקח אשה חדשה השכינה נקראת עתה אשה חדשה שאנו בני ישראל מחדשין המלוכה ועל דרך מלכא טעם בתולה טעים לא יצא בצבא שאז עדיין בסוד שמאלו תחת לראשי ולא יצא עדיין לגמר היחוד היינו נה"י הנקרא צבאות ולא יעבור עליו לכל דבר שאינו מייחד עדיין כל כינוי ליסוד לדבר כינוי לשכינה נקי יהיה לביתו שנה אחת כלומר להורות אימתי נקי לביתו לגמור היחוד בשלימות שנה אחת ע"ד הכוונה ויעשו כולם אגודה אחת אימא וברתא כלומר בהמשך הזמן בתשלום כל התיקונים מראש השנה וי"כ ועתה בחג זמן השמחה ושמח את אשתו יראת ה' להיות שנשלם בנין קומתה בגבורות וחסדים והיא כלי מוכשר לקבל הארה עליונה ואז שמח הקב"ה את אשתו ואנו בנים למקום ראוי לשמוח בשמחת אבינו שבשמים ולזה חג הקדוש הזה זמן שמחתינו לכוונה הנ"ל כי אין לנו לשמוח כי אם בשמחת הבורא ברוך הוא ושמחה כזו יתכן לו לשאוב רוח הקודש לשלול שמחה זולתה ומעתה תחזה גודל הזהירות והנקיות שצריך להיות על כל אחד מישראל עתה בזמן השמחה ולהתבונן במעוז שכלו ועומק לבו אם יש לו איזה חלק מצד כשרון פעולותיו וקבלת עול מלכותו מראש עד סוף מר"ה עד עצרת מה גרם למעלה אם יש לו חלק בבנין קומת השכינה אשר זהו עיקר השמחה להיות ה' איש מלחמה שמח את אשתו יראת ה' עתה בגמר תיקונה ובניינה ומי הוא הבונה הלא הכל מצד נשמות ישראל לערך אחיזתם בקומתה כנזכר והיא העולה עמהם להתפאר במעשיהם לומר חזי במה ברא אתינא לקמך ומראה לפניו קיבוץ כללות נשמות ישראל כי הוא דמות דכל דמיונות מתחזין בה ובהתאספם יחד גורמים כללות בחי' היחוד ונמצא ראוי שכל א' מישראל יתבונן בפנימיות מחשבתו איה איפוא בחי' היחוד שגרע בעצמו לערך בחינתו ואתה תחזה ששאל הקב"ה לאיוב איפה היית ביסדי ארץ ונתעוררו חז"ל באיזה איפה והכוונה כלפי דברינו הנאמרים אשר אנו בני ישראל כלנו איש אחד נחנו קומת אדה"ר מראש עד עקב כל א' באיזה איפה הידוע כשהסתכל הקב"ה על כללות הנשמות הכלולים בקומתו של אדם הראשון

שנוקב והולך מאז עד אז עד סוף כל הדורות וצפה התענוג והשעשועים שיקבל מכשרון מעשיהם הטורפים זה הגורמת חיבור זווג יסוד עם ארץ העליונה לברוא העולם בשבילם ולזה שאל לאיוב איפה היית ביסדי ארץ כלומר בזווג יסוד עם ארץ באיזה איפה היית בקומת אדה"ר לגרום בחי' היחוד כמו כללות נשמת ישראל כל עדת ישראל יעשו אות השפעתו לחבר יסוד בארץ בתחלת הבריאה ככה הענין עתה בר"ה חוזר למציאות הראשון ראשית הבריאה לחבר יסוד בארץ לברוא העולם החדש ואינו נגמר תשלום היחוד לשמוח באשה יראת ה' כ"א בגמר כל התיקונים כנזכר ואז היא זמן שמחתינו להיות שאנו הגורמים באמצעות התיקונים מראש עד סוף תבנה ותכונן השכינה בגבורות וחסדים ונעשה כלי מוכשר לקבלה אות השפעתו ונמצא אין ראוי לשמוח כי אם מי שיש לו חלק בתיקונה ובניינה באיזה איפה שאחוז בקומתה ולהיות כי כן מה מאד ראוי שייראו ויפחדו בני ישראל להסתכל על דרכיהם שלא יהיו כל העולם שמחים והם עצבים עתה בזמן השמחה בהיות שאין להם חלק בשמחת הקב"ה כנזכר ולהיות הכל חולה בפנימיות הלב ככה פועל עם כוונות הסוכה ולולב ואתרוג בהנענועים לו"ק כמבואר לכן מברכין על הלולב אותיות לו לב כי רחמנא לבא בעי לאן שפונה פנימיות מחשבתו מעומק הלב וזהו שהעמיקו בדבריהם שהוא גבוה במינו גבוה ודאית וכללות הקומה נגרר אחר מחשבות הלב וככה בזי"ה סוד הלולב עולה עד הדעת וגבוה במינו וזה בזה תולה להמבין מדעתו ועוד יש לרמוז ענין הלולב לו ל"ב נתיבות החכמה בסוד ל"ב חוטים שבציצית כלפי דברינו הנאמרים שבראש השנה יקח אשה חדשה ועתה בחג גמר היחוד ושמח את אשתו אשר לקח כנזכר. ואנו רואין בנוהג שבעולם כי יקח איש אשה ביום חתונתו וביום שמחת לבו מנהג העולם לשלוח מהכלה טלית וציצית להחתן ומנהג ישראל תורה ואמרתי טעם לשבח ע"פ דבריהם מעשה באדם אחד שהיה זהיר במצות ציצית שמע שיש זונה בכרכי הים שנוטלת ארבע מאות זהובים בשכרה שיגר לה ד' מאות וגו' ואף הוא עלה לישב ערום כנגדה באו ארבע ציציותיו וטפחו לו על פניו נשמט וגו' אמר לה העבודה שלא ראיתי אשה יפה כמותך אלא מצוה אחת צונו אלהינו וציצית שמה וגו' ועכשיו נדמו עלי כארבעה עדים עתה תחזה היות שהזהיר במצות ציצית מצילתו מן החטא ואפשר לרמוז בכתוב נואף אשה חסר לב כלומר מאין נמשך לו לאדם להיות נואף אשה מורה הכתוב באצבע שסיבת חסור ל"ב חוטין שבציצית ואינו זהיר במצות ציצית וחסור העדים הנאמנים שיטפחו לו על פניו ואינו נשמט מהעבירה ולכן ביום חתונתו וביום שמחת לבו של אדם ביום שנכנס לחופה עם בת זוגו שולחת לו טלית עם ד' ציצית ל"ב חוטין ורומזת לו הרי שלך לפניך חלקך הניתן לך מה' אשה

משכלת כרמז הנזכר באו ד' ציציותיו וטפחו לו על פניו ליתן לב לשמוח בחלקו דייקא ומעתה תחזה מנהג ישראל תורה ועושין בתחתון לרמוז בעליון ואין שום דבר בעולם לבטלה הכל בחכמה. והנה מנהגינו עתה בזמן השמחה מיום הראשון של חג עד ש"ע כמנהג נשואין ביום חתונתו של האדם ושמחת המשתה וכאשר באמת משלו משל חז"ל במדרש ע"פ ביום השמיני עצרת תהיה לכם משל למלך שעשה סעודה וכו' ואמר המלך לעבדיו עשו לי ולבתי סעודה קטנה ואתה תחזה כל השבעה ימים אנו מקיפין את המגדל פ"א בכל יום וביום הז' שבעה פעמים ונוהגין להתיר האגודה של הלולב בהושענא רבה בעת ההקפה כאשה וראשה פרוע קודם החופה וביום השמיני עצרת תהיה לכם ואז גמר היחוד כנודע מכוונות ולכן נוהגין אז להקיף המגדל בספר תורה עצמה ואז הוא זמן סעודה שמשמח האיש הקב"ה עם בתו הקטנה כנוי לשכינה כנזכר לנו לעיל ושמח את אשתו ובין תבין אשר לפניך אם בעל נפש אתה להיכן הדברים נוטים וזהו הרמז בלולב לו ל"ב כמשפט הכלה שרומזת לחתן בטלית עם הל"ב חוטין לרמוז לו שאין לו לשמוח כ"א בכנסת ישראל ולא באו"ה וה' יכפר ודוק מאוד ותבין הלצה "אל "תבואני "רגל "גאוה ר"ת אתר"ג להיות רבים הם המתפרצים ומתפארים וכל או"א קונה אתרוג לעצמו וכל עצמו והנהגת דרכו רחוק מהאתרוג ולולב עם מיניו כרחוק מזרח ממערב כנזכר לעיל מהות כוונתם ומגמת נפשו של אדם בנענועות הלולב ולכל פינות שהוא פונה לאן יפנה מחשבתו והמתפארים לבם בל עמם וכל או"א לכבוד עצמו דורש ושלו אינו רואה אבל רואה באחרים לעשות כמותם מצד הבושה קונה ג"כ אתרוג לומר שגם הוא מהמהדרי' במצו' ומי בקש זאת מידו שהאתרוג גורם לו התפארת ואין אני והוא יכול לדור וגו' כי כל המתגאה כו' ונמצא הרגל מביאו לידי עבירה ולא די שאינו מטהר א"ע ברגל אלא שמתגאה וזהו "אל "תבואני "רגל "גאוה שאל יבוא האדם ע"י הרגל הקדוש לידי גאוה ותפארת לו מן האדם באתרוג שקונה להתגאות ולהתפאר לזה רשום בר"ת אתר"ג בלא אות וי"ו להורות הסתלקות אלופו של עולם הקב"ה הכינוי באות וי"ו כנודע מספרים מחזיר פניו מאתרוג שהרגל מביאו לידי גאוה לאפוקי אישים משכילים הקונים אתרוג לעשות רצון קונם ואדרבה קונים שלימות במאני קרבא אשר בידייהו ומעשיהם בכוונות נענועת הלולב לו"ק כמעשיהם בר"ה בתקיעת שופר מעוררים האבות כלליות ג' קווי המדות לתקנם ולהכניס בהם הדעת וכן הכוונה בנענעם הלולב גם כן ע"ד הנזכר והכל עולה בקנה אחד להמבין מדעתו וזה תולה בזה ע"ד מאמרם ז"ל מאן נצח דינא מאן דמאני קרבא בידייהו כמבואר למעלה ולקחתם לכם ביום הראשון מוסב על ראש השנה פרי עץ הדר וכפות תמרים שאז הוא זמן קבלות עול מלכות שמים שלימה לבנותה

ולתקנה בשבעה מדותיה. ואמרתי בדרך צחות מה שיסד הפייטן וירוממוך בקהל עם וישמעו רחוקים ויבאו ויתנו לך כתר מלוכה כי הנה חז"ל נתעוררו ע"פ מברך רעהו בקול גדול בבוקר השכם קללה יחשב לו להזהיר בא שלא יברך וישבח את חבירו בקול גדול לומר שהוא מכניס אורחים וביתו פתוח לרווחה ומקבל כל אדם בסבר פנים יפות שההוצאה מרובה על השבח ויבאו רחוקים ויאכלו כל מה שיש. לו עד שלא ישארו אחריהם ברכה וחסרון כיס יותר מכולם בהוצאה יתירה על השבח שמשבחים אותו ברבים ומדות הקב"ה אינו כן ואדרבה לזה רצונו יתברך שיברכו אותו בקול גדול בקהל עם ועדה וישמעו רחוקים שנתרחקו מהבורא ויבאו ומי יתן והיה לבבם זה להם שישמעו ויבאו ויתנו לך כתר מלוכה ולזה נוהגים העולם בהגיעם לתיבת מלך זעק לבם בקול גדול מלך להראות שמחדשים המלוכה וישמעו רחוקים ויבאו ג"כ ליתן כתר מלוכה וגם עתה בחג זהו עצם הכוונה במאני קרבא בונים מדות המלה כמבואר וידע נאמנה באתרוג כזה שורה הקב"ה ונעשה מילוי באות וי"ו המורה על הקב"ה שמחזיר פניו לקבל מהם סדר נענועסת ואז טוב להם בזה ובבא אסנ"ו:

סליק דרוש לסוכות

רמזי קהלת

אל תבהל על פיך ולבך אל ימהר להוציא דבר לפני האלהים כי האלהים בשמים ואתה על הארץ על כן יהיו דבריך מעטים ופירש"י לדבר קשה כלפי מעלה כי הוא בשמים ואתה על הארץ ואפי' חלש מלמעלה וגבור מלמטה אימת חלש על הגבור וכל שכן גבור מלמעלה וחלש מלמטה ולכאורה אינו מובן וכי לזה בא שלמה בחכמתו להפחיד האדם שלא לדבר קשה כלפי מעלה רק מחמת זה שהקב"ה בשמים ואתה על הארץ ואימתו מוטלת על הבריות שיראו מגבוה בתמיה ועוד וכי אפשר לומר ככה שהאלהים בשמים ואדם על הארץ נפרד מהבורא ב"ה והלא מלא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מניה ממלא כל עלמין ותחות כל עלמין והנראה כי כבר קדם לנו הדבור חובת גברא להיות תמיד זך במעשיו וטהור ברעיוניו שלא לנטות ח"ו אל תאות היצה"ר ולהיות האמונה תקוע בלבו שאין שום דבר בעולם לבטלה רק הכל בחכמה נפלאה כמ"ש מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית אשר בפרטי הפעולות שנפעלים בעולם מלובש לשם חכמת הפועל הרומז לאדם בחינת עבודה ודוד המלך ע"ה כשבחן בחי' עבודת הבורא ב"ה לדעת מה מרמז שוטה בעולם ומה מהותו אמר לפניו יתברך מה הנאה יש לך בשוטים שבראת בעולמך והשיב לו הקב"ה חייך שתצטרך לכך כלומר השוטה הוא עיקר חייך להכיר מחמתו

יתרון חכמתך כמבואר במקום אחר ובאמת מצינו אשר חכמים הגידו שוטה רומז ונרמז כלומר גם השוטה אינה לבטלה בעולם כי אם רומז איזה רמיזא דחכמתא ונרמז ג"כ אמנם לא כל אדם זוכה לעבודה גבוה כזה כי אם מי שחלק לו אלהים בבינה יתירה וידע נאמנה אשר בכל דבר בעולם הבאה לכלל בר בריאה יש שם התלבשות אלהות לאפוקי הנבער מדעת וחלש ברעיוניו רמזו רז"ל בדבריהם עם הארץ אסור לאכול בשר ודברו חכמים בהוה וכן פרטי העובדות ותענוגות בני אדם אסור להם להכניס במתכוון כי להיותם הכרתם מעט ומדמים בנפשם כאלו אלהים בשמים והמה בארץ וכגבהו שמים מארץ כן גבהו דרכיהם מדרכיו ית' ולהיות אלהים בשמים כאלו אינו רואה ואינו משגיח בפרטי פרטיותיהם בגילוי ובמצפונים וצופה ומביט עומק פנימיות מחשבותיהם ואין שום דבר נעלם ממנו וזאת הגורמת שפוערים פיהם לבלי חוק ולכן אינם שומרים נפשם מלדבר דברי שטות ולעשות פעולות ועובדות שונות זולתו ית' כיון שהוא בשמים והמה בארץ לאפוקי אישים משכילים ויש להם התפשטות הדעת נפשם יודעת מאד כי מלא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מניה ושומר נפשו ירחק מלהוציא דבור קל לפני מלך הקב"ה העומד נגדו ואפילו כשנצרך לפעמים לבריות לדבר עמהם דבורים ההכרחים בצרכי גופניות עכ"ז אינו נפרד עם פנימיות מחשבתו מרוממותו יתב' ועינו ולבו שם כל הימים שיגיע צד הנאה לבורא עולם ואינו עושה פעולה גדולה וקטנה עד שימצא מקום לה' הנוגע לעבודתו יתברך וכן מצינו שאמר דוד המע"ה שנשבע לה' ונדר לאביר יעקב אם אבוא באהל ביתי ואם אתן שנת לעיני ומונה ופורע פרטי תענגות בני אדם עד אמצא תחלה איזה מקום לה' כלומר שלא רצה לעשות תענוג גופני עד שבחן תחלה בפנימיות מחשבתו שיהי' בזה התענוג הגופני הכנה ומציאות מקום להשראת הבורא ב"ה כלל הדברי' הזך וטהור ברעיוניו לבלתי עשות שום עובדא בעולם אם לא שרואה תחלה השראת אלהות בהפעולה איש אשר אלה לו מותר לו באמת לדבר ולעשות כל מה שעולה ברצונו ולבו בטח באלהים שיעשה בהתקשרות ודביקות הבורא כי לזה משים עיקר מגמת נפשו לאפוקי הנבערים מדעת ואינם במדריגה גבוה הנ"ל בודאי אסור להם להרבות בדבורים ועובדות מיותרים כ"א הכרח הגמור שבלתי אפשר זולתו ולזה רמז שלמה המלך בחכמתו אל תבהל על פיך ולבך אל ימהר להוציא דבור לפני אלהים ובין תבין אשר לפניך לפני מי אתה עומד ובחון בחינת עצמותך ומדריגתך ותדע נאמנה כיון שאתה מדמה בנפשך כי אלהים בשמים ואתה על הארץ ואין לך התפשטות הדעת כי מלא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מניה ונמצא אתה עם הארץ שאסור לאכול בשר וכדומה מפרטי התענוגים ולכן בעצה יגיד על כן יהיו דבריך מעטים ואסור להרבות

בדברים ופעולות כי אם הכרח הגמור כי בודאי כל מה שיצא מפיך יהיו דברים בטלים בלא התקשרות הדעת ועושה את דברו חולין וכן רוב מעשיו מקולקלים כיון שנבער מדעת איך להוציא דבור לפני אלהים טוב שתיקתו מדבורו:

או יאמר **אל תבהל על פיך וגו'** כי הנה כבר זכרתי פירוש הכתוב שפתי כהן ישמרו דעת כלומר מי שהוא עובד הבורא הנקרא כהן לשון עובד ישמרו משמעו לשון המתנה כמו ואביו שמר את הדבר שאינו מוציא שום דבר בעולם זולת הדעת והיינו שבונה תחלה במחשבתו ודעתו צירוף התיבה שרוצה לדבר ואחר כך מוציאה לפני אלהים בתורה ותפלה באופן המבואר לנו כמה פעמים והיינו שמבין ומכיר בפרטי עובדותיו ומקריותיו מטוב עד רע שהכל מאת ה' היתה זאת ולערך ההשגה ודעתו שרואה טובותיו יתב' העודפים וכדומה ככה מחזיר שבח והודאה ממין הטענה שהקב"ה מראה ונדמה אליו באיזה התלבשות בכדי להכירו ולהשיגו מצד פעולותיו לאפוקי איש בער ולא ידע כל זאת ומטוב עד רע תולה הכל בחכמתו העמדה לו לעשות חיל והצליח עושר ולהיפך תולה בהעדר שמירתו או סבתו ומאת ה' שכוח לוח לבו באומרו אלהים בשמים והוא על הארץ ואין הקב"ה ממטיר לחם מן השמים והאדם צריך לטרוח עצמו להדביק טרפו ומזונו וכדומה מרוח שטות שבאנוש ונמצא בעומדו להתפלל סגור עליו הדבור ואין לו מה שיאמר וידבר לפניו יתברך להחזיר לו איזה שבח והודאה כיון שתולה בחכמתו העמדה לו או העדר הסבה גרמה לו הפסד לזה רמז בחכמתו אל תבהל על פיך ולבך אל ימהר להוציא דבור לפני אלהים ומלת לפני משמעו קודם כלומר שמור בחי' הדעת כנזכר שפתי כהן ישמרו דעת שממתין מלהוציא דבור עד שירגיש בעצמו דעת אלהים מחסדיו העודפות עליו וכדומה מהשגחת אלהים על פרטיותיו ומקריותיו ואח"כ מוציא מפיו נכונה הרבה שבחים והודאות לערך דעתו את האלהים שמלא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מניה וזהו אל תבהל על פיך ולבך אל ימהר להוציא דבור לפני אלהים קודם שמתבונן בפנימיות מחשבתו השגת אלהותו כי האלהים בשמים ואתה על הארץ ירצה אם אתה מן האנשים החטאים בנפשם וסוברים כן ראה מה החטא גורם ע"כ יהיו דבריך מעטים ואין זה לשון צווי שלא ירבה בדברים כי אם מודיע מה יהיה משפטו בעת התפלה אפילו כשיתעורר להוציא דבורים לפני אלהים בשירות ותשבחות יהיו דבריו מעטים שאין לו מה שיאמר ומה ידבר בסבת כסלותו שמדמה בנפשו כי אלהים בשמים והוא על הארץ ורוב חכמתו ותחבולות סיבותיו עשה לו רוב עשרו וקנינו ואינו ממתין על בחי' הדעת להלביש בהדבורים ממילא דבריו המה מועטים ועומד כגולם בסדר תפלתו

כאחד הריקים ע"כ בעצה יגיד אל תבהל על פיך ולבך אל ימהר להוציא דיבור לפני אלהים כנזכר וטוב לך באחריתך ודו"ק:

ויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה נעבד בכאן בא להורות דרכי בנ"א ומה מעשיהם אשר כבר קדם לנו עיקר עבודת בנ"א בעולם הזה לבנות קומת השכינה כי זה כל האדם עוד נשמתו בקרבו ולתכלית זה עיקר בריאתו וחציבת נשמתו מכסא כבידו ית' רק לעסוק בבניינה וכמו שנתבאר לנו למעלה ואת הארץ נתן לבני אדם כלומר ארץ עליונה כינוי לשכינה הנקרא ארץ את זה נתן לבני אדם כלו' בידם לבנותה ולקשטה בקישוטין נאים ומופוארים והנה עיקר תענוגו יתברך בהיות משכילים לדרוש אחדותו ית' ולהעלות אפי' אותן האותיות שנתפשטו מרום מעלתם למדריגות התחתונים המה נקראים את הארץ אל"ף בי"ת המלובש בארציות כנזכר לנו בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ ותוכן הדברים בראשית מורה לחכמה כתרגום יונתן בראשית בחוכמתא ומורה הכתוב בראשית עם החכמה ברא אלהים את כלליות א"ב השמים מורה לשכליים היינו אותיות שבשכליות כגון תורה ותפלה ומעשה המצות ואת הארץ היינו כללות הא"ב שבארציות גם המה נראו בחכמה וגם שם שם חק ומשפט לבני ישראל לעשות עבודתם ולבנות משם קומת השכינה ואדרבא בעשותם ככה גורמים תוספות תענוג אליו יתברך כי בעבוד עבודתו ית' באותיות גדולה מתורה ותפלה אין היתרון ניכר כ"כ לשבח כמו בהיות משכילים דורשים אחדותו ויחודו לעבוד עבודת בוראם אפי' עם האותיות המלובשים בארציות ומדריגות התחתונים מכאן ניכר יתרון אור ושאת של השכינה העולה היא להתפאר במעשה הצדיקים לומר חזי במה ברא אתינא לגבך שיש לו שכל כזה לעבוד עבודתו אפילו במדריגות הגשמיות גם שם פנימיות מחשבתו דבוקה לרוממות אלהות מול זה בא הרמז בחכמת שלמה ויתרון ארץ מוסב הדיבור לשכינה הכינוי בשם ארץ הניתנת ביד אדם לתקנה ולבנותה כנזכר ואת הארץ נתן לבני אדם ומורה באצבע ויתרון ארץ העליונה בכל היא כלומר בכללות המדריגות ממקום הגבוה עד מקום הנמוך אפי' בארציות גם שם יכול המשכיל לגרום יתרון לארץ העליונה כמבואר ולזה גמר אומר מלך לשדה נעבד ופירש"י הקב"ה נעשה פועל לציון לתבוע עלבונה ממחריבה ולשלם שכרה לבוניה הוא הדבר אשר דברתי כי באמת דרכי האישים הישראלים אין אמצעות בדבר או גורמים בעשות רע נעשה הריסה בבנין קומתה כביכול ונתמלאה צור מחורבנה של ירושלים ולהיפך בעשות טוב הצור חריבה ונתמלא בנין ירושלים ועיר ציון תמלא כנזכר לנו באורך בכמה מקומות ונמצא מה מאד מהראוי שירתע האדם ויפחד ממורא הנזכר לראות ולהתבונן מה שגורם עם פרטיות מעשיו אשר אין אמצעות בדבר ובין כך ובין

כך נעשה כביכול המלך הקב"ה פועל לעשות כמעשהו מטוב עד רע כנזכר וזה הרמז מלך הקב"ה לשדה חקל תפוחין קדישין נעבד נעשה פועל ולא נמלט מאחת משתי אלה או נעשה פועל לציון ליתבע עלבונה ממחריבה היינו בהסכיל עשות נעשה בה כביכול הריסה ולשלם שכרם לבוניה הן המה התלמידי חכמים העוסקים בבניינה תמיד נעשה פועל לשלם שכרם משלם והכלל שאין אמצעות בדבר ומעתה שאו עיניכם מה אתם בוחרים ומי האיש החפץ חיים ודו"ק:

ברבות הטובה רבו אוכליה ומה כשרון לבעליה כי אם ראות עיניו וביאר **המגיד** זללה"ה ע"ד משל אדם אחד נסע למרחקים עם סחורה וכדומה וראה לשם דברים נפלאים ורמים ובעת הכסה יבא לביתו ומספר ראות עיניו לאוהביו וקרוביו וגם באמצע הדרך הרבה לדבר לפני העם ועדה מדברים הנפלאים שראו עיניו כנהוג עלמא והנה דעות בנ"א המטים אוזן לשמוע את דבריו בודאי יש שנוי והפרש גדול ביניהם בחלקי דעותם כל או"א לערך השגתו ודביקות פנימיות מחשבתו אל האלהים כמו כן מטה אוזן לשמוע וממציא לעצמו איזה רמיזא דחכמתא כי אין דברים בלי נשמע קול הקורא פנו דרך ה' כמבואר בפרשיות הקודמות ע"ש וגם באלו הדבורים יש אותיות התורה וחובת גברא להעלותם לשורשם ומקום אחדותם ולהוציא משם חכמה הגנוזה כי חכמת הפועל בנפעל ומוכרח להיות גם בדבורי המוני עם איזה חכמה וכבר בארנו כמה פעמים היות שתי בחי' חכמות חכמה עלאה וחכמה תתאה והיינו אותיות התורה ונ"ק המלובש במדריגות התחתונים נקרא חכמה תתאה ואיתא בתיקונים כד נחית שלמה מלכותיה הוה חכמה דיליה בזויה בעיני שטיין וכד אסתלק במלכותיה אתמר ביה ותרב חכמת שלמה דאתרביאת עד דמטאת להאי אתר דאתנטילת מתמן לאתר דחכמה עלאה דאיהו חכמתא ברישא ע"ש והכלל היות ב' מיני חכמות וחכמה תתאה נק' חכמת שלמה והיא בזויה בעיני שטיין שטח עיניהם מראות בכל דבר בעולם התלבשות אלהות כי אם נשארים שקועים לשם עם ראשם ורובם בגשמיותם בודאי בזויה בעיני שטיין כאלו לחנם טרח ופעל חכם הפועל וברא ככה בעולמו רק בשביל שטות כנדמה בעיניהם לא כן אישים משכילים בכ"מ שנתנו חכמים עיניהם רואין משם התלבשות אלהות ומעלים ומגביהים אותיות התורה ואיברי השכינה למקום מעלתה ומחברים חכמה תתאה לחכמה עלאה לאיזה כיון ברא ככה בעולמו הכל בשביל כבודו וקילוסו ונגד אישים המשכילים כאלו רמז בתיקונים וכד אסתלק במלכותיה אתמר ביה ותרב חכמת שלמה דאתרביאת ודאי כי המשכילים רבים אותה ומגדלים לעשות בתחתון ולרמוז בעליון להשיג מקום מוצאה בשורשה ממילא נתרבה ונתעלה ועגלה היא למעלה למעלה וזהו

שרומז דאתרביאת עד דמטאת להאי אתר דאתנטילת מתמן לאתר דחכמא עלאה דאיהי חכמה ברישא והמשכילים כחם יפה לדעת ולהשיג כמו שהיא ברישא בחכמה עלאה ככה נתפשטו למטה ועיניהם ולבם שם כל הימים לחבר חכמה תתאה לחכמה עלאה כי זה כל האדם ונחזור לדברי **המגיד** זללה"ה זה האיש שבא מארץ מרחקים ומספר נפלאותיו הגשמיים שראו עיניו הגם שלא שת לבו לדעת ולהבין מה אומר ומה ידבר עכ"ז מגיע תועלת לאנשי לב השומעים את דבריו בעוצם השגתם כחם יפה לעשות יחודים ומעלים ומגביהים גם אלוה אותיות למקום שורש' כי נפשם יודעת מאד שגם בסיפורים הגשמיים מוכרח להיות איזה רמיזא דחכמתא וחכמה תתאה הגנוזה לשם וכל מה שמרבה לספר ותרב חכמת שלמה אתרביאת עד דמטאת לאתר דאתנטילת מתמן לחכמה עלאה ותמימי דרך וברי לבב כל או"א לפי ערך תבונתו עושה בחי' יחוד ומחבר חכמה תתאה בחכמה עלאה ומי הגורם ככה הכל נמשך מבעלים הראשונים ושיעור הכתוב כך ברבות הטובה היינו בחי' חכמה תתאה נק' טוב"ה עש"ה טובה חכמה כלומר נתרבתו נתרחבת ברבות בני אדם שמספר אחד לחבירו וחבירו לחבירו עד אין קץ וכל אחד ואחד מספר הנפלאות כאשר עיניו בגשמיותם ובין כך ובין כך רבו אוכליה רבים הם העושים יחודים ומעלים ומגביהים אותיות התורה ונ"ק המלובשים באלו הדבורים והנפלאות ומלת אכילה מתייחס בלשון זווג כמו אכלה ומחתה פיה וזהו רבו אוכליה כמדובר ומה כשרון לבעלים הראשונים כי אם ראות עיניו בגשמיים המעשה כפשוטה וחסר תבונה להשיג משם התלבשות אלהות להעלות אותיות התורה הכלל מי שחלק אלהים בבינה ולבו דבוק לרוממות אלהות אזי בכל פרטי פעולותיו וחלקי עתיו ורגעיו אינו רואה ושומע הפשוט שבדברים הגשמיים באשר הוא שם כי אם נותן רוחו ונפשו לראות ולשמוע התלבשות אלהות וחכמה הגנוזה בכללות המדריגות מראש עד סוף אשר עיקר הבריאה רק לכיוון הנ"ל שישיגו בני ישראל העליון מהתחתון וכאשר בארתי למעלה דברי חכמים ורמיזותם לא שרה שמה אלא יסכה יש לרמז הנ"ל אל בחי' התפשטות איברי השכינה בכללות המדריגות השוכנת בהם להחיותם ומצינו בספרים לפעמים נקרא שרה ולפעמים רחל כנודע ורמזו לא שרה שמה של השכינה אלא יסכה שהכל סוכין ביופיה כלומר באמצעות יופיה הגשמיות הנראה ונדמה לעין כל בגשמיות יוכלון לתפוס ולראות ברוחני מגשמיות וזהו שהכל סוכין באורות הבהירים ביופיה כמה שמשיגין יופי השכינה בהתלבשות המדריגות ולזאת מגמת נפשם של הצדיקים השלימים והיראים לבם ועינם שם כל הימים על הרוחניות שנתגלה ונתפרסם באמצעות הגשמיות ובזה נאות להם להשלים את נפשם בהאלהים בתורה ותפלה ואין מעכב על

ידם ממחשבות זרות ומעורבות מהבלי עולם וכאשר הארכנו מענין זה בכמה מקומות כי כל עצמה של העבודה שבלב זו תפלה תולה במעשהו בחוץ ועל פי הדברים האלה בארתי מה שנשאלתי במשל נאה בשם **הבעש"ט** זללה"ה מלך אחד היה לו איש יודע לנגן בכנור בתכלית היופי וישרה בעיני המלך ניגון אחד מנגוניו ואז צוה המלך שינגן לפניו בהיכלו זה הניגון בכל יום ויום כמה פעמים ביום וכן עשה לימים בא הניגון בעיני המנגן לכלל זקנה וניטל ממנו החשק והתעוררת כימים ימימה מה עשה המלך להכניס התעוררות וחשק האהבה להמנגן היה קורא בכל יום ובכל פעם שרצה לשמוע הניגון שישר בעיניו איש חדש מקרב בא מהשוק אשר לא שנגע מעולם נגונו ולהיות שהאיש מקרוב בא גורם חשקות והתלהבות לנגון מחדש וכן נהג המלך זמן רב לימים נתיעץ המלך כדת מה לעשות עוד עם היודע לנגן כי טרחא יתירא היא להמלך להזמין לפניו בכל פעם ופעם איש חדש מהשוק בכדי ליתן התעוררות מחדש להמנגן ועצה היעוצה ע"ז צוה לנקר את עיניו של סמנגן לבל יראה לנצח עוד תואר דמות אדם וכל זמן שעלה ברצונו לשמוע ניגון הישר בעיניו אמר להמנגן הנה איש חדש בא מקרוב שלא שמע מעולם נגינה שלך ואזי נולד אצלו תענוג מחדש כיון שאין לו עינים לראות תואר אדם וסובר באמת אשר חדשים מקרוב באו ושאל השואל מליצה של המשל היוצא מפי קדוש והנראה שזה נאמר על ענין התפלה אשר ישרה בעיני מלך מלכי המלכים שאנחנו עמו ישראל יתפללו לפניו שלש תפלות בכל יום ויום שמ"ע שתקנו האבות אברהם תיקן תפלת שחרית יצחק תפלת מנחה יעקב תפלת ערבית והנה בכל יום שאנו מתפללין תיקוני התפלה אינם בדרך כלל כ"א שמ"ע אחד כי בשחרית עיקר התפלה שמונה עשרה ברכות וכן במנחה וכן בערבית ולכן נפלה אצלינו העבודה זו תפלה לבחי' זקנה מה עשה המלך מלכו של עולם עצה ע"ז שולח לאדם בכל יום ויום בחי' שונות שיקח לעצמו רמיזא דחכמתא כמו שכבר קדם לנו הדיבור מהות הענין כמה פעמים ובזה כחו יפה לעורר לבו בקרבו בעבותות האהבה ומי שחלק לו אלהים בבינה והכרתו חזקה נפשו יודעת מאד שאין תפלה א' דומה לתפלה ב' בשום אופן ומה שמתקן בשחרית אינו מתקן במנחו' בערבית והכל תולה בהערכות המחשבות במעשהו בחוץ בלקיחות בחינות ורמיזא דחכמתא מכל דבר בעולם ובכל מקום שנותן עיניו לראות הוא טוב רואה אלהות המלובש לשם וכל עוד שמשיג רוממות אלהות בבחי' מחודשות נולד אצלו התעוררת וחשק האהבה להוציא דיבור לפני אלהים בדו"ר כאלו עדיין לא התפלל מעולם כ"א עתה מחדש וכיון שרואה המלך תשוקת חשק אהבתו ומגמתו להשיג ולהבין התפשטותו בהנבראים להשיגו בבחי' שונות שהוא יתברך נראה ונדמה אליו בכל שעה ורגע ושמח

המלך לקראת הפקח ואינו מטריח א"ע עוד לשלוח בחי' שונות כ"א לוקח מאתו חיזו דהאי עלמא השפל ונותן לו חיזו דההוא עלמא שהוא למעלה מבחי' סדר הזמנים ושם אין התחלקות המדות כלל והכל שוה לפניו וכיון שבא לשם העבודה אצלו תמיד מחודשת כיון שאינה תולה בבחי' הזמן להיות נופלת לבחי' זקנה ואזי עובד את הקב"ה בחשק גדול ובהתלהבות ועבותות האהבה בכל פרטי עתיו ורגעיו בלתי התלבשות באמצעות המדריגות כלל ואז טוב לו בזה ובבא אנס"ו:

אל תאמר מה היה שהימים הראשונים היו טובים מאלה כי לא מחכמה שאלת על זה. הכוונה כי עינינו רואות שאין גדולה שבחסידות כתחילתו של אדם כשמכיר את בוראו אזי העבודה אצלו בחזקה וזה לך האות כי יקח מועד בתחלתו כאשר הכיר את בוראו בימי בחרותו אזי אינו מרגיש מעוה"ז כלום כ"א עיניו ולבו שם למעלה בעולמות עליונים כאשר ראו עיני ולא זר לא כן בשנה אחר שנה אפי' צד תמות במקומו עומדת ועודנה מחזיק בצדקותיו וחסידותיו שנוהג אז כן עתה עכ"ז העבודה אצלו ברפיון לא כימים הקדמונים בתחילתו כאשר הכיר את בוראו מתחלה בימי חרפו והטעם לזה כי מצד הסברא השכל נותן שאז בהתעוררת הראשון שהכיר גדולת הבורא ונותן דעתו אל התורה ועבודה כלולים בכח שארית פרטי רבוי הימים והשנים החרוצים לו עלי אדמה מספר ימי חייו היו כולם כלולים בכח וכן במועד הראשון הפוגע תחלה בתחילת חסידתו אזי כמעט כלות נפשו בגודל התעוררותו להמועד לא כן בשארי המועדים כל ימי חייו והכל בעבור זאת שכללות המועדים ממספר חייו המה כלולים במועד הראשון ביום עומדו על דעתו להכיר עבודת בוראו ולכן ברבות הימים נתקרר מבחי' התלהבותו כימים הראשונים שאז עבותות אהבתו והתלהבתו גדולה בכמות ואיכות להיות שבהתעוררת הזה כלול פרטי התעוררת שיעבוד את בוראו כל ימי חייו כשיקח מועד ומעתה תאיר עיניך שרמז שלמה בחכמתו אל תאמר מה היה שהימים הראשונים היו טובים לכוונה הנזכר מוסב על הימים הראשונים מתחילת החסידות למה המה גדולים בכמות ואיכות לא כן ברבות הימים בהמשך הזמן הימים הראשונים יפלו ונתקרר האדם מחושק אהבתו והתעוררתו ונפשך לדעת ולשאול מה ראה על ככה כי לא מחכמה שאלת על זה ותשובתם כתובה בצידם כמורה באצבע מה היה שהימים הראשונים היו טובים כנזכר בא התשובה בתיבת מאלה כלומר מאלה הימים והמועדים של עתה עד זקנה ועד שיבה כללותם המה היו בכח בימים הראשונים כשהכיר את בוראו ולכן היו ימים הראשונים טובים בכמות ואיכות מאלה מימים האלה הבאים אחריהם מספר כל ימי חייו כלולים בימים הראשונים ודוק ותבין:

שבתי וראה תחת השמש כי לא לקלים המרוץ ולא לגבורים המלחמה וגם לא לחכמים לחם וגם לא לנבונים עושר וגם לא ליודעים חן כי עת ופגע יקרה את כולם כי גם לא ידע האדם את עתו. וארמוז בקיצור כי כבר דברנו מזה בכמה מקומות אשר זאת תורת האדם בעוה"ז להכניס החכמה והמדע בפרטי עתיו ורגעיו כמבואר לנו פ"ה ומבני יששכר יודעי בינה לעתים ירצה בני יששכר הגדולים בתורה וגדולים בחכמה חכמתם עמדה להם יודעי משמעו לשון התקשרות כמו וידע האדם כלומר מקשרים הבינה לפרטי העתים לעבוד בהם את הבורא ב"ה כי התורה הוא למעלה מהזמן ואדרבה סדר הזמנים נמשכים ממנה ולכן אין מוקדם ומאוחר בתורה כיון שאינה תופסת את הזמן איך שייך לומר קדימה ואיחור וכן החכמה ובינה למעלה מבחי' הזמנים ומי שמעשהו בחכמה ובינה נותן עצות לנפשו בפרטי עתיו ורגעיו לבלתי ישאר עם ראשו ורובו תחת הזמן כ"א עיניו ולבו שם למעלה. ולזה רמז בחכמתו בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר הוא הדבר אשר דברתי אזהרה לצדיק בכל עת ושעה ורגע יהיו בגדיך לבנים אמנם אמר יאמר שקשה עליו המעשה ולא כל העתים שוים ומה שנופל לו בשעה ורגע זאת אינו נופל לו בשעה ורגע אחרת ואי אפשר לכאורה להיות בכל עת ושעה ורגע הבגדים לבנים מהמה חלקי פגעי הזמנים לזה ניה אומר ושמן הכינוי לחכמה על ראשך אל יחסר בחכמה או בתורה ויכול ליתן עצות לנפשו איך לנהוג פרטי העתים כנזכר ומבני יששכר יודעי בינה מקשרים הבינה לפרטי העתים לעשות הכל בחכמה ובינה וכיון שכן אזי אין שום דבר בעולם לבלבל פנימיות מחשבתם ודביקותם כי חכמתם עמדה להם אל כל מקום שנתנו עיניהם לראות. וכל הקרה לפניהם מטוב עד רע רואין משם החכמה הגנוזה הרומזת בהם איזה עבודה והכלל כמה טוב רואה ונראה לפניהם צירופים אחרים מאותיות התורה שנתפשטו מרום המעלות עד מדריג' התחתונים מעלים ומגביהים הכל לשורש ואפי' הצירופים הגשמיים עושים צירופים אחרים הנוגע אל התורה ועבודה ומעתה תבין במקרא שרמז שלמה בחכמתו שבתי וראה תחת השמש מונה ופורט פרטי הצלחת בני אדם מעוה"ז יתיר מרעהו צדיק ההולך תמיד בתורה וחכמת אלהות שופע עליו תמיד כנזכר ושמן על ראשך אל יחסר זהו ההפרש בינו לשארית העם וחלק אין להם בחכמה ובינה אזי שקועים עם ראשם ורובם תחת הזמן ותולים עיקר הצלחתם ברוב עושרם וקניינם וגבורתם וגו' לאפוקי אישים המשכילים לא כן נדמה בעיניהם וזהו כי לא לקלים המרוץ כלומר תמימי דרך הנעשים קלים ללכת בעבודת בוראם לא נראה ונדמה לפניהם צירוף המרוץ לתלות בזה הצלחתם בעוה"ז כ"א עיקר צירוף המרוץ להיות רץ כצבי לעשות רצון אבינו שבשמים זהו כי לא לקלים המרוץ וכן לא לגבורים המלחמה

כלומר הגבורים ביצרם אין נדמה ונראה לפניהם צירוף מלחמה בגשמיותה כ"א מלחמת מצוה אשר האדם מעותד ללחום כל ימי חייו וגם לא לחכמים לחם כלומר החכם אשר עיניו בראשו ולא נפסק ממנו שפע אלהי אפי' כמעט רגע אזי אפי' לעת האוכל וניתן לחמו לפניו אינו נראה ונדמה לפניו לחם הגשמי המונח לפניו כי אם חכמתו עמדה לו ונדמה לפניו צירוף שלשה אותיות אלו לחם הנודע למשכילים שגימטריא ג' הויות וזהו וגם לא לחכמים האמיתים לחם כלומר לא להם נדמה צירוף לחם הגשמי כ"א ג' אותיות קדושים כנזכר וגם לא לנבונים עושר כנזכר וגם לא ליודעים חן הגשמי כ"א חן הידוע שאנו מתפללים ביהי רצון ותתננו היום ובכל יום לחן ולחסד ורשום בכוונה לחן מספר מלוי רבוע מ"ה ונמצא לנבונים לא נדמה לפניהם צירוף חן הגשמי כ"א חן הידוע שזה החן נמשך משם כי לכולם יש להם מקום מוצא באורות עליונים ואותיות התורה אשר במקומה וככה נתפשט להנבראים והאנשים אשר עיני שכל להם אינם רואים צירופים הגשמיים כ"א דורשין מקום אחדותם ושרשם במקום מוצאם וככה נדמה ונראה לפניהם אלו הצירופים ולזה בא לפרש בגמר דבריו כי עת ופגע יקרה את כולם כלומר סיבה הגורמת לרובן דעלמא שטח מראות עיניהם לראות צירופים הרוחנים ונשארים שקועים בגשמיות כאשר נראה ונדמה לפניהם בגשמיותם מורה באצבע כי עת ופגע יקרה את כולם כלומר התחלקות העתים ופגעי הזמנים יקרה את כולם ואין תבונה בהם להעלות א"ע למעלה מחלקי הזמנים זאת הגורמת שנשארים שקועים עם ראשם ורובם בגשמיות ולזה רומז כי גם לא ידע האדם את עתו כלומר שאינו מקשר חלקי העתים להכניס בהם החכמה ובינה לאפוקי אישים המשכילים מקשרים הבינה לעתים כנזכר ומבני יששכר יודעי בינה לעתים ודו"ק:

וגם בדרך כשהסכל הולך לבו חסר ואמר לכל סכל הוא ופירש"י בהליכתו ודבורו הכל מכירין שהוא שוטה והכוונה הנבער מדעת קונו אפי' נראה לפניו שהולך בדרך המלך ולומד תורה ותפלה עכ"ז לבו חסר ומאומה אין בידו כי הכרת פניו ענתה בו שרוצה בהתגלות לבו להיות לו תפארת מן האדם. ואמרתי בדרך צחות אשר חכמים הגידו הרואה חכמי ישראל אומר ברוך שחלק מחכמתו ליראיו ולכאורה יש לדקדק מהראוי לומר הרואה חכמי ישראל יאמר ברוך שחלק מחכמתו ליראיו ולא ל' אומר והמ"א תירץ להיות רשות ולא חובה לכן אמרו ל' אומר ע"ש והנראה ע"ד שבארתי פ"ה גם אויל מחריש חכם יחשב וגם כאן מהראוי לכתוב חכם חשוב מה הלשון חכם יחשב אכן באמת הכרת פני הכסיל ענתה בפניו אפי' יושב דומם ומחריש ואינו מדבר כלומר עכ"ז אומר לכל סכל הוא ולהיפך החכם אפי' יושב ודומם ואינו מדבר שום דבר חכמה

עכ"ז חכמת אדם תאיר פניו והכל מכירין שהוא חכם ממאירות פניו ונמצא שניהם שיושבין א' חכם וא' שוטה ואין ביניהם דברי תורה ודיבור אין להם אפי' במילי דעלמא כ"א דוממים תרצה לומר שגם שניהם שוים במעלתם לזה רמז הכתוב גם כסיל מחריש ואינו מדבר עכ"ז חכם יחשב מחמתו כיתרון החכמה מהסכלות כי ניכרים הם בהכרת פניהם זה לשטותו וזה לחכמתו המאיר בפניו ולזה רמזו חז"ל הרואה חכמי ישראל המה החכמים בעיניהם וחכמת מה להם כי אם אין יראה אין כלום וחכמים המה למזוג יין ולשתות שכר ובראותם המשכילים היראים ושלימים את חכמי ישראל האלה אזי נחשבים חכמים האמיתים ביתרון אור ושאת כיתרון החכמה מהסכלות מחמת אותן הלומדים והחכמים שאין יראת אלהים נוגע אל פניהם וחכמים המה וכו' ולהיטיב לא ידעו והרואה אותן חכמי ישראל לבו אומר לו ברוך שחלק מחכמתו ליראיו דייקא לשלול זולתם וכל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה' ובהם בחר לו י"ה וזהו וגם בדרך כשהסכל הולך אפי' הולך בדרך ולומד תורה לבו חסר עיקר היראה ואם אין יראה אין כלום ואינו רוצה כ"א בהתגלות לבו ושבע תועבות בלבו מלא פניות ורמאות להונות הבריות ובאמת החכם אשר עיניו בראשו יודע מחשבותיו כי המה הבל ואומר לכל סכל הוא כי בהליכו ובדבורו הכל מכירין שהוא שוטה ולא בחכמה כזה בחר אל כאשר מדמה בנפשו ומי יתן והיה לבבם זה להם לירא את ה' אמן:

שמח בחור בילדותך ויטיבך לבך בימי בחרותיך והלך בדרכי לבך ובמראה עיניך ודע כי על כל אלה יביאך האלהים במשפט ולכאורה תמוה וכי שלמה המלך בא להתיר הרצועה לעשות כל מה שלבו חפץ ורש"י פירש כאדם שאומר לעבדו ולבנו חטא חטא כי פעם אחת תלקה על הכל וכו'. ונראה ע"ד שבארתי שאמר דהע"ה שבענו בבוקר חסדיך ונרננה ונשמחה בכל ימינו והכוונה ע"ד מאמרם ז"ל שהרשעים מלאים חרטות ונמצא אפי' כשמלאו תאות לבם בבוקר עם כל זה לבם דוה כל היום ונאנחים על זה כי אפי' הרשעים מלאים חרטות וחשך בעדם היות ולהיות בבקר חסד אתער בעלמא וממילא מהערים גם כן אהבות ניאוף כי זה לעומת זה עשה אלהים נגד חסד בחינות האהבות הקדושים מתעוררים ג"כ אהבות לא טובים בבוקר דייקא וכמבואר לנו פ"ה סוסים מזוינים משכים היו איש אל אשת רעהו יצהלו ע"ש ותוכן הדברים בהשכמ' דייקא שאז חסד אתער בעלמא והמשכילים מעוררים לבם בקרבם בחסד אל אהבת הבורא והכסילים נתעורר בלבם אהבות הפכיים ולכן המה כסוסים מזוינים משכים היו איש אל אשת רעהו יצהלו ודייקא בהשכמה כשנתעורר חסד בעולם כנזכר ולזה אנו שואלים ומתפללים שבענו בבוקר חסדך דייקא המעורר בבוקר לעבדך באהבה ולא אהבת הפכיים ח"ו

והפעולה ונרננה ונשמחה בכל ימינו לאפוקי מי שנעשה מנוצח בבוקר ונגמר אחר אהבת הפכיים אזי לבו דוה עליו כל היום ואנחה שוברת חצי גופו כנזכר רשעים מלאים חרטות וכאשר תשבענו בבוקר חסדך אזי נרננה ונשמחה בכל ימינו. והנה כבר בארתי בפרשיות הקודמת היות שלשה בחי' עש"נ "עולם "שנה "נפש שוים בדומה אחד וכאשר בבחי' הזמן כן הוא בבחינת הנפש ובימי נערותו אזי הוא זמן בוקר וחסד אתער והרמז ככתוב זכרתי לך חסד נעוריך ואז הוא זמן מלחמה וקרב ללחום מלחמות היצה"ר כי כמו שנתעורר בחי' החסד מעורר דוגמתו במדות הפכיים כנזכר והחיוב מוטל עליו ביותר לנקות מדות אהבתו בלתי לה' לבדו ואין לזרים חלק במדת החסד והפעולה שאז ירנן וישמח בכל ימיו בימי אחריתו וזקנתו ולזה נרמז בכתוב שבענו בבוקר חסדך מוסב על זמן בוקרו בימי הנעורים כנזכר והפעולה ונרננה ונשמחה בכל ימינו לשלול מי שאשם נפשו ומתועב בחטאת נעוריו אזי הוא מלא חרטות בימי זקנותו וימים הראשונים יפלו ואין לו בהם חפץ. ומעתה תאיר עיניך איך שרמז שלמה בחכמתו שמח בחור בילדותך להורות האמור להשכים בבוקר מוסב על ב' בחי' בוקרים המבואר הן בוקר הזמן אשר בעת הזאת חסד אתער בעלמא או בוקר בחי' הנפש בימי נעוריו כנזכר חסד נעוריך תראה לאחוז אז במדת החסד שנתעורר ויגרום שמחה לעצמו כל היום בבחי' הזמן וגם כל שבעים שנותיו בבחי' הנפש וזהו שמח בחור בילדותך דייקא כלומר בימי ילדותך תגרום שמחה לפרטי השנים עד היותך על הארץ לבלתי היות מהנאנחים כל ימיהם ומלאים חרטות וגם שמחתם ואהבתם נהפך ליגון ואנחה כנזכר וזהו הכוונה גם כן ויטיבך לבך בימי בחרותיך ושא עיניך וראה גודל התועלת אם תעשה כן שתקשוט מדותיך ממגע מום ז' תועבות הפכים הפעולה והלך בדרכי לבך ובמראה עיניך ויובן ע"ד שדרש בזוהר ע"פ עיניך בשדה אשר יקצורון והלכת אחריהם עיין שם לשונו והמובן בדברי קדשו כי הלב והעינים המה תרי סרסורי דעבירה ואם האדם אינו שלם ונקי וזך בהם אזי אסור לו להלך אחר מראות עיניו ומחשבות לבו וצריך לעשות משמרת למשמרתו לבלתי יסתכל על הכיעור והדומה פן ילכד ח"ו במצודת היצה"ר וכן אסור לו להלך אחר דרכי לבו כ"א כשעורך תחלה פנימיות מחשבתו מאוד מאוד בפלס מאזנים אם יעשה בזאת או ימנע עשות לאפוקי מי שקישט מצא קומתו וזיכך אותו מבית וחוץ במדות טובות וישרות ורעיונותיו המה טהורים ודבוקים תמיד לרוממות אלהות והוא טוב רואה אל כל מקום שנותן עיניו רואה רק התלבשות אלהות איש אשר אלה לו נאה ויאה לילך אחרי דרכי לבו ומראות עיניו אפס קצת כי גם שם שם לו חק ומשפט לעבוד עבודת הבורא ב"ה וזהו עיניך בשדה אשר יקצורון והלכת אחריהן מוסב על בחינות העינים אם הם מעיני

הצדיקים הנקראים מחצדי חקלא וזהו עיניך בשדה אשר יקצורון והלכת אחריהן מותר לך להלך אחר מראה עיניך לשלול עינים זולתם אסור לילך אחריהן. ואדרבא באזהרה בא הכתוב ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם. ומעתה תבין במקרא שמח בחור בילדותך כנזכר והפעולה בהיות שאתה טהור במדותך וזך ברעיונך והלך בדרכי לבך ובמראה עיניך ירצה מותר לך לילך קצת בדרכי לבך ומראה עיניך וע"ד הנזכר עיניך בשדה אשר יקצרון והלכת אחריהן ואדרבה גורם תוספת תענוג אליו יתברך בהיות שעובד עבודת גבוה אפי' במדריגות התחתונים לבו רואה הרבה חכמה ודעת ואינו נשאר שקוע בגשמיות אזי השכינה עולה עמו להתפאר במעשיו לומר חזי במה ברא אתינא לגבך שיש לו ההתפשטות הדעת להשיג עבודת אלהות אפי' במדריגת התחתונים ולזה גמר אומר ודע כי על כל אלה יביאך האלהים במשפט ונודע מערכי הכינוים שהשכינה כינוי בשם אלהים והקב"ה כינוי בשם משפט עשה צדק ומשפט מכון כסאך וזהו ודע כי על כל אלה מוסב על למעלה הימנו אם תעשה כן שתקשור מדותיך ומלא קומתך ממגע נכרים עד שתוכל לילך קצת בדרכי לבך ומראה עיניך היינו לעסוק אפי' במדריגות נמוכים כנזכר ולהיות שזהו עצם תענוגו יתברך ולכוונה זאת נבראו כללות הברואים והצומחים ודוממים להשיג בהם התפשטות אורותיו הבהירים ואז יש לה לשכינה היינו מחשבה הנאצלה עלייה למקום שורשה ומתייסדה עם דודה הנקרא משפט וזהו שגמר אומר ודע כי על כל אלה האמור למעלה אם תעשה כן יביאך האלהים הכינוי לשכינה הנק' אלהים יביאך למשפט הכנוי לז"א להתפאר עמך לומר חזי במה ברא אתינא לגבך כמבואר ודו"ק:

ולזה סיים שלמה סוף קהלת **סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם כי זאת כל מעשה האלהים יבא במשפט על כל נעלם אם טוב ואם רע** ונתעוררו חז"ל כי זה כל האדם כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה וכבר בארתי הכוונה כל העולם מראש עד סוף מפרטי הנבראים ודוממים וכל דבר הבא לכלל הוי"ה לא נבראו בעולם כי אם לצוות לזה משמעו לשון צווי שמצווים אותו בחי' עבודה כי בכל דבר בעולם יש התלבשות אלהות הרומז לאדם ומצוה לו ענין עבודה כמבואר לנו כמה פעמים וזהו כל העולם ומלואה לא נברא אלא לצוות לזה ענין עבודה לומר כזה ראה וקדש א"ע לעבודת בוראך ובאמת כבר רמזנו היות שלש אלה עש"נ בחי' שוה ומה שיש בעולם יש בבחי' נפש ובבחינת זמן כנזכר למעלה וממילא כמו שממלא קומת האדם מראש עד עקב הוא בחי' עולם קטן ומה שיש בעולם יש בקומת האדם ומה שיש בבחי' קומת האדם יש בבחי' עולם כמו שנזכר בספרים ולכן יכול האדם הגם שהוא

מובחר הבריאה ואך בצלם אלהים יתהלך האדם עכ"ז יכול למצוא בבחי' עצמותו כללות עולם ומלואה שגם הוא בחי' קומה שלימה מראש עד עקב ולכן יכול האדם לעורר לבו בקרבו אל התורה והעבודה מבחי' העולם ומלואה להיותם ג"כ בחי' קומה שלימה כמו קומת האדם. ומעתה תחזה שרמז שלמה בחכמתו סוף דבר מכל פרטי המוסרים הנזכר בקהלת הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור בכל שעה ורגע ואם נפשך לומר איך יתכן כזה והאדם מלובש בגוף עכור תחת חלקי הזמנים לזה רומז באצבע כי זה כל האדם מוסב על בחי' העולם ומלואה וכל הבא לכלל בריאה היא בכללות אדם שלם קומה שלימה ויכול ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא לעבודת הבורא וכדבריהם כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה איזה בחי' עבודה ובא לפרש באחרונה אל תיקל את ראשך כלפי מעלה לומר שלום עליך נפשי כי אין אמצעות בדבר או נעשה מרכבה לקדושה או בעשות רע נעשה מרכבה לסט"א זהו שאמר כי את כל מעשה אשר האדם עושה יביא האלהים במשפט כלומר בין כך יבין כך באיזה מהמעשה שתעשה יביא אלהים במשפט אם רע משפט לפניך לשלם לך פרי מעשיך בראשך ואם טוב יביא האלהים במשפט הכינוי לז"א להתפאר במעשיך ולכן ראה מה אתה בורר לך ודוק היטב:

וזאת הברכה

וירא ראשית לו כי שם חלקת מחוקק ספון ופירש"י כי ידע אשר שם בנחלתו חלקת שדה קבורת מחוקק והוא משה נראה לרמז מהות בחי' הדיבור בגשתו לתורה ותפלה אשר כבר דברנו מזה כמה פעמים העיקר להכניס הדעת בבחי' הדיבור להוציא אותיות מילוים הארה עליונה מקדימת המחשבה ובדיבורים כאלו כחו יפה להוציא נ"ק ואותיות התורה המלובשים בכללות המדריגות ואפי' בכללות האומות אשר עיקר מעמדם ומצבם אינו רק ממעט היות אותיות התורה ונ"ק המלובש בקומת הסט"א ואחרי זאת שיבררו וילבנו בני ישראל את נצוצות קדושות המלובש בקומת הסט"א ותתרוקנה מכל וכל יבואו ימים המקווים לנו משומר ישראל כמבואר בפרשיות הקודמות להדורש מקומן והעיקר תולה בדבורים טהורים של ישראל והנביא רמז לעתיד כי אז אהפוך אל כל העמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ונתבאר לנו במקום אחר ותוכן הדברים במה יתהפכו כללות העמים מרעה לקרא כולם בשם הוי"ה היינו על ידי שפה ברורה של עם קדוש ישראל כחם יפה בפיהם להפכם מרעה לטובה והיינו לברר מהם חלק הטוב והכל באמצעות שפה ברורה ואפשר לרמז עמים הר יקראו שם יזבחו זבחי צדק כי שפע ימים ינקו ושפוני טמוני חול ופירש"י ד"א עמים הר יקראו תגרי או"ה באים אל ארצו וגו' נלך עד ירושלים

ונראה מה יראתה של אומה זו ומה מעשיה והם רואים כל ישראל עובדים לאלוה אחד ואוכלים מאכל אחד והן אומרים אין אומה כשרה כזו ומתגיירין שם שנאמר שם יזבחו זבחי צדק ולכאורה תמיה וכי במעט רגע שבאים לירושלים יתכן להם לראות תיכף מה מעשיה ורואין תיכף שעובדים לאלוה אחד ואוכלים מאכל א' וזה הגורמת שמתגיירין אמנם כלפי דברינו הנאמרים יתפרש שפיר להיות עבודתם חזקה בידם שעובדים לאלוה אחד ואפי' לעת האוכל גם שם עובדים את הבורא ב"ה באופן המבואר לנו כמה פעמים וזהו ומאכלם אחד כלומר שמקדשין א"פ בעת האוכל להיות קדוש שרוי בתוך מעיהם הכל ע"פ התורה ורואין שם אותיות התורה כנזכר בשם **המגיד** זללה"ה ויחזו את אלהים ויאכלו וישתו ולהיות כי כן זאת הגורמת בגשתם לתורה ותפלה בודאי מוציאים דיבור לפני אלהים באותיות מלויים כל טוב כי כל עצמה של התפלה תולה במעשהו בחוץ בצרכי גופו ואז מכניס ובונה מבפנים צירופי תיבות בשפה ברורה ומחשבה זכה וטהורה וזה הגורמת שמתגיירין האומות כנזכר אז אהפוך אל כל העמים שפה ברורה וזהו שרמז אדון הנביאים בברכותיו עמים הר יקראו להר המוריה יאספו ופירש"י כל אסיפה ע"י קריאה הוא לכוון האמור ע"י קריאה של ישראל שיודעים לקרות לבוראם בשפה ברורה ואותיות קדושים זאת הגורמת עמים יאספו להר המוריה ושם יזבחו זבחי צדק ומתגיירים שם הכל לכוונה הנזכר שיבררו מהם אותיות התורה ונ"ק המלובש בכללות קומת הסט"א כי שפע ימים הידועים מנחלים ההולכים אל הים יינקו ויתגלה אות השפעתו בעולם ורוח הטומאה יעביר מן הארץ ושפוני טמוני חול ונוטריקון מלת חו"ל חי"ך ולשו"ן והכוונה ע"פ מאמרם ז"ל עתידה א"י שתוציא כלי מלת והכוונה עתה בגלות המר להיות שאין הגופים מזוככים א"א להם לישראל להוציא דיבורים וצרופי אותיות קדושים כ"א באמצעות הכלים הן המה ה' מוצאות הפה החיך ולשון ושארית המוצאות כמו דאיתא בס' יצירה הכ"ב אותיות קבען בפה בה' מקומות ונמצא אפשר לכנות לה' מוצאות שהם כלי מילת כלומר כלים למלת המה הדיבורים והצירופים שהאדם מוציא לפני אלהים בתורה ותפלה אמנם כל זה הוא עתה לרוב חומריות הגוף א"א להכיל אורות האותיות כ"א באמצעות הכלים שהמה בחי' התלבשות וצמצום לאור האותיות מלהכיל אותם אבל לעתיד שיזדככו ויטהרו הגופים מבית וחוץ העמיקו בדבריהם עתידה א"י שתוציא כלי מלת כלומר שלא יצטרכו עוד להלביש מלתם בכלים לרוב זכות גופם יוכלו להכיל אור האותיות והצרופים בלי אמצעות כלים כנזכר כ"א בשפה ברורה ובנעימה ולזה רמז ושפוני טמוני חול ופירש"י ושפוני לשון כסוי כמו שנאמר ויספון את הבית וספון בארז ותרגם ומטלל בכסוי ומוסב למעלה כי שפע ימים יינקו כלומר שתתרבה

אות השפע ימים החכמה ושפוני לשון כסוי כלומר יתכסה טמוני חול חיך ולשון הן המה הכלי מלת יתכסו כי אין צורך בהם וכחם בפיהם להכיל אור האותיות בלי שום התלבשות וצמצום ה' מוצאות הפה. וזה הרמז בברכת גד ולגד אמר ברוך מרחיב גד ומלת גד רומז למדות היסוד כמאמרם ז"ל גימ"ל דל"ת גומל דלים הוא מדות היסוד המשפיע בחי' הדלת והיינו כל עצמם ומגמתם בתורה ותפלה ומעשה המצות לא לצורך עצמם כ"א הכל עבור צורך הגבוה עבור השכינה להרחיב ולגדל אות ההשפעה להשפיע משפע ברכה עליונה לשכינה וזהו ולגד אמר ברוך מרחיב גד ע"ד שבארנו פ"ה בן פורת יוסף עיין במקומו ולזה מודיע הכתוב במה נאות לו לאדם לבא למדריגה מעולה וגבוה כזה להוציא דבורים טהורים וזכים רק עבור השכינה ולהרחיב אות ההשפעה רומז באצבע וירא ראשית לו כלו' בהיות לו מעלה המעולה זאת בכל דבר בעולם שנותן עיניו לראות ואזניו לשמוע וירא ראשית כינוי לחכמה הנקרא ראשית הגנוזה בכללות המדריגות ואינו נשאר שקוע לשם לנטות אחרי הגשמיות ולהפריד פנימיות מחשבתו מדביקות הבורא אפי' כמעט רגע כ"א לוקח לעצמו רמיזא דחכמתא מכל דבר בעולם הקרה לנגד עיניו ידע נאמנה הגם שנראה לכאורה רחוק מהבורא ב"ה גם שם חלקת מחוקק ספון וכפירש"י קבורת מחוקק והוא משה אמנם לא כל אדם זוכה לזה ראיתי בני עליה והמה מועטים כ"א יחידי סגולה החרדים אל דבר ה' ולזה העמיק רש"י ברוח קדשו אותה חלקת ספונה וטמונה מכל בריה שנאמר ולא ידע איש את קבורתו כלומר לא כל איש מאנשי הישראלים יודעים את קבורת משה היינו קבורת הדעת והחכמה הספונה וצפונה בכללות המדריגות שהדעת נק' משה וזה ספונה וטמונה מכל ברי' כ"א יחידי סגולה המטהרים ומתקדשים בכל פרטי רמ"ח איבריהם וחושיהם בלתי לה' לבדו ואין מלאכתם מלאכת ה' בידם רמיה כ"א באמת אזי יתכן להם לראות בחי' משה הוא הדעת הספונה וטמונה בכללות המדריגות מראש עד סוף הנמוכים שבמדריגות ובזה תאיר עיניך מה דאיתא בזוהר מה דהוה משה אתהפך לערב רב לשמה ולשנינה כלומר אישים פועלי און הנבערים מדעת קונם אזי אל כל מקום שנותנים עיניהם לראות נשארים שקועים לשם עם ראשם ורובם אחרי הגשמיות והבהמיות וממילא אינם רואים משם רמיזא דחכמתא לעורר לבם בקרבם לאיזה כיוון הקרה הקב"ה לפניהם ככה בודאי לא לחנם כ"א לקחת מוסר וכדומה מהסיבות ואדרבה הכסיל לא יבין את זאת שהכל בחכמה עשה הבורא ונטות נפשו אחרי הגשמיות ונתהפך להם ממשה בחי' הדעת הספונה וטמונה לשם נהפך לשמ"ה ולשנינה ונעשה נפרד מהבורא ב"ה וכאשר בארנו

שציווה א"א השמר לך פן תשיב את בני שמ"ה רמז לו שאל יגרום לבנו בהשיב לו לקחת אשה שם ותתהפך לו צירוף משה לצירוף שמה. וכזה יש לרמז בפסוק:
וידבר יפתח את כל דבריו לפני ה' במצפה מכאן מוסר השכל לאיש הישראלי מהראוי שחרד יחרד האדם בזוכרו זאת ויבוש ויכלם להוציא דיבור לפני אלהים כ"א בדעת ובהתקשרות הבורא ב"ה ואפי' דמילי דעלמא ודיבור שבין איש לרעהו שהאדם מוכרח בהם גופו יהיה הכל בדביקות והתקשרות ובאמת כן דרכם של צדיקים אמיתים פנימיות מחשבתם דבוקה תמיד לרוממות אלהות ואפי' בדיבוריהם הפחותים שמדברים עם המון עם מסיפורי מעשיות וכדומה לבם בל עמם כי אם משוטטים ברוממות וגדלות אלהות והרואה סובר שמדבר אתו ממש שוה בדומה לו אמנם לא כן הוא כי כל תנועותיו של הצדיק מקושרים בחפץ הבורא יתעלה מול זה רומז הכתוב וידבר יפתח את כל דבריו לפני ה' במצפה הכוונה להעיד על צדקת הצדיק יתרון מעלתו ורוב דבוקו ברוממות אלהות שתמיד היה מדבר לפני המלך הקב"ה ואפי' דברי הרשות וצרכי בנ"א הכל לפני ה' כאלו עומד לפני המלך ה' כלומר פנימיות מחשבתו דבוק אל הבורא ב"ה והדבורים נראים כאלו הם דברי חול ובאמת גם שם באותן הדיבורים היה הכל בהתקשרות הדעת וזהו הרמז במלת במצפה לשון צפוי ומכסה וכמו שזכרתי במ"א בשם הזוהר ע"פ בוקר אערך לך ואצפה דעשה חופאה להאי בוקר ע"ש שהרחבנו באור אלה הדברים והכוונה רוב חכמתו של יפתח עמדה לו שהיה מצפה אותן מחשבות הטהורות שבקרב לב עמוק וצפה אותם עם דבורי רשות ממש שוה לדיבורי פחותי הערך כאלו גם הוא כאחד מהם ובאמת בקרב איש ולב עמוק מחשבות טהורות מרוממותו וגדולתו ית' וזהו וידבר יפתח את כל דבריו לרבות כללות דיבוריו אפי' הפחותים היו הכל לפני ה' רק במצפה כנזכר שצפה אותם בדבורים גשמים מדיבור איש לרעהו וכאשר ראו עיני ולא זר שהיו אנשים יראים ושלימים משכילים וידועים שיכלו לעשות כן ויש לרמז גם כן אשר חכמים הגידו שהמן הפיל פור הוא הגורל לאבד את היהודים מחדש לחדש ונפל הגורל לאבד אותם באדר והטעם שבז' באדר מת משה וטעה הוא סבר בז' באדר מת משה ולא ידע כי בז' באדר נולד משה והענין צריך הבנה וכלפי דברינו יתפרש שפיר כי מלת אד"ר כינוי לשם השכינה והרמז מה אדיר שמך כלומר אדיר הוא שמך הוא שם השכינה וכבר נודע שהשכינה היא בחינת עולם הדיבור והנה מי שאין לו שכל בשומעו לצדיק שמדבר דברי חול עם בנ"א מצרכיותם הגשמיים מדמה בנפשו שאין שם התלבשות הדעת והכסיל בחושך הולך לעשות כמעשהו לדבר ופוער פיו לבלי חק ומרבה דברים אשר לא המה ולב אין כי נבער מדעת וסובר שבשבעה באדר מת משה כלומר בחי' משה הוא הדעת מת

בדבורו הנק' אדיר כאמור וטועה מדרך השכל שאינו יודע בז' באדר נולד משה אדרבה אצל החכם הכולל נולד משה בכל פרטי דבוריו שמוציא משפה ולחוץ נולד שם הדעת ומדבר הכל בהתקשרות הדעת ודביקות הבורא ברוך הוא אכן למיעוט הכרתו וקצורו בעבודת הבורא ב"ה לבו חסר לדעת ולהשיג החכמה הגנוזה וצפונה בהדיבורים ולזה רומז הכתוב ולא ידע איש את קבורתו כלומר פחותי הערך למיעוט שכלם אינם יודעים איך נקבר משה בחי' הדעת בפרטי הדיבורים הנדברים בעולם אמנם מי שחלק לו אלהים בבינה ידע נאמנה שאין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם וגם שם שם חק ומשפט להמציא מרגוע לנפשו בחינת משה הוא הדעת וגנוז וצפון שם ובפרט דבורים של הצדיקים אמיתים הגם שמדברים בתחתון אין לבם ופיהם שוה כי מדברים בתחתונים ורומזים בעליונים כמבואר. ויש לרמז ג"כ מה דאיתא בגמרא דסוטה כבר שלחה מלכות הרשעה אצל גסטריא של בית פעור הראוני היכן משה קבור עמדו למעלה נדמה להם למטה למטה נדמה להם למעלה נחלקו לשתי כתות אותן העומדים למעלה נדמה להם למטה אותן העומדים למטה נדמה להם למעלה לקיים מה שנאמר וכו' ואף משה רבינו אינו יודע היכן קבור והענין פליאה והפלא ויש לפרש ע"ד הזוהר ויי לאינון אטומין דלבא סתימין דעיינין דלא ידעי קבורה דילך דהות אנת בעי רחמי מקב"ה דלא ייעול לך בההוא קבורה דבה אנת מתקרי מת הה"ד משה עבדי מת ואינון טפשאי אמרי וכי משה הוה מפחד ממיתה לנפקא מהאי עלמא דאתי כשאר בריין ואינון לא ידעין דקבורה דילך ומותא דילך איך היא והכי אוקמוה מארי מתניתין וכו' אלא הכא רזא רברבא קבורה דיליה בצולמא הגונה ליה דאיהי ארץ ציה ועיף בלי מים ולית מים אלא תורה ובה לא תואר לו ולא הדר ומאן דחזי ליה בהאי צולמא ונראהו ולא מראה ונחמדהו ע"ש ולהבין דברי קודש כי הנה כבר בארנו פ"ה פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה והכוונה כי באמת אור בהירות התורה בכללה במקומה היא בתכלית הבהירות הזכות רזין עלאין וסודות עמוקים נפלאים ונוראים עמוק עמוק מי ימצאנו ופתיחת התורה כשעלה ברצונו הפשוט לגלות אור התורה בזה העולם היתה בחכמה נפלאה כאשר היא שמה במקומה הרמתה ותורת חסד על לשונה כלומר כשבאתה על בחי' הדבור שנשתלשלה ממדריגה למדריגה ודיברה התור' כל' ב"א בכדי שיוכלו לתופסה הפה לדבר והאוזן לשמוע ולזה צמצם הקב"ה המאור שבה סודות עמוקים ונפלאים בסיפורי מעשיות כאשר ידבר איש אל רעהו עד שנעשה כפשטים נאים ויפים וזהו הרמז ותורת חסד משמעו לשון נאה כמו שפי' במהרש"א בחסד דאסתר על לשונה כשבאה התורה על הלשון בעשרת הדברות היא תורה נאה פשטים נאים ובאמת אישים המשכילים שיש

להם התפשטות הדעת גדול כחם ומדמים הצורה ליוצרה ומפשיטין אותם מספורים הגשמיים לעשות צרופים רוחניים צרופי שמות נעלמים ורמים ע"ד דאיתא בשל"ה שהתורה נקראת פקודי ה' להיות שכללות התורה מראש עד סוף פקודה וגנוזה בצירוף שם הוי"ה ב"ה ומכאן תוכחת מגולה על רבות בני עמינו המדמים בנפשם שכבר עמדו בסוד ה' ויודעים בנסתרים וסודות התורה ובאמת רחוק הכסיל מכבוד והיא רחוקה ממנו כרחוק מזרח ממערב ושא עיניך וראה אפי' זי"ה ומדת החסד שממנה מתחיל עולם הבנין כמ"ש עולם חסד יבנה אין אתנו יודע עד מה להבין תוכיות בהירות מדותם ומהותם לדעת מאי בירור מדות החסד במקומה הרמתה רק אנו משיגין לכנותו ולקרותו במדת החסד מצד פעולותיו בנוהג חסדיו וטובותיו העודפות על בריותיו קורין אותו יתברך בכנוי אל וכמוהו שארית המדות אין אנו משיגין מהות עצמותו לדעת בבירור כי אם באמצעות התלבשות גשמיות ומחשבתו קודש ניכרת מתוך מעשיו אכן מהותם לא נודע האיך ומה והכתוב רומז מה יקר חסדך אלהים ובני אדם בצל כנפיך יחסיון נראה לרמז את האמור להיות אפילו בקורא האדם ומענה שמו יתברך בכנוי מדות החסד אינו כ"א באמצעות התלבשות הנק' כנפים של בהירות חסד עליון במקומה ולא נודעת לו מהותה עצם יקר תפארתם ולזה רומז הכתוב מה מאד יקר חסדך אלהים עד שאין מחשבות ורעיון לבות בנ"א יכול לתפוס ובני אדם המכניס מדות החסד אינו חסד הבהיר רק צל כנפיך כלומר התלבשות וצל למדות החסד ונמצא אם הענין כן במדותיו זי"ה כ"ש וקו"ח בן בנו של קו"ח תורתינו הקדושה הקדומה אלפים שנין לבריאות עולם היינו הקדושה הבנין היתכן שיעלה על דעת שמה שהוא משיג בה היא עצם בהירותה והמאור שבה אשר במקומה הקדום וידע נאמנה יותר מה שנדמה אליו שהשיג קצת בתורת ה' היא רק מכסה וצפוי לאור בהירותה וכזה אנו אומרים בנשמת של שבת וכל עין לך תצפה הכוונה ע"ד האמור כל עין ורעיון שרוצה להשיגך ע"י מאור התורה וכדומה כל מה שהוא מעמיק ומשיג יותר אינו כ"א צפוי וכסוי לתכלית עצם בהירותך ואינו כ"א כמו שמכסה אור גודל בהירותו ית' כי בודאי מה שלמעלה מעומק השגת האדם מי יכול לעמוד על סודו עמוק עמוק מי ימצאנו רק כל אדם צריך לחפש ולהעמיק עד שיד שכלו מגעת והאמונה תקוע בלבו שעדיין לא התחיל להשיג אפילו אפס קצת מגדלות הבורא ואדרבא עושה צפוי ומכסה ואיך לא יעטו כמעיל בשתם בנ"י שנתרבה בדור הזה מגדולים ועד קטנים לומדים בספרי הקבלה ומדמים בנפשם שתתרבה ותתגדל השגתם בזה וגם בוש לא יבושו והכלי' לא ידעו כי הכל תולה בהתנהגות עובדותיהם ומעשיהם בחוץ אם תבונה בהם למשוך הכוונות במלא קומתם מראש עד עקב להתנהג בעבודת

הבורא כסדר המדריגות מרום המעלות עד בחי' עשיה ויעשה גם עובדא בגשמיות מה שהשיג ברוחניות ולדמות ליוצרו שנאמר כל הנקרא בשמי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו נמצא תשלום המחשבה בהשתלשלות והתלבשות מרום המעלות עד עולם עשיה שהיא מדריגה תחתונה נגד עולמות עליונים וצריך אדם התחתון להשוות מדותיו לבורא עולם להלביש עומק השגתו ומחשבתו באמצעות המדריגות עד בחי' עשיה ודהמע"ה צוה כזה לשלמה בנו ולמד אותו דרך הנכון ואתה שלמה בני דע את אלהי אביך ועבדהו הכוונה להזהירו ולצותו על האמור דע את אלהי אביך להשיג רוממות אלהותו כל מה דאפשר ואל תאמר שהעיקר תולה בהשגה לבד אף על פי שאינו מביא לבחי' עובדא לכן הזהיר ואמר ועבדהו בחינת עובדא ואם לאו אינו כלום כנזכר שהאדם צריך להשוות מדותיו למדות היוצר ולמה זה' מחיר ביד כסיל לרדוף יומם ולילה אחר השגות אלהות ולב אין להמשיך מן המחשבה עד בחי' עשיה ונחזור לענין ראשון כל מה שאנו משיגין רזין דאורייתא אינו נחשב למאומה נגד עוצם בהירת התורה במקומה טרם השתלשלותה שבאתה אל בחי' הדבור ודיברה תורה כלשון בני אדם סיפורי מעשיות אזי נתגשמה ונתגלמה כי אפילו באדם הדיבור הוא בחי' גשם יותר עשרה מדריגות המחשבה וכבר בארתי במגילת רות פירוש הכתוב ותלכנה שתיהם עד בואנה בית לחם כלומר שתי ההי"ן עולם המחשבה עם עולם הדיבור ה' גדולה וה' קטנה גם שתיהם הולכים בשוה ע"ד שזכרתי בשם הזוהר שדרש ע"ע אתי מלבנון כלה קול מדבר לדיבור אתי מלבנון מלובן עליון עיין במ"א מזה הענין ותלכנה שתי ההי"ן בחי' המחשבה עם בחי' הדיבור עד בואנה בית לחם שנעשה צירופי אותיות ותיבות התורה בזה העולם בהלבשה גשמיות סיפורי מעשיות מעשו ולבן ובלעם וכדומה ויהי כבאנה בית לחם ותהם כל העיר עליהן ותאמרנה הזאת נעמי בתמיה ה' זאת שהוא בחי' הדבור כמו עתה בצרופים כאלה וכי זה נועם עליון בהירות התורה אשר במקומו שבה אסתכל קב"ה וברא עלמא ולזה רומז רש"י ברוח קדשו ה' זאת ה' נקודה חטף פתח בתמיה שרגילה לצאת בצבים ופרדים חזיתם מה עלתה לה על אשר יצתה לחוץ לארץ ורמז לדברינו הנ"ל ה' זאת נועם עליון בתמיה כמו שהיתה קודם התלבשותה בבחינות הדיבור שרגילה לצאת בצבים ובפרדים להורות על גודל בהירותה במקומה תענוגים רוחנים סודות נפלאים עין לא ראתה וזהו הרמז במלת צבים לשון כסוי מופלא ומכוסה מעין כל בריה חזיתם מה עלתה לה למחשבה עליונה נועם עליון שנתלבשה עתה בצרופים גשמיים מעשיות כאלה והכל בעבור זאת על אשר יצאתם מארץ עליונה מחשבה הקדומה לחוץ לארץ התלבשות הדיבור כזה שהוא בחינת חוץ לארץ עליונה הנזכר וזה נקרא בחי' קבורת משה שהדעת עליון גנוז

וצפון בהלבשה גשמיות כזה וכדברי הזוהר ווי לאינון אטימין לבא סתימין עיינין דלא ידעי קבורה דילך דהוית אנת בעי רחמי מקב"ה דלא ייעול לך בההוא קבורה דבה אנת מתקרי מת אלא הכא רזא רברבא קבורה דיליה בצלמא דלאו הגונה ליה דאיהי ארץ ציה ועיף בלי מים ולית מים אלא תורה היינו מי שנבער מדעת קונו סובר שזהו עיקר בהירות התורה אשר במקומה ובאמת לפי ערך מחשבתו והשגתו כאשר מד מדמה בנפשו הוא מתקרי מת וקבורה דיליה בצולמא דלאו הגונה ליה כי פיה פתחה בחכמה נפלאה ומי שיש בו מדעת קונו כל מה שמעמיק יותר בהשגה התורה נפשו יודעת מאד שעדיין לא פתח בה והיא רחוקה ממנו ועורך מחשבה לפשוט אותה מסיפורי גשמיות להשיג בהם סיפורים וצרופים רוחנים וכל מה שמשיג ומעמיק יותר מוציא את בחינות משה הוא בחי' הדעת מצלם הגשמי ומלבוש צורה רוחניות וידע נאמנה שצרופים אלו אינם כ"א לסיבת המקבלים בהעדר להם כלים בהירים לקבל מאור התורה בלי התלבשות צירופים אלו ועתה נחזור לענין ששלחה מלכות הרשעה היכן משה קבור כלומר הבינה כי כן הדעת קבור וגנוז ואין תבונה בהם האנשים העומדים למעלה מוסב על אישים המשכילים העומדים במעלה עליונה ויש להם התפשטות הדעת נדמה להם שהוא למטה כלומר בחי' הדעת גנוז וצפון אפילו למטה בצרופים תחתונים של סיפורי מעשיות אפילו מעשו ולבן ובלק ובלעם ואפילו במדריגות התחתונים כגון אכילה ושתיה ומו"מ ושארית תענוגי בנ"א לכולם יש שם בחינת דעת מדתו של משה הגנוז וצפון שם כמבואר לנו למעלה כמה פעמים ממציאין לעצמם גם משה רמיזא דחכמתא סודות נפלאים ונוראים לעבודת בוראם והעומדים למטה מוסב על אישים הפחותים העומדים במעלה התחתונה ונבערים מדעת להשיג שגם שם שם להם חק ומשפט גנוז וצפון בחי' דעת ב"א מדמים בנפשם התורה היא כפשוטה ולכן נדמה לפניהם שמשה קבור למעלה במדריגות עליונים ולא חפץ הכסיל בתבונה נחלקו לשתי כתות העודמים למעלה נדמה להם למטה והעומדים למטה נדמה להם למעלה הכל לכוונה הנזכר שאין דעתן דומה זה לזה וכל אחד ואחד מישראל משיג לערך בחינת אחיזת נשמתו באותיות התורה ככה נדמה לפניו קבורת משה כמדובר ואף משה בעצמו אינו יודע היכן קבור כי באמת בהירות התורה בעצמה על אמיתותה לא נתגלה עדיין עד לעתיד כתיב כי תורה מאתי תצא ודרשו חז"ל חידוש תורה מאתי תצא אמן נצח סלה ועד:

סליק פרשת ברכה. בעזרת רוכב השמים ומשדד המערכה:

וסליק סדר דברים. בעזרת בורא רוח ויוצר הרים. ופותח בכל יום דלתות ושערים:

תם ונשלם הספר בעזרת האל יתברך